

ספר

לרגל הילדים

ללמד נערי בני מקרא לשון עבר

מאת

א' קואז.

חלק ראשון

הדקדוק

ואני אתנהלה לא ירגל המלאכה
אשר לפני ולרגל הילדים . . .
(בראשית לג יד)

מחיר החלק הא' 1 ר"ב

אודססא

בדפוס מ. בעלינסאן

התרכ"ט.

לרגל הילדים

УЧЕБНИКЪ ДРЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА

ДЛЯ КАРАИМСКИХЪ ШКОЛЪ.

СОСТАВИЛЪ

И. КАЗАЗЪ.

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ.

Практическій курсъ грамматики.

(ЦѢНА 1 РУБ.)

ОДЕССА

Въ типографіи М. Вейлевсона.

1869.

ספר

לרגל הילדים

ללמד נערי בני מקרא לשון עבר

מאת

א' קואזו.

חלק ראשון

הדקדוק.

וַאֲנִי אֶתְנַחֵלָה לְאִמִּי לְרֵגֶל הַמְּלָאכָה
אֲשֶׁר־לִפְנֵי וּלְרֵגֶל הַיְלָדִים . . .
(נרחסית לגיד) .

מחיר החלק הא' 1. רויב

אודססא

ברפוס מ. בעלינסאן

התרצ"ט.

פתח דבר

את הספר הזה חברתי להקל נערי בני מקרא למד לשון תורתנו הקדושה ולשון אבותינו, לשון הקדש. הדרך אשר אחזתי בה היא הדרך החדשה אשר על פיה תלמדה כיום כל הלשונות בכל בתי-ספר איירופא, ולשפתי-תר אחשב להאריך פה ביתרונה מן הדרך הנושנה אשר בה הולכים המלמדים הקראים עד היום בלמוד שפת עבר; ימים ידברו!

אחת מסגולות הדרך הזאת היא אשר לא ילמד התלמיד מאומה כצפצוף העופות, שלא יבטא בשפתיו בלי שום שכל והבנה לכל אשר יצא מפיו, וכל צעד אשר יצעד בלמודו יאור באור הדעת, ולא ימשש בחשך כעור. — בה המדרש והמצעה ילכו אתו יד; המהעארייא והפראקטיקא מתיאמות ועוזרות אשה את אתותה; הכלל נוסד על הפרטים והפרטים מבוארים ומפורשים על יד הכלל.

את החלק הראשון מן הספר יחדתי ללמוד הרקדוק וערכתיו וסדרתיו באופן שכל תלמיד מתחיל אשר ילמדנו היטב עד סופו יוכל לקנות על נקלה מלבד ידיעת פתרון מלות רבות אין מספר גם ידיעת כל כללי הרקדוק הנחוצים בין בבחינת המשקלים והבנינים (העטימאלאגיא) ובין בבחינת חקי שמוש הלשון (הסינטאקס), בהתנהלו לאט לאט, ממדרגה למדרגה, מן הקל אל הכבד, ומן הקשה אל מה שקשה ממנו. — אף הכללים עצמם לא הצעתים פה בנף הספר, כי הם נראים מעצמם מתוך המלות או המשפטים הקצרים הנרפסים לדוגמא באותיות גדולות בראש כל פאראגראף. ועל המלמד להעיר את התלמיד שישים לבו עליהם ויחיה מבין דבר מתוך דבר, או למסר את הכללים על פה אם איזה תלמיד בלתי מוכן יקצר שכלו מבהין סוד הדוגמאות.

התלמידים אחרי אשר ילמדו את המלות או את המשפטים המובאים לדוגמא בראש כל §, כאשר אמרתי לעיל, ואחרי אשר יבינו את הכלל או את הלוח, הציר אשר עליו יסב כל הפרק הנתן להם לחק. ואחרי אשר ילמדו על פה המלות הנרפסות בכל פרק בתמונת שלשה, עמודים ואחרי אשר יעינו היטב על המשפטים והמאמרים הנרפסים בשני עמודים (עם תרגום טורקי באחד מן העמודים) כי מהם ילמדו לשמש את הכללים למעשה, חיבים לאמץ כח ידיעתם גם על ירי העתקות מעברית לטורקית ומטורקית לעברית. לחכלית זאת בסוף כל § הרבייתי מאמרים ומשלים כזורים למטרה אחת ידועה גם בלשון הקדש גם בלשון טורקית. קצת מן המאמרים ההם בלשון הקדש הנחתי בלי נקודות, למען ינקדם התלמיד עצמו פי חכמת הנקוד בלשון עברית היא אכן בחן ליריעת התלמיד ואכן השחזה היותר

נכונה לחדר את שכלו . — התלמידים יכתבו את ההעתקות מעברית לשורקית ומטורקית לעברית בגליון מיוחד כפי החק אשר ינתן להם מאת המלמד יום יום, והמלמד יתקן את שגגותיהם ויראם את הנמיות אשר נמו מן הכללים הנמסרים להם .

החלק הב' הוא ילקוט ספורים ומליצות (מכתבי הקדש ומהאחרונים) אשר לשונם צחה וקלה ואשר תכן ענינם איננו נשגב מהבנת נערים רכי-שנים . במוח אני שותלמיד הבא עד סוף החלק הא' יהיה לאל ידו לקראם מעצמו בלי כל קשי בעור ערף מלין אשר סדרתי בסוף הילקוט לא על פי השרשים , אף עד פי המשקל הישר בשמות ועל פי משקל הגוף הנסתר לזכר בעבר הקד בפעלים , כדי להקל על התלמידים חקירת המלות . — המלמד רק יבאר ויפרש את המקומות אשר התלמיד לא יכוד להבין מסבה מה . —

אעפ"י שבהרפסת הספר הזה מלאכת ההגהה נעשתה בדיוק נמרץ ע"י אהובי היקרים ר' יעקב דוואן ור' משה סראץ , נופה חוב מוטל עלי להביע להם רגשי תודותי מקרב לבי עם כל זה התגנבו בו איזה טעויות קטנות , ועל התלמידים לתקנם בגוף הספר במרם יחלו ללמד חקם כפי לוח המעויות אשר הצגתי בסופו .

א. ק.

לרגל הילדים .

§ 1

לֶחֶם . אֶכְמָכ . מְחוּץ . דַּאטְלִי . לֶחֶם מְחוּץ . דַּאטְלִי אֶכְמָכ .
 יֵין . שְׂרַאב . טוֹב . אִי . יֵין טוֹב . אִי שְׂרַאב .
 סוּם . אַט . לָבָן . בִּיאָז . סוּם לָבָן . בִּיאָז אַט .
 בֵּית . אַב . גְּרוֹל . בִּיוּב . בֵּית גְּרוֹל . בִּיוּב אַב .

אָבֵל . יִירִי . אֶשְׂאָרִי . נָתַן . וִירְדִי . לִי . בָּנָא .
 שְׂתָה . אִיצְרִי . קָנָה . סַאטוֹן אֶלְדִי . אָב . בָּבָא . אָבִי . בָּבַאם .
 מְכַר . סַאטְרִי . תֵּן . וִיר . דוֹר . אָקָא . דוֹרִי . אָקָאם .

הֵן לִי לֶחֶם . וִיר בָּנָא אֶכְמָכ . בָּנָא אֶכְמָכ וִיר .
 אָבִי מְכַר סוּם . בָּבַאם סַאטְרִי אַט . בָּבַאם פִּיר אַט סַאטְרִי .
 הֵן לִי לֶחֶם מְחוּץ . וִיר בָּנָא דַּאטְלִי אֶכְמָכ . בָּנָא דַּאטְלִי אֶכְמָכ וִיר .
 אָבִי קָנָה סוּם גְּרוֹל . בָּבַאם סַאטוֹן אֶלְדִי בִּיוּב אַט . בָּבַאם פִּיר בִּיוּב אַט סַאטוֹן
 אֶלְדִי .

דוֹרִי שְׂתָה יֵין לָבָן . אָקָאם אִיצְרִי בִּיאָז שְׂרַאב , אָקָאם בִּיאָז שְׂרַאב אִיצְרִי .
 דוֹרִי נָתַן לִי לֶחֶם , אָקָאם וִירְדִי בָּנָא אֶכְמָכ , אָקָאם בָּנָא אֶכְמָכ וִירְדִי .
 אָבִי קָנָה בֵּית גְּרוֹל . בָּבַאם סַאטוֹן אֶלְדִי בִּיוּב אַב , בָּבַאם פִּיר בִּיוּב אַב סַאטוֹן
 אֶלְדִי .

הֵן לִי לֶחֶם לָבָן . הֵן לִי לֶחֶם מְחוּץ . הֵן לִי יֵין מְחוּץ .
 אָבִי אָבֵל לֶחֶם מְחוּץ . דוֹרִי שְׂתָה יֵין טוֹב . אָבִי קָנָה בֵּית גְּרוֹל . דוֹרִי
 מְכַר סוּם לָבָן . אָבִי נָתַן לִי סוּם טוֹב . אָבִי קָנָה בֵּית לָבָן . דוֹרִי נָתַן לִי
 לֶחֶם מְחוּץ . אָבִי קָנָה לֶחֶם מְחוּץ . אָבִי מְכַר לֶחֶם מְחוּץ . אָבִי שְׂתָה
 יֵין מְחוּץ . אָבִי קָנָה סוּם לָבָן .

בָּנָא בִּיאָז שְׂרַאב וִיר . בָּנָא אִי אֶכְמָכ וִיר . בָּנָא בִּיוּב אַב וִיר .
 בָּנָא בִּיוּב אַט וִיר . בָּנָא אִי אַט וִיר . בָּנָא אִי אַט וִיר . אָקָאם בָּנָא
 אִי אַט סַאטְרִי . בָּבַאם בָּנָא בִּיוּב אַב וִירְדִי . בָּבַאם בִּיאָז שְׂרַאב

איצדי . בבאם בייאז שראב סאמדי . בבאם בייאז שראב סאמון אלדי .
אקאם בָנָא ביוכ אט סאמדי . אקאם בייאז אט סאמון אלדי . אקאם
בָנָא ביוכ אָב סאמדי .

§ 2

מָלֶךְ , פארשאה . הַמֶּלֶךְ , אול פארשאה .
נַעַר , אונגלאן . הַנַּעַר , אול אונגלאן .
דָּבֵשׁ , באל . הַדָּבֵשׁ , אול באל .
מִגְדָּל , בורג' . הַמִּגְדָּל , אול בורג' .

פֶּת , אולדי . חָפֵז , טקאחסיו . רָחֹב , פגיש .
נָפֵל , דושדי , ייגלדי . דָּל , פֶּאקיר , אריק , צַר , דאר .
יָצָא , זיקרי . חוּלָה , חסמא . פֶּסִּיו , עֲשִׂיר , ונגין .
חָלָה , חסמאלנדי . גְּבוּהָ , אוֹפֶסֶפ , עֵנִי , פֶּאקיר . פִּקְרָא ,
חֹזֶק , קווחלי , גוצלי . קָטָן , פִּיציפ . שְׁחֹר , סייאח ,

הַמֶּלֶךְ , עֲשִׂיר , אול פארשאה ונגין . פארשאה ונגין דיר .
הַפֶּסֶם , חָלָה , אול אט חסמאלנדי . אט חסמאלנדי .
הַפֶּת , רָחֹב , אול אָב פגיש . אָב פגיש דיר .
הַנַּעַר , חוּלָה , אול אונגלאן חסמא . אונגלאן חסמא דיר .
הַמִּגְדָּל , גְּבוּהָ , אול בורג' אוֹפֶסֶפ . בורג' אוֹפֶסֶפ דיר .
אָבִי , חוּלָה , בבאם חסמא . בבאם חסמא דיר .
הַנַּעַר , מֵת , אול אונגלאן אולדי . אונגלאן אולדי .
הַפֶּת , נָפֵל , אול אָב דושדי . אָב דושדי (אקטארילדי) .

הַפֶּסֶם , חֹזֶק . הַפֶּת , גְּבוּהָ . הַנַּעַר , נָפֵל . הַמֶּלֶךְ , יָצָא . הַנַּעַר , חֹזֶק .
הַפֶּת , צַר . הַמֶּלֶךְ , חָלָה . הַנַּעַר , חָלָה . הַפֶּסֶם , לָבֵן . הַנַּעַר , דָּל . הַמֶּלֶךְ , חָלָה .
הַפֶּת , גְּדוּל . הַפֶּסֶם , קָטָן . הַפֶּסֶם , שְׁחֹר . הַדָּבֵשׁ , מֵתוֹק . הַמִּגְדָּל , נָפֵל .
דודי , עֲשִׂיר . אָבִי , עֵנִי . אָבִי , נָפֵל . מֵת , לִי דָבֵשׁ , מֵתוֹק . אָבִי , אָבִי , דָּבֵשׁ
לָבֵן . דודי , קֶנֶה , סוּם , חֹזֶק . אָבִי , מָכַר , סוּם , שְׁחֹר . הַפֶּסֶם , מֵת . דודי , מָכַר
בֵּית , גְּבוּהָ . אָבִי , חָלָה . דודי , חָלָה . אָבִי , חָלָה . דודי , מֵת . אָבִי , קֶנֶה , בֵּית
צַר . הַפֶּת , רָחֹב .

(אול) אונגלאן קווחלי דיר . בבאם, בייאז אָב סאמדי . (אול) אָב בייאז
דיר , פארשאה בָנָא אכמפ וירדיי אכמפ דאמלי דיר . פארשאה איי שראב
איצדי . שראב איי דיר . אונגלאן אריק דיר . אונגלאן ביוכ דיר . אקאם

בגא אריק אט וירדי • אט אריק דיר • אונגלאן סייאח דיר • אט דושי •
 פארשאה טקאטסין אט סאמון אלדי • אט טקאטסין דיר • בבאם פיציע
 אב סאמדי • אב פיציע דיר • בבאם בגא פיציע אט וירדי • אט פיציע דיר •
 אונגלאן ציקדי • אקאם דושי • אקאם טקאטסין דיר • אונגלאן פאקיר (פוקרא)
 דיר • פארשאה קווחלי דיר • פארשאה חסמאלנדי • פארשאה ביופ דיר •
 אקאם סייאח דיר • פארשאה בייאז דיר • אב בייאז דיר • בורג' פגיש דיר •

§ 3

א. שור, אונז.	את השור, אור אונזי, אונזי (אונזי נז)
ב. שמן, יאג.	את השמן, אול יאג, יאג (יאג נז)
ג. גן, בחצא	אל הגן, אול בחצא, בחצא יא (בחצא גא).
ד. פרום, באג.	אל הפרם, אול באגא, באגא (באגא גא).
ה. שמם, פוב.	מן השמים, פוב דן.
ו. מים, סויי.	מן המים, סויי דן.
ז. מי ? פים ?	הלילה, גנא.
ח. זר, בר.	הלילה, בוגנא.
ט. מה ? נא ?	שלב, קאר
י. אני, גן.	זקן, אחטיאר. קרט.
יא. אחר, פן.	ראח, גורדי.
יב. הוא, או.	ראיתי, גורדים.
יג. יום, גן.	שפך, דופדי.
יד. היום, אול גון, בוגון.	שפכתי, דופדים.
טו. אני אכלתי לחם.	בן ידים אכמפ, בן אכמפ יידים.
טז. אני אכלתי את הלחם	בן יידים אול אכמפ ני, בן אכמפ יידים.
יז. אני שתיתי מים	בן איצדים סויי, בן סויי איצדים,
יח. אני שתיתי את המים.	בן סויי איצדים, (בן סויי ני איצדים)
יט. אני שפכתי שמן.	בן יאג דופדים
כ. אני שפכתי את השמן.	בן יאג דופדים.
כא. דורי שתה היום יין.	אקאם בוגון שראב איצדי.
כב. דורי שתה היום את היין.	אפאם בוגון שראבי איצדי.
כג. מה ירד הלילה מן השמים ?	בו גנא גופון נא אנדי.

הלילה ירד שלג מן השמים.

בו גנא גופדן קאר אנדי.

אבי הלך הלילה אל חנו.

בבאם בו גנא בחצאיה גיטרי.

מי זה? — מה זה?

בו פים דיר? — בו נא דיר?

אני עשיר — אפה חלה. — הוא גדול.

בן ונגניז אים. — סן חסמא סין — או

ביופ דיר.

אני נער — אפה אבי — הוא מלך.

בן אולאן אים — סן בבאם סין — או

פארשאה דיר.

אני קטן. — הוא זקן, — אפה לבן —

בן פיצפ אים — או קרץ דיר — סן

בייזא סין.

מי הלך היום אל חנו?

בוגון בחצאיה פים גיטרי?

המלך הלך היום אל הכפר.

פארשאה בוגון באגא גיטרי.

מי ראה מלך? מי ראה את המלך? אבי ראה מלך. אבי ראה את

המלך. מי הלך היום אל המגדל? המלך הלך אל המגדל. מי אכל לחם?

מי אכל את הלחם? אני אכלתי לחם. אני אכלתי היום את הלחם. אני

ראיתי היום שור חזק. אבי ראה את השור. אני שפכתי את הפים. הנער

גנב את הדבש. דודי שפך את הדבש. מי חלה היום? דודי מת הלילה.

מי גנב את הסוס? הנער גנב סוס זקן. מי ראה את אבי? אני ראיתי

היום את המלך. אני שפכתי הלילה את היין. אני אכלתי היום את

הדבש. היום ירד שלג מן השמים. מי ראה את השלג? דודי יצא מן

הבית. דודי יצא מן הפים. המלך ירד מן המגדל. אני נער קטן. אפה

מלך גדול. הוא נער עני. מי זה? — מלך עשיר. מה זה? — כרם רחב.

מי זה? — אבי. מה זה? — סוס חלה.

אמני פים צאלדי? אונזוי פים צאלדי? אקאם אבי סאטון אלדי.

אקאם אבי גורדי. אקאם באלי צאלדי. אולאן (אולשאק) באלי דופרי.

אברן בוגון פים ציקדי? או אכמני צאלדי. או בוגון באלי יידי. בוגון

או באלי צאלדי. בבאם בו גנא פאל יידי. או בוגון חסמא דיר. או בוגון

חסמאלנדי. או בוגנא אולדי. או בוגנא פורגדן דושדי. או בוגון סוייא

דושדי (ייגילדי). אקאם בחצאיה גיטרי. בבאם בחצא דן ציקדי. אקאם

פאגדן ציקדי. בבאם ביופ בחצא סאטרי. אקאם בחצאיי סאטון אלדי.

אקאם בוגון איי באג סאטרי. פארשאה באג סאטון אלדי. או סויי דן

ציקדי. או באגא גיטרי. בן בחצאיה גיטרים. בן באלי יידיים. בן סויי

איצידים. בבאם בחצאיי גורדי. בן בוגון באלי דופדים. או יאגלי דופדי.

בן בו גנא דאטלי אכמב יידיים. בן סויי איצידים. בן בוגון בייזא פאל

יידים • פן בונג'א קרמ אוֹנזֹו ג'ורדים • בו פים דיר? • — בבאם • בו נא
 דיר? • — בייאז שראב • סן אחטייאר בבא סין • או זנגין אקא דיר • פן
 פוקרא אוֹגלאז אים • פן חסמא אים •

§ 4

א. אֱלֹהִים, אֱלֹהִים. הָאֱלֹהִים, אֱלֹהִים.
 אִישׁ, בִּישׁ. הָאִישׁ, אֱלֹהִים.
 אָרֶז, סְלִי. הָאָרֶז, אֱלֹהִים.
 רִמּוֹן, נֶאֱדָר. הָרִמּוֹן, אֱלֹהִים.
 רֶחֶם, יֵל. לִזְנוּר. הָרֶחֶם, אֱלֹהִים.
 רִפּוּחַ, סוֹנֵגִי. מִזְרָאק. הָרִפּוּחַ, אֱלֹהִים.
 ב. תַּפְסוּת, אֱלֵמָא. וְתַפְסוּת, וְאֵלֵמָא.
 אֶת תַּפְסוּת, אֱלֵמָאִי. וְאֶת תַּפְסוּת, וְאֵלֵמָאִי.

אֵיל, קוֹצְקֶאר. רַע, פֶּנָא.
 ראשׁ, באשׁ. אָדָם, קִרְמִיזִי. אֵל.
 רְחוּב, סוֹקֶאק. עֵגֶל, טוֹגֶרֶפּ.
 קָם, קָאן. אָרֶף, אוּזוֹן.
 סֶפֶר, כְּתָאב. מֶר, אֲנִי.
 חָפֶס, עֶקְלִי.
 קָא, גִּלְדִי.
 לָקַח, אֱלִדִי.
 קַח, אֵל.
 לָךְ, סִנָּא. גִּנְדִּינָא.

אִישׁ פֶּא אֵל תַּפְסוּת. אֶבָא (בִּיר) בִּישׁ גִּלְדִי.
 מִי רָאָה אֶת הָאִישׁ? פִּישׁ נִי פִים גִּוֶּרְדִי?
 מִי רָאָה אֶת הָאֱלֹהִים? אֱלֹהִי פִים גִּוֶּרְדִי?
 אֲבִי נָתַן לִי הַיּוֹם תַּפְסוּת וְרִמּוֹן. בְּבֹאם בְּנָא בּוֹזוֹן אֱלֵמָא וּנֶאֱדָר וִידִי.
 הִזְרִי לָקַח אֶת תַּפְסוּת וְאֶת הָרִמּוֹן. אֶקֶאם אֱלֵמָאִי וּנֶאֱדָר אֱלִדִי.
 הַיּוֹם הַרְוִים גְּדוֹל וְרוֹחַ. בּוֹזוֹן לִזְנוּר בִּיזֶפּ וּא קוֹחֲלִי דִיר.
 הָרִמּוֹן אָדָם וְעֵגֶל. נֶאֱדָר קִרְמִיזִי וּטוֹגֶרֶפּ דִיר.
 אֲנִי רָאִיתִי אָרֶז גְּבוּלָה. בֶּן אֱפֶסֶס סְלִי גִוֶּרְדִים.
 הָאָרֶז גְּדוֹל וְגִבּוּלָה. סְלִי בִיזֶפּ וּא אֱפֶסֶס דִיר.
 הָרְחוּב אָרֶף וְרָחֵב. סוֹקֶאק אוּזוֹן וּבִגִּישׁ דִיר.
 קַח לָךְ אֶת תַּפְסוּת וְאֶת הָרִמּוֹן תֵּן לִי. גִּנְדִּינָא אֱלֵמָאִי אֵל, נֶאֱדָר בְּנָא וִיר.
 קַח לָךְ אֶת הַשּׁוּר וְאֶת הַפֶּסֶס תֵּן לִי. גִּנְדִּינָא אוּזוֹן אֵל וּא אֲנִי בְּנָא וִיר.
 קַח לָךְ אֶת הַדְּבִשׁ וְאֶת הַלֶּחֶם תֵּן לִי. בֹּאִי גִנְדִּינָא אֵל אֲבִינִי בְּנָא וִיר.

מי נתן לך את המספוח ואת הרמון ? סגא אלמאיי וא נארי בים וירדי .
דודי נתן לי תפוח ארם ורמון מתוק . אקאם בנא קירמיו אלמא וא ראטלי נאר
וירדי .

דודי איש רע . הוא שפך דם . אקאם פנא בישוי דיר , או קאן דובדי .
דודי איש חכם . הוא נתן לי ספר טוב . אקאם עקללי בישוי דיר , או בנא אי
כתאב וירדי .

הוא שפך את הדם . או קאני דובדי .
הראש עגל = עגל הראש . באש טוגרפ דיר .
הרמח ארף = ארף הרמח . מוראק אוזון דיר .
חכם דודי = דודי חכם . אקאם עקללי דיר .

האלהים נתן לך בית גדול . האלהים חכם וגדול וחזק . אבי ראה
היום את האיש . האיש חלה וחלש . האיש מת הלילה . גבוה הארז .
חלה וחלש המלך . אני ראיתי היום מגדל גדול וארז גבוה . אני ראיתי
הלילה את המגדל ואת הארז . האל גדול וחזק . חזק וגדול האל .
מי מכר לך את האל ? הן לי את הפוס ואת האל קח קח . אבי קנה היום
אל חזק . מי קנה את האל ? הרמון טוב . טוב הרמון . מי בא אל הבית .
האיש בא אל הן . מי אהה ? אני גער עני . מי הוא ? — הוא איש חכם .
הרמון מתוק . האלהים נתן את הרוח . האלהים יחד מן השמים . דודי
מכר את האל . הראש גדול ועגל . האלהים נתן הלילה רוח גדול וחזק .
סלוי אוכסב וא בליש דיר . קוצקאר אריק וא ביציב דיר . אללה
בנא עקללי בבא וירדי . אללה סגא עקללי אקא וירדי . אללה בבאמי
אלדי . אללה אקאמי אלדי . קוצקאר שראבי דובדי . קוצקאר חסמא דיר .
קוצקאר חסמאלנדי . אקאם סלוי גורדי . בנא סונגיי ויר . גנדיגא סונגיי
אל . בנא נארי ויר . בן בוגון סונגיי גורדים . סוקאק דאר דיר . נאר איי
וא קירמיו דיר . באש סיאח דיר . סוקאק בליש דיר . סונגיי ביוכ וא
אוזון דיר . בנא בבאם סונגיי וירדי . אקאם סגא סונגיי סאמדי . סלוי
בוגון אקמארילדי . בבאם קוצקאר סאמדי . אקאם קוצקארי סאמון אלדי .
אוגלאן קוצקארי צאלדי . אקאם סונגיי צאלדי . בן סוקאק ני גורדים .
בן בורגין אנדים . אקאם סוקאק דן ציקדי . פארשאהא וארדים . קאר
גופדן אנדי .

בנא אלמא ויר . בנא אלמאיי ויר . בן אוגון גורדים . בן אוגוני
גורדים . אקאם אכמב וא ארמא יידי . אקאם אכמני וא אלמאיי יידי .
בבאם בנא כתאב וירדי . בבאם בנא כתאבי וירדי . בבאם סונגיי אלדי .

בבאם סונגווי אלדי • אקאם סרוי גֹרְדִי • אקאם סרווי גֹרְדִי • אושאק באל
 צאלדי • אושאק באל • צאלדי • בן פארשאה גֹרְדִים • בן פארשאה גֹרְדִים •
 אושאק פתאב • צאלדי • אושאק פתאבי צאלדי • בָּנָא שראב ויר • בָּנָא
 שראבי ויר • בן סווי איצדים • בן סווי איצדים • בָּנָא פתאב ויר • בָּנָא
 פתאבי ויר • בָּנָא נאר ויר • בָּנָא נארי ויר • גִּנְדִינָא סווי אַל • גִּנְדִינָא
 סווי אַל • גִּנְדִינָא אכמב אל • גִּנְדִינָא אכמני אל • גִּנְדִינָא אלמא וא נאר
 אַל • גִּנְדִינָא אלמאיי וא נארי אַל • בָּנָא באל ויר — • בָּנָא באל ויר •
 בן קאן רֹפְדִים • בן קאני רֹפְדִים • בן יאנֶ צאלדים • בן יאני צאלדים •
 בבאם אט סאטדי • בבאם אטי סאטדי •

§ 5

א.	עֶבֶד, קול.	הָעֶבֶד, אול קול.
	עוֹרֵב, קרנא.	הָעוֹרֵב, אוד קרנא.
	עֶרֶר, סורֹבֿ	הָעֶרֶר, אול סורֹבֿ.
ב.	עֶבְרִי, ישראֵל.	הָעֶבְרִי הָזֶה, בו ישראל.
	אָגוֹז, גיזי.	הָאָגוֹז הָזֶה, בו גיזי.
	עָגַל, בוזאב.	הָעָגַל הַזֶּה, או בוזאב.
ג.	פֶּסֶחַ, גומיש.	הַפֶּסֶחַ הַזֶּה, או גומיש.
	וְהֵב, אַלְמִין.	וְהָהֵב הָזֶה, וא בו אלמין.

מְחִי, חצאן.	עֶצֶל, טַנְבֵּל.	הֶכֶה, אורדי, דֹגְדִי.
אָנָה, נראיא.	קְרוֹב, יאקין.	שָׁחַט, בּוֹנָאֹלְדִי, סווידי.
מֵאֵין, נרדן.	רְחוֹק, איראק.	חֵלֶף, ואריסין, וארייר סין.
מִחֶר, יאריין.	בֶּכֶר, אגיר.	רִיב, קאוונא.
אֶתְמֹל, דון.	קֵל, ייגיל.	בֵּן, אֹנֹל. בְּנִי, אֹנֹלוס.
שֶׁלֶשׁ, אובירסיגון.	חֲרוֹץ, זיירב.	אֵח, קרדש, אָחִי, קרדשים.

מְחִי יֵצֵא הָעֶבֶד מִן תְּבִית ? קול אב רן חצאן ציקרי ?
 אָחִי הֶכֶה אֶת הָעֶבֶד הַזֶּה . קרדאשים בו קולי דֹגְדִי .
 הָאֵיל הַזֶּה פֶּא מִן הָעֶרֶר . בו קוצקאר סורֹבֿ רן גִּלְדִי .
 אָבִי נָתַן לִּי פֶרֶם . מְחִי חֵלֶף אֵל הַפֶּרֶם בבאם סנא ביר באַג וירדי . סן אַ באַנָא
 הַהוּא ? חצאן וארייר סין ?
 אָבִי קָנָה אֶתְמֹל עוֹרֵב שְׁחוֹר . הָעֶבֶד גִּנְב רון בבאם ביר סייאח קרנא סאטו אלדי
 הַיּוֹם אֶת הָעוֹרֵב הַזֶּה . קול בוגון או סרנאיי צאלדי .

בו נומיש יתגל דיר וא בו אלטין אניר דיר •
בו קול זיירפ דיר , או קול טנבל דיר •
בו קרגא סינאח , או קרגא קרט דיר •
בו בישי בוגון גלדי , או בישי דון גלדי •

בו קול בוגון חסמאלנדי , או קול או בירסי
גון חסמאלנדי •

אקאם ביר פייציב בואאב סאטרי , בן או
בואאבי גוורדים •

בבאם בו בואאבי בוגאולרי , קרדאשים או
בואאבי בוגאולרי •

סן נרדן סן , וא נראיא ואריד סין ?

בו קול נרדן גלדי ?

בו ג'ויו איי דיר , או ג'ויו אנ'י דיר •

(ביר) בישי גלדי וא (ביר) בישי ציקרי •

(ביר) בישי סאטרי וא (ביר) בישי סאטון

אלדי •

העקבי הנה קל והעקב הנה פבר •
העקב הנה חרוץ והעקב הנה עצל •
העקב הנה שחור והעקב הנה וקן •
האיש הנה בא היום והאיש הנה
בא אתמל •

העקב הנה חלה היום והעקב הנה
חלה שלשם •

דודי מכר עגל קטן , אני ראיתי את
העגל הנה •

אני שחט את העגל הנה ואחי שחט
את העגל הנה •

מאן אפה ואנה חלף ?

מאן בא העקב הנה •

האנו הנה טוב והאנו הנה מר •

איש בא ואיש יצא •

איש מכר ואיש קנה •

הפרם הנה רחוק מן הבית והפרם הנה קרוב אל הבית • העקב הנה
יבד מן המגדל היום • והעקב הנה יבד מן המגדל אתמל • הריב רע •
הרמון הנה פבר והרמון הנה קל • העקב הנה נפל מן המגדל אתמל
הוא מת היום • העקבי הנה חרוץ והעקבי הנה עצל • הרמון הנה
מר והרמון הנה מתוק • תן לי את האנו הנה וקח לה את האנו הנה •
העקב שחט את האיל הנה ודודי שחט את העגל הנה • אבי חלף היום
אל העקר • אחי בא שלשם מן העקר • אחי שתה יין והעקב שתה מים •
מאן בא העקב הנה ? מי נתן לה את העורב הנה ? אבי נתן לי אתמל
רמון מתוק • אני אבקתי היום את הרמון הנה • מי שפף את השמן הנה ?
העקב שפף את הדבש הנה • העקבי שפף את הדם הנה •

פארשאה בו אלמיני סגא חצאן וירדי • פארשאה בו נומישי בנא
דון וירדי • בבאם סגא בו סונגויי אובירסיגון וירדי • בבאם בנא או
פירסיגון (פיר) סונגי וירדי • פורגא חצאן גידר סין ? — יארין • אקאם בו
קולי חצאן דונדי • אקאם בו קרגאי דון גוורדי • בו קאר גופרן חצאן
אנדי • בן אובירסיגוני ביר איי אושאק גוורדים • או אושאק דון בפסילונדי
וא בוגון אלדי • בו מוראק איוון דיר • או מוראק ביאז דיר • בו אונא

תִּהְיֶה הַזֶּה גְּבוּלָה וְהַחֶרֶם הוּא לֹא תִּהְיֶה בּוֹ הָרֶם אֹפֶסֶס דִּיר . או הָרֶם אֹפֶסֶס דְּגִיל אִירִי .

הַחֶבֶל הַזֶּה אֶרֶץ וְהַחֶבֶל הַזֶּה לֹא תִּהְיֶה בּוֹ אִיפּ אֹזוֹן דִּיר , או אִיפּ אֹזוֹן דְּגִיל אִירִי .

הַחוּט הַזֶּה לֵכֵן , וְהַחוּט הַזֶּה שְׁחֹר . בּוֹ אִיפּ בִּיאָא דִּיר , או אִיפּ סִיאָח אִירִי . אֲחִי קִנָּה אֶתְמֹל חֲמוֹר קָטָן , אֶתָּה לֹא דוֹן קֶרְדָּאשִׁים בִּיר כִּיצִיב אִשֶּׁב סֵאמֹן . אֲלֹרִי , סֵן או אִשְׁנִי גֹרְמֵדִי .

הַפֶּלֶךְ בְּנֵה הִיכֵל גְּבוּלָה , אֲחִי לֹא רָאָה אֶת הַחִיבֵל הַזֶּה . פֶּאֶרְשֵׁאָה בִּיר אֹפֶסֶס סֵרָא יֶאֱפִרִי קֶרְדָּאשִׁים או סֵרָאִי גֹרְמֵדִי .

הַיּוֹם מִיָּם לֹא שְׁתִּיחִי וְלֶחֶם לֹא אֶכְלֵתִי . בּוֹגוֹן סוּי אִיצְמֹדִים וְאֵ אֶכְמֵב יִימִדִים . אֲלֵמָא יִימִדִים , נֹאֵר יִימִדִים .

תְּחִיר רֵאִיתִי וְאֶרִיָּה לֹא רֵאִיתִי . תְּחִינֹו גֹרְדִים , אֶרְסֵלָאֵן גֹּרְמֵדִים . בַּחֲצָא גֹרְדִים בֹּאֵן גֹּרְמֵדִים .

הַחֲמוֹר הַזֶּה לֹא תִּהְיֶה חֲרוּץ וְהַפּוֹס הַזֶּה לֹא תִּהְיֶה עֵצֶל . הַחֹל הַזֶּה לֹא תִּהְיֶה יָבֵשׁ . הַחֹל צָהוּב וְכָבֵד . הַחֲדָר הַזֶּה גְּבוּלָה וְרָחֵב . הַחֶבֶל הַזֶּה אֶרֶץ וְלֵכֵן . הַחֲדָר הַזֶּה גְּבוּלָה וְלֹא תִּהְיֶה רָחֵב . הָאֶרֶץ הַזֶּה תִּהְיֶה גְּדוֹל וְלֹא תִּהְיֶה עֹז . הָעֵץ הַזֶּה גְּבוּלָה וְלֹא תִּהְיֶה רַעֲנָן . אֲבִי לֹא רָאָה אֶת הַחֲחִיר . מִי יֵצֵא מִן הַחֲדָר ? אֲבִי לֹא יֵצֵא מִן הַחֲדָר . הַנֶּעַר לֹא בָּא אֶל הַפִּתִּת הַיּוֹם . הוּא לֹא תִּהְיֶה פֶּה . הָעֵץ קֵל וְהַחֹל כָּבֵד . בְּנִי לֹא אֶכֶל לֶחֶם וְלֹא שְׂתֵּה מִיָּם אֶתְמֹל . לֹא רֵאִיתִי אֶת הַחֶבֶל וְאֶת הַחוּט . דוֹדִי לֹא חָפָה אֶת הַחֲמוֹר הַזֶּה . הָעֶבֶד לֹא גָּבַח אֶת הַסֶּפֶר . בְּנִי לֹא לָקַח אֶת הַרְמָח . אֲבִי לֹא נָתַן לִי סֶפֶר הַיּוֹם . תֵּן לִי אֶת הַחֶבֶל וְקַח לְךָ אֶת הַחוּט .

בֵּן בֹּאֵלִי גֹרְמֵדִים וְאֵ יִימִדִים . בֵּן שְׂרָאֲבִי גֹרְמֵדִים וְאֵ אִיצְמֵדִים . בֵּן יֶאֱמִי גֹרְמֵדִים וְאֵ דֹבְמֵדִים . בֵּן פֶּאֶרְשֵׁאֲחִי גֹרְדִים : סֵן גֹּרְמֵדִי . בֵּן אֶרְסֵלָאֵן גֹּרְדִים : סֵן גֹּרְמֵדִי . בֵּן או סֵרָאִי גֹרְדִים . אֶקָאֵם גֹּרְמֵדִי . בִּפְּאֵם זִנְגִין אִירִי . קֶרְדָּאשִׁים זִנְגִין דְּגִיל אִירִי . אוֹגֵלֹם אוֹרֵאִיא . גִּימְדִי קֶרְדָּאשִׁים גִּימְדִי . בֵּן בִּיאָא אִים . סֵן סֵרָאִי סִין . או גּוּעֵלִי דִיר . סֵן מִקְאָתְסִין סִין . בּוֹ פֶּתָאֵב פֶּחֱאֵלִי אִירִי או פֶּתָאֵב פֶּחֱאֵלִי דְּגִיל אִירִי . אִשֶּׁב נֶרְדָּא דִיר ? אִשֶּׁב נֶרְדָּא אִירִי ? או בּוֹרֵאֲדָא דְּגִיל אִירִי . דוֹן בּוֹ אִשֶּׁב קוֹוֹתִלִי אִירִי . בּוֹגוֹן או מִקְאָתְסִין דִיר . בּוֹ גִּנֵּיָא קֶאֶר יֶאֱגֵמְדִי (נֶאֱמֵדִי) . אֶקָאֵם עֶקְלֵלִי אִירִי . קֶרְדָּאשִׁים עֶקְלֵלִי דְּגִיל אִירִי . אוֹגֵלֹם אֶרִיק וּמִקְאָתְסִין דִיר . בּוֹ אֶלְוֹן דוֹן חֶסֶמָא דְּגִיל אִירִי . או בּוֹגוֹן חֶסֶמְלֵנְדִי . בִּפְּאֵם בּוֹ סֵרָאִי יֶאֱפִרִי . או סֵרָאִי יֶאֱפִרִי . בּוֹ דִירֶכְ דוֹן יִישִׁיכֵל אִירִי . או בּוֹגוֹן קוֹרֵד

וא סארי דיר . בן דון בו הדסי גורדים . או סארי אידי . בוגון או
מאני דיר . בו אשכ דון חסמאלנדי בוגון אולדי .

§ 7

א. הקמון , שמאטא . הקמון , שמאטא .
הרים , דאגלר . הרים , דאגלר .
התן , פוייב , פויי . התן , פוייב , פויי .
הציר , יאש-אוש . הציר , יאש-אוש .
העשן , טוטון . העשן , טוטון .
העפר , טופראק . העפר , טופראק .
הר , דאג . הר , דאג .
העם , מיללת . העם , מיללת .

ב. דבש מתוק , דאטלי באל . דבש מתוק , דאטלי באל .
שער שחור , סיאת סאן . שער שחור , סיאת סאן .
עץ גבוה , אוכסב דירב . עץ גבוה , אוכסב דירב .

ג. שלחן , מירבי , כטול . שלחן , מירבי , כטול .
כפא , תחת , איסכמלא . כפא , תחת , איסכמלא .
על השלחן , סטול אורינדא , אורינדא .
על הכפא , אול תחת אורינדא , אורינדא .

ד. חלב , סוט . חלב , סוט .
חרש , אוסמא . חרש , אוסמא .
שדה , צול , מרלא . שדה , צול , מרלא .
הון , מאל . הון , מאל .
דין , מירב . דין , מירב .
קדוש , עזיו . קדוש , עזיו .
יפה , דילבר . יפה , דילבר .
ענף , יורגון . ענף , יורגון .

ה. על התרים היה אתמל המון גדול . על התרים היה אתמל המון גדול .
אני ראיתי את המון ההוא ואמה לא אני ראיתי את המון ההוא ואמה לא
ראית . ראית .

ו. שלשם על החר היה היה עשן גדול . שלשם על החר היה היה עשן גדול .
אזירסי גון בו דאג אורינדא ביוב טוטון אזירסי גון בו דאג אורינדא ביוב טוטון
ואר אידי . ואר אידי .

ז. אבי לא ראה את העשן ההוא . אבי לא ראה את העשן ההוא .
אני לא ראיתי את החלב ההוא ולא שתיתי . אני לא ראיתי את החלב ההוא ולא שתיתי .
אני ראיתי את החתן , הוא היה על הכפא . אני ראיתי את החתן , הוא היה על הכפא .
אירי . אירי .

ח. הענל אכל את התציר . הענל אכל את התציר .
בוואב יש - אוטי יודי . בוואב יש - אוטי יודי .

על השלחן הזה יש לחם רבש ותפוח .
 בו טראפיוא (סטול) אחרינרא אכמכ, פאל
 וא אלמא ואר .

העם הזה עם קדוש .
 הדר הזה הר גבוה .
 יש לי אב חכם .
 יש לה סוס יפה .
 אין לי בן , אין לי אח .
 אין לה כסף , אין לה תוב .
 אני אכלתי היום לחם מתוק .
 אני אכלתי היום את הלחם המתוק .
 אני ראיתי היום איש עשיר .
 אני ראיתי היום את האיש העשיר .

בו מיללת (ביר) עוז מיללת דיר .
 או דאג ביר אכמכ דאג דיר .
 בנים ביר עקללי בבאם ואר .
 סניג ביר דילבר אמיג ואר .
 בנים אוגלוס זוק , בנים קרדאשים זוק דיר .
 סניג גומושוג זוק דיר , סניג אלמיניג זוק דיר .
 בן בוגון דאטלי אכמכ יירים .
 בן בוגון דאטלי אכמגי יירים .
 בן בוגון ביר זנגין פישי גורדים .
 בן בוגון זנגין פישי גורדים .

אני ראיתי עשן שחור על הבית . אתה לא ראית את העשן
 השחור . אני ראיתי תפוח טוב עד העץ . אתה לא ראית את התפוח
 הטוב . אבי ראה היום עץ רענן על הר גבוה . מי ראה את העץ הרענן .
 דודי היה אתמל על מגדל גבוה . הוא ירד היום מן המגדל שהוא .
 החמור בא מן השדה . הוא ענף . היום בא אל הבית איש ענף . מי ראה
 את האיש הענף אל ההיכל בא תתן יפה . אחי לא ראה את התתן היפה .
 התרש הזה חכם . אבי היה תרש חכם . בני לא היה גער סכל . דודי היה
 איש עשיר . התתן העשיר בא אל ההיכל . ישאל היה עם קדוש .
 התרש החכם מת פתאם . העם הקדוש היה אתמל על הדר . החמור
 התק חלה פתאם . האיש הענף מת פתאם . התרש הענף גנב את הלחם
 הטוב . אבי הכה את הנער העצל . הוא לא הכה את העבד החרוץ .
 יש לי כסף יפה . יש לי פרס גדול . יש לה גן יפה . אין לי קתם . אין
 לי כסף . אין לה בית .

בוגון בורדא ביר דילבר ארסלאן ואר אידי . או ארסלאני בים
 גורבדי ? כפסיו דון גצינדי . או כפסיו דון אולמדי . זנגין פוקראיי דוגדי .
 קוותלי טקאתסיו דוגדי . — זנגין פישי חצאן אולדי ? או אפאנסיו
 אולדי . פאקיר אוגלאני בים דוגדי ? זנגין יהודיי בים דוגדי ? דילבר פוייב
 דון אפאנסיו אולדי . בבאם בגא סייאח מורכב וירדי . — בבאם בגא
 סייאח מורכבי וירדי . בגא קירמיו אלמא ויר . בגא קירמיו אלמאי ויר . אקאם
 קירמיו אלמאי יירדי . בנים דילבר טראפיואם ואר . סניג דילבר סטוליג זוק .
 בנים פחאלי איסבמלאם ואר . סניג פחאלי איסבמלג זוק . בנים טוגרב מירפים

ואר . סניג פֿגיש אודאג יוק . בנים ויירב קולום ואר . סגא פו מארי פים
וירדי ? בגא פו מאלי אללה וירדי . בבאם בגא דאמלי נאר וא קירמיו
אלמא וירדי . ביוב פוואב קורו יאש-אומ יידי . פיצב פוואב מאוי יאש-אומי
יידי . בייאז אט צול דן גלמדי . יורגן אט פוגון סוי איצמדי וא יאש-אומ
יימדי . קרדשים בגא סייאח אט וירדי . סניג קירמיו אטיג יס דיר .
עקיללי אדם דאגן אנרי . או דאג אופסב דאג דגיל אידי .

§ 8

הַהוּדִי, יִשְׂרָאֵל . יְהוּדִי . יְאֹדֶר, נִיל (נֶאֱדָן)

הַיְהוּדִי=הַיְהוּדִי, אֹל יִשְׂרָאֵל .

הַיְאֹדֶר=הַיְאֹדֶר, אֹל נִיל .

הַמֶּלֶכֶד, מַעֲלִילִים . מַעֲלִיל, נִיבֹא .

הַמֶּלֶכֶד=הַמֶּלֶכֶד, אֹל מַעֲלִילִים .

הַמַּעֲלִיל=הַמַּעֲלִיל, אֹל נִיבֹא .

פּוֹכֵב, יִלְדִיו . פּוֹכֵבִים, יִלְדִיוֹדֶר .

שׁוֹנֶעֶל, טִילֶפִי . שׁוֹנֶעֶלִים, טִילֶפִידֶר .

טוֹב, אִי . טוֹבִים, אִילֶדֶר .

נְשִׂיא, אִנָּא . נְשִׂאִים, אִנָּאלֶדֶר .

נְבִיא, פִּינְמֶבֶר . נְבִיאִים, פִּינְמֶבֶרֶדֶר .

נְדוֹל, בִּיּוֹב . נְדוֹלִים, בִּיּוֹבֶדֶר .

סוֹם שְׁחֹזֶר, סִיאַח אַט . סוֹסִים שְׁחֹזֶרִים, סִיאַח אַטֶלֶד .

מַעֲלִיל טוֹב . אִי נִיבֹא . מַעֲלִילִים טוֹבִים, אִי נִיבֹאֶלֶדֶר .

הַסּוֹסִים הַשְׁחֹזֶרִים, אֹל סִיאַח אַטֶלֶד .

הַמַּעֲלִילִים הַטּוֹבִים, אֹל אִי נִיבֹא לֶר .

הַסּוֹם שְׁחֹזֶר, אַט סִיאַח דִיר . הַסּוֹסִים שְׁחֹזֶרִים, אַטֶלֶד סִיאַח דִיר .

הַרְמּוֹן טוֹב, נֶאֶר אִי דִיר . הַרְמּוֹנִים טוֹבִים, נֶאֶרֶלֶדֶר אִי דִיר .

לֶשֶׁר, דִּוְגֶרֶד . קֶשֶׁח, קֶאמִי . נֶנַח, סוֹדִי .

פֶּרִיא, סֶאנְלֶם . פֶּהֶר, פֶּאֶלֶק . עֶאֶיֶרֶן . הַמִּית, אֶלֶדֶרֶדֶר .

עֶמֶק, רֶבֶן . פּוֹר, קִיּוֹ, צוֹקוֹר . קִיּוֹ, אִיֶּדֶלֶר . אֶלֶדֶלֶדֶר .

אֶנִי רֶאִיתִי אֶתֶמֶל אֶת הַיְאֹדֶר . פֶּן דוֹן נִילִי נִוֶּרֶדִים .

סָמָא בּו ג'וֹבֵאֵי כִּים סֵאמְדִי ?
 יְהוּדִי בְּנָא בִּיר קִירמִיּוֹ בּוּזָאב סֵאמְדִי .
 דְּרִין מוֹעֲלִילִימִיגְ אֹוֹרִינְדֵא סִיִּיאַח ג'וֹבֵא אִידִי .
 סֵאגֶּלֶס אֹוֹנִי יוֹרְגֵן יְהוּדִי סוּדִי .
 אֹוֹגֶלֶס סָמָא אִי נֵאֶרְלֵר וִירמִדִי .
 בִּבְבֵּאס דְּרִין סֵאגֶּלֶס אֵטְלֵר סֵאמֶן אֶלְדִי .
 מִנְבֵּל יְהוּדִי סֵאגֶּלֶס אֵשְׁכֵּלְרִי סֵאמְדִי
 אִי אֵטְלֵר נֶרְדֵא דִיר ?
 בּוּזָב אֵנֵאֶלֶר נֶרְדֵא דִיר ?
 בּוּזָב אֵנֵא בּוֹרְדֵא אִידִי
 בּוּזָב אֵנֵאֶלֶר בּוֹרְדֵא דִיגֵל אִידִילֵר .
 בּוּגֵנֵא יִילְדִיוֹלֵר פֶּאֶרְלֵק אִידִילֵר .
 דִירְכֵּלֶר אֹוֹפֶסֶפֶ אִידִילֵר .
 בִּבְבֵּאס בּוּגֵן בּוּזָב מִילְכִילֵר אֹוֹלְדִורִדִי .
 פִּיגְמֶכֶּרְלֵר עוּזִי דִיר .
 עוּזִי פִיגְמֶכֶּרְלֵר כִּים אֹוֹלְדִורִדִי ?
 אֹוֹפֶסֶפֶ בּוּגֵנֵאֶלְרִי כִּים יֵאֶפְדִי ?
 בּוּזָב יְהוּדִילְרִי כִּים גִּירְדִי ?
 סִיִּיאַח ג'וֹבֵאֶלֶר פֶּחֱאֵלִי אִידִילֵר .

מִי מִכֵּר לֶךְ אֶת הַמְּעִיל הַזֶּה ?
 הַיְּהוּדִי מִכֵּר לִי עֵנֶךְ אָדָם .
 אֶתְמַל עַל הַמְּלִמֵּד הַזֶּה מְעִיל שְׁחֹרֵר .
 הַשְׁחֹרֵר הִבְרִיא נֶנַח אֶת הַיְּהוּדִי הָעֵנֶךְ .
 בְּנִי לֹא נָתַן לֶךְ רִמּוֹנִים טוֹבִים .
 אָבִי קִנָּה אֶתְמַל סוּסִים בְּרִיָּאִים .
 הַיְּהוּדִי הָעֵצֵל מִכֵּר אֶת הַחֲמֹזִים הִבְרִיָּאִים .
 אֵיזָה הַסּוּסִים הַטּוֹבִים ?
 אֵיזָה הַנְּשִׂאִים הַגְּדוֹלִים ?
 הַנְּשִׂאִי הַגְּדוֹל הִיָּה פֶּה .
 הַנְּשִׂאִים הַגְּדוֹלִים לֹא הָיוּ פֶּה .
 הַלֵּילָה הַפּוֹכְבִּים הָיוּ בְּהִירִים .
 הָעֵצִים הָיוּ גְבוּהִים .
 אָבִי הִמִּית הַיּוֹם שְׁעָעִלִים גְּדוֹלִים .
 הַנְּבִיָּאִים קִדְּשִׁים .
 מִי הִמִּית אֶת הַנְּבִיָּאִים הַקִּדְּשִׁים ?
 מִי בָּנָה אֶת הַמִּגְדָּלִים הַגְּבוּהִים ?
 מִי רָאָה אֶת הַיְּהוּדִים הַגְּדוֹלִים ?
 הַמְּעִילִים הַשְׁחֹרִים הָיוּ יִקְרִים .

הַמְּעִירִים רְחֵבִים . הַנְּשִׂאִים יִקְרִים . הַסּוּסִים בְּרִיָּאִים . מִי מִכֵּר אֶת
 הַסּוּסִים הִבְרִיָּאִים ? מִי אָכַל אֶת הָרִמּוֹנִים הַגְּדוֹלִים ? אֲנִי לֹא רָאִיתִי פֶּה
 אֶת הַסּוּסִים הַלְּבָנִים . דוּדִי לֹא קִנָּה אֶת הַסּוּסִים הַשְׁחֹרִים . לֹא רָאִיתִי
 שְׁעָעִלִים . אָבִי רָאָה הַלֵּילָה שְׁעָעִלִים גְּדוֹלִים . הַלֵּילָה הַפּוֹכְבִּים לֹא הָיוּ
 בְּהִירִים . אֲנִי לֹא רָאִיתִי אֶת הַפּוֹכְבִּים הַגְּדוֹלִים . הָעֵבֶד הָרַע הִמִּית אֶת
 הַנְּבִיָּאִים הַקִּדְּשִׁים . הָעֵבֶד הָעֵנִי גָּנַב מְעִילִים יִקְרִים . הַפּוֹכְבִּים הַגְּדוֹלִים
 לֹא הָיוּ הַלֵּילָה . הַפּוֹכְבִּים גְּדוֹלִים . הַפּוֹכְבִּים גְּבוּהִים . הַמְּלִמֵּד לֹא בָּא הַיּוֹם
 אֶל הַחֲדָרִי הַתַּפּוּחִים הָיוּ קִשָּׁה . הַבּוֹר הַחוּצָא עֵמֶק . הַיְּאֹוִרִים רְחֵבִים .
 הַשְׁעָעֵל הוּזָה יֵצֵא מִן הַבּוֹר הָעֵמֶק . הַיְּאֹוִרִים לֹא הָיוּ רְחֵבִים . אָבִי
 הִיָּה אֶתְמַל עַל הַיְּאֹוִר . הַיְּאֹוִר עֵמֶק וְרַחֵב . הַלֵּחֶם הוּזָה קִשָּׁה . אֲנִי אֶפְלָתִי
 הַיּוֹם לֶחֶם וְתַפּוּחַ . אֲנִי לֹא אֶכְלָתִי הַיּוֹם לֶחֶם מְתוּק . הַמְּלִמֵּד הִכָּה הַיּוֹם
 אֶת הַנֶּעֱר הָעֵצֵל . תָּן לִי תַפּוּחִים טוֹבִים . תָּן לִי אֶת הַסּוּסִים הַשְׁחֹרִים
 וְקַח לֶךְ אֶת הַסּוּסִים הַלְּבָנִים . יֵשׁ לִי אֲנֹוִים גְּדוֹלִים . יֵשׁ לֶךְ סוּסִים
 בְּרִיָּאִים . אֵין לֶךְ סוּסִים שְׁחֹרִים . יֵשׁ רִי שְׁעָעֵל מֶמֶן . אֵין לֶךְ שְׁעָעִלִים

גדולים . מתי נגח השור את האיל החלש . מתי המית העבר את הנשיאים הגדולים :

(אול) פֿוקרא יחודי אופירסי גון בייאז גיזבאדרי סאטדי . (אור) סארי טילפי לר נרדא דיר . טילפי לר סארי דיר . בייאז טילפי לר פים גִוֶרדי ? בן בייאז טילפי לר גִוֶרמדי . בבאם בייאז גיזבאדרי סאטון אלדי סייאח גיזבאלרי סאטון אלמדי . בו פנא קול בייאז אַטלרי צאלדי סייאח אטלרי צאלמדי . בו יהודי דרן צוקור דן ציקדי או יהודי ציקמדי . פנא קול עזיו פֿגֶמפרלרי אִולדורדי פיופ אַגאלרי אִולדורמדי . (אול) פיופ ניל נרדא דיר ? (אול) סאגלם אִונז טנבל אשגי וא טנבל אטי סודי . או אשגי אִולדורדי אטי אִולדורמדי . (אול) עקללי מועללים בוגן זיירפ אַגלאגלרא אלמאלר וא נארלר וירדי . בן (אול) אופספ דירפלר אורנינדא פיופ אלמאלר וא איי נארלר גִוֶרדי . בן קאטי גזיוי יידיס . בן קאטי גזיוי יימדיס . בנים פֿגֶיש גיזבאלריס ואר . סניג פֿגֶיש גיזבאלריג יוק . (אור) פֿוקרא קול פחאלי גיזבאלרי סאטדי .

פיופ אלמאלרי סגא פים וירדי ? סייאח אטלרי סגא פים סאטדי ? איי נארלרי בן יימדיס . אקאם פיר עזיו פיש דיר . קירמיו קאני פים דִוֶכרי ? טִוֶגרפ טירפיי פגא פיר עקללי אוסמא סאטדי . אִונפספ סלוי בבאם גִוֶרמדי . בוגן פיר אִונפספ סלוי דושדי . בבאם פיר פיופ אב יאפדי . סן אוראיא חצאן ואריר סין ? עזיו פֿגֶמפרלר אורדא דגיל אידילר . קירמיו פוואבי פים פֿוגאולדי . אול זיירפ קול קירמיו פוואבי פֿוגאולדי סייאח פוואבי פֿוגאולמדי . (אור) אִונפספ סלוי אורנינדא בן פיר סייאח קרגא גִוֶרדיס . בבאם סייאח קרגאיי גִוֶרמדי . בו קרגא פיר אִונפספ דירפ אורנינדא אידי . או דירפ אורנינדא קרגא יוק אידי . בו סורִוֶכ פיר פיופ סורִוֶכ דיר . או סורִוֶכ פיצפ דיר . בו סוקאק פיר פֿגֶיש סוקאק דיר . או סוקאק דאר דיר . בו אודא פֿגֶיש דיר . או אודא אִונפספ דיר . טִוֶגרפ טירפיי אורנינדא אלמאלר וא נארלר ואר . בבאם פחאלי גיזבאלרי סאטדי . אַגלאגל דגֶרו אַגאלרי גִוֶרדי . בנים סייאח אַטלריס ואר . סייאח אַטלר איי דגיל אידי . סארי טירפילר דאג אורנינדא אידילר . פנא קול פיופ אשכדרי סאטדי . בייאז אטלר סאגלם דגיל אידי .

§ 9

בִּמְצָרִים , מִסִּיד דא .

בְּחֶבְרוֹן חֶבְרוֹן דא .

מִצְרִים , מִסִּיד (שופראק)

חֶבְרוֹן חֶבְרוֹן (שהר)

א .

נחש, יידאן .

חלמ'ש, צאקמק-ראש

מ'שה, מ'שה (אד)

א'הרן, א'הרן (אד)

ב'נחש, יילאן גיבי .

ב'חלמ'ש, צאקמק-ראש גיבי .

ל'מ'שה, משה גא .

ל'א'הרן, אהרן גא .

א'ד, עאידינליק .

קול, קס .

ש'מ'ש, גונש .

ב. א'ד ש'מ'ש, גונש עאידינליק .

ב'ן מ'לך, פארשאה א'נלו .

ב'ן מ'לך, פארשאה בחצאסי .

ק'ל א'ריה, ארמלאן קסי .

א'ד ש'מ'ש, גונשיג עאידינליק .

ב'ן מ'לך, פארשאה א'נלו .

ב'ן מ'לך, פארשאה בחצאסי .

ק'ל א'ריה, ארמלאניג קסי .

ג. א'פל, קראנע .

ה'מ'ן, א'ין .

ח'דש, י'ני .

ע'נן, ב'לום .

א'פ'לים, קראנע לר .

ה'מ'נים, א'ינלר .

ח'דש'ים, י'יג'לר .

ע'נ'נים, ב'ולומלר .

י'שב, אומדרי .

י'שב, אומדרידל .

א'מר, א'יטרי . מולדי .

א'מר, א'יטרידל .

י'רח, באלקירי, פארליר .

י'רח, באלקירילר .

י'רח, יאודי .

י'רח, עאיי .

ש'חר, צולפאן .

ש'מן, סמיו .

ה'ביא, ג'מירי .

א'ז, יא'דור .

ה'נשיאים-ה'גדולים לא היו ב'חברון .

ב'נן א'בי היו נחשים גדולים .

ב'יופ א'אלר ח'ברון דא דיג'ל אירי .

ב'באמ'יג בחצאסיערא ב'יופ י'לאנלר ואר

אירי .

מ'שה ו'א'הרן י'שבו ב'מצרים .

ה'יח' ת'וח ג'בת ב'מגדל .

ג'ן א'בי ג'דל ב'ן ח'מ'ל .

מ'שה וא'הרן ק'סר'יא אומדרידל .

בו א'ב ב'ורג' גיבי א'פ'סכ דיר .

ב'באמ'יג בחצאסי פארשאה'נל בחצאסי

גיבי ב'יופ דיר .

א'זי ה'לך ל'נן ח'מ'לך .

א'זי ק'ח ל'דודי ס'פר א'רף .

ק'דאש'ים פארשאה'נל בחצאסינא ג'מירי .

ק'דאש'ים אקאמא א'וזון פ'ראב (מ'פ'חוב)

יאודי .

א'נלום א'נאמ'יג בא'נינא ג'טמרי

מ'שה נ'נ' ק'סי ב'באמ'יג ק'סי גיבי דיר .

בו א'נאניג א'זי ש'מא'ל דיר .

ק'זי לא ה'לך ל'כ'רם דודי .

ק'ל מ'שה ק'ק'ל א'בי .

ש'ם ה'נשיא ת'וח ש'מא'ל .

היום אור השמש גדול .
הנער הנה לא ראה אור שמש .
הנער הנה בן מלך .
הנער הנה בן המלך .
אני עבד מלך . — אני עבד המלך .
הפוס הנה סוס מלך .
הפוס הנה סוס המלך .
מי ראה את החתנים העשירים ?
אבי קנה אתמל מעילים חדשים .
אבי ודודי היו חכמים .
יצחק ויוסף עשירים במלך מצרים .
העבד הזה והיהודי שהוא חזקים
בסוסים .
או אבי או דודי קנה את הסוסים
החדשים .
או הנער הנה או העבד שהוא נגב את
הלחם .

בוגן גונשני עאירינלני ביוב דיר .
בו אוגלאן גונש עאירינלני גורמדי .
בו אוגלאן פארשאה אוגלו דיר .
בו אוגלאן פארשאהו אוגלו דיר .
בן פארשאה קולואים . — בן פארשאהו
קולואים .
בו אט פארשאה אטי דיר .
בו אט פארשאהו אטי דיר .
ונגין בויבלרי כים גורדי ?
בבאם רון ייגו ג'באלר סאמון אלרי .
בבאם וא אקאם עקללי אירי .
יצחק ויוסף מסר פארשאהו קרר ונגין דיר .
בו קול וא או יהודי אטלר קרר קווחלי דיר .
יא בבאם יא אקאם ייגו אטלרי סאמון
אלרי .
יא בו אוגלאן יא או קול אכמני צאלרי .

אבי ישב בתכרון . הנביאים הקדושים והנשיאים העשירים ישבו
במצרים . אתה רע כנחש . התפות הנה מתוק וטוב ואדם פרמון . העגל
הזה גדול כשור . אנה תלך ? לתכרון . — אבי אמר לאחי : הן לי את
הסוסים החדשים . היום ראיתי על השמים עננים אפלים . אבי ואחי לא
ישבו במצרים . מתי אבל העגל את החציר ? איזה היאור הגדול ? היאור
הגדול במצרים . אבי ואחי היו חכמים ביוסף . הלחם הזה קשה כחלמיש .
הלילה הזה היה אפל . הפככים לא היו בהירים הלילה . הפככים היו
אפלים הלילה . אור הירח היה גדול כאור השמש . הירח היה אפל .
מלך מצרים היה מלך חכם . אור הפככים היה בהיר הלילה .
הנחשים רעים . מי הביא לך את החמורים החזקים . מתי ראית
את הסוסים החדשים . המלך ישב על כסא גבוה . הנשיאים אמרו
לאבי : איזה המגדלים החדשים ? אבי ראה עד הדרים הגבוהים המונים
גדולים . על הדר הזה היו המונים גדולים . הסוסים היו עיפים . קור העגל
הזה כקול שור גדול . קול הסוסים כקול החמורים . מעיל אבי שתור .
מעיל דודי לבן . הדר החתן רחב וחדר העבד צר . המגדלים החדשים

קרובים לברם אבי . הסוסים החדשים יקרים . תפוח הנער הזה כרמון .
חמור העכר הזה עצל .

בן ג'וב אוורינדא סייאח פולוטלר ג'ורדים . סייאח פולוטלר בורגלר
גיפי אידי . ייג'י אשפלר אמלר קדר קוותרלי דיר . בבאמיג' באג'י פארשאהיג'
בחצאסינא יאקין דיר . בוייבלר יילדיולר גיפי באלקידילר . עוזי פיגמפרלר
וא עקללי אגאלר פארשאהיג' סראינדא אוטורדילר . עוזי פיגמפרלר
דון יורג'ן אידילר . קרדשימיג' נארי אלמא גיפי דיר . או קולוג' אטי מנבל
דיר . פארשאהיג' אטי וא קולוג' אטי בייאז דיר . אקאמיג' אטי וא בבאמיג'
אטי זיירכ דיר . פיגמפריג' אטי וא אגאייג' אטי זיירכ דיר . בייאז אמלר
פחאלי דיר . מנבל אמלר פחאלי דגיל אידילר . סייאח אמלר זיירכ
אידי . מנבל אשפלר סארי אידי . פארלק יילדיולר ביוכ אידי . בו
בוזאב וא או אג'ו סמיז דיר . בן ג'א ייג'י יילדיולר ג'ורדים . יילדיולר
בוג'א פארלק אידילר . צולפאניג' עאידינליג' עאיג' עאידינליג' קדר
ביוכ אידי . בן צולפאני ג'ורמדים . בו ג'א יילדיולר צולפאן קדר פארלק
אידילר . פארשאהיג' קולו קרדשימיג' אוגלו קדר עקללי דיר .

§ 10

אם , אנא , ולידה . אחות , קיזקראש .
מלכה , מליכה . (פארשאה קריסי) . אמה , חלאייק .
שפחה , חלאייק . שפור , סרוש .
אשה , קרי , כאטון .

אב מ'וב , איי בבא . אם מ'וב , איי אנא .
עכר שפור , סרוש קול . אמה שפור , סרוש חלאייק .
מלך גדול , ביוכ פארשאה . מלכה גדולה , ביוכ מליכה .
אח קרוב , יאקין קרדאש . אחות קרובה , יאקין קיזקראש .

הוא אבי , או בבאם דיר . ה'יא אמי , או אנאם דיר .
אח'ה אבי , סן בבאם סין . אח'ת אמי , סן אנאם סין .
אני אב , בן בבא אים . אני אם , בן אנא אים .

העכר ה'וה ישר , בו קול דוג'ו דיר .
השפחה ה'זאת ישרה , בו חלאייק דוג'ו דיר .
המלך ה'וה חכם , בו פארשאה עקללי דיר .
המלכה ה'זאת חכמה , בו מליכה עקללי דיר .

העֶבֶד הַהוּא עֶצֶל , או קול מַגְבֵּל דִּיר .
 הַשְׁפָּתָהּ הִיא עֶצֶלָה , או חֲלָאִיק מַגְבֵּל דִּיר
 הַנֶּעֱר הַהוּא חֲרוּץ , או אוֹגֵלָאן זִירֵב דִּיר .
 הָאִמָּה הִיא חֲרוּצָה , או חֲלָאִיק זִירֵב דִּיר .

הָאִישׁ הַגְּדוֹל הָזֶה , בו בִּיּוֹב בִּישִׁי .
 הָאִשָּׁה הַחֲכָמָה הַזֹּאת , בו עֶקְלִי קִרִי .
 הָאִישׁ הַחֲכָם הַהוּא , או עֶקְלִי בִישִׁי .
 הָאִשָּׁה הַגְּדוֹלָה הִיא , או בִּיּוֹב קִרִי .

אִישׁ מִיּוֹב וְחֲכָם , אִיִּי וְאֵ עֶקְלִי אֲדָם .
 אִשָּׁה חֲכָמָה וְמוֹכָה , עֶקְלִי וְאֵ אִי קִרִי .
 הָאִישׁ הַמִּיּוֹב וְהַחֲכָם הָזֶה , בו אִי וְאֵ עֶקְלִי אֲדָם
 הָאִשָּׁה הַמִּיּוֹכָה וְהַחֲכָמָה הַזֹּאת , בו אִי וְאֵ עֶקְלִי קִרִי .

נְלָמוּד , אָוִלְדִּסְיוֹ מִחוּן . אָמָךְ , סְנִיגִ אֲנָא .
 שְׂבֹל , אָוִלְדִּסְיוֹ אוֹלְדִּרִיני אָמֹ , אֲנִיגִ אֲנָסִי .
 גִּאִיִּב אִירְמִישׁ אֲדָם . אַחוּתָךְ , סְנִיגִ קִזְרָאשִׁיגִ . בָּתָךְ , סְנִיגִ קִיזִיגִ .
 רִיק , בּוּשׁ . אַחוּתִי , אֲנִיגִ קִזְרָאשִׁי . בָּתִּי , אֲנִיגִ קִיזִי .

יֵשׁ לִי אֵב מִיּוֹב וְאֵם מִיּוֹכָה .
 יֵשׁ לָךְ אָחַי חֲכָם וְאָחוּת חֲכָמָה .
 יֵשׁ לְאִחִי עֶבֶד חֲרוּץ וְאִמָּה חֲרוּצָה .
 בָּנִים אִי בִבְאָם וְאֵ אִי אֲנָם וְאֵר .
 סְנִיגִ עֶקְלִי קִזְרָאשִׁיגִ וְאֵ עֶקְלִי קִזְרָאשִׁיגִ וְאֵר .
 קִזְרָאשִׁימִיגִ זִירֵב קוֹלוֹ וְאֵ זִירֵב חֲלָאִיגִי וְאֵר .

לְדוּדִי יֵשׁ בֶּן עֲשִׂיר וְאִשָּׁה מִיּוֹכָה .
 יֵשׁ לִי אָחוּת חֲכָמָה עֲשִׂירָה וְמוֹכָה .
 אַחוּתִי חֲכָמָה וְמוֹכָה בְּכַת הַמֶּלֶךְ .
 אֲקָאמִיגִ זִנְגִין אוֹגֵלוֹ וְאֵ אִי קִרִּיסִי וְאֵר .
 בָּנִים עֶקְלִי , זִנְגִין וְאֵ אִי קִזְרָאשִׁים וְאֵר :
 קִזְרָאשִׁים פֶּאֶרְשָׁאחִיגִ קִיזִי גִיבִי עֶקְלִי
 וְאֵ אִי דִיר .

אֵם הַמֶּלֶכָה הַזֹּאת וְקִנָּה .
 הָאִשָּׁה הַעֲשִׂירָה וְהַחֲכָמָה הַזֹּאת —
 בַּת מֶלֶךְ .
 הָאִשָּׁה הַמִּיּוֹכָה וְהַחֲרוּצָה הִיא בַת
 אִישׁ עֲנִי .
 בו מְלִיכָחִיגִ וְלִירְהִסִי קִרְטִי דִיר .
 בו זִנְגִין וְאֵ עֶקְלִי קִרִי פֶּאֶרְשָׁא קִיזִי דִיר .
 בו אִי וְאֵ זִירֵב קִרִי בִיר מַסְכִּין אֲדִמִּיגִ
 קִיזִי דִיר .

בֶּן קִרִי בִים דִיר ? — מְלִיכָה אוֹ דִיר ?
 מִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת ? — הִיא הַמֶּלֶכָה .

זה בָּנִי ; ואת בָּתִּי ; זה אָבִי ; ואת אִמִּי .
אוֹלָם בו דִּיר ; קִיּוּם בו דִּיר ; בְּבֹאם בו דִּיר ; אֲנָם בו דִּיר .

זה הַמֶּלֶךְ ; ואת הַמֶּלֶכָה . פֹּאדְשֶׁאָה בו דִּיר ; מְלִיכָה בו דִּיר .

זה הַמֶּלֶךְ הַחֲכָם וְהַגִּדּוֹל . עֶקְלָלִי וא בִּיּוֹב פֹּאדְשֶׁאָה בו דִּיר .

וְאת הַשְּׁפָחָה הַעֲצֵלָה וְהַשְּׂכוּרָה . טִנְבֵּל וא סֶרְחוּשׁ חֲלָאִיק בו דִּיר .

זה הַעֲבֵד הַחֲרוּץ וְהַיָּשָׁר . וִירֵכׁ וא דִּגְרוֹ קוֹל בו דִּיר .

וְאת הָאִמָּה הַחֲרוּצָה וְהַיָּשָׁרָה . וִירֵכׁ וא דִּגְרוֹ חֲלָאִיק בו דִּיר .

זה הָאִישׁ הָעֲנִי וְהַשְּׂכוּל . מִיסְכִּין וא אוּלְרְסִיו אֲדָם בו דִּיר .

וְאת הָאִם הַנְּלִמְדָה וְהַשְּׂכוּלָה . בַּחֲטָסִיו וא אוּלְרְסִיו אֲנָה בו דִּיר .

אִיָּה אִמָּךְ ? — הִיא בְּגֵן הַדִּיר . וְלִידְהָ נִרְדָּא דִּיר ? — או אֶקְאִמִּין

בַּחֲצִאסִינְרָא דִּיר .

אִיָּה אַחוּתְךָ ? — הִיא בְּכֶרֶם אָחִי . קִיּוֹקְרֵאשִׁין נִרְדָּא דִּיר ? — או קִרְדָּאשִׁימִין

בִּאֲנִינְרָא דִּיר . —

אָבִי ! אָתָּה עֲשִׂיר וְחֶכֶם סְמֶלֶךְ מַצְרִים . בְּבֹאם ! סֵן מֶסֶךְ פֹּאדְשֶׁאָהִי קִרְר וְגִינָן וא

עֶקְלָלִי סִין .

אִמִּי ! אָתָּה חֲכָמָה וְטוֹבָה כְּמֶלֶכָה . אֲנָם ! סֵן מְלִיכָה גִיבִי עֶקְלָלִי וא אִי סִין .

אָחִי ! אָתָּה חֲרוּץ כְּעֲבֵד הַמֶּלֶךְ . קִרְדָּשִׁים ! סֵן פֹּאדְשֶׁאָהִין קוֹלִי גִיבִי וִירֵכׁ

סִין .

אָחוּתִי ! אָתָּה חֲכָמָה וְטוֹבָה כְּבֵת הַמֶּלֶךְ . קִיּוֹקְרֵאשִׁים ! סֵן פֹּאדְשֶׁאָהִין קִיּוֹ גִיבִי

עֶקְלָלִי וא אִי סִין .

בָּתִּי ! אָתָּה חֲרוּצָה וְטוֹבָה . בְּתֵךְ חֲכָמָה חֲרוּצָה וְטוֹבָה כְּבָתִּי . הָאִישׁ

הָרַע וְהַשְּׂכוּר הַזֶּה הִכָּה אֶת אִמִּי וְאֶת אָחוּתִי . הַעֲבֵד הַשְּׂכוּר הַזֶּה הִכָּה אֶת

הַשְּׁפָחָה הַיָּשָׁרָה וְהַחֲרוּצָה הַזֹּאת . אִיָּה הָאִמָּה הַשְּׂכוּרָה הַהִיא ? אִיָּה

אִם הָאִשָּׁה הַטּוֹבָה הַזֹּאת ? הָאִישׁ הַחֲרוּץ וְהַעֲשִׂיר הַזֶּה בְּגֵן הַמֶּלֶכָה .

בֵּן הָאִשָּׁה הַזִּקְנָה הַזֹּאת קָרוֹב לְכֶרֶם בֵּת הַמֶּלֶךְ . בֵּת הָאִישׁ הַעֲשִׂיר עֲצֵלָה .

בֵּת הָעֲנִי חֲרוּצָה . אָחוּתִי חֲכָמָה כְּבֵת הַיְּהוּדִי הַעֲשִׂיר הַזֶּה . בָּתִּי טוֹבָה

כְּבֵת הָאִישׁ הַחֲכָם הַהוּא . זֶה בְּנִי . וְאת בָּתִּי . זֶה אָחִי . וְאת אָחוּתִי .

זֶה הַשּׁוֹר הַחֲזוֹק וְהָאָדָם . זֶה הָאִרְיָה הַגִּדּוֹל וְהָעֵז . וְאת בֵּת הַמֶּלֶךְ ; הִיא

טוֹבָה . וְאת אִמִּי ; הִיא חֲכָמָה . הָאִמָּה הַזֹּאת חֲרוּצָה וְהָאִמָּה הַהִיא עֲצֵלָה .

הַשְּׁפָחָה הַזֹּאת יִשְׁרָה וְהַשְּׁפָחָה הַהִיא שְׂכוּרָה .

אִיָּה בֵּן הַמֶּלֶךְ ? הוּא וְאִמּוֹ הִיוּ בֵּן הַמֶּלֶךְ . בָּתִּי וְאִמִּי לֹא הִיוּ הַיּוֹם

בְּכֶרֶם דוּדִי . מִי רָאָה אֶת הַמַּלְכָה הַטּוֹבָה וְהַחֲכָמָה . אֲנִי רֹאֵתִי הַיּוֹם

אִמָּה חֲרוּצָה . הַעֲבֵד נָתַן אֶל הָאִמָּה הַהִיא אֲגוּזִים וְתַפּוּחִים טוֹבִים . אָחִי

הֵבִיא אֶת הַשְּׁפָחָה הַשְּׂכוּרָה לְאִמִּי . מִי גָנַב אֶת הַמַּעֲיִלִּים הַלְּבָנִים וְהַיָּקָרִים ?

אור הכבבים הכהירים והגדולים כאור הירח. אור הכוכב הגדול והבהיר הזה כאור השחר. האמה הזאת עיפה היום. זאת השפחה העיפה. מתי נתן אחי לאמך את האגוזים הטובים.

סן עקללי פארשאה סין. סן עקללי וא אי מליפה סין. קרדאשים דוגרו דיר. קיו קרדאשים דוגרו דיר. או נק' זיירפ דיר. סן אנאם בנא יאקין סין. בו סרחוש קול או סרחוש וא טנפל חלאייג' חצאן דוגרי? בו קוותרלי אונגו בו אי וא דוגרו קריי חצאן סודי? קיו קרדאשיג' אדי נא דיר. קיו קרדאשימיג' אדי שרה. קיוימיג' אדי רבקה דיר. אנאג' אדי נא דיר? אנאמיג' אדי דבורה דיר. אנאמיג' ססי סניג' אנאג' ססי גיבי דיר. קיוקרדאשימיג' ססי בו חלאייג' ססי גיבי דיר. בו עקללי וא אי מליפה ניג' אדי מרים דיר. אנאמיג' באג' מליפה ניג' באג' גיבי פגיש דיר. אול פוש פורגלריג' אורנינדא בוגון בימי גורדיג'. אול אופסב וא פוש פורגלריג' אורנינדא קיו קרדאשים וא אנאג' ואר אידי. ביפוא פארלק יילדיו לריג' עאידינילגי גונשיג' עאידינילגי קדר ביפב דיר. אול אופסב וא פוש פורגלריג' אורנינדא ביפב יילאנלר ואר אידי. אול ביפב וא סייאח יילאנלר נרדא אידיקר. בבאם בוגון ייג' וא אי גיבאלר סאמון אלדי. בן דאג' אורנינדא ביפב וא אופסב דירפלרי גורמדים. סן בוגון סייאח וא קראנגו בולוטלרי גורמדיג'. בו קיוו דרן דיר. בו קיוו פוש דיר. פוש קיוו בו דיר. בו יילדיו פארלק דיר. פארלק יילדיו בו דיר.

§ 11

פלח, ני. גלין.	פלח, גלינלר.
פחה, ני. סיגיר.	פחות, סיגירלר.
חומה, נ' קלעה.	חומות, קלעהלר.
פלח חכמה, עקללי גלין.	פלח חכמות, עקללי גלינלר.
פחה שחורה, סייאח סיגיר.	פחות שחורות, סייאח סיגירלר.
חומה גבוהה, אופסב קלעה.	חומות גבוהות, אופסב קלעהלר.

זכר) הוא ישר,	נקבה) היא ישרה,
אתה ישר,	את ישרה,
אני ישר,	אני ישרה,
הם ישרים,	הן ישרות,
אתם ישרים,	אתן ישרות,
אנחנו ישרים,	אנחנו ישרות,

הַתִּתִּימִים הָאֵלֶּה , בּו כּוּיִבֶּלֶר . הַכִּלּוֹת הָאֵלֶּה , בּו גִּלְגֵּלֶר .
 הַמְּגִדְלִים הָאֵלֶּה , בּו בּוּרְגִלֶר . הַחֹמּוֹת הָאֵלֶּה , בּו קִלְעָה לֶר .
 הַתִּתִּימִים הָהֶם , אּו כּוּיִבֶּלֶר . הַכִּלּוֹת הָהֵן , אּו גִּלְגֵּלֶר .
 הַמְּגִדְלִים הָהֶם , אּו בּוּרְגִלֶר . הַחֹמּוֹת הָהֵן , אּו קִלְעָה לֶר .

(זכר) הוּא כְּתָב . (נקבה) הוּא כְּתָבָה , אּו יֹאזִירִי .
 אֶתָּה כְּתָב = תָּה . אִתָּה כְּתָב = תָּה , סֵן יֹאזִירִי .
 אֲנִי כְּתָב = תִּי . אֲנִי כְּתָב = תִּי , בֵּן יֹאזִירִים .
 הֵם כְּתָב = ו . הֵן כְּתָב = ו , אֲנִלֶר יֹאזִירֶלֶר .
 אַתָּם כְּתָב = תֶּם . אַתָּן כְּתָם = תֶּן , סִיז יֹאזִירִיז .
 אַנְתֶּם כְּתָב = נו . אַנְתֶּם כְּתָב = נו , בִּיז יֹאזִירִיק .

אֲשֶׁר , כִּי . חֲנִנִי כִי , אּו כִּי .

הַעֲבֹד אֲשֶׁר שָׁחַט אֶת הָעֶגֶל , בּוּאֲבִי בּוּגִאזִלִּיאֵן קֹל .
 הָאִישׁ אֲשֶׁר הִכָּה אֶת הָעֶבֶד , קֹלוֹ דֹּגֵן בִּישִׁי .
 הֵנּוּ אֲשֶׁר מָכַר אָבִי , בְּבֵאֵם סִמְדִּיגִי בַחֲצֵא .
 הַסִּפֵּר אֲשֶׁר כָּתַב בְּנִי , אֲנִלּוֹם יֹאזִירִי כְּתָאֵב .
 הַלֶּחֶם אֲשֶׁר אָכַלְתִּי , יִירִיגִים אֶכְמֵב .
 הַמְּגִדְלִים אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ , פֹּאדְשֵׁאָה יֹאפִרִיגִי בּוּרְגִלֶר .
 הַמֶּלֶכָּה אֲשֶׁר רָאָה דֹדִי , אֶקֶם גִּוְרִיגִי מִלִּפֶּה .
 הַחֹמּוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בֵּן הַמֶּלֶךְ , פֹּאדְשֵׁאָהִיג אֲנִלִּי יֹאפִרִיגִי קִלְעָהֶלֶר .

אֲנִיָּה , נִי . גִּמִּי . שֹׁמֵר , סִאקִלְרִי חֲטִרִינֶרֶא . מֵאָד , בְּנֵאִיתִי , פֵּב .
 דּוּשִׁירִי .

הַיָּבָה , נִי . סִאנְדֹּקִי . מֶלֶךְ , פֹּאדְשֵׁאָה אֹלֶרֹו . כִּי , זִירֵא , כִּי .
 פֹּאדְשֵׁאָהֶלִיק אִישִׁרִי .

מַצֵּכָה , נִי . סִטֹּן , מַצֵּכָה . מֶלֶא , דֹּלֹו . בֵּן , אֲוִלֵּא . עַל כֵּן , אֲנִיגִי אִיצֹון .
 גִּדֵּל , בִּיזִירִי . עֶרֶב , דִּילְבֵּר , שִׁירִין . אַחֲרִי-כֵן , סִוְרֵאֶרֶא אֲנִדֵּן סִוְרֵאֶרֶא .

הַחֹמּוֹת אֲשֶׁר בָּנָה אָבִי גִבּוֹהוֹת מֵאָד . בְּבֵאֵם יֹאפִרִיגִי קִלְעָהֶלֶר פֵּב אֲוִפְסֵב דִּיר .
 הַפְּרוֹת אֲשֶׁר מָכַרָה הַשְּׁפָחָה הָיוּ לְכֻנוֹת . חִלְאִיק סִמְדִּיגִי סִיגִירֶלֶר בִּיאֹז אִירִי .
 הַתְּבוֹת הָאֵלֶּה מִלֵּאוֹת כֶּסֶף וְזָהָב . בּו סִאנְדֹּקִלֶר גּוּמוֹשׁ וְאֵלְטִין דֹּלֹו דִיר .
 הַתְּבוֹת הָהֵן רַקוֹת . אּו סִאנְדֹּקִלֶר בּוֹשׁ דִּיר .
 הַנְּבִיאִים הָאֵלֶּה קִדּוּשִׁים . בּו פִּיגְמֶבֶרֶלֶר עֹזִיז דִּיר .

הַשְׁמַיִם הָהֵם עֲשִׂירִים מָאָר .

אַחֻזֵי וְאִמֵּי ! אֶתֶּן חֲכָמוֹת וְטוֹבוֹת מָאָר .

רִבְקָה וְשָׂרָה חֲכָמוֹת וְטוֹבוֹת מָאָר , הֵן

כָּתְבוּ לִי אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה אֲשֶׁר רָאִיתִי .

אֲנִי כָּתַבְתִּי לְאָבִי סֵפֶר יָקָר מָאָד . עַל

כֵּן הוּא נָתַן לִי אֲגָזִיזִים וְחִפּוּחִים .

דָּוִד מֵת וְאַחֲרֵי־כֵן מָלַךְ שְׁלֹמֹה .

שְׁלֹמֹה וְדָוִד מָלְכוּ עַל יִשְׂרָאֵל .

אֲנִי , אַחֻזֵי וְאִמֵּי מִכְּרַנּוּ אֶת הַבַּיִת

הַגָּדוֹל אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לְאָבִי .

שְׁמוּאֵל וְיִצְחָק ! חֲכָמִים אֶתֶּם כִּי לֹא

מִכְּרַתֶּם אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר אֲשֶׁר כָּתַבְתֶּם .

שָׂרָה וְרִבְקָה ! יִשְׁרוּת אֶתֶּן כִּי לֹא נִגְבְּתֶן

אֶת הָאֲגָזִיזִים אֲשֶׁר הֵבִיא אָבִי אֶתְמֹל .

הַמֶּלֶךְ מֵת וְאַחֲרֵי־כֵן מָלְכָה הַמַּלְכָּה .

אַחֻזֵּי ! אֲפִלָּה שְׁמַרְתֶּם אֶת הַבַּיִת עַל כֵּן

נִגְבּוּ הַעֶבֶד וְהַשִּׁפְחָה כְּסֶם וְהָב .

וְאֵת הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר מִכְּרָה לִי פְרוֹת

שְׁחוֹרוֹת .

אֵלֶּה הַמִּגְדָּלִים הַנִּבְנוּתִים אֲשֶׁר בָּנָה

הַמֶּלֶךְ .

אֵלֶּה הַפְּרוֹת הַשְּׂמֻנוֹת אֲשֶׁר קָנָה דָּוִד .

או אֲנֹאלֵר פֶּכּ זִנְנֵן דִּיר .

ד קיו קרדשים וא אנאם ! סיו בנאית עקללי

וא אי סינז

רבקה ושרה פכ עקללי וא אי דיר

אנלר בנא בו גורדינז כתאבי יאודילר .

בן בבאמא פכ פחאלי כתאב יאודים .

אניז איצון או בנא ג'וילר וא אלמאלר

וירי .

דוד אלדווא אנדן סוגרא שלמה פארשאה

אולרי .

שלמה ודוד ישראל אורניא פארשאה

ליק אימילר .

בן , קיוקראשים וא אנאם פארשאה

בבאמא וירדיני ביוז אבי סאמדיק .

שמואל ויצחק ! סיו עקללי סינז , וירא

יאודינז פחאלי כתאבי סאמדינז .

שרה ורבקה ! סיו דוגרו סינז וירא רון

בבאם גמירדיני ג'וילרי צאלמדינז .

פארשאה אולרי וא אנדן סוגרא מליפה

פארשאה ליק אימדי .

קיוקראשים ! סן אבי סאקלמדינז , אניז

איצון קול וא חלאיק גומוש וא אלטין

צאלדילר .

בנא סייאח סינזכר סאמן חלאיק בו דיר .

פארשאה יאפדיני אוכסב בורגלר בונלר

דיר .

אנאם סאמון אלדיני סמיו סינזלר בונלר

דיר .

אֵלֶּה הָאֲנִיּוֹת אֲשֶׁר בָּנָה דָּוִד . הָאֲנִיּוֹת הָאֵלֶּה מְלֵאוֹת אֲגָזִיזִים וְרִמּוֹנִים .

הַפְּלוֹת הָאֵלֶּה חֲכָמוֹת מָאָד . הַנֶּעַר הַזֶּה וְהַעֶבֶד אֲשֶׁר הֵבִיא אָבִי אֶתְמֹל

הֵם נִגְבּוּ אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר אֲשֶׁר רָאִיתִי וְאַחֲרֵי־כֵן מָכְרוּ אֶת הַסֵּפֶר לְאִישׁ

עֲשִׂיר . אֶתֶּם מִכְּרַתֶּם אֶת הַמַּעֲיִלִּים הָאֵלֶּה . אֲנִתֶּנּוּ לֹא אֲכַלְנוּ אֶת הָאֲגָזִיזִים

הטובים אשר נגבה השפחה מן הבית. אחותי! את לא כתבת את הספר הזה. זאת הפכה החכמה אשר לקח אחי. בני! אתה לא שמרת את הספר אשר כתבתי לך אתמול. בת מי האשה הזאת אשר נגבה את המעילים היקרים האלה? אחותי ואמי! אתן מכרתן את הפרות השחורות לדודי. זאת תתבה המראה כסף וזהב. האניות האלה מלאות והאניות הן רקות. הפרות האלה שחורות והפרות הן לבנות. הנשיאים האלה אשר כתבו את הספר הזה חכמים מאד. והנשיאים ההם לא כתבו ספר. החמורים האלה אשר קנה אבי חרוצים. והחמורים ההם אשר כבר דודי היו עצלים מאד.

העבד הזה ישר מאד; הוא לא נגב את הספר אשר הביא אבי. האמה הזאת ישרה מאד; היא לא נגבה את האגוזים אשר הביא אחי. אחי לא שפק את המים. אתה לא שפכת את המים. האשה הזאת שפכה את המים. אתם שפכתם את הדם. אנחנו לא שפכנו את הדם. העבד הזה והאשה הזאת שפכו את השמן. רבקה! את שפכת את היין. שרה ורבקה! אתן שפכתן את היין. האשה הזאת והשפחה ההיא שפכו את היין. הכלה הזאת מכרה את הגן ואת הכרם אשר נתנה אם דודי אל החתן. שרה ורבקה לא שמרו את הבית. על כן העבד והאמה נגבו מן הבית מעילים יקרים וטובים מאד. את אחותי, גדלת מאד. המלכה החכמה הזאת גדלה מאד. הן אכלו את התפוחים ואת הרמונים והם אכלו את האגוזים ואת הרבש. השור והעגל נגחו את הנער ואחרייכן מת הנער ההוא. זה הספר היקר אשר כתבה אחותי. זה הנביא הקדוש אשר בא אתמול. אלה הרמונים הטובים אשר הביא אבי. זאת האניה הרקה. אלה האניות הרקות.

קראשים אבי סאקלדי. קיז קראשים אבי סאקלמדי. שמואל ויצחק בו אבי סאקלמדי. שרה ורבקה או אבי סאקלמדי. שמואל ויצחק! סיו בו ביופ גמילרי סאקלדיגיו. שרה ורבקה! סיו או בוש גמילרי סאקלמדיגיו. שמואל! סן בו באגני סאקלמדיג. קיזקראשים! סן בו אופסב אבי סאקלמדיג. ביו סאקלדיגמיו אב בגאית אופסב אידי. בן סאקלדיגים באג בגאית ביופ אידי. קיז-קראשים פב ביודי. ביו בימודי. קיז-קראשים! סן בימודיג. שרה ורבקה! סיו פב ביודיגיו. שמואל ויצחק פב ביודיר. קראשים! סן בימודיג. שמואל ויצחק! סיו ביודיגיו. בו גלין דון בו אופסב דאגון אגרי. בו פויבלר דון או

דאגן אנדילר. או פויבלר אנמדילר. שורה ורבקה סין דאגן אנמדיגן. בין
בוגן דאגן אנדי. שראפי בין דובמדי. אלמאי וא נארי בין יימדי. .
סן קין קרדשים בו אלמאלי יימדי. סין או נארלי סאמדיגן. אקאמיג
קין פפ ביודי. בו חלאייק וא בו קרי בגאית ביודילר. סין (וכר) בו סיגירלי
סאמדיגן או סיגירלי סאמדיגן. סין (נקבה) יאני דובמדי. שראפי
דובמדיגן. או (נקבה) בו אשכלרי סאמדי או אשכלרי סאמדי .

בזאב וא אונז סודיגי צוגיגן סן גורמדיגן. בו אופס דאגן אנמיש
גליני סן גורמדיגן. בבאם וא אקאם סאמדיגן גוצאלר פפ פחאלי אידי .
סין (וכר) יאודיגן פתאב פפ איי וא ביזפ דיר. שורה ורבקה! סין יאודיגן
פתאב בגאית פחאלי דיר. בו פויבלר אלדיגן גלינלר פפ עקללי דיר .
ישראל אורניא פאדשאחליק אידמיש מליפה פפ עקללי דיר. בן דון
גורדנים גמילר דולו אידי. סן בוגן גורדיגן סאנדוקלר בוש דגיל אידי.
אנאם סאקראדיגן סאנדוקלר דולו דגיל אידי. בבאם דון גטירדיגן חלאייק
בו אלמאר דן יידי. בבאם אופירסיגן סאמון אלדיגן סיגירלר בו פיצפ
צוגיגן סודילר. אניגן איצון או פפסילגרי וא בוגן אלדי. שורה ורבקה!
סין עקללי סיגין פי בוגן דאגן אנמדיגן. בבאם וא אקאם סאמדיגן
סיגירלר סמין אידי. שורה ורבקה! סין סאמדיגן סיגירלר סמין דגיל
אידי. בו ביזפ וא פיאן סיגירלר סמיודיר. בן דון גורדיגן סאנדוקלר נמצפה
לר) אופס אידי. שמיאל ויצחק! סין אלדיגן גלינלר בגאית שירין דיר.
קרדאשים! סן אלדיגן שירין וא עקללי גליני בן גורמדי. בו פיאן
סאנדוקלר (נמצפה לר) אופס דיר. או סאנדוקלר אופס דגיל אידי. קרדשים
וא אקאם אלדיגן גלינלר עקללי וא שירין דיר .

§ 12

בבית = בבית, אול אברא .

בנחש = בנחש, אול יילאן גיבי .

לפלך = לפלך, אול פאדשאהא .

לאיש = לקהאיש, אול פישיא .

בחתן = בקהחתן, אול פויב גיבי .

ביאור = בקהאור, אול גילדא .

בבית חזק, בו אברא .

באיש חזק, או פיש גיבי .

(זכר) (נקבה)

מכתסח .	גְּקִיָּה ,	גְּקִי ,	(יחיד)
קבתסחז לר	גְּקִיָּת ,	גְּקִיָּים ,	(רבים)
פֹּקֶרָא , פֹּקִיר .	עֲנִיָּה ,	עֲנִי ,	(יחיד)
פֹּקֶרָא לר .	עֲנִיָּת ,	עֲנִיָּים ,	(רבים)
עבראני , יהודי .	עֲבֵרִיָּה או עֲבֵרִית ,	עֲבֵרִי ,	(יחיד)
ישראל לר , יהודילר .	עֲבֵרִיָּת ,	עֲבֵרִים ,	(רבים)
מסרלי .	מִצְרִית או מִצְרִיָּה ,	מִצְרִי ,	(יחיד)
מסרלי לר .	מִצְרִיָּת ,	מִצְרִים ,	(רבים)
מאבלי .	מוֹאֲבִיָּה או מוֹאֲבִית ,	מוֹאֲבִי ,	(יחיד)
מאבלי לר .	מוֹאֲבִיָּת ,	מוֹאֲבִים ,	(רבים)

חָתָם , מִתְּוֹלְדִי .	טַבַּעַת , נִי . יוֹזֵב .	מִיֻּנְקָה , נִי . דֹּאִיא
דְּרֹנְךָ , קוֹדֶלְמִישׁ . קוֹדֶלִי .	הוֹלַעַת , נִי . קִירְךָ .	גְּבֵרֶת , נִי . חֲאָנִים .
סָגוֹר , אֹדְרִמִישׁ , אֹדְרִמִיל .	דְּרֹךְ , קִירְדוֹ , בִּאסְדִי .	חֲבַצֶּלֶת , נִי . לֹאִלִי (צִיצֵב) .
פְּתוּחָא , אֲצִילִישׁ , אֲצִיק .	סָנֵר , אֹדְרִי .	דֶּלֶת , נִי . קֶאֶפּוֹ .
חָתָם , מִתְּוֹלְדִישׁ . מִתְּוֹלְדִי .	פְּתָח , אֲצִדִי .	קֶשֶׁת , נִי . יֹאִי , אֹקִי יֹאִי .

הַמִּיֻּנְקָה הָעֲנִיָּה הוֹאֶת גְּקִיָּה , הִיא לֹא
גְּבֵרֶת אֶת הַטַּבַּעַת הַחֲדָשָׁה .

הַחֲבַצֶּלֶת אֲשֶׁר נִחְנְהָ לָךְ אַחֲוִתִי טוֹבָה
מְאֹד .

בַּתְּבוֹת הַפְּלִאִוֹת הָאֵלֶּה יֵשׁ כֶּסֶף וְזָהָב .
וְאֵר דִּיר .

הַגְּבֵרֶת הוֹאֶת עֲשִׂירָה בְּמִלְכָּה הִיא .
אָבִי עֲבֵרִי וְאִמִּי מִצְרִית (מִצְרִיָּה) .

הַמִּיֻּנְקָה הוֹאֶת וְהַשְׂפָּתָה הִיא מִצְרִיָּת
הֵן .

הַיּוֹם רִאִיתִי בִּיאֹר פְּרוֹחַ שְׂמִנּוֹת וְטוֹבוֹת .
הַבֵּית אֲשֶׁר מְבָרַח אִמִּי גְבוֹת בְּמִגְדֵּל
הָזֶה .

דוֹרִי עָבַר לְמִלְךָ הָזֶה .

הַפְּתוּחִים הָאֵלֶּה טוֹבִים בְּרִמּוֹנִים הֵם .
אֲחִי , חָתָם בְּמִלְכָּד הָזֶה .

סָן , קֶרְדָּאִישִׁים , בּו מוֹעֲלִילִים קֶרְדָּא עֲקִלִי
סִין .

הנער הזה אֵחָ לְעָנִי הַהוּא .

לֹא רֵאִיתִי אִישׁ דֶּל וְחֹלָה כְּעָנִי הַזֶּה .

הַמְלִיךְ בָּא בְּאֵנִיָּה אֲשֶׁר רֵאִיתָ אֶתְּמֹל .

בו אוֹגְלָאן או פֹּקֶרֶאָא קֶרֶאָשׁ דִּיר .

בו פֶּקֶר גִּיבִי אֶרֶץ וּא חֶסְטָא גֹרְמִידִים .

פֶּאֶר־שָׂאָה סֵן דִּין גֹּרְדֹּנִיגֶל גְּמִירָא (גְּמִי

אֵלֶךְ) גִּלְדִי .

קֶרֶאָשִׁים בו אוֹסְטָא קֶרֶר עֵקֶלְלִי אִירִי .

קֶרֶאָשִׁים, סֵנָא בו קִוְרוֹ לֵאלֹוִי כִּים וִוְרִי?

אֶחָי הִיָּה חֶכֶם כְּתָרֶשׁ הַזֶּה .

אֶחָי מִי נָתַן לָהּ אֶת הַחֲכָצֶלֶת הַיְכָשָׁה

הַזֹּאת .

אֶנְחֵנוּ לֹא נִרְכְּנוּ אֶת הַקִּשְׁת׃ הַיְכָבֶדָה

הַזֹּאת .

כִּי בו אֶנִּיר יִאִי קֹרְמִידִק .

הַעֲבָרִים הַעֲנִיִּים הָאֵלֶּה נִקְיִים .

בו פֹּקֶרֶא יְחֻדִּילֶר נִיחַק דִּיר (קִבְחֶחֱסִי

דִּיר) .

קֶרֶאָשִׁים וּא בִּבְאָם בו מִסְרֵלִי גִיבִי עֵקֶלְלִי

דִּיר .

אֶחָי וְאָבִי חֶכְמִים בְּמִצְרִים הָאֵלֶּה .

בו פֹּקֶרֶא יְחֻדִּילֶר גִּיבִי מִיסְמִין גֹּרְמִידִים .

סֵן גֹּרְדֹּנִיגֶל קֹרֶךְ — או בִּיָּאוּ דִּיר .

חֶלְאִיק אֹרְטוֹפּ קֶאפּוֹי אֶצְרִי .

בו קֶאפּוּ אֶצִּיק או קֶאפּוּ אֹרְטוֹפּ דִּיר .

לֹא רֵאִיתִי עָנִי כְּעֲבָרִים הַעֲנִיִּים הָאֵלֶּה .

הַחֲוֹלֶעֶת אֲשֶׁר רֵאִיתָ לְכֶנֶה הִיא .

הַשְּׁפָחָה פִּתְחָה אֶת הַדֶּלֶת הַסְּגוּרָה .

הַדֶּלֶת הַזֹּאת פִּתְחָה וְהַדֶּלֶת הַזֹּאת

סְגוּרָה .

הַנְּשִׂאִים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּבֵית הַנְּבוֹהָ הַזֶּה הִלְכוּ אֶתְּמֹל לְגַן הַמְּלֶכֶךְ .

הַשְּׁפָחָה הַמְּצִרִית אֲשֶׁר יָשְׁבָה בְּכֶרֶם אָבִי נִתְּנָה לִי אֶת הַטְּבַעֶת הַיְכָרָה

הַזֹּאת . הַחֲוֹלֶעֶת אֲשֶׁר רֵאִיתָ גְּדוּלָּה בַּחֲוֹלֶעֶת אֲשֶׁר רֵאִיתִי . הַטְּבַעֶת אֲשֶׁר

מְכָרָה הָאֵמָה הָעֵבֶרִית יָקָרָה כַּטְּבַעֶת אֲשֶׁר קָנָה דוֹדִי אֶתְּמֹל . הַמִּינִיקָת

הַמּוֹאֲבִיָּה דִּרְכָּה אֶת הַקִּשְׁת׃ אֲשֶׁר נִתְּנָה לִי בֵּת הָאִישׁ הַמְּצָרִי . אָבִי וְאִמִּי !

אַתֶּם לֹא דִּרְכַּתֶּם אֶת הַקִּשְׁת׃ . אֲחֻזֹּתִי וְאִמִּי ! אֲתֵּן לָהּ פִּתְחָתִּי אֶת הַדֶּלֶת

הַסְּגוּרָה . הַעֲבָד הַבָּיָא לְאָבִי סֶפֶר חֲתוּם . מִי נָתַן לָהּ אֶת הַסֶּפֶר הַחֲתוּם

הַזֶּה ? אֲחֻזֹּתִי לֹא כְּתָבָה אֶת הַסֶּפֶר הַחֲתוּם הַהוּא . אִמִּי לֹא חֲתָמָה אֶת

הַסֶּפֶר אֲשֶׁר כְּתָבָה לְאָבִי . אֲחֻזֹּתִי ! אֲתֵּן לָהּ חֲתָמָתִי אֶת הַסֶּפֶר אֲשֶׁר כְּתָבָה

לְאִמִּי . לֹא רֵאִיתִי קִשְׁת׃ כְּבֹדָה כְּקִשְׁת׃ הַזֹּאת . לֹא רֵאִיתִי חֶרֶשׁ חֶכֶם

כְּתָרֶשׁ הַזֶּה . בְּאֵנִיָּה הַזֹּאת אֲנֻזִּים וְתַפְתּוּחִים וְרִמּוֹנִים מְזֻבִּים מְאֹד . לֹא

רֵאִיתִי כֶּלֶה חֲכָמָה כַּכֶּלֶה אֲשֶׁר לָקַח דוֹדִי . לֹא רֵאִיתִי אִשָּׁה עֹשִׂידָה כְּאִשָּׁה

הַמּוֹאֲבִיָּה הַזֹּאת .

סֵן, קִיז קֶרֶאָשִׁים . בו אוֹפֶסֶס אֶבְרָא אוֹמֹורְדִיגֶל , בֵּן או אוֹפֶסֶס

אֶבְרָא אוֹמֹורְמִידִים . אֲנָאם וּא בִּבְאָם ! סִיז בו אוֹפֶסֶס בּוֹרְגֶל לֶרְדָּא אוֹמֹורְדִיגִיז .

בין בו אֹפֶסֶס בורגלרדא אוטורמדיק. קיזים וא אנאם! סין בו ראגדן דון
 יאנדיגין. בין בו אֹפֶסֶס דאגדן דון אנמדיב. בן בו ייראנלר גיבי ביופ
 ייראנלר גורמדים. בן בו גמילר גיבי דולו גמילר גורמדים. בן בו ארמאלר
 גיבי איי ארמא לר יימדיג. בין בו גיזולר גיבי איי גיזולר יימדיב. קיז-
 קרדאשים! סן בו גארלר גיבי ביופ גארלר יימדיג. בבאם בו גוזבאלר גיבי
 פחאלי גוזבאלר סאטון אלמדי. בו פוקרא חלאייק וא בו זנגין חאנים
 מסרלי דיר. בבאם וא אנאם יהודי דיר. קיז-קרדאשים וא אנאם יהודי דיר.
 רבקה ושלה סין קבתסין סג'ה. משה ואהרן! סין פוקרא סג'ה. משה ואהרן!
 סין בו סמין וא איי אינפלרי (סיגירלרי) בו מסרלי חלאייק גא דון סאטדיגין.
 אנחנו לא תתמנו את הספר אשר כתבנו היום. לא ראיתי מינקת
 חכמה וטובה כמינקת בן המלך. האניה הזאת ריקה היא. האמה הזאת
 עניה כמינקת המצרית הזאת. אנחנו לא פתחנו את התבות המלאות
 והסגורות אשר הביא אבי. לא ראיתי גברת חרוצה כגברת הזאת. משה
 ואהרן לא מכרו את הפרות האלה. הנביאים הקדושים האלה נקיים.
 משה ואהרן! עניים אתם. שרה ורבקה עניות. אחותי! עניה את. אבי
 ואמי לא היו עניים. זאת האשה העניה אשר מכרה את הפרות השמנות
 האלה. אתה האיש אשר קנה את המעילים היקרים האלה. אין פה חתן
 חכם כחתן הזה. אין איש בריא וחזק כיהודי הזה. המצרית הזאת
 מינקת בן המלך. המואביות הן לא היו עניות כעבריות האלה.
 המואביות העניות האלה מכרו את הפרות השחורות והשמנות הן.
 המצרית הזאת עשירה כגברת העברית הזאת.
 יהודילר זנגין דיר. או ישראל לר פוקרא דיר. בו זנגין מיסרלי
 דר קבתסין דגיל אידי. בו קבתסין חלאייק מיסרלי דיר. בו מסרלי
 קרי קבתסין דיר. בו מיסרלי (קרי) לר קבתסין דיר. או מיסרלי לר בו
 יהודי לר קדר זנגין דגיל אידיכר. בו מואבלי (קרי) דר ישראל (קרי) לר
 גיבי עקללי דיר. בו יילדיולר גיבי פארלק יילדיולר פים גורדו? בו
 אמלר גיבי סאגלם אמלר פים גורדי? או אינפלר גיבי סמין וא איי אינפלר
 פים סאטדי? בו יאיי גיבי אג'ר יאיי בן קורמדים. סן קיז-קרדאשים. או
 סמין אינפלר גיבי אינפלר סאטמדיג. שרה ורבקה! בו פתאב גיבי
 פחאלי. פתאב סין יאזמדיגין. בו אב גיבי אֹפֶסֶס אברא בין אוטורמדיק.
 בו דילבר פחצא דא פארשאהיג אונלוגיג דאיאסי אוטורדי. שרה! סן בו
 פיוז באג גיבי פיר איי באג סאטדיג. רבקה! סן בו איי באג גיבי פיר
 איי באג דא אוטורדיג. בו פתאפי יאזן עקללי מסרלי (קרי) בו דיר. בו

פתאבי יאזן עקדלי מסרלי נקרי לר בונלר דיר . ביז דון בו אױפס
דאגלר דן אנריכ .

§ 13

בפיר , ייניט ארסלאן . צרור , טוונציפ . פסא .

פאנקה , נײַ אינגיר דירני .

א. בכפיר , ייניט ארסלאן ניבי .

בערור , פסא דא .

לתאנה , אינגיר דירניא .

ב. שמע , אשיטמי . שמעת נײַ , אשיטמינ

ברח , קצרי . ברכת נײַ . קאצרינ

ידע , בילדי . ידעת נײַ , בילדינ

שמח , טווינדי . שמחת נײַ , טווינדינ

ג. משנה , ד , פשא . משנים , פשארה .

מעשה , ד , איש . מעשים , אישלה .

(רבים)

(יחיד)

ד. יפה , נײַ יפה דילבר .	יפים , נײַ יפות דילבר לר .
קשה , קשה קאשי .	קשים , קשות קאשילר .
חולה , חולה חסמא .	חולים , חולות חסמאלר .
דומה , דומה בנוייר .	דומים , דומות בנויירלר .

פרי , דײַ ימיש . מיפא . צרור הכסף , אקצא כססי . מדנע , נאדיאצון .

גביר , דײַ . בג . מאומה , חיץ ביר שיי . אהב , סוודי .

גבול , דײַ . סינור . אין מאומה , חיץ ביר שיי יוק דיר . עשה , יאפרי .

אגרת , נײַ . מכתוב . לפד , נאדיאצון . עשיתי , יאפדים .

צרור הכסף אין מאומה . פרא פסאסינרא חיץ ביר שיי יוק דיר .

פרי העץ הנה דומה לפרי התפוח . בו דירניג מייכאסי אלמא דירניניג

מייכאסינא בגור .

בו דירכ אינגיר דירנינא בגור .

בו אגאלר ייניט ארסלאנלרא בגורלר .

העץ הנה דומה לתאנה . העשאים האלה דומים לכפירים . קוקראשים ! סן פכאמינ ססיני

אשיטמדיג .

בו פשאלר ייגוט ארסלאנלר גיבי דילבר
דיר .

רון אקאם גטירדיני ג'וולר פכ קאט
אידילר .

מואבלי חלאייק בנאית דילבר דיר .

רון בו פוקרא קרי סאמדיני סיגילר פכ
דילבר אירי .

פארשאוויל אונלו וא מליפריינ אנאסי פכ
דילבר דיר .

יצחק ורבקה פכ דילבר אידילר .

שרה ורבקה פכ דילבר אידילר .

בבאמינ פסאסירא גומיש וא אלטין ואר .

בו דילבר חלאייקנינ פסאסירא חוין בוד
שיי יוק דיר .

בבאמינ באגנינ סיגורי פארשאוויל

בחצאסינינ סיגורינא יאקן דיר .

בו קול וא בו חלאייק בגלר גיבי זננין דיר .

קיוקראשים בו זננין אנאמינ קיוונא בגור .

בו אלמא דירגנינ מייבאסי אינגיר

דירגנינ מייבאסינא בגור .

אקאמינ באגנינרא אוטורן חלאייק פכ

חסמא דיר .

בבאם וא אנאם קרדאשימי סוורילר ,

זירא או עקלליר .

אנאם קיוקראשימי סוורי זירא או פכ

עקללי דיר .

קיוקראשים וא אנאם ! סיו בו אינג'יר דירני

נינ מייבאסי גיבי ראטלי מייבא יימדיני .

ייריגנינ אלמא אינג'יר דירגנינ מייבאסי

קרר ראטלי אירי .

המשנים האלה יפים כפפירים .

האגונים אשר הביא דודי אתמל היו
קשים מאד .

האמה הפואביה יפה מאד .

הפרוז אשר מברה אתמל האשה העניה

הזאת היו יפות מאד .

בן הפלך ואם הפלכה יפים מאד .

יצחק ורבקה היו יפים מאד .

שרה ורבקה היו יפות מאד .

בצורר אבי יש בסק וזהב .

בצורר האמה היפה הזאת אין מאומה .

גבול פרם אבי קרוב לגבול גן הפלך .

העבר הזה והאמה הזאת עשירים
בנכירים .

אחותי דומה לכת הנשיא העשיר הזה .

פרי התפוח הזה דומה לפרי תאנה .

השפחה אשר ישבת בכרם דודי חזקה
מאד .

אבי ואמי אהבו את אחי פי חכם הוא .

אמי אהבה את אחותי פי חכמה היא
מאד .

אחותי ואמי ! אפן לא אכלתן פרי מחוק

פפרי התאנה הזאת .

התפוח אשר אכלתם היה מחוק בפרי

תאנה .

רבקה ! למה ברתת אתמל מן הבית . משה ואהרן ! למה ברתתם

מן הכרם הלילה . שלמה ודוד ברחו מן הגן . ברתה לא שמעה את קול

בְּזוּיֵיר סִנְיָו . קרדאשים וא אנאם ! סיו ירושלם אוזרינרא פארשאהרִיק
 אידן מליכָה יא בְּזוּיֵיר סִנְיָו . אנלר (נקבה) בו מסרלי חלאיק גא בְּזוּיֵיר .
 בו מואבלי דאִיא קרדאשימִיז דאִיאסינא בְּזוּיֵיר . בן בוגן יצחק ני וא דוד
 ני גִּזְרִים ! אנלר זנגין מסררי פשאלרא בְּזוּיֵיר . ביו (זכר) זנגין אַגִּלרא
 בְּזוּיֵיר איו . ביו מסרלי בגלרא בְּזוּיֵיר איו . ביו ייגוט ארסלאנלר גיבי
 קוּתִּי איו . קיזים ! נא איצון בו מוֹחֹרִלי מכתובי אלדיג ? קיזים ! נא
 איצון בו מוֹחֹרִלי מכתובי אצדיג ? קיז קרדאשים ! נא איצון קאפוי אצדיג וא
 סוֹגרא אוֹרממדיג .

§ 14

- א. אָרם , סמלֶפֶת אָרִי בָּאָרם , ארם דא .
 חֶשְׁכָּה קראגליק . פֶּחֶשְׁכָּה , קראגליק דא .
 חָלִי , חסמאליק . כְּחָלִי , חסמאליק גיבי .
 עֶנֶק , אירפִּיט . לְעֶנֶק , אירפִּיטא .
 אָוִיל , שאשקין . לְאָוִיל , שאשקיןא .
 ב. יְרוּשָׁלַם , ירושלם (שח אר) בִּירוּשָׁלַם , ירושלם דא .
 יִרְדִּיָּה , יִרְדִּיָּה (אר) כִּירְדִּיָּה , יִרְדִּיָּה גיבי .
 יְהוּקִים , יְהוּקִים (אר) לִיהוּקִים , יְהוּקִים נא .

I		שם יחיד		שם רבים	
מזכר	סוס	סוס	אט .	סוסים	אטלר .
	סוס תמלך	סוס תמלך	פארשאהיג אטי .	סוסים תמלך	פארשאהיג אטלרי .
כנוי	לזכר	לנקבה		לזכר	לנקבה
	סוסִי	סוסִי	בנים אמים	סוסִי	בנים אטלרים
	סוסֶךָ	סוסֶךָ	סניג אטיג	סוסֶךָ	סניג אטלריג
	סוסו	סוסָה	אניג אטי	סוסִיו	אניג אטלרי
	סוסִינוּ	סוסִינוּ	ביוזים אטימיו	סוסִינוּ	ביוזים אטלרימיו
	סוסֶכֶם	סוסֶכֶן	סיוזיג אטיגיו	סוסֶכֶן	סיוזיג אטלריגיו
כנוי	סוסֶם	סוסֶן	אנלריג אטי	סוסֶיהֶם	אנלריג אטלרי

לבוש, ז' (I) לבאס, רובא מלבוש, ז' (I) לבאס, רובא שבע, דויירי,
 גבור, ז' (I) בגאטיר. גיבאר לבש, גיירי, צואה, פירלי,
 פקיל, ז' (I) שאשקין, דלי. שבח, אונגשדי. נהר, ז' און,
 שיר, ז' (I) טורפי. טורפו שלח, יוללאדי. גוֹדֶרְדֶי. פאָשֶׁר, גסלי. פי, גיגא פי

הנהר הזה רחב כמאור מצרים.
 לא שמעתי את שירי דודי.
 אחי! למה צואה לבושך אשר לבשת
 היום?
 העבר שפך שמן על לבושי.
 שלמה! תפוחך לא היה אדום כתפוחי.
 אחותי! למה לא אכלת את רמונה?
 יהוקים! תפוחיך לא היו טובים.
 אני ראיתי את רבקה ואת סוסייה.
 תפוחי העבר הזה דומים לרמוני העבר
 שהוא.
 אמי! לבושך בלבוש אם דודך.
 השירים האלה — הם שירי שלמה
 ודוד; אני כתבתי את שיריהם פאָשֶׁר
 שמעתי.
 אחותי אכלה את רמונה.
 קול שרה ורבקה ערב מאד, אני שמעתי
 את שיריהן היום.
 אבי הדב היום את העבר, פי גנג את
 חמורו.
 ירדיה ודוד! למה לא אכלתם את
 תפוחיכם?
 אבי ודודי! למה לא לבשתם את
 מעיליכם?
 משה ואהרן לא אכלו את תפוחיהם.
 אחותי ואמי מדוע לא אכלתן את רמונה?
 יימדינו?

בו און מסרינ' נילי קרר פֿעִישֶׁ דיר.
 אקאמינ' טורפילריני אשיטמדים.
 קרראשים! בוגון גיירינ' רובאנ' נא איצון
 פירלי דיר?
 קול רובאס אורניא יאג דִּפְרִי.
 שלמה! סניג אלמאג בניס אלמאס גיפי
 אל דגיל אירי.
 קיוקראשים! נאאצון נארלרינ' יימדינ'!
 יהוקים! סניג אלמאלינ' אי דגיל אירי.
 בן רבקהיי וא אניג אטלריני גִּוֶּרִים.
 בו קולונ' אלמאלרי או קולונ' נארלרינא
 בגור.
 אנאס! סניג רובאנ' אקאניג אנאסינ'ג
 רובאסי גיפי דיר.
 בו טורפו לר שלמה ניג ודודינ' טורפולרי
 דיר; בן אנלרינ' טורפולריני אשיטריגיס
 גיפי יאודיס.
 קיוקראשים (גנדי) נאריני יירי.
 שרה ניג ורבקה ניג ססי פפ ראטלי דיר;
 בן בוגון אנלרינ' טורפולריני אשיטריס.
 בבאס בוגון קולי דִּוְגִי. זיירא אניג אשגיני
 צאלדי.
 ירדיה ודוד! נא איצון אלמאלרינינ'י
 יימדינו?
 בבאס וא אנאס! נא איצון ג'ובאלרינינ'י
 גיימדינו?
 משה ואהרן אלמאלריני יימדילר.
 קיוקראשים וא אנאס! נא איצון נארלרינ'י
 יימדינו?

מִשָּׁה וְאַהֲרֹן לֹא נָתַנוּ לַיהוּדִים וְלִירֵדֵיהֶם
 אֶת רְמוֹנֵיהֶם .
 יְהוּדִים וְאַהֲרֹן דּוֹמִים לְאֵילִים .
 הַנֶּחֱדָר הָיָה דּוֹמָה לִיאֹר מְצָרִים .
 אֲתָם גְּדוֹלִים וְגִבּוֹרִים כְּעֵנֶקִים .
 אָבִי וְאִמִּי יָשְׁבוּ בָאֶרֶס .
 חֲשָׁפְתָה הָיְתָה הַלֵּכָה בְּחֻשְׁכָּה ; הִיא
 נִפְלָה פְתָאָם .
 הַמִּשְׁנִים הָאֵלֶּה דּוֹמִים לְעֵנֶקִים .
 הָעֵנֶקִים הָאֵלֶּה הָיוּ בִירוּשָׁלַם .
 חָלִי הָעֶבֶד הָיָה דּוֹמָה לְחָלִי חֲשָׁפְתָה
 הָיְתָה .
 בְּאֵינָה הַמִּלָּאָה הָיְתָה יֵשׁ תְּפֻחוֹתִים
 וְרְמוֹנִים .

מִשָּׁה וְאַהֲרֹן יְהוּדִים גַּם וּ יְרֵדֵיהֶם גַּם
 נִאֲרָלִינִי וִירְמִדִּילֶר .
 יְהוּדִים וְאַהֲרֹן דְּלִילָרָא בְּזוֹרֶלֶר .
 בּוּ אֲזֵן מִסֶּר נִילִינָא בְּזוֹר .
 סִין אִירְפִּיטֶלֶר קֶדֶר בִּיּוֹפּ וּא גַ'בְּבָאָר סִינִין .
 בְּבֵאָם וּא אֲנָאָם אֶרֶס דָּא אוֹטוֹרִדִּילֶר .
 בּוּ חֲלֵאִיק קֶרֶאָלִיק דָּא גּוֹדִי (גּוֹדִי אִידִי) ;
 אוּ אַפֶּאָסִין דּוּשְׁדוּ (יִיגִלִּדִי) .
 בּוּ פֶשְׁאֶלֶר אִירְפִּיטֶלָרָא בְּזוֹיִיר :
 בּוּ אִירְפִּיטֶלֶר יִירוּשָׁלַם דָּא אִידִילֶר .
 בּוּ קוֹלוֹנֶז כְּפֶסֶסוֹלִינִי אוּ חֲלֵאִינִי
 כְּפֶסֶסוֹלִינִינָא בְּזוֹיִיר .
 בּוּ דוֹלוּ גְמִידָא אֶלְמָאֶלֶר וּא נִאֲרָלֶר וּאָר .

אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אֲתָן לֹא שְׁמַעְתִּין אֶת שִׁירֵי הַגְּבּוֹרִים אֲשֶׁר הָיוּ בְּגֵן הַנְּשִׂא .
 רִבְקָה ! אֲתָ לֹא שְׁמַעְתִּי אֶת שִׁירֵי . הָעֵנֶקִים הָאֵלֶּה שְׁחָמוּ אֶת סוּסֵיהֶם .
 לָמָּה שְׁחַטְתָּם אֶת חֲמוֹרֵיהֶם ? מָתִי שְׁמַעְתָּ אִמִּי אֶת שִׁירֵי אֲחוֹתִי ? אִמִּי
 שְׁמַעְתָּ אֶת שִׁירֵיהֶם הַיּוֹם . רִבְקָה ! לָמָּה לֹא פְתַבְתָּ אֶת שִׁירְךָ עַל סֶפֶר :
 אֲחוֹתִי ! אֲנִי פְתַבְתִּי אֶת שִׁירְךָ עַל סֶפֶר בְּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ לִּי אִמִּי . גְּבּוֹרֵי
 הַמִּלָּה הָיוּ גְּדוֹלִים כְּעֵנֶקִים הָהֵם אֲשֶׁר רָאִיתִי בִירוּשָׁלַם . הָעֵנֶקִים הָאֵלֶּה
 הָיוּ אֶתְמֵל בְּלָבוֹשׁ שְׁחֹר וְהַיּוֹם לְבוּשָׁם לָבֵן . לְבוּשׁ שְׂרָה וְרִבְקָה הָיָה
 אֶתְמֵל אֶדָם וְהַיּוֹם לְבוּשָׁן שְׁחֹר . תְּפֻחֵי מוֹכִים כְּרִמּוֹנִיָּה (כְּרִמּוֹנִיָּה) . אֲחוֹתִי !
 אֲתָ שְׁכַחְתָּ אֶת אֲגוּזֶיךָ עַל הַשְּׁלָחוֹ . אֲגוּזֵינוּ מוֹכִים כְּאֲגוּזֵי הַנֶּעֱר הָיָה . לֹא
 אָכַלְנוּ אֶת אֲגוּזֵינוּ . מִשָּׁה וְיִצְחָק ! מִדּוּעַ לֹא אָכַלְתֶּם אֶת אֲגוּזֵיכֶם ? הַיְּהוּדִים
 הָעֲשִׂירִים מָכְרוּ אֶת סוּסֵיהֶם בִירוּשָׁלַם . הָעֶבֶד הָיָה וְחֲשָׁפְתָה הָיְתָה לֹא
 מָכְרוּ אֶת אֲגוּזֵיהֶם . תְּפֻחוֹתִים הָאֵלֶּה דּוֹמִים לְאֲגוּזִים . תְּתִבָּה הַגְּדוֹלָה
 הָיְתָה דּוֹמָה לְאֵנִיָּה .

אֲנֵאָה קִין קֶרְדָּאִשִּׁים גִּיבִי עֶקְלִי דִיר . בּוּ בִיאוּ גִזְבָּאֶלִּי סַמְמִישׁ
 פּוֹקֶרָא קִי קִיֶּקְרָדָאִשִּׁימָא בְּזוֹיִיר . קִיֶּקְרָדָאִשִּׁים גִּיִּדִיגִי רּוֹבָא קִין קֶרְדָּאִשִּׁיגִי
 רּוֹבָאִים קֶדֶר בִּיאוּ דִיר . בּוּ גִלִּילֶרִי אֶלָּאן בּוֹיִיבֶלֶר אוּ גִלִּילֶרִי אֶלָּאן
 בּוֹיִיבֶלֶר קֶדֶר שִׁירִין דְּגִיל אִידִי . בּוּ פּוֹקֶרָא חֲלֵאִיק סַמְמִיגִי אֶשְׁכַּלֶּר
 בְּבֵאָמִיגֶר אֶשְׁכַּלֶּרִי קֶדֶר וִירֶב דְּגִיל אִידִי . בְּנִים אֶשְׁכַּלֶּרִים בּוּ זִנְגִין
 מִסֶּרִי קֶרֶינִיגֶר אֶשְׁכַּלֶּרִינָא בְּזוֹמִיר אִידִילֶר . בּוּ בִיּוֹפּ סַמְמִיגֶלֶר דוֹלוּ

סאנדוק לר גיבי אגיר דיר . בו פֿאקיר מואבלי קרינג באשיניג
אגריס גיבי אגרי אולמדי . סיווג אשפּרריגיו ביזים אמלרימיז
גיבי זיירב דיר . קיזקראשים וא אנאם ! סיווג אמלריגיו ביזים
אשפּלרימיז קדר טנבל דיר . קיזים ! סניג רופאג בו זנגין אגאייג גיזפּלרי
קדר פּתאלי דיר . בו זנגין גיל קיזי טנבל דיר : אניג (נקבה) רופאסי בו
תלאייג רופאסי גיבי פירלי דיר . קיזים ! סן נארלריג יידיג . בן נארלרימי
יימדים . קיזקראשים ! סן דוידיג בן דוימדים . בן אשפּלרימי וא
אמלרימי בו זנגין אגאלרא סאטדים .

אמי מברה את חמוריה למשנים הגדולים האלה . אחותי ! למה לא
שלחת את חמוריך לבתי ? בתי ! תפוחיך לא היו טובים כאנוחיך . אנוחינו
לא היו גדולים כאנוחיהם . חמוריהן לא היו עצלים כחמורינו . יצחק נתן
לי את רמונו ; אני אכלתי את רמונו . אחותי נתנה לך את תפוחה . אתה
לא אכלת את תפוחה . המשנים האלה מכרו לאבי את סוסיהם ; אבי קנה
את סוסיהם . השפחה הזאת מכרה לדודי את אנוחיה . דודי קנה את
אנוחיה . השפחה המצרית הזאת והמינקת המואבית ההיא מכרו לי את
חמוריהן . אני מכרתי לך את חמוריהן . המלך הזה אהב את גבוריו .
גבוריו היו חזקים ויפים . אחותי ואמי נתנו את לבושן ליהודית העניה
הזאת והיא לא לקחה את לבושן . אחי ודודי לא מכרו לי את סוסיהם ;
סוסיהם היו יפים מאד .

בפאמיג טורכיס פב איידיר . אקאמיג טורפולרי איי דגיל
אידי . קיז קראשים יאודיג טורפו בו דיר . קראשים טורפּוסיני
בוגן יאודי . קראשים טורפּולריני אפּירסיגן יאודי .
קיזקראשיג טורפּיסיני חצאן יאודי ? או טורפּוסיני בוגן יאודי . בן אניג
טורפּורני דון דיגלדים (אשיטדים) . אניג (נקבה) טורפּולרי פב איי דיר .
קראשים ! סניג טורפּוג בנאית איי דיר . קראשים ! סניג טורפּולריג קיז
קראשימיג טורפּולרי גיבי איי דגיל אידי . בן סניג טורפּולריג פּתאב
אורינא יאודים . שורה ! דון סניג טורפּולריג פים אשיטדי ? בנים
טורפּולרימי מליבה אשיטדי . בנים טורפּומי מליבה אשיטמדי . בנים
טורפּולרים איי דגיל אידי . ביזים נארלרימיז פב פיופ דיר . ביזים אלמאמיז
נאר גיבי קירמיז דיר . ביזים טורפּולרימיז דיגליין זנגין פשאלר פונלר
דיר . ביזים טורפּומיז דיגליין עקללי חאנים בו דיר .

שורה ורבקה ! מתי פּתבּתן את שיריכן ? אנתנו פּתבּנו שלשם את
שירינו . שמואל ויצחק ! מתי אבּדּתם את רמוניכם ? אבּלנו את רמונינו

ולא שבענו . שמואל ויצחק ! לא היו שיריכם בשירי . שלמח ודוד כתבו את שיריהם הלילה . שמעתי את שיריהם ושיריהם ההם היו ערבים מאד . שרה ורבקה כתבו היום את שיריהן . הנבקה העשירה הזאת שמעה את שיריהן . יהודה ויצחק ! מלפושיתכם היום צואים מאד . מלפושיתנו שחורים . חלי הראש רע מאד . אין חלי רע בחלי הראש . הנשיאים העשירים האלה קרובים למלך . העבד אכל את אגוזיו ואת אגוזי הנער ולחם גדוד ולא שבע .

בנים רובאלרים פב ייגי דיר . סניג (וכר) רובאלריג ייגי דגיל אידי . שרה ! סניג רובאלריג פב פחאלי דיר . ביזים רובאמיז סיויג רובאגזי גיפי דאר דיר . שרה ורבקה קיז קרדאשימיג רובאלריני גיידילר ; אנלריג רובאלרי ייגי דגיל אידי . בו מסרלי אדם פב פאקיר דיר . או גנדי רובאלריני דון אקאמא סאמדי . בן דון או זנגין מסרלי חאנימי גורדים ; אניג רובאלרי פב פחאלי אידי . בן דון מסרלי פשאלרי גורדים ; אנלריג רובאלרי בייאז אידי . אנלריג רובאלרי בנים רובאלרים גיפי בגיש אידי . בו פשאניג אמלרי אנאמיג אשפארינא בגזיר . קיזקרדאשים סניג ססיג אשיטמדי – סן , קיז קרדאשים , בנים ססימי אשיטמדיג . שרה ורבקה ! סוז ביזים ססימיז אשיטמדיגז . שרה ! סן בנים רובאלרימי נא איצון גיידניג ? בן פאדשאהיז וא אניג בגאטירלריני גורדים . אניג ג'בבארלרי (בגאטירלרי) . אירפילר גיפי ביז דיר . בן מליכהיז וא אניג ג'בבארלריני גורדים ; אנלר אירפילרזא בגזיר .

אחותי ! את לא שבעת כי לא אכלת את רמוגיך . הגבור הזה המית את חמורינו . אבי ! חמוריך חוקים וטובים כסוסי הנשיא . אמי ! סוסיך דומים לחמורי העבד . הסוס הזה עצל כחמור העבד . אחותי ! למה לא שלחת לאבי את האגרת אשר כתבת ? הנשיאים המצרים העשירים האלה לבשו אתמל מעילים יקרים ; אנחנו לבשנו היום את מעיליהם . אחותי ! מדוע לא סגרת את הפתח הלילה ? הלילה איש רע גנב את מעילי אבי . אני לא ראיתי את מעילי . אחותי ! קולך ערב מאד . אני שמעתי את קול הכלה הזאת . קולה ערב ושירה טובים מאד .

§ 15

- א. מִנֵּן אָבִי (= מִן גֵּן אָבִי) בַּבֹּאמֶיז בַּחֲצִאסִינֶדֶן .
 מִפְּרִי הָעֵץ (= מִן פְּרִי) דִּירֵנִיז מִיבֹאסִינֶדֶן .
 ב. מִאֲרִיז מִצְרוֹס (= מִן אֲרִיז) מִסֵּר יִירִינֶדֶן .
 מִרֹאשׁ הָהָר (= מִן רֹאשׁ) דֹּאנִיז בֹּאשִׁינֶדֶן .
 מִהִיכֵל הַמִּלָּה (= מִן הִיכֵל) פֹּאדֶשֶׁאדִיז סִרְאִינֶדֶן .
 מִתְּדֵר דִּדְרִי (= מִן תְּדֵר) אֶקֶאמִיז אִודֶאסִינֶדֶן .
 מִעֵנִי (= מִן עֵנִי) פֹּאקִיר דֵּן .
 מִעֲשִׂיר (= מִן עֲשִׂיר) זִגְנִין דֵּן .
 מִעֵד הַחֹמֶה , קִלְעָה אִוזִּירֶדֶן .
 מִעַל הָעֵץ , דִּירֵכִי אִוזִּירֶדֶן .
 מִיְהוּדָה (= מִן יְהוּדָה) יְהוּדָה דֵּן .
 מִירוּשָׁלַם (= מִן יְרוּשָׁלַם) יְרוּשָׁלַם דֵּן .

II		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		תְּרִישׁ , אוֹסמֶא .		תְּרִישִׁים , אוֹסמֶאלֶר .	
נסמך		תְּרִישׁ עֵץ , אֶנְאֵן אוֹסמֶאסִי .		תְּרִישֵׁי עֵץ , אֶנְאֵן אוֹסמֶאלֶרִי .	
		לזכר		לנקבה	
כְּנִי הַיָּחִיד	תְּרִישִׁי	תְּרִישִׁי	בָּנִים אוֹסמֶאסִי	תְּרִישִׁי	בָּנִים אוֹסמֶאלֶרִים
	תְּרִישֶׁה	תְּרִישֶׁה	סְנִיז אוֹסמֶאנִי	תְּרִישֶׁה	סְנִיז אוֹסמֶאלֶרִיז
	תְּרִישֹׁ	תְּרִישֹׁ	אֶנְיז אוֹסמֶאסִי	תְּרִישֶׁה	אֶנְיז אוֹסמֶאלֶרִי
כְּנִי רַבִּים	תְּרִישָׁנוּ	תְּרִישָׁנוּ	בִּיזִים אוֹסמֶאמִי	תְּרִישָׁנוּ	בִּיז אוֹסמֶאלֶרִימִי
	תְּרִישָׁכֶם	תְּרִישָׁכֶם	סִיזִיז אוֹסמֶאנִי	תְּרִישָׁכֶן	סִיז אוֹסמֶאלֶרִינִי
	תְּרִישָׁם	תְּרִישָׁם	אֶנְלִרִיז אוֹסמֶאלֶרִי	תְּרִישָׁן	אֶנְלִרִיז אוֹסמֶאלֶרִי

ד. (זכר) הוא י=כתב (נקבה) היא ת=כתב או יאזר .
 אפה ת=כתב אף ת=כתב=י סן יאזר סין
 אני א=כתב אני א=כתב בן יאזר אים .
 הם י=כתב=ו הן ת=כתב=נה אנלר יאזלר .
 אהם ת=כתב=ו אהן ת=כתב=נה סיו יאזר סיניו
 אנחנו ג=כתב אנחנו ג=כתב ביו יאזר איו

ער, ד' (I) שחר הון, ד' (I) מאל . ירש, מירקלדי .
 תלמיד, ד' (I) תלמיד שגידר מכצר, ו' ברן . קלעה . ספר, סאידי .
 מכאוב, ד' (I) אנרי . סיוולב ארץ, ג' ייר (הארץ) . צבר, דושידי .
 בריח, ד' (I) באסטיריק ובר, סאנידי . קבץ, דושידי .
 מטמון, ד' (I) חונא יסר, טמל איטרי . קבר, נומרי .

מי יכתב את האגרת ? מפתובי פים יאזר ?
 תלמיד יכתבו את הפפר . תלמידלרים פתאבי יאזר לר .
 שרה ורבקה תספרנה את אגותיהן . שרה ורבקה ג'וזולריני סאיארלר ,
 (סאיאג' די רלר) .

אבי ודודי ! אהם תקברו את העני אשר במת אהמל .
 אמו ! לפה תקבצי כסף וזהב ? גומר סיניו (גומג' סיניו) .

אנא ! נא איצון גומוש וא אלטין דושידיסין .
 שרה ורבקה ! סיו ילדילורי סאימו סיניו .

שרה ורבקה ! אהן לא תספרנה את הפכים .
 לפה אצבר לי כסף וזהב ? נא איצון גנדימא גומוש וא אלטין

דושידיסין ?
 דודי ! לפה לא תכתב אגרת לתלמידך ? דושידיג' אים ?

אקאם נא איצון תלמידלרינא מכתוב יאזמו סין ? (יאומיירסין) .
 מפתובי יאריץ יאזר אים , בוגון יאומם :

ביו ג'וזולרימיו סאטמו איו (סאטמיג'ק איו) .
 מחר אכתב את האגרת וחיוס לא אכתב .

אנחנו לא נמכר את אגותינו .
 בריחי הביית הנה מזכים בכריחי המכצר אשר יסרה המלכה .

בו אביץ באסטיריקלרי מליפה טמל איטריני קלעהייץ באסטיריקלרי גיבי איו דיר .

קרדאשים ! סן קאפיו באסטיריר סין .
 אחי ! אפה תסגר את הדלת .

רַבֵּקָה הִסְגֵּר אֶת־הַדֶּלֶת .
אֲחוֹתִי וְאִמִּי ! אִתֶּן הִסְגַּרְנָה אֶת הַדֶּלֶת .
רַבֵּקָה קִאפּוּי בִּאסְטִירִיר . (בִּאסְטִירִיר'ק דִּיר)
קִוּקֶרדֶאשִׁים וְאֵאנָם ! סִיו קִאפּוּי
בִּאסְטִירִיר'ק סִינִיו .

רַבֵּקָה וְשִׁרָה הִסְגַּרְנָה אֶת הַדֶּלֶת .
רַבֵּקָה לִקְחָתָה אֶת אֲנָוִיָּה מֵעַל הַשֻּׁלְחָן .
רַבֵּקָה טֵרֶאפּוּיֹא אֲוֹרִינֶן ג'וֹוִלִירֵנִי אֵלֶרִי .
פֶּאֶר־שֶׁאֵה וְאֵ מִלִּיכָה בּוֹנֹן דֶּאֱנִי'צַ בִּאֲשִׁינֶרֶן
אֲנִדְנִילֶר .

מָחִי הִסְפֵּרִי אֶת הִרְמוֹנִים אֲשֶׁר הִבִּיא
אָבִי מִירֹשָׁלָם .
בְּבֵאם יִרְוֹשָׁלַם דֶּן גְּטִירִירֵנִי נִאֲלִירִי חֲצֹאן
סֵאִיאֲג'ק סִינִיו ?

אֲחוֹתִי ! מָחִי תִמְכְּרִי אֶת הַתְּפֹחִים
הַפּוֹזִיבִים אֲשֶׁר הִבִּיא אֲחִי מִחֶבְרוֹן .
קִוּקֶרדֶאשִׁים ! דֶּן אֲנֵאמִיג בַּחֲצֹאסִינֶרֶן נֵא
אִיצוֹן קֶאצִּירִי'צַ ?

לָמָּה לִקְחָתָּ מִיְהוּדָה כֶּסֶף וְזָהָב ?
הַתְּפֹחִים הָאֵלֶּה נִפְּלוּ הַיּוֹם מֵעַל הָעֵץ .
נֵא אִיצוֹן יְהוּדָה דֶּן גּוֹמֹשׁוֹא אֲלִטִּין אֵלֶרִי'צַ .
בּוֹ אֲלִמֶּאֱלֶר בּוֹנֹן דִּירִי'צַ אֲוֹרִינֶן דּוֹשִׁירִי .
בּוֹ פֶּשֶׁאֱלֶר דֶּן אֲטִלִּירֵנִי'צַ אֲוֹרִינֶן אֲוִדִּילֶר
(יִיגִילִדִּילֶר) .

לֹא אֲכַלְנִי מִפְּרִי הַתְּפֹחִים הַגְּבוּרָה הַזֶּה .
בּוֹ אֲכֹסֵכַּ אֲלִמֶּא דִּירִי'צַ מִיִּכֶאסִּינֶרֶן
יִימִדִּיכ .

אֶרֶץ מִצְרַיִם רְחוֹקָה מְאֹד .
אֶרֶץ מִצְרַיִם קְרֹבָה לָאֶרֶץ הָעֵבְרִים .
מִסֵּר טוֹפֶרֶאגִי פֶּכֶ אִירֶאק דִּיר .
מִסֵּר טוֹפֶרֶאגִי יְהוּדִילִירִי'צַ טוֹפֶרֶאגִינֵא וְאִקִּין
דִּיר .

אָבִי בֵּא אֲחַמֵּל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם .
אִמִּי אֲבָלָה אֲנָוִים מֵאֲנָוִי אֲחוֹתִי .
בְּבֵאם דֶּן מִסֵּר טוֹפֶרֶאגִינֶרֶן גִּלְדִּי .
אֵאנָם קִוּקֶרדֶאשִׁימִי'צַ ג'וֹוִלִירֵנִי בִיר קֶאז
ג'וֹוִי יִירִי .

אָבִי קִנָּה מַעֲשִׂיִם מִמַּעֲשֵׂי הַמִּצְרִי .
גִּזְבֵּא סֵאטוֹן אֵלֶרִי .
בְּבֵאם מִסֵּרִילִי'צַ ג'וֹבֶאֱלִירֵנֶן בִּיר קֶאז
אֶקֶאם גִּנְדִּי אֲטִלִּירֵנֶן בִּיר קֶאז אֵט סֵאטִירִי .

דֹּרִי מִכֶּר סוֹסִים מִסּוֹסִיו .

אֲחוֹתִי ! אֶת אֲבָלֶת הַתְּפֹחִים מִתְּפֹחִי אָבִי . אֶת לִקְחָתָּ רְמוֹנִים מִרְמוֹנֵי
דֹּרִי . אֶת תִּמְכְּרִי לִי סוֹסִים מִסּוֹסִיךְ . אֶת תִּצְפְּרִי הוֹן . אֶת תִּקְבְּצִי
מִמְּמוֹנִים . אֶת יִרְשָׁתָּ אֶת מִמְּמוֹנֵי הַמַּשְׁנִים הָעֹשִׂירִים . אֶת לֹא תִמְכְּרִי
אֶת רְמוֹנֶיךָ . אֶת לֹא סִגְרָתָּ אֶת הַדֶּלֶת . אֶת סִגְרָתָּ אֶת הַדֶּלֶת . אֶת
הַסִּגְרִי אֶת הַדֶּלֶת . בְּרִי'סִיךְ תִּזְקִים בְּבִרְיֹתִי מִבְּצָרִים . מִי יִגְנֹב אֶת

מִטְמוּנֵיךְ . אֵתָהּ תִּגְנֹב אֶת מִטְמוּנֵי . הָאִישׁ הָעֵנִי וְהָאִמָּה הָעֵנִיָּה יִגְנְבוּ אֶת מִטְמוּנֵיךְ . הַשְׁפָּחָה הַמְצִינָה וְהַמִּינֶקֶת הַמּוֹאֲבִיָּה תִּגְנֹבְנָה אֶת מִטְמוּנֵיךְ . אֶרֶץ מְצֻרִים רַחֲבָה וְטוֹבָה הִיא . הָאֶרֶץ הַזֹּאת שְׂמֵנָה בְּאֶרֶץ הָעֵבְרִים . אֲחִי יְהוּדִי ! בְּרִיחֶיכֶם חֻקִּים . מִי יִגְנֹב אֶת מִטְמוּנֵיכֶם . אֵתָהּ וְאִמָּהּ יִרְשָׁתֶם אֶת מִטְמוּנֵי יְהוּדִי . אַתֶּם תִּגְנְבוּ אֶת מִטְמוּנֵינוּ . אֲנַחְנוּ לֹא נִגְנֹב אֶת מִטְמוּנֵיכֶם . כִּי יִשְׂרָאֵל אֲנַחְנוּ . אֵין מְכָאוֹב בְּמְכָאוֹבֵי . אֵין בְּמְכָאוֹבִים בְּמְכָאוֹבֵי . מְכָאוֹבֵיכֶם לֹא הָיוּ קִשִּׁים בְּמְכָאוֹבֵי הָאִישׁ הָעֵנִי אֲשֶׁר מֵת מִחֲלֵי הָרָאשׁ .

בּו פֹּקֶרֶא קְרִי אַקְאִסִינֶדֶן מִירְסִלְדִּיגִי בִּאֲנִי סַמְגִיק דִּיר . סֵן , רִבְקָה בְּבִאמִיגְ אֹדֶאסִינֶדֶן אַקֶּא דֶן גִּלְדִּיגִי פִתְאֲבִי צֶאֱלֶמוּ סֵן . שֹׁרָה וְרִבְקָה אֲנִלְרִיגְ אֲגֶאסִינִיגְ בִּאֲגִינֶדֶן בְּבִאֵם גְּטִירִיגִי שְׂרַאֲבִי דּוֹפְגִיבִּ לֶר . בּו מְלִיפָה יְרוּשָׁלַם אֹוֶרִינֶא פֶאדְשָׁאָה לִיק אִידִיגִיב דִּיר . קִיזְקֶרֶדֶאשִׁים וְאֶאֱנֶאם ! סִיז אֶגְ אֹוֶרִינֶא פֶאדְשָׁאָה־לִיק אִידֶר סִיגִיז . בִּיז בּוֹגֶן אַקֶּאֱלִרִימִיזֶא נֶאֱלֶרִימִיזֶא יוֹלֶלֶאֱרִיק . בִּיז אַקֶּאֱמִיזֶדֶן מִירְסִלְדִּיגִימִיזֶא בִּאֲנִי סַמְטִיגִיק אִיז . סִיז אַקֶּאֱלִרִיגִיזֶדֶן מִירְסִלְדִּיגִיגִיזֶא בִּאֲנִי סַמְטִיק סִיגִיזֶא . אַקֶּאֱלֶרִים ! סִיזֶא בִּיזִים גִּיזִיזֶאֱלִי סַמְטֶר סִיגִיזֶא . בִּיז סִיזִיגֶא גִיזִיזֶאֱלִי סַמְטִיגִיק אִיז . פֶּאדְשָׁאָה דֶן אֹוֶלֶח (נְצִינֶדִי . וְפֶאֱתִי אִיטֶרִי) . יְרוּשָׁלַם אֹוֶרִינֶא בִּים פֶּאדְשָׁאָה־לִיק אִידֶר ? בֶּן אַקֶּאֱם דֶן מִירְסִלְדִּיגִים בְּחֶצֶאֱיִי סִיזִיגְ אַקֶּאֱלִרִיגִיזֶא סַמְטִימִישׁ אִים , וְאֶ סִיז שְׁחֶד לֶרִים סִיגִיזֶא . בּו פֶּנֶא אֶרְמִיגְ סִיזִיזֶאֱלִי גִיבִי סִיזִיזֶאֱלֶר אֹוֶלֶמֶאֱרִי . חֶלֶאֱיִיגִיגְ קִיזִי בּוֹגֶן בּו אֹוֶפֶסֶב בּוֹרִגִיגְ אֹוֶרִינֶדֶן אֹוֶצֶדִי . רִבְקָה ! חֶצֶאֱן בִּגֶּא אַקֶּאֱגְ יוֹרִדִּיגִי אִיזִי וְאֶ פֶּתֶאֱלִי בְּתֶאֱבִי סַמְטֶר סֵן .

מְכָאוֹבֵינוּ לֹא הָיוּ קִשִּׁים כְּמְכָאוֹבֵיךְ (זכר) . מִי יִקְבֵּר אֶת הָאִישׁ הָעֵנִי אֲשֶׁר מֵת אֶתְמֶל מִחֲלֵי רַע . אַחֲוֹתֵנוּ וְאִמּוֹ תִּקְבְּרֶנָּה אֶת הָעֵנִי הַזֶּה , וְלֹא נִקְבֵּר אֲנַחְנוּ כִּי אֵין בְּצֹוֹרֵנוּ מֵאוֹמָה . יְדִידִיָּה ! אֵתָהּ נִגְבֶּת אֶת רְמוֹנֵי (רְבִים) מִשָּׁה וְאֵהֶרֶן ! אַתֶּם לִקְחֶתֶם אֶת רְמוֹנֵינוּ . לֹא לִקְחֶנוּ אֶת רְמוֹנֵיכֶם . מִשָּׁה וְאֵהֶרֶן ! אַתֶּם עֲדִי בִּי לֹא נִגְבֶּתִי אֶת רְמוֹנֵי שְׁלֵמָה . וְאַתֶּם עֲדִי כִּי לֹא אֲכֻדֶּתִי אֶת תְּפֹחוֹי . אֲנִי נִגְבֶּתִי אֶת תְּפֹחוֹי הַמְשֻׁנִּים וְלֹא אֲכֻלֶּתִי אֶת רְמוֹנֵיהֶם . אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֲנִי אֲנִיגְבֵּא מֵאוֹמָה . יִשְׂרָה אֶת־אַחֲוֹתִי וְלֹא תִגְנְבִי מֵאוֹמָה . אֲחִי ! מִי עֵדֶךְ כִּי לֹא נִגְבֶּת אֶת רְמוֹנֵינוּ . מִי עֵדֶךְ (זכר) ? מִי עֵדֶךְ (נִקְבָּה) ? מֵאֵין דֶּךְ הָאֲגֻזִּים הָאֵלֶּה ? אֲנִי לִקְחֶתִי אֶת הָאֲגֻזִּים הָהֵם מֵעַל הַשְּׁלָחַן . בְּרִיחִי הַמְּבַצֵּר הַזֶּה חֻקִּים כְּבִרְיָחִי הַמְּבַצֵּר אֲשֶׁר יִסְדּוּ הַגְּבוּרִים הָהֵם :

שֹׁרָה וְרִבְקָה ! חֶצֶאֱן אַקֶּאֱלִרִיגִיזֶא (בִּיר) מִפְּתוֹב יֶאֱזִיק סִיגִיזֶא , נִיגִיא בִּי בְּבִאֵם סוֹלְדִי ? בִּיז אַקֶּאֱלִרִימִיזֶא מִפְּתוֹב יֶאֱזִימִיגִיק אִיז . קִיזְקֶרֶדֶאשִׁים

אקאלריני סוומדי . בן סניג' שהדלריגי סוומדים . רבקה ! סניג' אקאלריג' בו אגאלרי סוומדילר . בן יהודה דן מירסלדיגים ביופ אבי סאטגיק אים . בו פרגלר אקאלרים טמר איטדיגי פרגלרדן קאווי דיר . זנגין פשא בוגון גצינדי ; או דון אמיניג' אזורינדן אוצדי . בו זנגין אגאלרי אקאלרים סוומדילר . שרה ! ולידהם סניג' נארלריגי יומדי . ולידהם שרה ני קיזקראשים גיבי סוודי , זירא או קיזקראשימא בגאיית בגור . קיזקראשים ! סן בו מיסבין דאיאניג' קיוני אנוטדיג' וא סאנימדיג' . סן (נקבה) בו זנגין חאנימי נא איצון סאנימזו סין ? סן (זכר) אקאלריגי נא איצון סאנימייג'ק סין ? סין (זכר) אקאלריגי נא איצון סאנימייג'ק סניג' ? סין (נקבה) אקאלריגי נא איצון סאנימייג'ק סניג' ? שרה ורבה אקאלריני אנוטדילר וא סאנימייג'ק דיר לר . ידידיה ודוד אקאלריני אנוטדי וא סאנימזו . שרה אקאלריני אנוטדי וא סאנימייג'ק דיר .

§ 16

א. חוט , 'I (I) איפ . * מחוט , איפון .
חוט , (I) דישרי . * מחוט , דישרידן .

מחוט לבית , אבון דישרי דא .
מחוט לירושלם , ירושלם דן דישרידא .
אל מחוט לבית , אבון דישרי .
אל מחוט לירושלם , ירושלם דן דישרי .

ב. הניש לך אב ? — סניג' בבאג' ואר מי דיר ?
התמכר את סוקיך ? אטלריגי סאמר מי סין ?
התשפך את היין ? שראבי דובר מי סין ?
המת דורך ? אנאג' אולדו מי ?
המכר דורך את סוכו ? אנאג' אמיני סאמדי מי ?

עד הבית , אבא קדר .

עד המגדל , בורג'א קדר .

ג. דוד חכם משלמה , דוד שלמה דן זיידא עקללי דיר .
דודי עשיר מאבי , אקאם בבאם דן זיידא זנגין דיר .

ר. (זכר) תפין	(נקבה) תפצה	איסטרי .
תפצת	תפצת	איסטריג
תפצתי	תפצתי	איסטרים .
תפצו	תפצו	איסטירלר .
תפצתם	תפצתן	איסטיריגיו .
תפצנו	תפצנו	איסטריב .
יכל	יכלה	קדיר אולרי .
יכלת	יכלת	קדיר אולריג
יכלתי	יכלתי	קדיר אולדים .
יכלו	יכלו	קדיר אולירלר .
יכלתם	יכלתן	קדיר אולריגיו .
יכלנו	יכלנו	קדיר אולדיק .

III		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		מכתב , מפתוב		מכתבים .	
נסמך		מכתב אבי .		מכתבי אבי .	
כנוי חורג	לזכר	מכתבי	מכתבי	מכתבי	לנקבה
		מכתבך	מכתבך	מכתבך	
		מכתבו	מכתבה	מכתביו	
	לנקבה	מכתבנו	מכתבנו	מכתבנו	
		מכתבכם	מכתבכם	מכתביכם	
		מכתבן	מכתבן	מכתביהם	

זמן , אתה יארלנדי . רעב , אין אולדי . אציקרי . חסר , זי , אייליב .

קרמאירי .

יבש , קורדי . פוקב , זי (III) יילדי . מחנה , זי , אבול .

פבר , אניר אולדי , מלאך , זי (III) אלצי . מלאך . עכרד , ני . קלליק . איש .

אגירלנדי .

יגר , קורקרי . משפב , זי (III) יאמק . מלאכה , ני , איש . סנעט :

קטן , פיצוב אולדי . מורק , זי (III) טאם . מלחמה , ני . גיג , רוגוש .

שכל , טוב (אווולדיס) . דג , זי (III) באליק . לקחב , יאומגא , יאומק

אולדי .

איצון .

בו חסמא ארם אבול רן רישירא אוטורדי .

בו חסמא קרי אבול רן רישירא גיטרי .

בוגון מכחובלריני איסטריני גיבי יאומגא
קדיר אולדנמי ? (יאוא בילדיני ?)

בבאג מכחובלריני איסטריני גיבי יאוא
בילדי מי ?

קוקרדאשיג מכחובלריני אנאם איסטריני
גיבי יאוא בילדי מי ?

קוקרדאשים ! מכחובלריני בוגון אקאלרים
איסטריני גיבי יאוג'ק מי סין ?

שרה ורבקה איסטרינים גיבי בגא אטלריני
סאמג'ק מי דירלר ?

שרה ורבקה ! בגא אטלריני סאטר מי
סיני ?

אקאלרים מכחובלריני יאוא בילדיר מי ?

רון אישטריניני יוני טורפילר אי מי

דיר ?

ג'וולר אלמאלר רן אי מי דיר ?

בוגון אישטריניני טורפילר רון אישטריני-

ני טורפילר רן אי מי דיר ?

בו טאסדאפי שראב או טאסדאפי שראב

רן אי מי דיר ?

בו אוניג באליקלרי ניליג באליקלריני

ביוב דיר .

האיש החלה הנה יושב מחוץ למחנה .

האשה החלה הוואת הקכה אל מחוץ
למחנה .

היכלת לקחב היום את מקתביך פאשר
חפצת ?

היכל אביך לקחב את מקתביו פאשר
חפץ ?

היכלה אחותך לקחב את מקתבית
פאשר חפצה אמי ?

אחותי ! התקתבי היום את מקתביתך
פאשר חפצו דורי ?

התמפרנה לי שרה ורבקה את סוסיהן
פאשר חפצתי ?

שרה ורבקה ! התמפרנה לי את סוסיתן?

היכלו דודי לקחב את מקתביתם ?

הטובים השירים החרשים אשר שמעתם
אתמל ?

הטובים האגונים מהתפוחים ?

הטובים השירים אשר שמעתם היום

מהשירים אשר שמעתם אתמל ?

הטוב תינו אשר במורק תזה מניין אשר

במורק יהוא ?

הג הנחר הזה גרולים מקני הלאור .

בו סאנדוק ראבי ג'ובאלר או סאנדוק ראבי
ג'ובאלרין פחאלי דיר .

בו ג'נב מסר פארשאדי איטריני ג'נב רן
אג'יר דיר .

ג'נב יהודילר אורניא אג'יר אולדי .

מסר פארשאדי יהודילרין טופראניני
סינורינא קדר גלדי .

גופונ יילדילרני סאיר מי סין ?

סן , קוקרראשים , מכחבלרני יאזא
בילמדינ .

קוקרראשים ואנאם ! סין מכחבלרניני
יאזא בילמדיני .

קוקרראשים ! סנינ נארינ בניס נארימין
ראמלי מי דיר ?

פארשאדינ איילינינרן (וידא) ביציפ
אולרום . (יעני : פארשאדינ איילינינא
מוסתחק דניל אים) .

בו וגנין אנאיני איילינינא מוסתחק דניל
סין .

המעילים אשר בבהה הזאת יקרים
מהמעילים אשר בבהה הזאת .

המלחמה הזאת כבהה מתמלחמה אשר
עשה מלך מצרים .

המלחמה כבהה על העברים .
מלך מצרים בא עד גבול ארץ העברים .

התספור את פוזבי השמים ?

את אחותי לא יכלה לכתב את מכתביה .

אחותי ואמי ! אפן לא יכלתן לכתב את
מכתביכן .

אחותי ! המחקר המונך מרמוני ?

קטנתו מחסר המלך .

קטנתו מחסר הנשיא העשיר הנח .

היצא דודך אל מחוץ לחברון ? — הישבו דודך מחוץ לירושלם ?
אמי ! מדוע לא הלכת אל מחוץ לפתחה ? אחותי ! מדוע ישבת מחוץ
לחברון . המזבים מגדלי חברון ממגדלי ירושלם ? הקנה היום דודך שור
או פרה ? המזכות הפרות אשר מכרה השפחה המזאבית אתמל
מהפרות אשר את אחותי מכרת היום ? היש לה פרות בריאות בפרות
אשר מכרנו אתמל . הראית שפחה תרוצה מהשפחה אשר הביא אבי
מירושלם ? אחותי ! השלחת לאמי את מכתביה אשר כתבת היום ? הנער
הזה רעב מאד כי לא אכל לחם משלשם עד היום . תחלי אשר ינרתי
בא לי . אתמל מת בן האשה העניה הזאת ; היא שכלה אתמל . אחותי !
את שכלת . העבודה הזאת כבהה על אבי . העבודה הזאת כבהה
מאד על מלאכי המלך . העבודה הזאת כבהה מאד . אחותי ואמי רעבו
מאד כי לא אכלו לחם מאתמל .

חיזמת בו פאקיר חלאייניג אורניא אג'יר אולדי מי : אנאג אנאם
גיבי אחתיארלנדי מי ? בו חסמא קרי אבולרן דיריידא אמוורדי מי : בו

פִּקְרָא תְּלָאִיק וְאֵבּוּ מִסְרִי רֵאִיא יְרוּשָׁלַם דִּן דִּישְׁרִיא צִקְדִּילר מִי? אַקָּם
 בּוּ אֲבָא קְדָר גִּלְדִּי מִי? אַקָּאָּ (עֲקֵבָה) אוּ אֲזֵבֶסּ בּוּרְגִלְרָא קְדָר גִּלְדִּי מִי? אוּ
 חֶסְמָא קוֹל גִּצְיָנִי מִי? סֵן, קְרָדָאִשִׁים, מִסֵּר פֶּאֲרִשְׁאֲהֵינִי אֶלְצִילְרִינִי גִזְרִידִי
 מִי? סֵן, אֲזֵלֹם, אֲבָרֵן נָא אִיצוֹן קִאֲצִידִי? בּוּקוֹל וְאֵבּוּ חֵלְאִיק אֲבָרֵן
 קִאֲצִילְרִי מִי? בִּיזִים בְּאֶלְקִרִימִיז סִיזִיגְּ בְּאֶלְקִרִיגִיזוֹן סִמִּיז דִּיר. בּוּ
 מוֹאֲבִלִי חֵלְאִיק גִּיגְ בְּאֶלְקִלְרִי סִיזִיגְּ (עֲקֵבָה) בְּאֶלְקִלְרִיגִיזוֹן סִמִּיז וְאֵי
 דִּיר. בִּיזִים מִאֶסְלִרִימִיז סִיזִיגְּ (זִכְר) מִאֶסְלִרִיגִיזוֹן דּוֹלוּ דִיר. אֲנִלְרִיגְּ (זִכְר)
 מִאֶסִּי סִיזִיגְּ (זִכְר) מִאֶסִּיגִיזוֹן דּוֹלוּ דִיר. אֲנִלְרִיגְּ (זִכְר) מִאֶסְלִרִי סִיזִיגְּ (עֲקֵבָה)
 מִאֶסְלִרִיגִיזוֹן דּוֹלוּ דְּגִיר אִידִי. אֲנִלְרִיגְּ (עֲקֵבָה) מִאֶסִּי סִיגְּ מִאֶסְלִרִיגִיזוֹן דּוֹלוּ
 אִידִי. בּוּ חֵלְאִיקִיגְּ מִאֶסִּי סִיגְּ (עֲקֵבָה) מִאֶסִּיגִיזוֹן דּוֹלוּ דִיר. אֲנִיגְּ (עֲקֵבָה)
 מִאֶסִּי סִיזִיגְּ (עֲקֵבָה) מִאֶסִּיגִיזוֹן בִּיזִיב דִיר.

אֵת אַחֲוִיתִי קִמְנַת מַחֲסֵד דּוֹדִי. הַמְּלָאכָה הַזֹּאת כְּבֵדָה עַל אַחֲוִיתִי
 מִדְּמִלָּאכָה הַזֵּיא. הַטּוֹבִים מוֹרְקִי מִמּוֹרְקִי אַחֲוִיתִי? אַחֲוִיתִי! לְמָה שְׁלַחַת לְאֲבִי
 מִלְּאכִים לִירוּשָׁלַם? הוּא לֹא רָאָה אֶת מִלְּאכִיךָ? דּוּדִי! אַתָּם לֹא יִכְלַתֶּם
 לְכַתֵּב אֶת מִכְתְּבֵיכֶם לְאֲבִי. מִשְׁכְּבִי אַרְךָ מִשְׁכְּבִי אַחִי. אַחִי! הֲרָאִיתִי
 אֶת הַדְּגָנִים אֲשֶׁר הֵבִיא דּוּדִי. לֹא אֲכַלְתִּי דְּגָנִים טוֹבִים מֵהַדְּגָנִים הָאֵלֶּם.
 הַטּוֹבִים דְּגִיךָ מִדְּגִי? הַחֲבַצְלֹת אֲשֶׁר נִתְּנָה לִי אִמִּי יִבְשָׁה הַיּוֹם. הִיבֵשׁ
 הָלַחַם הַזֶּה? אֵת, אִמִּי, זִקְנָת מֵאֵד. אַחֲוִיתִי זִקְנָה מֵאֵד. אֲבִי וְאִמִּי זִקְנֵי
 מֵאֵד. דּוּדִי! אַתָּם זִקְנַתֶּם מֵאֲבִי. מִלְּאכִי הַמֶּלֶךְ יֵצְאוּ אֶל מַחוּץ לִירוּשָׁלַם.
 מִיִּנְקַת דּוּדִי זִקְנָה מִמִּינְקַת אַחֲוִיתִי. הַכְּבֵדָה הַמְּלַחֲמָה הַזֹּאת מִהַמְּלַחֲמָה
 אֲשֶׁר עָשָׂה מֶלֶךְ הָעִבְרִים? עַד מָתִי לֹא תִכְתֵּב אֶת מִכְתְּבִיךָ? מִתֵּר
 אֲכַתֵּב אֶת מִכְתְּבִי. הַיּוֹם שְׁלַחְתִּי אֶת מִלְּאכִי (מִלְּאכִי) לִירוּשָׁלַם.

בּוּ פִּשָּׁא פֶּבּ זִנְגִין דִיר; אֲנִיגְּ מִאֶסְלִרִי פֶּאֲרִשְׁאֲהֵיגְּ מִאֶסְלִרִיגִיזוֹן פִּחְאִלִי
 דִיר. בּוּ דִילְבֵר חֲאָנִים פֶּבּ זִנְגִין דִיר; אֲנִיגְּ מִאֶסְלִרִי מִלִּיפְחֵיגְּ מִאֶסְלִרִיגִיזוֹן
 פִּחְאִלִי וְאֵי אִידִי. סִיזִיגְּ (זִכְר) אֶלְצִילְרִיגִיזוֹן אֲנִלְרִיגְּ (עֲקֵבָה) אֶלְצִילְרִיגִיזוֹן
 זִיירֵב דִיר. קְרָדָאִשִׁים! אַקָּאֲמִיגְּ אֶלְצִילְרִי גִיבִי זִיירֵב אֶלְצִילְרִיגְּ וְאֵר מִי?
 אַקָּאֲלִרִיגִיזוֹן סִיזִיגְּ אִיסְמִדִיגִיזוֹן גִיבִי מִכְּתוּבִלְרִינִי יֵאוּא בִירְדִילְרִי מִי? אֲנָאם!
 אִיסְמִדִיגִיגְּ גִיבִי סֵן דִין בִּפְאֲמִיגְּ מִכְּתוּבִלְרִינִי יֵאוּא בִירְדִיגִי מִי? אַקָּאם!
 אֲנָאם סִגְּא וִירְדִיגִי לְאִלִי קוֹרוּדִי מִי? קְרָדָאִשִׁים! בִּפְאֵם אִיסְמִדִיגִי גִיבִי סֵן
 אֲנִיגְּ גִזְבָּאֲלִרִינִי סֵאמְגִק מִי סִין? סֵן גִזְבָּאֲלִרִיגִי חֲצָאן סֵאמְגִק סִין. סֵן
 בִּגְּא גִזְבָּאֲנִי סֵאמֵר מִי סִין? בּוּ גִגְּא גִזְבִיגְּ יִלְדִיולְרִי בְּאֶלְקִידִי מִי? קִיז-
 קְרָדָאִשִׁים אִין אִוְלָרוּ מִי? קִיזְקְרָדָאִשִׁים! סֵן בּוּגוֹן אֶצִיקְדִיגְּ מִי? קִיזְקְרָדָאִשִׁיגְּ
 וְאֵ אֲנָאגְּ גִזְבִיגְּ יִלְדִיולְרִיגִיזוֹן זִיירָא פֶּאֲרִלְדִילְרִי. בּוּ עֶקְלִלִי וְאֵ דוֹגֵרוּ מִסְרִלִי

דאיאניג' מיזי טוב אורדומי (אולדלריני גייב איטדי מי ?) בבאם אקאג' דן ביזי מי דיר ? בו מסרלי חלאייק בבאם אימדיגי-אייליב גא מסתחק דגיל דיר (בבאם אימדיגי אייליב דן ביציב אולד). אקאם קורדיגי כפסיוליכרן אולדי . אקאלרים ! סיו פארשאהיג' אייליגנא מסתחק דגיל סיגיו (פארשאהיג' אייליגנרן ביציב אולדיגיו) .

§ 17

א. ודבש וא באל .
 ובסיל וא שאשקן .
 ויהודה וא יהודה .
 וירושלם וא ירושלם .

ב. המכרתם את סוסים ? — אמלריניזי סאמדיניזי מי
 הכתבתם את מכתבים ? מפתובלריניזי יאודיניזי מי
 הגדולים הנשיאים האלה ? בו אנאלר ביזי מי דיר ?
 הישרים מלאכי המלך ? פארשאהיג' אלצילרי דוגרי מי דיר ?

IV		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		פקיד , ויכיל		פקידים .	
נסמך		פקיד המלך		פקיד המלך .	
כני חתוך	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
	פקיד	פקידה	פקיד	פקידה	
	פקיד	פקידה	פקיד	פקידה	
	פקיד	פקידה	פקיד	פקידה	
	פקיד	פקידה	פקיד	פקידה	
כני רבים	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
	פקידים	פקידות	פקידים	פקידות	
	פקידים	פקידות	פקידים	פקידות	
	פקידים	פקידות	פקידים	פקידות	
	פקידים	פקידות	פקידים	פקידות	

כָּל , גִּימְלָא . כָּד הָעָם , חֲלִיקָה גִּימְלָאסִי . בּוּטוֹן חֶלֶק .
 כָּל הַשָּׂרָה , צוֹלֵה גִּימְלָאסִי , בּוּטוֹן צוֹל .
 כָּל אִישׁ , הָר פִּישִׁי ,
 כָּל עֶבֶד , הָר קוֹל .
 כָּל הַנְּשִׂאִים , גִּימְלָא אֲנָאֵלֵר .
 כָּל הַפְּרוֹת , גִּימְלָא סִיגִירֵלֵר .
 כָּל מִלְּאכֵי הַמֶּלֶךְ , פֶּאדְשָׁאֵהִיג גִּימְלָא אֶלְצִירִי .
 כָּל פִּקְדֵי הַמֶּלֶכָּה , מְלִיכָהִיג גִּימְלָא וְכִילֵלֵרִי .

יֵשׁ לִי כָּל עֶבֶד וְכָל שְׂפָחָה , בָּנִים הָר
 דוֹרְלו קוֹלוֹם וָא הָר דוֹרְלו חֲלָאִיגִים וָאֵר .
 יֵשׁ לִי כָּל סוֹס וְכָל חֲמוֹר , בָּנִים הָר (VI)
 דוֹרְלו אִשִּׁים וָא הָר דוֹרְלו אֲשָׁנִים וָאֵר . (VI)
 אֵין לִי כָּל עֶבֶד וְכָל שְׂפָחָה , בָּנִים חִיץ . (VI)
 בִּיר קוֹלוֹם וָא חִיץ בִּיר חֲלָאִיגִים יוֹק דִּיר .
 אֵין לִי כָּל סוֹס וְכָל חֲמוֹר , בָּנִים חִיץ בִּיר . (VI)
 אִשִּׁים וָא חִיץ בִּיר אֲשָׁנִים יוֹק דִּיר . (I)

עָם אָבִי , בַּבָּאס אִילֵן . בַּבָּאִיג יֶאֱנִירָא .

עָם דוֹרִי , אַקָּאס אִילֵן , אֲנָאִיג יֶאֱנִירָא .

אִם , אָנֵר ; אִם כְּתֻבָּתִי , אָנֵר

יֶאֱזוּדִים אִיסָא .

אִם אֶכְתֹּב , אָנֵר יוֹאֲנָק

אִיסָם , יֶאֱזוּר אִיסָם .

ג. אָנִיזִי דוֹרִי וְתַפּוּחִי (אָנִיזִי וְתַפּוּחִי דוֹרִי) .

אַקָּאִיג גִּיזִירִי וָא אֶלְמָאֵלִרִי .

פִּקְדֵי הַמֶּלֶךְ וְנְשִׂאֵי (פִּקְדֵי וְנְשִׂאֵי הַמֶּלֶךְ)

פֶּאדְשָׁאֵהִיג וְכִילֵלֵרִי וָא אֲנָאֵלִרִי .

חֲמוֹר הָעֶבֶד וְסוֹס . (חֲמוֹר וְסוֹס הָעֶבֶד)

קוֹלוֹג אֲשָׁנִי וָא אִשִּׁי .

תַּפּוּחַ אֲחוּתִי וְרַבּוֹנָה . (תַּפּוּחַ וְרַבּוֹן אֲחוּתִי)

קִימְדִישִׁיג אֶלְמָאסִי וָא נָאֵרִי .

תַּפּוּחֵי הַתְּלִמִּידִים וְרַבּוֹנֵיהֶם (תַּפּוּחֵי וְרַבּוֹנֵי הַתְּלִמִּידִים)

הַלְמִידֵלִיג אֶלְמָאֵלִרִי וָא נָאֵרֵלִרִי .

שָׁכַב , יאמרי . יִשְׁכַּב , יאמרי . יאמר .

יִשְׁכַּב	(נִכְבֵּה) תִּשְׁכַּב	יאמר .
תִּשְׁכַּב	תִּשְׁכַּבְּךָ	יאמר סין .
אִשְׁכַּב	אִשְׁכַּב	יאמר אים .
יִשְׁכַּבוּ	תִּשְׁכַּבְנָה	יאמר לר .
תִּשְׁכַּבוּ	תִּשְׁכַּבְנָה	יאמר סיני .
נִשְׁכַּב	נִשְׁכַּב	יאמר איז .

אָרֶז ' (IV) בָּנָה , הָרָג , אֶלְדִּירִי . קִירִי . לְקַדֵּר , אֶרְטֶמֶנָּה

בֶּאֱסִירֶמֶנָּה .

נָכַד ' (IV) בָּאֶרֶה . גָּעַל , בֶּאֱסִירִי . לְמַכֵּר , סֶמֶטֶמֶנָּה .

יָחוּס ' (IV) אֶפְסִסוּ . נָשָׂא , קֶלְדִירִי . גִּטְרִי . לְאָכַל , יִמְנָה .

מִלִּיץ ' (IV) מִלְמָאן . צָעַק , פֶּרִיָאֵר אִימְרִי . לְשַׁחֵחַ , אִיִּצְמָנָה .

הָרָגִימֶן . קִיִּצְקִירִי .

צָעִיר ' (IV) בִּיִּצִיב . קָרָא , צֶאֱנִירִי . אֶקְרִי . לְקָרָא , אֶקְוֶמֶנָּה .

אֶפִּיר ' (I) קוֹחֵלִי , נִצְלוּ . שָׁאֵל , סוֹרִירִי . אִיִּסְמִירִי . אִיִּךְ , אִיִּכָּה , נֶאֱסִילִי . נֶאֱצִיב .

בִּיּוֹב . דִּילִירִי .

הָרָאִיתָ אֲנֹנִים מְרִיבִים וְגִדּוּלִים בְּאֲנֹנִים . אֶקְאֵן דֶּן גִּטְרִירִינִי גִיּוֹלֵר גִּיבִי אִיז וְאִי

אֲשֶׁר הָבִיא דֶּרֶךְ אֶחְמֵל ? בִּיּוֹב גִּיּוֹלֵר גִּיּוֹרֶדְנִי ?

הַמְקִירִים הַתְּפִיחִים אֲשֶׁר מְכַבֵּה הָאֶמָּה ? חֶלְאִיק סֶאֱמִירִינִי אֶלְמֶאֱלֵר פֶּחֲאֵלִי מִי דִיר ?

הַיְחֹמִים הַתְּלִמִּידִים הָאֵלֶּה ? בּוֹ חֶלְמִיד לֵר אֶפְסִסוּ מִי דִיר ?

הַיִּשְׂרִים נִשְׂיָאִי הַמְּלָךְ וּפְקִירִי ? פֶּאֶרְשֶׁאֱרִינִי אֶנְאֶלְרִי וְאֶפִּילֶרִי דֶּנְרִי

מִי דִיר ?

כָּל פְּקִירִי הַמְּלָךְ וְנִשְׂיָאִי מְרִיבִים , פֶּאֶרְשֶׁאֱרִינִי גִיּוֹמֶלֶר וּפִילֶלְרִי וְאֶנְאֶלְרִי

חֲכָמִים וְיִשְׂרִים .

הַיִּכְלָתִים לְקָרָא אֶת הָאֶנְרִת אֲשֶׁר כְּתִיבָה , אִי , עֶקְלִלִי וְאֶדְרִירִי דִיר .

בְּתִי ?

הַפְּקִירִי הַמְּלָךְ הַנִּשְׂיָאִים אֲשֶׁר , קִיּוּם יֶאֱוִירִי מִכְּתוּבִי אֶקְוִיָּא בִּילִירִינִי

מִי ?

בּוֹנֵן גִּיּוֹרֶדְנִים אֶנְאֶלְרִי פֶּאֶרְשֶׁאֱרִינִי וּפִילֶלְרִי , בּוֹ בִּיִּצִיב חֶלְמִידֶלֶר פֶּקִירִי וְאֶפְסִסוּ דִיר .

בּוֹ מִלְמָאֶלֶר מִלְכֶּהֱרִינִי אֶנְאֶלְרִינִי וְאֶפִּילֶרִינִי מִכְּתוּבִירִינִי אֶקְוִיָּא בִּילִירֶלֶר

מִי ?

אפנדים! כבאנז בבאמא איטדיני ג'ומלא
איליני אונטמאם .

סן טולמאצלריני אונטור מי סין ?
אפנדימין גומוש יאכור אלמין נסלי
איסטייג'כ סין אגר חיץ ביר שיי סאט-
מאדינז איסא ?

קיוקרדשים! אקאם דן גומוש יאכור אלמין
נסלי איסטייג'כ סין אגר בוגין איניז
מפחובלריני סן יאזמאדינז איסא ?

קרדשים! סן בו סמיו אונגוי נאסלי
בוגאלייג'ק סין, סן איסא בנאית
טקאסיו סין ?

בוגין אגאם אילן גון אגאלר סניג טולמאצ-
לרינז מי דיר ?

חלאייק בו דרן וא פניש קאדרא אולאן
ג'ומלא שראבי איצא בילרי מי ?
טראפיוא אורנירא אולאן בוטין אכמיו וא
ג'ומלא אלמאלרי וא ג'וזלרי יא בילריני
מי ?

בו אברא אולאן הר פישוי וא הר קריי
גורדים .

בו אברא בן חיץ ביר פישוי וא חיץ ביר
קריי גורמים .

בנים חיץ גומושים וא חיץ אלמינים, חיץ
קרדשים וא חיץ יאקנים יוק דיר .
ג'ומלא בו אגאלר פארשאדינז ופיללרי
אירי .

בנינים חיץ ביר אגאמיו וא ופילמיז בורארא
אולמארי .

אדוני! לא אשפח את כל החסד אשר
עשה אביך עם אבי .

החשפח את מליציה ?
איך תשאל מאדוני כסף או זהב אם לא
מכרת מאומה ?

אחורי! איך תשאל מודרי כסף או זהב
אם לא כתבת חיוס את מכבדיו ?

אחי! איך תשחט את השור השמן הזה
ואתה חליש מאד ?

המליציה הנשיאים אשר הלכו היום עם
דורי ?

היכלה השפחה לשפח את כל היין
אשר היה בגביע הרחב והעמק הזה ?
היכלתם לאכל את כל הלחם ואת כל
התפוחים והאגוזים אשר היו על
השלחן ?

אני ראיתי כל איש וכל אשה אשר היו
בבית הזה ?

לא ראיתי כל איש וכל אשה בבית הזה .

אין לי כל כסף וכל זהב, כל אה וכל
קרוב .

כל הנשיאים האלה היו סקנרי המלך .

כל נשיאנו ופקדנו לא היו פה .

הנעלתם את הדלת? אני לא יכולתי לסגר את הדלת כי חלש וחלה
אני מאד . אמי תשפב כל היום בבית כי חלה היא מאד . אמי לא יכלה
לקרא את מכתבי נשיאיכם ופקידיכם . אמי וגביעי גדולים מגביעיך .
הרחבים גביענו מגביעי ידידיה? ידידיה ושלמה! היכלתם לקרא את מכתבי
7. (חלק ראשון)

פקידים? שרה ורבקה! היקדתי לשבת את היין אשר היה בגביעין? המלך והמלכה לא יכלו לקרא את המכתבים אשר כתבו נשיאיהם ופקידיהם. אדוני! נשיא אלהים אתה. אחי היה פקיד המלך. פקיד המלך ונשיאו שאלו מדודי כסף וזהב. בן המלכה ופקידה הלכו לגן אבי. מתי תשאלי מאבי את לבושו ומעילו? עד מתי עצל תשכב? עד מתי תצעק? עד מתי תשכב האשה החלה הזאת מחוץ למחנה? עד מתי תפניקת המצרית והשפחה המואבית תשכבנה מחוץ למחנה? אחותי! מתי תשאלי מאמי אגוזיה ותפוחיה? הנשיאים האלה חרגו את ידידיה וידידיה היה נשיא אלהים. לא יכלנו למכר את כל אגוזינו. אחותי! היקדתי למכר את כל תפוחיה?

בו גנא עאי דוגאר מי? (באלקיר מי). ג'ובג' אורנינדא ביופ בולוטלר (ואר) עאיי נאסלי באלקיסין. רבקה ג'ג' אקאסי גצינדי. או נאסלי סווינר? רבקה! אקאג' גצינדי, נאסלי סווינג'ג' סין? בו גנא יילדיולד באלקיסו לר זורא ג'ובג' אורנינדא ביופ בולוטלר (ואר). בו פיצ'פ קיו וא בו פקיר חלאייק א'פסו מי דיר? סניג' (וכר) קרדחיג' שראב דולו דיר. קיוקרדשים! סניג' קאדחיג' סוי דולו דיר. ידידיה ושלמה! סיויג' קאדחיג' בנים קאדחימן כג'יש דיר. קיוקרדשים! נא וקתא קר פרייאר אידג'ג' סין? נאסלי קצקירמייג'ק אים? זורא אג'רילרים בג'אית ביופ דיר. קאפוי באסמירמג'א קדיר אולמדיק. קיוקרדשים! אג'ר באג'יריר איםם קאפוי אורטר מי סין? קיוקרדשים! סניג' אג'רילריג' גיפי אג'רי ואר מי וא נאסלי פרייאר אידמייג'ג' סין? קרדשים! אג'ר פרייאר אידר איםם קאפוי אצאר מי סין? אקאם! בו פיצ'פ בואאבי חצאן בוג'אולייג'ק סין? סיויג' (וכר) ג'ומלא קאדחריג'יו דולו דיר. סיו (נקבה) קאדחיג'יזאבי איי שראבי איצא בילמדיג'יו. רבקה! בו אפמפ גיפי אג'ו אפמגי נאסלי ייא בילדיג'?

הצעירים היתומים האלה? אחי! פקידה אשר חרגו את העבר היו אדירים מאד. יצחק! מתי תשחט את הפרה הלכנה אשר נתן לך ידידיה? אני לא אשחט את הפרה כי טובה ושמנה היא מאד. התשחטו את השור החזק והבריא הזה? הפרה הזאת בריאה מכל הפרות אשר בעדר הזה. אחי ואמי לא לבשו לבוש יקר מלבוש הזה. אחותי נשאה היום את הקשת הכבדה. כל איש ואשה אשר היו בבית לבשו לבוש שחור. מדוע ידידיה ויהויקים לא נערו את הדלת? התשאל מאחי את הכסף אשר נתן לו דודק אתמל אם לא יכתב את מכתביה? אין לי כל בן וכל בת. אין לי כל שור וכל חמור. איך ישאל דודק מאבי את הכסף

אם אבי כתב את מכתביו ? הוזה פקיד המלך ? אחי ! הוזה פקידה אשר כתב לך את המכתבים אשר לא יכלת לקרא ? הוזה נשיאה , אדוני ? אבי ואחי ! הוזה פקידכם אשר הלך אתמר עם דודי אל מחוץ לירושלם ? הוזה נשיאכם אשר עשה מלחמה בארץ מצרים .

בו פנא אנא פארשאהיג' ירושלם דא אולאן גזמלא אנאלריני וא אנג' ופיללריני קירדי (אולדוהדי) . אנלריג' (זכר) קאדחרי סיוג' (נקבה) קאדחלריג' גיבי דולו מי דיר . אנלריג' (זכר) טולמאצי בו מסרלי פישייג' טולמאצלרי גיבי דוגרומי דיר ? אפנרים ! סניג' קאדחיג' אנג' (נקבה) קאדחי גיבי אונפסב מי דיר ? אנר בן פריאד אידר איסם או (זכר) קאפויי אצאר מי : שרה ! אנר סן קיצקיריר איסג' אנאם קאפויי אצאר . קרדשים ! אנר פריאד אידר איסג' שלמה ויהויקים סגא קאפויי אצאר לר . גנב אגיר מי דיר ? בו אונסוולר אין מי דיר ? קרדשים ! אנאם וא קיוקרדשים סגא קאפויי אצמאייג' לר . בו חלאייק אברן גאסלי קצאג'ק ? זירא קאפו באסטירילמיש דיר . קיוקרדשים ! סן בבאמון גאסלי פרא איסטריג' אנר אנג' מפתופלריני דדיגי גיבי יאומדיג' איסא ? בנים חיין ביר אטים וא חיין ביר אשגים יוק דיר . בו אדמיג' גזמלא אמלרי וא גזמלא אשבלרי בגאית טנבל דיר . בבאם מליפהייג' ופילי אילן וא טולמאצלרי אילן נראיא גימדי ? אקאם הר אימטיגי אישלר אי דיר . אקאם הר איצדיגי קאדח דולו דיר .

§ 18

א.	שׁוֹר וְחִמּוֹר ,	אֹנֹחַ וְאֵשֶׁב .
	תְּפוּחַ וְאֶגְמוֹ ,	אֶלְמָא וְאֶגְמִי .
	מִקְאוֹב וְחִלִּי ,	אֶגְרִי וְאֶחְסְטְאִלִּיק .
	תְּכָה וְאֶגְמִי ,	סְאֶנְדוֹק וְאֶגְמִי .
	בְּסִיל וְאֶגְמִי ,	שְׁאֶשְׁקִין וְאֶגְמִי .
	גְּבוֹר וְעֶנְק ,	גִּבְבָּאָר וְאֶגְמִי .

ב.	בְּרֶק , ז' יילרדיים .	וְבֶרֶק , וא יילרדיים .
	בְּרֶד , ז' רובא .	וְבֶרֶד , וא רובא .
	מִשְׁפָּט , ז' (III) שרעת .	וְמִשְׁפָּט , וא שרעת .
	מְקוֹר , ז' (IV) צִשְׁמָא .	וְמְקוֹר , וא צִשְׁמָא .
	פְּרֶש , ז' (II) אט' אֶשְׁלִי .	וְפְרֶש , וא אט' , וא אשלי .
	פְּרֶד , ז' קאטיר .	וְפְרֶד , וא קאטיר .

ב, בִּי, בִּי, בְּנָא, בְּנִים אֵילָן; בָּךְ, בָּךְ, סְנֵי אֵילָן; בּוּ, בָּהּ, אַנְדָּא, גְּנִירֵנְדָּא. אַנְיָ אֵילָן, גְּנִירֵ אֵילָן; בְּנוּ, בְּנוּ, בִּיזָא, בִּיזִים אֵילָן; בָּכֶם, בָּכֶן, סִיזָא, סִיזֵי אֵילָן; בָּם אוּ בָּהֶם, בָּן אוּ בָּתָן, אַנְלָרָא; גְּנִירֵנְדָּא, אַנְלָר אֵילָן. גְּנִירֵ אֵילָן. —

ל, לִי, לִי, לְנָא, בְּנִים אֵיצוֹן; לָךְ, לָךְ, סְנֵי אֵיצוֹן; לֹא, לָהּ, אַנְא, גְּנִירֵנָא אַנְיָ אֵיצוֹן, גְּנִירֵ אֵיצוֹן; לָנוּ, לָנוּ, בִּיזָא, בִּיזִים אֵיצוֹן; לָכֶם, לָכֶן, סִיזָא, סִיזֵי אֵיצוֹן; לָהֶם, לָהֶן, אַנְלָר, אַנְלָר אֵיצוֹן, גְּנִירֵנָא, גְּנִירֵ אֵיצוֹן. —

פ, פְּמוֹ, גִּיבִי; פְּמוֹנִי, פְּמוֹנִי, בְּנִים גִּיבִי; פְּמוֹךְ, פְּמוֹךְ, סְנֵי גִיבִי; פְּמוֹזוּ, פְּמוֹזוּ, אַנְיָ גִיבִי; פְּמוֹנוּ, פְּמוֹנוּ, בִּיזִים גִּיבִי; פְּמוֹכֶם, פְּמוֹכֶן אוּ פְּמוֹכֶם, סִיזֵי גִיבִי; פְּמוֹחֶם, פְּמוֹחֶן אוּ פְּמוֹחֶן, אַנְלָר גִּיבִי.

לְמִי זָהָב ? בִּימִיג אַלְטִינֵי וָאָר ?

לְמִי הַזָּהָב ? אַלְטִין בִּימִיג דִּיר ?

לִי הֶנֶן זָהָבְךָ, פִּחְצָא וָא פִּאָז בְּנִים דִּיר.

לָךְ הַזָּהָב, אַלְטִין סְנֵי דִיר.

לְדוֹדֵי סוֹס וְחִמּוֹר, אַקֶּאמִיג אַטִי וָא אַשְׁנִי וָאָר.

לְדוֹדֵי הַסּוֹס הַזֶּה, בּוּ אַט אַקֶּאמִיג דִּיר.

לֹא בְּגֵד יָקָר, אַנְיָ פִּחְאֵלִי רוֹבֶאסִי וָאָר.

(זכר) (נקבה)

(יחיד) רַב, רַבָּה, צוֹק, בִּיזֶכ

(רבים) רַבִּים, רַבּוֹת, בִּיזֶכֶר, צוֹקֶלֶר.

(יחיד) דָּל, דָּלָה, פֶּאקִיר, אַרִיק.

(רבים) דָּלִים, דָּלוֹת, פֶּאקִירֶלֶר, אַרִיקֶלֶר.

(יחיד) קָל, קָלָה, יִיגִיל

(רבים) קָלִים, קָלוֹת, יִיגִילֶלֶר.

(יחיד) מָר, מָרָה, אַנִי, אַנִּי.

(רבים) מָרִים, מָרוֹת, אַנִּילֶר, אַנְלָר.

(יחיד) צָר, צָרָה, דָּאָר.

(רבים) צָרִים, צָרוֹת, דָּאָרֶלֶר.

(יחיד) רָע, רָעָה, פִּנָּא.

(רבים) רָעִים, רָעוֹת, פִּנָּאֶלֶר.

קָרַע, (עֵתִי יִקְרַע) יִדְמָדִי. נָךְ, פֶּאֶכּ. פֶּאֶרְלֵק.
 תִּפְּרָ, (עֵתִי יִתְּפֶר) דִּיבְדִי. קָר, סוֹבֹק.
 צָבֵק, (עֵתִי יִצְבֵק) דוֹגְרוּ בֶר, פֶּאֶכּ, טִמִּיז, גּוֹנֵאחִסִּיז.
 אולדי, סאדיק אולדי. מוּם, (י) קוסורליק.
 פֶּעֶל, (עֵתִי יִפְעֵל) אימדי. נוקסאגליק. עייפליק.
 אישלדי. עוֹל, זי. קינגירליק.
 נָמַע, דִּיבְדִי (דִּירֶב). יארמוליק.
 אוטורגִיזדי (דִּירֶב). וֹת, זי. זייתון דִּירֶבִּי. זייתון.
 חֵד, כִּסְפִּין. גָּפֶן נִי. בֶּאֱבָ פּוֹטוֹנִי. פּוֹטוֹב.
 * יבֵל, קדיר אולדו.
 * אוֹבֵל, קדיר אולדו אים.
 * תוֹבֵל, תוֹבֵלִי, קדיר אולדו.
 * יוֹבֵל, קדיר אולדו.
 * תוֹבֵלִי, תוֹבֵלִי, קדיר אולדו סִיגִיז.
 * יוֹבֵלִי, תוֹבֵלִי, קדיר אולדו לֶר.
 * יוֹבֵלִי, קדיר אולדו לֶר.

לְמִי בֵּית גְּדוֹל וּבְגֵד יִקָּר ?
 לְמִי הַבֵּית הַגְּדוֹל וְהַבְּגֵד הַיָּקָר ?
 לְמִלְכָּה הַיָּקָל גְּדוֹל וּמִגְדָּל גְּבוּהָ.
 פִּימִיגְ בִּיזֵב אֲבִי וְאֵ פִּחְאֵלִי רֹבֵאסִי וְאֵר ?
 בִּיזֵב אֲבִי וְאֵ פִּחְאֵלִי רֹבֵא פִּימִיגְ דִּיר ?
 פֶּאֶרְשֶׁאחִיגְ בִּיזֵב סֵרֵאִי וְאֵ אוֹפֶסֶב בּוֹרִגִי וְאֵר.

לְמִלְכָּה הַחֵיבֵל וְהַמְּגִדָּל.
 לְמִלְכָּה הַגְּנִים הָאֵלֶּה. תִּיָּא נְמַעָה בָּם.
 גָּפֶן טוֹבָה וְנֹת טוֹב.
 סֵרֵאִי וְאֵ בּוֹרִגְ פֶּאֶרְשֶׁאחִיגְ דִּיר.
 בּוֹ בַּחצֵּא לֶר מְלִיכְהִיגְ דִּיר. אוֹ אַנְלֶרֶדֶא
 בִּיר אִי פּוֹטוֹב וְאֵ בִּיר אִי וִייתוֹן דִּירֶבִּי
 דִּיבְדִי.

דִּיר וּמִשָּׁה! הֲלָכֶם תִּסְפֶּר הַטוֹב הַזֶּה ?
 מִשָּׁה! לָךְ הַחֵץ הָאָרֶץ הַזֶּה.
 דִּיר! הֲלָךְ הַחֵץ הַחֵד הַזֶּה ?
 אַחוּחִי! לָךְ הַבְּגֵד הַצֵּאָה הַזֶּה.
 שָׂרָה! הֲלָךְ הַבְּגֵד הַיָּקָר הַזֶּה ?
 יִדְרִיָּה וּמִשָּׁה חֲכָמִים פְּשִׁלְמוֹה וְדִרִי חֲכָם
 כְּמוֹחֶם.
 הַבְּתִּבָּה הַזֹּאת הִיָּה בְּגֵד אֲמִי ?
 בְּגֵד אֲמִי לֹא הִיָּה בָּהּ.
 אַחוּחִי! הַחֵיבֵלִי לְתִפְּרָ כָּל בְּגֵד בְּאֲמִי ?
 דוֹד וּמִשָּׁה! בּוֹ אִי פֶתֶאֶב סִיגִיז מִי דִיר ?
 מִשָּׁה! בּוֹ אוֹזוֹן אוֹק סִיגִיז דִיר.
 דוֹד! בּוֹ כִּסְפִּין אוֹק סִיגִיז מִי דִיר ?
 קִיז קֶרֶדְשִׁים! בּוֹ פִּרְלִי רֹבֵא סִיגִיז דִיר.
 שָׂרָה! בּוֹ פִּחְאֵלִי רֹבֵא סִיגִיז מִי דִיר ?
 יִדְרִיָּה וּמִשָּׁה שְׁלֵמָה קֶרֶד עֵקְלִי דִיר,
 וְאֵ אַקָּם אַנְלֶר קֶרֶד עֵקְלִי דִיר.

אֲנֵאמִיגְ רֹבֵאסִי בּוֹ סֵאנְדוֹקֶדֶא מִי אִדִּי ?
 אֲנֵאמִיגְ רֹבֵאסִי אַנְדֵּא דִּגִּיל אִדִּי.
 קִיזְקֶרֶדְשִׁים! סֵן אֲנֵאם גִּיבִי הֵר דוֹרְלִי
 רֹבֵא דִּיבֵא בִּילִיר מִי סִין ?
 בֵּן אֲנִיגְ גִּיבִי הֵר דוֹרְלִי רֹבֵא דִּיבֵא בִּילְמֶם.
 אַלְלֵחִיגְ שְׁרַעֲתִלִּי דוֹגְרוּ אוֹלְדִילֶר (דוֹגְרוּ
 דִּיר לֶר) וְאֵ אַנְלֶר דֵּא חֵיץ קִינְגִירִלִיק יוֹק
 דִּיר.
 אֲנִי לֹא אוֹבֵל לְתִפְּרָ כָּל בְּגֵד כְּמוֹחֶה.
 מִשְׁפָּטִי הָאֵלֹזִים צָרְקִי
 וְאִין בָּם כָּל עוֹל.

- לידידה סוס ופרד ושור וחמור .
 ידידה ניג אמי וא קאמרי וא אגוזי וא
 אשגי ואר .
 אנאם וא קוקרדשים בנאית איי וא עקללי
 דיר .
 בנים בוגון ביר קאמי אנרים וא פנא
 כפסיליגים ואר .
 קוקרדשים בוגון נאר (דירגי) וא ג'וז
 (דירגי) דיכרי .
 בו אריק אינכלר סיויג מי דיר ?
 או אריק אינכלר ביוים דגיל דיר .
 אללה חיץ קינגירליק אידמו וא אניג
 שרעתלרי דוגרו דיר .
 שרה ורבקה ! סודא חיץ ביר פנא קוסור-
 ליק יוק דיר .
 קרדשים ! סניג צוק וא פנא קוסורליקלרניג
 ואר .
 מליפה צוק וא איי בחצאלר דיכרי .
 אנאמיג בחצאסינראפי אוכסכ וא איי באג
 פוטוגיני פים דיכרי ?
 אנאם ! סן צוק בחצאלר דיכריג .
 קרדשים וא אוגלום דיכריגי באג פוטוגי
 פנא מי דיר ?
 יילדירים אללהניג אוגו דיר .
 בו פספין פיצאקלר כימיג דיר ?
 שרה ורבקה ! בו אגו ג'וזילרי נאסלי ייא
 בי לג'פסיגיו .
 שלמה וידידה ביוים גיבי ונגין דיר לר .
 ידידה ומשה ! סוז דא אולאן ג'ומלא פנא
 קוסורליקלרי פים סאיא בילור .
 משה ! אוגלום סניג גיבי טנבל דגיל אירי .
 משה וידידה ! אקאלרים סיויג גיבי טנבל
 דגיל אירי .
 קוקרדשים וא קיוים ! שרה ורבקה סיויג
 גיבי טנבל דגיל אירי לר .
- אחוזתי טוכות וחקמות מאד .
 לי היום מכאוב קשה וחלי רע .
 אחוזתי נמטה היום רפון ואגוז .
 הלכם חפרות הדלות האלה ?
 לא לנו חפרות הדלות הנה .
 האלהים לא יפעל כל עול , ומשפטיו
 ישרים .
 שרה ורבקה ! אין בכן כל מום רע .
 אחי ! לך מומים רבים ורעים .
 המלכה נמטה גנים רבים וטובים .
 מי גטע את הגפן הנבוכה והטובה אשר
 בגן דודי ?
 אמי ! את נמטת גנים רבים .
 הרעה הגפן אשר נמטו אחי ובני .
 הפרק חיץ האלהים .
 למי תסביגים תחדים האלה ?
 שרה ורבקה ! איך תוכלנה לאכל את
 האגוזים המרים האלה ?
 שלמה וידידה עשרים פמוני .
 ידידה ומשה ! מי יוכל לספר את כל
 תעומות הרעים אשר בכם .
 משה ! בני לא היה עצל פמוץ .
 משה וידידה ! דודי לא היו עצלים
 פמוכם .
 אחוזתי ובתי ! שרה ורבקה לא היו
 עצלות פמוכן .

שְׁלֹמֹה! מוֹמֵי רַבִּים מְמוֹמָיָה. אֲחוֹתִי! מוֹמֵי רַבִּים וְרָעִים מְמוֹמָיָה.
הַתְּבוֹת הָאֵלֶּה רָעוֹת מִתְּבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הַחֶרֶשׁ הַזֶּה. הַמַּגְדָּלִים הָאֵלֶּה
צָרִים מִהַמְּגִדָּלִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם. הַפְּרוֹת אֲשֶׁר שָׁתְּמוּ הַיּוֹם פְּקִידֵי אָבִי
דְלוֹת מִתְּפֹרוֹת אֲשֶׁר בְּבֵית. אֲחוֹתִי! רַמְזֵנִי מְרִים מָאָד. תַּפּוֹחֵי מְרִים
כְּמוֹהֶם. אֲחִי וְאֲחוֹתִי! מוֹמֵיכֶם רַבִּים וְרָעִים מָאָד. הַרְעִים מוֹמֵיכֶם
מְמוֹמֵינוּ? אֵין בִּי כָל מוֹם. שָׁרָה וְרִבְקָה יָפוֹת מָאָד וְכָל מוֹם אֵין בָּהֶן.
אֲנַחְנוּ יָפִים מָאָד וְכָל מוֹם אֵין בָּנוּ. אֵין אִשָּׁה יָפָה בְּאֲחוֹתִי; כָּל מוֹם אֵין
בָּהּ. אֲחוֹתִי! אֵת יָפָה וְכָל מוֹם אֵין בָּךְ. אֲמִי! הַתּוֹכֵל לְתַפֵּר לִי בֶגֶד יָפָה
בְּבֶגֶד בֶּן דּוֹדִי? הַתּוֹכֵל לְשַׁפְּחָה הַזֹּאת לְתַפֵּר לָהּ לְבוּשׁ יָפָה כְּלָבוּשׁ בָּנִי?
הִיא עֲצֵלָה מָאָד וְלֹא תוֹכֵל לְתַפֵּר כָּל בֶּגֶד. אֱלֹהִים! מִשְׁפָּטֶיָה צָדְקוּ מָאָד.
אֱלֹהִים! מִשְׁפָּטֶיָה לְמַלְךְ תֵּן. הַנְּטַעְתָּם אֵת הַגֶּפֶן בְּאֲשֶׁר אָמְרָה אֲמִי?
הַיִּפְעֵל אֱלֹהִים כָּל עֹנֶל?

בו תלמידרר גיבי פֵּנָא וא מַנְבַּל תלמידלרר גִּוְרְדוֹנְזִי מִי? ירוּשָׁלַם נִיגְזִי
בורגלרר חֲבֵרוֹן נִיגְזִי בורגלררנִדֵּן דָּאָר דְּגִיל אִידִי. קִיז קרדשִׁים! סֵן אַקאַמִיגְזִי
תלמידלררני בילירמִיסִין? (בילדִיגְמִי?) אַנְלֵר גִּיבִי אוקויא בילירמִיסִין?
קִיזִים! סֵן אַקאַמִיגְזִי קִיזִינִי וַאֲ בּוֹ זַנְגִין אַדמִיגְזִי. קִיזִינִי בילדִיגְמִי? אַנְלֵר גִּיבִי
דילבר גִּיבֵּאֵלֵר דִּיכֵּא בילירמִי סִין? קִיזִים! סֵן דיכִּיגְמִי גִּיבֵּאֵלֵר בְּנֵאִית
דָּאָר אִידִי, בֶּן אַנְלֵר גִּיבִי דָּאָר גִּיבֵּאֵלֵר גִּוְרְמִדִים. אַנְלֵר גִּיבִי דָּאָר גִּיבֵּאֵלֵר
פִּים גִּיִּיא ביליר? (לְלַבֵּשׁ). פִּימִיגְזִי שְׁרַעַתִּלִּירִי אַלִּלְהִיגְזִי שְׁרַעַתִּלִּירִינִדֵּן דִּוְגֵר
אוֹלֹדוּ? אִינְסֵאן שְׁרַעַתִּלִּירִי אַלִּלְהִיגְזִי שְׁרַעַתִּלִּירִינִדֵּן דִּוְגֵר אוֹלֹרֵלֵר מִי?
בּוֹ אַדִּם חִיץ בִּיר אַגְרִילִיב אִידמִי וַאֲ אַנְדֵּא חִיץ בִּיר פֵּנָא קוֹסורִלִיק יוֹק
דִּיר. בֶּן אַנְיגְזִי קוֹסורִלִיקִירִי גִּוְרְמִדִים. בּוֹ פֵּנָא חֵלֵאִיקִי הַר דִּוְרֵלֵר
אַגְרִילִיגִי אִיטִדִי. וַאֲ אַנְיגְזִי קוֹסורִלִיקִירִי צוֹק וַאֲ פֵּנָא דִּיר. אוֹ בְּנֵאִית פִּכְסִיז
וַאֲ אַנְיגְזִי אַגְרִילִירִי גִּיבִי פֵּנָא אַגְרִילִירִי יוֹק דִּיר. אוֹ אוֹיִנִיגְזִי בֵּאִלִיקִירִי פִּכְ אִרִיק
דִּיר. בֶּן אַנְיגְזִי בֵּאִלִיקִירִי גִּיבִי אִרִיק בֵּאִלִיקִירִי גִּוְרְמִדִים.

למֶלֶךְ הַזֶּה גְּבוּרִים וּפְרָשִׁים רַבִּים מָאָד. הַרְכִּים גְּבוּרֵי הַמַּלְכָּה הַזֹּאת
וּפְרָשֵׁיהּ מְגֻבְרֵי מֶלֶךְ מְצָרִים וּפְרָשִׁיו? הֵיכַל הַמֶּלֶךְ לֹא הִיָּה גְבוּהַ מֵהֵיכַל
הַדּוֹנִי. הַגְּבוּהִים הֵיכְלֵי הַמַּלְכָּה הַזֹּאת מֵהֵיכְלֵי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם? אַדּוֹנִי!
הַקְּדוּבִים הֵיכְלֵיָהּ לְהֵיכְלֵי הַמֶּלֶךְ? אַדּוֹנִי! תַּרְחוּקִים הֵיכְלִיכֶם מֵהֵיכְלֵי
הַמַּלְכָּה? אַדּוֹנִי! הֵיכְלִיכֶם יָפִים מָאָד. לֹא רֵאִיתִי הֵיכְלִים יָפִים כְּמוֹהֶם.
הַנְּשִׂאִים הָאֵלֶּה יָפִים וְעִשְׂרִים מָאָד. לֵחֶם הַהֵיכְלִים הַגְּבוּהִים הָאֵלֶּה.
הַיּוֹכֵלִי הַפְּקִידִים לְסַפֵּר אֵת כָּל הַכֶּסֶף אֲשֶׁר בַּתְּבוֹת הָאֵלֶּה? הַתּוֹכֵלֵנָה שֹׁרָה
וְרִבְקָה לְסַפֵּר אֵת כָּל הַרְמוֹנִים אֲשֶׁר בַּתְּבוֹת הַרְבּוֹת הָאֵלֶּה? בְּנִי וְאֲחִי!

למה קדעתם את מעיליכם? אחותי! למה קדעת את מעילך. הגפן הזאת יפה והגפן ההיא רעה. אחותי! הגפן אשר נמעת את רעה מאד. היין והחלב אשר בנביעי קרים מאד. פקידי המלך ישרים וברים. סוסי המלך קלים מאד. אחי ודודי ישרים; הם זכים וברים ככוכבי השמים. לא ראיתי גפן רעה כגפן אשר נמעת. הגפן אשר נמע דודי רעה כמוה.

. בנים רובאלרים (מלבוש) פאדשאהיג אטליריניג רובאלרינגן פחאלי דיר. קיז קרדשים! סן אנלר גיפי דילבר רובאלר דיפא ביליר מי סין? אנאם! סן דוגרו סין וא חיץ ביר קינגירליק איטמו סין. אפנדילרים! סין דוגרוסין וא חיץ ביר קינגירליק אידמוסין. קיוים! נא וקתא קדר סן גנדיגא (פגא) רובא דיפמגא (קתפא) קדיר אולמו סין? בבאמיג סמיו אגוזי וא קוותלי אינגי ואר. ירושלם דן דישרידא אומוראן פפסולר דון צוק אידי; בן אנלר גיפי אריק פפסולר גורמדים. בו גגא גופיג ילדיולרי פאב וא פארלק אידילר. בו מסרלי דאיא וא בו מואכלי תלאייק דוגרו וא פאב דיר. דון שחר דן דישרייא גידן אגאלרי גודרוג מי? אנלר גיפי זנגין אגאלר גודרוגמי? בו דאר גזבאלרי נא איצון גיידגין? בנדא קוסורליק ואר מי? ביודא צוק קוסורליק ואר דיר. סיודאפי (נקבה) קוסורליקלר אנדאפי «נקבה» קוסורליקלרדן פגא מי דיר? סנדאפי (נקבה) קוסורליקלר אנדאפי «נקבה» קוסורליקלרדן צוק וא ביוב דיר.

הפרות אשר קנה דודך היום דלות ורעות מאד. לא ראיתי פרות דלות ורעות כמוהן. לא ראיתי תלמידים רעים ועצלים כמוכם. משפטי האלהים ישרים, ומי כמוהו יצדק! אתם תוכלו לכתב את כל המכתבים אשר אמר אבי ואנחנו לא נוכל לכתב כמוכם. למלך הגדול הזה סוסים ופרשים רבים. פרשי המלך הזה יפים מפרשי המלך ההוא. סוסי המלך ופרשיו קלים מסוסי המלכה ופרשיה. אדוני! פרשיכם רעים מאד. בגן אבי יש מקור מים. פרד אחי עצל מחמור דודי; לא ראיתי פרד עצל כמוה. את מלכה חכמה מאד ופרשיה גבורים מפרשי מלך מצרים. הלך הפרות הדלות האלה? דודי! הלכם הסוסים היפים האלה? שרה ורבקה! הלכן הגנים הטובים והרחבים האלה? הלן הלחם המר הזה? הלאחותה הרמן האדם הזה? למי המעיל היפה הזה? הלהם הבית הנבוה ההוא?

. בנים גיזולרים סניג (נקבה) גיזולרינגן ייגיל דיר. קיזקרדשימיג נארלרי וא אלמאלרי סניג נארלריג וא אלמאלריג גיפי אגו וא פגא דגיל אידי. בו גגא וא בו גון בגאית סובוק דיר. בו גגא גופיג ילדיולרי פאב

דגיל אידי . זינדא ג'ופונג אורזינדא ביופ פולוט לר ואר אידי . בו אינפלר אריק וא ייגיל דיר זינדא אנלר חסטא דיר . בן אנלר גיפי ייגיל וא אריק אינפלר ג'ורמרים . קיזקדשים ! סן אנאם דן זינדא חקרי (דוגרו) אודור מי סין ? שרה ! סניג שרעתלריג אלדריג שרעתלרינדן דוגרו אולגק מי ? סניג פיצאג'יג (וכר) בנים פיצאג'ימדן פסבין דיר . שרמה ומשה ! סיויג פיצאקלריג'ז ביוזם פיצאקלרימיוזן פסבין דגיל אידי . קיזקדשים וא קיזים בגא ביר דירבר ג'ופא דיכג'פלר . קיזקדשים וא קיזים ! בגא איסטריגים גיפי ביר איי דירבר ג'ופא חצאן דיכר סיג'ז ? בו אגאלר פפ זנגין דיר וא אנדריג אטדרי פפ פנא דיר . אנלר הר דורלו קינג'יר ליק איטדילר. שרה ורבקה ! סיו דוגרו סיג'ז וא חייז ביר קינג'ירליק אידמו סיג'ז . אנדירים סניג אנדיריג'זן פנא דיר .

§ 19

דוד מלך . דוד פארשאה דיר .
 דוד המלך היה גבור . פארשאה דוד ג'פאר אידי .
 שלמה חכם , שלמה עקללי דיר .
 שלמה החכם מלך על ירושלים , עקללי שלמה
 ירושלים אורזינדא פארשאה ליק איטדי .
 המן רשע , המן יארמו דיר .
 המן הרשע מת על עץ , יארמו המן אגאן (דאר אגאן)
 אורזינדא אולדי .
 דודי ישר , אקאם דוגרו דיר .
 דודי הישר לא עשה כל עול , דוגרו אקאם
 חייז ביר קינג'ירליק איטדי .
 אחי גדול , קרדשים ביופ דיר .
 אחי הגדול נתן לי ספר יקר . ביופ קרדשים
 בגא ביר פחאלי פתאב וירדי .
 אחותי חכמה , קיזקדשים עקללי דיר .
 אחותי החכמה תפרה לי מעיל לכן , עקללי קיזקדשים
 בגא בייאז ג'ופא דיכרי .
 פקיד המלך חכמים , פארשאה'ג ופיללדי עקללי דיר .
 פקיד המלך החכמים ישרים , פארשאה'ג עקללי
 ופיללדי דוגרו דיר .

נְשִׂאֵי הַמֶּלֶךְ עֲשִׂירִים . פֹּאדְשֶׁאֲהֵיגְ אֲנֹאֲלֵרִי וְנָנִין דִּיר .
 נְשִׂאֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲשִׂירִים חֲכָמִים , פֹּאדְשֶׁאֲהֵיגְ וְנָנִין
 אֲנֹאֲלֵרִי עֲקֻלִּי דִיר .
 בֶּן הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל חָכֵם מְאֹד , בִּיּוֹב פֹּאדְשֶׁאֲהֵיגְ
 אוֹנְלוּ פֶּב עֲקֻלִּי דִיר .
 בֶּן הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל חָכֵם מְאֹד , פֹּאדְשֶׁאֲהֵיגְ בִּיּוֹב
 אוֹנְלוּ פֶּב עֲקֻלִּי דִיר .

שם יחיד		שם רבים		א
דָּבָר , סֹז		דְּבָרִים .		נפרד
דְּבַר הַמֶּלֶךְ .		דְּבָרֵי הַמֶּלֶךְ .		נסמך
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
דְּבָרִי	דְּבָרִי	דְּבָרִי	דְּבָרִי	נניי יחיד
דְּבָרָה	דְּבָרָה	דְּבָרָה	דְּבָרָה	
דְּבָרוֹ	דְּבָרָה	דְּבָרָיו	דְּבָרֶיהָ	
דְּבָרֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	דְּבָרֵנוּ	נניי רבים
דְּבָרָם	דְּבָרָם	דְּבָרָם	דְּבָרָם	
דְּבָרָם	דְּבָרָם	דְּבָרָם	דְּבָרָם	

כ	שם יחיד	שם רבים
נפרד	חָלַל, לִישׁ	חָלְלִים.
נסמך	חָלַל תְּשׂוּאָה	חָלְלֵי תְשׂוּאִים.
	לזכר	לנקבה
	חָלְלִי	חָלְלִי
	חָלְלָהּ	חָלְלִיהָ
	חָלְלוּ	חָלְלִיהֶם
	חָלְלֵנוּ	חָלְלֵנוּ
	חָלְלֶכֶם	חָלְלֵכֶם
	חָלְלוּ	חָלְלֵהֶם
נ	שם יחיד	שם רבים
נפרד	נָחַר, אֹזֶן	נָחָרִים
נסמך	נָחַר מִצְרִים,	נָחָרֵי מִצְרַיִם
	לזכר	לנקבה
	נָחָרִי	נָחָרִי
	נָחָרָהּ	נָחָרִיהָ
	נָחָרוּ	נָחָרֵיהֶם
	נָחָרֵנוּ	נָחָרֵנוּ
	נָחָרְכֶם	נָחָרֵכֶם
	נָחָרוּ	נָחָרֵהֶם

אני לא אעבד את האיש הרשע הזה .
 משה החרש עשה את שלתן דודי העגל .
 בן יארמו ארמא חזמת אדמייג' אים
 משה אוסמא אקאמיג' טגריפ טראפויני
 יאפרי .

אתה לא תלכת לארץ מצרים ואת נהריה
 הגדולים והרחבים לא ראית .
 אתה לא ראית את נשיא ירושלם החכם
 ואת דבריו הפזובים לא שמעת .
 אחותי! התאסרי את סוסך העצלים
 בעגלה הפברה הזאת ?
 סן מסר טופראגינא וארמדיג' ואניג' ביזפ
 וא פגיש אונלריני גורמדיג' .
 סן ירושלם ניג' עקללי אגאסיני גורמדיג'
 וא אניג' איי סולריני אישיטמדיג' .
 קוקרדשים! טנבל אטלריני בו אניר
 אראבא יא ייפג' מי סין ?
 בגא רבקהיג' ביאזו רובאסי גיבי רובא
 מוקייג' מי סין ?

אמי ואחותי נטעו תמרים רבים . ותמריהן
 גבהים מתמרי שלמה .

אני ראיתי היום את חללי הנשיאים אשר
 הרג עבד המלכה הרשע .
 הראית את חלליהם ?
 האלהים מקור חכמה ומען ברכה .

היחרכו מעיני ירושלם הגדולים ?
 אני שחמתי אחמל את הפרה השמנה אשר
 לאבי , ובשרה היה מתוק מבשר עגל .
 בני! מה החלום הזה אשר חלמת ?
 מה החלום אשר חלמו שרה ורבקה ?
 אנחנו נחלם חלילה חלום טוב .
 את אחותי , פחלמי חלילה חלום רע .

שרה ורבקה גורדופכרי דוש נא אולמאלי ?
 ביו בוגג' איי דוש גורג' איז .
 סן , קוקרדשים! בוגג' פנא דוש גורג'פ
 סין .

שרה ורבקה! מה תארגנה לי אם אכתב
 לכן את ישרי דוד הטובים ?
 התעוררה לי לאכל את רמוני דוד הטובים ?
 איר מסיניג' ?

לא אאסר את סוסי הפזובים והחרוצים
 בן איי וא ויירפ אטלרימי בו אניר וא ביזפ

בַּעֲנָלָה הַכְּבֵדָה וְהַגְדֻלָּה הַזֹּאת .
אָנֹכְנוּ לֹא נַעֲבֹד אֶת הָמֶן הָרָשָׁע .
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עֹזר אֶת מֶלֶךְ מִצְרַיִם
בְּמִלְחָמָה הַכְּבֵדָה הַזֹּאת .
הַעֲזֹרוּ פְּרָשֵׁי שְׁלֹמֹה הַנְּבוֹנִים אֶת מֶלֶךְ
מִצְרַיִם בְּמִלְחָמָה הַכְּבֵדָה הַזֹּאת ?
אֲחוֹתִי ! אֲנִי אֶעֱזֹר לָךְ לֵאכֹל אֶת הַרְמוֹנִים
הָאֵלֶּה .
מִי יֵאָסֵר אֶת חֲמוּרֹו בַּעֲנָלָה הַכְּבֵדָה הַזֹּאת ?
בּוֹ אֲנִי אֶרְאֶה אֶת אֲשֻׁנֵּי פִים וַיִּפְּצוּ דִּיר .
יֹאדָרִים אִידֻגָּפִי אִים .
יֹאדָרִים אִידֻגָּפִי אִים .
יֹאדָרִים אִידֻגָּפִי אִים .

זֶהב אֶרֶץ מִצְרַיִם טוֹב . זֶהבָה טוֹב מִזֶּהב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל . זֶהבִי טוֹב
מִזֶּהב דּוּדִי . זֶהבִנִּי טוֹב מִזֶּהבְּכֶם . מִי לָקַח אֶת זֶהבָה הַטּוֹב ? מִי אָכַל אֶת
רְמוֹנֵי רִבְקָה הַטּוֹבִים ? מִי אָסַר בַּעֲנָלָה אֶת חֲמוּרֵי דוּדִי הָעֲצִילִים ? מִי יֵאָסֵר
בַּעֲנָלָה כְּבֵדָה אֶת סוּסֵי הַטּוֹבִים וְהַיִּקְרִים ? מִי יַעֲבֹד אֶת פְּקִידֵי הַנְּשִׂא
הָרָשָׁעִים ? מִי יִחַלֵּם הַחִידָה הַלּוֹם טוֹב ? יִצְחָק וְדָוִד יִחַלְמוּ הַלּוֹם טוֹב . שָׁרָה
וְרִבְקָה ! אֵתֶן לֹא תִחַלְמֶנָּה הַלּוֹם טוֹב . אֲנִי רֹאֲיָתִי אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶת
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ; הֵן טוֹבוֹת מְאֹד ; בָּהֶן כָּל עֵץ פֶּרִי וְכָל הַזֶּן יִקֵּר , וְנִתְּרִיָּהֶן גְּדוֹלִים
וְרִחְבִּים מְאֹד . הָאֱלֹהִים יַעֲזֹב אֶת הָרָשָׁעִים וְאֶת הַטּוֹבִים לֹא יַעֲזֹב . חֲכָמָה
וּבְרָכָה מֵאֱלֹהִים הֵן . מִי יִקְבֹּר אֶת חֲלָלֵי הַנְּשִׂאִים אֲשֶׁר הִרְגָה הָאִישׁ הָרָשָׁע
הַזֶּה ? אָנֹכְנוּ נִקְבֹּר אֶת חֲלָלֵיהֶם . שָׁרָה וְרִבְקָה ! מְשַׁלְּכֶן אֲשֶׁר בְּתִבְתֵּן
טוֹבִים מְאֹד ; אֲנִי שְׂמַעְתִּי אֶת מְשַׁלְּכֶן הַטּוֹבִים . הִיכְלֵי הַנְּשִׂאִים הָאֵלֶּה
יִתְּרֹבוּ בִּי אֵין בָּם אִישׁ . מִתִּי יִתְּכֶמוּ הַכְּסִילִים הָאֵלֶּה ? מִתִּי הִתְּכֶמוּ תַלְמִידֵי
בּוֹ יִלְאֹן פָּנָא דִּיר . בַּבְּאֲמִיגָה יִלְאֵנִי בַּחֲצֵא דֹא אִידִי . בּוֹ בַּחֲצֵאִיגָה
יִלְאֲנֲרִי אִי דְגִיל אִידִי . אַקְאֲמִיגָה תַּמְסִילֲרִי אִי אִידִי . סְנִיגָה תַּמְסִילֲרִיגָה
דְּבִקָה נִיגָה תַּמְסִילֲרִינִדָן פָּנָא דִּיר . סְנִיגָה (נִק) תַּמְסִילִיגָה בְּנִים תַּמְסִילִימִדָן דֹּאמְלִי
דִּיר . אֲנִיגָה (י) תַּמְסִירִי סִיזִיגָה (י) תַּמְסִילֲרִיגָה יִזְדֹּן פָּנָא דְגִיל אִידִי . בִּיזִים
תַּמְסִילֲרִימִיז סִיזִיגָה תַּמְסִילִיגָה יִזְדֹּן אִי דְגִיל אִידִי . בִּיזִים תַּמְסִילִימִיז אֲנִלְרִיגָה
(נִק) תַּמְסִילִינִדָן סִיזִיגָה דִּיר . סִיזִיגָה (נִק) תַּמְסִילִיגָה אֲנִלְרִיגָה (נִק) תַּמְסִילֲרִינִדָן
אִי דִיר . אֲנִלְרִיגָה (י) תַּמְסִילֲרִי דֹאמְרִי וֹא אִי אִידִי . בּוֹ עֲקִלְלִי יְהוּדִי נִיגָה
תַּמְסִילִי סְנִיגָה (י) תַּמְסִירִיגָה גִּיבִי אוּזֹון דְגִיל אִידִי . בּוֹ תַּלְמִידִיגָה תַּמְסִילֲרִי
אֲנִיגָה (נִק) תַּמְסִירִי קִדָר סִיירִי וֹא אִי דְגִיל אִידִי . בְּנִים תַּמְסִילֲרִים אֲנִלְרִיגָה
(יכר) תַּמְסִירִינִדָן וֹא סִיזִיגָה (נִק) תַּמְסִילֲרִיגָה דֵּן סִיזִיגָה דִּיר . בֵּן סִיזִיגָה אוּפְסָפ
חֹרְמָא דִּירְבִּלִיגָה מִיִּבְאֲסִינִדָן יִמִּדִים . שָׁרָה בְּנִים אִי תַּמְסִילֲרִימִי

אשימדי מי ? רבקה ! סן בנים איי סוֹלֶרִימִי אשימדיגְּ מי ? סן (נק) בנים איי סוֹלֶרִימִי אשימדיגְּ גיבי יאזג'ק מי סין ? אנר בָּגָא ביר איי רובא טוקור איסגְּ (נקבה) בן סגָא בו ביופּ פתאפי יאזמאגָא יארדים אידר אים . אנאם ! אנר בָּגָא ביר איי רובא דיפר איסגְּ בן או רובאיי יירטמאם .

איה דודק , אחותי ? - הוא הקדֶּ לַכּפּרֶה החדש אשר קנה . דודי הלכו לכפריהם החדשים . אחותי הלכה לכפּרֶה החדש אשר ירשה מאבי . לא ראיתי את הפרות הדלות אשר שחטו דודק ולא אכלתי מבשרן . לא ראיתי את החכמים ואת דבריהם הטובים לא שמעתי . לא הלכתי עם הנשיאים העשירים לכפריהם החדשים . אחותי ואמי הלכו לכפר אחי החדש . האשה הזאת עשירה מאד וכפריה רבים . אחותי ! כפריה החדשים טובים וגדולים מאד ; אני ישבתי בם . עשירים ! היעזרו לכם כסף וזהב ביום צר ? התאסר את הפרה החזקה אשר לך בעגרה הכבדה הזאת ? אחותי ! אני לא אכלתי מפרי תמריה אשר נמעת . שרה ורבקה לא תארגנה לך מאומה כי עצלות הן מאד . אתן לא תארגנה לי מאומה כי עצלות אתן מאד . אחותי לא תאסר את סוסיה החדשים בעגלות המלאות האלה כי כבדות הן מאד . השפחה הזאת והמינקת ההיא לא תחכמנה ; לא ראיתי סבלות כמותן . נהרי ארץ ישראל זכים מאד .

תלמידלרים ! סין בו מפתוברי חצאן מוחורלייג' סיג'ו ? סין בו מפתוברי סבאח מוחורלר איז . בן בו מפתופי סבאח מוחורלייג' אים . שרה ! סן אקאגָא יוללאייג'גְּ מפתופי מוחורלייג' מי סין ? אנאם ! בָּגָא שלמה גיגְּ ביאז רובאסי גיבי רובא חצאן דיפג' סין ? סגָא גיזופא נאסרי דיפג' אים ? סן או גיזופאיי יירטאר סין . שרה ורבקה ! סין שלמה גיגְּ פחארי גיזופאלי גיבי גיזופאלר טוקוייג'ק מי סיג'ו ? בו אגארדיגְּ קאנלריני (דם III) פים דֹבְדִי ? אגלריגְּ קאניני בו פָּנָא וא יארמו מסרלי דֹבְדִי . שרה ורבקה ! אנר סין קאפויי פאסמירמייג'ק איסגְּ יארמוזר קאפויי אצארלר וא אבֶדֶן גומוש וא אלטין צאלר דר . בן אקאמא חיומת אידג' אים . סין אללהא חיומת אידג' איז . סן בו עקלדי וא איי פארשאהא חיומת אידר מי סין ? בן בו אגאייא נאסלי חיומת אידמייג'ק אים ? או בנים פפאמא (פפאם אילן) צוק אייליב אימדי . בפאמיגְּ ייגְּי פייירי אקארדיגְּיגְּ פויירינדן איראק מי דיר ? קיז קרדישימיגְּ שירין טורפולריני אשימדיגְּ מי ? איי וא פחאלי אטלריגְּ בו אראבא גיבי דולו וא אגיר אראבאיי ייפר מי סין ? בו אגיר אראבאיי מנבל אשפודרימיוז ייפייב מי ? בו אגאלר מסר פארשאהינא יארדים אידר לר מי ? קיזקרדישים אנאמא בוגון יארדים אידג' מי ? שרה

ידבקק בוגון אנאמא יארדים אידמיג'פלר . בו זגנין אדם אלטין צ'שמאסי
דיר . אניג אלטיני פפ צוק דיר . סיויג אלטיניגיו ביזים אלטינימיודן צוק
דיר . ביז בו גגא דוש גורמייג'פ איז . בו טנבל תלמידרר חכם אולורלר כי ?

§ 20

גביע , קאדח . גביע זקב , אלטין קאדח .
אָרֹן , ו' , נ' , סאנדוק . אָרֹן עץ , אַנאץ סאנדוק .
מְשִׁי , איפּפ , ייפּפ . מְעִירֵי מְשִׁי , איפּפ ג'זבאלר .
נחשט , נ' , באקיר . מְזֻרְקֵי נחשט , באקיר טאסלר .
שֵׁשׁ , ו' , מרמר , עמוּדֵי שֵׁשׁ , מרמר דירפלר .

אָבִי קָנָה גְבִיעַ זָהָב , בבאס ביר אלטין קאדח סאטון אלדי .
אָבִי קָנָה אֶחָ גְבִיעַ זָהָב , בבאס אלטין קאדחי סאטון אלדי .
אָמִי תְּפָרָה מְעִילֵי מְשִׁי , אנאס איפּפ ג'זבאלר דיפדי .
אָמִי תְּפָרָה אֶת מְעִילֵי הַמְּשִׁי , אנאס איפּפ ג'זבאלרי דיפדי .

בְּחִיבֵל תְּפָלֵךְ עֲמוּדֵי שֵׁשׁ גְּבוּהִים , פארשהיג סראיינרא אופסב
מרמר דירפלר ואר .
עֲמוּדֵי הַשֵּׁשׁ גְּבוּהִים מְאֹד , מרמר דירפלר בנאית אָפּסב דיר .
עֲמוּדֵי הַשֵּׁשׁ הַגְּבוּהִים יָפִים מְאֹד , אָפּסב מרמר דירפלר פפ
דילבר דיר .
אָמִי תְּפָרָה מְעִילֵי מְשִׁי יָקָרִים , אנאס פחאלי איפּפ ג'זבאלר דיפדי .
אָמִי תְּפָרָה אֶת מְעִילֵי הַמְּשִׁי הַיָּקָרִים , אנאס פחאלי איפּפ
ג'זבאלרי דיפדי .
מְעִילֵי הַמְּשִׁי יָקָרִים מְאֹד , איפּפ ג'זבאלר פפ פחאלי דיר .

גְבִיעַ זָהָב תְּזֶה יָקָר , בו אלטין קאדח פחאלי דיר .
מְזֻרְקֵי תְּנַחֲשֵׁת תְּזֶה מְלֵא , בו באקיר טאס דולר דיר .
גְבִיעַ זָהָב הָאֵלֶּה יָקָרִים , בו אלטין קאדחלר פחאלי דיר .
מְזֻרְקֵי תְּנַחֲשֵׁת הָאֵלֶּה מְלֵאִים , בו בקיר טאסלר דולר דיר .
זֶה סוּסִי , בו בניס אטיס דיר .
סוּסִי זֶה יָקָר מְאֹד , בניס בו אטיס פפ פחאלי דיר .
אֵלֶּה חֲמוּרֵי , בוגלר אשכררים דיר .
חֲמוּרֵי אֵלֶּה עֲצָלִים מְאֹד , בניס בו אשכררים פפ טנבל דיר .

מְעִילֵי הָאֱלֹהִים יִקְרִים מָאָד, בָּנִים בּוֹ גִּזְבָּאֲלִים כִּכ פִּתְאֲלֵי דִיר.
 מְזֻרְקֵי הָאֱלֹהִים מְלֵאִים יוֹן, בָּנִים בּוֹ טַאסְלִים שְׂרַאב דּוֹלֵי דִיר, —
 אֱלֹהִים מְעִילֵי הַיָּמִרִים, פִּתְאֲלֵי גִזְבָּאֲלִים בּוֹנֵלֵי דִיר.
 אֱלֹהִים פְּקִידֵי הַיִּשְׁרִים, דִּתְרוּ וּבִילָלִים בּוֹנֵלֵי דִיר.

פְּתַב, יֵאֻדִּי	(זכר) פְּתַב, (נקבה) פְּתַבִּי	יֵאֻ
עָמַד, דּוֹדֵר	עָמַד, עָמַדִּי	דּוֹר.
שָׁכַב, יֵאֻדִּי	שָׁכַב, שָׁכַבִּי	יֵאֻ.
חֹק, קוּתְלָנִי	חֹק, חֹקִי	קוּתְלָנִי.
שָׁחַט, בּוֹנָאזְלִי	שָׁחַט, שָׁחַטִּי	בּוֹנָאזְלִי.
שָׁאֵל, סוֹרֵדִי	שָׁאֵל, שָׁאֵלִי	סוֹרֵדִי.
צָעַק, פְּרִיִּיאֵד אֵי	צָעַק, צָעַקִּי	פְּרִי אֵידִי.
שָׁמַע, אִשְׁמִידִי	שָׁמַע, שָׁמַעִי	אִשְׁמִידִי.
בָּרַח, קִאצְרִי	בָּרַח, בָּרַחִי	קִאצְרִי.
אָהַב, סוֹרֵדִי	אָהַב, אָהַבִּי	סוֹרֵדִי.

מִן, דִּן, מִמְּנִי, מִמְּנִי, בְּנִדִּן; מִמְּנִי, מִמְּנִי, סִנְדִּן; מִמְּנִי, מִמְּנִי, אִנְדִּן;
 מִמְּנִי, מִמְּנִי, בִּידִדִּן; מִמְּנִי, מִמְּנִי, סִידִדִּן; מִמְּנִי, מִמְּנִי, אִנְלִדִּדִּן.

רִידִד, דִּן (I) בּוֹרִנְגִּזִּב. בְּרִזִּל, דִּן. טִמִּיר, דִּמִּיר. צָרַף, (עֵת) יִצְרָף) קִאֵד אִיטְרִי.
 פִּידִדִּן, דִּן (I) סוֹנִנִּי. צָמַר, דִּן. יוֹן יִפִּאק. (גוֹשׁוּשִׁי)
 צָמִיד, דִּן (IV) בִּילִזִּב. עוֹר, דִּן. פִּרִּי. צוֹרַף, דִּן. קוּיִמִּנִּי.
 רִבִּיר, דִּן (IV) זִינְגִּיל. חֶלֶב, דִּן (IV) סִי חֶלֶב, כוֹט. אָבִן, דִּן. טִאש, דִּאש.
 עִפְרִת, דִּן. קוֹרְשׁוֹן. חֶרִיץ, דִּן (IV) כִּכֶּבֶת, חֶרִיץ. כּוֹר, דִּן. אִוִּנְאִק, פּוֹטִא.
 בְּרִיל, דִּן. קִלִּאִי. חֶלֶב כוֹט כִּסְבִּלִי, פִּנִּיר. פִּאֵר, דִּן. בּוֹרֶב, קִלְפִּאק.

(חֶלֶב רִאשׁוֹן)

קיומג'י יצחק קיוקרדשימא ביר אי אלטין
בילויב יאפדי .

סן או אלטין בילויב גורונ'מי ?
קיוקרדשימא אלטין בילויבני פים יאפדי ?
אנאם איפפ בורונג'וב גיירי .

אנא' אוורירדפי איפפ בורונג'וב פפ
פחאלי דיר .

או איפפ ג'ובאלרי פים דיפדי ?
א'אלרי' אוורירדאפי בו איפפ ג'ובאלר
פחאלי דיר .

מליפה ח'ברון דא ביר א'פספ מא'ש בור'
טמל איטרי .

חלאייק או א'פספ מא'ש בורג'י' אוורירן
ייגילדי .

בנים בו פיצאקלרים סיו'ז או פיצאקלרינז-
רן כספין דיר .

קיוקרדשים ! אקאמא סנרן איסטריני סוט
כספלריני (פנירי) יוללא .

שרה ורבקה ! סיוא מסרלי חלאייק
טוקורונ' איפפ בורונג'ופלרי ב'נא סאטא
סיו .

בבאמא סיורן איסטריני יון ג'ובאלר
יוללא'ניו .

אללרא דאר גונדא פרייאר אידי'ניו וא או
א'שיטיר .

אללהא חיומת אידי'ניו וא או סיוא יארדים
אידר .

בו יי'ז א'טלרימי אראבא יא יי'ניו .
אוג'לום ! אללהרן עקל איסטא .
אוג'לום ! עקללי אקא'ני' אי סוולריני א'שיט .

קרדשים ! קאפויי אין .

קיוקרדשים ! קאפויי אורט .

יצחק הצורף עשה לאחותי צמיר והב
טוב .

הראית את צמיר הנקב והוא ?
מי עשה את רביד הנקב אשר לאחותי ?
אמי לבשה רדיד מ'שי .

רדיד המ'שי אשר על א'מך יקר מאד .

מי תפר את מעילי המ'שי והם ?
מעילי המ'שי האלה אשר על הנשיאים
י'קרים .

המלכה יסדה בח'ברון מגדל א'כן גבוה .

השפחה נפלה מעל מגדל ת'א'כן הנבוה
ההוא .

ספני האלה חדים מספני'כם והם .

אחותי ! שלחי לר'זי את ח'רצי החלב
אשר שאל מ'מך .

שרה ורבקה ! מכ'נה לי את רדידי
המ'שי אשר א'רנה ל'כן השפחה
המ'צ'רית .

שלחנה לאבי את מעילי הצמר אשר
שאל מ'כן .

צ'עקי אל הא'להים ביום צר והוא י'שמע .

עבדו את הא'להים והוא י'עזר ל'כם .

אסרו בענלה את סוסי הח'דשים האלה .
בני שאל מ'אלהים ח'כמה .

בני ! ש'מע את ר'בני ה'ז'רד הח'כ'ם
הטובים .

אחי ! פתח את הדלת .

אחותי ! סגרי את הדלת .

- בני ! אהב את האלהים ואת המלך .
 אחותי ! אחבי את אבי ואת דודי .
 תלמידי ! אהבו את החכמה .
 שרה ורבקה ! אהבנה את דודיכן .
 תלמידי הצעירים האלה חכמים מכן .
 אתם חכמים ממני ומתם .
 אמי חכמה מאמך ואחותי חכמה ממנה .
 העבדים יצאו מפורד הברזל ממצרים .
 שלמה ! חכם את מכתבך הנה .
 אבי קנה מורקי נחשת גדולים
 ממורקיקם .
 הצמידים האלה הגדולים מצמידים יקרים
 מאד .
 אוֹלֹם ! אללהי וא פארשאהי סָב ,
 קיוקרדשים ! בבאמי וא אקאמי סָב
 תלמידלרים ! חכמה יי סוויגיו .
 שרה ורבקה ! אקאלריגיו סוויגיו .
 בו פיציו תלמידלרים סיוון חכם דיר .
 סיו בנדן וא אנלרדן חכם (עקללי) סיגיו .
 אנאם אנאגדן עקללי דיר וא קיוקרדשים
 אנדן (רא) עקללי דיר .
 בני ישראל דמיר אוגאק דן , מסרדן ,
 ציקדילר .
 שלמה ! בו מפתובוני מוחורלא .
 בבאם סיוג טאסלריגיו דן ביופ באקיר
 טאסלר סאטון אלדי .
 בו סיוג בילויפלריגיו דן ביופ בילויפלר
 פכ פחאלי דיר .

משה החרש עשה נחש נחשת . העבד נפל אתמל מעל מגדל העץ
 הנה . אמי שלחה לי חריצי חלב . למה לא אכלת מחריצי החלב אשר
 שלחה לי אמי ? מתי תארג אחותך לאמי רדיד משי ? כי תפר את פאר
 העור אשר על ראש העבד ? בת דודי גדלה מאד ואחותי גדלה ממנה .
 תלמידי חכמו מאד ותלמידי חכמו מתם . תלמידי דודי החכמים גדלו
 ממך ממני ומאחי . מתי תספר את רמוניה ? — ספר את רמוניה חיום .
 ספרו את תפוחיכם . שרה ורבקה ! למה לא תספרנה את התפוחים ?
 ספרנה את התפוחים . אחותי ! למה לא תספרי את תפוחי דודך המוכים .
 ספרי את תפוחיך . בני ! למה לא תעבד את נשיאי המלך החכמים ? עבד
 את נשיאי המלך ההם . בתי ! את תעבדי את המלכה הזאת . עבדי את
 המלכה החכמה הזאת . שרה ורבקה ! למה לא תעורנה את דודיכן ?
 ארגי לי אחותי רדיד משי . תלמידי ! עבדו את האלהים . תלמידי ! אתם
 תעבדו את האלהים . תלמידי ! אהבו את האלהים . עשירים ! למה לא
 תעזרו את העניים ? עזרו את העניים . עזרו לעניים מכם . אחותי ! שאלי
 מאלהים חכמה וכסף וזהב . תלמידי ! לא תשאלו מאלהים כסף וזהב ;
 שאלו כמנו חכמה . אחותי ! למה לא תשאלי מאמי את פאר העור אשר
 תפרה לך חיום ?

אחותי תפרה לאחי פאר עור יפה מאד. בתי! צעקי אל האלהים ביום צד והוא ישמע את קולך. מי זאת? — בתי הגדולה. מי אלה? — נשיאי המלך החכמים. בתי הזאת חבמה מאחותה הגדולה, אף אחותה חרוצה ממנה. שכבי כל היום כי חולה את. — חוקן, תלמידי, ועבדו את האלהים ואת המלך. שלמה ומושה! שחמו לי את הפרה הלבנה. שרה ורבקה! חתמנה את מכתביכן היקרים האלה אשר כתבתן לדודיכן. סבן הברזל החד הזה יקר מאד, הוא חד מהסבין אשר קנה אחי ממך אתמל. הצורף הזה עשה את צמידיו הזהב האלה אשר לאמי. הצורף אשר עשה את צמידיו אחותך היקרים חכם וישר ממנו. מה אשאל ממך, דודי? שאלו ממני רבידי זהב וצמידים כסף. מה בארון העץ הזה אשר הביא אבי מחברון? גביעי הזהב האלה מראים יין וגביעי הכסף ההם מראים מים. אחותי תפרה מעילי משי, ומעילי משי ההם יקרים ממעילי הצמר אשר תפרה אמי. אבי קנה היום מורקי נחשת גדולים מהמורקים אשר עשה אתמל החרש המצרי. עמודי השיש אשר בהיכל המלכה גבוהים מעמודי האבן האלה. תפוחי האלה גדולים מרמוניה (נקבה) הטובים ההם. המלך שלמה עשה את מגדלי ירושלם האלה הגבוהים ממגדלי חברון. תלמידי החכמים מתלמידיך לא שארו מאלהים כסף או זהב, הם שאלו ממנו חבמה. יצחק! מתי תצרך את הכסף בכור הזה? צרך את הכסף.

בנים אלמין קאדחרים ואר. יהודה ניש יתגי טורפולריני אישימדינג. מי? ירושלם דאפי מאש בורגלר חברון דאפי אגאץ בורגלר דן אונסס דיר. בו אגאץ סנרוק בבאם דון סאטון אלדינג דמיר סנרוק קדר אגיר דיר. בו מאש דירפלר או מרמר דירפלר קדר דילבר דיר. בנים טרי קלפאגים יוק דיר. בבאם בנא גמירדיני טרי קלפאג גורדוֹגִי פאדשאהיג קיוי עקללי דיר. בנים קיו קרדאשים אנדן עקללי דיר. בן דון ביר דילבר פאדשאה קיו גורדים. פאדשאהיג עקללי קיו ביר פפ איי פתאב יאודי. פאדשאהיג עקללי קיו בו דיר. פאדשאהיג בו עקללי קיו בנא ביר איי איפפ גזבא וירדי. סניג איפפ גזבאלריג יון גזבאלריג קדר דילבר דגיל אידי. בנדן גא איסטרסין? בו פאדשאה קיו פפ זנגין דיר. אנדן (נקבה) אלמין איסטגין (נקבה). פאדשאהיג עקללי אגאלרי וא זנגין ופיללרז אנדן אניג בייאז אמלריני וא ויירב אישפליריני איסמדיקר. דאר גונדא אללהא פרייאר אימדיגין מי? אנדן חכמה איסמדיגין מי? בן בוגן ביר דאטלי בוזאב אטי ידיים. בבאם אונזו אמיני יידי וא דאטלי בוזאב אמיני בנא וירדי. קרדאשים! סנדן פחארי גזבאלריג איסטייגים אים. בן אנלרדן

דיכריכלדי טרי קאלפאגני איסמדים. קיזקדשים! סגא פו אלטין זינגיללרי פים וירדי; גומוש בילויפלר אלטין בילויפלרדן פחאלי מי דיר? סניג גומוש בילויגניג קיו קרדשימיג (אשר צאחותי) אלטין בילאויגניגן פחאלי דיר. קיזקדשים! יגני מפתולרניג מוזחורלא. שרה ורבעה! פאקשאהיג עקללי אגאסיני וא זנגין ופיליני גלדדגמי? קיזים! פו יגני רובאגני נא איצון יירטדיג פוזא סיקלת גונדא יארדים אידמיש אללהא עיכדת אידניג. שרה ורבעה! בגא קיזקדשים טוקודוגי איפכ בורונגיפ גיפי ביר פחאלי איפכ בורונגיפ טוקוניג. פו אגיר אראפא יא בבאמיג טנבל אטלריני נא איצון ייפדיג. קיזים! נא איצון גנדיגא אקאגדן אלטין זינגיל איסממו סין? קיזקדשים! נא איצון אקאג נג פוקרא תלמידלריני יארדים אידמו סין! אנלר קדר פוקרא תלמידלר ואר מי דיר? אנלר דן וידא פוקרא תלמידלר ואר מי דיר? קורשון קאדח גיפי אגיר קאדח יוק דיר. קלאיי טאסלר קורשון פילגנלר קדר אגיר מי דיר. פו פניר לר או פניר לר דן איי מי דיר. פו קורשון פילגנלרי פים יאפרי. פו קלאיי טאסלרי יפאן אוסטאלר או אגאץ אוסטאלרינגן זנגין דיר. פו פניר לרי אנלרא (נקבה) פים וירדי? פן פו פניר לרי סיוזן אלמדים. אקאמיג ויירפ קיזי בגא פחאלי איפכ בורונגיפ לר טוקורי. סן, קיזקדשים! אניג גיפי פחאלי איפכ בורונגיפ לר דוקור מי סין? —

§ 21

הַאֲתֶה בְּנִי עֲשׂוֹ ? אֹוֹלֹם עֲשׂוֹ סָן מִי סִין ?
הַאֲכַתֵּב אֶת הַסֵּפֶר ? פִּתְאֲבִי יֹאזִיִּים מִי ?
הַאֲנֹכִי פִתְכֹחִי אֶת הַסֵּפֶר ? פִּתְאֲבִי בֶן מִי יֹאזִרִים ?
הַחֲכֶה אֲחִידָה אֶת הָעֶבֶד ? קִרְשִׁי־קֹלִי דֹוֹצְרוֹ מִי ?
הַחֲרִגְתָּ אֶת הַנֶּגֶב ? כִּירְסִיזִי אֹוֹלְחֹרְדִּינָה מִי ?
הַחֹחֹל זֶה אִם עָפֶר ? בּוֹ קִוִּם מִי יֹוֹסֵא מִטּוֹפֶרֶק מִי ?
הַחֲכֶם אֲפֹה מִדִּינְאֵל ? סָן דִּינְאֵל דִּן עֶקְלִלִי מִי סִין ?
הַעֶבֶד הַזֶּה נָגַב אֶת הַכֶּסֶף ? פִּרְאִיִּי בּוֹ קוֹל מִי צֹאֲלִידִי ?
הָעֵיט אֲפֹה אֲחִי ? סָן יֹוֹרְגֵן מִי סִין , קִרְשִׁים ?
הָעֵשִׂיר הַנְּשִׂיא הַהוּא ? אֹו אֵלָּא זִנְגִין מִי דִיר ?

שם רבים		שם יחיד		א VI	
זקנים .		זקן , ז'ד , קרט בבא .		נפרד	
זקני יוסף .		זקן יוסף ,		נסמך	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה		
זקני	זקני	זקני	זקני	כניי חתיד	
זקניך	זקניך	זקניך	זקניך		
זקניו	זקניו	זקניו	זקניו		
זקנינו	זקנינו	זקנינו	זקנינו	כניי תמים	
זקניכם	זקניכם	זקניכם	זקניכם		
זקניהם	זקניהם	זקניהם	זקניהם		
שם רבים		שם יחיד		ב VI	
חצרים .		חצר , אובר 18		נפרד	
חצרי המלך		חצר המלך ,		נסמך	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה		
חצרי	חצרי	חצרי	חצרי	כניי חתיד	
חצריך	חצריך	חצריך	חצריך		
חצרו	חצרו	חצרו	חצרו		
חצרנו	חצרנו	חצרנו	חצרנו	כניי תמים	
חצריכם	חצריכם	חצריכם	חצריכם		
חצריהם	חצריהם	חצריהם	חצריהם		

: 1 .

פָּקַד , פָּקֵד : פָּקְדָה = פָּקְדָה : פָּקְדָה = פָּקְדָה : פָּקְדָה = פָּקְדָה :
 פָּקְדָה = פָּקְדָה : פָּקְדָה = פָּקְדָה : פָּקְדָה = פָּקְדָה : פָּקְדָה = פָּקְדָה :
 חָפֵץ = חָפֵץ : חָפֵץ = חָפֵץ : חָפֵץ = חָפֵץ : חָפֵץ = חָפֵץ :
 חָפֵץ = חָפֵץ : חָפֵץ = חָפֵץ : חָפֵץ = חָפֵץ : חָפֵץ = חָפֵץ :
 יָכַל = יָכַל : יָכַל = יָכַל : יָכַל = יָכַל : יָכַל = יָכַל :

אֵל . אֵל , אֵל , בָּטָא ; אֵל , אֵל , סָמָא ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ;
 בִּיזָא ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ;
 אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ;
 אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ; אֵל , אֵל , אֵל ;

הִישׁ לָכֵם אֵב אִם אֵין ? סָנִיג בַּבֵּאג וָאֵר מִי יוֹקְסָא יוֹק מִי דִיר ?
 הִעֲשִׂיר אֶתְהָ אִם עֵנִי ? סָן זַנְגִין מִי סִין יוֹקְסָא פֻּקְרָא מִי סִין ?
 הִתְרוֹץ הֶעֱבֵד אִם עָצַל ? קוֹל זִיכְרָא מִי דִיר יוֹקְסָא מַנְבֵּל מִי דִיר ?
 הִמְכַרְתָּ אֶת סוֹכְדָא אִם לֹא ? אִמִּיגָא סַמְדִיגָא מִי יוֹקְסָא יוֹק מִי ?

שָׁכַן (IV א') נ', קוֹנְשׁוֹ . חָמַל , עַל פ' , אִנְיָדִי . בָּצַר (עֵת' יָכַצַר) דוּשִׁירִי
 לָכַד , זַבְטָא אִימִדִי . דוּשִׁירִי . בָּטָח , (עֵת' יָכַטַח) בַּפ' . בַּאֲג בּוּדוּר .
 זָרַע (עֵת' זָרַע) סַמְדִי . אִישְׁגָדִי . עֵת , נ' , יָכַת , (וּעֵקֶט)
 אִוְרָלֶק סַמְדִי . ה' , יְהוָה , אֲדָנִי , רַב , רַבְבִּי . נָדִיב , גִּזְמֵרֵט . עֵדִיל , בָּנִי
 קָצַר (עֵת' יָקַצַר) אִוְרָדִי . שָׁפַל , (עֵת' יָשַׁפַל) , אִלְצָק . כִּילִי , קִיזְנִיגִין .
 קָצַר (עֵת' יָקַצַר) קִיסָא . אִוְרָדִי . קָצַר , קָצָרָה , קִיסָא .
 מִשָּׁל , (עֵת' יָמִשָּׁל) בַּפ' . אִוְרָדִי .
 חִיבָא אִימִדִי .

הִתְחַמַּל הִעֲשִׂיר הָהָא עַל זָחָבֵא אִם לֹא ? בּו זַנְגִין אִלְטִינִינִי אִנְיָדִי מִי יוֹקְסָא יוֹק
 (אִנְיָמִאדִי מִי ?)
 הִכִּילִי הִעֲשִׂיר הָהָא אִם נָדִיב ? אִו זַנְגִין קִיזְנִיגִין מִי יוֹקְסָא גִזְמֵרֵט מִי ?
 הֵעֵת לָחֶבֶב אֶת הִמְכַרְתִּים אִם לֹא ? מַכּוּבֵלֵרִי יִאֻמָּאִיא וּעֵקֶט מִי יוֹקְסָא יוֹק מִי ?
 הִעֲבָרִים הַנְּשִׂאִים הִעֲשִׂירִים הָאֵלֶּה ? בּו זַנְגִין אִנְיָמִאדִי יִשְׂרָאֵל מִי דִיר ?
 הִמְכַּמִּים אֶתְהָ מִסְלָמִידִי הָאֵלֶּה ? סִיז בָּנִים בּו הִלְמִידִרִימִדִין חָכֵם מִי סִיגִי ?

בו אטלר יורגון מי דיר ?
שרה ורבקה אקאלריניג באגינא גיטרי לר
מי ?

בן מי אלמינימי אגיג'ב אים ?
סיו מי מאלניזוא אישאנג'ק סיניו ?
סיו מי אוורימיוא פארשאא אולג'ק סיניו ?
אוורימיוא פארשאא מי אולאג'ק סיניו ,
יוקסא ביזא חופם מי אירג'ב סיניו ?

קונשוז ג'ומרט מי קינג'ן מי ?
קונשוזי ונגין מי פוקרא מי ?
קונשולריניז פוקרא מי ונגין מי ?
רביז היכליניז אוברי פארשאהיז סאריניז
אוברינדן פגיש דיר .

פארשאהיז אוברלרי פגיש מי דיר דאר
מי דיר ?

בוג'פאר חברון ני זבט איטרי , ירושלם
ני זבט איטמדי .

בו עקלי מליכח חברון ני זבט איטרי ,
" ירושלם ני זבט איטמדי .

אנאם מבחובלר יאומאא איסטרי וא
קדיר אולמדי .

יצחק ורבקה טראפיוא אוורינדא אולאן
ג'ומלא אלמאלרי יימאא איסטדילר
אממא קדיר אולמאדילר .

בו פנאטירלר בו בורג'לרי זבט איטדילר
אממא חברון ניג' בורג'לריני זבט
איטמדילר .

אנלר חברון ניג' בורג'לריני זבט איטמדילר ,
זירא איסטמדילר .

בבאם סנא מבחובלריני יאומאא סוולר
מי ? (אמך איטרי מי ?)

אנאם ביג' לוי לרי סאיימאא אמר איטרי .
יצחק ושמואל ! סיוא בוגון פים גלדי ?
ביזא ג'ימיו , (קרט בבאמיו) גלדי .

העפים הפוסים האלה ?
החלמי שרה ורבקה לקרם דודן ?

האנכי אחמל על זהבי ?
האחם תבטחו בהונכם ?
האחם תמלכו עלינו ?
התמלכו עלינו אם תמשלו בנו ?

הנריכ שבקנד אם פילי ?
העשיר שבנכם אם עני ?
העניים שבנכם אם עשירים ?
חצר היכל ה' רחב מחצר היכל המלך .

הרחבים חצרי המלך אם צרים ?

הגבור הנה לבר את חברון ואת ירושלים
לא לבר .

המלכה החכמה הזאת לברה את חברון
ואת ירושלים לא לברה .
אמי תפצה לכתב מקתבים ולא יכלה .

יצחק ורבקה תפצו לאכל את כל
התפוחים אשר על השלחן ולא יכלו .

הגבורים האלה לברו את המגדלים
האלה ואת מגדלי חברון לא לברו .

הם לא לברו את מגדלי חברון כי לא
תפצו .

האמר אבי אליך לכתב את מקתביו ?

אמי אמרה אלי לספר את האגוזים .
יצחק ושמואל ! מי בא אליכם חיוס ?
ומני בא אלינו .

הַזְקֵנִי חֲבֵמִים אִם זְקֵנִיכֶם ?

בָּנִים גְּדֻלָּהִים עֵקֶלְלִי מִי דִיר, יִי יוֹסֵם
סִיוֹג גְּדֻלָּתִי מִי ?

כְּבֶדָה עָלֶי הַמְּלָאכָה הַזֹּאת.

אוֹרִימָא בּוּ אִישׁ אֲנִיר אֹלְדִי.

אִיךָ תִּכְבֵּד עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה הַזֹּאת וְהִיא

בּוּ חִזְמַת אוֹרִינָא נִאסְלִי אֲנִיר אֹלְגִ'ק,

קֶלָה מְאֹד ?

אוּ אִיסָא פֶּפּ יִיגֹל דִּיר.

הַיְחֻמִּים הָאֵלֶּה עֲנִיִּים מְאֹד וְאִיךָ לֹא

בּוּ אֹפֶסְזוֹלֶר פֶּפּ פֿוֹקְרָא דִּיר וּא נִאסְלִי

תַּחֲמִלּוּ עֲלֵיהֶם ?

אֲנִלְרִי אַגְ'מִינִיב סִנְיִי ?

הַיּוֹם רִאִיתִי בֶּנִּן אָבִי עֵץ יִפָּה מְאֹד וְעָלְיוֹ

בּוּגֹן בִּפְאִמִּיגִ' בַּחֲצִאסִינְרָא בִּיר דִּלְבֵּר

רְמוּנִים רַבִּים.

דִּירֶכּ גְּזֻרֹת וּא אוֹרִינְדָא צוֹק

נִאֲרֶלֶר (וֹאֵר אִירִי).

הַמְּלָכָה יִצְאָה הַיּוֹם מִדִּיכְלָה וְעָלְיָה רִירִד

מְלִיכָה בּוּגֹן סְרִאִינְדֵּן צִיקְדִי וּא אוֹרִינְדָא

מִשִּׁי יִפָּה מְאֹד.

בִּיר בְּנֵאִית דִּילְבֵּר אִיפֶפּ בּוֹרֻנֹ'פּ

(וֹאֵר אִירִי).

אָבִי זֶקֶן וְאִמִּי לֹא זָקְנָה :

בִּבֵּאִם אַחֲטִיארֶלְנִירִי אַמֵּמָא אַנֵּאִם

אַחֲטִיארֶלְנִמִּירִי.

דּוֹרִי בְּצִירוֹ אֶת הַכֶּרֶם הַזֶּה וְאֶת הַכֶּרֶם

אַקֵּאלְרִים בּוּ בִּאֲנִי בּוֹדִילֶר אוּ בִּאֲנִי

תַּחֲוֹא לֹא בְּצִירוֹ.

בּוֹמִדִילֶר.

הַיּוֹם קָצְרֵנוּ בְּשֶׂדֶה הַזֶּה וּבְשֶׂדֶה הַהִוא לֹא

בּוּגֹן בּוּ טֶרְלָא דֵּא אֹורְדוֹק, אוּ טֶרְלָא דֵּא

קָצְרֵנוּ.

אֹורְמִדִיק.

דּוֹרִי קָצְרוּ הַיּוֹם וְאֶתְמַלֵּל לֹא קָצְרוּ.

אַקֵּאלְרִים בּוּגֹן אֹורְדוֹלֶר, דּוֹן אֹורְמִאדִילֶר.

מְעִילִי קָצְרוּ מְאֹד וּמְעִילִיךָ לֹא קָצְרוּ (קָצְרוּ)

בָּנִים גְּזֻבֵּאלְרִים פֶּפּ קִיסֶארִדִילֶר סִנְיִי

גְּזֻבֵּא לִרְיִגִּי קִיסֶארְמִדִילֶר.

הַמְּעִילִי מִשִּׁי לִבְשׁוֹ הַנְּשִׂאִים הָאֵלֶּה אִם מְעִילִי צִמְרִי? הַתִּאֲרִיגָה

שָׂרָה וְרִבְקָה רִדִּידִי מִשִּׁי יָפִים כְּרִדִּידִי הַמְּלָכָה אִם לֹא ? הָאֵתֶם נְשִׂאִי

הַמְּלָכָה הַחֲבֵמִים ? הָאֵתֶה בְּנִי כְּתִבָּתָה אֶת הַסֵּפֶר הַיָּקָר הַזֶּה ? הַהוֹן תִּשְׁאֵל

מִהִי אִם חֲכָמָה ? הַעַר הַזֶּה תַּחֲמַל ? הַהִיכֵל הִי ? וְהָאִם הִיכֵל הַמְּלָכָה ? הַחֲמֹז

זֶה אִם פֶּקֶד ? הַעֲצָלָה אַחֻתָּהָ אִם תְּרוּצָה הִיא ? הָאֶלְבֹּד אֶת הַמִּגְדֵּל הַגְּבוּהָ

הַזֶּה הַיּוֹם אִם לֹא ? הַעַל הַעֲנִיּוֹת הָאֵלֶּה לֹא יַחֲמַל הַמְּלָכָה ? שָׂרָה וְרִבְקָה לֹא

כְּתִבוּ אֵילִי כָּל סֵפֶר וּמִכְתָּב. אֶת אַחֻתִּי שְׂמַעְתָּ אֶת קוֹל אָבִי וְאֶת קוֹל אֲחִי

לֹא שְׂמַעְתָּ ; הִי ! חֲמַל עֲרִינוּ. הַעֲלִיכֶם לֹא יַחֲמַל הִי ? תִּלְמִידִי ! שְׂמַעוּ אֵילִי,

וְשְׂמַע אֲלֵיכֶם אֱלֹהִים. שָׂרָה יִשְׁכָּה בְּחֶבְרוֹן וְאֲנִי כְּתִבְתִּי אֵלֶיהָ מִירוּשָׁלַם

מִכְתָּבִים רַבִּים. אֲנַחְנוּ יִשְׁבְּנוּ בִירוּשָׁלַם וְשָׂרָה כְּתִבָּה אֵלֵינוּ מִכְתָּבִים טוֹבִים.

אֵתֶם יִשְׁבְּתֶם בְּמִצְרַיִם וְאֲנַחְנוּ שְׁלַחְנוּ אֲלֵיכֶם מִכְתָּבִים רַבִּים. שָׂרָה וְרִבְקָה !

איך נשלח אליכן את מכתבינו ואתן רחוקות ממנו . איך שרה ורבקה תשלחנה אלינו את מכתביהן ונאנחנו רחוקים (רחוקות) מאד מהן .
 בו אלמין מאסרדרן שראב בן מי איצדים ? שרה ! בו גומוש קאדח דאבי שראבי סן מי דופדיג ? בו נחק ישראל לריג קאנלריני סיו מי דופדוגיו ? שרה ורבקה ! בנים אורדמדפי פחאלי איפכ גיובאני סיו מי דיפדיגיו ? קיו קרדשיג בו בורונגיו טוקודו מי יוקסא דיפדי מי ? קול בו אלמין מאסלר דאבי שראבי דופדו מי יוקסא איצדי מי ? בו יארמו מיסירלי בו פחאלי אמלדי סאמון אלדי מי יוקסא צאלדי מי ? פפסיו מי דיר אנאג יוקסא אחתיארלנדי מי ? חסמא מי דיר בו אנאלר יוקסא אחתיארלנדי לר מי ? רב דן חכמה מי איסטדיג יוקסא צוק אלמין מי ? בן אללה דן חכמה איסטדים , מאל איסטמדים . בו מפתובלרי יאזמאיא סגא בן מי אמר איטדים . קיזקרדשים סיזלרא בוגון מפתובלר יאזדי אנלרא (וכר) יאזמאדי . אנאם בוגון ביזלרא איי וא ביופ נארלר יוללדי סיזלרא (נקבה) יוללאמדי . קיזקרדשים ! סניג אורדיגדפי בורונגיופ בנים אורדמדפי בורונגיופ דן ייגיל דיר . שרה ורבקה ! סיויג אורדיגדפי רובאלר ביזים אורדימיוזדי רובאלר דן פחאלי מי דיר ? שרה ורבקה ! ביזים אורדימיוזדי בורונגיופ לר סיויג אורדיגדפי בורונגיופ לרדן ייגיל מי דיר ? בו אלמין זינגיל מי יוקסא גומוש זינגיר מי ?

העבר הרשע גנב את המעילים היקרים ואת רדידי משי לאי גנב . אחותי תפרה את הבגד הזה ולתפר מעיל כמעיל אשר עליך לא יכלה . החכמים לא יבטחו בוהבם . סכלים העשירים האלה כי בהונם בטחו . חכמים אתם ואיך תבטחו בוהבכם ? האשלח את הספר הזה אריך אם לא ? שרה ! האליך אשלח את רדיד הזהב היפה הזה ? אחי ישב בחברון ואני שלחתי אליו מכתבי מירושלם . מי שלח לדודי ודאבי את המלאכים האלה ? המלך שלח אליהם את מלאכיו . שרה ורבקה ישבו בירושלם ואבי שלח אליהן צמדי והב יקרים מאד . אני ראיתי היום מגדלים גבוהים מאד ועליהם היו גבורי המלך אשר לכדו את המגדלים ההם . המקד החכם והנדיב מת , ומי ימלך עלינו ? אדוני ! נשיא אלהים אתה ! מלך עדינו . לא אמלך אני עליכם , ולא ימלך בני עליכם , ה' ימלך עדיכם . שלמה ! משל אתה בנו . לא אמשל אני בכם , ולא ימשל בני בכם , ה' ימשל בכם . היום יצא דודי מן הבית ועליו מעיל משי רחב מאד . מה זה עליך בני ? ערי מעיל הצמר אשר תפרה לי אמי אתכל . מה זה עליך אחותי ? ערי רדיד המשי אשר ארגה לי שרה שלשם . היא

תפרה די מעיר משי ומעיר צמר לא תפרה. הנגבים מברו אתמר את
הסוסים אשר גנבו. האנשים מברו את חמוריהם ואת סוסיהם לא מברו.
אמי לא ארגה לך מאומה כי לא חפצה. דודי זקנו ודודיך לא זקנו .
דירב מי דיר בו יוקסא בורג'מי ? ביזים אמלרימיזי צראן יארמו לר
בונלר מי דיר ? שלמה ושמואל ! פאדשאהיג ופיללרי סיוי מי אגיר יוקסא
אנלרי (וכר) מי ? סיוזא יאודיגים פתאפי יולראיים מי ? אקאלרים יאפדיגי
אגאן בורגלריג אזורנדא פים דיר ? אנלריג אזורנדא פאדשאהיג ג'בבאר
אגאלרי ואר מי דיר ! ידידיה ויהויקים ! אקאלרים ביזא בוגון ביזב נארלר
יוללדילר, סיוזא יוללאמדי לר. נא איצון אגאליג פאגני בוודיג בבאליג
פאגני בומדיג. סן ביזא חופם מי אידרסין יוקסא אזורימיזא פאדשאחליק
מי אידרסין ? בו מי ביזא חופם אידגיב יוקסא או מי אזורימיזא פאדשאה
אולור ? ביזים קונשולרימיז מי זנגין דיר יוקסא סיויג (ג) קונשולריגיו .
אנלריג (ג) קרט בבאלרימי עקללי דיר יוקסא סיויג (ו) קרט בבאלריגיו ?
ביזים קונשומיז ביזא איי נארלר יוללאמדילר. קיזקדשלים בו איפפ
ג'ובאלרי דיבמא יא קדיר אודדו לר אממא יון ג'ובאלר דיבמאיא קדיר
אולמדילר. אנלר (גב) יון ג'ובאלרי דיבמדילר זירא איסטמדילר .
קיזקדשים ! סניג אלטין זינגיריג ואר מי יוקסא יוק (אין). שרה ורבקה !
סיויג ייגיל איפפ בורונג'בדריגיו ואר מי יוקסא יוק מי ? בו באקיר מאסלר
דולו מי ? סניג באקיר מאסלריג ואר מי יוקסא יוק מי ?

§ 22.

רַחֵץ, יאייקאדי .	וְרַחֵץ, וא יאייקאדי .
רַחֵץ, קוורי .	וְרַחֵץ, וא יאייקאר .
טָהַר, פאב אולור .	וְטָהַר, וא קוורי .
שְׁמֵרְתֶּם, סאקלאדיגיו	וְשְׁמֵרְתֶּם, וא קוואר .
אַחֲבֹתֶם סוודיגיו	וְאַחֲבֹתֶם, וא פאב אולור .
	וְשְׁמֵרְתֶּם, וא פאב אולור .
	וְשְׁמֵרְתֶּם, וא סאקלריגיו .
	וְאַחֲבֹתֶם, וא סאקלריגיו .
	וְאַחֲבֹתֶם, וא סוודיגיו .
	וְאַחֲבֹתֶם, וא סוודיגיו .

VII ב		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		בָּגֶד , רֹבֵא .		בָּגָדִים .	
נסמך		בָּגֶד אָבִי .		בָּגָדִי אָבִי .	
} כְּנוּי יחיד	} כְּנוּי רבים	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
		בָּגֶדִי	בָּגֶדִי	בָּגֶדִי	בָּגֶדִי
		בָּגֶדָה	בָּגֶדָה	בָּגֶדֶיהָ	בָּגֶדֶיהָ
		בָּגֶדוֹ	בָּגֶדָה	בָּגֶדָיו	בָּגֶדֶיהָ
		בָּגֶדֵנוּ	בָּגֶדֵנוּ	בָּגֶדֵנוּ	בָּגֶדֵנוּ
		בָּגֶדָם	בָּגֶדָם	בָּגֶדֵיכֶם	בָּגֶדֵיכֶם
} כְּנוּי יחיד	} כְּנוּי רבים	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
		בָּגֶדִי	בָּגֶדִי	בָּגֶדִי	בָּגֶדִי
		בָּגֶדָה	בָּגֶדָה	בָּגֶדֶיהָ	בָּגֶדֶיהָ
		בָּגֶדוֹ	בָּגֶדָה	בָּגֶדָיו	בָּגֶדֶיהָ
		בָּגֶדֵנוּ	בָּגֶדֵנוּ	בָּגֶדֵנוּ	בָּגֶדֵנוּ
		בָּגֶדָם	בָּגֶדָם	בָּגֶדֵיכֶם	בָּגֶדֵיכֶם

VII ג		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		נֶעֶר , אוֹשָׁאק .		נְעָרִים .	
נסמך		נֶעֶר מִשָּׁה .		נְעָרֵי מִשָּׁה .	
} כְּנוּי יחיד	} כְּנוּי רבים	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
		נֶעֶרִי	נֶעֶרִי	נֶעֶרִי	נֶעֶרִי
		נֶעֶרָה	נֶעֶרָה	נֶעֶרֶיהָ	נֶעֶרֶיהָ
		נֶעֶרוֹ	נֶעֶרָה	נֶעֶרָיו	נֶעֶרֶיהָ
		נֶעֶרֵנוּ	נֶעֶרֵנוּ	נֶעֶרֵנוּ	נֶעֶרֵנוּ
		נֶעֶרָם	נֶעֶרָם	נֶעֶרֵיכֶם	נֶעֶרֵיכֶם
} כְּנוּי יחיד	} כְּנוּי רבים	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
		נֶעֶרִי	נֶעֶרִי	נֶעֶרִי	נֶעֶרִי
		נֶעֶרָה	נֶעֶרָה	נֶעֶרֶיהָ	נֶעֶרֶיהָ
		נֶעֶרוֹ	נֶעֶרָה	נֶעֶרָיו	נֶעֶרֶיהָ
		נֶעֶרֵנוּ	נֶעֶרֵנוּ	נֶעֶרֵנוּ	נֶעֶרֵנוּ
		נֶעֶרָם	נֶעֶרָם	נֶעֶרֵיכֶם	נֶעֶרֵיכֶם

אֶת, אוֹתִי, בְּנִי : אוֹתְךָ, אוֹתְךָ, סֵנִי : אֹתוֹ, אוֹתָהּ, אֲנִי : אֶתְנוּ, בְּיוֹ;
 אֶתְכֶם, אֶתְכֶן, סִיּוֹ : אוֹתָם אוֹ אֶתְהֶם : אוֹתָן אוֹ אֶתְהֶן, אֲנִלְרִי. -
 אֶת, אֶתִּי, בָּנִים אֵילֶן. בְּרֹאבְרִימָא, יֹאנִימְרָא : אֶתְךָ, אֶתְךָ, סֵנִי אֵילֶן. סֵנִי
 בְּרֹאבְרִימְרָא : אֶתוֹ, אֶתָּה, אֲנִי אֵילֶן. אֲנִי בְּרֹאבְרִימְרָא : אֶתְנִי, בְּיוֹם אֵילֶן.
 בְּרֹאבְרִימְרָא : אֶתְכֶם, אֶתְכֶן, סִיּוֹ אֵילֶן. בְּרֹאבְרִימְרָא : אֶתָּם, אֶתָּן,
 אֲנִלְרִי אֵילֶן, אֲנִלְרִי בְּרֹאבְרִימְרָא.

רְבִיד זָהָב, אֲלִטִּין זִיגְגִיל. רְבִיד זָהָבִי, בָּנִים אֲלִטִּין זִיגְגִילִים.
 מְעִילִי צֶמֶר, יוֹן גִּפְּאֵלֶר. מְעִילִי צֶמֶרִי, בָּנִים יוֹן גִּפְּאֵלִים.
 צֶמֶד כֶּסֶף, נֹמֵשׁ בִּלְיוֹב. צֶמֶד כֶּסֶפִּי, בָּנִים נֹמֵשׁ בִּלְיוֹבִים.
 מְזֹרְקִי כֶסֶף, נֹמֵשׁ שְׁאֵסֶלֶר. מְזֹרְקִי כֶסֶפִּי, בָּנִים נֹמֵשׁ שְׁאֵסֶלִים.

כְּתָבִי, יֹאדִים. וְכְתָבִי, וָא יֹאדִים. וְכְתָבִי, וָא יֹאדִים אִים.
 שְׁמִרְתִּי, סֹאקְלִים. וְשְׁמִרְתִּי, וָא סֹאקְלִים. וְשְׁמִרְתִּי, וָא סֹאקְלִים אִים.
 מְכָרְתִּי, סֹאמְרִי. וּמְכָרְתִּי, וָא סֹאמְרִי. וּמְכָרְתִּי, וָא סֹאמְרִי סִין.
 וְכָרְתִּי, סֹאנִיגְרִי. וּוְכָרְתִּי, וָא סֹאנִיגְרִי. וּוְכָרְתִּי, וָא סֹאנִיגְרִי סִין.
 אֶהֱבִי, סוּדִים. וְאֶהֱבִי, וָא סוּדִים. וְאֶהֱבִי, וָא סוּדִים אִים.
 בְּרִחְתִּי, קֹאצִּים. וּבְרִחְתִּי, וָא קֹאצִּים. וּבְרִחְתִּי, וָא קֹאצִּים אִים.

כָּתַב, יֹאז. לֹא תְכָתַב, יֹאזִי סִין. יֹאזִי. יֹאזִי.
 שְׁמֵר, סֹאקְלֹא. לֹא תְשְׁמֵר, סֹאקְלֹמִי סִין. סֹאקְלֹמֹא.
 שָׁכַח, אֹנוֹט. לֹא תְשַׁכַּח, אֹנוֹטִמֹא סִין. אֹנוֹטִמֹא.
 יִמְכַּר, סֹאמְרִי. לֹא יִמְכַּר, סֹאמְרִי. סֹאמְרִי.
 יִרְחֵץ, יֹאיקֶר. לֹא יִרְחֵץ, יֹאיקֶמִי. יֹאיקֶמִי.
 אֶרְדֵּף, קוּוֹרִי אִים. לֹא אֶרְדֵּף, קוּוֹמִי, קוּוֹמִי.

וְכְתָבְתִּי, וָא יֹאדִי סִין. וָא יֹאז.
 וְשְׁמִרְתִּי, וָא סֹאקְלִים, וָא סֹאקְלֹא.
 וּמְכָרְתִּי, וָא סֹאמְרִי סִין. וָא סֹאמְ.
 וּבְרִחְתִּי, וָא קֹאצִּים, וָא קֹאצִּימִי.
 וְדָרַף, וָא קוּוֹרִי. וָא קוּוֹסִין.
 וְרָחַץ, וָא יֹאיקֶר, וָא יֹאיקֶמִי.
 וְשְׁמִרְתֶּם, וָא סֹאקְלִי סִיגְרִי, וָא סֹאקְלִימִי.
 וְאֶהֱבֶתֶם, וָא סוּדִי סִיגְרִי, וָא סוּדִימִי.

נָכַר , (VII) ו' בִּישׁוֹ אֶרֶב . רַע , (I) דּוֹסֵס
 נָם , (VII ב') ו' בּוֹפֵא , בָּשָׁר , (IV) ו' אִט . מֵן .
 סִירָא , אִדָּם .
 שָׁבַל , (VII ב') ו' עָלָ . מוֹסֵר , (III) ו' אוֹנוֹט ,
 פָּחַד , (VII א') ו' קוֹרְקוֹ ; מִבְּטָח , (III) ו' אִישְׁנָן . אֲנָא שָׁם , קוֹדִי , חֶסֶב אִיטְרִי .
 קוֹל פָּחַדִּים , אִישְׁאֲנִילֵן שִׁי יֵאֱכֹר בִּימְסָא , בְּרוּךְ , אֶלְגִּישְׁלִי , מְכַמֹּבְלִי .
 קוֹרְקִינְדְּלִי סָם . פָּחַד , (עֵת' יִפְחַד) קוֹרְקוֹ . אָרוּר , בְּרָגְשְׁלִי , לַעֲנָתְלִי .
 וְרוֹע , (I) ש' . בִּילֵכ , אֵל . מָאָם , (עֵת' יִמָּאָם) כּוֹר , טוֹב , אִי , אִי שִׁי , אִיִּלִּיב .
 קִנּוֹת . אִיטְרִי .

מִלְכְּנו הַגְּבוּר לְבִשׁ הַיּוֹם אֶת מַעֲיל צִמְרוֹ . ג' בַּבְּאָר פֶּאדְשֶׁאדִּימִיו בּוֹגוֹן יוֹן ג'וֹבֵאסִינִי
 גִּיירִי .

נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ הִיפִּים לָבָשׁוּ אֶת בְּגָדֵיהֶם חִיקָרִים . פֶּאדְשֶׁאדִּינֵי דִילְבֵּר אוֹשְׁאֶקְלֵרִי פֶּחֲאֵלִי
 רוב־אלִרִינִי גִיירִילֵר .

אֲנִי שְׁמַעְתִּי אֶתְמַל אֶת דְּבָרֵי מִלְכְּנו חִיקָרִים . בֶּן רוֹן פֶּאדְשֶׁאדִּימִיוֹנֵי אִי סוֹלֵרִינִי
 אִשְׁמִיטִים וְאֵלִרִי פֶּחֲאֵב אוֹורִינֵא .

הַיּוֹם אֶרְחֹץ אֶת בְּשָׂרִי וְטַהֲרֵתִי וְלִבְשֵׁתִי יֹאדִּים . בּוֹגוֹן טִנִּימִי יֵאִיקָאָר אִים וְאֵפֶאב אוֹלוֹר
 אֶת בְּגָדֵי צִמְרִי .

אֲחִי הֶלֶךְ אֶת חֲכָמִים וְיִחְכֵּם . קֶרְדִּישִׁים חֲכָם לֵר אִילֵן גּוֹדִי וְאֵחֲכָם אוֹלוֹר .
 אֲחִי הֶלֶךְ לְסֶפֶד אֶת כָּל הַחֲסָדִים אֲשֶׁר

מִי יוֹכַל לְסֶפֶד אֶת כָּל הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עֲשָׂה מִלְכְּנו הַנְּדִיב אֶת אָבִי ? עֲשָׂה מִלְכְּנו הַנְּדִיב אֶת אָבִי ?

מִלְכִּי ! הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ אֲחִי גְדוֹלִים מִלְכִּי ! הַחֲסָדִים אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ אֲחִי גְדוֹלִים .
 מָאָד וְלֹא אוֹכַל לְסֶפֶד אֶתְּם .

מִלְכְּנו ! מִי יוֹכַל לְסֶפֶד אֶת חֲסָדֶיךָ מִלְכְּנו ! מִי יוֹכַל לְסֶפֶד אֶת חֲסָדֶיךָ ?
 הַגְּדוֹלִים ?

עֲבָדִי רוֹדֵי גָּנְבוּ אֶת בְּגָדֵי חִיקָרִים וְלִבְשׁוּ עֲבָדִי רוֹדֵי גָּנְבוּ אֶת בְּגָדֵי חִיקָרִים וְלִבְשׁוּ
 אֶתְּם הַיּוֹם .

הָאֲמָה הַמְּצִרִית גָּנְבָה אֶת נִזְמִי וְהִכִּי הָאֲמָה הַמְּצִרִית גָּנְבָה אֶת נִזְמִי וְהִכִּי
 וְחִמְכָּר אֶתְּם לְעִבְדֶּיךָ הָרָשָׁעִים .

מוֹסֵר יְהוָה בְּנֵי אֵל תִּמָּאָם . רַב־בִּינֵי אוֹנוֹטִינִי , אִי אוֹגְלוֹם , כּוֹר אִירִמָּא .
 קוֹלֵלִרִינֵא סִמְרִי .

רַב־בִּינֵי אוֹנוֹטִינִי , אִי אוֹגְלוֹם , כּוֹר אִירִמָּא . רַב־בִּינֵי אוֹנוֹטִינִי , אִי אוֹגְלוֹם , כּוֹר אִירִמָּא .

- אל תמנע ממנער מוסר .
בני ! שמע את שירי הנשיא וכתבת אתם
על ספר .
העך ובע אביך אל תעוב .
אחותי ! עבדיך הלכו אחי עד פרמי
תברון .
שרה ורבקה ! פרמין רחוקים מפרמינו .
ארור הנגר אשר יבטח באדם .
ארורים הנגרים אשר יבטחו בכסףם
וכהבם .
בתי ! זרי ואל תשפתי את חסדי דודך .
שרה ורבקה ! עבדיך אשר הלכו אתכם
עד פרמינו היום ישרים מאד .
שרה ורבקה רחצו את בשרן ותטהרנה .
שרה ! הנקרים צמידי כסף האלה ?
שרה ורבקה ! גומי והבן יקרים
מצמידי כסףנו .
רבקה ! רחצי את בשרך וטהרי .
הנקרים האלה חכמים , ואפה תלכך אתם
ותחבם פמיהם .
אחותי תתפר מעלי צמר יקרים ומקרה
לפניי תלך .
הלילה שמעתי קול פתחים ואפתח מאד .
הרשע הזה בטח בכספו ושם והבו מבטחו .
צוג'וק דין אוגוסו אלי קומא . (אג'ומא)
אנלום ! אנלום ! מורפורני דילא וא
אנלרי כתאב אורניא יאור סין (יאור)
דוסטוני וא בבאני' דוסטוני בוראקמאוסין .
קיו קרדשים ! סני' קוללרי' בניס אילן
חברון ני' באנלרינא קדר גיטילר .
שרה ורבקה ! סיו' באנלריני' ביוס
באנלרימיוהן איראק דיר .
אול כימסא פי ארמא אישאניר קרנישלי
דיר .
אול כימסאלר פי גומישלרינא וא אלטני-
לרינא אישאנירלר קרנישלי דיר .
קיוס ! אקאני' ביוכ אייליפריני סאני' וא
אונטמא .
שרה ורבקה ! סיו' אילן בראבר ביוס
באנ' גא קדר גידן קוללריני' פפ
דוגרו אידילר .
שרה ורבקה מנלריני יאייקאר ידר וא פאב
אולדולר .
שרה ! סני' בו גומיש בילויפלרי' פחאלי
מי דיר ?
שרה ורבקה ! סיו' אלטין פופאלריני'
ביוס גומיש ביזויפלרימיוון פחאלי דיר .
רבקה ! מני' יאייקא וא פאב אולורסין (אול)
בו פישילר פפ חכם דיר , וא סן אנלר אילן
גורי' וא אנלר גיבי חכם אולד' .
קיו קרדשים וין ג'ובאלר דיבר וא פארשא-
הי' ופיללרינא סאמר .
בו ג'א קורקונצלי סס אישטודים וא פפ
קורקדים .
בו יראמו גומישינא אישאנדי וא אלטוני
אישאנצי קודו (גנרינא אישאנל'ג
שיי חסאב איטרי) .

אָנִי אֶשְׁלַח הַיּוֹם אֵלַיְךָ אֶת נְעָרַי וְלִמְחַתִּי אֶת נְזִמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ הַצֹּהֵר הַחֲכָם. אֵל תִּשְׁלַח אֵלַי אֶת נְעָרְךָ כִּי נְזִמֵי הַזֶּהָב אֵין אֵתִי. אֲחֻזְתִּי מִי שָׁם עַל זִרְעֶיךָ אֶת צִמְיֵדֵי הַזֶּהָב הַיְקָרִים הָאֵלֶּה? דּוּדֵי שָׁם אַתֶּם עַל זִרְעֵי. הֲרֹאִית אֶת נְעָרֵי אֲשֶׁר בָּרְחוּ הַיּוֹם מִבְּרַמִּי? הַיּוֹם רֹאִיתִי אַתֶּם בְּשָׂדֶה וּבְגִדֵיהֶם הָיוּ צֹאִים מָאָד; הֵם יָשְׁבוּ שָׁם וְאָכְלוּ לֶחֶם. בְּנֵי רֹאֵה אֶת הַנְּעָרִים אֲשֶׁר גָּנְבוּ אֶת בְּגָדָיו וַיִּרְדֹּף אוֹתָם עַד חֶבְרוֹן. מִלְכִּי יְרוּשָׁלַם הָיוּ חֲכָמִים וְמוֹבִים וְחִסְדֵיהֶם אֶתְּנוּ גְדוֹלִים מָאָד. מִזֶּרְקִי בִסְפָדָה כְּבָדִים מִמִּזֶּרְקֵי תְּחָשֶׁת אֲשֶׁר לִי. עֲבָדֶיךָ יִשְׁחָטוּ מִתֵּר אֶת הַפֶּהָה וְאָכְלוּ אֶת בְּשָׂרָהּ. מִי מִכֹּר אוֹתָהּ לָהֶם? עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ מָכְרוּ אֶת פְּרִמִּיהֶם. מִי קָנָה אוֹתָם מֵהֶם? הַנֶּבֶר הָזֶה חָכָם וְשִׁלְדוֹ עֵמֶק מָאָד. הוּא לֹא בִטָח בְּשִׁלְדוֹ וּבְכֶסֶפוֹ. הוּא שָׁם יִהְיֶה מְכַמְחוֹ. יִהְיֶה מְבַטָּחֵנוּ וּבְטָחֵנוּ בּוֹ. טוֹב יִהְיֶה לְכָל. אוֹתוֹ נַעֲבֹד וּבְטָחֵנוּ בּוֹ. טוֹב אִתָּהּ יְהוָה, אוֹתָךְ נַעֲבֹד וּבְטָחֵנוּ בְּךָ (כֶּף:).

סָן בָּנִים יִיגִי בִּאֲנִימֵי גֹדְרוֹתַי מִי? אוֹגְלוֹם! בְּיוֹם בִּאֲנִימֵי סֹאמְמֵאִי סִין. שֹׁרָה! בְּנָא בִּפֹאמִיגֵי בִּאֲנִימֵי יֶאֱקִין בִּאֲנִיגֵי סֹאט. דְּוֹד פֹּאקִיר דִּיר וֹא אוֹ בִּאֲנִימֵי סֹאמְגִין. קִיזְקִרְדִּישִׁים בְּנָאִית עֵקְלִי וֹא אֲנִיגֵי עֵקְרִי פֶּב דִּירִין דִּיר. בּוֹ מִסְרִי אֲנִיגֵי רֹבֹאֲרִי פֹאדְשֹׁאֲהִיגֵי רֹבֹאֲלִרִי קִדֵּר פֹּחֲאֲלִי דִיר. יְרוּשָׁלַם בִּאֲגֹלְרִי חֶבְרוֹן בִּאֲגֹלְרִינִין אִי דִיר. בּוֹ פִישִׁילֵר בָּנִים קוֹלֵרִים דִּיר. בָּנִים בּוֹ יוֹן רֹבֹאֲרִימֵי שֹׁרָה דִּיפְדִי. סִנִּיגֵי קוֹלֵלְרִיגֵי בָּנִים קוֹלֵלְרִים גִּיפִי דִּהֲרוֹ דִּיר. בָּנִים בִּאֲגֹלְרִים סִנִּיגֵי בִּאֲגֹלְרִיגֵי יֶאֱקִין דִּיר. בָּנִים! בֶּן סִנִּיגֵי אִיִּלִּיבִלְהִיגֵי אוֹנוֹמִמִם. אֲנִאם! בִּיז סִנִּיגֵי אִיִּלִּיבִרְדִּיגֵי אוֹנוֹמִמִם אִיז. קִיזְקִרְדִּישִׁים! יִיגִי בִּאֲגֹלְרִיגֵי סֹאמֵר מִי סִין? אוֹגְלוֹם! בּוֹ יִיגִי רֹבֹאֲרִיגֵי כִי בּוֹגוֹן גִּיִּדִיגֵינָא אִיזוֹן. פִּירִלִי דִיר. בּוֹ פִישִׁילֵר זִנְגִין דִיר. אֲגֹלְרִיגֵי אִישֹׁאֲנִצִי אֲגֹלְרִיגֵי גּוֹמִישִׁי וֹא (אֲגֹלְרִיגֵי) אֲלִמִּינִי דִיר. בּוֹ פִישִׁילֵר עֵקְלִי דִיר! אֲגֹלְרִיגֵי גִנְדִּילְרִיגֵי עֵקְלִינָא אִישֹׁאֲנִמִז לֹר. שֹׁרָה וּרְבֵקָה גִנְדִּילְרִיגֵי עֵקְלִינָא אִישֹׁאֲנִמִדִּילֵר.

מִי הַגְּבֵרִים אֲשֶׁר הִלְכוּ אַתְכֶם הַיּוֹם? דּוּדֵי וְאֲבִי! מִי הַנְּשִׂאִים אֲשֶׁר הִלְכוּ אַתְכֶם בְּכֶרֶם הַמֶּלֶךְ? שֹׁרָה וּרְבֵקָה! הִתְלַמִּידִי אַחִי הִלְכוּ אַתְכֶן בְּכֶרֶםכֶּן? בְּנֵי! שָׁאֵל מִיחֻז חֲכָמָה וְאֵל תִּשְׁאֵל מִמֶּנּוּ כֶסֶף וְזָהָב. אֵל תַּעֲזוּבוּ אֶת הָעֲנִיִּים וְהָאֲדָחִים לֹא יַעֲזוּב אַתְכֶם בְּיוֹם צָר. אֵל תִּבְטְחוּ בְּשִׁלְכֶם. אֵל תִּבְטְחוּ בְּגִדִּיבִים. שֹׁרָה וּרְבֵקָה! מְדוּעַ תִּזְעַקְנָה? מִי הִבֵּה אַתְכֶן? הֲרֹאִית אֶת הַמַּלְכָּה וְאֶת הַמְּצִרִיּוֹת אֲשֶׁר הִלְכוּ אַתָּה. אֲנִי לֹא רֹאִיתִי אַתְהוֹן. בְּנֵי! שְׁלַח אֶת תְּלַמִּידֶיךָ וַיִּכְתְּבוּ לִי מִכְתָּבִים. הַמֶּלֶךְ שִׁלַּח אֶת פְּקִידוֹ הַחֲכָם וַיִּלְכֹּד אֶת כָּל מַגְדִּי חֶבְרוֹן. הוּא בֹא עִדְ הַמַּגְדִּיִּים

ואותם לא לכד. משה! שלח את נעריך וימכרו את העגל הזה. הרעיק הגברים אשר הלכו אתך היום? שחט את העגל הזה ואכלנו את בשרו. שחטו את העגל והוא ואכלתם את בשרו. אל תשחטו את העגל כי דל הוא מאד. ארור הגבר אשר שם בשר מבטחו. הבשלתכם תבטחו אם בהונכם?

אוגלום! פארשאהימיוג! אייליפלריני סאגין (חמריגדא דוט) וא אונוטמא. יצחק ושמואל! סיוג יאניגדא אומורן אופסולרי בוראקמאיאסיו. בבאם סיוג אילן איטריני אייליפלרי. אונוטמאיאסיו. שרה ורבקה! אקאם סיוא איטריני אייליפלרי אונוטור מי סגין. אני (נקבה) פים אולדורדי? סני (נק) פים דוגדי? ביולרי טאנידיגין מי? (פידריגין מי?). בן אנלרי (נק) בוגן אנלריג (י) יאניגדא גורמדים. אנלריג (י) אושאקלרי ביזים אושאקלרימיון טנבל דיר. אנלריג (נק) רובאלרי סניג (נק) רובאלריג דן דאר דיר. סיוג (נק) בופארריגין קיוקדשימיג בופאלרינגן אגיר דיר. פוקרא לרי בוראקמאייק וא אללה ביזי בוראקמו. אופסולרי בוראקמא וא אללה סני דאר גונדא בוראקמו. קיו קרדשים! אללהי סב וא אללה סגר סני. שרה ורבקה אנלריג בראברינדא אומורן פוקרא ישראל קרידיני סגר לר זירא אנלר פפ עקללי וא דוגרו אידי. וא אנדרא פחאלי רובאלר דיפדילר.

תן לי לחם ואכלתי כי עיף ורעב אני מאד. בני! מדוע בגדיך צואים? שרה ורבקה! מדוע בגדיכן צואים? העבד שפך שמן עליהם. שמניך טובים ויקרים. אתה יהיה מלכנו ואותך נעבד. שרה ורבקה! התמכרנה לי את גומי והבכין? אבי ודודי! המלאים מזרקי כסףכם. שמואל ושלמה קרעו את בגדיהם. אחותי! אל תקרעי את בגדך. אל תקרעי את בגדיך. שרה ורבקה! אל תקרענה את בגדיכן. היום נתפר את בגדינו והיום נלבש! תן לי את מזרקי ודבי המלאים. אשלח את נערי ולקחתי את התבות המלאות. ארחץ את בשרי ומהרתי מאד. אתה תשחט את העגל הזה ואכלת את בשרו. לא אשחט אותו ולא אמכר את בשרו. אני ראיתי את המגדלים הגבוהים האלה ואלכד אותם. אבי ואמי! אהבתי אתכם ואת אחותי ואת אחי ואת דודי.

יפאקאל וא אנדן. בגא ביר גופא דוקן. קיוקדשימא איפכ ויר וא סגא ביר פחאלי רובא דיפסין, אוגלום! סן בו עקללי מועללימיג סולריני דיגלא וא אנלרי פתאב אוודינא יאו. אוגלום! בנים אילן בבאמיג באגינא ואריר מי סין? שלמה! בן בוגן סניג אילן גון מיסרלי קוללרי גורמדים.

קיוקדשים! סניג אילן בוגון גון הלאייק עקללי מי דיר? בו יראמו קול
 אניג אילן גון ביציב אושאגני דוגדי וא אושאקפכ פרייאד אימדי. אנאם
 אניג אילן אוטורן עקללי וא דילבר חלאייגני פכדי וא אנא ביר איפכ רובא
 דיכדי. יראמו מסרילר אנלר איין גידן קוללרי אוטורדילר וא אנלרי קומא
 נפחול גומדילר. מסרדא ביזים אילן אוטורן בימסאלרי בילדיגני מי? דון
 אקאם אוילדי וא אני בוגון גומדיב. אוגלום! בני מסח דא גוממייסין
 בני ירושלם דא גום. סני פים דוגדי. קרדשים!

§ 23.

ברוך הנקב אשר יקטח באדני, רבבא אישאנן בימסא אלגישלי דיר.
 אין קדוש באדני, רב גיבי עויז יוק דיר.
 לאדני הארץ, ייר רבגיג דיר.
 יהנה נתן ואדני לקח, רב וירדי וא רב אלדי.
 באלהים בטחנו, אללהא אישאנדיק.
 אין גרול באלהים, אללה גיבי ביזכיוק דיר.
 הפישקט לאלהים הוא, שרעת אללהיג דיר.
 ואלהים מלכי, וא אללה פארשאהים דיר.

VII ר		שם יחיד		שם רבים	
נפרד	נסמך	ספר, כתאב		ספרים	
		ספר אבי		ספרי אבי	
נני רבים	נני רבים	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
		ספרי	ספרי	ספרי	ספרי
		ספריה	ספריה	ספריה	ספריה
		ספרו	ספריה	ספרי	ספריה
		ספרינו	ספרינו	ספרינו	ספרינו
		ספריכם	ספריכם	ספריכם	ספריכם
נני רבים	נני רבים	ספרם	ספרן	ספריהם	ספריהם

שם יחיד		שם רבים		VII ה
עגל, בזאב .		עגלים .		נפרד
עגל העבד .		עגלי העבד .		נסמך
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
עגלי	עגלי	עגלי	עגלי	כ"ה כ"ו כ"ז
עגלה	עגלה	עגלה	עגלה	
עגלו	עגלה	עגלה	עגלה	
עגלנו	עגלנו	עגלנו	עגלנו	כ"ח כ"ט ל
עגלכם	עגלכן	עגליכם	עגליכן	
עגלם	עגלן	עגליהם	עגליהן	

(VII) פרי, פרי, מיווא . פרי עץ, הרב מיוואסי . פריי, פריה, פריה;
 פרו, פריה; פרינו; פריכם, פריכן; פרים, פרו.
 בלי, בלי, סאני . בלי עץ, אנאן סאני . בלי, בליה, בליה;
 בלים, סאנילר . בלי עץ; בלי, בליה וכו' (III).

(נקבה)

(זכר)

פתב, פתב, פתב או כתבת, יאויני, יאון, יאוייר .
 פתבים, פתבות, יאוינילר, יאונלר, יאויירלר .
 שמר, שמר, שמרה או שמרת, סאקליני, סאקלין, סאקלייר .
 שמרים, שמרות, סאקלינילר, סאקלינלר, סאקליירלר .
 במח, במח, במחה או במחת, אישאניני, אישאנן, אישאנייר .
 במחים, במחות, אישאנינילר, אישאננלר, אישאניירלר .
 שמע, שמע, שמעה או שמעת, אישיניני, אישיטן, אישימיר .
 שמעים, שמעות, אישינינילר, אישמנלר, אישימירלר .
 חפץ, חפץ, חפצה, איסמיני, איסמין, איסמיר .
 חפצים, חפצות, איסמינילר, איסמינלר, איסמירלר .

יכל, יכל, יכלה, קאדיר אולוג'י, קאדיר אולאן, קדיר אולוייר.
יכלים, יכלות, קדיר אולוג'ילר, קאדיר אולאגלר, קאדיר אולויירלר.

יכתבו = יכתבו : תכתבו = תכתבו : תכתבו = תכתבו :
ישמרו = ישמרו : תשמרו = תשמרו : תשמרו = תשמרו :
ישכב = ישכב : תשכב = תשכב : תשכב = תשכב :
ישכבו = ישכבו : תשכבו = תשכבו : תשכבו = תשכבו :
ירחץ = ירחץ : נרחץ = נרחץ : תרחצנה = תרחצנה :

סוסק = סוסק : סוסי = סוסי : סוסי = סוסי :
פקיד = פקיד : פקירי = פקירי : פקירי = פקירי :
גביע = גביע : גביעי = גביעי : גביעי = גביעי :
רעד = רעד : רעי = רעי : רעי = רעי :

שמרו = שמרו : שמרי = שמרי : שמרי = שמרי :
כתבו = כתבו : כתבי = כתבי : כתבי = כתבי :
שאלו = שאלו : שאלו = שאלו : שאלו = שאלו :
שחמו = שחמו : שחמי = שחמי : שחמי = שחמי :

יעמדו = יעמדו : תעמדו = תעמדו : תעמדו = תעמדו :
יחזקו = יחזקו : תחזקו = תחזקו : תחזקו = תחזקו :
נערך = נערך : נערך = נערך : נערך = נערך :
נעלה = נעלה : נעלה = נעלה : נעלה = נעלה :

אלהים, (אללה לר) אללה. אלהים קדושים, עניו אללה.
חיים, (דירליבלר) דירליב. חיים טובים, איי דירליב.
פנים, (יוחלר) יוחלר. פנים רעים, פנא יוחלר, מחזון יוחלר.

גבל, (VII ד) ו', לאוריים. נעורים, (I ו') צונזקליק, אָמַח, נק', דונרוליק ;
שכט, (VII ד) ו', צובוק. יאשליק. אָמַח, דונרוליק ;
שכט. זקנים, (I ו') קרטליק, אילן. אָמַח, דונרוליק ;
ער, (VII ה) ו', יארדים. אחת יארליק.

חֲפֵץ, (VII ה') ו', הִלָּךְ.
מוראד.
פִּשְׁעוֹ, (VII ב') ו', גִּנָּאח.
פָּרַח, (VII ב') ו', צִיצֵב.
פָּתַח, (VII ב') ו', קֶאפּוֹ.
קָצַף, (VII ב') ו', אֶצֶב.
קָהַר.
וְעַם, (VII ג') ו', קָהַר.

רַבְבָּא אִישְׁאֵינֵיזוּ וְאֵא יִאֲרִימִינֵיזוּ וְלֵלֵא
מִרְחַמַּת אֱלֹהִימִיזוּ רַבִּינֵי דִיר .
אַלְלָה גִבִּי מִרְחַמַּת דָּלוּ פִּאֲרִשָּׁא פִּים
דִיר ?

ישראלִינוּ אֱלֹהֵי רַב דּוֹנִיָּא דִּן דּוֹנִיָּא יֵא
קִדְר מִכְמֻזְבְּלֵי דִיר (מְכֻזְבְּלֵי אֹלָא).
אַלְלֵהִימִיז צִיבִי בְּיוֹב וְזֶק דִּיר , זִירָא אֻ קִּם
אַלְלָה וְא אֲבִיר פֹּאדְשָׁא דִיר .
בֶּן אֲלֵלֵהִימָא אִישְׁנֵדִים זִירָא אֲנִיז מִרְחֻמִּי
פֶּכ צֹק דִּיר .

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים .
אָחִי ! לָמָּה פָּנִיד רְעִים הַיּוֹם .

רַב אֱלֹהֵינוּ—אוֹ אֱלֹהֵיכֶם אֱלֹהֵי דִיר .
קִרְרָשִׁים ! בּוֹגֵן יוֹזֵם נָא אֵינֶן פָּנִיד דִיר ?
(בּוֹגֵן נָא אֵינֶן מִחוּן סִין ?)
שָׂרָה וְרֵבְקָה ! נָא אֵינֶן בּוֹגֵן יוֹזֵם מִחוּן
דִיר .

חיינו קצרים ונִיֵּינוּ כֶּצֶל יִחְלְפוּ ; עֹמְרֵימִיז קִיסָא דִּיר וָא יֵאֻשְׁלֵי־מִיז גִּלְמָא גִּיבִי צַר .

יְהוָה אֱתָב יְתוּמִים וְדָלִים . רַב אֲבָסִי לְרִי . וְאֵ פֶאֶקֶרְלִי סוּיִיר
(סוּיִגִּידִיר) .

אני שמע קול דודי ואבי .
בן אקמיון או בבאמיון ססוני אשומיון' אים
(אשומיון אים)

הַפֶּלֶק בַּיָּמִם בִּירוּחַ .
פֶּאֶרְשָׁא אֵלְלָרָא אִישְׁאֲנִיגִי דִיר
(אִישְׁאֲנִיר) .

אַחֲרָי שְׁמֶרֶת אֶת הַבֵּית . קְיוּרְדָּשִׁים יְאֲבֵי סַאקְלִייר (סַאקְלִיג'י דִיר) .

קירדשים אַבְרָא אוטווייר וא מפתולר
יאוייר.

שרה ורבקה פחאלי רובאלר-דיפירלר .
בין אללהימיוא אישאנייר אין , סין גומי-
שינזוא וא אלטינינזוא אישאנייר סינזו .

יצחק ! סן בוגון נא יאוייר סין ?
רבקה ! סן בו ג'ובאי פֿימא דיפיר סין ?

יראמוזלר קרנישלי דיר זירא אנלר
מאללרינא אישאנייר לר .

שרה ורבקה ! סין פֿימא בו איפֿכ בורונ-
ג'וגי דוקויר סינזו ?

עקללי לר אילן גון עקללי אולור .
סן , אנלום , אישיט וא עקללי אול .
משה ויצחק ! גירנינזו , דורמאנזו .

אי טנבל לר ! חצאנא קרר יאטר סינזו ?
שרה ורבקה ! גונאחלרינזו דן חצאן פאכל-
ניר סינזו ?

סן , קוזקרדשים , אללהא יאשלינזו דן
ברי חזומט איטרינזו .

רבקה ! יוזנז נא איצון דושרי (נא איצון
צחרנז סולדו) ?

אללהים ! קולנזי אג'י זירא גונאחלרים
צוק דיר .

סן עקלינא אישאנייר מי סין ?
בו חכם צוק אונוט פחאבלרי יאודי .
אקאמינז יוזו בוגון איי (שן) דיר .

צולנז יוזו אורירנדא (צול דא) בוגון צוק
סורבלר גורדים .

פארשאח הר איסטריני מוראדלרימי
איטרי .

בואבֿל לרינזו סאטג'ק מי סינזו יוקסאיוק ?
בו פחאבלר חכמה ג'ואבלרי דולו דיר .

אחי יִשָּׁב בבית וכתב מכתבים .

שרה ורבקה תפירות בגדים יקרים .
אנחנו בטחים באלהינו ואתם בטחים
בכסףכם ובזהבכם .

יצחק ! מה אתה פֿתֿב היום ?
רבקה ! למי אתה תפֿרת את המעיל
הזה ?

אורחים הרשעים פי הם בטחים
בהונם .

שרה ורבקה גלמי אתן ארנות את רדיד
המשי הזה ?

הולך את חכמים יחפם :
שמע אתה בני יחבם :
משה ויצחק ! הלכו אל העמדו .

עד מתי עצלים תשפֿבן .
שרה ורבקה ! מתי מפשעֿיכן תמֿהרנה :

את , אחותי , עבדת את יהוה מצעורינך :

רבקה ! לפה נפלו פֿניך ?

אלהי חמול על עבדת פי רבים פֿשעֿי :

הבוטח אתה בשכלך ?
החכם הזה פֿתֿב ספרי מוסר רבים .
פני דורי טובים היום .

על פני השנה ראיתי היום עדרים
רבים .

המלך עשה את כל חפצי אשר שאֿלתי :

התמפרו את עגליכם אם לא ?
הספֿרים האלה מלאים דברי חכמה .

החכם-הזה שלח לאבי את ספריו
היגרים .
בו חכם בבאמא פחאלי כתאבלרני
ווללדרי .

מתלמידים שכת מוסרם אל תמנעו .
העבר בא לפני המלך וישאל ממנו פרם
תלמידלרניו דן אונט צובוניו
אג'מאיוסיו .
קול פארשארניו אונטא גרדי וא אנן
ביר באג וא ביר טרלא איסטריוא
פארשאה אנא אניג דילדיני גיבי איטרי .

לפנים הארץ יסדת :
דודי קרא לפני המלך את ספרו אשר
כתב :
אוול דן יירי טמל איטריג .
אקאם פארשארניו אונטרא יאודיני
כתאבני אוקודי
סיוג אונטרא בו ציצפלי פים קודו .

המלך שלמה בנה בירושלם בית גדול לאלהים . אין באלהינו מלך
אדיר וגדול . הוא אלהים חיים ומלך עולם מקצפו תרעש הארץ . לפני
עמו כי עמד ? טוב יהיה לכל ורחמי רבים מאד . יוסף היה בן זקנים
ליעקב . אחותי ! ספרי את הכתבים אם תוכלי . דודי יושב על הכסא
ועבדו שם לפניו גביע יין מלא . תלילה כל פרחי אחותי יבשו . דלים אל
תגלו כי דלים הם . עניים ויתומים אל תעזבו . בשלכם ובהונכם אל
תבטחו . שרה ילדה לאברהם בן זקניו . אחי ! מי הביא לפניך את
התלמיד העצל הזה ? אחותי ! מי קרא לפניך את הספר היקר הזה ? דודי
שם לפני אגוזים ותפוחים . שרה ורבקה ! מה אתן פתבות לפני דודכן ?
אחותי ! הלאודי אם לאבי את התפת את המעיל הזה ? הבאלהים את
בטנת אם בממנוניך ? אנה ברתת השפחה המצדית ? אנתנו אלהים את
יהוה . הוא נתן לנו את כל תפצינו .

היכלים אתם לספר את בוכי השמים ? אנתנו תפצים לאכל את
האגוזים ותתפוחים אשר לפנינו . שרה ורבקה ! תיכלות אתן לתפר לי
מעילי משי במעיל אשר עלי . שרה ! מי שם את צמיד הזהב האלה על
ירועיך . אני עובד את יהוה מעורי ועד היום הזה . משה ושמואל ! ספריכם
הקדושים מראים דברי אלהים חיים . אנתנו בוצרים את פרמינו . שרה
ורבקה בוצרות את פרמינו . רחמי האיש הזה רבים מאד . הוא נותן
מלחמו לדל . אחותי נתנת מלחמה לצער העני הזה . מי שומר את
עדרים על פני השדה ? נערינו התרוצים האלה שומרים את עדרינו .
העניים האלה מוכרים את עגליהם . נעורינו חלפו בצל . חיי האדם קצרים

על הארץ. נעורי בצל-עברו : עברו בצל נעוריה. נעוריו בצל יעברו :
למה לא שלחת לי את נערה :

בבאמ"ג קוללרי בוגון בוזאבלריני סויאג'ק לר (בוגאזלאייג'ק לר).
אגלר בוזאבלריני בוגאזלאייר רר. סיוג' סוראבלריג'זי אמי אקאמ"ג בוזאבניג'
אמיג'דן ראטלי דיר. סיוג' סוראבלריג'זי (נקבה) ביזים סוראבלרימיון צוק
דיר. סניג' צובוג'ג' בנים צובוקלרימין אוון דיר. בן סניג' לאוטיג'ג'
ססיני איטימדים. קיזקדשים ! סניג' לאוטיג'ג' ססי ביזים לאוטילרימיוג'
ססיג'דן ראטלי דיר (ערכ). ביזים גונאחלרימיו סניג' גונאחלריג'דן צוק
דיר. בנים גונאחים סניג' גונאחג'דן ביז דיר. בנים אושאג'ים סניג'
אושאג'ג'דן זיירפ דיר. קיזקדשים ! נא איצון בבאם סניג' מוראדלריג'זי
איטימדי ? בנים יארדימים וא אישאנצים אללהים דיר. בו פאקיר חלאייק
ביזדן אבמב דילייר. או (נק) פכ פאקיר דיר וא אג'א יארדים אידיג' יוק
דיר. אנג' (נק) יארדימי וא אישאנצי אללהי דיר. קיזקדשים פוקרא
לרא יארדים אידייר. בו מנבל צוגוקלר מעללימלריניג' סוולריני כור
אידיירלר. בו יראכו צוגוקלר ביזים אקמאלרימיו דוטופ אלייר לר
(זולמליירלר). שרה ורבקה נארלריני ייר לר.

בן אללהימין עקל וא חכמה איסטייר אים. קיזקדשים ! סן אללהיג'דן
נא דילייר סין ? שמואל ויצחק ! סין בג'דן נא דילייר סיג'זי ? סן נא ייר סין ?
בוזאב איטימי אג'זו איטימי ? בבאג' סג'דן אוטימי אג'זי. בו צוגוג'ג'
אנאסי אנדן אוטימי אג'זי. בנים יאשליג'ים גולגא גיבי גזייר. שרה !
סניג' יאשליג'ג' גולגא גיבי גזייר. גזפ ססיג'דן ייר דיטריי. גזפ ססיג'דן
ייר דיטרייר. או אג'יר גזפג' ססיג'דן ראג'לר דיטריילר. גזפג' ססיג'דן
וא שמואסיג'דן ראג'לר דיטרייר. ביז אללהמיו סאדיקאנא (דוגרוליק
אילן) חיומת אידייר איז. אגלר (נק) אללהא סאדיקאנא חיומת אידיירלר.
סן בו קאפויי נא איצון אג'זי סין ? קיז קדשים קאפויי אג'זי. שרה
ורבקה קאפויי באסטריירלר. שרה ורבקה ! רב אללהיג'זו אישאנציג'זי וא
רב אללהיג'זי סיוג' יארדימיג'זי יוללאר. אללהיג'זי בוראקמאיאסיו וא
אללהיג'זי בוראקמאסיו. שרה ורבקה ! אללהיג'זו חיומת אידיג'זי וא אללהיג'זי
סיוא יארדים אידר. תלמידלרים ! בנים גוזאפרימי כור אידמאייאסיו.
פוקראלרי וא אוכסזלרי זולמלאמאסיו. שרה ורבקה קאפויי באסטריג'זי
וא אצמאג'זי ? ביז אללהא סאדיקאנא חיומת אידמאייאסיו.

היום בא לפני איש עני וישאל ממני רחם ובשר. התעמד לפני
מרכנו. אלהי ! מי יעמד לפניך ? מקול ועמק הרים רעשו : הרים רעשו

מקול ועמך: תן לעני מלחמך: המלא הגביע אשר לפני דודי אם ריק? בני! חייה יקרים לי מחיי יקרים לאמי מחייה. אחותי! חייה טובים מחיי. רחמיה רבים יהוה. שרה! המלאים הגביעים אשר לפניך אם ריקים? חיי העבד הזה טובים מחיי נשיאים ומשנים. בני! אהב את ה' מעורר, כי הוא חייה. מדוע נפלו פני עבדך. למה גפלו פניך, בני! אהבו את יהוה מנעורכם ואת דבריו הקדושים שמרו. אתם הרכים את חכמים ואתם תחבמו. אלהי מי יעמד לפני ועמך? מלבנו עשה את כל חפצינו אשר שארנו ממנו. חיי רעים מחיי עבד עולם. חיי השפחה הזאת טובים מחיי הגברת החיא. שרה ורבקה עמדות לפני המלמד. חיינו עברים כצל. רבקה שומעת את דברי דודה. שרה ורבקה רחצות את פניהן. עד מתי את פניכם לא תרחצו?

בבאם וא אנאם! בנא סיוג דירליגנין גנדי דירליגמן פחאלי דיר. רבבי אללהים! דירליגמי כור איטדים זירא או גונאחלר דולו דיר. אללהימיו! דירליגמייו כור איט דיכ זירא אנלר ביוכ גונאחלר דולו דיר. אונלום! נא איצון צהרג סולדו ניווג דושדו? אודאם דן פחאלי פתאבלרימי צאלירר. פחאלי פתאבלריגני בים צאלדי? סגא או אודאלרי בים יאפדי? סניג אודאלריגני ביוים אנאמיג אודאלריגני בניש וא אופסכ דיר? סיוג פתאבלריגני עקל וא חכמה סולדרי דולו דיר. שרה? בוגן סניג יווג פפ שן (איי) דיר. תלמידלרים! צהרגני נא איצון סולדו? בו יראמו פשאלד נחק קאן דוכוירר. תלמידג מתופלריני יאומאיא איסטייר מי יוקסא דגיל מי? שרה ורבקה סיוא איפכ גזבאלר דיכמאיא איסטיירלר מי יוקסא דגיל מי? בנים תלמידלרים סניג פחאלי פתאבלריגני אוקומאיא איסטייר. אנלר ביוים פתאבלרימייו אוקומאיא קאדיר אולוירלר.

קין קרדשים! בו גניא סניג ציצפליג קורודי מי יוקסא דגיל מי. בנים גזמלא ציצפדרים קורודילר. אנאם אביג גזמלא קאפודריני באסטיירר. צול ציצפלי פחצא ציצפליגנין איי דיר. שרה ורבקה! סיוג יווגני מליפה ניג יוונדן דילבר דיר. דוסמלריגני דאר גונדא בוראקמא יאסיו. שמואל ויצחק בו אגיר אראבא יא אמלריני ייכמסנילר. זנגילר פוקרא לרי אונוממאסנילר. שרה ורבקה ביוא איפכ בורונגיכלר אורמסנילר (דוקומסנילר). שרה ורבקה! גופג ילדיוזריני סאייגני אגר אליגיוזן גלירסא (אגר קאדיר אולורסניג). תלמידלרים! רבפיג אונומני כור אידמיסיו. סבין, אי אונלום, יאשליגנדא. רבקה אללהא יאשליגניגן פרי חיומת אידייר. אנאם יאשליגניגן קרמליגניא קד

אללהא פאדיקאנא חיומת איטדי. אללהא אישאניגין (נקבה) יאשליגנין
 דן אחתיארליגניזא קדר

§ 24.

מי האיש התפץ חיים ? דירליב איסטייאן בישי בים דיר ?
 זה העשיר הבוטח בהונו . כאלינא אישאנאן זננין בו דיר ?
 מי האשה העמדת שם ? אורא דא דוראן קרי בים דיר ?
 גדולים הנשיאים היושבים פה . פורארא איטוראן אנאלר ביופ דיר .
 יפות הכלות החולכות בגן . בחצא דא גון גלינלר דילבז דיר .

שם רבים		שם יחיד		VIII א
קדשים, קדשאים קדשי יהוה		קדש, עזיזליב, קדרס קדש יהוה		נפרד נסמך
לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	
קדשי, קדשי	קדשי, קדשי	קדשי	קדשי	} כנוי חזק
קדשקדשין	קדשקדשין	קדשקדש	קדשקדש	
קדשקדשין	קדשקדשין	קדשקדש	קדשקדש	
קדשקדשין	קדשקדשין	קדשקדש	קדשקדש	} כנוי רכה
קדשקדשין	קדשקדשין	קדשקדש	קדשקדש	
קדשקדשין	קדשקדשין	קדשקדש	קדשקדש	

[illegible][illegible]

(VIII ר') עָנִי; עָנִי: פּוֹקְדָא לֵיב , מַן . עָנִי אַחֲרֵי , עָנִי ; עָנִיךָ , עָנִיךָ ; עָנִי ,
עָנִיךָ ; עָנִינוּ ; עָנִיכֶם , עָנִיכֶן ; עָנִים , עָנִין .

הַיָּהוּדָה, אושטא, הַנְּנִי, אושטא בן; הַיָּהוּדָה, הַיָּהוּדָה, אושטא סן, הַיָּהוּדָה (הַנְּנִי) הַיָּהוּדָה, (הַיָּהוּדָה) אושטא או. הַנְּנִי, אושטא בִּיז, הַיָּהוּדָה, הַיָּהוּדָה, אושטא סִיז, הַיָּהוּדָה, הַיָּהוּדָה, אושטא אגלר.

אין, **אין**, יוק דיר, דגיל . **אינמי**, יוק אים, דגיל אים . **אינד**, **אינד**; **אינעם**, **אינעם**, **אינעם**; **אינעם**, **אינעם**; **אינעם**, **אינעם**.

פֶּתַח , פֶּתוּב , פֶּתוּכָה , יאזילמיש .
 פֶּתוּכִים , פֶּתוּבוֹת , יאזילמישלר .
 פֶּתַח , פֶּתוּחַ , פֶּתוּחָה , אצילמיש .
 פֶּתוּחִים , פֶּתוּחוֹת , אצילמישלר .
 אָהַב , אָהוּב , אָהוּבָה , סווילמיש .
 אָהוּבִים , אָהוּבוֹת , סווילמישלר .

פֶּתַח , פֶּתַח , יאזמק , יאזמא יא .
 פֶּתַח , יאודיק דא .
 פֶּתַח , יאזמק ניבי , יאודיגי ניבי .
 לֶפֶת , יאזמא יא , יאזמק איצון .
 מֶפֶת , יאזמק דן , יאזמא דן .

עָמַד , עָמַד , דורמאק . פֶּעַמַּד , פֶּעַמַּד , לַעַמַּד , מַעַמַּד ,
 אָהוּב , אָהוּב , סוּמַב . פֶּאָהַב , פֶּאָהַב , לַאָהַב , מַאָהַב ,
 שְׂמַע , שְׂמַע , אשיטמב . בְּשִׁמְעַ , בְּשִׁמְעַ , לְשִׁמְעַ , מְשִׁמְעַ ,
 חָתַם , חָתַם , מוֹחֵר לִמְב . בְּחָתַם , בְּחָתַם , לְחָתַם , מְחָתַם ,

הַנֶּךְ בְּמִתְּ בְּרוּךְ , אושטא סן מאליונא אישאניג' סין , אושטא סן מאליונא
 אישאנייר סין .

הַנֶּנִי בְּמִתְּ בִּיהוּדָה , אושטא בן רבבא אישאניג' אים , אושטא בן רבבא
 אישאנייר אים .

הַנֶּה בְּמִתְּ בְּשִׁבְלָה , אושטא או עקלינא אישאנייר .
 הַנֶּבֶם בְּמִתְּ בְּאַלְהִים , אושטא סיו אללהא אישאנייר סיגיו .
 אִינְגִי בְּמִתְּ בְּשִׁבְלִי , בן עקלימא אישאניג' דגיל אים . בן עקלימא
 אישאנייר אים .

בְּנִי אִינְגִו בְּתִבְּ אֶת סֶפֶרוֹ , אוגלוס פֶּתַבִּיני יאזמייר .
 אִינְבֶם שְׂמַעִים אֶת שִׁירִי , סיו בנים מוֹרְכוֹ לרימי אשיטמיירסינג .
 אִחוּרִי אִינְגָה תִפְרֶת אֶת מְעִילִי , קיזקרשים גוֹבָאמי דיפמייר .

עֶשֶׂר (VIII א') , עָמַל (V א') , אָמַב , נָדַר , אִינִית איטדי .
 גִּנְגִילִיכ , זְהָמַת , פֶּרַח , (יִפְרַח) צִיפֶלְרִי ,
 חֶדֶשׁ , (VIII א') , יוֹנָן , (IV א') , קִאִיִּנְגִו , צִיפֶצֶב אצרי .
 עֵאִי , עֵאִי באשי , קִסְנוֹת .

- שָׁחַק, (יִשְׁחַק) גִּילְדִי.
אויינא די.
לָמַד, (יִלְמַד לְמַד)
אָזְנֵנְדִי, תַּעֲלִים אִיטְרִי.
רָקַד (יִרְקַד) סִבִּירִי.
אויינא די.
עָץ, (ס' עֵץ) אֵנְאָץ.
עַת, נִקְּתָ, (וַעֲקִיט)
מִפְּנֵי, אֲוִנְדֵּן, סִבִּינְדֵּן.
פֶּתֶר, (יִפְתֹּר) יוֹרְאִי.
תִּקֵּד, (יִתְקַד) אֶרְאִי.
חִשֵּׁף, (יִחְשֹׁף), קֶרְאִי,
טֶרַגְלִיק אֹלֹדִי.
חֶדֶל, (יִחְדַּל) וַאז נִצְדִי,
חֶדֶל לְכַתֵּב, יֹאזְמֹא
דֵּן וַאז נִצְדִי.
חֶדֶל טַפִּי, פִּלֵּי דֵּן וַאז
נִצְדִי, פִּלֵּי נִי קִי וִירִדִי.
שָׁרֵשׁ, (VIII א') ו'
טִבֵּר, דִּמְאֵר.
הֶאָר, (VIII ב') ו'
צִירֵאִי, צֶרֶא.
נִדֵּר, (VII ר') ו', אִינִיטִי.
עֶמֶק, (VII ר') אֶנְיֵשׁ.
דֶּרֶא.
נִדֵּר, (VII ר') ו', טֶאנִי
צִיפֵּס.
שָׁחֹר, (I) ו', כֹּמֹר.
נַעַל, (VII ג') ו', אֶשִׁיב.
צִימָא.

בו צאדיר דא יאטן אדם פים דיר .
בן בֹּאָ אִפֶּס גִּבֹּאֶלֶר דִּיבֵּן קִיִּקְרִדִּשִׁי
סווייר אים . —
גנדי זננילכריונא אישאנן זננילר ג'חיל
דיר . עקללי דניל דיר .
בוטון גון ספירן (אוינא יאן) צוג'וקלר
חכמה וא טרפֿ אַרְבֿ אֲזֶרְנֵמֶ לֵר .
קוקרדשים! סן אושטא בוטון גון אוינאיר
סין , חצאן חכמה וטרפֿ אַרְבֿ אֲזֶרְנֵמֶ
סין ?
אושטא בן קרדשימא ביר דילבר ג'ובא
דיפיר אים . וא סניִנִּי דריניִנִּי גִיבֵּן
בוטון גון אוינא מאיר אים .
אִפֶּס בורונגיִבֵּן דוקוויאן מִסְרִלִי קֶרֶב־אֶשׁ
וא ישראל חלאייק פֿפֿ פֿוקרא דיר .
אִבִּי סאַקליאן דאִיא וא חלאייק פֿפֿ דוגִרֵן
דיר .
קוקרדשים! סניִנִּי צהרִנִּי רִבְקָה נִיִּנִּי
צהרִסִּנִּי דילבר דיר .
בֹּאָ אֵנְאֶלֶרִנִּי צאדירלִי בִּיזִים צאדירלִי
מִיזִא יאַקִּין דיר .

מִי הָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב בְּאַחֵל הַזֶּה ?
אֲנִי אוֹהֵב אֶת אֲחוֹתִי הַתּוֹפֶרֶת לִי מְעִילִי
מְשִׁי .
סְבָלִים וְלֹא חֲכָמִים הַעֲשִׂירִים הַבּוֹטָחִים
בְּעֶשְׂרֵם .
הַנְּעָרִים הָרוֹקְדִים כָּל הַיּוֹם לֹא יִלְמְדוּ
חֲכָמָה וּמוֹסֵר .
אֲחוֹתִי! הִנֵּה שׁוֹחֶקֶת כָּל הַיּוֹם וּמַתִּי
הַלְמְדִי חֲכָמָה וּמוֹסֵר ?
הִנֵּנִי תּוֹפֶרֶת מְעִיל יִפָּה לְאִחִי וְאִינִי
שׁוֹחֶקֶת כָּל הַיּוֹם כְּאִשֶּׁר אֶמְרֶת .
הַשְּׂפֹחָה הַמְּצִירִית וְהָאֵמָה הַעֲבָרִית
הָאוֹרְגוֹת רִדִּיִּי מְשִׁי עֲנִיּוֹת מְאֹד .
הַמִּינִיקָת וְהָאֵמָה הַשּׁוֹמְרוֹת אֶת תְּבִית
יִשְׂרָאֵל מְאֹד .
אֲחוֹתִי! תִּאָּדָר יִפָּה מִהֶאָר רִבְקָה
אֲחִלִּי הַנְּשִׂאִים הָאֵרֶה קְרוֹכִים לְאֲחִלִּינִי .

אָנה הָלְכוּ הַנַּעֲרִים הַשְׂמֵרִים אֶת אֶהְלֶכְם ? סוּיֹג צַדִּירִינֵי סַקְלִיאַן אוֹשַׁקְלֶר .
נִרְאִיא גִּטְרִי ?

סוּיֹג צַדִּירִלְרִינֵי בּוּיִם צַדִּירִלְרִימִיזֶדֶן . אֶהְלֶכְם רַחֲבִים מֵאֶהְלֵנוּ .
כְּנִישׁ דִּיר .

בּו עֲאִי סִזֵּא עֲאִילְרִיגְ בֵּאשִׁי (אוֹלְכִי עֲאִי) . הַחֲדָשׁ הָזֶה לָכֶם רֹאשׁ חֲרָשִׁים .
דִּיר .

אֶנְלִרִיגְ צַהֲרָא לְרִי כְּמוֹר דֶּן וִידֵא קֶרֶאֶרְדִּי . חֲשֶׁךְ מִשְׁחֹר תֶּאֱרֹם .
נֵא אִיצֹן בּוּגֹן אֶכְמֶכּ יִמִּיר סִין ? מִדּוּעַ אֵינְךָ אֵכֵל לֶחֶם הַיּוֹם ?

אוֹ שֶׁאֵךְ בְּרֶאֱבִירְמֵדֵא יוֹק דִּיר , וֵא נִרְאִיא . הַנַּעַר אֵינְנוּ אִתִּי , וְאַנְהָ חָלָהּ אֵינְנִי יוֹדֵעַ .
גִּטְרִי בִילְמִיר אִים .

בּוּיֹב קוֹרְדִּישִׁימִיגְ סִסִּנִּי אִשְׁטִמִּיר מִי . הָאִינְכֶם שְׂמָעִים קוֹל אַחוֹתִי הַגְּדוֹלָה ?
סִינִי ?

גְּבֶבֶרְלֶר נִרְדֵּא דִיר ? — אוֹשְׁטֵא אֶנְלֶר . אִיֶּה הַנַּעֲבֹרִים ? הֵנָּם יוֹשְׁבִים בְּאֶהְלֵיהֶם .
גִּנְדִּי צַדִּירִלְרִינֵדֵא אוֹטוֹרִייר לֶר .

יוֹסֵף יוֹק דִּיר וְשִׁמְעוֹן יוֹק דִּיר . יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ .
אוֹגְרֵנֶכּ (תַּעֲלִים אִידֶמֶכּ) אוֹיִנֵאמֶכּ דֶּן אִי מִזֵּכ לְמוֹד מֶרְקוֹד .

דִּיר . מִזֵּכ בְּמוֹת בִּיהוֹה מִבְּמוֹת בְּאֶרֶם .
רֶבֶכָּא אִישְׁאֶנֶמֶכּ אֶרְמֵא אִישְׁאֶנֶמֶכּ דֶּן

אִי דִיר . עַתָּה לְמוֹד וְעַתָּה רֶקֶד .
אִי דִיר . עַתָּה לְמוֹד וְעַתָּה רֶקֶד .

תַּעֲלִים אִידֶמֶכּ וְקָתִי וֵא אוֹיִנֵאמֶכּ וְקָתִי . עַתָּה לְמוֹד וְעַתָּה רֶקֶד .
(וֵאֶר) .

תַּעֲלִים אִידֶמֶאִיא וְקָתֵא וֵא אוֹיִנֵא מֵאִיא וְקָתֵא . עַתָּה לְמוֹד וְעַתָּה רֶקֶד .
(וֵאֶר) .

אוֹקוּמֵאֶכּ וְקָתִי וֵא יֹאזְמֶכּ וְקָתִי (יֵאֶר) . עַתָּה קֶרֶא וְעַתָּה לְכַתֵּב .
אוֹקוּמֵאִיא וְקָתֵא וֵא יֹאזְמֵאִיא וְקָתֵא (וֵאֶר) .

יִירֶטְמֵאֶכּ וְקָתִי וֵא דִיבְמֶכּ וְקָתִי (וֵאֶר) . עַתָּה קֶרֶזַע וְעַתָּה תִּפְרֹר .
יִירֶטְמֵאִיא וְקָתֵא וֵא דִיבְמֵאִיא וְקָתֵא (וֵאֶר) .

מִבְּחוּבִלְרִי יֹאזְמֵא יֵא וְקָתֵא דִיר . עַתָּה לְכַתֵּב אֶת הַמִּכְתָּבִים .
אִיפֶכּ גְּבֶבֶרְלֶר דִּיבְמֵאִיא וְקָתֵא דִיר .

בְּבֵאֶם מִפְּתוּבִלְרִינִי יֹאזְדִּינֵדֵא סֶרְדִּישִׁים . עַתָּה לְכַתֵּב אֶת מִעִילֵי הַיָּמִים .
אַבְרָא דִּגִּיל אִידִי .

בְּבֵאֶם מִפְּתוּבִלְרִינִי יֹאזְדִּינִי גִיבִי אֶנְלִרִי . אַחִי לֹא הָיָה בְּבֵית בְּכַתֵּב אָבִי אֶת מִכְתָּבָיו .
יְרוּשָׁלַם דֵּא אוֹלָאן דּוּסְמִלְרִינֵא יוֹלְלֵאֶרְדִּי . רָעִי אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם .

בְּשִׁמּוֹעַ יִצְחָק אֶת קוֹל הָדוֹד וַיִּפְּסַח לוֹ אֶת הַדֶּלֶת .
יִצְחָק אֶקְאִסְיִנּוּ סְסִינִי אִשְׁטִרְיִנִי גִיבִי אֲנִי קֶאפּוּי אֶצְרִי .

יִצְחָק הָיָה שׁוֹחֵק בְּחוּץ בְּקֶרֶא מִשָּׁה אֶת הַסִּפֵּר הַיָּקָר הַזֶּה .
מִשָּׁה בּו פֶּרְאֵלִי בְּתֵאבִי אֻקְוֹדְקֶא יִצְחָק סֻקְאֶקֶרֶא אֻיִּינֶאֶר אִידִי .

יִצְחָק לָמַד לִפְנֵי הַמְּלָכִיד בְּשׁוֹחֵק מִשָּׁה בְּרֻחוֹב אֶת הַנְּעָרִים הַעֲצָלִים .
מִשָּׁה טִנְבֵּל צוּג'וֹקֶלֶר אֵילֶן סֻקְאֶקֶרֶא רֵא אֻיִּינֶאֶר דִּיקֶרֶא יִצְחָק מוֹעֲלִימִינֶא אֻזְנֶאֶרֶא תַעֲלִים אִידֶר אִידִי .

אֶתֶם פִּתְחִים אֶת הַדֶּלֶת .
סִין קֶאפּוּי אֶצְאִיר סִינִין .

אֶתֶם הַפִּתְחִים אֶת הַדֶּלֶת .
קֶאפּוּי אֶצְאֵן סִין סִינִין .

אֶתֶּה פֶּתַח וְאֶתֶּה חֲתָם .
סִין יֹאזִיר סִין וֹא סִין מוֹחֲרִלִיר סִין .

אֶתֶּה הַפֶּתַח וְאֶתֶּה חֲתָם .
יֹאזֵן סִין וֹא מוֹחֲרִלִין סִין סִין (יֹאזֵן רֵא) סִין , מוֹחֲרִלִין רֵא סִין .

אֶתֶם שִׁחֲקִים וְאֶנְחֵנוּ לִמְדִים .
סִין אֻיִּינֶאֶרֶר סִינִין , בִּין תַעֲלִים אִידִירֵא אֻן .

אֶתֶם הַשִּׁחֲקִים וְאֶנְחֵנוּ הַלּוֹמְדִים .
אֻיִּינֶאֶרֶרֶר סִין סִינִין , תַעֲלִים אִידֶנֶלֶר בִּין אֻן .

רֵאִיתִי אֶת הַפִּתְחִים וְהֵנָּה פִתְחוּם .
קֶאפּוּלִיר גוֹרְדִים , וֹא אֻשְׁטֵא אֶנֶלֶר אֶצִּיק דִיר (אִידִי) .

תִּלְמִידִי ! הִנֵּכֶם אֶהוּבִים לְאֶחָיוּם מְאֹד .
תִּלְמִידֶרִים ! אֻשְׁטֵא 'סִין אֶלֶלֶהֶא פֶּנּוּ

כִּי לִמְדִים אֶתֶם אֶת דְּבָרֵינוּ הַקְּדוּשִׁים .
סוּגִילִי סִינִין , זִירֵא אִינִינֶא עוֹזִין בִּלְאֻמֶּלֶרֶרֶרֶר רִינִי תַעֲלִים אִידִירֵא סִינִין .

הָאֶנְתָּה הוּאֵה הֵנָּה חֲתוּמָה וְעַל כֵּן רִבְקָה יִאֲנָה יִכְלֶה לִקְרֹא אוֹתָהּ

כִּי מִפְּתוּב—אֻשְׁטֵא אוּ מוֹחֲרִלֵּי דִיר וֹא אִינִינֶא אִיצֵן רִבְקָה אִנִּי אֻקּוּמֵאִי סֵאדִיר דִּנִּיל דִיר .

אֵלֶּה הַרְשָׁעִים הַפְּאִסִים אֶת דְּבַר יְהוָה . הַתְּלִמִּידִים הַחֹלְכִים אֶת חֻכְמֵם יִחַבְּמוּ . אֲחֻתִּי הַלְּמִדָּת לִקְרֹא וּלְכַתֵּב אִינֶנָּה עֲצֵלָה כְּבַת הַנְּשִׂא .

מִרְיָם וְשָׂרָה הַשּׁוֹחֲקוֹת כָּל הַיּוֹם אֵינֶן לֹמְדוֹת מְאֻמָּה . הַעֲמָקִים הַפּוֹרְתִים הָאֵלֶּה מְלֵאִים צִיָּצִים וְכִר עֵץ טוֹב . שְׂרָשִׁי הָעֵץ הַזֶּה יִבְּשׁוּ . הָעֵץ הַזֶּה זָקֵן וְשָׂרְשָׁיו יִבְּשׁוּ . אֲחִי ! אֵיךְ תִּלְבֹּשׁ אֶת בְּגָדֶיךָ וְהֵנָּה קְרוּעִים ? הָעֵץ הַזֶּה בָּא לִפְנֵי הַנְּשִׂא וְעָלָיו בְּגָדִים קְרוּעִים . הַשְׂרָשִׁים הַיִּבְשָׁשִׁים עַד עוֹקֶם לֹא יִפְרְחוּ . תִּלְמִידִי ! עֲצָלִים אֶתֶם ; הִנֵּכֶם שׁוֹחֲקִים וְרִקְדִים כָּל הַיּוֹם וְאִינֶכֶם לִמְדִים מְאֻמָּה . הַעֲצִים הָאֵלֶּה זָקְנוּ מְאֹד וְשָׂרְשֵׁיהֶם יִבְּשׁוּ . הָעֵץ הַזֶּה אִינֶנּוּ עֵץ פָּרִי . עֲצֵי הַנֶּן אֲשֶׁר לְאִבִּי אִינֶם גְּבוּהִים כְּעֲצֵי הַנֶּן הַזֶּה . בְּתִי מִדּוֹעַ אִינֶנֶּךָ אוֹכֶלֶת לֶחֶם הַיּוֹם ? מִדּוֹעַ אִינֶנֶּךָ לֹמְדָת מְאֻמָּה . מִדּוֹעַ תִּאָּרְכֶם

חֲשֶׁהָ הַיּוֹם ? מְרִים וְרִבְקָה ! הַאֵינְכֶן שֹׁמְעוֹת אֶת קוֹל אָבִי הַהוֹלֵךְ בְּנֶן .
אֶתְחַנֵּן. אֵינְנו שֹׁמְעוֹת אֶת קוֹל הַנְּשִׂאִים הַיוֹשְׁבִים בְּאֶהְלֵנו . עַתָּה סָגוּר וְעַתָּה
פְּתוּחַ . עַתָּה לְסָגוּר וְעַתָּה לְפֶתַח . עוֹד טוֹב מְעוֹב . טוֹב לַעְזוֹת אֶת הָעֲנִיִּים .
בְּזֶרֶחַ הַשָּׁמֶשׁ וְאָבִי יֵצֵא מִן הַבַּיִת .

אללחיני אנוטמן פימסא פים דיר . גנדי אללהיני אנוטמן אגאלר
קרנלי דיר . בו פנא אדם איניית איטדיני אינייתי איטמדי . בו אגאלר
אללהא אינייתלר איניית איטדילר . בו אללהא אינייתלר איניית אידן .
אגאלר זנגין מי דיר דבו אראבאיא ייגילן אינפלר סמיו וא קוותלי דיר .
בו אחתייאר אדם אללהינא אינייתלריני איניית איטדי . אקאם באגנינדא
מיווא דירפכרי דיפיר . בו צאדירינדא יאמן חלאייק פכ פכסיו דיר ;
אניג צחקאסי פכמור דן זידא קראדי . פאדנשאה בוגון צאדירינדן
ציקמאדי . זורא או בוגון פכסיו דיר ? או גנב וקתינדא פכסיולנדי .
פאדנשאה . אהגנא אוינאיואן קיו בנים קיוקרדשים דגיל דיר . . . סיוג
צחראלריגיו פיוזם צחראלרימיוזדן אי דיר ; סיו ביוזם קדר פכסיו דגיל
סגיו . בן תעלים אידמכדן ואו נצדים . קיוקרדשים דימכדן ואו נצדי . יצחק
סן בו גונא קדר אוינאמק דן ואו נצמדיג . בוראדא דיבילמיש דירפלר
פיוזיג דיר ? אנלד מייבא דירפכרי דגיל דיר . אנלריג דמארלכרי קורודי .
ביוזם עומרומיו קאייגו וא זהמת דולו דיר . בו גנא גורדוגים דושי פים
יוראיוא בילר ? ביוזם דירפכרימיו יישרמכדן ואו גרדילר דורדינך .
דימכד יישרמאק דן אי דיר . בו גנא פכיוג יילדיולרי בולוטיג סבבינדן
(מפני הענין) קראדילר . קיוקרדשים ! בנים גזבאמי דיכמיא וקת דיר .
הננו לומדים כל היום ואיננו שוחקים כנערים הסכלים ההם . אתם
בטחים בעשרכם ואנחנו בומחים באלהינו . אתם הבוטחים בעשרכם
אנחנו הבוטחים באלהים . שרה ורבקה עצלות מאד ואינן רוחצות את
פניהן . הנך רוחצת את פניך . חננו רוחצים את פנינו . הנכם אחבים
את יהוה כנעוריתכם ושמרים את דבריו הקדושים . אחותי ! הנך אוהבת
את יהוה כנעוריתך ושמרת את דבריו הקדושים . תלמידי ! האתם הצעקים
נחין . הנערים האלה הם הצעקים ולא אנחנו . אחותי איננה חכמה כמוך .
אחותי איננה בבית . סוסינו אסורים בעגלה הכבדה אשר לאבי . כל
תחי הבית הזה סגורים . עת סגר את הפתחים . עת פתוח את הפתחים
וסגורים . עת לסגר את הפתחים . עת לעזר את העניים האלה . עת
עזב את פשעינו הרבים והרעים . העשיר הזה חדל לעזר את העניים

אבי חדל לכתב את ספרו היקר. אחותי שבעה ותחדל לאכל. כלשמות
אחותי את שירי דודי ותכתב אותם על ספר. כתפר אחותי את בגד
ואלבש אותו. כלבש הנער את בגדיו החדשים ויקרע אתם. איה היו
העבר השומר את הבית בגנב הגנבים ממנו כסף וזהב. אבי בא אל
הבית בורח הכנבים.

אללה הר פישני ני תג'ריבא אידר נקק. אללה הר פישני ני תג'ריבא
אידייר. אללה ביזי תג'ריבא אידר. כירסילר סניג' גומיש טאסלריני
צאלדיקרא בן אודאדא יאמר אידים לשכבתים. חלאייק באלי יידיבדא
קרדשים אודאדא אידי. אלמאלרי יימייא וקת דיר. איפכ בורונג'פלדי
דוקומאייא וקת דיר. בו סמיו אינפלרי בוג'אולמאייא וקת מי דיר? יצחק
לשמאל! סיויג'אטלריג'יזי בו אראבאייא ייפמייא וקת דיר. בבאג'
נרדא דיר? או צאדירינדא יוק מי דיר? אושטא או בנים צאדירינדא
דיר. שרה! סן פיימיג' אוגונדן קאצייר סין? בן קאצמייר אים נקבה.
שרה ומרים! סיו אודאג'יזי דא דגיר מי סיוג'יזי? סיו צאדיריג'יזי דא דגיר מי
סיוג'יזי? פארשאהיג' באשי אוורנדפי אלמין טאג' פכ אגיר דיר. בו
פארשאהריג' טאג'לרי פכ דיכבר וא פחאלי דיר. בו אלמין טאג'לרי
יאפאן אוסטאיי גורדים. פוקראלרא יארדים אידמכ יראמולרא יארדים
אידמכרן איי דיר. חכמה וא טרפ ארב אוגרנמכ בוטון גון אווינאמקון
וא ספירמכ דן איי דיר. בבאם אמר אימדיגי גיבי בן אניג' מפתובלריני
יאודים. גונש בלקידיגי גיבי בבאם ירושלם דן ציקדי.

§ 25.

הנני פתב את אשר אמר אבי, אושטא בן יאזייר אים נא ני פי סולדי בבאם.
אושטא בן בבאם אמר אימדיגיני יאזייר אים.
אבי קנה את אשר מכר הפערי, ססרלי סאטריגיני בבאם סאטון אלדי.
אחי פתב את כל אשר שמע, קרדשים גומלא אימדיגיני יאזייר.
הנשיא עשה את כל אשר נדר, אנא הרנא כי איניית אימדי איסא אימדי.
האיש אשר לו הבית הזה עשיר, אול פישני אנא דיר בו אב, זנגין דיר, בו אב
אניג' אולאן אדם זנגין דיר.

הַתְּלִמִּיד אֲשֶׁר לוֹ הַסֵּפֶר הַזֶּה תִּכְבֵּם, בּוֹ כְּתָאב אַנִּיגְ אולאן תלמיד עקללי דיר.

הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵין לוֹ כֶּסֶף עֵנִי, אַחְצָאסִי אולמִיָּאן אדם פֶּקִיר דיר.

הַבֵּית אֲשֶׁר בּוֹ אָבִי גְבוּהָ, בְּבֵאֵם אַנְדָּא אולאן אַבֹּכְסֵב דיר.

הָעִיר אֲשֶׁר שָׁם יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ גְּדוּלָּהּ, אול שְׁדֵר נִרְדָּא כִּי פֶּאֶרְשָׁאָה אומורוייר
ביופ דיר.

הָאִישׁ אֲשֶׁר עָלָיו מְעִיל מְשִׁי עֲשִׂיר, אומורִינְדָּא איפֿכ גִּזְבָּא אולאן פִּישִׁי זַנְגִין דיר

הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר עַל רִאשׁוֹ נֹךְ זָהָב הוּא מְלִכְנֵי, בִּאֲשִׁי אומורִינְדָּא אלמִין טֹאנִי אולאן
פֶּאֶרְשָׁאָה בִּזְיִים פֶּאֶרְשָׁאָהִימִיז דיר.

אַחֲרֵי, אַחֲרֵי הָעֵבֶר, קולוגֶ אַרְדִּי סִירָא, קולוגֶ אַרְדִּינֶן. אַחֲרֵי, בְּנִים אַרְדִּימֶן;

אַחֲרֵיהֶ, אַחֲרֵיהֶ, סְנִיגֶ אַרְדִּיגֶן; אַחֲרֵיוֹ, אַחֲרֵיהֶ, אַנִּיגֶ אַרְדִּיגֶן;

אַחֲרֵינוּ; אַחֲרֵיכֶם, אַחֲרֵיכֶן; אַחֲרֵיהֶם, אַחֲרֵיהֶן.

קל			נפעל		
פתב, יאודי			נכתב, יאזילדי		
לזכר	לנקבה		לזכר	לנקבה	
פתב	פתבָה	יאודי	נכתב	נכתבָה	יאזילדי
פתבתי	פתבתי	יאודיג	נכתבתי	נכתבתי	יאזילדיג
פתבו	פתבו	יאודים	נכתבתי	נכתבתי	יאזלדים
פתבתם	פתבתן	יאודילר	נכתבו	נכתבו	יאזילדילר
פתבנו	פתבנו	יאודיגיו	נכתבתם	נכתבתן	יאזילדיגיו
		יאודיק	נכתבנו	נכתבנו	יאזילדיק
יכתב	תכתב	יאור	יכתב	תכתב	יאזיליר
תכתב	תכתבי	יאור סין	תכתב	תכתבי	יאזיליר סין
אכתב	אכתב	יאור אים	אכתב	אכתב	יאזיליר אים
יכתבו	תכתבנה	יאור לר	יכתבו	תכתבנה	יאזיליר לר
תכתבו	תכתבנה	יאור סיגיו	תכתבו	תכתבנה	יאזיליר סיגיו
נכתב	נכתב	יאור איז	נכתב	נכתב	יאזיליר איז
פתב	פתבי	יאז	הכתב	הכתבי	יאזיל
פתבו	פתבנה	יאזיגיו	הכתבו	הכתבנה	יאזיליגיו
פתב	פתבה (תכתב)	יאזיג			
פתבים	פתבות	יאזיגילר			
פתוב	פתובה	יאזילמיש	נכתב	נכתבה (תכתב)	יאזילמיש
פתובים	פתובות	יאזילמישר	נכתבים	נכתבות	יאזילמישר
נפרד , נסמך	פתב , פתב	יאזמק	נפרד , נסמך	נכתב , הכתב	יאזילמק

גַּם, יְהִי, גַּם אֶת הַמֶּלֶךְ רֹאֲתִי. פֹּאדְשֵׁאוֹי דֹּא גִדְרִים.

גַּם לְאַחֵי נִתֵּן אָבִי סֶפֶר, בִּבְאֵם קִרְדְּשִׁימֹא דֹּא בַתֶּאב וִירְדִי.

גַּם לֶחֶם לֹא אֶכְלֹתִי הַיּוֹם, בּוּגוֹן אַכְמַב דֹּא יִימֵדִים.

גַּם תִּכְּבֵּן גַּם מִסְפָּא רַב עֲמָנִי, יֹאנִימִיורֹא סְלֵאם דֹּא בִיצֵן דֹּא צוֹק דִּיר.

גַּם אֶתְמֹל גַּם הַיּוֹם, הֵם דִּין הֵם בּוּגוֹן.

גַּם לִי גַּם לָךְ לֹא יִמְכֹּר, בְּנָא דֹּא סֵאטְמו, סְנֵא דֹּא. נֹא בְנָא סֵאטְר נֹא סְנֵא.

גַּם הֶמֶל גַּם הַיּוֹם לֹא אֶכְלֹתִי לֶחֶם, דִּין דֹּא בּוּגוֹן דֹּא אַכְמַב יִימֵדִים, נֹא דִין אַכְמַב יִימֵדִים, נֹא בּוּגוֹן.

XI א		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		מִוֶּת, אֱלֹהִים.		מִוֶּתִים?	
נסמך		מוֹת אָבִי.		מוֹתֵי רִשְׁעִים.	
נניח הדרגות	לזכר	לנקבה	מִוֶּתִי	מִוֶּתִי	מִוֶּתִי
			מוֹתֶךָ	מוֹתֶיךָ	מוֹתֶיךָ
			מוֹתוֹ	מוֹתִיו	מוֹתֵיהֶם
	לזכר	לנקבה	מוֹתֵנִי	מוֹתֵינוּ	מוֹתֵינוּ
			מוֹתְכֶם	מוֹתֵיכֶם	מוֹתֵיכֶם
			מוֹתָן	מוֹתֵיהֶם	מוֹתֵיהֶם

תָּוֶךְ, (ix א) ו', אֹרְטָא
תוֹךְ הַבֵּית, אִבְיָ
אֹרְטָאסִי; בְּחוּף
הַבֵּית, אִבְיָ
אֹרְטָאסִינְדָא.
אֵיל, (ix ב) ו'. קֹזְקָא.
יֵין, (ix ב) ו'. שְׂרָאב.
צִיד, (ix ב) ו'. אֵב. גְּבוּר
צִיד, אִבְיָ בְּנָאמִיר.
קָשִׁי, קָשִׁי, (ix ו) ו'.
קַטְיִילִיק.

מִרְפָּא, ו'. אילאג'. שָׁרָף, יִשְׂרָף, יֵאָקְרִי. לְבוֹשׁ בְּגָדִים צוּאִים,
חֶלֶה חֲלִי רַע, פִּנָּא שָׁרָף בָּאֵשׁ, אִמְשָׂא יֵאָקְרִי. פִּירְלִי רֹבֵאֲלֵר גֵּינְמִישׁ.
בְּפִסְיוֹלִיב פִּפְסִיזֶלְנְדִי. יֵאָקְרִי, אִמְשָׂא יֵאָקְרִי. שְׂבַע לֶחֶם, אַבְמֶכּ גַּא
פִּנָּא בְּפִסְיוֹלִיב רֶן יֵאָנְדִירִילְדִי, אִמְשָׂא דוֹיִירֵו. בְּפִסְיוֹלְנְדִי.

אָחִי קָרָא אֶת אֲשֶׁר כָּתַב הַמֶּלֶכֶד. קִרְדִּישִׁים מוֹעֲלִימִינְג יֵאָדִירִינִי אֻקֹּדִי.
בְּנִי קָרָא אֶת אֲשֶׁר נִכְתָּב בַּסֵּפֶר הַזֶּה. אִינְלוֹם בּוּ כַּתָּאב דֵּא יֵאָוִילָאן נִי אֻקֹּדִי.
חֲתֻמִּינִי לְמַד אֶת כָּל אֲשֶׁר נִכְתָּב בַּסֵּפֶר. בְּנִים תַּלְמוּדִים סִנְיָ כַּתָּאבִינִי דֵּא הֵר נֵא
כִּי יֵאָוִילְרִי אִיסָא אֹנְגֶרְנִי.

אָחֻזִי כָּתְבָה לִי אֶת כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַע קוֹקֶרְדִּישִׁים בְּנָא שְׁהִירֵנָא הֵר נֵא פִי
בְּעִירָה. אִשְׁמִילְרִי אִיסָא יֵאָדִירִי.

אָבִי חֶלֶה חֲלִי אֲשֶׁר אֵין לוֹ מִרְפָּא. בְּבֵאם אוּלָא חֲסִטָאִיק (רֶן) חֲסִטָאִלְנְדִי
כִּי אֵנָא אִילָאג' יֻקְדִיר (אִילָאג') אוּלְמִיָאן חֲסִטָאִלְקִין רֶן חֲסִטָאִלְנְדִי.
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אָנְחֵנוּ יוֹשְׁבִים בָּהֶם גְּבוּלִים.

אָחֻזִי נִטְעָה אֶת הָעֵץ אֲשֶׁר אֵבֶלֶת מִפְּרִיו. אַנְלֶרְדֵּא בִין אוּטֹרְדֹנִימִיז אֵבֶלֶר אוֹפֶסֶכּ
דִיר.

סֵן מִיִּבְאָסִנְדֵּן יִירִינִי דִירֵנִי קוֹקֶרְדִּישִׁים. סֵן מִיִּבְאָסִנְדֵּן יִירִינִי דִירֵנִי קוֹקֶרְדִּישִׁים
דִירִיכִי.

אָחִי נִטַּע אֶת הַכֶּרֶם אֲשֶׁר יֵינוּ טוֹב מְאֹד. שְׂרָאבִי פֶכּ אִי אוּלָאן בֵּאנִי קִרְדִּישִׁים דִירִיכִי.
אֶתְמַל מֵת חֲזוּלָה אֲשֶׁר לֹא הָיָה מִרְפָּא רֶן אוּלְרִי אוּ חֲסִטָא כִּי אֵנִינִי חֲסִטָאִלְיִנָא
לְחֻלִּין. אִילָאג' יֻקְ אִירִי.

הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בִּיתָה קְרוֹב לְבִיתִינוּ חֲכָמָה. אָבִי אֵבִימִיזֵא יֵאָקִין אוּלָאן קִרִי עֵקֶלְלִי דִיר.
הָעִיר אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בָּהּ אָחִי גְדוּלָה וְרַחֲבָה שֶׁתֵּר כִּי אַנְדָּא קִרְדִּישִׁים אוּטֹרְוִינִי. בִּיזֵב
מְאֹד. וְא פִּנְיֵשׁ דִיר.

הָעֶבֶד אֲשֶׁר רִדְפָתִי אַחֲרָיו גָּנַב מִבֵּית אָבִי בֶן אֶרְדִּינֶן קוֹדִינִים קוֹל בְּבֵאמִינִי אֵבִינֶדֶן
כָּלִי כֶסֶף וְכֵלִי זָהָב. גּוּמִישׁ סֵאנִיטְלֶר וְא אֵלְמוֹן סֵאנִיטְלֶר
צֵאֲלִי.

עָנִי מְאֹד הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּיתוֹ נִשְׂרָף אֶתְמַל. רֶן אֵבִי יֵאָנָן פִּימֶסָא פֶכּ פֵּאקִיר דִיר.
גַּם אֶת מְרִינִי גַם אֶת קֶשֶׁי עֶרְפְּנוּ יוֹדַע אֵלֶּלֶה בִּיזִים אִסִּילִינִימִיז דֵּא וְא אֵנְסֵאמִיזִינִי
הָאֵלֹהִים. קֵאטִילִינִי דֵּא (עֵינֵאדִצִילִינִימִיז דֵּא) בִּילִיר.

גַּם גֵּדֵר הָאִישׁ הָזֶה גַּם עָשָׂה אֶת אֲשֶׁר בּוֹ אֲדָם הֵם אִינִיית אִיטְדִי הֵם אִינִיית
גֵּדֵר. אִיטְדִינִי אִיטְדִי.

טוב מותי מחי.

זעיר גדולה אשר נשכנו בה נשרפה
באש בעת המלחמה.

ערי ישראל גדולות נשרפו באש.

מתי יקבר האיש אשר מת אחמל פתאם?
עד מתי לא יסגרו פתחי בתיכם?

האיש החכם שהוא מת מות ישרים.

האיש העשיר הזה מת מותי רשעים.

חינו מלאים עמל ונגון, טוב מותנו
מחינו.

תלמידי! לפה נקבצתם פה? — לשמע
חכמה וללמד מוסר.

הקבצו פה גם מחר.

אבי היה בירושלם בהקבץ שם ראשי
ישראל.

גם אני נשכתי בתכרון בהשרף ירושלם
באש.

בהקבר ירושלם ונשרף את בתינו באש.

אחמל בית דודי נשרף באש.

היום בית אחי נשרף באש.

מדוע נקבצים ראשי העם בירושלם?

הפלות הנקבצות פה יפות מאד.

נשיא אלהים אהה בתוכנו.

עבנו גדולות ורחבות וכתובן עם רב
אשר לא יספר.

ימי חיינו קצרים ומלאים עמל ונגון.

אלומים דירלנימין אי דיר.

או ביופ שהר פי ביו אנדא אוטורור אידיו
גנב וקחינדא אטשא יאנדי.

ישראל'ג ביופ שהרלרן אטשא יאנדי'ר.

דון אפאנסיו אולן פיםא חצאן גומליר?
אבל'גיו'ג קאפולרי חצאנא קדר
אורטולמו.

או עקללי אדם דוגרלר אלומיני טאלומי
אילן אולרו.

בו זנגן אדם יראמו לר אלומיני (אלומי
אילן אולרי.

דירלנימין אמב וא קאייגו דולו דיר,
אלומימין דירלנימין דין אי דיר.

תלמידלים! בוראיי נא איצון דושיורי-
ל'גיו? חכמה דיגלמב וא טרפ אדב
אוגרנמב איצון.

בוראיי יאדין דא דושייריל'גיו.

בבאם ירושלם דא אידו אוראיי ישראל
באשלי דושייריל'גיו דא.

ירושלם אטשא יאנדיק דא בן דא חב'ון
דא אוטורור אידים.

ירושלם אלינדיג גיבי אב'לרומיו אטשא
יאקדיק.

דון אקאמיג אבי אטשא יאנדי.

בוגון קרדימיג אבי אטשא יאנדי.

מיללתיג באשלי ירושלם גא נא איצון
דושייריל'גיו?

בוראיי דושייריל'גיו גליגלר פפ דילבר דיר.

ביוים אורטאמוידא (אראמוידא) סן

אלהיג ביר גאנסי סן.

שהרל'מין ביופ וא כ'גיש דיר וא אנל'ג

אורטאמינדא (אצינדא) סאילמייג'ק

צוק חלק (ואר דיר).

עמרומייג גוגלרי קיסא וא אמב וא קאייגו
דולו דיר.

מי שחט את העגל הזה? מתי נשחט העגל הזה? מי שחט את
הפרה? מתי נשחטה הפרה? מי ישחט את העגל? מתי ישחט העגל?
מתי תשחטו את עגליכם? מתי ישחטו עגליכם? שרה ורבקה ומרים!
מתי תקבצנה בבית דודכן? הנבזרים אשר נפלו בימי מלחמה
נקברו בירושלם. הרשעים שרפו באש את בתי עירנו. בתי
עירנו נשרפו באש. הרשע ישרף באש עולם. הרשעים ישרפו באש
עולם. כל ערי ישראל נשרפו באש. תלמידי יקבצו גם מחר לשמע דברי
אלהים. שרה ורבקה ומרים! מתי תקבצנה לשמע שירי האשה התכבדה?
מתי תקבצנה אחותי ואמי ושרה ורבקה ומרים לשמע דברי חכמה וכוסר.
מתי תשחמנה הפרות אשר לדודכן? תלמידי! מתי תקבצו לשמע את אשר
כתב התכם הגדול ההוא. גדולה ורחבה העיר אשר מגדליה נלכדו אתמול.
המלמד אשר תלמידיו תכבדים מת אתמול מות קדושים. העני אשר חליו
היו רעים מת היום.

תלמידי! תקבצו היום בביתי לשמע את אשר יכתב אל המלך. אמי
ואחותי ושרה ורבקה ומרים! תקבצנה היום בחדרי לשמע את השיר היקר
אשר כתב דודי. ראיתי את בית דודי והנה הוא נשרף באש. ראיתי
את ביתך והנה הוא נשרף באש. נשחט העגל. נשחט העגל. כל
העם נקבץ בבית הנשיא. כל העם נקבץ בבית המלך. למי היו הבתים
הנשרפים ההם? עירנו נשרפה באש. עירנו נשרפה באש. עירנו נשרפה
באש. הפרה אשר לאחותי נשחטה אתמול. הפרה אשר לאחי נשחטה
היום. הישראלית והמצרית הנקברות היום היו עניות מאד. השפחה
אשר רבה אחי אחריה נגבה מביתנו מזרקי כסף. העבדים אשר רדפו
משה ושמואל אחריהם שרפו את בית דודי באש. פה נקבצו מלכים
רבים ומי מהם מלך ירושלם? המלך אשר על ראשו נזר זהב גדול הוא
מלך ירושלם. היום עת הקבץ העם. היום יום השחר ירושלם. מתי
עת הסגר הדלת. היום יום הלכד ירושלם. בהלכד ירושלם כל תושבים
בתוכה שרפו את בתיהם באש. בהסגר הדלת ואחי בא מן השדה.

בו יראמו אנא ביזים אבימיזי אמשא יאקדי. אבימיזי אמשא
יאנדי. אבימיזי אמשא יאנייר. ביזים פארשאהימיזי בו אופסכ בורג'
זבט איטדי. בו אופסכ בורג' דון זבט אולונדי. בו אופסכ בורג' זבט
אולונייר. מריבה צוק שחורלד וא אופסכ בורגלד זבט איטדי. ביז
איצריסינרא אוטורדוגמוזי שחר דון זבט אולונדי. דון זבט אולונאן שחר
בנאית ביזב וא איצריסינרא צוק חלק (ואר) כי סאילמאז: יראמולד

גַּנֵּב וקִתְיָנָדָא גִּזְמָלָא אֲבִלְרִימִיזי אִמְשָׁא יֶאֱקִדִּילָר. גַּנֵּב וקִתְיָנָדָא גִּזְמָלָא אֲבִלְרִימִיזי אִמְשָׁא יֶאֱנִדִּילָר. גִּזְמָלָא עֹמְרוּמִיגְ גּוֹנְלָרִי אֵלְלֵהִיגְ פֿלאמֶלְרִינִי (סְוֹלְרִינִי) סֶאקֶלְדִּים. עֹמְרוּמִיגְ גִּזְמָלָא גּוֹנְלָרִי הָר גּוֹנֶאחֶדֶן סֶאקִינֶרֶם (נְשָׁמֶר). גִּזְמָלָא עֹמְרוּגְ גּוֹנְלָרִי אֵלְלֵהִיגְ פֿלאמֶלְרִינִי סֶאקֶלָא. הָר פֿנֶא וָא יֶרֶאמוּ אָדָם דֵּן סֶאקִינֶר (נְשָׁמֶר). תִּלְמִידֵלְרִים! אֵלְלֵהִיגְ פֿלאמֶלְרִינִי דִיגְלִמִּיזי מִי בּוֹרֵאִי דּוּשִׁירִילִיגְיוּ יוֹקֶסֶא טוֹרְפּוֹלֶר דִּיגְלִמֶאִי מִי. שְׂרָה וּרְבֵקָה! סִיז דִּירִלִיגְיוּגְ גִּזְמָלָא גּוֹנְלָרִי גּוֹנֶאחֶדֶן וָא הָר פֿנֶא אִישׁ עֶרְבֶר דֵּן סֶאקִינֶרִיגְיוּ. שְׂרָה וּרְבֵקָה! סִיזִיגְ אֶרֶדִּיגְיוּדֶן קוּוֹאן פֿנֶא קוֹלֶרֶדֶן סֶאקִינֶרִיגְיוּ זִירָא אַנְלֶר סִיזִי אֶלְדּוֹרֶר לֶר (חֶרֶג). בּו פֿנֶא אָדָם דֵּן נֶאסֶרִי סֶאקִינֶאִיִּים, אָו אִיסֶא אֶרֶדִּימֶדֶן קוּוֹאִיר. בּו פֿנֶא יֶרֶאמוּדֶדֶן נֶאסֶרִי סֶאקִינֶאִיִּיק, אַנְלֶר אִיסֶא אֶרֶדִּימִזִּי דֵּן קוּוֹאִיר לֶר. שְׂרָה וּרְבֵקָה! סִיז גּוֹנֶאחֶדֶן סֶאקִינֶמִירֶסִיגְיוּ.

בֵּן פֿנֶא גִּזְמָלָא יֶאֱוֹאֶבֶלֶר יֶאֱוֹמֶא דֵּן סֶאקִינֶר אִים. סִיז רּוֹבֶאֶלֶרִיגְיוּ יֶרֶטֶמֶאדֶן סֶאקִינֶמִירֶסִיגְיוּ. אֶגְלֹם פֿנֶא תִּלְמִידֶלְרֶדֶן סֶאקִינֶמֶאִי קֶאדִיר אֶרֶמֶאז. גַּנֵּב וקִתְיָנָדָא צוֹק קֶאן דִּפּוֹלֶרֶז. גַּנֵּב וקִתְיָנָדָא קֶאן דּוֹפּוֹלִיר. יֶרֶשֶׁלֶם יֶאֶרִין זֶאבֶט אֶלּוֹנוֹר. בִּיזִים בִּיזֶב שְׁהֶרֶלִימִזִּי זֶאבֶט אֶלּוֹנוֹרֶלֶר. בּו חֶלֶק בּוֹרֵאִי נֶא אִיצוֹן דּוּשִׁירִילִי? קִיזְקֶרֶשִׁים! בּו אֶגְלֶאנֶא יִיגִי רּוֹבֶא דִּיפֶמֶאדֶן סֶאקִינֶר. זִירָא אָו אִני יֶרֶטֶמֶר. תִּלְמִידֵלְרִים! גִּהִילֶרִיגְ טוֹרְפּוֹלֶרִינִי דִיגְלֶמֶאדֶן סֶאקִינֶרִיגְיוּ. קִיזְקֶרֶשִׁים אֶרֶדִּינֶדֶן קוּוֹאן פֿנֶא אָדָם דֵּן סֶאקִינֶמִיר. אֵלְלֵה אֲבִלְרִימִזִּי יֶאֱנֶמֶקֶדֶן סֶאקֶלֶאסִין. אֲבִימִזִּי יֶאֱנֶדִּיגִי גּוֹנִי בִּפֶאם אֶלְדִּי. וָא מֶרֶט בִּפֶאמִיגְ אֶזְבֶּאֶרִינֶדָא גּוֹמֶלְדֶו. יֶרֶשֶׁלֶם זֶאבֶט אֶלּוֹנוֹדִי גּוֹן יֶאֱצֶאֶרִיסִינֶדָא אֶמֶטֶרֶאן אַגֶּאֶלֶר וָא בּוֹטוֹן חֶלֶק קֶאצֶּדִּילֶר. בּו דִּירֶפֶלֶר דֶּא אֶזְפֶּסֶב דִּיר וָא אַנְלֶרִיגְ מִיִּבֶאסִי אִי וָא דֶאטֶלִי דִיר. קִיז קֶרֶדֶשִׁים! בִּפֶאם סִנִּיגְ אֶסִירִיגְיוּ וָא עִינֶאדֶצִילִיגְיוּ בִירִיר. סִיזִיגְ אֶלְמִין סֶאגִּיטֶלֶרִיגְיוּ וָא גּוֹמֶשׁ סֶאגִּיטֶלֶרִיגְיוּ בִּיזִים אֶלְמִין סֶאגִּיטֶלֶרִימִזִּי דֵּן וָא גּוֹמֶשׁ סֶאגִּיטֶלֶרִימִזִּי צוֹק דִיר. בִּאשִׁימִיגְ אַגֶּרִיסִי סִנִּיגְ בִּאשִׁיגְ אַגֶּרִיסִינֶדֶן פֿנֶא דִיר. בִּיזִים גּוֹנְלֶרִימִזִּי גִלְגֶּא גִיבִי גִצִּירֶלֶר. יֶאשִׁלֶּגִימִזִּיגְ גּוֹנְלָרִי גִלְגֶּא גִיבִי גִצִּירֶלֶר.

גַּם כִּלִּי כֶסֶף גַּם כִּלִּי זֶהָב נִגְנְבוּ מִבֵּיתָנוּ. גַּם אֶנְחֶנוּ נַעֲבֵד אֶת יְהוָה כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ. הָאֱלֹהִים רַפָּא אֶת חֲלִיִּי אִשְׁרֵי לֹא הָיָה לוֹ מִרְפָּא. הָאֱלֹהִים רָאָה אֶת עֲנִי ויַחֲמַל עָלַי. הָאֱלֹהִים דָּאָה אֶת חֲלִיעֵנוּ וְאֶת מַכְאוֹבֵינוּ ויַחֲמַל עָלֵינוּ. דּוּדִי מַת אֶתְמַל וַיִּקְבֵּר הַיּוֹם בִּקְבֹּר וְקִנִּי. דּוּדִי הָיָה גִבּוֹר צִיד. לִמָּה לֹא אֶכְלֵת מִצִּיד דּוּדִי? בְּנֵי צֵד הַיּוֹם אֶרִיָּה יִפֶּה וְגִדּוֹל. יֵין חֲגֵפֶן הַזֹּאת טוֹב מִיֵּין חֲגֵפֶן

ההיא. העיר נלכדה ובתיה נשרפו באש. האשה הלבושה בגדים טובים ויקרים היא המלכה. המלכה היא האשה אשר עד ראשה נור והב יפה. האיש הזה נמטע כרמים וזיתים ולא אכל מפריהם. ידעתי את מרים ואת קשי ערפם. כל ימי חיי שבעתי עמל ויגון. נורי הזהב אשר על ראשי המלכים כבדים מאד ועל כן הם יקרים מאד. עצינו הנבוכים האלה לא נתנו פרים. עדי הכלה הזאת טוב מעדי הכלה ההיא. החתנים האלה יפים ועדים יקר. החתן היפה הזה שם עליו את עדי. חצי העם נקבץ בבית דודי וחציו בבית אחי. העם נקבץ. חציו בית הנשיא וחציו בית המשנה. כל היושבים בעיר הזאת יקבצו מחר, חצים פה וחצים שם.

בו קוצקאר לר פפ סמיו וא קוותרלי דיר; אנלר חצאן בוגאונרלר? אנלריג אטי סאטיליר מי? משה ומרדכי! סיויג קוצקארלריגיו בנים סורכימיג קוצקארלריגן סמיו וא קוותרלי דגיל דיר. אנר סניג קוצקארליגיו אטי צפילרסא בנים קוצקארלימיג אטיגן אנר גליר (אנר אולור, פבר). בנים חסמאליגימא חיין אילאג' יוק דיר. קוזררשים! סניג חסמאליגיג' בו פוקרא קריגיג' חסמאליגי גיבי דגיל דיר. קרדשים דון צוק טילכי לר אבלאדי. בו אנאלר אבגי ג'פבארלר דיר. אנלריג אביגן בן יימדים. בן בו פנא חלקיג אראסיגדא אוטורמייראים. סיויג אראגידא משה גיבי עקללי תלמיד וא ר מי? אללה ביזים קיינימיזי וא אבגימיזי גורדי וא ביזי אנגירי. בו עקללי אדם סיויג חסמאליקלריגיוזי אוגאלמדי מי? קרמ' ריק גונלרי יאשליק גונלרי גיבי דגיל דיר. סניג אמררי סמיו קוצקארלריג דון בוגאונלרלר. סניג מייבאסי דאטלי אולאן אלמא דירגיג' (תפוח) קורודי. ביזים מייבאסי איי אוראן זייתון דירגימיזי (זית) אמשא יאנדי. אנלריג יאג' איי אולאן זייתון דירפלריגי פים דיכרי? הם שראביגיזי איצדים הם אכמב גא דויידום. בן נא זייתון דירגי גורדום נא באג' פוטוגי. חלק נא סניג אביגא דושיירליסין נא בנים אבימא.

§ 26.

מָהוּר לֵב, פֶּאכ קֶלֶבִּי	מָהוּר, פֶּאכ
מָהוּרִי לֵב, פֶּאכ קֶלְבִּי לֵר	לֵב, ז' קֶלֶב.
שְׁפֶל רוּחַ, אֶלְצֶאק ג' אַנְלִי.	שְׁפֶל, אֶלְצֶאק
שְׁפֶלִי רוּחַ, אֶלְצֶאק ג' אַנְלִי לֵר.	רוּחַ, ג' ג'אן.
תְּמִים דֶּרֶךְ, טוֹגֶל יוֹלִי.	תְּמִים, טוֹגֶל.
תְּמִימִי דֶּרֶךְ, טוֹגֶל יוֹלִי לֵר.	דֶּרֶךְ, יוֹל.

פָּה, אֲנִי כָּבֵד פֶּה, אֲנִי אֲנִילִי, בְּלִטְפִּי.
 לְשׁוֹן, דִּיל כָּבֵדִי לְשׁוֹן, אֲנִי דִילְלִיר, בְּלִטְפִּיר.
 קָרַנֶּה, יִירְמִילִישׁ, יִירְמִיק קָרַנֶּה אֲדָרֶת, יִירְמִיק בִּינִישְׁלִי.
 אֲדָרֶת, בִּינִישׁ, מֵאֲנִישִׁיא קָרַנֶּה אֲדָרֶת, יִירְמִיק בִּינִישְׁלִי לֹר.
 שָׁבֵר, קִירְדִי, סִינִירְדִי שָׁבֵר יֹד, קִירְדִּי אֱלִילִי.
 יֹד, אֱלִי. שָׁבֵרִי יֹד, קִירְדִּי אֱלִילִי לֹר.
 שָׁבֵרִי לֵב, קִירְדִּי קִלְבִּילִי לֹר.
 לְבוּשִׁי מְעִיל, גִּזְבֵּא גִינִישְׁלִיר.

X א		שם יחיד		שם רבים	
נפרד		אויב . רושמאן .		אויבים	
נסמך		אויב אָבִי .		אויבִּי אָבִי	
} כְּנִי חֲדָד כְּנִי רַבִּים כְּנִי	לזכר	רנקבה	לזכר	לנקבה	
	אויבִּי	אויבִּי	אויבִּי	אויבִּי	אויבִּי
	אויבִּיךָ	אויבִּיךָ	אויבִּיךָ	אויבִּיךָ	אויבִּיךָ
	אויבִּיכוֹ	אויבִּיכָה	אויבִּיכוֹ	אויבִּיכָה	אויבִּיכָה
	אויבִּינִי	אויבִּינָה	אויבִּינִי	אויבִּינָה	אויבִּינָה
	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶן
	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶן
	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶן
	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶן
	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶם	אויבִּיכֶן	אויבִּיכֶן

(x ב) מְלַמֵּד, מוֹעֵלִים . מְלַמֵּד בְּנִי, אֲנִילִישׁ מוֹעֵלִים . מְלַמֵּדִי ; מְלַמֵּדֶה ,
 מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדִי, מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדִי ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ;
 מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ;
 מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ; מְלַמֵּדֶה ;

(x ג) אוֹהֵב, מוֹיִגִּי דֹסֵט . אוֹהֵב בְּנִי ; אוֹהֵבִי ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ;
 אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ; אוֹהֵבֶה ;

[illegible]

עוד, ביר דחי, דחי, עודי או עודני, דחי בן ואר אים. עודה, עודה, דחי סן
ואר סין. עודנו, עודנה, דחי או ואר דיר. עודנו, דחי בין ואר אין.
עודכם, עודכן, דחי סין ואר, סניו. עודם, עודן, דחי אנלר ואר דיר.
תחת, טיפ, אלף, - תחת השמים, גופיג אלטינרא. תחת בני, אנלומיג יירינא -
תחתני או תחתי, בנים אלטימרא. בנים יירימא. תחתיה, תחתיה;
תחתיו, תחתיה או תחתיה; תחתנו או תחתנו, תחתיהם, תחתיהן,
תחתם או תחתיהם, תחתן או תחתיהן.
אשרי, נא מוטלו! סאן! אשרי האיש! נא מוטלו אול פיש גא! סאן אול פיש גא!
אשרי, נא מוטלו! סאן! אשרי, אשרי, אשרי, נא מוטלו! סאן!
אשריו, אשריה; אשרינו; אשרים, אשריך; אשריהם, אשריהן.

דודי עודנו חולה, אקאם דחי הפ בפסיו דיר.
אמי עודנה חולה, אנאם דחי הפ בפסיו דיר.
עודה מי, דחי סן דירי סין.
כלמחר עודם יושבים בבית. תלמידלים דחי אברא
אוסורויר לר.

בעודי, דחי בן ואר אולדונטרא.
בעודה, דחי סן ואר אולדונטרא.
בעודכם חיים, דחי סין סאג אולדונטרא.
בעודנו חי, דחי או סאג אולדונטרא.
בעודי או בעודני עשיר, בן דחי זנגין אולדונטרא.
בעודי ועד היום הזה, ואר אולדונטרא בן זונא קרד.
בעודה ועד יום מותך, ואר אולדונטרא אולג'פ זונגא קרד. -

* איש, ז' (I) פיש אר, אישי, אישך, אנשים (VII א) פישלר, אנשי אנשי וכו'
* בן, ז' (א) (I) אטול. בני, בנה, בנים, (III) אטוללר, בני, בני, בנה.

ענש, גידומלדי. חגר, (יחגר), בגלארי, חלק, (יחלק יחלקו) פאיי
תרם, (עת' יתרם) דאקרי. אישרי, בולדו, פאיי
יתרם) בודו. גרע, (יגרע), אפסילטרי, וירדי, פאיי אלרי.
חפך, (יחפך או יחפך) אפסי אישרי. פכוד, (iv) ז', סיי רנפת,
אכטרי, ייקרי, נגרע, אפסילטרי, שאן, עומת, שוופת,
דווירדי, צווירדי, דווירדי. אכסיפ אולרו.

חֶלֶק, (vii ה') ז', פאיי, דָּבָר, (iv) ז', סֹו, שיי, מַח, (i) אֵוֹל, אֵלמִישׁ, בֹּלוּב.
 חֶרֶב, (יחיד vii א') ג', מְבוּל, (i) ז', מְבוּל, שְׂמִיחַ, שְׂמִיחָה, שֶׁן.
 קִילִיג', טוּפֵאן, רָחוּם, מְרַחֲמֵלִי, מְסָרוּר.
 עֵזֶשׁ, (viii א') ז', גִּירוּם, חֶזֶן, (x ב') ז', קֵאִיין, פִּישׁ, (טוּפֵראק אָרִי) חָאפֶס,
 אָבֶל, (vii ה') ז', יאם, אָטא, פִּזְשִׁי, חֶאפֶסְקִיל פִּזְשִׁילִי, טוּפֵראנִי.
 מָאָתֶס, כֶּהֶן, (x ג') ז', כֶּהֶן, עֶל אֶשֶׁר, אַנִּיג אִיצוֹן בִּי, פִּזְשִׁין, (iv) ז', סְבִינֶן.

רָחוּם אֶלְהֵינוּ וְגִדּוֹל חֶסֶד (וְגִדּוֹל-חֶסֶד):
 גִּדּוֹל יְהוָה וְרַב כֹּחַ.
 דִּוְדִי נָצָא מִבֵּיתוֹ שְׂמִיחַ וְטוֹב לֵב.

אַשְׁרֵי תְמִימֵי הָרֶךְ.
 גְּבוּרֵי הַמֶּלֶךְ הָיוּ חֲגֹרֵי חֶרֶב.
 אֲוִיכֵנוּ גְבוּרֵי לֵב.
 אֲוִיכֵי קֶצֶר יָד.
 אֲוִיכֵיכֶם קֶצֶרִי יָד.
 הַיְחֻמִּים הָאֵלֶּה קְרוּעֵי בְגָדִים.
 הַתְּלִמִּיד הָיָה שֹׁבֵר לֵב.
 הַמֶּלֶךְ הָיָה שֶׁפֶל רוּחַ מָאָד.

הַעֲשִׂירִים הָאֵלֶּה שְׁפִלֵי רוּחַ.
 יִתְרוֹ כֶּהֶן מִדֵּן חָתָן מִשָּׁה שָׁמַע אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמִשָּׁה וּלְיִשְׂרָאֵל.
 הַחֲנֹךְ עָשִׂיר מִחוּזְנֵי.
 רַב הָיוּ חֲנֻכָּם וּלְכַסְפּוֹ אֵין מְסָפֵר.
 כִּינֵיג אֵין אִימָאמִי מִשָּׁה נִיג קֵאִיין אִמָאסִי
 יוֹזְרוֹ אֵלְלֵיג מִשָּׁה-גֵא וְאֵ יִשְׂרָאֵל גֵא
 חֵר אִיטְרִינִיגִי אִישִׁטְרִי.
 סִנִּיג קֵאִיין אִמָאגֵ בְּנִים קֵאִיין אִמָאסֵ דֵן
 וְנִינֵן דִיר.
 סִינִיג קֵאִיין אִמָאנִיג צוֹק מֵאֵלִילִי דִיר וְאֵ
 אַנִיג אִקְצֵאסִינֵא חֵסֵאב יוֹק דִיר
 מִדִינִיג אִימָאמְדִירִי, אַנְלֵר אִיפֶס גִבְאֵלֵר
 גִינִימִישׁ וְאֵ יוֹן קִישָׁק בֵּאגֵלִנִימִישׁ דִיר

הַעֲשִׂירִים הָאֵלֶּה שְׁפִלֵי רוּחַ.
 יִתְרוֹ כֶּהֶן מִדֵּן חָתָן מִשָּׁה שָׁמַע אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמִשָּׁה וּלְיִשְׂרָאֵל.
 הַחֲנֹךְ עָשִׂיר מִחוּזְנֵי.
 רַב הָיוּ חֲנֻכָּם וּלְכַסְפּוֹ אֵין מְסָפֵר.
 כִּינֵיג אֵין אִימָאמִי מִשָּׁה נִיג קֵאִיין אִמָאסִי
 יוֹזְרוֹ אֵלְלֵיג מִשָּׁה-גֵא וְאֵ יִשְׂרָאֵל גֵא
 חֵר אִיטְרִינִיגִי אִישִׁטְרִי.
 סִנִּיג קֵאִיין אִמָאגֵ בְּנִים קֵאִיין אִמָאסֵ דֵן
 וְנִינֵן דִיר.
 סִינִיג קֵאִיין אִמָאנִיג צוֹק מֵאֵלִילִי דִיר וְאֵ
 אַנִיג אִקְצֵאסִינֵא חֵסֵאב יוֹק דִיר
 מִדִינִיג אִימָאמְדִירִי, אַנְלֵר אִיפֶס גִבְאֵלֵר
 גִינִימִישׁ וְאֵ יוֹן קִישָׁק בֵּאגֵלִנִימִישׁ דִיר

בתנכם רחב שכל ורב חכמה . יסיונך אימאמינו פניש עקללי וא צוק
חכמהלי דיר .

אויכינו רבים כוכבי השמים אשר אין להם מספר .
דושמאלרימיו אנלרא חסאב אולמיאן
צופנך יולדולרי גיבי צוק דיר .

איהבי ורעי לא יעורו לי ביום מותי . סודלרים וא דוסטלרים בנא אולומינו
גונינדא יאדים אידמולר .

האלחים יחפדך אבלכם לששון ולא ישמע עור בביתכם קול בכי .
אללה סיונך יאסיוני סבינצא דונדורא וא
אבלרונדורא ביר דחי אגלוב סבי

אשיטילמסין . אכלכם יהפך לששון וכביכם לשירים .
יאסיוני סבינצא וא אגלובליו טורפולרא
צוורילר .

בבאם דחי סאג אולדוקרא בנים ימיא בעוד אבי חי היה לי לחם לאכל ובגר
אבמגים וא גימיא רובאם ואר אדי . ללכש .

קרדשים נדרא דיר ? — או דחי הפ איה אחי ? — עודני בבית מלמדו .
מועללמינך אבינדא דיר .

קרדשים ! דחי סן הפ יאטייר מי סין ? אחי ! העודך שוכב ? מתי תלך קלמד
מועללמינך אבינדא העלים אידמפ . בבית מלמדך (מלמדך) ?

איצון חצאן גירג' סין ? המלכח עודנה שמחה על אשר נהרסו
מליפה דחי הפ סונייר אנינך איצון פי מגדלי אויכינו .

דושמאלרימיונך בורג'לרי בוולרי . החומה הנבונה תהיא נהפכה פתאם .
או אופס קלעה אפאנסיו אכטארילרי . תלמידלרים ! למדו חכמה ומוסר בעודכם

חלמידלרים ! דחי סין יאש אולדונגיווא חכמה וא טרף ארב אונגראנאסיו .
אולדומא גופנך אלמינדא אולאן ג'ומלא צעירים .

טן טופאן סבבינדן אולרי . בימי נח היה מבול על הארץ , וכל בשר
אולדומא גופנך אלמינדא אולאן ג'ומלא אשר תחת כל השמים מת מפני
המבול .

טן טופאן סבבינדן אולרי . מלבנו דוד מת וימלך בנו תחתיו .
פאדשאדימיו דוד אולרי וא אנינך יירינא

פאדשאד אולדו . המלכה נהרנה במלחמה וימלך בנה
אולדו פאדשאד אולדו . תחתיה .

מליפה ג'נפרא אולדורולרי וא אנינך יירינא מדי יהודה וישראל נפלו במלחמה
אולדו פאדשאד אולדו . וימלכו בניהם תחתיהם (תחתם) .

יהודה וישראל פאדשאדלרי ג'נפרא דודילר וא אנלרינך יירינא אולדולרי
פאדשאד אולדו .

אם אהרג במלחמה בני ימלך תחפּי .
אנר ג'נפרא אולדור'ליר איסם אוגלום
יירימא פארשאה אולור .

אם רבים פשעינו אלהינו לא נעזר לנו
אנר גונאחלרימיו צוק איסא אללחמיו
ביוא ג'נפ גוננרא יארדיפ' אידמו וא
דושמאנלרימיו' אוגנרא קוליריו .

הנהפך פושי עזר ?
חאבם טריסיני דגישטיריר מי (חבריל
אירר מי) ?

הנהפך עזר הפושי ?
חאבסיו' טריסי דגישטיריר מי (חבריל
אולורמי) ?

האנשים האלה ירדפו לפני אויביהם
בו פישילר דושמאנלריני' אוגנרא
קולירכר אני' איוצן פי רבביו' יולוני
סאקלא מאדילר .

אנשי העיר הזאת מעודם ועד חיום הזה
בו שהריו' אדמלרי ואר אולדוקלריני' בו
גונא קדר גונאח ויללרינרא גור אידולר .

הרשעים יענשו על אשר מאסו ברכי
יראמולר ג'ורומלנירלר אני' איוצן פי טרפ
ארב ויללריני' כור איטריגלר .

כבוד מלכים תקור דבר .
פארשאה לריו' שאני אישי תפתיש אידמפ
(אראמק , אראשירמק) דיר .

אשריכם בני ! כי מלפניכם תכמים מאד .
סאן סיוא אוגוללריס ! זירא סיויו' מועל-
לימלריני' בנאות עקללי דיר .

קמה יציע חלקנו מחלק בני הנשיא ?
נא איוצן ביוס פאיימיו אגאיו' אוגוללריני'
פאיינירן אכסיפ אולאני' ?

לא יציע מחלקכם דבר .
סיויו' פאיינירן חיו' ביר שיי אכסילמו .

העיר הזאת גדולה ואנשיה עשירים וגבוהי לב . הנשיאים האלה
היו אתמול שומחים וטובי לב . האנשים הפתים במלחמה לא נקברו עוד .
אשריה אחי ואשרי עבדיה העומדים לפני . אשריה אחותי ואשרי אנשיה
העומדים לפני . הוצור תמים פעלו , כי כל דרכיו משפט . הסבלים עניי
שכל . היתומים האלה עניי הון ועניי שכל . היתומים האלה עודם עומדים
בחיוץ העוד לכם כסף או זהב ? העוד לכם אח או אחות ? בעוד הנשיא בעיר
אנשי העיר נקבצו אליו כל יום . אנשי העיר נקבצו אל הנשיא בעודנו בביתו .
רבקה ושרה ! למדנה חכמה ומוסר בעודכן צעירות ובבית אבי . עודני
בירושלים . אחותי ! העודך בבית מלמך הפזוב ? אחותי ! העודך שכבת ומתי

תלמידי את אשר אמר לה מלמדה אתמל ? אפי מעודה ועד יום מותה
שמרה דרכי יהוה הטובים . אנשי העיר הזאת חוקים וגבוהים בענקים ;
לא ראיתי מעודי ועד היום הזה גבורי כח כמותם . אנשי המלחמה נחלקו
לחלקים , חצים רדפו אחרי האויב וחצים לכדו את המגדלים וישרפו אתם
באש . נשפחנו כמות מלכ . האילים האלה שמני בשר . אבי מת בשעת
מלחמה ביום ההתקם מגדלי עירנו . אשרי האנשים אשר בגיהם תמימי
דרך ! אשריכן , שרה ורבקה ! פי בגיכן ישרי דרך ותמימי לב .

קרדשים ! סן פאב קרבלי דגיר סין . סניג אוגלוז פאב קרבלי
וא דוגרו יוללי דיר . אוגלוז דא קרדשים דא מוגר יוללי אידילר . נא מוטלו
סגא , קיזקרדשים , זירא אוגולוריג דוגרו קרבלי דיר . נא מוטלו פנים
קיו קרדשימא ! זירא אניג אוגולורי גומרמ קרבלי וא פגיש עקללי דיר .
נא מוטלו שורה גא ! זירא אניג פיצפ אוגלוז בגאית עקללי וא דוגרו יוללי
דיר . שורה ! סניג פיצפ אוגלוז אגיר אגיוזלי וא אגיר דיללי דיר . קוללרים !
נא איצון סיו יירטיק רובאלי סיגיו ? פאדשאח אללהיג אונגא . סיניק
קרבלי גלדי . שחר אכמארילדיג גון בוטון חלק אללהיג אבינדא סיניק
קרבלי (סיניק קלב אילן) דוושירילדיר . דושמאן שהרימיוזי בודדוגיוני
ביו אללהיג אבינא סיניק קרבלי וא יירטיק רובאלי דוושירילדי . פנים
אוגוללרים גבבאר יורפלי (רב , יורב) וא ביופ קוותרלי דיר . אללהימיוזי גיפי
צוק אייליב לי וא ביופ קוותרלי יוק דיר . פאדשאחייג ופיללדי בוגון איפכ
גופא לר גיינמיש אידילר (קבושי מעילי קשי) . ביוזי מועללימדריוז
בוגון ייג רובאאר גיינמיש אידילר . בו מסרלי סייאח צהראלי דיר .
בו גבבארלר קוותרלי אללי דיר . סיויג אוגולוריגיו גבבאר יורפלי דיר .
פבאם דחי סאג אודדוקדא בן בגאית עקללי מועללימלרדן אללהיג יוללריני
וא עוזי סוולריני אונגרנדים . מועללימים ! סניג איי סוולריגיו בן ביר דחי
אונדשמאם . סניג איי סוולריגיו ביר דחי אונדסולמאז .

האיש הזה חכם , עשיר , נדיב ותמים דרך ; אשרי פניו אחריו !
אשרי ארץ אשר מלכיה נדיבי לב . האלהים לא יגרע חלק יתום מחלק
עשיר . לפני האלהים לא יגרע עני מעשיר . חקו שרר אויביכם . בני
ישראל לא יחקו עוד לחלקים . ששוננו נהפך ראבל וליגון כי מת מלכנו ;
אבלנו ויגוננו נהפכו לששון כי אויבינו נרדפו לפנינו . עד מתי נרדף לפני
אויבינו . כבד פה וכבד לשון אנכי . אשרי האיש אשר בניו חבמי לב .
בני ! אם לא תלמד את אשר אמר מלמדה אתמל תענש ענש גדול .
בני ! ענשה גדול מענש התלמיד הסבל ; כי חכם לב אתה ונחפכת רעצל

ולא למדת את אשר אמר מלמדך. למה יגרע כבוד חכמים מכבוד עשירים? אחותי! העוד אישך בחדר? איזה אישך? העודנו בירושלים? גבורי המלך יחלקו שלל אויביהם. הגבורים האלה נרדפים לפני אויביהם. חסדי מלכנו לעולם לא ישכחו. התזכר, בני, יום ההפך החומות? העודך זוכר יום ההרס המגדלים? העבד שוכב תחת העץ בנ. עודני יושבת תחת זיתי ותחת גפני. בני ישראל עמדו תחת החר. העיר נחרסה והחומה עודנה עמדת תחתיה. בתי העיר יחרסו והחומות תעמדנה תחתיהן. האלהים נתן לנו היום ששון תחת אבן ושירים תחת בכי. אם המלכה תהרג במלחמה בנה הגדול ימלך תחתיה. בההרס החומה אחי נשאר תחת אבניה ומת שם. חסד מלכי לא יוכל להשכח מלבי.

סניג אנאג דחי הפ ירושלם דא אוטורוייר מי? או נקבה דחי סאג מי דיר? ביזים דושמאנלרימיו דוסמלרא דונר דוסמלרימיו דושמאנלרא דונמולר. בבאמיג גימלא דוסמלרי פגא, אניג אוגלונא, דושמאנלרא דונדולר. סיוג דוסמלרי דחי סיוא דושמאנא דונבדי. סניג דושמאניג—או דחי סניג אובראירגא דרווייר. סיוג דושמאניג—דחי או אגירודא אולדוקדא סיו אני אולדורא בילמדיגיו. דושמאנלריגיו—אנל דחי סיוג אגירודא איפן אולדורמיאסיו. גנפ וקתינדא בו ביז שחרלר פוראקילדי וא אנלרדא אוטורוגי יוק דיר. ישראל שחרלרי גנפ וקתינדא פוראקילדילר וא אנלר דא בו גונא קדר אוטורוגי יוק אידי. ביז אנדא אוטורוגומיו שחר (שחר פי ביז אנדא אוטורור אידיפ, אוטורדוק) גנפ וקתינדא אכטארילרי וא בו גונא קדר אנדא אוטורוגי יוק דיר. בו שחר לר גיפי ביז וא אי שחר לר פוראקילר מי? שרה ורבקה! סיו אוטורור מי סיוג. סיו נקבה אקאלריגיוג אייקילריני אוטורור מי סיוג? סאג אולדוגיוג דא סיו נקב אוטולמאז סיוג. אוללר קרב דן אוטורויירלר. בן דחי זגנין אולדוגומדא בניס דוסמלריס צוק דיר. מסר פאדשאהניג יירינא פיס פאדשאה אולר? אגר ירושלם פאדשאהי גנפדא אולדורולר איסא אניג יירינא פיצב אוגלר פאדשאה אולר. ביז אוגלר אניג יירינא פאדשאה אולר פירמו זירא או בגאית פפסיו דיר. ישראל אוולדלרי נגני ישראל ביר דחי דושמאנלריניג אונגדא קולמאולר. ישראל שחריר ביר דחי פוזלמאולר. אללהיג היכלי ביר דחי אכטארילמאז. אי דושמאנלריס! בגא חצאן דוסמלרא דונר סיוג. אי דושמאנלריס! בגא דוסמלרא דונאסיו. בן דא סיוא דוסמא דונר איס ואר אולדוגומדן בו גונא קדר בן פוזמן גנפ אלמינדא סניג אוגלוג גיפי טוגר יוללי וא פאפ

קלפלי צוגזק גוֹרמדים. שהרימיוֹג בורג'לרי אכטארילדיג גון אונטוולד
מי? שהרימיו אמשא יאנדי, בורג'לרי איסא ייררנינדא דורויר לר. שהריג
ג'ומלא אדמלרי בוגון ג'נפגא קיליג, באגלי ציקדילר. בו שהריג פישילרי
חאפסלר גיבי סייאח דיר. בו שהריג פישילרי חאפס לר גיבי סייאח
טריילי דיר. סיויג קאיין אמאלג בו גון מסרור וא שן אידי, אניג ארצון פי
אוגלו ג'נפ דן גלדי.

§ 27.

בסבין חד שחטפי את העגל, בסבין פיצאק אילן בוזאבי בוגאולדים.
בשכט ברקל הכה הנשיא את עבדו. אנא קולוני דמיר טאיאק אילן דוגרי.
בדיו אדם כתב בני את מקחבו, אוגלוס מפתוביני קירמיו מורכב אילן יאודי.
הסבין הנה חד ובו אשחט את העגל, בו פיצאק בסבין דיר וא אניג אילן
בוזאבי בוגאולר אים.
למי השכט אשר בו הכה הנשיא את עבדו. כימיג דיר או טאיאק פי אניג
אילן אנא קולוני דוגרי.

אחר, אנדן סוגרא. סוגרא: אחר, סוגרא.

אחר הדברים האלה, בו שילר דן (פסלר דן) סוגרא.
אחר יהרם החזקה, קלעה בוזלדוק דן סוגרא.
אחר אשר נהפכה העיר, אנדן סוגרא כי שחר אכטארילרי, שחר
אכטארילדיקן סוגרא.
אחר אשר נהרגו הגבורים במלחמה, ג'בבאר לר ג'פרא אולדורול-
דיבן סוגרא.

(XI א')		(XI ב')		(XI ג')	
נפרד		כד , צומלכ .		הנף , רודה .	
נסמך		כד העקר .		הנף בני .	
שם יחיד		שם יחיד		שם יחיד	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כדי	כדי	חצי	חצי	תפי	תפי
כדיה	כדיה	חציה	חציה	תפיה	תפיה
כדו	כדו	חצו	חצו	תפיה	תפיה
כדינו	כדינו	חצינו	חצינו	תפינו	תפינו
כדיכם	כדיכם	חציכם	חציכם	תפיכם	תפיכם
כדים	כדים	חציין	חציין	תפיין	תפיין
שם רבים		שם רבים		שם רבים	
נפרד		כדי העקר .		תפיה בני .	
נסמך		חצי הנפור .		תפיה בני .	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
כדי	כדי	חצי	חצי	תפי	תפי
כדיה	כדיה	חציה	חציה	תפיה	תפיה
כדיו	כדיו	חציו	חציו	תפיה	תפיה
כדינו	כדינו	חצינו	חצינו	תפינו	תפינו
כדיכם	כדיכם	חציכם	חציכם	תפיכם	תפיכם
כדיהם	כדיהם	חצייהם	חצייהם	תפיהם	תפיהם

פֶּעַל		פֶּעַל		
כָּבַד , כִּנְּבֹחַ לַנָּרִי .		כָּבַד כִּנְּבֹחַ לַרִי		
לנִקְבָּה	לזכֹּר	לנִקְבָּה	לזכֹּר	
כָּבַדָּה כָּבַדְתִּי כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ כָּבַדְתֶּם כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ	כָּבַד כָּבַדְתִּי כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ כָּבַדְתֶּם כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ	כָּבַדָּה כָּבַדְתִּי כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ כָּבַדְתֶּם כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ	כָּבַד כָּבַדְתִּי כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ כָּבַדְתֶּם כָּבַדְתִּי כָּבְדוּ	כ ב ד
תְּכַבֵּד תְּכַבְּדִי אֶכְבֵּד תְּכַבְּדֶנָּה תְּכַבְּדֶנָּה נִכְבֵּד	יְכַבֵּד תְּכַבֵּד אֶכְבֵּד יְכַבְּדוּ תְּכַבְּדוּ נִכְבֵּד	תְּכַבֵּד תְּכַבְּדִי אֶכְבֵּד תְּכַבְּדֶנָּה תְּכַבְּדֶנָּה נִכְבֵּד	יְכַבֵּד תְּכַבֵּד אֶכְבֵּד יְכַבְּדוּ תְּכַבְּדוּ נִכְבֵּד	י כ ב ד
		כָּבַדִּי כָּבַדְתֶּה	כָּבַד כָּבְדוּ	י כ ב ד
מְכַבֵּד (כָּבֵד) מְכַבְּדוֹת	מְכַבֵּד מְכַבְּדִים	מְכַבֵּד (כָּבֵד) מְכַבְּדוֹת	מְכַבֵּד מְכַבְּדִים	י כ ב ד
	כָּבַד כָּבַד		נִכְבֵּד נִכְבֵּד	י כ ב ד

דָּבָר , סוּלָדִי , סוּלָדִי .	סָל , ד' (XI א') סַפֵּט .	מָנָן , ד' (XI ב') קִלְקָאן :
לָמֹד , אֲוִרְטִי .	יָם , סָמ' יָם , ד' (XI א')	פֶּת , נ' (XI ב') טִילִים
בָּבֶם , יֵאִיקָאֲדִי (צִמְאֲשִׁיר) .	רָנִיו .	(אֲבִמֶכ)
סִפֵּר , הַפְּאִיִּית אִיטְרִי .	חָג , חָג , ד' (XI א')	עֵת , נ' (XI ב') יָקָת .
שִׁבְר , סִנְדִירִי , קִירִי ,	בִּירָאָם , חָג , חָג .	עוֹ , ד' (XI ג') קוּוֹת .
גִּדָּל , בִּיּוֹב אִיטְרִי , בִּיּוֹטְרִי ,	עוֹ , נ' (XI ב') , אֲצִפִּי .	לָאָם , ד' (XI ג') מִילָח ,
אֲוִסְטוֹרִי .	אֲוִפֹן , (XI א') ד' יָבֵר ,	מָעוֹ , ד' (XI ג') קֶלֶחָ .
כֹּבֵב , יֵלָאָן סוּלָדִי .	טַבְּרָגִיפִּי .	עָל , ד' (XI ג') בּוֹיוֹנְסָא .
בִּישָׁל , פִּישִׁירִי .	קָן , ס' קָן , (XI ב') אֲוִיָּא ,	קָבֵר , ד' (VII ב') מוֹזָר .
קֶדֶשׁ , עֲזִיו אִיטְרִי .	אֲוִדָא .	
גָּל , ד' (XI א) , טוֹנֹן		
דִּלְגָא , אֲוִבָא .		

ה' אֱלֹהֵינוּ עֲשֶׂה אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ .	רִבְבִי אֱלֹהִימִיּוֹ דָּנִיוּ וְאֵא אֲנִרְאִי חֲרָ שְׁנִי יֹאפְרִי (יִרְאֲטִרִי) .
ה' אֱלֹהֵינוּ עֲשֶׂה אֶת הַיָּמִים וְאֶת כָּל-אֲשֶׁר בָּהֶם .	רִבְבִי אֱלֹהִימִיּוֹ דָּנִיוּלְרִי וְאֵא אֲנִרְדָּאִי חֲרָ שְׁנִי יִרְאֲטִרִי .
אֲחִי לָקַח אֶת כָּל הַשְּׁפָחָה מֵעַל רֹאשָׁהּ .	קִרְדִּישִׁים חֲלֵאִינִיּוֹ סַפְטִינִי אִינִיּוֹ בִּאֲשִׁינִיּוֹ אֲוִרְטִרִן אֲלִרִי .
אֲנָשִׁים רָשָׁעִים שִׁבְרוּ אֶת כָּרְבָּה וְגַם אֶת סִלָּה וְגָלוּ מֵעַל רֹאשָׁהּ .	(בִּיר קִין) יִרְאִמוּ פִּימִסְאֲלִר רִבְקִינִיּוֹ צִוְּמִלִּינִי קִירְדִּילִר וְאֵא סַפְטִינִי דֵּא בִּא שִׁי אֲוִרְטִרִן קִאפּוֹב אֲלִרִילִר .
דוֹרִי ! לָמָּה לֹא לִמְדָּתָ אֶת בְּנֵךְ חֻכְמָה וּמוֹסָר ?	אִקָּאָם ! נֵא אִיצוֹן אֲוִלְוִנָא עֲלֵךְ וְאֵא חֲרַב אֲדָב אֲוִגְרִטִמִרִינִי .
שָׂרָה ! הִלְמִדְתָּ אֶת בְּנֵךְ חֻכְמָה וּמוֹסָר ?	שָׂרָה ! אֲוִלְוִנָא עֲלֵךְ וְאֵא חֲרַב אֲדָב אֲוִגְרִטִרִינִי מִי ?
לְיוֹם חֲנִנִי אֲמִי בִשְׁלָחָ לָנוּ בֶּשֶׂר עֵגֶל .	בִּירִאֲמִימִיּוֹנִיּוֹ צוֹנוֹנָא אֲנִאֲמִיּוֹ בִּיּוֹא בּוֹזָאֵא אֲמִי פִּשִׁירִי .
הַפּוֹסִים שִׁבְרוּ אֶת אֹפְנֵי הָעֵגֶלָה ,	אֲטִלִּר אֲרִאֲבִאִינִי טַבְּרִלִּינִי קִירְדִּילִר .
לְבִי שָׁמַח בִּי לִמְדָּתִי אֶת בְּנִי דְבָרִי אֱלֹהִים .	קִלְבִּים מִסְרֹר דִּיר פִּי אֲוִלְוִמָא אֲלִלְוִנִי כִּלְאֲמִלִּרִי נִי אֲוִגְרִטִדִּים .
לֹא סִפְרָתָם לָנוּ עוֹד אֶת אֲשֶׁר עֲשֶׂה מִלְּפָנֵי הַגְּבוּר בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה .	סִיו בִּיּוֹא גִבְבָּאֵר פִּאֲדִשְׁאֲדִימִיּוֹנִיּוֹ גִבְבִּי צוֹנוֹנָדָא אִיטְרִינִי חֲפִאִיִּית אִיטְמִרִינִי .

שָׁרָה וְרַבְקָה ! מִדּוּעַ לֹא כִבְסָתֶנּוּ אֶת
בְּגָדֵיהֶן הַצּוֹאִים הָאֵלֶּה ?
לֹא כִנְּכֵנוּ לָכֶם מַעֲדָנוּ וְעַד הַיּוֹם .

הַיּוֹם הַחֹק יִשְׁבֵּר הַיּוֹם אֶת כָּל-עֲצֵי
הַשָּׂדֶה .
מִתִּי , תִּבְשֵׁל לָנוּ אֲמִי , בְּשׂוֹר עֵגֶל ?

מִתִּי תִסְפְּרוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר לְמִתָּתֶם הַיּוֹם ?
מִקְדְּשׁוֹ אֵת בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם .

לְמַדּוּ אֶת בְּנֵיכֶם דְּבָרֵי חֻמָּה וּמוֹסָר .
בְּגָדֵינוּ לֹא כִבְסוּ עוֹד .
מִתִּי יִכְבְּסוּ בְּגָדֵיכֶם הַצּוֹאִים הָאֵלֶּה ?

הַיּוֹסֵפֶר בְּקִבְרֵי חֲסִדֵּי ?
חֲסִדֵּי מִלְכֵנוּ הַחֻכִּים וְהַגְּבוֹרִים לֹא יִסְפְּרוּ
עַד עוֹלָם .
בְּנִי ! אִם תִּכְבְּדוּ אֶת מְלַמְּדֵיכֶם תִּכְבְּדוּ
גַּם אֲתָם .

בְּהִי ! אִם תִּכְבְּדוּ אֶת הָאֲנָשִׁים הַמְלַמְּדִים
אוֹתְךָ חֻמָּה וּמוֹסָר תִּכְבְּדוּ גַם אֶת .
בְּשׂוֹר הָעֵגֶל בְּשֵׁל בְּכָלִי נִחְשֶׁת .

לֹא אֲבָלְתִּי מִבְּשׂוֹר הָעֵגֶל הַמְבָשֵׁל בְּכָלִי
הַנִּחְשֶׁת הַחֲדָשׁ .
יֵינִי בֹאקִיר סֹאגִיטְרָא פִישִׁירִילִמִּישׁ
(פִּישִׁמִּישׁ) בּוֹזֵאבֵּי אֲשִׁינְדָן יִימְדִים .

בְּהִי ! אִם תִּכְבְּדוּ אֶת הָאֲנָשִׁים הַמְלַמְּדִים
אוֹתְךָ חֻמָּה וּמוֹסָר תִּכְבְּדוּ גַם אֶת .
בְּשׂוֹר הָעֵגֶל בְּשֵׁל בְּכָלִי נִחְשֶׁת .

לֹא אֲבָלְתִּי מִבְּשׂוֹר הָעֵגֶל הַמְבָשֵׁל בְּכָלִי
הַנִּחְשֶׁת הַחֲדָשׁ .
יֵינִי בֹאקִיר סֹאגִיטְרָא פִישִׁירִילִמִּישׁ
(פִּישִׁמִּישׁ) בּוֹזֵאבֵּי אֲשִׁינְדָן יִימְדִים .

יהוה עני ומעני, בו בטח לבי. רבבי קווחים וא קלעדם דיר, קלבים
אנא אישאנדי.

בפלים האקה תפוחים ורמונים רבים. בו ספטלרדא צוק אלמאלר וא נארלר
(ואר דיר).

על פני השדה הקרוב לביחנו גל אבנים על פני השדה הקרוב לביחנו גל אבנים
גבוה מאד.

ביחזה אליהנו בטחנו, ענו ומנגנו הוא. רבבי אללהימזא אישאנדיק; קווחימו וא
קלקאנימו או דיר.

למי סלי הרמונים האלה? בו נאר ספטלרי פימיז דיר?
הראית את הים ואת גלי הגבוהים?
רנינו וא אננו אופספ רלגאלריני גורדנו
מי?

מלך מצרים שם על בני ישראל את עלו הכבד מאד:
בנאות אגיר ביונסאסיני קורו;

וא רבבי אללה לרי אנלריז אורניז ביונסאלריני קירדי.

דושמאנימו אוריומזא יאוי וא אוקלר אלן אויבנו בא עלינו בקשת ובחצים.
גלדי.

אוגללרים! אוקלריניזי קורדוניז מי יוסא בגי? בני!
הדרככם את חציכם אם לא?

קוללרים סונגולר וא קלקאנלר אילן גנפ ברמחים ובמנגנים יצאו עבדי למלחמה.
גא ציקדילר.

רבבי אללהיניזי אלטיניזי אילן וא גומישי- פברו את יהוה אליהם בזהבכם
גיו אילן רגבחלייאסו.

רבבי ואר קלביניז אילן סביניז. אחבו את יהוה בכל לבכם.
רבביז אבי חבמילי אטשא יאנדי.

שהרימיוזיג אכלרי-ג'ומלאסי אטשא יאנדי. בית יהוה כלו נשרף באש.
ישראל טופראני פפ איי דיר, זירא

בוטוני (חפמילי) מייבא דירפבר עצי פרי. ארץ ישראל טובה מאד כי כדה מלאה
דולו דיר.

ביו ג'ומלאמיו ביר פקיר פוישיניז אווללרי פרינו בני איש עני אנחנו.
איו.

סיו ג'ומלאגיו עקללי סיגיו, זירא גומלאגיו פלכם חקמים אהם כי למדתם פלכם
עלם וא תרפ ארב אוגרניגיו. חקמה ומוסר.

ערי ישראל הגדולות והיפות כן נשרפו
באש .
אמי בשלה את הבשר ואחר אבלגוהו .
אני יודע .
דושמאלר שהרימזי ואבט איטדילר וא
סוגרא אני אמשא יאקדילר .
קלעה אלינדקון סוגרא שהריג ג'מלא
אומוריג'ילרי קאצדילר .
ג'נב אדמלרי שהר אלינדקון סוגרא
ג'נא (אילן) קאצדילר .

האויבים לקרו את עורנו ואחר שרפוה
באש .
אחרי הלכר החומה כל-יושביו העיר
ברחו .
אנשי המלחמה ברחו לילה אחרי אשר
גלכדה העיר .

איה גביע הזהב אשר בו שטה אבי יין? החדים הפכינים אשר בהם
שחטו בניה את הפרות? היקרים מורקי הכסף אשר בהם שטה דודה מים?
בסלי מי הביא העבד את המפותחים ואת הרמונים? רבקה! מה בסלך?
בימי חגנו שמח לבנו מאד . שרה ורבקה! רבבן לב אכן כי לא חמלתן
על היתומים העניים האלה . אחותי! למה שברת את כנך החדש?
שרה! הלב אכן לבך? איה לא תחמלי על האמה העניה הזאת? העזים
האלה שגמנות ומובות מתי תשחט את עזיה השגמנות? חצי דרכתי
למלחמה . מתי ידרכו הגבורים האלה את חציתם למלחמה? לא אכלתי
עוד פת לחם היום . לא אכלתי עוד את פתי . למי נתנה רבקה את
פתה . קני תבכה אשר עשה נח היו רבים מאד . קוד תפיקם אשר
שמעתי מרחוק היה ערב מאד . תן לי מפתך כי רעב (אף) אנכי מאד .
ראיתי את שרה ורבקה והנה על ראשיהן סלים גדולים . מה היה
בסליהן? שרה ורבקה! מה בבדיכן התדשים האלה? כדינו הגדולים
מלאים מים .

בו קיסא פיצאניג' אילן בו אצמי בוגאולאיא בלירמסין? או
פיצאקלר בי אנדר אילן בו קולרר סניג' אצילריג' בוגאולדילר בסבין
דגיל אירי . ארימדי בסבין קיליג' אילן פארשאומיג' ג'מלא דושמאנרני
קיראר אים (אולדורור אים) . או מורכב בי אניג' אילן בו כתאב יאולרמיש
דיר סיאח דגיל דיר . סניג' אוקרריג' בי אנלר אינ דושמאנלריג' אולדוילדי
אגאץ אוקרר דגיל אירי; אנלר דמיר אוקלר אירי . בו דירג' פולגאסי
אוזון דיר . בו דירג' פולגאסינדא יאמן קרי פים דיר? בו דירכ אופכס וא
אניג' פולגאסי אוזון דיר . סניג' קלקאניג' בנים קלקאנימדן ביופ דגיל דיר .

ביופ פארשאהרריג אלמין קלקאנלרי ואר דיר. נח יאפדיגי גמייג אודארזי
צוק דיר. בן אניג לן ירושלם גא גיטדיגים ערפא (אראבא) וא אניג
מברלרי ביופ אידילר. בן אניג אילן מסרא גיטדיגים גמי ביופ דיר וא
אניג אודארזי פגיש אידילר. בו דגייזג אופסס דלגאלרי אזורינא גון
גמילר קירלירלר. בו גגא אללה שידדתי (קוותרלי) ייל אלן
שהרימיזדאפי גומלא אופסס סלויירי קירדי.

יהוה! כה במחנו כלנו כי אתה עזנו ומגננו. בני ישראל פרם כה
במחו, כי אתה עזרם ומגנם. בני! במחו ביהוה כי הוא עוזרם ומגנם.
האהבת את יהוה בכל לבך? הספין אשר בו נשחטה עזי היה חד מאד.
העגלה אשר לאבי גדולה ואפניה כבדים מאד. אופני העגלה אשר לאבי
נשפרו אתמל. אמי ספרה לי את כל אשר עשה ה' לבני ישראל במצרים.
אחותי כברה את בית יהוה בכספה ובוהבה. אחי גדל בגנו עצי פרי
רבים. גם בני אשר גדלתי שכתוני. חסדי יהוה אספר עד יום מותי.
למה לא תלמדו את בניכם קשת ומלחמה? שרה ורבקה! למה כובתן
לי? אחותי! מתי תספרי לאמי את הדברים אשר ספר לנו מלמדנו היום?
שרה! ספרי לאבי את אשר שמעת בבית דודנו. אל תכזבו, בני! קדשו
את ימי החגים כי קדושים הם. אל יבטחו גבור בעז. אל יבטחו גבורים
בעזם. יהוה! שבר מעלינו את עולנו הכבד. אם לא תלמד את בנה
חכמה ומוסר גם הוא לא יכבד אותה בזקניה.

דגייזג דלגאלרי אזורינא גון פימסאלריג יורגי דמיר יורפ דיר.
קיוקדשים דחי טילימיני יימדי. שהרימיז דפי אופסס סלוייר גומלאסי בו
גגא שידדתי ייריג ספפינדן סינדילר. בו מרחמתלי פארשאהיג ישראל
אולדלרינא איטדיני צוק אייליפלרי אפרן חפאית (נקל) אולונילר.
שרה ורבקה! סייזג בו פירלי רופלריגיו יאייקמאיא וקת דיר. קיום
וא קיוקדשים ביזא בוגון סן בוגאולדיג' בוואביג אמיני פישירידלר.
סניג (נקבה) אצביג' אמי קיום פישירדיגי בוואב אמינדן דאטלי דגיל
דיר. ביו גומלמיז בנאית אן איז זירא דחי טילימימיז יימדי. סניג קייזג
בחצא סינדא זייתן דירפלרי אוסטורדו מי? סיו פייראמיגיו חצאן דוטאנק
סיג' (עזין אידג' סיג'?) ביו פייראמימיז דון דוטטוק (עזין אימדי).
קיום! סניג ספטלריג' דורלר דירפ מייבאסי דולר דיר. קיום! אללה
סניג קוותרג' וא קלעהג' דיר. קיום! אללה אישאן, זירא קלקאניג או
דיר. קיום וא קיוקדשים ילאן סוולמו לר. קיום וא קיוקדשים!
ילאן סוולמינאסיו.

שרה ורבקה! אם לא תלמדנה את בניכן חכמה ומוסר גם הם לא יכבדו אתכן בזקניכן. מי יכבד את האיש המכובד? האנשים המכובדים לא יקברו עד עולם. מימי המבול בני האדם נחלקו לראמים רבים. האלהים שבר על ברזל מעל בני ישראל. לא יספרו חסדי מלכנו כי רבים הם מאד; הם יספרו עד עולם. לא יכלתי לאכל את בשר העגל המבשל אתמל. הנערים האלה לא למדו בביתם; כי יתומים ועניים הם. אשרי האנשים אשר למדו בנעוריהם, כי הם יקברו גם בזקניהם. שרה ורבקה גדלו בבית אבי. גם אחרי אשר יבשל בשר העגל לא נוכח עוד לאכל כי אבי לא בא עוד אל הבית מן השדה. כל הלאמים יקבצו לירושלם לעבד את יהוה. בני ישראל יצאו ממצרים אחרי ששבר יהוה את על הברזל מעליהם. רבקה אחרי אשר גדלה בבית אבי בחרון ישבה בבית דודי בירושלם עד יום מותה. לא למדנו להלחם ברמחים ובמגנים. היום לבשנו את בגדינו אחרי אשר כבסו במים. האנשים החכמים האלה כלם למדו בבית נשיא עירנו. הלכלכן אחות מלמדה כאחותי?

שרה ורבקה! אנר אוולדריג'וזא עקל וא טרפ אדב אוטריר איסג'וז גנדיג'וז דא סיירי אוולד סיג'וז (רג'פתלניר סיג'וז). קיזים! בו פנא סוולרי סוולמינא סינ. ילאן סוולייאן אדם גיבי פנא אדם ואר מי דיר? ילאן סוולייאן קרי גיבי פנא קרי יוק דיר. פאדשאהרניא ילאן סוולייאן פימסאלר גיבי פנא פימסאלר גו'רמדים. בן ישראל פאדשאהרניג'וז מוארלריניג'וז אוורנידא פאקיר קלקאנלר גו'רדים. או קלקאנלר אנלריג'וז קלקאנלרי דיר. מיללתלריג'וז שמאמאסי דיג'וזריג'וז שמאמאסי גיבי דיר. אנאם קיזים וא קיוקרדשים! סיו ג'ומלג'וז אינ סיג'וז זירא בוגון חיץ ביר טירים אכמב יימדיג'וז. קיזים! סניג'וז בוינסאג'וז פפ אניר דיר. אללה אוורניג'וז בוינסאג'וז קירסין. אללה אוורניג'וז (קבה) בוינסאג'וז קירדי. סאן או אוולדרא פי מלמדריני סילאר רר, זירא אנלר דא סילי אוולדלר (סילאניר לר). בבאם גיבי סילי (סילאניראן) פיש יוק דיר. אנאם גיבי סילי (סילא-נילאן) קרי ואר מי דיר? ביזים שחרימיזא צוק איי פחצא לר ואר דיר, וא או פחצא לר ג'ומלסי מייבא דירפלרי דוכו דיר.

§ 28

אָנְפִי, אָנְכִי : אָנִי, אָנִי :
אָפֶה, אָתָה : אָתְּ, אָתְּ :

לף, לָף : לָף, לָף :
 אוֹרֶךְ, אוֹרֶךְ : אֶרֶץ, אֶרֶץ : עֶמֶק, עֶמֶק :
 רַע, רַע : דָּל, דָּל : חָג, חָג : רֶב, רֶב :
 נֶעַר, נֶעַר : נָעַם, נָעַם : יָעַר, יָעַר : פָּחַד, פָּחַד :
 בֵּית, בֵּית : זֵית, זֵית : יֵין, יֵין : מֵים, מֵים :
 אֶרֶץ, אֶרֶץ : עֶבֶד, עֶבֶד : שָׁמֶן, שָׁמֶן : כֶּסֶף, כֶּסֶף :
 פָּתַח, פָּתַח : פָּרַח, פָּרַח : פָּשַׁע, פָּשַׁע : זָרַע, זָרַע :
 עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל וְחֻזָּב וְחֻזָּב : עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל וְחֻזָּב וְחֻזָּב :
 לְדוּרֵי שׁוּר וְחֻזָּב : לְדוּרֵי שׁוּר וְחֻזָּב :
 לְאֲבֵי עֵגֶל וְחֻזָּב : לְאֲבֵי עֵגֶל וְחֻזָּב :
 בָּנָה סָבֵל וְעֵצֶל : בָּנָה סָבֵל וְעֵצֶל :
 יִצְחָק חֵלֶשׁ וְחֻזָּב : יִצְחָק חֵלֶשׁ וְחֻזָּב :

פֶּן לִי רֶבֶשׁ וְלֶחֶם וְלֶחֶם וְלֶחֶם : פֶּן לִי רֶבֶשׁ וְלֶחֶם וְלֶחֶם וְלֶחֶם :
 פֶּן לִי יֵין וְשָׁמֶן וְגִבְעִים : פֶּן לִי יֵין וְשָׁמֶן וְגִבְעִים :

עֶבֶד וְחֻזָּב : עֶבֶד וְחֻזָּב :
 וְחֻזָּב וְחֻזָּב : וְחֻזָּב וְחֻזָּב :

זָרַק, (זָרַק) סֹאדִי : זָרַק, (זָרַק) סֹאדִי :
 פָּנַשׁ (פָּנַשׁ) אֶת פֶּלִי : פָּנַשׁ (פָּנַשׁ) אֶת פֶּלִי :
 בְּפִלּוֹנִי : בְּפִלּוֹנִי :
 גִּלְדִּי, רֹאשׁ גִּלְדִּי : גִּלְדִּי, רֹאשׁ גִּלְדִּי :
 מָבֵל, (מָבֵל) מִנְדִּירִי : מָבֵל, (מָבֵל) מִנְדִּירִי :
 מָבֵל בְּפִי, מִיִּיא : מָבֵל בְּפִי, מִיִּיא :
 סָחֵם, (סָחֵם) אֶרֶץ : סָחֵם, (סָחֵם) אֶרֶץ :
 קֶמֶט, (קֶמֶט) חֻזָּב : קֶמֶט, (קֶמֶט) חֻזָּב :
 דְּרֶשׁ (דְּרֶשׁ) אֶרֶץ : דְּרֶשׁ (דְּרֶשׁ) אֶרֶץ :
 שָׂבַר (שָׂבַר) חֻזָּב : שָׂבַר (שָׂבַר) חֻזָּב :
 זָבַח (זָבַח) מִיִּירִי, קֶרֶן : זָבַח (זָבַח) מִיִּירִי, קֶרֶן :
 אִיטִירִי : אִיטִירִי :

מלכנו כי אתה לכדתן בלן. אלהינו! למה עזבתנו? בתי! למה שכתתני ולא כתבת לי מאומה? העבר הזה עצל מאד ולמה, אחותי, שכתתני? אף, בתי, כתבת את האגרת ולא תתמתית. פתחי ביתנו פתוחים ואת, אחותי! לא סגרתים. שרה ורבקה חרוצות מאד ולמה, אחותי, לא שכתתני לתפר את בנדך? אלהי! לא עזבתך ולא שכתתך כעעורי. בכל לבי דרשתיך. תלמיד! בכל לבי אהבתיכם כי אתם אוהבים חכמה ומוסר. אני פתחתי את הפתחים ולא סגרתים עוד. מי סתם את המעין הטוב הזה? אני סתמתיו. האתה שכרת את האמה העצלה הזאת? ואני לא שכתתך. בתי ואחותי! בכל לבי אהבתיכן כי חכמות אתן ושוכות מאד. לי היו הפרות הבריות האלה ואני מכרתין דדוך. אהבתיך, בתי, כי אהבת חכמה ולמדת היטב כעעוריך.

תלמיד! למה שכתתני ולא כתבת לי מאומה עד היום? שרה ורבקה! למה מאסתני. ואני אהבתיכן בכל לבי? יצחק ושמואל! למה הרסתם את המענים אשר בנגיכם ולמה סתמתום? שרה ורבקה! הפרות אשר לכן היו טובות ובריות מאד ולמה מכרתן? החומה הזאת איננה גבוהה ואתם לא לכדתה. אתם לבדתם את המגדל ושפרתו כאש. שרה ורבקה! אתן פתחתן את הדלת ולא סגרתה. בתי ואחותי, אתן אבלתן את לחמכן ולא סבלתוהו בתמן. אנחנו לכדנו את העיר ושפרנוהו כאש. האנשים האלה חרוצים מאד ועל כן שכתנום לבצר את כרמינו. עצל וסכל הנער הזה ועל כן כלנו מאסנוהו. אלהינו! אהבנוהו ובכל לבנו דרשנוהו. בריאות הפרות האלה ועל כן שכתנו. חמנו עריכם, אויבינו ולא הרגנוכם. רבקה! חמנו עליך ולא הרגנוה. שרה ורבקה! עצלות אתן, ועל כן לא שכתנוכן ומאסתנוכן מאד. אויבי! למה חמלתם עלי ולא הרגתוני ביום המלחמה? —

אללהים דאר גונדא בוראקדי בני זירא גונאחרים צוק ויר. בפאם וא אנאם בוראקדילר בני. אנאם בוראקדי בני. קיזים כור אימדי בני בן ביר פקיר אונלאן אים, (וא) נא איצון אלמארדיגווי דוושירמב איצון (דוושירמייא) בני דוטמאדיגווי (שכר)? בפאם! סן בני אקאמא ויללאדיג. אממא (וא) או אבינרא יוק אידי. אנאם! סן בני כור אימדיג וא סוומדיג בני, זירא בן טנבל אים וא עלם אונגרמדים. שרה ורבקה! סיו בני אני דיגו וא אולדורמדיגו בני. קיזקדשים! בפאם סני בגאית כור אימדי. אכשאם בורדורי סני ראסט גטירדילר אממא סני בוטארלאמדילר. קיזקדשים! אנאם סני כור אימדי זירא סן עלם אונגרמייא סוומייר סן

קרדשים! סני בוגן פים (חק אילן) דומדי? קיו קרדשים! יראמו כימסאלר
 סני אורמאנרא ראסט גטירדילר אממא סני אנ'דילר וא אולדורמדילר
 סני. קיוקרדשים! סני אנאם פכ סוודי, זירא סן זיירכ סין וא אוקומאיא וא
 יאומאיא אונגנדיג. יצחק! אנאם סני פכ כור אימדי, זירא סן מנבל וא
 גיהיל-סין וא בו גונא קדר אוקומאיא וא יאומאיא אונגנמדיג. אללהים!
 גימלא עומדומיג גונלדי סגא סאדיקאנא (באקרת) חיומת איטדים.
 קיוקרדשים! בן סניג פוקראלניג גונלדינרא סגא יאודים איטדים.

סן רבפי אללהימיו סין וא ביז סני בוראקמדיק, רבקה! בן סני אבימרא
 חיומת אידמכ איצון דומדים, סן איסא (ואק) מנבל סין וא סאדיקאנא
 חיומת אידמייר סין. שרה ביז סני קיומיזא עלם אונגרטמכ איצון דומדיק,
 סן איסא גיהיל סין וא חיץ ביר שיי בילמייר סין. בו בורג' פכ אפסכ דיר
 וא בן אני זאבט איטדינימדין סוגרא אני אמשא יאקדים. אללהים! סוגום
 נאסלי אולור (סוגום נא דיר)? וא אונג'פ גונים (אולומימיג גיני) בן אני
 בילמייר אים (אני בילמדים) בן או סמיו אינכ ני סויידים, בן אני סאטמלדים.
 קרדשים אורמאנרא גור אידי, בו יראמולר אני אוראדא ראסט גטירדילר
 וא אני אולדורמדילר. קיוקרדשים אורמאנרא גור אידי, אני אוראדא זוק
 איילר פארם לר וא אכשם פורולרי ראסט גטירדילר וא אני אוראדא
 פאראדילר וא בוטמארלדילר. סויידא ביר ביציפ באליק גוודים וא ביר
 פיופ באליק אני יוטרי. אקאם מפתוביני אני יאודינידן סוגרא (אנדן
 סוגרא פי יאודי אני) מוחורלדי. בבאם מפתובי (אגרת) אוקורו וא אני
 אנאמא וירדי. ביציפ קרדשים אופר דא גור אידי, בו סייאח אינכ אני
 סוודי. קיוקרדשים בבאמא ביר מפתוב יאודי וא אני מוחורלדי. פקיר
 חלאייק או סמיו סגירי דון סויירי וא אני סאטמדי. בו בורג' אפסכ דגיל
 אידי, אממא סן אני זאבט איטמדיג. קרדשים! סן מפתובי יאודיג
 אממא אני מוחורמדיג.

קרדשים! סן בנדן בו לאלי קיוקרדשימא יוללאמק איצון אלדיג
 וא אני אגא יוללאמדיג. קיוזים! בן סגא ייג' רובא דיכדים, סן אני
 ירסדיג. קיוקרדשים! בו חאנים סגא בגאית אי רובאלר דיכדי וא אניג
 איירפלרי סגא פכ צוק דיר, סן איסא אני אונומדיג וא אני סאגנמדיג.
 בץ ביר טילים אבמכ אלדיק, אני סירכא יא מאנדירדיק וא אני יידיכ,
 וא אניג אוצון ביז איך דגיל איז. ביז גומיש אלדיק וא אני אייג'א סיוגירדיק.
 ביז בוגן ביר מפתוב יאודיק וא אני אייג'א מוחורלדינימדין סוגרא אני
 קיוקרדשימא יוללאדיק. יצחק ושמואל! מפתובי (אגרת) יאודיניג די

סוֹגֵרָא אַנִי אֵינִיָּא מִזְחֻלְרֵדִיגֵז מִי? שְׂרָה וּרְבֵקָה! סִין בּוֹגֵן בְּגֵדָן בִּיר
 אִי לֹאִי אֶרְדִּיגֵז. אַנִי סוּלְדִיגֵזִין גִּיבִי אַנְאֵמָא יוֹרְאֶרְדִיגֵז מִי? שְׂרָה
 וּרְבֵקָה! סִין מִלִּימִיגִזִי יִידִיגֵז, נָא אֵיצוֹן אַנִי סִירְפֵּאִיא מֵאַנְדִּירְמִיגֵזִין?
 סִין בּו יִרְאֵמוּ בִישִׁי אֹרְמֵאֲנֵדָא רֵאסְט גִּמִּירְדִיגֵזִין וְאִי אַגִּיִּדִיגֵזִין וְאִי
 אֹלְדֹרְמִיגֵזִין אַנִי. רַבְבִּי בִיזִי סֵאֲגִינְדִי וְאִי בִיזִי יֹאֲרִידִים אִימֵרִי. בּו
 יִרְאֵמוּלְךָ יִידִילְךָ בִיזִי וְאִי יוֹמִדִילְךָ בִיזִי. בִּיר סִמִּין אֵינֵב בִּיזִי סוּדִי וְאִי אַנִיגֵז
 אֵיצוֹן בִּין דְּחִי כְּפִסִּין אִין. סִין אֹנוּטִרְדִיגֵזִין בִּיזִי וְאִי סֵאֲגִינְמֵאֲרִיגֵזִין בִּיזִי.
 אֱלֹהִים! סֵן בִּיזִי גּוֹמִישִׁי סִין גִּרְמִישִׁי גִּיבִי סִיגִירְדִיגֵז. קִיזְרֵדְשִׁים! נָא
 אֵיצוֹן אֹנוּטִרְדִיגֵזִין בִּיזִי וְאִי סִיקֶלֶת גּוֹנְדָא בִיזִי יֹאֲרִידִים אִיטְמִדִיגֵז? בִּין בּוֹגֵן צוֹק
 קֶרְבֵּנְלֵךְ צֵאלְדִיק (נִבְחָ) וְאִי אַנְדִּירִי יִידִיכָּ. בִּין בּו סִמִּין אֵינְפִלְרִי סֵאֲמִרְקִין וְאִי
 אַנְלִירִי בּוֹגֵאֲזֵאֲמִדִיק. אַנְלִירִי סֵאֲמִין אֵלָאן בִּישִׁי אַנְלִירִי אֱלֹהֵא קֶרְבֵּן צֵאלְדִי
 (נִבְחָ קֵאלֶהִים). בּו אַצְפִּילְךָ אִי אִידִי, אַנְלִירִי נָא אֵיצוֹן סֵאֲמִרְדִיגֵז שְׂרָה סִיגֵז
 אִיטְלִירִיגֵז מִקֶּאֶתְסִין דִּיר נָא אֵיצוֹן אַנְלִירִי בּו אַגִּיר עֶרְבֵּאִיא יִיכְדִיגֵז? רְבֵקָה
 גִּיגֵז אִיטְלִירִי פֶּכֶּ מִקֶּאֶתְסִין דִּיר אִי אֵיסָא אַנְלִירִי בּו אַגִּיר עֶרְבֵּאִיא יִיכְדִי.

תִּלְמִידֵלְרִים! בֵּן סִיזִי בְּגֵאִית סוּדִים. זִירָא סִין עֶלְמִי סוּדִיגֵזִין וְאִי
 אֹנְגֵרְנִיגֵזִין. יִצְחָק וְדוּד! בִּין סִיזִי כֹור אִיטְרִיכִי זִירָא סִין פֶּכֶ מִנְפֵּל סִיגֵזִין
 וְאִי חִיץ בִּיר עֵלְם וְאִי טֶרֶפֶ אֹרְבִי אֹנְגֵרְנִיגֵזִין. בּו טֵאסֶלְרֵדֵאֲפִי קֵאֲנֵל
 גִּרְדָא דִיר? — בֵּן אַנְלִירִי יִירָא דֹּפֵרִים. בְּבֵאסִי בְּגֵאִי גִנְדִי אַצְפִּילְרִינְדֵן נְבִיר
 קִין סִמִּין אַצְפִּילְךָ יוֹלְלֵאֲדִי; בֵּן אַנְלִירִי אֱלֹהֵא קֶרְבֵּן צֵאלְדִים. בּו זִנְגֵן
 פֶּשֶׁאֲלֵךְ בּוֹגֵן אַצְפִּילְךָ וְאִי אֵינְפִלְרִי קֶרְבֵּן צֵאלְדִילְךָ וְאִי אַנְלִירִי
 פֹּקֶרְאֲלֵרָא יוֹלְלֵאֲדִילְךָ. יִצְחָק גִּיגֵז וְאִי שְׂרָה גִיגֵז אִיטְלִירִי פֶּכֶ מִקֶּאֶתְסִין דִּיר,
 אַנְלִירִי בּו אַגִּיר עֶרְבֵּאִיא יִיכְדִילְךָ. נָא אֵיצוֹן סִין אַצְפִּילְרִיגֵזִין
 סֵאֲמִרְדִיגֵזִין וְאִי אַנְלִירִי קֶרְבֵּן צֵאלְמִרְדִיגֵזִין? שְׂרָה וּרְבֵקָה! סִין יִיגִי רֹבֵאֲלִירְדִיגֵזִין
 יִירְמִדִיגֵזִין וְאִי נָא אֵיצוֹן אַנְלִירִי בִיר דְּחִי דִיפְמִדִיגֵזִין? שְׂרָה וּרְבֵקָה! בִּין סִיזִי
 סִיזִיגֵז פֹּקֶרְאֲלִירְדִיגֵזִין יֹאֲרִידִים אִיטְרִיכִי, סִין אֵיסָא בִיזִי אֹנוּטִרְדִיגֵזִין. שְׂרָה
 וּרְבֵקָה! סִין פֶּכֶ מִנְפֵּל סִיגֵזִין וְאִי אַנִיגֵז אֵיצוֹן רֹבֵאֲלִירְדִיגֵזִין דִיפְמִכִּי וְאִי
 בּוֹרֹנְגִיפִלְרִיכִי טוֹקוּמֵאֲקִי אֵיצוֹן סִין דוּטְמִדִים. שְׂרָה וּרְבֵקָה! סִין נָא אֵיצוֹן
 כְּפִסִּין סִיגֵזִין? אֵינֵב מִי סִיזִי סוּדִי? מִשָּׁה וְשִׁמְוֵאל! נָא מוֹטְלוּ סִיזִי כִי סִיזִי
 דֵאֲגֵרָא אִין רֵאסְט גִלְדִי וְאִי סִיזִי בּוֹטֵאֲרֵלְמִדִי. בּו יִרְאֵמוּרֵךְ סִין יִידִילְךָ וְאִי
 סִין יוֹמִדִילְךָ. שְׂרָה וּרְבֵקָה! בּו יִרְאֵמוּ לֵךְ סִיזִי אֹרְמֵאֲנֵדָא רֵאסְטִיגִלְדִילְךָ
 וְאִי סִין אֹלְדֹרְמִדִילְךָ.

אֲחִי, אֵתָה אֵכֶלֶת אֶת הַתְּפוּחִים וְאֵנְכִי לֹא יֹדַעְתִּי. חֵן לִי
 פֶּתַח לֶחֶם כִּי רָעֵב אֲנִי: אֵנְכִי לִמְדַתִּי אֶת אֲשֶׁר אָמַר מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה

עורך שוכב. מלכי! חמול עלי ועזור לי, כי נער יתום ודל אנכי: מלכי!
 חמול על היתומים האלה כי מדך רב חסד אתה: איש קבד פה וכבד
 לשון אנכי: לא אוכל לעזר את האשה העניה הזאת כי איש עני אני:
 אתבתך בתי כי תכמה את. אחי! תן לי את האגוזים ואת התפוחים קח
 לך. תן לי את הסוסים ואת החמורים קח לך: תמים אתה אחי ויפה ומום
 אין בך. תמימה את אחותי ויפה ומום אין בך. אלהינו שלח עורך לנו כי
 בטחנו בך. התלמיד הזה רע: הבית הזה צר: אבי בא מירושלם ליום
 תג: ואבי ערב טרפו את דודי ביער: תן לי את תנין: היום לא שתיתי
 מים. מי הנער הזה אשר אתך: לא ידעתי מי הנער. בגן דודי היה ארז
 גבוה. אתמול רוח חזק שבר את הארז: אבי נתן אל התרש זהב וקסם ונחשת. דברי
 את הצרור ואת הקסם? אבי נתן אל התרש זהב וקסם ונחשת. דברי
 חכמה יקרים לי מזהב וקסם: כל אנשי העיר וקו ונער עשיר ודל יצאו
 לקראת המלך. אבי נמערו כרם ונזית. אלהי הפושעים עץ ואבן. הפושעים
 עובדים אלהי אבן ועץ ואנחנו עובדים את יהוה אשר עשה שמים וארץ.
 אתה הלכת לכרכך אתמול, למה לא לקחת את בנה עמך? קטן הנער
 ולא ידע עוד טוב ורע: הבית אשר בו יושבים העניים האלה שפל וצר:
 לא שתיתי מים ולא אכלתי לחם. אין בי עון ופשע: מיהוה בית והון.
 שארתי מאדהים חכמה ושכל ולא שאלתי עשר והון. מי ומי התלמידים האלה?

§ 29.

במזג במזג, נביא בן אוולא דא סן, בן נאסלי איסאם סן דא
 אוולא סין.
 בעמי בעמך, נביא בנים מיללתיים. אוולא סניג מיללתיג. בנים
 מיללתיים נסלי איסא סניג מיללתיג דא אוולא דיר.
 בסוסי בסוסך, בנים אמלרים סניג אמלריג גיבי דיר.

פרמוני פרמונה, בנים נארים סניג נאריג גיבי דיר.
 במדך בפרעה, סן נאסלי איסא פרעה דא אוולא דיר. סן פרעה
 גיבי סין.

באתמל בתיים, דון נסלי איסא בוגון דא אוולא דיר. דון בוגון
 גיבי דיר.

בדוד בשלמה, מלכי ישראל הם, נאסלי דוד אוולא דא שלמה
 אנלר ישראל פארשאה לרי דיר.

בבחי אקמל בבחי תיום, דון פי קוותים נאסלי איסא בוגנפי קוותים
 דא אוולא דיר.

שם יחיד		שם רבים	
XII א			
נפרד	מִקְנָה סוּרֹז, מַאל	מִקְנִים	
נִסְמָךְ	מִקְנָה אֶבְרָהִם .	מִקְנֵי אֶבְרָהִם .	
לזכר	דנקבה	לזכר	לנקבה
מִקְנֵי	מִקְנֵי	מִקְנֵי	מִקְנֵי
מִקְנָה	מִקְנָה	מִקְנָה	מִקְנָה
מִקְנָהוּ	מִקְנָה	מִקְנָהוּ	מִקְנָה
מִקְנָנוּ	מִקְנָנוּ	מִקְנָנוּ	מִקְנָנוּ
מִקְנָהֶם	מִקְנָהֶם	מִקְנָהֶם	מִקְנָהֶם
מִקְנָהֶם	מִקְנָהֶם	מִקְנָהֶם	מִקְנָהֶם

xii ב'. מַעֲשֵׂה, אִישׁ, מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, אֱלֹהֵי אִישׁ. מַעֲשֵׂי; מַעֲשֵׂה, מַעֲשֵׂה; מַעֲשֵׂהוּ, מַעֲשֵׂה; מַעֲשֵׂנוּ; מַעֲשֵׂבָם, מַעֲשֵׂבָן; מַעֲשֵׂם, כַּעֲשֵׂן; — מַעֲשִׂים; מַעֲשֵׂי אֱלֹהִים; מַעֲשֵׂי; מַעֲשִׂיךָ, מַעֲשִׂיהֶם, מַעֲשִׂיהֶן.

אֶת, קָרַשׁ, אֲחִי יוֹסֵף, יוֹסֵפִּיזְךָ קָרַשׁ; אֲחִי; אֲחִידָה, אֲחִידָה; אֲחִיו (אֲחִיהוּ),
אֲחִיהָ; אֲחִינוּ; אֲחִיכֶם, אֲחִיכֶן; אֲחִיתֶם, אֲחִיתֶן, — אֲחִים; אֲחִי יוֹסֵף,
אֲחִי (אֲחִי); אֲחִידָה, אֲחִידָה; אֲחִיו, אֲחִיהָ; אֲחִינוּ; אֲחִיכֶם, אֲחִיכֶן;
אֲחִיתֶם, אֲחִיתֶן.

• פֶּה, אֵיזוֹ, פִּי חֲמֹמֶר, פִּי; פֶּה, פִּיךָ; פִּי (פִּיהַ) פִּיָּה; פִּינוּ; פִּיכֶם, פִּיָּכֶן;
פִּיהֶם, פִּיָּהֶן.

גִּידֵל = גִּדֵּל . שָׁמַר = שָׁמַר . פִּירָה = פִּירָה .

יִשְׁלַח = יִשְׁלָח . מִשְׁלַח = מִשְׁלָח

פֻּעַל		פֻּעַל		
בָּרַךְ, אֶלֶּיִשְׁלֹנִי .		בָּרַךְ אֶלֶיִנִּישְׁלֹדִי .		
לִנְקָבָה	לִזְכֹּר	לִנְקָבָה	לִזְכֹּר	
בָּרַכָה בָּרַכְתָּ בָּרַכְתִּי בָּרַכּוּ בָּרַכְתֶּן בָּרַכְנוּ	בָּרַךְ בָּרַכְתָּ בָּרַכְתִּי בָּרַכּוּ בָּרַכְתֶּם בָּרַכְנוּ	בָּרַכָה בָּרַכְתָּ בָּרַכְתִּי בָּרַכּוּ בָּרַכְתֶּן בָּרַכְנוּ	בָּרַךְ בָּרַכְתָּ בָּרַכְתִּי בָּרַכּוּ בָּרַכְתֶּם בָּרַכְנוּ	ר ז ע
הִבָּרַךְ הִבָּרַכְי אֲבָרַךְ הִבָּרַכְנָה הִבָּרַכְנָה נִבָּרַךְ	יִבָּרַךְ הִבָּרַךְ אֲבָרַךְ יִבָּרַכּוּ הִבָּרַכְנוּ נִבָּרַךְ	הִתְבָּרַךְ הִתְבָּרַכְי אֲתָבַרַךְ הִתְבָּרַכְנָה הִתְבָּרַכְנָה נִתְבָּרַךְ	יִתְבָּרַךְ הִתְבָּרַךְ אֲתָבַרַךְ יִתְבָּרַכּוּ הִתְבָּרַכְנוּ נִתְבָּרַךְ	ר י ט ע
		בָּרַכְי בָּרַכְנָה	בָּרַךְ בָּרַכּוּ	י א ו
מִבָּרַכָה (קִבֵּל) מִבָּרַכּוֹת	מִבָּרַךְ מִבָּרַכִּים	מִבָּרַכָה (קִבֵּל) מִבָּרַכּוֹת	מִבָּרַךְ מִבָּרַכִּים	ב י נ ו
			נִפְרַד בָּרַךְ נִסְמָךְ בָּרַךְ	ר ס מ ס

פֶּעַל		פֶּעַל		
רָחַם, מרחמת אולונדה, אנילדי.		רָחַם מרחמת איטרי, אנידי.		
לנקה	לזכר	לנקה	לזכר	
רָחַמָה רָחַמְתָּ רָחַמְתִּי רָחַמְנו רָחַמְתֶּן רָחַמְנוּ	רָחַם רָחַמְתָּ רָחַמְתִּי רָחַמוּ רָחַמְתֶּם רָחַמְנוּ	רָחַמָה רָחַמְתָּ רָחַמְתִּי רָחַמוּ רָחַמְתֶּן רָחַמְנוּ	רָחַם (כס) רָחַמְתָּ רָחַמְתִּי רָחַמוּ רָחַמְתֶּם רָחַמְנוּ	ר ח מ
תָּרַחַם תָּרַחַמְתָּ תָּרַחַמְתִּי תָּרַחַמְנוּ תָּרַחַמְתֶּם תָּרַחַמְנוּ	יָרַחַם תָּרַחַם אָרַחַם יָרַחַמוּ תָּרַחַמוּ נָרַחַם	תָּרַחַם תָּרַחַמְתָּ אָרַחַם תָּרַחַמְנוּ תָּרַחַמְתֶּם נָרַחַם	יָרַחַם תָּרַחַם אָרַחַם יָרַחַמוּ תָּרַחַמוּ נָרַחַם	י ר ח מ
		רָחַמְתִּי רָחַמְתֶּם	רָחַם רָחַמוּ	ר ח מ
מָרַחַמָה (תפת) מָרַחַמְתֶּם	מָרַחַם מָרַחַמִּים	מָרַחַמָה (תפת) מָרַחַמְתֶּם	מָרַחַם מָרַחֲמוּ	מ ר ח מ
			נפיד רָחַם נפמך רָחַם	ר ח מ

אָבד, ג'יב איטרי .	פֿחש, אײַנפֿר איטרי, ילאן, סוולרי .	נחג, גײטורדי, גײטורדי האײדאדי .
מחר, מו אולד, מײלד צביב אולד, צביב איטרי .	טחר, פאב איטרי .	בֿקע, יארדי פארלאדי .
מאן, איסטמדי .	גרש, סורד, קוודי, קרי אוצון אינדרי .	מֿרעה, (XII א) ז' אומר אומלאק .
חרת, בֿפֿר איטרי .	קרה, ראסט גלדי .	מֿחסה, (XIII א) ז' סיגניק .
גדף, רבני איטרי, בֿפֿר איטרי, כופרי .	רעה, גוטרי .	מֿכסה, (XII א) ז' אורטו .
פחד, גיילדי, אײַנפֿר איטרי .	עבר, (עכור, נעכר) צאייפאדי .	רועה, (XII א) ז' פוטוגי צובאן .
מֿצפה, (XII ז') אונטב ייר נרן פי קראבול באגיר, קראבול בורגי .	בקר, (V), סיגיר (גיגס) איצון .	צופה, (XII א) ז' באגני קראבול .
מראה, (XII ז') פֿורום קייאפֿת, צהרא, (ציבאיי) .	בוקר, (X ב') סיגירגי טווארצי .	עגל, (עגלה, עגלים, עגלות), טיגרי .
מֿקרה, (XII ז') ראסט גליש, קאזא, דרוש, אוצור .	מֿדבר, (III ז') יבאן .	פרעה, פֿרעה (מסר פאדשאהלדינא וירילן אר) .
צאן, (I קיי, גיגס איצון)	ארך, (ארכה, ארכים, ארכות), אוזון .	פנען, פנען (מילל ארס) .
	עמק, (עמקה, עמקים, עמקות), דבן .	ארץ, פנען, פנען טופראני .
		תְּרִישׁ, תְּרִישׁ, תְּרִישׁ, (ביר ביוב משהור שדריג אדי .

שְׁלֹמֹה ! כְּמוֹךָ כְּאֶחֶיד חֲכָמִים אֲתָם .	שְׁלֹמֹה ! נִגְאָ סָן אוּלֵא דֵא קִרְשִׁינָּ סִין עֵקְלִי סִינִין .
כְּשִׁלְמֹה כְּאֶחֶיד גְּבוּרִים הֵם .	נֵאסְלִי כִי שְׁלֹמֹה אֲחֵלֵא דֵא אִינֵי קִרְשִׁלְרִי גְבֵבֵאֵר דִּיר .
כְּרֹעֵה מִקְנֵי כְּרֹעֵה מִקְנֵה .	בְּנִים סוֹרְבִימִין צוּבֵאנִי סִינֵי סוֹרְבִינִין צוּבֵאנִי גִיבִי דִיר .
כְּמַעֲשֵׂיךָ כְּמַעֲשֵׂי אִישׁ רָשָׁע .	סִינֵי אִישְׁלִינֵי יִרְאֵמוּ כְּשִׁינֵי אִישְׁלִרִי גִיבִי דִיר .
כְּמֶרְאָה כְּמֶרְאָה בֶּן הַמֶּלֶךְ (דִּיל הַמֶּלֶךְ) .	סִינֵי כְּרֹחֲמֵי פֵאדִשְׁאֲרִינֵי אֲוֵלֹנִין כְּרֹחֲמוּ גִיבִי דִיר .
כִּי מִחֵר לִכְתֹּב אֶת מִכְתָּבוֹ .	אֲוֵלֹם כִּיכְחֵלְרִינִי יֵאזְמוּיֵא מִיִּלְרִי, (מִן יֵאזְרִי) .

בני ! מה-נה מהרף ללקט את הרפוזנים
אשר בני ?
נאכלו ! נא בו (נאסלי) בחצאמראפי
נארלרי דושירמיא טולריג (צבי

דושירדיג) ?

ניגא סן אוולא דא קרדיש, סו
מועללימיגז אמר איטריני צבי
אונרדיגז .

אללהא חיומת אידניג . או סיו ג'ומלא
גונאחלריגזון צביפ פאכ אידר .

בבא אוולר לר אווריא (אחלרע)
מרחמת איטריני צבי רבפי אווריא
(ביזא) מרחמת אידר

שהרלרימז בוולדילר וא יבאט וא
סורבלר אוטארינא דונדילר .

ג'ומלא בני ישראל רבפי אללהלרי
אלגישליירלר (מדיח אידוילר) וירא
או אנלריג אונגנדן ג'ומלא פנען טופרא-
ניניג מיללחלריני סורדי (קוורט) .

פנען טופראניניג ג'ומלא מיללחלרי בני
ישראלניג אונגנדן קוולדילר .

בני ישראל טופרקלריניג ג'ומלא דושמא-
לריני דקע אידרלר .

ביוס ג'באארלרימז טופראנימקדן ג'ומלא
דושמאנלרימז צביפ דקע אידרלר .

בני ישראל מרחמתלר לר אגר רבפי
אללהלרינא סאדיקאנא וא ואר קלבלרי
אילן חיומת אידר איסאלר .

פנען טופראני פכ אלגישלנמיש (מפבר)
טופרקדיר .

נסלי פי ירושלם אוולא דא הרשיש פכ
ביוב וא דילבר דיר .

נאסלי פי שרה אוולא דא קוויג אלגישלנר .

נאסלי פי בניס סורבלרימז צובאנלר
אוולא דא סניג סורבלריניג צובאנלר
סיו יבאניג ארדינא גוטורדילר .

כמוך פאחיף אתם מהרףם ללמד את
אשר אמר לכם מלפדכם .

עברו את יהודה, הוא ימהר לטהר אתכם
מכל פשעכם .

ברחם אב על בנים ירחם יהודה עלינו .

ערינו נהרסו ונהפכו למדבר ולמקעה
עדרים .

כל בני ישראל מקריים את יהודה אליהם
כי הוא גרש מפניהם את כל עמי
ארץ כנען .

כל עמי ארץ כנען גרשו מפני בני ישראל .

בני ישראל יגרשו מארצם כל אויביהם .

גבורינו ימהרו קגרש מארצנו את כל
אויבינו .

בני ישראל ירחמו אם יעברו את יהודה
אליהם באמת וקבל לבם .

ארץ כנען ארץ מכרחת מאד .

כירושלים כתרשיש גדולה ויפה מאד .

כשרה ככחך הכרך :

כרעי מקני כרעי מקניך נהגו את הצאן
אחר המדבר :

בית ישראל ברכו את יהוה .
 ישראליו אבי (ישראל פיללתי) רבבי מרח
 אירינז .

יהוה וברנו וברך , יברך את בית ישראל ,
 אלגישלר ישראליו אבינו , אלגישלר
 יברך את בית אחרן .

במוך במשה כבר פה וכבר לשון .
 סן משה גיבי אנור אנזלי וא אנור דיללי
 סין .

בכני בכנף ככרי פה וככרי לשון .
 סניג אנלנלרניג בניס אנוללרדיס גיבי
 אנור אנזלי וא אנור דיללי דיר .

לא אפפח פי ולא אברר מאמה .
 אנזויס אצמאס וא ביר שיי סוללמס .

פי יספר חסרי אלו .
 אנזויס אללדוימיג אייליפלריני נקל אדר .

פתח פיד יספר חסרי אלונינו הנזולים .
 אנזויס אן וא אללדוימיג ביופ אייליפ-
 לריני נקל איילא .

חבית מלא מפת אל פה .
 אב אנז דן אנזוא (נינגיאניג) דולו דיר .

היכלי חלק מלאים מפת אל פה .
 פארשאדיג סראילרי גינגיאניג דולו
 דיר .

פה אל פה דבר חלק את אבי .
 פארשאד בבאס אילן אנזוא אנזוא לאקדרי
 אימרי .

מהרו בני ואסרו את סוסיכם בעגלה . אחותי ! מהרי חתפר לי מעיל
 צמר . אחי ! מהרו לבקע את העצים האלה . פיהם אל ימהר לדבר דבר

רע על אחיכם . גרש את האמה הזאת ואת בנה . אל תמהרו לגרש
 את עבדיכם מבתיכם . אם תרחמו על עבדיכם גם אתם תרחמו . אחותי

מאנה לתפר לי מעיד חדש . שרה ורבקה ! למה מציאות אתן למכור לי את
 מקדכן ? בשמואל פיצחק ממאנים ללמד את אשר אמר מלמדס אתמול .

כדוד בשלמה מציא לפתח את פיו ולספר לי את אשר ראה היום .
 האויבים אשר תרפו את ישראל תרפו גם את יהוה . יהוה יאבד את כל

המתקדמים והתנגדים את שמו הקדוש . את מי תרפף ותגדף ? אחותי !
 כמראד כמראד בת מקד . כי מראד ערב ויפה . אתה יהוה מחסי . חלקך

בטח ביהוה והוא מחסו . אל תרפפו ואל תגדפו את אויביכם . כמקרה
 חלקך כמקרה העבד . אחותי ! מהרי ספרי לי את המקרה אשר כרה קד . אחי

מאן לספר לנו את מקרהו וגם לא פתח את פיו (פיהו) . אחי ! אל תנהגו את
 צאנכם אחר המדבר . שרה ורבקה ! אם תרחמנה על העניים תרחמנה

גם אתן. ארור התלמיד הכחור את מלמדו. בפלך במשנהו גבורי כח היו. אחותי ממאנת ללמד את אישר אמר לה מלמדה. עברתני, בתי, פי לא למדת חכמה ומוסר.

דברי פי חכם עמקים. אם לא תגרוש את אויבכם אתם תגרשו מפניהם. אופני העגלה עגלים. אם לא תמאנו ללמד את אשר אמר מלמדכם תענשו מחר. ברכו, עמים, אלהינו. אחינו ואחיכם אנשים מברכים הם. להם גנים וכרמים עדרי בקר ועדרי צאן ובנים מלמדים היטב, בנים אשר מראיהם כמראה בני מלך. ברכו יהוה כל מעשיו. מה גדלו מעשיו, יהוה! מפרי מעשיך תשבע הארץ. מכסה אהלנו לכן ומכסה אהלכם שחור. אהל דודי רחב ומכסהו יקר מאד. דודי עשה לאהל מכה עור. במרעה טוב רעה רוענו את מקננו. תרעים תרעים האלה אבדו את צאננו. אתם דעים מאבדים את הצאן. אחותי! רעך אנשים רעים. הם יאבדו את צאנה. בצאננו ובבקרנו נכבד את יהוה. האיש הזה בקר הוא רעה את בקרנו. בני ישראל כחשו ביהוה, מהו שכחו מעשיו. אל תכחשו באלהים. העבד הזה גם גנב וגם פחש. הצופה עמד על המצפה. תצפה עומד על מצפהו. אחי! צפה אתה ועמד על מצפה כל הימים. אחי! למה אינכם מורשים את הרשעים האלה מעירכם? אחי! עד מתי לא יגרשו הגנבים האלה מעירכם? אחותי! למה גרשת את האמה ההיא מביתה? למה גרשה האמה הזאת מבית דודי? היא חרפה וגרפה את בני דודי ובתו ועל כן היא מנגרשה מביתו.

יוסף ואשמואל ביום קרדשלימיו דיר. גאסלי פי אנלר אוולא דא אנלריג קוללרי קוולרי ג'בארלר דיר. דוד ויצחק מסר דן סורולמיש ביר פוקרא פישייג אווללדרי דיר. גאסלי פי אנלר אוולא דא אנלריג קרדשלי מנבל דיר וא חיומת אידמייא איסטמירלר, אניג איצון אנלרי ביר בימסא נחק אילן דוטמאא איסטמיר, אנלרי סניג קרדשיג דוטרי, אממא או אנלרי יארין פאגנינדן סורגון אידר (סורג, קוואר). אנר בו קוללר סניג אישליריג פפר וא רסני אידמב איצון אגיוני אצאר איסא בן אנלרי אבימין סורגון אידר אים (קוואר אים, סורר אים). אנר בו מסרלילר פארשאהימיוג ביופ אישליריג פפר אידר איסא לר ביוים טופראגמיו דן סורגון אולונור לר. קיוים! בו חלאייג אביגין סורגון איסטמייא צביפ אולמא זירא או זירפ דיר. קיוים! סן נא איצון מועללימיוג סגא אמר איסדיגני צביפ אוגרנמיר, סין (אוגרנמייא צביפ אולמיר סין)? שרה ורבקה! בו אוכסוולרא מרחמת אידיו. אנר אנלרא מרחמת אידר

איסאג'יו סיוא דא מרחמת אולונור (סיו דא מרחמתנר סג'יו) ,
 מועללימלריני בפּר וא רס'י אידן תלמידלר קַגְיִשְׁלִי דיר . שרה! סניג
 סור־בלריג בנים סור־בלרימן צוק דגיל דיר . אישלרי פנא אולאן ארמלר
 פרדוראר אולמאז לר (אלגישלנמאז לר) . אישלרי פנא אולאן חלאייק
 בנים אַבימֶדן סורגון אולוגיר . אישלרי איי אולאן גלינלר אלגישלנר לר .
 ביזים שחר פפ מופפר שחר דיר . סיוג שחרלריג'יו פפ מופפר
 שחרלר דיר . שרה! סן חצאן קוגאג'יג (איש) אַבינֶדן סורגון אולונדיג ?
 שרה! סן חצאן קוגאג'יג אַבינֶדן סורגון אורונג'ס סין ? אישלרי איי אולאן
 קרי קוגאסיניג אַבינֶדן סורלמו . בו חלאייק קוגאסיניג אַבינֶדן סורגון
 אולונמיש ביר קרי דיר . אללהיג ישראל גא איטדיג אישלרי וא אייריב לרי
 גא ביוב דירנא ביוב אודו לר! אללהים! בני ישראל סני אינפאר איטדילר .
 סן אנלריג אונגא דג'יו יארידיג . קרדשים אופרדא אודונלר פארלייר , בו
 אודונלרי קרדשים אורמאנדן גמירדי וא בן אנלרי פארדדים (יארדים) .
 בו קאמי אודונלר יאריליר מי? קרדשים אג'יג אינא אללהיג צוק אייליפ-
 לריני וא ביוב אישלריני ביזא צביפ נקל אַיִלֶא (חכאייט איטמייא מוֹלֶא) .
 חכם קלבי ביר דרן דג'יו דיר . בני ישראל אללחי אינפאר אידן ביר מיללת
 דיר . דג'יזלר פפ דרן דיר . חַבְמְלִיג גוואפרי דג'יו גיבי דרן דיר . נאסלי
 פי בו תלמידלר אוולא דא אנלריג מועללימכרי בנאית עקללי דיר .
 סוולין בנים אג'ים דיר . קיזקרדשים! נאסלי ייג'י רופארריג צביפ יירטדיג?
 שרה ורבקה! סיוא ראסט גלן קאזאלרי ביזא צביפ נקל אידג'יו וא ביזון
 ביר שיי גיולמייאסיו . ביז סיוא קאזאמיו נקד אידר איז וא סיודן ביר שיי
 גיולמו איז . קלביג'יו פאב אידג'יו וא אללהא עיבאדת (חיזמת) אידג'יו ,
 קוותרג'יו וא סיג'יג'יו או דיר .

§ 30.

מֶשֶׁפֶט , (iii) י' שריעת .	צָדֵק , (vii ב') דוגרוליק .
שָׁקֵר , שָׁקֵר (vii ב') י' ילאן .	קָדֵשׁ , (viii א') עזיזליב .
יָשָׁר , (viii א') דוגרוליק .	חָן , (xi ב') שירינליב דילברליב .
זָקָה , נ' , מְמָלִיק .	חֶפְזָה , ריגא (אללהא) חֶפְזָה .

מֶשֶׁפֶט יָמָת , גרצב שריעתי , דוגר שריעת .
 מֶשֶׁפֶט צָדֵק , דוגרוליק שריעתי , דוגר שריעת .

דבר שקר , ילאנגיליק סווי . ילאן סווי .
 בגדי קדש , עיויליב רובאלרי , עווי רובאלר .
 דברי ישר , דונחולק סוולרי , דונרו סוולר .
 אבן תן , דילברליב מאשי , דילבר מאש , (פחאלי מאש)

הר קדשי , עווי דאגים .
 יום קדשי , עווי גונים .
 בית קדשנו , עווי אבימז .
 כסא קדשו , אניג עווי חקתי .
 מלשפטי צדקו , אניג דונרו שריעתלרי .
 מגדלי עזו , אנג קוחלרי בורגלרי .
 בית תפלתנו , ביוים תפלה אבימז ,
 ימי וקנתי , בניס קקסליק גונלרים .

XIII		שם יחיד		שם רבים	
נפרד	נסמך	פלח , גלין .		פלחות .	
		פלת יצחק .		פלות יצחק .	
נני	נני	לזכר	דנקבה	לזכר	לנקבה
		פלתי	פלקתי	פלוחתי	פלוחתי
		פלתה	פלתה	פלוחתה	פלוחתה
		פלתו	פלתה	פלוחתיו	פלוחתיה
		פלתנו	פלתנו	פלוחתינו	פלוחתינו
		פלתכם	פלתכן	פלוחתכם	פלוחתכן
נני	נני	פלתם	פלתן	פלוחתם	פלוחתיהן

XIV א'		XIV ב'	
נפרד	מלכה, מליכה.	שפחה, חלאייק.	
נסמך	מלכת שקא.	שפחת רחל.	
שם יחיד		שם יחיד	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
מלכתי	מלכתי	שפחתי	שפחתי
מלכתך	מלכתך	שפחתך	שפחתך
מלכתו	מלכתו	שפחתו	שפחתו
מלכתנו	מלכתנו	שפחתנו	שפחתנו
מלכתכם	מלכתכן	שפחתכם	שפחתכן
מלכתם	מלכתן	שפחתם	שפחתן
שם רבים		שם רבים	
נפרד	מלכות, מליכה לר	שפחות, חלאייקלר.	
נסמך	מלכות שקא.	שפחות רחל.	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
מלכותי	מלכותי	שפחותי	שפחותי
מלכותך	מלכותך	שפחותיך	שפחותיך
מלכותיו	מלכותיה	שפחותיו	שפחותיה
מלכותינו	מלכותינו	שפחותינו	שפחותינו
מלכותיכם	מלכותיכן	שפחותיכם	שפחותיכן
מלכותם	מלכותיהן	שפחותיהם	שפחותיהן

(XIV ג')		(XVI ד')	
נפרד	חֲרָפָה, כּוֹרְלִיק .	חֲרָפָה, וִירָאנְאֵלִיפ .	
נִסְמָךְ	חֲרַפְתָּ אָדָם .	חֲרַפְתָּ יְרוּשָׁלַם .	
שם יחיד		שם יחיד	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
חֲרַפְתִּי	חֲרַפְתִּי	חֲרַפְתִּי	חֲרַפְתִּי
חֲרַפְתֶּךָ	חֲרַפְתֶּךָ	חֲרַפְתֶּךָ	חֲרַפְתֶּךָ
חֲרַפְתּוֹ	חֲרַפְתּוֹ	חֲרַפְתּוֹ	חֲרַפְתּוֹ
חֲרַפְתֵּנוּ	חֲרַפְתֵּנוּ	חֲרַפְתֵּנוּ	חֲרַפְתֵּנוּ
חֲרַפְתֶּכֶם	חֲרַפְתֶּכֶם	חֲרַפְתֶּכֶם	חֲרַפְתֶּכֶם
חֲרַפְתֵּן	חֲרַפְתֵּן	חֲרַפְתֵּן	חֲרַפְתֵּן
שם רבים		שם רבים	
נפרד	חֲרַפּוֹת כּוֹרְלִיקֵלֵךְ .	חֲרַבּוֹת, וִירָאנְאֵלִיפֵלֵךְ .	
נִסְמָךְ	חֲרַפּוֹת אָדָם .	חֲרַבּוֹת יְרוּשָׁלַם .	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
חֲרַפּוֹתִי	חֲרַפּוֹתִי	חֲרַבּוֹתִי	חֲרַבּוֹתִי
חֲרַפּוֹתֶיךָ	חֲרַפּוֹתֶיךָ	חֲרַבּוֹתֶיךָ	חֲרַבּוֹתֶיךָ
חֲרַפּוֹתָיו	חֲרַפּוֹתָיו	חֲרַבּוֹתָיו	חֲרַבּוֹתָיו
חֲרַפּוֹתֵינוּ	חֲרַפּוֹתֵינוּ	חֲרַבּוֹתֵינוּ	חֲרַבּוֹתֵינוּ
חֲרַפּוֹתֵיכֶם	חֲרַפּוֹתֵיכֶם	חֲרַבּוֹתֵיכֶם	חֲרַבּוֹתֵיכֶם
חֲרַפּוֹתֵינָם	חֲרַפּוֹתֵינָם	חֲרַבּוֹתֵינָם	חֲרַבּוֹתֵינָם

הַשְׁמֶרֶה, הַשְׁמֶרֶנִּי, סַקְלָא סִיגִי בְּנִי; הַשְׁמֶרֶהוּ, הַשְׁמֶרֶה, סַקְלָא סִיגִי
אֲנִי; הַשְׁמֶרֶנִּי, סַקְלָא סִיגִי בִּידִי; הַשְׁמֶרֶם, הַשְׁמֶרֶן, סַקְלָא
סִיגִי אֲנִלִּי.

נֶשְׁמֶר, נֶשְׁמֶרְךָ, (נֶשְׁמֶרְךָ), נֶשְׁמֶרְךָ, סַקְלָא אִיו סִנִּי; נֶשְׁמֶרְהוּ או
נֶשְׁמֶרְנוּ, נֶשְׁמֶרְהָ או נֶשְׁמֶרְנָה, סַקְלָא אִיו אֲנִי; נֶשְׁמֶרְכֶם,
נֶשְׁמֶרְכֶּן, סַקְלָא אִיו סִינִי; נֶשְׁמֶרְם, נֶשְׁמֶרְן, סַקְלָא אִיו אֲנִלִּי.

* אָב, בָּבָא; אָבִי יִצְחָק, יִצְחָקִין בָּבָאסִי; אָבִי, בָּבָאס; אָבִיהָ, אָבִיהָ; אָבִיו
(אָבִיהוּ) אָבִיהָ; אָבִינוּ; אָבִיכֶם, אָבִיכֶן, אָבִיהֶם, אָבִיהֶן,
אָבוֹת, בָּבָאֵר. אָבוֹת תַּלְמִידִים; אָבוֹתִי; אָבוֹתֶיהָ, אָבוֹתֵיהֶן, אָבוֹתֵינוּ,
אָבוֹתֶיהָ; אָבוֹתֵינוּ; אָבוֹתֵיכֶם, אָבוֹתֵיכֶן; אָבוֹתֵיכֶם או אָבוֹתֶם,
אָבוֹתֵיהֶם או אָבוֹתֶן.

חֶקֶה, (III) גִּי, רֶסֶס,	נְחִיכָה, (III) גִּי, אִיו, יוֹל,	מְקוֹם, (יחיד VI ר') מְקוֹמוֹת
פֶּאֶרֶן, זַאבִּין.		(III) דִּי, יִיד, מְבָאן.
חֶפְזָה, (III) גִּי, רִיגָא,	בִּינָה, (III) גִּי, עֶקֶל,	לְשׁוֹן, (יח IV ר') לְשׁוֹנוֹת
תַּפְלָה.	נַעַם, (VII ב') זֶא-אֶטְלִילִיק,	(III) דִּי, גִּי לִיסָאן,
תוֹרָה, (III) תוֹרָאֵת.	אִיילִיב.	דִּיל.
קֶאנֶן, מְרִיקָת.	נַעִים, נַעִימָה, דֶּאמְרִי,	גִּרְן, (יח VIII ר') גִּרְנוֹת
רָעָה, (III) גִּי, פֶּנְאִלִיק,	חֹשׁ.	XIV דִּי, אִינִידִה.
בְּמִלִּיב.	נֶשְׁעֵן, (נֶשְׁעֵן), אֵל, עַל	לֵב, (יח XI ב') רִי, לְבוֹת
צָרָה, (III) גִּי, סִיקֶלָה,	פֶּלּוֹנִי, דֶּאִיאֲנִידִי,	(III) בְּקֶלֶב יוֹרֵב,
דֶּאֶרְלִיק.	אִישְׁאֲנִידִי.	גִּנְגֹּל.
חֲבוּאָה, (III) גִּי, מַחְסוֹלִי.	שְׁפֶט, שְׁרִיעַת אִישְׁרִי.	מִשְׁפָּה, (II א' רב) מִשְׁפּוֹת
אִירָאֵר.	שְׁפֶט אֵת הָעָם.	(III) צוּבּוּק, טֶאִיאָק.
זִקְנָה, (III) גִּי, קְרִמְלִיק.	חֶלֶק נָא שְׁרִיעַת	הָאָנָה, (יח III ר') הָאָנִים
חוֹמָה, (III) גִּי, קִלְעָה.	וִירִדִי. יְהוָה שְׁפֶטְנִי,	(I) דִּי, אִינִגִּיר דִּירִנִי
חִיסָאֵר.	אֵלֵלָה בְּנָא - שְׁרִיעַת	אִינִגִּיר (מִיבָא).
שְׁמֶהָ, (XIV ב') גִּי, סוּוִינִן	אִישְׁרִי, חֵלָאֵם אִישְׁרִי,	חֶרֶב, (יח VII א') רֶב
סְבִינִן.	אֵלֵלָה בְּנִים שְׁרִיעַתִּי	חֶרְבוֹת XIV א') גִּי
גְּבָעָה, (XIV ב') גִּי, קֶאִיא.	אִישְׁרִי.	קִילִיגִי.
שְׁמֶלָה, (XIV ב') גִּי, רוּבָא	שְׁלוֹם, (IV) דִּי, אֶסְנִילִיב,	
אֶשְׁמָה, (XIV א') גִּי, גִּנְנָה.	בֶּאֶרִישִׁיק.	

עלמה, (xiv א') גי, קיו. חלום, יחיד I, ר' חלומות נפש, (xv א' ר' נפשות גנץ.
נערה, (xiv א') גי, קיו. (xiii) ז' דוש, רויא.
נחלה, (xiv א') גי, אולוש, קול, (יחיד I רבים קולות פאיי, מלך.
פאיי, מלך. (xiii) ז' פס.

הנרת יהוה תמימה, הנרת אמת. אללהיז תורהו טוגל (קסור סיו), דוגרו תורה דיר.

מ'שפטי יהוה מ'שפטי צדק (צדק אולמאז). רבביז שריעתלרי דוגרו שריעתלר דיר. האיש הנה אוהב חכמה; הוא יודע דרכי יהוה ותורת אמת בפיהו.

מגדל עז שם יהוה. במטח ביהוה בקל לבד ואל בינתקד אל תישען.

בית קדשנו נשרף באש. יהוה מהיכל קדשו ישמע תפילתי. חשופטים האלה שופטי צדק הם.

בני! אל תדברו דברי שקר כי לא יברכו המדברים דברי שקר.

שפטו את העם משפט צדק. מיללחא דוגרו שריעת שריעת אידיוז (מיללחא דוגרו שריעת ויריזיו).

ביום צרתי יהוה דרשתי. אוהבי יהוה ישמחו שמחת עולם. עבד עולם אני לאלהי. חסד עולם עשה תפלה עם אבי. האזינים לכו את ירושלם ואת חומותיה הרסו.

הנרת יהוה הנרת אמת; דרכיה דרכי נעם וכל - נתיבותיה שלום. אללהיז תורהו גרצפ טריקת דיר; אניז יוללרי חוש יוללר דיר וא אניז ג'מלא איולרי אסנליפ דיר.

ארץ ישראל ארץ הרים וגבעות .
ישראל מופראני דאגלר וא קאואלר
מופראני דיר , (דאגלי וא קאואלי
מופרק דיר) .

מפני יהוה ההרים הקרו פאילים ,
גבעות כבני צאן .
גבעות ארץ כנען גבוהות מאד .
ספר לי את חלומותיך ואני אפתרם .

יום קדשנו היום הנה , יום שמחות הוא
לנו .

בימי וקנתנו נקצר את אשר זרענו בימי
נעורינו .

יהוה ישפטני כצדקי .

אשמחיתכם גדלו ורעותכם רבה מאד .

התלמידים האלה נעימי קולות .

ברכי נפשי את יהוה כי הוא מגדל עוף .

שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו .

יהוה ישמר נפשות הרקבים בברכי ישראל .

יהוה ישמרך מפל רע , ישמר את נפשך .

פרחך הזאת שמנה מאד . התמכרנה
לי אם לא ?

אחיכם עצלים מאד ועל פן לא נשפרם .

אחותי! ספרי ליסוף את חלומך והוא
יפתרנו לך .

קיוקדרשים ! יוסף גא דושוני נקל איילא ,
או אני סנא יוראר .

רבביג אונגנדן דאגלר קוצקאלר גיבי ,
קאואלר קוין בלאלרי גיבי ספידילר .
כנען מופראניג קאואלרי פכ אכסכ דיר .
בנא דושלריגי נקל איילא וא פן אנלרי
יוקאר אים .
כונגן עוין גונימו דיר , או ביזא סכונצלר
גוני דיר .
קרטליק גונלרימוזא יאשליק גונלרימוזא
סאצדיגמיוי אוראר איז .
רבבי בנא דונגולוגים גיבי (דונגולוגיסט
גורא) שרעת אירא .
גונאחלריגיז ביודילר וא פנאליגיז צוק
דיר .
בו תלמידר חוש ססלי דיר .
אי ג'אנים ! רבבייא מרח איילא , וירא
קוחתלי בורגיג או דיר .
אגיוני וא דיליני סאקלאיאן (אגיוני וא
דיליני סאקט אולאן) ג'אניני (גנדיני)
סיקלחרדן סאקלייר (סאקלאר ,
קורור) .
רבבי דונגו ויללרדא גונלריג ג'אנלריני
סאקלאר .
רבבי סני הר פנא דן סאקלאיא ג'אניני
סאקלאיא .
סניג בו אינגיג פכ סמיו דיר , אני בנא
סאמר מי סין , סאטמאז מי סין ?
סיויג קרדשלריגיז פכ טנבל דיר אניג
איוצן ביז אנלרי (חק אילן) דוטמאז
איז .
קיוקדרשים ! יוסף גא דושוני נקל איילא ,
או אני סנא יוראר .

הַלְשׁוֹן אֲשֶׁר בָּהּ נִכְתְּבָה תּוֹרַת יְהוָה לְשׁוֹן אֲבוֹתֵינוּ הִיא .
או ליסאן פי אניצ' אילן אללהיץ תורהסי
יאולמיש דיר או בבאלרימיויץ ליסאני

דיר .

לְשׁוֹן אֲבוֹתֵינוּ קְדוֹשָׁה לָנוּ מִלְשׁוֹנוֹת כָּל
הָעַמִּים .
בבאלרימיויץ ליסאני ביזא ג'ומלא מיללח-
לריץ ליסאנלרינדן עויז דיר .

נַחֲלַת קִדְשֵׁנוּ הִיא .
או ביזים עויז אילוישימיו דיר (עויז וארייזי-
מיו דיר) .

הַתְּאֵנָה הַזֹּאת יִבְשֶׁה וְלֹא תִפְרַח עוֹד .
בו אינג'יר דירני קורודי וא ביר דחי

יישרמו .

אֲבוֹתֵינוּ יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלַם תַּחַת גִּפְגָּם וְתַחַת
הָאֲנָקִים .
בבאלרימיו ירושלם רא יוזום פוטופלריניץ
וא אינג'יר דירפלריניץ אלמינדא

אומורדילר .

הַתְּאֵנִים אֲשֶׁר בְּגֵן דָּוִד טוֹבוֹת מְאֹד .
אקאמיץ בחצאסינדאפי אינג'יר דירפלרי

פכ אי דיר .

וַיְחִי וְחָלְצָנוּ יִבְשׁוּ וְלֹא יִפְרָחוּ עוֹד .
בנים וייתון דירפלרים וא אינג'יר דירפל-

רים קורודולר וא ביר דחי יישרמולר .

הָאֲנָקִים יִבְשׁוּ וְלֹא תִפְרַחְנָה עוֹד .
סיויץ אינג'יר דירפלריניץ קורודילר וא ביר

דחי יישרמולר .

הַגְּבוּרִים יֵצְאוּ לְפִלְחָמָה בְּתַרְבוֹת
וּבְרִמְתִּים .
ג'בבארלר ג'נפא קילנ'לר אילן וא סונגילר

אילן ציקדילר .

אֶלֶּהִי! מוֹשֶׁמֶט אֶמֶת מוֹשֶׁמֶט וּדְרָכֶיךָ דְרָכֵי יֵשׁׁר . אֵת יְרוּשָׁלַם עִיר
קִדְשֵׁנוּ שָׁרְפוּ אוֹיְבֵינוּ בָּאֵשׁ . אֲשַׁמְתֵּנוּ גְדוּלָּה כִּי לֹא שָׁמְרָנוּ חֻקֹּת אֱלֹהֵינוּ .
אֱלֹהֵינוּ! חֻקֹּתֶיךָ טוֹבוֹת וַיִּשְׁרֹת מְאֹד וַאֲנִיחָנוּ עֲנֻכְנוּ וְלֹא הִלַּכְנוּ בָּהֶן . בְּגִי
יִשְׂרָאֵל! שָׁמְרוּ תּוֹרַת יְהוָה כִּי נַחֲלַת קִדְשְׁכֶם הִיא . אַתֶּם לֹא הִלַּכְתֶּם
בְּחֻקֹּת יְהוָה וְתוֹרוֹתָיו מְאֹסָה נִפְשָׁכֶם , עַל כֵּן הוּא לֹא יִשְׁמַע תְּפִלָּתְכֶם
בְּיוֹם צָרְתֶּכֶם . רַבָּה רָעַת הָאָדָם בְּאֶרֶץ . לֵב שֹׂדֵה טוֹב מְאֹד וְשִׁמְתָתָהּ
גְּדוּלָּה כִּי בָּא אָבִיהָ בְּאֶרֶץ רְחוֹקָה . מִלִּפְתָּנוּ וְנִעְרַחְתִּיהָ יָשְׁבוּ כָּל הַיּוֹם תַּחַת
צֵל תְּתָאֲנִים תְּטוּבוֹת הָאֵלֶּה . בְּתִי! בְּיָמֵי וְקִנְיָתָהּ תִּקְצְרִי אֵת אֲשֶׁר זָבַעְתָּ
בְּיָמֵי נְעוּרֶיךָ . שֹׂדֵה! תִּבְתֵּךְ תִּפְרָחָה אֵת שְׁמִלּוֹתֶיךָ תִּחְדָּשׁוּת הָאֵלֶּה : בְּתִי
לֹא תִפְרָחְתִּי . שְׁלֹמֹה וּמִשָּׁה! תִּרְבוּתֵיכֶם חֲדוֹת וְאַרְפוֹת . טוֹבָה חֻכְמָה עִם
נַחֲלָה . בֵּית נְחֻלַת אָבוֹת . הַבֵּית מְלֵא עֲלָמוֹת מִפָּה אֶל פֶּה . חֻקֹּת
יְהוָה נְתִיבוֹת חַיִּים . תְּבוֹאוֹת תְּאֵנֵינוּ רַבּוֹת מִתְּבוֹאוֹת וַיְחִיכֶם . יְהוָה יִשְׁמַע

תפלת עבדיו החלכים לפניו בְּכָל־לֵבָם. אִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְרוּ אֶת תּוֹרַת יְהוָה וְחֻקּוֹתָיו גַּם הוּא יִשְׁמַע תְּפִלָּתָם בְּיוֹם צָרָתָם. זָכָר יְהוָה חֶרֶפֶת עַבְדֶּיךָ. שׁוּרָה וְרִבְקָה שְׁפָחוֹת לְמַכְרֶת הָעִיר הַזֹּאת. לֹא בִבְיָנָתוֹ וְלֹא בְּחֻכְמָתוֹ קָנָה דִּדְךָ אֶת תְּהוֹן הַנָּהָ, נִחַלֶּת אֲבוֹתָיו הוּא לוֹ. כָּל אוֹיְבֵי שְׁמֹחוּ בְּיוֹם צָרָתִי. רַבּוֹת צָרוֹתַי.

אוֹלֵלָלִים! אֱלֹהֶיךָ תוֹדַהֲסִנִּי רַגְבַּת לֹא־יֵאֱסִיגֻוּ זִירָא אַנְדָּא חֵיץ בִּיר קִינְדִּילִיק וָא חֵיץ בִּיר יִרְאָן סִזְו יוֹק דִּיר. או גְּזֻמְלִים קִים אֱלֹהֶיךָ פִּלְאֻמְלִי (סוֹלֵרִי) דִּיר. יִצְחָק נִיגְ בַּבְּאֲסִי סִיקֶלֶת גּוֹנִינְדָּא סִמּוּ אִינְיִנִּי סֵאמְדִי. שׁוּרָה! סְנִיגְ בַּבְּאֲגָא בִּן אַבְדִּי קוֹל אִים. בּו תִּלְמִידֵדְרִיגְ בַּבְּאֲלִירִי דְּהָגְרו שְׁרִיעַת־צִילֵר דִּיר. אוֹגְלוֹם! אַנְר סָן אִינְגָא עֲלָם אוֹגְרִנִּיר אִיסְגְּ בְּנִים סְבִינְצִים דָּא בִּיּוֹב אוֹדוֹר (בִּיּוֹר). בְּיוֹם פִּנְאֲלִיגְמִיז מִסְרִלִּירִיגְ פִּנְאֲלִיגְנִירְן בִּיּוֹב אוֹלְדוּ. יִשְׂרָאֵל טוֹפְרָאֲגִנִּי וָא אֲנִיגְ אוֹפְסַב קֵאִי־אֲלִרִנִּי גְּזֻרִיגְ מִי? רַחֵל נִיגְ חֵלֵאִיקִלְרִוֹא חִיּוֹבַת כִּר קִיּוֹלִירִינְעֶקְרָה בַּבְּאֲלִרִנִּיגְ אִיבִּלְרִינָא נִימִדִּילֵר. יְרוּשָׁלַם נִיגְ חִיסְאִירִי חֲבֵרוֹן נִיגְ חִיסְאִירִינְן אוֹפְסַב דְּגִיל דִּיר. קִיּוֹקְרֵדְשִׁים וָא קִיּוֹם! אֱלֹהָא אִישָׁאנָא סִיגִיו זִירָא סִיּוֹג קוֹוֹתִי בּוֹרְגִיגִיו או דִּיר. סִיקֶלֶת גּוֹנִינְדָּא אֱלֹהִי אֲרָאָר סִיגִיו אֲמַמָּא או סִיּוֹג תְּפִלַּהֲגִיו אִישִׁיטִמוּ. בּו אִי תִלְמִידֵלֵר אוֹפְסִיו צוֹגְוִקִלְרִי דִּיר; אֲנִלְרִיגְ בַּבְּאֲסִי בִּיּוֹב פִּוִּקְרָאִלִּפְרָא אוֹלְדוּ. בּו קוֹר בִּיר זִנְגִין אֲדִמִיגְ אוֹגְלוֹ דִּיר. אֲנִיגְ בַּבְּאֲסִי פִּאֲדִשָׁאֲהִיגְ וְזִירִי אִידִי (מִשְׁנָה). סְנִיגְ בַּבְּאֲלִרִיגְ בְּנִים בַּבְּאֲרִים דִּיר, סְנִיגְ מִוִּלְלִתִּיגְ בְּנִים מִוִּלְלִתִּים דִּיר, סְנִיגְ טוֹפְרָאֲגִיגְ בְּנִים טוֹפְרָאֲגִים דִּיר וָא סְנִיגְ אֱלֹהֶיךָ בְּנִים אֱלֹהִים דִּיר.

בְּנִי! אֵל בִּינְתָכֶם אֵל תִּשְׁעֶנּוּ. הֲרָשָׁעִים הָאֵלֶּה עָדִי שָׁקֵר. עַד שָׁקֵר לֹא יִכְרֶךְ. שׁוּרָה וְרִבְקָה! עֲשִׂירוֹת אֶתֶן מֵאֲבוֹתֶיכֶן וּפְרוֹתֶיכֶן רַבּוֹת מִפְּרוֹתֵיהֶם. שׁוּרָה וְרִבְקָה כִּכְרוּ הַיּוֹם אֶת פְּרוֹתֵיהֶן הַשְּׁמֹנֹת וְהַיּוֹפֹת. כָּל אִשָּׁר בּו נִפְשׁ תִּהְיֶה מֵת בְּיָמֵי הַכִּבּוֹל. אַהֲרָן וּבְנָיו לִבְשׁוּ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ. הֲרָאִית אֶת בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לִבְשׁוּ כֹהֲנֵי יְהוָה בְּיוֹם חֲגֻגָּה? אֶת יְרוּשָׁלַם עִיר הַקֹּדֶשׁ שִׁרְפּוּ אוֹיְבֵינוּ בָּאֵשׁ. בָּאֲרֶץ אוֹיְבֵינוּ שָׁכַחְנוּ אֶת לִשׁוֹן קֹדֶשֶׁנוּ. הַחֲכָם הַזֶּה יוֹדֵעַ לְשׁוֹנוֹת עַמִּים רַבִּים. אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה הָאֵלֶּה גְּבוּרִים מְאֹד וְחֲרֻבוֹתֵיהֶם חֲדוֹת וּרְמִיחֵיהֶם אֲרָכִים. בְּנֵי אַהֲרָן יִלְבְּשׁוּ מִתָּר אֶת בְּגָדֵי קֹדֶשָׁם. הַבֵּית הַזֶּה בֵּית תְּפִלָּתֵנוּ. לְמִי חֲגֻגֹת הַמִּלָּאוֹת הָאֵלֶּה? הֵן גִּרְנוֹת מִלְּכָתֵנוּ. אֲבִי קָנָה אֶת גֶּרֶן אֲבִי יִצְחָק. אֲבִיכֶם לֹא קָנָה אֶת גִּרְנוֹתֵינוּ. בְּמָקוֹם גְּדוֹלִים אֵל תַּעֲמִד. אֲבוֹתֶיכֶם הָיוּ פֹה אֶתְמַל וְהַיּוֹם הֵלְכוּ לְמָקוֹמָם. הַמָּקוֹמוֹת אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים שָׁם הַיּוֹם רְחוּקִים מְאֹד מֵאֲבוֹתֵינוּ מְאֹד נִחַלְתֵנוּ. אֲבִיכֶם סָפַר לִי אֶת הַלּוּמּוֹתַי וְאֲנִי לֹא יָכַלְתִּי לִפְתֹּר אוֹתָם. יְהוָה יוֹדֵעַ לְבוֹת בְּנֵי

האדם. משה חכה במטהו את הים ובקעו. משה אחרן בלע את פטות
 חכמי מצרים. ממותיכם ארכות מפותיננו.
 דושמאנלריג' פנא גוננרא סכינמייאסין. אוולדלריג'זיא אינא עוזו
 ליסאניג'זיא אוגרטיג'זיא. בו איזר דירליב איזלרי דיר. סניג' תלמידלריג' חוש
 ססלי דיר. סניג' חוש ססלי תלמידלריג' בנים תלמידלרים קדר פוקרא דגיל
 דיר וא אנלריג' בבאלרי דחי סאג' דיר. ביזים חלאיג'ימזי אבימיוזן נומוש
 סאג'טלר וא אלטין סאג'טלר וא רובאלר צאלדי. בבאלריג'זיא בבאלריג'זיא
 בבאלרי גיזמלאסי גרצפ פימסאלר אידילר, וא חלק גא דוגרו שריעת
 שריעת אידר אידילר. יארין ביזים סכינן גונמיוזן דיר. יאשליק גונלרימרא
 קוותים נאסלי איסא קרמליק גונלרימרא דא קוותים אוולא דיר. סיוג'
 אינג'יר דירלריג'זיא יישרדילר מי? סיוג' קרבלריג'זיא בנים קלבים גיבי דגיל
 דיר. בו מיללתלריג' ליסאני ביזא יבאנג'י ליסאן דיר. או ליסאן פי אנג'
 אילן אללהג' קסמלרי יאזלמיש דיר ביזים עוזו דירימזי דיר וא ביזי אני
 אונטמאדיק. שרה ורבקה! בגא דושלריג'זיא נקר אידר איסג'זיא בן סיוז
 אנלרי יוראר אים. בן דושלר יוראמאיא בילייר אים. בו שחר סיוג'
 יירלריג'זיא איראק מי דיר. בו קיזלר דילבר דיר וא אנלריג' ססלרי פכ חוש
 (עֲרֹב) דיר.

§ 31

בי, זירא : בי :

הנער העב בי לא אכל מאומה, צונק אץ דיר זירא ביר שיי יימרי.
 לא אוכל לקחב בי ענף אנגי, בן יאזא בילמס זירא יורג'ן אים.
 אָבִי אָחֵב אֶת אָחִי בִּי חָכֵם הוּא, בבאם קירשימי סכרי זירא או עקללי דיר.
 דודי הקה את עבדו בי עצל הוא, אקאם קולני דוגרי זירא או טנבל דיר.

ידעתי בי גדול יהוה, בילדים פי רבבי ביזי דיר.
 שמעתי בי מות אחי, אישימים פי קרשים אלרי.
 וְכֵן בִּי עֶפֶר אֶתָּה, חטרינא נמיר כי סן טופראק סין.
 אל תשמח בי רב הונק. סכינמא בי מאלג' צוק דיר.

גבורה, (XIII) נ', ג'בבאר	מצוה, (XIII) ג', סמארי	דגן, (V א') ו', ב'נראיי, אשילוק.
ליק.	מצוה.	
חידה, (XIII) ג', חוגית.	מדה, (XIII) ג', אלצו.	אם, (יחיד XI ב', רבים
ספמא:	משה, (XIII) ג', יאמאק.	אפוז, (XIII) אנא
עבורה, (XIII) ג', קוללוק.	מסלה, (XIII) ג', יול.	ולידה.
חיומת, עיפדת.	בקשה, (XIV ב') ג', קייו.	אלמן, ו', אלמנה, ג'
בקשה, (XIII) ג', ריגיא.	דישי קייו.	טול.
דילב.	אמרה, (XIV ב') ג', סו.	
שאלה, (XIII) ג', דילב.	גיוואב, אמק.	
ריגיא, סואל.		

אחי! ספר לי את חלומך ואפתהו (ואפתרנו) לך. משפמי יהוה צדקו והאיש אשר ישמרים יבורך. חידתך טובה מאד, ואני אכתבנה (אכתבך) על ספר. תורת יהוה תמימה ואשרי האיש אשר ילמדנה (ילמדך). אמרות יהוה אמרות טהורות ואשרי הנערים אשר ילמדון. מה אנש פי תופרנו וכן אדם פי תפקרנו. כבוכי השמים כחור ימים, לא אספרם פי אין להם מספר. אמרתי לא אופרנו ולא אדבר עוד בשמו. אלהי! אופרך מארץ ירדן. אמי! אופרך מארץ רחוקה. אמה, בני, שכבת את שאלתי ובקשתי ולא תזבח עוד. אחותי! שכחתני ולא תזכירני עוד. אחותי שכחתני ולא תזכירני עוד. אחותי ואמי! אתן שכחתוני ולא תזכירני עוד. שרה! את זרעת את השדה הזו ולא תקצריה. שרה ורבקה! אתן גמעתן את הפרם הזה ולא תבצרוהו. אבי שחט את הפגשות האלה ואת אחותי תבשלי את בשן. שמלות אחותי קרועות ולמה לא תתפרן? שרה ורבקה! שמלותיכן קרועות ולמה לא תתפרן. שמלות שרה ורבקה קרועות ולמה לא תתפרן?

מלכנו גדל-חסד, ואלהים ישמחנו מכל רע. אלהים ישלח לנו את דגננו בעתו. אנחנו נמענו את כרמנו ולא נבצרו. המלך אמר לגבוריו: אם תלכדו עיר אל תשדפוה באש. המלך אוהב את עמו וישפמנו בכל עת משפט צדק. רבים חסדי מלכנו ומוי ספרם? בני! עבוד את יהוה אלהי אביה עבודת אמת, בכל לבך, כי לבות דורש יהוה; אם תדרשנו גם הוא ידרשך. משה ויזחק עצלים אתם ואיך אשפרכם? שרה ורבקה! לא אשכח את חסדיכן הרבים ואופרכן עד יום מותי. אמי ואחותי! לא שכחתיכן ואופרכן מארץ רחוקה. יתומים

אנחנו ואמותינו ארמנות . לא אלמן ישראל . טוב יהיה לנפש אשר
תִּדְרֹשֶׁנּוּ . מלכנו בנה לו בית מִדָּה . אחי היה איש מדה . מלכנו בנה לו
בתי מדות . אחינו היו אנשי מדות .

בו קול מנבל דיר אני פים דוטאר (שֶׁכֶּר) ? אגר סן אני דוטמאז איסג
בן אני דוטאר אים . קיז קרדשים ! סן בָּגָא דושוֹגִי נקל איילא בן אני סָגָא
יוראר אים . קיזקרדשים ! בן סָגָא דושוֹמי נקל איטדים סן אני בָּגָא יוראר מי
סין ? בן יִיגִי רובאמי יירטדים , סן . קיזקרדשים , בָּגָא אני דיפר מי סין ?
אגר אני סן דיפמו איסג אני רחל ניגִי חלאייגִי דיפר . ירושלם עויו
שהרימיז דיר , ביז אני גִּזְמֵלָא עֹמְרוֹמִיזִיג גונלרי חמרימזדא דוטאר איז
(סאָנִיעִיר איז) . שרה ורבקה ! סיו מליפהגִּיזא אבדי חלאייקלר סיגִיז וא סיו
אני עֹמְרוֹמִיזִיגִי גִּזְמֵלָא גונלרי חמרימזדא דוטאר סיגִיז וא אונטמאז סיגִיז .
פארשאחים ! אללה סני הר פֵּנָא קאזא דן סאקלא יא . מליפהמיו ! אללהמיו
סני הר שֶׁדֶרְדָא בי וא צֹלֵג דאפי פֵּנָא קאזאלרדן עֹמְרוֹמִיזִיגִי גִּזְמֵלָא גונלרינדא
סאקלאיא . ירושלם ! סן ביזים עויו שֶׁדֶרְמִיז סין , ביז סני עֹמְרוֹמִיזִיגִי
גִּזְמֵלָא גונלרי חמרימזדא דוטאר איז . רבקה ! סן ביר מנבל חלאייק סין ,
וא בן סני יִיגִי רובארימי דיפמב איצון גאסלי דוטאיים (שֶׁכֶּר) . שרה
ורבקה ! בן סיוא בו גִּגָא גֹדְרוֹנִי דוּשְׁלֵרִימי נקל אידר אים סיו בָּגָא אנגרי
יוראר סיגִיז . קיזקרדשים ! סניגִי אינפלריגִי צוק דיר וא נא איצון אנגרי
סאטמאז סין ?

אגֹּלֵלִרִים ! אללה סיוי הר פֵּנָא קאזא דן וא הר פֵּנָא אדם דן
סאקלאסין . קיז קרדשים וא אנאם ! אללה סיוי הר דוררו פֵּנָא פִּפְסִיזליפֶּדן
סאקלא יא . אגר אללחי אראר איסגִיז אללה דא סיוי אראר . סניגִי (נק)
בחצאגִּדָא אלמאלר וא נארלר צוק דיר וא בו מנבל חלאייקלר בוגון אנלרי
דוּשִׁירמזלר . שרה ורבקה ! אגר בו זנגין חאנים סיוי דוטמאז איסא בן
סיוי דוטאר אים . שרה ורבקה ! סיו באגֹּלֵרִיגִיזי פוזאר סיגִיז וא אנדן
סונִרָא אנלרי ביזא סאטֶר סיגִיז . דושמאגֹּלֵרִים בני קוואר לר (רָדָק) אניגִי
איצון פי בן אנלריגִי איזלרינדא גִּזְמֵדִים ; זירא אנלריגִי יוללרי יראמזליק יוללרי
דיר וא אנלריגִי איזלרי קינגִירליק איזלרי דיר . בן יאטאגִּים אזורינדא
יאטדים . בן סניגִי יאטאגִּיגִי אזורינדא יאטמדים . סיויגִי יאטאגִּיגִיזי פִּבְאמִיגִי
יאטאגִּיגֶדן אוון דגִּיל דיר . בו מליפהיגִי יאטאגִּי גִּזְמֵלָא יאטאק דיר .
ירושלם פארשאחרי וא מליפהלרי אלטין יאטאקלר אזורינדא יאטֶר
אידילר . ביזים פארשאחרימזיגִי איילפלרי וא גִּבְבֶּאריקלרי אבפֶּן
אונטולמאז . בו חלאייקלר ביזים אנלרימזי דיר וא אנלר טול דיר .

דוֹגֵרוֹרִיגְּ יוֹלֹ דִירְלִיפּ יוֹלֹ דִיר . אַלְלָה בִּזְאָ דִילְגִימִיזִי וּא רִיג'אמִיזִי וִירְדִי .
 בּו תְלִמִיד סִיזִיגְּ מֵאפֶמֶג' אִנְיִזִי בּוֹלְדִי . בּו ג'בֶבֶאָר בּוִיִּילֹ בִישִׁי (אֹלְצוֹלִי בִישִׁי)
 דִיר . פֶּאדְשֶׁאֵהִימִיזִיגְּ ג'בֶבֶאָרְלִי בּוִיִּירִי בִישִׁילֶר (אֹלְצִילִי בִישִׁילֶר) דִיר .
 יְהוָה יִשְׁמְרְכֶם מִכָּל רָע כִּי שׁוֹמְרִים אַתֶּם אֶת מִצְוֹתָיו וְהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי
 הַטּוֹבִים . יְדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה . אֶהְבֶּתִּי אֶת אֱלֹהֵי כָכֵל לִבִּי וּבְכָל נַפְשִׁי
 כִּי יְדַעְתִּי כִּי הוּא יִשְׁמְרֵנִי בְּעַת צָרָתִי . יְהוָה יִשְׁלַח עַל הָאָרֶץ אֶת הַמָּבּוּל כִּי
 רָאָה כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ . אָבִי מָאָס אֶת הָעֲבָדִים הָאֵלֶּה כִּי עֲצִלִים
 הֵם מְאֹד . גַּם אֲמִי מָאָסְתָם כִּי רָשָׁעִים הֵם וְאִנְשֵׁי רִיב . הֲלֹא שָׁמַעְתָּ כִּי אֲחִי
 נִשְׁיֵאֲנוּ נִהְרַג בְּמִלְחָמָה . בְּנִי ! זְכוּר כִּי נָעַר אֶתָּה וּבִכְדָּר אֶת הַגְּדוֹלִים מִמֶּךָ .
 אֵל תִּשְׁמַח בְּנִי כִּי הָאֱלֹהִים יוֹדַע אֶת כָּל מַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם . אֵל תִּשְׁמַח כִּי
 נָפַל אוֹיְבֶךָ . רְאִיתִי כִּי גְדוֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה . תִּרְאִיתָ כִּי חוֹמוֹתֵינוּ נִהְרָסוּ
 וְנִהְלָכּוּ כִּי תִרְסָן וְתִפְכָּן הָאוֹיֵב בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה ? אֲהוּתִי שְׂמִיחָה מְאֹד כִּי רַב
 דְּגָנָה . חֲבָמִים הַתְלַמִּידִים הָאֵלֶּה כִּי מֵצְאוּ אֶת חִדְתִּי . זְכַרְתִּי , יְהוָה , כִּי
 עָפַר אֲנִי וְכִי פָצַל אֲנִי עַל הָאָרֶץ : יְדַעְתִּי כִּי רוּחַ חַיִּי וּכְצֵל יָמִי יַעֲבֹדוּ .

§ 32

הַמֶּלֶךְ ! יְהוָה יִשְׁמְרֶךָ , אִי פֶאדְשֶׁאֵה ! אַלְלָה סְנִי קוֹרִינְיָא .
 שְׁמַעוּ וְאִת , הַזְקֵנִים , אִישִׁיטִיזִי בּוֹנִי , אִי קְרִטְלֶר !
 דְּכָר לִי אֱלִיף , הַמֶּלֶךְ , בְּנִים סְנֵא סוֹזִים וְאִר , אִי פֶאדְשֶׁאֵה :
 מַה לָּךְ , הַיִּם ? אִי דִנְיִ ! סְנֵא נֵא (אֹלִוִיר) ?

בְּנִי הִיָּה לֵאִישׁ , אֲנִלֹם אִדָם אֹלִרִי (אִדָם גֵּא דִנְרִי) .
 תְלַמִּידִי הִיָּה לְחֶכֶם , תְלַמִּידִי חֶכֶם אֹלִרִי (חֶכֶם גֵּא דִנְרִי) .
 כְּמִי הָיוּ לְגִבּוֹרִים , אֲנִלֹלִים ג'בֶבֶאָר אֹלִרִי .
 וְהִיָּה יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ , בּוֹטוֹן יִיר אֹוִרִינֵא רַבְבִּי פֶאדְשֶׁאֵה אֹלִרִי .
 רַעִי הָיוּ לִי לְאוֹיְבִים , דּוֹסְמִלִּים בְּנֵא דוֹשְׁמָן אֹלִרִי .

XV א'		XV ב'		
שְׁנָה, י"ל, שְׁנָה . שְׁנַת מוֹכָה, אייליב שְׁנָה־סִי .		נְדָבָה, ג'זמרטליכ, נְדָבַת לְפִי .		נפרד נסמך
שם יחיד		שם יחיד		
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
שְׁנָתִי שְׁנָתְךָ שְׁנָתוֹ שְׁנָתֵנוּ שְׁנָתְכֶם שְׁנָתָם	שְׁנָתִי שְׁנָתְךָ שְׁנָתוֹ שְׁנָתֵנוּ שְׁנָתְכֶם שְׁנָתָם	נְדָבָתִי נְדָבָתְךָ נְדָבָתוֹ נְדָבָתֵנוּ נְדָבָתְכֶם נְדָבָתָם	נְדָבָתִי נְדָבָתְךָ נְדָבָתוֹ נְדָבָתֵנוּ נְדָבָתְכֶם נְדָבָתָם	נפרד נסמך
שם רבים		שם רבים		
שְׁנֹת, יֶזְנֶה־לִר . שְׁנֹת מוֹכָה, אייליב שְׁנָה לרי .		נְדָבוֹת . נְדָבוֹת שִׁי .		נפרד נסמך
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
שְׁנֹתִי שְׁנֹתְךָ שְׁנֹתָיו שְׁנֹתֵינוּ שְׁנֹתֵיכֶם שְׁנֹתָם	שְׁנֹתִי שְׁנֹתְךָ שְׁנֹתָיו שְׁנֹתֵינוּ שְׁנֹתֵיכֶם שְׁנֹתָם	נְדָבוֹתִי נְדָבוֹתְךָ נְדָבוֹתָיו נְדָבוֹתֵינוּ נְדָבוֹתֵיכֶם נְדָבוֹתָם	נְדָבוֹתִי נְדָבוֹתְךָ נְדָבוֹתָיו נְדָבוֹתֵינוּ נְדָבוֹתֵיכֶם נְדָבוֹתָם	נפרד נסמך

xv ג' , שְׁנָה , יוֹכָו , שְׁנַת עוֹלָם אַבְרֵי יוֹכָו , שְׁנָתִי ; שְׁנָתְךָ , שְׁנָתְךָ ; שְׁנָתוֹ , שְׁנָתָה ; שְׁנָתָנוּ ; שְׁנָתְכֶם , שְׁנָתְכֶן ; שְׁנָתְם , שְׁנָתֶן . - שְׁנֹת ; שְׁנֹת הַנְּעִירִים , שְׁנֹתִי ; שְׁנֹתֶיךָ , שְׁנֹתֶיךָ ; שְׁנֹתָיו , שְׁנֹתֶיהָ ; שְׁנֹתֵינוּ ; שְׁנֹתֵיכֶם , שְׁנֹתֵיכֶן ; שְׁנֹתָם (שְׁנֹתֵיהֶם) שְׁנֹתֶן , (שְׁנֹתֵיהֶן) .

xv ד' , נֶאֱקָה , אִיגְלוֹב , סִי נֶאֱקַת חֶלֶל ; נֶאֱקַתִּי , נֶאֱקַתְךָ , נֶאֱקַתְךָ ; נֶאֱקַתוֹ , נֶאֱקַתָּה ; נֶאֱקַתָּנוּ ; נֶאֱקַתְכֶם , נֶאֱקַתְכֶן ; נֶאֱקַתְם , נֶאֱקַתֶן ; נֶאֱקֹת ; נֶאֱקֹת חֶלֶל ; נֶאֱקֹתִי , נֶאֱקֹתֶיךָ , נֶאֱקֹתֶיךָ ; נֶאֱקֹתָיו , נֶאֱקֹתֶיהָ ; נֶאֱקֹתֵינוּ ; נֶאֱקֹתֵיכֶם , נֶאֱקֹתֵיכֶן ; נֶאֱקֹתָם (נֶאֱקֹתֵיהֶם) נֶאֱקֹתֶן (נֶאֱקֹתֵיהֶן) .

xv ה' , אֶנְקָה , פִּרְיִיאר , אֶנְקַת עֵנִי ; אֶנְקַתִּי , אֶנְקַתְךָ , אֶנְקַתְךָ ; אֶנְקַתוֹ , אֶנְקַתָּה ; אֶנְקַתָּנוּ ; אֶנְקַתְכֶם , אֶנְקַתְכֶן ; אֶנְקַתְם , אֶנְקַתֶן . - אֶנְקֹח ; אֶנְקֹתִי ; אֶנְקֹתֶיךָ , אֶנְקֹתֶיךָ ; אֶנְקֹתָיו , אֶנְקֹתֶיהָ ; אֶנְקֹתֵינוּ ; אֶנְקֹתֵיכֶם , אֶנְקֹתֵיכֶן ; אֶנְקֹתָם (אֶנְקֹתֵיהֶן) אֶנְקֹתֶן (אֶנְקֹתֵיהֶן) .

XVI א'		XVI ב'		
נפרד נסמך		נפרד נסמך		
אָנֶרֶת, מִכְתּוּב . אָנֶרֶת אָבִי .		גִּלְגָּלֶת, קָפָא . גִּלְגָּלֶת אָדָם .		
שם יחיד		שם יחיד		
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
אֶנְרֵתִי אֶנְרֵתֶךָ אֶנְרֵתוֹ אֶנְרֵתֵנוּ אֶנְרֵתְכֶם אֶנְרֵתָן	אֶנְרֵתִי אֶנְרֵתֶךָ אֶנְרֵתוֹ אֶנְרֵתֵנוּ אֶנְרֵתְכֶם אֶנְרֵתָן	גִּלְגָּלֶתִי גִּלְגָּלֶתֶךָ גִּלְגָּלֶתוֹ גִּלְגָּלֶתֵנוּ גִּלְגָּלֶתְכֶם גִּלְגָּלֶתָן	גִּלְגָּלֶתִי גִּלְגָּלֶתֶךָ גִּלְגָּלֶתוֹ גִּלְגָּלֶתֵנוּ גִּלְגָּלֶתְכֶם גִּלְגָּלֶתָן	נניח נניח נניח נניח נניח נניח
שם רבים		שם רבים		
נפרד נסמך		נפרד נסמך		
אֶנְרוֹת . אֶנְרוֹת אָבִי .		גִּלְגָּלוֹת . גִּלְגָּלוֹת אָנָשִׁים .		
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
אֶנְרוֹתִי אֶנְרוֹתֶךָ אֶנְרוֹתָיו אֶנְרוֹתֵנוּ אֶנְרוֹתֵיכֶם אֶנְרוֹתָן	אֶנְרוֹתִי אֶנְרוֹתֶךָ אֶנְרוֹתָיו אֶנְרוֹתֵנוּ אֶנְרוֹתֵיכֶם אֶנְרוֹתָן	גִּלְגָּלוֹתִי גִּלְגָּלוֹתֶךָ גִּלְגָּלוֹתָיו גִּלְגָּלוֹתֵנוּ גִּלְגָּלוֹתֵיכֶם גִּלְגָּלוֹתָן	גִּלְגָּלוֹתִי גִּלְגָּלוֹתֶךָ גִּלְגָּלוֹתָיו גִּלְגָּלוֹתֵנוּ גִּלְגָּלוֹתֵיכֶם גִּלְגָּלוֹתָן	נניח נניח נניח נניח נניח נניח

הפעיל		הפעל	
(פקד) הפקיד , ופיל איטרי .		(פקד) הפקד , ופיל אולונדי .	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
הפקיד	הפקידה	הפקד	הפקדה
הפקדת	הפקדת	הפקדת	הפקדת
הפקדתי	הפקדתי	הפקדתי	הפקדתי
הפקידו	הפקידו	הפקידו	הפקידו
הפקדתם	הפקדתם	הפקדתם	הפקדתם
הפקידנו	הפקידנו	הפקידנו	הפקידנו
יפקיד	תפקיד	יפקד	תפקד
תפקיד	תפקיד	תפקד	תפקד
אפקיד	אפקיד	אפקד	אפקד
יפקידו	תפקידנה	יפקדו	תפקידנה
תפקידו	תפקידנה	תפקדו	תפקידנה
נפקיד	נפקיד	נפקד	נפקד
הפקיד	הפקיד		
הפקידו	הפקידו		
מפקיד	מפקידה (מפקדת)	מפקד	מפקדה (מפקדת)
מפקידים	מפקידות	מפקדים	מפקדות
נפקיד	נפקיד	נפקד	נפקד
נפקיד	נפקיד	נפקד	נפקד

הפעיל		הפעל	
(חרב) הַחֲרִיב , הראב אימדי .		(חרב) הַחֲרַב , הראב אולונדי .	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
הַחֲרִיב הַחֲרִיבָּה הַחֲרִיבִי הַחֲרִיבו הַחֲרִיבָם הַחֲרִיבֵנו	הַחֲרִיבָה הַחֲרִיבָּה הַחֲרִיבִי הַחֲרִיבו הַחֲרִיבָם הַחֲרִיבֵנו	הַחֲרִיב הַחֲרִיבָּה הַחֲרִיבִי הַחֲרִיבו הַחֲרִיבָם הַחֲרִיבֵנו	הַחֲרִיבָה הַחֲרִיבָּה הַחֲרִיבִי הַחֲרִיבו הַחֲרִיבָם הַחֲרִיבֵנו
יַחֲרִיב פַּחֲרִיב אַחֲרִיב יַחֲרִיבו פַּחֲרִיבו נַחֲרִיב	יַחֲרִיבָה פַּחֲרִיבָּה אַחֲרִיבָה יַחֲרִיבו פַּחֲרִיבו נַחֲרִיב	יַחֲרִיב פַּחֲרִיבִי אַחֲרִיב פַּחֲרִיבָה פַּחֲרִיבָּה נַחֲרִיב	יַחֲרִיב פַּחֲרִיב אַחֲרִיב יַחֲרִיבו פַּחֲרִיבו נַחֲרִיב
יַחֲרִיב הַחֲרִיבו	יַחֲרִיב הַחֲרִיבו	יַחֲרִיב הַחֲרִיבו	יַחֲרִיב הַחֲרִיבו
מַחֲרִיב מַחֲרִיבִים	מַחֲרִיב מַחֲרִיבִים	מַחֲרִיב מַחֲרִיבִים	מַחֲרִיב מַחֲרִיבִים
נפיר תַּחֲרִב נסמך תַּחֲרִיב	תַּחֲרִב תַּחֲרִיב	תַּחֲרִב תַּחֲרִיב	תַּחֲרִב תַּחֲרִיב

שְׁמֵרָה , שְׁמֵרָנִי , סַקְלָא בְּנִי : שְׁמֵרְהוּ , שְׁמֵרְהָ , אוּ שְׁמֵרְהָ , סַקְלָא אֲנִי :
 שְׁמֵרְנִי , סַקְלָא בְּיֹזִי : שְׁמֵרְם , שְׁמֵרְן , סַקְלָא אֲנִלְרִי .
 שְׁמֵרְי , שְׁמֵרְיָנִי , סַקְלָא בְּנִי : שְׁמֵרְיָהוּ , שְׁמֵרְיָהָ , סַקְלָא אֲנִי : שְׁמֵרְיָנִי ,
 סַקְלָא בְּיֹזִי : שְׁמֵרְיָם , שְׁמֵרְיָן , סַקְלָא אֲנִלְרִי .
 שְׁמֵרְו , שְׁמֵרְוָנִי , סַקְלָאֲנִי בְּנִי : שְׁמֵרְוָהוּ , שְׁמֵרְוָהָ , סַקְלָאֲנִי אֲנִי : שְׁמֵרְוָנִי ,
 סַקְלָאֲנִי בְּיֹזִי : שְׁמֵרְוָם , שְׁמֵרְוָן , סַקְלָאֲנִי אֲנִלְרִי .
 שְׁמֵרְנָה , שְׁמֵרְוָנִי , סַקְלָאֲנִי בְּנִי : שְׁמֵרְוָהוּ , שְׁמֵרְוָהָ , סַקְלָאֲנִי אֲנִי : שְׁמֵרְוָנִי ,
 סַקְלָאֲנִי בְּיֹזִי : שְׁמֵרְוָם , שְׁמֵרְוָן , סַקְלָאֲנִי אֲנִלְרִי . —

שְׁמֵרָה , (X ב') שְׁמֵרְי , בְּנִים סַקְלָאֲיִיגִים בְּנִי סַקְלָאֲיִיגִי : שְׁמֵרְהָ , שְׁמֵרְהָ
 סְנִיגְ סַקְלָאֲיִיגִיגְ , סְנִי סַקְלָאֲיִיגִי : שְׁמֵרְי , בְּנִים סַקְלָאֲיִיגִיגִלְרִים . בְּנִי
 סַקְלָאֲיִיגִיגִלְרִי : שְׁמֵרְיָכֶם , סְנִיגְ סַקְלָאֲיִיגִיגִלְרִיגִי , סְנִיגְ סַקְלָאֲיִיגִיגִלְרִי : וְכוּ' .
 שְׁמֵרְהָ , שְׁמֵרְוָת , xiii
 שְׁמֵרְת , שְׁמֵרְוָת , xvi א'
 שְׁמֹר , שְׁמֹרִים , (IV) . שְׁמֹרִי , בְּנִים סַקְלָאֲנִימִישִׁים , (בֶּן סַקְלָאֲדִיגִים) שְׁמֹרְהָ ,
 שְׁמֹרְהָ , סְנִיגְ סַקְלָאֲנִימִישִׁיגְ , (סֶן סַקְלָאֲדִיגִיגְ) .
 שְׁמֹרְהָ , שְׁמֹרְוָת , xiii

שְׁמֹר , } סַקְלָאֲמַק . — שְׁמֵרְי , בֶּן סַקְלָאֲמַק , בְּנִים סַקְלָאֲמַמֶּה , בֶּן סַקְלָאֲדִיגִים ,
 או } שְׁמֵרְנִי , בְּנִי סַקְלָאֲמַמֶּה , לְשְׁמֵרְנִי , בְּנִי סַקְלָאֲמַמֶּה , בְּנִי סַקְלָאֲמַמֶּה
 שְׁמֹר , } אִיצוֹן , שְׁמֵרְהָ אוּ שְׁמֵרְהָ , שְׁמֵרְהָ , סֶן סַקְלָאֲמַמֶּה , סְנִיגְ
 סַקְלָאֲמַמֶּה , סְנִיגְ סַקְלָאֲדִיגִיגְ — סְנִי סַקְלָאֲמַמֶּה , לְשְׁמֵרְהָ ,
 סְנִי סַקְלָאֲמַמֶּה , סְנִי סַקְלָאֲמַמֶּה אִיצוֹן . שְׁמֵרְו , שְׁמֵרְהָ , אוּ סַקְלָאֲמַמֶּה ,
 אֲנִיגְ סַקְלָאֲמַמֶּה , אֲנִיגְ סַקְלָאֲדִיגִי , — אֲנִי סַקְלָאֲמַמֶּה . שְׁמֵרְנִי , בְּנִי
 סַקְלָאֲמַמֶּה , בְּנִים סַקְלָאֲמַמֶּה , בְּנִים סַקְלָאֲדִיגִיגִי . — בְּנִי סַקְלָאֲמַמֶּה ,
 שְׁמֵרְכֶם אוּ שְׁמֵרְכֶם , שְׁמֵרְכֶן אוּ שְׁמֵרְכֶן , סִיז סַקְלָאֲמַמֶּה , סְנִיגְ
 סַקְלָאֲדִיגִיגִי , — סִיז סַקְלָאֲמַמֶּה , שְׁמֵרְכֶם , שְׁמֵרְכֶן , אֲנִלְרִי סַקְלָאֲמַמֶּה ,
 אֲנִלְרִי סַקְלָאֲדִיגִי , — אֲנִלְרִי סַקְלָאֲמַמֶּה .

אָחי לָקַח אֶת שָׁרָה לוֹ לְאִשָּׁה, כִּדְרָאשִׁים יִשְׂרָאֵלִי גִנְדִּינָא קְרִי
אִידמב אִיצוֹן אֵלֵרִי.

דִּוְרִי לָקַח אֶת רִבְקָה לוֹ לְבֵת, אָקָם רִבְקָהִי גִנְדִּינָא קְרִי אִידמב
אִיצוֹן אֵלֵרִי.

הַבְּרִיל (פֶּרֶל) אִיִּדְרִי . פֶּרְקִי אִיִּטְרִי .	הַעֲשִׂיר (עִשְׂר) וּנְגִין אִיִּטְרִי . וּנְגִין אִוִּלְרִי .	עֶדָה (xv ג') נִי, גִּמְעֵת . חֲמָה (xv ג') נִי, קֶרֶר .
הַנְּדִיל (נֶרֶל) בִּיזֶם אִיִּטְרִי .	אֶלְמָנָה, (xv א') שׁוֹל קֶאֱרִי .	מִחְשָׁבָה אִוִּי מִחְשָׁכָה (xvi א') רִבִּים מִחְשָׁבוֹת, סְמִיכוֹת מִחְשָׁבוֹת) פִּיֶּבֶר . חֶסֶבֶב .
הַכְּבִיד (כֶּבֶד) אִנְדִּר אִיִּטְרִי .	מִחְנָה (xv א') נִי, בַּחֲשִׁישׁ . נְקָמָה (xv ב') נִי, אִינְתִּיקָם אִוִּי .	מִשְׁפָּחָה (xvi א') סְמִיכִי מִשְׁפָּחָה, מִשְׁפָּחָה רִי מִשְׁפָּחוֹת סְמִיכִי מִשְׁפָּחוֹת) נִי מִשְׁפָּחָה, סְוִי, טֹקֹס, פֶּסֶבֶב .
הַלְפִּישׁ (לִבִּישׁ) גִּיִּדְרִי .	נִשְׁמָה (xv ב') נִי, גִּיאֵן . נֶפֶס , בִּרְכָה (xv ב') נִי, בִּרְכָה . אֶלְגִּישׁ .	שָׁלָחַן (xv ז') נִי, שָׁלָחַן טֶרַפִּיאָ, מִרְכִּי, סֹפֶרֶב .
הַמְלִיךְ (מֶלֶךְ) פֶּאֶרְשָׁה אִיִּטְרִי .	אֶדְמָה (xv ב') סְמִיכִי אֶדְמָה, אֶדְמָתִי, אֶדְמוֹתִי טֹפְרָק, יִיר .	שָׁלָחַן (xv ז') נִי, שָׁלָחַן טֶרַפִּיאָ, מִרְכִּי, סֹפֶרֶב .
הַשְּׁבִיל (שֶׁבֶל) אֶגְלֶאֱרִי, אִוִּגְרִי .	אֶדְמָה (xv ב') סְמִיכִי אֶדְמָה, אֶדְמָתִי, אֶדְמוֹתִי טֹפְרָק, יִיר .	שָׁלָחַן (xv ז') נִי, שָׁלָחַן טֶרַפִּיאָ, מִרְכִּי, סֹפֶרֶב .
הַקְּשִׁיב (קֶשֶׁב) דִּיִּגְלֶרִי .	עֶנְלָה (xv ה') עֶרְבָא . יִנְקָת, (xvi א') קֶאֶלֶם (רִיבִב אִיצוֹן), פִּידָאֵן .	שָׁלָחַן (xv ז') נִי, שָׁלָחַן טֶרַפִּיאָ, מִרְכִּי, סֹפֶרֶב .
הַקְּבִיד (עֶבֶד) קוֹלֹלֶק אִיִּטְרִי, קוֹל אִיִּטְרִי .	מִחְלָקָה (xvi ב') רִבִּים מִחְלָקוֹת) בּוֹלֹב . עֶצָה (xv ג') נִי, פֶּנְשִׁי, טֶרַם .	שָׁלָחַן (xv ז') נִי, שָׁלָחַן טֶרַפִּיאָ, מִרְכִּי, סֹפֶרֶב .
הַקְּשִׁיב (קֶשֶׁב) דִּיִּגְלֶרִי .	הַקְּשִׁיב (קֶשֶׁב) דִּיִּגְלֶרִי .	שָׁלָחַן (xv ז') נִי, שָׁלָחַן טֶרַפִּיאָ, מִרְכִּי, סֹפֶרֶב .

הַתְּלִמִּידִים ! לָמָּה לֹא תִקְשְׁבוּ לַעֲצַת
מִלְמַדְכֶּם הַטּוֹבָה ?
עֲבָרִים ! יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַבְּרִיל אֶחָדֶם
מִבֵּל - מִשְׁפָּחוֹת הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת
כָּל-הָעַמִּים .

אִי תִלְמִידֶיךָ ! נָא אִיצוֹן מוֹעֲלִימִינִי
אִי כְּשִׁינִי דִּינְלִמֹּס סִינִי ?
אִי יִשְׂרָאֵלֶיךָ ! רִבְבִי אֶלְחִינִי סִינִי - בּוֹמֶן
נִינְי אֶלְטִינְרָבִי מִיִּלְחָלְרִינִי גִמְלָה
מִסְחָבִלְרִינִי אִיִּדְרִי (פֶּרְקִי אִיִּטְרִי) .

שְׁנַת מַזְכָּה וְשְׁנַת בְּרָכָה הַשָּׁנָה הַזֹּאת .

בו סנה אייליפ סנהסי וא ברפת סנהסי
דיר.

עֹזֵב אֶדְמָתוֹ יִשְׁבַּע לֶחֶם .

טופראַגניי אישליין אפמב גא דוויאר.
מליפה מיז אױפֿסוולרי וא טול קרילרי
אפמב גא דוויורדי.

האלמנות.

וְבַח רָשָׁעִים הַמַּעֲבִיחַ יְהוָה .

יִרְאֵמוֹלְרֵינֵי קֶרְבְּנֵי רַבִּינֵי אִיִּפְרָאֵהִי (רַבִּינֵי אִיִּפְרָאֵהוּ) דִּיר .

הַזֹּעֶבֶת רָשָׁעִים יִשְׂרָאֵל הִרְדָּה.

דוֹגְרוּ יוֹלְלֵי יִרְאֻמוֹלְרִיגְ אִי־רֵאֲהֵי דִיר
(יִרְאֻמוֹלְרֵא אִי־רֵאֲהֵן דִיר) .

דוד המלך מת ובני ישראל המליכו
תחתיו את שלמה בנו.

פאדשאה רוד אָלדי ווא בני ישראל אינ
יירינא אונל שלמה נ. פאדשאה
איטילר .

מִחֵר תִּלְבֹּשׁ אִמִּי אֶת אָחִי הַגָּדוֹל אֶת
מַעִיל הַצֶּמֶר אֲשֶׁר לְאָבִי .

יארין אנאם ביופ קרשימא בבאמין יין
ג'אסני ג'ידוריר .

מִשָּׁחָה הַלְבִּישׁ אֶת אֶחָדָם וּבָנָיו בְּגָדֵי קֹדֶשׁ.

משה אהרן גא ואניג אוגולרינא עוי
רובאלר גיירירי .

הַמַּצְרִים הֶעֱבִירוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עֲבֹדָת קִשָּׁה.

מסרלילר ישראל גא קאמי קוללוק
קוללוק איטורדילר.

וְכִרְנִי וּפְסָדִנִי וְעָזְרִנִי יְהוָה אֱלֹהֵי ! פִּי
רוֹדְפֵי רַבִּים מַחֹל יָמִים .

סאָנץ בני וא חטרינא גמיר בני וא אומדח
ויר בנא , אי רבבי אללהים ! וירא
קובנא גמיר (בני קואנלר) דנאנלר
קומינדן צוק דיר .

וְיִבְטְחוּ בָּךְ יוֹדְעֵי שְׁמֹךְ כִּי לֹא עֹבֶרֶת
דּוֹרְשִׁיךָ יְהוָה !

וא ארינ'ו בילנלר סגא אישאנילרל , זירא
סני אראיאנלרי סן פוראקמארינ' , יא
רבבי !

הַקָּשָׁב אֱלֹהֵי וּשְׁמַע תִּפְּלָתִי מִפְּנֵי דוֹרְשֵׁי
רַעְתִּי .

דײַגלאַ, אי אַללדזש, ווא אײַשט ריגאמי
פֿאַנאַלזימי אראיאַנגלרײַג סבבנירן
(פֿאַנאַלזימי אויסמיַנגלרײַג סבבנירן
אויסדייַג ריגאמי אײַשט).

שְׁלוֹם רַב לְאַחֵי תוֹרָה .

חורג' סאקלאיאנלרא צוק אסנליב (ואר
דיר).

שָׁמַר יְהוָה אֶת כָּל אֲוֵהָבָיו .

רפמי ג'ומלא אני סוונלרי סאקלאייג'י דיר
(סאקלא-)

בני ישראל בְּרוּכֵי יְהוָה הֵם .
 (אללהיִם טרפִּינֶרן אלִיִּשְׁלַמִּישְׁלֶר דִּיר) .

רַבִּים הָרוּנֵינוּ בְּיוֹם הַמִּלְחָמָה .
 ג'נֶפ גּוֹנוֹרָא אֱלִדְרוֹלִמִּישְׁלֶרִימִז (בִּזוֹ דִּין אֱלֶנְדֶּר) צוֹק דִּיר .

גְּבוּרֵינוּ הָרוּנֵינוּ חָרֵב בְּיוֹם מִלְחָמָה .
 ג'בֶּבֶרֶלֶרִימֶשׁ ג'נֶפ גּוֹנוֹרָא קִילִינִיִּג אֱלִדְרוֹלִמִּישְׁלֶרִי דִּיר (קִילִיג' דִּין אֱלִדְרוֹלִמִּישְׁלֶר דִּיר) .

טוֹב כָּתְבִי אֶת שִׁירֵי שְׁלֹמֹה מִכָּתְבִי אֶת שִׁירֵי אַחִיד .
 שְׁלֹמֹה נִיג טוֹרְפֹלִרִינִי יֹאמֵאם (יֹאדִינִים) קֶרֶדְשִׁינִיִּג טוֹרְפֹלִרִינִי יֹאמֵאמֶרן (יֹאדִינִמֶרן) אִי דִיר .

הָאוֹיֵב פָּא עַל עֵירֵנוּ לְלִכְדָּהּ וּלְשַׁרְפָּהּ בָּאֵשׁ .
 דוֹשְׁמָן שְׁהָרִימִז אֹורִינֵא אִנִּי וְאֵבֶט אִידֶמֶכּ וְאִנִּי אִשְׁשֵׁא יֶאקֶמֶק אִיצוֹן גִּלְרִי .

הָאוֹיֵב בְּיוֹם לָכְדוֹ אֶת הָעִיר שְׁרָפָהּ בָּאֵשׁ .
 דוֹשְׁמָן שְׁהָרִי וְאֵבֶט אִיטְדִינִי לֹמִי אִנִּי אִשְׁשֵׁא יֶאקֶרִי .

אֱלֹהֵי עֲזָרֵנוּ בְּיוֹם מִלְחָמָה לְהַרְגֵנוּ אֶת אוֹיְבֵינוּ מִחֲרִיבֵי אֶרְצֵנוּ .
 אֱלֹהִים ג'נֶפ גּוֹנִינֶרָא בְּנֵא יֹאדִרִים אִיטְדִי, דוֹשְׁמָנִלִּרִימִזִּי יִירִימִזִּי חֶרֶב אִידֶנְלִרִי בֶן קִרְמֶק אִיצוֹן (כִּי בֶן קִירִאִים) .

הָאוֹיֵב חָפֵץ לְהַרְגֵנוּ .
 מִסְרִלִּי אֱלִדְרוֹנִיִּג צִיפִי בְּנֵי דֵא אֱלִדְרוֹר-מֵאִיא סוּלִיד מִי סִין ? (דוֹשְׁנִיר מִי סִין ?) .

פָּקְדוּ אֶת הָאֲזִיכָה הַזֹּאת וְקִבְרוּהָ כִּי בֶת מֶלֶךְ הִיא .
 בּוֹ קֶאֶרְגִּישְׁלִי קִרִּי סֶאֶנִּינִיִּג וְאִנִּי כּוֹמִינִי וִירָא אִז פֶּאֶרְשֵׁאָה קִיִּד דִּיר .

בְּלִכְדָּהּ (בְּלִכְדָּהּ) אֶת הָעִיר תְּשַׁרְפָּהּ (תְּשַׁרְפָּנָה) בָּאֵשׁ .
 שְׁהָרִי וְאֵבֶט אִיטְדִינִיִּגִּיא אִנִּי אִשְׁשֵׁא יֶאקֶר סִין (יֶאקֶ) .

אוֹיְבֵינוּ חָפְצוּ לְמַכְרֵנוּ לַעֲבָדִים .
 דוֹשְׁמָנִלִּרִימִז בִּזוֹ קִילֶלֶרָא (קִילֶלֶר אֱלִמֶק אִיצוֹן) סֶאטְמֵאִיא אִיסְטִדִלֶר .

נִתְּנָה יְהוָה לְחַרְפָּהּ לְכָל-אֹיְבֵינוּ .
 רַבְּצִי בִּזוֹ ג'סֶלֶא דוֹשְׁמָנֶל רִימִזִּא כּוֹרִלִּיק גֵּא וִירְדִי (כּוֹרִלִּיק אִיטְדִי, כּוֹר אִיטְדִי) יֹאסִימִז סִינִיץ אֱלִדְרִי .

אֶבְלֵנוּ הָיָה לְשִׁמְחָה .

שלמה היה למלך על ישראל .
המלך שם את דודי לשופט על כל-
אומרוג'ילרי אזורינא שריעתג' קודו
יושבי עירנו .

(איטרי)

הנער העני הזה ואין לו לא אב ולא
אם ודודו לקחו לו לבן .
בו פקיר אושאק אוכסו דיר, אניג' נא בבאסי
ואר נא אנאסי ואר אקאסי אני גנדינא
אוולד איטמפ אוצין אלדי .

יהוה שם את דוד עבדו לראש על עמו .
רבבי קולו דודי מיללתי אזורינא באש
קודו (איטרי) .

אנשי ביתי היו לי לאויבים .
אבימיג' ארמלרי בנא דושמאן אוילדור .

יהוה נתן את ארץ פנען לבני ישראל לנחלה . ימי חגנו היו לנו לימי
אבל ובכי . לב דודי מת בקרבו והוא היה לאבן . בית קדשנו היה לתרפה .
העני הזה היה לאחי לעבד עולם . לא אעבד אלהי כסף ואלהי זהב והיה
יהוה לי לאלהים . עצת יהוה לעולם תעמד . שנותינו עובדות כצל .
ישלח יהוה לכם שנות טובות ושנות ברכות . רבים היו מבאובינו הלילה
ונגזלה שנתנו . הלילה נגזלה שנת דודי כי הליו היה קשה מאד . ברפת
יהוה עליכם ברכנו אתכם בשם יהוה . יהוה אלהי ! מברכתך יבורך בית
עבדך לעולם . בן דודי ישב תחת המגדל ; ואבן גדולה נפרה על גולגולתו
מעל המגדל . המשנים העשירים האלה שלחו בתנות לעניים אשר
בעירנו . מתנות הנבירות האלה רבות פי גדיבות לב הן . הלא ידעת פי
מלפתנו גדיבת לב מאד ומתנותיה לעניים ויתומים ואלמנות רבות מאד ;
שרה ורבקה ! מתנותיכן רבות ממתנות הנבירות הישבות בביתי . לא
מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי . אמר יהוה .

יהוה ! שפוף חמתך על הגוים אשר לא ידעוך . בני ! אל תכבדו
את לבכם במצרים . מכל-מלמדי השכלתי . העשירים האלה שכתו את
יהוה ולא רשנוהו על בן לא השפילו . אפי ואחותי ! עד מתי תלבשת
את גערותיכן את הפגרים הצואים האלה . האמינו ביהוה אלהיכם .
יהוה יגדיל את תורתו . אני ידעתי כי אוהב שקדים האיש ההוא ועל בן
לא האמנתי לדבריו . המרבה הלבישה את פלגערותיה בגדי משי .
עשירה הנבירה המלבישת את גערותיה ושפחותיה בגדי משי . ברוכות
הנבירות המלבישות את היתומים ואת האלמנות . ברכת יהוה היא תעשיר .
המלך הזה מבית דוד אשר המלך על ירושלים . הבהנים הפקדו על עבודת

בֵּית יְהוָה. בֵּת הַמֶּלֶכָה הַזֹּאת לֹא תִמְלֹךְ תַּחְתֶּיהָ, כִּי תַחְתֶּיהָ יִמְלֹךְ בְּנֵה
הַקֶּטָן. יִשְׁרֹת הַשְּׁפָחוֹת הַמְּפָקְרוֹת עַל עֲבוֹדַת בֵּית דָּוִד. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
יָשׁוּבוּ בְּעֶרְיָהֶן הַמִּתְרַבּוֹת אֲשֶׁר הִתְרַבּוּ בִּימֵי מַלְחָמָה. בִּימֵי זִקְנָת מַלְכֵנוּ
הַמֶּלֶכָה בָּתוּ תַּחְתֶּיהָ. וְכִרְגֵנִי יְהוָה בְּיוֹם צָרָתִי וְלֹא יִשְׁמָחוּ אוֹיְבֵי. בְּנֵי!
קִבְּרוּנִי בִּירוּשָׁלַם וְאַל תִּקְבְּרוּנִי בְּעִיר הַזֹּאת הַרְחֹקָה מֵאֶרֶץ.

אללהים! בָּנָא יֹאדִידִים אֵילֵא וֹא בָנִים אֵישְׁלָרִים אֶלְגִּישְׁלֵא.
אֵישְׁלָרִים מִזְּאוּרִינֵא בִּרְבַתִּיגִי יוֹלֵא. קִרְדִּישִׁים! סִנִּיגִי יוֹכֹגִי טַנְבֵל יוֹכֹסִי
דִּיר. עֹמְדִים מִיּוֹגִי סִנְהִלִּי קִיסֵא דִיר. אוֹגֵלֹם! בְּנֵי בּוּ מוֹפְרֵאקֵרֵא
בֹּמִמִּי אִסִּין זִירֵא אוּ בָנִים בַּבֵּלִי מִזְּמוֹפְרֵאגִנְדֵּן אִירֵאק דִּיר. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
מוֹפְרֵאגִנְדֵּא בֹּם זִירֵא אוּ בִיזִים אוֹלֹשׁ מוֹפְרֵאגִנִּיזִי דִיר. אֵי פֹאדִשֵׁא!
נֵא אִיצֵן בִּיזִים בִּיוֹנִסֵא מִיזִי אֲגִיר אִיטִידִי? שִׁרָה וּרְבֵקָה! סִין בִּיזִים
סְבִינִימִיזִי בִיזֵב אִיטִידִיגִי. אֵי מִסְרִלִי לִר! נֵא אִיצֵן סִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גֵּא
קֵאמִי קוֹלֹלֹק קוֹלֹלֹק אִיטִידִירִי סִיגִי? בֵּן בּוּ חֵלֵאִיקֵלֵרֵא קֵאמִי קוֹלֹלֹק
קוֹלֹלֹק אִיטִיטִירִמִּידִים. אוֹגֵלֹם! אֲגִר סֵן קֵאפִיזִי אוֹרְטִמִּידִי אִיסֵא צִבִּיב אוֹל
וֹא אֲנִי אוֹרְט. שִׁרָה וּרְבֵקָה! אֲגִר סִין דְּחִי אִינְבִלִּיגִיזִי סֵאמִטִּידִיגִי אִיסֵא
אֲנִלִּי בָנָא סֵאמִיגִי. אֶמְלִיגִי אֵל וֹא אֲנִלִּי בּוּ עִרְבֵאֵלֵרֵא יִיב. יִרְשָׁלַם
בִּיזֵב שִׁהֵר דִּיר וֹא אֲנִיגִי אוֹטִרִיגִי לִרִי צוֹק חֵלֵק דִּיר. בֵּן יֵאשְׁלִיגִימִדֵּן בְּרִי
תוֹרָה אוֹתִרִנְנִלִּי וֹא אֲנִי סֵאקֵלֵאִי אֲנִלִּי וֹאֵר גִּגֵּלִים אֵילֵן סִינִיר אִירִים
(נֶאֱתָתִי). אֵלֵלִיגִי תוֹרִהסִינִי כֹּדֵר אִידִנְלֵר וֹא אֲנִי בּוֹרֵאקֵנְלֵר קֵארִגִּישְׁלִי
דִּיר. אֵי תֵלְמִידִלִּרִים! אֵלֵלִיגִי תוֹרִהסִינִי סְבִיגִיזִי וֹא אֲנִי אוֹתִרִנִּיזִי זִירֵא סִיזִיגִי
דִּירִלִיגִיזִי אוּ דִיר.

אתה יהוה! הִבְדַּלְתָּ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַגִּיִּים אֲשֶׁר תַּחַת
כָּל הַשָּׁמַיִם וְהֵם לֹא יֵדְעוּךָ. חֶמֶת יְהוָה תִּבְעֵר כֹּאשׁ אִם תַּעֲזוּבוּ אֶת תּוֹרָתוֹ.
עַל הַרְשָׁעִים חָרָה אָף יְהוָה וְחֶמְתּוֹ בַּעֲרָה כֹּאשׁ. אֲהָב יִין לֹא יַעֲשִׂיר.
יוֹנְקוֹת הָעֵץ הַזֹּה גְבוּהוֹת כֹּארוּם. יוֹנְקוֹת הָעֵץ הַזֹּה יִבְשׁוּ. הָעֵץ הַזֶּה
גְּבוּה מְאֹד וְיוֹנְקוֹתָיו דּוֹמּוֹת לֵארוּם. עַל חוֹמוֹתֶיךָ, יִרְשָׁלַם, הִפְקַדְתִּי
שֹׁמְרִים. בְּנֵי! הָאוֹיְנוּ תוֹרָתִי וְהִקְשִׁיבוּ לְדַבְרֵי מַלְמַדְכֶם הָאֲהָב אֶתְכֶם בְּכָל
לְבוֹ. אַחֲוֵי וְאִמִּי! הִשְׁבְּעֵנָה לָחֵם אֶת הָאֲלֻמְנוֹת הָרַעְבוֹת הָאֵלֶּה. אַחֲוֵי!
הַלְבִּישִׁי אֶת הַנְּעָרִים הַיְּתוּמִים הָאֵלֶּה. לֹא אוֹכֵל לְהַשְׁכִּיל אֶת דְּבָרֵי הַחֶכֶם הַזֶּה
כִּי עֲמָקִים הֵם מְאֹד. לֹא אוֹכֵל לְהַלְבִּישׁ אֶת הָעֲנִיִּים אֲשֶׁר בְּבֵיתִי כִּי אֵין
לִי בָגֵד. לֹא אוֹכֵל לְהֵאמִין לְדַבְרֵי הָעֵדִים כִּי עֲדִי שֶׁקֶר הֵם. נַחֲלַתְנוּ
נִהְפַכָּה לֹדִים בְּתִינוּ לְנֹכְרִים. בְּרָכִי, נַפְשִׁי, אֶת יְהוָה וְכָל קֶרְבִּי אֶת שֵׁם
קִדְשׁוֹ. הַנְּשִׂאִים! נְדִיבִים אַתֶּם וּמִשְׁבִּיעִי לָחֵם אֶת הַיְּתוּמִים וְהָאֲלֻמְנוֹת.

של חנכם ערוך לכל. הבית מלא מפה אל פה אנשים ולפניהם שלחנות ערוכים ועליהם לחם יין ובשר רמונים ותפוחים וכל פרי עץ. אל תעזבו את משפטי יהודה כי פשעכם שכר רב. מת לבי בקרבי בִּזְכְּרִי את החלום אשר חלמתי הלילה. מה רב יגוננו בִּזְכְּרֵנו את ירושלם:

אי צוגזקלר! חצאנא קדר סין בבאלריג'יויג ווא אנאלריג'יויג ווא מועללימלריג'יויג ג'וואפלדינא דיגלמו סיג'יו? שרה ורבקה! חצאנא קדר סין חלאייקלריג'יויג אוורנא בוונסאג'יויג אג'יר אידר סיג'יו? דושמאנלרימיו ביזים שחרלרימיו ויראן אימדילר ווא אנלריג' אוטרוג'ילריני קיליג' אילן קירדילר (אולדורדילר, הרג). אופסוורא ווא טוללרא קאמי קוללוק קולליק איטירמב איי דגיל דיר, בני ישראל צוק בולופרא בולונדילר. בנים משפחהם סניג' משפחהג'ון ביוב דיר. בנים קפאם אוורנא דושן טאש פב ביוב דיר. סן אוורנא דורדוג'ג' ייר (קקום) או עניו ייר (אךמה) דיר. אברם ני בן זנגין אימדים. בן דחי יאש אורדוג'ומדא ווא מועללימימיג' אבינדא אג'יג' אג'וונדן אללהימיג' תורהסיני אג'נרדימרא גומלא בני בילגלר בני סכר אידילר. דון בן מבתבלרימי יאודיג'ימן סוגרא (אחרי פתבי) אקאמיג' בחצאסינא גימדים. דושמאנלר, ירושלם ני זאפט איטיריפלרינדן סוגרא, אני אמשא יאקדילר. קרדשים! בנא יארדים איטמאיא צביפ אול. סבאח בן סנא יארדים איטמאיא צביפ אולד אים. סניג' אקאג'ג' בחצאסינא בן נארלר דושירדימרא בנים אונלוק חסמא ג'ירי. אאלום! בנא יארדים איילא בן בחצאמיודא פי נארלרי דושירמאיא (דושירמב איצון). אל בו טילימי ווא אני סירפאיא מאנדי. פוגן אללה ביזא דושמאנלרימיודן אינתיקאמלר יאפדי. בן אנלרדן סניג' אינתיקאמיג' ג'ורדום. אללה מסרלילרדן ביזים אינתיקאמימיזי אלדי. דחי ג'פסים גנדימרא איפן בן אללהימא ווא קלבים אילן עיבדת אידר אים. ביזים שחררימיו אוורנא ופיל אולונמיש אג'א נרדן גלדי? קויפט ווא סיג'ירימיו דושמאנלרימיוא אולג'א אולדולר. בנים אונלום שחררימיוא מועללים אלדי. אללה ירושלם ני סורב'לר אוטארי קודו (אימדי). סיג'ג' שחרלריג'יויג הראבת אולדולר.

§ 33.

הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הָיוּ בְּאֵיכָבִי הַמֶּלֶךְ , בּוֹ אֶרְמֵלֵר פֶּאֶרְשֶׁאֲהֵיז דּוּשְׁמַאנְלֵרִינְדָא (פֶּאֶרְשֶׁאֲהֵיז דּוּשְׁמַאנְלֵרִינְדָא סְאִיִּסְנֵדָא , אֶרְאִסְנֵדָא) אִידֵלֵר .

בְּנֵה דִרְשָׁע הָיָה בְּעֹבְרֵיהָ , יֵרָאֵמוֹ אֲוֵלֹהֶ סְנִי צִאִיפֶאִיאַנְלֵרְדָא (סְנִי צִאִיפֶאִיאַנְלֵרְדָא אֶרְאִסְנֵדָא) אִידֵי .

הֵנָּה שְׂאוּל בִּנְבִיאִים , שְׂאוּל דָּא נְבִיאֵלְרָדָא מִי (שְׂאוּל דָּא נְבִיאֵלֵר סִירְאִסְנֵדָא , אֶרְאִסְנֵדָא מִי) ?

בְּנֵה יִצְחָק הוּא הַמִּזֹּכַב בְּתִלְמִידֵיהִיז , תִּלְמִידֵלְרִימִיז אֶרְאִסְנֵדָא אֵלֶּי אִי (תִּלְמִיד) סְנִיז אֲוֵלֹהֶ יִצְחָק דִּיר .

מִלְכֵנוּ הוּא הַנְּבִיר בְּמִלְכִים , פֶּאֶרְשֶׁאֲהֵלֵר אֶרְאִסְנֵדָא אֵלֶּי נְבִיאֵר בְּיוֹם פֶּאֶרְשֶׁאֲהֵימִיז דִּיר .

אִידֵי הוּא הַמִּזֹּכַב בְּאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּבִית , אֲבֵרָאִי בִישְׁלֵרִיז אֶרְאִסְנֵדָא אֵלֶּי אֲחֵיִיאֵר סְנִיז בְּבִיאַנְדָא דִּיר .

* אֲשֶׁר , מִי , אֲשֶׁר יִצְחָק , יִצְחָק נִיז קִרִּים ; אֲשֶׁר , בְּנִים קִרִּים , אֲשֶׁר ; אֲשֶׁר ,
— נְשִׁים , קִרִּירִי ; נְשִׁי יִצְחָק , יִצְחָק נִיז מִיִּלְרִי ; נְשִׁי ; נְשִׁי ; נְשִׁי ;
נְשִׁינִי ; נְשִׁיכֵם ; נְשִׁיתֵם ;

* בֵּית , קִי , (יִחִיד בֵּית אֵל) , רַבִּים בְּנֹת , קִיִּלֵר , בְּנֹת יִצְחָק , בְּנֹתִי ; בְּנֹתֶיהָ
בְּנֹתֶיהָ (כִּי xv א')

* אֲחֻת , קִיִּלְרִישׁ , אֲחֻת יִצְחָק , יִצְחָק נִיז קִיִּלְרִישׁ ; אֲחֻתִי , אֲחֻתֶּיהָ (כִּי iv)
— ר' אֲחֻתִּים ; אֲחֻתִּים יִצְחָק , אֲחֻתִּי ; אֲחֻתֶּיהָ אוֹ אֲחֻתֶּיהָ , אֲחֻתֶּיהָ
אוֹ אֲחֻתֶּיהָ ; אֲחֻתֶּיהָ , אֲחֻתֶּיהָ ; אֲחֻתֶּיהָ ; אֲחֻתֶּיהָ אוֹ אֲחֻתֶּיהָ ,
אֲחֻתֶּיהָ ; אֲחֻתֶּיהָ , אֲחֻתֶּיהָ .

התפעל		התפעל		
(פרד) התפרד , איילדי .		(הלך) התהלך , גזרי , גזירי .		
לזכר	לנקה	לזכר	לנקה	
התפרדה התפרדת התפרדתי התפרדו התפרדתן התפרדנו	התפרד התפרדת התפרדתי התפרדו התפרדתם התפרדנו	התהלכה התהלכת התהלכתי התהלכו התהלכתן התהלכנו	התהלך התהלכת התהלכתי התהלכו התהלכתם התהלכנו	ה ה ה ה ה ה
התפרד התפרדי אתפרד התפרדנה התפרדנה נתפרד	יתפרד תתפרד אתפרד יתפרדו תתפרדו נתפרד	תתהלך תתהלכי אתהלך תתהלכנה תתהלכנה נתהלך	יתהלך תתהלך אתהלך יתהלכו תתהלכו נתהלך	ה ה ה ה ה ה
התפרדי התפרדנה	התפרד התפרדו	תתהלכי התהלכנה	התהלך התהלכו	ה ה
מתפרדת מתפרדות	מתפרד מתפרדים	מתהלכת מתהלכות	מתהלך מתהלכים	ה ה ה ה
התפרד התפרד		נפרד התהלך נסמך התהלך		ה ה ה ה

יִשְׁלַח }
 תִּשְׁלַח } לְחַנִּי ; לְחָדָּה , לְחָדָּה ; לְחָדָּה או לְחָדָּה ;
 אִשְׁלַח } לְחָדָּה ; לְחָדָּה ; לְחָדָּה ; לְחָדָּה ;
 נִשְׁלַח }
 תִּשְׁלַח , תִּשְׁלַחֲנִי ; לְחִירוֹ , לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ;
 יִשְׁלַח } לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ;
 תִּשְׁלַח } לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ; לְחִירוֹ ;

יִשְׁמַע = יִשְׁלַח . יִשְׁמַעֲנִי = יִשְׁלַחֲנִי .

שָׁמַע , שָׁמַעֲנִי , אִשִּׁיט בְּנִי ; דִּגְלָא בְּנִי ; שָׁמַעְהוּ או שָׁמַעְנוּ , שָׁמַעְהָ או שָׁמַעְנָה
 שָׁמַעְנוּ ; יִשְׁמַעֲנִי , שָׁמַעֲנִי .
 שָׁמַעְנוּ , שָׁמַעְנוּ ; שָׁמַעְהוּ , שָׁמַעְהָ ; שָׁמַעְנוּ ; שָׁמַעְנוּ ; שָׁמַעְנוּ (?)

לזכר		לנקבה	
נפרד	נסמך	נפרד	נסמך
אֶחָד	אֶחָד	אֶחָת	אֶחָת
שְׁנַיִם	שְׁנַיִם	שְׁנַיִם	שְׁנַיִם
שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשָׁה	שְׁלֹשָׁה
אַרְבָּעָה	אַרְבָּעָה	אַרְבָּעָה	אַרְבָּעָה
חֲמִישָׁה	חֲמִישָׁה	חֲמִישָׁה	חֲמִישָׁה
שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ	שֵׁשׁ
שִׁבְעָה	שִׁבְעָה	שִׁבְעָה	שִׁבְעָה
שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה	שְׁמוֹנָה
תִּשְׁעָה	תִּשְׁעָה	תִּשְׁעָה	תִּשְׁעָה
עֲשָׂרָה	עֲשָׂרָה	עֲשָׂרָה	עֲשָׂרָה

אֵיִשׁ אַחֵר , בִּיר בִּישִׁי .
 אִשָּׁה אַחַת , בִּיר קִרִי .
 יִשְׁנִים אֲנָשִׁים , שְׁנֵי אֲנָשִׁים , אֶבֶי בִּישִׁי .
 שְׁתֵּים נָשִׁים , שְׁתֵּי נָשִׁים , אֶבֶי קִרִי .
 שְׁלֹשָׁה בָּנִים , שְׁלֹשֶׁת בָּנִים , אוֹץ אוֹגֹל ,
 שְׁלֹשׁ בָּנוֹת , שְׁלֹשׁ בָּנוֹת , אוֹץ קִיז .
 אַרְבָּעָה יָמִים , אַרְבַּעַת יָמִים , דֹּרֶט גֶּן .
 אַרְבַּע שְׁפָחוֹת , דֹּרֶט חֲלָאִיק .
 חֲמִשָּׁה סָפָרִים , חֲמִשֶּׁת סָפָרִים , בֶּשׁ בַּתֶּאב .
 חֲמִשׁ יָשָׁנִים , בֶּשׁ יֵל ,
 שִׁשָּׁה יָמִים , שִׁשֶּׁת יָמִים , אֶלְטִי גֶן .
 שִׁשׁ פְּרוֹת , אֶלְטִי אֵינֶפ ,
 שִׁבְעָה חֲדָשִׁים , שִׁבְעַת חֲדָשִׁים , יֵרִי עֵאִי .
 שִׁבְעֵי שָׁנִים , יֵרִי יֵל .
 שְׁמוֹנֶה בָּנִים , סִבִּיז אוֹגֹל .
 שְׁמוֹנֶה בָּנוֹת , סִבִּיז קִיז .
 תִּשְׁעָה עֶבְדִּים , דֹּקוֹן קוֹל .
 תִּשְׁעַ שְׁפָחוֹת , דֹּקוֹן חֲלָאִיק .
 עֲשָׂרָה חֲמוּרִים , אוֹן אֶשֶׁפ .
 עֲשָׂר פְּרוֹת , אוֹן סִגִּיר .

הַתְּאֵבֶל (אבל) יאסלי אולדו , גנדיני יאסלי גוסמורדו .	הַרְחִיב (רחב) , בְּגִישׁ אימדי, בְּנֶרְטִירִי .	שׁוֹפֵר , (שׁ רבים שׁוֹפְרוֹת xv א') שׁוֹפֵר , קֶאֶבֶאל .
הַתְּפִלָּל (פלל) , תפלה אימדי .	אֶרֶךְ (יֶאֱרֹךְ , יֶאֱרָכִי , תְּאֶרְכֶּנָּה) אוֹזוֹן אולדו , אוֹזֶארִדִי . אוֹזֶאק זֶא סורדו .	שֶׁקֶל , (vii ב') י , שֶׁקֶל (צבי אדי) מיסקאל , בֶּטֶן , (vii ב') ג' , רֶחֶם " , קִירֶסֶאק , פֶּרִי בֶטֶן .
הַתְּנַפֵּר (נכר) , יבאנג'י אולדו , גנדיני יבאנג'י גוסמורדו .	הַתְּאֶרִיךְ (ארך) , אוֹזוֹן אימדי , אוֹזֶארֶטִירִי . אוֹזֶארִדִי .	רֶחֶם טִיבֶאסִי , אוֹלדֶלֶר . שֶׁפ , (x א' ר' שְׁמוֹת xv ב') אֶר , אִיסֶם נָאֶם .
הַתְּחַפֵּם (חכם) , חכם גִּוֶרֶנֶדֶר , גנדיני חכם גוסמורדו .	תֶּקַע , (תִּקְעֶק) קֶאקִירִי , תֶּקַע בְּשׁוֹפֵר , שׁוֹפֵר צֶאלֶרִי .	סוֹחֵר , (x ג') ו' , בֶּאוֹרֶגֶאן . רֶשֶׁן , (xii ב') סִמִּילִיב , בֹּל .
הַתְּעַנֵּג (ענג) , עוזולנדי , נאולנדי . נאולי אולדו , ועל פ' , בפ' ספ' , ספאלנדי .		

התקברך (ברך) אלני שלנדי:	שלף, סבורדי, שלף חרֶב,	רב , (xv ג') י , צוקליק ,
ביבירלנדי .	קיליג סבורדי ,	רב שלום , אסנליגֶיג
התערב (ערב) , קושולרן ,	קיליג קינינדן –	צוקלוגי, צוק אסנליפ .
קארישדי , התערב	ציקארדי , שולף	
בגוים , מיללתלרא	חרב , קיליג	קמרת , (xvi ב') ג' .
קושולרן , קארישדי .	קוללאניגי , קיליג	מוטסי .
התנחם (נחם) , פישמאן	צביגי .	
אולדי .	אוצר , (יח III ר' xv א' ,	מרד , (ימרד) אסי אולח .
התעשר (עשר) , גנדיני	אוצרות) , י' , חזנא	
וגנין גוטטורדי .	אמבאר .	מרד בפולף ,
רחב (ירחב) , בָּנִיש אולח .	מאָבל , (iii) י' , אש ,	פארשאחא אסי
בָּנִירי .	יימב ,	אולו .
	יתר , (יח' vi א' ר' יתדות ,	
	יתדות , יתדות) ,	האָביל , (אכל) יידידי .
	ג' , קאזיק .	הקמיר , (קמר) שוּטטֶדי .
	משקל (iii) י' , צפי (טראוי	
	צביסי) .	

אחי לא היו במדרים בפולף .

הנשיאים האלה היו באוכלי שלחן הפולף .

בני היה בגבורים הגוזלים אשר נלחמו אתמול וילכדו את מגדלי האויב .

הנם אתה בתקמים ?

הנם אתם בנבים וברשעי העיר הזאת ?

שלמה המלך היה תחכם באנשים .

אחותי ! את הנפה בנשים .

מלכתנו היא הנריכה במלכות .

סן דא חכמלר חסבינדא מי סין ?

כירסיוזלריג וא בו שהריג יראמולרינע

סאייסנדא סין דא ואר מי סינז ?

פארשאה שלמה אינסאנלר אראסינדא

אג עקללי אירי .

קיוקד־שים ! קרילר אראסינדא אג רילכר

סן סין .

מליבה לר אראסינדא אג עאדיל ביום

מליבהמיו דיר .

הַנְּשִׂיא הַזֶּה הוּא הַגְּבוּר בְּשׁוּלְפֵי חֶרֶב .
 בו אַז קיליג' סוֹבֹרֶאנְלִירִיג' (קיליג' ציג'י-
 לריג') אראסינדא אַז זיידא ג'בבאר
 דיר .

גם בני יצא בַּחֲגוּרֵי חֶרֶב .
 קיליג' קוּשֶׁאנְלִירִיג' אראסינדא אַז אַלֶּם
 דא ציקרי .

הַרְבֵּה הִיפָּה בְּאַחֲיוּתוֹךָ ?
 קוּקֶרְדְּשֶׁלִירִיג' אראסינדא אַז דילבר
 רבקה מי דיר ?

שָׂרָה הִיא הַגְּדוּלָּה בְּכַנּוּתוֹךָ .
 בּוּגֵן בַּבִּמּוֹנִי בַחֲצֵאסִינְדָא בִיר פִּישִׁי
 קוּלִירִיג' אראסינדא אַז דילבר שָׂרָה דיר .

שָׂפָחָה אַחַת הַתְּפִלָּה הַלֵּילָה בְּבֵית יְהוָה .
 בִּיר חִלְאִיק בּוּגֵנָא אַלֶּהֲיִג' אַיִנְדָא תַּפְלָה
 אַדִּיר אירי .

שְׁנַיִם נְשִׂאִים מָרְדּוּ בְּמֶלֶךְ .
 אַקֶּאמִיג' קוּיִנִּג' אַפִּי אַז אַלֶּם וואר אירי .

שְׁתֵּי נָשִׁים פָּרוֹת שְׂמֵנוֹת נִשְׁחָטוּ לְמַאֲכָל לָנוּ
 פֶּאדֶשֶׁאחִימִיג' סִבִּינֵץ גוּי בִּיזָא יִימֵב
 אִיצוֹן אַפִּי סִמִּי אִינֵב בּוֹזֶאולֶנְדִי .

שְׁתֵּי נָשִׁים הָיוּ לְנְשִׂיא הַזֶּה אֲשֶׁר הָיָה
 בו אַזֶּאנִיג' , פִּי פֶאדֶשֶׁאחִיג' ג'בבארֶלֶרִיג' ,
 אראסינדא אַז בִּיזָא אירי , אַפִּי קִרִּיסִי
 וואר אירי .

שָׁבָעָה תַלְמִידִים יֹשְׁבִים לִפְנֵי הַחֶכֶם
 חֶכֶם גִּיג' אַזֶּנְדָא יִירִי תַלְמִיד אוֹטוֹרִייר
 ווא אַיִג' אַזֶּנְדָא עֵלֶם ג'וואבֶּלֶרִי
 אַזֶּנְדָא רִירֶלֶר .

שְׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת
 אַלְטִי גוֹן (אַלְטִי-גוֹנְדָא) אַלֶּה גוֹפִי ווא יירי
 יאַפֶּדִי (יאַרֶאטֶרִי) .

שְׁלֹש פָּרוֹת הִתְנַחֲחוּ אֶתְמֵל בַּשָּׂרָה .
 רִון צוֹלֶדָא אוּץ אִינֵב סוּזִישִׁי .

אֵל הִתְעַשְּׂרוּ בְּנֵי אִם עֲנִיִּים אִתָּם .
 אוֹגֶלֶלֶרִים ! אַגֶּר סִיז פּוֹקֶרָא אִיִּסְגִּי גַנְדִּירִיג' ,
 זַנְגִּין גוּסְטוֹרֶמֶנִּיז .

יֵשׁ מִתְעַשֵּׂר וְאִין כָּל .
 וואר דיר זַנְגִּין גוֹרֶנוּגִי ווא בִּיר שִׁי יוֹק
 דיר (וואר דיר אוֹלֶא פִּימָסָא פִּי
 גַנְדִּירִיג' זַנְגִּין גוּסְטוֹרֶר אַמֶּמָא בִּיר שִׁי יוֹק
 דיר) .

הַנְּשִׂים הָאֵלֶּה אֲחִיּוֹתַי הֵן , וְהֵן מִתְאַבְּלוֹת
 בו קִרִּילֶר בְּנִים קוּקֶרְדְּשֶׁלֶרִים דיר , אַנְלֶר
 ג'נְפֶרָא אַלֶּדֶרֶדֶרֶלֶרֶמִישׁ אַזֶּלֶנְלֶרִי אִיצוֹן
 יאַסֶּלִי אוֹלִיירֶלֶר .

עַל בְּנֵיהֶן אֲשֶׁר נִחְרְגוּ בְּמִלְחָמָה .
 אַזֶּלֶנְלֶרִי אַזֶּלֶנְלֶרֶרֶמִישׁ אַזֶּלֶנְלֶרִי אִיצוֹן
 יאַסֶּלִי אוֹלִיירֶלֶר .

בני! קח את יחד האהל ותקעה בארץ .
אוֹלֹם! צאדיריג קאויגני אל ואֹאני יירא
קארא .

קח את השור אשר לרורי ושחטנו
אקאמיג אוֹויגני אל וא אני בוגאולא .
(ושחטה) .

אלהי! למה תשחטני ולא תזכרני ?
אללהים! נא איצון בני אוטור סין וא
בני סאנימאז סין ?

קרח נערתו היו רשעים וימרדו ביהוה
קרח וא אניג ג'מעתי יראמולר אירי , וא
על כן פתחה הארץ את פיה ותבלעם
רבבא אסי אולדור , אניג איצון ייר
ואניזי אצדי וא אנלרי יוסדי וא
ואת בתיכם .
אנלריג אבלריני .

רבקה לבשה תיום את בגדיה החדשים
רבקה בוגונ ייג רובאלריני גידי וא אנלרי
ותקראם .
יירטרי .

אשת דודי ובנותיה התהלכו תיום בגגנו .
אשתך ובתך מתהלכות
בשדה . לי ארבע אהיות וחמש בנות . בני! אל תתחכמו ואר תתעשרו
כי את המתעשרים ואת המתחכמים מאסה נפשי . על מי תתענו ?
על מי תרחיבו פה תאריכו לשון ? אל תתאבלו עד תנבזרים אשר נהרגו
במלחמה כי לעולם יזכר שמם . ימים רבים התאבל מלכנו על בנו הנבזר
אשר נהרג בשדה המלחמה . בני היו בכחני יהוה ובמקמיני קמרת .
הפער הזה היה בתוקעי שופר . אחי היה במאריכי לשון ובמרחיבי פה
עד המלמד . הנבזרת אשר התפללה תיום בבית האלהים היא הנדיבה
בגשי עירנו . האיש אשר מת שלשם ויקבר אתמל היה החכם במלמדי
בני ארצנו . הפרות אשר התנגחו תיום בשדה הן השמנות והפריאות
בפרות אשר במקנה הנשיא . באשתי באשתך התהלכו תיום כן תת
צל העצים הנבזרים . מי האיש הזה מהשמו ומהשם-אשתו . ואלה
שמות אנשי עירנו אשר היו בחורגי הנשיא : שמואל , יצחק ושלמה .
אהיותי! אל תתאבלנה על בניכן אשר נהרגו במלחמה .

סניג קריג דא האנימלר חסאבינדא מי ? סניג אוגלוג דא בו שהרי
ואבט אידן ג'בארלריג חסאבינדא מי ? סיו דא קיליג סובוראנלריג
חסאבינדא מי סיוג ? בנים קיורדשורים בו שהריג האנימלריניג
אג זוגני דיר . סניג קיורדשלריג ירושלם קרילריניג אג עקרירידי
וא אג עאדיל דרי (קריב) דיר : אגר אליגדן גרירסא (קאדיר אולור

אִיסָהּ בוּ שׁוּפְרֵרִי אֵל וּאֵ אַנְרִי צֹאֵל . בֶּן אִימָאמְדִינִי וְאֵ מוֹטְסוּ
 שׁוֹמְגִי יִרְיָהּ חֶסֶם בִּימְסָאֵלְרֵה אֵלְהָה אֹחֲרִינָה אֲנִי
 בְּגִרְמִידֵר וְאֵ דִיר אֹחֲמִידֵר זִירָה אַנְלֵר אֵלְהָה אִסִּי אֹלְלָאֲנִרְיָהּ
 סְאִיִּינִדָּה אִידִילֵר . בּוּ יִירְיָהּ בִּאֹחֲרִינִי אֲנִי זִנְגִינִי בְּנִים אַקָּם דִּיר .
 אֹוְגִלוֹם ! בּוּ אַקָּמִיָּה אֹוְרָאן אִי וְאֵ סֶאֲגֵלָם אַצְפִּירִי אֵל וְאֵ אַנְלֵרִי
 בּוֹגֵאזֵרָה . סֵן (זִכֵּר) בּוֹנֵן יִיָּהּ רּוֹבֵאֲלִרְיָהּ גִּידִיָּהּ , סֶאֲקָמֵ אֹוֹל , אַנְלֵרִי
 יִירְטֵמָה . אַנְרֵ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיר דְּחִי קֶרֶחַ גִּיבִי וְאֵ אֲנִיָּהּ גִּמְעֵתִי גִיבִי אֵלְהָה
 אִסִּי אֹוְלוֹר אִיסְאֵלֵר יִיר בִּיר דְּחִי אֲנִינִי אַצְאֵר וְאֵ אַנְרִי יוֹטָאֵר — אַנְרִי
 וְאֵ אֲבֵלִרְנִי . קִיזְקֵרְדֵּשִׁים ! אַנְרֵ אֵלְלָהָה מוֹגֵל קֶלֶב אִיקֵן תְּפִלָּה אִידֵר אִיסָהּ
 אֹו סִנִּי אִשִּׁימִיר . קִיזְקֵרְדֵּשִׁרִים ! אַנְרֵ אֵלְלָהָה מוֹגֵל קֶלֶב אִיקֵן תְּפִלָּה
 אִידֵר אִיסָהּ אֹו סִיזִי אִשִּׁימִיר .

אִשְׁתִּי ! אֵל נִתְאֲבֵל עַל בְּנֵינוּ אֲשֶׁר נִהְרָג בְּמַלְחָמָה כִּי מוֹת גְּבוּרִים
 מוֹת . יוֹסֵף הַתְּנֹכַח לֹאחֲזוּ בְּמַצְרַיִם וְהֵם חֲשֻׁבוֹתוֹ לְמַצְרַיִם . אֲנִי הַתְּנֹכַחֲתִי
 לְיֹושְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְהֵם חֲשֻׁבוֹנִי לְאִישׁ יְרוּשָׁלַם . לְמָה זֶה אֶת־מִתְנַפְּקָה ?
 הַסּוֹחֵר הַזֶּה מְכַר לִי נֹוֹם זֶה־בִּי יָקָר מְאֹד וּמִשְׁקָלוֹ עֲשָׂרָה שֶׁקֶלִים . הַסּוֹחֲרִים
 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם מְכָרוּ לִי רִבִּידִי זֶה־בִּי טוֹבִים וְיָקָרִים מְאֹד וּמִשְׁקֵל אֶחָד מֵהֶם
 שְׁמֹנֶה שֶׁקֶלִים . סוֹחֵר אֶחָד אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי שְׁמוֹ מְכַר לֹאֲבִי מִבְּעַת זֶה־בִּי
 יָקָרָה וּמִשְׁקָלָהּ תִּשְׁעָה שֶׁקֶלִים . אֲמִי יֹושֶׁבֶת בִּירוּשָׁלַם שְׁתֵּי שָׁנִים וְשִׁלְשָׁה
 חֳדָשִׁים . בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ! אֵל תִּתְעַקְּבוּ בְּגוֹיִים וְאֵל תִּמְדְּדוּ מִשִּׁיחֵם . רָעָה
 מִקֵּנָה מְכַר לִי חֲמִשָּׁה פְּרוֹת שְׁמֹנֶה וּבְרִיאוֹת מְאֹד . בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל הִתְפַּכְּרוּ
 כָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה . אֵל תִּבְטְחוּ בַעֲשֻׁרְכֶם וְאֵל תִּתְבַּרְכוּ בְּכֶבֶדְכֶם .
 אֵלְהִים ! מִשְׁפָּטֶיךָ לְמִלְכָּה תֵן וְצִדִּיקְךָ לְבֵן מִלְכָּה ; וְיִתְפַּכְּרוּ בּוֹ כָּל גּוֹיִם .
 אֹוֲהֵבִי יְהוָה וְשׁוֹכְרֵי מִצְוֹתָיו יִתְעַנְּנוּ עַל רֵב שְׁלוֹם . שְׁמְעוּ אֵל יְהוָה וְאֲבָלוּ
 טוֹב וְתִתְעַנְּנָה בְּדַשָּׁן נִפְשָׁכֶם . אֲחִי ! הִגַּם אֶתְּהָ בְּסוֹחֲרִים ? דּוּדִי הוּא הַעֲשִׂיר
 בְּסוֹחֲרֵי עִירֵנוּ .

בְּלֵב תְּמִים הַתְּפִלְלָתִי הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה וְהוּא יִשְׁמָעֵנִי . אִם תִּתְפַּלְּלוּ
 אֵל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּלֵב תְּמִים גַּם הוּא יִשְׁמָעְכֶם . קַח אֶת יְתֻדּוֹת הָאֶהָל
 וְתִקְעֵן פֶּה . קַח אֶת הַבִּגְד וְקֶרְעֵנוּ לְשָׁנִים . בְּגָדִי הַחֲדָשׁ יָקָר מְאֹד וְאֵ
 אֲקֶרְעֵנוּ . דּוּד רָעָה בְּמַרְעָה הַטּוֹב הַזֶּה עֲדָרִי בֶקֶר וְעֲדָרִי צֹאן וְיִנְהָגִם אֶתְמֵל
 אֶחָד הַמְדַּבֵּר . בְּנֵי קַח אֶת הָעֵצִים הָאֵלֶּה וְתֵן לַעֲבָדֶיךָ וְהֵם יִבְקָעוּם , תֵּן
 אֶת הָעֵצִים לְשִׁפְחוֹתֶי וְהֵן יִבְקָעוּם . אִם תִּמְדְּדוּ בִיהוּת תְּפִתַּח הָאָרֶץ אֶת
 פִּיהָ וְתִבְקָעְכֶם כְּקֶרֶחַ וּכְעֲדָתִי . אֲחִיוֹתִי ! סַנְרֵנָה אֶת הַתְּפִתִּים וְאֵל תִּפְתְּחוּם .

כי רבים הננבים בעיר. עשרה ימים באוכלי שלחן העשיר הזה אנחנו והוא מאכיל אותנו מאכלים טובים וערבים מאד. אמי האכילה אותי היום דבש ורמונים. אוצרות יהוה מראים כל טוב, והוא יפתחם לכם אם תעבדוהו באמת ותשמרו מצותיו ותורותיו. בני קח את השופרות האלה ותקע בהם (ותקעם). הגבור לקח את השופר ויתקעוהו. תקעו בחדש שופר. הנה נחלת יהוה בנים שֶׁכָּר פרי הבָּמֶן.

אנר אללהיִךְ יוללריני סאקלאר איסאגִיו אללה סיוא ברפת חונאלריני אצאר וא סיוגִ ג'אניגִיו נעימת אילן (סמיוולכ אילן; דָּשֶׁן) ספאלאניה. בפאם וא אנאם בחצאדא גוֹינמייא ציקדילר. סיוגִ בחצאגִיו פב איי וא פגִיש דיר וא נא איצין סיו אנדא גוֹינמו סיוגִ? אגִלום בוגון אורמאנדן צוק אודונלר גמירדי וא אנלריגִ ג'ומלאסיני יארדי וא יארדי אנדרי ג'ומלאריני. סניגִ אדיגִ נאסלי איסא בנים אדים דא אוולא דיר וא בן דא סניגִ גיבי קיליגִ סובוראנרריגִ וא גיבבארלריגִ חסאפינדא אים. קיוקדשים! אללהא חר גון מוגל קלב אילן תפרה איד וא או אישטיר סני וא אונוטמאז סני. אגִלום! פוחבם ניוגִי טורכולריניאז וא אנלריקיוקדשלירגִא יוללא. שלמה קיליגִיני סובורדי. וא אני צולדא יאמן דושמאניגִ קורסאגִינא קאדאדי. סובור קיריגִיני וא אני בנים קורסאגִימא קאדא. אושטא בן קיריגִימי סובורדים וא אני. סניגִ יוראגִינא קאדאר אים. בבאגִי וא אנאגִי סיולא יא סין (רגפת איילא) וא גונלריגִ אוואק אוולורד. בפאם בוגון ביר. בוזאב וא ביר אגִוון סאמון אלדי. בו חלאייק קיוימא ביר סיוגִר סאמדי. בו חלאייק בגא דון אבי בוזאב וא אבי סיוגִר סאמדי. בן ירושלם דא אוין שנה וא דורט עאיי אוטורדים. בו אגִדא בש ארכב וא אלמי קיסאיאקלי ואר. טראפיוא אוורנדא אוין נאר וא אלמי אלמא ואר. בנים אקאמיגִ בש קיוי וא אלמי אגִלואר. בו אוסמא בגא ביר אלמין קאדח יאפדי וא אניגִ צפיסי און מיסקאל דיר. בן דון יידי אט וא און אצבי סאמדים. ביוים אגִאמיוגִ קריסי בוגון יידי סיוגִר קרבן אימדי. בו אגִאייגִ סביו קילו וא סביו חלאייגִ ואר. בו אחתייאריגִ דורט דילבר אגִלו ואר וא או אנלרא דורט דילבר גלין אלדי. סניגִ קיוקדשלירגִא פוֹינדא בן דוקון גון אוטורדים. סיוגִ קיוקדשלירגִו מסרדא און סנה דוקון עאיי וא אלמי גון אוטורדילר. אנאם בגא אבי אלמין פוגא וירדי וא אנלריגִ צפיסי סביו מיסקאל איד. אנאם בו קרי גא דוקון פתאב סאמדי. בנים קרם קיוקדשינא ביר אלמין יווב וירדי וא אניגִ צפיסי דוקון מיסקאל איד.

§ 34

יום גון . יומים , אבי גון .
 שְׁבוּעָה , (IV) ו' . הַפְּטָא שְׁבוּעִים , אבי הַפְּטָא .
 גֶּהֶר , אֹזֶן . גֶּהֶרִים , אבי אֹזֶן .
 דֶּרֶךְ , יוֹל . דֶּרֶכִּים , אבי יוֹל .
 אֶפֶה , (XIII) נ' . ארשין . אֶפְתִּים , אבי ארשין .
 חוֹמָה , קִלְעָה , חיסאר . חוֹמוֹתִים , אבי חיסאר .
 שְׁנָה , סָנָה , יִיל . שְׁנָתִים , אבי סָנָה .

(III) יָד , ז' ונ' . אַל , יָד מִשָּׁה , מִשָּׁה נִיגְ אַלִּי . (יָדָם , יָדָךְ) , יָדִים , אבי אַל .
 אֶלְלֶר , שְׁתֵּי יָדִים , אבי אַל , יָדֵי מִשָּׁה , מִשָּׁה נִיגְ אַלְלֶרִי . יָדִי ; יָדֶיךָ ,
 יָדִיךְ ; יָדִיו , יָדֶיהָ ; יָדֵינוּ ; יָדֶיכֶם , יָדֶיכֶן ; יָדֵיהֶם , יָדֵיהֶן .

(V) כָּנָף , נ' . כְּנָפִים אבי כְּנָאד . כְּנָאדֶלֶר ; כְּנָפִי חוֹנָה , גִּנְדֹרְצִין כְּנָאדֶלֶרִי ,
 כְּנָפִי ; כְּנָפֶיךָ ; כְּנָפֶיךָ ; כְּנָפֶיכֶם , וכו' (שֵׁשׁ כְּנָפִים אִלְטִי כְּנָאדֶלֶרִי)

(VI) יָרֵךְ , נ' . בּוֹטִי , יָרְכִים , אבי בּוֹטִי , בּוֹטִלֶרִי , יָרְכִי ; יָרְכֶיךָ , יָרְכֶיךָ ; יָרְכִיו ,
 יָרְכֶיךָ , וכו' . (ס' יָרֵךְ יַעֲקֹב , יַעֲקֹבִי בּוֹטִי) .

(VII) רָגֶל , נ' . אִיאַק . רָגְלִים , אבי אִיאַק , אִיאַקֶלֶר , אֶרְבַּע רָגְלִים , דֹּרֶשׁ אִיאַקֶלֶר ,
 רָגְלִי עֵגֶל , בּוֹזֶאב אִיאַקֶלֶרִי . רָגְלִי ; רָגְלֶיךָ , רָגְלֶיךָ ; רָגְלִיו , רָגְלֶיהָ
 רָגְלֵינוּ ; רָגְלֶיכֶם , רָגְלֶיכֶן ; רָגְלֵיהֶם , רָגְלֵיהֶן .

(VIII א') אָזֶן , נ' . קוֹלֶאק . אָזְנִים , אבי קוֹלֶאק , קוֹלֶאקֶלֶר , אָזְנִי יַצְחָק , אָזְנִי ; אָזְנֶיךָ ,
 אָזְנֶיךָ ; אָזְנִיו , אָזְנֶיהָ ; אָזְנֵינוּ ; אָזְנֶיכֶם , אָזְנֵיהֶם .

(IX ב') עֵין , נ' . גִּזֹּ . עֵינִים , אבי גִּזֹּ , גִּזֹּלֶר . שְׁבָעָה עֵינִים , יִידִי גִזֹּ . עֵינֵי יְהוָה
 עֵינֵי ; עֵינֶיךָ , עֵינֶיךָ ; עֵינֵינוּ ; עֵינֶיכֶם , וכו' .

(XI א') כַּף , נ' . אֶבְזִין . כַּפִּים , אבי אֶבְזִין . אֶבְזֹלֶר ; כַּפִּי הַנֶּעַר ; כַּפִּי , כַּפֶּיךָ ,
 כַּפֶּיךָ ; כַּפֵּינוּ ; כַּפֵּיכֶם , וכו' .

(XII ב') שֵׁן , נ' . רִישׁ , שְׁנָיִם , אבי רִישׁ , אבי סִירֵּא רִישׁ , רִישֹׁלֶר ; שְׁנֵי רְשָׁעִים , שְׁנֵי ,
 שְׁנֵיךָ , שְׁנֵיכֶם ; שְׁנֵינוּ , וכו' .

אין ביר .	{ אַחַת עֲשָׂרָה אוֹ (עֶקֶב)	{ אֶחָד עֶשֶׂר אוֹ (זָכַר)
	עֲשֵׁתִי עֲשָׂרָה	עֲשֵׁתִי עֶשֶׂר
אין אבִי .	{ שְׁתֵּים עֲשָׂרָה	{ שְׁנַיִם עֶשֶׂר
	שְׁתֵּי עֲשָׂרָה	שְׁנֵי עֶשֶׂר
און אוֹץ .	שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה	שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר
און דױט	אַרְבַּע עֲשָׂרָה	אַרְבָּעָה עֶשֶׂר
און בֶּשׂ .	{ חֲמִשָּׁה עֲשָׂרָה	{ חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר
און אלֵט	שֵׁשׁ עֲשָׂרָה	שֵׁשָׁה עֶשֶׂר
און יִידִי	שִׁבְעַת עֲשָׂרָה	שִׁבְעָה עֶשֶׂר
און סבִיז .	שְׁמֹנֶה עֲשָׂרָה	שְׁמֹנֶה עֶשֶׂר
און דוקוז .	תֵּשַׁע עֲשָׂרָה	תֵּשַׁעָה עֶשֶׂר
יִיִרְמִי .	עֶשְׂרִים ,	עֶשְׂרִים
	{ עֶשְׂרִים וְאַחַת	{ עֶשְׂרִים וְאַחַד
יִיִרְמִי בִיר	אַחַת וְעֶשְׂרִים	אֶחָד וְעֶשְׂרִים
	{ עֶשְׂרִים וְשְׁתֵּים	{ עֶשְׂרִים וְשְׁנַיִם
יִיִרְמִי אבִי	שְׁתֵּים וְעֶשְׂרִים	שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים
	{ עֶשְׂרִים וְשְׁלֹשׁ	{ עֶשְׂרִים וְשְׁלֹשָׁה
יִיִרְמִי אוֹץ	שְׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים	שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים
אומוז	שְׁלֹשִׁים	שְׁלֹשִׁים
	{ שְׁלֹשִׁים וְאַרְבַּע	{ שְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה
אומוז דױט	אַרְבַּע וְשְׁלֹשִׁים	אַרְבָּעָה וְשְׁלֹשִׁים
	{ שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעַת	{ שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה
אומוז יִידִי	שִׁבְעַת וְשְׁלֹשִׁים	שִׁבְעָה וְשְׁלֹשִׁים

אַרְבָּעִים , קִירָק , חֲמִשִּׁים , אֵלֵלִי , שְׁעִים , אֶלְטִמִּישׁ , שִׁבְעִים , יִיטִמִּישׁ ,
שְׁמֹנִים , סִבִּסִּן , תֵּשַׁעִים , דוקסאן , מֵאָה , יוֹ , אָרְףִּי בִי .

מֵאָה , (ס' מֵאָת) מֵאָתִים אבִי יוֹ , שְׁלֹשׁ מֵאָת , אוֹץ יוֹ , אַרְבַּע
מֵאָת , דױט יוֹ , חֲמִשׁ מֵאָת , בֶּשׂ יוֹ , שֵׁשׁ מֵאָת אֶלְטִי יוֹ ,
שִׁבְעַת מֵאָת , יִידִי יוֹ , שְׁמֹנֶה מֵאָת , סבִיז יוֹ , תֵּשַׁע מֵאָת .

אֵלֶּה , בֵּית אֲלָפִים , אִבִּי בֵּית , שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים , אִין בֵּית , אַרְבַּעַת אֲלָפִים ,
 דֹּרֶם בֵּית , חֲמִשָּׁת אֲלָפִים , בֵּשׁ בֵּית , שֵׁשֶׁת אֲלָפִים , אִלְטִי בֵּית ,
 שִׁבְעַת אֲלָפִים , יִידִי בֵּית , עִשְׁרֶת אֲלָפִים , אִין בֵּית . אַחַד עֶשְׂרִי
 אֵלֶּה , אִין בֵּית , שְׁנָיִם עֶשְׂרִי אֵלֶּה , אִין אִבִּי בֵּית , עֶשְׂרִים
 אֵלֶּה , יִיצִרְמִי בֵּית , מֵאָה אֵלֶּה , מֵאָה אֵלֶּה , יוֹז בֵּית , מֵאָתִים
 אֵלֶּה , אִבִּי יוֹז בֵּית , אֵלֶּה אֲלָפִים , בֵּית פֶּרֶת בֵּית , מִלְלִיִּין .

שְׁלֹשָׁה בָּנִים . אַרְבַּע בָּנוֹת . חֲמִשָּׁה יָמִים . שֵׁשׁ שָׁנִים . שְׁבַע חֲדָשִׁים .
 תְּשַׁע מְלָכִים . תְּשַׁע מְלָכוֹת . עֶשְׂרֵה נְשִׁיִּים . עֶשְׂרֵה אִמּוֹת .

אַחַד עֶשְׂרִי יוֹם . שְׁנָיִם עֶשְׂרִי חֲדָשִׁים . שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה . עֶשְׂרִים יוֹם .
 עֶשְׂרִים וְשֵׁשֶׁת אֲפָה . שְׁלֹשִׁים יוֹם . מֵאָה שָׁנָה . מֵאָתִים שָׁנָה .

בְּנֵי בֵּן שָׁנָה , אִין בֵּית יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

אִחִי בֵּן עֶשְׂרִי שָׁנִים , קִרְדִּישִׁים אִין יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

דֹּרִי בֵּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה , אִין אִלְטִי יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

בְּתִי בֵּת שְׁבַע שָׁנִים , קִיוִּם יִידִי יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

אִמִּי בֵּת אַרְבָּעִים שָׁנָה , אִין קִירְק יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

יִצְחָק וְשִׁמְשׁוֹן בְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה , יִצְחָק וְשִׁמְשׁוֹן יִיצִרְמִי יִאשִׁינְדָּא

דִּיר . —

דֹּר וְשִׁלְמָה בְּנֵי שְׁלֹשִׁים וְאַרְבַּע שָׁנָה , דֹּר וְשִׁלְמָה אִין דֹּרֶם

יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

רִבְקָה וְשָׂרָה בָּנוֹת שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה , רִבְקָה וְשָׂרָה אִין אִלְטִי

יִאשִׁינְדָּא דִּיר .

אִמִּי וְאַשְׁתִּי בָּנוֹת חֲמִשִּׁים שָׁנָה , אִין אִין קִירְק אִלְטִי יִאשִׁינְדָּא

דִּיר .

בֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה מֶלֶךְ מְלִכָּנוּ פֶּאדְשָׁהִימִין בְּבִאסְתִּי יִיצִרְמִינָא יִיצִרְמִי

פֶּחַח אִבִּי , יִאשִׁינְדָּא פֶּאדְשָׁה אִלְדִּי .

בֵּן אַרְבָּעִים שָׁנָה פֶּחַח אִבִּי אִין סְפָרוֹ , בְּבִאסְתִּי קִירְק יִאשִׁינְדָּא

פֶּחַח אִבִּי יִאשִׁינְדָּא .

בת השעים שנה ילדה שרה את יצחק , שרה יצחק ני דוקסן
יאשינרא (איפן) דונורדי .

בת חמש שנים למדה אחותי קזקדשים בש יאשינרא אוקמאיא
לקרא ולכתב , וא יאומאיא אונרדי .

בחמשה שקלים כסף מכר דודי אקאם יוונני בש מיסקאל גומ'אש
את טבעתו , (בש שקל גא) סאטרי .

בששים שקל קנה דודי את השור הזה , אקאם בו אונני אלטמיש
שקל גא סאטון אלדי .

בתשעים ומאתים שקל מכרתי את ביתי , אבי יוז דוקסאן שקל
גא אבימי סאטרים .

יעבי , עבי (viii ד')

קאלינליק .

גרה , ני . צ'קירדב (פיציו)

צפיניג אדי , גרה .

מספר , (iii) ז' , סאי .

הסאב .

שבע , (ס' שבע , רב'

שבעים או שבעות ,

ס' שבעות . -

שבעותיכם , דפמא .

אזור , ז' , קושאק . גל

בא .

ששים , (ס' ששים)

אוסבול .

דמעה (xiv ב') , ני , גוז

יאש .

עב , עקה , קאלין , קאבא .

מעט , אז . - מעט מים ,

ביר אז סוי .

חרבה , צוק .

ילד , דונורדי .

פרש , יאיד .

פרע , (יכרע) צופרי

יונה (xix רב' יונים i) ,

גונורצין .

מתנים (מתני , מתניד וכו'

i) ז' , גל .

אחוז (iv ר' אחוזות xix)

ני , דיש אשכ .

גמל (x א' יחיד , פנוילי

בולונמיר , בלפי

גמלי גמלך אולמלי

ר' גמלים i) , דווא

אצבע (אצבעי , אצבעות ,

ס' אצבעות .) , ני ,

פרמאק .

קטן , ני , צילאצא פרמאק

(קטני) ,

בהן , ני , (רב' בהונות ,

באש פרמאק .

צמר , (xii ב') , ג'פט .

נשר , (xii ב') , קראג'ש .

ארך , (xiii א') , אוונגליק .

רחב , (xiii ב') , ז' , גלליב ,

אג .

קומה , (xii) , ני , אופסבליב ,

בווי .

ברך , (xix ב' , ברפים ,

ברפי , ברפי , וכו') ,

ני , טיי דיז .

קרן , (xix א' , קרנים ,

קרני , קרני , וכו' ,

בעוי רב' קרנות ,

ס' קרנות , ני . בויניז

(קרנים , אבי בויניז)

שפה (יח' xix א' , רבים

שפתים , שפתי ,

שפתי , וכו') , ני ,

ארין .

לחי , לחי (יח' xix ז' , רב'

לחיים ,

לחי , לחי , לחי ,

לחי (וכו') , יאק .

אף , (xi א' , ר' אפים ,

אפיד , אף , בורון ,

קר , אפים , יז .

פעם , (xii ג' ,) , ני , פרכת

פעמים , פרחלר ,

פעמים , אבי פרהה

עוף , (i רב' עופות xiii) , ז'

קוש .

בבאם רון אולרי. או אפי גון פפסיו אירי.
אוגלום אפי יאשינרא דיר.

אנאם חברון דא אוין עאזי וא אפי דפסא
אוסורדי.

סם געקב ניג ססי, אללר עשו ניג אללרי
דיר.

איאקלריג פרמאקלרי אללריג פרמאק-
לרינדן קיסא דיר.

אללה סנא אפי קולאק ביר אגיו וירדי.
אניג איצון צוק דיגלא וא או סוולא.

צילאצא פרמאגים בבאמיג בלינדן קאלין
דיר.

בו קראגוש פפ ביזב קנאדלי דיר.
אללריג באגלי דיגיל אירי.

דוד קירק סנה פאדשאהליק איטדי ;
חברון דא יירי סנה וא אלטי עאזי
פאדשאהליק איטדי וא ירושלם דא
אוסו אוין סנה פאדשאהליק איטדי.

חוקיה פאדשאה אולדוגנרא ייגירמי בש
יאשינרא אירי, וא ייגירמי דוקון
סנה ירושלם דא פאדשאהליק
איטדי.

ביר שקל (מיסקאל) ייגירמי גרה (צבירדפ)
דיר.

אוסו יאשינרא קוקרדשים פיצב אוגלוני
דוגורדי.

יוסף און יירי יאשינרא אירי נאסליפי (נא)
וקת (פי) קרדשלרי אני סאטדילר.
מתושלח ניג גומלא גונלרי דוקון יוו
אלטמיש דוקון סנה אירי.

אחרן הפהן יוו ייגירמי אוין יאשינרא
אולרי.

אבי מת אתמל, הוא חלה יומים.

בני בן שנתיים.

אפי ישבה בחברון שלשה חדשים
ושבעים.

הקול מול געב והימים ירי עשו.

אצבעות הרגלים קצרות מאצבעות הידיים.

האלהים נתן קד שמי אונים ופה
אחד על פן שמע הרבה ודבר
מעט.

קמני עבה ממוחני אבי.

הנשר הזה גדול פנפים מאד.
ידיה לא אסורות היו.

ארבעים שנה מלך דוד ; בחברון מלך
שבע שנים ושלשה חדשים
ובירושלם מלך שלשים ושלש
שנה.

בן עשרים וחמש שנה היה חזקיה
במלכו ועשרים וחמש שנה מלך
בירושלם.

עשרים גרה השקל.

בת שלשים שנה ילדה אחותי את בנה
הקמן.

בן שבע עשרה שנה היה יוסף כאשר
מכרוהו אחיו.

כל ימי מהושלח היו תשע ושלשים שנה
ותשע מאות שנה.

אחרן הפהן מת בן שלש ועשרים ומאת
שנה.

שלמה יאפריני אבינ' אוונליני אומו בש
ארשין, כנליני און בש ארשין,
אופסכליני ייגרמי בש ארשין אירי.

שרה ניג עומרו יוז ייגרמי יירי סנה אירי.

פארשאחוינ' אבינינ' דירכלרי פכ ביזפ וא
אופסכ דיר אנלרינ' קאליניני אלטי
ארשין, אופסכליכלרי און אפי
ארשין דיר.

בנא אביני אפי בינ' מיסקאל גומושא סאטר
מי סין ?

אימימי בש בינ' מיסקאלא (שקל גא) בהנא
מי אוץ בינא (אוץ בינ' מיסקאלא)
סאטר אים.

יעקב ניג גונלרי אינ' עומרונינ' סנהלרי
יוז קורק יירי סנה אירי.

דוד ניג גונלרינרא ג'ומלא בני ישראלנינ'
סאייסי בינ' פדרת בינ' (ביר מיל-
לייון) אוץ יוז קוליג' סבורוני'
פישו אירי.

איוב ניג און דורט בינ' קויו, אלטי בינ'
דיוואסי בינ' ג'יפמ' סיגירי וא בינ'
דישי א'שני ואר אירי.

אונלום וא קרדשים פתאבלריני יאודיק
לרינדא ייגרמי יאשינדא אידילר.

קיוויס וא קיוקרדשים. שהרימיו יאנדיקא
און יאשינדא אידילר.

קיווימיו אקאסינינ' אבינדא אפי הפטא
אומורדו.

קרים ביזפ אונלומי ייגרמי יאשינדא
דוגורדו.

חמש ושלשים אמה היה ארף הבית
אשר בנה שלמה. וחמש עשרה
אמה רחבו ואמות עשרים וחמש
קומתו.

חיי שרה היו מאה שנה ועשרים שנה
ושבע שנים.

עמודי בית המלך גדולים וגבוהים מאד
עבים שש אמות ושמים עשרה
אמה קומתם.

התמכרי לי את ביתך באפסים שקלים
כסף ?

את ביתי אמר בחמשת אלפים שקלים
ואת גני בשלשת אלפים.

ימי יעקב שני חיו היו שבע שנים
וארבעים ומאת שנה.

בימי דוד מספר כל בני ישראל היה
אלף אלפים ושלש מאות איש
שולף חרב.

לאיוב היה ארבעה עשר אלף צאן ויששת
אלפים גמלים ואלף צמר בקר
ואלף אוחות.

בני עשרים היו בני ואחי בכחכם את
ספריהם.

בנות עשר שנים היו בתי ואחותי בהשרה
עירנו.

בהנו וישיבה בבית דודא שבעים.

בת עשרים שנה ולדה אשתי את בני
הגדול.

בנות עשרים וחמש שנה היו המלכות או מליכתה שוהרלירנדא פארשאה
אולדוקלירנדא ייגרמי בש ואשינדא
אירלר

התכה תגדולה אשר קנה אבי שלש אמות ארבה, ואמתים רחבה
ואמה קומתה. פעמים ביום מתפלל אבי בבית האלהים. שבועים ושבתי
בירושלם ושנתים בתברון. לשור שתי קרנים וארבע רגלים. מות וחיים
ביד הלשון. ישלח יהוה את ברכתו בכל מעשה ידיה אם תשמר את
מצותיו. מי עשה את צמידי הזהב אשר על ידי אחותה הגדולה? בתי!
איה צמידי הזהב אשר היו על ידיה אתמל. לעוף שתי כנפים. כנפי
נשר ארפות ורחבות כנפי יונה. הגני עוף מאד כי כל היום עמדת על
רגלי. אונים לה ולא תשמע. אלהי צדונים בסף וזהב, אונים להם ולא
יאזינו. באזני כסיל אל תדבר. אלהים! באזנינו שמענו אבותינו ספרו
לנו פעל (אשר) פעלת בימיהם. עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד
רגל תחת רגל. נפש בנפש עין בעין שן בשן יד ביד רגל ברגל. בחמץ
לשנים ובעשן לעינים בן העצל לשלחיו. בכל מקום עיני יהוה. עיני
האדם לא תשבענה. עיני תמיד אל יהוה.

הגבור הזה שם נפשו בכפו. נפשנו בכפנו תמיד. האיש הזה
טהור לב ונקי כפים. שבר יהוה, שני רשע. אמי ברגעה היום על ברכיה
ותתפלל לפני יהוה. ראיתי את הנשיא אשר בא אתמל, הוא לבוש מעיל
צמר ואזור משי על מתניו. בלחי החמור הבה שמשון אלף איש. האיש
הזה הבה את עבדו על הלחי. אחותי! למה זה ראיתי דמעה על לחיך.
כרעתי היום על ברכי ואפרש כפי אל יהוה ואתפלל. אחותי נפרה על
אפיקה ותתפלל. כפינו פרושות ודמעותינו על לחיינו. אפתח שפתי ואספר
באזניכם את כל אשר עשה יהוה לישראל עמו. כל ימי אדם אשר חי
היו תשע מאות שנה ושלשים שנה. כר ימי לך היו שבע ושבעים שנה
ושבע מאות שנה. ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ.
שלש מאות אמה היה ארך התבה אשר עשה נח חמשים אמה רחבה
ושלשים אמה קומתה. לאבי היו אלפים סוסים וחמש מאות צמדי בקר ושמונה
אלפים חמורים. אתמל קנה אבי עשרים אתונות באלפים שקלים כסף.
לאיוב היה שבעה בנים ושבע בנות. ביום המלחמה הכבדה החי נהרגו
אלפים שלש מאות שלשים וששה איש.

בנים פיצץ קרדשים דחי אללרי וא איאקלרי אורניא גזיר . בנים פיצץ קוקרדשים ביר יאשינדא דיר , או דחי אללרי וא איאקלרי אורניא גזיר . סניג קוקרדשיג בנים אנאמיג דיולרי אורניא אומורויר . בנים צילאצא פרמאגים סיוג פללריגיוזן קאלין דיר . בו סיגריג בווינוולרי סיוג סיגריגיוז בווינוולריגן דילבר דיר . קוקרדשים ! אללה סגא אפי קולאק ביר אגיו אצדי . אניג איצון צוק דיגלא וא אז סולא . סס קרדשימיג ססי דיר אממא אללר אקאמיג אללרי דיר . אלימיג באש פרמאג סניג איאגריג באש פרמאגניג קאליגדיר . איאקלריג באש פרמאקלרי אללריג באש פרמאקלריגן קאלין דיר . אנאם בוגון יידי פדרת יוזו אורניא דושי וא טוגר קלב אילן אללהא תפלה איטרי . אניג אבוצלרי יאילמיש וא גזויאשלרי יאנקלרי ניג אורניא אירי . סניג אריגלריג גזואבלרי פאלרן דאטלי דיר . ביזים ג'פארלרימיז גופיג קראגולריגן ייגיר דיר . דון ביזים שהרימיז גלן אגאלר גזופא גיימיש אידילר וא גללריגא איפפ קושאק ואר אירי . בנים גזורצינימיג קנאדלרי סניג גזורציניג קנאדלריגן דילבר דיר . אניג קנאדלרי אלטין קנאדלר גיבי דיר . פארשאהלריג קלפי אללהיג אריגדא דיר . בו פוקרא פישניג גליגדאפי קושאק אוספולו קושאק דיר . דיז אורניא צופמיא , וא אבוצלרי יאיימאא וא אללהא תפלה אידמיא וקת דיר . בו אגאניג און ביר אגלו וא און ביר קיזי ואר אירי . בו טראפיוא אורניא און אפי אלמא וא און אפי נאר ואר אירי . בן און ביש יאשינדא אים וא פגדן פיופ קוקרדשים און יידי יאשינדא דיר . סן און סביו יאשינדא סין וא סגן פיצץ קוקרדשיג און אלטי יאשינדא דיר . יצחק ושמואל בגאית אי תלמידלר דיר וא אגלר און דורט יאשינדא דיר . בנים קרט פכאם דוקסן אויג יאשינדא דיר . משה ניג גוגלרי יוז ייגירמי סנה אירי . בני ישראל קירק ייל יפאנדא גזדילר . בפאמיג און ביג סביו יוז אלטמיש סביו מיסקאל גומישי ואר . סניג אנאג אלטמיש אפי יאשינדא דיר . ביר סנה און אפי עאיי דיר , ביר עאיי דורט הפמא דיר , ביר הפמא יידיגון דיר . ביר סנה אויג יוז אלטמיש בש גון דיר . קרט בפאמיג עזמרוניג גוגלרי יוז אללי סביו סנה אירי . בו אודא דא און דוקו אגלאן וא און אויג קיז ואר .

אברהם מת בן מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים . שני חי ישמעאל היו מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים . ימי יצחק היו מאת שנה ושנים שנה . בן ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו ושבע עשרה שנה מלך בירושלם . משקל נומי הזהב האלה היה עשרים ושנים שקל

ועושרים גִּרָה השקל . החרש החכם הזה עשה לי צמידי זהב ומשקלם שלשה ועשרים שקל ושתים עשרה גִּרָה . העבד הזה מכר את אתונו הטובה בשלשים וחמשה שקל כסף . בת שלשים וארבע שנה מָלְכָה אִם מלכנו על ארצנו . בנות חמש עשרה שנה היו בתי ובתך בַּת־פָּרָם לָנוּ מעילי משי וּבָאָרְגָן להן רדידים יקרים . היום ראיתי על העץ שנים נשרים גדולים . העופות ההם היו גדולי כנפים מאד . כנפי הנשרים האלה קצרות מכנפי הנשרים אשר בגן המלך . למלכנו שש מאות אֵלֶף ושלשים אֵלֶף וחמשת אלפים שבע מאות וחמשה וארבעים סוסים . מספר הַפָּקָדִים אשר פקד משה היה שש מאות אֵלֶף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים . אלה פְּקוּדֵי בני ישראל שש מאות אֵלֶף ואלף שבע מאות ושלשים . עָבְדִי העמודים האלה שבע אמות באמת איש . אזור צמר יקר מאזור פשתים .

בֵּין אֵין יִידֵי יֵאֻשִׁינְדָא אִיו . בְּנִים אֵין אִבִּי פֶרְמָאנִים ואר . בְּנִים אֵלְלִרִימִינִי פֶרְמָאקְלִרִי אֵין דִּיר וָא אֵיאקְלִרִימִינִי פֶרְמָאקְלִרִי אֵין דִּיר , ג'ומלא פֶרְמָאקְלִרִים יִיגִירְמִי דִּיר . או אֲנָא נִינִי אֵלְלִרִינִי פֶרְמָאקְלִרִי אֵין בִּיר אִידִי . בו זנְגִין נִיג אֵלְלִי ג'וואסי ואר . בו פֹּקְרָא בו אוספולו קושאנִי בִּיר שֶׁקֶל ג'ומלשא סאמדי . בבאם יאפִירְמִי אֵבִינִי אווונלִינִי בִּשׁ יוֹ ארשִׁין בְּגִלְיִי אֵין יוֹ אֵלְלִי ארשִׁין וָא אֵוֹפֶסְבִּלְיִי אֵלְטִמִּישׁ אִבִּי ארשִׁין אִידִי . בו אֲנָאִינִי אֵבִינְדָא כִּי מרמר דִּירְבִּלִינִי אֵן בִּיוֹנִי וָא אֵן אֵוֹפֶסְגִי דִּוְשְׁדִי אֵנִינִי קֵאלִינִלְיִי אֵינְסֵאן ארשִׁינִי אֵילִן סִבִּין ארשִׁין אִידִי . בֵּן אֵבִימִי אֵין סִבִּין בֵּינִי יוֹ סִבִּסֵּן בִּשׁ מִיסקָאלָא סאמדי . סֵן בְּנָא בַּחצֵאנִי יִיגִירְמִי בִּשׁ בֵּינִי אִבִּי יוֹ אֵלְלִי מִיסקָאלָא סאמר מִי סִין ? בבאם בו פֹּקְרָא קִרִּיא אֵנִינִי בַּחצֵאסִי אֵיצִין אֵין אִבִּי בֵּינִי מִיסקָאל וִירְדִי דָא (א) סאממֵאדִי (נִקְבָה) לֹאנְדֵן דָא אִבִּי מִלְלִיין (אִבִּי בֵּינִי בִּרְדַת בֵּינִי) פִּישִׁי ואר . בִּיזִים פֶּאדְשֵׁאֵהִימִיזִין ג'בֶּבֶאֶרְלִינִינִי סֵאִיִּים בִּיר מִלְלִיין אִבִּי יוֹ אֵלְלִי אֵלְמִי בֵּינִי יִידִי יוֹ אֵלְלִי אִידִי . בִּיזִים טוֹפֶרְאֵמִיזִין אוטוֹרוֹגִילְרִינִינִי סֵאִיִּים יִיטְמִישׁ מִלְלִיין אֵלְמִי יוֹ סִבִּסֵּן בֵּינִי דֹקוֹן יוֹ יִיגִירְמִי סִבִּין דִּיר

§ 35

הַיּוֹם רָאִיתִי שְׁלֹשָׁה גִּבּוֹרִים , בֵּן בּוֹגֵן אוֹץ גִּבְבָּאֵר גִּבּוֹרִים .
הָרֵאִיתִי אֶת שְׁלֹשָׁה חֲבָבָרִים ? אוֹץ גִּבְבָּאֵרִי גִּבּוֹרֵנִי מִי ?
אֲרַבְּעָה נְשִׂאִים בָּאוּ לְעִירֵנוּ , שְׁהֵרִימִיז דֹּרְט אֲנָא גִּלְדִי

מי ראה את ארבעת הנשיאים ההם ? או דורש אנאלי כים
גורדו ?

בחדר הזה חמשים פלמידים , בו אודאא אללי תלמיד ואר .
בני מי חמשים התלמידים האלה ? בו אללי תלמיד פימי
אוולדרי דיר ?

טובים השנים מן האחד , אפי בירדן איי דיר .
הוא לא בא עד השלשה או אוגא קרד גלמדי . (או בללי און
ארמיג דרגא סינא גלמדי) .
אחי היה בעשרים , קרשים ייזרמי ניג (בללי ייזרמי ארמיג)
אראסינא אידי .
אביק מן השלשים , בבאג אוטו דן דיר , (אוטולר דן , בללי
אוטו אדם דן דיר) .

שנים בניה או שנים הם בניה , סניג אוגלנריו אפי דיר .
שני בניה חקמים מאד , סניג אפי אוגלוג פכ עקללי דיר .
שנים פרוחק או שנים הן פרוחק , סניג אינבלריו אפי דיר .
שתי פרוחק שמנות , סניג אפי אינגג פכ סמז דיר .
שלשה עבריק או שלשה הם עבריק , סניג קוללריו און דיר .
שלשת גבוריה נהרגו בפולחמה , סניג און ג'בבאריג נינב דא
אולדורולדי .

(זכר)	ראשון	(נקבה)	ראשונה	אפינא
שני	שניית	אפינא	אפינא	
שלישי	שלישית	אפינא	אפינא	
רביעי	רביעית	אפינא	אפינא	
חמישי	חמישית	אפינא	אפינא	
ששי	ששית	אפינא	אפינא	
שביעי	שביעית	אפינא	אפינא	
שמיני	שמינית	אפינא	אפינא	
תשיעי	תשיעית	אפינא	אפינא	
עשירי	עשירית	אפינא	אפינא	

אחד עֶשֶׂר או עֶשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה, אחת עֶשֶׂר או עֶשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה, אין בירינגי. -
שְׁנַיִם עֶשֶׂר, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, אין אבינגי. - שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
און אוצונגי, עֶשְׂרִים, יִיגֶרמִינגי, שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשָׁה, אומוז אוצונגי וכו'.

כָּבֵד : כְּבִדְנִי ; כְּבִדָּה, כְּבִדָּה : כְּבִדְכֶם, כְּבִדְכֶן . - כְּבִדָּה : כְּבִדְתִּי,
כְּבִדְתָּה, כְּבִדְתָּה : - כְּבִדְתָּ : כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם, כְּבִדְתֶּן . - כְּבִדְתָּ :
כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם או כְּבִדְתֶּנּוּ - כְּבִדְתִּי : כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם . - כְּבִדְתֶּם,
כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם . - כְּבִדְתֶּם : כְּבִדְתֶּן, כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם -
כְּבִדְתֶּם : כְּבִדְתֶּם . -

יָכַד, תְּכַד, יָכַדְתָּ, יָכַדְתָּ : - יָכַדְתָּ, יָכַדְתָּ, יָכַדְתָּ . - יָכַדְתָּ . -
יָכַדְתָּ : יָכַדְתִּי, יָכַדְתֶּם . - יָכַדְתֶּם : יָכַדְתֶּם . - יָכַדְתֶּם :
יָכַדְתִּי : - יָכַדְתֶּם : יָכַדְתֶּם .

כָּבֵד : כְּבִדְנִי, כְּבִדְנֶם או כְּבִדְתֶּם . - כְּבִדְתִּי : כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם . -
כְּבִדְתֶּם : כְּבִדְתִּי, כְּבִדְתֶּם - כְּבִדְתֶּם : כְּבִדְתֶּם, כְּבִדְתֶּם : -
כְּבִדְתֶּם : - כְּבִדְתֶּם, - כְּבִדְתֶּם .

הַפְּקִיד, הַפְּקִידָה, הַפְּקִידָה, הַפְּקִידָה . הַפְּקִידָה וכו' .
יָפַקְדָּה, יָפַקְדָּה, יָפַקְדָּה, יָפַקְדָּה, יָפַקְדָּה וכו' .

מִיָּם, מִיָּלָה, מִיָּלָה, זָכַר - מִיָּמִי או מִיָּמִי ; מִיָּמִי, מִיָּמִי, מִיָּמִי ; מִיָּמִי,
מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ; מִיָּמִי ;
מִיָּמִי .

ח ס ר י		ה פ ״ א		נ ו ״ ן	
ק ל		ק ר		נ פ ע ר	
נדר . איניית איטרי .		נגיש נְגִישׁ יאקלאטרי (ש)		נגף נָפַח . קירלדי .	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
נדר נְדָרְתִּי נְדָרוֹ נְדָרְתָּם נְדָרְנוּ	נדרה נְדָרְתִּי נְדָרוֹ נְדָרְתָּן נְדָרְנוּ	בו שרש ע ב ר נ פ ל ד ן קוללא	דא ר יע ל ד ן נילייר	נגף נְפָתִי נְפָתִי נְפָתִי נְפָתִי	נגפה נְפָתִי נְפָתִי נְפָתִי נְפָתִי
ידר תְּדָרִי אָדָר יְדָרוֹ תְּדָרוֹ גָדָר	תדר תְּדָרִי אָדָר תְּדָרְנָה תְּדָרְנָה גָדָר	יגש תְּגִישׁ אָגִישׁ יגשו תְּגִישׁוּ גִישׁ	תגש תְּגִישׁ אָגִישׁ תגשנה תְּגִישְׁנָה גִישׁ	ינגף תְּנַגֵּף אָנַגֵּף ינגפו תְּנַגֵּפוּ נַגֵּף	תנגף תְּנַגֵּף אָנַגֵּף תנגפנה תְּנַגֵּפְנָה נַגֵּף
נדר נְדָרוֹ	נדר נְדָרִי נְדָרְנָה	גיש (גש) גִישׁוּ	גשי גִישְׁנָה	הנגף הנְגִיפוּ	הנגפי הנְגִיפְנָה
נדר נְדָרִים	נדרה (נדרה) נְדָרְתִּי			נגף נְגָפִים	נגפה (נגפה) נְגָפִים
נפרד נִסְמָךְ	נדר נְדָרִי	נגיש נְגִישׁת , נְגִישְׁת , לְנִי		נגף הנְגִיפְנָה	

ח ס ר י ה פ " א נ ו ן				
ה פעיל		ה פעל		
נגד הַגִּיד , אֶלְלֹאמְרִי .		נגד הַגִּיד , אֶלְלֹאמִילְרִי .		
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
הַגִּיד הַגִּידְתִּי הַגִּידְתִּי הַגִּידוּ הַגִּידְתֶּם הַגִּידְנוּ	הַגִּיד הַגִּידְתִּי הַגִּידְתִּי הַגִּידוּ הַגִּידְתֶּם הַגִּידְנוּ	הַגִּיד הַגִּידְתִּי הַגִּידְתִּי הַגִּידוּ הַגִּידְתֶּם הַגִּידְנוּ	הַגִּיד הַגִּידְתִּי הַגִּידְתִּי הַגִּידוּ הַגִּידְתֶּם הַגִּידְנוּ	ע ר
יָגִיד תִּגִּיד אֶגִּיד יִגִּידוּ תִּגִּידְנָה נִגִּיד	יָגִיד תִּגִּיד אֶגִּיד יִגִּידוּ תִּגִּידְנָה נִגִּיד	יָגִיד תִּגִּיד אֶגִּיד יִגִּידוּ תִּגִּידְנָה נִגִּיד	יָגִיד תִּגִּיד אֶגִּיד יִגִּידוּ תִּגִּידְנָה נִגִּיד	ע ר
הַגִּיד הַגִּידוּ	הַגִּיד הַגִּידוּ	הַגִּיד הַגִּידוּ	הַגִּיד הַגִּידוּ	ז ו
מִגִּיד מִגִּידִים	מִגִּיד מִגִּידִים	מִגִּיד מִגִּידִים	מִגִּיד מִגִּידִים	י ו
נִפְרַד נִסְמָךְ	הַגִּיד הַגִּיד . בְּהַגִּיד	הַגִּיד (?)		ס ר

נָשׁוּשׁ (עֵי' יִפְשׁוּ, צוּי נִשְׁשׁ)	נָפַל (נִפַּל, נָפַל, לְנָפַל)	נָשׁוּשׁ (VII ב') ו', יִאֲמֹר.
נִשְׁשׁוּר, בּוֹרֵאקְרִי מֵאֲשֵׁלֵרִי , וְאִזְנֵי נִצְרִי .	נִשְׁשׁוּר, דּוֹשְׁמִי, יִנְיֹלֵרִי , הִפְסִיל, דּוֹשְׁוֹרִי .	מָטָר, (יִחִיד IV א', רִבִּי מָטָרֹת XIV ב') יִאֲמֹר .
נִתְּן, (נִתְּן, נִתְּן) בּוֹדֵרִי . נִתְּן, בּוֹדֵלֵרִי .	הִבִּית (נִשׁ' נִבִּית) בִּאֲקֵרִי . נִזָּר אִיטֵרִי .	רוּחַ, (יִחִיד I רוּחִי , רוּחָה, רִבִּים רוּחֹת, XIII) זִנִּי, יִיל, לֹוֹר , רוּחַ, אֵלֵאֵס .
נָנֵעַ (נִנֵּעַ, נָנֵעַ, מִקּוֹר נָנֵעַ , נָנֵעַ, נָנֵעַ) בִּפְּי' , הִנְדִּי, דּוֹקֹנְדִּי .	הִפִּיר (נִשׁ' נִכֵּר) טֵאנִדִּי . נִמְטָר (נִשׁ' מִטָּר) יִאֲמֹר־ לִנְדִּי, יִאֲמֹר הֵן אִיסְלִנְדִּי . - נִמְלִנְדִּי , הִמְטָר, יִאֲמֹר יִאֲדִירִי ,	מִצָּה (XIII) נִי, בּוֹמֵץ , מִצָּה , סִכָּה, (XIII) נִי, צֵלֵאֵשׁ , צֵאֵדִיר, סִכָּה .
נָטַע (נִפְטַע, נָטַע, לְנָטַע אוּ לְנָטַע) דִּיבְדִּי (דִּירֵב, בַּחצֵא) .	הִשְׁלִיךְ (נִשׁ' שִׁלְךְ) בּוֹרֵאקְרִי . אֲבִיוֹן, (I) ז', פִּקִּיר , מִיסְכִּין .	מִנְפָּה (XIII) מִנְפָּה , מִנְפָּה, (I) נִי, קִידָן, אֵלֵאֵס .
נָטַף (נִפְטַף) אֲקֵרִי, דֵּאֲמֵרִי, הִפְטִיף, אֲנִיזִרִי , דֵּאֲמֵלֵאֲשֵׁרִי .	צוּף, (I) ז', סוֹלֵאֵק . דִּבֵּשׁ, דִּבְשׁ (דִּבְשׁ) ז' בֵּאל .	שְׁפָה (י"ד XV ר' שְׁפָהוֹת, שְׁפָהוֹת XIV ב') נִי, יֵאֵרִי, יִאֲנֵא, בִּנְאָר . עֵרֵל, אֲוִדְטוֹפ, סוֹנְחֵסִיז , עֵרֵל שְׁפָחִים , אֲוִרְטוֹפ אֲרִינְלִי , בִּלְשָׁב .
נָנֵף, (נִנְף) קִירִדִּי, קִירָן אִיטֵרִי, נָנֵף , קִירִלִדִּי .	נָפַת, ז', דֵּאֲמֵלִי נִסְנֵא דֵן אֲקָן בֵּאל, שִׁבֵּר . מִר, (מִזִּרִי) ז', מִיִּסְבֵּר , מִירָא, (דִּירִבֵּרֵן דֵּאֲמֵלֵאֲיָאֵן אִי רִיחֵאנְלִי נִסְנֵא) שְׁמִים (ס' שְׁמִי, שְׁמִיךְ , שְׁמִיכֵם) גּוֹפֵלֵר , גּוֹפֵל .	שְׁפָה (י"ד XV ר' שְׁפָהוֹת, שְׁפָהוֹת XIV ב') נִי, יֵאֵרִי, יִאֲנֵא, בִּנְאָר . עֵרֵל, אֲוִדְטוֹפ, סוֹנְחֵסִיז , עֵרֵל שְׁפָחִים , אֲוִרְטוֹפ אֲרִינְלִי , בִּלְשָׁב .
נָנֵעַ (נִפְעַל מִשְׁרֵשׁ נִנְעַל) חֵלֵאֵס אֲוִלֵרִי , קוֹרְטוֹלֵרִי, חֵצִיל , קוֹרְטֵאֲרִדִּי, חֵלֵאֵס אִיטֵרִי .	מִירָא, (דִּירִבֵּרֵן דֵּאֲמֵלֵאֲיָאֵן אִי רִיחֵאנְלִי נִסְנֵא) שְׁמִים (ס' שְׁמִי, שְׁמִיךְ , שְׁמִיכֵם) גּוֹפֵלֵר , גּוֹפֵל .	בִּעֵבֹר, (בִּעֵבֹרִי, בִּעֵבֹרֵךְ) אִיצוֹן, בִּעֵבֹר יִצְחָק, יִצְחָק אִיצוֹן יִצְחָק נִי חִטְרִי אִיצוֹן . עֵשׂוֹר אֲוִן, בִּעֵשׂוֹר לִחְדֵּשׁ עֵאִיזֵר אֲוִנִדִּי

* קָח, עֵת' יִקַּח, אֲקַח, צוּי קַח, מִקִּי לִקַּח, קַחַת, לִקַּחַת . אֲלִרִי . נִפְעַל ,
נִלְקַח, אֲלִנְדִּי .

אקאם וא אנינ אפי קיוו וא אוין אוולו
גנרילרנינ חברון דאפי בחצאלרנינא
גיטדילר .

בנים אבימדפי דורט תלמיד סנינ גיטלא
תלמידלרנינ עקללי דיר .

בו תלמיד חכם דיר אממא דורט גא קדר
(דורט נינ דרג'אסינא) גלמדי .

בנים קרדשים דא פארשאהוימוי דושמא-
לרנינ אלנירן קורטארן ייגירמי
ג'בארלרנינ סאייסירא דיר .

אקאמינ אפי אוולו ואר , בירנינ אדי
שלמה , אפינג'סינינ אדי שמואל
דיר .

בנים אפי קוקרדשים ואר , בירנינ אדי
שרה אפינג'סינינ אדי רבקה דיר .

בו עאיי סיוא עאילרנינ באשי דיר , או
סיוא סנהנינ עאילרנינ אבכלפיס
דיר .

מצה לר באייראמי - או אבכלפי עאיינ
און בשינינ גוננרן אנדאפי ייגירמי
בירא מדר דיר .

סקה באייראמי יירנינ עאיינ און בשינרא
דיר .

פארשאה חוקיהו נינ דיררונני סנה סי
פי או ישראל פארשאהי חושע בן
אלה נינ יירנינ סנה סי דיר , אשור
פארשאהי שלמנאסר שומרון אורניא
ג'נב אצון (ג'נב אדמייא) ציגדי .

נח נינ עומרונני אלטי יוז בירנינ סנה סי
בורנני (עאיי) דא עאיינ בירנינא
ייר אורנינ טופאנני סוילרי קורדילר .

דורי ושהי בנחיו ושלשת בניו הלכו אל
חגן אשר להם בחרון .

ארבעה תלמידים אשר בביתו חכמים
מפל תלמיד .

התלמיד הזה חכם ועד הארבעה לא בא .

גם אחי בעשרים הנבזרים אשר הוצילו
את מלכנו מיר אויביו .

לדורי שני בנים שם האחד שלמה ושם
השני שמואל .

לי שתי אחיות , שם האחת שרה ושם
השנית רבקה .

החדש הזה לכם ראש חדשים , ראשון
הוא לכם לחדשי השנה .

חג המצות - הוא בחמשה עשר יום
לחדש הראשון עד יום האחד
ועשרים בו .

חג הסוכות - הוא בחמשה עשר לחדש
השביעי .

בשנה הרביעית לפלג חוקיהו היא השנה
חשביעית ליושע בן אלה מלך
ישראל יצא שלמנאסר מלך אשור
על שומרון לפלחמה .

באחת ושב מאות שנה לחיי נח בראשון
באחר לחדש תרבו מי הפבול
מעל הארץ .

יהודה פארשאהי צדקיהו ניצ' גונלרינא
אניצ' פארשאה אולדוויניצ' דוקוונג'י
סנה סי אונונג'י עאזי דא עאזי
אונונדא בבל פארשאהי נכוכרנאצ
ירושלם אונרינא גלרי .

רבבי מיללחיני ביוצ אריניצ' חטרי איוצן
בוראקמו .

קרדשים ! ריליז אלמנדא באל וא סוט
ואר וא סניצ' ארינלרינא שפר ראמלאר.
דחי שמרון דאגלרינא באגלר דיפר
סיניז .

אגר אללהיז סימארלריני וא תורהלריני
סאמלמו איסניז דושמאנלריניני
אונדא קוריליר סיניז .

רבבי סן בנים גאנימי דושמאנלריני
אלינדן קורטארדיז .

רבבי ! פקירי אנדן צוצלידן וא פקירי וא
מיספיני אני וולומלא יאנדן קורטארדיני
סניצ' גיבי פים דיר ?

רבבי אללהיגוזא אינייח אדיניז וא אודניז.
אליני אואט וא אלימרפי טאיק גא דוקן.
בו אדמלר אללהיז פינמברלרי דיר וא
ביו אנלרא דוקאנא בילמו אזי .

אללה אלגישלאיא סני יא סאקלאא סני .
יא רבבי ! בני גזמלא דושמאנלריני
אבוצינדן (אלינדן) חלאס איילא .

בני יראמולריז אבוצינא (אלינא) דושורמא.
בני אונגון בוראקמא וא בנדן עוזי רוחיני
אלמא .

בי מי צדקיהו מלך יהודה בשנה הששית
למלכו בחדש העשירי בעשור
לחדש בא נבוכדנאצר מלך בבל
על ירושלם .

לא יפוש יהודה את עמו בעבור שמו
הגדול .

אחי ! דבש וחלב תחת לשונך ונפת
הטפנה שחוחך .
עוד תפטעו ברימים ברחי שמרון .

אם לא תשמרו את מצות יהודה ותריותיו
תננפו לפני איביכם .

יהודה! הצלת את נפשי מיד איבי .

יהודה ! מי כמוך מציל עני מחוק מפני
ועני ואביון מגולו .

גדרו ושלמו ליהודה אלהיהם .

שלח ידך וגע במטה אשר בדי .

האנשים האלה נביאי יהודה הם ולא נביא
לנגע בהם .

יברכך יהודה וישמרך .

יהודה! הצילני מבח כל איבי .

אל תפילני בבח רשעים .

אל תשליכני מלפניך ורחם קרשך אל
תקח מפני .

חמשים הנשיאים אשר יצאו עם מלכנו למלחמה נגפו לפני איביהם .
שלשת בני היו בהם וגם הם לא הצילו את נפשם . ארבע עשרה הנערות

הָאֱלֹהִים בָּנוֹת אִישׁ אֶחָד הֵן. עֲשָׂרָה הַפְּרָמִים אֲשֶׁר נָטַע אָבִי נִמְכְּרוּ בַּחֲמִשָּׁת
 אֲלָפִים וְחִמֶּשׁ מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף. אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים הַסְּפָרִים הָאֱלֹהִים הֵם סְפָרֵי
 הַקֶּדֶשׁ אֲשֶׁר פָּתְבוּ נְבִיאֵי יְהוָה. מִשְׁכָּמִים הָפִיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי
 הָאָדָם. שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיָּה וְאֵל תִּפְשׁ תּוֹרַת אִמָּה. הָבִיטוּ מִה עֲשֵׂה
 יְהוָה לָנוּ כִּי נִגָּף בָּנוּ מִנֶּפֶח גְּדוּלָּה. הוּא שָׁלַח בָּנוּ אֶת מַנְפּוֹתָיו כִּי לֹא
 הִלְכָנוּ בְּדֶרֶכָיו. בְּנֵי וְאֵל תִּגְעוּ בְּעֵץ הַזֶּה. מִתִּי תִתֵּן אֶת בֵּיתְךָ אֲשֶׁר בְּעִיר
 הַזֹּאת? הַפְּרָה הַזֹּאת לֹא תִנָּחֶק אִם לֹא תִגָּע בָּהּ. אִיךָ תִּנְצְלִי מִכַּף אוֹיְבֶיךָ
 וְהֵם עֲנִי נֶפֶשׁ? הָבִיטוּ אֶל אֲבֹתֵהֶם אָבִיכֶם. טוֹב לְמַעַת פְּרָמִים מִנְטוֹעַ
 גָּנִים. יְהוָה! אֵל תִּפְּלִנִי בְּיַד אוֹיְבֵי. בְּיַד אָדָם אֵל אֶפֶל. זָרְעוּ וְקָצְרוּ וְנִטְעוּ
 פְּרָמִים וְאָכְלוּ פְרִים. וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת הַפְּלִים מֵעָלָיו. תִּזְלַגְהָ עֵינֵי דְמָעָה כָּל
 הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. תִּזָּל כְּפָטֵל אֲמָרְתִּי. הַשָּׁמַיִם יִזְלוּ וְהַיָּם יִמָּטֵר. בְּמִסַּח בְּעֶשְׂרֹה
 הוּא יִפֹּל. הָאִישׁ הַזֶּה אֲכָזֵר מְאֹד, הוּא הִכָּה אֶת עַבְדּוֹ וְהִפִּיל אֶת שָׁנָיו.

אחי! התמכר לי את שְׁנֵי בְּתִיקָה בִּאלֶפִים כֶּסֶף? רִבְקָה! הַתִּמְכְּרִי לִי
 אֶת עֲשָׂרַת כְּרִמְיֶיךָ בַּעֲשָׂרַת אֲלָפִים שֶׁקֶלִים? חֲמִשָּׁה הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה הֵם סְפָרֵי
 שִׁירִים. גַּם שִׁירֵי אחי בַּחֲמִשָּׁה הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה. אַרְבַּעַת בְּנֵי הוּי בְּשִׁלְשִׁים
 וְחֲמִשָּׁה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת מַלְכָנוּ מִיַּד אוֹיְבָיו כּוֹס מַלְחָמָה.
 בְּנִיָּה אַרְבַּעַת וּבְנוֹתֶיךָ שְׁלֹשׁ. אַרְבַּעַת הֵם בְּנֵי וְשֹׁלֵשׁ הֵן בְּנוֹתֶיךָ. שְׁלֹשׁ
 בְּנוֹתֶיךָ אָרְגוּ לְדוּדֵיהֶן מַעִיל יָקָר מְאֹד. בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי בֶּאֱחָד וְעֶשְׂרִים
 יוֹם לַחֲדָשׁ בֹּא אָבִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יֵשֵׁב שָׁם שְׁנָתִים. בִּשְׁשָׁה עֶשְׂרִי
 יוֹם לַחֲדָשׁ הַשְּׁנִי מֵת אחי הַגְּדוֹל פֶּתָאם. בִּשְׁנָה הַשְּׁשִׁית לְמַלְכָנוּ בַּחֲדָשׁ
 הַתְּשִׁיעִי בִּשְׁשָׁה עֶשְׂרִי לַחֲדָשׁ נִגְפּוּ אוֹיְבֵינוּ לִפְנֵינוּ בַּמַּלְחָמָה. בַּחֲדָשׁ
 הָרְבִיעִי בַּאֲרַבְעָה לַחֲדָשׁ הִצִּיל יְהוָה אֶת מַלְכָנוּ מִכַּף הָרָשָׁע אֲשֶׁר חָפֵץ
 לַחֲרֹג, וּבִפְעֻם הַשְּׁנִית הִצִּילוּ יְהוָה מִכַּף אוֹיְבוֹ בַּחֲדָשׁ הַחֲמִישִׁי בַּחֲמִשָּׁה
 וְעֶשְׂרִים יוֹם לַחֲדָשׁ. שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה נִהְפְּכוּ לָנוּ לַיְמֵי שִׁשּׁוֹן וְשִׂמְחָה.
 בִּשְׁנָה הָרְבִיעִית בַּחֲדָשׁ הַשְּׁנִי לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה עַל יִשְׂרָאֵל בָּנָה שְׁלֹמֹה אֶת
 בֵּית יְהוָה. בְּתֶךָ הִיא הָרֵאשׁוֹנָה בְּנִעְרוֹת הַלְמָדוֹת בְּבֵית אַחֲוֵי. הַנַּעֲרָה
 הַזֹּאת הִיא הַתְּשִׁיעִית בְּבִנוֹת דָּוִד. הַתְּלָמִיד הָעֶשְׂרִי בְּבֵיתִי בִּנְךָ הוּא,
 וְהַתְּלָמִיד הַשְּׁנִים עֶשְׂרִי הוּא בֶן הָעֵנִי אֲשֶׁר מֵת פֶּתָאם.

אֲנִימִיגְ אֲבִינִדָא דִּיכְמִאִיא וְאִי טוֹקוּמִאִיא אוֹגְרִנִּן אוֹן בֶּשׁ קִיז וְאִר.
 בּוֹ אוֹן בֶּשׁ קִיז פֶּב פֹּקְרָא פִישִׁילְרִיגְ קִיזְלִירִי דִיר. בֶּן סַנְדֵּן אֲבִים אִיצִן
 אֲדִידִיגִים אֲבִי בִיגְ בֶּשׁ יוֹז אֲלִמִּישׁ מִסְקָאֵר גּוֹמִישִׁי אֲלִלְהִיגְ אֲבִינִיגְ

חונאסינא איניית אימדים. אסתר מיללתיני אג' ראממאדי. או פארשאה
 אדשורישניג' כאמולר תנאסינא (בית הנשים) אולאן אוין יוז ייטמיש
 קרילדיג' אג' דילברי דיר. פארשאהיג' און אביג' בפארלריניג' אג' ביוגי פנים
 קרדשים דיר. סניג קרדשיג' דא און אביניג' סאייסנא מי? מליפהמיוג'
 סכיו אגאלריניג' אראסינא אג' עקלרי פנים אגלום דיר. סניג' אגלוג'
 או סכייג' דרג'א סינא (או סכיוא קדר) דחי גלמדי. ביוים מליפהמיוג'
 פארשאה אולדוגוניג' אונוגני סנהסי ארמיניגי עאיידא עאיג' אונוגא
 קיוים אני דושמאנרריניג' ארינדן חלאס איילדי. אנאמיג' עומרוניג' ייטמיש
 בשיניגי סנהסינא בפאם אפאנסיו סכסן יאשינא אולדו. אישמידא פי
 (איכ) עאיידא עאיג' און בשינדן ייגירמי בירינא קדר פומן דר יידיפ. יידיניג'
 עאיידא עאיג' און בשינדן ייגירמי אכסינא קדר צאדירלרדא אומורדיק.
 לא תכירו פנים במשפט כי המשפט לאלהים הוא. גבור לא יצל פרב
 בח. איש מצרי הצילנו מיד הרעים. לא אפקת מידה פסא או זהב פי אנשים
 אחים אנתנו. נפת תטפנה לשפתי התלמידים הלומדים דברי תורה. השמים
 יטיפו גשמי ברכות. צוף דבש דברי פי חכם. בעבור אבותינו הקדושים יצילנו
 יהוה גם מן הצרה הזאת. לא אחפץ לקחת ממך פסא או זהב. הוד יהוה
 תקצר להציר אתכם (להצילכם) מפה אויביכם? אגוש כחציר ימיו, כי
 רוח עברה בו ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו. בחדש השמיני בעשור לחדש
 גלקח ארון האלהים. משה גביא האלהים היה ערל שפתיים ויהוה שלחו
 להציל את עמו מיד המצרים ומעבודתם הקשה והכבדה. האלהים הפך
 את מימי היאור לדם. המצרים — מימיהם נהפכו לדם. שארו מיהוה
 מטר. אלהי! אתה הצלתני בכל עת מכל צרה גם היום הצילני מצרתי
 הגדולה הזאת. זה שותים עשירה שנה לא ראיתי את דודי ועד כן לא
 הפרתיו. אחותי! קחי את האגוזים ואת הרמונים מעד השלחן כי להם הם.
 אחי! למה תגע בקן צפור זה (צפור. קוש)? — בני! אל תגעו בעופות
 אשר בקניהם. אל תביטו אר מראה התלמידים האלה ואר קומתם פי
 סבלים הם מאד. אם יש בכם עשירים אוהבי אמת ושפטי משפט צדק
 לא ינפכם יהוה לפני אויביכם בעבור העשירים.
 אלהים! בני ואז גצמא (נמש) וא בני אונגודן בוראקמא (השליו).
 סן אללהיג' בוראקיר איסג' אללה דא סני בוראקיר וא סני דיריפ. יידינדן
 סורגין אידר. קיוים! בנא מוערלימיג'דן אישידיניג' סולרי אגלאט.

קיוֹלֵרִים! נא אִיצוֹן סִין בּוֹ אוֹיֵאדאכּי גִוְנוֹרִצִּינִלְרָא דּוֹקאנְדִּיגִי? קִיזְכֵּר-
 דְּשִׁלְרִים! סִיזִיגְּ פֶרמאַקְלִיגִיזִי מִיסְכּ דאַמְלִיר. סִיגִי (נִקְבָּה) פֶּרמאַקְלִיגִי
 מִיסכּ דאַמְלִרִלְר. רִבְקָה! סֵן בְּבאַמִּיגִי צִוְלֹנְדָא בַּאגִי יאַכֹּד זִייתֹנְלִיכּ דִּיכֶר
 מִי סִין? בִּיזִים אַוּרִימִיזא גֵלֵן גִּזְמֵלָא דוֹשְׁמאַנְלֶר וּא אַנְלִיגִי אַגִי גִבְבאַרְדִּיר
 בּוֹ קִלְעָה נִי דוֹשׁוֹרמֵאִיא (הַפִּיל) קאַדִירָא אַלמֵאדִילֶר. סִיגִי צאַדִירִיגִי יִלְדֵן
 (יִיגִיגִי אֹוְגִנְדֵן) אכְטאַרִילֶר (נִפֵּל). אֵלֵלָה אַלְגִּישְׁלֵאִיא בִּיזִי וּא בִּיזא בְּרִפְתִּיר
 יאַגְמֹורֶדֶר יאַגְדִירָא. בְּנִי יִשְׂרָאֵל קִירָק סִנָּה יבאַנְדָא גִוְדִילֶר וּא אֵלֵלָה
 אַנְלֶרָא קִירָק סִנָּה גִוְפֶדֶן אַכְמֵכּ יאַגְדִירֶדִי. בִּיזִים צִוְלִרִימִז קוֹרֹוֹלִיר
 זִירָא אִילֵכּ עֵאִיגִי אֹון סְבִיזִינְגִי גִוְנוֹנֶדֶן דוֹרֶדֶנְגִי עֵאִיגִי יִיגִירמִי בְּשִׁינְגִי
 גִוְנוֹנָא קֶדֶר יאַגְמֹורֶדֶנְמִדִיר. אֹוְגֵלֹום! יאַקְלָאשׁ וּא טֶרַאפִּיזא אַוּרִינְדֵן
 גִּנְדִּיגֵא הֶר דוֹרֶלֹו יִימִישְׁדֵן אֵל. קִיזִים! יאַקְלָאשׁ וּא אִלִּימֶדֶן בּוֹ אִלְטִין
 כּוּפּאַלִיר אֵל. שֶׁרָה! נא אִיצוֹן יאַקְלָשְׁמִיר סִין וּא אִלִּימֶדֶן בּוֹ אכִי אִלְטִין
 בִּיקִיזִיכֶלִיר אַלמֵאִיא אִיטְסִמִיר סִין? אַגֶּר אֵלֵלָה בִּיר אִינִיט אִינִיט אִידֶר
 אִיסְגִיזִי אִנִי מֶזֶן אֹוְרִיאִיסִין (אִנִי אֹוְרֵאמֵאִיא מִזִּלְאִיִּיא סִיגִיזִי). בּוֹ בִּישִׁי כִּים
 אֹוֹלֶדֶגִי סִיזא אַנְלֵאטִילֶדִי מִי (סִיזא אַנְלֵאטִירֶדִי מִי, בּוֹ בִּישִׁי כִּים דִּיר)?
 אֹוואַלְדֵן בְּנֵעֵן טֶפֶראַגִּינְדָא אִוטוֹרָאן מִילְלֶתֶלֶר פֶּכּ פֶּנָא וּא זאַלִים
 מִילְלֶתֶלֶר אִידִי. אִיגִי אִיצִין אֵלֵלָה אַנְלִיר בְּנִי יִשְׂרָאֵלִיגִי אֹוְגִנְדֵן סוֹרֶגֶן
 אִיטִידִי וּא אַנְדִירִי גֵאִיבִי אִיטִידִי. בֵּן בִּיר פֹּקֶרָא אֹוֶפְסִין אִים. סִיגִי אַנְאָגִי
 בְּנִי גִנְדִי אֹוְגֵלֹו גִּיבִי בִּיטִידִי; אִיגִי אִיצִין בֵּן סִנִי קֶרְדִּישִׁים גִּיבִי סְכֵרִים.
 סִין נא אִיצוֹן בִּיזִי פּוֹפֶר אִיטִידִיגִי וּא רִיסִיִי אִיטִידִיגִי? בִּיזִי אִיסָא סִיזִי
 אַלְגִּישְׁלֵאִירִיק. בְּבאַם בּוֹגֵן אִיִי בּוּזאַבִי אִיטִי גִמִירֶדִי; אַנָּאם אִנִי פִּישִׁירֶדִי.
 קִיזִים! דֹּון קִיזְכֵּרֶדִישִׁיגִי צִוְלֶדֶן גִּמִירֶדִיגִי סאַגִּיטֶלֶר נֶרְדָא דִיר? סֵן אַנְדִירִי נא
 אִיצוֹן פּאַבְרמֵאִירִיגִי? קִיזְכֵּרֶדִישִׁים! דֹּון בְּבאַם סאַטֹון אַלִּדִיגִי בִּיזִי צִוְמֵלֵכּ
 נֶרְדָא דִיר? סֵן אִנִי קִירֶדִיגִי מִי? נא אִיצוֹן אִנִי מֶזֶן קִירֶדִיגִי (קִירמֵאִיא מִזִּלֶדִיגִי)?
 קִיזְכֵּרֶדִישִׁים! בְּנִים רּוּבאַלִרים פֶּכּ פִּירֶלִי דִיר, סֵן אַנְלִיר יאַיִקֶר מִי סִין?
 בֵּן אַנְלִיר יאַיִקֵאִיא בִּילְמֵם זִירָא בֵּן בּוֹגֵן חֶסְטָא אִים. בֵּן בְּנִי סִיילֵאִיאַנְלִיר
 סִיילֵאֶר אִים וּא בְּנִי פּוֹפֶר אִידֶנְלִיר פּוֹפֶר אִידֶמֶם. אֹוְגֵלֹום! סֵן בּוֹ חֶכֶם נִי
 סֵכּ וּא אַגֵּא רִגְבַת אִיילָא זִירָא אֹו סִנָּא אַלִּדִיגִי בִּילְמֵלִירִינִי וּא טֶרַפּ אֶרֶב
 יוֹלֶלֶרִינִי אֹוְגֶרמִידִי. יִשְׂרָאֵל! סִיגִי גִיבִי אַלְגִּישְׁלִי מִילְלֶת כִּים דִיר? אֵלֵלָה
 סִנִי עִיזִי אִיטִידִי וּא גִוְפֹכֶגֶר אַלְטִינְדֵאכִי גִזְמֵלָא מִילְלֶתֶלֶרֶדֶן סִנִי גִנְדִינָא
 מִילְלֶת אִיִירֶדִי.

אחי! האלהים יִכְרְכְּכֶם וְיִרְחֶמְכֶם. אם תשכחו את העניים גם האלהים
 ישכח אתכם ולא יחפץ לְרַחֶמְכֶם. האלהים מְרַחֵמָה (מְרַחֵמָה). האלהים

יברך את מְכַרְכֵּיךָ . אחותי ! אל תחרפי את מְחַרְפֵּיךָ . האלהים יִכְבֶּסֶךָ בְּמִי קדש ותסתר . תִּכְבְּסֵנִי ומשַׁלֵּג אֶלְפִין (הַלְפִין , בִּיאוֹ אולדוֹ) . יהוה יִאֲפְרֶךָ מארץ חיים . אלהי ! רחם את ביתך הַתֵּרֵב , וְקִדְּשֵׁהוּ וּמַחְדֵּהוּ כִּימִים ראשונים . אביה הַלְבִּישֶׁךָ בגדי משי וַיֵּאֱכִילֶךָ חֶמְאָה וחלב ודבש , על כן כִּבְדָּהוּ ואל תִּפְשְׁתֵּהוּ (תִּפְשְׁשֵׁנוּ) בִּימֵי זקנתו . אתמל לא תִּפְרֹתְנִי אִמִּי וְאַתְּ אחותי תִּפְרֹתְנִי . מלמדנו מת אתמל מפני המגפה אשר שלח יהוה על עִירָנו . הוא היה מְחַרְלָב וַיֵּשֶׁר דֶּרֶךְ , ומרחם עניים ואביונים וכל יוֹדְעִיו ומִפְקִיָּיו התאבלו עליו אֲבָל כבד .

דוּשְׁמָאנלִרִימִיז בִּיזִיגֵאִיִּב אִידמִיִּא אִיסטִדִלֵר . אללהים ! סן אנלִרִי גִנְדִלִרִי גִיבִי יִרְאֻמולִרִיגְּ אִלינֵא דוֹשֹׁר . בן יאגְמֹר סוֹיִי אִיצֵא בִילמֶס . קאר סוֹיִי יאגְמֹר סוֹיִינֵדן אִי דגִיל דִיר . בו שֶׁהַר בִּיּוֹב וא דִידֶבֶר דִיר אִממֵא סוֹיִי אִי דגִיל , אִנִּיגְּ סוֹיִי יאגְמֹר סוֹיִי דִיר . אללה מסר גִילִינִיגְּ סוֹיִינִי קאנֵא הַגְּדוֹדִידִי וא מסרִדִיר גִילֵדן סוֹיִי אִיצֵא בִילמִדִלֵר . בן סִנִּיגְּ אִבְמִנִיגְּ יִימִדִים וְאִ סִנִּיגְּ סוֹיִיגְּ אִיצִמִדִים . פֹּקֶדֶאֶלֶדֶא מִרחֶמֶת אִיד וא אנלִרִי אִבְמִנֵא דוֹיֹר . סדוּס גִיגְּ אִדמִלִרִי בִגֵּאִית פֵּנֵא וא יִרְאֻמוֹ אִידִילֵר , אִנִּלֵר אִוֹדִינֵא אִללה גִּזְבֵּדן אִטֵּשׁ יאגְדִירִדִי וא אנלִרִי גִזְבֵּדן אִלמִינֵדן גֵּאִיִּב אִיטִדי . אִוֵּלֹס ! עֲלִמִי סֵב וא אִנֵּא רִגְבַת אִיִּלֵא , זִירֵא אִנֵּר סן אִנֵּא רִגְבַת אִידֵר אִיסִגְּ אוֹ דֵא סגֵא רִגְבַת אִידֵר . אִי גִבְבֵּאֶרֶלֶר ! אִללה סִיזֵא גִנֵּב גִּוּנֹנֵדֵא מִרחֶמֶת אִידֵא וא סִיזִי דוּשְׁמָאנִיגִיזִיגְּ אִלינֵא דוּשְׁמָאִי ! פִּאדִשְׁהִיגְּ בֵּשׁ גִּבְבֵּאֶרֶלִינִיגְּ אִרֵאסִינֵדֵא אִנֵּא בִיּוֹב קִרְדִּישִׁים דִיר . מִרִיפֵה גִיגְּ קִירֶק אִגֵּאֶלִרִינִיגְּ אִרֵאסִינֵדֵא אִנֵּא עֲקִלִּלִי אִקֵּאֵם דִיר ! בִּנִים קִרְדִּישִׁים דֵּא קִירֶקִנִיגְּ אִרֵאסִינֵדֵא דִיר .

§ 36

הַלֵּךְ הַלֵּךְ , מוטלאקא וארִדי . סאחִית וארִדי .
אֲכָל אֲכָל , מוטלאקא יִדי , סאחִית יִדי ,
שְׁמַע שְׁמַע , מוטלאקא אִשיטִדי , אִיגֵא אִשיטִדי .
מִלֵּךְ יִמִּלֵּךְ , מוטלאקא פִּארשֵׁא אולֹר .
גִּלְחֵם גִּלְחֵם , מוטלאקא גִּזְבִּלִשְׁדִי , אִיגֵא גִּזְבִּלִשְׁדִי .
נִכְסֵךְ נִכְסֵךְ , פֶּפ־מוסאנִדי , פֶּפ־אִיסטִדי .
הִפְתֵּב יִפְתֵּב , מוטלאקא יאזִילִר .
הִשְׁמֵר תִּשְׁמֵר , אִיגֵא סֵאקֵט אולמֵאִלִי סִין .
אִבֵּד תִּאבֵּד , מוטלאקא גֵּאִיִּב אִידמִלִי סִין .
הִמְטֵר אִמְטִיר , מוטלאקא יאגְמֹר יאגְדִירִגֵּק אִים .

אִישׁ אִישׁ , הר בישׁי .

דֹּר דֹּר , הר דור .

מְדוֹר דֹּר , דור דן דורא קדר .

מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה , הר משפחה

עַם וְעַם , הר מיללת .

דֹּר וְדֹר , הר דור .

לְדֹר וְדֹר , הר דורא , דור דן דורא

לֵב וְלֵב , אבי דורלו קלב .

אָבֵן וְאָבֵן , אבי דורלו טאש .

אִיפָּה וְאִיפָּה , אבי סויי אִיפָּה

(אִיפָּה , דורא אולצוסיניג ארי)

אַחַת בְּשָׁנָה , סנה דא ביר כררת .

שָׁבַע בָּיוֹם , גונדא יידי כררת .

פְּעָמִים שָׁלֹשׁ , אבי כררת וא אוץ כררת .

שָׁנִים שָׁנִים , אבישר אבישר (אבישר)

שָׁבַע שָׁבַע , יידישר יידישר (יידישר) .

בְּשָׁנַת שָׁלֹשׁ לְמָלְכוֹ , אניג פארשאה אולדוגוניג אוצונגי סנהסינדא .

בְּשָׁנַת עֶשְׂרִים לְיָרְבֵּעַם , ירבעם ניג ייגירמיניג סנהסינדא .

בְּשָׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לְמָלְכֻנוּ , פארדשהימיניג און ספיוניגי סנהסי .

בְּשָׁנַת עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ שָׁנָה לְאַסָּא , אסאניג ייגירמי אלמיניגי סנהסי .

בְּשָׁנַת שְׁלֹשִׁים וְשְׁמֹנֶה שָׁנָה לְאַסָּא , אסאניג אומזו ספיוניגי סנהסי .

אָבֵד , גֵּאִיב אולדו . עתיד , יאָבֵד , (יאָבֵד) , אָבֵד , יאָבֵדוּ (יאָבֵדוּ) ,
מְקוֹר אָבֵד , בְּאָבֵד , בְּאָבֵד , לְאָבֵד וכו' .

אָבֵל , יידי ; עתיד , יאָבֵל (יאָבֵל) ; אָבֵל ; יאָבֵלוּ (יאָבֵלוּ) , תאָבֵלָה .
צווי , אָבֵל , אָבֵלוּ ; בינוני , אָבֵל , מְקוֹר , אָבֵל , בְּאָבֵל , לְאָבֵל .

אָמַר , סוולדי . - עתיד , יאָמַר , תאָמַר ; אָמַר ; יאָמַרוּ (יאָמַרוּ) ,
תאָמַרְנָה וכו' . צווי , אָמַר , אָמַרוּ וכו' . בינוני , אָמַר ; אָמַר
מְקוֹר , אָמַר , בְּאָמַר , בְּאָמַר , לְאָמַר , (אָמַר) , -

ח ס ר י ה פ " א יו"ד				א
קל		נפעל		
יָשַׁב , אוטורדי .		יָלַד , דוגורדי . נולד , דוגרי .		
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	
יָשַׁב יָשַׁבְתִּי יָשַׁבְתִּי יָשַׁבו יָשַׁבְתֶּם יָשַׁבְנוּ	יָשַׁבָּה יָשַׁבְתִּי יָשַׁבְתִּי יָשַׁבוּ יָשַׁבְתֶּן יָשַׁבְנוּ	נולד נולדת נולדתי נולדו נולדתם נולדנו	נולדה נולדת נולדתי נולדו נולדתם נולדנו	י ע כ ר
יָשַׁב הָיָה אָשַׁב יָשַׁבו הָיָה נָשַׁב	יָשַׁבָּה יָשַׁבְתִּי יָשַׁבְתִּי יָשַׁבוּ יָשַׁבְתֶּן יָשַׁבְנוּ	יולד תולד אולד יולדו תולדו נולד	תולד תולדי אולד תולדנה תולדנה נולד	
יָשַׁב יָשַׁבו	יָשַׁב יָשַׁבו	הוֹדֵד הוֹדֵדוּ	הוֹדֵד הוֹדֵדְנָה	י ע כ ר
יָשַׁב יָשַׁבו	יָשַׁב יָשַׁבו	נולד נולדים	נולדה (לדת) נולדות	י ע כ ר
נפרד נשמך	יָשַׁב שָׁבַת	תולד		י ע כ ר

א	נ ח י	ה פ ״ א	י ו ״ ד		ה פ ע י ל	ה פ ע ל	ה ת פ ע ל
	יָרַד , אָנְדִּי . הוֹרִיד , אָנְדִּירִי .	יָרַד , אָנְדִּי . הוֹרַד , אָנְדִּירִילְדִּי .	יָרַע , בִּילְדִּי . הִתְוַדַּע , בִּילְיִנְדִּי .		לִזְכֵּר	לִזְכֵּר	לִזְכֵּר
א	הוֹרִיד	הוֹרִיד	הִתְוַדַּע	ב	הוֹרִידָה	הוֹרִידָה	הִתְוַדַּעְתָּ
	הוֹרִידְתָּ	הוֹרִידְתָּ	הִתְוַדַּעְתָּ		הוֹרִידְתִּי	הוֹרִידְתִּי	הִתְוַדַּעְתִּי
	הוֹרִידוּ	הוֹרִידוּ	הִתְוַדַּעוּ		הוֹרִידוּם	הוֹרִידוּם	הִתְוַדַּעוּם
	הוֹרִידְתֶּם	הוֹרִידְתֶּם	הִתְוַדַּעְתֶּם	ג	הוֹרִידוּם	הוֹרִידוּם	הִתְוַדַּעוּם
ד	יֹרֵיד	יֹרֵיד	יִתְוַדַּע		יֹרֵידְתָּ	יֹרֵידְתָּ	יִתְוַדַּעְתָּ
	יֹרֵידְתִּי	יֹרֵידְתִּי	יִתְוַדַּעְתִּי		יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם
	יֹרֵידוּ	יֹרֵידוּ	יִתְוַדַּעוּ		יֹרֵידוּם	יֹרֵידוּם	יִתְוַדַּעוּם
	יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם	ה	יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם
ו	יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם		יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם
	יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם		יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם
	יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם		יֹרֵידְתֶּם	יֹרֵידְתֶּם	יִתְוַדַּעְתֶּם

- יִדְבֵּר , וִידְבֵּר ; יֵשֶׁבֶר , וְיֵשֶׁבֶר .
 יִמָּטֵר , וְיִמָּטֵר ; יִפֹּל , וְיִפֹּל .
 יִגְרֹשׁ , וְיִגְרֹשׁ ; יִבְרֹךְ , וְיִבְרֹךְ .
 יִלְכֹּד , וְיִלְכֹּד ; יִלָּחֶם , וְיִלָּחֶם .
 יֵשֵׁב , וְיֵשֵׁב ; יוֹלֵד , וְיוֹלֵד .
 יוֹרֵד , וְיוֹרֵד ; יוֹשֵׁב , וְיוֹשֵׁב .

יֹאכֵל , וְיֹאכֵל , וְיֹאכֵל .

יֹאמֵר , וְיֹאמֵר , וְיֹאמֵר .

יֹאכֵל , וְיֹאכֵל , וְיֹאכֵל .

- אֲשַׁמֵּר , סֹאקְלֹאֵר אִים . אֲשַׁמֵּרָה , סֹאקְלֹאִים .
 אֲזַכֵּר , סֹאנִינִיר אִים . אֲזַכֵּרָה , סֹאנִינֹאִים .
 אֲשַׁמֵּר , סֹאקֵט אֹלֹר אִים . אֲשַׁמֵּרָה , סֹאקֵט אֹלֹאִים .
 אֲבָרֶךְ , אֹלְנִשְׁלֹאֵר אִים . אֲבָרֶכֶה , אֹלְנִשְׁלֹאִים .
 אֲפִיל , רוֹשׁוֹרֹר אִים . אֲפִילָה , רוֹשׁוֹרֹאִים .

שָׁמַר = שָׁמְרָה , זָכַר = זָכְרָה

שָׁכַב = שָׁכְבָה , שָׁמַע = שָׁמְעָה

רָדָה = רָדָה , לָךְ = לָכֶה

- יִזְכְּרוּ = יִזְכְּרוּן . תִּשְׁמְרוּ = תִּשְׁמְרוּן . תִּשְׁמְרוּ = תִּשְׁמְרוּן .
 יִכָּתְבוּ = יִכָּתְבוּן . תִּפְקְדוּ = תִּפְקְדוּן . יִכָּתְבוּ = יִכָּתְבוּן .
 יִשָּׁכְבוּ = יִשָּׁכְבוּן . תִּשְׁמְעוּ = תִּשְׁמְעוּן . תִּשְׁמְעוּ = תִּשְׁמְעוּן .
 יִשָּׁבְרוּ = יִשָּׁבְרוּן . תִּלְמְדוּ = תִּלְמְדוּן . יִלְמְדוּ = יִלְמְדוּן .
 יִשָּׁבוּ = יִשָּׁבוּן . יִלְדוּ = יִלְדוּן . תִּשָּׁבּוּ = תִּשָּׁבּוּן .
 יוֹרִידוּ = יוֹרִידוּן . תוֹדִיעוּ = תוֹדִיעוּן .

- אֲשַׁמֵּר , אֲשַׁמֵּרָה , אֲזַכֵּר , אֲזַכֵּרָה , אֲזַכֵּרָה .
 אֲשַׁמֵּע , אֲשַׁמֵּעָה , אֲשַׁכֵּב , אֲשַׁכֵּבָה , אֲשַׁכֵּבָה .
 אֲשַׁמֵּר , אֲשַׁמֵּרָה , אֲבָרֶךְ , אֲבָרֶכֶה , אֲבָרֶכֶה .
 זָכַר , זָכְרָה , זָכְרָה , שָׁמַר , שָׁמְרָה , שָׁמְרָה .
 שָׁמַע , שָׁמְעָה , שָׁמְעָה , רָדָה , רָדָה , רָדָה .

מֶחֶק (VIII) ו' דאטלליק.	חָרַל (עתי' יִחְרַל) ואז נצדי.	יָדַע (עתי' אָדַע) בילדי .
אָטֶר, ו' דיבן, טַגְנֵב .	חָרַלְתִּי אֶת דְּשָׁנִי .	נוֹדַע , ביליגדי ;
מְדִינָה, (XIII) ג' וילאית .	סְמִיזִינִימִי ואז נצדיכ .	הוֹדִיעַ , בילדירדי
מְנוּחָה (XIII) ג' . רתחליק.	בְּנָדָא סְמִיזִיב קלמאדי .	בִּיאָן איטדי .
גְּפָרִית , ג' . פּוֹפּוֹר .	נָלַחַם (לחם) גִּנֵּב איטדי	נֹכַח (יכח) דענאלשדי ,
פָּחֵב , ו' . יאזי .	גִּנֵּב־לִשְׁרִי .	הוֹכִיחַ אוגוטלדי ,
חֶפְשִׁי , אוזות, שֶׁחַח	נָכַסַף (כסף) לֶפֶי . מוסאדי	נֶאֱסַב איטדי .
לֶחְפְּשִׁי , אוזות איטדי .	אֶרְזוּלֵאדִי .	הֶחֱזִיחַ , דעוואלשדי .
לִבְנֹן , (ארץ ישראל דא	קָלַל , קרנאדי . סֹפְדִי .	יָלַף (עבר קוללאנידמיר
אולאן דאניג' אדי	הִלָּל מאכמאדי, מִדָּח	עֵת־יָלַף) וארדי .
לִבְנֹן .	איטדי , חֶמֶד איטדי	הוֹלִיף , גוירדי ,
קָטָן, קָטָן (קטנז) קְטַנִּים	(הִלָּלוּ) הִלְלוּ , הִלְלוּ	גִּטוֹרִדִי .
קְטַנּוֹת) בִּיצִיב .	מִהֲלָלִים —	נוֹחַר (יחר) קאלדי, אַרְמָדִי,
לֵאמֹר , דִּי . דִּירֵב .	דְּגִשְׁמִיז .	הוֹחִיר קאלדירדי ,
כִּי , כִּי , אָנֶר .	שָׁפַח , חֶמֶד איטדי . מִדָּח	ארטיקסי קאלדירדי .
נָא , (ריגא דא) בְּרִים	איטדי .	נֹשַׁע (ישע) , קורטולדי ,
אֵילָא, שִׁמְדִי .	נַע , אב־ארא אולדי, קסוות	חֵלָאס אולדי, הוֹשַׁע ,
יֵצֵא, חֲצָא, צִיקָא, צִיקִסִין .	איטדי, לָנוּע, קסוות	קורטארדי , חֵלָאס
יִהְיֶה , תְּהִיָּה , אולור ,	אִידֶמָאִיא .	איטדי .
אולסון .	דוֹר (I רבי' דוֹרִים I או	הוֹעִיל (יעל) פִּידֵא איטדי .
מוֹת יוֹמָת , מוטלאקא	דוֹרוֹת (XIII) ו' , דוֹר .	מָאָם (עתי' ימָאָם) כּוֹר
אֵלְדוֹרלִסִין .	עֲמִית (VI) ו' , דוֹסָט .	איטדי, אִיפֶרָה איטדי .
בָּא , גִּלְדִי , בָּאוּ , גִּלְיָז .	תִּירוֹשׁ , (I) ו' מִיבֵא סוּי	גָּעַל (עתי' גִּנְעַל) בֶּפֶי ,
חֶסֶה , סִיגִידִי , חֶסוּ ,	שִׁירָא .	אִיפֶרָה איטדי .
סִיגִינִיז .		מִשָּׁח , (ימָשַׁח) סוֹרְטִדִי ,

דִּרְשׁ דִּרְשׁוּ הַשְׁפָּטִים אֶת דָּבָר הָרִיב אֲשֶׁר הָיָה לְאָבִי עִם הַנְּשִׂיא .
 קאוונאסיניג מסלחתיני איינ'א
 אראדילר .

הַמָּאָם מָאָסַת אֶת יְהוּדָה אִם בְּצִיּוֹן גָּעְלָהּ יְהוּדָה נִי כּוֹר איטדי' מִי יוֹקסא ג'אניג צִיּוֹן
 נִפְשָׁהּ ? נִי אִיפֶרָה איטדי' מִי ?

מָבֵל עַץ הָנָן אָכַל הָאָכַל .
בַּחֲצִינֵי הָרָר דּוֹרְלוֹ אֲנֵאֲצִינֵן יֵאָ בִּילִיר-
סִין .

אִם מְנֻרַע הִיְהוּדִים מְרָדְכִי לֹא חֹבֵל לוֹ
סָן אֲנֵא קֵאדִיר אֹלמֵאָו סִין (סִין)
אִנִּי יִנְלֵמֵאָו סִין) מוֹטֵלֵאָ אֹוֹנֵרֵא
דּוֹשֵׁר סִין .

מֵאָן הַנְּעֵר לְשִׁכְתָּ אֶהְנוּ בִּי נִכְסֵי נִכְסֵי
צוֹצוֹק בְּיוֹם יֵאֲנִימִיֹרֵאָ אֹוֹטֹרֵמֵאָו
אִיסִּמִּדִּי , וִירֵא בִּבְאִסִּנֵּי אִיְנִי
פֶּכּ אֲרוֹלֵאֲמִישׁ אִידִי .

הַנְּעֵר לֹא הִנְדָּה לִי בִּי לֹא נֹוֹתֵר לָךְ בְּכִיסְךָ
סָן בְּנֵא חוּץ אֲנִלֵּאֲמִידֵי בִּי סִנֵּי פֶסְנֵרֵא
חוּץ פֶּרֵא קֵלֵמֵאֲמִישׁ .

יָדַע פֶּדַע בִּי נִלְדָּה לָךְ בֵּת הַלֵּילָה .
בִּילֵמֵאֲלִיסִין בִּי סָנֵא בּוֹ נָגֵא בִּיר קוֹ
דּוֹנֵרוֹ .

וְהַצֵּל לֹא הִצֵּלָה אֶת עַמְּךָ .
מִילֵּחִינִי חֵלֵאָ אִידֵמֵאָ יֵאָ (קֵלֵנֵא' חֵלֵאָ)
אִידֵמֵדִי .

אִישׁ אִישׁ אִישׁ יִקְלָל אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ
הָרָר בִּימֵסֵאָ בִּי בְּאִסִּנִּי וְאֵאֲנִסִּי קֶרֶנֶר
אִיסֵאָ מוֹטֵלֵאָ אֹוֹלֵדוֹרֵלִסִין .

הַמֶּלֶךְ אַחֲשִׁירֹושׁ שָׁלַח סָפְרִים אֶל כָּל
פִּאֲדִישָׁאָ אַחֲשִׁירֹושׁ גֹּמֵלֵאָ וִילֵאִיתֵרִינֵא
מִכְתוּבֵר יוֹלֵלֵאֲדִי , הָרָר וִילֵאִיתֵאָ
אִנֵּי יֵאֹוִיסִי גִיבִי (אִנֵּי יֵאֹוִיסִינֵא')
וְהָרָר מִילֵּחֵאָ אִנֵּי דִילִי גִיבִי (אִנֵּי)
דִּילֵינֵא' .

אֹוִפִירָה שָׁמָךְ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר .
אִידֵי הָרָר דּוֹר דֵּא סֵאֲנִינִרֵאִים .

דּוֹר לְדוֹר יִשְׁבַּח מַעֲשֵׂיךָ .
בִּיר דּוֹר בִּיר דּוֹרֵא אִישְׁלֵרִינֵי מֵרַח אִידֵר .

לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּכִיסְךָ אָבִין וְאָבִין גִּדּוּלָה וְקִטְנָה .
טֵאֲקִילִינֵרֵאָ (אֹוֹלֵצִי סֵאֲנִיטִינֵרֵאָ) סִנֵּי אִבִּי
דּוֹרְלוֹ בִּיוֹב וְאֵ בִּיצִיב טֵאֲשִׁי
אֹוֹלֵמֵאֲסִין .

לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּכִיסְךָ אִיסָהּ וְאִיסָהּ גִּדּוּלָה
אִיפֶהֶן אֹוֹלֵמֵאֲסִין .

לְכוּ נָא וְנִבְחָה יֵאֵמֵר יְהוָה .
וְאִירִנִי אֲנִדִּי (גִּלִּינִי , הֵאִירִנִי) וְאֵ
דֵּעוּוֹאֲלֵשִׁאִיִּיק הָרָר רַבִּבִּי .

ואראיים (גנדימא) ביופלארא וא אנלרא
סוולאיים (אנלר אילן סוככת
איראיים) וזרא אנלר רבפינץ וילוני
אללהלריניץ שרעחני בילדלר .

אללהא הר וקת חמר איילאיים .
בבאלריניץ אללהי רבפי סנא וירדיני ויררא
סאקלאיאנ'אניניו רסמלר וא
שרעתלר בונלר דיר .

סיו אנלרי מיכסלאיאנ'אניניו מיללחלר
אללהלרינא עיכרת איטריפלרי
ג'ומלא יירלרי מוטלאקא גאייב
אורר סיניו (אורמלי סיניו) .

אלרינץ סוטונלריני מוטלאקא קיראר סיניו
(קירמלי סיניו) .

סיניו דוגרו שריעתלרינץ איצון גונרא סנא
יירי פרת מרח סולאדים .

אללה ביר פרת סולאדי .
אונוללרים ! אורופיניו אונגריניו דגיל ביר
פררת וא דגיל אפי פרת (צוק
פררת) .

הר פאפ חייוואן רן גנדינא יירישר פישני
וא קאריסיני (ארפב וא רישני)
אלירסין (אל) .

מועללים גנדיניץ און אפי עקללי חלמיד-
לרינא און אפי פחאב וירדי, ביר
פחאב ביר פחאב חלמידא (הר
חלמידא ביר פחאב) .

מועללימיינץ אבינרא יירי הפטא תעלים
איטרים וא בנא יירי גון רחלתיק
גונלרי (ואר) דיר, הר תעלים
איטריגים הפטא איצין בירר גון .
אשיט, אי ישראל, אללהימיו רבפי דיר
אללהימיו ביר דיר .

יא רבפי ! תפלהמו אשיט .

אלקה לי אל חגולקים וארברקה אהם כי
הפה ירעו ררף יהוה משפט
אלהיהם .

אברקה את יהוה בכל עת .
אלה החקים והמשפטים אשר השמרון
בארץ אשר נתן יהוה אליהי
אבותיך לך .

אבר תאבדון את כל המקומות אשר
עבדו שם הגוים אשר אתם
יורשים אתם את אלהיהם .

שבר השברון את מצבותם .

שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך .

אחת רבר אלהים .
בני ! למדו חקכם (חקכם) לא אחת ולא
שנים .

מכל חברהמה הפהורה תבית לך שבעה
שבעה איש ואישו .

המלמד נתן היום לשנים עשר תלמידיו
החכמים שנים עשר ספרים ספר
אחד ספר אחד תלמיד .

שבעה שבעות למדתי בבית מלמדי ,
ושבעה ימים לי ימי מנוחה יום
לשבעה יום לשבעה אשר למדתי .

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד .

שמעה יהוה תפילתי .

חטרינא נטיך אגרי , פים דיר או (פי)
סוצסיו (אופן) נאייב אולדו .

דוד קולוננא אייליפלרי אוצון חטרינא נטיר.
רפבי אברם גא אמר איטרי גיט גנדינא
יירנרן .

גל סני פרעה גא ויללאיים .
אבינא אין (ואר) וא איאקלריני יאויקא .
אין בנא (גל בנא) דורמא (אגלנמא) .
אללה יירננא גוני אלגישלאדי וא אני עוין
איטרי .

בו אנא אושאק שמואלא אבינא אלדי ורא
או אופסיו דיר וא אני גנדי אונלי
גיפי אוסטורדו .

אללה בני ישראלא פנען טופראני מילפ
אוצון וירדי וא אנלרינא אונגונאני
אוטורוג'ילריני סורגון איטרי .

אונלום סיונא אילן אנמו (גיטמו) .
וא אללה סיני דאנינא אורניא דאנינא
באשינא אנדי .

גופ קושו ססי גוטורור , וא קנאר סחאבו
גיוואב אללאטיר (ג'וואבי סוולר) .
קרדשים בונון מועללימינינא אבינרן גנדי
וא בבאמא ג'ומלא תעלים איטריני
אנלטרי .

הר פים פי קולוננא יאכוד חלאינינינא דישני
דושורור איסא אני דישנינא יירניא
אוזאט ויללא סין .

בו יראמו אדם קולוננא דוגרי וא אנינא דיש-
לריני דושורדי .

זכר-נא מי הוא נקי אקר .

זכרה לחסרי דוד עברך .
ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארץך .

לכה ואשקה אל פרעה .
רד לביחה ורחץ בגליך .
רדה אלי אל תעמד .
והכה אלהים את יום השביעי ויקדש
אחו .

הנשיא הזה לקח לביחו את הנער שמואל
פי יחום הוא ונגדל אחו פכנו .

האלהים נתן לבני ישראל את ארץ פנען
לנחלה ויגרש מפניהם את יושביה .

לא יכר בני עמכם .
ויכר יהוה על הר סיני על ראש ההר .

עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים
יגיד דבר .
אחיו בא היום מבית מלמדו ויגד לאבי את
כל אשר למד .

איש איש אשר יפיל שון עבדו או שון
אמחו לחפשי ושלחנו פחת שנו .

האיש הרשע הזה הכה את עבדו ויפל
את שניו .

יוסף חלם חלום ויספר את חלומי לאתיו ויאמרו לו אתיו הקלך
המלך עלינו אם משל תמשר בנו ? הגד העידה לי אחותי את אשר קמדה
היום בבית מלמדה . אם צעק יצעק אליה אחיה העני שמע השמע

צַעֲקָתוֹ . רֵאִיתִי אֶת הַלֶּחֶם עַל הַשֻּׁלְחָן וְאָכַל לֹא אֲכַלְתִּיו . הִנֵּה בָרֶךְ לֹא בִּרְכַּתִּי גַם קָלָל לֹא תִקְלָלֵנִי . הֵיבֵל אוֹכֵל דְּבַר אֶרֶץ מְאוּמָּה . הִידַע תִּדַּע כִּי מֵת אָבִי יִצְחָק הַיּוֹם ? אִם לֹא תִשְׁמְרוּן אֶת חֻקֵּי יְהוָה וְתוֹרוֹתָיו יִדַּע תִּדַּעוּן כִּי אֲבֹד תֵּאבְדוּן . אִם תִּפִּיל שֵׁן עֲבָדְךָ שְׁלַח תִּשְׁלַחְנוּ תַּחַת שָׁנֹ . אֵתָּה שֹׁפֵרֶת אֶת גְּבִיעֵי וְשִׁלְשָׁם לִי גְבִיעַ תַּחַת הַגְּבִיעַ . תִּכְבֵּל תִּכְבִּילֵנוּ יְהוָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם . יוֹשְׁבֵי כָל מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר שָׁמְחוּ אֶתְמַל בְּשִׂמְחַת מִלְּכֵנוּ כִּי הִצִּילֹ יְהוָה מִיַּד הָרָשָׁע אֲשֶׁר אָמַר לְשַׁלַּח בּוֹ יָד . הָרָשָׁעִים יִדְּבֹרוּ אֶת רַעֲיָהֶם בְּלֵב וָלֵב . אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבַר אֶת רַעְיוֹ בְּלֵב וָלֵב הוּא רָשָׁע וּפְעֵל חָמָס . בְּנִי ! דְּבַר אֶת רַעֲיָה בְּלֹא לֵב וָלֵב . אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּבֵיתוֹ אִיפָּה וְאִיפָּה גְדוּלָּה וְקִטְמָה תוֹעֵבֶת יְהוָה הוּא . כָּל סוֹחֵר וְסוֹחֵר אֲשֶׁר בְּכִיסוֹ אָבִן וְאָבִן גְּדוּלָּה וְקִטְמָה — לֹא יִבְרָךְ יְהוָה אֶת מַעֲשָׂיו .

בשנת עשרים ושש שנה לאסא מלך יהודה מלך מלך אלה בן בעשא על ישראל בתרצה שנותים . ואחאב בן עמרי מלך על ישראל בשנת שלשים ושמונה שנה לאסא מלך יהודה ומלך אחאב בן עמרי על ישראל בשמרון עשרים ושנים שנה . בן שלשים שנה היה מלכנו במלכו . ובשנת שרש למלכו יצא על אויביו למרחמה ויהוה נתנם בידו . בעת ההיא פעמים שרש הכה מלכנו את אויביו וילכד את עריהם הגדולות . מאה הכה דודי את בנו ולא לקח מוסר . המלמד קנה היום שלשה תפוחים ונתנם לששת תלמידיו הלומדים בביתו , תפוח לשני התלמידים . תפוח לשני התלמידים . תפוח לשני התלמידים . בן לששת התלמידים הלומדים בביתו . אמי ישבה בירושלם שלש שנים ושלושה חדשים . עד מתי אחותי תושבי אלמנה ? אחותי ! שְׂבִי אִתִּי עוֹד חֹדֶשׁ יָמִים וְאַחֲרָיִךְ תִּלְכִּי לְבֵיתְךָ . שָׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר .

לֹא אוֹכֵל לְשֹׁכֵת בְּבֵיתְךָ אֲחִי כִּי בֵיתְךָ צָר מְאֹד . מֵאַיִן אֵתָּה וְאַנָּה תִּלְכָּה ? וַיִּפֹּל אֲבִרְהָם עַל פְּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הֲלֹכֵן מֵאַה שְׁנָה יוֹלֵד וְאִם יִשְׂרָה הִבֵּת תִּשְׁעִים שְׁנָה תִּלְדִּי . יוֹדַע יְהוָה דָּבָר צְדִיקִים וְדָבָר רָשָׁעִים תֵּאבְדִּי . בְּנִי ! יְהוָה נָתַן לָכֶם לֵב לְדַעַת טוֹב וָרָע . הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְּעִירֵינוּ יָמִים רַבִּים יֵצְאוּ אֶתְמַל וַיִּלְכּוּ לְאַרְצָם . אֲחִי הֲלֹכֹו לְבֵיתָם , מֵתִי אֵלַי גַּם אֲנִכִּי לְבֵיתִי ? נוֹדַע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים בִּישְׂרָאֵל גְּדוּל שְׁמוֹ . שְׁלֹמֹה ! יִצְחָק וְשִׁמְשׁוֹאֵל הָיוּ חוֹלִים הַיּוֹם וְלֹא הֲלָכּוּ לְבֵית מְלָכָם , לָךְ אֵתָּה וְהוֹדַעְתָּ אוֹתָם (לָהֶם) אֶת חָקָם לְמַחֵר . הוֹכֵת תּוֹכִית אֶת עַמִּיתְךָ . יְהוָה ! הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ . אֲשַׁמְעָה מִה יִדְּבַר הָאֵל (אֵל , אֱלֹהִים) יְהוָה כִּי יִדְּבַר שְׂרוֹם אֵל

עמו ואר חסידיו . אהללה שם אלהים בשיר . מהר בני ! רדה אלי אר תעמד . יהוה ימטר על רשעים אש וגפרית . אנשי סדום היו רעים ורשעים מאד וימטר יהוה עליהם אש וגפרית מן השמים . ישראל ! יהוה אלהיך נתן לך ארץ טובה ורחבה ויגרש מפניך את העמים אשר ישבו בה . הקשיבה יהוה תפילתי . תביטה משמים והצילה את עבדך מיד אויביו . לכה בני ואספרה לך את אשר עשה יהוה במצרים לפרעה ולכל ארצו . שבעו בני ואספרה לכם משלים טובים .

אנר בן אללהא טוגל קרב אילן תפלה אידר איסם תפרה מי מוטלאקא אישימיר . מוטלאקא סאקט אול וא בוגן גידינג' יג'י רובאלדיני יירטמא . אללה יראמזלר אוורנא מוטלאקא אמש וא פופורד יאגדירר . בבאמיג' אביני פב ארוולאדים (נכספ ל') וא יארין מוטלאקא שוהימא גידר אים . הר בישי כי ארלה' יולו . אילן גור אללה אני הר סיקלת דן חלאס אידר (הציר) . אללה'ג ביופ אישלרי דור דן דורא קדר חבאיית אולונורלר . הר פים כי דוסטוגא אפי דורלו קלב אילן סוורד איסא אללה אני מוטלאקא קרגאר . הר מירדת כי אללהי בילמו מוטלאקא גאיב אורור . בן הר גון אללהא אפי דפעא תפלה אידייר אים . בו חסיד פישיר הר גון יידי פררת תפלה אידייררר . בו אדם ביזא דושרימיו יוראדי , הר גזא אניג' קלבינא גזרא יוראדי . בן או עקללי אדמי גזרדום אממא גזראברני אישימאיא (קאלינג'א) אישימדים . בן ביזים יאבדן פתאבלרי צארמיט אוגלאני גזרדום אממא אגא סולמאיא (קאלינג'א) ביר שיי סוולמדים . קיולרים ! סיו בוראדא אושוורגזוא בן פחצאיא ואראיים . ייגירמי בש יאשינרדא אידי פארשאהימיו פארשאה אולדוגנרדא וא פארשאה אולדוגניג' בשינג'י סנהסי אניג' אבינא ביר קיו דוגדו . בפא-לרימיו ביזא אללה'ג ביופ אישלריני נקל איטדירר וא דוגאג'ק צוגזקלר דא (פנים) אנלרי גנדי אוגוררנינא נקל אידררר .

קיולרים ! בנים אילן אגאליז' אבינא ואריר מי סיג'י ? ביו סניג' אילן אגאמיז'ג' אבינא וארא בילמו איז זירא ביו דחי אוורוגומיו אוגנמדיפ . דון דוגמיש אוגלאן ניג' אדי נא דיר ? בו הפטא דוגאן קיולריג' אדלרי אסתר דיר . פארשאהימיוג' סבינג'י סנהסי מסר דא פארשאהליק אידן יראמו תחתנירן אנדירילדי וא אניג' יירנא איי וא דוגרו קרדשי אוטורדי . יראמזלר תחתלדינגן אנדירירלר וא אנלריג' יירנא דוגרולר אוטורולר . דארליק גונינרדא זנגיליפ פיידא איטמו , דוגרוק איסא (וּצְדָקָה) אוֹלוּמֵדן חלאס אידר . בנים ביציפ קיזים בגאית חסמא וא טקאתסיו דיר וא אנדא

פֿם קלמאדי. בו יראמו אדם צוק סנהדר אגריילר אילן ישאגני אורינדא
 נוגטלנדי (צואסיני בולדום). אולם גונינדא נא זנגנירפ וא נא מאל פֿיידא
 יידמולד. אגלנלרים! אגר מאליג ארדינדן קוואר איסגני גנדיגזא נא
 יידא אידר סיגני? וירא מאליגני גאניגניו סיקלת גוניגזא קורטאראמאז.
 בו אטי בוגן יגני וא אנדן סבאחא קדר קאלדירפגני. סן קולוגג דישני
 ילשורדיג אממא אזואט יוללאמאיא (קארניגא) אני אזואט יוללאמאדיג.
 זצאנא קדר בו הסטא חלאייק פי סן אניג דישלדיני דלשורדיג סניג
 אגלנדא אוטורור וא חצאן אני אזואט אידג' סין? קרדשימיג אפי ביופ
 אגלר גענדא דלשור וא קלאן אוין אגלנלרי בבאלרי איין או אולג' נא
 קדר אוטורורלר.

בבאם בגא בוגן בגאית פֿיידאלי (פֿיידא אידיגני) פתאבלר גטירדי.
 אקאמיג פֿש עקללי תלמידי ואר וא או אנלרא און פֿש פֿיידאלי פתאב
 יירדי, הר ביר תלמידא אוצר פתאב. תלמידלר בוגן מועללימלדיניג
 גבנדן אפֿישר ציקדיר. ביזים מועללימיטיוג אגנדא דורט אורא ואר
 א אניג און אלטי תלמידי ואר וא תלמידלרי הר ביר אודאדא דורטר
 תלמיד אוטורוריר לר. קלביגזא סולמאאיסיגני פי ביזא אגלדיפ אולור
 ירא ביזים מאלימיז צוק דיר דיי, וירא סיקלת גונינדא גומיש וא אלמין
 פֿיידא אידמור. יראמו המן פי ישראל מיללתיני קירמאיא איסטרי,
 דאגאין (עין) אורינדא אולרי. גומלא דלשנאגלריג יארפפי! אוורא
 אייב אוראלר. קיזורים! סין בוגן באר ייר מי סיגני? תלמידלרים!
 זין אורוגומיו אגלנדיפ דיי סולר סיגני; סין בוגן ביר שיי בילמיר סיגני.
 שרה ורבקה! אגר סין סבאח דא אורוגגניו בילמו איסגני בבאגני
 א אנאגני סיוורי סומו דר. קרדשים בגא ביר איי נאר וירדי וא יידים.
 קרדשים! גל וא בו איי אלמאיי דירפ אורינדן דלשוראייב. אקאם
 נחצאסינא גיטדי וא אורדא צוק גולר אוטורדי. בו זאליס אדם חלאייגני
 יוגדי וא אניג דישלדיני דלשורדי. רבפיג מיללתי אילן קאוונאסי
 ואר) וא ישראל אילן דעוואלאשיר.

העצים המשחים עליהם קלף.

קלף תלכו העצים למשח עליהם קלף ויאמרו רצת מלכה עכינו:
 יאמר להם הוצת החבלתי את דשני אשר בי יכבדו אלהים ואנשים
 תלכתי לנוע על העצים: ויאמרו העצים לתאנה לבי את מרבי עלינו:

וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הַחֲדָלְתִּי אֶת מְתָקִי וְאֶת תְּנוּכָתִי הַפּוּכָה וְהַלְכָתִי
לָנוּעַ עַל הָעֵצִים : וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לְנֹפֶן לָכִי אֶת מְלָכִי עָרִינוּ : וַתֹּאמֶר לָהֶם
הַנֹּפֶן הַחֲדָלְתִּי אֶת תִּירוּשֵׁי הַמְּשֻׁמָּח אֱלֹהִים וְאֲנָשִׁים וְהַלְכָתִי לָנוּעַ עַל
הָעֵצִים : וַיֹּאמְרוּ כֹּךְ הָעֵצִים אֶל הָאֶמֶד-לָךְ אֶתָּה מְלֹךְ-עָרִינוּ : וַיֹּאמֶר
הָאֶמֶד אֶךְ הָעֵצִים אִם בְּאֶמֶת אַתֶּם מַשְׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם בָּאוּ חֲמוּ
בְּעָלִי וְאִם אֵין תֵּצֵא אִשׁ מִן הָאֶמֶד וְתֹאכַל אֶת אֶרְצוֹ הַלְכִנוּ :

(שופטים טז - טז)

§ 37.

בָּא אֲשֶׁר לוֹ הַבֵּית , גִּלְדִי (או פִּישִׁי) בִּי אֵב אֲנִיגֶרֶדֶר. אֵב אֲנִיגֶ
אולאן בימסא גִּלְדִי .

מֵת אַחְמֵל אֲשֶׁר הָיָה לוֹ הוֹן רַב, דוֹן אוֹלֹחַ (או פִּישִׁי) בִּי אֲנִיגֶ צוֹק מֵאֲלִי וֹאֶר
אִירִי (צוֹק מֵאֲלִי אולאן בימסא דוֹן אוֹלֹחִי) .

אֶת אֲשֶׁר חֲבֶרֶךְ מְבֹרָךְ , בִּי מִי בִּי אֲלֶנִּשְׁלֵד אִיסֶּךְ אֲלֶנִּשְׁלִי דִיר .

אֲשֶׁר תִּקְלֵל מְקַל , בִּי מִי בִּי קֶארֶנָּאר אִיסֶּךְ קֶארֶנִּשְׁלִי דִיר .

וַיֹּאמֶר לְאֲשֶׁר עַל הַבֵּית , אֵב אוֹרִינֵא תַעֲיִין אולאן בימסאי סוֹדְרִי .

צִדְבֶר לְאֲשֶׁר לָהּ הַפּוּכָעַת , יחֻב אֲנִיגֶ אולאן קֶרִיִּיא סוֹדְרִי .

דוֹרִי הֶלֶךְ עִם אֲשֶׁר יֵשֵׁב אַקֵּאס אֲבִימִזְדֵּא אוֹטוֹרֵאן בִּישִׁי אִילֵן
בְּבִיתוֹ . גִּיטְרִי .

בְּכַל , בְּכַל , (שֹׁהַר אֲדִי) . בְּכַלָּה , בְּכַל גָּא ,

אֲשׁוּר , אֲשׁוּר , (מַמְלַכַת אֲדִי) אֲשׁוּרָה , אֲשׁוּר גָּא .

נֶגֶב , נֶגֶב , קִיבְלֵא טֶרַפִּי נֶגְבָה , קִיבְלֵא טֶרַפִּינֵא .

בֵּית , אֵב בֵּיתָה , אֵבָא , אֵב גָּא .

מִצְרִים , מִסֵּר , מִצְרִימָה , מִסֵּרנֵא .

שָׁמַיִם , גִּזֵּב . שָׁמַימָה , גִּזְבֵּדֵא .

יְרוּשָׁלַם , יְרוּשָׁלַם . יְרוּשָׁלַיִמָה , יְרוּשָׁלַם גָּא .

אֶרֶץ כְּנָעַן , כְּנָעַן טוֹפֶרֶאנִי אֶרֶצָה כְּנָעַן , כְּנָעַן טוֹפֶרֶאנִינֵא .

בֵּית יוֹסֵף , יוֹסֶפֶת אֵבִי : בֵּיתָה יוֹסֵף , יוֹסֶפֶת אֵבִינֵא .

מִדְבַּר דְּמִשְׁק , דְּמִשְׁק יִבְאִנִי . מִדְּבָרָה דְּמִשְׁק , דְּמִשְׁק יִבְאִינֵא .

עֵזָה , עֵזָה , (שֹׁהַר אֲדִי) . עֵזָתָה , עֵזָה גָא .

מִזְרַח שָׁמֶשׁ , גִּון דוֹגִישִׁי . * מִזְרָחָה שָׁמֶשׁ , גִּון דוֹגִישִׁינֵא .

הָאֲחִיר , אֹל צֶאדִיר . * הָאֲחִירָה , אֹל צֶאדִירֵא .

כ	נ ח י ה פ א יו"ד			
	קל	הפעיל		
	יִרְשׁ , מִירָאסְלִי .	יִנֵּק , אִמְדִי . הַיִּנִּיק , אִמְיוֹדִי .		
	לזכר	לזכר	לנקבה	
ע כ ר	יִרְשׁ יִרְשֶׁת יִרְשָׁתִי יִרְשׁוּ יִרְשֶׁתֶם יִרְשָׁנוּ	יִרְשָׁה יִרְשֶׁת יִרְשָׁתִי יִרְשׁוּ יִרְשֶׁתֶם יִרְשָׁנוּ	הַיִּנִּיק הַיִּנְקֶת הַיִּנְקָתִי הַיִּנְקוּ הַיִּנְקֶתֶם הַיִּנְקָנוּ	הַיִּנְקָה הַיִּנְקָה הַיִּנְקָתִי הַיִּנְקָה הַיִּנְקָתֶם הַיִּנְקָנוּ
	יִירְשׁ תִּירְשׁ אִירְשׁ יִירְשׁוּ תִּירְשׁוּ נִירְשׁ	תִּירְשׁ תִּירְשִׁי אִירְשׁ תִּירְשָׁנָה תִּירְשָׁנָה נִירְשׁ	יִינִיק תִּינִיק אִינִיק יִינִיקוּ תִּינִיקוּ נִינִיק	תִּינִיק תִּינִיק אִינִיק תִּינִיקָה } תִּינִיקָה } נִינִיק
י צ ו י	רֶשׁ רְשׁוּ	רֶשִׁי רְשָׁנָה	הַיִּנִּיק הַיִּנְקוּ	הַיִּנְקִי הַיִּנְקָה
י ו י נ י	יִרְשׁ יִרְשִׁים	יִרְשָׁה (רְשָׁה) יִרְשׁוֹת	מִינִיק מִינִיקִים	מִינִיקָה (נִיקָה) מִינִיקוֹת
ס ק ו ר	נִפְרַד יִרְשׁ נִסְמָךְ רְשָׁת , לְרֶשֶׁת		הַיִּנִּיק הַיִּנִּיק	

חסרי הפי' יו"ד **יִצֵב**, **יִצַּג**, **יִצַּע**, **יִצַּק**, **יִצַּח**, **יִצַּח**, **יִצַּח** (?)
קַר, **יִצַּק**, **יִצַּח** קודם. — עבר **יִצַּק**, **יִצַּח**, **יִצַּח**, **יִצַּח**, **יִצַּח**, **יִצַּח** וכו'. עתיד,
יִצַּק, **יִצַּח**; **יִצַּח**, **יִצַּח**, **יִצַּח** וכו'. צווי, **יִצַּק** או **יִצַּח**, **יִצַּח**,
 או **יִצַּח** וכו'. בינוני, **יִצַּח**, **יִצַּח** וכו'. מקור, **יִצַּח** או **יִצַּח**,
יִצַּח, **יִצַּח**.

נִמְעַל, **נִצַּב** (**יִצַּב**). הורדו, עבר, **נִצַּב**, **נִצַּח**; **נִצַּח**, **נִצַּח** וכו'. עתיד,
 בינוני, **נִצַּב**, **נִצַּח** וכו'.

הַפְעִיל, **הַצִּיב** (**יִצַּב**). הורגזו, עבר, **הַצִּיב**, **הַצִּיב**; **הַצִּיב**, **הַצִּיב**,
הַצִּיב וכו'. עתיד, **יִצַּב**, **יִצַּב**; **יִצַּב**, **יִצַּב** וכו'. צווי,
הַצִּב, **הַצִּיב**, **הַצִּיב** וכו'. בינוני, **מַצִּיב**, **מַצִּיב** או **מַצִּיב**,
מַצִּיב וכו'. מקור, **הַצִּב**, **הַצִּיב**.

* **נָתַן** וירדי. (חבלי שונות).

קַל, עבר, **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן**; **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן** וכו'. עתיד,
נָתַן, **נָתַן**, **נָתַן**; **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן** וכו'. צווי,
נָתַן, **נָתַן**, **נָתַן** וכו'. בינוני,
נָתַן או **נָתַן**, **נָתַן** וכו'. מקור, **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן** וכו'.
נִמְעַל, עבר, **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן**, **נָתַן** וכו'. עתיד,
נָתַן, **נָתַן**, **נָתַן** וכו'.

הַפְעִיל, עתיד, **יָתַן**, **יָתַן**, **יָתַן** וכו'.

הַמְנַנֵּס! **הַמְנַנֵּס** **נָגַן**, אי צאלניגלד: איי אידינג צאלמא —
 איי צאלניג.

הַמְלַמֵּד **הוּא** **מְשִׁיב** **לֵבָת**, בו תלמיד איי אידיד גומב ני, — איי
 גזייד (יעני יולו איי, תרבייהלי).
הַמְכַלֵּל **עֵשׂו**, ג'אהלליב איסדיג קילמא, — ג'אהלליב
 יאפדיג. ג'אהלליב איסדיג.

אֵל **תְּמַהֵר** **לָנוּן**, צאלמא מן אולמא, צביב צאלמא.

הַגְדִּיל **יְהוָה** **לַעֲשׂוֹת** **עִמָּנוּ**. אללה ביזים אילן ביזב איסדי
 קילמא. — אללה ביזב ביזב
 איש איסדי.

קָשֶׁר, (VII א') ו'. באג
אל בירליב.

חֹזֶן (1 רב' חוצות XIII)
סוקאק, מחלא.
דישארי.

רִיק, ו' בוש שוי, נפילא.

שָׂאָל, (I ו' וני. גור.
מזאר.

צָפֹן, קישליק טראפי,
שימאל.

קָרָם, גון דונשי טראפי.

יָם, דגלי טראפי, גון באטי
טראפי.

נָגֵב, קיפרא, ג'נוב. נָגֵב,

יִבְשָׁה, יִבְשָׁת, ג'. קורו
יירקורו (דגיוזיג טרסי)

בְּהֶלֶה (ר' בְּהֶלֶה) קאלטיי
ראסק. אגרי,
כיששים.

מִשְׁמֶרֶת (XVI א') ג'
סאקלוב.

פּוֹסֵט, העיין אולונאן
איש.

נוֹלִים, אגיליר, אקאר
סיילר.

שָׁלוּ, שָׁלוּ, טינג, ררת,
אמין.

שָׁקֵט, שָׁקֵט, טינג, ררת.

תְּחִיבָה, תְּחִיבָה או תְּחִיבָה
אגלמאכז, טיפריי.

קָשֶׁר (קָשֶׁר) באגלירי.

קָשֶׁר, על פי, ביר
בימסאניג אורניא
אל ביר אולדו
(דושמאניק יורי).

אָסֶף (ע' יָאסֶף, פֶּאָסֶף
יָאסֶף) דוויירדי.

עֶמֶל (ע' יַעֲמֵל) אסב
צפדי, זחמט צפדי,
צאלישרי.

קָרַח (קָרַח) יאגרי,
טוטאשרי.

נָפֶח (ע' יָפֶח) אופורדי,
אסרי (לונזר איצון).

שָׁבַת (ע' יִשְׁבַּת) טינג,
ררת אולדו, באטיל
אולדו.

שָׁב, קאייטרי, דגורו.
יָשׁוּב, דגור.
וּשְׁבָ, וא דגורו,
וּשְׁבָ, וא דגורולר
גרי דגורולר.

עָשָׂה, איטרי, יאפרי,
עָשׂו, איטדילר.
יאפדילר, לעשות,
אידמאיא, יאפמאיא.

עָלָה, ציקרי (אדמכא).
עָלָה, ציק, עלו
ציגיליג.

גָּגֵן, צאלדי, קעגן, צאלדיג.

יָנַע (ע' יָנַע) אסב צפדי.
זחמט צפדי צאלישרי.

יָטַב (ע' בולונמיר. ע' יָטַב)
איי אולדו.

הִיטִיב, איי איטרי.
איליב איטרי.

יָעַף (ע' יָעַף) יורולדי.
טאלדי.

יָעַץ (ע' יָעַץ, צווי עוי,
עצו) בלש איטרי,
בלש וירדי. נועץ
(ע' יָעַץ) בלשגלדי,
טשוורא איטרי.

יָכַש (ע' יָכַש, פקור
נפדר יכש, נסמק,
יכש, יכש) קורודי.

יָקַד (ע' יָקַד או יָקַד,
מקור נסמק, יקד)
יאגרי.

יָקַץ (ע' יָקַץ, וייקץ.
וייקץ) אויאגרי.

יָשַׁר (ע' יָשַׁר) דגורו
אולדו, יראדי,
בגאניליר, ישר
בעני, גולרימא
יראדי, בגנדים.

יָקַר (ע' יָקַר או יָקַר)
סיילי, פחאלי אולדו.
סירב אולדו. הוקיר,
פחאלי איטרי, סירב
איטרי.

(חלק ראשון)

יָצַר (עֵת) יָצַר אוּ יִצַּר ,	נִסְכָּל (סֶכֶךְ) הָלִי אֹרְדוּ .	מַעֲמִים אוּ מַעֲמִים (יָחִיד)
וּיִצַּר (יִצְאָר) יִצְאָרְדוּ ,	גִּיָּהִיל אֹרְדִי .	בּוֹלִזְמִיר . רִבִּי (III)
אִיטְרִי .	נִסְכָּלָה עֲצָתִי →	זִ , גִּיָּהִיל . וּיִצְאָר .
	בְּנָשִׁים גִּיָּהִיל אֹרְדוּ ,	צִאָצָאִים (רִבִּי I) וּזְרַעִית .
	יַעֲנִי גִיָּהִילָנִי בְּנָשׁ	אֹוֹלְדֵר .
	אִיטְרִים , גִּיָּהִילָנִי	אָז , אוּ וָקָת .
הָצִיג (יִצְג) דִּוְרָגִיזִרִי .	פִּיכֵר אִיטְרִים , הָסְכָּל ,	עָתָה , עָתָה , שִׁימְרִי .
הָצַעַב (יִצַּב) דִּוְרְדוּ ,	גִּיָּהִילִיל אִיטְרִי .	הָכָה , צֵל . חֲאִיִּדִי .
קֶאֱלֶקְרִי .	דִּלִּילִיב אִיטְרִי .	הָכִין , אֲנִלְאֲדִי , הָכִינוּ ,
בְּרָא , יִרְאָטְרִי .	הָפְלִיא (פִּלְא) עֲגִיִּיב	אֲנִלְאֲדִילֵר .
	אִיטְרִי .	הָתַעֲקַף (עֵלֶף) בִּאִיִּלְדִי .

אֲשֶׁר רָאָה אֶת סִפְרִי וַיְגִיד לִי אִיְהוָה (אֵי)	כִּים כִּי כְתָאבִימִי גִוְרָדוּ אוּ נִרְדָּאִיר בְּנָא
חֲוָא .	סוֹלֶסִין .
אֲשֶׁר יִתֵּן לִי אֶת סִפְרִי אֲשֶׁר אֶבֶד לִי	בְּנָא דוֹן נְאִיִּב אֹוֹלָאן (דוֹן נְאִיִּב אִיטְרָגִים)
אֲחַמֵּל וְכִרְךָ .	כִּי־חֲאבִימִי בְּנָא וִירְגָ'ב אֲלִזְשִׁלִי
	אֹוֹלֶסִין .
הָאִישׁ אֲשֶׁר הָיָה בְּבֵית קָרָא לְאִישׁ בַּחוּץ :	אֲבֵרָא אֹוֹלָאן כִּי־מַסָּא רִישָׁאֲרִידָא כִּי כִי־מַסָּא-
כִּי אָתָּה וְמִה־לָּךְ פֹּה ?	יֵא קִצְקִירְדִי: סָן כִּים סִין , וְאֵ סֵנָא
	בּוֹרְדָא נָא וְאֵר (סֵנִיג בּוֹרְדָא נָא
	אִישִׁיג וְאֵר) ?
הַמְלִיכָד הָכָה אֶת אָחִי עַל אֲשֶׁר לֹא יָדַע	מוֹעֲלָלִים קִרְדִּישִׁימִי דִּוְגֵרֵר אִינִיג אִינִיג כִּי
אֶת חֲקֵן .	אֹוֹרְוֹנוּ בִּילְמִדִי .
דִּוֵּד ! לֹא אֲשַׁלְחֶךָ לְבִיתְךָ עַד אֲשֶׁר תִּלְמַד	דִּוֵּד ! בֶּן סֵנִי אֲבִינָא בּוֹרָאקְמָאס אוּ וָקָתָא
אֶת חֲקֵךְ .	קִרְר כִּי אֹוֹרְוֹנוּ אֹוִגְרִינִרְסִין אֹוִרְוִנִי
	אֹוִגְרִינִגָּא קִרְר בֶּן סֵנִי אֲבִינָא
	בּוֹרָאקְמָאס) .
בְּאִשְׁר הַשֵּׁב אֲשַׁב וְאֵל אֲשֶׁר תִּלְךָ אֶלָּךְ .	הֵר נִרְדָּא אֹוִטְוֹרֹור אִיסֵ'ג אֹוִטְוֹרֹור אִים וְאֵ
	הֵר גִּרִּיִּיא וְאֵרִיר אִיסֵ'ג וְאֵרִירִי אִים .
טוֹב אֲשֶׁר אֶלְמַד אֶת חֲקֵי מִאֲשֶׁר אֲשַׁחַק	אֹוִרְוִימִי אֹוִגְרִינִרְגִּים בּוֹטוֹן גּוֹן אֹוִינִיִּאֲרִי-
כָּל הַיּוֹם .	גִּיְמִדָן אִי דִיר .
אָחִי ! לָכֶה נִרְדָּה מִצְרִימָה וְנִשְׁכַּח שָׁם	קִרְדִּישִׁים ! גִּל מַסָּרָא אִינִאֲלִים וְאֵ אֹוִרָאֲרָא
כִּשְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים .	אִין עֲאִי קִרְר אֹוִטְוֹרָאֲלִים .

בני דודי היו רעים מאד ויורדו את אביהם בנגון שאולה .

אקאמיג אוגוללרי פנא אירילר וא בבא-
לריני קסוות אילן מוארא אנדיר-
דילר .

אנלום ! גופא באק וא יילדיולרי סאוי אנר
אנלרי סאוי ביליר איסג .

דון קרשים דאגא ציקרי וא אורא דן
קושליגא קיבלאוי גון דוגוייא וא
גון באטייא באקרי .

אבגון השופטג אוטו אוגלו ואר אירי , וא
דישארייא אוטו קו בוראקרי
(ציקארדי) וא דיישארידן אוגוללרינא
אוטו קו גטירי .

בבאם פנען טופראניטרא אוטורור אירי ,
וא אורארן גוצרי וא גנב טופרא-
גינא גיטרי .

בני ישראל נפילא יא צאלישמוזר וא
פיששים איצון דוגורמולר זירא
אנלר אללהיג אלגישלילרניג
זורעייתי דיר וא אווללרי
בראברלרינא (אלור) .

רבקה ! בו צוגלי גוטור וא אני בנא (בנים)
איצון) אמיז וא בן חקקיג וריר אים.
(נאסלי) פיסוסאמיש (יבאן) אוזרינא סוי
וא קורו ייר אוזרינא אקאר סוילר
דופר אים , (אוולא) רוחימי
זורעייתיג אוזרינא וא ברבתימי
אווללריג אוזרינא דופר אים .

אושטא רבביג סווי אברם גא (אלורי)
דירפ : סני בו מיראסלמו , פים
בי גילרניגן ציקאר איסא או סני
מיראסלר .

וא רבבי אללה אדמי יירדן (אלינמיש)
טופראק (דן) סורת איילרי וא יוזנא
דירליב גפסי איפורי .

בני ! הבט השמימה וספר את הכוכבים
אם תוכל לספר אחם .

אחי עליה אתמל החרה ויבט משם צפונה
ונגבה וקדמה וימה .

לאבגון השופט היו שלשים בנים ,
ושלשים בנות שרח החוצה
ושלשים בנות הביא לבניו מן
החוץ .

אבי ישב בארץ פנען ויפגע משם וילך
ארצה חננב .

בני ישראל לא יגעו לריק ולא ילדו
לבהלה כי זרע ברוכי יהוה תפח
וצאצאיהם אתם .

רבקה ! הילכי את הילד הזה והיניקוהו
לי ואני אתן את שבעך .

כי אצק מים על צמא ונזלים על יבשה
אצק רוחי על ורעך וברכתני על
צאצאיה .

הנה דבר יהוה אל אברהם לאמר לא
יירשך זה אשר יצא ממעיך הוא
יירשך .

ויצור יהוה אלהים את האדם עפר מן
האדמה ויפח באפו נשמת חיים .

אחי! אבינו קרא את מִכְהֶבֶד אֵשׁ
פְּתַבְתָּ אֵלָיו מִירוּשָׁלַם, וַיִּשְׁרֹ
דְּבָרֶיךָ בְּעֵינָיו כִּי הִטַּבְתָּ לְכַתֵּב.
הָאֱלֹהִים בְּרַךְ אֶת יוֹם הַשְׁבָּעִי וַיִּקְבֹּשׁ
אֹהוּ כִּי בּו שְׁבַת מְכָר מְלֹאכְתּוֹ
אֲשֶׁר קָרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

קִרְדָּשִׁים! בְּבֹאמוֹ סִנֵּי יְרוּשָׁלַם דִּן יְאוּדִינִי
מִכְתּוּבֹנִי אֹקוּדוֹ זֶה גְּזוּאֲבִלְדִּינִי
בִּנְגְרִי וִירָא אִי יְאוּדִינִי.
אֱלֹהִה יִירֵנִי גּוֹנִי אֲלֹנִשְׁלֹאֲדִי וְאִי אֲנִי עֹז
אִישׁוֹדִי וִירָא אֲנִדָּא בְּאִמִּיל אֹלֹחַ
גְּזוּמֵלָא אִישִׁינְדִּן כִּי אֱלֹהִה
יִרְאִיפִי יִאֲפִדִי (גְּזוּמֵלָא יִרְאִיפִי
יִאֲפִרְדִּי אִישִׁינְדִּן רַחַת אֹלֹדֹר).

אָרֹד אֲשֶׁר יִקַּח אֶת סִפְרֵי לוֹ אוֹ יִמְכְּרֵנּוּ לְאַחֲרִים. אָרֹד אֲשֶׁר לֹא
יִשְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אָמוֹ. אֲשֶׁר חִבָּה אֶת עֲבָדוֹ וַיִּפֹּל אֶת שִׁנָּיו הוּא
רָשָׁע כִּיָּאֵד. בְּרוּךְ אֲשֶׁר יִלְכֵּד חֻקָּהּ וּמוֹסֵר מִנְּעוּרָיו (בְּנִעוּרָיו) וַיִּשְׁמַח
לֵב אָבִיו וְאָמוֹ בְּיָמֵי זְקִינֹתָם. אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׁכַּח הָאָדָם בְּמַעֲשָׁיו כִּי
הוּא חֵלְקוֹ. אֲשֶׁר גִּדְּרֵת מֵהָר לְשִׁלְמוֹ. אֲשֶׁר גִּדְּרֵתִי אֲשִׁלְמָה. שְׁמָעוּ בְּנֵי
לְאֲשֶׁר אֲנִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת. אִם תִּלְכּוּ בְּדַרְכֵי יְהוָה הַטּוֹבִים נִם
יְהוָה יִשְׁמְרֶכֶם מִכָּל רָע בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְכּוּ. יְהוָה יִשְׁמַע אֶת קוֹל עֲבָדוֹ אֲשֶׁר
יַעֲבֹדֵנּוּ בְּאַמִּתּוֹ וּבְתַמִּים בְּאֲשֶׁר הוּא שֵׁם. בְּנֵי! אַל תִּלְכּוּ עִם אֲשֶׁר בְּרָבָם
מִחֻשְׁבוֹת רָשָׁע כִּי דִרְבִּיהֶם דְּרָכֵי שָׂאוֹל. טוֹב אֲשֶׁר תִּתֵּן בְּסִפְּךָ בְּשִׁמְךָ
מֵאֲשֶׁר תִּתְּנֵנּוּ בִּינִי. לְמַדוֹ בְּנִעוּרֵיכֶם לַעֲבֹד אֶת יְהוָה בְּכָל אֲשֶׁר פְּתוּב
בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדוֹ הַקְּדוּשָׁה וַיִּטֵּב לָכֶם בְּיָמֵי זְקִינְתְּכֶם. גְּבוּכְדָּרֶצֶר מֶלֶךְ
בְּכָל עֹלָה עַל יְרוּשָׁלַם וַיִּלְחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ וַיִּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ וְאֵת כָּל יוֹשְׁבֵיהָ
הוֹלִיךָ בְּבִקְהָה וַיִּוָּשִׁיכֶם שֵׁם. הַנִּבְּעוֹת אֲשֶׁר בְּאַרְצָךְ פָּנְעוּ גְבוּחוֹת כִּיָּאֵד
וְרֹאשֵׁן מִנִּיעַ הַשְׁמִימָה (וְרֹאשִׁיהֶן מִנִּיעִים הַשְׁמִימָה).

הַעֲבֹד חֲכָה אֶת דּוּדֵי בַחֲרָבוֹ וַיִּשְׁפֹּךְ מַעֲיוֹ אֶרְצָה. שִׁלְחוּ נָא אֶת
הָאִמָּה הַזֹּאת מֵעַל הַחוּצָה וְנַעֲלוּ הַדֹּלֶת אַחֲרֶיהָ. מִתִּי תִפְסְעוּ (תִּפְסְעוּ)
אֶרְצָה הַנִּגַּב לְשַׁבֵּת שֵׁם כִּיָּאֵשׁ אִמְרַתָּם לִי? שׂוּרָה אִמְרָה לְאַבְרָם גְּרִישׁ
אֶת הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ כִּי לֹא יִרְשׁ בֶּן הָאִמָּה הַזֹּאת עִם בְּנֵי עַם
יִצְחָק. אִשׁ קִדְחָה בְּאִפִּי וַיִּתְּיָד עַד שָׂאוֹל תַּחֲתִית. הוֹקֵר (הוֹקֵר) הַגִּלְגָּל
מִבֵּית רַעָה. פִּתְחָה הָאִדְמָה אֶת פִּיהָ וְתַבְלַע אֶת קִרְחָה וְאֵת עֲדָתָהּ וַיִּרְדּוּ
הֵם וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם חַיִּים שְׂאוֹלָה. עַל אֲשֶׁר קָשְׁרוּ קָשְׁרָה עַל יְהוָה וְעַל
גְּבִיאוֹ. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹלִיךְ אֶת אֲבוֹתֵינוּ אַרְבָּעִים שָׁנָה בַּמִּדְבָּר וַיִּתֵּן לָהֶם
אֶרֶץ טוֹבָה וְרַחֲבָה אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָגֵעוּ בָּהּ לְרָשָׁתָהּ אוֹתָהּ וְלִשְׁכַּתָּהּ בָּהּ כָּל
הַיָּמִים אִם יַעֲבֹדוּ אֹתוֹ בְּאִמִּתּוֹ וּבְתַמִּים. אִמְרָתִי לְלַמֵּד בְּנֵי חֲכָמָה

ובוסר והנה לריק יגעתי כי הוא איננו שומע בקולי והולך בדרך רעים .
הלא ידעת אם לא שמעת כי אלהי עולם יהוה לא יעשה ולא ייגע ?
וייעפו נערים ויגעו . הונעקם יהוה בדבריהם ואמרתם בפה הונענו
באמרתם כל עשה רע טוב בעיני יהוה ובהם הוא חפץ או איה אלהי
המשפט ? מלכנו הפליא לעשות חסד עם האיש אשר הציל את נפשו
מידי הרשעים אשר קשרו עליו קשר .

בחצי הלילה ואני שוכב על משכבי והנה עלה באוני קול פחדים
ואימן . שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא להשית גוים גדולים
מפניך (מפניך) ערים גדולות ובצורות בשמים : עם גדול בני ענקים אשר אתה
ידעת ואתה שמעת מי יתנצב לפני בני ענק . אחי ! התניצבו פה בשדה
ואני ארבה העירה . תיטיב יהוה לטובים ולרשעים . בני ! אם תיטיבו
הרבים גם יהוה ייטיב לכם כל ימי חייכם . אם ישמע אבי אשר אתה
הלך עם גערים אשר לא לקחו מוסר היטב בעיניו : יהוה ! תיקר נא נפשי
בעיניך והציקנה מדרת שאולה . אחות שמואל לא תיטיב לרקד באחותי .
שרה ורבקה ! תתישבנה לתפר בנדים פאמי ? מה זה מהרתן ללמד את
חקקן (חקקן) היום ? יוסף לקח מאתו חמשה אנשים ויצוינם לפני פרעה .
שרה ורבקה ! למה זה תיעננה לריק כי תאמנה בלבבן לקמד את
שפחותיהן חכמה ? הנטע (נומע) און הלא ישמע אם יצר עין הלא יביט ?
אדוני ! אנכי אלה ירושלימה ואקח משם את עבדך אשר ברח והצאתי
לפניה . אחי ! היצקת מים על ידי אבי ? יום שמחות היום הזה , צק
לעם ויאכלו .

בים פי אפסזורי וא טוללרי אניר איסא אלגשלי דיר . סאן (או
אדמא) פי אגא אללה דושמאנלרינדן יארדים איסא . סאן (או אדמא)
פי יאשליגירא חכמה וא תרפ ארב אונרנדי ! בן אפמני אובארדאפי
(אדם) גא וירדים . (או אדם) פי אורירנדא סיאת רובא דיר או ביזים
מועללימיזיו דיר וא אורירנדא בייאז רובא אולאן בפאמיו דיר . אברא
אוסורדונג (אוסורמאט) סוקאקלרדא בוש צונקלריג בירי גיפי גודריגנן
(פומגדן) איידיר (איידיר פי אוסוראסין אברא נארן פי סוקאקלרדא בוש
צונקלריג בירי גיפי גזאסין) . בו ג'באר נרדא דושדי אורדא אולדי :
בנים ביז קרדשליים נרדא פי גנפ איטדילר אורדא דושדילר . אני
(נקבה) סגא וירדגים גיירי פישייא וירדיגמזן איי דיר (טוב תתן) . נפילאיא
אמב צבמאיא סגיו . קיו קרדשים ! סן חצאן אויאניר סין ? חצאן
מועללימיג' אבינא גידר סין ? אללה יאמור יאגדיריר איסא ביזים

בחצאי' אַנאַצלר' (דירפּלר'ס) קורומאזער . תלמידלר'ס ! ס'זי קוותר' ווא סאגראס ס'זי . יודולכאז ס'זי ווא טלכאז ס'זי (יגע, יעף) . פו דירפּלר נא איצון ציפּ קורודילר .

אַנאַס דאָנרן ציפּ אנדי . סניג קיולריג בוגן איי צאלדיר . קיולר'ס ! ס'זי חצאן איי צאלר ס'זי : שורה ורבקה ! אַנאַיג אַבינא ציפּ גיראסיו , זינא אנדא בוגן קרילדא ביז וויאפּת וואר . שורה ! ס'זי פו צוג'גי בוגן אַמיודיג' מי : קוים ! שו צוג'גי ציפּ אמיז זינא בוסין גון אַמ'מדי . יצחק ! בבאָדן דאָנא ציקרי מי : יוזומלרי ציפּ דושידמ'אס , זינא אנלר דחי פישמדילר . נבוכדנצר בבל פאדשאהי ירושלם אורניא ג'נפ איטדי ווא אני זאבט איילדי ווא חלקיני בבלא ג'טורדי ווא אנלרי אורדא אטורג'ווי . רבבי אללהים ! בנא נא וויר-סין ? בני דושמאנלדימ'ג אלינא וירמא . איסטא בנרן ווא סנא הר נא פי איסטא איסג' ויראיים . אנאם ! בנא אפמכ ויר ווא יאיים . קיוקרדשים ! ס'זי בנים אלימא (על) חצאן סויי קויאר סין ? קרדשים ! בבאמיג' אלינא סויי קוי . קיוקרדשים ! אנאמיג' אלינא סויי קוי . שמואל ד'דא גלדי ווא אניג' באשי אורניא יאג ד'פדי ווא אני ישראל אורניא פאדשאה אולמאק איצון סילדי (מ'שח ל'מלך) . יצחק שורה אנאסיניג' צאדירניא גלדי . אליהו ג'נא ציקרי זינא אללה אני גנדינא אלדי .

בבאם שיימאלא (קישליק טראפניא) אקאם ג'נובא (ק'בלא טראפניא) גיטדי . ס'זי גון דוג' טראפניא גידר איסג' בן גון באטי טראפניא גידר אים . יעקביג' קריס רחל יולדא בית לחם גא (בית'ה ל'חם) גיטדינינדא אולדי ווא יעקב אניג' מוארי (קבור'ה) אורניא ביר מ'צב'ה דיפדי (דורג'ווי , ק'צים) . או רחליג' מואריניג' מצבה ס'זי דיר פו גונא קדר . אי אללהים ! ג'אניס חלאם איילא ווא ג'ורא אינמיים . פאדשאהיג' יאנינדא (ער) דוראן (נ'צב) פיססאלר פים דיר ? אנלר בבל פאדשאהיניג' אלצילדי דיר . בן ג'ורדיס ווא אושטא אַבימיוג' קאפוסנינדא אוין אַבסכ ווא קוותר' פ'שי דורויר (נ'צב) . אקאם אַביני יאפדי (כנר) ווא או בוגן אניג' קאפודיני דורג'ווי . ס'זי בוגן גאמלאג'ו רבבי אללהיג'יג' אַלגונדא דורויר ס'זי . בנים חלאייג'ים מסרא קאצדי , קולוס אניג' ארדי סירא קוודי ווא אני אוראדן אלדי ווא אַלגומא דורג'ווי (תציג) . ס'זי בוגן אורוג'גי פילמו איסג' בוני מוערדימיג' בגניר מי ? סנא רגבת אידנלרא רגבת איילא (יקר) ווא סני סבגלרי סב . קאנימיו ג'ווג'ווא (ג'ווג'ווא) פחאלי אולסון ווא ביזי אַלדורג'ג'ו . פו ניחק צוג'קלריג' גאנלרי ג'ולדיג'ווא פחאלי אולסון ווא אנלריג'

קאגלריני דופמאמאסניו. איאקלריגיו דוסטלריגיוג אביגדן סיירפ איזאסיו.

הַקִּישׁ.

קִשְׁר קִשְׁרוּ הָעֵינִים וְהַפֶּה הַיָּדִים וְהַרְגְּלִים קִשְׁר עַל הַבֶּטֶן לֵאמֹר :
 עַד מָתִי נֶאֱסַף וְהַבֶּטֶן הַתֹּאכֵל ; עַד מָתִי נֶעֱמַל וְנִינֵעַ כָּד הַיּוֹם וְהִיא הַשֵּׁב
 שְׁלֹה וְשִׁקְטָה וְתִשָּׁבַע פְּרִי עֲמִלְנִי ? מַה—לָנוּ וְלַבֶּטֶן הָאֲרוּרָה הַזֹּאת כִּי
 גַּעֲבָרְנָה ? הִבֵּה וְנִשְׁלִיכָה מֵעֲלֵינוּ אֶת עֹלָהּ כִּי כָבֵד הוּא . וְכֹאֲשֶׁר נִוְעָצוּ
 בֶּן עֶשֶׂו . הָעֵינִים מָאֵנוּ לְהַבִּיט לְבִקֵּשׁ לַבֶּטֶן כָּל מֵאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל ;
 הַרְגְּלִים מָאֵנוּ לְלָבֵת ; הַיָּדִים לְקַחַת וְהַפֶּה לְבָלַע . וַיַּעֲבְרוּ בֶּן שְׁלֹשָׁה יָמִים .
 וְתִנְעָה הַבֶּטֶן וְתִתְעַלֶּה כִּי חֹזֵק עָלֶיהָ הִרְעִיב מְאֹד . אִךְ גַּם לְקִשְׁרִים לֹא הָיָה
 טוֹב מְכֻנָּה . גַּם בָּהֶם לֹא נִשְׁאָר כֹּחַ וְלֹא יָכֹלוּ עֲמֹד . אִזּוּ הַבֵּינִי הַקִּשְׁרִים
 כִּי נִסְכְּדָה עֲצָתָם וַיָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל עֲבוֹדָתוֹ וְאֶל מִשְׁכָּדָתוֹ .

§ 38

אִשׁ—(יֵשׁ, שֵׁשׁ, שֵׁשׁ)	=	אֲשֶׁר
הַמִּבְתָּב שֶׁבַתְּבִיתִי	=	הַמִּבְתָּב אֲשֶׁר בְּתִבְתִּי
הַמִּלֵּךְ שִׁימֵלֵךְ	=	הַמִּלֵּךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ
כָּל שְׁבִידִי	=	כָּל אֲשֶׁר בִּידִי
עַד שֶׁאֲבִתֵּב	=	עַד אֲשֶׁר אֲבִתֵּב
הָאִישׁ שֶׁרָאָה אֶת אָבִי	=	הָאִישׁ אֲשֶׁר רָאָה אֶת אָבִי

אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹ לוֹ בָּךְ	=	אֲשֶׁרִי אָדָם אֲשֶׁר עוֹ לוֹ בָּךְ
כָּל יֵשׁ לוֹ נֶחֱם בִּידִי	=	כָּל אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ נֶחֱם בִּידִי
בְּאֶרֶץ לֹא רָהֵם	=	בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא לָחֵם
אִישׁ לֹא יָדַעְתִּי בֹא הַבִּיתָה	=	אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי בֹא הַבִּיתָה
שִׁפְתָּ לֹא יָדַעְתִּי אֲשִׁמַּע	=	שִׁפְתָּ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי אֲשִׁמַּע
שִׁפְתָּ אִישׁ (אוֹ עַם) אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי		

	נחי	ע"ן	וי"ו	ונחי	ע"ן	י"ד
	קל	קל	קל	קל	קל	נפעל
	קם (שרש קום) קאלקדי .	שם (שרש שים) קודו .	נכון (שרש מן) דחולדי .			
	לזכר	לזכר	לזכר	לזכר	לזכר	לזכר
א	קם	קמה	שם	שמה	נכון	נכונה
ב	קמת	קמת	שמת	שמת	נכונות	נכונות
ג	קמתי	קמתי	שמתי	שמתי	נכונותי	נכונותי
ד	קמו	קמו	שמו	שמו	נכונו	נכונו
ה	קמתם	קמתן	שמתם	שמתן	נכונותם	נכונותן
ו	קמנו	קמנו	שמנו	שמנו	נכוננו	נכוננו
ז	יקום	תקום	ישים	תשים	יכון	תכון
ח	תקום	תקומי	תשים	תשימי	תכון	תכוני
ט	אקום	אקום	אשים	אשים	אכון	אכוני
י	יקומו	תקומינה	ישומו	תשימינה	יכונו	תכונינה
יא	תקומו	תקמנה	תשימו	תשימנה	תכונו	תכוננה
יב	נקום	נקום	נשים	נשים	נכון	נכוני
יג	קום	קומי	שים	שימי	הכון	הכוני
יד	קומו	קמנה	שימו	שימנה	הכונו	הכונה
טו	קם	קמה	שם	שמה		
טז	קמים	קמות	שמים	שמות		
טז			שום	שומה	נכון	נכונה
טז			שומים	שומות	נכונים	נכונות
טז	נפרד	קום או קום	שים או שום	שום	הכון	הכוני
טז	נסמך	בקום לקום	בשים, לשום	בשום, להשים	בהכון, פהכון וכו' .	

חלק ראשון

גם, ישמח לבי גם אני; בנים דא קלבים סבינמין.
 ברכני גם אני אבי, בבאם! בני דא אלגישלא.
 אור עיני גם הם אין אפי, גולדמילג דא עאירינליני
 בראפרימא דגיל דיר.
 דמך גם אתה, סניג דא קאניג.
 עליו גם הוא, אנג דא אורינא (יאכור אורינדא).

מי עשה זאת? בוני (בו אישי) בים אישרי?
 מי ראה כזאת? בוניג גיבי (בו איש גיבי) בים גורדי?
 אל תדברו גבוהה, אדבסכ (סו). יאכור איש סולמאסיז.
 היום שמעתי קדישה, בוגין ייג' (שיי, ביר ייג' חבר) אישרים.
 מי שמע כאלה? בוגלר גיבי (בו אישגלר גיבי) בים אישרי?
 על אלה חשכו עינינו? בוגלר איצון (בו בחטסיולקלר איצון) גולדמיז
 קרארדי.
 אתה תבקש לך גדולות, סן גנדיגא ביופולר (ביופ שילר) אראר סין
 (אראיר סין).
 לא תזכרנה תראשונות, בורונגולר (אוולפי אולאן פסללר) סאניגל-
 מאולר, (חמרא גלמו לר).

יקום, קלקאר.	יקם — קאלקסין.	ויקם, וא קלקרי.
תשוב, קאישר סין.	תשוב — קאישר סין.	ותשוב, וא קאישריג.
נקום, קאלקר איז.	נקם — קאלקאייק.	ונקם, וא קאלקריק.
יקום, דורגוזור.	יקם, דורגוזסין.	ויקם, וא דורגוזדי.
נקום, דורגוזור איז.	נקם דורגוזאייק.	ונקם, וא דורגוזדיק.

אקום ואקום
 אקים ואקים

קל. מת (שרש מות) אולדי.
 עבר מת, מתה; מת, מת; מתי; מתו; מתם, מתן; מתנו.
 עתיד ימות, תמות; תמות; תמותי; ימותו, תמותו, תמותינה וכו'.
 צווי מות, מותי, מותו, מתנה
 בינוני מת. מתה, מתים, מתות.
 מקור מות או מת, במות, במות, למות.

קל בוש (שרש) בוש אומאנדי
עבר בוש, בוש, בוש; בשך, בשך; בשתי; בשו; בשתם, בשתן; בשנו.
עתידי בוש, תבוש; תבוש, תבושי; אבוש; יבוש, תבושו; תבושנה.
נבוש.

צווי בש, בשי בוש, בשנה.
בינוני בוש, בוש, בוש, בוש, בוש.
מקור בוש: בבוש, בבוש וכו'.

הפעיל המית (שרש מוח) אולדורדי.
עבר המית, המית; המית, המית; המית; המית; המית.
עתידי המית, המית; המית וכו' (קסור גזמלאסי גורונ יול אורא).

סר (עת' יסור) צוירילדי, רב (עת' יריב) קאונא איסדי.
קאירילדי, דנגרי, הסיר נבון (נפעל משרש כון),
צוירדי, קאירדי, הפעל דוורדי קורולדי, קאווי
איסדי. הסיר את ראש אולדי, טמללי אולדי,
פי מעלון, פינג אורירנדן חאדירלנדי, הכין
באשני דפע איסדי, (הפעיל) חאדירללדי,
יעני באשני אלדי. קורדי דוורי, טמללי
איסדי, פונן (פעל) קורדי,
דוורי.

רץ (עת' ירץ) יוברדי, נמל (ימל), אופדי, טולדי
סניטרי, הרץ, עיואו וירדי, נמל
כניטטירדי, יוברקדי.

שב (עה' ישב) דנגרי, גרי טוכה, אייריב
גלדי, השיב, גרי איסדי, נמל רעה,
דנגורדי, השיב דקר, פנאליק איסדי, נמלני
קרשיק וירדי, גטירדי. טוכה, בנא אייריב
איסדי.

כו (עת' יכו) לפ, כור פרת (פרת), פרת, עת'
איסדי, כורללדי, כור יכרה) גסדי, פרת פרת
באקדי. אפוי, בנים אילן שקט
איסדי, בנים אילן עהך
יאפדי. הכרית (הכרה),
הכרת) גסדי, גאייב
איסדי.

צד (עת' יצוד) אכלאדי
צורד (פעל) אכלאדי.

נמר (VI) א' פארס.
צבי (ר' צבים או צבאים).
סינין, פייב איצבי.

פסא (פסא, פסאך פסא,
ר' פסאות, פסאות)
ז' תחת, איספמלא.

סלע (VII א') קאיא.
ציד (IX ב') ז', אב.
עלג (X ב') גלפס.

ראשית, ג', אילב, באש.
איפטידיא. בראשית
איבמירא דא. אונאלדא
אילג באשרא ראשית
חקמה עלמין באשי.
אילבי.

יכרא, ג' (XIII) קורקי.
יכראת יהוד, אללה
קורקוסו, אללהדן
קורקמאק.

בער (ר' בוערים), גלי.
אחמק-ששקין גיאחיל.

מִטָּה (יְמוּט) טַאִיִּירִי, דְּפִרְנָדִי אַחֲזוּ (יֶאֱחֹז, יֶאֱחֹז) דּוּטְרִי אֶלְרִי, נִבְכֵּר (נִבְכֵּלָה, נִבְכֵּלִים, נִבְכֻּלֹּת) אִיפִרְהָאן, יֶסֶד (עֵת' יֶסֶד, מִקְוֶה, יֶסֶד, יֶסֶד בִּיסוֹד) טַמֵּל נִבְכֻּלִי. קַאִיִּירִי (נִבְכֻּן נִינֵ טִרְס). אִיטְרִי . שְׁלֵם (פֻּעַל) אֹוֹטְרִי . נִפְסֵךְ (פֻּעַל) אֹוֹפֵאטְרִי, קִירִי . נִהָל (פֻּעַל) גִּזְדִירְדֵּן . נָחַם (פֻּעַל) חֶסֶלְיִיחַ (חֶסֶלְלִי) וִירִי . אַחֲרֵר (פֻּעַל) גִּצִּיפִירִירִי . הִנִּיעַ (נִגַּע) דּוּקֵאנְרִי, יִיטְרִי, אֹוִיל (I) אַחֲמֵק, דִּלִּי, דִּיוֹאנֵא. אֹוִיל (I) אֹוִטוֹב, עִיוֹא, אִי (גִּמּוּל) יֶאבֹּד פֵּנֵא אִישׁ . שֶׁר (עֵת' יֶשֶׁר) טוֹרְפוֹ כּוּוֹלִי. יִירֵלֵאדִי, שׁוֹרֶר (פֻּעַל) יִירֵלֵאדִי, טוֹרְפוֹ כּוּוֹלִי. מִשׁוֹרֶר, שֶׁאֵעִיר, יִירְגִי . שְׁכָכָה לֹו אֲשֶׁרִי הָעֵם שִׁיחֹהֶה נֹא מוּטְלוֹ אֹו מִילְחָא פִי אֵנֵא בּוּלֵא דִיר (חֵאֵלִי בּוּלֵא דִיר) נֹא מוּטְלוֹ אֹו מִילְחָא פִי אֵנֵא אֶלְלֵהִי רִבְבִי דִיר (יֶחֱזֶה דִיר) . בֵּת בִּבְכֵּל ! אֲשֶׁרִי שִׁינְשֵׁם לֶךְ אֶת גִּמּוּלֶךְ שִׁנְמִלְתָּ לָנוּ ! אֲשֶׁרִי שִׁיֵּאֲחֹזוּ וְנִפְסֵךְ אֶת עוֹלְלִיךְ אֶל הַפִּלֵּעַ ! נֹא מוּטְלוֹ אֹו פִימֶסֶאִי פִי סִנִּינֵ יֶאֱשִׁי וִירִיר ! צוּגִ'קֶלֶרִינִי קֶאפֶאֶר וֹא קֶאִיֵּאִי צֶאֶרֶפֶאֶר ! קֶאֶרְגִּישְׁלִירִיר אֹו פִימֶסֶא פִי טוֹרְהִינֵ פִלֵּאמֶלֶרִינִי דּוּרְגֻזֵּמֶא (אִירֵא אִירֵמוֹ) .

אֲשֶׁרִי הָעֵם שִׁכְכָה לֹו אֲשֶׁרִי הָעֵם שִׁיחֹהֶה נֹא מוּטְלוֹ אֹו מִילְחָא פִי אֵנֵא בּוּלֵא דִיר (חֵאֵלִי בּוּלֵא דִיר) נֹא מוּטְלוֹ אֹו מִילְחָא פִי אֵנֵא אֶלְלֵהִי רִבְבִי דִיר (יֶחֱזֶה דִיר) .

בֵּת בִּבְכֵּל ! אֲשֶׁרִי שִׁינְשֵׁם לֶךְ אֶת גִּמּוּלֶךְ שִׁנְמִלְתָּ לָנוּ ! אֲשֶׁרִי שִׁיֵּאֲחֹזוּ וְנִפְסֵךְ אֶת עוֹלְלִיךְ אֶל הַפִּלֵּעַ ! נֹא מוּטְלוֹ אֹו פִימֶסֶאִי פִי סִנִּינֵ יֶאֱשִׁי וִירִיר ! צוּגִ'קֶלֶרִינִי קֶאפֶאֶר וֹא קֶאִיֵּאִי צֶאֶרֶפֶאֶר ! קֶאֶרְגִּישְׁלִירִיר אֹו פִימֶסֶא פִי טוֹרְהִינֵ פִלֵּאמֶלֶרִינִי דּוּרְגֻזֵּמֶא (אִירֵא אִירֵמוֹ) .

אֲשֶׁרִי הָעֵם שִׁכְכָה לֹו אֲשֶׁרִי הָעֵם שִׁיחֹהֶה נֹא מוּטְלוֹ אֹו מִילְחָא פִי אֵנֵא בּוּלֵא דִיר (חֵאֵלִי בּוּלֵא דִיר) נֹא מוּטְלוֹ אֹו מִילְחָא פִי אֵנֵא אֶלְלֵהִי רִבְבִי דִיר (יֶחֱזֶה דִיר) .

בֵּת בִּבְכֵּל ! אֲשֶׁרִי שִׁינְשֵׁם לֶךְ אֶת גִּמּוּלֶךְ שִׁנְמִלְתָּ לָנוּ ! אֲשֶׁרִי שִׁיֵּאֲחֹזוּ וְנִפְסֵךְ אֶת עוֹלְלִיךְ אֶל הַפִּלֵּעַ ! נֹא מוּטְלוֹ אֹו פִימֶסֶאִי פִי סִנִּינֵ יֶאֱשִׁי וִירִיר ! צוּגִ'קֶלֶרִינִי קֶאפֶאֶר וֹא קֶאִיֵּאִי צֶאֶרֶפֶאֶר ! קֶאֶרְגִּישְׁלִירִיר אֹו פִימֶסֶא פִי טוֹרְהִינֵ פִלֵּאמֶלֶרִינִי דּוּרְגֻזֵּמֶא (אִירֵא אִירֵמוֹ) .

נא מוטלו אול צונ'נא פי בבאסינ'נא וא
אנאסינ'נא סווינא דיג'לר !

נא מוטלו אול פימסאיא פי אני אללה
אונטלר !

נא מוטלו סגא אי ישראל ! פים דיר סניג
גיבי ביר מיללת פי רבבי אילן
(רבביג' די אילן) חלאם אולוני .

אונגלנר פי דונארלר (דונאג'ק צונ'קלר)
קאלקרלר וא אוולדלרינא רבבי ביזא
איטריני אישילרי נקל אידרלר .

סאן אול פימסאיא פי יעקביג' אללהי אניג'
יארדימינדא דיר (אנא יארדים
(ג) אידר !

ג'ומלא דונורדיני אוולדלרינדן (אוולד-
לריניג' אראסינדא) אני גודריניג' יוק
דיר וא ג'ומלא אסמורדיניג' אונגלנ-
לריניג' אראסינדא אניג' אלינדן
דוטוג' יוק דיר .

בו יראמולר קרדשימי אוולדורדילר , וא
אושטא אנלר בוגון בנים דא ג'אנימי
אבלשטירירלר .

אי יראמולר ! סידן אז מי (סידא אז מי
דיר) פי פארשאדימיזי אוולדורדי-
ניג' וא דחא סיו מליכחמיניג' דא
ג'אניני אבלשטיריריג' סיניג' .

בוגון בבאם ג'נפ דן גרי דונרי יארין סויןג'
דא בבאניג' דונר ,

בוגון קרדשיניג' ג'נפ דן דונרי , יארין
בבאניג' דא דונר .

דון קיוקדשיניג' צינירי , בוגון אנאניג' דא
צינירי .

דון קיוקדשיניג' צינירי , בוגון אנאניג' דא
צינירי .

אשרי גער ישמע פקול אכיו ואמו !

אשרי אנש יוכיחנו אלוה .

אשריך ישראל ! מי כמוד עם נושע
ביהוה ?

בנים יולדו יקומו ויספרו לבניהם את
מעשי יחזה אשר עשה לנו .

אשרי שאל יעקב בעורו !

אין מנהל לה מפל בנים ילדה ואין מחזיק
בידה מפל בנים גהלה .

הרשעים האלה הקנו את אחי והנם
חיוס מצודרים את נפשי גם אני .

רשעים ! המעש מכם אשר הרגתם את
מלכנו ועודכם מצודרים את נפש
מלכחנו גם היא .

חיוס שב אבי מן המלחמה ומחר ישוב
אביכם גם אפם .

חיוס שב אחיכם מן המלחמה ומחר
ישוב אביכם גם הוא .

אחמל מתה אחוחכם וחיוס מתה גם
אמכם .

אחמל מתה אחוחך וחיוס מתה אמך גם
היא .

- אָתמל מִתָּה אַחוּזי , וְהַיּוֹם מִתָּה אַחוּזָךְ
גַּם אָתָּה .
- הַנְּנָבִים גָּנְבוּ אֶתְמֶל אֶת סִפְרֶיךָ וְהַיּוֹם
גָּנְבוּ גַּם אֶת בְּגָדֶיךָ .
- הַנְּנָבִים גָּנְבוּ אֶתְמֶל אֶת סִפְרֶיךָ וְהַיּוֹם
גָּנְבוּ אֶת בְּגָדֶיךָ גַּם הֵם .
- הַנְּנָבִים גָּנְבוּ אֶת בְּגָדִי אֶתְמֶל וְהַיּוֹם גָּנְבוּ
בְּגָדֶיךָ גַּם אֵת .
- נָבֵל נָבְלָה יִדְבֵּר .
- נָבֵל שְׁמוֹ וּנְבָלָה עִמּוֹ .
- לֹא דִבְרָתָם אֶלֶל נְכוּנָה כַּעֲבָדִי אִיֹּב .
- דִּבֶּר אֲדוֹנִי הָאָרֶץ אֶתְנִי קִשּׁוֹת .
- אֶל כָּל אִישׁ דִּבְרֵי רַבּוֹת .
- אִישׁ בַּעַר לֹא יָדַע וְכִסִּיל לֹא יָכִין אֶת וְאֵת .
- יִכְרַח יְהוָה שִׁפְתֵי חֲלָקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבָרָת
גְּדוֹלוֹת .
- רַבּוֹת עֲשֵׂה לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ .
- לְשׁוֹן עֲלָנִים תִּמְדֹּר לְדַבֵּר צְחוֹת .
- דּוֹן בְּנִים קִיּוּקֶרְדִּשִׁים גְּצִינְדִי , בּוֹגוֹן סִנִּי
דֹּא קִיּוּקֶרְדִּשִׁי גְצִינְדִי .
- כִּירְסוֹלֶר דּוֹן סִנִּי פִתְאֲבִלְרִינִי צֹאֲלִילֶר
בּוֹגוֹן רּוֹבֶאֲלִרִינִי דֹא צֹאֲלִילֶר .
- כִּירְסוֹלֶר דּוֹן פִּתְאֲבִלְרִינִי צֹאֲלִילֶר בּוֹגוֹן
רּוֹבֶאֲלִרִינִי דֹא צֹאֲלִילֶר .
- כִּירְסוֹלֶר דּוֹן בְּנִים רּוֹבֶאֲלִרִימִי צֹאֲלִילֶר ,
בּוֹגוֹן סִנִּי דֹא רּוֹבֶאֲלִרִינִי צֹאֲלִילֶר .
- אִיפֶרְדֹּאן פִּימֶסֶא אִיפֶרְדֹּאן (שׂי ,
אִיפֶרְדֹּאנְלִיק) סוֹלֶר .
- אִרִי נָבֵל (אִיפֶרְדֹּאן) דִּיר וֹא יֹאנִינְדֹא
אִיפֶרְדֹּאן (שׂי , אִיפֶרְדֹּאנְלִיק) דִּיר ,
בִּנָּא קוֹלִים אִיֹּב גִּיבִי דוֹוּגוֹן (קֶרְשִׁילִיק ,
ג'וֹאֲב) סוֹלֶאמֶרִינִי .
- יִירִינִי בְּנֵי בִיּוֹם אֵלֶן קֶאמִי לֶר (קֶאמִי
ג'וֹאֲבֶלֶר , יַעֲנִי דֶאֲרִילִיפ) סוֹלֶאדִי .
- הֶר גּוֹא אִימֶשֶׁאק (ג'וֹאֲבֶלֶר , יַעֲנִי פִיִּיאֹו)
סוֹלֶנִי .
- אֲחֻמֶּק פִּימֶסֶא בִּילְמוֹ וֹא דִלִי אֲנֶלֶאמִז בּוֹנִי
(בּוֹ אִישִׁי) .
- רַבְבִּי יֹאֲלֶטֶאק אֲרִינְלֶרִי גְאִיִּיב אִירֹא (וֹא)
בִּיֹּב (שׂי) לֶר סוֹלֶאֲנִין דִּילִי . —
- רַבְבִּי אֲלֶלְהִימִז בִּיֹּא צוֹק (אִישׁ , אִיִּילִיפ)
לֶר אִישְׁרִי .
- בִּלְטֶפֶלְרִינִי דִילִי צִיִּיב פֶּאפּ (סוֹ) לֶר
סוֹלֶר .

עַל מִשְׁכָּבִי בִּלְיֻלוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֲהָבָה נִפְשִׁי . פֶּאֶשֶׁר תִּדְּר נִדְּר
רֵאלֹהִים אֶל תֵּאָחֵד לְשִׁלְמוֹ אֶת אִשְׁר תִּדְּר שְׁלֶם . טוֹב אִשְׁר לֹא תִדְּר
מִשְׁתַּדֵּד וְרֵא תִשְׁלֶם . יֵשׁ צִדִּיקִים אִשְׁר מִגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים
וְיֵשׁ רְשָׁעִים שְׂמִיגֵעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצִּדִּיקִים . הַחַיִּים יִדְּעִים שְׂיִמּוֹתוֹ
וְהַמֵּתִים אֵינֶם יִדְּעִים מְאֻמָּה . הָעֶפֶר יָשׁוּב עַל הָאָרֶץ פְּשִׁהָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב
אֶל הָאֱלֹהִים אִשְׁר נִתְּנָה . אִשְׁרִי גַּעַר יִלְמַד הִכָּמָה וְכִסֹּר בְּגַעְוִיו כִּי יִיטֵב

לו בִּזְקָנִיו. מִי סָכַל פִּנְעֵר יִדְבֵּר עֲזוֹת לְמַלְפָּדוֹ? אֵין טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה בְּאִישׁ
 יָשׁוּב מִדְּרָכָו הִרְעָה. מִי כְמוֹהַ מְלֶךְ יִשְׁפֹּט מִשְׁפָּט יְתוּמִים וְיָרִיב רֵיב
 אֲלֻמָּנוֹת? אֵין רַע בְּעֵינֵי יְהוָה בְּאִישׁ יִגְמַל הָעָה תַּחַת טוֹבָה? אֲחוֹתִי! מִי
 כְּמוֹהַ נְעָרָה תִּדְרַע לְתַפֵּר וּלְאַרְוֹג? מִי כְּמַלְפָּתָנּוּ מִלְּפָה תִּרְדֵּם אֲבִיוָנִים
 וְדָלִים? אִישׁ יִדְבֵּר חֲלָקוֹת אוֹ גְּדוּלוֹת אֲתוֹ לֹא אוֹכֵל. נְעֻזוֹת לֹא תִרְעָנָה
 לְקָאָנָּה וּלְתַפֵּר לֹא תִיטַבְנָה בְּעֵינֵי כָּל אִישׁ. הַיּוֹם אָבִי צָד בַּיַּעַר נִמְרָ גְּדוֹל
 וְגַם דּוֹדֵי יִצוֹד מִחֵר נִמְרָ גְּדוֹל כְּמֹהוּ. הַיּוֹם אָבִי צָד בַּיַּעַר נִמְרָ גְּדוֹל וְדוֹדֵי
 גַּם הוּא יִצוֹד מִחֵר נִמְרָ גְּדוֹל כְּמֹהוּ. הַיּוֹם אָבִי צָד בַּיַּעַר וְאָבִי גַם אֲנִי צָד
 אֲתָמָל וְאָב כְּמֹהוּ. אִמָּה שָׂכָה בְּבִקֵּר הַבִּיתָה וְכִתִּי תָשׁוּב גַּם אֲמָנוּ
 אֲנַחְנוּ? בְּנִי! אִם תִּלְמַד חֻכְמָה וּמוֹסֵר יִשְׁמַח לָבִי וְיִשְׁמַח לָב אִמָּה גַּם הִיא.
 חֲדָשׁוֹת רַבּוֹת שְׁמַעְתִּי הַיּוֹם. בְּנוֹתִי! אַל תִּדְבַּרְנָה גְּבוּהָה גְּבוּהָה. בְּנִי!
 אַל תִּדְבַּרְוּ גְּבוּהוֹת. דַּבְּרוּ לָנוּ חֲלָקוֹת. אַל תִּדְבַּרְוּ חֲלָקוֹת. גְּדִיב
 גְּדִיבוֹת יַעֲזֵן. אֵין בְּפִי תִתְלַמֵּד הֵזֶה נְכוּנָה. סִפְרָה־נָּא לִי אֵת כָּל הַגְּדוּלוֹת
 אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִישָׁע.

(שׁ = אֲשֶׁר). — עֲלֵם אוֹגְרֵנְמִינִן צוּג'וֹקְלֵר — אַנְלֵר גִּזְהִיל דִּיר. אַנְלֵר
 עֲקָלִי גִזְהִיל דִּיר. סֵגָא מוֹעֲדִלִּימִיגְ הַר נָא בִּי סוּדֵר אִיסָא דִּיגְרָא. בּו
 פִּקִּירָא אֲלִיגְרִפִּי אַכְמַפ טִירִימִינִי וִיר וָא אוֹ סִנִּי אֲרֵגִישִׁלֵּד. בֵּן סִנִּי יֹאנִימֵן
 בּוֹרָקְמָאם אוֹ יִקְתָּא קֵדֵר בִּי בַּבְּאָנָא כַּפְתּוֹב יֹאזֵר סִין. בֵּן אֲגִזְמֵדֹאפִי
 אַכְמַפִּימִי יִינְגָא קֵדֵר בִּגָא דּוֹקֵאנְמֵאגִיו .

(אֲשֶׁר יֹאכֹד שׁ. אֹלְטֵמֵאאִלִּי). — בּו זִנְגִין בְּנֵאִית קִינְגֵאנִץ דִּיר וָא אוֹ
 בּוֹנֵן אַכְמַפִּי אֹלְטֵמֵאִיאן פִּקִּיר גִּיבִי אֵין דִּיר. בּו צוּגִיק טַקֵּאֲתִסִּיז דִּיר וָא
 שְׂרָאָב אִיצְמִישׁ פִּימְסָא גִיבִי דוֹרָא בִילְמוּ. אֲוֵלֹלוּ! עֲלֵם וָא טֵרַפ אֲרַב
 אוֹגְרֵנְמִינִן פִּימְסָא אֵילֵן גִּזְמָא. גְּנֵדִיגֵג פִּנָא יוֹדֵנֵן אוֹטֵאנְמָאז פִּימְסָא
 גִּיבִי פִנָא פִימְסָא יוֹק דִּיר. בַּבְּאִסִּינִיגְ וָא אַנְאִסִּינִיגְ אֵיילִיגִינִי אוֹנוֹטֵאנִק
 צוּגִיק גִּיבִי אֲלֵלְהִיגְ גִּזְיִנְדָא (גִּזְוֵלִינְדָא) פִּנָא יוֹק דִּיר. סֵגָא פִּנָאֵלִיק
 אִידִמִּינִן (גַּמֵּל רַעָה) פִּימְסָא אֵירֵן קֵאוּוֹגָא אִידִמֵּאִיאִסִּין. אֲלֵלְהִי סֵבֵנֵלֵר
 דִּיפִּמְדִּיפִּלִּרִי בַּחֲצֵאֲלִיגְ מִיִּבְאִסִּינִי יִירֵלֵר .

שְׂהֵרֵדֹאפִי יִיגִי (חֲבֵר) גִי אִשִּׁימְדִיגִיו מִי? בֵּן בִּיוֹב יֹאכֹד בִּיצִיפ
 (בִּיוֹב אִישׁ יֹאכֹד בִּיצִיפ אִישׁ) אִידָא בִילְמָם בִּי (וָא) אֲלֵלְהִי בִילְמָסִין.
 סֵן (נִקְבָּה) בְּנִים אַנָּאם גִּיבִי פֵאפֵּלֵר (פֵאפֵּ גִזְוֵאפֵּלֵר) סוּלְמֵאִיא קֵאדִיר
 אוֹלֹר מִי סִין? אֲוֵלֹלוּ! אוֹוֵדִפִּלִּרִי (אוֹוֵלִפִּי אִישִׁלִּרִי, חֲאֵלֵלִרִי אוֹנוֹט וָא
 בִּיר דְּחִי חֲטֵרָא גִלְמִסִּינֵלֵר (גִּזְפֵּר). קִיזִים! בִּגָא אֲלֵלְהִי מִסְרָדָא אִישִׁיגִי

ביופלרי (ביופ אישלרס) נקל איירא נסרי בי אניג עוזי תורהסינרא משה פינמפריניג ארי אילן יאזלמיש דיר .

אחי רן החוצה . אנה אמה רן . בני ? אחותי רצה אל בית מרמדה . אנה רצה אחותך ? דודי שר היום שירים טובים מאד . אפוי שרה שיר משירי דודי . אפוי שרה שיר משירי דודי . השפחה החולה אשר לאמי מתה אתמל . ראיתי את השפחה והנה שוכבת מתה על כשתה . בני ישראל סרו מחר מדרך יהוה . אלהי ! ממשפטיה לא סרתי מנעורי ועד היום הזה . אתמל שבתתי לביתי מדרך רחוקה . האת אחותי שרת את השירים אשר שמעתי ברחוק ? סרתם מחר מן הדרך . אחי ואבי לא שבו עוד מן הנער אשר הלכו שמה לצוד ציד . רבת יהוה ריבי נפשי . אל תבזו פי זקנה אמה . החרים ימושו והנבעות תמוטנינה ותסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תבוט אמר מרחמך יהוה . אל תריב עם אדם חנם אם לא נמלה רעה . יראת יהוה ראשית דעת . חכמה ומוסר אילים בן . אנשי רע לא יבינו משפט ומבקשי יהוה יבינו כל . נתנה ראש ונשובה מצרימה . טוב נא הבט משמים . ועתה טוב ולך בשלום . אל תאמר לרעה לך ושוב ויחר אתן ויש אתך . בינו בוערים בעם ! וכסידים ! מתי תשכילו . שבעה בנותי ! לפה תלכנה עמי עוד ? טוב לנו שוב מצרימה כמות במדבר .

יראת יהוה היא חכמה וסור מרע בינה . מלפי ! יתן יהוה את אויביה חקמים עליה ננפים לפניה . הממלכה נבונה ביד שלמה . לא יבון אדם ברשע ושרש צדיקים בר ימוט . שפת אמת תבון קעד . ברפת יהוה על צדיקים ! זרעם נכון לפניהם עמם וצאצאיהם לעיניהם (הילריניג אנהנרא דיר) . צדיק לעולם בר ימוט נכון לבו בטוח ביהוה . יהוה בחכמה יסד ארץ בונן שמים בתבונה ותבונה עול . תבון תפילתי קמרת לפניה יהוה אלהי . יהוה בשמים הבין פסאו . יהוה לא יסיר חסדו מעם אשר יכבדו את שמו הגדול . חסדי לא אסיר מעמו באשר הסירותי מאשר היה לפני . אויל עמי אתי לא ידעו בנים סבלים חמה (=הם) ולא נבונים חמה . זכר ימות (יום) עולם בינו שנות דור ודור שאל אביה ונדרה וקניה ויאמרו קה . בין תבין את אשר לפניה . ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסירותי את לב האבן ממשרכם ונתתי לכם לב בשר . איך לא תבוט ? הנה שפור אתה ולא תוכל לדבר ; לך והסר את יינה מעליה . עבד משפיר ימשל בבן מביש . משיב רעה תחת טובה לא תבוט רעה מביתו . יהוה ישלם לאיש כמעשיו וגמול ידי אדם ישיב לו . והובן בחדר פסא וישב עליו באמת באהל דוד שפט ודרש משפט . לא יוכתו אבות ער

בָּנִים וּבָנִים לֹא יוֹכְחוּ עַל אֲבוֹתָם. זֶה חֶלֶק אָדָם רָשָׁע; יָכִין וְצִדִּיק יִלְבָּשׁ.
וְכִסֶּף – נָקִי וְחֶלֶק. תְּכַוֵּנָה רָשָׁע רָעָה. יִשְׁרָאֵל לֹא יָדַע עֲמִי לֹא הִתְבַּהֵן.
אֱלֹהֵי! בְּךָ בְּמִתְחִי אֶל אֲבוֹשָׁה. יִבְאֶשׁוּ רַדְפֵי וְאֵל אֲבֹשָׁה אֲנִי. גַּם מְפַצְרִים
תִּבְוֹשִׁי בְּאֶשֶׁר בְּשֶׁת מֵאֲשׁוֹר.

שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדְּרֻכֵיכֶם הָרָעִים. נְבוֹנוֹת בְּנֵי כִי לְמַדַּת חֲכָמָה וּמוֹסָר
וְכֵן יוֹדְעִיהֶם יִהְלָלוּ. אַחֲוֹתָהֶם לְמַדָּה חֲכָמָה וְנְבוֹנָה הִיא מֵאֵד וְאֵתָה לֹא
לְמַדָּה וְאֵין לָהּ חֶלֶק בְּבִינָה. בְּנֵי! לֹא לְמַדַּת חֲכָמָה וְלֹא תוֹכֵל בְּכָר נְכוֹנָה.
אַחֲוֹתָהֶם הָאֲלֻמָּנָה לֹא הִסִּירָה עוֹד אֶת בְּגָדֵי אֶבְרָהָה מֵעֵרֶיהָ. הַשְׁפַּחָה
שְׂכוּרָה גַּם הַיּוֹם; מִתִּי תִסִּיר אֶת יֵינָה מֵעֵרֶיהָ? עַד מִתִּי לֹא תִסִּיר אֶת
יֵינָה מֵעֵרֶיהָ? עַד מִתִּי, רָשָׁעִים! תִּצְוֹדְדוּ נִפְשׁוֹת נָקִיִּים? לָכוּ וְהִרְצִי לִי
מִבֵּיתוֹ אֶת הַחֲכָם שְׁלֹמֹה וְיִפְתָּר חֲלוֹמֵי אֲשֶׁר חִלְמְתִי הַלַּיְלָה כִּי פוֹחַר
חֲלוֹמוֹת הוּא. בְּנֵי! הִתְבַּוְּנַת מַעֲשֵׂי יְהוָה? אִישׁ רָשָׁע אֵתָה כִּי הִמָּת
אִישׁ נָקִי וְיְהוָה יֵשִׁיב אֶת דְּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ. רָשָׁעִים! לְמָה הִמָּתָם אֶת נְבִיאֵי
יְהוָה הַקְּדוֹשִׁים? – אִם בֶּן הוּא וְהִמָּתָן אֲתוֹ. אֲתַמֵּל נִפְרָתִי מֵעַד הַמְּגִל
הַגְּבוּהָ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָעִיר וְלֹא מִתִּי. אַחֲוֹתֵי בְּשָׁה הַיּוֹם מֵאֵד כִּי לֹא יִכְלָה
לְהֵשִׁיב דְּבַר לְמַלְמָדָה כֹּאֲשֶׁר שָׁאַלָה אֶת חָקָה. הָאֵינָה בּוֹשָׁה אַחֲוֹתֵי!
אֲבִי! בְּשֶׁתִּי מֵאֵד כִּי הִסְכַּלְתִּי עֲשֵׂה. יְהוָה! בְּךָ בִּמְחוֹ אֲבוֹתֵינוּ בְּךָ בִּמְחוֹ
וְלֹא בִּשְׁנוֹ וְאֵם אֲוִטָּא נִמְאָדִילֵר, עֲאִיבֵלִי אֲוִטָּא דִילֵר. יַעֲנִי רִיגֵי אֲלֵרִי בּוֹשָׁה
גִּידְמִדִּס. הַנְּעָרִים הָאֵלֶּה לֹא לְמַדּוֹ חָקִם וְלֹא יָדְעוּ מֵאוֹמָה וְגַם בֶּשׂ לֹא
יִבְאֶשׁוּ. אֵל תִּרְיֹבֵנוּ, בְּנֵי!

בּוֹ גִּבְבָּאָר פֶּאֶרְשָׁאָה בִּיזִים שְׁהִרְלִימִיזִי וְאֲבִט אִימְדִי. אוֹ סִיזִיגֵי דֹא
שְׁהִרְלִיגִיזִי וְאֲבִט אִידֵר. אוֹ שְׁהִרְלִימִיזִי אֲטִשָׁא יֶאֱקֵדִי אֲנִיגֵי פּוֹרְגִלְרִינִי
דֹא יֶאֱקֵר. בּוֹ יֶרֶאֱמוֹ אֲוִשָׁאָק בִּיזִים אֲלִטִּין טֶאסְלִרִימִיזִי צֶאֱלֵדִי. שִׁימְדִי
סִיזִיגֵי דֹא אֲלִטִּין טֶאסְלִרִיגִיזִי צֶאֱלִמֵאִיא דִּישׁוֹנִייר (אִמֵּר). אוֹגֶרוֹם! חֲכָמָה
וְאֵ עֵקֶל אֲוֹגֶרִנִּיר אִיִּסֵּגֵי בִיזִים דֹּא קֶלְבִּימִיזִי סִבִּינִיר. קֶרְדִּישִׁיגִיזִי פֶאֱקִיר
אוֹלְדִיגִי אִיצִין כֹּר אִידִמִּיִּסִין (כֹּר אִידִמִּיִּסִין קֶרְדִּישִׁיגִיזִי בִי אוֹ פֶאֱקִיר
דִּיר). קֶאֱלֵק, בִּבֶּאָם! וְאֵ קִיזִיגֵי אֲבִלֵאֲדִיגִי אֲבִדִּין יִיא. קֶאֱלֵק, אֲנִאָם! וְאֵ בֶן
אֲבִלֵאֲדִיגִים אֲבִי בִּבֶּאָמִיגֵי אֲוֹגֶנָא קִיזִי וְאֵ יִיסִין. קִיזִירִים! קֶאֱלִקִּיזִי וְאֵ
וֹאֲרִיגִיזִי וְאֵ אֲוִרְמֵאֲנֵרָא בִּנָּא אֲבִ אֲבִלֵאֲגִיזִי וְאֵ יִיסִין. פֶּאֶרְשָׁאֲוִימִיזִי גִיבִי דִּוְגִיר
שְׁרִיעַת אִידִין פֶּאֶרְשָׁאָה יוֹק דִּיר וְאֵ אֲנִיגֵי תַחְתִּי דִּוְנִיא יֵא סִדֵּר קֶאֱוִי
(מַמְלֵדִס) אוֹלֹר (נִבֹּן). בִּיבִי אֲצִיבִי אֲבִלֵאֲמֵק פֶּאֶרְלֵאֲיִיגִי בִיבִי אֲבִלֵאֲמֵקִין
גִּוִּן דִּיר. קִיזִירִים! אֲנֵר שׁוֹ אֲוִרְמֵאֲנֵרָא גִוִּן אֲרִסְלֵאֲנִי אֲבִלֵר אִיסְאֲנִיזִי סִיזִיר
גִּיבִי קֶרְבִּינֵרָא קֶרְקִי (פֶּחֶד) אֲוִרְמֵאֲנִין קֶרְלֵר יוֹק דִּיר. נֹא בּוֹ צִיבִי

אבֿלאדיג'ו. (נקבה) ? קיזקדשֿלרים ! ס'ז פב עקל'י אולדיג'ו זירא עלם וא טרב ארב אָזגנדיג'ו וא ס'זי מאַניאנלר סיזל'י מרת אידרלר. אללה נח אילן גסטיג עהדיני אידא אידר (הקים) וא ביר דחי אינסאן אוולדל'י וא גזמלא אנדא דירליב נפסי אולאן טופאן סוינדן אָלמולר. טופידריג'ו שמתאסני אוורימדן דפֿע איילא. אללהימ'ו פֿוקראל'י טופראקדן קאלדיריג'י דיר (הקים). ביציב קיזקדשיג'ו מועללימיג'ו אָבינדן דֿונדי מי ? אושטא או שימדי גרי דֿונייר. אנאם יארין ייג'יב יימנימ'ו פוגון תאדירלאדי. קיזים ! סן שבת גוני ייג'ימ'ו יימני תאדירלאדיג'י מי ? בן פוגון ביר שיי תאדירלמאיא קאדיר דגיל אים (נקבה) זירא פפס'ו אים.

צדיק צ'זן דאנ'י גיבי קאווי דיר (נכון) דוניא יא קדר (אָבדן) מאיימאן. אוגלאנלרים ! איפרהאן פימסא אילן איפרהאן (שיילר) סוולמ'ו. אי אחמקר ! אללהיג'ו שריע תלדיני חצאן פֿהם אידר סיג'ו ? בו פֿנא קרי בו קבתחס'ו אוגלאנג'ו גאניי אבֿלשטיירי : אי אללה ! סגא ביר ייג'ו ייר יירלאים. או גונדא יהודה טופראגנרא בו ייר יירלאנליר (שיר, הפעל). איאגים קאידי (מוט, קל) וא בו אָפסב בורגיג'ו אוורינדן ייגֿידים. אללה סני סאקראדי וא בוולא אָפסב בורג'ן דרשדוניג'א אָלמדיג'ו. בו פתאביג'ו ג'ואפלדיני פֿהם איטמדים (אָלמאדים) וא אנל'י ביזא אָלמאטיג'ו יוק דיר. דרשונג'ו, קיזלרים, ס'ז ביר פימסאיג'ו ג'וזלרינדא איי אוקור מי סיג'ו אגד דיפמאיא וא טוקומאיא בילמו איסג'ו ? קיזקדשים ! סן קרדשיג'ו איצון אָלדורולמו סין. קיזר אוגלאגלר איצון אָלדורומולר ? קיזקדשים ! ביציב קרדשיג'ו אילן קאוונא אידמא. קיזרים ! פֿגא ביציב קיזקדשיג'ו יוזרמיג'ו וא אגא ביר אלטין טאם ויראיים. ס'זא אייליב אידן פימסאי וואר גאניג'ו אילן סביג'ו וא ס'ז דא אגא אייליב אידג'ו. בנים קרדשים גיבי ארסלאנלר וא פארקלר אָבֿראיאג'ק אָבֿג'י יוק דיר (אָשך קוללנמלי). קיזקדשֿלרים ! נא איצון ס'ז בו חלאייק אילן קאוונא אידר סיג'ו ? אנאם ! חצאנא קדר סן אווריג'ן יאם רובאדיני דפֿע אידמו סין (יעני צומז סין סור) ? ס'זיג'ו ביזב קרדשיג'ו גנפֿדן גרי דֿונינג'א קדר בן בו יאם רובאדימי אוורימדן דפֿע אידמס (סור). אי יראמו ! קרדשיג'ו נא איצון אָלדורדיג'ו ? קרדשימי ס'ז אָלדורדיג'ו, דגיל בן. ס'ז איי יולדן צוורילדיג'ו וא חיץ אוטאנמו סיג'ו (מקור ועתיד). בן אללהא אישאנדים וא אָבֿדן אוטאנמס (יעני עאיבלי אולמאם, מוראדימי בודור אים).

§ 39

הַנָּשִׁים הָלְכוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ , אוּ בִּמְסָאֵלֵהּ הָרַגוּ גַּנְדִּי יַאֲבִינָא נִיטְרִי .
הַגְּבוּרִים חָגְרוּ אִישׁ חֶרֶב וְגִבְבְּאֵרְלֵהּ הָרַגוּ גַּנְדִּי קִילִינִי בּוֹשׁוֹ אוּרִינָא
עַל יָרְכּוּ , בְּאַגְלֵדִילֵר , (קוֹשְׁאֵנְדִילֵר) .

הַתְּלַמִּידִים לָמְדוּ אִישׁ אֶת הַלְמִידֵלֵהּ הָרַגוּ גַּנְדִּי אוּרִינִי (יֵאמֹר
חָקֵן (אוּ חָקֵם) , אוּרופִּלְרִינִי) אוּגְרֵנְדִילֵר .

בְּנֵי ! שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ , אוּגְלֵאנְלֵרִים ! הָרַגוּ גַּנְדִּי אַבִּינִיזָא דִּוְנֵגִיזָא .

אֲנָשִׁי הַמְּלַחְמָה הָרָגוּ אִישׁ אֶת אָחִיו , גִּנְבֵּי אֶדְמֵלִי הָרַגוּ גַּנְדִּי קֶרְדְּשִׁינִי
(בִּירִי בִירִינִי) אוּלְדֹורִדִילֵר .

אִישׁ אֶל אָחִיהוּ לֹא יַחְמִלּוּ , הָרַגוּ קֶרְדְּשִׁינִי (בִּירִי בִירִינִי)
אֲנִימֵי לֵר .

אָבִי וְדוֹדִי נִפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו , בְּבֵאֵם וְאֶקָם בִּירִי בִירִינִי
אִירִילִדִילֵר .

אֲנָשִׁי הַמְּלַחְמָה הָרָגוּ אִישׁ אָחִיו , גִּנְבֵּי אֶדְמֵלִי בִירִי בִירִינִי אֶרְדִּינִי
קֶבֶדֶרֶלֵר .

אָמִי וְאִמִּי לֹא הִפְרִיזוּ אִשָּׁה אֶת אָחוֹתֶיהָ , אֲנָאם וְאֲנָאם בִּירִי בִירִינִי
טֶאנִימֵאדִירֵר .

הַשְּׂפָחוֹת גָּנְבוּ אִשָּׁה מֵאֵת אָחוֹתֶיהָ חֲלֵאִיקֶלֶר בִּירִי בִירִינִי
בְּגָדִים וְכֵלִים , רֹבֵאֵלֵר וְאֶסֶאֲנִיטֵלֵר צֵאלִדִילֵר .

הַעֲבָדִים עָזְרוּ אִישׁ אֶת רַעְיוֹ קוֹלֵלֵר הָרַגוּ גַּנְדִּי דוֹסְמוֹנָא (בִּירִי
בִירִינִי) יֶאֶרְדִּים יֶאֶטְדִילֵר .

הַתְּלַמִּידִים לֹא שָׁמְעוּ אִישׁ שִׁפְתֵי הַלְמִידֵרֵהּ בִּירִי בִירִינִי דִילִינִי אִשִּׁיטְמִידִילֵר
רַעְיוֹ . (אֶגְלֵאֲמִדִילֵר) .

הַגְּבוּרִים רָקְבוּ אִישׁ עַל סוֹם גִּבְבְּאֵרְלֵהּ בִּירִי בִירִינִי אִמִּינָא
רַעְיוֹ . בִּינְדִילֵר .

הַמְּלָכָה וְאִשְׁתִּי הִנָּשִׂיא לֹא הִפְרִיזוּ מְלִיכָה וְאֶגְאִינִי קִרִּינִי הָרַגוּ דוֹסְמוֹנִי
אִשָּׁה אֶת רַעְיוֹתֶיהָ . (בִּירִי בִירִינִי) טֶאנִימֵאדִירֵר .

הַנְּעוּרוֹת הָאֵלֶּה אוֹחֲזוֹת אִשָּׁה אֶת רַעְיוֹתֶיהָ בּוֹ קִיזֵלֵר בִּירִי בִירִינִי סִבִּי

טָרָם (= עוֹד לֹא) דחי דגיל .

טָרָם יִשְׁכְּבוּ . דחי אנלר יאטממיש אירילר , אנלר יאטממארן אוול .
והנער טָרָם ילמד את חקו , צונזק אורזוני דחי אונרנמיש אידי .
צונזק אורזוני אונרנמין אוול .
ואני טָרָם אֵשֶׁב לְאַבֵּל , בן דחי יימאא אוטורמיש אידים . בן יימאא
אוטורמין אוול .

הַטָּרָם תֵּדַע ? דחי בילמו מי סין ?

בְּטָרָם אֲמוֹת , אולממין אוול .

אל תשיב דבר בְּטָרָם תִּשְׁמַע , אישטממין אוול (אישטממין אוול)
קרשיליק וירמא .

בְּטָרָם יֵדַע הַנֶּעַר מָאס בָּרַע , צונזק פֿנאיי איכרה אירמאא בילמין
אוול .

פֿין (= בִּי לֹא) . הַשְּׁמֶר-לָךְ פֿין תִּפְּלֵ סאַקֶן אול ננדינא בי דושמאיאסין .

הַשְּׁכָעוּ לִי פֿין תִּפְּנֶעוּן בִּי אַתֶּם , (נִשְׁכָּעוּ אַנְטֵן אישדי ;
פֿנַע , ראסֶט גלרי . דוקונרי) בִּנָּא אַנְטֵן איריניו בי בִּנָּא
דוקונמאז סיגיו .

אל תנעו בו פֿין תְּמוֹתוֹן , אגא דוקונמאיאסיניו בי אולמאיאסיניו (דוקונור
איסאניו אולור סיגיו) .

נח י		ל מ ך		א ל ף	
קל		נפעל			
מָצָא בולדי .		נִמְצָא בולדני .			
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה		
כ ע ר	מָצָא	מָצְאָה	נִמְצָא	נִמְצְאָה	
	מָצָאת	מָצְאֵת	נִמְצָאת	נִמְצְאֵת	
	מָצָאתִי	מָצְאֵתִי	נִמְצָאתִי	נִמְצְאֵתִי	
	מָצָאוּ	מָצְאוּ	נִמְצָאוּ	נִמְצְאוּ	
	מָצָאתֶם	מָצְאתֶן	נִמְצָאתֶם	נִמְצְאתֶן	
	מָצָאנוּ	מָצְאָנוּ	נִמְצָאָנוּ	נִמְצְאָנוּ	
ד ט י	יִמְצָא	יִמְצְאָה	יִמְצָא	יִמְצְאָה	
	יִמְצָאֵי	יִמְצְאֵי	יִמְצָאֵי	יִמְצְאֵי	
	אִמְצָא	אִמְצְאָה	אִמְצָא	אִמְצְאָה	
	יִמְצָאוּ	יִמְצְאוּ	יִמְצָאוּ	יִמְצְאוּ	
	יִמְצָאָה	יִמְצְאָה	יִמְצָאָה	יִמְצְאָה	
	נִמְצָא	נִמְצְאָה	נִמְצָא	נִמְצְאָה	
ז ו י	מָצָא	מָצְאָה	הִמְצָא	הִמְצְאָה	
	מָצָאוּ	מָצְאוּ	הִמְצָאוּ	הִמְצְאוּ	
כ י ו	מוצא	מוצאה (מוצאת)			
	מוצאים	מוצאות			
כ י ו	מצוא	מצוה	נִמְצָא	נִמְצָאָה (נמצאת)	
	מצואים	מצואות	נִמְצָאִים (צאים)	נִמְצָאוֹת	
ס ק ו ר	נפטר מצא		הִמְצָא		
	נסמך מצא (מצאת)		הִמְצָא , פִּהִמְצָא		

נ ח י				ל מ ך		א ל ך	
פֿעל		פֿעל		פֿעל		פֿעל	
טִפֿא מורדאר איטלי .		טִפֿא מורדאר אולונדי .					
לזכר		לנקבה		לזכר		לנקבה	
י נ ע	טִפֿא	טִפֿאָה	טִפֿא	טִפֿא	טִפֿאָת	טִפֿאָת	טִפֿאָת
	טִפֿאָת	טִפֿאָת	טִפֿאָת	טִפֿאָת	טִפֿאָת	טִפֿאָת	טִפֿאָת
	טִפֿאָתִי	טִפֿאָתִי	טִפֿאָתִי	טִפֿאָתִי	טִפֿאָתִי	טִפֿאָתִי	טִפֿאָתִי
	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָו
	טִפֿאָתֶם	טִפֿאָתֶן	טִפֿאָתֶם	טִפֿאָתֶם	טִפֿאָתֶן	טִפֿאָתֶן	טִפֿאָתֶן
י י ח ע	יִטֿפֿא	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿא	יִטֿפֿא	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת
	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת	יִטֿפֿאָת
	אִטֿפֿא	אִטֿפֿא	אִטֿפֿא	אִטֿפֿא	אִטֿפֿא	אִטֿפֿא	אִטֿפֿא
	יִטֿפֿאָו	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿאָו	יִטֿפֿאָו	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿאָה
	יִטֿפֿאָו	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿאָו	יִטֿפֿאָו	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿאָה	יִטֿפֿאָה
י ע	טִפֿא	טִפֿאָה	טִפֿא	טִפֿא	טִפֿאָה		
	טִפֿאָו	טִפֿאָה	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָה		
י נ	טִפֿא	טִפֿאָה	טִפֿא	טִפֿא	טִפֿאָה	טִפֿאָה	טִפֿאָה
	טִפֿאָו	טִפֿאָה	טִפֿאָו	טִפֿאָו	טִפֿאָה	טִפֿאָו	טִפֿאָו
י ק	נפרד טִפֿא (טִפֿא)		נפרד טִפֿא , בִּטֿפֿא				
	נפסק טִפֿא , בִּטֿפֿא						

נ ח י ל מ ד א ל " ה					
הפעיל		הפעל		התפעל	
מְצִיא המְצִיא פולדורדי		מְצֵא המְצֵא פולדורודי		חָבֵא התְחַבֵּא ניוולנדי	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
המְצִיא	המְצִיָּה	המְצֵא	המְצֵאָה	התְחַבֵּא	התְחַבֵּאָה
המְצִאת	המְצִאת	המְצֵאת	המְצֵאת	התְחַבֵּאת	התְחַבֵּאת
המְצִאתִי	המְצִאתִי	המְצֵאתִי	המְצֵאתִי	התְחַבֵּאתִי	התְחַבֵּאתִי
המְצִאוֹ	המְצִאוֹ	המְצֵאוֹ	המְצֵאוֹ	התְחַבֵּאוֹ	התְחַבֵּאוֹ
המְצִאתָם	המְצִאתָם	המְצֵאתָם	המְצֵאתָם	התְחַבֵּאתָם	התְחַבֵּאתָם
המְצִאתָם	המְצִאתָם	המְצֵאתָם	המְצֵאתָם	התְחַבֵּאתָם	התְחַבֵּאתָם
יְמַצִּיא	יְמַצִּיָּה	יְמַצֵּא	יְמַצֵּאָה	יְתַחַבֵּא	יְתַחַבֵּאָה
יְמַצִּיא	יְמַצִּיָּה	יְמַצֵּא	יְמַצֵּאָה	יְתַחַבֵּא	יְתַחַבֵּאָה
יְמַצִּיא	יְמַצִּיָּה	יְמַצֵּא	יְמַצֵּאָה	יְתַחַבֵּא	יְתַחַבֵּאָה
יְמַצִּאוֹ	יְמַצִּאוֹ	יְמַצֵּאוֹ	יְמַצֵּאוֹ	יְתַחַבֵּאוֹ	יְתַחַבֵּאוֹ
יְמַצִּאתָם	יְמַצִּאתָם	יְמַצֵּאתָם	יְמַצֵּאתָם	יְתַחַבֵּאתָם	יְתַחַבֵּאתָם
יְמַצִּאתָם	יְמַצִּאתָם	יְמַצֵּאתָם	יְמַצֵּאתָם	יְתַחַבֵּאתָם	יְתַחַבֵּאתָם
המְצִיא	המְצִיָּה			התְחַבֵּא	התְחַבֵּאָה
המְצִאוֹ	המְצִאוֹ			התְחַבֵּאוֹ	התְחַבֵּאוֹ
מְמַצִּיא	מְמַצִּיָּה	מְמַצֵּא	מְמַצֵּאָה	מְתַחַבֵּא	מְתַחַבֵּאָה
מְמַצִּיא	מְמַצִּיָּה	מְמַצֵּא	מְמַצֵּאָה	מְתַחַבֵּא	מְתַחַבֵּאָה
מְמַצִּיא	מְמַצִּיָּה	מְמַצֵּא	מְמַצֵּאָה	מְתַחַבֵּא	מְתַחַבֵּאָה
מְמַצִּאוֹ	מְמַצִּאוֹ	מְמַצֵּאוֹ	מְמַצֵּאוֹ	מְתַחַבֵּאוֹ	מְתַחַבֵּאוֹ
מְמַצִּאתָם	מְמַצִּאתָם	מְמַצֵּאתָם	מְמַצֵּאתָם	מְתַחַבֵּאתָם	מְתַחַבֵּאתָם
מְמַצִּאתָם	מְמַצִּאתָם	מְמַצֵּאתָם	מְמַצֵּאתָם	מְתַחַבֵּאתָם	מְתַחַבֵּאתָם
נְפַרֵד הַמְצִיא	נְפַרֵד הַמְצִיָּה			התְחַבֵּא	התְחַבֵּאָה
נְסַמֵּד הַמְצִיא	נְסַמֵּד הַמְצִיָּה			התְחַבֵּא	התְחַבֵּאָה

(קל) . מְרָא , מְרָאָה (מְרָאָה) ; מְלֹאת , מְלֹאת ; מְרָאוּ (מְרָאוּ) ; מְרֹאתָם וכו' .
שָׁנָא , שָׁנָאָה (שָׁנָאָה) ; שָׁנְאָתִי ; שָׁנְאוּ (שָׁנְאוּ) ; שָׁנְאָתָם וכו' .

שָׁם . שָׁמְנִי ; שָׁמְךָ , שָׁמְךָ ; שָׁמוּ (שָׁמְהוּ) , שָׁמָּה ; שָׁמְנוּ ; שָׁמְכֶם ,
שָׁמְכֶן ; שָׁמָּם , שָׁמָּן .

שָׁמָּה . שָׁמְתִּי ; שָׁמְתָּ , שָׁמְתָּ ; שָׁמְתוּ (שָׁמְתִּהוּ) , שָׁמְתָה , שָׁמְתָה
שָׁמְתֶנּוּ ; שָׁמְתֶכֶם וכו' .

שָׁמְתָּ . שָׁמְתִּי ; שָׁמְתוּ , שָׁמְתָה ; שָׁמְתֶנּוּ וכו' .

שָׁמְתָּ . שָׁמְתִּי ; שָׁמְתָּ ; שָׁמְתָּ ; שָׁמְתוּ (שָׁמְתִּהוּ) וכו' .
שָׁמְתִּי

שָׁמוּ : שָׁמוֹנִי ; שָׁמוֹךְ ; שָׁמוּהוּ , שָׁמוּהָ ; שָׁמוּנִי וכו' .

שָׁמְתָם , שָׁמְתֶנּוּ ; שָׁמְתֶהוּ וכו' .

שָׁמְתָן

שָׁמְנוּ . שָׁמְנוּ ; שָׁמְנוּ וכו' .

יָצוּד . יָצוּדִי ; יָצוּדְךָ , יָצוּדְךָ ; יָצוּדְנוּ (יָצוּדְהוּ) , יָצוּדְכֶם ; יָצוּדְנוּ ;
יָצוּדְכֶם וכו' .

יָצוּדוּ . יָצוּדוֹנִי ; יָצוּדוּהוּ ; יָצוּדוּם וכו' .

(הפעיל) הָשִׁיב . הָשִׁיבִי ; הָשִׁיבְךָ , הָשִׁיבְךָ ; הָשִׁיבְנוּ ; הָשִׁיבְכֶם וכו' .

הָשִׁיבְהוּ , הָשִׁיבְתִּי ; הָשִׁיבְתוּ (הָשִׁיבְתִּהוּ) , הָשִׁיבְתָּ וכו' .

הָשִׁיבְתָּ , הָשִׁיבְתִּי , הָשִׁיבְתוּ וכו' .

יָשִׁיב . יָשִׁיבִי ; יָשִׁיבְךָ ; יָשִׁיבְנוּ ; יָשִׁיבְכֶם וכו' .

יָשִׁיבוּ . יָשִׁיבוּנִי ; יָשִׁיבוּהוּ וכו' .

הָשִׁיב . הָשִׁיבִי ; הָשִׁיבְתוּ , הָשִׁיבְכֶם ; הָשִׁיבְנוּ וכו' .

הָשִׁיבוּ . הָשִׁיבוּנִי ; הָשִׁיבוּהוּ וכו' .

הָשִׁיב . בְּהָשִׁיבִי ; בְּהָשִׁיבְךָ ; בְּהָשִׁיבְכֶם וכו' .

מְשִׁיב . מְשִׁיבִי ; מְשִׁיבְךָ ; מְשִׁיבְכֶם וכו' .

אִיוּפּוּס, אִיוּפּוּס, אִיוּפּוּס יאֵבֹד
אִיוּפּוּס. בִּיר בִּיוֹב אֹוּרֹם
חֹאבִימִינִיג (חֹבִימִינִיג)
אִרִי .

לִץ (I) וֹוּקֹלֶאנִיגִי, מִזִּי
(יִעֲנִי מִזִּיגִי) .

אִיל (II) ז', סִינִין .

סִבֶּךְ ז' (V), בּוּטֹאק .

לִבֶּב (V א') קֶלֶב נִגֹּל .

חֶטֶא (חֶטֶאִי, חֶטֶאִים,
חֶטֶאִי) גּוּנֹאח .

שֶׁעֶר ז' (VII נ') קֶאפּוּ,

שְׂרִיעֶת יִירִי .

יָסִי (ס') יָפִי ; יָפִי, יָפִי,
יָפִיג (דִּילִבְרִלִיב .

עֵץ נ' (XIV) גֹּזֹ . צֶשֶׁמֶא

ר' עֵינֹות, ס' עֵינֹות,
צֶשֶׁמֶאלֶר .

שֶׁק ז' (X א') צוֹל, צוּוֹא,

צֶד (X ב') יָאֵן .

חֶכֶם ז' (VII ד') אֵב ,

בֹאֲרִיק אֶבִי .

מִפֶּה (XIII) נ' יֹאֶרֶא .

פֶּרוּפֶה (XIII) נ', אִילֹאנִי .

פֶּלֶפֶה (XIII) נ', אֶרֶלִיק .

עֶאִיִּב .

אֶלֶת (XVI א') הִלִּילִיב .

לֹו (חֶלִיִּים), כֹּוִי .

פֶּתִי (ר' פֶּתֶאִים) אַחֶסֶק .

צָבֶא (ר' צָבֶאֹות ס' צָבֶאֹות)

עֶסְבֶּר, צָבֶא הַשְּׁמִים,

נִפְיֶה עֶסְבֶּר, יִילִדִיזֶלֶר .

יֶהוֹה צָבֶאֹות, עֶסְבֶּלֶר

רִבְבִי (רִוְנִי יִיגֶרֶבִּי)

בֶּשֶׁל (יִכְשֶׁל) סוּרוֹנִרִי .

בֶּשֶׁל, סוּרוֹנִרִי .

הֶבְשִׁיל, סוּרוֹנִרִירִי .

קֶצֶף (יִקְצֶף) עַל פ' .

אֶצוּבִלֶנִרִי, דֹאֲרִירִי .

פֶּקֶח (יִפְקֶח) אֶצִּירִי, (נֹו)

אִיצוֹן .

אֶרֶב (יֶאֱרֶב) אֶנֶרִירִי, פּוּסִי

קוֹרִירִי, נִיזִלִי יִירֹא

בִּירִינִי אֹוּרֶמֶק יֹאבֹוד

אֹולִדוֹרֶמֶק אִיצוֹן

פֶּבֶלִירִי .

חֶשֶׁב (יִחְשֶׁב) פִּיבֶּרִי אִיטֶרִי,

דוּשׁוֹנִרִי, חֶסֶאב

אִיטֶרִי, זֶן אִיטֶרִי .

נֶשֶׁךְ (יִשְׁכֶּךְ) דִּישְׁלִירִי,

דִּיבִירִי יִילֹאֵן אִיצוֹן .

נֶשֶׁךְ, דִּיבִירִי דִישְׁלִירִי .

יֶשֶׁן (אִישֶׁן) יוֹבֶלֶאֲרִי,

אִוִּירִי .

נֶם (יֶנֶם), קֶאצִּירִי .

נֶאֱחֹו (אֶחֹו) דוּשׁוֹלִירִי .

אִילִינִרִי .

שֶׁחֶק (פֶּעֶל) אִוִּינֶאֲרִי .

חֶחֹוִיק (חֹוק) בֶּפ', דוּשׁוֹרִי,

קֶאפֶּרִי .

סֶכֶן (יִסְכֶּן) פֶּאִירִדֶּא אִיטֶרִי .

חֶסְבִּין אִלִּישְׁרִי .

חֶשִׁיג (נֶשֶׁג) יִירִישְׁרִי .

נֹורֶשׁ (יִרֶשׁ) פֶּקֶרֶא אֹולִדוֹ .

חֹוסִין (יִסֶּה) אֶרֶטִּירִירִי .

חֹוסִין לֶרֶבֶר, בִּיר

דֶּחִי סוּלֶאֲרִי .

בֶּרֶא (נִבְרֶא) יֹאֶמֶרִי, וִיקֶרֶן

וֹאֶר אִיטֶרִי . נִבְרֶא

(נִפְעֶל) יֹאֶמֶלִירִי .

קֶרֶא (יִקְרֶא) צֶאֱגִירִי

בֶּאֱגִירִי . אֹוקוֹדוֹ .

קֶרֶא שֶׁם, אֶדֶ אֶדֶאֲרִי

אֶדֶ קוּשְׁרִי .

חֶטֶא (יִחְטֶא) גּוּנֹאחֶפֶר

אֹולִירִי, חֶחֶטֶאִי,

גּוּנֹאחֶפֶר אִיטֶרִי .

מֶלֶא (יִמְלֶא), דוּלֹדוֹ, דוּלֹו

אֹולִירִי, תִּבְמִיל אֹולִדוֹ .

נֶמֶלֶא, דוּלֹדוֹ,

מֶלֶא, דוּלֹדוֹרִירִי .

תִּבְמִיל אִיטֶרִי .

צֶמֶא (יִצְמֶא) סוּסֶאֲרִי .

שֶׁנֶא (יִשְׁנֶא) לֹודֶר אִיטֶרִי,

אִיפֶרֶה אִיטֶרִי . שֶׁנֶא,

כֹּודֶר אִידיגִי, דוּשְׁמֶאן .

נֶפֶלֶא (פֶּרֶא) עֶנִיִּיב אֹולִדוֹ

זִיט . אִיירִי אֹולִדוֹ .

נֶפֶלֶא בֶּעִינִי

גּוּלֶרִיטֶדֶא (גּוּלֶרִיטֶא)

עֶנִיִּיב, גּוּץ גּוּרֹנִרִי,

בִּנֶא גּוּץ אֹולִדוֹ .

נֶפֶלֶא מִפֶּנִי, בִּנֶא

גּוּץ אֹולִדוֹ, חֶפֶלֶאִי,

עֶנִיִּיב אִיטֶרִי .

נֶחֶפֶא (חֶבֶא) גִּיזֶלֶנִרִי .

דֶּפֶא, יֹאֶנֶצִּירִי, אֹוּפֶאֲרִי,

בּוּבֶרִי

קֶנֶא (קֶנֶא) = קֶנֶא ;

יֶקֶנֶא = יֶקֶנֶא ;

תֶּקֶנֶא = תֶּקֶנֶא ;

בֶּפ', פֶּאֶלֶלֶרִי, בּוּנֶלֶרִי .

לא יומרתו אבות על בנים ובנים לא יומתו
על אבות איש בחטאו וימתו .

סין , הר גז גנדי גונאחי אילן
(גונאחי אוצון) אֵלֶדְרוֹלְסִין .

הר גז קיליג'ניו בוטוניז' אורינא קוניו ,
נציניו וא דֶנוֹניו אָבִילדא ביר
קאפורן ביר קאפויא וא הר גז
קרדשינזי , וא הר גז דוסטוניו ,
וא הר גז יאקניניו אֵלֶדְרוֹלְסִין .

בוטון חלק ביר אדם גיבי קאלקדי דיירכ :
הר גז צאדירימיוא גידמוזו איז וא
הר גז אבימיוא קאירילמאז איז
(בירימיו צאדירימיוא גידמוז איז וא
בירימיו אבימיוא קאירילמאז איז) .
אושטא הר גז אחצא כסאסי גנדי
צוואלינדא דיר :

אוראדא בראברימיוא ביר יהודי אושאק
ואר אירי וא אגא דושלרימיו נקל
איטריכ וא ביזא דושלרימיו ויראדי
הר גז דושו גיבי (הר גז דושונא
גורא , הר בירימיו דושונא גורא)
ויראדי .

חסיד יירדן גאייב אולדו וא אדם דא
(אונסאן אראסינדא) דנדרו יוק דיר
ג'ומלאלרי קאנלר אוצון פוסי
דורורלר בירי ביריני אב (אילן)
אבֶלֶארלר .

ג'ומלמיוז בבאסי ביר דגיל מי ? ג'ומלמיו
ביר אללה יראטמאדי . מי ? נא
איוצון בירי בירימיוא כייאנחליכ
אידג' איז .

בן דחי אויומאמיש אידים וא דחי גוֹלְרִימִי
יוממאמיש אידים קולאקלרימא ביר
פכ קורקנצלי סס אשימילדי .

שימו איש חרבו על גרבו עברו ושובו
מישער לשער בפחנה ותרנו איש
את אחיו ואיש את רעהו ואיש את
קרובו .

כל העם קם באיש אחד לא-יד לא גלף
איש לאהלו ולא נסור איש לביתו .

הנה איש צרור כספו בשקן .

שם אהנו נער עברו ונספר-לו את
חלמתינו ויפתר-לנו את חלמתינו
איש בחלמו פתח .

אבר חסיד מן הארץ וישר בארם אין
כלם לרמים יארבו איש את אחיו
יצודו חרם .

הלא אב אחד לבָלְנו ? הלא אל אחד
ברָאנו ? מדוע נבָדד איש בָאָחיו ?

אני טרם אישן וטרם אעצם את עיני
נשמע באָני קול נורא מאד .

בבאם ! אולמערן אוול בנא דועא ויר .
 ברבני אבי בשרם תמות .
 איאני דוסטוני אכנידן סיירפ איילא
 הוקר רגלך מבית רעד פן ישבעך
 (יעני דוסטוני אכניא סיירפ ואר)
 ישנאך .

פי סני דוימא סין (סנדן דוימאסין)
 בומאסין) וא סני כור אידמאסין .
 מוג' פיםמאי אווטלמאסין פי סני כור
 אידמאסין , (אווטלר אים' סני כור
 אידר) , עקלליא אווט ויר וא סני
 אל חוכה לץ פן ישנאך (=ישנאך)
 חוכה לחכם ויאחבך (=יאחבך) .

סבר .
 יובוי סבממלי סין פי פאקיר אולמאא סין
 (יעני יובוי סבר אים' פאקיר אולור
 סין) , גוזלרני אץ וא אכמנא דוי .
 סאקט אול פי לוי ג'מלא גוזלרניא
 טופראני אזורניא (טופראני
 אזורניא יאשאדני גוזלרניא)
 בוראקמאא סין .

אל הארב שנה פן תורש פקח עיניך
 ושבע לחם .
 השמר לך פן תעזב את חלוי כל ימך
 על אדמך .
 אחיותי לקחו אשה את ספרה ומלכנה .
 קוקרדשלים הר גז בתאבני אלדילר
 ציטרילר .

יהוה נתן לכם את השבת על פן הוא נתן לכם ביום הששי רחם
 יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ביום השביעי . דבר-נא
 באוני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה בלירכסך וכלי-
 זהב . וידבר יהוה אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וקח מאתם כטף
 כטף לבית אב מאת כל נשיאיהם לבית אבתם שנים עשר כפות איש
 את שמו תכתב על כפיו . כי (אגר) יתן איש אל רעהו כסף או כלים
 לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים (אבי קאט) . והנשואים
 בכם וכשירו איש באחיו כמפני חרב ורדף אין . האויבים גלחמו בחשך
 ולא הכירו איש את רעהו וישם יהוה חרב איש ברעהו . ויאמר אבנר
 אל יואב יקומו נא הנערים וישחקו קפנינו ויאמר יואב יקמו . ויקומו ויעברו
 במספר שנים שנים לבנימן ולאיש-בשת בן-שאול ושנים עשר מעבדי
 דוד ; ויחזיקו איש בראש רעהו וחרבו בצד רעהו ויפלו יחדו . — איש את
 רעהו יעורו ולאחיו יאמר חוק . איש מרעהו השמרו ועל כל אח אל
 תבטחו . בני ! מהרו לכו איש לביתו במרם יחשך . מרם תשמע את

אִשֶּׁר אֲנִי חָפֵץ לְדַבֵּר וְהִנֵּה מְשִׁיב דָּבָר . הֲלֹא קִרְאתָ אִם לֹא שָׁמַעְתָּ דְּבָרִי
הַחֹכֶם : מְשִׁיב דָּבָר בְּמָרָם וְשָׁמַע אֹמֶלֶת הִיא לוֹ וּכְלָמָה ? אָחִי ! הַמָּרָם
תִּלְמַד אֶת חֻקָּה אֲשֶׁר נָתַן לָהּ הַמֶּלֶכֶד אֶתְמַל ? בְּנִי ! הַשְּׁמֵר לָהּ פֶּן תִּשְׁכַּח
אֶת הַחֹסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיהָ עִמָּךְ מַעֲוָדָה וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה . אֵל
תִּקְרַב אֶל הַשְּׁלֵחַן פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַכִּלִּים אֲשֶׁר עָלְיוּ . אֲחוֹתִי ! אֵל תִּקְרֹא
בְּקוֹל גְּדוֹד פֶּן יִקָּץ אֲבִינוּ מִשְׁנָתוֹ . אֵל תִּמְחַדּוּ דְרוֹץ פֶּן תִּפְשְׁלוּ וְתַפְלוּ .
שָׂרָה וּרְבֵקָה ! אֵל תִּשְׁחַקְנָה כָּל הַיּוֹם פֶּן לֹא תִּכְבְּלָנָה לִלְמַד לְמַחֵר אֶת
חֻקָּן וְזֹאת לְכַלְמָה תִּתְחַשֵּׁב . הַשְּׁמֵר לָהּ פֶּן תִּשְׁנֶא אֶת אָחִיהָ בְּלִבָּכָה .
נָח מֵצֵא חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה . אֲדֹנִי ! אִם נָא מֵצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיהָ אֵל נָא תַעֲבֹד
מַעַל עֲבָדָה . אַתָּם הַטְּאֵתֶם לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְתַסּוּרוּ מִדְּרָכָיו הַטּוֹבִים לְרַכֵּת
בְּדְרָכֵי רָשָׁע . הָאִישׁ (= הָאִישׁ) אַחֵד יִחַטֵּא וְעַל כֵּן תִּעָדָה תִּקְצֹף ? לִיהוָה
אֱלֹהֵינוּ הַטְּאֵנוּ מַעֲוָרֵינוּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ .
חֹסֶד יְהוָה מְלֵאכָה הָאָרֶץ . חֲסִדָּהּ יְהוָה מְלֵאכָה הָאָרֶץ חֲסִידָהּ לְמַדְנִי . מְלֵאוּ
יְמֵינוּ בִּי בָּא קֶצֶנוּ . בִּקְשׁוּ וְתִמְצְאוּ שְׂאֵרוֹ וְיִתֶּן לָכֶם .

תלמידים הר גז פתאפולריני אלדילר וא הר גז גנדי אבינא גיטדילר .
תלמידילר ! הר גז גנדי פתאפולריניו אליגיו וא הר גז גנדי אברדיגיוא
גידיו . שהריג קיולרי הר בירי צומלפולריני אלדילר וא צשמאא וארדילר
וא סוי דולדורדילר . אבגיר הר גז יאייני וא אוקלריני אלדילר וא
אורמאנא אב אבלאמק איצון גיטדילר . אגללנדרים ! הר גז יאייניו וא
אוקלריניו אליגיו וא אורמאנא ואריגיו וא בגא אב אברלגיו . יארין
ביו הר גז גנדימיוג איי וא פחאלי רופלרימיו גייר איז וא אקאם
יאפדיגיו ויפאפרא ואריד איז . בו אפיפנא צוגזקלר בירי פיריניג פתאפולריני
צאלדילר . בירי פיריניו זולמלאמאאסיו וא בירי פיריניו בופטניו
נדפא . תלמידים ! בירי פיריניו פתאפנין (מַעַל סַפֵּר) אוקניו .
שרה ורבקה בירי ביריני טאנימאדילר . שרה ורבקה ! סיו בוגון בירי
פיריניו טאניא בילמדיגיו . קיולדים ! הר גז גנדי צומלגיו אליגיו וא
צשמאא ואריגיו וא סוי דולדורדיו . קיזקדשורים ! בירי פיריניו
גונאחבר אידמניו . קיולרים ! אשיטמניו דן אוול קרשיליק וירמניו
(הַשִּׁיב דָּבָר) פי גיאהיל חסאב אולונמאאסיו . ביו דחי יאממאמיש
אידפ בבאם וא אקאם מסרדן גרי דונדילר . כירסילר דחי גיולנממיש
אידילר ביו אנלרי אורמאנא בולדוק . בו פלפ סני דישלמון אוול
אונגון קאן . גולדריגיו אין וא בו פלברדיג אונגון קאן אנר סני דישלמו-
לרינדן אוול . דושונגנין אוול קרשיליק וירמא פי ששקין חסאב אורנו-

מאיא סין . בירי ביריג'יזי פאבלראמאג'יזי פי גונאחבר אולמאיאסיג'יזי . קיולרים ! בוגון צשמאיא וארמאיאסיג'יזי פי אורדא אולאן צוק פלבלר סוי דישלמיאלר . סאקט אורוג'יזי פי בו כ'רסיוולר קאצמאיאלר וא קורטולמא-יאלר . בפאמיג פתאפלרינא דוקונמאג'יזי פי דארילמאיא . בו עקללי תלמידרר מועללימיג גוזלרינדא שירינריב בולדירר . בפאם סגא סאמון ארדיג'י פאיידארי פתאפי אוקורוג'יזי מי ? אסתר פארשאה אחשורוש ניג גוזלרינדא שירינריב בולדי .

... קרוב יהוה לכל קראיו לכל אשר יקראוהו באמת . בני ! ספר נא לי את כל המצאות אותך בדרך . בני ! לדברי הקשיבה שמים בתוך רבקה . כי חיים הם למצאתם ולכל בשרו מרפא . יהוה מבטן קראני במעי אמי הזכיר שמי . ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים . אחי ! תמאמם מאד ליהוה ולמה תוסיפו לחטא עוד ? אחותי ! הקראתן את הספר אשר נמצא בחדר אבי ? צמאנו לשמוע דברי אלהים . למה , אחותי , שגאת את האיש ההוא והוא איש טוב וישר ולא עשה כל רע . אל תגוד דל כי דל הוא ואל תדבא עני בשער . מלכם (= מה לכם) תדכאו עמי ? בני ! אל תקנא ברשעים . אל תקנאו בנערים לא למדו חכמה ומוסר . למה נתמאמם (= נתחבאת) לברכה ? האדם ואשתו שמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ונתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן . רבים חטאי מאד ואנה אנוס ואנה יתחבא מפני יהוה אלהים ? אין מקום לנוס ואין מקום להתחבא . הנמצאו הכלים אשר גנבו אתמל מבית דוד . כה אמר יהוה שובתי אל ציון ושכנתי בתוך ירושלם ונקראת ירושלם עיר האמת והר יהוה צבאות הר הקדש . רא יקרא עוד לנבל נדיב . אלהים ! באו גוים בנתחלתך טמאו את היכל קדשך . אחיותי הלכו העינה ותמלאנה אשה את כרה מים . אחי ! נוסו ותחבאו באתר התדרים פן ישיגכם האויב ומיתכם בחרבו אשר בידו . כל הנמצאים בעיר נסו מפני האויבים אשר לכדוה ויתחבאו ביער . אל תחטאו ואל תחמיו את אחיכם . אל תוסיפו עוד לדכא את העניים . הפחמאים את אחיהם מוסיפים חטא על חטאם . משה ואהרן בכהניו (בכהני יהודה) ושמאל בקראי שמו . הגם אתם בקרואים אשר נקראו אל משתה המלך ? יהוה ישמע בקראי אריו . מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כיהוה אלהינו בכל קראנו אליו .

אללה גופלרי וא אנלריג עספרלריני יירי וא אניג אורנידפילרי אלטי גונדא יראמרי . בו פוקרא קריי ביר פלב דישלרי וא או גנדי יראסינא

אילאג' בולמאדי . אללהא חיינ ביר שיי (נדבר) גיין אולור מי ? בו שיי
 שייג' גולריג'ידא גיין אולור אללהיג' גולריג'ידא גיין אולמאז . קיזקדשים !
 זן נא איצון בו חלאייג' כור איטדיג' ? ביו בנאית פאיידאלי פתאבלר
 אוקייר איז . סין (נקבה) אנאם יאודיג' מפתובי אוקודוג' מי ? בבאמיג'
 אַבִּיגֶדן אלטין וא גומיש שייכר (כלי) צאלן כִּרְסִיזלר אורמאנדא גיולג'
 יילר . סן , אונגלום , בו פתאפי ביר דחי אוקומא . בן פפ סוסאמיש אים
 א איצמאאי סויי יוק דיר . נא איצון סין ביר דחי גונאחפר אולוייר סיג'ו
 'א גונאחציג'יג' אורניא גונאח ארטמירייר סיג'ו ? אונגלאנדריס ! יוכוי
 אַבִּיגֶדן פי פִּקְרָא אולמאאיסיג'ו . דון גאייב אולאן אשכלרי בולוג'ו .
 זון בבאם גאייב איטדיג' (אָבֶד לאבי) אטלר בורונדי מי ? בו אדמיג' אפי
 קיזי ואר בירי . סווגילי (אָדֶב , בינוני פעול) . וא בירי כור (שָׁנָא ,
 בינוני פעול) . פֶּנָא וא יראמו אדמלר אנלר איין גונלרי גונאחפר אידרלר .
 אונגלום ! פֶּנָא כימסאלר אילן גומא פי סני גונאחפר אידמייאלר . סן גנדי
 קרדשיג' פאכלריירמי סין ? תלמידר בירי ביריג' פאכלריירר וא חכמה
 ארטמיריירלר . בן זנגינלרי פאכללאמדים , חכם לרי פאכלראדים . בבאם וא
 אנאם פאדשאהיג' זיאפתינא דעוויילי לריג' (צאגירילמיש לריג') אראסינדא
 דיר . דושמאנלרים (שָׁנָא) בני אולדורמייא דושונדילר . סן נא איצון
 גיולניפ קאצדיג' (כרח) ? בו חלאייקלר אקאמיג' אַבִּיגֶדן גיולניפ קאצדילר .
 קרדשלירג'יזי שיימדיי קדר גונאחפר איטדיג'יזי גיבי ביר דחי גונאחפר
 אידמג'ו . קרדשלים ! בירי ביריג'יזא אַבִּיגֶדן איטדיג'יזי וא בירי ביריג'יזי
 אַבִּי (אילן) אַבִּיגֶדן איטדיג'יזי . בו יראמולר ביוא אנדיררר וא ביו
 אכלארדר . יא רבבי ! ביו גנדיג' דונדור וא דונאייב . פאדשאהים !
 אללה סני בו אגיר גנפדן אסנליפ אילן אביג'א גרי דונדורא . סני אללה
 מיללתי אורניא פאדשאה דיבדי (תְּקִים) . יא רבבים ! סגא צאגירדיג'ימרא
 בני דושמאנלרימיג' אריגדן חלאם איירא . ביו סוסאמיש איז וא סויי נרדא
 בולור איז ? זירא יוק דיר . קיזקדשלים סוסאמיש דיר וא סויי בולמאזור .

הַנְּשֹׂאָה

אִישׁ אֲשֶׁר נָשְׁכוּ בְּלֵב לִקַּח פֶּת חָסִים וַיִּטְבֵּל אֶתָּהּ בְּדָמוֹ וַיִּשְׁלִיכֶנָּה
 לִפְנֵי הַבֵּל . קֹאכֵל בִּי חֲשִׁב לְמַצָּא בְּזֹאת הַרֹּפָה לְמַכּוֹתָּ בְּאֶשֶׁר שָׁמַע מִפִּי
 פִּתְאִים בְּמָהוּ . וְהִתְכַּם אִיוֹפּוֹס אֲשֶׁר עָבַר שָׁם רָאָה אֶת הָאִישׁ וַיֹּאמֶר :
 אֵל תּוֹסֵף לַעֲשׂוֹת בֵּן לְעֵינֵי בְּלָבִים רַבִּים . מִן הַסֵּבֶן יִסְבְּנוּ לְנִשְׁכֵּנוּ יוֹם
 יוֹם בְּדַעְתָּם שֹׁכֵר עֵמֶלָם כִּי טוֹב .

האיל

האיל רץ אל העין לשמות וירא במים את מראהו ויגבה לבו עד
יפי מרגיו הארפות ואת רגליו שגא פי דקות הגה. וישמע פתאם באוני
קול צידים ויחדד וינס וימלט היערה וביער נאחו בסבך בקרניו. וישיוגו
שם כלבי הצידים ויטרפוהו. ויהי במותו ויאמר: אוי לי! עתה ידעתי כי
אשר מאסתי העילני ואיטר אהבתי היה בעוכרי.

§ 40

למען, איצון. אניג איצון בי למען שמך, אניג איצון (למעני, למענה)
למען תלמד, אניג איצון בי אוגרנאסין.
למען תמצא, אניג איצון בי בולאסין.
למען יאריכון ימיה, אניג איצון בי גוגלריג (עומד) אוואק
אולאלר.

בעבור, איצון, אניג איצון פי - בעבור דוד, דוד איצון, דודי חמרי איצון.
(בעבורי, בעבורך וכו').

בעבור תדע, אניג איצון פי בילא סין.
בעבור תברכני נפשך, אניג איצון פי גיאניג בנא דועא וירא.

אשר. יחזה אשר בראת את השמים - הוצילני מאויבי, אי גופלי
יראן רבבי בני דושמאנלרימן חלאס אילא.
אני יוסף אשר מברתם אתי, סין סאמריגניו יוסף בן אים.
ועקב אשר בחרתיה, אי סן סאילאדיגים יעקב.

בלתי, סלש, גיירי, (בלתי, בנרן גיירי, בלתי, סנרן גיירי), גיל, בלתי מרור,
פאב דגיל, פאב אולמאיון.

לבלתי געשות, אירממב איצון.
לבלתי סוד, קאירילממק, ד'נממב איצון.
לבלתי שותות יין, שראב איצממב איצון.
לבלתי תשוחו יין, אניג איצון פי שראב איצמאסיניו.
לבלתי תחמאן, אניג איצון פי גונאחבר אולמאסיניו. סין
גונאחבר אולממק איצון.

	נ ח י	ל מ ד	ה"א
	קל	נפעל	
	בָּנָה . בָּנָה , יֵאָפְרִי .	בנה . נְבַנָּה . יֵאָפְלוּדִי .	
	לזכר	לנקבה	
ר	בָּנָה בָּנִית בָּנִיתִי בָּנוּ בָּנִיתָם בָּנִינוּ	נְבָנָה נְבָנִית נְבָנִיתִי נְבָנוּ נְבָנִיתָם נְבָנִינוּ	נְבָנָתָה נְבָנִית נְבָנִיתִי נְבָנוּ נְבָנִיתָן נְבָנִינוּ
ד	יִבְנֶה תִּבְנֶה אֲבָנָה יִבְנוּ תִּבְנֶינָה נִבְנֶה	יִבְנֶה תִּבְנֶה אֲבָנָה יִבְנוּ תִּבְנֶינָה נִבְנֶה	תִּבְנֶה תִּבְנִי אֲבָנָה תִּבְנֶינָה תִּבְנֶינָה נִבְנֶה
ו	בָּנָה בָּנוּ	הִבְנֶה הִבְנוּ	הִבְנִי הִבְנֶינָה
בִּנְיוֹן פועל	בָּנָה בָּנִים		
בִּנְיוֹן פועל	בָּנִי בָּנִינָה	נְבָנִי נְבָנִינָה	נְבָנָה נְבָנוּת
מסור	נפרד בָּנָה נסמך בָּנוּת , בְּבָנוּת	הִבְנֶה הִבְנוּת , בְּהִבְנוּת	

נ ח י		ל מ ך		ה ״ א	
הפעיל		הפעל		התפעל	
גלה הגלה ייסיר איסרי .		גלה הגלה ייסיר אולונדי .		כסה התכסה אורמונדי .	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
הגלה	הגלתה	הגלה	הגלתה	התכסה	התכסתה
הגלית	הגלית	הגלית	הגלית	התכסית	התכסית
הגליתי	הגליתי	הגליתי	הגליתי	התכסיתי	התכסיתי
הגלו	הגלו	הגלו	הגלו	התכסו	התכסו
הגליתם	הגליתם	הגליתם	הגליתם	התכסיתם	התכסיתם
הגלינו	הגלינו	הגלינו	הגלינו	התכסינו	התכסינו
ע ט ו ד	יגלה	תגלה	תגלה	יתכסה	תתכסה
	תגלה	תגלי	תגלי	תתכסה	תתכסו
	אגלה	אגלה	אגלה	אתכסה	אתכסו
	תגלינה	תגלינה	תגלינה	תתכסינה	תתכסינה
	תגלו	תגלו	תגלו	תתכסו	תתכסו
א ו א	הגלה	הגלי	הגלי	התכסה	התכסו
	הגלו	הגלינה	הגלינה	התכסו	התכסו
ב ו נ ו י	מגלה	מגלה	מגלה	מתכסה	מתכסה
	מגלים	מגלים	מגלים	מתכסים	מתכסות
ס מ ו ר	נפרד הגלה נסמך הגלות, בהגלות		התכסה התכסות, בהתכסות		

שָׁוָה, בְּגִדֵי, אֶקְבֵן אֹלְרוֹ.
 בְּרֹאבֵר אֹלְרוֹ, הַשָּׁוָה
 בְּגִדֵי, אֶקְבֵן אִיטְרִי.
 חֶרֶה (יִחְרֶה, יָחַר, וַיִּחַר),
 קֹהֲלֵנִדִי, חֶרֶה אֶף,
 פִּלְעָל פ', (אֶף, קֹהֲלֵי)
 עֵצוֹב בִּיר פִּימִסְאִי
 קֹהֲלֵנִדִי.
 חֶסֶה (יִחְסֶה), סִינִינִדִי.
 עֶנָּה (יַעֲנֶה, אַעֲנֶה, יַעֲנֵן
 וַיַּעֲנֵן) קֹרְשִׁילִיק וִירְדִי.
 גִּזְוֹאב וִירְדִי. נַעֲנָה,
 (נַפְעֵל) קֹרְשִׁילִיק אִלְרִי,
 קִינֵאֲלִדִי, זֹאבֹן אֹלְרוֹ
 עֶנָּה, קִינֵאֲדִי, זֹאבֹן
 אִיטְרִי-הַתְּעֶנָּה, זֹאבֹן
 אֹלְרוֹ. גִּנְדִי, גִּנְדִינִי
 קִינֵאֲדִי.
 עֶלָה (יַעֲלֶה, אַעֲלֶה, יַעֲלֵן
 וַיַּעֲלֵן) צִיקִדִי, עֶלָה עַל
 פ', בִּיר פִּימִסְאֵן אוֹסֶם
 צִיקִדִי. אֹלְרִי, הַעֲלָה
 (יַעֲלֶה, אַעֲלֶה, יַעֲלֵן
 וַיַּעֲלֵן) צִיקֵאֲרִדִי, נַעֲלָה
 (נַפְעֵל) קֹהֲלִירִלִדִי,
 אֹפֶסֶב אֹלְרִי.
 עֶשָׂה (יַעֲשֶׂה, אַעֲשֶׂה,
 יַעֲשֵׁן וַיַּעֲשֵׁן) אִיטְרִי,
 קִילִדִי, יֹאפְרִי.
 רָעָה (יִרְעֶה), אוֹמֵלֲאֲדִי;
 גִּזְוִסִדִי, אוֹמֵלֲאֲדִי,
 רָעָה רוֹחַ, יִילִי גִזְוִסִדִי,
 בּוֹשׁ שִׁיג פִּשְׁנִירֵן גִּזְרִי.
 רָעָה (יִרְעָה; יִרְאָה, וַיִּרְאָה)
 גִּזְרִדִי.

חֶיָה (יִיחְיֶה, יַיִחְיֶה, וַיִּיחְיֶה,
 לַחְיֹות). דִּירִי אֹלְרוֹ,
 דִּירִילִדִי, יִשְׁאֲרִי, סֵאנֵן
 אֹלְרוֹ.
 שָׁבָה (יִשְׁבֶּה, וַיִּשְׁבֶּה) יִיסִירִי.
 אִיטְרִי.
 פֶּתָה אִלְרֵאנִדִי (וַיִּפְתָּה)
 נַפְתָּה. אִלְרֵאנִדִי,
 פֶּתָה, אִלְרֵאדִי, אִל־
 דֹּאטְרִי.
 נֶסֶה, דִּגְרִי, סִינֵאֲדִי,
 תִּנְרִיבֵא אִיטְרִי.
 צָנָה, סִימֵאֲרֵלֲאִדִי, יִסִּית
 אִיטְרִי צָנָה סִימֵאֲרֵלֲאִדִי
 אִמֵר קִבּוֹל אִיטְרִי,
 אִמֵר אֹלְוִנִדִי. צָוִתִי,
 אִמֵר קִבּוֹל אִידִסִים.
 בְּנֵא אִמֵר אֹלְוִנִדִי.
 הַחֶרֶה (חֶרֶה) דֹּאֲרִילִשְׁדִי.
 קֹהֲלֵנִדִירִדִי.
 תָּלָה, אִסְרִי, נַחֲלָה,
 אִסִּילִדִי.
 אָטֶם, אֹרְטִרִי, קֹפֵאֲדִי,
 הָאָטֶם, אֹרְטִרִי
 (אָוֶן).
 בָּחַר (יִבְחֶר) בָּפִי, אָתִּי פִי,
 לִפִי, סִימֵאֲרֵלֲאִדִי, אוֹסֶם
 בִּילִדִי.
 הָלֶם (יִיחָלֶם) אוֹפֵאֲטְרִי,
 קִירִדִי.
 גָּל (גִּיל) סִבִּינִדִי, שֵׁאז אֹלְרִי
 וַן (וֹון) טִיִּיִדִי, דִּפְרִנִי.
 חָם (חוֹם) עַד פִי, אִגִּיִדִי
 חֶסֶה עֵינֵי עַל פִי,
 אִגִּיִדִים.

רָם (רוֹם) אֹפֶסֶב אֹלְרוֹ,
 לָב פִי, עֵינֵי פִי, פֹּדוֹל
 אֹלְרוֹ.
 נִמְלֵט (מִלֵּט) קֹרְטוֹלִדִי.
 נִשְׁאָר (שֵׁאֲרִי), קֹהֲלִדִי.
 נַנְאֵנַח (אֵנַח), גִּזְוִסִנִדִי.
 הַשָּׁלִים (שָׁלֵם) בֹּאֲרִישְׁדִי.
 נֵר (רֵבִי גִרּוֹת XIII)
 מוֹם, קִנְדִיל, צֹרֶאק.
 שְׁמֵאֵל (רֵבִי בּוֹלוֹנְמִיִר)
 סוֹל טֵרֵאפֶּה, סוֹל אֵל.
 גִּזְרֵל (גִּזְרֵלִי רֵבִי) גִּזְרֵלֹתִי
 קֹרְעָה, (צָפִי), קִיסְמֵת.
 פִּלְפֵּל, נֵאסִיב, הַפִּסֵּל
 גִּזְרֵל, קֹרְעָה (צָפִי)
 בּוֹרֵאקִדִי.
 תַּחְנֵנִינִים, (י), יחִיד
 בּוֹלוֹנְמִיִר רִינֵאֲלֵר,
 יֹאֲלֶפֶק גִּזְוִבֵּלֵר; מִרְחֵמֵת.
 מַעֲלִילִים, (מַעֲלִילֵךְ),
 מַעֲלִילֵיכֶם, יחִיד.
 קוֹלֵלְנִימִיִרִי, אִישְׁלֵר.
 קִנְיֵן (יִין), קֹהֲלֵנִדִי, מֵאֵל.
 יָמִין (רֵבִי בּוֹלוֹנְמִיִר)
 סֵאנֵן טֵרֵאפֶּה, אוֹנֵן טֵרֵאפֶּה
 סֵאנֵן אֵל.
 רָכִיל (רֵכִיל) (VI), קֹהֲלֵנִדִי
 (קֹהֲלֵנִדִי), הַלֵּךְ רָכִיל,
 קֹהֲלֵנִדִי גִזְרִי, קֹהֲלֵנִדִי
 אִיטְרִי.
 חָמֶם, (V) יִיִרֵאֲמוֹלִיק,
 גִּזְוִנֵאֵחַ, אִישׁ חָמֶם,
 יִרֵאֲמוֹ אִרֶם.
 מַחְנֵן (מַחְנֵן) נִקְטֵא.
 סֵאנְנִיקִי.

זכם (שְׁכָמִי שְׁכָמוֹ) אומיו, אָנְסָא .	פְּרָסָה (XIV) נ' טוויאק .	עֲלִילָה, נ' , איש .
ן (מְנִי, מִנְךָ), מִן , מננא , (אללה ישראל יאבנדא קירק סנה זרבינדא וירדיגי אכמכ) .	וְעָקָה (XV ר') נ' , פֵּרִיִּיאַד פֵּינָאן .	אָךְ , לְכִין , אַנְגִּיא , סֶלֶט . יַחְדֵּי , בִּרְאֵבֵר .
	מִמְלָכָת , (XVI א') נ' , פֶּאֶרְשָׁאֵהֶלִיק .	

וְשִׁיעֲנֵי יְהוָה אֶלְהֵינוּ וְהִרְבֵּה חֲסִידֶיךָ עִמָּנוּ,
לְמַעַן בְּרִיתְךָ אֶת אֲבֹרָהֶם יִצְחָק
וְיַעֲקֹב .

חֵי יוֹסֵף אָמְרוּ לְהִרְגוּ וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַל תִּשְׁפְּכוּ דָם
וַיֵּד אֶל תִּשְׁלַחוּ בּוֹ לְמַעַן הִצִּיל אֹתוֹ
מִיָּדָם לְהַשְׁיבוֹ אֶל אָבִיו .

יֹסֵף קִרְדְּשִׁלְרִי אֲנִי אֱלֹדֹרְמָא
אִיסְטִדִילֵר , רֶאוּבֵן אִשְׁיטְמִי וְאֵדִי :
קֶאן דֹּכְמִיִּיא סִינִי , וְאֵא אֵל
סֹנְמֵאִיסִינִי . — אֲנִי אַנְלִרִינִי
אֲלִינִי קֹרְטֵאֲרִמֵק אִיצוֹן וְאֵי
בִּבְאִיסִנֵא גִרִי דִּנְדֹרְמֵכ אִיצוֹן .

זֶר בְּנֵי וְקִנְיָה חֲכֻמָּה וּמוֹסֵר לְמַעַן תִּמְצָא
חֵן בְּעֵינֵי כָּר רֹאשֶׁיךָ .

אֲוֹרֵן , אֲוֵלֹם , וְאֵקֵל וְאֵטֵרֵב אֲדֵב קֶאן .
אֲנִינִי אִיצוֹן כִּי גִזְמֵלֵא סִנִּי גִזְרִנִּילִרִינִי
גִזְרִנִּילִרִינִי אִשְׁרִינִילִיכ בֹּלֵאסִין .

אֶלְהֵינוּ ! גְּעִשָׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא לְמַעַנֵּנוּ וְאַל
תִּתֵּן נִחְלָתְךָ לְחֻרְפָּה .

אֶלְהֵינוּ ! בִּיזִים אִיצוֹן רִגִּיל גִּנְרִינִי אִיצוֹן
אִיִּילֵא וְאֵ אִוְלוֹשִׁינִי (מִילִלְחִינִי)
רִסִּילִיק גֵּא וִירְמֵא (כֹּרְלִיק גֵּא
דִּנְדֹרְמֵא) .

וַיִּשֶׁשׁ יְהוָה אֶת עַמּוֹ בְּעֵבֹר שְׁמוֹ
הַגָּדוֹל .

רַבְּבִי מִילְחִינִי גִנְרִינִי בִּיזִם אִיסְמִי אִיצוֹן
בֹּרְאִקְמֵא .

עֲבֹר נְפֹת אֲחֻכֶּם בָּא הָאֲלֵהִים
וּבְעֵבֹר תִּהְיֶה יְרָאָהוּ עַל פְּגִיבָם .

אֲלֵלָה סִיִּי תִגְרִיבֵא אִידֵמֵכ אִיצוֹן גִּלְרִי וְאֵ
אֲנִינִי אִיצוֹן כִּי אֲנִינִי קֹרְקִסִי יוּזִנִּיוֹנִינִי
אֲוִרִינִדֵא (אֲוִנִּינִדֵא) אִוְלִסִין .

כֹּחַ זֹאת הָעֲמֻדָּה בְּעֵבֹר הָרֹאשֶׁת
אֶת כָּחִי וְלְמַעַן סִפֵּר שְׁמִי בְּכָל
הָאָרֶץ .

בֵּן סִנִּי בִּנְיָן אִיצוֹן דֹּרְגִזִּים (סֵאג בֹּרְאִק-
רִים) סֵאג קֹוֹחִימִי גִזְסִטֹרְמֵכ אִיצוֹן וְאֵ
אִדִּימִי בֹוִטִין יִירֵדֵא נִקֵּל אִידֵמֵכ אִיצוֹן .

אי אברהם ני סאיייאן רבבי ! אנן
זורעתינע פלעסיג קולאקלירע
אָרטמא .

בן זנען ווא פוקראלרא ווא מיספערלא
מרחמת אידן פימסא אידים ,
אושמא בוגון פאקור ווא בוראקלמיש
אים ווא אלימדן דוטאן יוק דיר .

נא מוטלו סנא , תלמידים , פי בן אגלם
גיבי סבמיש אים ! זירא יאשליק
גונלרינרא עלם ווא תרפ ארפ
קואנדינ .

דון גורדונים פימסא עקללי ווא זנען דיר .
אקאמינ אַינרא גורדונים חאנים
שהרימיונ אגאסינע קריסי דיר .
ווא אולור (פי) אגרא סימארלרומא דינלר
איסניו בן יירינינע יאגמוריני
וקתינרא ויריר אים .

אגרא רבבי אללהני אונטור איסנ אללהני
רבבי סנא וירגני איי יירדן צבי
גאייב אולורסין .

אגרא קרדישנ פוקראלניר איסא מו אולוא
אנא יארדים איד ווא אלינדן דוט .
אגרא רבבי אללהני סנא זנגיניפ ווא צוק
מאל ויריר איסא גנלונג אונספלי-
מאסין (פיפערלנמאסין) .

סאקט אול פי רבבי אללהני אונטמאאי-
סין אנינ סמארלני שריעתלרני
ווא רסמלרני סאקלמאק איצון
(אוולא פי סאקלאמו סין) .

בו פנא תלמיד בבאסינע ווא אנאסינע
סוינא דינלאמדיר תרבייא אלממק
איצון (אוולא פי תרבייא אלמאדי) .

יהוה אשר בחרת באברהם ! אל פאמס
אניך לתפלת זרעו .

אני האיש אשר היותי עשיר ומרחם רלים
ואביונים , והנני רש היום ונעוב
ואין מחיוק בדי .

אשרך תלמידיו אשר אהבתך בבני ! פי
קנית חכמה ומוסר בימי נעוריך .

האיש אשר ראיתו אתמל חכם ועשיר .
הגברת אשר ראיתיה בבית דודי היתה
אשת נשיא עירנו .

והיה אם שמע השמעני אל מצותי ונתתי
מטר ארצכם בעתו .

והיה אם שכח תשכח את יהוה אלהיך
ואבדת מהרה מעל הארץ הטובה
אשר יהוה אלהיך נתן לך .

והיה כי יירש אחיך מחר ועזרהו ותחזק
בירו .

והיה כי יתן לך יהוה אלהיך עשר והון
רב אל ירם לבקד .

השמר לך פן תשכח את יהוה אלהיך
לבדתי שמר מצותיו ומשפטיו
וחקותיו .

התלמיד הרע הזה לא שמע בקול אביו
ואמו לבדתי קחת מוסר .

א. ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם
 סוולמדיץ בן דא אישטמדים ,
 אפה לא הודת לי וגם אני לא
 איללא פי בונן (כלט בונן
 אישטמדים) .

משה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדן וינהג הצאן אחר
 ומדבר . וירא שם אליו יהוה ויאמר ראה ראיתי את עני עמי אשר
 מצרים ואת צעקתם שמעתי ואחר להצילו מיד מצרים ולהצלותו מן
 הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה . כל־אמנה ויתום לא תענון
 = תענון ; אם ענה תענה אותו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע
 צעקתו ; ורחה אפי ורחמתי אתכם ברחב והיו נשיכם אלמנות ובניכם
 תומים . — והיה כאשר הויתם קללה בגוים בית יהודה ובית ישראל בן
 אושע אתכם והויתם ברכה . שמעו זאת הזננים והאזינו כלי־שבי הארץ
 התייה זאת בימיכם ואם בימי אבותיכם . נער הויתי גם זקנתי ולא ראיתי
 צדיק געזב וזרעו מבקש לחם . ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת
 המוות ואת המות ואת הרע . ברחמך אשר אנכי מצוה היום תשמרון
 מצוות למען תחיו ורכיכם . ברכות צדיקים ישמח העם ובמשל רשע
 יאנח עם . ברכות רשעים ירבה פשע . יהוה אלהיכם הרבה אתכם והזנכם
 היום כבבתי השמים . המרה אשר תשים עליה לא ירבה לו סוסים ולא
 ישיב את העם מצרימה למען הרבות סוס ; ויהוה אמר לכם לא תוסיפון
 לשוב בדרך הזה עוד ; ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וקסף וזהב לא
 ירבה לו מאד לבלתי רום לבבו מאחיו ולבדתי סור מן המצוה ימין ושמאל
 למען יאריה ימים על ממלכתו הוא ובניו עד עולם . — ידינו לא שפכו את
 הדם ועינינו לא ראו . יפתח יהוה לה את אוצרו הטוב את השמים לתת
 חסד ארצה בעתו ולברכה את כל מעשה ידיו וחליות גוים רבים ואתה
 לא תלוה .

וגר אלהים מרם יבבה (ושמואל שכם) בתיכל יהוה אשר שם ארון
 אלהים : ויקרא יהוה אל שמואל ויאמר הגני : וירץ אל עלי ויאמר הגני
 כי קראתי לי ויאמר לא קראתי שוב שכם וילך וישכב : ויסק יהוה קרא עוד
 שמואל גיכם שמואל וילך אל עלי ויאמר הגני כי קראתי לי ויאמר לא
 קראתי בני שוב שכם : ושמואל מרם ידע את יהוה וסרם וקלה אליו דבר
 יהוה : ויסק יהוה קרא שמואל בשלישית ויסק וילך אל עלי ויאמר הגני
 כי קראתי לי ויכן עלי כי יהוה קרא לנער : השמרו לכם פן יפתח לבבכם

וּסְרַתָּם וְעִבְרָתָם אֱלֹהִים אֲחֵרִים . הָאִישׁ הַזֶּה בָּא לְפָתוּתָךְ וְלִדְעַת אֶת כּוֹ
אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה . פְּתִיתָנִי יְהוָה וְאַפֶּת . אֶת אֲשֶׁר יֵאָהֵב יְהוָה יוֹכִיחַ וְכָאֵב
אֶת בֶּן יִרְצֶה . הֲלֹךְ רַכִּיל מְגִלָּה סוֹד וְנִאֲמָן-דּוֹחַ מִכֶּסֶף דָּבָר . חוֹן מִהֶבֶל
יִמְעַט וְקִבֵּץ עַל יָד יִרְבֶּה . בְּכָל-מָקוֹם עֵינֵי יְהוָה צְפוּת רָעִים וְטוֹבִים .
בְּרָצוֹת יְהוָה דְּרָכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלִים (= יִשְׁלִימוּ) אֹתוֹ . אִישׁ חָמָס
יִפְתָּה רַעְיוֹ וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא-טוֹב . תַּחֲנוּנִים יִדְבֹּר-רֶשׁ וְעֹשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת .
עֹשֶׂה צָדִיקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחַר לִיהוָה מְזֻבָּח . אִמָּם אֲזוּנוֹ מוֹעֶקֶת כָּל גַּם הוּא
יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה . עֹשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשַׁל וְעֶבֶד לֹוֹה לְאִישׁ מְלֹוֹה . רֵאשִׁית
חֲכָמָה קָנָה חֲכָמָה וּבְכֹרֶת-קִנְיִינָה קָנָה בִּינָה . אִמָּת קָנָה וְאֵל הַמְּכֹוֹר חֲכָמָה
וּבִינָה וּמוֹסֵר . בְּחֲכָמָה יִבְנֶה בֵּית וּבְתִבּוּנָה יִתְבּוֹנֵן . אֵל תַּעַן כְּסִיל בְּאוֹתוֹ
פֶּן תִּשְׁטֶה לוֹ גַּם אֶתָּה . עֲנֶה כְּסִיל בְּאוֹתוֹ פֶּן יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו , לֹךְ אֶל
נִמְלָה עֲצֵל רָאָה דְּרָכֶיהָ וַחֲכָם .

יְהוָה אֱלֹהִים ! הִנֵּה אַתָּה עֹשִׂית אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ בְּכֹחֶךָ הַגָּדוֹל
לֹא יִפְּלֵא מִמֶּךָ כָּל דָּבָר . גְּדוֹל הָעֲצָה וְכֵב הָעֲלִילָה אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת
עַל כָּל דְּרָכֵי בְנֵי אָדָם לִתֵּת לְאִישׁ כְּדָרְכּוֹ וּכְפָרֵי מַעֲלָיו . אַתָּה יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר פָּרַקְתָּ בְּרִית אֶת אֲבוֹתֵינוּ אֶת אֲבֹרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב
לִתֵּת לְיֹרְעָם אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחֹבָה אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּקֶּם אֶת דְּבָרְךָ כִּי צִדִּיק
אַתָּה . וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אַחִיו אֲנִי יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חַי וְלֹא יִכְלוּ אַחִיו לְעֲנֹת
אֹתוֹ . וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אַחִיו גִּשּׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם
אֲשֶׁר מִכְרַתֶּם אוֹתִי . אַחֹתִי אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִיה כִּנְפֹשִׁי חָלְתָה וְתָמַת פְּתָאם .
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם וְהִצַּלְתָּנוּ מִעֲבֹדָה קָשָׁה .
אוֹי לֹךְ הַנֶּעַר אֲשֶׁר לֹא קִנִּיתָ חֲכָמָה וּמוֹסֵר מִיָּמֵי נְעוּרָיֶךָ ! דּוֹד הַמֶּלֶךְ חָסָה
בֵּיתוֹ וּיִצְיָדוֹ יְהוָה מִיד כָּל אוֹיְבָיו הַמִּבְקָשִׁים אֶת נַפְשׁוֹ . לֹא חָסָה עֵין
קִין עַל הַבֵּל אַחִיו וַיְהִי בְּהִיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קִין עַל הַבֵּל אַחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ .
כָּל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁבָה הָאוֹיֵב שָׁבוּ אֶתְמַלֵּר הָעִירָה לְבֵיתָם וְאַחֹתִי לֹא
שָׁבָה . רִבְקָה רָצָה הַחוּצָה לִרְאוֹת אֶת הַנְּשִׂאָה הָעוֹבֵר לִפְנֵי בֵיתָהּ וְאַחִי
לֹא רָצָה לִרְאוֹתוֹ . רָעִי מִקְנֶה אֲבָרָם וְרָעִי מִקְנֶה לוֹט רָבּוּ כִּי מִקְנֵיהֶם רָבּוּ
מְאֹד וְלֹא יִכְלוּ לִשְׁבֹּת יַחַד . הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר שָׁבוּ אֹתָם הַמִּצְרַיִם לֹא שָׁבוּ
לְבֵיתָם עוֹד . אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה לֹא חָסוּ בָּאֱלֹהִים וְגַם אוֹיְבֵיהֶם לֹא חָסוּ
עֲדֵיהֶם וַיִּשְׁפּוּם . בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גָּלוּ מֵעַל אֲדָמָתָם וְכָל אוֹיְבֵיהֶם גָּלוּ וַיִּשְׁמָחוּ .
וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֶל שָׂרִי אֲשֶׁתּוֹ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יִפֹּת מֵרָאָה אָתָּה .
וְהִיָּה כִּי יִרְאוּ אֹתְךָ הַמִּצְרַיִם וְאָמְרוּ אֲשֶׁתּוֹ זֹאת וְחָרְגוּ אֹתִי וְאַתָּה יָחִיד .
אֲמַרִי נָא אַחֹתִי אָתָּה לְמַעַן יִיטֵב לִי בַּעֲבוּרְךָ . וְהִיָּה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם

בניכם מה העבודה הזאת לכם ואמרתם זָבַח פֶּסַח הוא ליהוה. נביא אקים להם מִקֶּרֶב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אֶצְנֶנּוּ. והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אִשֶּׁר ידבר בשמי אנכי אֶדְרֹשׁ מֵעַמּוֹ. תִּרְבֶּינָה שְׂמֹחוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.

בני ישראל מסדרא ד׳רש יוז סנה אוטורדילר וא יאיירדילר וא צוק אנלדור פגאית. שהרימיו ואבט אוטונדוגי גוני ביזים פגלרימיו גנדי אלדרי אילן אסילדילר דושמאניג ארינא דושממב איצון. רבבי אלגישלאיא פני וא יאיילשא פני וא צוק אידא פני. סן קיזקדשים, חסמא פין וא נא איצון גאניג קינאר פין וא אכמב יימו פין? קיזקדשלים! פו גאהיל חלאייקלרא אנלריג גליריג גיפי קרשיריק וירמגז פין סין גא אנלרא בגומיאסיגז. פו גאהיל קרילרא אנלריג גלילפלי גיפי קרשיליק ויריגז (נקבה) פין גנדי גולרינדא עקללי אולמאסיגלר. שרה ורבקה! קאנפו גומיאסיגז וא סיר אשפרטמייאסיגז. קאנפוגז וא סיר אשפרטן פיםסאלר ביר פיםסאייג גוונדא שיריגליב בולמאזר. קרדשלים! פנא אישלר אידמייאסיגז וא אחתיאר בבאמיו דאריקטמאייאסיגז. אללהיג מלאכי הקרני שרה חאנימיגז אוגונדן קאצדיגנדא יאפנדא גורדי וא אגז דדי: חאנימיגז גרי דון וא אנגז אללריגז ארמינדא מטיע אול (זאבן אול, תפעל). קינארמיש (נפעל) גאני אכמפגא דויידר. פין דון קורעהלר בוראקדיק וא קורעה יצחק גא ושמואל גא דושי. אללהי פיםא אקרן אידר סיגז? רבקה! נא איצון פגז ביר סון קרשיליק וירמייא איסטמו פין? פו יראמו פיםסאלר (איש, חקם) פגז אילן בארישמאייא ראוי אולרלר מי (קצת) קיזקדשים! פנים רובאמי חצאן דיפוי חבמיל אידר פין? שרה ורבקה! סין פגז ביר אז אחצא בורגא וירר מי סיגז? אוגלאנלרים! פו אדמלרא בורגא וירמייאסיגז וירא אנדר יראמו פיםסאלר דיר. קרדשים! פו צוסט אדם פני אדראמאייא גלדי, קלביג אניג גחאפלינא אלדאנמאסין. אגר פין אללהיג סווינא סיוא סמארלאדיג סמארלינדן אוג טראפא וא סוג טראפא קאיירלמיינא (קאיירלממאק איצון) דילר איסגז אללה אללריגז אישלריגז אלגישלר וא פין צוק סללמא בורגא וירר סיגז וא סין בורגא אלמאז סיגז, אכלר יאפר סיגז וא אוטורר סיגז באגלר וא פחצאלר דיפר סיגז וא מייבאלרי ייר סיגז.

אנאם! פו גניא מומי סגדורמא. קיזקדשים מומי סגדורדי וא פן קראגליק דא ביר שיי גורמייר אים (עתידי). גאהיל דר עגלמיג עאייריגליגני

גורמולר. ביציב קרדשים בתוך אורוגני אונרנמדי וא אגא מועללים בגאית דארילדי (קהרלנדי). רבבי סינאמאיאסיגיו. ישי אגלו דוד ניג תפלה לרי תכמיר אולדור (פלה, פעה) סיוג אישלירגיו חזאן תכמיל אולדור. סיוא אייליב אינדלרא אייריב אידיגיו וא ביר כימסאיא פנאליק אידמגיו. גל וא דאגא ציקאייק. בגים! קולוגא דארילמאיא סין (חרה, אף, על). זירא פרעה נאסלי איסא סן דא אוולא סין. אנר פנא יולדריגיו דזנר איסגיו וא אללהיג סמארלריני סאקלאר איסגיו מוטלאקא סאג אולור סיגיו וא אולמו סיגיו. תלמידלרים! נא איצון בו שאשקיא אנג שאשקילגיו גורא קרשיליק וידריגיו וא נא איצון סיו דא אקרן אולדוגיו? פחצאלר דיפגיו וא מייבאלריני ייגיו. באגלר דיפגיו וא אנלריג שראפיני איציגיו. אביגיו דא אוטורדוגיו דא וא יולדא גודיגיו דא יאטריגיו דא וא קאלקריגיו דא יידיגיו דא וא איצדיגיו דא רבבי מדה אידאסיו (פרה). בו דירגיו מייבאסיו דא יימאיאסיגיו פי איציגיו אגרימאסין (פי גאגילר כפסיולגיו כפסיולנמאיאסיגיו) שרה ורבקה! סיו נא איצון אגלייר סיגיו! נאסלי אגלמאייק? ביום ביופ קרדשימו אפאנסיו אולדי. שראב צוק איצמגיו פי סרחוש אולמאיאסיגיו וא סיו גורלדדן אוטאנמאיאסיגיו (יעני סיו גורלדא עאייבלי אולמאיאסיגיו). אללהים! סנדן גידי עיו אללה יוק דיר.

קיום! צוק אגון וא ערם וא תרבייה צוק קואן; אנג איצון סני גימלא גורנר סני בגנסילר (גימלא סני גורלריג גורלריגא שיריגליב בולאסין). קוקרדשלים! סין בו איי אישי דגיל בנים חמרים אוצון, אללהיג ביופ אדינג חטרי איצון אידיגיו. תלמידלרים! טנבל אולמאגיו אנג איצון פי סיוא איי אולא. ואר, אכמגי סבינן אילן ייא וא שראפיני שן (שוב) גוגר אילן איי. ואריגיו, קיולרים, וא פוקרא קרייג סאגליגיו (שדום) גורגיו (יעני נא חאדרא דיר, סאג מי דיר גורגיו). נאסרי פי פוקראלר אוולא דא מאלי צוק אידן וגניגלר אולומיג אליגן קורטלמאולר. אי מאלי צוק דוושירן וגני! אולם אילן שרפן גסר מי סין פי אולמאסין (לכרת) בגים! ביודן אייליגיו איאמא אנג איצון פי ביליפ פי סניג גורלריגא שיריגליב בורמיש אי. רבבי! סגא סיגניר איס אנג איצון פי אוטאנמאיים (למען). בבאמיו אולגני וקת ביזא שראב איצממאמיו איצון וסיית איטדי. סיו גורדוגיו דירבר קיולר יארין דאגא ציקג דיר. אללהימו! בגאית אוטאנדיק, ארליק יוודרימיו אורטי, זירא סגא גנאחבר אולדוק. גיוזא דר נא פי סימארלר איסג אידר איז וא דר גראיא

ביזי וילל'אר איס'ג וואריר איז. תרמידדרים! צפיב אול'ג'וז וא איש'ר'יג'וז. תכמיל איד'יג'וז. בן בוג'ון סיוי בוראקמאם, אנג'א אג'ר איש'ר'יג'וז תכמיר אידר איס'ג'וז. יעקב אול'ל'ר'ינא דועא וירופ תכמיר אימדיג'וז גיפי ימאג'נא יאטרי וא א'ורום יוכ'סיני יוכל'אדי. בגא איי דיר פי סניג' רסמל'יג'וז אונרנמב איצון קיינאלדים. נא איצון סיוא אמר אולונדיג'וז גיפי אידמדיג'וז (נא איצון אידמדיג'וז נאסרי פי סימארלנדיג'וז)? בגא נאסלי אמר אולונדי בן אורא אידר אים. ירושלם פארשאהי וא אניג' בגלרי וא אגאלרי בקל גא ייסיר אולונדילר. אללהים! יולרימי סגא קאלדידמאיא (תריס) אומאנדים וא ארלאנדים וירא צוק גונאחבר אולרום.

איש זקן ותמורו.

איש זקן רעה על פני השדה את תמורו בימי מרחמה; וישמע פתאם קול אויבים מרחוק ויאמר אל תמורו: מהר וננוסה לנו ונמלט מן יוליכנו בשבי. ותתמור לא זו ממקומו ויאמר: שאלה לי אליה אדוני! אם ישפוני האויבים האלה הישלחוני לתפשי ויסירו מספלי שכמי אם לא? ויען תזקן ויאמר: לא. — ויסף התמור לדבר עוד ויאמר: אם בן לפה זה אינני לנוס? מה יסבן לי כי אתה אעבד או אתם אם גם תחת ידם גם תחת ידיה גורלי תספך הרסן והמקט?

פרסת התמור.

האריה חלה את חליו אשר ימות בו. אין עוד לבו לטרת־טרת, ברו עזבתו ואור עיניו גם תם אין אתו; ויובח במבאובים על משכבו וכמעט לא נשארה בו נשמה. והתקרבנה החיות לנקם את נקמתן מבעו: חזיר היער נשכו בשניו; השור נגחו בקרניו; והתמור גם הוא נגפו בפרסותיו ויהלום את גלגליתו. ויהי במוותו ויאנח האריה ויאמר: קשה לי פרסת התמור מכל־התרפות אשר תרפוני אויבי והנני מת פעמים.

§ 41

לבר, סאלט, יאלינג'וז, באשקא, מאערא (מעדרא), בשקניא, (לברדי, אוז אומא, לברדי, לברדי, לברדי) לבר—לבר, בשקניא בשקניא. אנני ישב לברדי בביתי, בן אבימרא יאלינג'וז (אוז אומא) אומרוייד אים.

לפיה תשוב לבדך פה , נא איוצן בודרא יאלינג'ו אוטווייר סין ?
אפי תלכה לבדה , אנאם יאלינג'ו גיטרי .
בני נשאר לבדם אוטלאנלרים יאלינג'ו קאלדילר .

לבד מתלמידי , תלמידלרימח מאעדא (מעדרא) .
לבד מנדרים , אינייהלריניזון מאעדא .
לבד מפני , בנדן מאעדא , בנדן גיירי .

מלבד בני , אוטלומדן מאעדא , אוטלומדן גיירי .
מלבד פלנדרים , גיטלא אינייהלריניזון מאעדא .
אין עוד מלבד , אנדן מאעדא יוק דיר .

בני לבד ובנותי לבד , אוטלאנלרים בשקניא וא קיולרים באשקאניא .
העבדים לבד והשפחות לבד , קוללר בשקניא חלאייקלר בשקניא .

חלילה , חאשא ! חוזק אולא ! אללה סאקלאיא !
חלילה לא חמות , חאשא (אללה סאקלא יא) ! אולמו סין .
חלילה לי ! בנדן חוזק אולא , בנדן חוזק דיר .
חלילה לאל מרשע , חאשא אללה יראמזליק (אגריכ) דן , אללה דן
אגריכ איראק דיר .
חלילה לי מעשות זאת , בוני אירמכ בנדן חוזק אולא . חאשא , בן
בוני אירמכ .
חלילה לי מזה , אללה'ג טראפנידן בו בנדן חוזק אולא .
חלילה לי מזה אם אעשה אללה'ג טראפנידן בנדן חוזק אולא כי בן
את הדבר הזה . בו אישי אידאיים . אללה סאקלאיא ! בן
בו אישי אירמכ .

אמה הוא האלהים לבדך , אללה ולינג'ו סן סין , אללה סאלט סן סין ,
אמה הוא האלהים אשר אברם ני סאילאיאן אללה סן סין .
בחרת באברם .

כ פ ו ל י ם					
קל		קל		נפעל	
סבב , צווראלדי ,		סבב , צווראלדי		סבב , צווראלדי	
לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה	לזכר	לנקבה
סב	סבָה	סבב	סבָבָה	נִסב	נִסבָה
סבּות	סבּות	סבּבּת	סבּבּת	נִסבּות	נִסבּות
סבּותי	סבּותי	סבּבּתי	סבּבּתי	נִסבּותי	נִסבּותי
סבּו	סבּו	סבּבו	סבּבו	נִסבּו	נִסבּו
סבּותם	סבּותן	סבּבּתם	סבּבּתן	נִסבּותם	נִסבּותן
סבּונו	סבּונו	סבּבּנו	סבּבּנו	נִסבּונו	נִסבּונו
יִסב	תִּסבּ	יִסבּ	תִּסבּ	יִסבּ	תִּסבּ
תִּסבּ	תִּסבּי	תִּסבּ	תִּסבּי	תִּסבּי	תִּסבּי
אַסבּ	אַסבּ	אַסבּ	אַסבּ	אַסבּ	אַסבּ
יִסבּו	תִּסבּינָה	יִסבּו	תִּסבּינָה	יִסבּו	תִּסבּינָה
תִּסבּו	תִּסבּינָה	תִּסבּו	תִּסבּינָה	תִּסבּו	תִּסבּינָה
נִסבּ	נִסבּ	נִסבּ	נִסבּ	נִסבּ	נִסבּ
סבּ	סבּי			תִּסבּי	תִּסבּי
סבּו	סבּינָה			תִּסבּינָה	תִּסבּינָה
סבּ	סבּה	סבּבּ	סבּבּה		
סבּים	סבּות	סבּבּים	סבּבּות		
		סבּובּ	סבּובּה	נִסבּ	נִסבּה
		סבּובּים	סבּובּות	נִסבּים	נִסבּות
סבּור	נִסבּר סבּ	סבּבּ	נִסבּבּ	תִּסבּ	תִּסבּ
	נִסבּר פֿסבּ פֿסבּ	פֿסבּבּ , פֿסבּבּ		פֿסבּבּ , פֿסבּבּ	

כ פ ו ל י ם					
פ.ע.ל		פ.ע.ל		התפעל	
ס ב ב סובב צורלרי .		ס ב ב סובב צורלרי .		ג ל ל התגולל יוצארלרי .	
לזכר	לנקה	לזכר	לנקה	לזכר	לנקה
סובב	סובבה	סובב	סובבה	התגולל	התגוללה
סובבת	סובבת	סובבת	סובבת	התגוללת	התגוללת
סובבתי	סובבתי	סובבתי	סובבתי	התגוללתי	התגוללתי
סובבו	סובבו	סובבו	סובבו	התגוללו	התגוללו
סובבתם	סובבתם	סובבתם	סובבתם	התגוללתם	התגוללתם
סובבנו	סובבנו	סובבנו	סובבנו	התגוללנו	התגוללנו
י.ת.י.ע.	יסובב	תסובב	תסובב	יתגולל	תתגולל
	תסובב	תסובב	תסובב	תתגולל	תתגולל
	אסובב	אסובב	אסובב	אתגולל	אתגולל
	יסובבו	תסובבנה	תסובבנה	יתגוללו	תתגוללו
	תסובבו	תסובבנה	תסובבנה	תתגוללו	תתגוללו
י.י.ע.	סובב	סובב	סובב	התגולל	התגולל
	סובבו	סובבנה	סובבנה	התגוללו	התגוללו
י.י.י.י.	מסובב	מסובב	מסובב	מתגולל	מתגולל
	מסובבים	מסובבות	מסובבות	מתגוללים	מתגוללות
י.מ.י.	נפרד סובב			התגולל	התגולל
	נסמך סובב , פסובב			התגולל	התגולל

קל • יִסֵּב , יִסֵּב – וְיִסֵּב
הפעיל יִסֵּב , וְיִסֵּב או וְיִסֵּב

הָאֵל תָּמִים דָּרָבָּ = דָּרָבָּ הָאֵל תָּמִים :
יְהוָה בְּשָׁמַיִם בָּסֵאוֹ = כָּסֵא יְהוָה בַּשָּׁמַיִם .
אֶת הָעָם הָעֵבֶר אָתוֹ = הָעֵבֶר אֶת הָעָם .
קִיץ וְחָרֵף אָתָּה יַצְרָתָם = אָתָּה יַצְרָתָם קִיץ וְחָרֵף .
אֲנַחְנוּ יָמִינוּ כָּצֵל = יָמִינוּ כָּצֵל .
אָתָּה אֱלֹהֵי יִרְדָּה עֲשׂוּנִי = אֱלֹהֵי ! יִרְדָּה עֲשׂוּנִי .

לָבֵשׁ , גִּידִי , הִלְבִּישׁ , גִּידִירִי , הִלְבִּישׁ אֹתִי , הִלְבִּישְׁנִי ,
בְּנֵי גִימִיָּא מִנְּבוֹר אִיטְרִי , בְּנָא גִידִירִי .
רָאָה , נִרְדִּי : הִרְאָה , נִרְמִירִי , הִרְאָה אֹתִי , הִרְאֵנִי ,
בְּנֵי נִרְמִיָּא מִנְּבוֹר אִיטְרִי , בְּנָא נִרְמִירִי .
אָבֵל , יִידִי , הָאָבִיל , יִידִירִי , הָאָבִיל אֹתִי , הָאָבִילֵנִי .
בְּנֵי יִימִיָּא מִנְּבוֹר אִיטְרִי , בְּנָא יִידִירִי .
שָׁמַע , אִישִׁיטְרִי הִשְׁמָע , אִישִׁיטְרִירִי , הִשְׁמָע אֹתִי הִשְׁמִיעֵנִי
בְּנֵי אִישִׁיטְמִיָּא מִנְּבוֹר אִיטְרִי בְּנָא אִישִׁיטְרִירִי .

ס' צ' ש' . שָׁנַע . הִשְׁתַּנַּע , בְּלִי נִרְנִירִי .
שָׁכַר " הִשְׁתַּכֵּר , סִרְחֻשׁ נִרְנִירִי .
סָחַר " הִסְתַּחֵר , גִּיזִילִי אֹלְדוֹ .
סָפַח " הִסְתַּפַּח , קוּשׁוּלְדִי מִיִּנְדִּירִי .
צָדַק " הִצְטַדַּק , חִנְדִּירִי אֹלְדִי , נִנְדִּירִי חִנְדִּירִיָּא .
צִיקְרִמִּיָּא מִלֵּאב אִיטְרִי .

ד' ט' ת' . דָּבַר " הִדְבֵּר , סוּלְשִׁירִי ,
טָהַר " הִטְהַר , פִּאכְלֵאנְדִי .
חָמַם " הִחַמַּם , טוּגֵל אֹלְדוֹ .

* שָׁתָה . הִתְפַּעַל . * הִשְׁתַּחֲוֹתָה , הִשְׁתַּחֲוֹתָה (2) . הִשְׁתַּחֲוִיתָ , הִשְׁתַּחֲוִיתָ וכו' .
שָׁתָה . הִשְׁתַּחֲוֹתָה (נִשְׁתַּחֲוֹתָה) ; הִשְׁתַּחֲוִיתָ ; הִשְׁתַּחֲוִיתָ וכו' .
צוּר . הִשְׁתַּחֲוֹתָה , הִשְׁתַּחֲוִיתָ ; בִּינְנוּ . מִשְׁתַּחֲוֹתָה , מִשְׁתַּחֲוֹתָה וכו' .
מִסִּיר . הִשְׁתַּחֲוֹתָה ; הִשְׁתַּחֲוִיתָ , לְהִשְׁתַּחֲוֹתָה וכו' .

- בָּז אוּ בָּזוּ , (בָּזָה = בָּזוּה ; בָּזוּ = בָּזוּה ; בָּזוּנוּ = בָּזוּנוּ ; עֵתִי יָבוּ , יָבוּהוּ) מלאדי .
בָּזוּ שָׁלָל , אולגיא מלאדי .
חָג אוּ חָגָה (עֵתִי יָחַג , יָחַגוּ , בינוני , חוגג) באייראם איסדי , חגיליפֿ נָא נִסְדִי ; באייראמליק ירושלם נָא נִסְדִי .
חָם , (עֵתִי יָחַם , יָחַמוּ) סיגאק אולדו , איסינדי , קויינדי .
חָלָל , לִישׁ אולדו . לִישׁא רִנְהוּ , אולדי . נָחַל (עֵתִי יָחַל , מִקּוֹר הַחַל , יִיגִיל אולדו . בֹּר אולדו (עוֹזוּ שִׁי אִיצוֹן . חָלָל , יִיגִיל איסדי , בֹּר איסדי .
הַחַל (הַחֲלוּת , במַּה הַחֲלוּת) באשלאדי , יִיגִיל איסדי , עוֹזוּ בֹר איסדי .
רַע , (עֵתִי יָרַע , פִּנָּא אולדו . הָרַע אוּ הָרַע (הָרַעוּת , הָרַעוּתָם) פִּנָּא איסדי , פִּנָּאליק איסדי - רַע אוּ רָעָה , (עֵתִי יָרָע) סינדי , קירילדי .
קָל (עֵתִי *יִקָּל *יִקָּרוּ) יִיגִיל אולדו בֹּר אולדו . בֹּר גִּדוֹנדי . נָקַל אוּ נָקַל , יִיגִיל אולדו , בֹּר , ביציב אולדו . קָקַל , קארנאדי .
הָקַל אוּ הָקַל (עֵתִי יָקַל , יָקָרוּ) יִיגִיל איסדי .
רָנָן אוּ רָן , (עֵתִי יָרָן , יָרָנוּ) קיצקירדי , סְבִינָן סרדאחי אילן באַנְדִי , סְבִינְדִי , בינאנדי : רָנָן , (יָרָנָן) סְבִינְדִי , בינאנדי . הָרָנָן (יָרָנִין) סְבִינְדִי .
רָם (עֵתִי *יָרָם *יָרָמוּ אוּ *יָרָמוּ) מוגל , דורום אולדו , תפמיל אולדי . ביסדי , דופנדי . רָם , מוגל איסדי , תפמיל איסדי , דופסדי , ביסטירדי .
רָרָה (עֵתִי יָרָר , יָרָרוּ) קרנאדי . לענת וירדי , ביר דועא וירדי .
שָׁלָל (שָׁלֹחַ , שָׁלָלוּ , עֵתִי יָשׁוּר יָשׁוּרוּ אוּ יָשָׁלְלוּ מִן שָׁל אוּ שָׁלָל) אולגיא אולדי . אולגיא מלאדי .
בָּחַן (יָבַחַן) סינאדי , תגריבא איסדי , נָבַחַן , תגריבא אולגנדי . אספאר אולגנדי , חָמַד (יָחַמַד) סוקלאנדי , בגנדי , ביר שינא גִּזוּ בוראקרי , ביר שִׁי בירינָן זורונא אלדי .
חָלַק (יָחַלַק) יילמא אימשאק אורדו , הַחֲלִיק , יילמא אימשאק איסדי . הַחֲלִיק לָשׁוֹן , דיליגִלִּי איסדי . ראטלי דיללי אולדו . חָמַם (יָחַמַם) זולמלאדי .
חָסַר (יָחַסַר) אכסיב אולדו . נוקסאן אולדו , ביר שִׁי דא אתתיאנדי אולדו , לא חָסַרְתִּי רָבָר , ביר שִׁידא נוקסאנדינִיפ יוק דיר , יוק אירי .
עָלַם (יָעָלַם) גיזלדי , נָעָלַם , גיזלי אולדי , הָעָלַם , גיזדי . הָעָלַם עֵין מָמְנִי , בגנן גִּזוּ אורסדי , בגִּל אעתיבאר אירסדי .
נָפַל (יָנַפַּל) דושדי , אכסיב אולדי , גִּם אולדי , לא נָפַל אָנְכִי מִכָּם , בֵּן סיוֹן כִּם דגיל אים .
נָח (קָל מִשֵּׁי נַח , עֵתִי יָנוּחַ) רחתלנדי , קנדי , הָנִיחַ , רחת איסדי , רחתליק וירדי .
צָץ (קָל מִשֵּׁי צִץ , עֵתִי יָצִיצַי) ציצב אצדי , ציצבלי .
יָפָה (עֵתִי עֵם יָוִי הַדּוֹפָה וַיָּיַח) דילבר אולדי .
חָזָה (יָחַזָה) גִּדְרִי באקרי . נזאר איילדי ,
נֹחַר (יָחַר) קאלדי , אָרְסְדִי הֹחֵר , קאלירדי , - ארטטירי .
בָּרָשׁ (I) דִּי שִׁמְשֵׁר (דירב) צִיץ (I) דִּי , ציצב , עִפְעָפִים (I) פִּירִפִּילר .
קִיר (I , רבִּי קִירוֹת XIII) דוואר , היסאר .
אָנֹשׁ (רבִּי) אָנְשִׁים ; אָנְשִׁי ; אָנְשִׁי) בִּישׁ אינסאן .

פֶּנֶךְ (פְּנִינִים, פְּנִי, פְּנִי) קִנְיָן, בֶּן-בֶּנֶךְ, קִנְיָן
סְחָבָה, קִנְיָן, קִנְיָן (עֵינֵי קִנְיָן)
חֶרֶף, ו' קִישׁ
קִישׁ, ו', יֵאוּ, יֵאוּ יִמִּישׁ .
בַּעַל, בַּעַל (בִּיר אֲבִינִי אֲדִי).
בִּו, ו', מִלֵּא .
גִּבְהָ, (VIII א') ו', אֲפֻסְלִיב
גִּבְהָ לֵב, קִלֵּב אֲפֻסְלִיב .
פְּחֻלִּיק .
חֹל, ו' יִגְלִילִיב (עֵזִיז)
מִרְסִי .
חֲסִידָה, חֲסִידָה (קִישׁ)
קִרְטָל (2) .

אָמַל בַּעַח עָרַב רָשָׁעִים רַבִּים נָסְבוּ עַל
הַבַּיִת אֲשֶׁר בּוֹ יִשְׁכְּהָ אֱמִי לְבָרָה
וַיֹּאמְרוּ לְהַרְגָּהּ וּלְכוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר
בְּבֵית .

כֹּל-אֲנִישֵׁי בֵּיתִי הָלְכוּ לִירוּשָׁלַם לַחֹג אֶת
תֵּג הַסְּפֹת, לְבֵר מֵאֲחֹתֵי
אֲשֶׁר נִשְׁאָרוּ לִבְדֵּן בַּבַּיִת.

הַאֲוִיבִים בְּזוֹ אֶת־שָׁלֹל עִירָנוּ וְלֹא הִחֲזִירוּ
מֵאוֹמֶת מִדְּבַר הַיָּחָס אֲשֶׁר יָאָבֵל.

דוֹשְׁמָאנְלֵר שְׁהִרְמִימִיז' גִּזְמֵלֵא אוֹלֵא' אֲסִינִי
טֵלֵאדִילֵר וּא יִלְגֵ'כ אֲכֻמֵּכ רֵן גִּיֵּרִי
בִּיר שִׁי קֵאלִירִמֵּאדִילֵר .

הַיִּשְׂרָאֵלִי קָרָא אֶל הַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת
כָּל-אֲנָשֵׁי הָעִיר וַיּוֹשֶׁב אֶת הַתְּקוּוֹתָאִים
אֶת הָאֲנָשִׁים לְבָד וְאֶת הַנְּשִׁים לְבָד
וַיֵּשֶׁם לַפְּנִימָה לְאָכֹל לֶחֶם לְבָדָם וְ
לֶחֶם לְבָדָן .

(קרילדא) בשקג'א בשקג'א יימיא
פודו (יימפ וירדי) .

בין — ביום גוגלרימוז פולנא ציפ דיר, סן
איסא — סניץ יללרין דופנמזר.
יא רבבי אללה! סן קולונא ביפלציני וא
קווחלי אליני (קוררתיני) גוסטורמיא
באשלאדיני, וירא פים גופרא וא
יירדא סניץ ציבי אללה פי סניץ
אשלאדיני וא ג'בבארליקריני ציבי
אדא?

סן אוולא קרי סין פי דונדוני צונינרן בו
גונא קדר ביר שיירא נוקסאנליק
גורממש סין.

סיו אוולא יראמזר סיניו פי פנאליק אדמו
איסניו איומאוו סיניו וא יוכניו
וולומלאניר (קאצר).

בו זנניני גנולו פפ אוכסב אולרו וא
גולרי פפ אוכסב אולרור
(פודולנרי).

בבאם בו אוכסון פוקראלרי אנ'רי.

סניץ ג'ואבלרין יאנרן מילאיים דיר.

בן דא איסא — בנרן אוואק אולא פי בן
רבביא גונאחבר אולאיים וא סניץ
איצון ריג'א אירמפרן ואו גצאיים!

רבביץ טראפנירן בנרן אוואק אולא פי בן
בבאלרימיץ מילפני סנא ויראיים.

סן גוסטורולדיני (סנא גוסטורולרי) וא
בילמליסין פי רבבי, אללה או דיר,
אנרן ציירי דחי יוק דיר.

סני אוגומלמפ איצון גופרן סנא ססיני
אשיטטירדי, וא ייר אוזרינדא סנא
ביוכ אטישיני גוסטורדי, וא
פלאמלריני אטישיג איצינרן
אשיטטיג.

אנרנו ימינו פצל ואסא דוא וישנוקיף לא
יחמו.

יהוה אלהים! אסא תחלות להראות את
עבדך את גרלך ואת ירך התורה,
אשר מי אל פשמים ובארץ אשר
ישעה כמעשיף — זכנבורוטיף?

אסא הוא האשה אשר לא חסרת דבר
מיום הולדה עד היום הזה.

אתם הם תרשעים אשר לא תישנו אם
לא תרעו ונגולה שבתכם.

העשיר הזה גבה לבו ורמו עיניו מאד.

אבי חסה עינו על העניים החומים
האלה.

אסא דברך רבים משמן.

גם אנכי חלילה לי מחטא ליהוה מחלל
להתפלל בעדכם.

חלילה לי מיהוה מקמי את נחלת אבותי
לך.

אסא תראית לדעת פי יהוה הוא האלהים
אין עוד מקדבו.

מן השמים השמייעך את קולו לפרק
(=לפרק) ועל הארץ הראך
את אשׁו תגדולה דברך שמעת
מחוך האש.

מִלֶּךָ שׁוֹפֵט פֶּאֶמֶת דָּלִים כְּסָאוֹ לְעַד יָכוֹן . הָאֵל תָּמִיד דִּרְבּוֹ אֲמִתָּה
 יְהוָה צְרוּפָה מִן הַכָּל תְּחוּסִים בּוֹ . יְהוָה בְּשָׁמַיִם כְּסָאוֹ עֵינָיו יִחוּז
 עֹפֶעֶפִיו יִכְתֹּנוּ בְּנֵי אָדָם . חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה . אִתָּה הַצִּבְתָּ כָּל גְּבוּלוֹת
 אֶרֶץ מִיָּן וְחִרְף אִתָּה יִצְרָתָם . וְגַם אֶת בֶּן הָאֲמָה לָגוּי אֲשִׁימָנוּ בִּי וְרַעְיָהּ הוּא .
 יְהוָה הִבִּיא רָעָה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרִי מַחֲשָׁבוֹתָם , כִּי עַל דִּבְרֵיו לֹא הִקְשִׁיבוּ
 וְתוֹדָתוֹ וַיִּמָּאֶסּוּ בָהּ . מִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בַּתּוֹךְ הַיָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ
 מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנְעֻוּ בּוֹ פֶּן תָּמוּתוּן . אֶת כָּל אֲנָשִׁי בֵּיתִי הֶעֱבַרְתִּי אִתָּם אֶת
 הַנֶּהֱרֵה הַיּוֹם מִלֵּבֶר בְּנוֹתַי אֲשֶׁר אֶעֱבִירָן אֶת הַנֶּהֱרֵה מִתָּר . אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר
 אָדָּבֶר אֵלֶיךָ אֹתוֹ תִּדְבֹּר . הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגִּבְעִי בִּידוֹ הוּא יִהְיֶה לִּי עֶבֶד .
 הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נִתְּתָה (= נָתַתָּ) עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה לִּי מִן הָעֵץ וְאָכַל . אִתָּה הוּא
 הָאֱלֹהִים לְבָדָה אִתָּה עֲשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל צִבְאֵם הָאֶרֶץ
 וְכָל־אֲשֶׁר עֲלֶיהָ הַיָּמִים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאִתָּה מִתְּחִלָּה אֶת כָּל־שֶׁם וְצִבְאֵם הַשָּׁמַיִם
 לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים . אָמַר אֲמִרְתִּי בֵּיתָךְ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְכוּ לִפְנֵי עֵד עוֹלָם
 וְעַתָּה תִּלְלֶהָ לִּי כִּי מִכְבְּדִי אֶכְבֵּד וּבִזּוֹי יִקְלוּ . תִּלְלֶהָ לָךְ מַעֲשֵׂוֹת בִּדְבַר
 הַזֶּה לְחִמִּית צָדִיק עִם רָשָׁע וְהִנֵּה בְּצָדִיק בְּרָשָׁע חֲדִיקָה לָךְ , הַשׁוֹפֵט כִּי
 הָאֶרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט ? תִּלְלֶהָ לִּי מִיְּהוָה מִשְׁלַח יָדִי בַּמַּשִּׁיחַ יְהוָה . תִּלְלֶהָ
 לִּי מִיְּהוָה אִם אֶעֱשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לְאֶרֶץ לְמַשִּׁיחַ יְהוָה לְשַׁלַּח יָדִי בּוֹ כִּי
 מַשִּׁיחַ יְהוָה הוּא . וַיַּעַן הָעָם וַיֹּאמֶר תִּלְלֶהָ לָנוּ מֵעוֹב אֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 לְעֶבֶד אֱלֹהִים אֲחֵרִים ; כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוּא הַמַּעֲרֶה אֶתָּנוּ וְאֶת אֲבוֹתֵינוּ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּתֵי עֲבָדִים וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְעֵינֵינוּ אֶת הָאֲתוֹת הַגְּדוֹלוֹת
 הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמְרֵנוּ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכֵנוּ בָּהּ וּבְכָל הָעַמִּים אֲשֶׁר עָבְרֵנוּ
 בְּדֶרֶכָם ; וַיִּגְרַשׁ יְהוָה אֶת כָּל הָעַמִּים יֹשְׁבֵי הָאֶרֶץ מִפְּנֵינוּ גַם אֲנַחְנוּ נַעֲבֹד
 אֶת יְהוָה כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ .

טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֲחֵר אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׁכָר טוֹב בְּעַמְלָם ; כִּי אִם
 יִפְּלוּ הָאֲחֵר יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאִי לוֹ הָאֲחֵר שְׂיִפֹּל וְאִין שְׂנִי לְהַקִּימוֹ ; גַּם אִם
 יִשְׁכְּבוּ שָׁנִים וְחָם לָהֶם וְלֹאֲחֵר אִיךָ יָחָם . וְהִנֵּי כֹאֲשֶׁר תָּם כָּל הָעָם לְעֶבֶר
 וַיַּעֲבֹר אֶרֶץ יְהוָה וְהַכְּתָנִים לִפְנֵי הָעָם . תָּם עוֹגָה בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף
 לְהַגְדִּילָהּ . — וַיַּעֲבֹר יִשְׂרָאֵל שָׁבַעַת בְּנֵיו רַפְּנֵי שְׂמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל
 לֹא בָּתָר יְהוָה בְּאֵלֶּה ; וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל הַתָּמוּ הַנֶּעֱרִים וַיֹּאמֶר עוֹד
 שָׂאֵר הַקָּמָן וְהִנֵּה רָעָה בְּצֹאן וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֵל יִשְׂרָאֵל שְׁלַחָה וְקָחְנוּ כִּי לֹא
 נִסְבַּ עַד בָּאוּ פֹה (אוּ בּוֹרֵאִיא גִּלְגֵּימָא) . הָעֵץ הַזֶּה רָא יְהוָה פְּרִיו כָּל הַשָּׁנָה .
 יִבְרַכְךָ יְהוָה , בְּנִי , וְלֹא יְהוָה בְּסֶפֶס מִכִּסֶּה כָּד יִמְיָהּ וְלֹא תִחַסֵּר דְּבַר . אֲנִי
 יְהוָה דְּבַרְתִּי , וְאֵת אֶעֱשֶׂה לְכָל הַעֲדָה הַרְעָה הַזֹּאת בְּמִדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ וְשָׁם

ימותו, האויבים סבבו העיר וישבניה פרחו לילה ונשארו בה אני ודני ביתי לבהנו ונשכב בה עד תם כל הלקחם ואחר יצאנו גם אנחנו וננתן בידי אויבינו. את האנרת אשר כתבת לא יכלתי לקרוא עד תפחה פי המכתב (יאו) רע מאוד ולא יוכל להקרא. כל התהמה ושלל הערים בוזנו לנו. כל התהמה בוזנו לנו ושלל הערים אשר כדנו. ביום ההוא יושע יהיה את עמו ישראל מיד הגוים ושללו את שלליהם ובוזו את בוזיהם. בוז כסף בוז זהב: כה אמר יהוה אלהים הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו הנה עבדי ישמחו ואתם תבשו; הנה עבדי ירנו משוב לב ואתם תצעקו מכאב לב. חכמות בחוץ תרפה (תרפינה). נח שלח את היונה מאתו מן התבה לראות הקלו המים מעל פני האדמה. מחר בתמשה עשר יום לחדש השביעי נחג את חג הסוכות. בהגיה חמסו תורתו ויחללו קדשי בין קדש לחל לא הבדילו ובין הטמא לטהור לא הודיעו ומשפחותי העלימו עיניהם אחל בתוכם. לא למענכם אני עשה, בית ישראל, כי אם (אנניא) לשם קדשי אשר חללתם בגוים וקדשתי את שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כי אני יהוה.

ויאמר אליהו אל העם אני נותרתי נביא ליהוה לבדי ונביאי הפעל ארבע מאות וחמשים איש; ויאמר קנא (= קנא) קנאתי ליהוה אדתי צבאות כי עזבו בריתך בני ישראל את מזבחותיך הקסו, ואת נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה. לא אתכם לבדכם אני כרת את הברית הזאת. לך לבדה חטאתי והרע בעיניך עשיתי. משה ואהרן אמרו אל פרעה כה אמר יהוה שלח את עמי ויחגו לי במדבר. הני יהודה (פוראדא) יהודה מיללת מראמינדא דיר אניג איצון נקבה ריד) חניך שלמי נדריך. ויאמר יהוה אל אברם לך מארצך וממולדתך אל הארץ אשר אראך (= אראך); ואעשה לך גדול ואברכה ואגדלה שמך ויהי ברכה; ואברכה מברכה ומקלך אאר ונברכו בך כל משפחות הארמה. יקללו המה ואתה תברך. ארורים אתם כי הקדחתם אביכם ואמכם. אב ואם הקלו (= הקלו) בך. ואת שם קדשי אודיע בתוך עמי ישראל ורא אחל את שם קדשי עוד וידעו הגוים כי אני יהוה קדוש בישראל. חוסו על עבדיכם והקלו מעליהם את העבודה כי כבדה היא מהם. תדמידי! למה תקלו את אביכם ואמכם ולא תשמעו דקולם! אז הוחל לקרא בשם יהוה. האויבים לכו את העיר ויחלו לשלל שלל ולבו בז. קומי רני בלילה שפכי כמים רבך. רננו צדיקים ביהוה לישרים נאווה תהלה. כי שמחתני יהוה בפעליך במעשי ידיך ארנן. השמר לך פן

יִקְשֶׁה לִבְכָּה וְרֵעָה עֵינָהּ בְּאֶדְפָּהּ הַאֲבִיּוֹן וְלֹא תַעֲזֹר לוֹ בְּיוֹם צָרָתוֹ . אֵל נָא , אֱהִי , תַרְעֵנוּ . מִה נִדְבֵר וּמִה נִצְטַדֵּק ? כִּי בַעֲוֹנוֹתֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַם וְעַמָּךְ לִתְרַפָּה לִכְל סְבִיבוֹתֵינוּ . עַד מָתִי תִשְׁתַּבֵּר וּתִשְׁתַּנַּע וְהִיִּית לַשְׁתִּיק לִכְל רֹאֵי ? חֲכַמַת חֲכָמֵי הָעָם הַזֶּה תֵּאבֵד וּבֵינָת נִבְנוּ וְהַסִּתֵּר . לְמָה תִּרְשָׁתוֹנִי מִהַסְתַּפֵּחַ בְּנִחַלֹת יְהוָה ? מַלְכָּתָנוּ חֲסֶה עֵינָה עַד הַיּוֹמִים הָאֵלֶּה . הִיא הִלְבִּישְׁתָּם בְּגָדִים חֲמִים , אֵתָהּ הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵאֱכִלָתָנוּ מִן בִּמְדָבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְהִשְׁכַּעְתָּנוּ אֶת מִוִּכָּה הַגָּדוֹל . אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל וְנִשְׂאִי בַעֲמָךְ לֹא תֵאָר .

בו פִּי צִיב צוֹגֹנִי דוֹן סוֹקֶאקְדָא צוֹפ פִּלְפֶּר צוֹרְדִילֵר וְאֵל יֵאֲלִינֵנוּ אִידִי וְאֵל בְּרֵאבְרִינְדָא בִּיר בִּימְסָא יוֹק אִידִי פִי אִנִּי פוֹפֶרְדֵּרֶן קוֹרְמֶאֶרָא . דוֹן בְּבִאמִיגֵי יֵאֲסִינִיגֵי גוֹנֵלְרִי (יֵאֵס גוֹנֵרִי) תִּמָּאם אֹרְדוֹלֵר . אֲנֵאנִיגֵי יֵאֲסִינִיגֵי גוֹנֵלְרִי חֲצֵאן תִּמָּאם אֹלּוֹרֵלֵר ? בֶּן אֲמִשִּׁיגֵי אֹוֶנְרֶא אֹוֶשׁוֹרִדִים וְאֵל בְּנֵאִית אִיסִינִדִים . דוֹשְׁמֵאנֵלְרִימִיזִיגֵי אֲמִלְרִי קֶרֶאנֶוֹשְׁלֵדֵדֵן וִיזֵדָא יִיגֵל אֹרְדוֹלֵר (קֵל) . בֶּן גִּנְדִי גֹוֶלְרִימֶדָא יִיגֵל אֹוֶלְדוֹם (כֹּוֹר אֹוֶלְדוֹם) וְאֵל בְּנִימִיגֵי אֹוֶנְרֶא אֲגֹוִימֵי אֲצִמָּאִי קֶאדִיר אֹוֶלְמָאם . סִיז דוֹשְׁמֵאנֵלְרִימִיזִיגֵי שְׁהֶרְדִירִי וְאֵבֶט אִיטְדִינִיגֵיזֵדָא אֹוֶשְׁהֶרְדִירִיגֵי אֹוֶלְגֵאֲרִינִי מֶלְאֲדִיגֵי מִי ? אֲנֵר אֶלְלֵהֵי סִימָאֲרִינִי סֶאקֶר אִיסִינֵי אֶלְלֵה דוֹשְׁמֵאנֵלְרִימִיזִיגֵי שְׁהֶרְדִירִי סִיזֵיגֵי אֶרִינִיזִי וִיזִידִר וְאֵל אֲנֵלְרִיגֵי אֹוֶלְגֵאֲרִינִי מֶלְאֲרֵי סִינֵי וְאֵל אֲנֵלְרִיגֵי מוֹפְרֶאֲגֵינִי מִירֶאֶסֶר סִינֵי . סִיז חֲצֵאן סֶפֶה בִּאִירֶאֲמִינִי (בִּאִירֶאֶם) אִידִגֶ'פִי סִינֵי ? שְׁרָה וְרִבְקָה : סִיז פֶּסַח בִּאִירֶאֲמִינִי חֲצֵאן (בִּאִירֶאֶם) אִידִגֶ'פִי סִינֵי ? אֲנָאם וְקִיּוֹרְדִישִׁים ? סִיז נָא אִיצוֹן בּוֹ אֲדָמִי קֶרֶאֲדִיגֵי (אֲרֵר) וְאֵל אִיסָא — אֲנֵרָא חִיץ בִּיר קֶפֶחַ יוֹק דִיר . קֶרֶדֶשְׁלֵרִים ! בּוֹ נִיחֵק אֲדָמִי סֹפֶמִיִּיאֲסִינֵי (אֲרֵר) . סִינִיגֵי גֹוֶלְרִיגֵינֵי פֶנָא אֹוֶלְמָאסִין פִי סִינִיגֵי אִיסְטִדִיגֵי גִיבִי אֹוֶרְוִימִי אֹוֶרְנֶמְדִים וִיזֵדָא בֶּן דוֹן פֶּפֶסִיזֵלְנֵדִים , נָא יֹוֶמָאִי נָא אֹוֶקוֹמָאִי קֶאדִיר דִּגִיל אִידִים . בּוֹ מוֹרְפִי לְדִי סֶהֶנָא קֶדֶר (אֲנֵלְרֵר תִּבְמִיל אֹוֶלּוֹנֵגֵא קֶדֶר) יֹוֶאֶם פִילְמִדִים וִיזֵרָא צוֹק גוֹנֵלֵר פֶּפֶסִיזֵי אִידִים וְאֵל סֶרֶט בּוֹגוֹן יֹוֶמָאֲגִימֶדֶן קֶאֲלֶקֶדִים וְאֵל יֹוֶמָאֲגִימֶדֶן קֶאֲרֶקֶמָאֲדִים אֲנֵגֵא בּוֹגוֹן . בִּיִּאן וְאֵל סֶבִין , אִי יִיר ! וִיזֵרָא פֶאֲדִשְׁאֲדִיגֵי — אִנִּי אֶלְלֵה אֲנִיגֵי גֵאֲנִיגֵי אֶרִיאֲנֵלְרִיגֵי אֶלִינֶדֶן חֶלָאם אִיִּלְדִי . סִין בּוֹ פֶתֶאֲבִי חֲצֵאן יֹוֶמָאִי בִאֶשְׁלֶאֲדִיגֵי ? קִיּוֹרְדִישִׁים ! סִין בִּשָׁא בִיר יִיגֵי גִצֶּבָא דִיכֶמִיִּיא חֲצֵאן בִאֶשְׁלֶאֲיִיגֶ'סִין ? אֲנָאם דוֹן בּוֹ פֶתֶאֲבִי אֹוֶקוֹמָאִי בִאֶשְׁלֶאֲדִי . אֲמָמָא בּוֹגוֹן אִנִּי תִבְמִיל אֹוֶלּוֹנֵגֵא אֹוֶקוִיִּיא פִילְמִדִי וִיזֵרָא פֶתֶאֲבִי אֹוֶזוֹן דִיר . אֹוֶנְלֶנְדִרים ! וִוֶלְרִיגֵינִי פֶנָא אִידִמָּאִי סִינֵי וְאֵל פֶנָא אִידִיגֵיִלֵר אִילֵן גּוֹמִיִּיאִ-סִינֵי . בּוֹ פִי צִיב קִיז דוֹן יֵאֲלִינֵנוּ אֹוֶרְמָאֲנָא גִיטִדִי וְאֵל אֹוֶרְדָא בֹוֶדוֹלֵר

וא איילר ראסטן גטירדלר וא פראלאדילר וא פראפרינדא ביר כימסא יוק אידי פי אני אנלריג דישלרינדן קורטארא (אני אנלריג דישלרינדן קורטארמאא) .

בו אופסיו ציפלאק דיר וא אונרנדא דון קרדשים וירדיגי יירטיק רופאדן גיירי פיר שיי יוק דיר . בו סובוק קיש גונלרינדא בו פאקיריג אבינדא נא יימיא אכמני נא איסנמיא אגאצי ואר (= בו פאקיריג אבינדא נא יימיא אכמני נא איסנמיא אודון לר יוק דיר) . אי גאהיל כימסא ! תצאנא קדר סן סרתיש גורסין (שכר התפעל) ? דוניאא קדר מי אונרנדן שראביג גידמו יעני איינמאו סין ? תאשא בנדן פי בן אללהימדן גיירי אללהא עבאדת אידיאיים וא באש אוראיים ! תאשא בידן פי ביו אללהימיוג אדיני וא אניג עזיו אביני אנדן גיירי אללהריג קרבנלרי אילן ייגיל אידיאיי (תקל) ! בו אופס דאגיל באשינא פים ציקא ביליר (= בו אופס דאג - אניג באשינא פים ציקא ביליר) ? בן בו דילבר דירגיל מייבאסנדן יימדיק (= בו דילבר דירפ - בן אניג מייבאסנדן יימדיק) . קריג שרי ניג אדיני שרי אדאמאא סין (= שרי קריג - אניג אדיני שרי אדאמאא סין) זירא אניג אדי שרה דיר . פיזים שהרימיוג אדמלרי גימלסי יארין ירושלים גא סבה באייראמיני אידימיא גידג' דיר לר , קרילרדן וא צוגוקרדן מאעדא פי אנלר שהרדא קאליר לר . מועללים בוגון תלמידלרי , אורופלריני בילנלרי וא אורופלריני בילמינלרי בשק'א בשק'א אומורגוודי וא אורופלריני בילמינלריג סאייסי אורופלריני בילנלריג סאייסנדן צוק אורדי (= מועללים בוגון אומורגוודי תלמידלרי , אורופלריני בילנלרי בשקא וא אורופלריני בילמינלרי בשקא וכו') . סן סין או רבפי אללה פי סניג תחת'ג גופרא דיר . אינסאן אוולדלריני גוזלרי גוזן וא פירפיללרי תגריבא אידן אללה סן סין . (סן סין או אללה פי סניג גוזרריג גוזררד וא פירפיללריג אינסאן אוולדלריני תגריבא אידררד) . סיו סבה באייראמיני ירושלים דא מי אימדיג'ז? ביז יאלינג'ז שהרימיודא קאלדיק וא או באייראמי אבימיודא אימדיפ . קיזקדשלירים ! סיו בו סנה פסח באייראמיני נרדא אידג'פ סיג'ז ?

איי אילן פנא , סאדיק אילן יראמו , סגא עבאדת אידן אילן סגא עבאדת אידימיניג אראסינדא פֿרָק אידיגי (עתיד) אללה סן סין . רבפיא יירלאג'ז , רבפי מרח אידיג'ז , זירא מיספניג גאניני פנא אידיג'ז אלינדן חלאס איילרי . אנאם בגא בוגון פיר ייג' גופא גיידירי . אקאם דון שחר'ג פוקראלריני אבינא צאגירי וא אנלרא אכמני וא אט יידירי .

יא רבפי ! ביזא אייליג'י (חסד) ג'וסטור. אנאם ! נא איצון יווג'י דווארא צוירדיג ? יווג'י דווארא צוירמייא סין. תלמידלרים ! הר ג' אורוג'יזי א'וגרמייא באשלאיא סיג'י. קוקרדשלים ! סיו גנדיג'יזא איפכ בורונג'יז א'ורמייא באשלאג'י. ייראניג' יימ'י (לחס) טופראק דיר (= יילאן - אניג' יימ'י טופראק דיר). פוקראלרדן ג'ולריג'יז א'ורמייא סיג'י, אנלרא, אנר אין איסאלר, אכמכ יידראסיג'יז וא אנר ציפלאק איסאלר רופא גיידרא סיג'י. ביזים בבאלרימיו אנלרי מסרדן ציקארן וא אנלרי יבאנדא מן אילן דויראן וא ג'ופן אמש איצדיסיןדן אנלרא ססיני אשיטמין רבפי אללה אונוטדירר וא פעל גא עבאדת איטדילר וא באש אורדולר ביולר אוולא דגיל איז, ביז סלמ רבפיא עבאדת אידר איז וא אגא באש אוראר איז וא גיירי אללהלריג' אדי ביזים אג'יזימורא אשיטילמו. ביז יארין ירושלם גא גידג'י איז אללהא אניג' עזיז סראינדא באש אורמאק איצון. בו פנא צוגוקלר בבאדריני וא אנאדריני ייג'יל (חקל) איטדילר. נא וקתא קרד סיו בבאלריג'יז וא אנאלריג'יז כור אידג'י סיג'י (חקל) ? בו חסמאיג' יווא דווארא צוירילמיש דיר. נא איצון בו חסמא חראייג'יז יווא דווארא צוירילדי ? סיוא בו באג'י בזמאיא באשלאמאיא פים אמר איטדי ? סיו בו פתאבי חצאן יאזיפ תכמיל אידג'י סיג'י ? בו פתאב חצאן יאזיליפ תכמיל אולור ? ביזים איפכ ג'ובאלרימיו חצאן דיפליפ תכמיל אולורלר. גליג'יז וא אללהימיוא אניג' עזיז תחת א'וגנדא באש אוראייק. בו קול פאדשאהיג' א'וגנא גלדי וא באש אורדו. נא סוולאים, אללהים, וא נאסלי (נמס) גנדימי דוגרויא ציקאראיים ? גונאחלרים פכ צוק דיר.

העורב והשועל.

העורב נח על עץ ובפיו מעט פֶּשֶׁר אֲשֶׁר מָצָא בְּאֶשֶׁר הָלָךְ. וַיֵּרָא הַשְּׁוֹעַל וַיַּחְמֹד אֶת הַפֶּשֶׁר וַיַּחְלִיק לְשׁוֹנוֹ וַיֹּאמֶר מִתַּחַת הָעֵץ : מַה יָּפִית אַחִי הָעֹרֵב ! מַה נְּאוּה מְרָאָה ! רַבִּים בְּגִיכָנָה יָפִי נּוֹצֵה וּמְלֹאֵי חָן וְאַתָּה עֹלִית עַל פֶּלֶם. הַשְּׂמִיעַנִי נָא אֶת קוֹלְךָ וְאַדְעָה כִּי גַם קוֹלְךָ לֹא נִפְל מִפִּי תִמְרָה וְכִי מְלָךְ הָעוֹפּוֹת אַתָּה. וַיֵּאמֶן הָעֹרֵב לְכָל אֲשֶׁר דִּבֶּר הַשְּׁוֹעַל בְּמִרְמָה וּבְגִבָּה לְבוֹ פֶּתַח פִּיו וַיִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל : קְרָא ! קְרָא ! - וַיְהִי בְּקִרְאוֹ וַיִּפֹּל הַפֶּשֶׁר מִפִּיו, וַיִּמָּהַר הַשְּׁוֹעַל לְבָדְעוֹ וַיֹּאמֶר : אֵין בָּךְ מִזֶּם הָעֹרֵב, וְלֹא חֲסִדָּה דְּבָר בְּלִתי הַשְּׂבָר.

§ 42

לו, אַנר, באַשקבי (בַּשָּׂבָא), אללה ויראיידי! היי גידי
 לו מתנו! בשבא אולמיש אולאיידיק!
 לו ישמעאל יהודה לפמך! היי גידי, ישמעאל אונגדרא סאג אולסא אידי;
 לו אַתְּכֶם כַּמְלִמְרִי! מועללימים גיבי חכם אולסא אידים;
 לו יהודה פחי כַּכְרֶךְ! היי גידי! בנים קוותים סניג קוותיג קדר אולסא איד;

לו ידענת את חקך הללתיך, אַנר אורונגי בילמיש אולורסא אידניג סני
 מרח אידר אידים.
 לו השבעתני לחם ברכתיך. בני אכמנא דוורמיש אולאיידיג סנא
 דועא ויריר אידים.
 לו למדתי חכמה בנעורי פי עתה, אַנר בן יאשליגמרא עלם אונגמיש
 מוזב לי בזקנתי, אולאיידיים שימדי אתנייאליגמרא
 בגא איי אולור אירי.
 לו שְׁמַעְתִּי בְּקוֹל אָבִי כִּי עָתָה בַּבִּמְיָה סווינא דיגלמיש אולאיידיים
 לא חסרתני לחם. שימדי אכמנא מותחאג אולמאז אידים.

דו, אַדוֹנִי, שְׁמַעְנִי, באלי, בגים, דיגלא בגא.
 לו, יהי כַּכְרֶךְ, באלי (חא), סניג סוויג גיבי אולסן.

לואל, לולי (=לו לא) אַנר...דגיל איסא, אַנר...אולמאסא אירי.
 לואל רצתי לא נפֿלתי, יובורמיש אולסא אידים דושמו
 אידים.
 לואל סבלתי לא תמאתי, גיאהיל אולמאסא אידים
 גונאחבר אולמאז אידים.
 לולי הצלתני מיד הרשעים, אַנר סן בני יראמולדיג אלינגן
 קורטארממיש אולסא אידניג.
 כי עתה הרגוני, אַנלר בני אולדורמיש אידילר.
 לולי יראת יהוה בלבי פי עתה, אַנלר קרבימרא אללהיג קורקוסו
 לא חמלתי עליך. אולמאסא אירי בן סני אג'ימו
 אידים.

(חסרי הפ"א נו"ן וגז' למ"ד א')

נִשְׂאָה .

- קל . העבר נִשְׂאָה , נִשְׂאָהָ , נִשְׂאָתָ , נִשְׂאָתִי ; נִשְׂאָתָם 'וכו' .
 העתיד . יִשְׂאָה , תִּשְׂאָה ; יִשְׂאָאוּ (= יִשְׂאָאוּ) ; תִּשְׂאָאוּ (= תִּשְׂאָאוּ) תִּשְׂאָאוּהָ וכו' .
 הצוו . שֵׂא או נִשְׂאָה ; שֵׂאוּ ; שֵׂאוּנָה .
 בינוני } נִשְׂאָה , נִשְׂאָהָ או נִשְׂאָתָ ; נִשְׂאָתִים , נִשְׂאָוֹת .
 } נִשְׂאוֹ , נִשְׂאוֹהָ ; נִשְׂאוֹתִים , נִשְׂאוֹוֹת .
 המקור נִשְׂאָה , נִשְׂאָהָ ; נִשְׂאָהָ או שֵׂאָתָ . בִּשְׂאָתָ , לִשְׂאָתָ .
 נפעל העבר . נִשְׂאָה , נִשְׂאָהָ ; נִשְׂאָתָ , נִשְׂאָתָ ; נִשְׂאוּ , נִשְׂאוּהָ וכו' .
 העתיד יִנְשְׂאָה , תִּנְשְׂאָה ; אֲנִשְׂאָה ; יִנְשְׂאוּ , תִּנְשְׂאוּהָ .
 הצוו הַנִּשְׂאָה , הַנִּשְׂאָהִי , הַנִּשְׂאוּ , הַנִּשְׂאוּהָ .
 בינוני נִשְׂאָה , נִשְׂאָהָ וכו' המקור , הַנִּשְׂאָה , בְּהַנִּשְׂאָה .
 הפעיל . העבר . הִנְשִׂיִּיאָה , הִנְשִׂיִּיאָתָ , הִנְשִׂיִּיאָתִי , הִנְשִׂיִּיאָתָם 'וכו' .

(חסרי הפ"א נו"ן וגז' למ"ד ה"א)

נָטָה .

- קל . העבר . נָטָה , נָטָתָה ; נָטִיתָ , נָטִיתָ ; נָטִיתָם-וכו' .
 העתיד . יִנָּטֶה (יִנָּטֶה) ; יִנָּטֶה ; יִנָּטֶה ; תִּנָּטֶה ; תִּנָּטֶה וכו' .
 הצוו . נָטֶה , נָטֶה ; נָטֶה ; נָטֶה .
 בינוני . נָטָה , נָטָה ; נָטִים וכו' נָטִים , נָטִים וכו' .
 המקור . נָטָה , נָטָתָה , בְּנָטָתָה , לְנָטָתָה וכו' .
 נפעל . העבר . נָטָה , נָטָתָה ; נָטִיתָ או נָטִיתָ ; נָטֶה ; נָטֶה ; נָטֶה .
 העתיד . יִנָּטֶה , תִּנָּטֶה ; יִנָּטֶה ; אֲנָטֶה ; תִּנָּטֶה .
 הצוו . הַנָּטֶה , הַנָּטֶהִי ; הַנָּטֶה ; הַנָּטֶה , הַנָּטֶה וכו' .
 בינוני . נָטָה , נָטָה ; נָטִים , נָטִים .

נָכָה .

- הפעיל . העבר . הָכָה , הָכָתָה ; הָכִיתָ , הָכִיתָ ; הָכִי , הָכִי וכו' .
 העתיד . יִכָּה (יִכָּה) ; יִכָּה ; יִכָּה ; תִּכָּה ; תִּכָּה וכו' .
 הצוו . הָכֶה (הָכֶה) . הָכֶה , הָכֶה , הָכֶה .
 בינוני . מָכָה , מָכָה ; מָכִים , מָכִים , המקור הָכָה , הָכִים .
 הפעל . העבר . הָכָה , הָכָתָה ; הָכִי או הָכִי , הָכִיתָם וכו' .
 עתיד . יִכָּה , תִּכָּה ; יָכֶה וכו' . בינוני . מָכָה , מָכָה וכו' .

(נחי פ"א יוד ונחי למ"ד א')

יָצָא .

- קל . העבר . יָצָא , יִצְאָה ; יִצְאָת , יִצְאוּ ; יִצְאתֶם וכו' .
 העתיד . יֵצֵא , תֵצֵא , תֵצְאִי ; יֵצְאוּ , תֵצְאֶנָּה ; יֵצְאִי .
 הצוו . יֵצֵא , יֵצְאִי ; יֵצְאוּ , יֵצְאֶינָה ; יֵצְאוּ , יֵצְאתֶם וכו' .
 המקור . יֵצֵא , יֵצְאָה , יֵצְאוּ , יֵצְאֶינָה .
 הפעיל . העבר . הוֹצִיא , הוֹצִיָּא ; הוֹצִיָּאת , הוֹצִיָּאתֶם .
 העתיד . יוֹצִיא , תוֹצִיָּא ; הוֹצִיא , הוֹצִיָּאתֶם .
 הצוו . מוֹצִיא , מוֹצִיָּא , מוֹצִיָּאתֶם .
 הפעל . העבר . הוֹצָא , הוֹצָאתֶם ; הוֹצָאוּ , הוֹצָאתֶם .

יָרָא .

- קל . העבר . יָרָא , יִרְאָה ; יִרְאָת , יִרְאוּ ; יִרְאתֶם וכו' .
 העתיד . יֵרָא , תֵרָא , תֵרָאִי ; יֵרָאוּ , תֵרָאֶנָּה .
 הצוו . יֵרָא , יֵרָאִי ; יֵרָאוּ , יֵרָאֶינָה ; יֵרָאוּ , יֵרָאתֶם וכו' .
 המקור . יֵרָא , יֵרָאָה , לִיִּרְאָה .
 נפעל . העבר . נִרְאָה , נִרְאָתֶם ; נִרְאָה , נִרְאָתֶם וכו' .
 בינוני . נִרְאָה , נִרְאָתֶם ; נִרְאָה , נִרְאָתֶם .

(נחי פ"א יו"ד ונחי למ"ד ה"א)

יָדָה .

- הפעיל . העבר . הוֹדָה , הוֹדָתֶם ; הוֹדָה , הוֹדָתֶם ; הוֹדָה , הוֹדָתֶם .
 הבינוני . מוֹדָה ; המקור . הוֹדָה או הוֹדָתֶם , הוֹדָתֶם .
 התפעל . העבר . הִתְהוֹדָה , הִתְהוֹדָתֶם ; הִתְהוֹדָה , הִתְהוֹדָתֶם .
 הצוו . הִתְהוֹדָה , הִתְהוֹדָתֶם ; הִתְהוֹדָה , הִתְהוֹדָתֶם .
 המקור . הִתְהוֹדָה , הִתְהוֹדָתֶם , הִתְהוֹדָתֶם .

(נחי עי"ן וי"ו ונחי למ"ד א')

בָּא (בוא) .

- קל . העבר . בָּא , בָּאָה ; בָּאתִי ; בָּאתֶם ; בָּאוּ , בָּאתֶם וכו' .
 העתיד . יָבֹא , תָבֹא , תָבֹאִי ; תָבֹאוּ , תָבֹאֶנָּה ; תָבֹאוּ , תָבֹאתֶם וכו' .
 הצוו . בָּא , בָּאִי ; בָּאוּ , בָּאֶינָה ; בָּאוּ , בָּאתֶם וכו' .
 המקור . בָּא , בָּאָה , בָּאוּ , בָּאתֶם .

הפעיל. העבר. הִבִּיא, הִבִּיֵּאָה; הִבִּיאוֹתָ (או הִבִּאתָ) הִבִּיאוֹת
(או הִבִּאת) הִבִּיאוּ, הִבִּיאוּתָם (או הִבִּאתָם) הִבִּיאוּנוּ.
(או הִבִּאֵנוּ או הִבִּיאוּנוּ).

העתיד. יִבִּיא; תִּבִּיאי; תִּבִּיאוּ; תִּבִּיאָה (או תִּבִּיאיִנָּה).
הצווי. הִבֵּא, הִבִּיאוּ; הִבִּיאי, הִבִּיאָה.
הבינוני. מִבִּיא, מִבִּיֵּאָה; מִבִּיאים, מִבִּיאות.
המקור. הִבֵּא, הִבִּיא; בִּהִבֵּא, בִּהִבִּיא; לִהִבֵּא.
הפעל. העבר. הוֹבֵא, הוֹבִיֵּאָה (הִבִּאת), הוֹבֵאתָ, הוֹבֵאוּ וכו'.
העתיד. יוֹבֵא, הוֹבֵא; הִבִּיאוּנוּ. מוֹבֵא, מוֹבֵאים וכו'.

קל. סב; סִבְנִי; סִבּוּ, סִבָּה, סִבָּה, סִבָּה וכו'.
סִבָּה; סִבְתִּנִּי; סִבְתָּהּ או סִבְתָּהּ; סִבְתָּהּ וכו'.
סִבּוּ; סִבְנִי, סִבָּה, סִבְתָּהּ, סִבְתָּהּ וכו'.
יִסֵּב; יִסְבְּנִי; יִסְבָּה, יִסְבָּה; יִסְבְּנוּ; יִסְבְּנוּ וכו'.
יִסְבוּ; יִסְבְּנִי; יִסְבָּה; יִסְבָּה; יִסְבְּנוּ וכו'.
הפעיל. הִסֵּב, הִסְבְּנִי או הִסְבְּנִי; הִסְבָּה או הִסְבָּה, הִסְבּוּ או הִסְבְּנוּ וכו'.
יִסֵּב; יִסְבְּנִי; יִסְבָּה; יִסְבָּה; יִסְבְּנוּ וכו'.

הִכָּה (נִכָּה) אֹרְרוּ, הִכָּה
נִפְשׁ, גִּיאָנָה אֹרְרוּ,
אֹלְחֹרְדִי. אִדָּם אֹלְחֹרְדִי.
הִכָּה אֶת אֶתוֹ נִפְשׁ,
קִדְשִׁימִי אֹרְפֹא אֹלְחֹרְדִי.
חֹרְדָּה (יֹרְדָּה) מִדָּה אִשְׁרִי.
שׁוֹפְרִיכִי וִירְדִי. הִתְחַדָּה,
אִקְרָא אִשְׁרִי.
חֹנָה (יִנָּה) קִינָאֲדִי.
חֹרְדָּה (יֹרְדָּה) אֹרְשִׁיחֹרְדָּה
דָּרְדָּה, יוֹל אֹרְשִׁי, יוֹל
זֹמְשִׁיחֹרְדִי. מִזְרָה, אֹרְשִׁימִי
מוֹעֲלִים; יוֹל זֹמְשִׁיחֹרְדִי.
הִנָּה (נוֹא) אִלִּי קוֹדוּ.
מוֹכְמִאֲדִי.

נִשָּׂא, אֹנִשְׁדִי; בֹּרְגִיא
וִירְדִי. הִשָּׂא, בֹּרְגִיא
וִירְדִי.
יִרָא, אֶת פִּי. מִפְּנֵי פִלִּי,
מִפִּי קוֹרְדִי.
יִפָּה (עֵת יִפָּה וִיפָּה) דִּילְכֵר
אוֹלְדוּ.

יִרָה (יִרְהָה) אִשְׁרִי, בֹּרְאִמִי
יִרָה חֵץ, אֹק אִשְׁרִי,
נוֹרָה (עֵת יִרְהָה—יִרְהָה)
אֹק אִילָן אֹרְלִי חֹרְדָּה,
אִשְׁרִי, אֹק אִשְׁרִי.
אִבָּה (יִאֲבָה), אִיִּסְמִדִי.
בָּא, גִּלְדִי, הִבִּיא, גִּמִּירִי.

נִשָּׂא, קִאֲלִירִדִי, גִּמִּירִדִי,
אֹבְסִי אִשְׁרִי. נִשָּׂא
פְּנִים, חֵץ סִאִירִי;
חִמֵּר אִיִּסְדִי. הִתְנִשָּׂא,
קִאֲלִירִלִי, פֹּדוֹלְלִנִּי.
אִגִּלִּיק אִיִּסְדִי.
נִשָּׂא, הִפְעִיל הִשָּׂא,
אֹנִירִדִי, אִלְדִּאֲדִי.
נִזָּה (יִזָּה וִיזָּה) סִיִּצְרִאֲדִי. חֹרְדָּה
סִיִּצְרִאֲדִי, סִרְפִּדִי,
בֹּרְכִדִי, סִאֲצִדִי.
נִטָּה, סִנְדִי; נִטָּה יִדִּי,
אִלִּי מִיִּפְלִדִי, מִיִּפִּי אִילִּדִי.
נִטָּה אֹחֵל, צִאֲדִיר
קוֹרְדִי, — נִטָּה, מִיִּל
וִירְדִי, קִאֲיִרִלִי הִטָּה,
קִאֲיִרִדִי.

הִקִּיא (קִיא) או קִיא קוֹסִדִי
אִנָּה (יִאֲנָה) בִּפִּי, קִהֲלִנִּי.

חֶדֶד (xiii) נִי בִיב , כִּיב
גִּאנוואר .
חֶפְזָה (ס) חֶפְזָה ה
חֶפְזָה , חֶפְזָה (ח)
גִּוּנָה , קֶבֶת .
עֶגְלָה (xiv ג') נִי דִישׁ
בִּוּאָב .
שְׁמָמָה (xv) נִי וִירָאנְלִיק .
תְּלִנְהָ (xiii) נִי , שִׁיכָאִית .
תּוֹכָחָה (xvi) נִי אֹנּוּט ,
תֹּאזִיר .
סָבִיב , אֶטְרֶפְלִין . צוּרְלִין
מְסָבִיב , הֶר טֶרֶפֶן
ר' סָבִיבִים , סָבִיבֹת ,
אֶטְרֶפֶל , סָבִיבֹת
הֶאָרְלִיק , צֶאדִירִיגֶט אֶטְרֶפֶ-
לִרִינֶדֶא .
עֵץ , אִנְגֶּל אֵיצוֹן פִּי : צוֹנְכִי .
פִּי , אֶפֶר : צוֹנְכִי .
רֶק , סֶאָלֶט .
פֶּה , בּוּלֶא : אֹרֶאִיא . עֵד
פֶּה , אֹרֶאִיא קֶרֶר . פֶּה
נֶכֶה , או טֶרֶפֶא וֹא בּו
טֶרֶפֶא .
רִיקֶם , בּוּשְׁלִין , בּוּשׁ אֶל
אֵילֵן .
מַעֵם , יֶאנִינֶדֶן , מַעֵם אָבִי ,
בִּבֶאמִיגֶט יֶאנִינֶדֶן .
שְׁכֵל , טוֹב אִיטֶרִי (בִּירִינִיגֶט
תִּכְמִיל אֹוּלֶדֶרִינִי
אֹוּלֶדֶרִינִי : בּוּשׁ אִיטֶרִי
(כִּי אֶרֶם קֶלֶמֶאִרִי) .
אַחָה ! וֹאחָה ! - תֶּם ! סֶם !

אֵידֶר (I) וִי בַחֶטְסִיוֹלִיק .
אֹוֹח (I רֶבִי אֹוֹחֹת) וִי נִישְׁאָן
עֵנִיב .
בְּעִיר (I) וִי . טוּוֹרֶא .
בְּרֶדֶר , וִי . בּוּרְצָאק .
גֶּר (I) וִי , גֶּרִיב , יֶבֶאנְגִי .
גִּירִי מִמֶּלֶכְתְּלִי .
אַחֲרִית (I) . אַחֶר , סוֹג ,
אַחֶרֶת .
שְׁעִשְׁטֵים (I סֶלֶט רֶבִים) וִי ,
סֶפֶא , אֶגֶלֶנְגֶא , אִיוֹנֶגֶנְאָק .
בָּצַע (VII ב') וִי , פִּירֶא
חֶרָאָם מֶאָל .
שֹׁחֵד , וִי שֹׁחֵד , תִּמִּין .
חֶרוֹן (IV) קֶרֶר , עֶצוֹב .
אָף (אֶפִי) קֶרֶר , חֶרוֹן אָף ,
עֶצוֹב , קֶרֶר .
מוֹרָא (מוֹרָאִי מוֹרָאָקָם) ,
קוֹרְקוֹ .
מוֹפֶת (X ב') וִי , נִישְׁאָן
עֶלֶאמִית , עֵנִיב .
מֶסָפֶה (XIII) נִי , סִינּוֹב ,
תִּנְרִיבֶה .
נַחַל (נַחֲלִים נַחֲלִי) וִי אִיוֹנֶה
נֶרֶא .
קֶהֶל (V סֶלֶט יֶחִיד) קֶהֶל ,
גִּמְעֶת .
צָקָא (צָקָאִי) וִי , סוֹסִיוֹלִיק .
שְׁכֶר צָקָא , סוֹסִיוֹלִינִי
קֶאנֶדִירִי .
רֶנֶע (VI ב') דִּיקָה , פֶּרְגֶע ,
שׁוֹ דִּיקָה סִי , בִּיר גִּוֹ
יוֹמֶפֶ אֶצִּינְגֶא קֶרֶר .
שֹׁה (שׁוֹי שׁוֹחֵה) וִי , קוּוֹ .

נָאָל (נָאָל) קוֹרֶטֶאֶרִי , חֶלֶאָם
אִילֶאֶרִי , אַחֶצֶא אֵילֵן
(יִיסִירִי) אֹוּזָאט אִילֶרִי ,
גִּוּאָל , יֶאָקֵן כִּיסִים .
גִּוֶע (גִּוֶע) אֹוּלֶרִי . עֵגֶל סִי ,
עֶדֶרֶדֶן דִּישִׁי אֹוּלֶרִי .
דְּכֶרֶסֶלֶט בִּינּוֹנִי וּמֶקוֹר
סוּלֶרִי .
חֶטָף (חֶטָף) קֶאפֶרִי , סֶרְמֶרִי
חֶרֶשׁ (חֶרֶשׁ) סֶבֶאן סוּרֶדוֹ .
חֶרֶשׁ רֶעָה בֶּלְבּוֹ ,
קֶלְבִּינֶדֶא פֶנֶאֶלִיק דוֹשׁוֹנֶדִי .
לָעַג (לָעַג) וּוּוֹקֶלֶנֶדִי , מוֹאֶא
אֶלֶרִי (מֶבֶג גֶּא אֶלֶרִי) .
נָאָן (נָאָן) כּוֹר אִיטֶרִי
נָאָן , כּוֹר אִיטֶרִי .
פֶּקֶד סֶאנִינֶדִי , פֶּקֶד עֵץ
אָבּוֹת עַל בִּנִים .
בִּבֶאֶלֶרִיגֶט גִּוּנָחִי אֵיצוֹן
אֹוּלֶדֶרֶא - גִּוּאָט וִירִי
(אֹוּלֶדֶרִיגֶט חֶקֶקֶנֶדֶן גִּלְדִי) .
פֶּרֶע (פֶּרֶע) בּוּדִי , דֶּפֶע
אִיטֶרִי . בַּשְּׁסִיוֹ אִיטֶרִי
פֶּרֶע מוֹסֶר , אֹוּזָמִי ,
אַרְבִּי , בּוּדִי , אֹוּזָמִי דֵן
גִּרִי דוֹנֶדִי .
פֶּשֶׁט (פֶּשֶׁט) צוֹדִי
חֶפְשִׁיט , צוֹדִירִי .
סִידִירִי (סִירִי) .
רֶנּוּ (רֶנּוּ) דִּישְׁבֶרִי .
רֶפֶס (רֶפֶס) בּוּלֶאנֶדִירִי
(סִיִּי) .
שֹׁחֵק (שֹׁחֵק) גִּוֶלֶרִי .
סִבִּינִי .
סֶחֶב (סֶחֶב) סוּרְגֶרִי .

וירב העם עם משה ויאמרו וזו גועסה בגווע (ספור) אחינו לפני יְהוָה;
 וקמה הבאתם את־קהל יְהוָה אל המדבר הזה למות שם אֶנְחֵנוּ וּבְעֵינֵינוּ;
 וְלִמָּה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהָבִיא אֹתָנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה הַזֶּה לֹא מָקוֹם וְרַע
 וְתֹאנָה וְגִפֹן וְרִמּוֹן וְזִמּוּס אֵין לְשִׁתּוֹת? — לוֹ מִתְּנוּ בְּאַרְצָן מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר
 הַזֶּה לוֹ מִתְּנוּ! לוֹ תִּיהֶה רָעָה אֲעֹבִיר בְּאַרְצָן וְשִׁבְלֶתָהּ וְדִיתָהּ שְׂמָמָה מִבְּלִי
 עֹבֵר כִּפְנֵי הַחַיָּה. לוֹ חֲכָמוֹ יִשְׁבִּילוּ וְאֵת יְבִינוּ לְאַחֲרֵיתָם. לוֹ הִקְשַׁבְתָּ
 לְמִצּוֹתַי וְיִהְיֶה בְּנֶהֱרָ שְׂרוּמָה. לוֹ תִפֶּן יְהוָה לְהַמִּיתֵנוּ לֹא לִקַּח מִיָּדֵנוּ עֹלָה
 וּמִנְחָה. לוֹלִי תוֹרַתְךָ שֶׁעָשׂוּ אֲנִי אֲבֹדְתִי בְּעֵינִי. לוֹלִי חֲרָשְׁתָּם בְּעֵנִי לִי
 לֹא מִצָּאתָם תִּדְרִיתִי. לוֹלִי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אֲבֹתָם וּפְתַח יִצְחָק הִיָּה לִי
 כִּי עָתָה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי. יוֹדוּךָ יְהוָה כֹּל מַעֲשֶׂיךָ וְתַסְדִּידְךָ יִבְרַכּוּכָהּ
 (= יִבְרַכּוּךָ). יוֹדוּךָ יְהוָה כֹּל מַלְכֵי אֶרֶץ. חֲדוּ לִיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם
 חֲסָדוֹ. יְהוָה הִתְאַנֶּה בְּשִׁלְמָהּ כִּי נָטָה לִבָּבוּ מִעַם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הַנִּרְאָה אֵלָיו פְּעָמִים. — יַעַן קָרָאתִי וְתִמְאַנּוּ, נְמִיתִי יָדִי וְאֵין מִקְשִׁיב;
 וְתִפְרְעוּ כֹל עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם; גַּם אֲנֹכִי בְּאִידְכֶם אֶשְׁתַּק, אֶלְעַ
 בָּבֹא בְּחֶדְכֶם. אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בְּרָאתִי אֲנִי יָדִי נָטוּ שָׁמַיִם
 וְכָל צָבָאָם צִוִּיתִי. בְּנִי שְׂמוּאֵל לֹא הִלְכוּ בְּדַרְכֵי אֲבִיהֶם וַיִּטּוּ אַחֲרֵי הַבָּעַז
 וַיִּקְחוּ שִׁחָד וַיִּטּוּ מִשְׁפָּט. אֲדוֹר מִשָּׁה מִשְׁפָּט נָר יָחוּס וְאַלְמָנָה. שְׂאֵת פְּנֵי
 רָשָׁע לֹא טוֹב לְהַטּוֹת צִדִּיק בְּמִשְׁפָּט. אֵל תִּפְנֹעַ מִנֶּעַר מוֹסֵר כִּי תִפְנֹעַ
 בְּשִׁבְטִי לֹא יָמוּת; אֵתָה בְּשִׁבְטִי תִפְנֹעַ וּנְפִשׁוֹ מִשְׁאֹל תִּצְוֶה. כִּי מֵאִסּוֹ אֵת
 תּוֹרַת יְהוָה צִבְאוֹת וְאֵת אֲמֶרֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נִאֲצוּ, עַל כֵּן חָרָה אַף יְהוָה
 בְּעַמּוֹ וַיִּטּוּ עָלָיו וַיִּבְהוּ וַיִּהְיוּ הַהָרִים; בְּבִלְיוֹת לֹא־שָׁב אִפּוֹ וְעוֹד יָדוּ
 נְטוּיָה. הַנֶּסֶף אֲלֵהֶם לֵבֹא לִקְחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמִסּוֹת בָּאֵחוֹת
 וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹדָאִים גְּדוֹלִים כָּל אֲשֶׁר
 עָשָׂה לָכֶם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם? — יְהוָה הִפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הִנְיָא מַחֲשָׁבוֹת
 עַמִּים; עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמִד מַחֲשָׁבוֹת לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר.
 אֵל תִּשְׁאוּ פָנִים בְּמִשְׁפָּט כִּקְטָן בְּגִדוֹל בְּעֵשִׂיר בְּעֵינֵי תִשְׁפֹּטוֹן כִּי
 הַמִּשְׁפָּט לְאֵלֹהִים הוּא. יֵדֵא אֵת יְהוָה, בְּנִי, וּמִלֶּךְ, יֵרֹא אֵת יְהוָה קְדוֹשׁוֹ.
 שָׂאוּ שְׁעָרִים רִאשִׁיכֶם וְהִנֵּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי הוּא זֶה
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד? יְהוָה צִבְאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. אֵלֶיךָ יְהוָה נִפְשֵׁי אֲשָׁא
 אֲדֹתִי בָּהּ בְּטַחְתִּי אֵל אֲבִשָּׁה. אֲשָׁא עֵינִי אֶל הַהָרִים, מֵאֵין יָבֹא עֲזָרִי?
 עֲזָרִי מִעַם יְהוָה עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. טוֹב לִנְבֹכַד כִּי יִשָּׂא עַל בְּגָדָיו.
 הוֹשִׁיעָה אֵת עַמָּךְ וּבְרַךְ אֵת נַחֲלֶתְךָ וְרַעַם וּנְשָׂאֵם עַד הָעוֹקֶם. בְּאֵלֹהִים
 בְּטַחְתִּי לֹא אֵירָא בְּצַל בְּנִפְיוֹ אֲחַסֶּה, מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם? הַאֲוִתִּי לֹא

הִירָאוּ אֶמֶר יְהוָה. יִתֵּן יְהוָה אֶת אוֹיְבֶיהָ נַגְפִּים לְפָנֶיהָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ
 אֶרְיָה וּבִשְׁבָעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיהָ. יִתְּנָהּ יְהוָה נֶגֶף לְפָנֶיהָ אוֹיְבֶיהָ בְּדֶרֶךְ
 אֶחָד תֵּצֵא אֵלָיו וּבִשְׁבָעָה דְרָכִים תָּנוּס לְפָנָיו. מִרְשָׁעִים יֵצֵא רָשָׁע. מִצִּיּוֹן
 תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה מִירוּשָׁלַם. וַיְהִי כִּבְּא כִּרְכֵּנוּ בְּשׁוּבוֹ מִתְּכּוֹת אֶת
 אוֹיְבָיו וַתֵּצֵאנָה כָּל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר בְּעִירָנוּ קָקְרָאתוּ בְּשִׁידִים וּבְתַפִּים. וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֶל מֹשֶׁה נִטָּה אֶת יָדָהּ עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי בָרָד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם עַל
 הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה וְעַל כָּל עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וַיָּט מֹשֶׁה אֶת
 יָדָיו עַל הַשָּׁמַיִם וַיְהִי־נָתַן קוֹלוֹת וּבָרָד וַתִּתְּרֶהּ (= וַתִּתְּרֶהּ) אִשׁ אֶרְצָהּ
 וַיִּמָּטֶר יְהוָה בָּרָד עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֵּךְ הַבָּרָד בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת כָּל
 אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה וְאֶת כָּל־עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד וְאֶת־זֶרַע
 עֵץ הַשָּׂדֶה שָׁבַר. בְּנִי! הֵט אֲזוֹנָה לְדִבְרֵי־פִי. אֵל תּוֹנוּ אֶת הַגֵּר וְאֵל תִּטּוּ
 מִשְׁפַּט אֲלֻמָּנָה. אֲרוּרִים כָּל לִקְחֵי שָׁחַד וְכָל מִפְּטֵי מִשְׁפָּט. מִי לֹא יִירָאָה
 יְהוָה אֲשֶׁר בְּבוֹדָה מְלֹא כָּל הָאָרֶץ? הַאֲתָה הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּאת מִחֶבְרוֹן?
 יַעַן לֹא הִסִּיתֶם אֶת אֲזוֹנֵיכֶם לַעֲצָתִי וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לִי דָבָן בָּאתָ עֲלֵיכֶם
 הַצָּרָה הַזֹּאת לָמָּה תִּתְנַשֵּׂא עָלַי? כְּמוֹךָ כְּמוֹנֵי גֵרִים אֲנִי־נָה עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת.
 הָאִישׁ הַזֶּה שָׁחַט הַיּוֹם עֲגֻלָּה בְּרִיאָה מֵאֵד וַיּוֹ מִדְּמָה עַל בְּגָדָיו.

אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים.
 הַשְׁפַּחָה הַזֹּאת נִטָּתָה יָדָהּ עַל אֲחוֹתִי וַתֹּאמֶר לְהַפְּתָה נַפְשׁ. הִנֵּה אֲנֹכִי
 מִכָּה בַמָּטָה אֲשֶׁר בְּיָדִי עַל הַיָּמִים אֲשֶׁר בִּיאֹר וַתִּפְּכוּ לָדָם. בְּנִי! שֵׂא נֹא
 עֵינֶיךָ וּרְאֵה אֶת הַכַּכְבִּים הַזּוֹרְחִים בְּיָפִיקָם עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם! הֵם מַסְפִּירִים
 כְּבוֹד אֵל. בְּאַתְרֵית הַיָּמִים כָּל הָעַמִּים יִדְּעוּ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת וְהָיָה שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ
 רֹא יֵשֵׁא גּוֹי אֶל גּוֹי דָּרֵב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה. אֵל תִּירָאִי, בְּתִי, כֹּל אֲשֶׁר
 תֹּאמְרִי אֶעֱשֶׂה לָּךְ. הַאֲחִיכֶם יִבְאוּ לַמִּלְחָמָה וְאַתֶּם תִּשְׁכּוּ פֹה: וַיֹּאמֶר
 אֲבִרָהֶם אֵל נַעֲרָיו שָׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר וְאֲנִי וְהַנֶּעֱר (נִיצְחָק) יִלְכָּה עוֹד
 פֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁכַּח אֲלֵיכֶם. בֹּא נֹא אֵל הַמִּשְׁתָּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה מִחֵר גַּם אֶתָּה
 גַּם אֶשְׁתָּךְ. תִּלְמִידִי! הַתּוֹכְלוּ רִשְׁאָת אֶת הָאָרוֹן הַזֶּה הַמֵּלֵא סִפְרִים, כִּי
 כְּבֹד הוּא מֵאֵד! לֹא אוֹכַל לִכְדִּי לִשְׁאֵת אֶת הַתְּבָה הַזֹּאת כִּי כְּבֹדָה הִיא
 מִמֶּנִּי. יֵצְאוּ בְּבֹקֶר הַשָּׂדֶה לַעֲשׂוֹת מְלָאכְתָּנוּ וְנִתְחַדֵּשׁ שֵׁם כָּל הַיּוֹם עוֹד
 צֵאת הַכַּכְבִּים. דְּבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא יִשׁוּב אֵלַי רִיקָם. רָשָׁעִים רַבִּים
 סִבּוּנִי וַיֹּאמְרוּ לַהֲבוֹתַי נַפֶּשׁ. הַצִּילֵנִי מִיַּד רָשָׁעִים סִבּוּנִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת
 נַפְשִׁי לַקְּחָתָהּ. אַחִי! הַשְׁמַר לָךְ פֶּן תִּרְשָׁעִים הָאֵלֹה יִסְבּוֹךְ בְּדֶרֶךְ נִיבּוֹךְ
 נַפֶּשׁ. בְּנִי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹתֶם עַל אֲדָמְתֶם שִׁכְחוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַבּוֹצִיאֵם

מארץ מצרים באתות ובמופתים וביד חזקה ובזרוע נמויה, ויתנם יהוה ביד אויביהם וישלום ויבזו את חילם ויוליכום בשבי. ובארץ אויביהם שנו אל יהוה בכל לבם ויתודו את עונם ואת עון אבותם וישיבו את דרכם ויהוה שב מחרון אפו וישב וירחמם ויפן אליהם למען בריתו את אברהם יצחק ויעקב. אלהי! ממ'שפטיך לא סרתי כי אתה הוה'תני. הוה'ני יהוה דרך חקיך. בני ישראל הלכו במדבר ארבעים שנה ויהוה הורה אתהם את הדרך אשר ילכו בה.

כ'שפא ייר אַזוינ אצמיש אולאיידי וא ביזי דא קרח גיבי וא אנו' ג'מעתי גיבי יוטמיש אולאיידי! כ'שפא אללה'ג אמישי בו יראמזריג' אורניא ד'שמיש אולאיידי! אגר בו יראמזלר סני אורמאנדא יאלניג' בולמיש אולסא אידילר אנלר סני אולדורור אידילר. אגר ביז בו יראמו ד'שמאנלריג' אלינא ד'שמיש אולאיידיק אנלר ביזים אורזימיוזן טרימיזי קידיריר אידילר. אגר בו פוקראלר יאשליקדרינדא חיומת אידמיא וא צאלי'טמאיא (עמל) ס'כמיש אולאיידיקר אחתיארליק גונלרינדא אכמנא מוחתאנ' אולמאז אידיר. אלה פאדשאהימיזי ס'כמוסא אידי אני אנו' ג'אניני אלמאיא איסטייננריג' אלינדן חלאס אידמו אידי. סן אורונו' אונרנמיש אולאיידיג' מוערלימיג' גוונדא כור אוקור אידג'. בו קיולר עלם אונרנמיש וא דיכמיא וא טוקומאיא פילמיש אולאיידילר אנלר דר אנגרי גונלריג' גונלרינדא שירינליפ בולמאז אידילר. אללה ביזים יארדימיזי אולממיש אולאיידי ד'שמאנלרימיזי ביזי דירי דירי יוטאר אידילר היי גידי, בן יצחק גיבי זנגין אולסא אידים! אללה ויראיידי בן בבאס גיבי עלם אונרנאידים! אללה ויראיידי בן דא פיופ קרדשים גיבי ג'כפארלר אולומי (אידן) אולאידים! קרדשלים בוגון בנא פחארי פתאבלר ג'טיר-דילר. — בבאס! בנא חצאן ייגי ג'זבא ג'טיריר סין? צוק פאל יימאיאסין, פי יידיג'י קוסמאיאסין. ביזים פאדשאהימיזי דוגרי שרעתי דיר או פיר פיסמאיא חמר אידמו. קיזים! גונלריג' קאלדיר וא אללה'ג גונדפי עראמתלריני גור. סיזא בו פיופ יפאנדא גונ'פ יולונזוי פים גוסטוור (הורה). ירושלם בנגרי (שר) דוגרו שרעת שרעת אידמו אידילר וא זנגילרא וא ביופלא חמר אידר אידילר וא אופסויג' וא טולוג' שרעתי קאיריר אידילר. אנהלנרים! שרעתי קינגיר אידמג'ז (קאירמאג'ז) וירא שרעת אללה'ג דיר. הר פים פי פאדשאהא אל קאלדיריר (איסא) אוק אילן אורוסין נרה, מקור קל ועתיד נפעל).

אנהלום! יראמזלר אילן גומא פי סני אונ'ירמאיאדר וא אנלריג'

אישלרי גיפי איממייאסין. סיו בוגון צאדיריגיו נרדא קוראג'ק סיגיו ? פארשאה קרבי אללהיג אלינדא דיר הר גיגיא פי איסמר איסא אני מייל אידר (הטה). אגלום! מאלגא אישאנמא וא זגיליג'ג קלביג'ג אוגירמאסין. בן אייליגי אונטמיש אים (יעני, בן צוק דן ברי אייליב גורממיש אים. — נשה). אללה בגא אייליגי אונטטורדי (אללה סני אייליגי אונטמאיא מג'בור אימדי). אגלום! מועללימלריג'ג (מורה) ואר ג'אניג אילן סב זורא אנלר סגא אללהיג יול וגי גוסטורורלר. בן צולדא בוגון בולדוגים אוקלרי סן מי אמדיג? בן בורגא וירמדים וא בגא (בי) בורגא וירמדילר. אגר דוסמוגא בורגא וירר איסג (השה בפ) אגא בורגא ויריגי גיפי (נשה) אולמא. אופוקראלרי פי סיו אגלרא בורגא ויריר סיגיו(קל)קינא מאיא-סיגיו. גאריפי קינאמאיאסיגיו זורא סיו מסר טופראג'נדא גאריב אידריגיו. רבפי בנים דיר, קורקמאס! אינסאן בגא נא יפאג'ק? אללהא אישאניגיו וא אווריגיוזא גלן צוק דושמאנלריג'ג אוג'גנדן קורקמאגיו. רבפי אללהיג'גן קורק (עמיד) וא אגא עבאדת איד. אגר סגא פוקראדר גליר איסא אנלרי אביג'גן בושליין ציקארמא. אגר סן אוג'לוג'ג יאשליג'ינדא טאיאק אילן אור-מיש אוראידריג'ג סן אני אולומדן חלאס אידר אידריג. סיודן אכמב איסטמב איצון גלן פוקראלרי יאניג'ודן בוש בוראקמאיאסיו (שלה). צונפי סיו אללהדן קורקריגיו וא אללהדן קורקאנלרא רגבת אימדיגיו אללה דא סיוזא רגבת אידר וא אווריגיוזא חייג ביר פנאליק גטירמו. בבאס בני אלי קומאמיש אוראידרי בן אימדיגי אינייתלרימי יארא אידר אידרי. אגר קרילריגיו יאכור קיורריגיו איניית אידר איסאלר אנלרי אינייתלריג'גן אלי קומאגיו. יא רבפי! אוג'גרא גונאחלרימיזי איקראר אידיר איז, וא סגא סיניק קרפלי גלדיב, ביזא מרחמת איד וא ביזי בוראקמא.

השה והואב.

ביום קיץ חם שיה אחד בא אל הנחל לשבר צמאו ממנו. והואב רעב אשר התהלך כה וכח סביבות הנחל ראה את הששה ויאמר לו בתרן אף: למה זה תרפם את מימי בשפתיה השמאות? בן-קמות אתה על זאת וכרגע אפשיט את עורך מעליך. ויאמר לו הששה: תנם חרה אף אדוני בעבדו. הנה הנחל נוזל ממנו ואלי ואני רחוק מכבודו במאה אמה ואף אוכל לרפם לו את המים?

— הוי עו פנים! — ענה הזאב — תלדובר שקרים תתנגני? מי ראה
 בזאת? מי שמע באלה? הזכר תזכר כי דברת אתי עזות וקשזות גם בימי
 קיץ אשר עבר?
 — "אתה, אדוני! הגה קמנתי מהיות בן-רשעה."
 — אולי אחיה הגדול מכה היה המתרפני ותמגדפני אז.
 — "גם אח לי אין."
 — אם בן אחד מקרוביך ומנואליך הוא. ויהיה מי שיהיה ואני ידעתי
 כי כל בני צאן גם הם גם רועיהם גם פלביהם רק רעה עלי יחששו.
 ואני אפקד עליך את עון כלם.
 — "אך מה-פשעי ומה חטאתי אני?"
 — הם! לא עת שמוע תלונותיך עתה. כי רעב אנכי מאד
 וחתם הזאב את השפה ויסתבהו היערה.

§ 43

לכדנו את העיר ושרף אותה באש. שהרי ואבט אימדי וא אני אטיסא
 יאקריק.
 יהודה אהב את בני ישראל ובחר רבבי בני ישראל סבדי וא אנלרי
 ננדינא מיללת סאילארי.
 עומתם את יהודה ושלכת את חסדיו רבבי בוראקריגיו וא אניג אייליב-
 לריני אונטדיניז.
 אקם האכלו דיום והותר גם למחר סוז בוזון ייר סיגיו וא יארינא דא
 קאלדיריר סיגיו.

זכר את יום השבת, שבת גוניני סאנימאלי דיר (סאנימאלי סין).
 שומר את יום השבת, שבת גוניני סאקלאמאלי דיר (סאקלאמאלי סין).

חמא ופשע וסור ממעות ה', גונאחבר אולמאק וא אללהיג סימלדינדן
 קאיירילמק (יעני, גונאחבר אולדירל וא
 רבביג סימלדינדן קאיירילדירל);
 הזנות דלים ונחמות משפט, פאקירדרי קינאמק וא שריעתי צווימפ
 (יעני, פאקירלרי קינאירירל וא שריעתי
 צוויירירל).

הָרֶגֶז בָּקָר וְשֹׁחַטִים צֹאן אָכַל בְּשָׂרָה סִינִיָּה קִירְמָאק, קוּי סוּיִימָאק, אֵם יִימֵב
וְשִׁתּוֹת יוּן אָכַל וְשִׁתּוֹ שֶׁרָאב אִיצֵמֵב, יִימֵב אִיצֵמֵב. (יַעֲנִי
סִינִיָּה קִירְדִילֶר, קוּי סוּיִדִילֶר...
יִידִילֶר אִיצִדִילֶר).

הַנֶּעֱר הֶלֶךְ לְבֵיתוֹ הֶלֶךְ וּבָבָה, צוּנִזֶק אֲבִינָא אֶלְאִיִּיֶרֶק גִּיטְרִי
(אֶלְאִיִּי אֶלְאִיִּי).
הַפִּסִּים שָׁבוּ מֵעַל הָאָרֶץ הֶלֶךְ וְשׁוּב, סוּיִלֶר יִיד אֹוִירִנֶדֶן וּאִרִּינִיָּא קִאִיִּיטִיר
אִידִילֶר.

הַפִּסִּים הָיוּ הֶלֶךְ וְחָסֶר, סוּיִלֶר וּאִרִּינִיָּא אֲבִסִּילִיר אִידִילֶר.

כִּי וְשִׁימְנֵי שֶׁפֶט ? פִּים בְּנֵי שֶׁרַעְתְּצִי אִירֶר (הֵי גִירִי בְּנֵי שֶׁרַעְתְּצִי
אִירִדִיִּילֶר.)

כִּי יִתֵּן אֶת הָעֵם הַזֶּה בְּיָדִי ? בּוּ מִלְלָתִי בְּנִים אֲלִימָא פִּים וִירִיר (הֵי
גִירִי : בּוּ מִלְלָתִי בְּנִים אֲלִימָא וִירִסָא אִידִילֶר.)
כִּי יִתֵּן כָּל עַם יִתְּוָה נְכִיָּאִים ! אֵלֵלָה וִירִאִיִּדִי, רַבְּבִיגֶז מִלְלָתִי גְבִיאִ
לֶר אֹוִלִּאִיִּדִי.

לֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֹךְ אֲבָרִם, אֲרִיגֶז בִּיד דְּחִי אֲבָרִם אֲרִאֲלִמָּאסִין.
אֲבָרִם הֵם בֶּן-מָאָה שָׁנָה בְּהוֹלֶדֶד לֹא אֵנָּה אֲוִלֹו יִצְחָק דוֹנְדוֹקְרָא אֲבָרִם
אֶת יִצְחָק בְּנֵי. יוֹ יִאשִׁינְרָא אִירִי.
וַיּוֹשֶׁב אֶת מֹשֶׁה אֶל פְּרַעֲה. מֹשֶׁה פְּרַעֲה גָא גִירִי דוֹנְדוֹרִילֶרִי
(נְסִירִילֶרִי).
וַיִּבְרָד לְרִבְקָה אֶת דְּבָרֵי עֲשׂו. רַבְקָה יִא עֲשׂו נִיגֶז וּוּאֲבִלִירִי אֶלְאִמִּילֶרִי.

פִּקְרָה = פִּקְרָה; הַפְּקָרָה = הַפְּקָרָה; אִוְחָה = אִוְחָה;
יָרָה = יָרָה; לָה לָה;

פִּקֵּד = פִּקְרָה; לְפִקְרָה.
שָׁכַב = שָׁכְבָה; לְשָׁכְבָה.
אָהַב = אָהָבָה; לְאָהָבָה.
יָרָא = יָרָה; לְיָרָה.

עֵקֶה (עֵקֶה) קִנְיָנִי אֲדָרָה,
קִנְיָנִי אֲדָרָה אֲדָרָה, אֲדָרָה
אֲדָרָה אֲדָרָה אֲדָרָה.

הַעֲדָה, קִנְיָנִי אֲדָרָה,
אֲדָרָה אֲדָרָה אֲדָרָה, אֲדָרָה
אֲדָרָה.

פָּצָה (יִפְצָה) אֲדָרָה (אֲדָרָה)
אֲדָרָה (אֲדָרָה) אֲדָרָה,
קִנְיָנִי אֲדָרָה.

צָפָה (אֲדָרָה אֲדָרָה אֲדָרָה),
מִחָה (יִמְחָה), סִלְדִי,
אֲדָרָה אֲדָרָה.

חָלָה (אֲדָרָה פִּנְיָה פִּנְיָה) רִנְיָה
אֲדָרָה, יִלְוֹנָרָה,
כָּלָה (יִכָּלָה) מִנְיָה,

תִּכְמִיל אֲדָרָה, כָּלָה
הַעֲדָה מִיָּד יִחָה,
אֲדָרָה מִיָּד יִחָה,

אֲדָרָה, מִיָּד יִחָה, מִיָּד יִחָה,
אֲדָרָה, מִיָּד יִחָה, מִיָּד יִחָה.

הַעֲדָה (עֵקֶה) שְׁהַתְּלִי,
שְׁהַתְּלִי אֲדָרָה,
שְׁהַתְּלִי אֲדָרָה,

אֲדָרָה, י' אֲדָרָה, (כָּהֵן)
י' עֲבָדָה וְקִנְיָנִי
יִיִּדִי רִנְיָה.

אֲדָרָה (XIII) י', אֲדָרָה,
יִיִּדִי, קִנְיָנִי,
לְעֵת.

נָדָה (נָדָה) י', דְּוָרָה,
אֲדָרָה (XII) א', קָרָבָן,
(אֲדָרָה) צִנְיָה קָרָבָן

אֲדָרָה יִנְיָנִי,
בִּצְנָה (י' בִּצְנָה) י',
יִמְרָה.

חָרָה, י', קִנְיָנִי (חָרָה)
מִיָּד קִנְיָנִי יִי, קָרָה.

חָבֶק קִנְיָנִי, קִנְיָנִי אֲדָרָה.
פִּנְיָה, סִינְיָנִי, סִינְיָנִי.
IV

רָשַׁע (יִרְשַׁע) יִרְמֹלֶק
אֲדָרָה, יִרְמֹלֶק
קִנְיָנִי אֲדָרָה, הַרְשָׁע,

יִרְמֹלֶק אֲדָרָה, יִרְמֹלֶק
אֲדָרָה, קִנְיָנִי אֲדָרָה,
קִנְיָנִי אֲדָרָה.

נָדָה (יִדָּה) דְּפִרְסִי,
אֲדָרָה מִיָּד יִנְיָה,
אֲדָרָה מִיָּד יִנְיָה.

נָפָדָה (נָפָדָה) רִנְיָה,
רִנְיָה, אֲדָרָה,
אֲדָרָה אֲדָרָה.

נָסַע (יִפְסַע) מִיָּד יִנְיָה,
יִיִּדִי אֲדָרָה,
יִיִּדִי אֲדָרָה.

נָסַע, קִנְיָנִי אֲדָרָה,
דְּוָרָה,
הַתְּעוּלָה, (פִּנְיָה) אֲדָרָה.

אֲדָרָה, אֲדָרָה אֲדָרָה, יִיִּדִי
אֲדָרָה, קִנְיָנִי אֲדָרָה,
גִּעָה (יִנְעָה), מִיָּד יִנְיָה.

אֲדָרָה (מִיָּד יִנְיָה),
הַגָּה (יִהְיֶה הַגָּה) = הַגָּה
= הַגָּה מִיָּד יִנְיָה, חֲבָאִית

אֲדָרָה, אֲדָרָה, פִּינְיָה
אֲדָרָה, הַגָּה בִּי, אֲדָרָה
דְּוָרָה, מִיָּד יִנְיָה, פִּינְיָה

אֲדָרָה, הַגָּה מִיָּד יִנְיָה,
קִנְיָנִי דְּוָרָה, דְּוָרָה
צִינְיָנִי אֲדָרָה.

הַרְהָה (הַרְהָה), וְהַרְהָה,
הַרְהָה = הַרְהָה = הַרְהָה,
חֲבָאִית אֲדָרָה.

כָּלָל, כָּלָל: סִינְיָנִי.
כָּלָל, אֲדָרָה אֲדָרָה
(רִנְיָה אֲדָרָה).

כָּרָבָה, סִינְיָנִי אֲדָרָה.
צָפָה, צִינְיָנִי (קִנְיָנִי).
קָלָל, סִינְיָנִי, הַתְּעוּלָה

סִינְיָנִי, דְּפִרְסִי.
מִיָּד יִנְיָה.
שְׁעָשַׁע (יִשְׁעָשַׁע)

יִשְׁעָשַׁע (יִשְׁעָשַׁע) יִנְיָה,
אֲדָרָה, סִינְיָנִי אֲדָרָה,
אֲדָרָה אֲדָרָה, שְׁעָשַׁע,

(פִּעָל) סִינְיָנִי אֲדָרָה,
אֲדָרָה,
הַתְּעוּלָה, קִנְיָנִי אֲדָרָה.

יִנְיָה אֲדָרָה.
עֵרָה (יִעֲרָה) אֲדָרָה אֲדָרָה,
קִנְיָנִי (שְׁלָחָה).

פָּצָה (יִפְצָה) יִנְיָה אֲדָרָה,
פָּשַׁע (יִפְשַׁע) אֲדָרָה אֲדָרָה,
סִינְיָנִי.

פָּרָץ (יִפְרָץ) בִּינְיָנִי, בִּינְיָנִי
זִינְיָנִי אֲדָרָה, בִּינְיָנִי
יִנְיָה אֲדָרָה.

רָגַם (יִרְגַּם) מִיָּד יִנְיָה,
מִיָּד יִנְיָה, מִיָּד יִנְיָה,
אֲדָרָה אֲדָרָה.

רָשַׁע (יִרְשַׁע) דְּפִרְסִי,
קִנְיָנִי אֲדָרָה, זִינְיָנִי
אֲדָרָה.

שָׁמַח (יִשְׁמַח) מִיָּד יִנְיָה,
(אֲדָרָה) מִיָּד יִנְיָה, צִינְיָנִי
צִינְיָנִי אֲדָרָה.

כָּעַר (פִּעָל) אֲדָרָה אֲדָרָה,
מִיָּד יִנְיָה, אֲדָרָה אֲדָרָה,
בִּינְיָנִי אֲדָרָה.

יָקִים, ו' חֶלֶק. מַחְלוֹק
 (יַעֲנִי דַר נֶאֱבִי הוֹנִי אֲדָא
 דִּירִי וְאֵר אִיסָא).
 מִזְבֵּחַ (ס' מִזְבֵּחַ רַבִּי
 מִזְבְּחוֹת) ו', מִזְבֵּחַ,
 מִזְבֵּחַ, (אִו פִּי אֲוִירִינָא
 קִרְבֵּן נִשְׁרִירִילִיר).
 מְקוֹר (IV) ו', צִשְׁמָה.
 מְקָרֵס, ו' אִיאַק אֶלְמִינְרָא
 בֶּאֱסִילָאן שִׁי.
 בֶּאֱסִמָּאק. מִפְּמִרְלִיב,
 מִשׁוּבָּה אוֹ מִשְׁוֹכָה (XIII)
 נִי. הוֹוָר (בֶּאֱלֶרָא
 בֶּהֲצֶאֱלֶרָא צִבְלִין
 דוֹוָר).
 סָרָה, נִי. אֲזִמְקִלִּיק.
 אֶלְלֶהֶז יוֹלֹנְדֵן צִרִי
 דֶּזֶנְמֶז (לִיפ).
 סִיר, (רַבִּי סִירוֹת) נִי.
 קִזָּאן.
 סִיר (ר' סִירִים) ו', מִנְנֶז.
 דִּיבֵן.
 עֶרְמָה (XIV) נִי, צוֹסְמִלִּיק

עֶשֶׂק, ו' וּלְוִס.
 פֶּצֶע, (VII ב') ו', יֶאֱרָא
 פֶּלָא (פֶּלָאִי, פֶּלָאָה, ר'
 פֶּלָאִים וְאִ פֶּלָאוֹת)
 עֲנִיאִיב.
 עֲלִילָה (XV) נִי, אִיש.
 צָפִית, (?) אֲוֶרְטוֹ,
 מֶרָפּוֹא אֲוֶרְטוֹסוֹ.
 רָמֶשׁ, קֶאֱרִנִי אֲוֶרִינָא גִזֵּן
 חִיוּוָאן, קוֹרֶט קוֹנֹז.
 חֲשֶׁרֶת.
 שְׁבוּעָה (XVI) נִי, אֲנִס'
 יִיסִין.
 שְׁרַעְפִּים (סֶלֶט רַבִּי) ו',
 הִשְׁוֹנְמָא פֶּסֶאוֹת.
 רַעֲב, ו', קֶהֶמֶלִיק, קִיסְלִיק,
 אֶצִּלִּיק.
 אָנְיָה נִי, אֶנְלֶאמֶק, אֶנְלֹב.
 הָאָנְיָה, נִי, אֶנְלֶמֶק,
 אִינְלֶמֶק, אִינְלֹו.
 הָאָנְיָה וְאָנְיָה,
 אֶנְלֶאמֶק סִיוֶלֶאמֶק.

תְּחַבְּלָה אוֹ תְּחַבְּלָה,
 גְּמִי
 בֶּאֱמִילִילִיב; - צוֹסְמִלִּיק.
 עֶקְלִלִי בְּנֶשׁ.

תְּנַחְוּמִים (I), סֶלֶט רַבִּים.
 תַּסְלִילִיר, מֶרְחֶמֶת.
 שְׁבַע, ו', מוֹקֶלֶה.
 דוֹיוּמִלִּיק, לְשַׁבַּע,
 דוֹיוּגִנָּא.
 בְּלֶעֱל, פֶּאִיִּדֶאסִיוֶלִיק,
 יֶרֶמְזוּלִיק בֶּן-בְּלֶעֱל,
 אִישׁ בְּלֶעֱל, יֶרֶמְזוֹ
 אִדֶּס.
 וְה, בּוֹ, בְּוֹה, בּוֹנֶרָא.
 בּוֹרָא דָא.
 אָמְנֶס, גֶּרֶצְפֶּרֶן, סֶאחִיח
 אָחַ כִּי, אִילֶרָא כִּי, נֶרָא
 קֶלְדִּי כִּי.
 אָנְה, אָנְה, נֶרֶאִיאִי אָנְה
 וְאָנְה, אִו מֶרָפֶּא בּוֹ
 מֶרָפֶּא.

הָאָמְנֶס יֵשֶׁב אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ ? הֲנָה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא
 יִכְלְדוּהָ אִף כִּי תִבְרָא הָנָה. רֵאשִׁית תְּחִבָּה קִנָּה תְּחִבָּה וּבְכָר קִנְיָה קִנָּה
 בִּינָה! סֶלֶסֶקֶת וְחֶרְמֶמֶק תְּכַבְּדָה כִּי תִחְבֶּקֶנָה. רֵאשִׁית הַהָרִים וְהָנֶם רֵעִים
 וְכָר הַנְּבָעוֹת הַתְּמַקְקִלוֹ. פֶּאֶסֶף בִּיעִים עֲזוּבוֹת כָּל הָאָרֶץ אֲנִי אֶסְפְּתִי וְלֹא
 הָיָה נִדָּד כִּנָּה וּפְצָה פֶּה וּמִצְפָּצֶף. בָּרַב שְׁרַעְפִּי בְּקֶרְבִּי תִנְחֻמִּיק יִשְׁעִשְׁעוּ
 נִפְשִׁי. כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹמֶה אֵלֶיהָ (כָּל יִרְוֶשְׁלִים) בְּנֶהֱרָ שְׁרוּם וּכְנַחַל
 שְׁמִי כְּבוֹד גּוֹיִם, וַיִּנְקֶתֶם עַל צִד תִּנְשִׂאוּ וְעַל בְּרָכִים תִּשְׁעִשְׁעוּ. - אָנְה
 יְהוָה הָאֵל הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַזָּרָא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד רֵאשִׁית וְלִשְׁמִי
 מִצְוֹתָיו! תִּמְאֲנוּ וְעִינוּ הַרְשָׁעוּ וּמָרְדְּנוּ וְסוֹר מִמִּצְוֹתַי וּמִשְׁפָּטַי. וְכָל
 יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ אֶת הַתּוֹרָה וְסוֹר לְבִרְתִּי שְׁמוֹעַ בְּמוֹקֶה וְתַתֶּה עֲלֵינוּ הָאֵלָה

והשבועה אשר כתובה בתורת משה עבד האלהים כי תאנו לו. — כה אמר יהוה נגלה נגליתי אל בית אביה בהיותם במצרים ובוחר אתו מכל שבטי ישראל לי לכהן לעלות על מזבחי להקמיר קמחת לשאת אפוד לפני ואתנה לבית אביה את כל אשר בני ישראל. שדות בכסף יקנו וכתב בספר והעד עדים וחתם. מות יומת האיש רגם אתו באבנים כל העדה מחוץ למחנה. שמעו דבר יהוה בני ישראל. כי ריב ליהוה עם יושבי הארץ כי אין אמת ואין חסד ואין דעת אלהים בארץ; אלה וכחש ורצח וגנב, פרוצו, ודמים בדם נגעו. רבו פשעינו נגדה ותפאתינו ענתה בנו כי פשעינו אתנו ועונותינו ידענום; פשוט וכחש ביהוה ונסג מאתר אלהינו דבר עשק וסרה הרז (= תרז) והגז (= והגז) מלב דברי שקר. אודיעה-נא אתכם את אשר אני עשה לכרמי הסר משופתו והיה לבער פרוץ גדרו והיה למרמס. ערף השלחן צפה הצפית אבל שתה. כה אמר יהוה אבל והותר.

התלמידים הלכו לבית המלמד הלך ופזז וכרך. ראיתי את אחותי והנה הולכת הלך ורקד. תפרות האסורות בעגלה אשר שם ארון ברית יהוה תלכו הלך וגעו (= וגעו). האויבים סבבו את העיר ואין יצא ובא והלחם אשר בעיר היה הלך ותסור ויחזק הרעב בעיר. ראיתי את התלמידים הסבלים בחוץ והנם אכלים אגוזים ותפוחים הלך ואכול. — נח שח את העורב מן התבה ויצא יצא ושוב. — מי יתן והיה לבכם זה דהם ליראה אתי ולשמר את כל מצותי כל הימים למען ייטב דהם וירבניהם לעולם! מי יתן מותנו ביד יהוה בארץ מצרים בשבתנו על סיר תבשיל באכלנו לחם רשבע! בפקר תאמר מי יתן ערב, ובערב תאמר מי יתן בקר מפחד לבבה אשר תפחד ומפראה עיניה אשר תראה. בני אבשלום! בני בני אבשלום! מי יתן מותי אני תתניה אבשלום בני בני! — מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבקה יומם ולילה את חללי בת עמי. — יהיה ביום השלישי יום הולדת את פרעה ויעש משתה דבר עבדיו. כל אשר נשמת רוח חיים באפו מכל אשר בתרבה מתו (מפני מי המבול). וימה את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אד נח ואשר אתו בתבה. מי יתן והיה בני לאיש ויכלכלני בימי זמנתי! ייסע אברהם הלך וגסוע הנגבה. ויגדל האיש (יצחק) ויגדל הלך וגדל עד כי גדל מאוד. ותלך יד בני ישראל הלך וקשה על יבין מלך פנען עד אשר דבריתו את יבין מלך פנען. ויהי המה (אלהיו)

וְאֵלֶיֶשֶׁעַן הַלְכִים הָלוֹךְ וְדָבָר וְהִנֵּה רֶכֶב אִישׁ וְסוּסֵי אִישׁ. בַּיָּמִים הָהֵמָּה
(== הָהֵם) וּבָעֵת הַהִיא יָבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַמָּה וּבְנֵי יְהוּדָה וַיְחַדּוּ הָלֹךְ וּבְכו
(== וּבְכֹה) יָלְכוּ וְאֵת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם יִבְקְשׁוּ .

בימים ההם ירעשו ההרים וכל הגבעות תתקלקלנה מפני אף יהוה כי יבא לשפוט את הארץ. היום באו אל אבי כל אנשי העיר לשאול מפיו עצה ולא יכול בית אבי לכלכל את הקהל הגדול ההוא. בנים טובים יכלכלו את אבותם בימי זקנתם. מדוע אחותי את מפוזות ומכרברת היום? כל בני כנף אשר בגן אבי מצפצפים במוב שירים. התלמידים הקטנים האלה צפצפו כל היום כעופות. התלמידים כתבו כל היום פתב וקחח. אחותי כלכלה את היתומים האלה בשנת הרעב. אחותי! את כלכלתיני בימים לא היה לי לחם לאכל; התכלכליני גם בליל הרעב הזאת? אנשים גדולות מתגלגלות מראש ההר. לא אוסיף עוד לכלכלך כי לא נשאר לי לחם. בני! אל תוסיף עוד לפזז ולכרכר פן יחשבוך לבסיל. התלמידים הלכו ברחוב הלך וצפצף כעופות. הקטנים משעשעים על ברכי אמותם. האויבים לכדו את ירושלם והרוס את מגדליה. מלך בבל לכד את ירושלם והרוג את יושביה. התלמידים שחקו כל היום רקוד ופזז וכרכר. ערוך את השלחן ונתון עליו את הלחם ואת הבשר. ערוך את הסירות ונתון סירים תחתיהן. בקול הסירים תחת הסיר כן שחוק הבסיל. מי יתני בימי געורי ומי יתן כחי עתה ככחי אז! מי יתן ותגדל בחכמה ובמוסר ובתורת יהוה! מי יתנה כאח לי! מי יתן והיה לבבך תמים עם יהוה אלהיך כל ימי חייך! אתמל היה יום הדרת את אבי יום שמתח לכל אנשי ביתנו. אבי היה בן ארבעים וחמש שנים בהולד את אחותי הקטנה. מחר תנתן את העיר ביד מלך בבל וישרוף את מגדליה באש והולך את יושביה בשבי בבבל. נער קטן הייתי בן חמש שנים ביום הלכד את עירנו. אבי היה בחברון ביום השתף את ירושלם.

אללה ויראידי (נים ויראידי) בנים דא חסמא אוגלום סניג אוגלוג גיבי סיצראיאירי וא ספיראיירי (עתי) ! אללה ויראידי בן דא סניג ג'פאר קרדשיג גיבי ג'צב דא עויו שהרימיו אוצון דושאיירים ! פים ויראידי קרדשים יריגא בן אוראיירים (מות מקר) ! אוגלום ! אללה ויראידי פיופ אוראייריג וא בני אתתיארליגמרדא בסלייאיריג ! אללהימיו ! סגא גונאחבר אולדוק וא סניג אי יולריגין גרי דוגריפ (מקור) דון אנאמיג דוגרוגי גוני פיופ אבימורדא פיופ זיאפת ואר אידי , יימב איצמב אוינאמק

(רקד) וא סבִינמב . בוגן אנאנא מכתוב יאזמאלי (סין) . בו סרוי וארינגא קורויר . בוגן אוגלום מועלדימיניג אבינא וארא גלא חלה , שב , יורודי . בבאס אבא פרייאר אידא אידא דוגי וירא אשיטמיש פי קרדשי גנפרא דושמיש . בוגן דושמאנרר שזרא גירדירר וא אברני אמשא יאקדיליר וא צוק חלקי קיליג אילן קירדילר ווא אניג אברני אמשא יאקמקוא צוק חלקי קיליג אילן קירמאק . בו קואנלרי . בו דיכנלר אווריא קומאלי וא אנלררא בו יומורטארי פישירמלי . ביזים מליפהמיו עלמי אופסב אימדי (סרסל) וא עלם דא אני אופסב אימדי (רומס) . בן בוגן צורדא בוראקילמיש יומורטאלר בולדום וא אנלרי דוושירדים (סקור) וא אנלרי אבא גטירדים (סקור) ביז לאקירדי אידרב (קרר) . גידר איריב וא אושטא אורמאנדן ביר ביוב איי ציקדי וא ביז בנאית קורקדיק . סן וארינגא פנאריניג אווריא פנאליק ארטטיריר סין . סן סין או רבבי אללה פי אברם ני סאילאריג וא אני אור פשוטים דן ציקאריג וא אניג אדיני אברהם קורד וא אניג קלביני אוגורדא אינאמלי בולדוגא בראפרינא שרטי גסדיג (סקור) אניג זורעייתניא גנען טופראניני וירמב איצון וא גוואבלריג אדא אימדיג (הקים) וירא סן סאדיק סין . וא סיני דאני אווריא אנדיג וא בראפרינא גופדן סוולדיג וא אנלרא דוגר שריעתרר וא גרצב פרוזר (תורה) וא איי סימארלר וירדיג .

הרב המתחכם .

רב אשר בנעוריו צדוהו צידים וילמדוהו לרקד ורפשווע על שתי רגלים נמלט מתחת ירי אדוניו וישב לאחיו היערה . ויאספו אליו הדבים מפער ועד זקן לשאול לשלום לו , ויחלו את פניו לספר להם את כל המצאות אתו בארץ נכריה . ולא אחר הדב לעשות רצונם ובדברו מרב תחבולותיו וערמתו ויקם עד שתי רגליו ויפזו ויברבר ברחבו יום יום בהיותו את אדוניו . ויהי בראותם את נפלאותיו אשר עשה ויקנאו בו רעיו וינסו גם הם לעשות כן . ויקר להם במקרה כל עשה את אשר לא למד . פי כשלו איש באחיו ויפלו אנה ואנה וירבו פצעייהם מאד ותהי תאניה ואניה . והדב הלמד רבו עיניו ויגבה לבו פי לא יכלו רעיו לרקד כמותו ויקח מטה בידו ליסרם ולהכותם עוד הבה ופצוע . אז קמו עליו כל הדבים כאיש אחד בחמה וזעם לאמר : הוי בן־בזיעל ! הלצחק בנו באת ? עד מתי תשתגר ענינו להתעולל עלילות ברשע ? מהר סור מזה . פן תבלה לך

הָרָעָה מֵאֵתָנוּ וּמֹת תּוֹמֵת וְדָמָה בְּרֹאשָׁהּ יִהְיֶה. וַיִּמָּהַר בַּעַר הַפְּקָאוֹת
כְּנוֹם לְהַצִּיל אֶת גִּפְשׁוֹ וְרָא הוֹסִיף לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵיהֶם עוֹד.
אִם חֲכָמָה חֲכָמָה לָהּ. —

§ 44

בְּאֵין תְּהוֹמוֹת דְּרִיִּיא יוֹק אוֹלְדוֹקְרָא, אוֹלמָאדִיקְרָא, דְּרִיִּיא לִר דֵּן אוּל.
בְּאֵין תְּחַבְּלוֹת, צוֹסְטִליק אוֹלמָמָאסִי אֵילֵן, צוֹסְטִליק אוֹלמָאדִינֵנְדֵּן
אוֹלמָאדִינֵי סַבְּבִילִי.
בְּאֵין תְּבִינָה, עֵקֶר אוֹלמָאדִינֵי אֵילֵן, אוֹלמָאדִינֵנְדֵּן, אוֹלמָאדִינֵי סַבְּבִילִי.
מֵאֵין יוֹשֵׁב, אוֹטְרוֹגִי אוֹטְמָאדִינֵנְדֵּן, אוֹטְרוֹגִי אוֹלמָאדִינֵי סַבְּבִילִי.
מֵאֵין (= אֵין) כְּמוֹד, סְנִיג צִיבִי יוֹק דִּיר.

אָחִי מֵת בְּלֹא יוֹמוֹ (= לֹא בְּחַיָּו). קִרְדִּישִׁים צוֹנוֹ אוֹלמָמָנִיא אֵוֹלְדוֹ
צוֹנְסִיו, צוֹנְנֵדֵן אוּל אֵוֹלְדוֹ.
לְמָה תִּשְׁקֻלּוּ כֶּסֶף בְּלֹא לָחֶם נָא אֵיצוֹן אַחְצָא אֵוֹלְצֵר סִיגִיו (וִירִיר סִיגִיו).
(= לֹא כְּלָחֶם)? דְּצִיל אַכְמַב אֵיצוֹן נְגִידִי שִׁי, בּוֹשׁ שִׁי אֵיצוֹן.
תְּמַכּוֹר עֵמָךְ בְּלֹא חוֹן מִילֵלְתִיגִי סַאטֵר סִין דְּצִיל מַאֲלֵא. מַאֲל סִין
פִּרָא סִין, יַעֲנִי בִידְעוּוֹא.

בְּלִי (= לֹא) חֶשֶׁךְ, אֵנִימָאדִי, אֵנִימָמָנִיא.
בְּלִי יָבֵא. גִּלְמוֹ, גִּלְמִינִיב.
בְּנֵי תְּקֻבוֹ בְּלִי לְבוֹשׁ. אוֹולְדֵרֵלִים רּוֹבֵאסִיו צוֹדִילֵר.
מִי יִתֵּן לִי לָחֶם בְּלִי כֶּסֶף? בְּנָא פִּרָאסִיו כִּים אַכְמַב וִירִיר?
הִכְהִי אֶת אָחִי בְּבְּלִי דַּעַת, קִרְדִּישִׁי בִילְמִינֵנִיא אוֹרְדוֹם.
גִּלְהַ עֲפִי מְבִרִי דַּעַת, מִילֵלְתִים בִּילְמַב (עֵקֶל) אוֹלמָאדִינֵנְדֵּן יִיסִיר אוֹלְדוֹ.
הַמְבְּלִי אֵין. קְבֵרִים בְּמַצָּרִים? מַסִּירָא מוֹאֲרֵלֵר אוֹלמָאדִינֵנְדֵּן מִי? —
אוֹלמָאדִינֵי אֵיצוֹן מִי?
הַמְבְּלִי אֵין אֱלֹהִים בִּישְׁרָאֵל, יִשְׂרָאֵל דָּא אֵלְלָה אוֹלמָאדִינֵנְדֵּן מִי?
אֵי תְּבַב אָחִיךָ? הַבֵּל קִרְדִּישִׁיגֵּן נִרָא דִיר?

מי הוא זה ואיזה הוא ? או בים דיר או חנני (אדם דיר)
 אי זה הדרך הקלה ? חנני יול (אילן) גיטרי ?
 אי זה הדרך הנעלה ? חנני יול (אילן) ציקאנק איז ?
 אי מזה עם אפה ? סן חנני מילת דן סין ?
 אי מזה פאה ? גררן גלדיז ?

לראות = להראות ; לסתיר = להסתיר ; לבות = להכות .
 יהושע = יושע ; יהודה = יורה ;
 ערי = על ; אלי = אל = עדי = ער .
 למו = להם ; במו = בם , בהם ; עלימו = עליהם .
 תביאמו = תביאם ; תשיעמו = תשיעם . עשמו = עשם .
 עליבי = עליב ; געוריבי = געורב ;
 אסרי = אסר ; ישיבי = ישב ; הפכי = הפך .
 מושיבי = מושיב ; לחושיבי = לחושיב .
 שברתי = שברת ; נתקתי = נתקת ; שקמתי = שקמת .
 רפתי בגוים = רפה בגוים ; שרתי במדינות = שרה במדינות .
 גנבתי יום וגנבתי לילה = גנבת יום וגנבת לילה . (1)
 תרי = תרים ; גובי = גובים ; שרי = שרות . (?)
 בגו פער = בגן-פער ; מעינו מים = מעין מים .

הל או רלל (רלוותי)	העמיק (עמק) = דרן	המיר (מר) דגשירדי .
מקאתסיו , קוותסיו	אולדו דרן איטרי .	
אולדי , אריקלאדי , פוקרא	הסתיר (סתר) גיולי איטרי	הרים (ריח) קקלאדי .
אולדי .	גיולדי .	
העך (הרעך) סונרו .	השפיל (שפל) אלעאק	חול (פעל מש) חול
הנביה (נבה) אופסכ איטרי .	איטרי .	דגורדי . חולל
האדיב (אדב) מילאטרי .	הרביב (רכב) ביגירדי .	דגור .
אינגיטרי .	אטלאגירדי .	חסר , אכסיב איטרי .

וְנָב (V, ר' וְנָבוֹת, וְנָבוֹת)
נ', קוויזוק.

יְכָלֶת, נ' (יְכָלֶת) נ',
קודרת, קות.

חֶלְמִישׁ, נ', צאקמק טאש,
קאפי קאא.

מָס (רַב' מָסִים) חראנ',
הִיָּה לָמָס, חראנ'

וירמייא מַבְּבֹר אולו,
קול אולו.

מַעֲזָן (ר' מַעֲזָנִים מַעֲזָנוֹת)
צִשְׁמָא.

מַלְכוּת, נ', פארשאהליק,
מוֹסְרוֹת (סלש רב') באנ',

זינגיר.
מַנְרֵעָה, נ', אכסיפלוכ,

קסורליק.

מַרְגֻזֶּע (D) ז', רחחליק,
טינצליק. טינישליק.

מַחְשָׁךְ (רַב' מַחְשָׁנִים)
קראנליק, קראנליק יי.

נִבְלָה (כ' נִבְלָת) נ', לֶשׁ,
ויגזר (גאנסיז).

עֲלִיָּה (XIII) נ', צרדאק,
בֹּשֶׁשׁ.

עו (I), אובא.
צור (I) א' קאא.

קָרָה (XIII) נ', סובוק,
צִנָּה (= צֶאן), קיון,

קויי,
קוֹף (ר' קָפִים), ז', פיימון,

קָרְמָה (XIII) נ', אילכ,
אוולכי האל.

קָרְקֵד (קָרְקֵדִי, קָרְקֵדִי,
קָרְקֵדִי) טֹבֵא נפאשונ

טיבאסי.

שָׁכֵן (יִשְׁכֵּן) סאכין אולרו,
אומורדי טוכמאדי.

שָׁאָן (יִשְׁאָן) מוֹגְרִי
(ארסלאן).

שָׁמֶם (שָׁמֶמוֹ שָׁמוֹ),
ויראן אולרו, מַמֶּן

אולרו, שאשרי;
שֶׁת (שִׁית, עֵת, יִשִּׁית),

קודו,
רָעָץ (רָעָץ) סינדירדי,

קירדי,
לַחֶךְ (יִלְחֶךְ) ילאדי

לַחֶךְ, יאלאדי.
לָן (אֶלִּין) קונדו (גנאליכ).

אגלנדי (ביר ייר דא
ביראז וקת), קאלדי, —

רַטֵּב (וִרְטֵב) סילאנדי.

רַפֵּא, אונאלאטי, בפסיזוליני
באקדי באקטירדי.

חֶלֶשׁ (יִחְלֶשׁ) טקאחסיד
לנדי, האלסיוזלנדי.

אֶלֶף (אֶלְפִים) ז' אֶגֶז
טיוואר, חיוואן.

אָמֵר (אָמְרִי, רַב' אָמְרִים)
ז', סֹז, גזואב.

אֶשְׁפֹּת (רַב' אֶשְׁפֹּהוֹת) ז',
צֹפֶלוֹכ.

אָנֶם (רַב' אָנְמוֹם, אָנְמִי)
טיינאק.

גָּאָן (IV) ז', ביופליכ
אָפֶטמליק פֹּדֶרולליק.

הָכֵל (V כ') חוץ, בוש
שיי, חיצליכ.

זָרֶם, ז', יאגמור, סיל.
רַפִּי, (רַפִּי) ז', קסורליק.

פֶּלָה (יִכְלָה) טופנדי,
ביטדי, פֶּלְחָה נַפְשִׁי,

גיאנים טופנדי, בַּנְאוֹת
אָרְזֵלָאדִים, פפ איסטֶר

דים. פֶּלֹעֵינִי, גִּזְלוֹרִים
טופנדי, (צוק ריגא

אידרב, ארזלאייארק
בקמארן גִּזְזִרִים יורולדו

סֹנְדִי).

כָּכֶד (כֶּכֶד) אגירלאנדי,
אגיר אולדו; כִּילִי

רֶגֶבְתִּי אולדו.
נַתָּק, אַוּדִי, (פאנִי,

זינגירי).
נִצֵּת (ש' נִצֵּת או יִצֵּת)

יאנדי. יאקילדי.

סֶלַח (יִסְלַח) באחישלאדי
(גנאח) עפֹ איטדי.

עָטֵר, קישאלאדי,
צווראלדי. עָטֵר,

צווראלדי, טאג
גִּידִירִי, דילבִּי

איטדי.
פֶּנָה (יִפְנֶה) צווירילדי

באקדי.
צֶלַח (יִצְלַח), יראדי (ביר

שייא) אונְדִי, הִצְלִיחַ,
אונְדִי, (אישלרדינדא)

בחטלי אולדו, אונְדִירִי,
בחטלי איטדי.

צֶלַל (צֶלְלָה), באטדי (סוייא)
סוייגֹ אלטינא גִּטְדִי.

קָרֵב (יִקְרֵב), יאקן אולדו
יאקלשדי, הקָרִיב,

יאקן איטדי, יאקלשֶׁ-
טירדי, יאקן גלדי.

קש, ו', טובאן, פולוב,	תחלואים, (סלט רב'	פָּרָא (רַב' פְּרָאִים) ו', בייב
רָנָה (XIII) נ', פִּינָאן,	בולונייר) חסטאליק,	אַשֶׁב .
קיצקירק, ריגיא,	כפסיוליב .	שֶׁלַח, ו', קיריג' .
סביניץ, סביניץ ססי .	תְּשׁוּעָה (XIII) נ', סלאמתי,	ריח, קוקו, ריחאן,
רָקִיעַ, (IV) ו', טבאקא,	חלאס, קורטולמא .	קָמִים (בינוני מן קס)
(גופ) .	דֶּשׁ (יְדוּשׁ) אינדיר באסריי	דושמאנלר .
שֶׁבָּכִים, (סלט ר' בולונייר)	הַמְשִׁיל (מְשֵׁל) חופומדר	אָבֵל אָבֵלָה, יאסלי .
פרצא, קיריק . פֶּסְלָא .	איטדי .	אָדִיר אָדִירָה, גוצלו .
שָׁמָּה (= שְׁמָמָה), נ',	חַל (יַחוּל), קאלטיראדי .	נָאָדֶר, סילי, גוצלו .
ויראנליק .	יליר בֵּית, אבֶּ דונמאסי .	עָקֶר, עֶקְרָה (עֶקְרָת)
תְּרוּם (רַב' תְּרוּמוֹת) ו' ונ'	(אבֶּדא דונמיש אלדא	אוולרסיו .
הרייא .	דונמיש גול) .	שָׁרָה (נֶקֶד בֶּן שָׂרָה) חאניב .
תַּעֲלָלָה (XVI) נ' פִּידֵא .	נֶשֶׁף, אופורדי, אַסְדִירדי	עָרֶם, ציפלאק .
תַּעֲתוּעִים, (סלט רב')	אסדי וייל איצון) .	ציפלאקין .
יאגלישליק, מַעֲשֶׂה	הָדָר (V) ו', סיי, רַנְבַת,	קֶשֶׁב, קֶשֶׁבָה, דגלייג' .
תַּעֲתוּעִים, שאשירטיג' .	תורמת .	בָּדֶר, יאליג'וז, לָבֶדֶר
איש, שאשקינליק .	בָּסוֹת, (סלט יחיד I) נ',	יאליג'וז, אָזוֹ אָזוֹנָא .
שַׁחַת, נ', אב, גור, מואר	אורטו, רובא .	*בִּתִּי עֵינֶם, גִּזְלוֹב .

הַשְׁמִים מִסְפָּרִים בְּבוֹד אֶל וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מְגִיד תְּרַמֵּעַ; אֵין אִמֶּר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמָע קוֹלָם . בָּאֵין תְּחוּמוֹת חוֹלְלָתִי בָּאֵין מַעֲנִוֹת גְּבַבְרִי (= גְּבַבְרִי) מִים . אֲנִשִּׁי הָאָרֶץ כָּלָם יוֹשְׁבִים לְבִטָּח מִפְּתֵר מִתְחַמָּה כָּלָם יוֹשְׁבִים בָּאֵין חוּמָה וּבְרִית וּדְרָתִים אֵין לָהֶם . עוֹנוֹתָיו לְפָנָיו (לְפָדוֹ = יִלְפָדוֹ) הוּא יָמוֹת בָּאֵין מוֹסֵר . בָּאֵין תַּחֲבֻרוֹת יַפְלָעִים וּתְשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ . מֵאֵין כְּמוֹהַ יְהוָה גְּדוֹל אֶתָּה וְגִדּוֹל שְׁמָךְ בְּגִבּוֹרָה . מִי לֹא יִירָאָךְ מִלֶּךְ הַגּוֹיִם ? פִּי בָּבֶל חִכְמֵי הַגּוֹיִם וּבָבֶל מַלְכוּתָם מֵאֵין בְּבוֹדָה . הוּא כִּי גִדּוֹל הַיּוֹם הַזֶּה מֵאֵין כְּמֵהוּ וַעַת צָרָה הִיא לְיַעֲקֹב וּמִמֶּנָּה יוֹשֵׁעַ . בְּתִים רַבִּים לְשָׁמָּה יִחְיוּ גְדוֹלִים וְטוֹבִים מֵאֵין יוֹשֵׁב . הַחִימוֹר (= הַחֲמִיר) גּוֹי אֱלֹהִים וְהַמָּה לֹא אֱלֹהִים ? וַעֲמֵי הַמִּיר בְּבוֹדוֹ בְּלֹא יוֹעִיל (= בְּאִשֶּׁר לֹא יוֹעִיל) אִם יִשְׁמְעוּ (רְשָׁעִים) וַיַּעֲבְדוּ יָבֻלוּ יָמֵיהֶם בְּטוֹב וּשְׁנֵיהֶם בְּנִעִימִים וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ בְּשִׁלַּח יַעֲבְדוּ וַיִּגְזְעוּ בְּבִלִי דַעַת . דְּרָכֵי צִיּוֹן אֲבָלוֹת מִבְּלִי בְּאֵי מוֹעֵד כִּרְשָׁעִיָּה שׁוֹמְמִין (= שׁוֹמְמִים) כְּהִנֵּה גֵּאֲנָחִים . עָרֶם יִלְנוּ (הַאֲבִיוֹנִים) מִבְּלִי לְבוֹשׁ וְאֵין בָּסוֹת בְּקִרָה ; מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטְבוּ וּמִבְּלִי מִחֶסֶד תִּבְקוּ צוֹר . הַעֲבָד

ישראל? אם ירד בית הוא? מדוע היה לבו? עליו ישאגו בפירים נתנו קולם וישיתו ארצו לשמה עריו נצתו מבדי יושב—? עריו נתצו מבלי יושב. יהוה! ובר לעבדך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו! פן יאמרו הארץ (= ישבי הארץ) אשר הוצאתנו משם מבלי יכולת יהוה להביאם אל הארץ אשר דבר להם ומשנאתו אתם הוציאם להמתם במדבר. הוי בנה ביתו בלא צדק ועליותיו בלא משפט.

אלה נשאתי את עיני הישבי בשמים. מי ביהוה אלהינו המגביהי לשבת; המשפילי לראות בשמים ובארץ (= מי ביהוה אלהינו המגביהי לשבת בשמים והמשפילי לראות בארץ)? מקימי מעפר דל מאשפת ידים אביון להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו; מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה. (מפני) ארון, חולי ארץ! מלפני אלוהי יעקב החפזי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים. שמר פתאים יהוה דלותי ולי יהושע. ברכי נפשי את יהוה, הסולח לבר עונכי הרופא לכל תחלואיך, הנואל משנת חייכי המעטרכי חסד ורחמים. מלפי! תחת אבותיך יהיו בנה תשיתמו לשנים בכל הארץ. אופרה שמך בכל דור ודור על בן עמים יהודה לעולם ועד. ימינה יהוה נאדרי בפת ימינה יהוה תרעץ אויב! וברכ גאונה תהרס קמיה תשלח חרונה יאכלמו פקש. נשפת ברוחה פסמו ים צללו בעפרת במים אדירים. נטית ימינה תבלעמו ארץ. גר רשעים. ידעה ויבא עלימו אידם. ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן. אלהים! באו גוים בנחלתה ממאו את היכל קדשה שמו את ירושלם לעיים; נתנו את נבלת עבדך מאכל לעוף השמים בשר חסידך לחיתו ארץ. יהוה שלח מענים בנחלים בין הרים ותלכון, ישקו כל חיתו שדי ישברו פראים צמאם. יהוה עזי ומעוזי בו במח לפי ונעזרתי ומשירי אהורנו. הוי המעמיקים מיהוה לסתיר עצה (= המעמיקים לסתיר עצה מיהוה) והיה במחשה מעשיהם ויאמרו מי ראנו ומי ידענו. איש לא אברית לה מעם מזבחי דבלות את עיניך ולאדיב את נפשה. — מעולם שברתי עגל נתתני מוסרותיך ותאמרי לא אעבד. איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה כאלמנה שרתי בפדינות היתה למם? אפרים — עגלה מלפדה אוהבתי לדוש. מה אנני פי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו ותחפרהו מעט מאלהים וכבוד ודרך תעפרהו תמשילוהו במעשי ידיך כל שתה (= שת) תחת רגליו צנה ואלפים כלם וגם בהמות שדי. יהוה! הקשיבה רנתי האוינה תפלתי בלא שפתי

מִרְמָה. הַגִּידְתָּנָא לִי מַה מְלַאכְתָּךְ וּמֵאַיִן תֵּבֵא מֶה אֶרְצָךְ וְאִי מִזָּה עִם אֶתָּה? אִי זֶה הַדֶּרֶךְ יִשְׁכֵּן אֹר וְיִחְשֹׁף אִי זֶה מְקוֹמוֹ? אַחֲוֵתִי! אִי מִזָּה בָּאת וְאַנָּה תִּלְכִּי. לְמִי אֶתָּה וְאִי מִזָּה אֶתָּה? כֹּה אָמַר יְהוָה עֲמְדוּ עַל דְּרָכֵיכֶם וּרְאוּ וּשְׁאֲלוּ לַנְּתִיבוֹת עוֹלָם אִי זֶה הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב וּלְכוּ בָּהּ וּמַצְאוּ מִדְּגוּעַ לַנַּפְשָׁכֶם. —

הַקּוֹף וּבְתֵי הָעֵינִים .

וַיְהִי כִּי זָקֵן הַקּוֹף וַתִּחַלְשֶׁנָּה עֵינָיו, וְלֹא הִיטִיב לְרָאוֹת בְּיָמֵי נְעוּרָיו; וּמִפִּי בְנֵי הָאָדָם שָׁמַע שְׁמוֹעַ כִּי נָקַל לְרַפָּאוֹת הַשֹּׁכֵר וְעֵינָיו תִּשְׁכַּנָּה לְקַדְמָתָן בְּקִחוֹתָיו לֹדֶק בְּתֵי עֵינִים. וַיֵּלֶךְ וַיִּקֶּן לוֹ כְּעֹשְׂרִים בְּתֵי עֵינִים וַיָּבִיֵּאֵם לְבֵיתוֹ, וּמִבְּלִי דַעְתּוֹ מִהַמְשַׁפְּטִים הַפְּכִם כֹּה וְכֹה: זֶה יִגְבִּיהֶם לְשֵׁים עַד מִדְּקָדוֹ וְזֶה לְהַרְפִּיב עַל זַנְבוֹ יִשְׁפִּילֻם; פַּעַם יִקְרִיבֵם לְאַפּוֹ וַיִּרְיחֵם רַב רִיחַ פַּעַם יִלְחָבֵם בְּלִשְׁוֹנוֹ בְּכָל מְאֹדוֹ. וּבְכָל זֹאת לֹא הוֹעִירוֹ לוֹ וְלֹא יִצְלָחוּ לְמֵאוּמָה. אִזּוֹ יִקְרָא בְּחֵרוֹן אָפָּה לֵאמֹר: אֲוִיל אֲשֶׁר יִתֵּן אֲנִי קִשְׁכֶּת לְכָל הַבָּרִי בְּנֵי הָאָדָם! הֵם פָּלִם פֶּה אַחֵר הִרְבּוּ לְהַלֵּל לִי בְּתֵי הָעֵינִים וְאֶת תּוֹעֲלוֹתָם כִּי רַבָּה הִיא! אֵךְ הִכָּל הַפֶּה! מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעוּתִים הַפֶּה! וּבִזְעֵם וּקְצָף אֲחֻס וְנִפְץ אוֹתָם אֵל הָאֵבֶן לְשִׁבְכִים.

הַכְּסִיל יִתֵּן דָּפִי וּמִגְרַעַת בְּכָל דְּבַר מוֹעִיל נִפְלֵא מִמֶּנּוּ.

§ 45.

(מספר "משלי" יהודה" לר' יהודה גאורדא)

I האריה והעכבר .

אל תהי בו לכל אדם	עַת נָהֵם פְּרָעִים
ואל תהי מפליג לכל דבר	עַלִי מְרַפְּדוּ .
שואין לך אדם שאין לו שעה	אֲבֹי קָדְ, הַעֲכָבְרִי! שֹׁד קָדְ וְקָרִי;
ואין לך דבר שאין לו מקום .	אוֹלָם גַּם בְּחֵרוֹת אֶפְרוֹ
(אבות פ"ג מ"ד)	לֹא שִׁכַּח הָאֲרִיָּה חַצּוֹת שִׁכְתָּ
מִדְּהִי עֶפֶר מִתַּחַת לְאֶרֶץ	כִּי נִאֲוָה לְקַלָּה אֲרָךְ אִפִּים!
יֵצֵא הָעֶכְבֵּר; וַיִּקֶּר מִקְרָהוּ	וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶכְבֵּר חַיִּים
לְעֹבֵר בֵּין פְּרָסוֹת אֲרִיָּה מִלֵּא זַעַם	וַיִּרְבֶּה לְסַלֵּחַ
(חלק ראשון)	37

אֲשֶׁר נָשָׂא לוֹ פֶּשַׁע
וְלִשְׁלָל גֵּבַח לוֹ חֵיהּוּ .
וַיָּבֹא בְּלֹאט וַיִּקְרַב לְגִשְׁת
וַיָּבֹא וַיֵּאבֵל בְּיַד הָרִשָּׁת
וּבְשָׁנָיו קִצְצָן עֲבוֹת הַמִּכְמָרֶת
וַיִּמְסּוּ אֲסוּרָיו כְּפִתִיל נֶעְרֶת
וַיִּצְיֵא אֶת הָאֲרִיָּה לַחֲפֹשׁ
וַיִּשְׁלַם נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ .
בְּאֶרֶךְ אַפִּים אַחֲרִית וְחוֹחֶלֶת
וּקְצֵר רוּחַ מֵרִים אֲנֹקֶת .

לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וַיְהִי הָעֶרֶב
וַיִּצְא הָאֲרִי לְמֶרְחֶ טָרֶף
וַיִּפֹּל בְּשֹׁבְכָה
שָׁנָא הָרִים הָאֲמֻלָּל נָהָם וַצֹּחָה
שָׁנָא הָרָעִישׁ הַיַּעַר , הָרָעִים הָרִיעַ
וּבְחֶרֶתָּהּ עֵינָיו כְּפִלְדוֹת בָּעָרוּ ,
פֶּרְסוֹתָיו וּזְנָבוּ מִרְשֶׁת אֶסְרוּ
לֹא יוֹכַל הַמָּלֵט , נֶפֶשׁוֹ הוֹשִׁיעַ .
וַיִּשְׁמַע הָעֶכְבֶּר וַתִּפְעַמְהוּ
רוּחוֹ לִצְאָת אֶל הָאֲרִי לַיִשַׁע -
לַיִשַׁע הָאֲרִיָּה אִישׁ חֲסִידָהּ

*הַפְּלִיג , (לשון חכמים) , אוֹשְׁבֹרְטָמְדִי , אוֹשְׁבֹרְטָטוֹפּ מֶרֶךְ אִיטְרִי , - חֹר , ו .
הַלִּיכ , - עֶקֶבֶר , ו' , סִיצָאן . נָהָם (וְנָהָם) , מוֹנְרִי , - רָעַם , כּוֹב גּוֹרֹלֶדוֹסִי - אֲבִיז
וַאֲי : - שָׂר , מַאֲלוֹב . בַּחֲסִיסוֹזִיק . - קֶרֶץ , ו' יִיקִילִיק , זוּוַאל , חֶרַבֶּת . - אֹלֶס ,
לֶאֱבִין , אֲנָנִא . - חֲנוּת , (רַבִּי מִן חֲנָה , סַלַּט רַבִּים) מֶרַחֶמֶת . אֲנִימֶכ . - נָאוֹה , נָאוֹה .
לֶאֱיִיק , מוֹנִסִּיב , יֶאֱקִישִׁיק . - שֹׁבְכָה , נ' , אֵב , מוּוַאֶק . - שָׁנָא , נֶפִילָא - אֲמֻלָּל ,
זוּוַאֲלִי . בַּחֲסִיסוֹ . - נָהָם , ו' , מוֹנְרִישׁ , בַּאֲנִירִישׁ (אֶרְסֻלָּאן אִיצוֹן) . צֹחָה , נ' , קִיצְקִירִישׁ
פִּיגָאן . - הָרָעִישׁ (רָעַשׁ) דִּיטְרַטְרִי - הָרָעִים (רָעַם) גּוֹרֹלֶדִי . - פִּלְרָה (רַבִּי פִלְרוֹחַ)
יִילֶדִירִים . - פֶּעַם , קֶאֱקִדִי , קוֹוַאֲרִי . - יִשַׁע (יִשְׁעוֹ) אִימְרַדִּי , - נָשָׂא פֶשַׁע , קֶבֶת
בַּאֲחִישְׁלֶאֲדִי - בְּלֹאט , יֶאֱשְׁלִיק אִילֵן , יֶאֱאֶנֶא יֶאֱשׁ . בֶּד , ו' אִיפ . - רִשָּׁת (רִשְׁתוֹ)
נ' , אֵב , מוּוַאֶק . - קִצְצָן , גִּסְדִּי . - עֲבוֹת (רַבִּי עֲבוֹתִים אוֹ עֲבוֹתוֹת) קֶאֱלִין אִיפ . -
מִכְמָרֶת , נ' , אֵב . - גִּמֶס (מִסַּכ) אִירִידִי . אוּוֹלְדִי . - אֶסוּר (רַבִּי אֶסוּרִים) בַּאֲ
וּיִנְגִיד . - פִּתִּיל , ו' , אִיפ . - נֶעְרֶת , נ' , אוֹסְבֹלוֹ . - חֲפֹשׁ , אוּאֲדִילִיק . - אַחֲרִית ,
נ' , סוֹג . סוֹג כְּאִידִילִיגִי - חוֹחֶלֶת , נ' , אוּמוֹח . - קְצֵר רוּחַ , קִיסַא גִּאֲנִילִי , דֶּאֲרִילֶצָאק
צִבִּיב דֶּאֲרִילָאן בִּימֶסַא .

II תּוֹסֵס תְּמִתֶּנְקָם .

הָאָדָם אֵבֵל אֶךְ בֶּק עֵשֶׁב יִקֵּץ
וּבְהִמּוֹת שָׁרִי לֹא יִדְעוּ כָּל פֶּרֶץ

בְּאֵיבִיב הַתֵּבֵל , בְּעֶלְמוֹ הָאֶרֶץ
וּבְמֶתְנֶם הִיא מְלָאָה מִשָּׁה וּפֶרֶץ

ויעתר לו האיש ויבך רסן
 ויבכלם את פיו וירפב עליהו
 ויורדף אחרי הצבי וישנינו
 וינכסם את נקמת הסוס מכננו .
 אז אמר הסוס : "הנה אברכה
 על ריבך את ריבי , עד טוב לך .
 עתה למקומי אשובה אליה . —
 לא ! — ענה האיש , ויחזק רסניהו —
 פה תשב עמדי כי איתיה ,
 עתה ידעתי במה לבלם פיה ,
 וכבר ארוה בניתי
 גם אכוס לה קניתי . —
 מני אז בא הסוס תחת השקמ
 ויהי לאדם לצמיתות לעקר .
 מזה ירא כל אשר באפו נשמה
 מהרע ומה — מר אחרית הנקמה .

גבל וחרמור וסוס ביערים רעו
 מתג רסן לא שמעו , לא ראו
 על מומות ועגלות לא עוד משכו .
 ובני האדם עוד רק רגלים הלכו .
 אז שטם הסוס משטמה
 את הצבי קל הרגלים
 ויחפץ לשפך עליו חמה
 ועוזו עברתו בפנים ;
 אף כל אשר רבה אחריהו
 לא יכל תפשוהו .
 ויעץ וימר-אמר ,
 ויבא אר האדם ויאמר :
 הן אני מתנחם לנכס בצבי ,
 אף לא אוכל לשבותו שבי ,
 כי מירי יברח ברח .
 יאמה איש תחבולות , רב בוח
 תבה לי עצת הלם וישועת חסן .

נכס , אוץ אלדי , אינתיקאם אדרי ; התנכס , גנדי איצון אינתיקאם אלדי
 מהנכס , אינתיקאם אלמאיא טלאב אידיגי , ארויאין . — אביב , ז' , בחאר . — עלומים
 (סלט רבים) ז' , יאשליק , גנצליב . — מטה , ז' , אנדיליב , קינדיליק . — פרק , ז' ,
 זוראבי זאבט , זורבאליק , זורום . ירק , ז' , יישיליב . — עשב , ז' , יאש אום . — פרך , ז' ,
 בווקליק , בילא . — רסן , ז' , יונ . — מוטה , ג' , צומאצא . — רגלי , יאין . —
 שטם , (את פי) ביר כימסאיא דושמאן אולופ פנאליגנא צאלישדי , דושמאנליק איל
 פשינדן גודי . — משטמה , ג' , דושמאנליק , טוואק . — עוזו , ז' , קווח שירדת . —
 עברה , ג' , קהר , כשים , תפש , דוטרי . גמר אמר , סוז גסדי , גוס אסדי . פסן
 כס דושונדי . — התנכס , קיזוי , קיזשדי (אינתיקאם איצון) . ירב (תבה = רב) וירי . —
 הלם , בוראדא . שימדי . — ישועה , ג' , חלאס , אימראד . חסן , ז' , קווח . —
 עבר (יעתר) ריג'א איטרי , געמר , ריג'איא קולאק וירדי , ראזי אולדי , ריג'אי אירא
 איטרי . — בלם , יונ אילן באגלאדי , יונגלדי , יונ קודו . — אנה , בנאית סברי ,
 בנאית ארוזלאדי . — פכר , אנדי , צוקרן ברי . — ארוה , ג' , אכור , אט אכורי . —

אבום, ז', אוטלוק, אראן, - מני = מן. - לצמיתות, כסן כס, יעני אבבן, עזמריב.

iii הפרות הנשאות ארון יהוה.

וקמי יסגדו העברים אם לא לנו?
הלא כלום נחשכנו גם אנו
כי כשא קדש נשא על שכםנו.
בה הגו הפרות, ככה התנאו
עד לנבול בית שמש הגיעו באו.
שם את הארון כלום הורידו
ובקום קדש אתו העמידו
ועצי הענדה לעצי עולה בקעו
ושתי הפרות למבב הובירו.
או לא בעתה לראות השפילו
כי לא להן הכבוד אשר ראו
כי אם לארון אל עדיהן נשאו.

עת על הפלשתים כבדה יד אלוה
ותפם בעפולים ותרבם נה
גם סרניהם כלם אמר גורו
לשיב למקומו ארון אל שמים
ולכפר פניו בתשורת אפים,
או צמד פרות בענדה אסרו,
את ארון האלהים עליה שמו
וישלחום. ויהי בחיזתן בדרך
ויהי כל ראם ויכרע חיש בדרך
לפני ארון האלהים רב העקר.
וינבה לב הפרות, עיניהן רמו:
את מי יוקירו-אמרו - יותר מנו?

פלשתים, פלשתים, פלשת לי, (וישראל טיפראנינא קונשו ביר מילתינא ארי). -
עפולים, בפסיליב ארי (? מאיאסיל). - נה, פרייאר, פינאן. - סרן סרנים, בג
(פלשתלריג זאנלרי). - כפר, גונאחי, קבחתי באחישלאדי. גונאחי באחישלאטמק
איצון ריגיא אימדי: כפר (פני פלו). חמר בולדי. תשורה, נ'. בחשיש. פשכש.-
חיש, צביגכ. - עקר, ז'. קר, קימת, פחא. - סגר, סגארא אימדי, באש
אורדי. - התנאה, פודולנדי, ביברלנדי. - בית שמש, שחר ארי. - מבב, ז'
סגום. -

iv החמור בעור האריה

עור האריה עטה החמור כפגד | ויהי כל רואה ויגם מנגד
כי אמר: אפוקמה מעבודת פגד. | ויגר ויאמר: ארי בדרך!

נער קמן נהג ארי בית הרהים .

יש רב אדם לבוש אטון מצרים .
 לו יאמרו : חכם הוא , בן דמי יחס !
 הורר גא עדיו וראה כלו בחש
 ובעור הארי חמור חמרתים .

אולם בברל אוניו - הה , פי ארכו
 ויצאו מנקבי העור ומעל -
 הכירו המשרת עבד בן געל .
 אז מהלמות כממר עליו נתכו
 ולבוש עור האריה שב אל סבלהו .
 ויהי ממחרת ויתמה כל ראהו .

עטה (עטה ועטה) , גיירי , צורגרי . - פרך , ו' , זורבאליק . - נגר , קרשי
 מנגר , קרשיר . - יגר (וגור) , קורקרי . - ברל (סי ברל) , כסב , פרצא . - נקב
 ו' . דליב . - עבד בן - געל , אדם ארי . מהלמה , נ' , אורוש , זרב , טוקאט , יארא . -
 סבל , ו' , יוב . - מחרת , ממחרת , אבינגי , גוניג סבאחינא . - חמה , טמאשא איטרי . -
 רחים , גרימן . - אטון , איפליב , ביר פחאלי קומאש . - יחש , סיי , סילסילה , נסב . -
 בחש , אינפאר , ילאן , עינאניליב . - חמור חמרתים , בויב אשב , אשגיג ביוני .

III תילק ותמלה

נחליני בלחם מאשר צברת
 עד עבור הסתו וימי החשך
 ובכא האביב עת געמה
 אז , חי נפשי , לה אשלמה
 גשיג זה ומרבית וגשיג
 גשיג כסף , גשיג אכר . -
 אולם הנמלה -
 היא טובת שגך -
 פי תילק שאלה :

"הגידה לי , אחי , איפה היית
 בימי הקיץ ? ומה אז עשית ?" . -
 - בימי הזמיר , אז רק התעננתי ,
 כל היום שרתי , בדשא שחקתי ,
 לא זכרתי הסתו וימי החורף . -
 "אם בקיץ שרתי , לא יגעתי

עבר קציר , בלה קיץ .
 היקט טמן יד בצלחת .
 וישורר ויזמר גיריה נחת ,
 ולפעל בשדה רא הסה שכם .
 ופתאם ראה כי בנה חיץ ,
 כי טח תפל
 על קיר נופר .
 פי בא הסתו , הגיע החורף ,
 ובביתו אין קחם ובחריו טרף .
 ויעץ ויקרא רעב ללחם
 וילך מר ביתה הנמלה ,
 התרוצצה תכין בקיץ מאכדה .
 ויחזן קולו ויאמר היקט :
 הדי לי , אחותי , נחלה וחלק
 במגורת הדגן אשר אגרת

לא ראתי תחול ישן
ובתוך פיהו נכנס עכבר.
(בשם ס' חפש מטמונים צד נ"א)

במחול משחקים צא נא עתה !
ענתה הנמלה ותפן לו עוף.
עודה עצל, עד אן תישן ?
הן הנמלה אנתה לה בר.

ילק, ביר גינס צירטבא. - נמלה (ר' נמלים) ג'. קארינצא, קימירסקא. -
טמן, גומרו, גיולדי. - צלחת, ג', טפסי, ייש אוט: קיון, גומס, טמן יר בצלחת.
אליני קיוונגנדא גומרי, אליני קוצופדורדי, ביר איש אידימייא איסטמדי. - זמר, טורב
צאגירדי. - רוח (יורה), דוידדי. - גת. ג', רחתיק. - חין, דוואר. - טח.
סילאדי. - תפל, בוש, נפילא, טמלסיו. - קיר, יולדוואר. טח
תפל על קיר נופל, דושגב דוואר אווריא ביש סובא אוררו, יעני בוש שייא אומד
איטרי. - סחו, בוז, קיש. - חרף, קיש. - מרף, בושאר, יימב. - חנן,
שירין איטרי, ראטלי איטרי, מגורר, ג', אשליק אנבארי. - דגן, אשליק, בוגראי.
נהל, גורירדי, בסלדי. - צבר, דושיירדי. - גשו, (גשו, גשו),
אדונגן בורג. - מרבית, פאייז. - נשך, ביוב פאייז. פאייז פאייז, - אופה ?
גרא ? - זמיר, ז', ייר, טורבו. - רשא, יישיליב, יאשוט. - מחול, ז', אויון,
כורא (כורון טפמבליו). כורא (כורון). אגר, דושיירדי. - בר, אשליק. - *תחול,
גרי. - *נכנס (כנס) גירי.

תם החלק הראשון.

לוח השעיות

עמוד	סורה	טעם	סיקון
6	יג	מלמטה	אלהה
16	ז	מלמעלה	השמש
19	יז	—	אניג קיו
36	ז	—	אחי
65	א	—	אלה
"	ב	—	אלה
66	טז	—	סביני אלה
68	טז	—	תפוחי האלה
71	יט	—	אורדו
97	יט	—	דורדולר
101	נלח' סלוח	XI	IX
118	ו	מלמעלה	שמרתני, שמרתה
"	ז	—	שמרתה
"	ח	—	שמרתם
127	כא	—	מבלתה
"	כד	—	נגחתה
169	ה	—	שלשת
173	א	מלמטה	תפתחום
205	ב	—	דשני
206	ו	—	ותאכל
233	ה	—	שמתה
250	ג	—	ונאמן דרום
252	ב	—	אניג איצון פני
272	יח	—	תפנע
273	ב	מלמטה	יסבוקה
283	ג	—	ליסרם
287	יא	—	ילכדו את דרשע
"	ה	—	יועיל

עמוד 78 משורה י"ח עד סורה ט"ז לריק להיום כך :

פִּתְבְּתִי , יאזדים , וּכְתַבְתִּי , וא אזדים , וּכְתַבְתִּי , וא יאזר אים .
שְׁמַרְתִּי , סאקלאדים , וְשְׁמַרְתִּי , וא סאקלאדים , וְשְׁמַרְתִּי , וא סאקלר אים .
מְבַרְתָּ , סאטריג , וּמְבַרְתָּ , וא סאטריג , וּמְבַרְתָּ , וא סאטר סין .
וְכַרְתָּ , סאניגריג , וְכַרְתָּ , וא סאניגריג , וְכַרְתָּ , וא סאניגריג סין .
אַתְבְּתִי , סוורים , וְאַתְבְּתִי , וא סוורים , וְאַתְבְּתִי , וא סוונג אים .
בְּרַחְתִּי , קאצרים , וּבְרַחְתִּי , וא קאצרים , וּבְרַחְתִּי , וא קאצר אים .

לרגל הילדים

УЧЕБНИКЪ ДРЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА

ДЛЯ КАРАИМСКИХЪ ШКОЛЪ.

СОСТАВИЛЪ

И. КАЗАЗЪ.

ЧАСТЬ ВТОРАЯ.

Христоматія и словарь.

(ЦѢНА 75 КОП.)

ОДЕССА

Въ типографіи М. Вейленсона.

1869.

ספר

לרגל הילדים

ללמד נערי בני מקרא לשון עבר

מאת

א' קואז.

חלק שני

הילקוט

(וידוא לקוטים מכתבי הקדש ומן האחרונים)

וערך מלין

מחיר החלק הב' 75 ק'

אודססא

בדפוס מ. בעלינסאן

התרכ"ט.

Дозволено цензурою Одесса 27 Іюня 1868 года.

א

I. (בראשית, כסימן א' פסוק א' עד סימן ר' פסוק י"ג)

- א בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ : וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוֹ
 2 וּבְהוֹ וְחָשֶׁךְ עַל־פָּנָי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פָּנָי
 3 הַמַּיִם : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי־אֹר וַיְהי־אֹר : וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאֹר כִּי־
 4 טוֹב וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם
 5 וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד :
 6 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רִקְעַת בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהי מְבַדִּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם :
 7 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיְבָרֶךְ בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין
 8 הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ וַיְהיֶיכָן : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַרְקִיעַ שָׁמַיִם וַיְהי־עֶרֶב
 9 וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי :
 10 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה
 11 הַיִּבְשֶׁה וַיְהיֶיכָן : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִּבְשֶׁה אָרֶץ וּלַמָּקוֹת הַמַּיִם קָרָא יַמִּים
 12 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּרְשָׁא הָאָרֶץ דְּשֵׁא עֵשֶׂב מִזֵּרֵעַ
 13 זֶרַע עֵץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לַמִּינֹה אֲשֶׁר זֶרְעוּבָּו עַל־ הָאָרֶץ וַיְהיֶיכָן : וַתּוֹצֵא
 14 הָאָרֶץ דְּשֵׁא עֵשֶׂב מִזֵּרֵעַ זֶרַע לַמִּינֹהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פֶּרִי אֲשֶׁר זֶרְעוּבָּו
 15 לַמִּינֹהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי :
 16 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי מְאֹרֶת בְּרִקְעַת הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין
 17 הַלַּיְלָה וַיְהי לְאֹתָת וּלְמוֹעֲדִים וְלַיָּמִים וּשְׁנָיִם : וַיְהי לְמֵאֹרֶת בְּרִקְעַת
 18 הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהיֶיכָן : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת
 19 הַגָּדֹלִים אֶת־הַמָּאֹר הַגָּדֹל לְמִשְׁעֶלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאֹר הַקָּטָן לְמִשְׁעֶלֶת
 20 הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים : וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרִקְעַת הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־
 21 הָאָרֶץ : וּלְמִשְׁלַל בָּיוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיִּבְרָא
 22 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיְהי־עֶרֶב וַיְהי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי :

- וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ
 20 עַל־פָּנָי רִקְעַת הַשָּׁמַיִם : וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִים הַגָּדֹלִים וְאֵת כָּל־
 21 נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמִשֶׁת אֲשֶׁר שָׂרְצוּ הַמַּיִם לַמִּינֹהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף
 22 לַמִּינֹהוּ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ

(1.)

(חלק שני)

וּמָלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרְבַּ בָּאָרֶץ : וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם 23
חַמִּישִׁי :

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וְרֶמֶשׂ וְחַיִּיתוֹ- 24
אָרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיֵּית הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה 25
לְמִינָהּ וְאֶת־הַרֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים 26
נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ וּבְדֹמֹתֵינוּ וְיִרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם וּבָעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה 27
וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ : וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ 28
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם : וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים 29
וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וּבְכַשֶּׁה וּרְדּוּ בְּדִגְתַּי הַיָּם 30
וּבָעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֶמֶשׂת עַל־הָאָרֶץ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה 31
נֹתְתִי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב וְזֶרַע זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־
הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פֶּרִיעַץ וְזֶרַע זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ : וּלְכָד־חַיֵּית הָאָרֶץ 32
וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכָל־רֹמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־
יֶרֶק עֹשֶׂב לְאֹכְלָהּ וַיְהִי־כֵן : וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָיָה־טוֹב 33
מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי :

וַיְבָרֶךְ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צִבְיָאָם : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי 34
כָּל־אֲבֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה :
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלָאכְתּוֹ 35
אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת :

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים 36
אָרֶץ וַשָּׁמַיִם : וְכָל־שֵׁית הַשָּׁדָה טָרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל־עֹשֶׂב הַשָּׁדָה 37
טָרֶם יֵצֵא כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעֹבֵד אֶת־
הָאֲדָמָה : וְאֵד יַעֲרָה מִן־הָאָרֶץ וְהַשִּׁקָּה אֶת־כָּל־פְּנֵי הָאֲדָמָה : וַיִּצֹר יְהוָה 38
אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עֹפֶר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפֹּחַ בָּאָפוֹ נְשֻׁמַּת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם 39
לְנֶפֶשׁ חַיָּה : וַיִּטֵּעַ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן־בְּעֶדֶן מִקְדָּם וַיִּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאֲדָם 40
אֲשֶׁר יָצָר : וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה כָּל־עֵץ כָּל־עֵץ נֹחֵמֶד לְמִרְאָה וְטוֹב 41
כְּמֹאכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הֵן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע : וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן 42
לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאשִׁים : שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן 43
הוא הַסִּבְבַּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הַחוּלָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב : וְהָיָה הָאָרֶץ הַזֹּאת 44
טוֹב שָׁם הַבְּרִלָה וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם : וְשֵׁם־הַנָּהָר הַשְּׁנַי גִּיחוֹן הוא הַסִּבְבַּ אֶת־ 45
כָּל־הָאָרֶץ כּוּשׁ : וְשֵׁם־הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי הַדִּקְלֵק הוא הַחִזְקֵל קִדְמַת אֲשׁוּר 46
וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוא פָּרָת : וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וַיִּנְחֵהוּ בְּגֵן־ 47

16 עָלָן לְעִבְרָה וּלְשִׁמְרָה : וַיֵּצֵא יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ
 17 תֵּהֵן אָכַל תֹּאכַל : וּמִעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם
 18 אָכַלְהָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֵיזֶה הָאָדָם לִבְדּוֹ
 19 אֶעֱשֶׂה־לּוֹ עֹזֶר כְּנֶגְדּוֹ : וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאָדָמָה בְּלִחִית הַשָּׂדֶה וְאֵת
 20 כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת מִה־יִּקְרָא־לּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר יִקְרָא־
 21 לּוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ : וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה
 22 וְלָעוֹף הַשָּׁמַיִם וְלִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְהָאָדָם לֹא־מָצָא עֹזֶר כְּנֶגְדּוֹ : וַיִּפֹּל
 23 יְהוָה אֱלֹהִים וַתְּדַבֵּר מֶלֶךְ הָאָדָם וַיִּשָּׁן וַיִּקַּח אֶת־מִצְלַעְתִּי וַיִּסְגֵּר בְּשׁוּר
 24 תַּחֲתָנָה : וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצִּלְעַת אֲשֶׁר־צָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה
 25 וַיָּבֵאָהּ אֶל־הָאָדָם : וַיֹּאמֶר הָאָדָם וְאֵת הַפֶּעַם עָצָם מַעֲצָמִי וּבִשׁוּר מִבִּשְׁרִי
 26 קִוִּיתִי יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ־זֹאת : וַיִּהְיֶה שְׁנֵיהֶם עֶרְוָמִים הָאָדָם
 וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבָּשְׁשׁוּ :

1 וַתִּנְחַשׁ הַיָּה עֶרְוָם מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
 2 אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הָעֵץ הַזֶּה : וְתֹאמַר הָאִשָּׁה
 3 אֶל־הַנָּחַשׁ מִפְּרִי עֵץ־הָעֵץ נֹאכַל : וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הָעֵץ אָמַר אֱלֹהִים
 4 לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בּוֹ פֶּן־תָּמוּתוּ : וַיֹּאמֶר הַנָּחַשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־
 5 מוֹת תָּמוּתוּ : כִּי יָדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אָכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפָקְחוּ עֵינֵיכֶם
 6 וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וְרָע : וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכַל וְכִי
 7 תֵּאֱוָה־הוּא לְעֵינֵים וּנְחַמֵּד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפְּרִי וְתֹאכַל וַתִּתֵּן גַּם־
 8 לְאִשָּׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכְלוּ : וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי־עֵרְוָם־הֵם וַיִּתְפָּרוּ
 9 עֲלֵה תֹאנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חִגְרֹת : וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְּהִלָּה
 10 בְּגֵן לְרִיחַ הַיּוֹם וַיִּתְּנָבֵא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ־הָעֵץ :
 11 וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אַיִּכָּה : וַיֹּאמֶר אֶת־קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי
 12 בְּגֵן וַאֲיָרָא כִּי־עִירַם אֲנִכִּי וְאַתָּבֵא : וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירַם אֶתָּה
 13 הַמִּן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבִלְתִּי אָכַל מִמֶּנּוּ אָכַלְתָּ : וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה
 14 אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הוּא נָתַנָּה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאָכַל : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
 15 לְאִשָּׁה מִה־זֹּאת עֲשִׂית וְתֹאמַר הָאִשָּׁה הַנָּחַשׁ הִשְׁאִינִי וָאָכַל : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 16 אֱלֹהִים וְאֶל־הַנָּחַשׁ כִּי עָשִׂית זֹאת אֲרוּר אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּת
 17 הַשָּׂדֶה עַל־כֵּן תֵּלֵךְ וַעֲפֹר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיָּיִךְ : וְאַיִכָּה אִשָּׁתְּ בִּינֶיךָ
 18 וּבִין הָאִשָּׁה וּבִין זֶרַעָהּ וּבִין זֶרַעָהּ הוּא יִשׁוּפֶנָּה רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנָּה עֲקֵב :
 19 אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר תְּרַבָּה אֲרָבָה עֲצֻבְכֶנָּה וְהִרְבָּה בְּעֶצֶב תֵּלְדִּי בְּגִים
 20 וְאֶל־אִישָׁהּ תִּשְׁקָחְתָּ וְהוּא יִמְשַׁלְּכָהּ :

וְלֹאֲדָם אָמַר כִּי שְׂמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ
 לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָהּ בְּעִצְבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי
 חַיֶּיךָ: וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִית לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אָפִידֶךָ
 תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבָה אֶל־הָאֲדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי־עָפַר אֶתָּה וְאֶל־
 עָפָר תָּשׁוּב: וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הִיְתָה אִם כְּרִיתִי:
 וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבָּשֵׂם:
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה בְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע
 וְעַתָּה וְפֹן־יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעֹלָם: וַיִּשְׁלַחֵהוּ
 יְהוָה אֱלֹהִים מִגֶּן־עֵדֶן לְעֹבֵד אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם:
 וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתַּחַר וַתֵּלֶד אֶת בֶּן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי
 אִישׁ אֶת־יְהוָה: וַתִּסָּפֶה לִלְדֹת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל רֹעֵה צֹאן וְקַיִן
 הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן כִּפְרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה:
 וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמִכָּל־בְּהֵמָה וַיֵּשַׁע יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־
 מִנְחָתוֹ: וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה וַיִּחַר לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָנָיו:
 וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו (וַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה) וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיָּקָם קַיִן
 אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ וַיֹּאמֶר לֹא
 יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אֲחִי אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר כִּהִי עֹשִׂיתָ קוֹל דְּבָרִי אָחִיךָ צִעֲקִים אֵלַי
 מִן־הָאֲדָמָה: וְעַתָּה אָרוּר אֶתָּה מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה אֶת־פִּיהָ לְקַחְתָּ
 אֶת־דְּבָרִי אָחִיךָ מִיָּדֶךָ: כִּי תֵעָבֵד אֶת־הָאֲדָמָה לֹא־תִסָּפֶה תִתֵּן־כֹּחָהּ לָךְ נָע
 וְנָד תִּהְיֶה בָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גְּדוֹל עוֹנִי מִכְּשׁוֹא:
 13

II (בראשית מס' ו' פסוק ה' עד ס' ו' פסוק י"ט)

ומס' ט' פסוק ח' עד פסוק י"ח)

וַיֹּאֵר יְהוָה כִּי רָבָה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל־יֹצֵל מִחֲשֹׁכֶת לָבוֹ קָרָע
 כְּלָהִיּוֹם: וַיִּנָּחֶם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְּעַצֵּב אֶל־לְבוֹ:
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אִמָּחָה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם
 עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נָחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתָם: וְנָח מִצָּא
 חֵן בְּעֵינֵי יְהוָה:

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־הָאֱלֹהִים
 תִּתְּלָהּ־נֹחַ: וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שָׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת: וַתִּשְׁחַת
 הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ חָם: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וַהֲגִהָ
 גִּשְׁחָתָהּ כִּי־הִשָּׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֲתִדְרֹכָהּ עַל־הָאָרֶץ:

13 ויאמר אלהים לנח קם כל־בשר בא לפני כי־מלאה הארץ חמס
 14 מפניהם והנני משחיתם את־הארץ : עשה לך תבת עצי־גפר קנים
 15 תעשה את־התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בגפר : וזה אשר תעשה
 אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה
 16 קומתה : צנר ו תעשה לתבה ואל־אמה תבלנה מלמעלה ופתח התבה
 17 בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה : ואני הנני מביא את־המבול
 מים על־הארץ לשחת כל־בשר אשר־בו רוח חיים מתחת השמים כל
 18 אשר־בארץ יגוע : והקמתי את־בריתי אתה ובאת אליה־תבה אתה ובניך
 19 ואשתך ונשי־בניך אתה : וכל־חיי כל־בשר שנים מכל תביא אל־
 20 התבה לחיות אתה זכר ונקבה יהיו : מהעוף למינהו ומן־הבהמה
 21 למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך לחיות : ואתה
 קח־לך מכל־מאכל אשר־יאכל ואספת אליו והיה לך ולרמם לאכלה :
 22 ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

1 ויאמר יהוה לנח בא־אתה וכל־ביתך אלי־התבה כי־אתה ראיתי
 2 צדיק לפני בדור הזה : מכל ו הבהמה הטהורה תקח־לך שבעה שבעה
 3 איש ואשתו ומן־הבהמה אשר לא טהרה הוא שנים איש ואשתו : גם־
 מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה רחיות ורע על־פני כד־הארץ :
 4 כי למים עוד שבעה אנכי ממטיר על־הארץ ארבעים יום וארבעים לילה
 5 ומחיתי את־כָּרְד־היקום אשר עשיתי בעל פני האדמה : ויעש נח ככל
 6 אשר־צוהו יהוה : ונח בן־שש מאות שנה ותמבול היה מים על־הארץ :
 7 ובא נח ובניו ואשתו ונשי־בניו אתו אליה־תבה כפני מן המבול : מן־
 8 הבהמה הטהורה ומן־הבהמה אשר איננה טהרה ומן־העוף וכל אשר־
 9 רמש על־האדמה : שנים שנים באו אר־נח אליה־תבה זכר ונקבה בא־אשר
 10 צוה אלהים את־נח : והיו לשבעת הימים ומן המבול היו על־הארץ :
 11 בשנת שש־מאות שנה לחי־נח בחדש השני בשבעה־עשר יום לחדש
 12 ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו : והיו
 13 הגשם על־הארץ ארבעים יום וארבעים לילה : בעצם היום הזה בא נח
 וחס־יחס ויפת בני־נח ואשת נח ושלשת נשי־בניו אתם אליה־תבה :
 14 המה וכל־החיה למינה וכל־הבהמה למינה וכל־הרמש הרמש על־הארץ
 15 למינהו וכל־העוף למינהו כל צפור כל־כנף : ויבאו אל־נח אליה־תבה
 16 שנים שנים מכל־הבשר אשר־בו רוח חיים : והבאים זכר ונקבה מכל־
 17 בשר באו בא־אשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו : והיו המבול

אַרְבָּעִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַפִּיִּם וַיֵּשְׂאוּ אֶת־הַתִּבָּה וַתָּרֶם מֵעַל הָאָרֶץ :
 וַיִּגְבְּרוּ הַפִּיִּם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַתִּלָּךְ הַתִּבָּה עַל־פְּנֵי הַפִּיִּם : וְהַפִּיִּם
 גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל־הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ כָּל־הַהָרִים הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר־תַּחַת כָּל־
 הַשָּׁמַיִם : חֹמֶשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה מִלְמַעְלָה גָּבְרוּ הַפִּיִּם וַיִּכְסּוּ הַהָרִים : וַיִּגְעַע
 כָּל־בָּשָׂר עַל־הָאָרֶץ בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְחַיָּה וּבְכָל־הַשָּׂרָץ הַשָּׂרָץ
 עַל־הָאָרֶץ וְכָל הָאָדָם : כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת־רוּחַ חַיִּים בְּאַפִּיו מִכָּל אֲשֶׁר
 בָּתְרָבָה מֵתוּ : וַיֵּמָח אֶת־כָּל־הַיָּקוּם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ מֵאָדָם עַד־
 בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּפְחוּ מִן־הָאָרֶץ וַיֵּשְׂאָר אֶדְנִית וְאֲשֶׁר
 אִתּוֹ בַּתִּבָּה : וַיִּגְבְּרוּ הַפִּיִּם עַל־הָאָרֶץ חֲמִשִּׁים וּמֵאת יוֹם :
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נִחַם וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֵת־כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ
 בַּתִּבָּה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁבּוּ הַפִּיִּם : וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיֵנַת תְּהוֹם
 וַאֲרַבַּת הַשָּׁמַיִם וַיִּפְקֹא הַנֶּשֶׁם מִן־הַשָּׁמַיִם : וַיֵּשְׂבוּ הַפִּיִּם מֵעַל הָאָרֶץ
 הַלֵּוֹף וְשׁוֹב וַיַּחֲסְרוּ הַפִּיִּם מִקְצֵה חֲמִשִּׁים וּמֵאת יוֹם : וַתֵּנַח הַתִּבָּה בַּחֹדֶשׁ
 הַשְּׁבִיעִי בִּשְׁבַע־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַר אֲרָרָט : וְהַפִּיִּם הָיוּ הַלֵּוֹף
 וַחֲסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָּעֲשִׂירִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רֹאשֵׁי הַהָרִים :
 וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חֲלוֹן הַתִּבָּה אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיִּשְׁלַח
 אֶת־הָעֹרֶב וַיֵּצֵא וַיֵּצֵא וְשׁוֹב עַד־יָבֹשֶׁת הַפִּיִּם מֵעַל הָאָרֶץ : וַיִּשְׁלַח אֶת־
 הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ לְרֹאוֹת הַקָּלוּ הַפִּיִּם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה : וְלֹא־מָצָא הַיּוֹנָה
 מְנוּחַ לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתִּבָּה כִּי מַיִם עַל־פְּנֵי כָּד־הָאָרֶץ
 וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּפְקֶה וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתִּבָּה : וַיַּחֲל עוֹד שְׁבַעֶת יָמִים
 אַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּף שִׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מִן־הַתִּבָּה : וַתָּבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לַעֲתָ עֹרֶב
 וְהִנֵּה עֹלֵה־זֵית מְרֹף בְּפִיהָ וַיִּבֶע נֹחַ כִּי־קָלוּ הַפִּיִּם מֵעַל הָאָרֶץ : וַיַּחֲל עוֹד
 שְׁבַעֶת יָמִים אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה וְלֹא־יָסַפָּה שׁוֹב־אֵלָיו עוֹד : וַיְהִי
 בְּאַחַת וָשֶׁשׁ־מֵאוֹת שָׁנָה בְּרֵאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַפִּיִּם מֵעַל הָאָרֶץ
 וַיִּסַּר נֹחַ אֶת־מִכְסֵּה הַתִּבָּה וַיֵּרָא וְהִנֵּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאָדָמָה : וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי
 בִּשְׁבַעֶה וָעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבֹשָׁה הָאָרֶץ :
 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ לֵאמֹר : צֵא מִן־הַתִּבָּה אֹתָהּ וְאֶשְׁתָּהּ וּבְנֶיהָ
 וְנִשְׁי־בָנֶיהָ אִתָּה : כָּל־חַיָּה אֲשֶׁר־אִתָּה מִכָּד־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־
 הָרֶמֶשׂ הָרֶמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתָּה וְשָׂרְצוֹ בָּאָרֶץ וּפְרוּ וּרְבוּ עַל־
 הָאָרֶץ : וַיֵּצֵא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׁי־בָנָיו אִתּוֹ : כָּל־חַיָּה כָּל־הָרֶמֶשׂ
 וְכָל־הָעוֹף כָּל רוֹמֶשׂ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם וַיֵּצֵאוּ מִן־הַתִּבָּה :
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל נֹחַ וְאֶל־בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר : וְאֲנִי הִנְנִי מְקִים אֶת־
 הַבְּרִית

10 בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־זִרְעֶכֶם אֲחֻרִּיכֶם : וְאֵת כָּל־נַפְשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם
 בָּעוֹף בַּבְּהֵמָה וּבְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יֹצֵא הַתְּבֹהַּ לְכָל חַיַּת
 11 הָאָרֶץ : וְהִקְיֹמְתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת־יִפְרֹת כָּל־בְּשָׂר עוֹד מִמֶּנִּי מִמְּבּוֹר
 12 וְאֶת־יִהְיֶה עוֹד מִמְּבּוֹר לְשַׁחַת הָאָרֶץ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וְאֵת אוֹת־הַבְּרִית
 אֲשֶׁר־אֲנִי נָתַן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם :
 13 אֶת־קִשְׁתִּי נִתְּתִי בָּעָנָן וְהַיִּתְּהָ לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ : וְהָיָה בָּעָנָן
 14 עָנָן עַל־הָאָרֶץ וּנְרָאֲתָהּ תִּקְשַׁת בָּעָנָן : וּזְכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי
 15 וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בְּשָׂר וְאֶת־יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לְמִמְּבּוֹר לְשַׁחַת
 16 כָּל־בְּשָׂר : וְהַיִּתְּהָ תִּקְשַׁת בָּעָנָן וְרֵאִיתִיהָ לְזִכָּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים
 17 וּבֵין כָּל־נַפְשׁ חַיָּה בְּכָל־בְּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ
 וְאֵת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בְּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ :

III (בראשית סימן כב עד פסוק יט)

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 2 אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגֵנִי : וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחִידְךָ אֲשֶׁר־אֶהְיֶה
 אֵת־יִצְחָק לְךָ־לְךָ אֶל־הָאָרֶץ הַפְּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לַעֲלֹה עַל אֶתֶר הַתְּהוֹמִים
 3 אֲשֶׁר אִמֶּר אֵלָיֶךָ : וַיִּשָּׁב אַבְרָהָם בְּבֹקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמורוֹ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי
 נַעֲרָיו אֵתֹו וְאֵת יִצְחָק בְּנֵו וַיִּבְקַע עֵצִי עֲלֶיהָ וַיִּקֶּם וַיִּלֶּךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
 4 אָמַרְלוּ הָאֱלֹהִים : בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא אֶת־
 5 הַמָּקוֹם מִרְחֹק : וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־חֲמֹמֹר וְאֲנִי
 6 וְהַנֶּעֱר וְגִרְכָּה עֹדֶכָּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוֹבָה אֵלֵיכֶם : וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֵצֵי
 7 הָעֵלֶה וַיִּשֶׂם עַל־יִצְחָק בְּנֵו וַיִּקַּח בִּידֹו אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכָלֹת וַיִּלְכוּ
 8 שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו : וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲגֵנִי
 9 בְּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהַעֲצִים וְאִנִּי הֵשֶׁה לְעֹלָה : וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים
 10 יִרְאֶה־לּוֹ הַשֵּׁה לְעֹלָה בְּנִי וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו : וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
 11 אָמַרְלוּ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הַהֲעֵצִים וַיַּעֲקֹל
 12 אֶת־יִצְחָק בְּנֵו וַיִּשֶׂם אוֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לַעֲצִים : וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־
 13 יִדֹו וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכָלֹת לִשְׁחֹט אֶת בְּנֵו : וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלְמַדָּה יְהוָה מִן־
 הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲגֵנִי : וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה שְׁלַח יְדְךָ
 אֶל־הַנֶּעֱר וְאֶל־הַנֶּעֱר לֹא כְאֻמָּה בִּי עֲתָה יִדְעֵתִי כִּי־יִרְאָ אֱלֹהִים אֶתָּה
 וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךָ אֶת־יִחִידְךָ מִמֶּנִּי : וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיִּרְא
 וְהִנֵּה־אֵיל אֲחֵר נֹאחַו בְּסֹבֶב בְּקִרְנָיו וַיִּלֶּךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאֵיל

ויעלו לעלה תחת בנו : ויקרא אברהם שם המקום ההוא יתה ¹⁴
 יראה אשר יאמר היום בתר יתה יראה : ויקרא מלאך יתה אל אברהם ¹⁵
 שנית מן השמים : ויאמר כי נשבעתי נאמ'יהוה כי עין אשר עשית ¹⁶
 את הדבר הזה ולא חשבת את בנה את יחידה : כי כבה אברהם ¹⁷
 והרבה ארבה את זרעה ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש ¹⁸
 זרעה את שער איביו : והתברכו בזרעה כל גוי הארץ עקב אשר ¹⁹
 שמעת בקלי : וישב אברהם ארנעו ויקמו וילכו יחדו אר באר שבע ¹⁹
 וישב אברהם בבאר שבע :

IV (בראשית סימן כד)

ואברהם וזן בא בימים ויהוה ברה את אברהם בכל : ויאמר ¹
 אברהם אל עבדו וזן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ידך תחת ²
 ירכי : ואשבעה ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אלהי לא תתקח אשה ³
 לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב : כי אל ארצי ואלקולדתי ⁴
 תלה ולקחת אשה לבני ליצחק : ויאמר אליו העבד אולי לא תאבה ⁵
 האשה ללכת אחרי אר הארץ הזאת ההשכ אשיב את בנה אל הארץ ⁶
 אשר יצאת משם : ויאמר אליו אברהם השכר לה פן תשוב את בני ⁷
 שמה : יהוה ואלהי השמים אשר לקחני מבית אבי וכארץ מולדתי ⁸
 ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאכר לזרעה אתן את הארץ הזאת ⁹
 הוא ישלח מלאכו לפני ולקחת אשה לבני משם : ואם לא תאבה ¹⁰
 האשה ללכת אחריה ונקית משבעתי זאת רק את בני לא תשוב שמה : ¹¹
 וישם העבד את ידו תחת ברה אברהם אדניו וישבע לו על הדבר הזה : ¹²
 ויקח העבד עשרה גמלים ממלי אדניו וילך וכל טוב אדניו בידו ויקם ¹³
 וילך אל ארס גתרים אל עיר נחור : ויברה הגמלים כחוז לעיר אל ¹⁴
 באר המים לעת ערב לעת צאת השאבת : ויאמר יהוה אלהי אדני ¹⁵
 אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם : הנה אנכי ¹⁶
 נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים : והיה הנער ¹⁷
 אשר אמר אליה הפינא ברה ואשתה ואמרה שתה וגם גמליה אשקה ¹⁸
 אתה תכח לעבדה ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדני : ויהי ¹⁹
 הוא טרם בלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה ²⁰
 אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה : והנער טבת מראה מאד ²¹
 בתולה ואיש לא ידעה ותגר העינה ותמלא ברה ותער : וירץ העבד ²²

• הנערה קרי

18 לְקַרְאֲתָהּ וַיֹּאמֶר הַגְּמִיאֲנִי נָא מַעֲט־מִיָּמִים מִכֶּדֶד : וַתֹּאמֶר שְׂתֵה אֶדְנִי
 19 וַתִּמְחַר וַתֵּרֶד בְּדָה עַל־יְדֶהּ וַתִּשְׁקֶהוּ : וַתִּבֹּל לְהִשְׁקָתוֹ וַתֹּאמֶר גַּם לְגַמְלִיךָ
 20 אֲשָׁאב עַד אִם־כָּלוּ לִשְׁתֵּת : וַתִּמְחַר וַתַּעַר בְּדָה אֶל־הַשְׁקָת וַתִּרְץ עוֹד
 21 אֶל־הַבָּאָר לְשָׂאב וַתִּשָּׂאב לְכָל־גַּמְלֵיו : וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲחָה לָּהּ מִחֲדִישׁ
 22 לְדַעַת הַהֲצִלָּתָהּ יְהוָה דִּבְרוֹ אִם־לֹא : וַיְהִי כִּאֲשֶׁר כָּלוּ הַגַּמְלִים לִשְׁתֹּת
 וַיִּקַּח הָאִישׁ גִּזְם זָהָב בִּקְעָה מִשְׁקָרוֹ וַשְּׁנֵי צִמְדִּים עַל־יְדֶיהָ עֲשָׂרָה זָהָב
 23 מִשְׁקָלָם : וַיֹּאמֶר בְּתִמִּי אֵת הַגִּידִי נָא לִי הֵיכָּן בֵּית־אֲבִיךָ מְקוֹם לָנוּ
 24 לָלוּן : וַתֹּאמֶר אֵלָיו בֵּית־בְּתוּלָא אֲנִכִּי בֶן־מִלְכָּה אֲשֶׁר יֵלֶדָה לְנָחֹר :
 25 וַתֹּאמֶר אֵלָיו גַּם־תִּבְּן גַּם־מִסְפּוֹא רַב עִמָּנוּ גַּם־מְקוֹם לָלוּן : וַיִּקַּד הָאִישׁ
 26 וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה : וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֶדְנִי אֲבִרְהָם אֲשֶׁר לֹא־עֹזֵב
 28 חֲסִדוֹ וְאֲמִתּוֹ מֵעַם אֶדְנִי אֲנִכִּי בְּדָרְךָ נָתַנִּי יְהוָה בֵּית אֲחִי אֶדְנִי : וַתִּרְץ
 29 הַבָּעֶרֶשׁ וַתֵּגֶד לְבֵית אֲמָהּ בְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה : וּלְרַבְּקָה אָח וַשְׁמוֹ לָבֶן וַיִּרְץ
 30 לָבֶן אֶרֶץ־הָאִישׁ הַחוּצָה אֶל הָעֵין : וַיְהִי כִּרְאֹת אֶת־הַגִּזְם וְאֵת הַצִּמְדִּים
 עַל־יְדֵיהָ אַחֲתוֹ וּכְשָׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי רַבְּקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר אֵלַי הָאִישׁ
 31 וַיָּבֹא אֶרֶץ־הָאִישׁ וַיְהִי עֹמֵד עַל־הַגַּמְלִים עַל־הָעֵין : וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ יְהוָה
 32 לָמָּה תַעֲמִיד בַּחוּץ וְאֲנִכִּי פָנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְגַמְלִים : וַיָּבֹא הָאִישׁ
 הַבַּיִתָּה וַיַּפְתַּח הַגַּמְלִים וַיִּתֵּן תִּבְּן וּמִסְפּוֹא לְגַמְלִים וּמַיִם לְרִחֹץ רַגְלָיו
 33 וַרְגְּלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ : וַיִּישָׁם לִפְנֵיו לֶאֱכֹל וַיֹּאמֶר לֹא אֲכַל עַד אִם־
 34 דִּבְרַתִּי דִּבְרִי וַיֹּאמֶר דִּבֶּר : וַיֹּאמֶר עֲבֹד אֲבִרְהָם אֲנִכִּי : וַיְהוָה בִּרְךָ אֶת־
 35 אֶדְנִי מֵאֹד וַיִּגְדַּל וַיִּתְּנוּ־לּוֹ צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעֶבְדִּים וְשִׁפְחוֹת וְגַמְלִים
 36 וְחִמְדִּים : וַתֵּלֶךְ שָׂרָה אִשְׁתִּי אֶדְנִי בֶן לֵאֶדְנִי אַחֲרָי וּקְנָתָהּ וַיִּתְּנוּ־לָהּ אֶת־
 37 כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ : וַיִּשְׁבַּעַנִּי אֶדְנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי מִפְּנוֹת הַפְּנֻעֵנִי
 38 אֲשֶׁר אֲנִכִּי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ : אִם־לֹא אֶל־בֵּית־אֲבִי תֵלֶךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְקִקְחְתִּי
 39 אִשָּׁה לְבְנִי : וַאֲמַר אֶר־אֶדְנִי אֵלַי לֹא־תֵלֶךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי : וַיֹּאמֶר אֵלַי
 40 יְהוָה אֲשֶׁר־תִּתֶּנְהֶלְכְתִּי לִפְנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהֲצִלָּתְךָ בְּרַבְּךָ וְלִקְחְתִּי
 41 אִשָּׁה לְבְנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אֲבִי : אִזּוֹ תִקַּח מֵאֵלֹתַי כִּי תָבוֹא אֶל־
 42 מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנוּ לָךְ וְהָיִיתָ גְּמִי מֵאֵלֹתַי : וַאֲבֹא הַיּוֹם אֶל־הָעֵין
 וְאֹמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֶדְנִי אֲבִרְהָם אִם־יִשְׁוֶה־נָּא מַעֲלִית דְּרָכֵי אֲשֶׁר אֲנִכִּי
 43 הִלַּךְ עֲלֶיהָ : הִנֵּה אֲנִכִּי נֹצֵב עַל־עֵין הַמַּיִם וְהִנֵּה הַעֲלָמָה הִי־צֹאת לְשָׂאב
 44 וְאֹמַרְתִּי אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִי־נָא מַעֲט־מִיָּם מִכֶּדֶד : וְאֹמַרְתָּ אֵלַי גַּם־אַתָּה שְׂתֵה
 45 וְגַם לְגַמְלִיךָ אֲשָׁאב הוּא הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הִכֵּיתִי יְהוָה לָבֶן־אֶדְנִי : אֲנִי מָרָם
 אֲכַלָּה לְדִבֶּר אֶל־לִפִּי וְהִנֵּה רַבְּקָה יֹצֵאת וְכִדָּה עַל־שִׁכְמָהּ וַתֵּרֶד הָעֵינָה

והשׂאב ואמר אליה השקני נָא : ותמחר ותוֹדַר בְּדָה מַעֲלִיהָ ותאמר
 שְׂתֵה וגַּם צִמְלֶיהָ אִשְׁקָה ואִשְׁתֵּה וגַּם הַגְּמִלִים הַשְׁקָתָה : ואִשְׁאֵל אֹתָהּ
 ואמר בתִּי מִי אַתְּ ותאמר בת־בְּתוּאֵל בֶּן־נָחוֹר אֲשֶׁר יִלְדֶּה־לִּי מִלְכָּה ואֲשֶׁם
 הַגִּזְם עַל־אִפָּהּ וְהַצְמִידִים עַל־יָדֶיהָ : ואקד ואֲשַׁתְּחֶה לַיהוָה ואֲבַכֶּה אֶת־
 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדָנִי אֲבָרֶהֶם אֲשֶׁר הִנָּחֵנִי בְּדֶרֶךְ אֲמָתִי לָקֵחַ אֶת־בְּתוּאִתִּי
 אֲדָנִי לְבָנוּ : וְעַתָּה אֲמַיִשְׁכֶּם עֲשִׂים חֶסֶד ואֲמָתִי אֶת־אֲדָנִי הִגִּידוּ לִי ואִם־
 לֹא הִגִּידוּ לִי ואֲפָנָה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמָאל : וְעַן לָבֹן וּבְתוּאֵל וַיֹּאמְרוּ
 מִי־הִוא יֵצֵא הַדָּבָר לֹא נוֹכַל דָּבָר אֵלֶיהָ כֵּעַ אוֹרֻיב : הִנֵּה־רִבְקָה לְפָנֶיהָ
 קָח וְגִלָּהּ וְהִנֵּה אִשָּׁה לְבֶן־אֲדָנֶיהָ כַּאֲשֶׁר דָּבָר יְהוָה : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע
 עֶבֶד אֲבָרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה אֶרְצָה לַיהוָה : וַיֵּצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי־כֶסֶף
 וְכֵלֵי זָהָב וּבָגָדִים וַיִּתֵּן לְרִבְקָה וּלְמַדְבַּגְתָּ נָתַן לְאֹחִיתָהּ וּלְאִמָּהּ : וַיֹּאבְדוּ וַיִּשְׁתּוּ
 הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּכְנֶנוּ וַיִּקּוּמוּ בִּבְקֶר וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי לְאֲדָנִי :
 וַיֹּאמֶר אֹחִיתָ וְאִמָּהּ תֵּשֵׁב הַבַּעַר אֲתֵּנוּ יָמִים אוֹ עֲשׂוֹר אַחֵר תֵּלֶךְ : וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהֶם אֲלִי־תֵאָחֲזוּ אֹתִי וַיְהִי הַצִּלִּית דְּרָכִי שְׁלַחֲנִי וְאֶלְכָה לְאֲדָנִי : וַיֹּאמְרוּ
 נִקְרָא לַבַּעַר וְנִשְׁאֵלָה אֶת־פִּיהָ : וַיִּקְרְאוּ לְרִבְקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הִתְלַכִּי
 עַם־הָאִישׁ הַזֶּה וְהָאֵמֶר אֵלָּה : וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־רִבְקָה אֹחֶתָם וְאֶת־מִנְקֻתָּהּ
 וְאֶת־עֶבֶד אֲבָרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו : וַיִּבְרְכוּ אֶת־רִבְקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲתֵּלְכוּ
 אֵת־הַיָּי לְאֵלֶיךָ רִבְכָּה וַיִּיבֹשׁ וְרָעָה אֵת שַׁעַר שִׁנְאָיו : וְתָכֶם רִבְקָה
 וְנַעֲרֹתֶיהָ וְהַתְּרַבֶּנָּה עַל־הַגְּמִלִים וְהַלְכָּנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־
 רִבְקָה וַיֵּלֶךְ : וַיֵּצֵא יֵצֵחַק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה לַפָּנוֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה
 גִּמְלִים בָּאִים : וְהִשָּׂא רִבְקָה אֵת עֵינֶיהָ וַיֵּרָא אֶת־יֵצֵחַק וְתַפֵּל מֵעַד הַגְּמִל :
 וְהָאֵמֶר אֶל־הָעֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלֵּוֹה הַזֶּה בְּשׂוּדָה לְקִרְאָתֵנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד
 הוּא אֲדָנִי וְתַקַּח הַצִּעִיף וְתַתְּכֶם : וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיֵצֵחַק אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
 אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְבָאָה יֵצֵחַק הָאֵחָלָה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לִי
 לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָה וַיִּנָּחֶם יֵצֵחַק אַחֲרֵי אִמּוֹ :

ו (בראשית סימן כו וסימן כח)

וַיְהִי כִּי־זָקַן יֵצֵחַק וְתַכְתֵּינוּ עֵינָיו מָרָאת וַיִּקְרָא אֶת־עֲשָׂו בֶּן־הַגָּלִל
 וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנְנִי : וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם
 מוֹתִי : וְעַתָּה שְׂאֵנָא כְּלִיד תִּלְדָּה וְקִשְׁתָּה וְצֵא בְּשׂוּדָה וְצוּרָה לִי צִידָה :
 וַעֲשֵׂה־לִּי מִמַּעֲמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְהִבִּיֵּאתָ לִי וְאֶכְלָה בְּעֶבֶר וְתִבְרַכְךָ
 תַּעֲרֶהֱךָ לַנַּעֲרָה הַיְּתִירָה

5 נִפְשִׁי בְּמָרָם אָמוֹת : וּרְבִקָּה שָׁמַעַת בְּדַבָּר יִצְחָק אֲלֵעֲשׂוּ בְּנֵי וַיֵּלֶךְ עֲשׂוֹ
 6 הַשְׂדֵּה לַצֹּד צִיד לְהָבִיא : וּרְבִקָּה אָמְרָה אֲלֵי־עֵקֶב בְּנֵה לֵאמֹר הֲגַה
 7 שְׁמִעְתִּי אֶת־אֲבִיךָ מְדַבֵּר אֲלֵעֲשׂוּ אֲחִיךָ לֵאמֹר : הִבִּיֹאֵה לִי צִיד וַעֲשֵׂה־
 8 לִי מִמַּעֲמִים וְאָכְלָה וְאִבְרַכְכָּה לִפְנֵי יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי : וַעֲתָה בְנֵי שָׁמַע
 9 בְּקֹלִי לֵאשֶׁר אֲנִי מְצֹוֶה אֹתָהּ : לֹא־נָא אֲלִי־חֲצִיֹּן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדִיִּי
 10 עֲזִים טֹבִים וַאֲעִשֶׂה אִתָּם מִמַּעֲמִים לְאֲבִיךָ בְּאֵשֶׁר אֶהֱבֶה : וְהִבֵּאתָ לְאֲבִיךָ
 11 וְאָכַל בְּעֵבֶר אֲשֶׁר יִבְרַכְךָ לִפְנֵי מוֹתִי : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֲרִי־רְבִקָּה אֲמֹן הֵן
 12 עֲשׂוּ אֲחִי אִישׁ שְׁעַר וְאֲנֹכִי אִישׁ חֶלֶק : אוֹלֵי יִמִּשְׁנִי אָבִי וְהִיִּיתִי בַעֲיֵנִי
 13 כְּמִתְעַתֶּעַ וְהִבֵּאתִי עָלַי קָלָה וְלֹא בְרָכָה : וְתֹאמַר לוֹ אֲמֹן עָלַי קָלָלְתָּהּ
 14 בְּנֵי אֵךְ שָׁמַע בְּקֹלִי וְלֹךְ קַח־לִי : וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח וַיָּבֵא לְאֲמֹן וַתַּעַשׂ
 15 אֲמֹן מִמַּעֲמִים בְּאֵשֶׁר אֶהֱבֶה אָבִיו : וַתִּקַּח רְבִקָּה אֶת־גְּדֵי־עֲשׂוֹ בְּנֵה
 16 הַגְּדֵל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֹתָהּ בְּבֵית וַתִּלְבֹּשׁ אֶת־יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּמֹן : וְאֵת
 17 עֹרֹת גְּדֵי־הָעֲזִים הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו וְעַל חֻלְקֹת צִוָּארָיו : וַתִּתֵּן אֶת־
 18 הַמַּמָּעֲמִים וְאֶת־חֻלְחָם אֲשֶׁר עָשְׂתָה בֵּית יַעֲקֹב בְּנֵה : וַיָּבֵא אֶל־אָבִיו
 19 וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי מִן אֹתָהּ בְּנֵי : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֲלֵי־אָבִיו אֲנֹכִי עֲשׂוֹ
 20 תִּבְרַכְכֵּי נִפְשָׁה : וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֲלֵבְנוּ מִהֲזֶה מִתְרַתְּ לִמְצֹא בְּנֵי וַיֹּאמֶר
 21 בִּי הִקְרָה יְהוָה אֱלֹהֶיהָ לִפְנֵי : וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֲלֵי־יַעֲקֹב גִּשְׁתֵּנָּא וְאִמְשָׁה בְּנֵי
 22 הָאֹתָהּ וְהָ בְּנֵי עֲשׂוֹ אִסְלָא : וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֲלֵי־יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשְׁחוּ וַיֹּאמֶר
 23 הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדִים יָדֵי עֲשׂוֹ : וְלֹא הִבִּירוּ כִּי־הָיוּ יָדָיו בְּיָדֵי עֲשׂוֹ
 24 אֲחִיו שְׁעֵרֹת וַיִּבְרַכְהוּ : וַיֹּאמֶר אֹתָהּ וְהָ בְּנֵי עֲשׂוֹ וַיֹּאמֶר אָנִי : וַיֹּאמֶר
 25 הַגִּשְׁתָּה לִּי וְאָכְלָה מִצִּיד בְּנֵי לִמְעַן תִּבְרַכְכָּה נַפְשִׁי וַיִּגַּשְׁלוּ וַיֹּאכְלוּ וַיָּבֵא לוֹ
 26 יַיִן וַיִּשְׁתָּ : וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק אָבִיו גִּשְׁתֵּנָּא וַשְׁקַח־לִי בְּנֵי : וַיִּגַּשׁ וַיִּשְׁקֶה־
 27 לוֹ וַיִּרַח אֶת־הַיֵּיט בְּגִדָיו וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר רֵאֵה הֵיט בְּנֵי כְרִית שְׂדֵה אֲשֶׁר
 28 בְּרַכְו יְהוָה : וַיִּתֵּן־לָהּ הָאֱלֹהִים מִפְּלֵ הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן
 29 וְתִירֵשׁ : וַעֲבָדוּהָ עַפְּסִים וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לָהּ לְאִמִּים הֹוֶה גְּבִיר לְאֲחִיָּה וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ
 30 לָהּ בְּנֵי אִמָּה אַחֲרֶיהָ אֲרוּר וּמִבְּרַכְיָה בְּרוּךְ : וַיְהִי כֹאֲשֶׁר בָּלָה יִצְחָק
 31 לְבָרָה אֶת־יַעֲקֹב וַיְהִי אָךְ יֵצָא יֵצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוֹ
 32 יָקָם אָבִי וַיֹּאכְל מִצִּיד בְּנֵי בְּעֵבֶר תִּבְרַכְכֵּי נִפְשָׁה : וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק
 33 אָבִיו מִי־אַתָּה וַיֹּאמֶר אָנִי בְּנֵה בְּרָךְ עֲשׂוֹ : וַיַּחֲבֵד יִצְחָק חֲרָה גְּדֻלָּה
 עַד־מָאֵד וַיֹּאמֶר מִי־אֶפּוֹא הוּא הַצֹּד צִיד וַיָּבֵא לִי וְאָכַל מִפֶּל בְּמָרָם

תבוא ואברכהו גם צדקה יהיה : כשמע עשו את דברי אביו ויעקב
 צעקה גדלה וקרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי : ויאמר
 בא אחך במדמה ויקח ברכתה : ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני
 זה פעמים את ברכתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא אצלתי
 לי ברכה : ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיני לך ואת כל אחיו
 נתתי לו לעבדים ודגן ותרש סמכתי ורכה אפוא מה אעשה בני :
 ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת הוא לך אבי ברכני גם אני אבי וישא
 עינו קלו ויבך : ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה
 כושבה ומטל השמים מעל : ועל תרבה תחיה ואת אחיך תעבד והיה
 כאשר תלד ופרקת עליו מעל צוארה : וישמע עשו את יעקב על הברכה
 אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרו בו ימי אבל אבי ואחרונה את
 יעקב אחי : ויגד לברכה את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא
 ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחי מתנתם לך להרעה :
 ועתה בני שמע בקלי וקום ברחלך אל לבן אחי חרנה : וישבת עמו
 ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך : עד שוב אחיך ממך
 ושבת את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיה משם למה אשכל גם
 שניכם יום אחד : ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת
 אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות הארץ לפה לי חיים :
 ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו ויצוהו ויאמר לו לא תקח אשה
 מבנות כנען : קום לך פדנה ארם ביתה בתואל אבי אמה וקח לך משם
 אשה מבנות לבן אחי אמה : ואל שדי יברך אתך ויפרך וירבה ויהיה
 לקהל עמים : ויתן לך את ברכת אברהם לך ולירעה אמה לרשתה
 את אבן מגדל אשר נתן אלהים לאברהם : וישלח יצחק את יעקב
 וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו :
 ויבא עשו כי ברח יצחק את יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת לו
 משם אשה בברכו אתו ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען :
 וישמע יעקב אל אביו וארצו וילך פדנה ארם :
 ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה : ויפגע במקום ויבן שם כֹּר
 בא השמש ויבא מקום המקום וישם מראשיתו וישכב במקום ההוא :
 ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי
 אלהים עולים וירדים בו : והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי
 אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר שכב עליה לך אתננה

14 וְלִזְרָעָהּ : וְהָיָה זֶרְעָהּ בְּעֵפֶר הָאָרֶץ וּפְרִצְתָּ יָמָהּ וּקְדָמָהּ וְצִפְנָהּ וּנְגִיבָהּ וּנְכַרְכּוּ
 15 בָּהּ כְּרִמְשֻׁפֶּתֶת הָאֲדָמָה וּבִזְרָעָהּ : וְהָיָה אֲנֹכִי עִמָּךְ וְשִׁמְרִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר-
 תֵּלֶךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אֲסַעֲשִׂיתִי אֶת־
 16 אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ : וַיִּקַּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אָבִן יֵשׁ יְהוָה בְּמָקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי
 17 לֹא יָדַעְתִּי : וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מִהֲנֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אֲסַפִּיתִי
 18 אֱלֹהִים זֶה שְׁעַר הַשָּׁמַיִם : וַיִּשְׁכֵּם יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר וַיִּסַּח אֶת־הָאָבִן אֲשֶׁר־
 19 עָשָׂה מִרְאשֵׁיתוֹ וַיִּשֶׂם אֹתָהּ מַצְבֵּה וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל־רֹאשָׁהּ : וַיִּקְרָא אֶת־
 20 שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית־אֵל וְאוֹלָם לֹו שֵׁם־הָעִיר לְרֹאשְׁנָהּ : וַיֵּדֶר יַעֲקֹב נֶגֶד
 21 לֵאמֹר אֲסִי־יְהוָה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשִׁמְרֵנִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן־
 22 לִי לֶחֶם לֵאכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ : וְשִׁבַּתִּי בְּשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה יְהוָה לִי
 לְאֱלֹהִים : וְהָאָבִן הַזֶּה אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי מַצְבֵּה יְהוָה בֵּית אֱלֹהִים וְכָל אֲשֶׁר
 תִּתֵּן־לִי עֲשֹׂר אֶעֱשֶׂרנִי לָךְ :

VI (בראשית סימן לו)

לו וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב בְּאָרֶץ מִגְוְרֵי אָבִיו בְּאָרֶץ כְּנָעַן : אֵלָּהּ הַלְלוּת יַעֲקֹב
 2 יוֹסֵף בֶּן־שִׁבְעָה עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת־אָחִיו בְּצֹאן וְהָיָה זָעַר אֶת־בָּנָיו
 בְּלִהָה וְאֶת־בָּנָיו וְלִפְנֵי נָשֵׁי אָבִיו וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת־דִּבְתָּם רָעָה אֶל־אֲבִיהֶם :
 3 וַיִּשְׂרָאֵל אָחָב אֶת־יוֹסֵף מִכְּלִי־בָנָיו כִּי־בֶן־זָקֵנִים הוּא לוֹ וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתֻנֹּת
 4 פָּסִים : וַיֵּרְאוּ אָחָיו כִּי־אֵתָּו אָחָב אֲבִיהֶם מִכְּלִי־אָחִיו וַיִּשְׁנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא
 5 יָכֹלוּ דַּבֵּר לְשָׁלוֹם : וַיַּחֲלֵם יוֹסֵף חֲלוֹם וַיִּגְדַּל אָחִיו וַיּוֹסֶפֶוּ עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ :
 6 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׁמַעוּנָא חֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתִּי : וְהָיָה אֲנִיכֶם מֵאֲלֵמִים
 7 אֲרָמִים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְהָיָה קָמָה אֲרָמְתִּי וְגַם־נִצְבָה וְהָיָה תִסְבִּינָה
 8 אֲלֵמְתֵיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוֶוּ לְאֲרָמְתִּי : וַיֹּאמְרוּ לוֹ אָחָיו הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ
 9 אִם־מִשּׁוֹל תִּמְשָׁל בָּנוּ וַיּוֹסֶפּוּ עוֹד שְׁנָא אֹתוֹ עַל־חֲלֻמְתּוֹ וְעַל־דִּבְרָיו :
 10 וַיַּחֲלֵם עוֹד חֲלוֹם אַחֵר וַיּוֹסֶפֶר אֹתוֹ לְאָחִיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה חֲלֻמְתִּי חֲלוֹם עוֹד
 11 וְהָיָה הַשָּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְאֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכָבִים מִשְׁתַּחֲוִּים לִי : וַיּוֹסֶפֶר אֶל־אָבִיו
 12 וְאֶל־אָחִיו וַיַּגִּידוּם אָבִיו לֹו מֶה חֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חֲלַמְתָּ הִבּוֹא
 13 נִבּוֹא אֲנִי וְאִמִּי וְאָחִיךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לָךְ אֶרְצָה : וַיִּקְנְאוּבוּ אָחָיו וְאָבִיו
 14 שָׁמַר אֶת־הַדְּבָר : וַיָּלְכוּ אָחָיו לְרַעוּת אֶת־צֹאן אֲבִיהֶם בְּשֶׁכֶם : וַיֹּאמֶר
 15 יִשְׂרָאֵל אֶל־יוֹסֵף הֲלוֹא אָחִיךָ רָעִים בְּשֶׁכֶם לָכֵן וְאֶשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר
 16 לוֹ הַגִּנִּי : וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ־נָא רֹאֵה אֶת־שְׁלוֹם אָחִיךָ וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן
 17 וְהִשְׁבֵּנִי דָבָר וַיִּשְׁלַחְהוּ מֵעֵמֶק חֲבֹרָן וַיָּבֵא שִׁכְמָה : וַיִּמְצְאוּהוּ אִישׁ וְהָיָה

נקוד על את

תָּעָה בַשָּׂדֶה וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לֵאמֹר מַה־תִּבְקֹשׁ : וַיֹּאמֶר אֶת־אֲחִי אֲנֹכִי
 מִבְּקֹשׁ הַגִּידֶה־נָּא לִי אֵיפֹה הֵם רָעִים : וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נִסְעוּ מִזֶּה כִּי
 שָׁמַעְתִּי אֲמָרִים גְּלוּכָה דַּתְיָנָה וַיִּכְרֶה יוֹסֵף אֶתֶר אָחָיו וַיִּמְצָאֵם בְּדֹתָן :
 וַיֵּרְאוּ אֹתוֹ מִרְחָק וּבְמִטָּרָם יִקְרַב אֲלֵיהֶם וַיִּתְנַבְּלוּ אֹתוֹ לְחַמֵּיתוֹ : וַיֹּאמְרוּ
 אִישׁ אֶל־אָחָיו הִנֵּה בָעַל הַחֲלָמוֹת הִלּוּהָ בָּא : וַעֲתִידוֹ לָכֵן וַנִּהְרָגְהוּ
 וַנִּשְׁלַכְהוּ בְּאֶתֶר הַפְּרוֹת וַאֲמַרְנוּ חַיָּה רָעָה אֲכָלְתָּהוּ וַנִּרְאָה מִה־יָּהּ
 חֲלָמֵתָיו : וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נִכְנָנוּ נַפְשׁ : וַיֹּאמֶר
 אֲלֵיהֶם רְאוּבֵן אֶל־תִּשְׁפְּכוּ־דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בְּמִדְבָּר
 וַיִּד אֶל־תִּשְׁלַחְהוּ־בּוֹ לַמֶּעַן תִּצְלִיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהַשִּׁיבּוֹ אֶל־אָבִיו : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־
 בָּא יוֹסֵף אֶל־אָחָיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶת־יוֹסֵף אֶת־דִּפְתָּנָתוֹ אֶת־דִּפְתָּנֵת הַפָּסִים אֲשֶׁר
 עָלָיו : וַיִּקְחֻהוּ וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ הַבֶּרֶה וּהַבּוֹר רֶק אֵין בּוֹ מַיִם : וַיִּשְׁבּוּ לֵאבֹל־לֶחֶב
 וַיִּשְׁאוּ עֵינֵיהֶם וַיֵּרְאוּ וְהִנֵּה אֶרֶצֶת יִשְׁמַעְאֵלִים בָּאָה מִבְּקָעֵד וּגְמֻלֵיהֶם
 נִשְׁאִים נִכְאֵת וְצָרִי וְלֹט הוֹלְכִים לְהוֹרִיד מִצְרַיִמָּה : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־
 אָחָיו מַה־בָּצַע כִּי נִתְּרַג אֶת־אֲחֵינוּ וְכִסְיָנוּ אֶת־דָּמָם : לָכֵן וַנִּמְכְּרֶנּוּ
 לַיִּשְׁמַעְאֵלִים וַיִּדְנוּ אֶל־תַּהֲיִי־בּוֹ כִּי־אֲחֵינוּ בְּשָׂרֵנוּ הוּא וַיִּשְׁמְעוּ אָחָיו : וַיַּעֲבְרוּ
 אַנְשֵׁים מִדְּנִיִּים סָחָרִים וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת־יוֹסֵף מִן־הַבּוֹר וַיִּמְכְּרוּ אֶת־יוֹסֵף
 לַיִּשְׁמַעְאֵלִים בְּעֶשְׂרִים בָּסָף וַיָּבִיאוּ אֶת־יוֹסֵף מִצְרַיִמָּה : וַיָּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל־
 הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין־יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו : וַיָּשֶׁב אֶל־אָחָיו וַיֹּאמֶר
 חֵילֵךְ אֵינָנוּ וְאֵנִי אֵנָּה אֲנִי־בָא : וַיִּקְחוּ אֶת־דִּפְתָּנֵת יוֹסֵף וַיִּשְׁחַטּוּ שְׂעִיר
 עִזִּים וַיִּמְכְּלוּ אֶת־הַדִּפְתָּנֵת בָּדָם : וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־דִּפְתָּנֵת הַפָּסִים וַיָּבִיאוּ אֶל־
 אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מִצָּאֵנוּ הַכְּרִינָא הַכְּתָנֵת בְּנֵה הוּא אִם־לֹא : וַיִּבְרִית
 וַיֹּאמֶר כְּתָנֵת בְּנֵי חַיָּה רָעָה אֲכָלְתָּהוּ מִרְחָ מִרְחָ יוֹסֵף : וַיִּקְרַע יַעֲקֹב
 שְׂמֹלְתּוֹ וַיִּשֹּׁם שָׁק בְּמִתְּנוֹ וַיִּתְאַבֵּל עַל־בָּנָיו יָמִים רַבִּים : וַיָּקָמוּ כָּל־בָּנָיו
 וְכָל־בְּנֹתָיו לִגְחֹמוֹ וַיִּמָּאֵן לְהַתְנַחֵם וַיֹּאמֶר כִּי־אֶרֶד אֶל בְּנֵי אֲבִל שְׂאֵלָה
 וַיִּבְרַךְ אֹתוֹ אָבִיו : וְהַמְדָּנִים מָכְרוּ אֹתוֹ אֶל־מִצְרַיִם לְפֹטִיפָר סָרִיס פְּרָעֹה
 שֹׁר הַטְּבָחִים :

VII (בראשית סימן ב עד סימן מז פסוק ו)

וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָמָא מִשְׁקָה מְלֹךְ־מִצְרַיִם וְהָאֵפֶה מִ
 לְאֹדְנֵיהֶם לְמֹלֶךְ מִצְרַיִם : וַיִּקְצֹץ פְּרָעֹה עַל שְׁנֵי סְרִיסָיו עַד שׁוֹר הַמִּשְׁקִים
 וְעַל שׁוֹר הָאוֹפִים : וַיִּתֵּן אֹתָם בְּמִשְׁמַר בֵּית שׁוֹר הַטְּבָחִים אֶל־בֵּית הַסֹּהָר
 מְקוֹם אֲשֶׁר יוֹסֵף אֶסּוֹר שָׁם : וַיִּפְקֹד שׁוֹר הַטְּבָחִים אֶת־יוֹסֵף אֹתָם וַיִּשְׁתָּרֵת

5 אתם ויהיו ימים במשכר: ויחלמו חלום שניהם איש חלמו בלילה אחד
 איש בפתרון חלמו המשקה והאפה אשר למדך מצרים אשר אסורים
 6 בבית הסהר: ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים: וישאל
 את־סריסי פרעה אשר אתו במשכר בית אדניו לאמר מדוע פניכם
 8 רעים היום: ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אליהם
 9 יוסף הלא לאלהים פתרנים ספרו־נא לי: ויספר שר־המשקים את־
 10 חלמו ליוסף ויאמר לו בחלומי והנה־נפן לפני: ובגפן שלשה שריגים והוא
 11 כפרחת עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים: וכוס פרעה בידי ואקח
 את־הענבים ואשחט אתם אל־כוס פרעה ואמן את־הכוס על־כף פרעה:
 12 ויאמר לו יוסף זה פתרני שלשת השנים שלשת ימים הם: בעור ו
 13 שלשת ימים ישא פרעה את־ראשו והשיכה ער־פנה ונתת כוס־פרעה
 14 בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו: כי אם־זכרתני אתה באשר
 יימב לך ועשית־נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן־הבית
 15 הזה: כי־גנב גנבתי מארץ העברים וגם־פה לא־עשיתי מאומה בירשמו
 16 אותי בבור: וירא שר־האפים בירמוב פתך ויאמר אל־יוסף את־אגלי
 17 בחלומי והנה שלשה סלי חרי על־ראשי: ובסר העליון מכל מאכל
 18 פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן־הסל מעל ראשי: ויען יוסף
 19 ויאמר זה פתרני שלשת הסלים שלשת ימים הם: בעור ו שלשת ימים
 ישא פרעה את־ראשו מעליה ותלה אותה על־עץ ואכל העוף את־בשרה
 20 מעליה: ויהי ביום השלישי יום הלדת את־פרעה ויעש משתה לכר
 עבדיו וישא את־ראשו שר המשקים ואת־ראש שר האפים בתוך
 21 עבדיו: וישב את־שר המשקים על־משקהו ויתן הכוס על־כף פרעה:
 22 ואת שר האפים תלה באשר פתר להם יוסף: ולא־זכר שר־המשקים
 23 את־יוסף וישכחתו:

24 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על־היאר: והנה מן־
 25 היאר עלת שבע פרות ובראה ובראת בשר ותרעינה באחו: והנה
 שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן־היאר רעות מראה ודקות בשר
 4 והעמדנה אצל הפרות על־שפת היאר: ותאכלנה הפרות רעות המראה
 ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה:
 5 וישן ויחלם שנית והנה שבע שבילים עלות בקנה אחר בריאות וטבות:
 6 והנה שבע שבילים דקות ושדופות קדים צמחת אחריהן: ותבלענה
 השבילים הדקות את שבע השבילים הבריאות והכלאות וייקץ פרעה

והנה חלום : ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את־חֲרָטְמִי
מִצָּרִים ואת־כָּל־חֲכָמֶיהָ ויסַפֵּר פִּרְעָה לָהֶם את־חֲלָמֹו וְאִין־פֹּתֵר אוֹתָם
לִפְרָעָה : וידבר שֵׁר הַמִּשְׁכָּנִים את־פִּרְעָה לֵאמֹר את־חֲטָאִי אֲנִי מִכִּיד־
חַיִּים : פִּרְעָה קָצָף עַל־עַבְדֵּיו ויתֵן אֹתִי בַּמִּשְׁכָּן בֵּית שֵׁר הַטַּבָּחִים אֹתִי
וְאֵת שֵׁר הָאִפִּים : וַתִּחְלֶמֶה חֲלוֹם בְּלִילָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כִּפְתָּרוֹן
חֲלָמֹו חֲלָמָנוּ : וְשֵׁם אֹתָנוּ גֵּעַר עַבְדִּי עַבְד־לִשֵׁר הַטַּבָּחִים וְנִסְפָּרְלוֹ
וַיִּפְתָּרֵלָנוּ אֶת־חֲלָמֵינוּ אִישׁ כִּחְלָמֹו פֶּתֶר : וְיִתִּי כֹאֲשֶׁר פִּתְרֵלָנוּ בֵּן
הָיָה אֹתִי הַשִּׁיב עַל־כַּפִּי וְאֹתֹו תִּלָּה : וַיִּשְׁלַח פִּרְעָה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף
וַיְרִיצֵהוּ מִן־הַבּוֹר וַיַּגִּלַּח וַיַּחֲלֵף שְׂמֹלֵתֹו וַיָּבֵא אֶר־פִּרְעָה : וַיֹּאמֶר פִּרְעָה
אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חֲלָמָתִי וּפְתָר אֵין אֹתֹו וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע
חֲלוֹם לִפְתֹּר אֹתֹו : וַעֲנֵן יוֹסֵף אֶת־פִּרְעָה לֵאמֹר בִּלְעָדִי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־
שְׁלוֹם פִּרְעָה : וַיְדַבֵּר פִּרְעָה אֶל־יוֹסֵף בְּחֲלָמֹו הִנֵּנִי עֹמֵד עַל־שְׂפַת הַיָּאָר :
וְהִנֵּה מִן־הַיָּאָר עֹלֹת שְׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאֹת בָּשָׂר וַיִּפֹּת הָאָר וַתִּרְעֶנָּה
בָּאָחוּ : וְהִנֵּה שְׁבַע־פָּרוֹת אַחֲרוֹת עֹלֹת אַחֲרֵיהֶן דָּלוֹת וְרַעוֹת הָאָר מְאֹד
וְרַקוֹת בָּשָׂר לֹא־דָאִיתִי כִּהְנֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָרַע : וַתֹּאכְלֶנָּה הַפָּרוֹת
הַרְקוֹת וַהֲרַעוֹת אֶת שְׁבַע הַפָּרוֹת הָרֵאשֹׁנוֹת הַבְּרִיאֹת : וַתִּבְאֲנָה אֶר־
קֶרְפָּנָה וְלֹא נִדְעָ כִּי־בָאוּ אֶל־קֶרְפָּנָה וּמִרְאִיהֶן רַע כֹּאֲשֶׁר בַּתִּחְלָה וַאֲיִקֵּץ :
וַאֲרֹא בְּחֲלָמִי וְהִנֵּה שְׁבַע שִׁבְלִים עֹלֹת בְּקִנְיָה אֶחָד מִלֵּאֹת וְטֹבוֹת : וְהִנֵּה
שְׁבַע שִׁבְלִים צָנָמוֹת דָּקוֹת שְׂדֵפוֹת קָדִים צִבְחוֹת אַחֲרֵיהֶם : וַתִּבְלַעֵן
הַשִּׁבְלִים הַדָּקֹת אֶת שְׁבַע הַשִּׁבְלִים הַטֹּבֹת וַאֲמַר אֶל־הַחֲרָטְמִים וְאֵין
מִכִּיד לִי : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶר־פִּרְעָה חֲלוֹם פִּרְעָה אֶחָד הוּא אֶת אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הַגִּיד לִפְרָעָה : שְׁבַע פָּרוֹת הַטֹּבֹת שְׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשְׁבַע
הַשִּׁבְלִים הַטֹּבֹת שְׁבַע שָׁנִים הֵנָּה חֲלוֹם אֶחָד הוּא : וְשְׁבַע הַפָּרוֹת הַרְקוֹת
וַהֲרַעַת הָעֹלֹת אַחֲרֵיהֶן שְׁבַע שָׁנִים הֵנָּה וְשְׁבַע הַשִּׁבְלִים הַרְקוֹת שְׂדֵפוֹת
הַקָּדִים יִהְיוּ שְׁבַע שָׁנִי רָעָב : הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶר־פִּרְעָה אֲשֶׁר
הָאֱלֹהִים עֲשָׂה הִרְאָה אֶת־פִּרְעָה : הֵנָּה שְׁבַע שָׁנִים בָּאוֹת שְׁבַע גְּדוֹל
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם : וְקִבּוּ שְׁבַע שָׁנִי רָעָב אַחֲרֵיהֶן וַיִּשְׁבַּח כִּרְשֵׁי־שְׁבַע בָּאֶרֶץ
מִצְרַיִם וְכֹלֶה הָרָעָב אֶת־הָאֶרֶץ : וְלֹא־יִדְעַת הַשְׁבַּע בָּאֶרֶץ מִפְּנֵי הָרָעָב
הַהוּא אַחֲרֵיהֶן כִּי־כִבֵּד הוּא מְאֹד : וְעַל הַשָּׁנוֹת הַחֲלוֹם אֶל־פִּרְעָה פַעַמִּים
כִּי־נָבוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהֱרָ הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתָו : וְעַתָּה יָבֵא פִרְעָה
אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וַיִּשְׁתִּיתֵהוּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיַּעֲשֶׂה פִרְעָה וַיִּפְקֹד פְּקָדִים
עַד הָאֶרֶץ וְחָמַשׁ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשֵׁבַע שָׁנִי הַשְּׁבַע : וַיִּקְבְּצוּ אֶת־כָּל־

וַיֵּרָא יַעֲקֹב בְּנֵי יִשְׂשָׁכָר בְּמִצְרַיִם וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לֵמַח תִּתְּרוּ :
 2 וַיֹּאמֶר הִנֵּה שְׂמֹעַתִּי בְּנֵי יִשְׂשָׁכָר בְּמִצְרַיִם כִּדְּו־שִׁמְחָה וְשִׁבְרוּ לִנּוּ מַעַם
 3 וְנַחֲיָה וְלֹא נָמוֹת : וַיִּרְדּוּ אַחֵי יוֹסֵף עֹשֶׂהָ לְשֹׁכֵר בְּרַ מִמִּצְרַיִם : וְאֵת
 4 בְּנֵימִי אַחֵי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֲהֵוֹ בְּנֵי אֲמֹר פִּי יִקְרְאוּ אֲמֹר :

5: ויבאו בני ישראל לשפר בתוך הבאים כירחית דרעב בארץ כנען:
 6: ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשפיר לכל עם הארץ ויבאו אחי
 7: יוסף וישתחוו לו אפים ארצה: וירא יוסף את אחיו ויפרם ויתנפר
 8: אליהם וידבר אתם קשות ויאמר איהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען
 9: לשפר אכל: ויפר יוסף את אחיו והם לא הפרו: ויפר יוסף את
 10: התלמות אשר חלם להם ויאמר אלהם מרגלים אתם לראות את ערות
 11: הארץ באתם: ויאמרו אליו לא אדני עבדיך באו לשפר אכל: כלנו
 12: בני איש אחד נתנו בנים אנתנו לא אדני עבדיך מרגלים: ויאמר אלהם
 13: לא כיערות הארץ באתם לראות: ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים
 14: אנתנו בני איש אחד בארץ כנען והנה הקטן היום את אבינו והאחד
 15: איננו: ויאמר אלהם יוסף הוא אשר דברתי אלכם לאמר מרגלים אתם:
 16: בואת תבחנו חי פרעה אסתצאו מזה כי אם יבוא אחיכם הקטן הנה
 17: שלחו מכם אחד ויסקה את אחיכם ואתם האסרו ויפתנו דבריכם האמת
 18: אתכם ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם: ויאסף אתם אל יוסף
 19: שלשת ימים: ויאמר אלהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את
 20: האלהים אני ירא: אם בנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם
 21: ואתם לכו הביאו שבר העבון בתיכם: ואת אחיכם הקטן הביאו אלי
 22: ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו יוסף: ויאמרו איש אל אחיו אבל
 23: אשמים: אנתנו ער אחינו אשר ראינו צרת נפשו בתחתנו אלינו ולא
 24: שמענו ער יוסף באה אלינו הצרה הזאת: ויען ראובן אתם לאמר הלא
 25: אמרתי אליכם: לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה
 26: נדרש: והם לא ידעו כי שמע יוסף כי המליץ בנתם: ויסב מעליהם
 27: ויגב וישב אלהם וידבר אלהם ויסקה מאתם את שמעון ויאמר אותו
 28: לעיניהם: ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב בספיהם איש אל
 29: שכן ולתת להם צדה דברה ויעש להם כן: וישאו את שברם על
 30: חמריהם וילכו משם: ויפתח האחר את שקו לתת מספוא לחמור
 31: בכלון וירא את כסף והנה הוא כפי אמתתו: ויאמר אל אחיו הושב
 32: כספי וגם הנה באמתתי ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה
 33: זאת עשה אלהים לנו: ויבאו אליעקב אביהם ארצה כנען ויגידו לו
 34: את כל חקרת אתם לאמר: דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות ויתן
 35: אתנו במרגלים את הארץ: ויאמר אליו בנים אנתנו לא היינו מרגלים:
 36: שנים עשר אנתנו אחים בני אבינו האחד איננו והקטן היום את אבינו

33 בָּאָרֶץ כְּנָעַן : וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ הָאִישׁ אֲדֹנֵי הָאָרֶץ בּוֹאֵת אֲדַע כִּי כְנָנִים אַתֶּם
 34 אַחֲיֵיכֶם הָאֶחָד הִנֵּחֵנוּ אֹתִי וְאֶת־דַּעְבוֹן בְּתֵיכֶם קָחוּ וְלָכוּ : וַהֲבִיאוּ אֹתִי
 אַחֲיֵיכֶם תִּקְמָן אֵלַי וְאֲדַעָה כִּי לֹא מְרֻגִלִים אַתֶּם כִּי כְנָנִים אַתֶּם אֶת־אַחֲיֵיכֶם
 35 אִתָּן לָכֶם וְאֶת־הָאָרֶץ תִּסְתָּרוּ : וַיְהִי חֵם מְרִיקִים שְׁקִיהֶם וַהֲגֵה־אִישׁ
 צִדּוֹר־כֶּסֶף בְּשֶׁקֶל וַיֵּרְאוּ אֶת־צִרְרוֹת כַּסְפֵּיהֶם הַזֶּה וַאֲבִיהֶם וַיִּירָאוּ :
 36 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם אֹתִי שִׁבְלַתֶם יוֹסֵף אֵינָנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינָנוּ וְאֶת־
 37 בְּנֵי תָמָר אִם־לֹא אֲבִיָּאנוּ אֵלֶיךָ תִּנֵּה אֹתוֹ עַל־יָדִי וְאֲנִי אֲשִׁיבְנוּ אֵלֶיךָ :
 38 וַיֹּאמֶר לֹא־יִהְיֶה בְּנֵי עַמְכֶּם כִּי־אֲחִיו מֵת וְהוּא לְבָדוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אִסּוֹן
 בְּלִתּוֹ אֲשֶׁר תִּלְכּוּבָהּ וְהוֹרְדֶתֶם אֶת־שִׁיבְתִּי בִּינְיָן שְׂאוּלָה :
 39 וַהֲרַעַב כְּבֵד בָּאָרֶץ : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר כָּלוּ לֶאֱכֹל אֶת־הַשֶּׁבֶר אֲשֶׁר הִבִּיאוּ
 40 מִמִּצְרַיִם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם שִׁבּוּ שִׁבְרוּ־לָנוּ מַעֲט־אֶכֶל : וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 41 יְהוּדָה לֹא־אֶמְרָה הָעַד הָעַד בְּנֵי הָאִישׁ לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּדָתִי אַחֲיֵיכֶם
 42 אַתֶּם : אִם־יֵשֶׁנָּה מְשַׁלַּח אֶת־אֲחִיו אֲתָנוּ נִרְדֶּה וְנִשְׁפָּרָה לָךְ אֶכֶר :
 43 וְאִם־אֵינֶנָּה מְשַׁלַּח לֹא נִרְדֶּה כִּי־הָאִישׁ אֶכֶר אֵלֵינוּ לֹא־תֵרְאוּ פָנַי בְּלִתִּי
 44 אַחֲיֵיכֶם אַתֶּם : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל לָמָּה הִרְעַתֶּם לִי לְהַגִּיד לְאִישׁ הָעוֹד לָכֶם
 45 אֵח : וַיֹּאמְרוּ שְׂאוּל שְׂאֵל־הָאִישׁ לָנוּ וְדַמּוּ־לָנוּ לֹא־אֶמְרָה עוֹד אַבִּיכֶם חַי
 46 הָיֵשׁ לָכֶם אֵח וְנִגְדְּלוּ עַל־פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הִידּוּעַ נִדַּע כִּי יֹאמֶר הוֹרִידוּ
 47 אֶת־אַחֲיֵיכֶם : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל־יִשְׂרָאֵל אֲבִי שְׁלַחָה הַנֶּעַר אֹתִי וְנִקְוָהָ
 48 וְנִגְלָכָה וְנִחַיָּה וְלֹא נָמוּת גַּם־אֲנַחְנוּ גַּם־אַתָּה גַּם־מִפְּנֵינוּ : אֲנֹכִי אֶעֱרְבֶנּוּ
 49 מִיָּדִי תִבְקָשֶׁנוּ אִם־לֹא הִבִּיאתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּנְתִּיו לַפְּנֵיךָ וְתִמָּאֲתִי לָךְ כָּל־
 50 הַיָּמִים : כִּי לֹא־הִתְמַהֲמַחְנוּ כִּי־עָתָה שִׁבְנוּ וְהַ פְּעָמִים : וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
 51 יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִסְכֵּן וְאִפּוּא וְאֵת עֶשׂוֹ קָחוּ מִזִּמְרַת הָאָרֶץ בְּכֻלֵּיכֶם
 52 וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה מַעֲט צֹרִי וּמַעֲט דָּבָשׁ נִבְכָּאת וְלֵט בְּמָנִים וּשְׁקָדִים :
 53 וְכֶסֶף מִשְׁנֶה קָחוּ בְיָדְכֶם וְאֶת־הַכֶּסֶף הַמּוֹשֵׁב בְּפִי אִמְתַּחֲתֵיכֶם תִּשְׁיבוּ
 54 בְיָדְכֶם אוֹרִי מִשְׁנֶה הוּא : וְאֶת־אַחֲיֵיכֶם קָחוּ וְקוּמוּ שׁוּבוּ אֶל־הָאִישׁ :
 55 וְאֵל שְׂדֵי יִתָּן לָכֶם רִחֲמִים לַפְּנֵי הָאִישׁ וְשִׁלַּח לָכֶם אֶת־אַחֲיֵיכֶם אַחֵר וְאֶת־
 56 בְּנִימִן וְאֲנִי כַּאֲשֶׁר שִׁבְלַתִּי שִׁבְלַתִּי : וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים אֶת־הַמִּנְחָה הַזֹּאת
 57 וּמִשְׁנֵה־כֶּסֶף קָחוּ בְיָדָם וְאֶת־בְּנִימִן וַיָּקֻמוּ וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיַּעֲמִדוּ לַפְּנֵי
 58 יוֹסֵף : וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתֶּם אֶת־בְּנִימִן וַיֹּאמֶר לְאִשְׁרֵי עַל־בֵּיתוֹ הֵבֵא אֶת־
 59 הָאֲנָשִׁים הַבֵּיתָה וּמִבֶּת מִבֶּת וְהֵכֵן כִּי אֹתִי יֵאָכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצִרְתֵּיכֶם :
 60 וַיַּעַשׂ הָאִישׁ כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֵא הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף :

ויִירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבָאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַד־דְּבַר הַכֶּסֶף הַשֶּׁבֶט
 בְּאִמְתָּחַתֵּינוּ בַּתְּחִלָּה אֲנֻכְנוּ מוֹכְרִים לְהַתְּנִיל עָלֵינוּ וְלִהְיוֹתָנָפֶל עָלֵינוּ
 וּלְקַחַת אֶתְנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת־חֻבֵּינוּ : וַיַּגִּשׁוּ אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית
 יוֹסֵף וַיַּדְּבְרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבַּיִת : וַיֹּאמְרוּ בִּי אָדֹנָי יָרֵד יִרְדֵּנוּ בַּתְּחִלָּה
 לְשִׁבְר־אֶכֶל : וַיְהִי כִּי־בָאוּ אֶל־הַמְּלֹךְ וּפְתָחָה אֶת־אִמְתָּחַתֵּנוּ וְהִנֵּה
 כֶּסֶף־אִישׁ בְּכַף אִמְתָּחַתוֹ כֶּסֶפְנוּ בַּמִּשְׁקָל וַיִּשֶׁב אֹתוֹ בְּיָדֵנוּ : וְכֶסֶף אַחֵר
 הוֹרְדֵנוּ בְּיָדֵנוּ לְשִׁבְר־אֶכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־שֵׁם כֶּסֶפְנוּ בְּאִמְתָּחַתֵּנוּ :
 וַיֹּאמֶר שְׂרוּם לָכֶם אֶל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וְאֶלֹהֵי אֲבִיכֶם נָתַן לָכֶם מִמָּוֶן
 בְּאִמְתָּחַתֵּיכֶם כֶּסֶפְכֶּם כֹּא אֵלַי וַיֵּצֵא אֹלֶהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן : וַיָּבֹא הָאִישׁ
 אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֵּן־כֶּסֶם וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא
 לַחֻמְרֵיהֶם : וַיָּכִינוּ אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף בְּצֹהָרִים כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שֵׁם
 יֹאכֵרוּ לָחֶם : וַיָּבֹא יוֹסֵף תְּפִילָּתוֹ וַיִּבְרָאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר־בְּיָדֵם
 הַבִּיתָה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ אֶרְצָה : וַיִּשְׂאֵל לָחֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַשְׁלוֹם אֲבִיכֶם
 הַזֶּקֶן אֲשֶׁר אִמְרָתָם הַעוֹדֵנוּ חַי : וַיֹּאמְרוּ שְׁלוֹם לַעֲבֹדָה לֹא־כִינוּ עוֹדֵנוּ חַי
 וַיִּקְרָו וַיִּשְׁתַּחֲוּ : וַיֵּצֵא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת־בְּנֵימִן אֲחִיו בֶּן־אָמֹן וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 אֲחִיכֶם הַקָּטָן אֲשֶׁר אִמְרָתָם אֵלַי וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַחְנֶה בְּנִי : וַיִּמָּהֵר יוֹסֵף
 כִּי־יָבֹאוּ הַחַיִּים אֶל־אֲחָיו וַיִּבְקֹשׁ לִבְּבוֹת וַיָּבֹא הַחֲדָרָה וַיִּבֶךְ שָׁמָּה :
 וַיִּרְחֹץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְּאֶפֶק וַיֹּאמֶר שִׁימוּ לָחֶם : וַיִּשְׁמְעוּ לוֹ לִבְדּוֹ וְלָחֶם
 לִבְדָם וּלְמַצֵּרִים הָאֲכָלִים אֹתוֹ לִבְדָם כִּי לֹא יִכְלוּן הַמַּצֵּרִים לֶאֱכֹל
 אֶת־הָעֲבָרִים לָחֶם כִּי־תֵעָבֶה הוּא לְמַצֵּרִים : וַיֵּשְׁבוּ לִפְנֵי הַכֹּהֵן כַּבְּבֹרָתוֹ
 וְהַצֵּעִיר כַּצֵּעֶרְתוֹ וַתִּמְכְּרוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ : וַיֵּשֶׂא מִשְׁאֵת מֵאֵת
 פָּנָיו אֶל־הֶם וַתִּרְבַּ מִשְׁאֵת בְּנִימִן מִמִּשְׁאֵת כָּלֶם חֹמֶשׁ יָדוֹת וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁכְּרוּ
 עִמּוֹ :

וַיֵּצֵא אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֹא־כֹד מְלֹא אֶת־אִמְתָּחַת הָאֲנָשִׁים אֶכֶל
 בְּאֲשֶׁר יִכְרוּן שְׂאֵת וְשֵׁם כֶּסֶף־אִישׁ בְּכַף אִמְתָּחַתוֹ : וְאֶת־גְּבִיעֵי גְבִיעַ
 הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּכַף אִמְתָּחַת הַקָּטָן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ וַיַּעַשׂ כַּדְּבַר יוֹסֵף
 אֲשֶׁר דִּבֶּר : הַבֶּקֶר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שָׁלְחוּ הַמָּוָה וַחֲמִרֵיהֶם : הֵם יֵצְאוּ
 אֶת־הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ וַיּוֹסֶף אָמַר לְאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוֹם רִדָּה אַחֲרֵי
 הָאֲנָשִׁים וְהַשְׁתַּמֵּם וְאִמְרָת אֹלֶהֶם לָמָּה שְׁלַמְתֶּם הָעָה תַּחַת טוֹבָה :
 הֲלֹא זֶה אֲשֶׁר יִשְׁתַּח אֲדֹנָי כּוֹ וְהוּא נָתַשׁ יִנְתַּשׁ כּוֹ הִרְעַתְתֶּם אֲשֶׁר
 עֲשִׂיתֶם : וַיִּשְׁגֹּם וַיַּדְּבֵר אֹלֶהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לָמָּה
 דִּבַּר אֲדֹנָי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה חֲלִילָה לַעֲבֹדָה מַעֲשֹׂת כַּדְּבַר הַזֶּה :

8 הן כִּסֵּה אֲשֶׁר מִצְאֵנוּ בְּפִי אֲמִתּוּתֵינוּ הִשִּׁיבֵנוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאִיהָ נִגְנַב
 9 מִבֵּית אֲדֹנֶיהָ כִּסֵּה אוֹ וְהִבֵּי : אֲשֶׁר יִמְצָא אֹתוֹ מִעֲבָדָיו וְמֵת וְגַם־אֲנַחְנוּ
 10 נִהְיֶה קֹדְרֵי לַעֲבָדִים : וַיֹּאמֶר גַּם־עַתָּה כְּדַבְרֵיכֶם כִּן־הוּא אֲשֶׁר יִמְצָא
 11 אֹתוֹ יִהְיֶה־לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נָקִים : וַיִּמְהָרוּ וַיִּרְדּוּ אִישׁ אֶת־
 12 אֲמִתּוּתוֹ אֶרְצָה וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אֲמִתּוּתוֹ : וַיִּחַפֵּשׂ בְּגִדּוֹ הַחֹר וּבִקְטָן
 13 כִּלְהָ וַיִּמְצָא הַגִּבֵּעַ בְּאִמְהַחַת בְּנִינָן : וַיִּקְרְעוּ שְׂמֹלֹתָם וַיַּעֲמֵם אִישׁ עַל־
 14 חֲמֹרוֹ וַיֵּשְׁבוּ הָעִירָה : וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאָחִיו בִּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עֹדְנֵה שֵׁם
 15 וַיִּפְרוּ לִפְנֵי אֶרְצָה : וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מַה־הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם
 16 הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי־נִחַשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמֶנִי : וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה־נֶּאֱמַר
 לֹא־דָנִי מַה־נִּדְבָּר וּמַה־נִּצְטַדֵּק הָאֱלֹהִים מִצָּא אֲתֵּנִי עֲבָדָיו הַנֶּגְנָה עֲבָדִים
 17 לֹא־דָנִי גַם־אֲנַחְנוּ גַם־אֲשֶׁר־נִמְצָא הַגִּבֵּעַ בִּידּוֹ : וַיֹּאמֶר חֲלִילָה לִּי מַעֲשֵׂוֹת
 18 זֹאת הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא הַגִּבֵּעַ בִּידּוֹ הוּא יִהְיֶה־לִּי עֶבֶד וְאַתֶּם עָלוּ לְשָׁלוֹם
 אֶל־אֲבִיכֶם :

18 וַיֵּשֶׁב אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּן אֲדֹנִי יִדְבָּר־נָא עִבְדְּךָ דָּבָר בְּאָזְנֵי
 19 אֲדֹנִי וְאֶל־יִתְרֵךְ אִפְּךָ בְּעִבְדְּךָ כִּי כְמוֹהָ כִּפְרָעָה : אֲדֹנִי שְׂאֵר אֲתֵּי־עֲבָדָיו
 20 לֹא־מֵר הִשְׁלִיכֶם אֵב אֹרָחַת : וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי יֵשׁ־לָנוּ אֵב זָקֵן וְיִלְד
 21 וְיָהִי־נָם קָמֹן וְאָחִיו מֵת וַיִּוָּתֵר הוּא לְבָדּוֹ לֹא־נָם וְאָבִיו אָהָב : וַתֹּאמֶר אֶל־
 22 עֲבָדָיו הוֹרְדוּהוּ אֵלַי וְאֶשְׁכִּיחָה עֵינֵי עָלָיו : וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי לֹא־יֻכַּל
 23 הַנָּעַר לַעֲזֹב אֶת־אָבִיו וְעַבֵּד אֶת־אָבִיו וְמֵת : וַתֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו אִם־
 24 לֹא יוֹד אֲחִיכֶם הַקָּטָן אֲתֶכֶם לֹא תִסְפֹּן דְּרָאוֹת פָּנָי : וַיְהִי כִּי עָלוּ
 25 אֶל־עֲבָדָיו אָבִי וַיִּגְדְּלוּ אֶת דְּבָרֵי אֲדֹנִי : וַיֹּאמֶר אָבִיו שְׁבוּ שְׁכֵרֵי־
 26 לָנוּ מִעַמ־אֶבֶל : וַיֹּאמֶר לֹא נוּכַל לָרֶדֶת אִם־יֵשׁ אָחִינוּ הַקָּטָן אֲתָנוּ
 27 וַיִּרְדּוּ כִּי־לֹא נוּכַל לָרֹאוֹת פָּנָי הָאִישׁ וְאָתָּנוּ הַקָּטָן אֵינָנוּ אֲתָנוּ : וַיֹּאמֶר
 28 עֲבָדָיו אָבִי אֵלֵינוּ אַתֶּם יָדַעְתֶּם כִּי שָׁנִים יִלְדֶּה־לִּי אִשְׁתִּי : וַיֵּצֵא הָאָחֵר
 29 מֵאֵתִי וַאֲמַר אֵךְ מִרְהָ מִרְהָ וְלֹא רָאִיתִי עַד־הַנֶּה : וַלִּקְחָתָם גַּם־אֵת
 30 יְהוֹה מִעַם פָּנָי וְקָרְחוּ אֶסֶן וְהוֹרְדָתָם אֶת־שִׁיבְתִּי בְּרָעָה שְׂאֵלָה : וַעֲתָה
 31 כָּבֹאִי אֶל־עֲבָדָיו אָבִי וְהַנָּעַר אֵינָנוּ אֲתָנוּ וְנִפְשׁוּ קִשְׁרָה בְּנִפְשׁוֹ : וְהָיָה
 32 כְּרֹאוֹתָיו כִּי־אֵין הַנָּעַר וְמֵת וְהוֹרִידוּ עֲבָדָיו אֶת־שִׁיבְתִּי עֲבָדָיו אָבִינוּ בִּינָן
 33 שְׂאֵלָה : כִּי עֲבָדָיו עָרַב אֶת הַנָּעַר מִעַם אָבִי לֹא־כֵן אִם־לֹא אָבִי־אֵנוּ
 34 אֵלָיו וְחִמְמָתִי לֹא־כֵן בְּלִי־הִקְיָם : וַעֲתָה יִשְׁכְּנָא עֲבָדָיו תַּחַת הַנָּעַר
 עֶבֶד קֹדְרֵי וְהַנָּעַר יַעַל עִם־אָחִיו : כִּי־אִיהָ אֵעֲלֶה אֶל־אָבִי וְהַנָּעַר אֵינָנוּ
 אֵתִי פֶן אֶרְאֶה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת־אָבִי :

וְלֹא־יָכַל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק לְכָל הַנֶּגְזִים עָלָיו וַיִּקְרָא הוֹצִיאוּ קֶדֶר

אִישׁ מֵעַמִּי וְלֹא־עַמִּד אִישׁ אֹתוֹ בְּהִתְוַדַּע יוֹסֵף אֶל־אָחָיו : וַיִּתֵּן אֶת־קִלְוֹ²
בְּבִכְיָ וַיִּשְׁמְעוּ מִצְרַיִם וַיִּשְׁמַע בֵּית פְּרָעָה : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל־אָחָיו אֲנִי³
יוֹסֵף הָעוֹד אֲבִי חִי וְלֹא־יָבֹלוּ אָחָיו לַעֲנֹת אֹתוֹ כִּי נִבְחָדוּ מִפָּנָיו : וַיֹּאמֶר⁴
יוֹסֵף אֶל־אָחָיו גִּשְׁרָנָא אֵלַי וַיִּגָּשׁוּ וַיֹּאמֶר אֲנִי יוֹסֵף אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר־מִכְרַתֶּם⁵
אֹתִי מִצְרַיִמָּה : וַעֲתָה וְאֶרְתַּעֲצֶבּוּ וְאֶל־יֹחֵד בְּעֵינֵיכֶם כִּי־מִכְרַתֶּם אֹתִי⁶
הַנֶּה כִּי רִמַּחֲתִי שְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים לִפְנֵיכֶם : כִּי־יִהְיֶה שְׁנַתִּים הָרַעֲב בְּכָרֶב⁷
הָאָרֶץ וְעוֹד חֲמֵשׁ שָׁנִים אֲשֶׁר אֵין־תְּרִישׁ וְקָצִיר : וַיִּשְׁלַחֲנִי אֱלֹהִים⁸
לִפְנֵיכֶם לְשׁוֹם לָכֶם שְׂאֵרִית בְּאֶרֶץ וְלִהְיוֹת לָכֶם קְפִלִּיטָה גְדֹלָה :
וַעֲתָה לֹא־אֶתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הַנֶּה כִּי הָאֱלֹהִים וַיִּשְׁלַחֲנִי לָאֵב לִפְרָעָה⁹
וְלִאֲדוֹן לְכָל־בֵּיתוֹ וּמִשְׁלָל בְּכָר־אֶרֶץ מִצְרַיִם : מִדָּרוֹ וְעַל־אֲבִי¹⁰
וְאֶמְרָתֶם אֵלָיו כֹּה אָמַר הַנֶּה יוֹסֵף שְׁמִנִי אֱלֹהִים לְאֲדוֹן לְכָל־מִצְרַיִם¹¹
רָדָה אֵלַי אֶל־תַּעֲמִד : וַיִּשְׁבַּת בְּאֶרֶץ־גִּשֹׁן וְהָיִיתָ כְּרוֹב אֵלַי אֶתָּה וּבְנֶיךָ¹²
וּבְנֵי בְנֶיךָ וְצִאֲנֶךָ וּבְקָרְךָ וּכְל־אֲשֶׁר־לָךְ : וּכְלַפְתִּי אֶתָּה שָׁם כִּי־עוֹד¹³
חֲמֵשׁ שָׁנִים רַעֲב פֶּן־תִּתְּרוּשׁ אֶתָּה וּבֵיתְךָ וּכְל־אֲשֶׁר־לָךְ : וְהִנֵּה עֵינֵיכֶם¹⁴
רֹאוֹת וַעֲיִנִי אֲחִי בְּנִימָן כִּי־פִי תִמְדַּבֵּר אֵלֵיכֶם : וְהִנֵּדְתֶּם לְאָבִי אֶת־כֹּל־¹⁵
כְּבוֹדִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר רְאִיתֶם וַיִּחַדְתֶּם וְהוֹרִידְתֶּם אֶת־אָבִי הַנֶּה :
וַיִּפֹּל עַל־צִוְּאָרָי בְּנִימָן־אָחָיו וַיִּבֹּךְ וּבְנִימָן בָּכָה עַל־צִוְּאָרָיו : וַיִּנָּשֶׁק לְכָר־¹⁶
אָחָיו וַיִּבֹּךְ עֲלֵהֶם וְאֶחָד כֹּן דִּבְרוּ אָחָיו אֹתוֹ : וְתִקַּל נִשְׁמַע בֵּית פְּרָעָה¹⁷
לֵאמֹר בָּאוּ אֲחֵי יוֹסֵף וַיִּשְׁמַע בְּעֵינֵי פְרָעָה וּבְעֵינֵי עֲבָדָיו : וַיֹּאמֶר פְּרָעָה¹⁸
אֶל־יוֹסֵף אָמַר אֶל־אֶחָיָה וְאֵת עַשְׂוֹ טַעֲנוּ אֶת־בְּעִירְכֶם וּלְכוּ־בָאוּ אֶרְצָה
בְּגָעוּ : וּקְחוּ אֶת אֲבִיכֶם וְאֶת־בְּתִיכֶם וּבָאוּ אֵלַי וְאֶתְּנָה לָכֶם אֶת־טוֹב¹⁹
אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶכְלוּ אֶת־חֶלֶב הָאָרֶץ : וְאֶתָּה צִוִּיתָה וְאֵת עַשְׂוֹ קְחוּ־לָכֶם²⁰
מִאֶרֶץ מִצְרַיִם עֲגֻלוֹת לְטַפְכֶם וְלְנִשְׁיֶיכֶם וּנְשֵׁאתֶם אֶת־אֲבִיכֶם וּבָאתֶם :
וְעֵינֵיכֶם אֶל־תֶּחֱם עַל־בְּלִיכֶם כִּי־טוֹב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם לָכֶם הוּא : וַיַּעֲשׂוּ²¹
כֹּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף עֲגֻלוֹת עַל־פִּי פְרָעָה וַיִּתֵּן לָהֶם צִדָּה
לְדָבָר : לָכֶם נָתַן לְאִישׁ חֲלָפוֹת שְׁמִלָּת וּלְבְנִימָן נָתַן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף²²
חֲמֵשׁ חֲלָפוֹת שְׁמִלָּת : וְדָאֲבִי שָׂרָח כֹּזֶאת עֲשָׂרָה חֲמֹרִים נִשְׂאִים מִטוֹב²³
מִצְרַיִם וַעֲשֶׂר אֶתְּנָת נִשְׂאֵת כָּר וְלָחֶם וּמִזֶּן לְאָבִיו לְדָרָה : וַיִּשְׁלַח אֶת־²⁴
אָחָיו וַיִּכְּבוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֶל־תִּתְּנוּ בְּדָרְךָ : וַיַּעֲלוּ מִמִּצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אֶרֶץ²⁵
כְּנָעַן אֶל־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם : וַיָּגִדוּ לוֹ לֵאמֹר עוֹד יוֹסֵף חִי וְכִי־הוּא מִשְׁלָל²⁶
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפֹּג לָבוֹ כִּי לֹא־חָאֲמִין לָהֶם : וַיִּדְּבְרוּ אֵלָיו אֵת כָּל־²⁷
דִּבְרֵי יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵהֶם וַיֵּרָא אֶת־הָעֲגֻלוֹת אֲשֶׁר־שְׁלַח יוֹסֵף לְשֵׁאת

28 אֵתָּו וְתָלִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד־יוֹסֵף בְּנִי הִי אֵלֶיכָה וַאֲרָאֲנִי בְּמָרְסָם אֲמוֹת :

ט נִסַּע יִשְׂרָאֵל וּבְלֹא־אֲשֶׁרְלוֹ וַיָּבֹא בְּאֶרֶץ שֶׁבַע וַיּוֹבֹחַ זְבוּחִים רַאֲלֹהִי
2 אָבִיו יַחֲזֹק : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים וַלְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְּרֹת הַלִּילָה וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב ו
3 יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנְנִי וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הֵאֵל אֱלֹהֵי אָבִיךָ אֶל־תִּירָא מִדְּרָה מִצְרִימָה
4 כִּי־לֹנִי גָדוֹד אֲשִׁימָךְ שָׁם : אָנֹכִי אֲרַד עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאָנֹכִי אֶעֱלֶה גַם־עִלָּה
5 וַיֹּסֶף יִשְׁתָּה יָדוֹ עַל־עֵינָיָה : וַיָּקָם יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּשְׂאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־יַעֲקֹב אֲבִיהֶם וְאֶת־נִשְׁיָהֶם בַּעֲגֻלֹת אֲשֶׁר־שָׁלַח פָּרָעוֹה
6 לְשִׁמֹּת אֹתָם : וַיָּקָחוּ אֶת־מִקְנֵיהֶם וְאֶת־רֹכֻשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
7 וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִמָה יַעֲקֹב וְכָל־זֶרְעוֹ אִתּוֹ : בָּנָיו וּבָנֵי בָנָיו אֹתָם בָּנְתָיו וּבָנוֹת
בָּנָיו וְכָל־זֶרְעוֹ הֵבִיא אִתּוֹ מִצְרַיִמָה :

VIII (שמות סימן א' מפסוק ח' עד סימן ד' פסוק י"ו) ומסימן ז' עד סוף
סימן י"א, וסימן י"ב מפסוק כ"ט עד פסוק ל"ח

8 וַיָּקָם מִקְדֵּי־חֲדָשׁ עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַע אֶת־יוֹסֵף : וַיֹּאמֶר אֵל־
9 עָמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעָצוֹם מִמֶּנּוּ : הִכָּה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן־יִרְכָּה
10 וְהָיָה כִּי־תִקְרָאֲנָה מִלְחָמָה וְנוֹסָף גַּם־הוּא עַל־שָׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם־בָּנוּ וְעָלָה
11 מִן־הָאָרֶץ : וַיֵּשִׁימוּ עָלָיו שְׁרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבֶן עָרֵי
12 מִסְכְּנוֹת לְפָרָעוֹה אֶת־פִּתֹם וְאֶת־רַעַמְסֵס : וַכֹּאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ בֶּן־יִרְבֵּה וְבֶן־
13 יִפְרַיִם וַיָּקֻצוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָה :
14 וַיִּמְרְדּוּ אֶת־חֵיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָּנִים וּבְכָל־עֲבֹדָה בְּשׂוֹדָה אֶת־
15 כָּל־עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר־יַעֲבֹדוּ בָהֶם בְּפָרָה : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֹדֹת
16 הָעֵבְרִית אֲשֶׁר שָׁם הָאֵתֶת שִׁפְרָה וְשָׁם הַעֲנִית פּוֹעָה : וַיֹּאמֶר בְּיֶלְדָּךְ
אֶת־הָעֵבְרִית וּרְאִיתִן עַל־הָאֲבָנִים אִם־בֶּן הוּא וְהִכַּתִּן אֹתוֹ וְאִם־בַּת הוּא
17 וְחָיָה : וְתִירָאן הַמִּילֹדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וְלֹא עָשׂוּ כֹאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵן מֶלֶךְ
18 מִצְרַיִם וְתַחֲיִין אֶת־הַיִּלְדִּים : וַיִּקְרָא מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֹדֹת וַיֹּאמֶר דָּהֵן
19 מִדּוֹעַ עֲשִׂיתִן הַדָּבָר הַזֶּה וְתַחֲיִין אֶת־הַיִּלְדִּים : וְתֹאמְרוּן הַמִּילֹדֹת אֶל־פָּרָעוֹה
כִּי לֹא כֹנְשִׁים הַמִּצְרַיִת הָעֵבְרִית כִּי־חַיֹּת הִנֵּה בְּמָרְסָם תָּבוֹא אֵלֵהֶן
20 הַמִּילֹדֹת וְיָקֻדוּ : וַיִּשָּׁב אֱלֹהִים לְמִילֹדֹת וַיִּרְבַּ הָעָם וַיַּעֲצֻמוּ מָאֹד : וַיְהִי כִּי־
21 יֵרָאוּ הַמִּילֹדֹת אֶת־הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בָּתִּים : וַיַּצֵּן פָּרָעוֹה לְכָל־עָמּוֹ
22 לֵאמֹר בְּלִתְהֶן הַלּוֹד הַיָּאֶרֶה תִּשְׁלִיכֻהוּ וּבְלִתְהַבַּת תַּחֲיִין :

וילך איש מבית לוי ויקח את־בת־לוי : ותהר האשה ותלד בן ב
 ותרא אתו כי־טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים : ולא יכלה עוד²
 הצפינו ותקח־לו תבת זכא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את־הילד³
 ותשם בסוף על־שפת היאר : ותתצב אותו מרחק דרעה מִה־ישע⁴
 לו : ותגד בת־פרעה לרחץ על־היאר ונערתיָה הלכת על־יד היאר⁵
 ותרא את־תבה בתוך הסוף ותשלח את־אמתה ותקחה : ותפתח⁶
 ותראה את־הילד והנה־נער בכה ותחמל עליו ותאמר מי־דני העברים⁷
 זה : ותאמר אותו אר־בת־פרעה האלה וקראתי לוֹ אשה מינקת מן⁸
 העברית ותינק לוֹ את־הילד : ותאמרה בת־פרעה דבי ותלה העלמה⁹
 ותקרא את־ים הילד : ותאמר לה בת־פרעה הילכי את־הילד הזה¹⁰
 והניקה־לי ואני אתן את־שכרך ותקח האשה הילד ותניקהו : ויגדל¹¹
 הילד ותבא־הו לבת־פרעה ויהי־דה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי¹²
 מן־המים משיתחו : ויהי ובימים ההם ויגדל משה ויצא אל־אחיו¹³
 וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש־עברי מאחיו : ויפן בה וכה¹⁴
 וירא כי־אין איש ויהי את־המצרי וימנהו בחול : ויצא ביום השני¹⁵
 והנה שני־אנשים עברים נצים ויאמר לה־שע למה תכה רעה : ויאמר¹⁶
 מי שמוך לאיש שר ושפט עלינו תהרגני אתה אמר פֶּאֶשֶׁר תרגת¹⁷
 את־המצרי וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר : וישמע פרעה את־¹⁸
 הדבר הזה ויבקש להרג את־משה ויברח משה מפני פרעה וישב¹⁹
 בארץ־מצרים וישב על־הבאר : ולכתו מדין שבע בנות ותבאנה ותדלנה²⁰
 ותמלאנה את־תרהמים להשקות צאן אביהן : ויבאו הרעים ויגרשו²¹
 ויקם משה וישען וישק את־צאנם : ותבאנה אל־רעואל אביהן ויאמר²²
 מדוע מדרתן בא היום : ותאמר איש מצרי הציילנו מיד־הרעים וגם²³
 דלה דלה לנו וישק את־הצאן : ויאמר אל־בנתיו ואין למה זה עובדת²⁴
 את־האיש קראן לו ויאבל לחם : ויואל משה לשבת את־האיש ויתן²⁵
 את־צפרה בתו למשה : ותלד בן ויקרא את־שמו גרשם כי אמר גר
 היתי בארץ גכריה :

ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני־ישראל²⁶
 מן־העבודה ויעקו ותעל שועתם אר־האלהים מן־העבודה : וישמע²⁷
 אלהים את־נאקתם ויזכר אלהים את־בריתו את־אברהם את־יצחק²⁸
 ואת־יעקב : וירא אלהים את־בני ישראל וידע אלהים :²⁹
 ומשה הנה רעה את־צאן יתרו חתנו כהן מדין ויגה את־הצאן

2 אַחֲרֵי הַמִּדְבָּר וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים וַחֲרָבָה׃ וַיֵּרָא מִלְאָךְ יְהוָה אֲדָמוֹ
 בְּלִבְת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה וַיֵּרָא וַהֲנִי הַסֶּנֶה בְּעֵר בָּאֵשׁ וַהֲסֶנֶה אֵינְנו
 3 אֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְתַּדְּנָא וְאַרְאֶה אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדֹּעַ לֹא־
 4 יִבְעַר הַסֶּנֶה׃ וַיֵּרָא יְהוָה בִּי סֵר לְרָאוֹת וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֶּנֶה
 5 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲנִי׃ וַיֹּאמֶר אֶל־הַקֶּרֶב הָלֵם שְׁלִינְעִלְיָה מֵעַל
 6 רִגְלֵיךָ בִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמְת־כֹּדֶשׁ הוּא׃ וַיֹּאמֶר אֲנֹכִי
 אֱלֹהֵי אֲבִיךָ אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּסְתַּר מֹשֶׁה פָּנָיו
 7 כִּי יָרָא מֵהַבָּיִט אֶת־הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה רֹאֵה רֵאיוֹתִי אֶת־עֵינֵי עַמִּי
 אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שִׁמְעֵתִי מִפְּנֵי נִגְשָׁיו בִּי יִדְעֵתִי אֶת־מִכְאֲבוֹ׃
 8 וְאַחַד לַהֲצִילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וְלַהֲעֲלֹתוֹ מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
 וְלַחֲבֹה אֶל־אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדִבְשׁ אֶל־מָקוֹם הַנִּפְגַּעְנִי וְהַחֲתִי וְהָאֲמֹרִי
 9 וְהַפְּרִזִּי וְהַחֲתִי וְהַיְבוֹסִי׃ וַעֲתָה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי וְגַם־
 10 רֵאיוֹתִי אֶת־הַלֶּחֶץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם׃ וַעֲתָה רֹכֵה וְאִשְׁלַחְךָ אֶל־
 11 פְּרַעְיָה וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים
 12 מִי אֲנֹכִי כִּי אֵקֵה אֶל־פְּרַעְיָה וְכִי אוֹצִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר
 13 כִּי־אֶרְאֶהָ עֹמֵד וְהִלֵּלְהָ הָאוֹת בִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתָּךָ בְּהוֹצִיאָךְ אֶת־הָעָם
 14 מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל הַהָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים
 15 הִנֵּה אֲנֹכִי בֹא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְתִּי
 16 אֵלֵיכֶם וְאָמַרְוּלִי מִה־שָׂמוּ מִה אָמַר אֲלֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה
 17 אָדָּמָה אֲשֶׁר אֶרְאֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר רַבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֱהִיָּה שְׁלַחְתִּי אֵלֵיכֶם׃
 18 וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵי
 19 אֲבוֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלַחְתִּי אֵלֵיכֶם וְהִשְׁכִּי
 20 לְעַלְמֵי וְהָיָה זָכְרִי לְדֹר דֹּר׃ לָךְ וְאֶסְפֶּת אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 21 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְאָמַר פְּקֹד
 22 פְּקַדְתִּי אֲתֶכֶם וְאֶת־הַעֲשׂוֹי לָכֶם בְּמִצְרַיִם׃ וְאָמַר אֵלֶיךָ אֲתֶכֶם מִעַתָּה
 23 מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ הַנִּפְגַּעְנִי וְהַחֲתִי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוֹסִי אֶל־אֶרֶץ
 24 זָבֹת חֶלֶב וְדִבְשׁ׃ וְשִׁמְעוּ לְקֹלִי וְבֹאֲתָ אִתָּה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֶלֶךְ
 25 מִצְרַיִם וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עֲלֵינוּ וַעֲתָה נִלְכְּהָ־נָא
 26 דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבַּחְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וְאָנֹכִי יִדְעֵתִי כִּי לֹא־
 27 יִתֵּן אֲתֶכֶם מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְהַלְךְ וְלֹא בְּיַד חֲזָקָה׃ וְשְׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וְהַבִּיתִי
 28 אֶת־מִצְרַיִם כָּכָל נַפְלֹאתִי אֲשֶׁר אֲעִשֶׂה בְּקִרְבּוֹ וְאֶחְרִיכֵן יִשְׁלַח אֲתֶכֶם׃
 29 וְנָתַתִּי אֶת־חֵן הָעֵסֶדְתָּה בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וְהָיָה בִּי חֶלְכוֹן לֹא תִלְכוּ רִיקִים׃

וַיִּשְׁאַלְהָ אֵשֶׁה מִשְׁכְּנֹתַי וּמִגֵּרַת בֵּיתִי כִּי־בָסָף וּבְכִי זָהָב וְשִׁמְלֹת וְשִׁמְמָהֶם
עַל־בְּנֵיכֶם וְעַל־בְּנֹתֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם אֶת־מִצְרַיִם :

וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא־יֵאֱמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־

נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה : וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה מִזֶּה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר כַּפֶּיךָ : וַיֹּאמֶר

הַשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיִּתֵּן לִנְחָשׁ וַיִּגַּם מֹשֶׁה מִפָּנָיו :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וְאָחֹז בְּזָנְבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּחָזֶק בְּזָנְ

וִיתֵי לַמִּטָּה בְּכַפּוֹ : לִמְעַן יֵאֱמִינוּ כִּי־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי

אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : וַיֹּאמֶר יְהוָה לוֹ עוֹד הַבֹּאֲנָא יָדְךָ

בְּחִיקְךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחִיקוֹ וַיּוֹצֵאֶהָ וַהֲנִיָּה יָדוֹ מִצַּרְעַת בְּשָׁלֹג : וַיֹּאמֶר הֲשִׁיב

יָדְךָ אֶרְחִיקְךָ וַיִּשְׁבֵּב יָדוֹ אֶל־חִיקוֹ וַיּוֹצֵאֶהָ מִחִיקוֹ וַהֲנִיָּה שֹׁבָה בְּבִשְׁרוֹ :

וַהֲיָה אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל הָאֵת הָרֹאשׁוֹן וַהֲאֵמִינוּ לְקוֹל

הָאֵת הָאַחֲרוֹן : וַהֲיָה אִם־לֹא יֵאֱמִינוּ גַם לְשֵׁנִי הָאֲתוֹת הָאֵלֹהִים וְלֹא יִשְׁמְעוּ

לְקוֹלְךָ וְלִקְחֹת מִיָּמַי הַיָּאֵר וְשִׁפְכֹת הַיִּבְשָׁה וְהַיּוֹ הַפִּיִּם אֲשֶׁר תִּקַּח מִן־

הַיָּאֵר וְהָיוּ רַגְסִים בְּיִבְשָׁת : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה כִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים

אֲנִכִּי גַם מִתְּמוֹל גַּם מִשְׁלָשִׁים גַּם מֵאֵז דְּבָרְךָ אֶל־עַבְדְּךָ כִּי כִבְדִּיָּפָה

וּכְבֹּד לְשׁוֹן אֲנִכִּי : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו מִי שֵׁם פֶּה לְאָדָם אוֹ מִי־יִשׁוּם אֱלֹם

אוֹ תִרְשׁ אוֹ פִקַּח אוֹ עוֹר הֲלֹא אֲנִכִּי יְהוָה : וְעַתָּה הֵן וְאֲנִכִּי אֱהִיָּה עִם־

פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹּר : וַיֹּאמֶר כִּי אֲדֹנָי שְׁלַח־נָא בְּיָדְךָ־שְׁלֹחַ :

וַיִּחְרָאֶף יְהוָה בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶחָד אֶחָד חֲלֹו יִדְעִיתִי כִּי־דַבֵּר יִדְבֹּר

הוּא וְגַם הִנֵּה־הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְהָאֵף וְשִׁמְחָ בְּלָבוֹ : וּדְבַרְתָּ אֵלָיו וְשִׁמְחָ

אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאֲנִכִּי אֱהִיָּה עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֵת

אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן : וּדְבַרְתִּי־הוּא לָךְ אֶל־הָעָם וְהָיָה הוּא יְהִי־לָךְ לִפֶּה וְאַתָּה

תְּהַיְהִי־לֵוִי לְאֱלֹהִים : וְאַתָּה־מִּפְּתָה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בוֹ

אֶת־הָאֲתוֹת :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רֹאה נִתְּתִיךָ אֱלֹהִים לְפָרְעָה וְאַחֲרָן אַחֲוָי

יְהִיָּה גְבִיָּיָה : אַתָּה תִּדְבֹּר אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוְךָ וְאַחֲרָן אַחֲוָי יִדְבֹּר אֶל־

פָּרְעָה וַיִּשְׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרְצוֹ : וְאֲנִי אֶקְשֶׁה אֶת־לֵב פָּרְעָה

וְהִרְבִּיתִי אֶת־אֲתוֹתִי וְאַת־מוֹפְתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵכֶם פָּרְעָה

וְנִתְּתִי אֶת־יָדִי בְּמִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־עַבְדִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם בְּשַׁפְטִים גְּדֹלִים : וַיִּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּנִמְטִי אֶת־יָדִי עַל־

מִצְרַיִם וְהוֹצֵאתִי אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם : וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַחֲרָן כַּאֲשֶׁר

צִוָּה יְהוָה אֹתָם בְּן־עֲשׂוֹ : וּמֹשֶׁה בְּן־שִׁמְשׁוֹן שָׁנָה וְאַחֲרָן בְּן־שִׁלֵּשׁ

וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה בְּדַבָּרָם אֶל־פְּרָעָה :

8 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאַל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : כִּי יִדְבֹּר אֲדֹכֶם פְּרָעָה לֵאמֹר
9 תֵּנוּ לָכֶם מִזֶּפֶת וְאַמְרַת אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־מַסָּךְ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי־פְרָעָה וְהָיָה
10 לְתִנּוּן : וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיַּעֲשׂוּ כֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיִּשְׁלֹךְ
11 אַהֲרֹן אֶת־מַסָּכּוֹ לִפְנֵי פְרָעָה וּלְפָנָיו עָבְדָיו וְהָיָה לְתִנּוּן : וַיִּקְרָא גַם־פְּרָעָה
12 לְחֻכָּמִים וּלְמַכְשָׁפִים וַיַּעֲשׂוּ גִסְחִים חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלַחְמֵיהֶם כֵּן : וַיִּשְׁלִיכוּ
13 אִישׁ מִפָּחוֹ וַיְהִיו לְתִנּוּיָם וַיִּבְלַע מַסָּךְ אַהֲרֹן אֶת־מִסְתָּתָם : וַיַּחֲזֹק לֵב פְּרָעָה
וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה :

14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּכֹד לֵב פְּרָעָה מֵאֵן לִשְׁמֹעַ הָעַם : לָךְ אֶל־
15 פְּרָעָה בַּבֹּקֶר הַזֶּה יֵצֵא הַמִּימָה וְנִצְבְּתָ לִקְרֹאתוֹ עַרְשֶׁשֶׁת הַיָּאֵר וְהַמַּטָּה
16 אֲשֶׁר־נִדְּבָה לְנַחֵשׁ תִּקַּח בְּיָדָהּ : וְאַמְרַת אֵלָיו יְהוָה אֱלֹהֵי הָעֶבְרִים
שְׁתַּלְתִּי אֵלָיָהּ לֵאמֹר שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַעֲבַדְנִי בַמִּדְבָּר וְהִנֵּה לֹא־שָׁמַעַתְּ
17 עַד־כֹּה : כֹּה אָמַר יְהוָה בְּזֹאת תִּדְעֶ כִּי אֲנִי יְהוָה הֵנָּה אֲנִכִּי מִכָּה וּבַמַּטָּה
18 אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיָּאֵר וְנִהְפְּכוּ לָדָם : וְהִדְגָּה אֲשֶׁר־בַּיָּאֵר תִּמְוֹת
וּבֹאֵשׁ הַיָּאֵר וְנִלְאוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן־הַיָּאֵר :

19 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־אַהֲרֹן קַח מַסָּךְ וְנִמַּח־יָדְךָ עַל־
מִימֵי מִצְרַיִם עַל־נַחְתָּתָם וְעַל־אֲנָמִיהֶם וְעַל כָּל־מָקוֹם מִימֵיהֶם
20 וַיְהִיו־דָּם וְהָיָה דָם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְחַבְנִים : וַיַּעֲשׂוּ־כֵן מֹשֶׁה
וְאַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וַיִּרְם בַּמַּטָּה יָד אֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר בַּיָּאֵר וַיַּעֲיִן
21 פְּרָעָה וְלַעֲיִן עָבְדָיו וַיִּהְפְּכוּ בַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּיָּאֵר לָדָם : וְהִדְגָּה אֲשֶׁר־
בַּיָּאֵר מֵתָה וַיָּבֹאֵשׁ הַיָּאֵר וְלֹא־יָבִילוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מִיֵּם מִן־הַיָּאֵר וְהָיָה
22 הַדָּם בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיַּעֲשׂוּ־כֵן חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלַחְמֵיהֶם וַיַּחֲזֹק לֵב־
23 פְּרָעָה וְלֹא־שָׁמַע אֱלֹהִים כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה : וַיִּפֹּן פְּרָעָה וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ
24 וְלֹא־שָׁעַת לָבוֹ גַּם־לְזֹאת : וַיִּדְּפְרוּ כָל־מִצְרַיִם סָבִיבַת הַיָּאֵר מִיֵּם לִשְׁתּוֹת
25 כִּי לֹא יָבִילוּ לִשְׁתּוֹת מִמֵּימֵי הַיָּאֵר : וַיִּמְלֹא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת־
יְהוָה אֶת־הַיָּאֵר :

26 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרָעָה וְאַמְרַת אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה
27 שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַעֲבַדְנִי : וְאִם־מֵאֵן אַתָּה לִשְׁלַח הִנֵּה אֲנִכִּי נִתֵּן אֶת־כָּל־
28 הַבְּיֹרָה בַּצַּרְדָּעִים : וְשִׁבְץַּן הַיָּאֵר צַפְרֻדָּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בַּמִּיתָה וּבַחֲדָר
מִשְׁכָּבָהּ וְעַל־מַטְהָהּ וּבְכִית עָבְדֶיךָ וּבְעַמָּהּ וּבַחֲנוּרֶיהָ וּבַמִּשְׁאֲרוֹתֶיהָ :
29 וּבְכִית וּבְעַמָּהּ וּבְכָל־עַבְדֶּיךָ יַעֲלוּ הַצַּרְדָּעִים :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־אַהֲרֹן נִמַּח אֶת־יָדְךָ בַּמַּסָּךְ עַל־

הנהגת על־הימים ועל־האנשים ותעל את־הצפרדעים על־ארץ מצרים :
 2 ויט אהרן את־ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את־ארץ
 3 מצרים : ויעשורכו התרמסים בקמיהם ויעלו את־הצפרדעים על־ארץ
 4 מצרים : ויקרא פרעה למשה ולא־הוֹרֶן ויאמר העתירו אלי־הוֹרֶן ויסר
 5 הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את־העם ויזבחו ליהוה : ויאמר משה
 6 לפרעה התפאר עלי למתי : אעתיר לך ולעבדיך ולעמך להכרית
 7 הצפרדעים ממך ומביתך רק ביאר תשאננה : ויאמר למחר ממך
 8 כדברך למען תדע כי־אין פיהוֹ אלהינו : וסרו הצפרדעים ממך
 9 ומביתך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשאננה : ויצא משה ואהרן מעם
 10 פרעה ויצעק משה אלי־הוֹרֶן על־דבר הצפרדעים אשר־שם לפרעה :
 11 ויעש יהוה כדבר משה וימתו הצפרדעים מן־הבתים מן־החצרות ומן־
 12 השדות : ויצפרו אתם חמרים חמרים ותכאש הארץ : וירא פרעה כי
 13 היתה הרוחה והכבד את־לבו ולא שמע אלהים כאשר דבר יהוה :
 14 ויאמר יהוה אל־משה אמר אר־אֶהְרֹן נסה את־מסֶפֶה יהוה את־
 15 עפר הארץ ותהי כנֶסֶם בקר־ארץ מצרים : ויעשורכו מצרים ויט אהרן את־ידו
 16 במטהו ויהי את־עפר הארץ ותהי כנֶסֶם באדם ובבהמה כדעַפֶּה הארץ
 17 תהי כנֶסֶם בקר־ארץ מצרים : ויעשורכו התרמסים בקמיהם להוציא את־
 18 הכנֶסֶם ולא יכלו ותהי הכנֶסֶם באדם ובבהמה : ויאמרו התרמסים אל־
 19 פרעה אצבע אלהים הוא ויחזק לב־פרעה ולא־שמע אֶת־הַסֵּם כאשר
 20 דבר יהוה :
 21 ויאמר יהוה אר־משה השכם בפֶּקֶד ותתעַב לִפְנֵי פרעה הנה יוצא
 22 המצֶרֶח ואמרת אליו כה אמר יהוה שלח עמי ויעבדני : כי אס־אֶינֶה
 23 משלח את־עמי הנני משלח כָּה ובעבדיך ובעמך ובבתיך את־הָעֶרֶב
 24 ומלאו בתי מצרים את־הָעֶרֶב וגם האדמה אשר־תם עליה : והפֶּרֶתִי
 25 ביום ההוא את־ארץ גִּשֹׁן אשר עמי עמד עליה לבדתי היות־שם עֶרֶב
 26 למען תדע כי־אני יהוה בקרב הארץ : ושמתי פֶּדֶת בֵּין עמי ובין עמך
 27 למחר יהיה האת־הזה : ויעש יהוה כן ויבא עֶרֶב כבד ביתה פרעה
 28 ובית עבדיו ובקר־ארץ מצרים תשחת הארץ מפני העֶרֶב : ויקרא פרעה
 29 אל־משה ולא־הוֹרֶן ויאמר דָּבוּ ונבחו לא־תִכְסֶּם בָּאָרֶץ : ויאמר משה לא
 30 גבון גִּעְשׁוֹת בָּן כי תועבת מצרים גִּזְפָּח ליהוה אלהינו הן גִּזְפָּח את־
 31 תועבת מצרים העֲנִיָּהם ולא יסְקִנּוּ : דָּרָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים גִּלָּה בַּפֶּדֶר
 32 ונבחנו ליהוה אלהינו כאשר יאמר אֶהְיֶה : ויאמר פרעה אֶנֶכִּי אֲשַׁלַּח
 33

אֶתְכֶם וּבְחַלְמֵם כִּיהוּה אֱלֹהֵיכֶם בַּמִּדְבָּר רַק הִרְחַק לֹא־תִרְחִיקוּ לִלְכַּת
 25 הַעֲתִירוּ בַעֲדִי : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה הִנֵּה אֲנִלִּי יוֹצֵא מֵעַמְּךָ וְהַעֲתַרְתִּי אֶל־יְהוָה
 וְסֵר הָעָרִב מִפְּרֹעָה מֵעַבְדֶּיךָ וּמֵעַמּוֹ מִחֹדֶר רֶם אֶל־יִסָּף פְּרֹעָה הַחֹל לִבְלֹתִי
 26 שְׁלַח אֶת־הָעָם לְרֹבֹת לִיהוּה : וַיֹּצֵא מֹשֶׁה מֵעַם פְּרֹעָה וַיַּעֲתֵר אֶרְיֹהוּה :
 27 וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּסֶּר הָעָרִב מִפְּרֹעָה מֵעַבְדֶּיךָ וּמֵעַמּוֹ לֹא נִשְׁאָר
 28 אֶחָד : וַיִּכְבַּד פְּרֹעָה אֶת־לְבָבוֹ גַּם בַּפֶּעַם הַזֹּאת וְלֹא שְׁלַח אֶת־הָעָם :
 ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרֹעָה וּדְבַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה
 2 אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי : כִּי אִם־יִמָּאן אֹתָהּ לִשְׁלַח וְעוֹדָה
 3 מִחֻזְקִיכֶם : הִנֵּה־נִדְרֵי־יְהוָה הִנֵּה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמֻלִים
 4 בַּבָּקָר וּבַצֹּאן דָּבָר כְּבֹד מָאֹד : וְהַפְלֵה יְהוָה בֵּין מִקְנֶה יִשְׂרָאֵל וּבֵין מִקְנֶה
 5 מִצְרַיִם וְלֹא יָמוּת מִכָּל־לֵבָנִי יִשְׂרָאֵל דָּבָר : וַיֵּשֶׁם יְהוָה מוֹעֵד לֵאמֹר מִחֹדֶר
 6 יַעֲשֶׂה יְהוָה הַדָּבָר הַזֶּה בָּאָרֶץ : וַיַּעַשׂ יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וּמִתּוֹ
 7 כָּל מִקְנֶה מִצְרַיִם וּמִמִּקְנֶה בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא־מָת אֶחָד : וַיִּשְׁלַח פְּרֹעָה וְהִנֵּה
 8 לֹא־מָת מִמִּקְנֶה יִשְׂרָאֵל עַד־אֶחָד וַיִּכְבַּד לֵב פְּרֹעָה וְלֹא שְׁלַח אֶת־הָעָם :
 9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַרְאֶה־רָן קָחוּ לָכֶם מִלֵּא חֲפִיכֶם פִּיחַ
 10 בַּבֹּשֶׁן וְרָמוּ מֹשֶׁה הַשְׁמִימָה לַעֲיִנִּי פְרֹעָה : וְהִנֵּה לְאַבְקָה עַל פְּרֹעָה
 11 מִצְרַיִם וְהִנֵּה עַד־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פִּיחַ אֲבַעֲבֹעַת בְּכָל־אָרֶץ
 12 מִצְרַיִם : וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַבֹּשֶׁן וַיַּעֲמִדוּ לִפְנֵי פְרֹעָה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה
 13 הַשְׁמִימָה וַיְהִי שְׁחִין אֲבַעֲבֹעַת פִּיחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה : וְלֹא־יָכְלוּ הַחֲרָטָמִים
 14 לַעֲבֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְׁחִין כִּי־הָיָה הַשְׁחִין בַּחֲרָטָמִים וּבְכָל־מִצְרַיִם :
 15 וַיִּחְזַק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרֹעָה וְלֹא שָׁמַע אֱלֹהִים כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה :
 16 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וְהִתִּיצַב לִפְנֵי פְרֹעָה וְאָמַרְתָּ
 17 אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שְׁלַח אֶת־עַמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי : כִּי בַּפֶּעַם
 18 הַזֹּאת אֲנִי שְׁלַח אֶת־כָּל־מַגֵּפְתִּי אֶל־לִבָּךְ וּבַעֲבֹדֶיךָ וּבַעֲמָלֶיךָ בַּעֲבוּר הַיָּם
 19 כִּי אִין כָּמִנִי בְּכָל־הָאָרֶץ : כִּי עַתָּה שְׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי וְאֵךְ אֹתָהּ וְאֶת־
 20 עַמְּךָ בַּדָּבָר וְתִפְתָּח מִן־הָאָרֶץ : וְאוֹלָם בַּעֲבוּר זֹאת הַעֲמִידָהּ בַּעֲבוּר
 21 הַרְאֹתֶיךָ אֶת־חֲכָמִי וְלִבְעֵן סֵפֶר שְׁמִי בְּכָל הָאָרֶץ : עוֹדָה מִסְתַּחֲלָל בַּעֲמִי
 22 לְכַדְתִּי שְׁלַחְתִּי : הִנֵּנִי מִמְּטִיר פֶּעַת מִחֹדֶר כְּבֹד מָאֹד אֲשֶׁר לֹא
 23 הָיָה כִּמְחֹו בַּמִּצְרַיִם לְמַן־הַיּוֹם הַזֶּה וְעַד־עַתָּה : וְעַתָּה שְׁלַח חֲעֹו
 24 אֶת־מִקְנֶה וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר לָךְ בַּשָּׂדֶה כָּל־הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא
 25 בַּשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֶף תִּבְתָּה וְיִרְדּוּ עֲלֵהֶם תִּכְבֹּד וּמָתוּ : הִנֵּה אֶת־דָּבָר
 26 יְהוָה מֵעַבְדֶּיךָ פְּרֹעָה הַנִּים אֶת־עַבְדֶּיךָ וְאֶת־מִקְנֶהוֹ אֶל־הַבְּתִיּוֹם : וַיֹּאשֶׁר

לא־שָׁם רָבוּ אֶל־דְּבַר יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶת־עַבְדֵּי יוֹ וְאֶת־מִקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה :
 22 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמְשָׁה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי כִרְדּוֹ בְּכָל־
 אֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־כָּל־עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ
 23 מִצְרַיִם : וַיֵּשׂ מֹשֶׁה אֶת־מַטְּהוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהוֶה נָתַן קֶלֶת וּבָרָךְ
 24 וַתִּהְיֶה־אֵשׁ אֶרְצָה וַיִּמָּטֶר יְהוָה בָּרֶד עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ
 25 מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד כִּבְדּוֹ מֵאֹד אֲשֶׁר לֹא־יָהִי כִמְהוֹ בְּכָל־
 אֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאִזְ הָיְתָה לְגוֹי : וַיֵּךְ הַבָּרָד בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֶת־כָּל־
 אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה וְאֶת־כָּל־עֶשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה הַבָּרָד
 26 וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה יָבֵשׁ : רַק בְּאֶרֶץ גִּשְׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא
 27 הָיָה בָרָד : וַיִּשְׁלַח פֶּרַעַה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם תַּמְאֲתִי
 28 תַּפְעִם יְהוָה הַצִּדִּיק וְאֲנִי וְעַמִּי הַיֹּשְׁעִים : תַּעֲתִירוּ אֶל־יְהוָה וְרַב מֵהֵיחַ
 29 קֶלֶת אֱלֹהִים וּבָרָד וְאִשְׁלַח אֶתְכֶם וְלֹא תִסָּפֹן לַעֲמֹד : וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי
 מֹשֶׁה כִּצְאֹתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרַשׁ אֶת־כַּפִּי אֶל־יְהוָה תִּקְלֹת וְתִחְלֹן וְתִבָּרַךְ
 30 לֹא יִהְיֶה־עוֹד לִמְעַן תִּדַּע כִּי יְיָהוָה הָאֵרֶץ : וְאַתָּה וְעַבְדֶּיךָ יִבְעֲתוּ־בִי
 31 טָרֶם תִּירָאוּן מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים : וַיֵּצֵא מֹשֶׁה מֵעַם פֶּרַעַה אֶת־יְהוֹנָדָה
 32 וַיִּפְרֹשׁ בְּפִיו אֶל־יְהוָה וַיַּחְדְּלוּ תִקְלֹת וְתִבָּרַךְ וּמָטָר רָאִי־נָמָּה אֶרְצָה :
 33 וַיִּקְרָא פֶּרַעַה כִּי־יִחְדַּל הַמָּטָר וְתִקְלֹת וַיִּסָּף לַחֲמָא וַיִּבָּכֶר לְבוֹ
 34 הוּא וְעַבְדָּיו : וַיַּחֲזֹק לֵב פֶּרַעַה וְלֹא שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר
 35 דִּבֶּר יְהוָה בִּיד־מֹשֶׁה :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פֶּרַעַה כִּי־אֲנִי הַבְּרִיתִי אֶת־לְבוֹ
 1 וְאֶת־לֵב עַבְדֵּיו לִמְעַן שְׁתִּי אֹתָתִי אֵלָה בְּקִרְבּוֹ : וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאוֹנֵי
 2 בְּנֵי וּבְנֵי־בְנֵיךָ אֶת אֲשֶׁר תַּעֲלֹלְתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֹתֹתִי אֲשֶׁר־שַׁמְתִּי
 3 בָּם וַיִּדְעֻם כִּי־אֲנִי יְהוָה : וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פֶּרַעַה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 4 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים עַד־מָתִי מֵאֲנִי לָעֵת מִפְּנֵי שָׂחָה עַמִּי
 5 וַיַּעֲבֹדֵנִי : כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הַנִּגְנִי מִבְּיַא מִתּוֹ אֶרְצָה
 6 בְּגִבְלָהּ : וְכִסָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוֹכֵד לִרְאֹת אֶת־הָאֶרֶץ וְאֲבָל
 7 אֶת־יְתֵר הַכֹּהֵן תַּנְשֵׁאֲרַת לָכֶם מִן־הַבָּרָד וְאֲבָל אֶת־כָּל־הָעֵץ הַצֹּמַח
 8 לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה : וּמִלֹּאז בְּתִיךָ וּבְתִי כָל־עַבְדֶּיךָ וּבְתִי כָל־מִצְרַיִם
 9 אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֲבֹתֶיךָ וְאֲבוֹת אֲבֹתֶיךָ מִיּוֹם הַיּוֹתָם עַל־הָאָדָמָה עַד הַיּוֹם
 10 הַזֶּה וַיִּפֹּן וַיֵּצֵא מֵעַם פֶּרַעַה עַבְדֵי פֶרַעַה אֵלָיו עַד־מָתִי יְיָהוָה
 11 זֶה לְגוֹ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם תַּמָּרֶם
 12 תִּדַּע כִּי אֲבָרָה מִצְרַיִם : וַיּוֹשֵׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פֶּרַעַה וַיֹּאמֶר

- 9 אֱלֹהִים לָכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי הִתְלַכְתֶּם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
בְּנִעְרֵינוּ וּבְזִמְנֵינוּ גִלְגֹּל בְּבִלְעֵנוּ וּבְבִנּוּתֵנוּ בְּצִאֲנֵנוּ וּבְבִקְרָנוּ גִלְגֹּל כִּי חֲגֹ-
10 יְהוָה קָנוּ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי בֶן יְהוָה עִמָּכֶם בְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם
11 וְאֶת־מִפְּנֵיכֶם רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדָּה פְּנֵיכֶם : לֹא כֵן לָכוּ גַם הַגִּבּוֹרִים וְעִבְדוּ
אֶת יְהוָה כִּי אִתָּהּ אַתֶּם מִבְּקָשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֶת פְּנֵי פְרָעָה :
12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמְאָה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאַרְבָּה וַיַּעַל
עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאֶרֶץ אֶת פֶּרֶאֲשֶׁר הַשָּׂאִיר
13 הַפֶּרֶד : וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטְּהוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיְהִי נֶחֱל וַיַּחֲדִקְדִּים
בְּאֶרֶץ כְּלִי־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־חַיֵּי־הָאָרֶץ הַפֶּקֶר הָיָה וְרוֹחַ הַקִּדִּים נִשָּׂא אֶת
14 הָאֶרֶבָּה : וַיַּעַל הָאֶרֶבָּה עַל פֶּרֶאֲרֵץ מִצְרַיִם וַיִּנְחַ בְּכָל גִּבּוֹל מִצְרַיִם
15 כְּבֶד מְאֹד לִפְנֵי לֹא־יְהוָה בֶּן אֶרֶבָּה כְּמֹהוּ וַאֲחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־בָּן : וַיָּבֵס
אֶת־עֵינָיו כְּרִהֲאֶרֶץ וַתַּחֲשֶׁה הָאֶרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאֶרֶץ וְאֶת פֶּרֶ-
פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַפֶּרֶד וְלֹא־נוֹתֵר כָּל־יֶזֶק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה
16 בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיִּמָּחַר פְּרָעָה לִקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חֲמַאתִּי
17 לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם : וְעַתָּה שָׂא גַם חֲמַאתִּי אִךְ הַפֶּעַם וְהַעֲתִירוּ לַיהוָה
18 אֱלֹהֵיכֶם וַיִּסַּר מַעֲלִי בָךְ אֶת הַמּוֹת הַזֶּה : וַיֵּצֵא מִעַם פְּרָעָה וַיַּעֲתֵר אֶל־
19 יְהוָה : וַיַּחֲפֹךְ יְהוָה רִוְחֵי־חֹק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאֶרֶבָּה וַיַּתְקַעְהוּ יָמָה
20 סוּף לֹא נִשְׂאָר אֶרֶבָּה אֶחָד בְּכָל גִּבּוֹר מִצְרַיִם : וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב
פְּרָעָה וְלֹא שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
21 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִמְאָה יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ
22 מִצְרַיִם וַיִּמָּשׁ חֹשֶׁךְ : וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֹשֶׁךְ־אֲפֹלָה
23 בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים : לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אֲחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ
24 מִמַּחֲתוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹדֹר בְּמוֹשַׁבְתָּם : וַיִּקְרָא
פְּרָעָה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לָכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה בָּךְ צִאֲנֶכֶם וּבִקְרָכֶם יֵצֵא גַם־
25 מִפְּנֵיכֶם יִלְךְ עִמָּכֶם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אַתָּה תִּתֵּן בִּידֵנוּ זִכָּתִים וְעֹלֹת
26 וְעִשִּׂינוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ : וְגַם־מִקְנֵנוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשָּׂאֵר פֶּרֶסָה כִּי מִמֶּנּוּ
נִקָּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא־נִגְדֶּה מִהַצִּעֲבֹד אֶת יְהוָה עַד־
27 בֹּאֵנוּ שָׁמָּה : וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלַּחם : וַיֹּאמְרוּ
28 פְּרָעָה גֵד מַעֲלִי הַשָּׂמֶר לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ רְאוּת פָּנַי כִּי בָּיוֹם רִאֲתֶךָ פָּנַי
29 תָּמוּת : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בֶּן דְּבַרְתָּ לֹא־אֶסֶף עוֹד רְאוּת פָּנֶיךָ :
וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהִי הַכָּה כְּרִיכְכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִכְּכֹר
פְּרָעָה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד כְּכֹר הַשֹּׁבֵי אֲשֶׁר בְּבֵית הַכֹּהֵן וְכָל כְּכֹר

בַּחֲמָה : וַיָּקָם פֶּרַעַה לַיְלָה הוּא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צָעֲקָה 30
גְּדֹלָה בְּמִצְרַיִם בִּיָּאֵין בֵּית אִשֶּׁר אִין־שָׁם מֵת : וַיִּכְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן 31
לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ
אֶת־יְהוָה כִּדְבָרְכֶם : גַּם־צִאֲנֶכֶם גַּם־בְּקִרְכֶם קָחוּ בְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתֶּם וּלְכוּ 32
וּבְרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי : וַתִּחְזַק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לִמְהַר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי 33
אָמְרוּ כָלֵנוּ מֵתִים : וַיֵּשֶׂא הָעָם אֶת־בָּצָקוֹ טָרֶם יִחַמֵּץ מִשְׁאַרְתָּם צִרְחָה 34
בְּשִׁמְלָתָם עַל־שִׁבְכָם : וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדִבְרַ מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם 35
כְּרִיכָם וְכָל־זָהָב וּשְׁמֹלֹת : וַיְהוֶה נָתַן אֶת־חֲזוֹ הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם 36
וַיִּשְׁאֲלוּם וַיַּנְצִלוּ אֶת־מִצְרַיִם :

VIII (שמות מסימן י"ג פסוק י"ז עד סוף סימן י"ד ; ומסימן ט"ז פסוק כ"ב

עד סימן י"ז פסוק ד') .

וַיְהִי כַשְׁלַח פֶּרַעַה אֶת־הָעָם וּלְאֶנְחָם אֱלֹהִים דֶּרֶךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים 17
כִּי קָרֹב הוּא כִּי 1 וְאָמַר אֱלֹהִים פֶּן־יִנָּחֵם הָעָם בְּרֹאֲתָם מִלַּחֲמָה וְשָׁבוּ
מִצְרַיִמָּה : וַיִּסָּב אֱלֹהִים אֶת־הָעָם דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר יַם־סוּף וַחֲמִשִּׁים עָלָי 18
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי 19
הִשְׁבַּע הַשְּׂבִיעַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
וַהֲעֲלִיתֶם אֶת־עֲצֻמֹּתַי מִזֶּה אִתְּכֶם : וַיִּסְעוּ מִסִּפְתַּי וַיַּחֲנוּ בְּאֶתֶם בְּקֶצֶה 20
הַמִּדְבָּר : וַיְהוֶה הַלֵּךְ לַפְּנֵיהֶם יוֹמָם בַּעֲמֹד עָנָן לְנַחֲתָם הַדֶּרֶךְ וַלַּיְלָה 21
בַּעֲמֹד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם לְלֶכֶת יוֹמָם וַלַּיְלָה : לֹא־יָמִישׁ עַמּוּד הָעָנָן 22
יוֹמָם וַעֲמֹד הָאֵשׁ לַיְלָה לַפְּנֵי הָעָם :

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶר־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ וַיַּחֲנוּ 2
לַפְּנֵי פִי תַחֲרִית בֵּין מִגְדַּל וּבֵין הַיָּם לַפְּנֵי בַעַר צִפֹּן נִכְחוּ תַחֲנוּ עַד־
הַיָּם : וְאָמַר פֶּרַעַה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל נִבְכִּים הֵם בְּאֶרֶץ סֹנֵר עַד־יָם 3
הַמִּדְבָּר : וַתִּזְקַתִּי אֶת־כֶּבֶד פֶּרַעַה וַרְבָּה אַחֲרֵיהֶם וַאֲפַבְרָה בַּפֶּרַעַה וּבְכָל־ 4
חִילוֹ וַיַּדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה וַיַּעֲשׂוּהֶם : וַיַּגֵּד לְכָל־מִצְרַיִם כִּי בָחַ 5
הָעָם וַיִּהְיֶה לָכֵךְ פֶּרַעַה וַעֲבָדָיו אֱלֹהִים וַיֹּאמְרוּ מַה־זֹּאת עֲשִׂינוּ כִּי־ 6
שָׁלַחְנוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִעֲבָדֵנוּ : וַיֹּאסֶר אֶת־רִגְלָם וְאֶת־ 7
וַיִּקַּח שְׁשִׁמָּאוֹת רֶכֶב בַּחֹר וְכָל־רֶכֶב מִצְרַיִם וּשְׁלֹשָׁם עַר־כָּלֵל : וַיִּחְזַק 7
יְהוָה אֶת־כֶּבֶד פֶּרַעַה מִכָּדָּ מִצְרַיִם וַיִּרְדֵּף אַחֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל 8
יִצְאִים בְּיַד רָמָה : וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁגּוּ אוֹתָם חֲנִים עַד־הַיָּם 9

- 10 פֶּלֶסֶם רָכַב פָּרְעָה וּפָרָשָׁיו וַחֲלוּ עָלָיו הַחִירֹת לִפְנֵי בָעַל צִפֹּן : וּפָרְעָה
הִקְרִיב וַיִּשְׁאֹל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲנִיָּהֶם וַהֲנִה מִצְרִים : נִסַּע אַחֲרֵיהֶם
11 וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיַּצַּעְקוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה : וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה הַמְבֹלִי אֲנִי
קָבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוֹת בַּמִּדְבָּר מִהֲזֹאת עָשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ
12 מִמִּצְרַיִם : הֲלֹא־יְהוָה הִדְבָּר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר תִּדְּלֵ
מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת־מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמָּתְנוּ בַּמִּדְבָּר :
13 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אֶל־תִּירְאוּ הַתִּיַּצְבוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה
אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רִאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם קֹא תִסְפוּ
14 לְרֹאתָם עוֹד עַד־עוֹלָם : יְהוָה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּחְרְשׁוּן :
15 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִהֲתַצַּעַק אֵלַי דִּבַּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ :
16 וְאַתָּה הָרַם אֶת־מִטְוֶה וְנָמַח אֶת־יְדֶיךָ עַל־הָיִם וּבִקְעָתוּ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
17 בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבֻשָּׁה : וְאֲנִי הִנְנִי מֵחֹק אֶת־לֵב מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם
18 וְאַכְבְּדָה בַּפָּרְעָה וּבְכָל־חֲלוּ בִּרְכָבוֹ וּבַפָּרָשָׁיו : וַיִּדְּעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי
19 יְהוָה בְּהַכְבִּדִי בַּפָּרְעָה בִּרְכָבוֹ וּבַפָּרָשָׁיו : וַיִּסַּע מִלֶּאֶךָ הָאֱלֹהִים תְּהַלֵּךְ
לִפְנֵי מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל וַיִּקֶּד מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עֲמֹד הָעֵנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד
20 מֵאַחֲרֵיהֶם : וַיָּבֹא בֶן־יִשְׂרָאֵל מִחֲנֶה מִצְרַיִם וּבֶן־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֵנָן וַהֲחֹשֶׁךְ
21 וַיֹּאמֶר אֶת־הַלֵּילָה וְלֹא־מָרַבְּזָה אֶל־יְהוָה כִּלְחִילָה : וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ
עַל־הָיִם וַיּוֹלֶה יְהוָה : אֶת־הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֹזָה כִּדְחִילָה וַיִּשָּׁם אֶת־
22 הַיָּם לַחֲרֹבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמַּיִם : וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בִּיבֻשָּׁה
23 וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם : וַיִּדְּפּוּ מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם
24 כָּל־סוֹם פָּרְעָה רָכַבוּ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם : וַיְהִי בַּאֲשֶׁמֶרֶת הַבֹּקֶר
וַיִּשְׁקַף יְהוָה אֶל־מַחֲנֶה מִצְרַיִם בַּעֲמֹד אֵשׁ וָעָנָן וַיִּהְיֶה אֵת מַחֲנֶה
25 מִצְרַיִם : וַיִּסַּר אֶת־אֶפֶן מִרְכָּבָתוֹ וַיִּנְהַגְהוּ בַּכְּבֶּדֶת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אֲנוֹסָה
מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחַם לָהֶם בְּמִצְרַיִם :
26 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נָמַח אֶת־יְדֶיךָ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁבוּ הַמַּיִם עַל־
27 מִצְרַיִם עַל־רָכָבוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו : וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם
לַפְּנוֹת בְּקֹר לְאִיתָנוּ וּמִצְרַיִם נָסִים לְקִרְאָתוֹ וַיִּנְעַר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם
28 בְּתוֹךְ הַיָּם : וַיָּשָׁבוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ אֶת־הָרָכָב וְאֶת־הַפָּרָשִׁים לְכָל־חֵיל
29 פָּרְעָה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם בָּיִם לֹא־נִשְׁאָר בָּהֶם עַד־אֶחָד : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
30 הָלְכוּ בִּיבֻשָּׁה בְּתוֹךְ הַיָּם וְהַמַּיִם לָהֶם חוֹמָה מִיְּמִינָם וּמִשְׁמָאלָם : וַיִּשָּׁע
יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת
31 עַל־שִׁפְתַּת הַיָּם : וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־חֵיד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם

וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת יְהוָה וַיֹּאמְרוּ בִּיהוָה וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוּ:

וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּם־סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל־מִדְבַּר־שׁוּר וַיָּבֹאוּ

לְשִׁלְשֵׁת־יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא־מָצְאוּ מַיִם: וַיָּבֹאוּ מִדְבָּרָה וְלֹא יָבִילוּ לְשִׁתּוֹת

מִיַּם מַמְדָּה בִּי מַדִּים הֵם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמָהּ מִדָּה: וַיִּלְנוּ הָעָם עַל־

מֹשֶׁה לֵּאמֹר מַה־נַּעֲשֶׂתָה: וַיַּצַּעַק אֶל־יְהוָה וַיֹּדְרוּ יְהוָה עַץ וַיִּשְׁלַךְ אֶל־

הַחֲמִים וַיִּמָּתְקוּ הַחֲמִים שֵׁם שֵׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשֵׁם נִסְחוֹ: וַיֹּאמֶר אִם־

שָׁמַעְתָּ שְׁמִיעַ לְקוֹר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַיִּשָּׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזִינָה

לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמְרָתָּ בְּלִי־חֲקוּי כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר־שָׁמַעְתִּי בְּמִצְרַיִם לֹא־

אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה רַפָּאךָ:

וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה וְשֵׁם שְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינֹת מַיִם וְשִׁבְעִים תְּמָרִים

וַיַּחֲנֶה־שָׁם עַל־הַמַּיִם:

וַיִּסְעוּ מֵאֵילָם וַיָּבֹאוּ בְּלַעֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־מִדְבַּר־סִין אֲשֶׁר

בֵּין־אֵילָם וּבֵין סִינַי בְּחֹמֶשֶׁה עָשָׂר יוֹם דְּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם: וַיִּלְנוּ כְּרַעֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן בַּמִּדְבָּר:

וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי־יִתֵּן מוֹתָנוּ בְּיַד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

בְּשִׁבְתָּנוּ עַל־סִיר הַבָּשָׂר בְּאֶכְלֵנוּ לֶחֶם לְשֹׁבַע בִּיהוֹצֵאתָם אֲתָנוּ אֶל־

הַמִּדְבָּר הַזֶּה דִּחְמִית אֶת־כָּל־חֲקֻלָּה הַזֶּה בְּרָעַב:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֲנִי מְמַמֵּיד לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֵּצֵא

הָעָם וַלְקֻמוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לִמְעַן אֲנֻסְנוּ הַיֶּלֶךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא: וְהָיָה

בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכְנינו אֶת אֲשֶׁר־יִבְיֹאוּ וְהָיָה מִשְׁנֵה עַד אֲשֶׁר־יִקְטְמוּ

יוֹם יוֹם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲרֹב וַיִּדְעֻתָם בִּי

יְהוָה הוֹצֵא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וּבָקֶר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה

בְּשִׁמְעוֹ אֶת־תְּלַגְתֵּיכֶם עַל־יְהוָה וְנָחֵנוּ מָה בִּי תִלְנוּ עֲדֵינוּ: וַיֹּאמֶר

מֹשֶׁה בָּתַת יְהוָה לָכֶם בְּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וּלְחֶם בַּבֶּקֶר לְשֹׁבַע

בְּשִׁמְעַי יְהוָה אֶת־תְּלַגְתֵּיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מְלִיגִים עֲדֵנוּ וְנָחֵנוּ מָה לֹא־עֲלֵינוּ

תְּלַגְתֵּיכֶם בִּי עַל־יְהוָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן אֲמַר אֶל־כָּל־עֲדַת

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה בִּי שְׁמַע אֶת תְּלַגְתֵּיכֶם: וַיְהִי כַּדִּבַּר

אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְּנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר וְהָיָה כְּבוֹד יְהוָה

נִרְאָה בָּעֵינָם:

וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: שְׁמַעְתִּי אֶת־תְּלֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

דְּבַר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעֲרִבִים תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבִבְקֹר תִּשְׁבַּעְתֶּם לֶחֶם

וַיִּדְעֻתָם בִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיְהִי בְעֶרֶב וַתַּעַל הַשָּׁלֹ וַחֲכֶם אֶת־

וַיִּלְנוּ ק' תִּלְנוּ ק' הִשְׁלֹו ק'

- 14 המִחְנֶה וּבִפְקֹד הָיְתָה שִׁכְבַּת הַפֶּל סָבִיב לַמִּחְנֶה : וַתַּעַר שִׁכְבַּת
 15 הַפֶּל וְהָנָה עַל־פְּנֵי הַמִּדְבָּר בַּקִּי מִחֹסֶפֶס דָּק בְּכָפֹר עַל־הָאָרֶץ : וַיֵּרְאוּ
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו מִן הוּא כִּי לֹא יָדְעוּ מַה־הוּא וַיֹּאמֶר
 16 מֹשֶׁה אֲלֵהֶם הוּא הַלָּחֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה : זֶה הַדִּבָּר
 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לָקֶטְוּ כִמְנוֹ אִישׁ לְפִי אֶבְלוֹ עֹמֵר לְגִדְלֹת מִסֹּפֶר
 17 נִפְשָׁתֵיכֶם אִישׁ לְאִשֶּׁר בְּאֶהְלוֹ תִקְחוּ : וַיַּעֲשׂוּ־בֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְקְטוּ
 18 הַפִּדְיָה וְהַמִּמְעִיט : וַיִּמְדוּ בַעֲמֹר וְלֹא הָעֵדִיף הַמִּדְבָּר וְהַמִּמְעִיט לֹא
 19 הִחֲסִיר אִישׁ לְפִי־אֶבְלוֹ לָקֶטְוּ : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל־יוֹתָנָד
 20 מִמְנוֹ עַד־בֶּקֶר : וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּתְרוּ אֲנָשִׁים מִמְנוֹ עַד־בֶּקֶר
 21 וַיֵּרֶם תּוֹרָעִים וַיִּבְאֵשׁ וַיִּקְצֹף עֲלֵהֶם מֹשֶׁה : וַיִּלְקְטוּ אֹתוֹ בִּבְקֹר בִּבְקֹר
 22 אִישׁ כִּפִּי אֶבְלוֹ וְחֵם הַשָּׁמֶשׁ וְנֹמֶם : וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָקֶטְוּ לָחֶם
 מִשְׁנֶה שְׁנֵי הָעֹמֵר לְאֶחָד וַיִּבְאוּ בַל־נְשֵׂאֵי הָעֵדָה וַיִּגְדְּלוּ לַמֹּשֶׁה :
 23 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה שְׁבַתוֹן שְׁבַת־קֹדֶשׁ לַיהוָה מִתֵּר אֶת
 אֲשֶׁר־תֹּאכְלוּ אֹפֹ וְאֶת אֲשֶׁר־תִּבְשְׁלוּ בַשֵּׁל וְאֶת כָּל־הָעֵדָה תִּנְיֹחוּ לָכֶם
 24 לַמִּשְׁמֶרֶת עַד־בֶּקֶר : וַיַּנְיֹחוּ אֹתוֹ עַד־בֶּקֶר כָּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה וְלֹא
 25 הִבְאִישׁ וְרָמָה לֹא־תִיתָה כּו : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶבְלוֹ הַיּוֹם כִּי־שְׁבַת הַיּוֹם
 26 לַיהוָה הַיּוֹם לֹא תִמְצְאוּהוּ בַשָּׂדֶה : שֵׁשֶׁת יָמִים תִּלְקַטְתֶּהוּ וּבַיּוֹם
 27 הַשְּׁבִיעִי שְׁבַת לֹא יִהְיֶה־כּו : וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יֵצְאוּ מִן־הָעֵם לִדְקֹט
 וְלֹא מִצְאוּ :
 28 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אֵנָה מֵאַנְתֶּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרֹתַי :
 29 רְאוּ כִי־יְהוָה נָתַן לָכֶם הַשְׁבַּת עַל־בֵּן הוּא נָתַן לָכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי לָחֶם
 יוֹמִים שָׁבוּ אִישׁ תַּחֲתָיו אֶל־יֵצֵא אִישׁ מִמְקוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי :
 30 וַיִּשְׁבְּתוּ הָעָם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי : וַיִּקְרְאוּ בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־שְׁמוֹ מִן וְהוּא
 31 מִיֶּזְעֶה עַד לֶבֶן וּמַעֲמֹ בַצְּפִיתָת בְּרִבְשׁ : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדִּבָּר אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה מִלֹּא הָעֹמֵר מִמְנוֹ לַמִּשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם לַמַּעַן וַיֵּרְאוּ אֶת־
 הַלָּחֶם אֲשֶׁר הֵאֱכִילֵתִי אֹתְכֶם בַּמִּדְבָּר בְּהוֹצִיאִי אֹתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם :
 33 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח צִנְצֹנֶת אֹתָת וְתֵן־שָׁמָּה מִלֹּא־הָעֹמֵר מִן
 34 וְהָנָה אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה לַמִּשְׁמֶרֶת לְדֹרֹתֵיכֶם : כָּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־
 35 מֹשֶׁה וַיַּנְיֹחוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדָה לַמִּשְׁמֶרֶת : וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶבְלוּ אֶת־
 הַמֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־בֹּאֵם אֶל־אֶרֶץ נוֹשְׁבַת אֶת־דָּמֶן אֶבְלוּ עַד־בֹּאֵם
 36 אֶל־קִצֵּה אֶרֶץ כְּנָעַן : וְהָעֹמֵר עֲשֵׂרִית הָאָפָה הוּא :
 וַיַּעֲשׂוּ כַל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּמִּדְבָּר־סִין לְמִסְעֵיהֶם עַל־פִּי יְהוָה

וַיַּחֲנוּ בְּרִפְדִּים וְאֵין מַיִם לְשִׁתֵּת הָעָם : וַיִּרְבּוּ הָעָם עִם־מִשָּׁה וַיֹּאמְרוּ
תְּנוּ־לָנוּ מַיִם וְנִשְׁתֶּה וַיֹּאמֶר לָהֶם מִשָּׁה מִה־תְּרִיבוּן עִמָּדִי מִה־תִּנְסֹן
אֶת־יְהוָה : וַיֵּצֵא שֵׁם הָעָם לִפְנֵים וַיֵּלֶן הָעָם עִם־מִשָּׁה וַיֹּאמֶר לָפָה
זֶה הָעֲלִיתָנוּ מִמִּצְרַיִם לְהַכּוֹת אֹתִי וְאֶת־בְּנִי וְאֶת־כִּנְיָ בַצָּמָא : וַיִּצְעַק
מִשָּׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר מַה אֶעֱשֶׂה לָּעָם הַזֶּה עוֹד מַעַם וּסְקֹלֵנִי : וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מִשָּׁה עֲבֹר לִפְנֵי הָעָם וְקַח אִתָּךְ מִזֶּקֶנִי יִשְׂרָאֵל וּמִצֶּה אֲשֶׁר
הָיִיתָ בוֹ אֶת־הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ : הִנְנִי עִמָּד לִפְנֵיךָ שֵׁם וְעַל־
הַצֹּר בְּתֹרֵב וְהָיִיתָ בַּצֹּר וַיֵּצֵאוּ מִמִּצְרַיִם מַיִם וְשִׁתָּה הָעָם וַיַּעַשׂ בֶּן מִשָּׁה
לְעֵינָי וְקִנְיָ יִשְׂרָאֵל : וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם מִסָּה וּמִרִיבָה עַל־רִיבוֹ בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל וְעַל נַפְתָּם אֶת־יְהוָה לֵאמֹר הֵיטֵב יְהוָה בְּקִרְבָּנוּ אִם־אֵין :

IX (שמות י"ט : וסימן ב' עד פסוק כא)

בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לָצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּיּוֹם הַהוּא
בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי : וַיִּסְעוּ מִרְפְּדִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַּר סִינִי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר וַיַּחֲרִי־
שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הַחֵר : וּמִשָּׁה עָלָה אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא אֵלָיו יְהוָה מִן־
הַחֵר לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתִנְיֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : אַתֶּם רְאִיתֶם
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם וְאֲשֶׁא אֲתֶכֶם עַל פְּנֵי נָשִׁרִים וְאָבֹא אֲתֶכֶם
אֵלָי : וְעַתָּה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי וְשָׁמַרְתֶּם אֶת־בְּרִיתִי וְהָיִיתֶם לִי
סֻגָּה מִכָּל־הָעַמִּים כִּי־לִי בְּרִית־אֶרֶץ : וְאַתֶּם תִּהְיוּ־לִי מִמְּלַכֵּת כְּהֻנִּים וְגוֹי
קָדוֹשׁ אֵלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִדְבַּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹא מִשָּׁה
וַיִּקְרָא לִקְנִי הָעָם וַיִּשָּׂם לִפְנֵיהֶם אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֹהֵי אֲשֶׁר צִוָּהוּ
יְהוָה : וַיַּעֲנוּ כָּל־הָעָם יְחִידוֹ וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה וְנִשְׁבַּח
מִשָּׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה הִנֵּה אֲנִי בָא
אֵלֶיךָ בַּעֲבַד הָעֵנָן בַּעֲבוּר יִשְׁמַע הָעָם בְּדַבְּרִי עִמָּךְ וְגַם־כִּי יֹאמְרוּ לְעוֹדֶם
וַיִּנְדַּב מִשָּׁה אֶת־דְּבָרֵי הָעָם אֶל־יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה כֹּה אֵל־
הָעָם וְקִדְשְׁתֶּם הַיּוֹם וּמָחָר וּבִכְסוּ שִׁמְלֹתֶם : וְהָיוּ נֹכְחִים לְיַם הַשְּׁלִישִׁי
כִּי וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יִיָּד יְהוָה לְעֵינֵי כָל־הָעָם עַד־חֵר סִינִי : וְהִגְבַּלְתָּ
אֶת־הָעָם סָבִיב לֵאמֹר הִשְׁמָרוּ לָכֶם עֲלוֹת בְּהָר וּנְגַע בְּקַצְחוֹ כָּל־הַנֶּגֶז
בְּהָר מוֹת יוֹמָת : לֹא־תִנָּע בּוֹ יָד כִּי־סָקוֹל יִסָּקֵל אוֹיֶירָה יִירָה אִם־
בְּהִמָּה אִם־אִישׁ לֹא יִהְיֶה בְּמִשְׁחָה הַיָּבֵל הַמָּה יַעֲלוּ בָהֶר : וַיִּרְדַּ מִשָּׁה
מִן־הַחֵר אֶל־הָעָם וַיִּקְדַּשׁ אֶת־הָעָם וַיִּבְכְּסוּ שִׁמְלֹתֶם : וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי

בָּהֵיָה הַבֶּקֶר וַיְהִי קֶלֶת וּבִרְקִים וַעֲנַן כָּבֵד עָרִידָהָר וְקֹל שֹׁפָר חֹזֵק מְאֹד
 17 וַיַּחֲדָד בְּלִיָּהֶעֱם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה : וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם לִקְרֹאת הָאֱלֹהִים
 18 מִן־הַמַּחֲנֶה וַיַּתְּצִיבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר : וְהָר סִינַי עָשָׂן כְּלוֹ מִפְּנֵי אֲשֶׁר
 יָרַד עָלָיו יְהוָה בְּאֵשׁ וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעָשָׂן הַכֶּבֶדֶשׁ וַיַּחֲדָד בְּלִיָּהֶר מְאֹד :
 19 וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יִדְבֹּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל :
 20 וַיֵּרֶד יְהוָה עַל־הָר סִינַי אֶל־רֹאשׁ הָהָר וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶרֶר־אֵשׁ
 21 הָהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶרֶר־מֹשֶׁה רֹד הָעֵד בָּעָם פֶּן־יִהְיֶה־סוֹ אֶל־
 22 יְהוָה לְרָאוֹת וַנִּפְּל מִמֶּנּוּ רַב : וְגַם הַכֹּהֲנִים הַנִּצְּשִׁים אֶל־יְהוָה יִתְקַדְּשׁוּ
 23 פֶּן־יִפְרֹץ בָּהֶם יְהוָה : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֹא־יִוְכַל הָעָם לַעֲלֹת אֶל־
 24 הָר סִינַי כִּי־רָאוּהָ הָעֵדָתָה בְּנֹו לֹא־מָר הַגִּבֹּל אֶת־הָהָר וַקִּדְּשׁוּהוּ : וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהֵי יְהוָה לְהָיֵד וְעָלִית אִתָּה וְאַתָּרָן עִמָּךְ וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם אֶל־יְהוָה
 25 לַעֲלֹת אֶל־יְהוָה פֶּן־יִפְרֹץ־בָּם : וַיֵּרֶד מֹשֶׁה אֶל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם :
 ב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֵת בְּרִית־בְּרִים הָאֵלֶּה לֵאמֹר :
 2 אֲנִכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים :
 3 לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פְּנֵי : לֹא־תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל־
 4 תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם וּמִתַּחַת
 5 הָאָרֶץ : לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנִכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קָדָשׁ
 6 פֶּקֶד עוֹן אָבֹת עַל־בְּנִים עַל־שְׂלִשִׁים וְעַל־רִבְעִים לְשֹׁנָאִי : וְעָשִׂה חֶסֶד
 לְאֵלִפִּים רַחֲמֵי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתֵי :
 7 לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא כִּי לֹא יִנְקֶה יְהוָה אֵת
 אֲשֶׁר־יִשָּׂא אֶת־שֵׁמוֹ לְשׁוֹא :
 8 זְכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ : שֵׁשֶׁת יָמִים הָעֵבֶד וְעָשִׂיתָ כָּל־
 9 מְלָאכְתָּה : וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה
 10 אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וּבְהִמְתָּה וְגִרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֶיךָ :
 11 כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־
 אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ :
 12 כִּכֹּר אֶת־אִבְיָה וְאֶת־אִמָּה לְכַעַן יִאֲרְכוּ יָמֶיךָ עַד הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־
 13 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ : לֹא תִרְצֹחַ : לֹא תִנְאֹף : לֹא
 14 תִנְגֹּב : לֹא־תַעֲנֶה בְרַעְיָ עַד שֹׁקֶר : לֹא תַחֲמֹד בֵּית הָעֵד :
 לֹא־תַחֲמֹד אִשֶּׁת הָעֵד וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹר וַחֲמֹרוֹ וְכָל אֲשֶׁר דְּרָעָה :
 15 וְכָל־הָעָם רְאוּ אֶת־הַקּוֹלֹת וְאֶת־הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־
 16 הָהָר עָשָׂן וַיֵּרָא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמִדוּ מֵרָחֵק : וַיֹּאמְרוּ אֶרֶר־מֹשֶׁה דַּבֵּר־אִתָּה

עֲמָנוּ וְנִשְׁמָעָה וְאֵלֶיךָ עָמְנוּ אֱלֹהִים פְּנֵי-נַמּוֹתֵי : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם¹⁷
 אֶל־תִּירְאוּ כִּי לִבְעָבוֹר נִסּוֹת אֶתְכֶם בְּאֵי הָאֱלֹהִים וּבְעָבוֹר תִּהְיֶה יְרֵאתוֹ
 עַל־פְּנֵיכֶם לִבְלֹתִי תִתְמָאוּ : וַיַּעֲמֵד הָעָם מִרְחָק וּמֹשֶׁה נִגַּשׁ אֶל־הָעֶרְפֶּל¹⁸
 אֲשֶׁר־שָׁם הָאֱלֹהִים :

א (שמות סימן כד מפסוק י"ב עד סוף הסימן : סימן ל"ב : סימן ל"ד מפסוק א' עד
 פסוק ד' ומפסוק כ"ז עד סוף הסימן)

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֶה אֵלַי הַהֲרָה וְהִיחֵשָׁם וְאִתְּנָה לָךְ אֶת־¹²
 לֶחֶת הָאָבֶן וְתַתּוֹרָה וְתַמְצִיחַ אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי לְהוֹרֹתָם : וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיַּהֲרֹשֶׁע¹³
 מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר הָאֱלֹהִים : וְאֶל־הַזִּקְנִים אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בֹוֹה¹⁴
 עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֵלֵיכֶם וְהָיָה אַחֲרָיו וְחֹזֵר עִמָּכֶם מִיִּבְעֵל דְּבָרִים וַיֵּשׁ
 אֱלֹהִים : וַיַּעַל מֹשֶ�ה אֶל־הַהָר וַיִּכֶּם הָעָן אֶת־הַחֹר : וַיִּשְׁפֹּן בְּכוֹר־יְהוָה¹⁵
 עַל־הַר סִינִי וַיִּכְסְהוּ הָעָן שֵׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 מִתּוֹךְ הָעָן : וּמִרְאָה כְבוֹד יְהוָה פָּאֵשׁ אֲכָלֶת בְּרָאשׁ הַהָר לַעֲיֵנִי בְּנִי¹⁷
 יִשְׂרָאֵל : וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָן וַיַּעַל אֶל־הַהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבָּעִים¹⁸
 יָוִם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה :

וַיִּרְא הָעָם כִּי־בִשֵּׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶבֶת מִן־הַהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אַחֲרָיו¹
 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוֹם וְעִשְׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זָהוּ מֹשֶׁה
 הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה־הָיָה לוֹ : וַיֹּאמֶר²
 אֱלֹהִים אַחֲרָיו פָּרְקוּ נִזְמוֹ הַזֶּה אֲשֶׁר בָּאוּנִי נְשִׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֵיכֶם
 וְהָבִיאוּ אֵלַי : וַיִּתְּפְּרוּ כָל־הָעָם אֶת־נִזְמוֹ הַזֶּה אֲשֶׁר בָּאוּנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ³
 אֶל־אַחֲרָיו : וַיִּקַּח מֵיָדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרֹט וַיַּעֲשִׂהוּ עַל מִסְכַּת וַיֹּאמְרוּ⁴
 אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : וַיִּרְא אַחֲרָיו וַיִּבֹן⁵
 מִזְבֵּחַ רָפָנוּ וַיִּקְרָא אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מָחָר : וַיִּשְׁכְּמוּ מִמַּחֲרַת⁶
 וַיַּעֲלֵו עֹלֹת וַיִּנְשְׂו שְׁלָמִים וַיִּשָּׁב הָעָם לֵאכֹל וְשָׂתוּ וַיִּקְמוּ לַצֶּחֶק :

וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דִּבְרֵי כִּי שָׁחַת עִמָּךְ אֲשֶׁר הֶעֱלִית מֵאֶרֶץ⁷
 מִצְרַיִם : סָרוּ כַּחַד מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִים עֲשׂוּ לָהֶם עֲגֹל מִסְכָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ⁸
 לוֹ וַיִּנְבְּחוּ־לוֹ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם :⁹
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה רֵאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם־קִשְׁו־עֵרֶף הוּא :⁹
 וְעַתָּה הַנִּחָה לִּי וַיַּחֲרֹאֲפִי בָהֶם וּבְאֵבְלָם וַאֲעִשֶׂה אוֹתָהּ לָנוּ דְרוֹל : וַיִּתֵּל¹⁰
 מֹשֶׁה אֶת־פָּנָיו יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לְמַה יְהוָה יַחֲרֶה אַפָּה בְּעַמָּךְ¹¹

12 אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכַח גְּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה : לֵמֹא יֹאמְרוּ
 מִצְרַיִם לֵאמֹר בִּרְעָה הוֹצֵאתָם לְהִרְגֹת אֶתֶם בְּהִרִים וּלְכַלּוֹתָם מֵעַל פְּנֵי
 13 הָאֲדָמָה שׁוֹב מִחֲרוֹן אַפִּי וְהַנַּחֲתָם עַל־הָרְעָה לַעֲמֹד : וְכִי לֹא־בָרָהֶם
 לִי־צָחַק וְלִישְׂרָאֵל עֲבֹדָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּךָ וּתְדַבֵּר אֲלֵיהֶם אַרְבֵּה
 אֶת־זֶרְעָכֶם בְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּבְרִי־הָאֶרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲתֹן
 14 לְזֶרְעָכֶם וְנָחֳלוּ לָעָלָם : וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הָרְעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת
 לָעָם :

15 וַיִּפֹּן וַיִּרְדַּ מֹשֶׁה מִן־הָהָר וַשֵּׁנִי לַחַת הַעֲדֹת בִּידוֹ רֶחֶת פְּתִיכִים מִשְׁנֵי
 16 עֲבִירֵיהֶם מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם פְּתִיכִים : (וְהַלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְהַמִּכְתָּב
 17 מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא הַדּוֹת עַל־הַלַּחַת : וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם
 18 בִּרְעָה וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל מִלִּחְמָה בַּמַּחֲנֶה : וַיֹּאמֶר אֵין קוֹל עֲנוֹת
 19 גְבוּרָה וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חִלּוּשָׁה קוֹל עֲנוֹת אֲנָכִי שָׁמַע : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
 קָרַב אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֵּרָא אֶת־הָעֶגְל וּמַחֲלַת וַיַּחֲדֵ־אֵף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַח מִידּוֹ
 20 אֶת־הַלַּחַת וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר : וַיִּקַּח אֶת־הָעֶגְל אֲשֶׁר עִשָּׂו וַיִּשְׁרָף
 בָּאֵשׁ וַיַּטְחֵן עַד אֲשֶׁר־דָּק וַיֹּרַע עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשָּׂק אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
 21 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֲהֲרֹן מַה־עֲשֵׂה לָךְ הָעָם הַזֶּה כִּי־הִבְאֵתָ עָלֵינוּ חַטָּאת
 22 גְּדוֹלָה : וַיֹּאמֶר אֲהֲרֹן אֵלֶיךָ אֵף אֲדֹנִי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־הָעָם כִּי בָרַע
 23 הוּא : וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־יֵהוּ מֹשֶׁה
 24 הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה־הָיָה לוֹ : וַיֹּאמֶר לָהֶם
 25 לְמִי זָהָב הַתְּפָקֶדוּ וַיַּחֲנִיחֵי וַאֲשַׁלְכֵהוּ בָאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֶגְל הַזֶּה : וַיֵּרָא
 26 מֹשֶׁה אֶת־הָעָם כִּי־פָרַע הוּא כִּי פָרַעַה אֲהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקַמְיָהֶם : וַיַּעֲמֵד
 מֹשֶׁה בִּשְׁעַר הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמֶר מִי כִּיהוָה אֵלֵי וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי :
 27 וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימוּ אִישׁ־חֶרְבּוֹ עַל־יָרְכוֹ
 עֲבָדוּ וְשׁוּבוּ מִשְׁעַר לְשַׁעַר בַּמַּחֲנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ־אֶת־אָחָיו וְאִישׁ אֶת־
 28 רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבוֹ : וַיַּעֲשׂוּ כַּנִּיְלֹו כַּדָּבָר מֹשֶׁה וַיִּפֹּר מִן־הָעָם בַּיּוֹם
 29 הַהוּא כְּשִׁלְשֵׁת אֲלָפֵי אִישׁ : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מִלֹּא יָדְכֶם הַיּוֹם לִיהוָה כִּי
 30 אִישׁ בָּכֵנוּ וּבְאָחָיו וְלַחַת עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בָּרָכָה : וַיְהִי כַּמַּחֲרִית וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 אֶל־הָעָם אַתֶּם חַטָּאתֶם חַטָּאת גְּדוֹלָה וַעֲתָה אֶעֱלֶה אֶל־יְהוָה אוֹלִי
 31 אֲבַפְּרָה בְּעַד חַטָּאתְכֶם : וַיִּשָּׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי חַטָּא הָעָם
 32 הַזֶּה חַטָּאת גְּדוֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהִי זָהָב : וַעֲתָה אִם־תִּשָּׂא חַטָּאתָם
 33 וְאִם־אֵין מַחְנֵי זָא מִסְפָּרָה אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר
 34 חַטָּאִלִי אֲמַתְנוּ מִסְפָּרִי : וַעֲתָה לָךְ נָחָה אֶת־הָעָם אֵל אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי

ברעו ק' מידיו ק'

לָךְ הָיָה מִלְאֲכִי... לָךְ לִפְנֵיךָ וּבְיוֹם פְּקֻדִי וּפְקֻדָּתִי עֲלֵהֶם חֲטָאתָם : וַיִּנָּף 35
 יְהוָה אֶת־הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָעֵל אֲשֶׁר עָשָׂה אֹהֶרֶן :
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּסֵל־לָךְ שְׁנֵי־לִחֹת אֲבָנִים פְּרָאשִׁנִים 36
 וּכְתֹבְתִי עַל־הַלֹּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֹּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר
 שָׁפַרְתָּ : וְהָיָה נֶגֶן לִפְקֹד וְעֵרִית בִּפְקֹד אֶל־יָדְךָ סִינִי וְנִצַּבְתָּ לִּי שָׁם 2
 עַד־רֹאשׁ הָהָר : וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אֶל־יָדְךָ בִּכְל־הָהָר 3
 גַּם־הִצָּאָן וְהִבְקֹר אֶל־יָרְעוּ אֶל־כֹּל הָהָר הַהוּא : וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לִחֹת אֲבָנִים 4
 פְּרָאשִׁנִים וַיִּשָּׂבֵם מִשָּׁה בִּפְקֹד וַיַּעַל אֶל־יָדְךָ סִינִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ
 וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לִחֹת אֲבָנִים :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְתַב־לָךְ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי־עַל־פִּי 27
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה פָּרַמְתִּי אֹתָךְ פָּרִית וְאֶת־יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי־שָׁם עִם־יְהוָה 28
 אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה דָּחַם לֹא אָבָל וּמִים לֹא שָׁתָה וַיִּכְתֹּב
 עַל־הַלֹּחֹת אֶת־דְּבָרֵי הַבְּרִית עֲשֻׂרַת הַדְּבָרִים : וַיְהִי בְּרֵכֶת מִשָּׁה מִיָּד 29
 סִינִי וּשְׁנֵי לִחֹת הָעֵדֻת בְּיַד־מִשָּׁה בְּרֵכֶתוֹ מִן־הָהָר וּמִשָּׁה לֹא־יָדַע כִּי
 קָרָן עוֹר פָּנָיו בִּדְבָרוֹ אֹתוֹ : וַיֵּרָא אֹהֶרֶן וְכָד־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִשָּׁה 30
 וְהָיָה קָרָן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִכֹּשֶׁת אֱלֹהֵי : וַיִּקְרָא אֲלֵהֶם מִשָּׁה וַיֵּשְׁבוּ 31
 אֲלֵיוֹ אֹהֶרֶן וְכָל־הַנְּשָׂאִים בַּעֲדָה וַיְדַבֵּר מִשָּׁה אֲלֵהֶם : וְאֶחָד־בָּנֵי נִגְשׁוּ 32
 כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא אֶת כָּל־אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינִי : וַיְכַל 33
 מִשָּׁה בַּדְּבָר אֲתָם וַיִּתֵּן עַל־פָּנָיו מָסוּחַ : וּבָבֹא מִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה לְדַבֵּר 34
 אֹתוֹ יִסִּיר אֶת־הַמָּסוּחַ עַד־צֵאתוֹ וַיֵּצֵא וַדַּבֵּר אֶרְבָּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אֲשֶׁר
 יֵצְאָה : וַרְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פָּנָיו מִשָּׁה כִּי קָרָן עוֹר פָּנָיו מִשָּׁה וַהֲשִׁיב 35
 מִשָּׁה אֶת־הַמָּסוּחַ עַל־פָּנָיו עַד־בֹּאָו לְדַבֵּר אֹתוֹ :

XI (וַיִּקְרָא סִימֵן כִּי מִפְסוּק ג' עַד סוֹף הַסִּימֵן)

אִם־בָּחַקְתִּי תִלְכוּ וְאֶת־מִצּוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם : וְנָתַתִּי 3
 גִּשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשִּׁטָּה יִתֵּן פֵּרוֹ : וְהִשִּׁיג לָכֶם 4
 דִּישׁ אֶת־בָּצִיר וּבָצִיר יִשְׁיֵג אֶת־זֵרַע וְאִכְלִיתֶם לַחֲמֶכֶם לְשִׁבְעַ וַיִּשְׁכַּחֶם
 לִבָּתֶּח פֶּאֶרְצֵכֶם : וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בָּאָרֶץ וּשְׁכַבְתֶּם וְאִין כִּתְּרִיד וְהִשְׁבַּתִּי 6
 תִּיהָ רַעְה מִן־הָאָרֶץ וְחָרֵב לֹא־תַעֲבֹר בָּאֶרְצֵכֶם : וְרִדְפְתֶּם אֶת־אִיְּבֵיכֶם 7
 וְנִפְּלוּ לִפְנֵיכֶם לַחֲרֹב : וְרִדְפוּ כָכֶם חֲמִשָּׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רִבְבָה 8
 יִרְדְּפוּ וְנִפְּלוּ אִיְּבֵיכֶם לִפְנֵיכֶם לַחֲרֹב : וּפְגַמְתִּי אֱלֹהֵיכֶם וְהִפְרִיתִי אֹתְכֶם 9

10 וְהִרְבִּיתִי אִתְּכֶם וְהִקִּינֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתְּכֶם : וְאַבְלָתֶם יֵשׁן נֹשֶׁן וַיֵּשֶׁן
 11 מִפְּנֵי חֹדֶשׁ תּוֹצִיאוּ : וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־תִגְעַר נַפְשִׁי אִתְּכֶם :
 12 וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם : אֲנִי
 13 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִיַּת לֶהֱם עֲבָדִים
 וְאַשְׁפַּר כְּמֹת עֲלֵיכֶם וְאֶלְקָה אֶתְכֶם קוֹמָמִיּוֹת :

14 וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת פְּלִי־הַמְצוֹת הָאֵלֶּה : וְאִם־
 15 בָּחַקְתִּי תִמָּאֶסוּ וְאִם אֶת־מִשְׁפָּטִי תִגְעַר נַפְשְׁכֶם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת אֶת־כָּל־
 16 מְצוֹתַי לְהַפְרֹכֶם אֶת־בְּרִיתִי : אֲף־אֲנִי אֶעֱשֶׂה־זֹאת לָכֶם וְהִפְקַדְתִּי עֲלֵיכֶם
 בָּחֶלְהָ אֶת־הַשְׁתַּפֶּת וְאֶת־הַקְּדוּחַת מַכְלוֹת עֵינַם וּמְדִיבַת נַפֶּשׁ וּדְרֻעֹתָם
 17 לְרִיק וְרַעֲשָׁם וְאֶכְלֶהוּ אִיְבֵיכֶם : וְנָתַתִּי פָנַי בָּכֶם וְנִגַּפְתֶּם לִפְנֵי אִיְבֵיכֶם
 18 וְדָדוּ בָכֶם שְׂנְאֵיכֶם וְנִסְתָּם וְאִין־דָּרְהָ אִתְּכֶם : וְאִם־עַד־אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ
 19 לִי וְיִסְפְּתִי לִיפְתָה אֶתְכֶם שִׁבַּע עַל־חַטָּאתֵיכֶם : וְשִׁבַּרְתִּי אֶת־זֶאֱזָאֵן עֲזֵיכֶם
 20 וְנָתַתִּי אֶת־שְׁמִיכֶם בְּפִדְלוֹ וְאֶת־אֶרְצְכֶם בְּנִחְשָׁה : וְתֵם לְרִיק בְּחֵכֶם
 21 וְלֹא־תִתֶּן אֶרְצְכֶם אֶת־יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאֶרֶץ לֹא יִתֵּן פִּדְיוֹ : וְאִם־תִּלְכוּ
 עִמִּי קָרִי וְלֹא תֵאבְדוּ לִשְׁמִעַ לִי וְיִסְפְּתִי עֲלֵיכֶם כִּכָּה שִׁבַּע בְּחַטָּאתֵיכֶם :
 22 וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם אֶת־חַיֵּי הַשָּׂדֶה וְשִׁפְלָה אֶתְכֶם וְהִכְרִיתִהָ אֶת־בְּהֶמְתְּכֶם
 23 וְהִמְעִיטָהּ אֶתְכֶם וְנִשְׁמָו דְּרָכֵיכֶם : וְאִם־בְּאֵלֶּה לֹא תוֹסְרוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם
 24 עִמִּי קָרִי : וְהִלַּכְתִּי אֲף־אֲנִי עִמָּכֶם בְּקָרִי וְהִבִּיתִי אִתְּכֶם גַּם־אֲנִי שִׁבַּע
 25 עַל־חַטָּאתֵיכֶם : וְהִבָּאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב נִקְמַת נִקְמַת נִקְמַת נִקְמַת נִקְמַת נִקְמַת
 26 אֶרְעֵיכֶם וְיִשְׁלַחְתִּי דָבָר בְּתוֹכְכֶם וְנָתַתֶּם בִּיד־אֹיֵב : בְּשִׁבְרִי לָכֶם
 מִטְּהַלְלָתֶם וְאִפּוֹ עֶשֶׂר נָשִׁים לְחִמָּכֶם בְּתַנּוּר אֶחָד וְהִשְׁיבוּ לְחִמָּכֶם
 בְּמִשְׁקַר וְאַבְלָתֶם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ :

27 וְאִם־יְבֹאֵת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי : וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם
 28 בְּחַמַּת־קָרִי וְיִסְרַתִּי אִתְּכֶם אֲף־אֲנִי שִׁבַּע עַל־חַטָּאתֵיכֶם : וְאַבְלָתֶם
 29 בְּשֶׁר בְּנֵיכֶם וּבִשֶׁר בְּנֵיתֵיכֶם תֹּאכְלוּ : וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּהֶמְתֵּיכֶם וְהִכְרַתִּי
 אֶת־חַמְנֵיכֶם וְנָתַתִּי אֶת־פְּתִירֵיכֶם עַל־פְּנֵי גְלוֹלֵיכֶם וְגִעְלָה נַפְשִׁי אִתְּכֶם :
 31 וְנָתַתִּי אֶת־עֵרִיכֶם וְרִבָּה וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־מִקְדָּשֵׁיכֶם וְלֹא אֶרֶץ בְּרִית
 32 נִיחָחְכֶם : וְהִשְׁמַתִּי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ וְשִׁמְמוּ עָלֶיהָ אִיְבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ :
 33 וְאַתְּכֶם אֹיְבֵיכֶם בְּגוֹיִם וְהִרִיקְתִּי אֶחָדֵיכֶם חֶרֶב וְהָיְתָה אֶרְצְכֶם שְׁמָמָה
 34 וְעֵרִיכֶם יִהְיוּ חֶרְבָּה : אוֹ תִרְצָה הָאָרֶץ אֶת־שִׁבְתֵּיתֶיהָ כֹּל יְמֵי הַשָּׁמָה
 35 וְאַתֶּם בְּאֶרֶץ אִיְבֵיכֶם אוֹ תִשְׁבַּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת־שִׁבְתֵּיתֶיהָ : כֹּל־
 יְמֵי הַשָּׁמָה תִּשְׁבַּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־שִׁבְתָּה בְּשִׁבְתֵּיתֶם בְּשִׁבְתֵּיתֶם עָלֶיהָ :

והנשואים בכם והבאתי כִּדְךָ בְּלִבְכֶם בְּאַרְצָת אֲבִיכֶם וְרַחֵם אֹתָם
 קוֹל עֲלֶה נִדְרָךְ וְגִסּוֹ מִנְּסֵי־חֶרֶב וּנְפִלּוֹ וְאִין רַחֵם: וְכִשְׁלוֹ אִישׁ־בְּאֲחֻיו
 בְּמִפְנֵי־חֶרֶב וְרַחֵם אֲנִי וְלֹא־תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אֲבִיכֶם: וְאֶבְרַתֶּם
 בְּגוֹיִם וְאֶכְלֶה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲבִיכֶם: וְהַנְּשֹׂאִים בְּכֶם יִמְקוּ בְּעֵינֵם
 בְּאַרְצָת אֲבִיכֶם וְאֵף בְּעוֹנֹת אֲבֹתָם אִתָּם יִמְקוּ: וְהִתְנִידוּ אֶת־עֵינֵם
 וְאֶת־עוֹן אֲבֹתָם בְּמַעַלְם אֲשֶׁר כָּעֲדִיבִי וְאֵף אֲשֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי:
 אֵף־אֲנִי אֵלֶּה עִמָּם בְּקָרִי וְהִבֵּאתִי אֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיכֶם אוֹ־אֲנִי יִבְנֶע
 לְבָבְכֶם הָעֵרֶל וְאֲנִי יִרְצוּ אֶת־עֵינֵם: וְזִכַּרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאֵף
 אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֵף אֶת־בְּרִיתִי אֲבֹרָה אֶזְכֹּר וְהָאֶרֶץ אֶזְכֹּר: וְהָאֶרֶץ
 תַּעֲזֹב מִלִּם וְתִרְץ אֶת־רִשְׁפֹּתֶיהָ בְּהִשְׁמָה מִלִּם וְהֵם יִרְצוּ אֶת־עֵינֵם
 יַעַן וּבְעֵן בְּמִשְׁפְּטֵי מֵאֶסוֹ וְאֶת־חֻקֵּי גְעִלָה נִפְשָׁם: וְאֵף־גַּם־זֹאת
 בְּהִיּוֹתָם בְּאֶרֶץ אֲבִיכֶם לֹא־מֵאֲסָתִים וְלֹא־גְעִלָתִים לְכָל־תָּם לְחַפֵּר
 בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם: וְזִכַּרְתִּי לָהֶם בְּרִית רֵאשִׁנִּים אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי־אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְהִיּוֹת לָהֶם לְאֻדָּהִים אֲנִי
 יְהוָה: אֱלֹהֵי הַחֲקִים וְהַמְּשַׁפְּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה בֵּינוֹ וּבֵין בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּתֵר סִינֵי בִּיר־מִשְׁה: 46

XII (במדבר סימן י"א מפסוק א' עד פסוק כ"ג, ומפסוק ל"א עד פסוק ל"ד)

וַיְהִי הָעַם בְּמִתְאַנְנִים רָע בְּאֵזְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה וַיִּתֵּר אַפּוֹ
 וַתִּבְעַר־בָּם אֵשׁ יְהוָה וְהֵאָבִר בְּקֶצֶה הַמִּחֲנֶה: וַיִּצְעַק הָעַם אֶל־מֹשֶׁה
 וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ: וַיִּקְרָא שְׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא
 תִּבְעֵרָה כִּי־בָעֲרָה בָּם אֵשׁ יְהוָה: וְהָאֶסְפָּסָף אֲשֶׁר בִּקְרָבוֹ הָתְאוּ
 תְּאוֹתָהּ וַיָּשָׁבוּ וַיָּכֻדוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֹאכְלֵנוּ בָּשָׂר: וְזָכַרְנוּ
 אֶת־הַדִּבְרָה אֲשֶׁר־נֹאכַר בְּמִצְרַיִם הִנֵּם אֵת הַקְּשָׁאִים וְאֵת הָאֲבִיטִים
 וְאֶת־הַחֲצִיר וְאֶת־הַבָּצְלִים וְאֶת־הַשּׁוּמִים: וְעַתָּה נִפְשָׁנוּ יִבְשָׁה אִין כֹּל
 בְּלִתִּי אֶל־דָּמֶן עֵינֵינוּ: וְהֵמָּן בֹּרֵעַ־גֹּד הוּא וְעֵינוּ בְּעֵין הַבְּדִלָּח: שְׁמוֹ
 הָעַם וּלְקִטּוֹ וּמַחֲנוֹ בְּרֹחִים אוֹ דָּבָר בְּמִדְבָּה וּבִשְׁלוֹ בְּפֹרֹר וְעֵשׂוֹ אֹתוֹ
 עָגוֹת וְהִיהָ מַעֲמֹ בְּמַעַם לִשְׁדֵי הַשָּׁמַיִם: וּבִרְדַּת הַפֶּלַח עַל־הַמִּחֲנֶה לִילָה
 יִבֶּדֶ הַמָּן עֲלֵיו: וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־הָעַם בִּכְהָ לְמַשְׁפָּחָתוֹ אִישׁ לִפְתַּח
 אֹהֶלוֹ וַיִּתְּרָאֵף יְהוָה מְאֹד וַיַּעֲנֵי מֹשֶׁה רָע: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶרְיֹהוּ
 דְּמָה הָרַעַת לַעֲבָדֶךָ וְלִמָּה לֹא־מִצַּתִּי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׁוֹם אֶת־מִשְׁנֵאֲ בְרִי

חסר א'

ויתר ו'

- 12 העם הזה עלי : האנכי הרייתי את כל־העם הזה אם־אנכי ילדתיהו
 כִּי־תאמר אלי שאהיו בחיקך באֲשֶׁר ישא האמן את־הינק על הארמה
 13 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיו : מאין לי בָּשָׂר לָתֵת לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־יִכְבּוּ
 14 עלי לֵאמֹר תִּנְהַלְנוּ בָּשָׂר וְנֹאכְלָה : לֹא־אוּכַל אֲנֹכִי לְבַדִּי לְשֹׂאת
 15 אֶת־כָּרִי־הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מִמֶּנִּי : וְאִם־כָּבֵהוּ אֶת־עֵשָׂה לִי הֲרֹגִי נָא
 הָרֹג אִם־מַצְאֵתִי חַן בְּעֵינֶיךָ וְאִל־אַרְאֶה בְּרַעְיָתִי :
 16 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אֲסֹפֶה־לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּמְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
 יָדוּעִת בֵּיתָם וְקִנְיָ הָעָם וְשִׁטְרוֹ וְלִקְחֹתָ אֹתָם אֶר־אֶהְיֶה מֵעַד וְהִתְיַצְבוּ
 17 שָׁם עִמָּךְ : וַיְבִרְתִּי וַיְבִרְתִּי עִמָּךְ שָׁם וְאֶצְלָתִי מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ
 וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם וְנִשְׁאוּ אִתָּךְ בְּמִשְׁאֵל הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא אִתָּהּ לְבָדָּךְ :
 18 וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמַחֲרֹת וְאֶכְלֹתֶם בָּשָׂר כִּי בְכִיתֶם בְּאוֹנֵי יְהוָה
 לֵאמֹר מִי יֹאכְלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרַיִם וְנָתַן יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר
 19 וְאֶכְלֹתֶם : לֹא יוֹם אֶתֶד הַאֲבִלּוֹן וְלֹא יוֹמִים וְלֹא חֳמִשָּׁה יָמִים וְלֹא
 20 עֶשְׂרֵה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם : עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא מֵאִפְכֶם
 וְהָיָה רֶכֶס לְרֹאשׁ זֶעַן כִּי־מֵאִסְתֶּם אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם וְתִבְּבוּ לִפְנֵי
 21 לֵאמֹר רָמָה זֶה יֵצֵאנוּ מִמִּצְרַיִם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שְׁשֹׁמְאוֹת אָרַף רִגְלִי
 הָעָם אֲשֶׁר אֲנֹכִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אֲמַרְתָּ בָּשָׂר אֲתֵּן לָהֶם וְאִבְּרוּ חֹדֶשׁ
 22 יָמִים : הֲצִאֵן וּבָקֵר יִשְׁחַט לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם אִם אֶת־כָּרִי־דִגִּי תִּים
 יֹאסֹף לָהֶם וּמִצָּא לָהֶם :
 23 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִנֵּה יְהוָה הַקָּצֵר עִתָּה תִרְאֶה הִימָּרָה דִּבְרִי
 אִם־לֹא :
 31 וְרוּחַ גִּסְעוּ מֵאֵת יְהוָה וַיָּגֹוּ שְׁלֹוִים מִן־הַיָּם וַיִּשַׁשׁ עַל־הַמַּחֲנֶה בְּדֶרֶךְ
 32 יוֹם כֹּה וּבְדֶרֶךְ יוֹם כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה וּכְאֻמִּתִּים עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ : וַיִּקֶּם
 הָעָם כְּרִי־הַיּוֹם תְּהוֹא וּכְלִי־חֵלֶה וְכָל יוֹם הַמַּחֲרֹת וַיֹּאסְפוּ אֶת־הַשִּׁלּוֹ
 הַמִּמְעִיט אֲסַף עֲשִׂרֵה חֲמִרִים וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שְׂטוֹת סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה :
 33 תְּבָשָׂר עוֹדְנֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם טָרֶם יִכְרֹת וְאֵף יְהוָה תְּרַה בְּעַם־יִיָּהּ יְהוָה
 34 בָּעָם מִכָּה רַבָּה מְאֹד : וַיִּכְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם תְּהוֹא קְבֻרוֹת הַתַּאֲוֹת־כִּי
 שָׁם קָבְרוּ אֶת־הָעָם הַמִּתְאֲוִים :

XIII (במדבר סימן י"ו וסימן י"ז)

י' וַיִּקַּח קָרֶחַ בְּוִי־צֶדֶק בְּוִי־קֶחֶת בְּוִי־לֵוִי וְדָתוֹ וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאב וְאוֹן
 הַשִּׁרְיוֹן ב'

בן-פֶּלֶת בְּנֵי רְאוּבֵן : וַיִּקְמֹוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁי־מִבְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים²
 וּמֵאֲתָיִים נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אַנְשֵׁי־שָׁם : וַיִּקְהָלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־³
 אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלֵהֶם רַב־לָכֶם כִּי כָד־הָעֵדָה בְּכֶם קִדְשִׁים וּבַחֲוֹכֶם
 יְהוָה וּמִדּוֹעַ תַּחֲנִשְׂאוּ עַל־קֹהֶל יְהוָה : וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו :⁴
 וַיְדַבֵּר אֶל־קָרֹת וְאֵל כָּל־עֵדָתוֹ לֵאמֹר בְּקֹר וַיִּדַּע יְהוָה אֶת־אֲשֶׁר־לֹו⁵
 וְאֶת־הַקְדוּשׁ וְהַקְרִיב אֵלָיו וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחָר־בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו : וְזֹאת⁶
 עֲשׂוּ קִחוּ־לָכֶם מִחֲתוֹת קָרֹת וְכָד־עֵדָתוֹ : וְהָנוּ בָהֶן אִישׁ וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶן⁷
 קִטְרֹת לִפְנֵי יְהוָה מִתּוֹר וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִבְחָר יְהוָה הוּא הַקְדוּשׁ רַב־
 לָכֶם בְּנֵי לֹו : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קָרֹת שְׁמַעֲנִנָא בְנֵי לֹו : הַמַּעֲט מִכֶּם⁸
 כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֵדַת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לַעֲבֹד⁹
 אֶת־עֲבֹדַת מִשְׁכַּן יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשִׁרְתָּם : וַיִּקְרַב אֶתָּה וְאֶת־¹⁰
 כָּל־אֲחֵיךָ בְּנֵי־לֹו אִתָּהּ וּבְקִשְׁתֶּם גַּם־כְּהֹנָה : לָכֵן אֶתָּה וְכָל־עֵדָתְךָ¹¹
 הַנִּעֲדִים עַל־יְהוָה וְאַהֲרֹן מִה־הוּא כִּי תִלְוֵנוּ עֲרִיו : וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לִקְרֹא¹²
 לְדָתָן וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֲרִיאֵב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲרָה : הַמַּעֲט כִּי הָעֲלִיתֵנוּ¹³
 מֵאֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וּדְבָשׁ לְחַמִּיתֵנוּ בַּמִּדְבָּר כִּי־תִשְׁתַּרְרַר עֲלֵינוּ גַם־
 הַשְׁתַּחֲרָה : אָף לֹא אֶל־אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וּדְבָשׁ הִבִּיאֵתֵנוּ וְתִתֵּן־לָנוּ נַחֲתָה¹⁴
 שָׂדֶה וְכֶרֶם הָעֵינִי הָאֲנָשִׁים הָהֵם תִּנָּקֶר לֹא נַעֲלָה : וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד¹⁵
 וַיֹּאמֶר אֶל־יְהוָה אֶל־תִּפֶּן אֶל־מִנְחָתָם לֹא חֲמוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׁאַתִּי וְלֹא
 הִרְעֵנִי אֶת־אֶחָד מֵהֶם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קָרֹת אֶתָּה וְכָד־עֵדָתְךָ הִיוּ¹⁶
 לִפְנֵי יְהוָה אֶתָּה וְהֵם וְאַהֲרֹן מִחֹר : וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֲתָתוֹ וַנִּתְּתָם עֲלֵיהֶם¹⁷
 קִטְרֹת וְהַקְרִבְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אִישׁ מִחֲתָתוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתָיִים מִחֲתָת
 וְאֶתָּה וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֲתָתוֹ : וַיִּקְחוּ אִישׁ מִחֲתָתוֹ וַיִּתְּנוּ עֲלֵיהֶם אִשׁ¹⁸
 וַיִּשְׁמַע עֲרֵיהֶם קִטְרֹת וַיַּעֲמֵדוּ פֶתַח אֹהֶל מוֹעֵד וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן : וַיִּקְהָל¹⁹
 עֲלֵיהֶם קָרֹת אֶת־כָּל־הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֶל־
 כָּד־הָעֵדָה :

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר : תִּבְרְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת²⁰
 וַאֲבַלְהָ אֹתָם כְּרָגַע : וַיִּפְּלוּ עַל־פָּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ אֵל אֱלֹהֵי הַרוּחֹת לְכָל־²¹
 בָּשָׂר הָאִישׁ אֶחָד יִחַטֵּא וְעַל כָּל־הָעֵדָה תִּקְרָא :

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : דַּבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר הָעֵדוּ מִסְכִּיב²³
 לְמִשְׁכַּן קָרֹת דָּתָן וְאֲבִירָם : וַיָּקֻם מֹשֶׁה וַיִּרָּד אֶל־דָּתָן וְאֲבִירָם וַיִּדְּבּוּ אַחֲרָיו²⁴
 וַיִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְדַבֵּר אֶל־הָעֵדָה לֵאמֹר סוּרוּ נָא מֵעַל אֱהִלֵּי הָאֲנָשִׁים²⁵
 הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה וְאֵל־תִּנְעֹוּ בְּכָל־אֲשֶׁר לָהֶם פֶּן־תִּסָּפּוּ בְּכָל־חַטָּאתָם :

- 27 וַיֵּעָלוּ מִעַד מִשְׁכַּן קֹדֶשׁ דָּתָן וְאַבִּירָם מִסָּבִיב וְדָתָן וְאַבִּירָם יֵצְאוּ נִצְבִּים
 28 פָּתַח אֱלֹהֵיהֶם וּנְשִׂיהֶם וּבְנֵיהֶם וּמִפֶּם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי־
 29 יְהוָה שְׁלַחְנִי לַעֲשׂוֹת אֶת כְּלֵי־הַמַּעֲשִׂים הָאֵלֶּה בִּי לֹא מִלְּבִי : אִם־כַּמּוֹת
 כְּלֵי־הָאָדָם יִמְתֹּן אֱלֹהִים וּפְקֻדַּת כְּלֵי־הָאָדָם יִפְקֹד עֲלֵיהֶם לֹא יְהוָה שְׁלַחְנִי :
 30 וְאִם־כְּרִיאָה יִכְרֹא יְהוָה וּפְצֻתָה הָאֲדָמָה אֶת־פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת־כָּל־
 אֲשֶׁר לָהֶם וַיִּרְדּוּ חַיִּים שְׂאֵלָה וַיִּדְעוּתָם כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֶת־
 31 יְהוָה : וַיְהִי כַּבְלָתוֹ לְדַבֵּר אֶת כְּלֵי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַתִּבָּקַע הָאֲדָמָה
 32 אֲשֶׁר תַּחְתֵּיהֶם : וַתִּפְתַּח הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ וַתִּבְלַע אֹתָם וְאֶת־בְּתִיָּהֶם
 33 וְאֶת כְּלֵי־הָאָדָם אֲשֶׁר לָקְרָה וְאֶת־כָּל־הָרְכוּשׁ : וַיִּרְדּוּ הֵם וְכָל־אֲשֶׁר לָהֶם
 34 חַיִּים שְׂאֵלָה וַתִּבֶּס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ וַיֹּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֱל : וְכָל־יִשְׂרָאֵל
 35 אֲשֶׁר סָבִיבֻתֵּיהֶם נָסוּ לָקֹלָם כִּי אָמְרוּ פֹּה־תִבְרַעֲנוּ הָאָרֶץ : וְאִשׁ יֵצֵאה
 מֵאֵת יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת הַחַמְשִׁים וּמֵאֵתִים אִישׁ מִקְרִיבֵי הַקָּמָרֶת :
 1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : אֲמַר אֶל־אַלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן
 2 וַיִּידֹם אֶת־הַמַּחֲתָה מִבֵּין הַשְּׂרֵפָה וְאֶת־הָאֵשׁ וְהִזָּה־הִלָּאָה כִּי־קָדָשׁ : אֵת
 3 מַחֲתוֹת הַתָּמִידִים הָאֵלֶּה בְּנִפְשָׁתָם וַעֲשׂוּ אֹתָם רִקְעֵי פָחִים צָפוּי לְמוֹבָח
 4 כִּי־הִקְרִיבָם לִפְנֵי־יְהוָה וַיִּקְדָּשׁוּ וַיְהִיו דְּאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּקַּח אֶלְעָזָר
 5 הַכֹּהֵן אֶת מַחֲתוֹת הַנֶּחֱשֶׁת אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הַשְּׂרֵפִים וַיִּרְקָעוּם צָפוּי
 6 לְמוֹבָח : וּזְכָרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִקְרַב אִישׁ זֶר אֲשֶׁר לֹא
 7 מִזֶּדֶע אֲהֲרֹן הוּא לְהִקְטִיר קָמָרֶת לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה כְּקֹדֶשׁ וּבַעֲדָתוֹ
 8 כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בִּיד־מֹשֶׁה לוֹ :
 9 וַיֵּלְצוּ כָל־עֵדֻת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמַּחֲתֹת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן לֵאמֹר
 10 אַתֶּם הַמָּתִים אֶת־עַם יְהוָה : וַיְהִי בַּהֲקֵהֶל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן
 11 וַיִּפְגּוּ אֶל־אַהֲלֵי מוֹעֵד וְהָיָה כִּסְהוּ הָעֵגֹן וַיִּרְא כְּבוֹד יְהוָה : וַיִּבֹא מֹשֶׁה
 12 וְאַהֲרֹן אֶל־פְּנֵי אֱהֱלֵי מוֹעֵד :
 13 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר : הֲרָמוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלָּה
 14 אֹתָם כְּרָעֻעַ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם : וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־
 15 הַמַּחֲתָה וְתִרְעַלְיָה אֵשׁ מִעַד הַמּוֹבָח וְשִׂים קָמָרֶת וְהוֹלֵךְ מִחֵרָה אֶל־
 16 הָעֵדָה וּכְפַר עֲלֵיהֶם כִּי־יֵצֵא הַקֶּזֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה חֹתֵל תִּגָּף : וַיִּקַּח
 17 אֲהֲרֹן כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהֱל וְהָיָה חֹתֵל תִּגָּף בָּעַם
 18 וַיִּתֵּן אֶת־הַקָּמָרֶת וַיִּכְפֹּר עַל־הָעַם : וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמָּתִים וּבֵין הַחַיִּים
 19 וַתַּעֲצֹר הַמִּגְפָּה : וַיְהִיו הַמָּתִים בַּמִּגְפָּה אֲרֻבָּעָה עָשָׂר אֵלֶּה וּשְׁבַע
 20 מֵאוֹת מְלָכֵד הַמָּתִים עַל־דִּבְרֵי־קֹדֶשׁ : וַיָּשָׁב אֲהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פָּתַח

אֶחָד מוֹעֵד וְהַמִּנְחָה נִעְצְרָה :

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר : דַּבֵּר ׀ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקַח מֵאֲתָם
 16 מִפֶּה מִטָּה לְבֵית אֵב מֵאֵת כָּל־נִשְׁיָאֲהֶם לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִשּׁוֹת
 17 אִישׁ אֶת־שִׁמּוֹ תִּקְרָב עַל־מִטָּהּ׃ וְאֵת שֵׁם אֶהְרֹן תִּקְרָב עַל־מִטָּה לְיוֹ
 18 בִּי מִטָּה אֶחָד לְרֹאשׁ בֵּית אֲבוֹתָם׃ וְהִנַּחְתָּם בְּאֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי הָעֵדוּת
 19 אֲשֶׁר אֲנֹעַד לָכֶם שָׁמָּה׃ וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֲבִתְרֻבּוּ מִטָּהּ יִפְרַח
 20 וְהִשְׁכַּתִּי מֵעַל אֶת־תְּלוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵם מְלִינִם עֲלֵיכֶם׃
 21 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֹרְיוֹ ׀ כָּל־נִשְׁיָאֲהֶם מִטָּה לְנִשְׂיָא
 22 אֶחָד מִטָּה לְנִשְׂיָא אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִשּׁוֹת וּמִטָּה אֶהְרֹן
 23 בְּתוֹךְ מִשּׁוֹתָם׃ וַיָּנַח מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשּׁוֹת לִפְנֵי יְהוָה בְּאֹהֶל הָעֵדוּת׃
 24 וַיְהִי מִכְּחֹרֶת וַיָּבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל הָעֵדוּת וַיִּבְהַ עֶרְחַ מִטָּה־אֶהְרֹן לְבֵית
 25 לְיוֹ וַיֵּצֵא שָׂרָה וַיֵּצֵא צִיִּן וַיֵּצֵא גִיִּם וַיֵּצֵא שְׁקָרִים׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשּׁוֹת
 26 מִלִּפְנֵי יְהוָה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ אִישׁ מִטָּהּ׃
 27 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִשָּׁב אֶת־מִטָּה אֶהְרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמִשְׁמַרְתָּ
 28 לְאוֹת לְבְנֵי־יִמִּי וְהִבֵּל תְּלוֹנֹתָם כַּעֲדִי וְלֹא יָמָתוּ׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ בְּן־עֶשְׂרֵה׃
 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶר־מֹשֶׁה לֵּאמֹר הֵן גָּנוּעֵנו אֲבִדְנוּ בָּלְנוּ אֲבִדְנוּ׃
 כָּל הַקָּרֵב ׀ תִּקְרָב אֶל־מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הָאִם תִּבְּעֵנו לְגֹעַ׃

XIV (דברים סימן ד' עד פסוק מ' ומסימן ו' עד סימן יא פסוק כ"ה)

וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל שָׁמַע אֶל־הַחֲקִים וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְדַבֵּר
 אֲתָכֶם לַעֲשׂוֹת דְּמַעַן תִּחְיוּ וּבִאתֶם וַיִּרְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי
 אֲבֹתֵיכֶם נָתַן לָכֶם׃ לֹא תִסְפוּ עַל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֲתָכֶם וְלֹא
 תִּתְּנוּ מִמֶּנּוּ לְשֹׁמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֲתָכֶם׃
 עֵינֵיכֶם תִּרְאוּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעֹר בִּי כִלְהָאִישׁ אֲשֶׁר
 הִלַּךְ אַחֲרַי בְּעֶרְפ־פְּעֹר הַשְׁמִירוֹ יְהוָה אֱלֹהֵי מִקְרָאָה׃ וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּל־כֶּם הַיּוֹם׃ רֵאשִׁי׀ לִפְדֹתִי אֲתָכֶם חֲקִים
 וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת בְּן־בְּקָרֵב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
 בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמִרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם בִּי הוּא חֲכֻמַּתְכֶם וּבִנְיַתְכֶם
 לְעֵינֵי הַעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל־הַחֲקִים הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ בְּקֶם־חֶכֶם
 וְנָכוֹן תִּגְיוּ תִּגְדֹּל הַיָּה׃ בִּי מִי־גִי גְדוֹל אֲשֶׁר־לִי אֱלֹהִים קָרְבִּים אֹרְיוֹ

8 בַּיְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קְרָאנוּ אִמְרוּ : וְכִי גִזַּל אִשְׁר־לֹ חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים
 9 צְדִיקִים כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לְפָנֵיכֶם הַיּוֹם : רַק הַשְׁמַר
 לָהּ וּשְׁמַר נִפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־
 10 יִסּוּרוּ מִלִּבְּךָ כֹּל יְכִי חַיִּיהָ וְהוֹדַעְתָּם לְבִנְיָהּ וּלְבִנֵּי בְנֵיהָ : יוֹם אֲשֶׁר
 עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב בְּאָמַר יְהוָה אֵלֵי וְתַהֲלִילִי אֶת־הָעַם
 וְאֲשַׁמְעֵם אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים
 11 עַל־הָאָדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן : וְהִקְרִבוּן וַתַּעֲמִידוּן תַּחַת הַהָר וְהָרָר
 12 בָּעֵר בָּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֲשֹׁה עַנָּן וְעַרְפָּל : וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ
 הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שֹׁמְעִים וְתִמְוֶנָה אֵינְכֶם רֹאִים וּלְתִי קוֹל :
 13 וַיַּגֵּד לָכֶם אֶת־דְּבָרָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֲתֶכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂתָה הַדְּבָרִים וַיַּכְתֶּם
 14 עַרְשֵׁנִי רַחֲוֹת אֲבָנִים : וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת הַהִיא לֵלְפָד אֲתֶכֶם חֲקִים
 וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אֲתֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ :
 15 וַיִּשְׁמְרֶתֶם מְאֹד לִנְפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רִאִיתֶם כָּל־תִּמְוֶנָה בַּיּוֹם דְּבַר יְהוָה
 16 אֲלֵיכֶם בְּחָרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ : פֶּן־תִּשְׁחַתּוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶד תִּמְוֶנָה כֹּל־
 17 סִכָּל תִּבְנִית וְכָר אוֹ נִקְבָּה : תִּבְנִית כֹּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תִּבְנִית
 18 כֹּל־צֶפֶר וְכָל־אֲשֶׁר תַּעֲוֹף בַּשָּׁמַיִם : תִּבְנִית כֹּל־דָּמָשׁ בַּאֲדָמָה תִּבְנִית
 19 כֹּל־דָּגַת אֲשֶׁר־בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ : וּפֶן־תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשְׁמִמָּה וְרִאִיתָ
 אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים כֹּל צָבָא הַשָּׁמַיִם וַנִּבְחַת וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ
 לָהֶם וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲתֶם לְכָל הָעַמִּים תַּחַת כֹּל־
 20 הַשָּׁמַיִם : וְאֲתֶכֶם לָקַח יְהוָה וַיּוֹצֵא אֲתֶכֶם מִכּוּר הַבְּרָז מִמִּצְרַיִם לַהֲיוֹת
 21 לִי לְעַם נַחֲלָה בְּיוֹם הַזֶּה : וַיְהִי הַתְּאֵנָה־בִּי עַד־דְּבָרֵיכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַדִּיתִי
 עֲבָרִי אֶת־הַיָּרְדֵּן וּלְבַדִּיתִי־בֹא אֶרֶץ־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן
 22 לָהּ נַחֲלָה : כִּי אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי עוֹבֵר אֶת־הַיָּרְדֵּן וְאֲתֶם
 23 עוֹבְרִים וַיִּרְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת : הַשְׁמַר לָכֶם פֶּן־תִּשְׁכַּחוּ
 אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תִּמְוֶנָה
 24 כֹּל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : כִּי יְהִי אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֲבָדָה הוּא אֵל
 קָנָא :

25 כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבָנִי בָנִים וַיִּנְשְׁנֶתֶם בָּאָרֶץ וְהִשְׁתַּחֲתֶם וַעֲשִׂיתֶם
 26 פֶּסֶל תִּמְוֶנָה כֹּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ לַחֲבָעִים : הַעֲדִיתִי
 בָּכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תִּאבְדּוּן מִהָרַע מִעַד הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר אֲתֶם עוֹבְרִים אֶת־הַיָּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא־תֵאָרִיכוּ יָמִים עֲלֶיהָ
 27 כִּי הַשְׁמַד תִּשְׁמְדוּן : וְהַפִּיץ יְהוָה אֲתֶכֶם בְּעַמִּים וַיִּשְׁאַרְתֶּם מִתִּי מִסֶּפֶר

28 בָּנוּיִם אֲשֶׁר יִהְיֶה יְהוָה אִתְּכֶם שְׂמֵחַ : וְעַבַדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה
 יְדֵי אָדָם עֵץ וָאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יִסְבְּלוּ וְלֹא
 29 יִרְחֲקוּ : וּבְקִשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וּמִצֵּאתָ כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל־
 30 לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ : בְּצַר לָךְ וּמִצְאוֹךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית־
 31 הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֵיךָ וְשָׁמַעַתָּ בְּקוֹל : כִּי אֵל רַחוּם יְהוָה
 אֱלֹהֵיךָ לֹא יִרְפֶּה וְלֹא יִשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת־בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר
 32 נִשְׁבַּע לָהֶם : כִּי שְׂאֵלֶנָּה לַיָּמִים רַעֲשָׁנִים אֲשֶׁר־יִהְיוּ לִפְנֶיךָ לְמִן־הַיּוֹם
 אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים : אָדָם עַל־הָאָרֶץ וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד־קֶצֶה הַשָּׁמַיִם
 33 הַנִּהְיָה פֶּדֶבֶר הַגָּדוֹל הַזֶּה אוֹ הַנִּשְׁמַע כְּמָהוּ : הַשְׁמַע עִם קוֹל אֱלֹהִים
 34 מְדַבֵּר מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר־שָׁמַעַתָּ אֶת־הַ וַיְחִי : אוֹ הַנִּסָּה אֱלֹהִים
 לְבֹא לְתַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמִסַּת בָּאֵת וּבְמִסְפָּתִים וּבְמִלְחָמָה וּבִיד
 חֻקָּה וּבִירוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֻלִּים כָּל אֲשֶׁר־עָשָׂה לָכֶם יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לַעֲיִנְיָךְ : אֶת־הַרְאָתָ לְדַעַת כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים
 35 אֵין עוֹד מַלְבָּדוֹ : מִן־הַשָּׁמַיִם הַשְׁמִיעָךְ אֶת־קוֹל לִפְסָךְ וְעַד־הָאָרֶץ
 36 הָרָאךָ אֶת־אִשּׁוֹ הַגָּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעַתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ : וַתַּחַת כִּי אָהֵב
 37 אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בּוֹרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצֵאךָ בְּפָנֶיךָ בְּבֹחַ הַגָּדֹל מִמִּצְרַיִם :
 38 לְחֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֻלִּים וְעַצְמִים מִמֶּךָ מִפְּנֵיךָ לְהַבִּיאֲךָ לְתַת־לָךְ אֶת־אֶרֶץ
 39 נַחֲלָה כְּיוֹם הַזֶּה : וַיַּדַּעַת הַיּוֹם וְהַשְׁבַּת אֶרֶץ־לְבָבְךָ כִּי יְהוָה הוּא
 40 הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מַפְעֵל וְעַד־הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד : וְשִׁבְרַתָּ אֶת־
 חֲקִיו וְאֶת־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ
 וּלְמַעַן תִּאֲרִיךְ יָמִים עַד־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כָּל־
 הַיָּמִים :

1 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד : וְאַהֲבָתָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 2 בְּכָל־לִבְבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ : וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
 3 אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם עַל־לְבָבְךָ : וְשָׁנַנְתָּ לִבְנֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
 4 בְּבֵיתְךָ וּבְלִקְחֶתָּ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְקִשְׁרַתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ
 5 וְהָיוּ לְמִטְפָּת בֵּין עֵינֶיךָ : וּבְתַבַּתָּם עַל־מַזְוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ :
 6 וְהָיָה כִּי־יָבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
 7 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִי עָקֵב לָתֵת לָךְ עָרִים גְּדֻלֹת וּמִבְתֵּי אֲשֶׁר לֹא־בְנִיתָ :
 8 וּבְתִים מְלָאִים כְּרִמּוֹת אֲשֶׁר לֹא מְלֵאתָ וּבְרֹת חֲצוּבִים אֲשֶׁר לֹא־
 9 חֲצַבְתָּ כְּרָמִים וְנִיתִים אֲשֶׁר לֹא־נִמְעַתָּ וְאַכְלִיתָ וְשִׁבַּעַתָּ : הַשְׁמִיר לָךְ
 10 פְּרִית־שִׁבַּח אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיאָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים : אֶת־

14 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וְאִתּוֹ תַעֲבֹד וּבְשִׁמּוֹ תִשָּׁבַע : לֹא תִלְכֹּן אַחֲרֵי
 15 אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיכֶם : כִּי אֵל קָנָא יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ פִּוְזָה אַף־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּךְ וְהִשְׁמִידָהּ בְּשֵׁל פָּנֶי
 הָאֲדָמָה :

16 לֹא תִנָּסוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּאֲשֶׁר נִסִּיתֶם בַּמֶּסֶה : שְׁמֹר
 17 תִּשְׁמְרוּן אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְעֻדָּתוֹ וְחֻקֵּיוֹ אֲשֶׁר צִוָּה : וַעֲשִׂיתָ
 הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה לְמַעַן יִיטֹב לָךְ וּבֹאֲתָ וְיִרְשֶׁתָּ אֶת־הָאָרֶץ
 19 הַטֹּבָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לֵאבְתֶּיךָ : לְהוֹרֵךְ אֶת־כָּל־אֲיֹבֶיךָ מִפָּנֶיךָ
 בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה :

20 כִּי־יִשְׁאַלְךָ בְּנֶךְ מָחָר לֵאמֹר מָה הָעֻדָּת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים
 21 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲתָכֶם : וְאָמַרְתָּ לְבְנֶךָ עֲבָדִים הָיִינוּ לַפְרָעָה
 22 בְּמִצְרַיִם וַיֹּצִיאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה : וַיִּתֵּן יְהוָה אוֹתוֹת וּמֹפְתִים
 23 בְּדָלִים וְדָעִים | בְּמִצְרַיִם בַּפְּרָעָה וּבְכָל־בֵּיתוֹ לַעֲיֵינוּ : וְאוֹתוֹנוּ הוֹצִיא
 מִשָּׁם לְמַעַן הִבִּיא אֹתָנוּ לְחֵת לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לֵאבְתָּנוּ :
 24 וַיֹּצִינוּ יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 25 לְמוֹט לָנוּ כָּל־הַיָּמִים לְחַיָּתָנוּ כִּהְיוֹם הַזֶּה : וְצִדְקָה תִּהְיֶה־לָּנוּ כִּי־נִשְׁמֹר
 לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־הַמִּצְוֹת הַזֹּאת לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּאֲשֶׁר צִוָּנוּ :

1 כִּי וְכִי־אָדָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בֹּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
 וְנִשְׁאֵר גּוֹיִם־רַבִּים | מִפָּנֶיךָ הִחֲתִי וְהִנְדַּגְשִׁי וְהִאֲמִרִי וְהִכְנַעְנִי וְהַפְרִדִּי
 2 וְהִתְיַוֵּשְׁתִּי שְׂבָעָה גּוֹיִם רַבִּים וַעֲצוּמִים מִמֶּךָ : וְנִתְּנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 לְפָנֶיךָ וְהִכִּיתָם הַחֲרֹם הַחֲרִים אֹתָם לֹא־תִכְלֹת לָהֶם בָּרִית וְלֹא תִחַנֵּם :
 3 וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּחֶדֶד לֹא־תִתֵּן לָבָנוּ וּבִתּוֹ לֹא־תִקַּח לְבָנֶךָ : כִּי־יִסִּיד
 4 אֶת־בְּנֶךָ מֵאַחֲרֵי וְעָבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף־יְהוָה בְּכֶם וְהִשְׁמִידָהּ
 5 מִדָּר : כִּי־אִם־כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִזִּבְחֵיהֶם תִּתְּצוּ וּמִזְבְּחָתָם תִּשְׁבֹּרוּ
 6 וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וּפְסָלֵיהֶם תִּשְׂרֹפֶן בָּאֵשׁ : כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ בָּךְ בְּתֵר | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ קְהִינֹת לוֹ לַעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר
 7 עַל־פָּנֶי הָאֲדָמָה : לֹא מִרַבְּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים חֵשֶׁק יְהוָה בְּכֶם וַיִּבְחַר
 8 בְּכֶם כִּי־אַתֶּם הַמֵּעֻט מִכָּל־הָעַמִּים : כִּי מֵאַהֲבַת יְהוָה אֲתָכֶם וּמִשְׁמֹר
 אֶת־הַשְּׂבָעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לֵאבְתֵיכֶם הוֹצִיא יְהוָה אֲתָכֶם בְּיַד חֲזָקָה
 9 וַיַּפְדֶּךָ מִבֵּית עֲבָדִים מִיַּד פְּרָעָה מִכָּד־מִצְרַיִם : וַיְדַעְתָּ כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנּוֹאֵן שֹׂכֵךְ הַבְּרִית וְהַחֲסֵד לְאַהֲבָיו וּלְשֹׂמְרֵי מִצְוֹתוֹ
 10 לְאֵלֶּה דֹּר : וּמִשְׁלָם לְשֹׂאֲנָיו אֶל־פָּנֶי דְּהַאֲבִידוּ לֹא יֵאָחַר לְשֹׂאֲנָיו אֶל־

פָּנֵינוּ יִשְׁלָם־לָנוּ : וְשִׁמְרָתָּ אֶת־הַמִּצְוָה וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים 11
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם :

וְהָיָה עֲקֵב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרָתֶם וַעֲשִׂיתֶם 12
אֹתָם וְשִׁמְרֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת־הַפְּרִיט וְאֶת־הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם : וְאַתְּכֶם וְכִבְרָה וְהַרְבֵּה וְכִבְרָה פְּרִי־בִטְנֶךָ וּפְרִי־אֲדָמָתְךָ 13
דִּגְגֶךָ וְחִירְשֶׁךָ וְיִצְחָרְךָ שְׁגֵר־אַלְפֶיךָ וַעֲשִׂיתָ צִדִּיקָה עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר־
נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם קֵתֶת לָךְ : כִּדּוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְּךָ 14
עֶקֶר וְעִקְרָה וְכִבְרָתְךָ : וְהַסִּיר יְהוָה מִפֶּךָ כָּל־חַלִּי וְכָל־מְדוּי מִצָּרִים 15
חֲרָעִים אֲשֶׁר יִדְעֶת לֹא יִשְׁכַּם בְּךָ וְנִתְּנָם בְּכָל־שְׁנָאִיךָ : וְאַכְלַת אֶת־ 16
כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לֹא־תִחַס עֵינֶךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא
תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־מִקֶּשׁ הוּא לָךְ :

כִּי תֹאמַר בְּלִבְּךָ רַבִּים חַגִּים הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוֹכַל לְהוֹרִישָׁם : 17
לֹא תִירָא מֵהֶם זָכַר תּוֹכְרֵךְ אֶת־אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָרְעָה וּלְכָרִם 18
מִצְרָיִם : הַמִּסַּת חֲגֻלֹת אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וְהָאֹתוֹת וְהַמִּפְתִּים וְהַיָּד 19
הַחוּקָה וְהַזֶּרַע הַנִּמְנוּהָ אֲשֶׁר הוֹצִיאָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּיַד־עֲשָׂה יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־אֹתָהּ יִרָא מִפְּנֵיהֶם : וְגַם אֶת־הַצָּרָעָה יִשְׁלַח 20
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֲבֹד הַנְּשָׁאָרִים וְהַנִּסְתָּרִים מִפְּנֶיךָ : לֹא תַעֲרֹץ 21
מִפְּנֵיהֶם כִּי־יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבְּךָ אֵל גָּדוֹל וְנוֹרָא : וְנִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ 22
אֶת־הַחֲגֻזִים הָאֵל מִפְּנֶיךָ מֵעַט מֵעַט לֹא תוֹכַל כֹּלֵתָם מִיָּד פֶּן־תִּרְבֶּה
עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה : וְנִתְּנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָמָּה מְחֻמָּה גְּדוֹלָה 23
עַד הַשְׁמָמָה : וְנִתְּנָם מִכִּבְדֵּיהֶם בְּיָדְךָ וְהִאֲבֵרְתָּ אֶת־שְׁמֹם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם 24
לֹא־יִתְּצֵב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הַשְׁמָדָה אֹתָם : פִּסְלֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן 25
כְּאֵשׁ לֹא־תִחַמֹּד בָּסֶף וְהִבֵּה עֲלֵיהֶם וְלִקַּחְתָּ לָךְ פֶּן תִּקְשֶׁה בּוֹ כִּי תוֹעֵבֶת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא : וְלֹא־תִבְיֵא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתְךָ וְהָיִיתָ חָרָם כְּמֹהוּ 26
שִׁקָּץ וְתִשְׁקָצְנוּ וְתַעֲבֹד וְתִתְעַבְּנוּ כִּי־חָרָם הוּא :

כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיִין 1
וְרִבְיָתֶם וּבְאֹתָם וְיִרְשֹׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם :
וְכִבְרָת אֶת־כָּל־הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה 2
בְּמִדְבָּר לְמַעַן עֲתִידָה לְנַפְתָּה לְבָעֵת אֶת־אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ תִּתְּשֹׁם מִצְוֹתַי
אִם־לֹא : וְעֵנָה וִירַעְכָה וַיֹּאכְלָה אֶת־הַכֶּמֶן אֲשֶׁר לֹא־יִדְעָתָה וְלֹא יָדְעוּן 3
אַבְרָהָם לְמַעַן הוֹדִיעָה כִּי לֹא עָלְמָתָם לִבְדּוֹ יְהוָה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־
מוֹצֵא כִּי־יִהְיֶה יְהוָה הָאָדָם : שְׂמַלְתָּהּ לֹא בִלְתָּה מֵעִידָה וּרְגֻלָּהּ לֹא 4

5 בצקה זה ארבעים שנה : וידעת עם לבבך כי באשר ייפך איש את-
 6 בנו יהוה אלהיו מיסרה : ושמרת את מצות יהוה אלהיו ללכת
 7 בדרךיו וליראה אתו : כי יהוה אלהיו מביאה ארצאריך טובה ארץ
 8 נחלי מים עינת ותהלת יצאים בבקעה ובחר : ארץ חסה ושערה
 9 וגפן ותאנה ורמון ארצות שמן ודבש : ארץ אשר לא במסבגת
 תאכל לבה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל וכחריה
 10 תחצב נחשת : ואכלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיו ער הארץ
 11 הפכה אשר נתנה : השמר לה פן תשכח את יהוה אלהיו לבעתי
 12 שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוה תיום : פן תאכל
 13 ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת : ובקרה וצאנה ירבין וכסף וזהב
 14 ירבה לה וכל אשר לה ירבה : ורם לבבך ושכחת את יהוה אלהיו
 15 המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים : המוליכה במדבר ו הנדל
 ותגורא נחש ו שרף ועקרב וצמאון אשר אינ מים המוציא לה מים
 16 מצור החלמיש : המאכלה מן במדבר אשר לא ידעון אבותיה למען
 17 ענתה ולמען נפתה להימכה באחריה : ואמרת בלבבך כחי ועצם
 18 ידי עשה לי את החיל הזה : וזכרת את יהוה אלהיו כי הוא הפתח
 לה פת לעשות חיל למען תקים את בריתו אשר נשבע לאבותיה
 ביום הזה :

19 והיה אם שבת תשכח את יהוה אלהיו והלכת אחרי אלהים
 אחרים ועבדתם והשתחית להם תעלתי בכם היום כי אבד תאבדון :
 20 כגוים אשר יהוה מאביר מפניכם בן תאבדון עקב לא תשמעון בקול
 יהוה אלהיכם :

ט שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת גוים גדלים
 2 ועצמים ממך ערים גדלות ובצרות בשמים : עם גדול ורם בני ענקים
 3 אשר אתה ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק : וידעת
 היום כי יהוה אלהיו הוא העבר לפניך איש אכלה הוא ישמידם
 והוא יכניעם לפניך והורשתם ותאבדתם מלך באשר דבר יהוה לה :
 4 אל תאמר בלבבך בחרף יהוה אלהיו אתם מלפניך לאמר בצדקתי
 הביאני יהוה לרשת את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה יהוה
 5 מורישם מפניך : לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת את
 ארצם כי ברשעת הגוים האלה יהוה אלהיו מורישם מפניך ולמען
 תקים את הברית אשר נשבע יהוה לאבותיה לאברהם ליצחק ויעקב :

וידעת כי לא בצדקתך יהיה אליה נתיב לה את הארץ המובת הזאת
לרשתה כי עסקשה ערך אתה : וזכר אליה שבת את אשר הקצפת
את יהוה אליה במדבר למן היום אשר יצאתו מארץ מצרים עד
באכם עדה מקום הזה ממרים הייתם עסי יהוה : ובחרב הקצפתם אתי
יהוה ויתאנף יהוה בכם להשמיד אתכם : בעלתי הדרה דקחת לוחת
האבנים לוחת הברית אשר כרת יהוה עמכם ואשב בדר ארבעים יום
וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי : ויתן יהוה אלי את
שני לוחת האבנים כתבים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים
אשר דבר יהוה עמכם בדר מתוך האש ביום הקהל : ויהי מקץ ארבעים
יום וארבעים לילה נתן יהוה אלי את שני לוחת האבנים לוחת הברית :
ויאמר יהוה אלי קום רד מדר מזה כי שחת עמך אשר הוצאת
ממצרים סרו מדר מן ההרך אשר צויתם עשו לחם מסכה : ויאמר
יהוה אלי לאמר ראיתי את העם הזה והנה עסקשה ערך הוא :
הרף ממני ואשמידם ואמחה את שמם מתחת השמים ואעשה אותך
לגוי עצום ורב ממנו : ואפן וארד מן ההר והרד בער באש ושני
לוחת הברית על שתי ידי : וארא והנה הטאתם ליהוה אלהיכם
עשיתם לכם עגל מסכה סרתם מדר מן ההרך אשר צוה יהוה אתכם :
ואתפול בשני הלחת ואשליכם מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם :
ואתנפל לפני יהוה בראשנה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא
אכלתי ומים לא שתיתי על כל הטאתכם אשר הטאתם לעשות הרע
בעיני יהוה להכעיסו : כי יגרתי מפני האף והחמה אשר קצף יהוה
עליכם להשמיד אתכם וישמע יהוה אלי גם בפעם ההוא : ובאתרן
התאנף יהוה מאד להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההוא :
ואתחטאתכם אשר עשיתם את העגל לקחתי ואשרף אותו באש
ואבת אתו טחון היטב עד אשר דק לעפר ואשלה את עפרו אליהחל
היגר מן ההר : ובתבערה ובמסה ובקברת התאוה מקצפים הייתם
את יהוה : ובשלת יהוה אתכם מקדש ברנע לאמר עלו ורשו את
הארץ אשר נתתי לכם ותכדו את פי יהוה אלהיכם ולא האמנתם לו
ולא שמעתם בקלו : ממרים הייתם עסי יהוה מיום דעתי אתכם :
ואתנפל לפני יהוה את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה אשר
התנפלתי כי אמר יהוה להשמיד אתכם : ואתפלל אר יהוה ואמר
אדני יהוה אל תשחת עמך ונתלתה אשר פדית בגדגה אשר הוצאת

27 ממצרים בַּיָּד חֹקָה : זָכַר לַעֲבֹדָיָה לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַעֲקֹב אֶל־
 28 תַּפְּן אֶל־קוֹשֵׁי הָעַם הַזֶּה וְאֶרְרִשְׁעוּ וְאֶל־חַטָּאתוֹ : פִּן־אָמְרוּ הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ מִשָּׁם מִבְּלִי יָכֹלֶת יְהוָה לְהַבְיִיאָם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
 29 דִּבֶּר לָהֶם וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם הוֹצִיאָם לְחַמִּיתָם בַּמִּדְבָּר : וְהֵם עָמְדָה
 וּנְחִלְתָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחַךְ הַגָּדֹל וּבִזְרֹעַ הַנְּמוּיָה :

1 בָּעֵת הַהִוא אָמַר יְהוָה אֵלֵי פֶסַל־לָךְ שְׁנִי־לוֹחֶת אֲבָנִים בְּרָאשֵׁי
 2 וְעֹלָה אֵלֵי הַהֵרָה וְעִשִׂיתָ לָּךְ אֲרוֹן עֵץ : וְאָתְבָב עַד־הַלָּחֶת אֶת־הַדְּבָרִים
 3 אֲשֶׁר הָיוּ עַד־הַלָּחֶת הָרָאשִׁינִים אֲשֶׁר שִׁפְרָת וּשְׁמָתָם בְּאֲרוֹן : וְאָעַשׂ
 אֲרוֹן עֵצִי שְׁמִים וְאֶפְסַל שְׁנֵי־דָתֹת אֲבָנִים בְּרָאשֵׁינִים וְאֶעַל הַהֵרָה וּשְׁנֵי
 4 הַלָּחֹת בְּיָדִי : וְיִכְתֹּב עַד־הַלָּחֹת בַּמִּכְתָּב הָרָאשׁוֹן אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים
 אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּהַר מִתְּנֶה הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּתְּנֵם יְהוָה
 5 אֵלֵי : וְאִפֹּן וְאֶרֶד מִן־הַהֵר וְאֶשֶׁם אֶת־הַלָּחֹת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי
 6 וַיְהִי שֵׁם כְּאֲשֶׁר צִוֵּי יְהוָה : וּבִנְיָ יִשְׂרָאֵל נָסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנִי־עֵקָן
 7 מוֹסִרָה שֵׁם מֵת אֶרְרֹן וַיִּקְבֹּר שָׁם וַיִּכְתֹּן אֶלְעֹזֶר בֶּנוֹ תַּחְתּוֹ : מִשָּׁם
 8 נָסְעוּ הַגִּדְגָּדָה וּמִן־הַגִּדְגָּדָה יִסְכְּתָה אֶרֶץ נַחֲלִי־מִים : בָּעֵת הַהִוא
 הַבְּדִיל יְהוָה אֶת־שִׁבְטֵי הַלְוִי לְשֵׁאת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לַעֲמֹד לִפְנֵי
 9 יְהוָה לְשִׁרְתוֹ וּלְבִרְתָּהּ בְּשָׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה : עַד־כֵּן לֹא־הָיָה לְלוֹו חֶלֶק
 10 וּנְחִלָה עִם־אֲחָיו יְהוָה הוּא נִחְלָתוֹ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיהָ לוֹ : וְאַנְכִּי
 עֲמַדְתִּי בְּהַר פִּימִים הָרָאשִׁינִים אַרְבָּעִים יוֹם וָאַרְבָּעִים לַיְלָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה
 11 אֵלֵי גַם בַּפֶּעַם הַהִוא לֹא־אָבָה יְהוָה הַשְׁחִיתָהּ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלֵי
 קוּם לָךְ לַמָּסַע דָּפְנִי הָעָם וַיָּבֹאוּ וַיִּירָשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁפַּעְתִּי
 לְאַבְרָם לָתֵת לָהֶם :

12 וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל מַה יְהוָה אֱלֹהֶיהָ שֶׁאֵר מַעֲמָה כִּי אִם־לִירָאָה אֶת־
 יְהוָה אֱלֹהֶיהָ לִלְכֹּת בְּכָל־דְּרָכָיו וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ וּלְעֹבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיהָ
 13 בְּכָל־דְּבָרָהּ וּבְכָל־נַפְשָׁהּ : לְשֹׁמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְאֶת־חֻקֶּיהָ אֲשֶׁר
 14 אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם לְטוֹב לָךְ : הֵן לִיהוָה אֱלֹהֶיהָ הַשְּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשְּׁמַיִם
 15 הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ : רַק בְּאַהֲבָתָהּ חֶשֶׁק יְהוָה לְאַהֲבָה אוֹתָם וַיִּבְחָר
 16 בְּיִרְעָם אֲחֵרֵיהֶם בְּכֶם מִכְּדֵי־הָעַמִּים כַּיּוֹם הַזֶּה : וּמִלָּתָם אֶת עֶרְלַת
 17 לְבַבְכֶּם וְעַרְפְּכֶם לֹא תִקְשׁוּ עוֹד : כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי תַּאֲלָהִים
 וְאֶדְנֵי הָאֲדָנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַגּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנָיו וְלֹא
 18 יִקַּח שֹׁחַד : עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם וְאַלְמָנָה וְאַתָּב גֵּר דָּת לֹא לָחֶם וּשְׁמֵרָה :
 19 וְאַהֲבָתָם אֶת־הַגֵּר כִּי־גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם : אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיהָ
 20

תִּירָא אֶת־תַּעֲבֹד וְבוֹ תִּדְבֹּק וּבִשְׁמֹךְ תִּשְׁבָּע : הוּא תִּהְלֶתְךָ וְהוּא אֱלֹהֶיךָ :
אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתָּךְ אֶת־הַגְּדֹלָת וְאֶת־הַגְּדֹרָאֵת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ :
בִּשְׁבָּעִים נֶפֶשׁ יִרְדּוּ אֲבֹתֶיךָ מִצְרֵימָה וְעַתָּה שְׂמֹךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵּךְ :
הַשָּׁמַיִם לְרֹב :

וְאֶהְבֶּתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְרַת מִשְׁמְרָתוֹ וְחֻקָּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו
וּמִצְוֹתָיו כְּלִימִים : וַיִּדְעָתָם הַיּוֹם כִּי 1 לֹא אֶת־בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ
וְאֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֶת־מוֹסֵר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־גְּדֹלּוֹ אֶת־יְרֵדוֹ הַחֹקֶה וְיֹדְעוֹ
הַנְּטוּיָה : וְאֶת־אֲתָתָיו וְאֶת־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה בְּתוֹךְ מִצְרַיִם לְפָרֹעַ
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלִכְד־אֲרָצוֹ : וְאֲשֶׁר עָשָׂה לְחַיִּל מִצְרַיִם לְסוּסָיו וּלְחִכָּיו אֲשֶׁר
הֵצִיף אֶת־מַיִם יַם־סוּף עַל־פְּנֵיהֶם בְּרֹדֶפֶם אַחֲרֵיהֶם וַיֹּאפְרֶם יְהוָה עַד הַיּוֹם
הַזֶּה : וְאֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם בַּמִּדְבָּר עַד־בְּאֵכֶם עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה : וְאֲשֶׁר
עָשָׂה לְדָתוֹ וּלְאֲבוֹתֶיךָ בְּנֵי אֱלִיָּאֵב בְּיֶד־אֲבוֹבֵן אֲשֶׁר פָּצְתָה הָאָרֶץ אֶת־פִּיהָ
וַתִּבְלַעַם וְאֶת־בְּתִיָּהֶם וְאֶת־אֲחֵיהֶם וְאֶת פְּרִי־יִקְוָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם
בְּקֶרֶב פְּלִי־יִשְׂרָאֵל : כִּי עֵינֵיכֶם הִרְאֵת אֶת פְּרִי־מַעֲשָׂה יְהוָה הַגְּדֹלֹל אֲשֶׁר
עָשָׂה : וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־פְּרִי־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר 2 אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם דַּמְעַן תַּחֲזִיקוּ
וּבְאֵתָם וּרְשִׁתָּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ : וְדַמְעַן
תֹּארִיכוּ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבֹתֵיכֶם לֵאמֹר לָהֶם וְלָרַעַם
אֲרֶץ וְבֵת חֶלֶב וְדָבָשׁ :

כִּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כְּאָרֶץ מִצְרַיִם הוּא
אֲשֶׁר יֵצְאֲתֶם מִשָּׁם אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת־זֶרְעֶךָ וְהִשְׁקִיתָ בְּרִגְלֶךָ בְּנֵי הַיָּרֵק :
וְהָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ אֲרֶץ הָרִים וּבִקְעֹת לְמִטָּה
הַשָּׁמַיִם תִּשְׁתַּחֲוִימִם : אֲרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ דִּרָשׁ אֶתֶּה תָּמִיד עֵינֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּהּ כְּרִשִּׁית חֲשֹׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה :

וְהָיָה אִם־שָׁמַע תִּשְׁמְעוּ אֶר־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם
לֵאמֹר אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְקַעֲבֹדוּ בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי
מִטְרָאֲרֻצְכֶם בָּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמַלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דִּגְגָּה וְתִירִשָּׁה וְיִצְהָרָה :
וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בַּשּׂדֶה לְבִהְמֹתֶךָ וְאִכְלָתָּ וּשְׂבַעְתָּ : הַשְׁמִירוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתָּח
לְבַבְכֶם וְסָרְתֶם וְעִבְדֶתֶם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם : וְחָרָה אֵף
יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מִטָּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־
יְבוּלָהּ וְאִבְרֹתֶם מִדְּרַח מַעַל הָאָרֶץ הַשְּׂבָה אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לָכֶם : וּשְׁמַתֶּם
אֶת־דְּבַר־יְהוָה עַל־לִבְבְּכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יְרֵדְכֶם
וְהָיוּ לְמוֹסָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם : וְלִמְדֶתֶם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
הַסֵּר א'

20 כִּבְיִתָּהּ וּבִלְבָתָהּ בְּדֶרֶךְ וּבִשְׂכֻבָּהּ וּבְקוּמָהּ : וּכְתַבְתֶּם עַל־מִזְוֹזוֹת בֵּיתָהּ
24 וּבִשְׁעָרֶיהָ : לִמְעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לֵאבְתֵיכֶם לָתֵת דָּהֵם בַּיָּמִי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ :

XV (דברים סימן כח)

ה וְהָיָה אִם־שָׁמַעַתְּ תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשְּׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־
כְּרִמְצוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם וּנְתַנָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עָלֶיךָ עַד כְּלָמוֹי
2 הָאָרֶץ : וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּרִית־הַכּוֹת הָאֵלֶּה וְהַשִּׁינִיָּה כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה
3 אֱלֹהֶיךָ : כָּרוֹךְ אֶתָּה בְּעִיר וּבְרוּךְ אֶתָּה בַּשָּׂדֶה : כָּרוֹךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי
4 אֲדָמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתְּךָ שֹׁגֵר אֶלְפִיָּה וְעִשְׂתִּירֹת צֹאנְךָ : כָּרוֹךְ מְנַאֲךָ
5 וּמִשְׁאֲרֶתְךָ : כָּרוֹךְ אֶתָּה בְּבֹאֶךָ וּבְרוּךְ אֶתָּה בְּצֵאתְךָ : יִתֵּן יְהוָה אֶת־
6 אִיבֶיךָ הַקָּמִים עָלֶיךָ נַגְפִּים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ אַחֲדֵי יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבִשְׁבַעַה
8 דְרָכִים יִגְוֹסוּ לְפָנֶיךָ : יֵצְאוּ יְהוָה אֶתָּה אֶת־הַכּוֹרֶכָה בְּאִסְמִיָּהּ וּבְכָל מִשְׁחַת
9 יָדָהּ וּבְכָרָהּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ : יִקְיָמָה יְהוָה לֹא דַעַם
10 קְדוֹשׁ פֶּאֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּךְ כִּי תִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ
10 בְּדַרְכָּיו : וְרָאוּ כָל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְהוָה נִקְרָא עָלֶיךָ וַיֵּרָאוּ מִפָּנֶיךָ :
11 וְהוֹתִירָךְ יְהוָה לְמוֹכָה בְּפָרִי בִטְנְךָ וּבְפָרִי בְהֶמְתְּךָ וּבְפָרִי אֲדָמָתְךָ עַל
12 הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לֵאבְתֵיךָ לָתֵת לָךְ : יִפְתָּח יְהוָה לָךְ אֶת־
אֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לָתֵת כִּסֹּף־אֲרֻצְךָ בָּעֵתוֹ וּלְכֶנֶךָ אֶת כְּרִמְעֻשָׁה
13 יָדָהּ וְהִלִּיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאֶתָּה לֹא תִלּוֹךְ : וּנְתַנָּה יְהוָה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזִנְבִי
וְהָיִיתָ רֶק לְמַעַלָּה וְלֹא תִהְיֶה לְמַטָּה כִּי־תִשְׁמַע אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
14 אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם לַשְּׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת : וְלֹא תִסּוֹר מִכָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
אֲנִי מִצְוֶה אֲתֶכֶם הַיּוֹם יָמִין וּשְׂמָאוֹל לִלְכַת אַחֲרֵי אֲדָהִים אֲחֵרִים
לַעֲבֹד :

15 וְהָיָה אִם־לֹא תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַשְּׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כְּרִי־
מִצְוֹתָיו וְחֻקֵּיתָיו אֲשֶׁר אֲנִי מִצְוֶה הַיּוֹם וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַקָּלֹת הָאֵלֶּה
16 וְהַשִּׁינִיָּה : אֲרָרוּ אֶתָּה בְּעִיר וְאֲרָרוּ אֶתָּה בַּשָּׂדֶה : אֲרָרוּ מְנַאֲךָ וּמִשְׁאֲרֶתְךָ :
17 אֲרָרוּ פְרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ שֹׁגֵר אֶלְפִיָּה וְעִשְׂתִּירֹת צֹאנְךָ : אֲרָרוּ
18 אֶתָּה בְּבֹאֶךָ וְאֲרָרוּ אֶתָּה בְּצֵאתְךָ : יִשְׁלַח יְהוָה בְּךָ אֶת־הַפָּאָרָה אֶת־
19 הַמְּהוּמָה וְאֶת־הַמַּגֶּפֶת בְּכָל־מִשְׁכַּח יָדָהּ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עַד הַשְׁמָדָה וְעַד־
24 אֲבִדָּה מִהָרַק מִפָּנֶיךָ רַע מַעֲלָלִיָּה אֲשֶׁר עֹבְדִתָּנִי : יִדְבֹּק יְהוָה בְּךָ אֶת־

הדבר עד פלחו אתה מעל הארמה אשר אתה בא שמה לרשתה:
יבכה יהוה בשחפת ובקדחת ובדלקת ובחריר ובחרב ובשדפון ובירקון
ורדפוה עד אבדה: והיו שמך אשר עזראשה נחשת והארץ אשר
תחתיה ברק: יתן יהוה את מטר ארצה אבק ועפר מן השמים ירד
עליה עד השמדה: יתנה יהוה נגף לפני איביו בדרך אחד תצא
אליו ובשבעה דרכים תגוס לפניו והיית לעזוה לכל ממלכות הארץ:
והייתה נבחרת למאכל לכל עוף השמים ולבהמת הארץ ואין מתירי:
יבכה יהוה בשחין מצרים ובעפלים ובגרב ובחרס אשר לא תוכל
להרפא: יבכה יהוה בשגעון ובעיוון ובתמחון לבב: והיית ממשש
בצהרים כאשר ימשש העור באפלה ולא תצליח את דרכיך והיית אף
עשוק וגזול בלתימים ואין מושיע: אשה תארש ואיש אתר ניקחנות
בית תבנה ולא תשב בו פרס תפסע ולא תחללנו: שורה טובות לעיניה
ולא תאכל ממנו חמרה גזול מלפניה ולא ישוב לה צאנה נתנות לאיביו
ואין לה מושיע: בנה ובנתיה נתנים לעם אחד ועיניה ראות וכלות
אלהים בלתיים ואין לאי ידה: פרי אדמתה וכריגנעה יאכל עם
אשר לא ידעת והיית רק עשוק ורצון בלתימים: והיית משגע
ממראה עיניה אשר תראה: יבכה יהוה בשחין רע עליהרפים ועל
השקים אשר לא תוכל להרפא כבה בגלה ועד קדמיה: ילך יהוה
אתה ואת מלכה אשר תקים עליה אלגוי אשר לא ידעת אתה ואבתך
ועבדת שם אלהים אחרים עין ואבן: והיית לשמה למשך ולשנינה
בכל העמים אשר ינהגה יהוה שמה: ורע רב תוציא השדה ומעם
האסף כי יחסלנו הארבה: פרמים תפסע ועבדת ויין לא תשתה ולא
תאגר כי תאכלנו התלעת: ויתים יהיו לה בכל גבולה ושמן לא תסוף
כי ישל ויתך: בגים ובנות תוליד ולא יהיו לה כי ילכו בשכי: בל
עצה ופרי אדמתה יירש הצלצל: הגר אשר בקרבה יעלה עליה מעלה
מעלה ואתה תרד מטה מטה: הוא ילך ואתה לא תלוגו הוא יהיה
לראש ואתה תהיה לזנב: ובאו עליה כל תקללות האלה ורדפוה
והשיגוה עד השמדה פיר לא שמעת בקול יהוה אלהיה לשמר מצותיו
וחקתיו אשר צוה: והיו בך לאות ולמופת וזרעה עד עולם: תחת
אשר לא עבדת את יהוה אלהיה בשמחה ובטוב לבב מרב כל: ועבדת
את איביו אשר ישלחנו יהוה בך ברעב ובצמא ובעירים ובחרס כל
ונתן על ברק ערצו ארצה עדיה שמירו אתה: ישא יהוה עליה גוי מרחק

ה"ם

ובסחורים ק'

50 מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּאִשֶּׁר יֵדְאָה הַנָּשֶׁר גֹּי אִשֶּׁר לֹא־תִשְׁמַע לְשֹׁנוֹ : גֹּי עֹז
 51 פָּנִים אִשֶּׁר לֹא־יִשְׁאֵא פָנִים לְזֶקֶן וְנָעַר לֹא יָחֹן : וְאָכַל פָּרִי בְהֵמָתָהּ וּפְרִי־
 אֲדָמָתָה עַד הַשְּׂמִדָּה אִשֶּׁר לֹא־יִשְׁאִיר לָהּ דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שֶׁנֶּר אֶלְפָּה
 52 וְעִשְׂתָּרֶת צֹאנָה עַד הַאֲבִידוֹ אֹתָהּ : וְהִצֵּר לָהּ בְּכָל־שָׁעֶיהָ עַד בִּדְת
 חֲמִתֶּיהָ חֲנֻכָּהּת וְהִבְצֵרֶת אִשֶּׁר אֹתָהּ בַּסֶּחַ בָּהֶן בְּכָל־אַרְצָהּ וְהִצֵּר לָהּ
 53 בְּכָל־שָׁעֶיהָ בְּכָל־אַרְצָהּ אִשֶּׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיהָ לָהּ : וְאָכַלֶת פְּרִי־בִמְנוֹה
 בְּשֶׁר בְּנֶיהָ וּבְנֹתֶיהָ אִשֶּׁר נָתַן לָהּ יְהוָה אֱלֹהֶיהָ בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אִשְׂרָאֵל
 54 לָהּ אִיבָהּ : הָאִישׁ הַבָּהּ בָּהּ וְהַעֲנֵג מֵאֵד תִּרְעַע עֵינָיו בְּאִחֻיו וּבְאִשְׁתּוֹ
 55 חִיקוֹ וּבִיתָהּ בְּנֵי אִשֶּׁר יוֹחִיר : מִתַּת ׀ לֹא־חָד מֵהֶם מִבְּשֶׁר בְּנֵי אִשֶּׁר
 יֹאכַל מִבְּלִי הַשְּׂאִיר־לוֹ כֹּל בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אִשֶּׁר יֵצִיק לָהּ אִיבָהּ בְּכָל־
 56 שָׁעֶיהָ : הַבָּהּ בָּהּ וְהַעֲנֵגָה אִשֶּׁר לֹא־נִסְתָּה כִּי־דָגְלָה הַצֵּג עַד הָאָרֶץ
 57 מִהַתְּעַנֵּג וּמִדָּה תִרְעַע עֵינָהּ בְּאִישׁ חִיקָהּ וּבְבִנָּהּ וּבְכִתְּהָ : * בִּי־תֹאבְדֶּם
 58 בְּחֶסֶד־כָּל בִּסְתֵר בְּמִצּוֹר וּבְמִצּוֹק אִשֶּׁר יֵצִיק לָהּ אִיבָהּ בְּשָׁעֶיהָ : אִם־
 לֹא תִשְׁמַר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת הַכְּתוּבִים בַּסֶּפֶר הַזֶּה
 59 לִירְאָה אֶת־יְהוָה הַכֹּכֵד וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיהָ : וְהִפְלֹא יְהוָה
 אֶת־מִבְּתָהּ וְאֵת מִכּוֹת זֶרַעָהּ מִכּוֹת גְּדֻלָּת וּגְאֻמָּנוּת וְחֵלִים רָעִים וּגְאֻמָּנִים :
 60 וְהִשִּׁיב בָּהּ אֵת כָּל־כִּדּוּהָ מִצָּרִים אִשֶּׁר יִגְרֹת מִפְּנֵיהֶם וְדָבְקוּ בָּהּ :
 61 גַּם בְּרִחְלֵי וּבְלִמְכָּה אִשֶּׁר לֹא כְּרוּב בַּסֶּפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעֲלֶם
 62 יְהוָה עֲלֶיהָ עַד הַשְּׂמִדָּה : וְנִשְׁאַרְתֶּם בְּמִתִּי מַעֲט פֶּחַת אִשֶּׁר הֵייתֶם
 63 בְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם רָרִב כִּי־לֹא שִׁמְעֶת בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיהָ : וְהִיָּה בְּאִשֶּׁר־
 שֵׁשׁ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהִיטִיב אֹתְכֶם וּלְהַרְבּוֹת אֹתְכֶם בֶּן־יִשְׂרָאֵל יְהוָה עֲלֵיכֶם
 לְהַאֲבִיד אֹתְכֶם וְלְהַשְׁמִיד אֹתְכֶם וּנְסַחְתֶּם מֵעַל הָאֲדָמָה אִשְׂרָאֵל
 64 בְּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ : וְהִפְצִיץ יְהוָה בְּכָל־הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה
 הָאָרֶץ וְעַבְדָּת שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אִשֶּׁר לֹא־יָדַעַת אֹתָהּ וְאִכְלֶתָּ עֵץ
 65 וְאָבֵן : וּבִגְוִיִּם הָהֵם לֹא תִרְצִיעַ וְלֹא־יִהְיֶה מְנוּחַ לְכִי־דִגְלָהּ וְנָתַן יְהוָה
 66 לָהּ שֵׁם לֵב רָגֹז וּכְלִיֹּן עֵינַיִם וְדֹאבּוֹן נֶפֶשׁ : וְהָיוּ חֵיָּהּ תִלְאִים לָהּ
 67 מִנְּגַד וּפְחַדָּת כִּלְדָּה וְיוֹמָם וְלֹא תִאֲמִין בְּחִיָּהּ : בְּבִקֹּר תֹאמַר מִי־יִתֵּן עָרֵב
 וּבְעָרֵב תֹאמַר מִי־יִתֵּן בִּקֹּר מִפְּחַד לְכִבְּהָ אִשֶּׁר תִּפְחַד וּמִפְּרָאָה עֵינֶיהָ
 68 אִשֶּׁר תִּרְאָה : וְהִשִּׁיבָהּ יְהוָה מִצָּרִים בְּאֻנִּיּוֹת בְּדִרְכָּה אִשֶּׁר אֲמַרְתִּי לָהּ
 לֹא־תִסִּיף עוֹד לְרֹאֲתָהּ וְהִתְכַּפְּרְתֶּם שָׁם לֹא־יִבָּהּ לַעֲבָדִים וּלְשִׁפְחוֹת
 וְאִין קִנָּה :

69 אֵלֶּה דְּבָרֵי הַפְּרִי־ת אִשְׂרָאֵל יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה לְכָרַת אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

בְּאֶרֶץ מוֹאָב מִלִּבְדֵּי הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַת אִתְּם בְּחֵרֵב :

xvi (דברים מסימן כט פסוק ט' עד סוף סימן ל' : ומסימן ל"ב פסוק מ"ה עד סוף הסימן : וסימן ל"ה).

אִתְּם נִצְבִים הַיּוֹם בְּלִבְכֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם רֹאשֵׁיכֶם שְׂכֵמֵיכֶם 9
 וְקִנְיֵיכֶם וְשִׁמְרֵיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל : מִפְּכֶם נִשְׁיכֶם וְגִדְּךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב 10
 מִחֲנִיךָ מִחֲטָב עֶצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מִמִּיָּה : לְעִבְרֶךָ בְּבְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ 11
 וּבִאֲרָתוֹ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּרַת עִמָּךְ הַיּוֹם : לְמַעַן הִקִּים־אֹתְךָ הַיּוֹם 12
 לוֹ לְעַם וְהָיָה יְהוָה לְךָ לֵאלֹהִים כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם 13
 לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלִיְעֻקֵּב : וְלֹא אִתְּכֶם רְבֹדְכֶם אֲנֹכִי כָרַת אֶת־הַבְּרִית 14
 הַזֹּאת וְאֶת־הָאֱלֹהִים הַזֹּאת : כִּי אֶת־אֲשֶׁר יֵשְׁנוּ פֹה עִמָּנוּ עִמָּד הַיּוֹם 15
 לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת אֲשֶׁר אֵינְנוּ פֹה עִמָּנוּ הַיּוֹם : כִּי־אַתֶּם יִדְעֶתֶם אֵת 16
 אֲשֶׁר־יִשְׁבְּנוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר־עֲבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר 17
 עָבַרְתֶּם : וְתֵרְאוּ אֶת־שְׁקֻנֵּיהֶם וְאֵת גִּלְגָּלֵיהֶם עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב 18
 אֲשֶׁר עִמָּהֶם : פֶּן־יֵישׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה אוֹ־שִׁבְטָא אֲשֶׁר 19
 לָבְדּוּ כִּנְיָ הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלֶכֶת לְעִבְדֵי אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם 20
 הָהֵם פֶּן־יֵישׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה : וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי 21
 הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְפַּרְדָּה בְּלִבְכֶם לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהוָה־לִּי כִּי בִשְׂרָרוֹת לִפְנֵי 22
 אֱלֹהִי לְמַעַן סִפּוֹת הָרָחָק אֶת־הַצִּמְאָה : לֹא־יֵאבֶה יְהוָה סִלַּח לוֹ כִּי 23
 אִם יַעֲשֶׂה אֶת־יְהוָה וְקִנְיָתוֹ כְּאִישׁ הַחוּץ וּרְבִיצָהּ בּוֹ כִּי־הָאֱלֹהִים הַתְּנוּבָה 24
 בַּסֶּפֶר הַזֶּה וּמָחָה יְהוָה אֶת־שִׁמּוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם : וְהִבְדִּילוּ יְהוָה לְרַעְיָה 25
 מִכָּל שְׂכֵמִי יִשְׂרָאֵל כָּכָל אֲלוֹת הַבְּרִית הַתְּנוּבָה בַּסֶּפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה : 26
 וְאֹמַר הַדּוֹר הָאֲחֵרוֹן בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יָקוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהִנֵּכְרִי אֲשֶׁר יָבֹא 27
 מֵאֶרֶץ רַחֲוֵקָה וְרָאוּ אֶת־מִכּוֹת הָאֶרֶץ הַהִוא וְאֶת־תַּחְלָאִיתָא אֲשֶׁר־חָקְקָה 28
 יְהוָה בָּהּ : גִּפְרִית וּמָלַח שָׂרָפָה כֹּל־אֲדָצָה לֹא תִזְרַע וְלֹא תִצְמַח 29
 וְלֹא־יַעֲקֶה בָּהּ כֹּל־עֵשֶׂב כְּמִהְפַּכַת סוֹרִם וְעִמְרָה אֲדָמָה וְצִבְיִים אֲשֶׁר 30
 הִפָּךְ יְהוָה בְּאִפּוֹ וּבְחִמָּתוֹ : וְאָמְרוּ כֹל־הַגּוֹיִם עֲרִמָה עָשָׂה יְהוָה כְּכָה 31
 לְאֶרֶץ הַזֹּאת מִהַ חֲרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה : וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־ 32
 בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם בְּחֻצֵּיאוֹ אִתְּם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : 33
 וַיִּלְכוּ וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּם 34
 וְלֹא חָלַק לָהֶם : וַיַּחֲרֹ־אֵף יְהוָה בְּאֶרֶץ הַהִוא לְהִבְיֹא עֲרִיָּה אֶת־כָּל־ 35
 הַקָּלִלָה הַתְּנוּבָה בַּסֶּפֶר הַזֶּה : וַיַּחֲשֶׂם יְהוָה מַעַל אֲרָמְתָם בְּאֵף 36
 וּצְבוִים ק'

28 וּבַחֲמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיִּשְׁלַכְכֶם אֶל-אֶרֶץ אַחֲרַת כַּיּוֹם הַזֶּה : הַנִּסְתָּרוֹת לַיהוָה אֲדַהֲנוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ עַד-עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת :

ל וְהָיָה כִּי-יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶת-לִבְךָ בְּכָל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיתִּיךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׂמָחָה : וְהִשְׁבַּתְתָּ עַד-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל כָּל אֲשֶׁר-אֲנֹכִי מֵצוּהָ הַיּוֹם אִתָּהּ וּבְנִיָּה בְּכָל-לִבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ : וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-עֲבוֹתֶיךָ וְרַחֲמָה וְשָׁב וּקְבָצָה מִכָּל-הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׂמָחָה : אִם-יִהְיֶה נִדְחָה בְּקֶצֶף הַשָּׂמַיִם מִשָּׁם יִקְבָּצָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחָה : וְהִבְיָאָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וַיִּרְשֶׁתָּהּ וְהִיטְבָּה וְהִרְבָּה מֵאֲבֹתֶיךָ : וְכָל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-לִבְךָ וְאֶת-לִבְבִּי וְרַעְיָה לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ : וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל-הָאֲדָמוֹת הָאֵלֶּה עַד-אֵיבָהּ וְעַל-שְׁנֵאֵיךָ אֲשֶׁר רִדְפוּךָ : וְאַתָּה תָּשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְעָשִׂיתָ אֶת-כָּל-מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּהָ הַיּוֹם : וְהוֹתִירָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה יָדְךָ בְּפִרְיִי בְּטָגָהּ וּבְפִרְיִי בְּהִמְתָּהּ וּבְפִרְיִי אֶדְמָתָהּ לְטֹבָה כִּי יָשׁוּב יְהוָה לְעוֹשֵׁי עֲלֶיךָ לְטוֹב בְּאֲשֶׁר-רָשָׁשׁ עַד-אֲבֹתֶיךָ : כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְרַת מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי תִּבְתּוּבָהּ בְּסֹפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת כִּי תָשׁוּב אֶדְרִיחֶה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ :

11 כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּהָ הַיּוֹם לֹא-נִפְלְאוֹת הִוא מִקֵּד וְלֹא-דְחָקָה הִוא : לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲדֶה-לָנוּ הַשְׂמִימָה וְיִקְחָה לָנוּ וַיִּשְׁמַעְנוּ אִתָּהּ וְנַעֲשֶׂנָה : וְלֹא-מֵעַבֵּר לִים הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲבֶר-לָנוּ אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחָה לָנוּ וַיִּשְׁמַעְנוּ אִתָּהּ וְנַעֲשֶׂנָה : כִּי-קְרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מֵאֹד בְּפִיךָ וּבְלִבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ :

15 רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת-חַיִּים וְאֶת-הַטּוֹב וְאֶת-הַמָּוֶת וְאֶת-הָרָע : אֲשֶׁר אֲנֹכִי מֵצוּהָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַבֵּת בְּדַרְכֵּי וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתַי וּמִשְׁפָּטַי וְחַיִּית וְרַבִּית וּבְרָכָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר-אַתָּה בָּא-שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ : וְאִם-יִפְגַּע לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחָתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַּדְתָּם : הַגִּדְתִּי לָכֵם הַיּוֹם כִּי אֶבְדִּי תֵּאבְדּוּן לֹא-תֵאָרִיכּוּ יָמִים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ : הָעִרְתִּי בָכֶם הַיּוֹם אֶת-הַשָּׂמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה וּבִחְרַת בָּחִים לְמַעַן תִּחְיֶה

אתה וזרעך : לא־הבה את־יהוה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹלוֹ וּלְדַבְּקֵהוּ בִּי 20
הוא חַיִּיהָ וְאֶרֶץ יְמִיהָ לְשֵׁבֶת עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם
לְאַבְרָהָם לֵיצְחָק וְלִיעֲקֹב לָתֵת לָהֶם :

וַיֹּכַל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר 45
אֱלֹהִים שִׁימוּ לִבְבְּכֶם לְכַדֵּי־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מַעֲיִד בְּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר 46
הַצֹּדֵם אֶת־בְּנֵיכֶם לְשֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת : כִּי לֹא־ 47
דָּבָר רַק הוּא מִכֶּם כִּי־הוּא חַיִּיכֶם וּבְדַבֵּר הַזֶּה תֵּאָרִיכוּ יָמִים עֲלֵי
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ :

וַיַּדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעֵצֶם הַיּוֹם הַזֶּה לֵאמֹר : עֲלֵה אֶל־הַר 48
הָעֵבְרִים הַזֶּה חֲרָנֹבוֹ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מֹאָב אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יַרְדֵּן וְרֹאה אֶת־ 49
אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֻחָהּ : וְכַתּוּב בְּהַר אֲשֶׁר 50
אַתָּה עֹלֶה שָׁמָּה וְהֶאֱסַף אֶל־עַמּוּךָ כָּאֲשֶׁר־מָת אֲחִיךָ בְּהַר הַהוּא
וַיֹּאסֶף אֶל־עַמּוּיָו : עַל אֲשֶׁר מַעֲלִתֶם בִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִי־מִרְיַת 51
קֹדֶשׁ מִדְּבַרְצֶנֶן עַל אֲשֶׁר לֹא־קִדְשַׁתֶּם אוֹתִי בַתּוֹךְ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל : כִּי 52
כִּנְגַד תִּרְאֶה אֶת־הָאֶרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבוֹא אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־אָנִי נָתַן
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל :

וַיַּעַל מֹשֶׁה מִעֶרְבַת מֹאָב אֶל־הַר נָבוֹ רֹאשׁ הַפְּסֶנֶה אֲשֶׁר עַל־ 1
פְּנֵי יַרְדֵּן וַיִּרְאֵהוּ יְהוָה אֶת־כָּל־הָאֶרֶץ אֶת־הַגִּלְעָד עַד־יַרְדֵּן : וְאֵת כָּל־ 2
נַפְתָּלִי וְאֶת־אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְאֵת כָּדָשָׁר וְיְהוּדָה עַד הַיָּם הָאֲחֵרוֹן :
וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכְּפָר בְּקִעַת יַרְדֵּן עִיר הַתְּמָרִים עַד־צֹעַר : וַיֹּאמֶר 3
יְהוָה אֱלֹדֵיו וְאֵת הָאֶרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לֵיצְחָק וְלִיעֲקֹב לֵאמֹר 4
זֹרַעְךָ אֶתְנַנֶּה תִּרְאִיתִיךָ בְּעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר : וַיָּמָת שֵׁם מֹשֶׁה 5
עַבְד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מֹאָב עַל־פִּי יְהוָה : וַיִּקְבֹּר אוֹתוֹ בְּנֵי בְּאֶרֶץ מֹאָב 6
מִן הַבַּיִת פְּעוּר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וּמֹשֶׁה בֶן־ 7
מֵאָה וָעֶשְׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא־כָתְתָה עֵינָו וְלֹא־נָס לַחַה : וַיִּבְכּוּ בְנֵי 8
יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מֹאָב שְׁלֹשִׁים יוֹם וַיָּחֲמוּ יָמִי בְכִי אֲבֵל מֹשֶׁה :
וַיְהִי־שָׁעָ בֹּנֵן מֵלֹא רֹחַ חֲכָמָה כִּי־סָמָךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ 9
אֱלֹדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲשׂוּ כָאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וְלֹא־קָם נָבִיא עוֹד 10
בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים : לְכָל־הָאֲתֹת וְהַמּוֹפְתִים 11
אֲשֶׁר שָׁלַח יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְפָרֹעַ וּלְכָל־עַבְדָּיו וּלְכָל־ 12
אֶרֶצוֹ : וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי
כָּל־יִשְׂרָאֵל :

ב.

I (יהושע סימן ב' , וסימן ו')

- ב וישלח יהושע בן־נון מן־השמים שנים אנשים מרגלים חרש
לאמר לבו ראו את־הארץ ואת־יריחו וילכו ויבאו בית־אשה *ושמה
2 רחב וישכבו־שמה : ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אנשים באו הנה
3 הלכה מבני ישראל לחפר את־הארץ : וישלח מלך יריחו אל־רחב
לאמר הוציאי האנשים הבאים אליך אשר־באו לביתה כי לחפר את־
4 כל־הארץ באו : ותקח האשה את־שני האנשים ותצפנו ותאמר בן־באו
5 אלי האנשים ולא ידעתי מאין הם : ויהי השער לסגור בחשך והאנשים
6 יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים רדפו מהר אחריהם כי תשיגום :
7 והיא העלתם הגנה ותממנם בפשתי העץ הערוכות קה על־הגג :
8 והאנשים רדפו אחריהם דרך תירון עד המעברות והשער סגרו
9 אחרי כאשר יצאו הרדפים אחריהם : והמה מרם ישכבון והיא עלתה
10 עליהם על הגג : ותאמר אל־האנשים ידעתי כי־נתן יהוה לכם את־
11 הארץ וכי־נפלה אימתכם עלינו וכי נמנו כד־ישבני הארץ מפניכם : כי
12 שמענו את אשר־הוביש יהוה את־מי ים־סוף מפניכם בצאתכם מצרים
ואשר עשיתם לשני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן לסיתו ולעוג אשר
11 החרמם אותם : ונשמע ויפס לבבנו ולא־קמה עוד רוח באיש מפניכם
12 כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים מפועל ועל־הארץ מתחת : ועתה
השבעו־נא לי ביהוה כי־עשיתי עמכם חסד ועשיתם גם־אתם עם
13 בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת : והחיתם את־אבי ואת־אמי ואת־
אחי ואת־אחותי ואת כל־אשר להם והצללתם את־נפשותינו ממות :
14 ויאמרו לה האנשים נפשנו תחיתכם למות אם לא תגידו את־דברנו
15 זה יהיה בית יהוה לבנו את־הארץ ועשינו עמך חסד ואמת : ותורדם
16 בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה ובחמה היא יושבת : ותאמר
להם הנה לבו פן־יפגעו בכם הרדפים ונחבתם שמה שלשת ימים
17 עד שב הרדפים ואחר תלכו לדרבכם : ויאמרו אליה האנשים נקים
18 אנתנו משבעתך הנה אשר השבעתנו : הנה אנחנו באים בארץ את־
תקנת חוט השני הנה תקשרי בחלון אשר תורדתנו בו ואת־אביך
19 ואת־אמך ואת־אתיך ואת כל־בית אביך תאספי אליך הביתה : והיה
אחותי ק'

כָּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדִּלְתִּי בֵיתְךָ תְּחִיצֶה דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְאֶנְתֵּנוּ נָקִים וְכָל אֲשֶׁר
יְהִי אִתְּךָ בְּבֵית דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ : וְאִם־תִּגְדִּי אֶת־
דְּבָרְנוּ וְהִינֵנוּ נָקִים מִשְׁבַּעְתְּךָ אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ : וְהָאֵמֶר בְּדַכְרֵיכֶם
כִּן־הוּא וְתִשְׁלַחֵם וַיִּכְּבוּ וְתִקְשֹׁר אֶת־תְּקֻנַּת הַשָּׁנִי בַחֲלוֹן : וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ
הַהֲרָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ הָרָדְפִים וַיִּבְקְשׁוּ הָרָדְפִים בְּכָל־
הַהֲרָה וְלֹא מָצְאוּ : וַיֵּשְׁבוּ שָׁנִי הָאֲנָשִׁים וַיִּרְדּוּ מִהָרָר וַיַּעֲבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון וַיִּסְפְּרוּ־לוֹ אֶת־כָּל־הַמַּצָּאוֹת אוֹתָם : וַיֹּאמְרוּ אֶר־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־
נָתַן יְהוָה בְּיָדְנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְגַם־נִמְנוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵינוּ :

וַיִּרְדּוּ סִנְרַת וּמִסְנַרַת מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יוֹצֵא וְאֲנִי בֹא :
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ רֵאָה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת־יְרִיחוֹ וְאֶת־מִלְכָּהּ גִּבּוֹרִי
הַחֵיל : וּסְבַתָּם אֶת־הָעִיר כֹּל אֲנָשִׁי הַמִּלְחָמָה הִקְנֵף אֶת־הָעִיר פַּעַם
אַחַת כֹּה תַעֲשֶׂה שְׁשַׁת יָמִים : וְשִׁבְעָה כְּהֲנָנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי תִסְבּוּ אֶת־הָעִיר שִׁבְעַת פַּעֲמִים
וְהַכְּהֲנָנִים יִתְקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת : וְהָיָה בְּמִשְׁחָו בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל בְּשִׁמְעֶכֶם אֶת־
קוֹל הַשּׁוֹפָר יִרְעוּ כָּל־הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנִפְלָה חוֹמַת הָעִיר תַּחֲתִיָּה
וַעֲלוּ הָעָם אִישׁ גִּבּוֹר : וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נֹון אֶר־הַכְּהֲנָנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
שִׂאוּ אֶת־אָרוֹן הַבְּרִית וְשִׁבְעָה כְּהֲנָנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת וַיּוֹבְלִים לִפְנֵי
אָרוֹן יְהוָה : וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם עֲבְרוּ וּסְבּוּ אֶת־הָעִיר וְהַחֲלוּץ יַעֲבֹר לִפְנֵי
אָרוֹן יְהוָה : וַהֲיִי כְּאֹמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵהֶם וְשִׁבְעָה הַכְּהֲנָנִים נִשְׂאִים שִׁבְעָה
שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי יְהוָה עֲבְרוּ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְאָרוֹן בְּרִית יְהוָה
הִלֵּךְ אַחֲרֵיהֶם : וְהַחֲלוּץ הִלֵּךְ לִפְנֵי הַכְּהֲנָנִים תִּקְעוּ הַשּׁוֹפְרוֹת וְהַמַּאֲמָף
הִלֵּךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן הִלֵּךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת : וְאֶת־הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר
לֹא תִרְעוּ וְלֹא־תִשְׁמָעוּ אֶת־קוֹלָם וְלֹא־יֵצֵא מִפִּיכֶם דְּבַר עַד יוֹם
אֹמְרֵי אִלֵּיכֶם הִרְעוּ וְהִרְעֵתֶם : וַיִּסַּב אָרוֹן־יְהוָה אֶת־הָעִיר הַקֵּף פַּעַם
אַחַת וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה וַיִּלִּינוּ בַּמַּחֲנֶה : וַיִּשְׁכֹּם יְהוֹשֻׁעַ בִּבְקָר וַיִּשְׂאוּ הַכְּהֲנָנִים
אֶת־אָרוֹן יְהוָה : וְשִׁבְעָה הַכְּהֲנָנִים נִשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי
אָרוֹן יְהוָה הִלְכִים הַלֹּךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת וְהַחֲלוּץ הִלֵּךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמַּאֲמָף
הִלֵּךְ אַחֲרֵי אָרוֹן יְהוָה הִלֵּךְ וְתִקְעוּ בַשּׁוֹפְרוֹת : וַיִּסְבּוּ אֶת־הָעִיר בַּיּוֹם
הַשְּׁנִי פַעַם אַחַת וַיֵּשְׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ שְׁשַׁת יָמִים : וַהֲיִו בַּיּוֹם
הַשְּׂבִיעִי וַיִּשְׁכְּמוּ בַעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּסְבּוּ אֶת־הָעִיר כְּמִשְׁפַּט הַזֶּה שִׁבְעַת
פַּעֲמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא סָבְבוּ אֶת־הָעִיר שִׁבְעַת פַּעֲמִים : וַהֲיִי בַפַּעַם
הַשְּׂבִיעִית תִּקְעוּ הַכְּהֲנָנִים בַשּׁוֹפְרוֹת וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲלֵהֶם תִּרְעוּ כִּי־

כששמעכם ק' ויאמר ק' תקעי ק' הילוך ק' בעלות ק'

17 נתן יהוה לכם את־העיר : והיתה העיר חרם היא וכל־אשר־בה ליהוה
רק רחב תחיה היא וכל־אשר אתה בפית כי תחבאתה את־המלאכים
18 אשר שלחנו : ורק־אתם שמרו מן־החרם פן־תחרימו ולקחתם מן־
19 החרם ושמתם את־מחנה ישראל לחרם ועברתם אותו : וכל־בסוף
20 וזהב וכדני נחשת וברזל קדש הוא ליהוה אוצר יהוה יבוא : וירע העם
ויתקעו בשופרות ויהי בשמע העם את־קול השופר ויריעו העם תרועה
גדולה ותפל החומה תחתיה ועל העם העירה איש נגדו וילכדו את־
21 העיר : ויחרימו את־כד־אשר בעיר מאיש ועד־אשה בנער ועד־זקן
22 ועד־שור ושה וחמור לפי־חרב : ולשנים האנשים המרגלים את־הארץ
אמר יהושע באו בית־רחב והוציאו משם את־האשה ואת־כל־אשר
23 לה כֹּאֲשֶׁר נשבעתם לה : ויבאו הנערים המרגלים ויציאו את־רחב
ואת־אביה ואת־אמה ואת־אחיה ואת־כד־אשר־לה ואת כל־משפחתה
24 הוציאו ויניחום מחוץ למחנה ישראל : והעיר שרפו באש וכד־אשר־
25 בה רק־בסוף וזהב וכדני הנחשת והברזל נתנו אוצר בית־יהוה : ואת־
רחב* ואת־בית אביה ואת־כל־אשר־לה החיה יהושע ותלשב בקרב
ישראל עד היום הנה כי תחביאה את־המלאכים אשר־שלח יהושע
26 לרגל את־יריחו : וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור האיש לפני
יהוה אשר יקום ויבנה את־העיר הזאת את־יריחו בבכרו ייפרנה ובצערו
27 יציב דלתיה : ויהי יהוה את־יהושע ויהי שמעו בכל־הארץ :

II (שופטים סימן יג , יד , טז , יז)

1 ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויתנם יהוה ביד־
2 פלשתים ארבעים שנה : ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני
3 ושמו מגנח ואשתו עקרה ולא ילדה : וירא מלאך־יהוה אל־האשה
4 ויאמר אליה הנה־נא את־עקרה ולא ילדת והרית וילדת בן : ועתה
5 השמרי נא ואר־תשתי יין ושכר ואל־תאכלי פרי־ממא : כי הגד הרה
וילדת בן ומורה לא־יעלה עד־ראשו פיגור אלהים יהיה תצער מן־
6 הבטן והוא יחל להושיע את־ישראל מיד פלשתים : ותבא האשה
7 ותאמר לאישה לאמר איש־האלהים בא אלי ומראה כמראה מלאך
האלהים נראה מאד ולא שאלתיהו אי־מזה הוא ואת־שמו לא־הגיד
לי : ויאמר לי הגד הרה וילדת בן ועתה אל־תשתי יין ושכר ואל־
הים

תאכלי כל-טמאה פרינויז אלהים יהיה הפער מן-הבטן עד-יום מותו :
 ויעתר מנוח אר-יהוה ויאמר בי אדוני איש האלהים אשר שלחת
 יבוא-נא עוד אלינו ויורנו מה-נעשה לפער היוקר : וישמע האלהים
 בקור מנוח ויבא מלאך האלהים עוד אל-האשה והיא יושבת בשדה
 ומנוח אישה אין עמה : ותמתר האשה ותרגן ותגד לאישה ותאמר
 אליו הנה נראה אלי האיש אשר-בא ביום : אלי : ויקם וילך מנוח אחרי
 אשתו ויבא אל-האיש ויאמר לו האתה האיש אשר-דברת אל-האשה
 ויאמר אני : ויאמר מנוח עתה יבא דבריה מה-יהיה משפט הפער
 ומעשהו : ויאמר מלאך יהוה אל-מנוח מכל אשר-אמרתי אל-האשה
 תשמר : מכל אשר-יצא מגפו תיין לא תאכל ויין ושכר אל-תשת וכל-
 טמאה אר-תאכל כל אשר-צויתיה תשמר : ויאמר מנוח אל-מלאך
 יהוה נעצרה-נא אותך ונעשה לפניך גדי עזים : ויאמר מלאך יהוה
 אל-מנוח אם-תעצרוני לא-אכל בלחמה ואם-תעשה עליה ליהוה תעלה
 בי לא-ידע מנוח כי-מלאך יהוה הוא : ויאמר מנוח אל-מלאך יהוה מי
 שמך כי-יבא דבריה ובדבריה : ויאמר לו מלאך יהוה לפה זה תשאל
 לשמי והוא פלאי : ויקח מנוח את-גדי העזים ואת-המנחה ויעל עד-
 הצור ליהוה ומפלא לעשות ומנוח ואשתו ראים : ויהי בעלות הלחב
 מעל המזבח השמימה ויעל מלאך-יהוה בלחב המזבח ומנוח ואשתו
 ראים ויפלו על-פניהם ארצה : וקרא-יסף עוד מלאך יהוה להראה אל-
 מנוח ואל-אשתו אז ידע מנוח כי-מלאך יהוה הוא : ויאמר מנוח אל-
 אשתו מות נמות כי אלהים ראינו : ותאמר לו אשתו לו חפץ יהוה
 להמיתנו לא-לקח מיידנו עליה ומנחה ולא הראנו את כר-אלה ובעת
 לא השמיענו פואת : ותלך האשה בן ותקרא את-שמו שמשון ויגדל
 הפער ויברכהו יהוה : ותחל רוח יהוה לפעמו במחנה-הן בן צרעה
 ובין אשתאל :

ויגד שמשון תמנתה וירא אשה בתמנתה מבנות פלשתים : ויעל
 ויגד ראביו וקאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנתה מבנות פלשתים ועתה
 קח-אותה לי לאשה : ויאמר לו אביו ואמו האין בבלות אחיה ובכל-
 עמי אשה כי-אתה הולך לקחת אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון
 אל-אביו אותה קחלי כי-היא ישרה בעיני : ואביו ואמו לא ידעו כי-
 מידה היא כי-תאנה הוא-מבקש מפלשתים ובעת ההיא פלשתים
 משלים בישראל : ויגד שמשון ואביו ואמו תמנתה ויבאו עד-כרמי

6 תמננתה והנה כפיר אריות שאג לקראתו : ותצלח עליו רוח יהוה
 7 וישפעהו בשפע הגדי ומאומה אין בידו ולא הגיד לאביו וקאמו את
 8 אשר עשה : ויחד וידבר לאשה ותישר בעיני שמשון : וישב מימים
 9 לקחתה ויסר לראות את מפלת הארמה והנה עדת דברים בגות הארמה
 10 ודבש : ויירדהו ארפסיו ויגד הקוף ואכל ויגד אל אביו ואל אמו ויתן
 11 להם ויאברו ולא הגיד להם כי מגות הארמה רדה הדבש : ויחד אביו
 12 ארמה ויעש שם שמשון משתה כי כן יעשו הפחורים : ויהי פראותם
 13 אותו וינקחו שלשים מרעים ויהיו אתו : ויאמר להם שמשון אחידה
 14 נא לכם חידה אם תגיד תגידו אותה לי שבעת ימי המשתה ומצאתם
 15 ונתתי לכם שלשים סדינים ושלשים חלפת בגדים : ואם לא תוכלו
 16 להגיד לי ונתתם אתם לי שלשים סדינים ושלשים חליפות בגדים
 17 ויאמרו לו חודה חידתך ונשמענה : ויאמר להם מהאכל יצא מאכל
 18 ומעו יצא מתוק ולא יכלו להגיד החידה שלשת ימים : ויהי ביום
 19 השביעי ויאמרו לאשת שמשון פתי את אישה ויגד לנו את החידה פן
 20 נשרף אותך ואת בית אבך באש הלירשנו קראתם לנו הלא : ותבך
 21 אשת שמשון עליו ותאמר רק שנאתני ולא אהבתני החידה חרטה
 22 לבני עמי ולי לא הגדתה ויאמר לה הנה לאבי ולאמי לא הגדתי וקד
 23 אגיד : ותבך עליו שבעת הימים אשר יהיה להם המשתה ויהי ביום
 24 השביעי ויגד לה כי הציקתהו ותגד החידה לבני עמה : ויאמרו לו אנשי
 25 העיר ביום השביעי בחרם יבא תחרסה מה מתוק מדבש ומה עו מארי
 26 ויאמר להם לולא חרשתם בעגלתי לא מצאתם חידתי : ותצלח עליו
 27 רוח יהוה ויחד אשקלו ויך מהם שלשים איש וינקח את חניצותם
 28 ויתן החליפות למגיד החידה ויחר אפו ויעל בית אביו : ותהי אשת
 29 שמשון למרעהו אשר רעה לו :

1 ויהי מימים בימי קציר החטים ויפקד שמשון את אשתו בגדי עזים
 2 ויאמר אבא ארמאשתי תחררה ולא נתנו אביה לבוא : ויאמר אביה
 3 אבך אמרתי כרשנא שנאתה ואתננה למרעה הלא אחותה הקטנה
 4 טובה ממנה תהינא לה תחתיה : ויאמר להם שמשון גקיתי הפעם
 5 מפרשתיים כרעשה אני עמם רעה : ויגד שמשון וילכד שלש מאות
 6 שועלים וינקח לפדים ויפן זנב ארוגב וישם לפיד אחד בן לשני הנזבות
 7 בתוך : ויבער אש בלפידים וישלח בקמות פלשתים ויבער מגדיש
 8 ועד קמה ועד כרם וית : ויאמרו פלשתים מי עשה זאת ויאמרו שמשון

חתן חתמני כי לקח את־אשתו ויתנה להם כְּמַרְעָהוּ וַיַּעֲלוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּשְׁרְפוּ
אוֹתָהּ וְאֶת־אִבֶּיהָ בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם־תַּעֲשׂוּן כְּזֹאת כִּי
אִם־נִקְמָתִי בָכֶם וְאַחַר אֶחָדָל׃ וַיָּה אֹתָם שׁוֹק עַל־יָרֵךְ מִכָּה גְדוֹלָה
וַיִּרְדּוּ וַיָּשֻׁב בְּסַעַף סַלַע עֵיטָם׃

וַיַּעֲלוּ פְּלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בַיהוּדָה וַיִּנְמְשׁוּ בְלָחִי׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָה
לִמָּה עָלִיתֶם עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ לְאַסּוֹר אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ כַּאֲשֶׁר
עָשָׂה לָנוּ׃ וַיִּרְדּוּ שְׂרֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ מִיהוּדָה אֶל־סַעֲיָף סַלַע עֵיטָם
וַיֹּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי־מַשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־זֹּאת עָשִׂיתָ
לָנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי בֶן עֲשִׂיתִי לָהֶם׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לְאַסְרֶהָ
יִרְדְּנוּ לַתַּחֲתָהּ בֵּית־פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן הִשְׁבַּעוּ לִי פֶן־תִּפְגְּעוּן
כִּי אֲתָם׃ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־אִמְרָ לֹא כִי־אִסְרָ נֶאֱסְרָה וְנִתְּנָה בְיָדָם וְהָמַת
לֹא נִמְיָתָהּ וַיֹּאסְרֶהוּ בְּשָׁנִים עֶבְתִּים חֲדָשִׁים וַיַּעֲלוּהוּ מִן־חַפְלָע׃ הוּא־
כֹּאֵד עַד־לָחִי וּפְלִשְׁתִּים הִרְעוּ לְקִרְאָתוֹ וַתַּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַתַּהֲיֶינָה
הָעֶבְתִּים אֲשֶׁר־עַל־יָרְעוּתוֹ כַּפְּשָׁתִים אֲשֶׁר בָּעָרוּ כַּאֲשׁ וַיַּפְסוּ אִסְרוֹ
בַּעַל יָדָיו׃ וַיִּמָּצֵא לַחִי־חֲמור מְרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחָהּ וַיַּהֲבֶהָ אֵלָּה
אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן בְּלָחִי הַחֲמור חֲמור חֲמֹרִים בְּלָחִי הַחֲמור הַבִּיתִי
אֵלָּה אִישׁ׃ וַיְהִי כַּכֹּל דְּכַדָּר וַיִּשְׁלַח הַלָּחִי מִיָּדוֹ וַיִּקְרָא לְמָקוֹם הַהוּא
רֶמֶת לָחִי׃ וַיִּצְמָא מָאֵד וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵתָּה נָתַתָּ בְיָד־
עַבְדְּךָ אֶת־הַתְּשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אֲמֹת בַּצִּמָּא וּנְפַלְתִּי בְיָד
הָעַרְלִים׃ וַיִּבָּקַע אֱלֹהִים אֶת־הַמִּכְתָּשׁ אֲשֶׁר־בְּלָחִי וַיִּצְאוּ כַּמָּנֹס מִיָּם
וַיִּשָּׁת וַיִּתְּשֵׁב רוּחוֹ וַיַּחֲי עַל־בֶּן וַיִּקְרָא שְׁמָהּ עֵין הַקּוֹרָא אֲשֶׁר בְּלָחִי עַד
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי פְּלִשְׁתִּים עֶשְׂרִים שָׁנָה׃
וַיִּלֶּךְ שִׁמְשׁוֹן עִזָּתָה׃ *וַיִּנָּדָר רְעוּתִים וַיֹּאמֶר בָּא שִׁמְשׁוֹן וַיָּהּ
וַיִּסְכּוּ וַיִּאָּרְבוּ לוֹ כִּדְהִלִּילָה בַשֶּׁעַר הָעִיר וַיִּתְּחַרְשׁוּ בְּלַהֲלִילָה לְאִמֹר
עַד־אִזּוֹר הַבֶּקֶר וַהֲרַגְנָהּ׃ וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד־חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקֶם וַיַּחֲצִי
הַלַּיְלָה וַיֵּאָחֲזוּ בְּדִלְתוֹת שַׁעַר־הָעִיר וַיִּכְשַׁתִּי הַמּוֹזוֹת וַיִּסָּעַם עַם־הַבְּרִית
וַיִּשָּׂם עַל־כַּתְּפָיו וַיַּעֲלֶם אֶל־רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַד־פְּנֵי חֲבֹרֹן׃ וַיְהִי
אֲחֵרֶי־כֵן וַיִּי אֶרֶב אִשָּׁה בְּנֶחֱל שׁוֹרֶק וַשְׁמָהּ דְּלִילָה׃ וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ סָרְנֵי
פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לָהּ פָּתִי אוֹתוֹ וְרֹאֵי בְמָה בָּתוֹ גְּדוֹל וּבְמָה נֹכַל לוֹ
וַאֲסָרְנוּהוּ לַעֲנוֹתוֹ וַאֲנַחְנוּ נִתְּנָלָהּ אִישׁ אֵלָּה וּמַה־בְּסָף׃ וַיֹּאמֶר
דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן תְּהִי־הֵנָּה לִי בְמָה כְּחָד גְּדוֹל וּבְמָה תֹאסֶר לַעֲנוֹתָהּ׃
וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם־יֹאסְרֵנִי בְּשִׁבְעָה יְתָרִים לַחִים אֲשֶׁר לֹא־יִחַרְבוּ

8 וחליתי והייתי כאחד האדם : ויעלזלה סרגי פלשתים שבעה יתרים
 9 לחים אשר לא חרבו ותאסרוהו בהם : והארב ישוב לה בחדר ותאמר
 אליו פלשתים עליך שמשון וינתק את היתרים כאשר ינתק פתיל
 10 הנערת בהריתו אש ולא נודע כחו : ותאמר דלילה אל שמשון הנה
 11 התלת בי ותדבר אליו בנכים עתה הגידהנא לי במה תאסר : ויאמר
 אליה אס אסור ואסרוני בעבתיים חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה
 12 וחליתי והייתי כאחד האדם : ותקח דלילה עבתיים חדשים ותאסרוהו
 בהם ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון והארב ישוב בחדר וינתקם
 13 מעל זרעיתו כחוט : ותאמר דלילה אל שמשון עדי הנה התלת בי
 ותדבר אליו בנכים הגידה לי במה תאסר ויאמר אליה אס תארגי את
 14 שבע מחלפות ראשי עם המסכת : ותתקע בידו ותאמר אליו פלשתים
 עליך שמשון וימחן משנתו ויסע את היתד הארג ואת המסכת :
 15 ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולכה אין אתי זה שלש פעמים
 16 התלת בי ולא הגדת לי במה כחה גדול : ויהי כיהציקה לו בדבריה
 17 כדתימים ותאלצוהו ותקצר נפשו למות : ויגדלה את כדלכו ויאמר
 לה מורה לא עלת על ראשי כי נזיר אלהים אני מבטן אמי אם
 18 גלתי וסר ממני כחי וחליתי והייתי ככל האדם : ותרא דלילה כי
 הגיד לה את כל לבו ותשלח ותקרא לסרגי פלשתים לאמר עלו הפעם
 כיהגיד לה את כל לבו ועלו אליה סרגי פלשתים ויעלו הכסף בידם :
 19 ותישגוהו ערב רפה ותקרא קאיש ותגלח את שבע מחלפות ראשו
 20 ותחל לענותו ויסר כחו מעליו : ותאמר פלשתים עליך שמשון וימחן
 משנתו ויאמר איצא בפעם בפעם ואנער והוא לא ידע כי יהיה סר
 21 מעליו : ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אתו עזתה
 22 ויאסרוהו בנחשתים ויהי טוהן בבית האסירים : ויחל שער ראשו
 23 לצמח כאשר גלח : וסרגי פלשתים נאספו לזפת ובה גדול לרגו
 אהיהם ולשמחה ויאמרו נתן אלהינו בידנו את שמשון אויבנו :
 24 ויראו אתו העם ויחללו את אלהיהם כי אהרו נתן אלהינו בידנו את
 25 אויבנו ואת מחריב ארצנו ואשר הרבה את חללינו : ויהי כי טוב לפם
 ויאמרו קראו לשמשון וישחק לנו ויקראו לשמשון מבית האסירים
 26 ויצחק לפניהם ועמידו אותו בין העמודים : ויאמר שמשון ארדה ער
 המחונק בידו הניחה אותי והימני את העמודים אשר הבית נכון
 27 עליהם ואשען עליהם : והבית מלא האנשים והנשים ושמה כל סרגי
 לי ב' האסורים ק' כטוב ק' האסורים ק' והמישני ק'

פִּלְשִׁתִּים וְעַד־חֲנֹג כְּשִׁלְשַׁת אֲלָפִים אִישׁ וְאִשָּׁה הָרֵאִים בְּשָׁחוּק
 שָׁמְשׁוֹן : וַיִּקְרָא שְׁמִשׁוֹן אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה זְכַרְנִי נָא וַיְחַזְקֵנִי נָא אֶדְ²⁸
 הַפֶּעַם הַזֶּה הָאֱלֹהִים וְאֶנְקְמָה נִקְמָאֲחַת מִשְׁתִּי עֵינֵי מַפְלְשִׁתִּים : וַיִּלְפַּת²⁹
 שְׁמִשׁוֹן אֶת־שֹׁנֵי עַמּוּדֵי הַתּוֹךְ אֲשֶׁר הָבִית נָכוֹן עֲלֵיהֶם וַיִּסְמְךְ עֲלֵיהֶם
 אֶחָד בְּיָמֵינוּ וְאֶחָד בְּשִׁמְאָלוֹ : וַיֹּאמֶר שְׁמִשׁוֹן תָּמַת נַפְשִׁי עִם־פְּלִשְׁתִּים³⁰
 וַיֵּם בְּכַח וַיִּפֹּל הַבַּיִת עַד־הַפָּרָנִים וְעַל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־בּוֹ וַיְהִיו הַמָּתִים
 אֲשֶׁר־הָמִית בָּמוֹתוֹ רַבִּים מֵאֲשֶׁר הָמִית בְּחַיָּיו : וַיִּרְדּוּ אֶחָיו וְכָל־³¹
 בֵּית אֲבִיהוּ וַיִּשְׂאוּ אוֹתוֹ וַיַּעֲלֻהוּ וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתָּאוֹל
 בַּקָּבֶר מְנוּחַ אָבִיו וְהוּא שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים שָׁנָה :

III (שמואל א', סימן א', סימן ב' משחק י"א עד סוף הסימן, וסימן ג' וד')

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן־הַרְבֵּמִתִּים צוּפִים מִדֶּר אַפְרָיִם וּשְׁמוֹ אֶלְקָנָה
 בְּנֵי־יִרְחָם בֶּן־אֵלִיהוּא בֶן־דָּחוּ בֶן־צִוּוֹן אַפְרָתִי : וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אֶחָת²
 חַנָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית פִּנְגָּה וַיְהִי לַפִּנְגָּה יָקָרִים וְחַנָּה אֵין יָקָרִים : וְעַל־הָ³
 הָאִישׁ הַהוּא מָעִירוּ מִיָּמָם לַיָּמִים לְהַשְׁתַּחֲוֹת וּלְזַבֹּת לַיהוָה צְבָאוֹת
 בְּשִׁלָּה וְשֵׁם שְׁנֵי בְנֵי־עָלִי חַפְנִי וּפְנִיָּה בְּחָנִים לַיהוָה : וַיְהִי הַיּוֹם⁴
 וַיּוֹבֵחַ אֶלְקָנָה וַתֵּן לַפִּנְגָּה אִשְׁתּוֹ וּלְכָל־בְּנֵיהָ וּבְנוֹתֶיהָ מְנוֹת : וְלַחַנָּה⁵
 יָתֵן מְנָה אֶחָת אַפִּים כִּי אֶת־חַנָּה אָהַב וַיְהוָה סָגַר רַחֲמָהּ : וּכְעֶסְתָּהּ⁶
 צָרָתָה גַם־פַּעַם בַּעֲבוּר הָרַעְמָה כִּי־סָגַר יְהוָה בָּעַד רַחֲמָהּ : וְכֵן־עָשָׂה⁷
 שָׁנָה בְּשָׁנָה מִדִּי עָלְתָה בְּבֵית יְהוָה בֶּן תְּכַעֲסֶנָּה וּתְבַכֶּה וְלֹא תֹאכַל :
 וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִשָּׁה חַנָּה לָמָּה תְּבַכִּי וְלָמָּה לֹא־תֹאכְלִי וְלָמָּה⁸
 יִרְעֶה לְבַבְךָ הַהוּא אֲנִכִּי מִוֶּב לֹךְ מַעֲשָׂרָה בָּנִים : וַתִּקֶּם חַנָּה אַחֲרָי⁹
 אֲכָלָה בְּשִׁלָּה וְאַחֲרָי שָׁתָה וְעָרִי הַכֹּהֵן יָשַׁב עַד־הַבֹּקֶם עַל־מוֹנוֹת הַיֵּבֶל
 יְהוָה : וְהָיָה מֵרַת גֶּפֶשׁ וַתִּתְפַּלֵּל עַל־יְהוָה וּבָכָה תְּבַכֶּה : וַתִּדְרֹךְ גִּדְרָ¹⁰
 וַתֹּאמֶר יְהוָה צְבָאוֹת אֱסִרָּאָה תִּרְאָה וּ בָּעֵנִי אֲמַתְךָ וּזְכַרְתָּנִי וְלֹא־¹¹
 תִּשְׁכַּח אֶת־אֲמַתְךָ וְנִתְתָּה לְאִמָּתְךָ * בֵּן וַנִּתְּתִי לַיהוָה כִּרְיִימִן חַיִּין
 וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַד־רָאשׁוֹ : וְהָיָה כִּי הִרְבֵּתָה לְהַתְפַּלֵּל לִפְנֵי יְהוָה¹²
 וְעָרִי שָׁמַךְ אֶת־פִּיהָ : וַחַנָּה הָיָה מִדְּבָרָת עַד־לִבָּהּ רַק שְׁפָתֶיהָ נִעוֹת¹³
 וּקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמָע וַיַּחֲשֹׁבָה עָלֶי לִשְׁכָּרָה : וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עָרִי עַד־חַמִּי¹⁴
 תִּשְׁתַּכְּרִין הַסִּרִּי אֶת־יְיָיִךְ מִעֲדֶיךָ : וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדֹנִי אִשָּׁה¹⁵
 קִשְׁתִּירוֹת אֲנִכִּי וַיֵּן וְשָׁכַר לֹא שְׁתִּיתִי וְאֲשַׁפֵּךְ אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה :

ח' רפה ר' רגושה

16 אֶל־תֵּתֶנּוּ אֶת־אִמְתְּךָ לִפְנֵי בַת־בְּרִיעֵל כִּי מֵרֹב שִׁיחִי וְכַעֲסִי דִּבַּרְתִּי
 17 עַד־הֵנָּה : וַיַּעַן עָדִי וַיֹּאמֶר דָּבִי לְשָׁלוֹם וְאֵלָּהִי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת־שְׁלֹתָהּ
 18 אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מִעָמוּ : וְהָאִמֶּר תִּמְצָא שְׁפָתֶיךָ חֵן בְּעֵינֶיהָ וְתִלְךְ הָאִשָּׁה
 19 לְדָרְבָּהּ וְתֹאכַל וּפְנִיָּהּ לֹא־תִיָּדָה עוֹד : וַיִּשְׁכְּמוּ בַּבֶּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲוּ לִפְנֵי
 יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְאוּ אֶל־בֵּיתָם הָרִמָּתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת־חֲנֻנָּה אִשְׁתּוֹ
 20 וַיִּזְכְּרָה יְהוָה : וַיְהִי לְתַקְפוֹת הַיָּמִים וַתַּרְדַּ חֲנָה וְתִלְךְ בֶּן וְתִקְרָא אֶת־
 21 שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מִיְּהוָה שְׁאֵלְתִּיו : וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וּכְרַב־בֵּיתוֹ לִזְבוֹחַ
 22 לַיהוָה אֶת־זִבְחַת הַיָּמִים וְאֶת־נִדְרוֹ : וְחֲנָה לֹא עָלְתָה כִּי־אָמְרָה לְאִישָׁהּ
 עַד־יִגְמַל חֲנָנִי וְהִבִּיאוּנִי וְנִרְאָה אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיֵּשֶׁב שָׁם עַד־עוֹלָם :
 23 וַיֹּאמֶר דָּה אֶלְקָנָה אִשָּׁה עָשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ שְׂבִי עַד־גְּמֻלָּה אֲתָּו אֶךְ
 יָקָם יְהוָה אֶת־דָּבָרוֹ וְתֹשֵׁב הָאִשָּׁה וַתִּיָּקֶם אֶת־חֲנָה עַד־גְּמֻלָּה אֲתָּו :
 24 וַתַּעֲלֶהּ עִמָּה כַּאֲשֶׁר גְּמַלְתּוּ בָּפָרִים לְרִשָּׁהּ וַאִיפָּה אֶחָת קָמַח וְגִבֹּל
 25 יֵין וְתִבְאָהּוּ בֵּית־יְהוָה שָׁלוֹ וְהַ עַד נָעַר : וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶת־הַדָּפָר וַיִּבְאוּ אֶת־
 26 הַנֶּעַר אֶל־עָלִי : וְהָאִמֶּר כִּי אֲדֹנִי חֵן נִפְשָׁה אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצְבֹּת
 27 עִמָּכָה בֹּהַ לְהַתְּפַלֵּל אֶל־יְהוָה : אֶל־הַנֶּעַר הַזֶּה הִתְּפַלֵּלְתִּי וַיִּתֵּן יְהוָה
 28 לִי אֶת־שְׁאֵלְתִי אֲשֶׁר שְׁאַלְתִּי מִעָמוּ : וְגַם אֲנִי הִשְׁאֵלְתִּיהוּ לַיהוָה
 כַּל־דִּימַיִם אֲשֶׁר הָיָה הוּא שְׂאוֹל לַיהוָה וַיִּשְׁתַּחֲוּ שָׁם לַיהוָה :

11 וַיִּלְךְ אֶלְקָנָה הָרִמָּתָה עַל־בֵּיתוֹ וַהֲנָעַר הָיָה מִשְׁרַת אֶת־יְהוָה
 12 אֶת־פְּנֵי עָלִי הַכְּהֵן : וּבְנֵי עָלִי בְנֵי בְלִיעַד לֹא יָדְעוּ אֶת־יְהוָה : וּמִשְׁפַּט
 13 הַכְּהֹנִיִּם אֶת־הָעָם כִּרְאִישׁ זָבַח וְזָבַח וְכָא נָעַר הַכְּהֵן כִּכְשֵׁל הַבָּשָׂר
 14 וְהַמִּזְלֵג שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים בִּירוֹ : וְהֵנָּה בַּכִּיּוֹר אֹו בְּדוֹד אֹו בַּקִּלְחָת אֹו
 בַּפְּרוֹר כֹּל אֲשֶׁר־יַעֲלֶה הַמִּזְלֵג יִקַּח הַכְּהֵן בּוֹ כֶּכֶה יַעֲשֶׂוּ לְכָל־יִשְׂרָאֵל
 15 הַבָּאִים שָׁם בְּשָׁלָה : גַּם בְּטָרִם יִקְמְרוּן אֶת־הַחֶלֶב וְכָא נָעַר הַכְּהֵן
 וַאֲמַר לְאִישׁ הַזֹּבֵחַ תִּנְּה בָשָׂר לְאֵלוֹת לִפְנֵי וְלֹא־יִקַּח מִפֶּה בָשָׂר
 16 מִבָּשָׂר כִּי אִם־חֵי : וַיֹּאמֶר אֵלָּיו הָאִישׁ קִמְרֵן יִקְמְרוּן פִּיּוֹם הַחֶלֶב וְקַח
 לָךְ כַּאֲשֶׁר תֵּאֲמָה נִפְשָׁה וַאֲמַר לוֹ כִּי עֲתָה תִתֵּן וְאִם־לֹא לִקְחִיתִי
 17 בַחֲזָקָה : וְתָהִי חַטָּאת הַנְּעָרִים גְּדוּלָּה מְאֹד אֶת־פְּנֵי יְהוָה כִּי נִאֲצוּ
 18 הָאֲנָשִׁים אֶת מִנְחַת יְהוָה : וּשְׁמוּאֵל מִשְׁרַת אֶת־פְּנֵי יְהוָה נָעַר חָנוּר
 19 אֶפּוֹד בָּד : וּמַעֲלֵל קָמֹן תַּעֲשֶׂה־לוֹ אִמּוֹ וַתַּעֲלֶתָהּ לוֹ מִיָּמִים יְמִימָה
 20 בַּעֲלוּתָהּ אֶת־אִשָּׁה לִזְבוֹחַ אֶת־זִבְחַת הַיָּמִים : וּבִכְרָ עָלִי אֶת־אֶלְקָנָה
 וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וַאֲמַר יִשָּׁם יְהוָה לָךְ וְרַע מִן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשָּׁאֵלָה
 21 אֲשֶׁר שָׁאֵל לַיהוָה וְהָלַכְוּ לְמִקְוָמוֹ : כִּי־פָקֵד יְהוָה אֶת־חֲנָה וַתַּרְדַּ

לא סביר

וְהָיָה שְׁלֹשֶׁה-בָּנִים וְשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדֵּל הַצֶּעֶר שְׁמוּאֵל עִם-יְהוָה : וְעַל־
 22 זֶקֶן כִּיָּאד וְשָׁמַע אֶת כָּל-אֲשֶׁר יַעֲשֹׂן בְּנָיו לְכָל-יִשְׂרָאֵל * : וַיֹּאמֶר רָחֵם
 23 דְּמָה תַעֲשֹׂן בְּדַבָּרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שָׁמַע אֶת-דְּבָרֵיכֶם רָעִים מְאֹד
 24 בְּלִהְיוֹת אֵלֶּה : אֵל בְּנִי כִי לֹא-טוֹבָה הַשְׁמָעָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי שָׁמַע
 25 מֵעֲבָרִים עִם-יְהוָה : אִם-יִחְסֹא אִישׁ לְאִישׁ וּפָלְלוּ אֱלֹהִים וְאִם לַיהוָה
 26 יִחְסֹא אִישׁ מִן יִתְפַּלְלֵהוּ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל אֲבִיהֶם בְּיִחְפָּץ יְהוָה
 27 לְחַמִּיתָם : וְהַצֶּעֶר שְׁמוּאֵל הָלַךְ וַיִּגְדֵּל וַיָּטוֹב גַּם עִם-יְהוָה וְגַם עִם-אֲנָשִׁים :
 28 וַיָּבֹא אִישׁ-אֱלֹהִים אֶל-עַלְי וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה הַנִּגְלֶה
 29 נִגְלִיתִי אֶל-בֵּית אָבִיךָ בְּהִיוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פְּרָעֹה : וּבָחַר אֹתוֹ מִכָּל־
 30 שְׂבָמִי יִשְׂרָאֵל לִי לְכוֹהֵן לַעֲלֹת עַל-מִזְבְּחִי לְחַקֵּד קִטְרֹת לְשֹׂאת אִפֹּד
 31 לִפְנֵי וְאֶתְנֶה לְבֵית אָבִיךָ אֶת-כָּל-אֲשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : לְמַד תִּבְעֹטוּ
 32 בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי מֵעוֹן וְתִבְבֶּךְ אֶת-בְּנֵיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם
 33 מִדְּאִשִּׁית כְּדִמְנַחֵת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי : לָכֵן נָאִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 34 אָמֹר אֶמְרֵתִי בֵיתָךְ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְכוּ לִפְנֵי עַד-עוֹלָם וְעַתָּה נָאִם
 35 יְהוָה תְּחִלָּה לִי כִּי-מִבְּבֶרֶךְ אָבִיךָ וּבְנֵי יַקֹּל : הִנֵּה יָמִים בָּאִים וַיִּגְדַּעְתִּי
 36 אֶת-יְרֵעָה וְאֶת-זֶרַע בֵּית אָבִיךָ מִתְּהוֹת זֶקֶן בְּבִיתָךְ : וְתִבְטֹחַ צֶר מֵעוֹן
 37 כָּכָל אֲשֶׁר-יֵשֵׁיב אֶת-יִשְׂרָאֵל וְלֹא-יִהְיֶה זֶקֶן בְּבִיתָךְ כָּל-חַיִּים : וְאִישׁ
 38 לֹא-אֲבִירָת לָךְ מֵעַם מִזְבְּחִי לְכָלֹת אֶת-עֵינָהּ : וְכַאֲדִיב אֶת-נַפְשָׁהּ וְכָל־
 39 מִרְבִּית בֵּיתָךְ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים : וְזֶה-לָּךְ הָאֹת אֲשֶׁר יָבֹא אֶל-שְׁנֵי בְנֵיךָ
 40 אֶל-חֶפְנִי וּפִינָחָם בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם : וְתִקְמַתִּי לִי כִּתְּן נֶאֱמַר
 41 כִּי-אֲשֶׁר בְּלִבִּי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבְנִיתִי לוֹ בֵּית נֶאֱמַר וְתִתְּלָהּ לִפְנֵי-מִשְׁכַּת
 42 כָּל-חַיִּים : וְהִיא כָּל-הַנּוֹתָר בְּבִיתָךְ יָבֹא לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ לְאֶזְרוֹת כִּסֵּי
 43 וּכְפֹרֶת לָחֶם וְאָמַר סִפְחֵנִי נָא אֶל-אֶתֶּת הַתְּנֹנֹת לֵאכֹל פֶּתִילָתָם :
 44 וְהַצֶּעֶר שְׁמוּאֵל מִיִּשְׂרָאֵל אֶת-יְהוָה לִפְנֵי עַל־יְדֵי וְדָבַר יְהוָה הִיא יִקְרָא
 45 בְּיָמִים הָהֵם אֵין חוֹן נִפְרָץ : וְיִהִי בְּיוֹם הַהוּא וְעַל־יָשָׁב בְּמִקְוָמוֹ וְעֵינָיו
 46 הִתְּלוּ בַּהֹת לֹא יוֹכֵר לְרָאוֹת : וְגַר אֱלֹהִים מָרָם יִכְפֹּה וְשְׁמוּאֵל שָׁכַב
 47 בְּהִיבֵל יְהוָה אֲשֶׁר-שָׁם אֶרֶון אֱלֹהִים : וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
 48 הִנֵּנִי : וַיִּרְץ אֶל-עַלְי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִּי-קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא-קָרָאתִי שׁוֹב
 49 שָׁכַב וַיִּקָּה וַיִּשְׁכַּב : וַיִּסָּף יְהוָה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיִּלֶּךְ
 50 אֶל-עַלְי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא-קָרָאתִי בְנִי שָׁכַב :
 51 וְשְׁמוּאֵל מָרָם יָדַע אֶת-יְהוָה וְטָרַם יִגְדֶּה אֵלָיו דְּבַר-יְהוָה : וַיִּסָּף יְהוָה
 52 קְרֹא-שְׁמוּאֵל בְּשְׁלִישִׁית וַיָּקָם וַיִּלֶּךְ אֶל-עַלְי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי כִי קָרָאתָ לִי
 53 וְעֵינָיו ק'

9 וַיִּבֶן עָלַי כִּי יְהוָה קָרָא לְנָעַר : וַיֹּאמֶר עָלַי לְשִׁמּוּאֵל לֵךְ שִׁכְבְּ וְהָיָה
 אִם יִקְרָא אֵלַיָּה וְאִמְרָתָּ דְּכָר יְהוָה כִּי שָׁמַע עֲבָדָהּ וַיִּלְךָ שִׁמּוּאֵל
 10 וַיִּשְׁכַּב בְּמִקְוָמוֹ : וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְּצֵב וַיִּקְרָא בַּפֶּעַם-בַּפֶּעַם שִׁמּוּאֵל
 11 שִׁמּוּאֵל וַיֹּאמֶר שִׁמּוּאֵל דְּכָר כִּי שָׁמַע עֲבָדָהּ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶרְשִׁמּוּאֵל
 הִנֵּה אֲנִי עֹשֶׂה דְּכָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל־שָׁמְעוּ תִּצְלִינָה שְׁתֵּי אָזְנוֹי :
 12 כִּי־הָיָה אֲקִים אֶל־עָלַי אֶת כָּל־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־בֵּיתוֹ הַחֹל וְכֵּה :
 13 וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי־שָׁפַט אֲנִי אֶת־בֵּיתוֹ עַד־עוֹלָם בַּעֲוֹן אֲשֶׁר־יָדַע כִּי־מִקְלָלִים
 14 לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כֵּהָ בָם : וְלִכֵּן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלַי אִם־יִתְּכַפֵּר עֵינִי
 15 בֵּית־עָלַי בְּנִכְח וּבְמִנְחָה עַד־עוֹלָם : וַיִּשְׁכַּב שִׁמּוּאֵל עַד־הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח
 אֶת־דִּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וּשְׁמּוּאֵל יָבֹא מִהַגִּיד אֶת־הַמַּרְאָה אֶל־עָלַי :
 16 וַיִּקְרָא עָלַי אֶת־שִׁמּוּאֵל וַיֹּאמֶר שִׁמּוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי : וַיֹּאמֶר מַה
 הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּר אֵלַיָּה אֶל־נָא תִּכְתֹּד מִמֶּנִּי כֹה יַעֲשֶׂה־לָּךְ אֱלֹהִים
 18 וְכֹה יוֹסִיף אִם־תִּכְתֹּד מִמֶּנִּי דְּכָר מִכָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבַּר אֵלַיָּה : וַיִּגִּד
 לוֹ שִׁמּוּאֵל אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים וְלֹא כִתֹּד מִמֶּנִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה הַטּוֹב
 19 בַּעֲיֵנִי יַעֲשֶׂה : וַיַּגִּדֵּל שִׁמּוּאֵל וַיְהוָה הָיָה עִמּוֹ וְלֹא־הִפִּיל מִכָּל־דְּבָרָיו
 20 אֲרֻצָּה : וַיֵּדַע כָּל־יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד־בָּאָר שִׁבְעַת בִּינְיָמִן שִׁמּוּאֵל לְנָבִיא
 21 לַיהוָה : וַיִּסַּף יְהוָה לְהִרְאֹה בְּשִׁלָּה כִּי־גִלְגָּל יְהוָה אֶל־שִׁמּוּאֵל בְּשָׂרוֹ
 בְּדָבָר יְהוָה :

וַיְהִי דְּבַר־שִׁמּוּאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל לְקִרְיַת פְּלִשְׁתִּים
 2 לְמִלְחָמָה וַיַּחֲנוּ עַל־הָאָבֶן הַעוֹר וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בְּאַפְקִי : וַיַּעֲרֹכוּ פְּלִשְׁתִּים
 לְקִרְיַת יִשְׂרָאֵל וַתִּמָּשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגַף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים וַיָּבֹו
 3 בְּמַעֲרֹכָה בַּשָּׂדֶה כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ : וַיָּבֹא הָעָם אֶרֶץ־מִתְנָה
 וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל קָמָה נִגְפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים נִקְחָה
 אֶלְיֵנוּ מִשְׁלָה אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה וַיָּבֹא בְּקִרְבָּנוּ וַיִּשְׁיַעֲנוּ מִכָּה אִיבֵינוּ :
 4 וַיִּשְׁלַח הָעָם שְׁלָה וַיִּשְׁאוּ מִשָּׁם אֶת אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה צָבָאוֹת יֹשֵׁב
 הַכְּרִבִּים וְשֵׁם שְׁנֵי בְנֵי־עָלַי עִם־אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים חֲפְנִי וּפִינָחָם :
 5 וַיְהִי כִּבּוֹא אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמִּתְנָה וַיִּרְעוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל תְּרוּעָה גְדוֹלָה
 6 וַתְּהִי הָאָרֶץ : וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ מָה קוֹל
 הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמִתְנָה הָעִבְרִים וַיֵּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא
 7 אֶל־הַמִּתְנָה : וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶרֶץ־מִתְנָה
 8 וַיֹּאמְרוּ אוֹי לָנוּ כִּי לֹא הָיְתָה כֹּזֵאת אֶתְמוֹל שְׁלָשָׁם : אוֹי לָנוּ מִי יִצְלֵנוּ
 מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמְּצִיִּים אֶת־מִצְרַיִם
 בַּעֲיֵנוּ ק'

בְּכָל־יָמָהּ בַּמִּדְבָּר : הִתְחַזְקוּ וְהָיוּ לְאֲנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן תַּעֲבֹדוּ לְעֵבֶרִים
 בְּאִשֶּׁר עֲבַדוּ כִכֶּם וְהָיִיתֶם לְאֲנָשִׁים וְנִקְחַתֶּם : וְיִלְחֲמוּ פְּלִשְׁתִּים וַיִּגְּפוּ
 יִשְׂרָאֵל וַיִּגְסוּ אִישׁ לְאֹהֲלָיו וְהָיָה הַחֲפָזָה גְּדוּלָּה מְאֹד וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל
 שְׁלֹשִׁים אָלֶף רִגְלִי : וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקַח וּשְׁנֵי בְנֵי־עֲלִי מָתוּ חֲפָנִי
 וּפִינָחָם : וַיִּרֶץ אִישׁ־בְּנִימָן מִהַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שָׁלֹחַ בַּיּוֹם הַהוּא וּמִדִּי
 קָדְעִים וְאֶדְמָה עַל־רֹאשׁוֹ : וַיָּבֹאוּ וְהָיָה עָלָי יֹשֵׁב עַרְיֵהכֶסֶף יָד דִּרְהָ
 מִצָּפָה כִּי־הָיָה לָבוֹ חֵדֶר עַל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא לְהַגִּיד בְּעִיר
 וְהַזֶּקֶק כָּל־הָעִיר : וַיִּשְׁמַע עָלָי אֶת־קוֹל הַצִּעָקָה וַיֹּאמֶר מֶה קוֹל הַחֲמוֹן
 הַזֶּה וְהָאִישׁ כִּחֵד וַיָּבֹא וַיַּגִּיד לַעֲלִי : וְעָלִי בִן־תְּשָׁעִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנָה
 וַעֲיָנָיו קָמָה וְלֹא יָכוֹל לִרְאוֹת : וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־עָלִי אָנֹכִי הַבָּא מִן־
 הַמַּעֲרָכָה וְאֲנִי מִן־הַמַּעֲרָכָה נִסְתִּי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר מֶה־הָיָה הַדָּבָר בְּנִי : וַיַּעַן
 הַמַּבְשֵׁר וַיֹּאמֶר נָם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְּלִשְׁתִּים וְגַם מִגֶּפֶה גְּדוּלָּה הִיָּתָה
 בָּעָם וְגַם־שְׁנֵי בְנֵיךָ מָתוּ חֲפָנִי וּפִינָחָם וַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים נִלְקַחָה : וַיְהִי
 כְּהִזְכִּירוֹ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּפֹּל מֵעַרְיֵהכֶסֶף אֶת־רַגְלֵי בַעַד יָד
 הַשֹּׁעַר וַתִּשָּׁבֶר מִפְּרָקָתוֹ וַיָּמָת כִּירְזָקוֹ הָאִישׁ וַיִּכְבֵּד וְהוּא שָׁפַט אֶת־
 יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה : וּבִלְתּוֹ אֶשְׁת־פִּינָחָם הָרָה לָלֶת וַתִּשְׁמַע אֶת־
 הַשְּׂמוּעָה אֶל־הַלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיָּמָת חֲמִיה וְאִישָׁהּ וַתִּבְרַע וַתִּלְד
 כִּי־נָהַפְּכוּ עָלֶיהָ צָרָהּ : וַיָּגַעַת מוֹתָהּ וַתִּבְרַנָּה הַנְּצֻכּוֹת עָלֶיהָ אֶל־
 הַיָּרְדָּאִי כִּי־בֶן יִלְדָּתָּהּ וְלֹא עָנְתָהּ וְלֹא שָׁתָה לָבָה : וַתִּקְרָא לְנֶעֱר אִי־
 כְּבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֶל־הַלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶל־חֲמִיהָ
 וְאִישָׁהּ : וַתֹּאמֶר גָּלָה כְּבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים :

IV (שמואל א' מסימן ח' עד סוף י"א , וסימן ט"ו וי"ז)

וַיְהִי בְּאִשֶּׁר זָקֵן שְׁמוּאֵל וַיֵּשֶׁם אֶת־בְּנָיו שְׁפָטִים לְיִשְׂרָאֵל : וַיְהִי
 שָׁם־בְּנֵי הַכְּבוֹד וַיֹּאֲלֵ וְשָׁם מִשְׁנֵהוּ אֲבִיָּה שְׁפָטִים בְּבֹאֵר שָׁבַע : וְלֹא־
 הָלְכוּ בְּנָיו בְּדַרְכּוֹ וַיִּמְּנוּ אֹתָרִי הַבָּצֵעַ וַיִּקְחוּ־שֹׁתֵר וַיִּמְּנוּ מִשְׁפָּט :
 וַתִּתְּקֹבְצוּ כָּל זָקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־שְׁמוּאֵל הַרְמָתָה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
 הִנֵּה אַתָּה זָקֵנָה וְנִבְיָה לֹא הָלַכְנוּ בְּדַרְכְּךָ עִתָּה שִׁימָה־לָּנוּ מֶלֶךְ
 לְשִׁפְטָנוּ כְּכָל הַגּוֹיִם : וַיֹּרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי שְׁמוּאֵל בְּאִשֶּׁר אָמְרוּ תִּטֶּה
 לָנוּ מֶלֶךְ לְשִׁפְטָנוּ וַיִּתְּפֹלל שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה :
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל שִׁמַּע בְּקוֹל הָעָם לְכָר אֲשֶׁר־יֹאמְרוּ אֵלָיָהּ
 יָד ט' בִּדְרָכֵיו ק'

8 כִּי לֹא אֶתְּךָ מָאֵסוּ כִּי־אֵתִי מָאֵסוּ מִמֶּלֶךְ עֲרִיכָם : כְּכֹל־הַמַּעֲשִׂים
 אֲשֶׁר־עָשׂוּ מִיּוֹם הַעֲלֵיתִי אוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַיּוֹם הַזֶּה וַיַּעֲזֹבוּ וַיַּעֲבְדוּ
 9 אֱלֹהִים אֲחֵרִים בְּן הַמָּה עֲשִׂים גַּם־כֶּךָ : וְעַתָּה שָׁמַע בְּקוֹלָם אֲךָ כִּי־
 הֵעַד תַּעֲדִיד בָּהֶם וְהַנִּדָּת לָהֶם מִשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם :
 10 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־דְּבָרֵי יְהוָה אֶל־הָעָם הַשְׂאֵלִים מֵאִתּוֹ מֶלֶךְ :
 11 וַיֹּאמֶר זֶה יְהוָה מִשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם אֶת־בְּנֵיכֶם יָקוֹחַ
 12 וְשֵׁם לוֹ בְּמִרְכַּבְתּוֹ וּבְפָרָשָׁיו וְרָצוּ לִפְנֵי מִרְכַּבְתּוֹ : וְלָשׁוֹם לוֹ שָׂרֵי
 אֲלָפִים וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְלַחֲרָשׁ חֲרִישׁוֹ וְלַקָּצֵר קָצִירוֹ וְלַעֲשׂוֹת כָּל־מִלְחָמָתּוֹ
 13 וְכָל־רֶכֶבּוֹ : וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם יָקוֹחַ לְרִקְנֹת וְלַמִּבְחֹת וְלַאֲפוֹת : וְאֶת־
 14 שְׂרוֹתֵיכֶם וְאֶת־פְּרָמִיכֶם וְיוֹתֵיכֶם הַטּוֹבִים יָקוֹחַ וְנָתַן לַעֲבָדָיו : וְזָרְעֵיכֶם
 15 וּבְרִמֵּיכֶם יַעֲשֶׂר וְנָתַן לַסֹּרִסִּיו וְלַעֲבָדָיו : וְאֶת־שְׂפָחוֹתֵיכֶם
 17 וְאֶת־בְּחוֹרֵיכֶם הַטּוֹבִים וְאֶת־חֲמוֹרֵיכֶם יָקוֹחַ וַעֲשֶׂה לְמִלְאכָתּוֹ : צֹאנְכֶם
 18 יַעֲשֶׂר וְאֹתָם תִּהְיוּ לָוִי קַעֲבָדִים : וְזַעֲקָתָם בַּיּוֹם הַהוּא מִלִּפְנֵי מֶלֶכְכֶם
 19 אֲשֶׁר בְּחִרְתָּם לָכֶם וְלֹא־יִשְׁעֶנָּה יְהוָה אִתְּכֶם בַּיּוֹם הַהוּא : וַיִּמָּאֲנוּ הָעָם
 20 לְשָׁמַע בְּקוֹל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמְרוּ לֹא כִּי אִם־מֶלֶךְ יְהוָה עָלֵינוּ : וַהֲיִינוּ
 גַּם־אֲנֹחְנוּ כְּכָל־הַגּוֹיִם וְשָׁפְטֵנוּ מִלִּפְנֵי וַיֵּצֵא לִפְנֵינוּ וְנִרְחַם אֶת־מִלְחָמָתָנוּ :
 21 וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֵת כָּל־דְּבָרֵי הָעָם וַיַּדְבֵּרֵם בְּאָזְנוֹ יְהוָה : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 22 אֲרִישְׁמוּאֵל שָׁמַע בְּקוֹלָם וְהַמְלִכְתָּ לָהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־אֲנָשֵׁי
 יִשְׂרָאֵל לָכוּ אִישׁ לְעִירוֹ :

ט וַיְהִי־אִישׁ מִבְּנֵי־מִין וְשָׁמוֹ קִישׁ בֶּן־אֲבִיָּאל בֶּן־צִרוֹר בֶּן־כְּבוֹרֶת בֶּן־
 2 אֲפִיחַ בֶּן־אִישׁ יִמִּיגַ גִּבּוֹר חֲדָד : וְלֹד־הֵיחָה בֶּן וְשָׁמוֹ שְׂאוּל בְּחוֹר וְשׁוֹב
 וְאִין אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל טוֹב מִמֶּנּוּ מִשְׁכָּמוֹ וּמַעֲלָה גְבוּהַ מִכָּל־הָעָם :
 3 וְהַתְּאֲבָרְנָה הָאֵתְנֹת לְקִישׁ אָבִי שְׂאוּל וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל־שְׂאוּל בְּנוֹ קַח־
 4 גֵּזָא אֶתְּךָ אֶת־דָּאחַד מִהַנְּעָרִים וְקוּם לָךְ בִּקֵּשׁ אֶת־הָאֵתְנֹת : וַיַּעֲבֹר
 בְּהַר־אֲפְרַיִם וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ־שֵׁלֶשָׁה וְלֹא מָצָאוּ וַיַּעֲבְרוּ בְּאֶרֶץ־שִׁעְרִים
 5 וְאִין וַיַּעֲבֹר בְּאֶרֶץ־יִמִּינִי וְלֹא מָצָאוּ : הַמָּה בָּאוּ בְּאֶרֶץ צוֹף וְשְׂאוּל
 אָמַר לָנֶעֱרוּ אֲשֶׁר־עָמּוּ לָכֶה וְנִשְׁוֹבָה פֹּה־יִחַדְד אָבִי מִן־הָאֵתְנֹת וְרָאג לָנוּ :
 6 וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה־גֵזָא אִישׁ־אֱלֹהִים בְּעִיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נִכְבָּד כָּל אֲשֶׁר־
 יִדְבָּר בָּא יָבֹא עִתָּה נִלְכֶה שָׁם אוֹלִי יִגִּיד לָנוּ אֶת־דְּרָכָנוּ אֲשֶׁר־הִלְכָנוּ
 7 עֲרִיכָה : וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לָנֶעֱרוּ וְהִנֵּה נִלְךָ וְמַה־נִּבְיָא לְאִישׁ כִּי הִלְחָם
 8 אִיִּל מִכָּלֵינוּ וְהַשׁוֹרֶה אֶין־לִהְבִּיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מַה אֵתְנוּ : וַיִּסָּף
 הַנֶּעֱר לַעֲנוֹת אֶת־שְׂאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְּיָדִי רִבַּע שָׁקֶל בָּסָף וְנִתְּתִי

לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִנֵּי לָנוּ אֶת־דִּרְכָּנוּ : לִפְנֵים | בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר הָאִישׁ⁹
 בְּרַכְתּוֹ לְדָרוֹשׁ אֱלֹהִים לָבוֹ וְנִלְכָּה עַד־הָרָאָה כִּי לִנְבִיא הַיּוֹם יִקְרָא
 לִפְנֵים הָרָאָה : וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבַרְךָ לָכֵן | וְנִרְכָּה וְיִלְכוּ אֵל־¹⁰
 הָעִיר אֲשֶׁר־שָׁם אִישׁ הָאֱלֹהִים : הִמָּה עֲלִים בְּמַעְלַת הָעִיר וְהִמָּה¹¹
 מִצְאוֹ נְעוּרוֹת יִצְאוֹת לְשֹׂאֵב מַיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן הֵיזֵשׁ בֵּית הָרָאָה : וְהַעֲנִינָה¹²
 אוֹתָם וְתֹאמְרֵנָה יֵשׁ הִנֵּה רִפְנִיָּה מֵחֵד | עָתָה כִּי הַיּוֹם בָּא לְעִיר כִּי
 זָבַח הַיּוֹם לָעַם בְּבִמְהָ : כִּכְאֵפֶם הָעִיר בֶּן תִּמְצָאוֹן אֹתוֹ בְּמִדָּם יַעֲלֶה¹³
 הַבְּמִתָּה לֶאֱכֹל כִּי לֹא־יֵאבֵד הָעַם עַד־בָּאוּ בִּידְהוּא יִבְרַךְ הַזָּבַח אַחֲרֵי־
 כֵּן וַיֹּאכְלוּ הַקָּרָאִים וְעָתָה עָלֵי כִּי־אֹתוֹ כֹּה־יּוֹם תִּמְצָאוֹן אֹתוֹ : וַיַּעֲזְבוּ¹⁴
 הָעִיר הִמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְהִנֵּה שְׂמוּאֵל יֵצֵא לִקְרֹאתָם לַעֲלוֹת
 הַבִּמְהָ : וַיְהִי גַלְיָה אֶת־אֲזֹנוֹ שְׂמוּאֵל יוֹם אֶחָד לִפְנֵי בּוֹא־שְׂאוֹל דֹּאמַר¹⁵
 בָּעֵת | מִחֵד אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ בְּנִימֵן וּמִשְׁחָתוֹ נִגְנִיד עַד־¹⁶
 עָמִי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ אֶת־עָמִי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִי אֶת־עָמִי כִּי
 בָּאָה צָעֲקוֹתוֹ אֵלַי : וּשְׂמוּאֵל רָאָה אֶת־שְׂאוֹל וַיְהִי עָנְדוֹ הִנֵּה הָאִישׁ¹⁷
 אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה יַעֲזֹר בְּעָמִי : וַיֵּגֶשׁ שְׂאוֹל אֶת־שְׂמוּאֵל בְּתוֹךְ¹⁸
 הַשָּׂעַר וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָא לִי אֵי זֶה בֵּית הָרָאָה : וַיַּעַן שְׂמוּאֵל אֶת־¹⁹
 שְׂאוֹל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָרָאָה עֲדָה לִפְנֵי הַבִּמְהָ וַאֲבִלְתֶּם עָמִי הַיּוֹם
 וְשִׁלַּחְתִּיךָ בַּבֶּקֶר וְכָל אֲשֶׁר בְּלִבְכֶּךָ אֲנִיד לָךְ : וְלֹאֲתָנוֹת הָאֲבִדוֹת לָךְ²⁰
 הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אֶל־תֵּשֶׁם אֶת־לִבְךָ לָחֵם כִּי נִמְצְאוּ וְלִמִּי בְּלִחְמִית
 יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא לָךְ וּלְכָל בֵּית אָבִיךָ : וַיַּעַן שְׂאוֹל וַיֹּאמֶר הֲלוֹא בְּן־יִמִּינִי²¹
 אָנֹכִי מִקָּמְנִי שְׂבָמִי יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁפַּחְתִּי הִצְעֵרָה מִכָּל־מִשְׁפָּחוֹת שְׂבָמִי
 בְּנִימֵן וְלִמָּה דִּבַּרְתָּ אֵלַי בְּדִבַּר הַזֶּה : וַיִּקַּח שְׂמוּאֵל אֶת־שְׂאוֹל וְאֶת־²²
 נַעֲרוֹ וַיְבִיאוּם לְשִׁכְתָּה וַיִּתֵּן לָחֵם מִקּוֹם בְּרֹאשׁ הַקָּרוֹאִים וְהִמָּה כֶּשֶׁל־שֶׁם
 אִישׁ : וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל לַטֹּבַח תֵּנָה אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ אֲשֶׁר²³
 אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ עֲשֵׂים אֹתָהּ עַכְשָׁן : וַיִּרְם הַטֹּבַח אֶת־הַשּׁוֹק וְהָעֲרִיָּה²⁴
 וַיֵּשֶׁם | לִפְנֵי שְׂאוֹל וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַנֶּשֶׂאֶר שְׁנֵים־לָפְנֵיךָ אֲכָלִי וַיֹּאבֵד שְׂאוֹל
 עִם־שְׂמוּאֵל בַּיּוֹם הַהוּא : וַיִּרְדּוּ מִהַבְּמָה הָעִיר וַיְדַבֵּר עִם־שְׂאוֹל עַל־²⁵
 הַגָּן : וַיִּשְׁכְּמוּ וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר וַיִּקְרָא שְׂמוּאֵל אֶל־שְׂאוֹל הַגָּן דֹּאמַר²⁶
 קוּמָה וְאֲשַׁלַּחְךָ | וַיָּקָם שְׂאוֹל וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׂמוּאֵל הַחֲצִיצָה : הִמָּה²⁷
 יוֹרְדִים בְּקִצָּה הָעִיר וּשְׂמוּאֵל אָמַר אֶל־שְׂאוֹל אָמַר לְנַעַר וַיַּעֲבֹר רִפְנִינִי
 וַיַּעֲבֹר וְאֵתָה עֹמֵד בַּיּוֹם וְאֲשַׁמְעֶךָ אֶת־דִּבְרֵי אֱלֹהִים :
 וַיִּקַּח שְׂמוּאֵל אֶת־כֶּסֶף הַשֶּׁמֶן וַיִּצָּק עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשְׁקְחוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא י

- 2 כִּי־מִשְׁחָהּ יְהוָה עַל־נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד : בְּלִכְתָּהּ הַיּוֹם מִעַמְּדִי וּמִצֵּאתִי שְׁנֵי
אֲנָשִׁים עִם־קְבוּרַת רַחֵל בְּגִבּוֹל בְּנִימָן בְּצִלְצְהָ* וַאֲמָרוּ אֵלֶיהָ נִמְצְאוּ
הָאֲתָנוֹת אֲשֶׁר הִלַּכְתָּ לְבַקֵּשׁ וְהִנֵּה נִמָּשׁ אֲבִיָּה אֶת־דִּבְרֵי הָאֲתָנוֹת וְהָאֵל
לָכֶם לֵאמֹר מָה אַעֲשֶׂה רַבֵּנִי : וַחֲלַפְתָּ מִשָּׁם וְהִרְאָה וּבֹאת עַד־אֵילָן
תְּבוֹר וּמִצֵּאוֹהָ שָׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים עֲלִים אֶרֶץ־הָאֱלֹהִים בֵּית־אֵל אֶחָד
נִשְׂאָא שְׁלֹשָׁה גִדִּים וְאֶחָד נִשְׂאָא שְׁלֹשֶׁת כִּכְרוֹת לָחֶם וְאֶחָד נִשְׂאָא גִבְלִי
4 5 יָיִן : וַשֹּׂאֲרוּ לָהּ לְשָׁלוֹם וַנִּחְנוּ לָהּ שְׁתֵּי־לָחֶם וּלְקַחְתָּ מִיָּדָם : אַחֵר כֵּן
תָּבוֹא אֶל־גִּבְעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־שָׁם נִצְבִי פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי כִּבְאֹהֶךָ שָׁם
הָעִיר וּפָגַעְתָּ תְּחִלָּה בְּגֵבָאִים יָרִידִים מִהַבֶּמָּה וּלְפָנֶיהֶם גִּבְלִי וְתָף וַחֲלוּד
6 וּכְבוֹר וְהָמָּה מִתְּנַבְּאִים : וַיִּצְלַחַּה עֲלֶיהָ רוּחַ יְהוָה וַתִּתְּנַבֵּית עִמָּם וַנִּהְפַּכְתָּ
7 לְאִישׁ אַחֵר : וְהִנֵּה כִּי תִבְאִינָה הָאֲתָנוֹת הָאֵלֶּה לָּהּ עֲשֶׂה לָּהּ אֲשֶׁר־תִּמְצָא
8 וְהִנֵּה כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ : וַיִּרְדָּתָּ לְפָנֶיךָ הַגִּלְגָּל וְהִנֵּה אֲנִכִּי יֶהֱדֵי אֵלֶיהָ דְּהַעֲלוֹת
עֲלוֹת לִזְבֹּחַ וּזְבַח שְׁלָמִים שִׁבְעַת יָמִים תִּוָּחַל עַד־בֹּאֲנִי אֵלֶיהָ וְהוֹדַעְתִּי
9 לָּהּ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה : וְהִנֵּה כִּהְפַנְתוּ שִׁכְמוֹ לָכֶת מֵעַם שְׂמוּאֵל וַיִּהְיֶה־
לוֹ אֱלֹהִים לֵב אַחֵר וַיָּבֹאוּ פְּלִי־הָאֲתָנוֹת הָאֵלֶּה בַּיּוֹם הַהוּא :
- 10 וַיָּבֹאוּ שָׁם הַגִּבְעָתָה וְהִנֵּה הַבְּלִי־גֵבָאִים לִקְרֹאתוֹ וַתַּצְלַח עִרְוֵי רוּחַ
11 אֱלֹהִים וַיִּתְּנַבֵּא בְּתוֹכָם : וַיְהִי פְּלִי־וִידְעוּ מֵאֲתָמוֹל שְׁלֹשָׁם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה
עִם־גֵּבָאִים גִּבְאָ וַיֹּאמֶר הָעָם אִישׁ אֶרֶדְעֵהוּ מִה־זֶּה הֵיךְ לְכֹן־קִישׁ הַגֵּם
12 שְׂאוֹל בְּנִבְיָאִים : וַיַּעַן אִישׁ מִשָּׁם וַיֹּאמֶר וּמִי אֲבִיהֶם עַל־כֵּן הֵיחָה
13 לְמִשְׁלַח הַגֵּם שְׂאוֹל בְּנִבְיָאִים : וַיְכַל מִהַתְּנַבּוֹת וַיָּבֹא הַבֶּמָּה : וַיֹּאמֶר
14 דוֹד שְׂאוֹל אֵלָיו וְאֶל־נִיעְרוֹ אֵן הִלַּכְתֶּם וַיֹּאמֶר לְבַקֵּשׁ אֶת־הָאֲתָנוֹת וַנִּרְאָה
15 כִּי־אֵין וַנִּבֵּא אֶל־שְׂמוּאֵל : וַיֹּאמֶר דוֹד שְׂאוֹל הַגִּידָה־נָא לִּי מִה־אֹמֶר
16 לָכֶם שְׂמוּאֵל : וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֵל דוֹדוֹ הַגִּיד הַגִּיד לָנוּ כִּי נִמְצְאוּ הָאֲתָנוֹת
17 וְאֶת־דִּבְרֵי הַמְּלוּכָה לֹא־הִגִּיד לוֹ אֲשֶׁר אָמַר שְׂמוּאֵל : וַיַּצְעַק שְׂמוּאֵל
18 אֶת־הָעָם אֶל־יְהוָה הַמַּצְפָּה : וַיֹּאמֶר ו אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר יְהוָה
אֵלֵהֶי יִשְׂרָאֵל אֲנִכִּי הָעֵלִיתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם וְאֶצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד
19 מִצְרָיִם וּמִיַּד כָּל־הַמְּמַלְכוֹת הַלְּחָצִים אֶתְכֶם : וְאַתֶּם הַיּוֹם מֵאִסְתֶּם אֶת־
אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוּא מוֹשִׁיעַ לָכֶם מִכָּל־רָעוּתֵיכֶם וְצָרְתֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ לוֹ
כִּי־מֶלֶךְ תִּשָּׂם עָלֵינוּ וְעַתָּה הִתִּיצְבוּ לִפְנֵי יְהוָה לְשִׁבְטֵיכֶם וּלְאֶפְרַיִם :
20 וַיִּקְרַב שְׂמוּאֵל אֶת כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכֹּד שִׁבְטֵי בְנִימָן : וַיִּקְרַב אֶת־
21 שִׁבְטֵי בְנִימָן לְמִשְׁפַּחָתוֹ וַתִּלְכֹּד מִשְׁפַּחַת הַמַּמְרִי וַיִּקְכֹּד שְׂאוֹל בֶּן־קִישׁ
22 וַיִּבְקֹשׁוּהוּ וְלֹא נִמְצָא : וַיִּשְׂאֲרוּ־עוֹד בַּיהוָה הִבָּא עוֹד הָלֵם אִישׁ
יִתִּיר * לְמַשׁ פֶּרְתִּיֹן כ'

וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה הוּא נִתְּבֵא אֶל־הַכֹּלִים : וַיִּרְצוּ וַיִּקְחֻהוּ מִשָּׁם 23
וַיִּתְּצֵב בַּתּוֹךְ הָעָם וַיִּגְבֹּה מִכָּל־הָעָם מִשְׁכְּבוֹ וּמַעַקְדָּה : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל 24
אֶל־כָּל־הָעָם הִרְאִיתֶם אֲשֶׁר בָּחַרְבוּ יְהוָה בִּי אֵין כְּמֹדוֹ בְּכָל־הָעָם
וַיִּרְעוּ כָּרִהָעָם וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ : וַיִּדְבֹּר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אֵת מִשְׁפָּט 25
הַמֶּלֶכְה וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר וַיִּנַּח לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַח שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־חֲעָם
אִישׁ לְבֵיתוֹ : וְגַם־שְׂאוֹל הִלָּךְ לְבֵיתוֹ וַיִּבְעֵתָהּ וַיִּלְכּוּ עִמּוֹ הַחִיל אֲשֶׁר־ 26
נָגַע אֲלֹהִים בָּדָבָם : וּבָנֵי בִלְעַל אָמְרוּ מַה־יִּשְׁעֵנוּ נָה וַיִּבְּהוּ וְלֹא־ 27
הִבְיָאוּ לוֹ מִנְחָה וַיְהִי כַּמִּדְרִישׁ :

וַיַּעַל נָחָשׁ הָעִמּוֹנִי וַיַּחֲזֵן עַל־יָבִישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמְרוּ כְּדֹאֲנָשִׁי יָבִישׁ אֶל־ 28
נָחָשׁ כִּרְתִּילָנוּ בְּרִית וַנַּעֲבֹדָךְ : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נָחָשׁ הָעִמּוֹנִי בּוֹאֵת 29
אֲכָרוֹת לָכֶם בְּנִקּוֹר לָכֶם כְּדִיעִין יָמִין וְשִׁמְתִּיה חֲרָפָה עַד־כָּל־יִשְׂרָאֵל :
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זָקְנִי יָבִישׁ חֲרָף לָנוּ שִׁבְעַת יָמִים וְנִשְׁדָּחָה מַלְאָכִים בְּכָל־ 30
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְאִם־אֵין מוֹשִׁיעַ אֲתָנוּ וַיִּצָּאֵנוּ אֵלָיְךָ : וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים 31
וַיִּבְעֵת שְׂאוֹל וַיִּדְבְּרוּ הַדְּבָרִים בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׁאוּ כָל־הָעָם אֶת־יְקוֹלָם
וַיִּבְכוּ : וְהִנֵּה שְׂאוֹל בָּא אַחֲרָי הַבֶּקֶר מִן־הַשָּׂדֶה וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל מַה־ 32
לָעָם כִּי יָבֹאוּ וַיִּסְפְּדוּ אֶת־דְּבָרֵי אָנָּשִׁי יָבִישׁ : וַתִּצְרַח רוּחַ־אֲלֹהִים 33
עַל שְׂאוֹל בְּשִׁמְעוֹ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיַּחַר אָפוֹ מְאֹד : וַיִּקַּח צֶמֶד 34
בֶּקֶר וַיִּגְתִּחוּ וַיִּשְׁלַח בְּכָר־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל בֵּין הַמַּלְאָכִים : לֹא־מָדָּ אֲשֶׁר־
אֵינָנו יָצָא אַחֲרָי שְׂאוֹל וְאַחֲרֵי שְׁמוּאֵל כֹּה יַעֲשֶׂה לְבָקְרוֹ וַיִּפֹּל פָּחַד־ 35
יְהוָה עַל־הָעָם וַיִּצָּאוּ כָאִישׁ אֶחָד : וַיִּפְקְדֵם בְּבֹגֶן וַיַּחֲזִי בְּנִי־יִשְׂרָאֵל 36
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אָלֶף : וַיֹּאמְרוּ לַמַּלְאָכִים הַבָּאִים 37
כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ יָבִישׁ גִּלְעָד מִחֵר תִּהְיֶה־לָכֶם תְּשׁוּעָה בְּחַם הַשָּׁמַיִשׁ
וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים וַיִּגִּידוּ לְאָנָּשֵׁי יָבִישׁ וַיִּשְׁמְחוּ : וַיֹּאמְרוּ אָנָּשִׁי יָבִישׁ 38
מִחֵר נִצָּא אֵלֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם : וַיְהִי מִמַּחֲרַת 39
וַיָּשֶׁם שְׁמוֹר אֶת־הָעָם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים וַיָּבֹאוּ בַּתּוֹךְ־הַמַּחֲנֶה בְּאַשְׁמֹרֶת
הַבֶּקֶר וַיָּכּוּ אֶת־עַמּוֹן עַד־חַם הַיּוֹם וַיְהִי הַנִּשְׁאָרִים וַיִּפְּצוּ וְלֹא־נִשְׁאָרוּ 40
בָּם שְׁנַיִם יָחִד : וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל מִי הָאִמֵּר שְׂאוֹל יִמְלֹךְ עָלֵינוּ 41
תָּנוּ הָאָנָּשִׁים וּגְמִיתֶם : וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל לֹא־יוֹמֵת אִישׁ בַּיּוֹם הַזֶּה כִּי הַיּוֹם 42
עָשָׂה־יְהוָה תְּשׁוּעָה בְּיִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם לָכוּ וְנִלְכָּה 43
הַגִּלְגָּל וְנַחֲדָשׁ שָׁם הַמְּלוּכָה : וַיִּלְכּוּ כָּרִהָעָם הַגִּלְגָּל וַיִּמְלְכוּ שָׁם אֶת־ 44
שְׂאוֹל לִפְנֵי יְהוָה בַּגִּלְגָּל וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם זִבְחִים שְׁלָמִים לִפְנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַח 45
שָׁם שְׂאוֹל וְכָל־אָנָּשֵׁי יִשְׂרָאֵל עַד מְאֹד :

כשמעו ק' כחם ק'

- וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוּל אֲתִי שְׁלַח יְהוָה רְמִשָּׁחָה לְמִלְחָה עַד־עַמּוֹ עַד־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע דְּקוֹל דְּבַר יְהוָה :
- כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פָּקֹדֶתִי אֶת אֲשֶׁר־עִשָּׂה עִמָּךְ לְיִשְׂרָאֵל
- אֲשֶׁר־שָׁם לוֹ בְּדֶרֶךְ בַּעֲלָתוֹ מִמְצָרִים : עַתָּה לָךְ וְהִבִּיתָה אֶת־עַמְּלֶךְ וְהִתְרַמְּתָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלֹא תִחַמַּד עָלָיו וְהִמָּתָה מֵאִישׁ עַד־אִשָּׁה
- מְעוֹלָל וְעַד־יוֹנֵק מִשׁוֹר וְעַד־זֶשֶׁה מִנֶּמֶל וְעַד־חֲמוֹר : וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל אֶת־הָעָם וַיִּפְקְדֵם בְּטַלָּאִים מֵאֲתִים אֶלֶף רִנְלִי וַעֲשֹׂרֹת אֲלָפִים אֶת־אִישׁ
- וְהַיְוָדָה : וַיָּבֹא שְׂאוּל עַד־עִיר עַמְלֶךְ וַיִּרֶב בְּנָחַל : וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־הַקִּינִי לָכוּ סֵרוּ רִדּוֹ מִתּוֹךְ עַמְלֶכִי פֶן־אֶסְפָּף עִמּוֹ וְאַתָּה עֲשִׂיתָה חֲסֹד
- עִם־כָּל־כְּנִי יִשְׂרָאֵל בַּעֲלוֹתָם מִמְצָרִים וַיִּסַּר קִינִי מִתּוֹךְ עַמְלֶךְ : וַיָּדַע שְׂאוּל אֶת־עַמְלֶכֶךְ מִחֲיוֹנָה בּוֹאָה שׁוֹר אֲשֶׁר עַל־פָּנָי מִצָּרִים : וַיִּתְּפֶשׂ אֶת־אֹנֶג מִלְּפִי עַמְלֶכֶךְ חַי וְאֶת־כִּרְיָהֶם הַחַיִּים לִפְי־חֶרֶב : וַיַּחֲמַד שְׂאוּל וְהָעָם עַל־אֹנֶג וְעַל־מִיטֵב הַצֹּאן וְהַבָּקָר וְהַמִּשְׁנִים וְעַד־הַכְּרִים וְעַל־כָּל־הַטּוֹב וְלֹא אָבוּ הַחַיִּים וְכִדְהִמְלֹאכָה נִמְכְּרוּ וַנִּגְמַם אֹתָהּ הַחַיִּים :
- וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל שְׁמוּאֵל לֵאמֹר : נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שְׂאוּל לְמִלְחָה כִּי־שָׁב מֵאַחֲרִי וְאֶת־דְּבָרִי לֹא הָקִים וַיִּתֵּן לְשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל־יְהוָה כִּרְהִלִּילָה : וַיִּשְׁכַּם שְׁמוּאֵל לִקְרֹאת שְׂאוּל בַּבֶּקֶר וַיָּגֵד לְשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שְׂאוּל הַכְּרַמְלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיִּסַּב וַיַּעֲבֹר וַיִּרְדַּ הַגִּלְגָל :
- וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שְׂאוּל בְּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה הַקִּימְתִּי אֶת־דְּבַר יְהוָה : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וְכֹה קוֹדֵד־הַצֹּאן הִנֵּה בְּאֻזִּי וְקוֹל הַבָּקָר אֲשֶׁר אֲנִי שְׁמַע : וַיֹּאמֶר שְׂאוּל מֵעַמְלֶכִי הַבִּיאֹם אֲשֶׁר חָמַל הָעָם עַל־מִיטֵב הַצֹּאן וְהַבָּקָר לִמְעַן וְכֹה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאֶת־חַיֹּתֶיךָ הַחֲרַמְנוּ :
- וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוּל הֲרָף וְאֶגִּידָה לָּךְ אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי הַלֵּילָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ דִּבֶּר : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם־קָמָן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שְׁבָטִי יִשְׂרָאֵל אַתָּה וַיִּמְשַׁחֶה יְהוָה לְמִלְחָה עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַחֶה יְהוָה בְּדֶרֶךְ וַיֹּאמֶר לָךְ וְהִתְרַמְּתָה אֶת־הַחֲטָאִים אֶת־עַמְלֶכֶךְ וְנִלְחַמְתָּ בוֹ עַד־כְּלוֹתָם אֹתָם : וְכֹפֶה לֹא־שְׁמַעַת בָּקוֹר יְהוָה וְתַעֲמֹ אֶל־הַשָּׁלָל
- וְתַעֲשֵׂה הֲרַע בְּעֵינֵי יְהוָה : וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר שְׁמַעְתִּי בָּקוֹר יְהוָה וְאַלֶּיךָ שָׁלַחְתָּנִי יְהוָה וְאָבִיא אֶת־אֹנֶג מִלְּפִי מִלְחָה וְאֶת־עַמְלֶכֶךְ הַחֲרַמְתִּי : וַיִּקַּח הָעָם מִהַשָּׁלָל צֹאן וּבָקָר רֹאשִׁית הַחֲרָם לְזִבְחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּגִלְגָל : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַחֲפִץ לַיהוָה בַּעֲלוֹת וּבְחִים בְּשִׁמְעַת בָּקוֹר יְהוָה הִנֵּה שְׁמַע מִזִּבְחַ טוֹב דְּהַקְשִׁיב מִחֶלֶב אֵילִים : כִּי

חֲפָצֶיכֶם כְּרִי וְאֵן וְתַרְפִּים הַפֶּצֶר לְעַן מֵאֲסֶה אֶת־דְּבַר יְהוָה
וַיִּמְאַסֶּה מִמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶל־שְׂמוּאֵל הַמָּאֲתִי כִּי־עָבַרְתִּי אֶת־
פִּי־יְהוָה וְאֶת־דְּבָרָיו כִּי יִרְאֵתִי אֶת־הָעַם וְאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם : וְעַתָּה זֶה
נָא אֶת־חֲפָאֲתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֶשְׁתַּחֲוֶה לַיהוָה :

וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל־שְׂאוּל לֹא אֲשׁוּב עִמָּךְ כִּי מֵאֲסֶה אֶת־דְּבַר
יְהוָה וַיִּמְאַסֶּה יְהוָה מִהָיוֹת מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיִּסַּב שְׂמוּאֵל לְלֶכֶת וַיַּחֲזֹק
בְּגָבָהּ כַּעֲשֵׂיוֹ וַיִּקְרַע :

וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂמוּאֵל מַדּוּעַ יְהוָה אֶת־מַמְלָכוֹת יִשְׂרָאֵל מֵעַלֶיךָ הַיּוֹם
וְנִתְּנָה לְרַעְיָהּ הַטּוֹב מִמָּךְ : וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא

אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם : וַיֹּאמֶר הַמָּאֲתִי עַתָּה בְּבִרְגִי נָא נִגְד־וְקִנִּי עִמִּי

וְנִגְד־יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב עִמִּי וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ : וַיֵּשֶׁב שְׂמוּאֵל

אֶתְרֵי שְׂאוּל וַיִּשְׁתַּחוּ שְׂאוּל לַיהוָה : וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל הִגִּישׁוּ אֵלַי אֶת־

אֶגְגַּ מֶלֶךְ עֹמֶלֶק וַיִּלָּךְ אֵלָיו אֶגְגַּ מַּעֲדַנָּת וַיֹּאמֶר אֶגְגַּ אֲבִן סֵר מִד־

הַמּוֹת : וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל כַּאֲשֶׁר שִׁכְרָה נָשִׁים תִּרְבֶּךָ כֹּן־תִּשְׁכַּל מַעֲשִׂים

אִמָּךְ וַיִּשְׁפָּה שְׂמוּאֵל אֶת־אֶגְגַּ לִפְנֵי יְהוָה בְּגִלְגָל : וַיִּלָּךְ שְׂמוּאֵל

הַרְמָתָה וּשְׂאוּל עָקָה אֶל־בֵּיתוֹ גִּבְעַת שְׂאוּל : וְלֹא־יָסַף שְׂמוּאֵל לִרְאוֹת

אֶת־שְׂאוּל עַד־יוֹם מוֹתוֹ כִּי־הִתְאַבֵּל שְׂמוּאֵל אֶל־שְׂאוּל וַיהוָה נָחָם כִּי־

הִמְלִיךְ אֶת־שְׂאוּל עַל־יִשְׂרָאֵל :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶר־שְׂמוּאֵל עַד־מָתִי אַתָּה מִתְאַבֵּל אֶר־שְׂאוּל וְאֲנִי־

מֵאֲסִיתִי מִמֶּלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל מִלֹּא מִרְגָּה שְׁמֹן וְכָד אֶשְׁכַּחֲךָ אֶל־יִשְׂרָאֵל

כִּי־תִהְיֶה לְחִמִּי כִּי־רָאִיתִי בְּבִנִּי לִי מֶלֶךְ : וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֵךְ אֵלֶיךָ וְשָׁמַע־

שְׂאוּל וַהֲרִגְנִי ⁰

וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲנִיבָה בְּקֶרֶת תִּקַּח בְּיָדְךָ וְאָמַרְתָּ לְזִבְחָה לַיהוָה בָּאתִי :

וּמִקְרָאתָ לִישֵׁי בִזְבָח וְאָנֹכִי אוֹדִיעָה אֶת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה וּמִשְׁחַתָּ לִי אֶת־

אֲשֶׁר־אָמַר אֲדִיךָ : וַיַּעַשׂ שְׂמוּאֵל אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וַיָּבֹא בֵּית דָּחָם

וַיַּחֲרִדוּ וְקִנִּי הָעִיר לְקִרְאוֹתוֹ וַיֹּאמֶר שָׁלוֹם בּוֹאָה : וַיֹּאמֶר ו שָׁלוֹם

לְזִבְחָה לַיהוָה בָּאתִי הִתְקַדַּשׁוּ וּבָאתֶם אִתִּי בִזְבָח וַיִּקְדַּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־

בָּנָיו וַיִּקְרָא דָּחָם לְזִבְחָה : וַיְהִי כְּבוֹאָם וַיֵּרָא אֶת־אֱלִיאָב וַיֹּאמֶר אֵךְ

נִגְד־יְהוָה מִשִּׁיחוֹ : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׂמוּאֵל אֶר־תִּבְטֵם אֶל־מִרְאֵהוּ וְאֶל־

גִּבְהַת קוֹמָתוֹ כִּי מֵאֲסִיתִיכֶם כִּי לֹא אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם כִּי הָאָדָם יִרְאֶה

לְעֵינָיִם וַיְהִי יְהוָה יִרְאֶה לְלֵבָב : וַיִּקְרָא יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲבִינָדָב וַיַּעֲבִדְהוּ לִפְנֵי

שְׂמוּאֵל וַיֹּאמֶר גַּם־כִּזְבֹּה לֹא־בִתֵּר יְהוָה : וַיַּעֲבֹר יִשְׂרָאֵל שָׁמָּה וַיֹּאמֶר גַּם־

10 בֹּהַ לֹא־בִתֶּר יִהְיֶה : וַיַּעֲבֹר יִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת בָּנָיו לִפְנֵי שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
 11 שְׁמוּאֵל אֶל־יִשְׂרָאֵל לֹא־בִתֶּר יִהְיֶה בְּאַלֶּה : וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־יִשְׂרָאֵל הִנֵּנוּ
 12 יֹשְׁבֵי שְׁלֹחַה וְקִחְנוּ בִּירְאָה נֹסֵב עַד־בָּאוּ פֹה : וַיִּשְׁלַח וַיְבִיאוּהוּ וְהוּא
 אֲדָמוֹנִי עַם־יִפֶּה עֵינָיו וְטוֹב רְאִי 0 וַיֹּאמֶר יְהוָה קוּם מִשְׁחִתּוֹ
 13 בִּירוּחַ הוּא : וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־קֶרֶן הַשֶּׁמֶן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ בְּקֶרֶב אָחָיו
 וַתִּצְלַח רוּחַ־יְהוָה אֶל־דָּוִד מִחִיּוֹם הַהוּא וַמְּעַלָּה וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל וַיֵּרָד
 14 הָרְמָתָה : וְרוּחַ יְהוָה סָרָה מֵעַם שְׁאוּל וַבִּעֲתָתוֹ רוּחַ־רָעָה מֵאֵת יְהוָה :
 15 וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־שְׁאוּל אֵלָיו הֲהִנָּה רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה מִבִּעֲתָתָה : וַיֹּאמְרֵם
 16 אֲדֹנָינוּ עַבְדֶּיךָ רָפְנִיךָ יִבְקֹשׁוּ אִישׁ יָדַע מַגֵּן בַּפָּנּוֹר וְהִיָּה בְּהִיּוֹת עֲלֶיךָ
 17 רוּחַ־אֱלֹהִים רָעָה וַנִּגֵּן בִּידּוֹ וְטוֹב לָךְ : וַיֹּאמֶר שְׁאוּל אֶל־עַבְדָּיו רֹאדֹנָא
 18 לִי אִישׁ מִיַּיִב לִנְגֹן וְהִבִּיאֲתֶם אֵלָי : וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה
 רָאִיתִי בֶן לִישׁ בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נִגֵּן וְגִבּוֹר חֵיל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנָבוֹן
 19 דָּבָר וְאִישׁ הָאָר וְיִהְיֶה עִמּוֹ : וַיִּשְׁלַח שְׁאוּל מַלְאָכִים אֶל־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
 20 שְׁלַחְתָּ אֵלָי אֶת־דָּוִד בִּנְךָ אֲשֶׁר בָּצִיאָן : וַיִּקַּח יִשְׂרָאֵל חֶמֶד וְנָאֵד
 21 וַיֵּן וְגָדֵי עוֹרִים אֶחָד וַיִּשְׁלַח בִּיד־דָּוִד בְּנֹו אֶל־שְׁאוּל : וַיָּבֹא דָוִד אֶל־
 22 שְׁאוּל וַיַּעֲמֵד רַפְּנָיו וַיִּאֱהָבֵהוּ מְאֹד וַיְהִי־לֹו נִשְׂאָ בָלִים : וַיִּשְׁלַח שְׁאוּל
 23 אֶל־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַעֲמִד־נָא דָוִד רַפְּנִי בְּיַמְצָא חֹן בָּעֵינִי : וְהִיָּה בְּהִיּוֹת
 רוּחַ־אֱלֹהִים אֶל־שְׁאוּל וַלְקַח דָּוִד אֶת־הַפָּנּוֹר וַנִּגֵּן בִּידּוֹ וְרוּחַ לְשְׁאוּל
 וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעָלָיו רוּחַ הָרָעָה :

v (שמואל א', סימן י"ז וסימן י"ח, עד פסוק י"ז, סימן י"ט, וסימן כ"ו)

1 וַיֹּאסְפוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת־מִחְנֵיהֶם לַמְּלָחָמָה וַיֹּאסְפוּ שׁוֹכְהָ אֲשֶׁר
 2 לַיהוּדָה וַיָּחֲנוּ בֵּין־שׁוֹכְהָ וּבֵין־עֲזֶקָה בְּאַפְסֵי דָמִים : וְשְׁאוּל וְאִישׁ־יִשְׂרָאֵל
 3 נֹאסְפוּ וַיָּחֲנוּ בְּעֶמֶק הָאֵלֶּה וַיַּעֲרְכוּ מִלְחָמָה לַמָּרָאֵת פְּלִשְׁתִּים : וּפְלִשְׁתִּים
 4 עֹמְדִים אֶרְחֶהֱרֵר מִזֶּה וַיִּשְׂרָאֵל עֹמְדִים אֶרְחֶהֱרֵר מִזֶּה וַהֲגִיא בְּגִינֵיהֶם :
 5 וַיֵּצֵא אִישׁ־הַגִּבּוֹרִים מִמִּחְנוֹת פְּלִשְׁתִּים גְּרִית שְׁכָו מִגֵּת גִּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת
 6 וְזָרָת : וְכֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עֲלֵי־רֹאשׁוֹ וְשֵׁרִיּוֹן מְשֻׁקָּשִׁים הוּא לְבוֹשׁ וּמִשְׁקַל
 7 הַשֵּׁרִיּוֹן חֲמִשָּׁת־אֲלָפִים שְׁקָלִים נְחֹשֶׁת : וּמִצְחַת נְחֹשֶׁת עֲלֵי־רִגְלוֹ וְכִידּוֹן
 8 נְחֹשֶׁת בֵּין כַּתְּפָיו : וַחֲזֵן חֲנִיתוֹ כְּמִגְדֹּר אֲרָגִים וְהַחֶבֶת חֲנִיתוֹ שְׁנֵי־אַמּוֹת
 9 שְׁקָלִים כְּרוֹךְ וְנִשְׂאָ הַצֶּנֶה הַלֵּךְ לִפְנָיו : וַיַּעֲמֵד וַיִּקְרָא אֶל־מַעֲרֹכַת

ועין ק

ישראל ויאמר להם למה תצאו לערך מלחמה הלא אנכי הפלשתי
 ואתם עבדים לשאול ברורכם איש ויוד אלי : אם יוכל להלחם אתי⁹
 והפני והינינו לכם לעבדים ואם-אני אוכל-לו והפניו והייתם לנו
 לעבדים ועבדתם אתנו : ויאמר הפלשתי אני תרפתי את-¹⁰
 מערכות ישראל היום הזה תנודלי איש ונלחמה יחד : וישמע שאול¹¹
 וכל-ישראל את-דברי הפלשתי האלה וחתו ויראו מאד : ויוד בן-¹²
 איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי וזו שמנה בנים והאיש
 בימי שאול וקן בא באנשים : וילכו שלשת בני-ישי הגדלים הלכו¹³
 אחרי-שאול למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו במלחמה
 אליאב הבכור ומשנהו אבינדב והשלשי שמה : ויוד הוא הקטן¹⁴
 ושלשה הגדלים הלכו אחרי שאול : ויוד הלך ושב מעל שאול¹⁵
 דרעות את-צאן אביו בית-לחם : ויגש הפלשתי השכם והערב¹⁶
 ויתצב ארבעים יום : ויאמר ישי לדוד בנו קח-נא לאחיה איפת¹⁷
 תקליא הזה ועשרה לחם הזה והרץ הפחנה לאחיה : ואת עשרת חריצי¹⁸
 החלב האלה תביא לשך הארץ ואת-אחיה תפקד לשלום ואת-
 ערבתם תקח : ושאול והזה וכד-איש ישראל בעקם האלה נלחמים¹⁹
 עם פלשתים :

וישכם דוד בבקר ויטש את-הצאן עלי-שחר וישא וילך בא-ישר²⁰
 צוהו ישי ויבא המעלה וחתיל היצא אל-דמערכה והרעו במלחמה :
 ותערה ישראל ופלשתים מערכה לקראת מערכה : ויטש דוד את-²¹
 הכלים מעליו עליד שומר הכלים וירץ המערכה ויבא וישאל לאחיו²²
 לשקום : והוא מדבר עמם והנה איש הבנים עולה גלית הפלשתי²³
 שמו מגת מפערות פלשתים וידבר בדברים האלה וישמע דוד : וכל²⁴
 איש ישראל בראותם את-האיש וינסו מפניו ויראו מאד : ויאמר איש²⁵
 ישראל הראיתם האיש העלה הזה כי לחרף את-ישראל עלה והיה
 האיש איש-יפנו ועשרנו המלה : עשר גדול ואת-בתו יתן-לו ואת
 בית אביו יעשה חפשי בישראל : ויאמר דוד אליה-אנשים העומדים²⁶
 עמי לאמר מה יעשה לאיש אשר יבה את-הפלשתי הלו והסיר חרפה
 מעל ישראל כי מי הפלשתי העלה הזה כי חרף מערכות אלהים
 חיים : ויאמר לו העם בדבר הזה לאמר כה יעשה לאיש אשר יבנו²⁷
 וישמע אליאב אחיו הגדול בדברו אליה-אנשים ויתר-אף אליאב בדוד²⁸
 ויאמר למה-זה ירדת וערמי נמשכת מעט הצאן הזה במדבר אני

ידעתי את־יְהוָה וְאֵת רַע לְבָבִי כִּי לִמְעַן רְאוֹת הַמַּלְחָמָה יִרְדָּה :
 29 וַיֹּאמֶר דָּוִד כֹּה עָשִׂיתִי עִתָּה הֲלוֹא דִבַּר הוּא : וַיִּסָּב מֵאֲצִלוֹ אֶל־מִוֶּלֶד
 30 אַחֶר וַיֹּאמֶר בְּדָבָר הַזֶּה וַיִּשְׁבְּתוּ הָעַם דִּבַּר בְּדָבָר הָרָאשׁוֹן : וַיִּשְׁמְעוּ
 32 הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבַּר דָּוִד וַיָּגִדוּ לַפָּנִי־שָׂאוֹר וַיִּקְחֵתוּ : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
 שָׂאוֹל אֶרְיֹפֶל לִב־אָדָם עָלָיו עֲבֹדָה יָרָה וְנִרְתַּם עִם־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה :
 33 וַיֹּאמֶר שָׂאוֹר אֶרְדֹּד לֹא תוּכַל לִלְכֹּת אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֵם עִמּוֹ
 34 כִּי־נָעַר אֲתָה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְּעָרָיו : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׂאוֹל רַעַת
 הִנֵּה עֲבֹדָה לְאֹבִיו בָּצִיאָן וְכֹא הָאִרִי וְאֶת־הַדּוֹב וְנִשְׂאָהּ בַּהֲעֶרֶר :
 35 וַיֵּצְאֵתִי אַחֲרָיו וְהַפְּתִיו וְהִצַּלְתִּי מִפְּנֵי וַיִּקַּם עָלַי וְהַחֲזִקְתִּי בִּקְנִי וְהַחֲמִיתִי
 36 וְהַחֲמִיתִי : גַּם אֶת־הָאִרִי גַם־הַדּוֹב תִּבְּתָה עֲבֹדָה וְהִנֵּה הַפְּלִשְׁתִּי הַעֲרָל
 37 תִּהְיֶה כְּאַחֶר מֵהֶם כִּי תִרָּק מִעֶרְכָּתָ אֲלֵהֶם חַיִּים : וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה
 אֲשֶׁר הִצַּלְנִי מִיַּד הָאִרִי וּמִיַּד הַדּוֹב הוּא יִצַּלְנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה
 38 וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל אֶל־דָּוִד לֵךְ וַיְהִיָּה עִמָּךְ : וַיִּלְבַּשׁ שָׂאוֹר אֶת־
 39 דָּוִד מִדְּיוֹ וְנִתַּן קוֹבֶעַ נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ אֹתוֹ שְׂרִיָּן : וַיַּחֲזֵר דָּוִד
 אֶת־חַרְבּוֹ מֵעַד לְמִדְּיוֹ וַיֵּאֵל לְלֶכֶת כִּי לֹא־נִסָּה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׂאוֹר
 40 לֹא־אוּכַל לִלְכֹּת בְּאֵלֶּה כִּי לֹא נִסִּיתִי וַיִּסְרֵם דָּוִד מֵעָלָיו : וַיִּקַּח מִקְלָו
 בִּידּוֹ וַיִּבְחַרְלֹו חֲמִשָּׁה חֲלָקִי אֲבָנִים וּכְוִנֵּה־חַל וַיִּשֶׂם אֹתָם בְּכָלִי
 41 הָרַעִים אֲשֶׁר־לוֹ וּבִלְקוֹט וּמִקְלָו בִּידּוֹ וַיִּגֵּשׁ אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי : וַיִּרָּק הַפְּלִשְׁתִּי
 42 הַלֵּךְ וּמָרַב אֶל־דָּוִד וְהָאִישׁ נִשְׂאָה הַצֵּנֶה לִפְנָיו : וַיִּכֹּס הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה
 43 אֶת־דָּוִד וַיִּבְהַהוּ כִּי־הָיָה נָעַר וְאִדְמָנִי עִם־יָפֶה מֵרֵאשִׁית : וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי
 אֶל־דָּוִד הֲכִנָּה אֲנִי כִּי־אֲתָה בֹא־אֵלַי בַּמַּקְלֹות וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת־
 44 דָּוִד בְּאֵלֵהֶיו : וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל־דָּוִד לָכֵה אֵלַי וְאַתָּנָה אֶת־בִּשְׁעֶךָ
 45 לַעֲוֹה הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הַשָּׁדָה : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי אֲתָה בֹא
 אֵלַי בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית וּבַכִּידָן וְאֲנִי בֹא־אֵלֶיךָ בַּשֵּׁם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
 46 מִעֲרֹכֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר חִרַּפְתָּ : הַיּוֹם הַזֶּה יִסְנָךְ יְהוָה בְּיָדִי וְהַפְּתִיךָ
 וְהִסְרֵתִי אֶת־רֹאשְׁךָ מֵעַלְיָךְ וְנִתַּחִי פָנֶיךָ מִחֲנֵה פְלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה לַעֲוֹה
 47 הַשָּׁמַיִם וּלְחַתֵּת הָאָרֶץ וַיִּדְעוּ כָּל־הָאָרֶץ כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים לְיִשְׂרָאֵל : וַיִּדְעוּ
 פְּרִי־יָדָיו הַזֶּה כִּי־לֹא בְּחֶרֶב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ יְהוָה כִּי לַיהוָה הַמַּלְחָמָה
 48 וְנָתַן אֲתָכֶם בְּיָדוֹ : וְהִנֵּה כִּי־יִקַּם הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּבָּרַךְ וַיִּקְרַב לְקִרְאֵת דָּוִד
 49 וַיַּחֲזֵר דָּוִד וַיִּרָּץ מִמִּעֲרֹכָה לְקִבְּאֵת הַפְּלִשְׁתִּי : וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יָדָיו אֶל־
 הַקִּלִּי וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיַּקְלַע נֹהֵ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי אֶר־מִצְחוֹ וַתִּטְבַּע הָאֵבֶן
 50 בְּמִצְחוֹ וַיִּפֹּר עַל־פָּנָיו אֲרָצָה : וַיַּחֲזֹק דָּוִד מִן־הַפְּלִשְׁתִּי בַקֶּלַע וּבָאֵבֶן

וַיֵּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמָּתְהוּ וַחֲרַב אֵין בְּיַד־דָּוִד׃ וַיֵּרָץ דָּוִד וַיַּעֲמֹד אֶל־
הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ חֲרָבוֹ וַיִּשְׁלֹפֶה מִתַּעֲרָה וַיִּמָּתְהוּ וַיִּכְרַת־בָּהּ אֶת־
רֹאשׁוֹ וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי־מָת גִּבּוֹרָם וַיָּנָסוּ׃ וַיִּקְמוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
וַיַּהֲדוּהָ וַיִּרְעוּ וַיִּרְדְּפוּ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּים עַד־בֹּאֶהָ גֵּיא׃ וְעַד שְׁעָרֵי עֶקְרוֹן
וַיִּפְּלוּ חֲלָלֵי פְלִשְׁתִּים בְּרֶכֶךְ שְׁעָרִים וְעַד־נֶת וְעַד־עֶקְרוֹן׃ וַיִּשְׁכּוּ בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל מִדֹּלֶק אֲחֵרֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁפּוּ אֶת־מַחְנֵיהֶם׃ וַיִּקַּח דָּוִד אֶת־
רֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּבְאֵהוּ יְרוּשָׁלַם וַאֲתִדְּבָלוֹ שֶׁם בְּאַהֲלוֹ׃ וַיִּכְרְאוֹת שְׂאוֹל
אֶת־דָּוִד וַיֵּצֵא לַקְרָאת הַפְּלִשְׁתִּי אֶמֶר אֶל־אֲבִנֵּי שָׂר הַצָּבָא בְּן־מִיָּה
הַנָּעַר אֲבִנֵּי וַיֹּאמֶר אֲבִנֵּי חִי־נַפְשָׁה תִּמְלֹךְ אִם־יִדְּעָתִי׃ וַיֹּאמֶר תִּמְלֹךְ
שְׂאוֹל אִתָּה בְּן־מִיָּה הָעֵלֶם׃
וּכְשׁוּב דָּוִד מִהָבוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ אֲבִנֵּי וַיִּבְאֵהוּ לִפְנֵי
שְׂאוֹל וְרֹאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי בְּיָדוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂאוֹל בְּן־מִיָּה אִתָּה הַנָּעַר
וַיֹּאמֶר דָּוִד בְּנֶרֶעֶבְדֶּךָ יֵשִׁי בֵּית הַלַּחֲמִי׃
וַיְהִי כִּבְלָתוֹ לְדָבָר אֶל־שְׂאוֹל וַנִּפְּשׁ יְהוֹנָתָן נִקְשְׁרָה בְּנַפְשׁ דָּוִד׃
וַיֹּאבְהוּ יְהוֹנָתָן בְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּקְחֵהוּ שְׂאוֹל בַּיּוֹם הַהוּא וּלֹא נָתַן לָשׁוּב בֵּית
אָבִיו׃ וַיִּכְרַת יְהוֹנָתָן וְדָוִד בְּרִית בְּאֶהְבָתוֹ אֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ׃ וַיִּתְּשִׁשׁ
יְהוֹנָתָן אֶת־דִּמְעוֹ אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתְּנֵהוּ לְדָוִד וּמָדָיו וְעַד־חֲרָבוֹ וְעַד־
קִשְׁתּוֹ וְעַד־חֲנֹר׃ וַיֵּצֵא דָוִד בְּכָל אֲשֶׁר יִשְׁלַחַנּוּ שְׂאוֹל יִשְׁכִּיל וַיִּשְׁמָתוּ
שְׂאוֹל עַל אַנְשֵׁי הַמִּדְרָכָה וַיִּיטֹב בְּעֵינָי כָּל־הָעָם וְגַם בְּעֵינָי עַבְדֵּי
שְׂאוֹל׃ וַיְהִי בְּבֹאֵם בְּשׁוּב דָּוִד מִהָבוֹת אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַתִּצְאָנָה הַנָּשִׁים
מִכָּל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹר וְהַמַּחְלוֹת לַקְרָאת שְׂאוֹל תִּמְלֹךְ בַּתָּפִים בְּשִׁמְחָה
וּבְשִׁלְשִׁים׃ וַתַּעֲנִינָה הַנָּשִׁים הַמְּשַׁחֲקוֹת וַתֹּאמְרֵן הִכָּה שְׂאוֹל בְּאַלְפּוֹ
וְדָוִד בְּרֶכֶב־תֵּינוּ׃ וַיַּחַר לְשְׂאוֹל מְאֹד וַיִּרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר
נָתַנּוּ לְדָוִד רֶכֶב־וְלִי נָתַנּוּ הָאֲלָפִים וְעוֹד לוֹ אֶךְ הַמְּדוּכָה׃ וַיְהִי שְׂאוֹל
עַל־אֶת־דָּוִד מִהַיּוֹם הַהוּא וְהָרָאָה׃ וַיְהִי מִמָּחֳרַת וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים
רָעָה וְאֵל שְׂאוֹל וַיִּתְּנָבֵא בַתּוֹד־יְהִיָּה וְדָוִד מִנֵּגַן בְּיָדוֹ בַּיּוֹם
וְהַחַיִּית בְּיַד־שְׂאוֹל׃ וַיִּמָּל שְׂאוֹל אֶת־הַחַיִּית וַיֹּאמֶר אֵכָּה בְּדָוִד וּבִקְיָר וַיִּסֹּב
דָּוִד מִפְּנֵי פַעֲמִים׃ וַיֵּרָא שְׂאוֹל מִלִּפְנֵי דָוִד כִּי־יָהִי יְהוָה עִמּוֹ וְעִמָּם
שְׂאוֹל כֹּר׃ וַיִּסְרְהוּ שְׂאוֹל מַעֲמֻז וַיִּשְׁמָתוּ לוֹ שְׂרִיָּאֵלָה וַיֵּצֵא וַיָּבֵא לִפְנֵי
הָעָם׃ וַיְהִי דָוִד לְכָל־דָּרָכָו מִשְׁפִּיג וַיְהוָה עִמּוֹ׃ וַיֵּרָא שְׂאוֹל אֲשֶׁר־
הוּא מִשְׁפִּיל מְאֹד וַיִּגַּר מִפְּנֵיו׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיְהוָה אֱהָב אֶת־דָּוִד כִּי־
הוּא יֹצֵא וְבָא לִפְנֵיהֶם׃

וַיֹּאבְהוּ ב' לַשִּׁיר ב' בְּאֵלָפֵיו ב' עֵינָיו ב' רַבִּיו ב'

63

וידבר שאול אל־יונתן בנו ואל־כל־עבדיו להמית את־דוד ויהונתן
 2 בן־שאול חפץ בדוד מאד : ויגד יחונתן לדוד לאמר מבקש שאול אבי
 3 להמיתך ועתה השכר־נא בפקד וישבת בסתר ונחבאת : ואני אצא
 4 ונעמדתי ליד־אבי בשדה אשר־אתה שם ואני אדבר בך אל־אבי וראיתי
 5 מה והגדתי לך : וידבר יחונתן בדוד טוב אל־שאול אביו ויאמר אליו
 6 אל־תמא הפלך בעבדו בדוד כי לוא חמא לך וכי מעשיו טוב־קד
 7 מאד : וישם את־נפשו בכפו ויהי את־הפלטי ויעש יהוה תשועה
 8 גדולה לכל־ישראל ראית ותשמח ולמה תחמא בדם נקי להמית את־
 9 דוד חנם : וישמע שאול בקול יחונתן וישבע שאול חי־יהוה א־סיומת :
 10 ויקרא יחונתן לדוד ויגד־לו יחונתן את־כל־הדברים האלה ויבא יחונתן
 11 את־דוד אל־שאול והי לפניו באתמול שלשום : ותוסף המלחמה להיות
 12 ויצא דוד וילחם בפלשתים ויהי בהם מכה גדולה וינסו מפניו : ותהי
 13 רוח יהוה רעה אל־שאול והוא בביתו וישב ותנחיתו בידו ודוד מנגן
 14 בנד : ויבקש שאול להכות בחנית בדוד ובקיר ויפטר מפני שאול ויהי
 15 את־החנית בקיר ודוד גם ויפלט בלידה הוא :
 16 וישלח שאול מלאכים אל־בית דוד לשמו ולהמיתו בפקד
 17 ותגד דוד מיכל אשתו לאמר א־אִינך מבלט את־נפשה הלידה
 18 מחר אתה מומת : ותגד מיכל את־דוד בעד החלון וילך ויברח
 19 ויפלט : ותקח מיכל את־התרפים ותשם אר־המטה ואת בביר העזים
 20 שמה מראשותיו ותבם בנגד : וישלח שאול מלאכים לקחת את־דוד
 21 ותאמר חלה הוא : וישלח שאול את־המלאכים לראות את־דוד לאמר
 22 העלו אתו במטה אבי להמיתו : ויבאו המלאכים והנה התרפים אר־
 23 המטה ובביר העזים מראשותיו : ויאמר שאול אל־מיכל למה ככה
 24 רפיתני ותשלחי את־אִיבי ויפלט ותאמר מיכל אל־שאול הוא־אמר
 25 אלי שדחני למה אמיתך : ודוד ברח ויפלט ויבא אל־שמואל הרמיה
 26 ויגד־לו את כר־אשר עשה־לו שאול ויכה הוא ושמואל וישבו בנחית :
 27 ויגד לשאול לאמר הנה דוד בנחית ברמה : וישלח שאול מלאכים
 28 לקחת את־דוד ויבא את־לחכת הנביאים נבאים ושמואל עמד נצב
 29 עליהם ותהי על־מלאכי שאול רוח אלהים ויתנבאו גם־המה : ויגדו
 30 לשאול וישלח מלאכים אחרים ויתנבאו גם־המה ויפס שאול וישלח
 31 מלאכים שלשים ויתנבאו גם־המה : וילך גם־הוא הרמיה ויבא עד־
 32 בור הגדול אשר בשכו וישאל ויאמר איפה שמואל ודוד ויאמר הנה

בנחית ק

בניוֹת קַיְי ניוֹת קַיְי סביבתיו קַיְי מראשתיו קַיְי יתיר יִי

- 18 וַיֹּאמֶר הַקֹּדֶשׁ זֶה בָּנִי דָוִד וַיֹּאמֶר דָּוִד קוֹלִי אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר לָמָּה
 19 זֶה אֲדֹנֵי רִדָּה אַחֲרַי עֲבָדוּ בִּי מִה עָשִׂיתִי וּמַה־בִּיָּדִי רָעָה : וְעַתָּה
 יִשְׁמַעֲנָה אֲדֹנֵי הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבָרֵי עֲבָדָיו אֲסִיחֶיהָ הַסִּיחָה בִּי יָבֹחַ
 כְּנֻחָה וְאִם בָּנֵי הָאָדָם אֲרוּרִים הֵם לִפְנֵי יְהוָה בִּיגְרָשׁוֹנֵי הַיּוֹם
 20 מִהִסְתַּפֵּחַ בְּנִחְלַת יְהוָה לֵאמֹר לָךְ עֲבָד אֱלֹהִים אֲחֵרִים : וְעַתָּה אֲלֹ-
 יִפֹּל דָּמִי אֶרְצָה כִּשְׁגָר פִּנֵּי יְהוָה כִּי־יֵצֵא מִכָּה יִשְׂרָאֵל לִבְקֹשׁ אֶת־
 21 פֶּרְעִישׁ אֶחָד בְּאֶשֶׁר יִרְדֹּף הַפָּרָא בְּהָרִים : וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל חֲמַאתִי שׁוּב
 בְּנִי־דָוִד כִּי לֹא־אֲרַע לָךְ עוֹד תַּחַת אֲשֶׁר יִקְרָה נַפְשִׁי בַּעֲיֹנָה הַיּוֹם הַזֶּה
 22 הִנֵּה הַסִּבְרָתִי וְאִשְׁנֵה הַרְבֵּה מָאֹד : וַיַּעַן דָּוִד וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַחֲנִית הַמֶּלֶךְ
 23 וַיַּעֲבֹר אַחֲרַי מִהַנְּעָרִים וַיִּפְתָּחָה : וַיְהִי וְיָשִׁיב לְאִישׁ אֶת־צִדְקָתוֹ וְאֶת־
 אֲמָנָתוֹ אֲשֶׁר נִתְּנָה יְהוָה הַיּוֹם בְּיָד וְלֹא אָבִיתִי לְשַׁלַּח יָדִי בַּמִּשְׁחָה
 24 יְהוָה : וְהִנֵּה בְּאֶשֶׁר גִּדְּלָה נַפְשִׁי הַיּוֹם הַזֶּה בַּעֲיֹנִי בִּוְהַתְּגַדֵּל נַפְשִׁי
 בַּעֲיֹנִי יְהוָה וַיַּצֵּלֵנִי מִכָּל־צָרָה :
 25 וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל־דָּוִד בְּרוּךְ אַתָּה בָּנִי דָוִד גַּם עַשָּׂה תַעֲשֶׂה וְגַם
 יִכֹּר הַתּוֹכֵל וַיִּלָּךְ דָּוִד דְּדַרְכּוֹ וְשְׂאוֹל שָׁב לְמָקוֹמוֹ :

VI (שמואל ב') מס' עד ס' ס' י"ז פסוק י"ח, ס' י"ז עד פסוק כ"ג, ומס' י"ח,

עד סוף ס' י"ח

- 18 וַיְהִי מֵאַחֲרַי כֵּן וַיַּעַשׂ לוֹ אֲבִשְׁלוֹם מִרְפָּכָה וְסָסִים וְחַמְשִׁים אִישׁ
 2 רָצִים לִפְנָיו : וְהַשָּׂפִים אֲבִשְׁלוֹם וְעַמֹּד עַל־יָד דָּרָה הַשָּׂעַר וַיְהִי כִּדְ-
 הָאִישׁ אֲשֶׁר־יְהִי־לּוֹ הֵיב לְבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְמִשְׁפָּט וַיִּקְרָא אֲבִשְׁלוֹם
 אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי־מִזָּה עִיר אַתָּה וַיֹּאמֶר מֵאַחַר שְׁכַמ־יִשְׂרָאֵל עֲבָדָה :
 3 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִשְׁלוֹם רָאָה דְּבָרֶיךָ טוֹבִים וְנִבְלָתִים וְשִׁמְעַי אֵין־לָךְ מֵאֵת
 4 הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוֹם מִי־יִשְׁמַעֲנִי שִׁמְעַי בְּאַרְצִי וְעָלִי יָבֹא כָּל־אִישׁ
 5 אֲשֶׁר־יְהִי־לּוֹ הֵיב וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו : וְהָיָה בְּקִרְב־אִישׁ לְהַשְׁתַּחֲוֹת לוֹ
 6 וְשַׁלַּח אֶת־יָדוֹ וְהַחֲזִיק לוֹ וְנִשְׁקָדוּ : וַיַּעַשׂ אֲבִשְׁלוֹם כַּדְּבַר הַזֶּה לְכָדִי
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לְמִשְׁפָּט אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּגְנֹב אֲבִשְׁלוֹם אֶת־לֵב אֲנָשִׁי
 7 יִשְׂרָאֵל : וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אֲבִשְׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶלְכָה
 8 גָּא וְאַשְׁלֵם אֶת־נִדְרֵי אֲשֶׁר־נִדְרַתִּי לַיהוָה בְּחֶרְוֹן : כִּי־נָגַד נָגַד עֲבָדָה
 בְּשִׁבְתִּי בְּנִשְׁוֹר בְּאַרְם לֵאמֹר אֲסִי־שׁוּב יִשְׁבְּנִי יְהוָה יְרוּשָׁלַם וְעֲבָדִתִּי
 9 אֶת־יְהוָה : וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַמֶּלֶךְ לָךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיִּלָּךְ חֶבְרוֹנָה : וַיִּשְׁלַח
 10 חֲנִית כ' יָשׁוּב כ'

אֲבִשְׁלוֹם מִדְּגָלִים בְּבִלְשַׁבְמֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשִׁמְעֵכֶם אֶת־קוֹל הַשֹּׁפָר
וְאִמְרַתֶּם מִלֶּךָ אֲבִשְׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן : וְאֶת־אֲבִשְׁלוֹם הִלְכּוּ מֵאֲחֵי אִישׁ
מִירוּשָׁלַם קִרְאִים וְהִדְבִּקִם לְתַמָּס וְלֹא יָדְעוּ כִּדְבָר : וַיִּשְׁלַח אֲבִשְׁלוֹם
אֶת־אֲחִיתָפֵל הַנִּזְלִי יוֹעֵץ דָּוִד מַעֲיָרוֹ מִגִּלְגָל בְּזִבְחוֹ אֶת־הַזִּבְחִים וְהִי
תִקְשֹׁר אִמִּין וְהָעָם הוֹלֵךְ וְרַב אֶת־אֲבִשְׁלוֹם : וַיָּבֹא הַנִּזְלִי אֶל־דָּוִד
לֵאמֹר הִנֵּה לִב־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֲחֵרִי אֲבִשְׁלוֹם : וַיֹּאמֶר דָּוִד לְכֹד־עֲבָדָיו
אֲשׁוּר־אֲתוֹ בִּירוּשָׁלַם קוֹמוּ וְנִבְרַחָה כִּי לֹא־תִהְיֶה־לָּנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי
אֲבִשְׁלוֹם מִהֲרוּ לָלֶכֶת פָּנ־יִמְחַר וְהַשְׁגֵּנוּ וְהַדִּית עָלֵינוּ אֶת־הַרְעָה וְהַכָּה
הָעִיר לַפִּי־חֶרֶב : וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ כִּכֹּר אִשֶׁר־יִבְחַר
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה עֲבָדֶיךָ : וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם בְּרִגְלָיו וַיַּעֲמֵדוּ בֵּית
הַמֶּרְחָק : וְכָל־עֲבָדָיו עֲבָרִים עַרְיָדוֹ וְכָל־הַכְּרֵתִי וְכָל־הַפְּלֵתִי וְכָל־
הַנְּתִים שִׁשְׁמָאוֹת אִישׁ אִשֶׁר־בָּאוּ בְּרִגְלוֹ מִנֶּת עֲבָרִים עַל־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ :
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אֲתִי הַנְּתִי לָמָּה תִלְךָ גַּם־אֵתָּה אֲתֵנּוּ שׁוֹב וְשׁוֹב
עַם־הַמֶּלֶךְ פִּינְכָרִי אֵתָּה וְגַם גִּלְגָל אֵתָּה לְמִקְוֶה : תִּמּוֹל וּבֹאָה
וְהַיּוֹם אֲנִיעֶנּוּ עִמָּנוּ לָלֶכֶת וְאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר־אֲנִי הוֹלֵךְ שׁוֹב וְהַשֹּׁב
אֶת־אֲחִיךָ עִמָּךְ חֶסֶד וְאַחֶיךָ : וַיַּעַן אֲתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה
וְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי אִם בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָׁם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם־
לְמוֹת אִם־לְחַיִּים כִּי־שָׁם יִהְיֶה עֲבָדֶךָ : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲתִי לֵךְ וְעֵבֶר
וַיַּעֲבֹר אֲתִי הַנְּתִי וְכָל־אֲנָשָׁיו וְכָל־הַטָּף אֲשֶׁר אִתּוֹ : וְכִדְּהָרָץ בּוֹכִים
קוֹל גָּדוֹל וְכָדִהָעָם עֲבָרִים וְהַמֶּלֶךְ עֹבֵר בְּנַחַל קֶדְרוֹן וְכָדִהָעָם עֲבָרִים
עַל־פְּנֵי הַר אֶת־הַמֶּדְבָּר : וְהִנֵּה גַם־צִדּוֹק וְכָדִהָלִוִּים אִתּוֹ נְשָׂאִים
אֶת־אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים וַיֵּצְקוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיַּעַל אֲבִיתָר עַד־
תֵּם בְּרִהָעָם לַעֲבוֹר מִן־הָעִיר :

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִדּוֹק הַשֹּׁב אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם־אֲמַצָּא
חַן בְּעֵינֵי יְהוָה וְהַשְׁבֵּנִי וְהִרְאֵנִי אִתּוֹ וְאֶת־נְהוֹ : וְאִם כֹּה יֹאמֶר לֹא
תִפְצְתִי בֶּן־הַנְּתִי וַיַּעַשׂ־לִי כַּאֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינָיו : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־
צִדּוֹק הַבֶּן־הַרֹאֶה אֵתָּה שָׁבָה הָעִיר בְּשָׁלוֹם וְאֲחִימֵעַץ בֶּנְךָ וַיְהִינֶתָן
בְּן־אֲבִיתָר שְׁנֵי בְנֵיכֶם אֲחֵכֶם : רְאוּ אֲנִכִּי מִתְמַהֲמָה בַּעֲבֹרֹת הַמֶּדְבָּר
עַד־בּוֹא דָבָר מִעֲמָכֶם לְהַגִּיד לִי : וַיָּשֹׁב צִדּוֹק וְאֲבִיתָר אֶת־אֲרוֹן
הָאֱלֹהִים יְרוּשָׁלַם וַיָּשֻׁבוּ שָׁם : וְדָוִד עָלָה בְּמַעְלָה חַיִּיתִים עִלָּה וּבֹכָה
וְרֹאשׁ לֹחֲפוֹי וְהוּא הוֹלֵךְ יְחַף וְכָדִהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ חָפוּ אִישׁ רֹאשׁוֹ
וְעָלוּ עִלָּה וּבָכָה : וְדָוִד הִגִּיד לֵאמֹר אֲחִיתָפֵל בְּקִשְׁרִים עַם־אֲבִשְׁלוֹם

אניעה ק' כתיב ולא כרי בערבות ק'

32 וַיֹּאמֶר דָּוִד סֶכְלִינָא אֶת־עֵצַת אַחִיתֹּפֶל יְהוָה : וַיְהִי דָוִד בָּא עַד־
הָרֹאשׁ אֲשֶׁר־יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לַאלֹהִים וְהִנֵּה לִקְרָאתוֹ חוּשֵׁי הָאָרֶץ
33 קָרְעוּ בִתְנֻתוֹ וַיֹּאמְרָה עֲדִירָאֲשׁוּ : וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אִם עֲבַרְתָּ אֹתִי וְהָיָה*
34 עָלַי לְמָשָׂא : וְאִם־הָעִיר תָּשׁוּב וְאַכְרַתְּ לְאַבְשָׁלוֹם עֲבָדָה אֲנִי הַמֶּלֶךְ
אֱלֹהֶיהָ עֲבַד אֲבִיהָ וְאֲנִי מִזֶּה וְעַתָּה וְאֲנִי עֲבָדָה וְהַפְרַתָּה לִי אֶת־עֵצַת
35 אַחִיתֹּפֶל : וַתֵּלֶזַע עִמָּהּ שָׁם צָדוֹק וְאַכִּיתֹּר הַכֹּהֲנִים וְהָיָה כֹל־הַדָּבָר
36 אֲשֶׁר תִּשְׁמַע מִבֵּית הַמֶּלֶךְ תִּגִּיד לְצָדוֹק וּלְאַכִּיתֹּר הַכֹּהֲנִים : הַיָּהֳשֵׁם
עִמָּם שָׁנָה בְּנֵיהֶם אַחִימֶעֶץ לְצָדוֹק וַיְהוֹנָתָן לְאַכִּיתֹּר וּשְׁלֹחַנָם בִּידָם
37 אֵלַי כִּי־דָבָר אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ : וַיָּבֹא חוּשֵׁי בָעָה דָּוִד הָעִיר וְאַבְשָׁלוֹם
יָבֹא יְרוּשָׁלַם :

1 וְדָוִד עָבַר מֵעַט מִהָרֹאשׁ וְהִנֵּה צִיבָא גַּעַר מִפִּיבֶשֶׁת לִקְרָאתוֹ וְצֹמֶד
חֲמִירִים חֲבֻשִׁים וְעֹלִיָּהֶם מְאֹתִים לָחֶם וּמֵאָה צִמְקִים וּמֵאָה קִיץ וְנֹבֵל
2 יוֹן : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צִיבָא מַה־אֵלֶּה לָּהּ וַיֹּאמֶר צִיבָא הַחֲמוּרִים
לְבֵית־הַמֶּלֶךְ לִרְכֹּב וּלְהַלְחֵם וּלְהִלָּץ לְאַכּוֹר הַנְּעָרִים וְהֵינִן לְשִׁתּוֹת הַיָּעָף
3 בַּמֶּדְבָּר : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְאִיָּה בֶן־אֲדֹנָיָה וַיֹּאמֶר צִיבָא אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה
יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם כִּי אָמַר הַיּוֹם יֵשִׁיבוּ לִי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת־מַמְלָכוֹת
4 אָבִי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִבָּא הִנֵּה לָּהּ כָּל אֲשֶׁר לְמִפִּיבֶשֶׁת וַיֹּאמֶר צִיבָא
5 הַשְׁתַּחֲוִיתִי אֲמַצְיָאֲתָן בַּעֲנִיָּה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ : וְכָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד־
בַּחֲוָרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם אִישׁ יוֹצֵא מִפֹּשֶׁפֶת בֵּית־שָׁאוֹר וְשָׂמוֹ שְׁמָעִי בֶן־
6 גִּדְיָא יוֹצֵא וְצֹא וּמִקָּלָל : וַיִּסְקַל בְּאַבְנִים אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי
7 הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכִרְהֶעַם וְכִרְהַבָּרִים מִיָּמִינוֹ וּמִשְׂמָאלוֹ : וְכֹה־אָמַר שְׁמָעִי
8 בְּקִדְדוֹ צֹא צֹא אִישׁ הַדְּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיעַל : הִשְׁיֵב עֲלֶיהָ יְהוָה כֹּר
דְּמֵי בֵית־שָׁאוֹר אֲשֶׁר מָלְכָת תַּחְתּוֹ וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיַד
9 אַבְשָׁלוֹם בֶּנֶה וְהִנֵּה בָרַעְתָּהּ כִּי אִישׁ דְּמִים אֶתָּה : וַיֹּאמֶר אֲבִישִׁי
בֶן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה יִקְלַל הַכֶּלֶב הַזֶּה אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
10 אַעֲבֹרֶה־נָּא וְאֶסִּירָה אֶת־רֹאשׁוֹ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה
כִּי יִקְלַל וּכְיִי יְהוָה אָמַר לוֹ קִלְלֵ אֶת־דָּוִד וּמִי יֹאמֶר מִדּוֹעַ עֲשִׂיתָהּ
11 בֶּן : וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישִׁי וְאֶל־כָּל־עַבְדָּיו הִנֵּה בְנֵי אֲשֶׁר־יֹצֵא מִמֶּעֵי
מִבְּקֶשׁ אֶת־נַפְשִׁי וְאֵף כִּי־עָמַת בֶּן־הַיָּמִינִי הִנָּחוּ לוֹ וַיִּקְלַל כִּי־אָמַר
12 לוֹ יְהוָה : אוֹלִי יִרְאֶה יְהוָה בָּעוֹנִי וְהִשְׁיֵב יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת קִרְלָתִי
13 הַיּוֹם הַזֶּה : וַיִּלֶּךְ דָּוִד וְאֶנְשָׁיו בְּדֶרֶךְ 0 וְשְׁמָעִי הִלֵּךְ בְּצִלְע
הָהָר לְעֵמְתוֹ הַלֹּךְ וַיִּקְלַל וַיִּסְקַל בְּאַבְנִים לְעֵמְתוֹ וְעַפְּרָה בְּעַפְּרָה
וְהִלָּחֵם ק' תַּחְתּוֹ ק' כֹּה ק' כִּי ק' בַּעֲנִי ק' קָלָלָהּ ק'

וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֵינֵפִים וַיִּנְפְּשׁ שָׁם : וְאַבְשָׁלוֹם
 15 וְכָל־הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלַם וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ : וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא
 16 חוּשִׁי הָאֶרְכִי הָעַד רֹדֵד אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם יְחִי
 הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־חוּשִׁי וְהָ חֲסִדֶּךָ אֶת־הָרֶעֱדָה
 17 לָמָּה לֹא־חָלַכְתָּ אֶת־הָרֶעֱדָה : וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם לֹא כִּי־אֲשֶׁר בָּחַר
 18 יְהוָה וְהָעָם הַזֶּה וְכָר־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לֹא אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֲשָׁב : וְהַשְׁנִיתִי
 19 לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנֵי כַּאֲשֶׁר עֲבַדְתִּי לִפְנֵי אָבִיךָ בֶּן אֶהְיֶה
 לִפְנֵיךָ :

וַיֹּאמֶר אֶחֱתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלוֹם אֲבַחֲרָה־נָא שְׁנַיִם־עֶשְׂרִי אֲלֵךְ אִישׁ
 וְאֶקְוֶמָה וְאֶרְדָּפָה אַחֲרֵי־יְדֹד הַלֵּילָה : וְאָבֹא עָלָיו וְהוּא יִגַּע וּרְפָה יָדָיו
 2 וְהִחַרְדְּתִי אִתּוֹ וְגַם כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְהִפִּיתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ לְבָדוֹ :
 3 וְאֲשִׁיכָה כָל־הָעָם אֲלֵיךָ כִּשְׁבוֹב הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר־אִתָּה כִּכְבֹּשׁ כָּל־
 4 הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם : וַיִּשָּׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלוֹם וּבְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל :
 5 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם כִּרְא נָא גַם לְחוּשִׁי הָאֶרְכִי וְנִשְׁמָעָה מִה־כַּפְּיוֹ גַּם־
 6 הוּא : וַיָּבֹא חוּשִׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו לֹא־כֹד בְּדָבָר
 7 הַזֶּה דָּבָר אֶחֱתֹפֶל הִנֵּעֵשָׂה אֶת־דְּבָרְךָ אִם־אֵין אִתָּה דָּבָר : וַיֹּאמֶר
 8 חוּשִׁי אֶל אַבְשָׁלוֹם לֹא־טוֹבָה הַעֲצָה אֲשֶׁר־יַעֲזִיב אֶחֱתֹפֶל בְּפֶעַם הַזֹּאת :
 9 וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אֶתָּה יִדְעָתָה אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־אֲנָשָׁיו כִּי גִבּוֹרִים הֵמָּה וּמְרִי
 10 נָפֶשׁ הֵמָּה כְּרֹב שָׂבּוֹל בַּשָּׂדֶה וְאָבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יִזְנֶן אֶת־
 11 הָעָם : הִנֵּה עִתָּה הוּא־נִתְּבָא בְּאַחַת הַפָּתָחִים אוֹ בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת
 12 וְהִיָּה בְּגִפֹּר בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשָּׁמַע וְאָמַר הִיָּתָה כִּינָפָה בָּעָם
 13 אֲשֶׁר אַחֲרָי אַבְשָׁלוֹם : וְהוּא גַם־בֶּן־חֵיל אֲשֶׁר לָבֹו בְּלֵב הָאֶרֶץ הַזֶּה
 14 יִפֹּס כִּי־יִדְעַ כִּי־יִשְׂרָאֵל כִּי־גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי־חֵיל אֲשֶׁר אִתּוֹ : כִּי יַעֲצִיתִי
 15 הָאֶסֶף וְאֶסֶף עֲלֶיךָ כָּל־יִשְׂרָאֵל מִדֶּן וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע כְּחוֹר אֲשֶׁר־עַל־
 16 הַיָּם לָרֹב וּפְנִיָה הַדָּקִים בְּקֶרֶב : וּבָאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר
 17 נִמְצָא שָׁם וְנִחַנּוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יָפֵל הַטָּר עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא־נֹתֵר בּוֹ
 18 וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ גַּם־אֶחָד : וְאִם־אֶרְעִיר וְאֶסֶף וְהִשְׁיֵאוּ כָּל־
 19 יִשְׂרָאֵל אֶל־הָעִיר הַהִיא הַכֹּלִים וְסָחֲבָנוּ אִתּוֹ עַד־הַנֶּחֱל עַד אֲשֶׁר־
 20 לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צָרוּר : וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה
 עֲצַת חוּשִׁי הָאֶרְכִי מֵעֲצַת אֶחֱתֹפֶל 0 וַיְהוֹה צִוָּה דְּהַפֵּר אֶת־
 עֲצַת אֶחֱתֹפֶל הַטּוֹבָה דְּבַעֲבוֹר הִבִּיא יְהוָה אֶל אַבְשָׁלוֹם אֶת־הָרֶעֱדָה :
 וַיֹּאמֶר חוּשִׁי אֶל־צִדּוֹק וְאֶל־אֲבִיתֶר הַכֹּהֲנִים בְּזֹאת וּבְזֹאת יַעֲזִיב

אֶחֱתִיפֹל אֶת־אֲבִשְׁלֹם וְאֵת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְכוֹאֵת וְכוֹאֵת יַעֲצֹתִי אָנִי :
 16 וְעַתָּה שָׁרְחוּ מִהֲרָה וְהִגִּידוּ דָּוִד לֵאמֹר אֶרְתֵּלֶן הַלֵּילָה בְּעִבְרוֹת הַמִּדְבָּר
 17 וְגַם עָבֹד תַּעֲבֹד פֶּן־יִכְלַע לַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ : וַיְהִינֶתָן
 וְאֶחֱמִיעֵץ עֲמָדִים בְּעֵין־דָּגָל וְהִלְכָה הַשְּׂפָחָה וְהַיְזִידָה לָדָם וְהֵם יִלְכוּ
 18 וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד כִּי לֹא יוֹכְרוּ לַהֲרָאוֹת לְכוֹא הַעִירָה : וַיֵּרָא אֹתָם
 גֵּעֵר וַיִּגַּד לְאֲבִשְׁלֹם וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם מִהֲרָה וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית־אִישׁ בְּבַחֲרִים
 19 וְלוֹ בָּאָרְךָ בַּחֲצֹרוֹ וַיִּרְדּוּ שָׁם : וַתִּקַּח הָאִשָּׁה וַתַּפְרֹשׁ אֶת הַמֶּסֶךְ עַל־
 20 פְּנֵי הַבָּאָר וַתִּשְׁטַח עָלָיו הָרַפּוֹת וְלֹא נֹדַע דְּבָר : וַיָּבֹאוּ עִבְדֵי אֲבִשְׁלֹם
 אֶל־הָאִשָּׁה הַבַּיִתָּה וַיֹּאמְרוּ אֵיזֶה אֶחֱמִיעֵץ וַיְהִינֶתָן וַתֹּאמֶר לָהֶם הָאִשָּׁה
 עָבְרוּ מִיְכַל הַמִּים וַיִּבְקְשׁוּ וְלֹא מָצְאוּ וַיֵּשְׁבוּ יְרוּשָׁלַם :
 21 וַיְהִי וְאַחֲרֵי לִכְתָּם וַיַּעֲלוּ מִהַבָּאָר וַיִּלְכוּ וַיִּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ דָּגָד וַיֹּאמְרוּ
 אֶל־דָּוִד קוֹמוּ וְעִבְרוּ מִהֲרָה אֶת־הַמִּים כִּי־כָבֵה יַעֲזֵן עֲלֵיכֶם אֶחֱתִיפֹל :
 22 וַיָּקָם דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּעֲבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן עַד־אֹרֹךְ הַבֶּקֶר עַד־
 23 אַחֵד לֹא־נִגְעָדָר אֲשֶׁר לֹא־עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן : וְאַחֲתִיפֹל רָאָה כִּי לֹא־
 נִעֲשְׂתָה עֲצָתוֹ וַיִּתְּבֹשׁ אֶת־הַחֲמוֹר וַיָּקָם וַיֵּגַד אֶל־בֵּיתוֹ אֶרְעִירוּ וַיֵּצֵאוּ
 אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּתְּנָק וַיָּמָת וַיִּקְבֹּר בִּקְבֹר אָבִיו :
 3 וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיִּשֶׁם עֲלֵיהֶם שְׁנֵי אֲלָפִים וּשְׁנֵי
 2 מֵאוֹת : וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־הָעָם הַשְּׁלִישִׁית בֵּיד־יוֹאָב וְהַשְּׁלִישִׁית בֵּיד־
 אֲבִישׁי בֶן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלִישִׁית בֵּיד־אֶתִי הַחֲמִי 0 וַיֹּאמֶר
 3 הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם יֵצֵא אֵצֶא גַם־אֲנִי עִמָּכֶם : וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי
 אִם־נָוֶם נָוֶם לֹא־יֵשִׁימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם־יָמָתוּ חֲצִינוּ לֹא־יֵשִׁימוּ אֵלֵינוּ
 לֵב כִּי־עַתָּה כָּמֵנוּ עֲשֵׂרָה אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־תִהְיֶה־לָּנוּ מַעִיר לַעֲזוּר :
 4 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־יִיטֹב בְּעֵינֵיכֶם אַעֲשֶׂה וַיַּעֲמֵד הַמֶּלֶךְ אֶל־
 5 יַד הַשָּׁעַר וְכָל־הָעָם יֵצֵאוּ לְמֵאוֹת וּלְאֲלָפִים : וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב
 וְאֶת־אֲבִישׁי וְאֶת־דָּאִתִּי לֵאמֹר לֹא־טִדְּלִי לַנֶּעַר לְאֲבִשְׁלֹם וְכָל־הָעָם
 6 שָׁמָּעוּ בְּצֹאת הַמֶּלֶךְ אֶת־כְּרֵה־שׁוֹרִים עַל־דְּבַר אֲבִשְׁלֹם : וַיֵּצֵא הָעָם
 7 הַשָּׂדֶה לְקִרְבַּאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בֵּינֵהֶם אִפְרָיִם : וַיִּגְּפוּ שָׁם עִם
 8 יִשְׂרָאֵל רַפְנֵי עִבְדֵי דָוִד וַתְּהִי־שָׁם הַמַּגִּפָּה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֲשׂוּרִים
 אֲלֵה : וַתְּהִי־שָׁם הַמִּלְחָמָה נִפְצוֹת עַל־פְּנֵי כְּרֵה־אֶרֶץ וַיִּרְבַּ הַיָּעַל לְאָכַל
 בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא : וַיִּקְרָא אֲבִשְׁלֹם לִפְנֵי עִבְדֵי
 דָּוִד וְאֲבִשְׁלֹם רָכַב עַל־הַפָּרָד וַיָּבֹא הַפָּרָד תַּחַת עֹבֶכָה הָאֵלֶּה הַגְּדוֹלָה
 וַיִּתְּחַק רֹאשׁוֹ בָּאֵלֶּה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וַתִּפְרֹד אֲשֶׁר־תַּחֲתָיו
 (חֶלֶק שְׁנִי) בַּעֲרֻכּוֹת כִּי לַעֲזוּר כִּי נִפְצוֹת כִּי 12.

עָבַר : וַיֵּרָא אִישׁ אֶחָד וַיֵּגֶד לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת-אַבְשָׁלוֹם
 תָּלוּי בָּאֵלֶּה : וַיֹּאמֶר יוֹאָב לְאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתִי וּמֵדוּעַ לֹא-
 הִבִּיתִי שָׁם אֶרְצָה וְעָלִי רֶתֶת קֶדַּי עֲשֹׂרָה כֶּסֶף וְחִנֹּנֶה אֶחָת : וַיֹּאמֶר
 הָאִישׁ אֶל-יוֹאָב וְלֹא אֶנְכִּי שֹׁקֵל עַד-כִּפִּי אֶלֶף כֶּסֶף לֹא-אֲשַׁלַּח יָדִי
 אֶל-בֶּן-הַמֶּלֶךְ כִּי בְּאוֹנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֶתְּךָ וְאֶת-אַבְיָשִׁי וְאֶת-אֶתִּי
 לֵאמֹר שְׂמֹד־מִי בִנְעָר בְּאַבְשָׁרוֹם : אוֹ-עֲשִׂיתִי בְּנַפְשׁוֹ שֹׁקֵר וְכֹל-
 דְּבָר לֹא-יִכָּחֵד מִן-הַמֶּלֶךְ וְאַתָּה תִּתְּנֶנּוּ מִנֶּגֶד : וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא-כֵן
 אֲחִילָה לְפָנֶיךָ וַיִּקַּח שְׂרָשָׁה שִׁבְעִים כִּבְּפוֹ וַיִּתְּקֶםס בְּלֵב אַבְשָׁלוֹם עוֹדֵנוּ
 חִי בְּלֵב הָאֵלֶּה : וַיִּסְבוּ עֲשֹׂרָה נְעָרִים נְשָׂאִי כָּלִי יוֹאָב וַיָּכוּ אֶת-אַבְשָׁלוֹם
 וַיִּמָּתוּהוּ : וַיִּתְּקֵעַ יוֹאָב בְּשֹׁפָר וַיִּשָּׁב הָעָם מִדָּוָד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל כִּי-
 חֲשָׂה יוֹאָב אֶת-הָעָם : וַיִּקְחוּ אֶת-אַבְשָׁלוֹם וַיִּשְׁלְכוּ אֹתוֹ בַּעַר אֶרֶץ-
 הַפִּתָּת הַגָּדוֹל וַיָּצִבוּ עָלָיו גִּל-אֲבָנִים גָּדוֹל מְאֹד וְכָל-יִשְׂרָאֵל נָסוּ אִישׁ
 לְאֹהֱלוֹ : וְאַבְשָׁלוֹם לָקַח וַיַּצִּבֵּנוּ בְּחֵיו אֶת-מַצֵּבַת אֲשֶׁר בְּעֶמְקֵי-הַמֶּלֶךְ
 כִּי אָמַר אִין-לִי בֶן בַּעֲבוּר הַזִּכּוֹר שָׁמַי וַיִּקְרָא לַמַּצֵּבַת עַד-שְׁמוֹ וַיִּקְרָא
 לָהּ יָד אַבְשָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה : וְאַחִימֶעַץ בֶּן-צְדוֹק אָמַר אֶרְצָה נָא
 וַאֲבִשְׁרָה אֶת-הַמֶּלֶךְ כִּי-שָׁפְטוּ יְהוָה מִיָּד אֹיְבָיו : וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹאָב לֹא
 אִישׁ בְּשֹׂרָה אֲתָּה הַיּוֹם הַזֶּה וּבִשְׁמֶרֶת בְּיוֹם אַחֵר וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תִבְשָׁר
 כִּי עַל-⁹ בֶּן-הַמֶּלֶךְ מָת : וַיֹּאמֶר יוֹאָב רַב־יָשִׁי קֶדַּי הַגִּד לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר
 רָאִיתָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה כּוֹשֵׁי לְיוֹאָב וַיִּרְץ : וַיִּסַּף עוֹד אַחִימֶעַץ בֶּן-צְדוֹק וַיֹּאמֶר
 אֶל-יוֹאָב וַיְהִי מָה אֶרְצָה-נָא גַם-אֲנִי אַחֲרָיו הַכּוֹשֵׁי וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָמָּה זֶה
 אַתָּה רֵץ בְּנִי וְלָמָּה אִין בְּשֹׂרָה מִצָּאת : וַיְהִי-מָה אַרְוֵץ וַיֹּאמֶר לוֹ
 רוֹץ וַיִּרְץ אַחִימֶעַץ דֶּרֶךְ הַכֶּפֶר וַיַּעֲבֹר אֶת-הַכּוֹשֵׁי : וְדָוִד וַיִּשָּׁב בֵּין-²⁴
 שְׁנֵי הַשָּׁעָרִים וַיִּלֶּךְ הַצִּפָּה אֶרֶץ-גִּגַּי הַשָּׁעַר אֶל-הַחֹמֶה וַיִּשָּׂא אֶת-עֵינָיו
 וַיֵּרָא וְהִנֵּה-אִישׁ רֵץ לָבֹדוּ : וַיִּקְרָא הַצִּפָּה וַיֵּגֶד לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
 אִם-לָבֹדוּ בְּשׂוֹרָה בָּפִינוּ וַיִּקְדוּ הַלֹּד וַקָּרֵב : וַיֵּרָא הַצִּפָּה אִישׁ-אַחֵר רֵץ
 וַיִּקְרָא הַצִּפָּה אֶל-הַשָּׁעַר וַיֹּאמֶר הִנֵּה-אִישׁ רֵץ לָבֹדוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גַּם-
 זֶה מִבְּשָׂר : וַיֹּאמֶר הַצִּפָּה אֲנִי רָאִה אֶת-מְרוּצַת הָרָאשׁוֹן כְּמַרְצַת
 אַחִימֶעַץ בֶּן-צְדוֹק וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אִישׁ-טוֹב זֶה וְאֶל-בְּשׂוֹרָה טוֹבָה יָבֹא :
 וַיִּקְרָא אַחִימֶעַץ וַיֹּאמֶר אֶל-הַמֶּלֶךְ שְׁלוֹם וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ דַּאֲפִיו אֶרְצָה
 וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר סָנַר אֶת-הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-נִשְׁאָו אֶת-
 יָדָם בְּאֹדֵי הַמֶּלֶךְ :
 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׁלוֹם כִּנְעָר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַחִימֶעַץ רָאִיתִי²⁹
 וְלוֹ קִי בְּנַפְשׁוֹ קִי לֹאֱהָלוֹ מִי בַחֲיוֹ קִי כֵן קִי וְלֹא מִי

הַהֶמוֹן הַגָּדוֹל לְשַׁלֵּחַ אֶת־עַבְדְּךָ הַמֶּלֶךְ יוֹאָב וְאֶת־עַבְדְּךָ וְלֹא יָדַעְתִּי מָה :
 30 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ סָב הַתִּיַצֵּב כֹּה וַיִּסָּב וַיַּעֲמֹד : וְהָיָה הַבּוֹשִׁי בָּא וַיֹּאמֶר
 31 הַבּוֹשִׁי יִתְבַּשֵּׁר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־שָׁמַעַי יְהוָה הַיּוֹם מִיֵּד כָּל־הַקָּמִים עֲלֶיךָ :
 32 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הַבּוֹשִׁי הַשְׁלֹם לְנַעַר לְאַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הַבּוֹשִׁי יִתֵּנוּ
 כַּנֶּעַר אִיבִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְכֵן אֲשַׁר־קֻמוֹ עֲלֶיךָ לְהָעֵה :

וַיִּרְגַּז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל־עֲרֵי־הַשָּׁעַר וַיִּבֶה וְכֹה אָמַר בְּלִבָּתוֹ בְּנֵי
 אֲבִשָׁרוֹם בְּנֵי בְנֵי אֲבִשָׁרוֹם מִי־יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ אֲבִשָׁלוֹם בְּנֵי
 2 בְנֵי : וַיִּנָּד לְיוֹאָב הִנֵּה הַמֶּלֶךְ בִּכְהָ וַיִּתְאַבֵּל עַל־אַבְשָׁלוֹם : וְהָיָה הַתְּשׁוּעָה
 בַּיּוֹם הַהוּא לְאַבְדֹּל לְכָר־הָעָם כִּי־שָׁמַעַי הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא רָאִי־נָעֻצַּב
 4 הַמֶּלֶךְ עַל־בָּנָיו : וַיִּתְנַגֵּב הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לְבּוֹא הָעִיר כִּי־אֲשֶׁר יִתְנַגֵּב
 5 הָעָם הַנִּבְלָמִים בְּנוֹסִם בַּמִּדְבָּרָה : וְהַמֶּלֶךְ רָאִי אֶת־פָּנָיו וַיַּעֲקֹק הַמֶּלֶךְ
 6 קוֹל גָּדוֹל בְּנֵי אֲבִשָׁלוֹם אֲבִשָׁלוֹם בְּנֵי בְנֵי : וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ
 הַבֵּית וַיֹּאמֶר הוֹבִשְׁתָּ הַיּוֹם אֶת־פָּנָי כִּלְעִבְדְּךָ הַמְּכַלְמִים אֶת־נַפְשִׁי
 7 הַיּוֹם וְאֵת נַפְשִׁי בְּנִיָּה וּבְנִיתִי וְנַפְשִׁי נַפְשִׁי פִלְגִּישִׁי : לְאַהֲבָה
 אֶת־שְׁנֵאֶיךָ וְלִשְׁנֵאֵי אֶת־אֶהֱבֶיךָ כִּי הַגִּדַת הַיּוֹם כִּי אֵין לָךְ שָׂרִים
 וְעַבְדִּים כִּי יָדַעְתִּי הַיּוֹם כִּי לֹא אֲבִשָׁרוֹם חַי וְכָלְנוּ הַיּוֹם מֵתִים כִּי־אֲנִי
 8 יֹשֵׁר בְּעֵינֶיךָ : וְעַתָּה קוֹם צֵא וְדַבֵּר עַל־לֵב עַבְדְּךָ כִּי בִיהוָה נִשְׁפָּעְתִּי
 כִּי־אֲנִי־נִיָּה יוֹצֵא אִם־יִלִּין אִישׁ אֶתְךָ הַלַּיְלָה וְרָעָה לָךְ וְזֹאת מִכָּל־הָרָעָה
 9 אֲשַׁר־בָּאָה עֲלֶיךָ מִנְּעִרְיָה עַד־עַתָּה : וַיָּקֶם הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בַּשָּׁעַר וְכָל־
 הָעָם הַגִּידוּ לְאֹמֶר הִנֵּה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשָּׁעַר וַיָּבֹא כָר־הָעָם לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
 וַיִּשְׁרָאֵר נָם אִישׁ לְאַהֲלָיו :

וַיְהִי כָל־הָעָם גָּדוֹן בְּכָל־שַׁבָּתִי יִשְׂרָאֵל רָאִי־הַמֶּלֶךְ הַצִּיָּקָנוּ מִכָּת
 10 אִיבָנוּ וְהוּא מִלְטָנוּ מִכָּת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה בָּרַח מִן־הָאָרֶץ מֵעַד אֲבִשָׁלוֹם :
 11 וְאַבְשָׁרוֹם אֲשֶׁר מִשְׁחָנוּ עָלֵינוּ מָת בַּמִּלְחָמָה וְעַתָּה לָמָּה אַתֶּם מִתְרַשְּׁמִים
 12 דֹּחֲשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ : וְהַמֶּלֶךְ דִּוֵּד שָׁמַח אֶל־צִדּוֹק וְאֶל־אֲבִיתָר הַכֹּהֲנִים
 לְאֹמֶר דַּבְּרוּ אֶל־זִקְנֵי יִהוּדָה רָאִי־נָה תִּהְיוּ אַחֲרָנִים דֹּחֲשִׁיב אֶת־
 13 הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ וְדַבֵּר כָּל־יִשְׂרָאֵל בָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ : אֲנִי אַתֶּם
 14 עֲצָמִי וּבָשָׂרִי אַתֶּם וְלָמָּה תִּהְיוּ אַחֲרָנִים דֹּחֲשִׁיב אֶת־הַמֶּלֶךְ : וְלַעֲמִשָּׂא
 תִּמְרוּ הָרֹא עֲצָמִי וּבָשָׂרִי אַתָּה כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם־
 15 לֹא שַׁר־צָבָא תִּהְיֶה לִפְנֵי כָר־הַיָּמִים תַּחַת יוֹאָב : וַיֵּט אֶת־לִבָּב כָּל־
 אִישׁ־יִהוּדָה כְּאִישׁ אֶתְדֹ וַיִּשְׁלָחוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שׁוֹב אֶתְּךָ וְכָר־עַבְדְּךָ :
 16 וַיָּשֶׁב הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא עַד־תִּיֶדֶן וַיְהוּדָה בָּא הַנְּלֻלָה לְלִכֵּת לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ

17 לְהַעֲבִיר אֶת־הַמֶּלֶךְ אֶת־הַיַּרְדֵּן : וַיִּמָּחַר שְׁמִיעִי בִן־גֵּרָא בֶן־הַיְמִינִי אֲשֶׁר
 18 מִבְּחֹרִים וַיָּרֶד עִם־אִישׁ יְהוּדָה לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ דָּוִד : וְאַלְף אִישׁ עִמּוֹ
 מִבְּנֵימֶן וַיֵּצֵא נָעַר בֵּית שְׂאוּל וַחֲמִשָּׁת עָשָׂר בָּנָיו וְעֹשְׁרִים עֲבָדָיו
 19 אִתּוֹ וַצִּלְחוּ הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַעֲבָרָה הַעֲבָרָה לְעֹבֵר אֶת־בֵּית
 הַמֶּלֶךְ וְלַעֲשׂוֹת הַטּוֹב בְּעֵינָיו וְשְׁמִיעִי בִן־גֵּרָא נָפַל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ בָּעֲבָרוֹ
 20 בַּיַּרְדֵּן : וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־יַחֲשָׁב־לִי אֲדֹנָי עוֹן וְאַרְתּוּפַר אֶת אֲשֶׁר
 הָעוּה עֲבָדָךְ בִּי אֲשֶׁר־יָצָא אֲדֹנִי־הַמֶּלֶךְ מִיְּרוּשָׁלַם לְשׁוֹם הַמֶּלֶךְ אֶל־
 21 לָבוֹ : בִּי יָדַע עֲבָדָךְ כִּי אֲנִי חַטָּאתִי וְהִנֵּה־בָאתִי הַיּוֹם רָאשׁוֹן לְכָד־
 22 בֵּית יוֹסֵף לְרֹדֶת לִקְרֹאת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ : וַיַּעַן אֲבִישִׁי בֶן־צְרוּיָה וַיֹּאמֶר
 23 הַתַּחַת זֹאת לֹא יוֹמֶת שְׁמִיעִי בִּי קָלָל אֶת־מִשְׁכִּית יְהוָה : וַיֹּאמֶר דָּוִד
 24 מִהֲלִי וְכֵסֶם בָּנִי צְרוּיָה בִּית־הַיּוֹדֵלִי הַיּוֹם לְשָׁמֶן הַיּוֹם יוֹמֶת אִישׁ
 25 בְּיִשְׂרָאֵל בִּי הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי הַיּוֹם אֲנִי־מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל : וַיֹּאמֶר
 26 הַמֶּלֶךְ אֶל־שְׁמִיעִי לֹא תָמוּת וַיִּשָּׁבַע לוֹ הַמֶּלֶךְ : וּמִפְּבֹשֶׁת בֶּן־שְׂאוּל
 יָרֶד לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ וְלֹא־עָשָׂה רַגְלָיו וְלֹא־עָשָׂה שְׁפָמוֹ וְאֶת־בְּגָדָיו לֹא
 27 כִּבֵּס לְמִן־הַיּוֹם לְכֹת הַמֶּלֶךְ עַד־הַיּוֹם אֲשֶׁר־בָּא בְּשָׁלוֹם : וַיְהִי כִּי־בָא
 יְרוּשָׁלַם לִקְרֹאת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה לֹא־הִלַּכְתָּ עִמִּי מִפִּיבֹשֶׁת :
 28 וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ עֲבָדִי רַמְּנִי כִּי־אֹמַר עֲבָדָךְ אֶחָבֶשָׁה־לִּי חֲמֹמֹר
 29 וְאַרְכָּב עֲלֶיהָ וְאַתָּה אֶת־הַמֶּלֶךְ בִּי פָסַח עֲבָדָךְ : וַיִּרְגַּל בָּעֲבָדָךְ אֶל־
 אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וְאֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כָּמֵלָהּ הָאֱלֹהִים וַעֲשָׂה הַטּוֹב בְּעֵינָיָה :
 30 כִּי לֹא הָיָה כָל־בֵּית אָבִי בִּי אִם־אֲנָשִׁי־מִית לְאֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַתִּשֶׁת אֶת־
 עֲבָדָךְ בְּאֹכְלִי שְׁלַחְנָה וּמִהֲיִשְׁלִי עוֹד צִדְקָה וְזִוְעָק עוֹד אֶל־הַמֶּלֶךְ :
 31 וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ לָמָּה תִּדְבָּר עוֹד דְּבָרֶיךָ אֲמַרְתִּי אִתָּה וַיֵּצֵא תַחֲדָקוֹ
 32 אֶת־הַשֹּׁדָה : וַיֹּאמֶר מִפִּיבֹשֶׁת אֶל־הַמֶּלֶךְ גַּם אֶת־הַכֹּל יָקַח אַחֲרֵי אֲשֶׁר־
 33 בָּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ בְּשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ : וּבְרוּלִי הַגִּלְעָדִי יָרֶד מִרְגָּלִים
 34 וַיַּעֲבֹר אֶת־הַמֶּלֶךְ הַיַּרְדֵּן לְשַׁלְּחוֹ אֶת־בְּיָרְדֵן : וּבְרוּלִי וְקֹן מָאֹד בֶּן־
 35 שְׁמֹנִים שָׁנָה וְהוּא־כִּלְכַּךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשׁוֹיבָתוֹ בְּמַחֲנֵים כִּי־אִישׁ גָּדוֹל
 36 הוּא מָאֹד : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־בְּרוּלִי אִתָּה עֹבֵר אִתִּי וְכָל־כְּלָתִי אִתָּךְ
 37 עִמָּדִי בִירוּשָׁלַם : וַיֹּאמֶר בְּרוּלִי אֶל־הַמֶּלֶךְ כָּמָּה יָמִי שָׁנִי חַיִּי כִּי־אֵעֻלָּה
 אֶת־הַמֶּלֶךְ יְרוּשָׁלַם : בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה אֲנִכִּי הַיּוֹם הָאֶדְעוּ בֵּין־טוֹב
 לְרָע אִם יִטְעַם עֲבָדָךְ אֶת־אֲשֶׁר אֵכֹל וְאֶת־אֲשֶׁר אֲשַׁתָּה אִם־אֲשַׁמַּע
 עוֹד בְּקוֹל שָׂרִים וְשֹׁרֹת וְלָמָּה יִהְיֶה עֲבָדָךְ עוֹד לְמִשְׁאֵ אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ :
 כְּמַעַט יַעֲבֹר עֲבָדָךְ אֶת־הַיַּרְדֵּן וְלָמָּה יִגְמַלְנִי הַמֶּלֶךְ הַגָּמֻלָה
 בְּעֵינָיו ק' הִירְדֵן כ'

38 הַזֹּאת : יֵשֶׁב־נָא עֲבֹדְךָ וְאַמַּת בְּעִירִי עִם קָבֶר אָבִי וְאִמִּי וְהָנָה ! עֲבֹדְךָ
 39 כְּמֹהֶם יַעֲבֹר עִם־אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֹׂה־לוֹ אֶת אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֶיךָ : וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ אֵתִי יַעֲבֹר כְּמֹהֶם וְאִנִּי אַעֲשֶׂה־לוֹ אֶת־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ וְכָל אֲשֶׁר־
 40 תִּבְחַר עָלַי אַעֲשֶׂה־לָּךְ : וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת־הַיָּרְדֵּן וְהַמֶּלֶךְ עָבַר וַיִּשָּׁק
 הַמֶּלֶךְ לְבָרְזַלִּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב לְמִקְמֹו :
 41 וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וּכְמֹהֶן עָבַר עִמּוֹ וְכָל־עַם יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ
 42 אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם חֲצִי עִם יִשְׂרָאֵל : וְהָנָה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּאִיִּם אֶל־
 הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ מִדּוֹעַ גְּנֻבָה אֲחִינוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ אֶת־
 43 הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ אֶת־הַיָּרְדֵּן וְכָל־אֲנָשֵׁי דָוִד עִמּוֹ : וַיַּעַן כָּל־אִישׁ יְהוּדָה עַל־
 אִישׁ יִשְׂרָאֵל כִּי־קָרֹב הַמֶּלֶךְ אֵלָּי וְלָמָּה זֶה חָרָה קֹדֶשׁ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה
 הָאֹכֹל אֲכָלְנוּ מִן־הַמֶּלֶךְ אִם־נִשְׁאָת נִשְׂאָ לָנוּ :
 44 וַיַּעַן אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶת־אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ־יָדוֹת לִי בַּמֶּלֶךְ
 וְגַם־בְּדָוִד אֲנִי כְּמֹהֶם וּמִדּוֹעַ הִקְדַּחְתִּי וְלֹא־הָיָה דְּבָרִי רָאשׁוֹן לִי דְהַשִּׁיב
 אֶת־מִלְכִּי וַיִּקַּשׁ דְּבַר־אִישׁ יְהוּדָה מִדְּבַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל :

VII (מלכים א' סימן ג' מפסוק ה' עד סוף הסימן , סימן ה' עד פסוק י"ד , וסימן י"ד)

5 בְּגֻבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
 6 שְׂאֵל מֶה אֲתוֹן־לָךְ : וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אֵתָּה עֲשִׂיתָ עִם־עֲבֹדְךָ דָּוִד אָבִי
 חֶסֶד גָּדוֹל כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לִפְנֶיךָ בְּאַמַּת וּבַצִּדִּיקָה וּבִישִׁרְתָּ לִבָּב עִמָּךְ
 וַתִּשְׁמְרֵהוּ אֶת־הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה וְתִתֵּן־לוֹ בֶּן יֵשֶׁב עַל־כֶּסֶּאֱוֹ כַּיּוֹם
 7 הַזֶּה : וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי אֵתָּה הַמַּלְכָּתָּ אֶת־עֲבֹדְךָ תַּחַת דָּוִד אָבִי
 8 וְאֲנִכִּי גַעַר קָטָן לֹא אֲדַע צֵאת וְכֹא : וְעֲבֹדְךָ בְּתוֹךְ עַמָּךְ אֲשֶׁר בְּחִרְתָּ
 9 עִם־דָּב אֲשֶׁר לֹא־יִמָּנֶה וְלֹא יִסְפֵּר מֶלֶךְ : וְנָתַתָּ לְעֲבֹדְךָ לֵב שִׁמְעַ
 לִשְׁפֹּט אֶת־עַמָּךְ לְהִבִּין בֵּין־טוֹב לְרָע פִּי מִי יוֹכַל לִשְׁפֹּט אֶת־עַמָּךְ
 10 הַכָּבֵד הַזֶּה : וַיִּמָּב הַדָּבָר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי כִּי שָׂאֵל שְׁלֹמֹה אֶת־הַדָּבָר
 11 הַזֶּה : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵלָּוִי יַעַן אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא־
 שְׁאַלְתָּ לָּךְ יָמִים רַבִּים וְלֹא־שְׁאַלְתָּ לָּךְ עֵשֶׂר וְקָא שְׁאַלְתָּ גִּפְשׁ אִיבִיךָ
 12 וְשְׁאַלְתָּ לָּךְ הִבִּין לִשְׁמַע מִשְׁפָּט : הִנֵּה עֲשִׂיתִי בְּדַבְּרֶךָ הַנֵּה ! נָתַתִּי
 לָּךְ לֵב חָכָם וְגִבּוֹן אֲשֶׁר כְּמוֹהָ לֹא־הָיָה לִפְנֶיךָ וְאַחֲרֶיךָ לֹא־יִקּוּם כְּמוֹהָ :
 13 וְגַם אֲשֶׁר לֹא־שְׁאַלְתָּ נָתַתִּי לָּךְ גַּם־עֵשֶׂר גַּם־כְּבוֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כְּמוֹהָ
 14 אִישׁ בַּמְּלָכִים כָּל־יָמָיו : וְאִם ! תִּלְכֶּךָ בְּדַרְכֵי לִשְׁמֹר חֻקִּי וּמִצְוֹתֵי

העבירו ב'

כַּאֲשֶׁר הָלַךְ דָּוִיד אֲבִיהַ וְהִיאֲרַכְתִּי אֶת־יָמָיו : וַיִּקֶּן שְׁלֹמֹה וְהָיָה חָלוֹם 15
וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַם וַיַּעֲמֵד וּלְפָנָיו אָרְזֹן בְּרִית־יְהוָה וַיַּעַר עֲלוֹת וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה
וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכַד־עַבְדָּיו :

אוּ תִבְאֶנָּה שְׁתֵּים נָשִׁים אֶרֶז־הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמִדְנָה לְפָנָיו : וְתֹאמַר 16
הָאִשָּׁה הָאֵחָת בִּי אֶדְנִי אֲנִי וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת יוֹשְׁבַת בְּבֵית אֶחָד וְאֶחָד 17
עָמָה בְּבֵית : וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לְלִדְתִּי וַתֵּלֶד גַּם־הָאִשָּׁה הַזֹּאת 18
וַיִּנָּחְנוּ יַחְדָּו אִין־דָּר אֶתְנֹו בְּבֵית זִוְלָתִי שְׁתֵּים־אֶנְחֵנוּ בְּבֵית : וַיָּמָת 19
בֶּן־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לִידָה אֲשֶׁר שָׁכְבָה עֲלָיו : וַתִּקֶּם בְּתוֹךְ הַלֵּילָה וַתִּפְקֹחַ 20
אֶת־בְּנִי מֵאֲצָלִי וְאֶתְתּוֹךְ יִשְׁנָה וַתִּשְׁכַּיְכֶהוּ בְּחִיקָה וְאֶת־בְּנָה הַמֵּת
הַשְּׁכִיבָה בְּחִיקִי : וְאָקַם בְּבֹקֶר דְּהִינִיק אֶת־בְּנִי וְהָיָה מֵת וְאֶתְבּוֹנֵן 21
אֵלָיו בְּבֹקֶר וְהָיָה לֹא־הָיָה בְּנִי אֲשֶׁר יָרַדְתִּי : וְתֹאמַר הָאִשָּׁה הָאֵחָת 22
לֹא כִי בְנִי הָתִי וּבְנָה הַמֵּת וְזֹאת אִמָּתָה לֹא כִי בְּנָה הַמֵּת וּבְנִי הָתִי
וַתִּדְּבַרְנָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וְזֹאת אִמָּתָה וְהַבְּנִי הָתִי וּבְנָה 23
הַמֵּת וְזֹאת אִמָּתָה לֹא כִי בְּנָה הַמֵּת וּבְנִי הָתִי : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ קָחוּ לִי 24
חֶרֶב וַיָּבִיאוּ הַחֶרֶב לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ גִּזְרוּ אֶת־הַיֶּלֶד הָתִי 25
לְשֵׁנִים וְתִגְזְרוּ אֶת־הַחֲצִי לְאֵחָת וְאֶת־הַחֲצִי לְאֵחָת : וְתֹאמַר הָאִשָּׁה 26
אֲשֶׁר־בְּנָה הָתִי אֶרֶז־הַמֶּלֶךְ כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמֵיהָ עַל־בְּנָתָהּ וְתֹאמַר בִּי אֶדְנִי
תְּנִירְקָה אֶת־הַיֶּלֶד הָתִי וְהַמֵּת אֵל תְּמִיתֶהוּ וְזֹאת אִמָּתָה גַּם־לִי גַם־לָךְ
לֹא יִהְיֶה גִזְרוֹ : וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר תְּנִירְקָה אֶת־הַיֶּלֶד הָתִי וְהַמֵּת לֹא 27
תְּמִיתֶהוּ הֵיא אִמּוֹ : וַיִּשְׁמְעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר שָׁפַט הַמֶּלֶךְ 28
וַיֵּרְאוּ מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי־רָאוּ כִּי־תִחַכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט :

וְשֹׁלֹמֹה הָיָה מוֹשֵׁל בְּכָל־הַמַּמְלָכוֹת מִן־חֲנָתָר אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְעַד 29
גְּבוּל מִצְרַיִם מִנָּשִׁים מִנְּחָה וְעַבְדִּים אֶת־שְׁלֹמֹה כִּדְרֵימֵי חַיִּיו : וַיְהִי לְחָם 30
שְׁלֹמֹה לַיּוֹם אֶחָד שְׁלֹשִׁים כֹּר סֶלֶת וְשִׁשִּׁים כֹּר קֶמַח : עֲשֻׂרָה בָקָר 31
כֹּרֵאִים וְעֲשָׂרִים בָּקָר רְעִי וּמֵאָה צֹאן לְבַד מֵאִיל וְצִבִּי וַיְחַמּוֹר וּבְרֶפְרִים
אֲבוּסִים : כִּי־הָיָה רִדָּה וּבְכֹר־עַבְדֵּי הַנֶּהָר מִתַּפְסָח וְעַד עֵזָה בְּכָל־מַלְכֵי 32
עֵבֶר הַנֶּהָר וְשָׁלוֹם הָיָה לוֹ מִכָּד־עַבְדָּיו מִסָּבִיב : וַיֵּשֶׁב יְהוֹרָה וַיִּשְׁרָאֵל 33
לְבַמֶּטַח אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע כָּל־יָמָיו שְׁלֹמֹה :
וַיְהִי לְשֹׁלֹמֹה אֶרְבָּעִים אֲלָף אֲרוֹת סוּסִים לְמִרְכָּבוֹ וּשְׁנַיִם־עֶשְׂרִי 34
אֲלָף פָּרָשִׁים : וּבְכֹרְבוֹ הַנֶּעֱצִיבִים הָאֵלֶּה אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְזֹאת כָּל־ 35
הַקֶּרֶב אֶרֶז־שִׁלְתָן הַמֶּלֶךְ־שְׁלֹמֹה אִישׁ חֲדָשׁ לֹא יַעֲדָדוּ דָּבָר : וְהַשְּׁעָרִים 36
וְהַתִּבְּן לְסוּסִים וְלִרְכָּשׁ יָבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה־שָׁם אִישׁ כְּמִשְׁפָּמוֹ :

9 וַיִּתֵּן אֱלֹהִים חֲכָמָה לְשֹׁלֹמֹה וַתְּבוֹנֶה הָרַבָּה מְאֹד וַיִּרְחַב לֵב בְּחֹלֹ אִשָּׁר
 10 עַל־שֵׁפֶת הַיָּם : וַתִּרְבֶּ חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל־בְּנֵי־יִקְדָם וּמִכָּל
 11 חֲכָמַת מִצְרַיִם : וַיִּחַבֶּם מִכָּל־הָאָדָם מֵאִיתָן הָאֲזֹרָחִי וַהֲיָמִן וּכְלָל
 12 וַיִּדְרֹעַ בְּנֵי מַחֹל וַיְהִי־שִׁמּוֹ בְּכָל־הַנָּגִים סָבִיב : וַיִּדְבֹר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
 13 מִשָּׁר וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאַלֶּף : וַיִּדְבֹר עַל־הַעֲצִים מִן־הָאֲרֹז אִשָּׁר
 בְּלִבְנָן וְעַד הָאֲזֹב אִשָּׁר יָצָא בְּקִיר וַיִּדְבֹר עַל־הַבְּהֵמָה וְעַל־הָעוֹף וְעַל־
 14 הָרֶמֶשׂ וְעַד־הַדְּגָיִם : וַיָּבֹאוּ מִכָּל־הָעַמִּים לִשְׁמֹעַ אֶת חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מֵאֵת
 כָּל־מַלְכֵי הָאָרֶץ אִשָּׁר שָׁמְעוּ אֶת־חֲכָמָתוֹ :

1 וּמִלִּפְת־שָׂבָא שָׁמַעַת אֶת־שְׁמֵעַ שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה וַתָּבֹא לִנְפֹתוֹ
 2 בַּחֲדוּדוֹת : וַתָּבֹא יְרוּשָׁלַיִם בַּחֹל כְּבֹד מְאֹד וְגַמְלִים נִשְׂאִים בְּשָׂמִים
 וַזֶּהָב רַב־מְאֹד וְאֶבֶן יָקָרָה וַתָּבֹא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתִּדְבֹר אֵלָיו אֶת כָּל־
 3 אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבָּהּ : וַיִּגְדֹּלֶהָ שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה דָבָר
 4 נֶעְלָם מִן־הַמֶּלֶךְ אִשָּׁר לֹא הִגִּידָהָ : וַתֵּרָא מִלִּפְת־שָׂבָא אֶת כָּל־
 5 חֲכָמַת שְׁלֹמֹה וַתִּכְבִּית אִשָּׁר בָּנָה : וּמֵאֵכֶל שְׂדֵחָנָהּ וּמוֹשֵׁב עֲבָדָיו וּמַעֲמֵד
 מִשְׁרָתָיו וּמִלְּבָשֵׁיהֶם וּמִשְׁקֵיו וְעַלְתּוֹ אִשָּׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה
 6 כֶּה עוֹד רוּחַ : וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵמֶת הָיָה הַדְּבָר אִשָּׁר שָׁמַעְתִּי
 7 בְּאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיהָ וְעַד־חֲכָמָתָהּ : וְלֹא־הָאֵמַנְתִּי לְדִבְרִים עַד אִשָּׁר־
 בָּאתִי וַתִּרְאֵנִיָּה עֵינֵי וַהֲנֶה לֹא־הִגִּיד־לִי תַחְצִי הוֹסַפְתָּ חֲכָמָה וְטוֹב אֶל־
 8 הַשְׁמָעָה אִשָּׁר שָׁמַעְתִּי : אִשָּׁרִי אֲנִשִּׁיךָ אִשָּׁרִי עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה הָעַמִּידִים
 9 לְפָנֶיךָ תָּמִיד הַשְׁמָעִים אֶת־חֲכָמָתָהּ : יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּרוּךְ אִשָּׁר
 10 חָפֵץ בָּךְ לַתִּתֶּךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעַלְמֹם וַיִּשְׁמָךְ
 11 לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וַיִּצְדָּקָה : וַתֵּתֵן לְמֶלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כֶּכֶר זָהָב
 וּבִשְׂמִים הָרַבָּה מְאֹד וְאֶבֶן יָקָרָה לֹא כָא כְּבִשְׁם הָהוּא עוֹד לְדָב אִשָּׁר־
 12 נִתְּנָה מִלִּפְת־שָׂבָא לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה : וְגַם אֲנִי חִירָם אִשָּׁר־נִשְׂאָ וְהָב
 13 מֵאֻפִּיר הִבִּיא מֵאֻפִּיר עֲצֵי אֲלֻמָּיִם הָרַבָּה מְאֹד וְאֶבֶן יָקָרָה : וַיַּעַשׂ
 הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאֲלֻמָּיִם מִסָּעַד לְבֵית־יְהוָה וּלְבֵית הַמֶּלֶךְ וּבְנִינֹת
 וּבָבָלִים לְשָׂרִים לֹא־בָא כֵּן עֲצֵי אֲלֻמָּיִם וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה :
 14 וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה נָתַן לְמִלִּפְת־שָׂבָא אֶת־כָּל־חֲפָצָהּ אִשָּׁר שְׂאֵלָה מִלִּבָּהּ
 אִשָּׁר נָתַן־לָהּ כִּי־הָמָּה שְׁלֹמֹה וַתִּפֹּן וַתִּקַּךְ לֹא־רָצָה הִיא וְעַבְדֶּיהָ :
 15 וַיְהִי מִשְׁקַל הַזָּהָב אִשָּׁר־בָּא לְשְׁלֹמֹה בְּשָׁנָה אַחַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁעִים
 16 וְשֵׁשׁ כֶּכֶר זָהָב : לְכָד מֵאֲנָשֵׁי הַתִּירִים וּמִסָּחָר הָרִכָּלִים וּכְל־מִדְּבָר
 הַתֵּעָרֵב וּפְחוֹת הָאָרֶץ : וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵאֲתִים צָנֶה וְהָב נִשְׁחָט

שש־מאות וְהָב יַעֲלֶה עַרְהֶצֶנָה הָאֶחָת : וּשְׁלֹש־מֵאוֹת מִגְּנִים וְהָב¹⁷
שְׁחוּט שְׁלֹשֶׁת מִנִּים וְהָב יַעֲלֶה עַרְהֶמֶן הָאֶחָת וַיִּתְּנֶם הַמֶּלֶךְ בֵּית
יַעַר הַלְבָּנוֹן : וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כַּסָּאֵשׁן גָּדוֹל וַיַּצְפֹּהוּ וְהָב מוֹפֶן : שֵׁשׁ¹⁸
מַעֲלוֹת לַכֶּסֶה וְרֹאשׁ עָנּוֹל לַכֶּסֶה מֵאַחֲרָיו וַיֵּדֶת מִזֶּה וּמִזֶּה אֶל־מְקוֹם¹⁹
הַשְּׁבֵת וּשְׁנַיִם אֲרוֹזֹת עֲמֻדִים אֶצֶל הַיְּדוֹת : וּשְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲרוֹזִים עֲמֻדִים²⁰
שָׁם עַל־שֵׁשׁ הַמַּעֲלוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה לֹא־נַעֲשֶׂה בֵן לְכָל־מַמְלָכוֹת : וְכָל²¹
כָּלִי מִשְׁקָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהָב וְכָל כָּלִי בֵּית־יַעַר הַלְבָּנוֹן וְהָב סֹגֹר
אֵין כֶּסֶף לֹא נָחִישׁ בֵּיתִי שְׁלֹמֹה לְמֵאוֹמָה : כִּי אֲנִי תַרְשִׁישׁ לַמֶּלֶךְ²²
בָּיִם עִם אֲנִי חִירָם אֶחָת לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים תָּבוֹאוּ אֲנִי תַרְשִׁישׁ נִשְׁאֵת
וְהָב וְכֶסֶף שְׁנֵהֲבִים וְקָפִים וְחִבִּיִּים : וַיַּגְדֵּל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מִכָּל מַלְכֵי²³
הָאָרֶץ לַעֲשׂוֹר וּלְחֻכְמָה : וְכָל־הָאָרֶץ מִבְּקָשִׁים אֶת־פָּנָי שְׁלֹמֹה לְשִׁמְעַ²⁴
אֶת־חֻכְמָתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים בְּלִבּוֹ : וְהָפָה מִבֵּיָאִים אִישׁ מִנְחָתוֹ כָּלִי²⁵
כֶּסֶף וְכָלִי וְהָב וּשְׁלֹמוֹת וְנִשְׁק וּבִשְׁמִים סוּסִים וּפָרָדִים דְּבַר־שָׁנָה
בְּשָׁנָה : וַיֵּאסֶף שְׁלֹמֹה רֶכֶב וּפָרָשִׁים וַיַּחֲזִילוּ אֵלָּה וְאַרְבַּע־מֵאוֹת רֶכֶב²⁶
וּשְׁנַיִם־עֶשֶׂר אֵלָּה פָּרָשִׁים וַיִּנְחֶם בְּעַרְי הָרֶכֶב וַעֲסֵד־הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלַם :
וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־הַכֶּסֶף בִּירוּשָׁלַם כַּאֲבָנִים וְאֶת הָאָרְזִים נָתַן בְּשִׁקְמִים²⁷
אֲשֶׁר־בְּשִׁפְלָה לָרֶב : וּמוֹצֵא הַסּוּסִים אֲשֶׁר לְשְׁלֹמֹה מִמִּצְרַיִם וּמִקֻּץ²⁸
סֻחְרֵי הַמֶּלֶךְ יָקָחוּ מִקּוֹנָה בְּמַחִיר : וְהַמַּעֲלָה וְהַיָּצֵא מִרְכָּבָה מִמִּצְרַיִם²⁹
כִּשְׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּסִים בְּחֻמְשִׁים וּמֵאָה וְכֵן לְכָל־מַלְכֵי הַחֲתִיִּים וְלַמַּלְכֵי
אֲרָם בִּידֶם יָצְאוּ :

VIII (מלכים א' מסימן יז עד סוף סימן יט, סימן כ"א וכ"ב עד פסוק מ')

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי מִתְּשֻׁבִי נִדְעָר אֶר־אֲחֵאבְּ חִי־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל¹
אֲשֶׁר־עֲמַדְתִּי לִפְנֵי אִם־יְהוָה הַשְּׁנִים הָאֵלֶּה מָל וּמִמָּר כִּי אִם־לִפִּי
דִּבְרִי : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר : לָךְ מִזֶּה וּפָגִיתָ לָךְ קִדְמָה וְנִסְתַּדְתָּ²
בְּנֶחֱל כְּרִית אֲשֶׁר עַד־פָּנֶי תִירָדוּ : וְהָיָה מִהַנְּחֵל תִּשְׁתַּחֲוֶה וְאֶת־הָעֲרֻבִים³
צִוִּיתִי לַכִּדְּקָה שָׁם : וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כְּדִבְרֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנֶחֱל־כְּרִית⁴
אֲשֶׁר עַד־פָּנֶי הִירָדוּ : וְהָעֲרֻבִים מִבֵּיָאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר בִּבְקָר וּלְחֶם⁵
וּבָשָׂר בְּעֶרֶב וּמִן־הַנְּחֵל יִשְׁתַּחֲוֶה : וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּכְבֹּשׁ הַנְּחֵל בִּי לֹא⁶
הָיָה נֶשֶׁם בָּאָרֶץ :
וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר : קוּם לָךְ צִדְפָּתָה אֲשֶׁר לְצִדְדוֹן וַיִּשְׁבְּתָה⁷

10 שֶׁם תִּהְיֶה צִוִּיתִי שֶׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְבַלְכָּרָה : וַיִּקָּם וַיִּלְךָ צִרְפֹּתָה וַיָּבֹא
 אֶל־פֶּתַח הָעִיר וַהֲגִיד־שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה מְקַשֶּׁשֶׁת עֲצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ
 11 וַיֹּאמֶר קַח־נָא לִי מַעֲטִיכִים בְּכִי וְאִשְׁתָּה : וַתֵּלֶךְ דִּקְחַת וַיִּקְרָא
 12 אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר לִקְחִי־נָא לִי פֶתֶלֶתְכֶם בִּידָה : וַתֹּאמֶר חַי־יְהוָה אֱלֹהֶיהָ
 אִם־יִשְׁלִי מַעוֹג כִּי אִם־מֵלֶא בְּהִקְמַח בְּכֹד וּמַעֲט־שָׁמֶן בַּצִּפְתָּה וְהִנְנִי
 מְקַשֶּׁשֶׁת שָׁנִים עֲצִים וּבֹאֲתִי וְעֹשִׂיתִיהוּ לִי וּלְבָנִי וְאֶכְלֵהוּ וּמִתְנוּ :
 13 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵלֶיהָ אֶל־תִּירָאִי בֹאִי עֲשִׂי כְדִבְרָהּ אֲדָה עֲשִׂי־לִי מִשָּׁם
 14 עֹנֶה קִמְנָה בְּרֹאשָׁנָה וְהוֹצֵאת לִי וְלָךְ וּלְבָנֶךָ תַּעֲשִׂי בְּאַחֲרֶנָּה : כִּי כֹה
 אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כֹּד הַקִּמַּח לֹא תִכְלֶה וּצִפְתָּת הַשָּׁמֶן לֹא תִחַסֵּר
 15 עַד יוֹם תִּתֵּן יְהוָה נֶשֶׁם עַל־פָּנֶיךָ הָאֲדָמָה : וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כְדִבְרֵי אֱלֹהֶיהָ
 16 וַתֵּאָכֵל וַיִּחַי־זֶהָיָא וּבֵיתָהּ יָמִים : כֹּד הַקִּמַּח לֹא בָלְתָה וּצִפְתָּת הַשָּׁמֶן
 17 לֹא חָסַר כְּדִבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֱלֹהֶיהָ : וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 חָלָה בֶן־הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבֵּית וַיְהִי חָלִיו חֹזֶק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא
 18 גִּוְתְּרֵהֶבּוּ נִשְׁמָה : וַתֹּאמֶר אֶרְאֶלֶיהוּ מֵהֲלִי וְכָה אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתִי
 19 אֵלַי לְהוֹפִיר אֶת־עֵינִי וְלִהְיוֹת אֶת־בָּנִי : וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תִּנְיִלִי אֶת־בְּנֶךָ
 וַיִּקְחֵהוּ מִחִיקָה וַיַּעֲלֵהוּ אֶל־הָעֵלִיָּה אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיִּשְׁכְּבוּ עִיר־
 20 מִפְּתוֹ : וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי הָגֵם עַל־הָאֶלְמָנָה אֲשֶׁר־
 21 אֲנִי מִתְגֹּוֹרֵר עִמָּה הִרְעוּת לְהָמִית אֶת־בְּנָהּ : וַיִּתְמַד עַל־הַלֵּל שְׁלֹשׁ
 22 פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי תִשְׁבֵּנָא גִּפְשִׁי־הַלֵּל הִזֶּה
 23 עֲרִקְרְבוּ : וַיִּשְׁמַע יְהוָה בְּקוֹל אֱלֹהֵיהָ וַתִּשָּׁב גִּפְשִׁי־הַלֵּל עַל־קִרְבּוֹ
 24 וַיְחִי : וַיִּקַּח אֱלֹהֵיהָ אֶת־הַלֵּל וַיִּרְדֵּהוּ מִן־הָעֵלִיָּה הַבֵּיתָהּ וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ
 כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אִתָּה וְדִבְרֵי־יְהוָה בְּפִיהָ אָמַת :

1 וַיְהִי יָמִים רַבִּים וּדְבַר יְהוָה הָיָה אֶרְאֶלֶיהוּ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית
 2 לְאִמּוֹ לֶךְ הָרָאָה אֶל־אַחֲאָב וְאַתְּנָה מִטָּר עַר־פָּנֶיךָ הָאֲדָמָה : וַיֵּלֶךְ
 3 אֵלֶיהָ לְהִרְאוֹת אֶל־אַחֲאָב וַהֲרַעַב חֹזֶק בְּשִׁמְרוֹן : וַיִּקְרָא אַחֲאָב אֶל־
 4 עֲבָדָיו אֲשֶׁר עַל־הַבֵּית וְעֲבָדָיו הָיָה יָדָא אֶת־יְהוָה מְאֹד : וַיְהִי
 בְּהִכְרִית אֵיזֶכֶר אֶת גְּבִיאֵי יְהוָה וַיִּקַּח עֲבָדָיו מֵאֶה גְבִיאִים וַיַּחֲבִיֵּאֵם
 5 חֲמִשִּׁים אִישׁ בַּמַּעֲרָה וּכְרָכְלָם לָחֶם וּמִים : וַיֹּאמֶר אַחֲאָב אֶל־עֲבָדָיו
 6 לֶךְ בָּאֶרֶץ אֶל־כָּל־מַעֲיָנֵי הַמִּים וְאֵל כָּל־הַנְּחָלִים אוֹלִי וְנִמְצָא תַצִּיר
 לַעֲבֹר־בָּהּ אַחֲאָב וְלֶךְ בְּרִבָּה אַחֲדָה לְבֹדוֹ וְעֲבָדָיו הָלַךְ בְּרִבָּה אַחֲדָה

לבדו : ויהי עבדו בדרך והנה אליו לקראתו ויברכו ויפל על פניו
 ויאמר האתה זה אדני אליהו : ויאמר לו אני לך אמר לאדני הנה
 אליהו : ויאמר מה חטאתי כי אתה נתן את עבדך ביד אחאב
 להמיתני : חי ויהוה אלהיך אם ישיגוי וממלכה אשר לא שלח
 אדני שם רבקה ואמרו אין והשביע את המלכה ואתה גוי כי לא
 ימצאכה : ועתה אתה אמר לך אמר לאדני הנה אליהו : והיה
 אני ו ארך מאתך ורוח יהוה ישאך על אשר לא אדע ובאתי
 להגיד לאחאב ולא ימצאך והרגני ועבדך ירא את יהוה מעתה :
 הלא הגד לאדני את אשר עשיתי בהרג איובל את נביאי יהוה
 ואחאב מנביאי יהוה כמאה איש חמשים חמשים איש במערה ואבד כלם
 לחם ומים : ועתה אתה אמר לך אמר לאדני הנה אליהו והרגני :
 ויאמר אליהו חי יהוה צבאות אשר עמדת לי לפני כי היום אראה
 אדני : ויגד עבדיו לקראת אחאב ויגד לו ויגד אחאב לקראת
 אליהו : ויהי בראות אחאב את אליהו ויאמר אחאב אליו האתה זה
 עבד ישראל : ויאמר לא עכרת את ישראל כי אם אתה ובית אביך
 בעזבכם את מצות יהוה ותלך אחרי הבעים : ועתה שלח קבץ
 אדני את פלתיאל אדיר הפרמך ואת נביאי הבעל ארבע מאות
 וחמשים ונביאי האשרה ארבע מאות אכלי שלחן איובל : וישלח
 אחאב בכל בני ישראל ויקבץ את הנביאים אל תר הפרמל : ויש
 אליהו אל פלתיאל ויאמר עד מתי אתם פסחים עד שתי הסעפים
 אם יהוה האלהים לבו אחריו ואם הבעל לבו אחריו ולא ענו העם
 אתו דבר : ויאמר אליהו אל העם אני גותרתי נביא ליהוה לבדי
 ונביאי הבעל ארבע מאות וחמשים איש : ויתנו לנו שנים פרים ויבחרו
 להם הפר האחר וינתתו על העצים ואש לא ישימו ואני
 אעשה ו את הפר האחר ונתתי על העצים ואש לא ישימו : וקראתם
 בשם אלהיכם ואני אקרא בשם יהוה והיה האלהים אשר ענה
 באש הוא האלהים ויען כל העם ויאמרו טוב הדבר : ויאמר אליהו
 ונביאי הבעל בחרו לכם הפר האחר ועשו ראשנה כי אתם הרבים
 וקראו בשם אלהיכם ואש לא תשימו : ויקחו את הפר אשר נתן
 להם ועשו ויקראו בשם הבעל מהבקר ועד הצהרים לאמר הבעל
 ענו ואין קול ואין ענה ויפסחו על המזבח אשר עשה : ויהי בצהרים
 ויתהל בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול כי אלהים הוא בישתי

28 וְכִי־שָׁמַע לְוִי־דָרָךְ לֹא אָמַן וַיֵּשֶׁן הוּא וַיִּקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְּנֻדְרוּ
 29 כְּמִשְׁפָּטָם בְּחֻבּוֹת וּבְרֻמָּהִים עַד־שִׁפְפֵי־דָם עֲלֵיהֶם : וַיְהִי כַּעֲבוֹר הַצְהָרִים
 30 וַיִּתְּנֻבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאִין־קוֹל וְאִין־עֲנָה וְאִין קָשָׁב : וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהֵיוֹ לְכָל־הָעָם גִּשּׁוּ אֵלַי וַיִּגְשׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיִּבְרָא אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה
 31 הַהֲרוּם : וַיִּקַּח אֱלֹהֵיוֹ שְׁתֵּים עָשָׂרָה אַבְנִים כַּמִּסְפָּר שִׁבְמִי בְנֵי־יַעֲקֹב
 32 אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהוָה שְׁמֹךְ : וַיִּבְנֶה אֶת־
 הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בָּשֶׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תְּעֹלָה בְּבֵית סֹאתִים זָרַע סָבִיב לְמִזְבֵּחַ :
 33 וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הַעֲצִים וַיִּנְתֵּחַ אֶת־הַפָּר וַיִּשֶׂם עַל־הָעֲצִים : וַיֹּאמֶר מָלְאוּ
 34 אֲרֻבָּעָה כַּדִּים מַיִם וַיִּצְקוּ עַד־הַתְּעֹלָה וְעַל־הָעֲצִים וַיֹּאמֶר שָׁנוּ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר
 35 שְׁלָשׁוּ וַיִּשְׁלָשׁוּ : וַיִּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתְּעֹלָה מִלֹּא־מַיִם :
 36 וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֱלֹהֵיוֹ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם
 יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם וַיִּדַּע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עֲבָדְךָ וּבְדַבְּרֶיךָ
 37 עָשִׂיתִי אֵת כְּרִהֲדֻכְרִים הָאֵלֶּה : עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעָם הֵנָּה כִּי־
 38 אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הִסַּבְתָּ אֶת־לִבָּם אֲחֻכָּתִי : וַתַּפֵּל אִש־
 יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הַתְּעֹלָה וְאֶת־הָעֲצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הָעֹפֶר וְאֶת־
 39 הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתְּעֹלָה לַחֲבֹה : וַיֵּרָא כְּרִהָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ
 40 יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים : וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיוֹ לָהֶם תַּפְשׁוּ ו
 אֵת נְבִיאֵי הַפֶּעַל אִישׁ אֶל־יִמְלָט מֵהֶם וַיִּתְּפָשׂוּם וַיִּזְרְדוּ אֱלֹהֵיוֹ אֶל־נִחַל
 41 קִישׁוֹן וַיִּשְׁתַּמֶּם שָׁם : וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיוֹ לְאַחָאֵב עֲלֵה אִכָּל וְשַׁתָּה כִּי־קוֹל
 42 הַמֶּן הַנָּשָׁם : וַיַּעֲלֵה אַחָאֵב לְאִכָּל וּלְשִׁתּוֹת וְאֱלֹהֵיוֹ עֲלֵה אֶל־דָּאֵשׁ
 43 הַכְּרִמָּל וַיִּנְתֵּר אֶרְצָה וַיִּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בְּרָכָן : וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרֹ עֲלֵה־נָא
 הַבֵּט דְּרָדִים וַיַּעַל וַיִּבֶט וַיֹּאמֶר אִין מְאוּמָה וַיֹּאמֶר שִׁב שִׁבַּע פְּעָמִים :
 44 וַיְהִי בַשְּׂבִיעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־עֵב קִסְמָה כַּכֶּף־אִישׁ עֲלֵה מַיִם וַיֹּאמֶר עֲלֵה
 45 אָמַר אֶל־אַחָאֵב אִסֹּר וָרֹד וְלֹא יַעֲצֻכָה הַנָּשָׁם : וַיְהִי עַד־כֹּה וְעַד־
 כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּדוּ עֵבִים וְרוּחַ יְהוָה גָּשָׁם גָּדוֹל וַיִּרְפַּב אַחָאֵב וַיִּלְךָ
 46 יִזְרְעֶאֱלָה : וַיֵּד יְהוָה הַיְּתֵחַ אֶרְאֲלֵהוּ וַיִּשְׁנֶם מִתְּנִי וַיִּרְץ לִפְנֵי אַחָאֵב
 עַד־בֹּאָהּ יִזְרְעֶאֱלָה :

1 וַיִּגַּד אַחָאֵב לְאִיזָבֵל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהֵיוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר חָבַן
 2 אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים בְּחֻרֵב : וַתִּשְׁלַח אִיזָבֵל מַלְאָךְ אֶל־אֱלֹהֵיוֹ לֵאמֹר כֹּה־
 יַעֲשׂוּ אֱלֹהִים וְכֹה וְזִסְפוֹן כִּי־בָעַת מַחֵר אֲשִׁים אֶת־נַפְשִׁי בְּנַפֵּשׁ אֲחֵר
 3 מֵהֶם : וַיֵּרָא וַיִּקָּם וַיִּלְךָ אֶל־נַפְשׁוֹ וַיָּבֹא בֹאֵךְ שִׁבַּע אֲשֶׁר לַיהוָה וַיִּנְחַן
 4 אֶת־נַעֲרֹ שָׁם : וְהוּא־הִלְכָה בְּמִדְבַּר דְּרָךְ יוֹם וַיָּבֹא וַיִּשָּׁב תַּחַת רִתֵּם

אָחַת וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ לָמוּת וַיֹּאמֶר ׀ כִּבְ עֲתָה יְהוָה קַח נַפְשִׁי כִּי לֹא־
טוֹב אֲנִי מֵאֲבֹתִי ׃ וַיִּשְׁכַּב וַיִּישָׁן תַּחַת רֶתֶם אַחֵד וְהִנֵּה־זֶה מֶלֶךְךָ נֹגֵעַ
בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוֹם אֲכוֹל ׃ וַיִּבֹט וְהִנֵּה מְרֹאשָׁתוֹ עֹנֶת רַצְפִּים וּצְפֹתָת
מַיִם וַיֹּאבֵד וַיִּשְׁתָּה וַיֵּשֶׁב וַיִּשְׁכַּב ׃ וַיִּשְׁכַּב מֶלֶךְךָ יְהוָה ׀ שְׁנִית וַיַּעֲדֵכָּהּ
וַיֹּאמֶר קוֹם אֲכַל כִּי רַב מִמֶּךָ הִדְרָךְ ׃ וַיָּקָם וַיֹּאבֵד וַיִּשְׁתָּה וַיִּלָּךְ בִּבְּחָ׃
הָאֲכִילָה הָיָא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הָרַ הָאֱלֹהִים תִּרְבּ׃
וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמַּעֲרָה וַיִּלֵּן שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מִהֲלָךְ
פֶּה אֲלִיהוֹ ׃ וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאתִי לַיהוָה ׀ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עֲזָבוּ בְרִיתְךָ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַחֲרֹב וְאוֹתֶיךָ אֲנִי
לְבָדִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ ׃ וַיֹּאמֶר צֵא וּמַמְדָּת בְּתֵר לִפְנֵי יְהוָה
וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוּדָה וְחוֹק מִפְּרֹק הָרִים וּמִשְׁפָּר סְלָעִים לִפְנֵי יְהוָה
לֹא בְרוּחַ יְהוָה וְאוֹתֶיךָ הִרְוַח־רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ יְהוָה ׃ וְאַחֵר הִרְעַשׁ אֵשׁ לֹא
בְּאֵשׁ יְהוָה וְאַחֵר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דָּקָה ׃ וַיְהִי ׀ כַּשֶּׁמֶע אֲדִירוֹ וַיִּלֵּט
פָּנָיו בְּאַדְרָתּוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעֲרָה וְהִנֵּה אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר כִּהִי
לָךְ פֶּה אֲלִיהוֹ ׃ וַיֹּאמֶר קָנָא קָנָאתִי לַיהוָה ׀ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עֲזָבוּ
בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בַחֲרֹב וְאוֹתֶיךָ
אֲנִי לְבָדִי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ ׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדֶרֶכְךָ מִדְּבָרֶךָ בַּמִּשְׁק וּבָאֵת וּמִשְׁחַת
אֶת־חוֹמֹת לְמַדָּה עַל־אַרְסָם ׃ וְאַתָּה יְהוָה בְּוִנְמִשִּׁי תִמְשָׁח לְמַלְךָ עַל־
יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלֹשֶׁע בֶּן־שַׁפְט מֵאֲבֵל מְחֹלָה תִמְשָׁח לְנָבִיא תַחְתֶּיךָ ׃
וְהִיָּה הַנִּמְלֵט מִחֲרֹב חֹמֶל יָמִית יְהוָה וְהַנִּמְלֵט מִחֲרֹב יְהוָה יָמִית
אֱלֹשֶׁע ׃ וְהַשְׁאֲרֵתִי בְיִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת אֲדָפִים כֹּל־הַבְּרָפִים אֲשֶׁר לֹא־
כָּרְעוּ לְבַעַד וּכְלִי־הַפָּה אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁקָה לוֹ ׃ וַיִּלָּךְ מִשָּׁם וַיִּמָּצֵא אֶת־אֱלֹשֶׁע
בֶּן־שַׁפְט וְהוּא תִרַשׁ שְׁנַיִם־עֶשְׂרֵי צִמְדִּים לִפְנָיו וְהוּא בְּשָׁנִים הָעֶשְׂרִי
וַיַּעֲבֵר אֲלִיהוֹ אֵלָיו וַיִּשְׁקֶה אַדְרָתּוֹ אֵלָיו ׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבֶּקֶר וַיֵּרֶץ אַחֲרָיו
אֲדִירוֹ וַיֹּאמֶר אֲשַׁקֶּה־נָּא לְאֲבִי וּלְאִמִּי וְאֶלְכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב
כִּי מִה־עֲשִׂיתִי לָךְ ׃ וַיֵּשֶׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צֶמֶד הַבֶּקֶר וַיִּזְבְּחֵהוּ וּבִכְלוֹ
הַבֶּקֶר בְּשֵׁלֶם הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעַם וַיֹּאבְדוּ וַיָּקָם וַיִּלָּךְ אַחֲרָיו אֲלִיהוֹ וַיִּשְׁרַתְּהוּ ׃
וַיְהִי אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה פָּרָם הָיָה לְנִבְּוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי אֲשֶׁר
בְּיִזְרְעֵאל אֲצֵל הַיֵּבֶל אַחָאב מֶלֶךְ שְׁמֶרֶן׃ וַיְדַבֵּר אַחָאב אֶל־נָבֻת ׀ וַיֹּאמֶר
תְּנֶה־לִּי אֶת־פֶּרְמֶךָ וַיְהִי־לִי לְנִזְרֹק כִּי הוּא קְרוֹב אֲצֵל בֵּיתִי וְאַתָּנָה
לָךְ תַּחְתָּיו פָּרָם מִכֶּנֶּה אִם מִבֶּן־יָדְךָ אֲתַנְּהֶיךָ כִּסֶּס מִתִּיר ׃

אחר ק'

3 וַיֹּאמֶר נָכוֹת אֶל־אַחֲבָב חֲלִיקָה לִי מִיְּהוָה מִתַּתִּי אֶת־נִנְחֹלֶת אֲבֹתִי קָה :
 4 וַיֵּבֹא אַחֲבָב אֶל־בֵּיתוֹ סָר וַעֲמָה עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלָיו נָכוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי
 5 וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן קָה אֶת־נִנְחֹלֶת אֲבֹתִי וַיִּשְׁכַּב עַרְמֻשְׁתּוֹ וַיִּסָּב אֶת־פָּנָיו
 6 וְלֹא־אָכַל לֶחֶם : וַתָּבֹא אֵלָיו אִיוֹבֵל אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מִיְּהוָה וַתֹּחֶה
 7 סָרָה וַאֲנִיָּה אָכַל לֶחֶם : וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ כִּי־אֲדַבֵּר אֶל־נָכוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי
 8 וַאֲמַר לוֹ תִּנְהַלִּי אֶת־בְּרִמָּה בְּכֶסֶף אוֹ אִם־יִחַפֵּן אֶתָּה אֶתְּנֶהֱלֶךְ בָּרֶם
 9 תַּחֲתָיו וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן קָה אֶת־בְּרִמִּי : וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִיוֹבֵל אִשְׁתּוֹ אֶתָּה
 10 עָתִידָה תַעֲשֶׂה מְרוֹכָה עַל־יִשְׂרָאֵל קוֹם אָכַל־לֶחֶם וַיִּטֵּב לָפָּד אָנִי אֶתֵּן
 11 קָה אֶת־בָּרֶם נָכוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי : וַתִּכְתֹּב סְפָרִים בְּשֵׁם אַחֲבָב וַתַּחֲתֶם
 12 בְּחַתְמוֹ וַתִּשְׁלַח הַסְּפָרִים אֶל־הַזִּקְנִים וְאֶל־הַחֲדָרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים
 13 אֶת־נָכוֹת : וַתִּכְתֹּב בַּסְּפָרִים לֵאמֹר קְרָאוּ־צוֹם וְהִשְׁיבוּ אֶת־נָכוֹת בְּרֹאשׁ
 14 הָעָם : וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים בְּגִיב־בְּלִיעַל נִגְדוֹ וַיַּעֲדֵהוּ לֵאמֹר בִּרְכָתָה
 15 אֱלֹהִים וּמִקֵּד וְהוֹצִיאָהוּ וּסְקֶדְהוּ וַיָּמָת : וַיַּעֲשׂוּ אֲנָשֵׁי עִירוֹ הַזִּקְנִים
 16 וַתַּחֲרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלַחָה אֵלֵיהֶם אִיוֹבֵל כַּאֲשֶׁר
 17 כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר שָׁלַחָה אֵלֵיהֶם : קְרָאוּ צוֹם וְהִשְׁיבוּ אֶת־נָכוֹת
 18 בְּרֹאשׁ הָעָם : וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים בְּגִיב־בְּלִיעַל וַיִּשְׁבוּ נִגְדוֹ וַיַּעֲדֵהוּ
 19 אֲנָשֵׁי הַבְּלִיעַל אֶת־נָכוֹת נִגְד הָעָם לֵאמֹר בָּרָךְ נָכוֹת אֱלֹהִים וּמִקֵּד
 20 וַיִּצְיֵאָהוּ מִחוּץ לְעִיר וַיִּסְקֶלְהוּ בְּאֲבָנִים וַיָּמָת : וַיִּשְׁלַחוּ אֶל־אִיוֹבֵל לֵאמֹר
 21 סְקֵל נָכוֹת וַיָּמָת : וַיְהִי כִשְׁמַע אִיוֹבֵל כִּי־סָקַל נָכוֹת וַיָּמָת וַתֹּאמֶר
 22 אִיוֹבֵל אֶל־אַחֲבָב קוֹם רֵשׁ אֶת־בָּרֶם וְנָכוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי אֲשֶׁר מֵאֵן
 23 לְתַתִּילָהּ בְּכֶסֶף כִּי אֵין נָכוֹת תִּי כִּי־יָמָת : וַיְהִי כִשְׁמַע אַחֲבָב כִּי מָת
 24 נָכוֹת וַיָּקָם אַחֲבָב לְרֹדֶת אֶל־בָּרֶם נָכוֹת הַיִּזְרְעֵאֵלִי לְרִשְׁתּוֹ :
 25 וַיְהִי דָבָר יְהוָה אֶל־אֱלֹהֵיוֹ הַתִּשְׁבִּי לֵאמֹר : קוֹם רֹד לְקִבְּרָתָה
 26 אַחֲבָב מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן הַנֶּה בְּכֶרֶם נָכוֹת אֲשֶׁר־יָרַד שָׁם
 27 לְרִשְׁתּוֹ : וַתְּדַבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הִרְצַחְתָּ וּנְסִירְשָׁתָה
 28 וַתְּדַבֶּר אֵלָיו לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לָקְחוּ הַכְּלָבִים אֶת־
 29 דָּם נָכוֹת יִלְקוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמָה גַּם־אֶתָּה : וַיֹּאמֶר אַחֲבָב אֶל־אֱלֹהֵיוֹ
 30 הַמַּצְאֲתָנִי אוֹיְבִי וַיֹּאמֶר מַצְאֲתָנִי יַעַן הִתְמַכְּרָה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי
 31 יְהוָה : הִנְנִי מִכִּי אֵלֶיךָ רָעָה וּבַעֲרָתִי אֲחִירָהּ וְהִכְרַחְתִּי לְאַחֲבָב מִשְׁתִּין
 32 בְּקִיד וַעֲצוֹר וַעֲזוּב בִּישְׂרָאֵל : וַתַּתִּי אֶת־בֵּיתָהּ כְּבֵית יִרְבֵּעָם כֹּן־נִבְטָם
 33 וּכְבֵּית בַּעֲשָׂא בִן־אֲחִיהָ אֶל־הַבַּעַם אֲשֶׁר הִכְעִסְתָּ וַתַּחֲטֵא אֶת־יִשְׂרָאֵל :
 34 וְגַם־לְאִיוֹבֵל דָּבָר יְהוָה לֵאמֹר הַכְּלָבִים יֹאכְלוּ אֶת־אִיוֹבֵל בְּחֵיר יִזְרְעֵאֵל :

המת לאחאב בעיר יאכלו הכלבים והמת בשדה יאכלו עוף השמים: 24
 רק לא יהיה כאחאב אשר התכפר לעשות הרע בעיני יהוה אשר הסתה 25
 אתו איובל אשתו: ויתעב מאד דלכת אחרי הגלולים ככל אשר עשו 26
 האמרי אשר הוריש יהוה מפני בני ישראל: ויהי בשמע אחאב את 27
 הדברים האלה ויקרע בגדיו וישם-שק ער-בשרו ויצום וישכב בשק 28
 ויחלה אמ: ויהי דבר-יהוה אליהו התשבי לאמר: הלאית פירנכנע 29
 אחאב מלפני יען פירנכנע מפני לא-אבי הרעה בימיו בימי בנו אביא
 הרעה על-ביתו:

וישבו שלש שנים אין מלחמה בין אדם ובין ישראל: ויהי בשנה ה'
 השלישית וירד יהושפט מלך-יהודה אל-כלה ישראל: ויאמר מלך- 3
 ישראל אל-עבדיו הידעתם פירננו רמת גלעד ואנחנו מחזשים מקחת 4
 אתה מיד מלך אדם: ויאמר אל-יהושפט התלה אתי למלחמה רמת 5
 גלעד ויאמר יהושפט אל-מלך ישראל כמוני כמוה פעמי בעמך בסוס 6
 בסוסיה: ויאמר יהושפט אל-מלך ישראל דרש-נא כיום את-דבר 7
 יהוה: ויקבץ מלך-ישראל את-הנביאים בארבע מאות איש ויאמר אליהם 8
 האלה על-דמת גלעד למלחמה אם-אחדל ויאמרו עלה ונתן אדני ביד 9
 המלך: ויאמר יהושפט האין פה נביא ליהוה עוד ונדרשה מאותו: 10
 ויאמר מלך-ישראל ו אר-יהושפט עוד איש-אחד קדוש את-יהוה מאתו 11
 ואני שנאתיו כי לא-יתנבא עלי טוב כי אסדע מיכיהו בן-ימיה ויאמר 12
 יהושפט אליאמר המלך בן: ויקרא מלך ישראל אל-סרים אחד ויאמר 13
 בחרה מיכיהו בן-ימיה: ומלך ישראל ויהושפט מלך-יהודה ישבים 14
 איש-ער-פסאו מלפשים בגדים בגדן פתח שער שמרון וכל-הנביאים 15
 מתנבאים לפניהם: ויעש לו צדמיה בן-בנענה קרני ברזל ויאמר כה 16
 אמר יהוה באלה תננח את-אדם ער-פלותם: וכל-הנביאים נבאים בן 17
 לאמר עלה רמת גלעד והצלח ונתן יהוה ביד המלך: והמלך אשר 18
 תלה וקרא מיכיהו דבר אליו לאמר הנה-נא דברי הנביאים פה-אחד 19
 טוב אל-המלך יהי-נא דבריה בדבר אחד מהם ודברת טוב: ויאמר 20
 מיכיהו חי-יהוה כי את-אשר יאמר יהוה אלי אתו אדבר: ויבוא אל- 21
 המלך ויאמר המלך אליו מיכיהו הנכה אל-דמת גלעד למלחמה אם- 22
 נחזק ויאמר אליו ענה והצלח ונתן יהוה ביד המלך: ויאמר אליו המלך 23
 ער-פסא פעמים אני משביעה אשר לא-יתדבר אלני רק-אמת בשם 24
 יהוה: ויאמר ראיתי את-כל-ישראל נפצים אלהיהם בצאן אשר אין 25

18 להם רעה ויאמר יהוה לא־אֶרְנִים לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם :
 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲרִי־הוֹשֵׁפֶט הָלוֹא אֲמַרְתִּי אֵלָיָה לֹא־יִתְּנֶנָּה עָלַי
 19 טוֹב בִּי אִם־רָע : וַיֹּאמֶר לָכֵן שָׁמַע דְּבַר־יְהוָה רֵאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַרְיָ
 20 בְּסֹאֵל וְכָל־צָבָא הַשָּׁמַיִם עִמָּד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ : וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי
 יִפְתָּה אֶת־אֲחָאֵב וַיַּעַל וַיִּפֹּר בְּרִמָּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אִמָּר בְּכֹה :
 21 וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד קִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתְּנֶנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בְּמָה :
 22 וַיֹּאמֶר אֲצֵא וְהִיִּיתִי רוּחַ שָׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם תִּוְּכַל
 23 צֵא וַעֲשֹׂה־כֵן : וַעֲתָה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שָׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאָיָה אֵלֶּה
 24 וַיהוָה דִּבֶּר עָלָיָה רָעָה : וַיֵּשֶׁ צִדְקִיָּהוּ בִן־בְּנַעֲנָה וַיִּכָּה אֶת־מִכְיָהוּ עַל־
 25 הַלְחִי וַיֹּאמֶר אִי־זֶה עֹבֵר רֹחַ־יְהוָה מֵאִתִּי לְדַבֵּר אוֹתָהּ : וַיֹּאמֶר מִי־כִיָּהוּ
 26 הִנֵּה רָאָה בַּיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר תִּבָּא תֹדָר בְּחָדָר לְהַחֲבֹה : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־
 יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִכְיָהוּ וְהַשִּׁיבֵהוּ אֶל־אֲמֹן שַׂר־הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־
 27 הַמֶּלֶךְ : וְאֶמְרָתָּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׁימוּ אֶת־יְהוָה בֵּית הַכְּנָא וְהִאֲבִילֵהוּ לַחֵם
 28 לַחֵץ וּמִים לַחֵץ עַד בָּאִי בְּשָׁלוֹם : וַיֹּאמֶר מִי־כִיָּהוּ אִם־שׁוּב תֵּשׁוּב בְּשָׁלוֹם
 29 לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שָׁמַעוּ עַמִּים קִדְּם : וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיהוֹשֵׁפֶט
 30 מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָכַת גִּלְעָד : וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲרִי־הוֹשֵׁפֶט הַתְּחַפֵּשׁ וְכֹא
 בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבֹשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְּחַפֵּשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא בַּמִּלְחָמָה :
 31 וּמֶלֶךְ־אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא תִלָּחֲמוּ
 32 אֶת־קִמֹן וְאֶת־גִּדְדוֹר כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ : וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי
 הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשֵׁפֶט וְהִמָּה אָמְרוּ אֵךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיִּסְרוּ עָלָיו
 33 לְהַלְחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשֵׁפֶט : וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי־לֹא־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
 34 הוּא וַיִּשׁוּבוּ מֵאֲתֵרָיו : וְאִישׁ מִשָּׁךְ בִּקְשָׁת לְהַמּוֹ וַיִּכָּה אֶת־מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
 בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לְרַכְבּוֹ הִפֹּךְ יָדְיָךְ וְהוֹצֵאֲנִי מִן־הַמִּתְּחָה
 35 כִּי תִחְלִיתִי : וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ הָיָה כַּעֲמֹד בְּפֶרֶךְָהָ
 36 נִכְּחַ אֲרָם וַיַּתֵּב בָּעֵרֶב וַיִּצֵּק דִּם־הַמִּפָּה אֶל־חִיק הָרֶכֶב : וַיַּעֲבֵר הָרֶגֶל
 37 בַּמִּתְּחָה כִּבָּא הַשָּׁמַיִשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עֵירוֹ וְאִישׁ אֶל־אֶרְצוֹ : וַיָּכַת
 38 הַמֶּלֶךְ וַיָּבֹא שִׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּשִׁמְרוֹן : וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב
 עַל בִּרְכַּת שִׁמְרוֹן וַיִּלְקֹו הַכְּלָבִים אֶת־דָּמּוֹ כְּדָבָר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר :
 39 וַיִּתֵּר דְּבָרֵי אֲחָאֵב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הָעָרִים
 אֲשֶׁר־בָּנָה הִלּוּא־תָהֶם פְּתוּבִים עַל־סֹפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל :
 40 וַיִּשְׁכַּב אֲחָאֵב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחִיזָהוּ בֶן־זַחְחִי :

וַיְהִי בַּהֲעֵלוֹת יְהוָה אֶת־אֱלֹהָיו בִּסְעָרָה שָׁמַיִם וַיִּקַּח אֱלֹהָיו
וְאֵלֵישַׁע מִן הַנִּלְנָח : וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶרְאִישׁע שִׁבְנָא פֹה כִּי יִהְיֶה
שְׁלַחְנִי עַד־בֵּית־אֵל וַיֹּאמֶר אֵלֵישַׁע חִי־יְהוָה וְחִי־נַפְשָׁה אִם־אֶעֱנֹבָה
וַיִּרְדּוּ בֵּית־אֵל : וַיֵּצְאוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בֵּית־אֵל אֶל־אֵלֵישַׁע וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו הִדְעָתָּ כִּי הַיּוֹם יִהְיֶה לְקַח אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־
אֲנִי יִדְעָתִי הַחֲשׂוֹ : וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהָיו אֵלֵישַׁע שִׁבְנָא פֹה כִּי יִהְיֶה
שְׁלַחְנִי יִרְיָחוֹ וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה וְחִי־נַפְשָׁה אִם־אֶעֱנֹבָה וַיָּבֹאוּ יִרְיָחוֹ :
וַיִּגְשׁוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בִּירְיָחוֹ אֶרְאִישַׁע וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִדְעָתָּ
כִּי הַיּוֹם יִהְיֶה לְקַח אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשְׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יִדְעָתִי
הַחֲשׂוֹ : וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהָיו שִׁבְנָא פֹה כִּי יִהְיֶה שְׁלַחְנִי הִרְדְּגָה וַיֹּאמֶר
חִי־יְהוָה וְחִי־נַפְשָׁה אִם־אֶעֱנֹבָה וַיָּלְכוּ שְׁנֵיהֶם : וְחַמְשִׁים אִישׁ מִבְּנֵי
הַנְּבִיאִים הָלְכוּ וַיַּעֲמֵדוּ מִגֹּגֹד מִדְּרוֹק וּשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַד־הִירְדֵּן : וַיִּקַּח
אֱלֹהָיו אֶת־אֲדֹרְתוֹ וַיִּגְלֹם וַיָּכֶה אֶת־הַמַּיִם וַיַּחֲצוּ הַנָּהָ וְהַנָּהָ וַעֲבָרוּ
עֲנֵיהֶם בַּחֲרָבָה : וַיְהִי כַּעֲבֹרָם וְאֱלֹהָיו אָמַר אֶל־אֵלֵישַׁע שְׂאֵל מֶה אֶעֱשֶׂה
לָךְ בְּמָרָם אֶלְקַח מֵעַמְּךָ וַיֹּאמֶר אֵלֵישַׁע וַיְהִי־נָא פִּי־שְׁנַיִם בְּרוּחָה
אֵלָי : וַיֹּאמֶר הַקָּשִׁיָּה לְשֹׂאֹר אִם־תִּרְאֶה אֹתִי לְקַח מֵאֲתָךְ יְהִירְכָה
כֵּן וְאִם־אֵין לֹא יִהְיֶה : וַיְהִי הַמָּה הַלְכִים הַלֹּךְ וַדְּבַר וְהַנָּה רֶכֶב־אִשׁ
וּמוֹסִי אִשׁ וַיִּפְרְדּוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֱלֹהָיו בִּסְעָרָה שָׁמַיִם : וְאֵלֵישַׁע
רָאָה וְהוּא מֵצַעַק אָבִי וְאָבִי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפְרָשָׁיו וְלֹא רָאִהוּ עוֹד
וַיַּחֲזֹק בִּבְגָדָיו וַיִּקְרַעֵם לְשְׁנַיִם קָרְעִים : וַיִּרֶם אֶת־אֲדֹרְתוֹ אֱלֹהָיו אֲשֶׁר
נָפְלָה מֵעַלָּיו וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֵד עַל־שֵׁפֶת הִירְדֵּן : וַיִּקַּח אֶת־אֲדֹרְתוֹ אֱלֹהָיו
אֲשֶׁר־נָפְלָה מֵעַלָּיו וַיָּכֶה אֶת־הַמַּיִם וַיֹּאמֶר אֵיָּה יְהוָה אֱלֹהֵי אֱלֹהָיו אָתָּה
הוּא וַיָּכֶה אֶת־הַמַּיִם וַיַּחֲצוּ הַנָּהָ וְהַנָּהָ וַיַּעֲבֹר אֵלֵישַׁע : וַיִּרְאֵהוּ בְנֵי־
הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירְיָחוֹ מִגֹּגֹד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ אֱלֹהָיו עַל־אֵלֵישַׁע וַיָּבֹאוּ
לְקִרְיָתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ אֶרְצָה : וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה־נָא יֵשְׁאֵת עַבְדְּךָ
חַמְשִׁים אָנָּשִׁים בְּנֵי־חֵלֵל יָלְכוּ־נָא וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־יִשְׂאוּ רוּחַ
יְהוָה וַיִּשְׁלַחֵהוּ בְּאֶחָד הַקְּהָלִים אוֹ בְּאַחַת הַנְּאִיֹּת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלַחֵהוּ :
וַיַּפְצְרוּהוּ עַד־בֶּשׂ וַיֹּאמֶר שְׁלַחֵהוּ וַיִּשְׁלַחֵהוּ חַמְשִׁים אִישׁ וַיִּבְקְשׁוּ שְׁלֹשָׁה
יָמִים וְלֹא מָצְאוּהוּ : וַיָּשָׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירְיָחוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הֲלֹא־
אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אֲדַחֲלָכּוּ :

19 וַיֹּאמְרוּ אֲנִשְׁי הָעִיר אֶל־אִישׁוֹ הִנֵּה־נָא מוֹשֵׁב הָעִיר טוֹב כְּאִשְׁרֵי
 20 אֲדֹנָי רָאָה וְהַמִּים רָעִים וְהָאָרֶץ מְשֻׁכָּרֶת : וַיֹּאמֶר קַחוּ־לִי צִלְמִית חֲדָשָׁה
 21 וְשִׁימוּ שָׁם מַלְאָךְ וַיִּקְחוּ אֹתָיו : וַיֵּצֵא אֶרְמוֹצָא הַמִּים וַיִּשְׁכַּח־שָׁם מַלְאָךְ
 וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה רַפְּאֵלִי לְמִים הָאֵלֶּה לֹא־יִהְיֶה מִשָּׁם עוֹד מָוֶת
 22 וּמְשֻׁכָּרֶת : וַיִּרְפוּ הַמִּים עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּדַבַּר אֱלֹהִישַׁע אִשְׁרֵי דְבָר :
 7 וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעָקָה אֶל־אֱלֹהִישַׁע לֵאמֹר עֲבֹדָה
 אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבֹדָה הִיא יְרֵא אֶת־יְהוָה וְהַנְּשִׂאָה כָּאָ לַקַּחַת
 2 אֶת־שְׁנֵי יָדָיו לִּי לַעֲבָדִים : וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלֹהִישַׁע מָה אַעֲשֶׂה־לָּךְ הַנְּגִידִי
 לִי מִה־יִּשְׁלָכִי בַּבַּיִת וְתֹאמַר אֲנִי לְשִׁפְתְּךָ כָּל בַּבַּיִת כִּי אִם־אֶסּוּף
 3 שָׁמָּן : וַיֹּאמֶר לָכִי שְׂאֵל־יָדְךָ בָּלִים מִן־הַחוּץ מֵאֵת פְּלִישְׁתִּיכִי בָּלִים
 4 רַקִּים אֶרְחֹמְעִמִּי : וּבָאָת וּסְגַרְתָּ הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ וּבְעַד־בְּנֶיהָ וַיִּצָּקֶתָ עַל
 5 בְּרֵחַ־הַפָּלִים הָאֵלֶּה וְתִקְרָא תִּפְסָעִי : וְתִקְלָה מֵאֲהָלוֹ וְתִסְגַּר הַדֶּלֶת בַּעֲדָהּ
 6 וּבְעַד בְּנֶיהָ הֵם מִנְּשִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מִצָּקֶת : וַיְהִי וּבְמֵלֶכֶת הַפָּלִים
 וְתֹאמַר אֶר־בְּנֶה תִּנְיָשָׁה אֵלַי עוֹד כִּי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֲנִי עוֹד כִּי וַיַּעֲמֹד
 7 הַשָּׁמָן : וְתָבֹא וְתִגְדֵּל לְאִישׁ הָאֲדָרְהִים וַיֹּאמֶר לָכִי מִכְּרִי אֶת־הַשָּׁמָן וְשִׁלְמִי
 8 אֶת־נִשְׁכִּי וְאֵת בְּנֵיכִי תִּחְיִי בְּנוֹתָךְ : וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִישַׁע אֶל־שׁוֹנֵם
 וְשָׁם אִשָּׁה גְדוֹלָה וְתַחֲקֻרְכּוֹ לֹא־בָלְדָתָם וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוֹ יִסֹּר שָׁמָּה
 9 לֹא־בָרְדָתָם : וְתֹאמַר אֶל־אִשָּׁה הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֲדָרְהִים קָדוֹשׁ
 10 הוּא עָבַר עָלֵינוּ תָּמִיד : נַעֲשֶׂה־נָּא עֲלִית־קִיד קַמָּנָה וְנִשְׁמִים לוֹ שָׁם מִמָּוֶה
 11 וְשִׁלְחָן וּכְפָא וּמִנְּוֹרָה וְהִיא בָּבֹא אֵלֵינוּ יִסֹּר שָׁמָּה : וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא
 12 שָׁמָּה וַיִּסֹּר אֶל־הָעֵרִיָּה וַיִּשְׁכַּב־שָׁמָּה : וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחֹזִי נִעְרֹו קְרָא
 13 לְשׁוֹנָמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָאֶלֶּהָ וְתַעֲמֹד לִפְנֵינוּ : וַיֹּאמֶר לוֹ אֶמְרָנָא אֵלֶיהָ
 הִנֵּה חֲרַדְתָּ וְאֲרִינוּ אֶת־כָּל־חֲרַדְתָּ הַזֹּאת מָה לַעֲשׂוֹת לָךְ הֵיטֵב לְדַבַּר־
 לָךְ אֶר־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־יִשְׂרָאֵל הַצָּבָא וְתֹאמַר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִכִּי יִשְׁבֶּת :
 14 וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָךְ וַיֹּאמֶר גִּיחֹזִי אָבֵל בֶּן אִיזָלָה וְאִשָּׁה זָקֵן :
 15 וַיֹּאמֶר קְרָאֶלֶּהָ וַיִּקְרָאֶלֶּהָ וְתַעֲמֹד בַּפֶּתַח : וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד הַזֶּה פָּעַת
 16 תִּהְיֶה אִתִּי תִּבְקֶת בֶּן וְתֹאמַר אֶר־אֲדֹנָי אִישׁ הָאֲדָרְהִים אֶל־תִּכְבֹּב בְּשִׁפְתְּךָ :
 17 וְתִגְדֵּר הָאִשָּׁה וְתִקְדֵּר בֶּן לַמּוֹעֵד הַזֶּה פָּעַת תִּהְיֶה אֶשְׁר־דְּבָר אֵלֶיהָ אֱלֹהִישַׁע :
 18 וַיִּגְדֵּל הַיָּלָד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶר־אֲבֹיו אֶל־הַקְּצָרִים : וַיֹּאמֶר אֶר־אֲבֹיו
 19 רֹאשִׁי וְרֹאשִׁי וַיֹּאמֶר אֵל הַנֶּעַד שְׂאָהוּ אֶל־אֲמוֹ : וַיִּשְׂאָהוּ וַיִּבְאָהוּ אֶל־
 20 אֲמוֹ וַיֵּשֶׁב עַל בְּרִיָּה עַד־הָעֶזְרִים וַיָּמָת : וְתַעַל וְתִשְׁכַּחְהוּ עַל־מִסְתָּא אִישׁ
 22 הָאֲדָרְהִים וְתִסְגַּר בַּעֲדוֹ וְתִצָּא : וְתִקְרָא אֶר־אִשָּׁה וְתֹאמַר שְׂלָחָה נָא

לך ק' שכניך ק' מוצקת ק' נשיך ק' ובניך ק' את ק'

לִי אֶחָד מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתֻנּוֹת וְאָרֻצָּה עַד־אִישׁ הָאֱלֹהִים
 23 וְאִשׁוּבָה : וַיֹּאמֶר מְדוּעַ אֲתִי הִלַכְתִּי אֵלָיו הַיּוֹם לֹא־חָדָשׁ וְלֹא שְׁבִית
 24 וְהָאִמֶּר שְׁלוֹם : וְהִתְחַבֵּשׁ הָאֲתוֹן וְהָאִמֶּר אֶרְגַּעְתָּה בְּתֵן וְלֹךְ אֶל־תַּעֲצֹר
 25 לִי דֹרְכָב כִּי אֶסְמְרֵתִי לָךְ : וְהִלַּךְ וְהִתְבָּא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶר־
 26 תֵּר הַבְּרָמֶל וַיְהִי בְּרֹאוֹת אִישׁ־הָאֱלֹהִים אוֹתָהּ מִפְּגַד וַיֹּאמֶר אֶל־גִּיחִיו
 27 נַעֲרוּ הִנֵּה הַשּׁוֹנֵמִית הִלּוּ : עֲתָה רוּץ־נָא לִקְרֹאתָהּ וְאָמַרְלָה הַשְׁלוֹם
 28 לָךְ הַשְׁלוֹם לְאִישֶׁךָ הַשְׁלוֹם בִּידָד וְהָאִמֶּר שְׁלוֹם : וְהִתְבָּא אֶל־אִישׁ
 29 הָאֱלֹהִים אֶל־הָתֵר וְהִתְחַזַּק בְּרַגְלָיו וַיֵּשֶׁב גִּיחִיו דְּהִדְפָּה וַיֹּאמֶר אִישׁ
 30 הָאֱלֹהִים הִרְפָּה־לָּהּ כִּי־נִפְשָׁה מְרֵה־לָּהּ וַיְהִי הָעֵלִים מִפְּנֵי וְלֹא הִגִּיד
 31 לָּהּ : וְהָאִמֶּר הִשְׁאֲלֵתִי בֶן מֵאֵת אֲדָנִי הֲלוֹא אֲמַרְתִּי לָּהּ תִּשְׁכַּח אֲתִי :
 32 וַיֹּאמֶר לְגִיחִיו הִנֵּה מִתְּנֶה וְקַח מִשְׁעֲנֵתִי בִידָד וְלֹךְ כִּי תִמְצֵא־אִישׁ
 33 לֹא תִבְרַכְנוּ וְכִי־יִבְרַכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשִׁמַּת מִשְׁעֲנֵתִי עַל־פְּנֵי הַנָּעַר :
 34 וְהָאִמֶּר אִם הַנָּעַר חִי־יִהְיֶה וְחִי־נִפְשָׁה אֶסְמְעוּבְךָ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ :
 35 וְגִיחִיו עָבַר לַפְּנִיָּהם וַיִּשָּׂם אֶת־הַמִּשְׁעֲנַת עַל־פְּנֵי הַנָּעַר וַאֲנִן קוֹל וַאֲנִן
 36 קֶשֶׁב וַיֵּשֶׁב לִקְרֹאתוֹ וַיְגִידֵנוּ לֵאמֹר לֹא הִקִּיץ הַנָּעַר : וַיִּבֹא אֶל־יֵשַׁע
 37 הַכְּנִיָּה וְהִנֵּה הַנָּעַר מֵת מִשְׁכָּב עַד־מִסְתּוֹ : וַיִּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֶּלֶת בַּעַד
 38 שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה : וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַדֶּלֶת וַיִּשָּׂם פְּנֵי עַד־פְּנֵי
 39 וַעֲיָנוּ עַד־עֵינָיו וְכַפָּיו עַד־כַּפָּיו וַיִּגָּהֵר עָלָיו וַיַּחֵם בְּשֵׁר הַיֶּלֶד : וַיֵּשֶׁב
 40 וַיֵּלֶךְ בַּפִּית אֶתֶּת הַנָּה וְאַחַת הַנָּה וַיַּעַל וַיִּגָּהֵר עָלָיו וַיּוֹרֵר הַנָּעַר עַד־
 41 שְׁבַע פַּעֲמִים וַיִּפְקַח הַנָּעַר אֶת־עֵינָיו : וַיִּקְרָא אֶל־גִּיחִיו וַיֹּאמֶר קְרָא
 42 אֶרְדֵּה־שּׁוֹנֵמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָאָהּ וְהִתְבָּא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בְנֶה : וְהִתְבָּא
 43 וְהִתְפַּל עַד־רַגְלָיו וְהִשְׁתַּחוּ אַרְצָה וְהִשָּׂא אֶת־בְּנָהּ וְהִצֵּאָהּ : וְאֶל־יֵשַׁע שָׁב
 44 הַתְּגַלְגָּלָה וְהִרְעִיב בָּאָרֶץ וּבְנֵי הַנְּבִיאִים יֹשְׁבִים לַפְּנֵי וַיֹּאמֶר לַנָּעַר שִׁפְתֵּי
 45 הַסִּיר הַגְּדוֹלָה וּבִשְׁלַל גִּזִּיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים : וַיֵּצֵא אֶחָד אֶר־הַשְּׂדֵה
 46 לְקַטֵּם אֹרֶת וַיִּמְצֵא גֶפֶן שְׂדֵה וַיִּלְקֹט מִמֶּנּוּ פִקְעַת שְׂדֵה מְלֵא בָגָדוֹ
 47 וַיִּבֹא וַיַּפְלֵחַ אֶת־סִיר הַגִּזִּיד כִּי־לֹא יָדְעוּ : וַיִּצְקוּ לְאִנְשִׁים לֵאמֹל וַיְהִי
 48 כְּאֹכְלֵם מִהַגִּזִּיד וְהִמָּה צִעְקוּ וַיֹּאמְרוּ מוֹת בְּסִיר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא
 49 יָבִדוּ לֵאמֹר : וַיֹּאמֶר וְקִחוּ־קַמַח וַיִּשְׁלַךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר צַק לָעַם
 50 וַיֹּאכְלוּ וְלֹא הָיָה דִּבְרַר רַע בְּסִיר : וְאִישׁ כָּא מִבַּעַר שְׁלִישָׁה וַיִּבֹא
 51 לְאִישׁ הָאֱלֹהִים לָחֵם בִּפְּנִיָּהם עֲשׂוּרִים־לָחֵם שְׁעָרִים וְכִרְמֶל בְּצִקְתָּנוּ
 52 וַיֹּאמֶר תֵּן לָעַם וַיֹּאכְלוּ : וַיֹּאמֶר מִשְׁרָתוֹ מֶה אֲתֵן זֶה לַפְּנֵי מֵאָה
 53 אִישׁ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעַם וַיֹּאכְלוּ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֲכֹל וְהוֹתֵר : וַיִּתֵּן

לפניהם ויאכלו ויתרו כדבר יהוה :

- ה ונעמן שר-צבא מלך ארם היה איש גדול לפני אדניו וגשא פנים כי-בו נתן-יהוה תשועה לארם והאיש היה גבור חיל מצרע :
 2 וארם יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל גערה קטנה ותהי לפני אשת נעמן : ותאמר אל-גברתה אחי אדני לפני הנביא אשר בשמרון
 4 אז יאסף אתו מצרעתו : ויבא ויגד לאדניו לאמר ב זאת וכ זאת דברה הנערה אשר מארץ ישראל : ויאמר מלך-ארם לה בא ואשלחה ספר אל-מלך ישראל וילך ויקח בידו עשר ככרי-כסף וששת אלפים זהב ועשר חליפות בגדים : ויבא הספר אר-מלך ישראל
 7 לאמר ועתה כבוא הספר הזה אליה הנה שלחתי אריך את-נעמן עבדי ואספתו מצרעתו : ויהי בקרא מלך-ישראל את-הספר ויקרע בגדיו ויאמר האלהים אני לחמית ורחמינות כי-זה שלח אלי לאסף איש מצרעתו כי אף-דעו-נא וראו כי-מתאנה הוא לי : ויהי כשמעו אלישע איש-האלהים כי-קרע מלך-ישראל את-בגדיו וישלח אל-המלך לאמר למה קרעת בגדיך יבא-נא אלי וידע כי יש נביא בישראל : ויבא נעמן בסוסו וברכבו ויעמד פתח-הבית לאלישע :
 10 וישלח אליו אלישע מראה לאמר הלך והחצית שבע-פעמים בירדן וישב בשורה לה ומהר : ויקצה נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלו יצא יצאו ועמד וקרא בשם-יהוה אלהיו והגוף ידו אל-המקום ואסף
 12 המצורע : הלא טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק מפל מימי ישראל הלא ארתח בהם ומהרתי ויפן וילך בחמה : ויגשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבי דבר גדול הנביא דבר אליה הלא תעשה ואף
 14 כי-אמר אליה רחץ ומהר : ויירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר איש האלהים וישב בשורו כבשר גער קטן ומהר : וישב אל-איש האלהים הוא וכל-מחנהו ויבא ויעמד לפניו ויאמר הנה-נא ידעתי כי אין אלהים בכל-הארץ כי אם-בישראל ועתה קח-נא
 16 ברכה מאת עבדיך : ויאמר תי-יהוה אשר-עמדת לפניו אם-אקח ויפצר-בו קחת וימאן : ויאמר נעמן ולא יתן-נא לעבדי משא צמד-פרדים אדמה כי לוא-יעשה עוד עבדי עליה ויבח האלהים אחרים
 18 כי אם-כיהוה : כדבר הזה יסלח יהוה לעבדי כבוא אדני בית-דפון להשתחות שמה ותואו גשען ער-ידי והשתחיתו בית-דפון בהשתחיותי בית רפון יסלח-נא יהוה לעבדי כדבר הזה : ויאמר לו לך לשלום
 19 בסוסיו ק' אמנה ק' נא ב' ולא ק'

ויגדל מאתו כבבת ארץ : ויאמר גיחזי נער אלישע איש־האלהים²⁰
 הנה חשה אדני את געמן הארמי הזה מקחת מידו את אשר-
 הביא חי־יהוה כי־אס־רצתי אחריו ולקחתי מאתו מאומה : ויחנף²¹
 גיחזי אחרי געמן ויראה געמן רץ אחריו ויפל מעל המרפבה לקראתו
 ויאמר השלום : ויאמר שלום אדני שקחני לאמר הנה עתה זה²²
 באו אלי שני־נערים מחר אפרים מבני הנביאים תנה־נא להם כפר-
 פסח ושתי חלפות בנדים : ויאמר געמן הואל קח כפרים ויפרץ²³
 בו ויצר כפרים פסח בשני חרמים ושתי חלפות בנדים ויתן אל-
 שני נעריו ושאו לפניו : ויבא אֶל־העפר ויקח מידם ויפקד בבית²⁴
 וישלח את־האנשים וילכו : והוא־בא ויעמד אל אדניו ויאמר אליו²⁵
 אלישע מאן גחזי ויאמר לא־הקד עבדך אנה ואנה : ויאמר אדני לא־²⁶
 דבי הלך כֹּאֲשֶׁר הפך־איש מעל מרפבתו לקראתך העת לקחת את-
 הפסח ולקחת בנדים וייתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות :
 וצרעת געמן תדבק־בה ובורעה לעולם ויצא מלפניו מצרע פשלו²⁷
 ואלישע הנביא קרא לאחד מבני הנביאים ויאמר לו חנר מתנהט
 וקח פך השמן הזה בידך וקד רמת גלעד : ובאת שמה וראה־שם²
 יהוא בן־יהושפט בן־נמשי ובאת והקמתו מתוך אחיו והביאת אתו
 חנר בחדר : ולקחת פך־השמן ויצקת על־ראשו ואמרת כה־אמר³
 יהוה משחתיה למך אר־ישראל ופתחת הדלת ונסתה ולא תחבה :
 וילך הנער הנער הנביא רמת גלעד : ויבא ותה שרי החיל ישבים⁴
 ויאמר דבר לי אלה השך ויאמר יהוא אלמי מפלנו ויאמר אליך⁵
 השך : ויקם ויבא הביתה ויצק השמן אל־ראשו ויאמר לו כה־אמר⁶
 יהוה אלהי ישראל משחתיה למלך אלעם יהוה אר־ישראל : והביתה⁷
 את־בית אחאב אדניה ונקבתיו דמי עבדי הנביאים ודמי פלעבה
 יהוה מיד איובל : ואבד פל־בית אחאב והכרתי לאחאב משתני⁸
 בקיר ועצור ועזוב בישראל : ונתתי את־בית אחאב בבית ירבעם⁹
 בירבם ובבית בעשא בן־אחיה : ואת־איובל ואכלו הפלבים בחק¹⁰
 יורעאל ואין קבר ויפתח הדלת ויגם : ויהוא יצא אל־עבדי אדניו¹¹
 ויאמר לו השלום מדוע בא־המשגע הזה אליך ויאמר אליהם אתם
 ידעתם את־האיש ואת־שיחו : ויאמרו שקר הגדנא לנו ויאמר¹²
 בזאת ובזאת אמר אלי לאמר כה אמר יהוה משחתיה למלך אר־ישראל :
 וימחרו ויקחו איש בגדו וישכימו תחתיו אל־גגם המעלות ויתקעו¹³

14 בַּשּׁוּפָר וַיֹּאמְרוּ מֶלֶךְ יְהוָה : וַיִּתְקַשֵּׁר יְהוָה בְּיִחוּשָׁפֶט בְּנִימְשֵׁי אֶל־
 יוֹרָם וַיּוֹרֶם הָיָה שְׂמִיר בְּרִמַּת גִּלְעָד הוּא וְכַד־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי חֹזֶאֱל מֶלֶךְ
 15 אֲרָם : וַיָּשֶׁב יְהוֹרָם הַמֶּלֶךְ לַחֲתָרְפָּא בִּיזְרְעֵאל מִן־הַמְּבִים אֲשֶׁר יָפְחוּ
 אֲרָמִים בְּהַלְחֵמוֹ אֶת־חֹזֶאֱל מֶלֶךְ אֲרָם וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־יֵשׁ נַפְשְׁכֶם
 16 אֶל־יֵצֵא פְּלִיט מִן־הָעִיר לָלֶכֶת לִגְיָד בִּיזְרְעֵאל : וַיִּרְכָּב יְהוָה וַיֵּלֶךְ
 יִזְרְעֵאלָה כִּי יוֹרָם שָׁכַב שָׁמָּה וַאֲחֻזִּיה מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרָד לִרְאוֹת אֶת־
 17 יוֹרָם : וְהִצִּיףָה עֹמֶד עַל־הַמְּזִל בִּיזְרְעֵאל וַיֵּרָא אֶת־שִׁפְעַת יְהוָה בְּבֹאוֹ
 וַיֹּאמֶר שִׁפְעַת אֲנִי רָאִיהָ וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם קַח רֶכֶב וּשְׂרָף לִקְרָאתָם וַיֹּאמֶר
 18 הַשְׁלוֹם : וַיֵּלֶךְ רֶכֶב הַפּוֹס לִקְרָאתוֹ וַיֹּאמֶר בַּה־אֲמַר הַמֶּלֶךְ הַשְׁלוֹם
 וַיֹּאמֶר יְהוָה מַה־לָּךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אַחֲרִי וַיֵּגֶד הִצִּיףָה לֵאמֹר בֹּא־
 19 הַמֶּלֶךְ עֲדִיהֶם וְלֹא־רָשָׁב : וַיִּשְׁלַח רֶכֶב סוֹם שְׁנֵי וַיָּבֹא אֵלֵהֶם וַיֹּאמֶר
 בַּה־אֲמַר הַמֶּלֶךְ הַשְׁלוֹם וַיֹּאמֶר יְהוָה מַה־לָּךְ וּלְשָׁלוֹם סָב אֶל־אַחֲרִי :
 20 וַיֵּגֶד הִצִּיףָה לֵאמֹר בֹּא עַד־אֵלֵהֶם וְלֹא־שָׁב וְהַמְּנַהֵג בְּמִנְהַג יְהוָה כֵּךְ
 21 נִמְשֵׁי כִּי בִשְׁעוֹן יִנְהֵג : וַיֹּאמֶר יְהוֹרָם אֲסֹר וַיֹּאסֶר רֶכֶבוֹ וַיֵּצֵא יְהוֹרָם
 מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַאֲחֻזִּיהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה אִישׁ בְּרֶכְבוֹ וַיֵּצְאוּ לִקְנָאת יְהוָה
 22 וַיִּמְצְאוּ בַּחֲלֻקַּת נְבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי : וַיְהִי כִּרְאוֹת יְהוֹרָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמֶר
 הַשְׁלוֹם יְהוָה וַיֹּאמֶר מַה־הַשְׁלוֹם עַד־וָנוֹנִי אֵינְכֶם וּכְשִׁפְיָה חֲרָבִים :
 23 וַיַּחֲפֹד יְהוֹרָם יָדָיו וַיִּנֶּם וַיֹּאמֶר אֶל־אֲחֻזִּיהוּ מְרִמָּה אֲחֻזִּיה : וַיְהִי מִלֵּא
 24 יָדוֹ בַּקֶּשֶׁת וַיִּךְ אֶת־יְהוֹרָם בֵּין זָרְעָיו וַיֵּצֵא תַחְצֵי מַלְכוֹ וַיִּכְרַע בְּרֶכְבוֹ :
 25 וַיֹּאמֶר אֶל־בְּדָקֵר שְׁלֹשָׁה שָׁא הַשְׁלֹכְתוּ בַּחֲלֻקַּת שֹׁדֵה נְבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי
 כִּי זָכַר אֲנִי וְאַתָּה אֵת רֶכְבִּים צִמְדִּים אַחֲרִי אַחָאֵב אֲבִיו וַיְהִי נִשְׂא
 26 עָלָיו אֶת־הַמִּשָּׂא הַזֶּה : אִם־לֹא אֶת־דָּמִי נְבוֹת וְאֶת־דָּמִי בְנִי רֵאִיתִי
 אֲמֹשׁ נֹאם־יְהוָה וְשִׁכְמִתִּי לָךְ בַּחֲלֻקָה הַזֹּאת נֹאם־יְהוָה וְעַתָּה שָׂא
 27 הַשְׁלֹכְתוּ בַּחֲלֻקָה כְּדָבָר יְהוָה : וַאֲחֻזִּיה מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָאָה וַיָּנֶם דֶּרֶךְ
 בֵּית תַּנָּן וַיִּרְדֶּף אַחֲרָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר גִּם־אֲתָו הִפְּחוּ אֶל־הַמְּרַכְּבָה
 28 בְּמַעֲלֵה־גוֹר אֲשֶׁר אֶת־יִבְלָעֶם וַיָּנֶם מִגְדוֹ וַיִּמָּת שָׁם : וַיִּרְכָּבוּ אֹתוֹ עַבְדָּיו
 29 וַיּוֹשְׁלֻמָּה וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּקִבְרָתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד : וּבִשְׁנַת אַחַת־עֶשְׂרֵה
 30 שָׁנָה לַיּוֹרָם בֶּן־אַחָאֵב מֶלֶךְ אֲחֻזִּיה עַל־יְהוּדָה : וַיְבֹא יְהוָה וַיִּזְרְעֵאלָה
 וַאֲיִבָּל שִׁמְעֵה וְהַשֵּׁם בַּפּוֹד עֵינֶיהָ וַתִּיטָב אֶת־רַאשֶׁהָ וַתִּשְׁקָף בְּעַד
 31 הַחֹלּוֹן : וַיְהִי בֹא בַשָּׁעַר וַתֹּאמֶר הַשְׁלוֹם זְמִיר הִרְגָּ אֲדֹנָיו : וַיֵּשֶׂא פָנָיו
 32 אֶל־הַחֹלּוֹן וַיֹּאמֶר כִּי אֲתִי מִי וַיִּשְׁקִיפוּ אֲדָיו שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה סָרִיסִים :
 33 וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹתָיו וַיִּשְׁמָטוּהוּ וַיּוֹ מַדְמָה אֶל־הַקִּיר וְאֶל־הַפּוֹסִים וַיִּרְמָסֶנָּה :
 לַחֲגִיד ק' שִׁמְשׁוֹת ק'

וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר וַיִּשְׁתּוּ וַיֹּאמֶר פָּקְדוֹנָא אֶת־הָאֲדוּרָה תּוֹאֵת וּקְבִירוֹהּ כִּי בֵּית
 מֶלֶךְ הִיא : וַיִּלְכּוּ לְקַבְרָהּ וְלֹא־מָצְאוּ בָּהּ כִּי אִם־הִתְלַלְלָת וְהִרְגָּלִים
 וּכְפֹת הַיָּדִים : וַיִּשְׁבּוּ וַיִּגִּידוּ לוֹ וַיֹּאמֶר דְּבַר־יְהוָה הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר
 בְּיַד־עַבְדּוֹ אֱלִיהֶוּ תִּתְּשָׁבִי לֵאמֹר בְּחֶלֶק יִזְרְעָאֵל יֵאָכְלוּ הַכֹּכְבִּים אֶת־
 בֶּשֶׂר אִיזְבֵּל : וְהִיתָ נִבְלַת אִיזְבֵּל בְּרָמָן עַל־פְּנֵי תַשְׁרָה בְּחֶלֶק יִזְרְעָאֵל
 אֲשֶׁר לֹא יֹאמְרוּ זֹאת אִיזְבֵּל :

ג.

I (לקוטים מספר משלי שלמה)

1	אֵגֶר בְּקִיץ בֶּן מִשְׁכִּיל	וּבְפִי רָשָׁעִים תִּהְרַם :
2	נָדָם בְּקִצּוֹר בֶּן מְכִישׁ :	12 בְּאֵין תַּחֲבֻלוֹת וּפְרִיעִם
3	אָרָה אֲפִים רַב־תְּבוּנָה	וּתְשׁוּעָה בָּרַב יוֹעֵץ :
4	וּקְצֵר־רוּחַ מֵרִים אֹקֶת :	13 בְּקֶשֶׁלֶץ תִּכְמָה וְאֵין
5	אֹקֶת אָדָם תִּסְלַף דָּרְבּוֹ	וְדַעַת לְנִבּוֹן נָקֵל :
6	וְעַל־יְהוָה יִשָּׁע דָּבּוֹ :	14 בְּכָל־מָקוֹם גִּינֵי יְהוָה
7	אֶרֶץ־תֵּימָר שְׁנָה פֶן־תִּנְוֶרֶשׁ	צוֹפּוֹת רָעִים וְטוֹבִים :
8	פֶקֶח גִּינִיָּה שְׁבַע־לָחֶם :	15 בֵּית וְהוֹן נִחַלַת אָבוֹת
9	אָמֵר עֲצֹל אֲרִי בַחוּץ	וּמִיְהוָה אֲשֶׁה מִשְׁכָּלָת :
10	בְּתוֹךְ רַחֲבוֹת אֲרָצוֹת :	16 בְּאַפָּס עֲצִים תִּכְבֶּה־אֵשׁ
11	אֹקֶת קְשׁוּרָה בְּכֶבֶד־נָעַר	וּבְאֵין נִרְגָּן יִשְׁתַּק מְדוֹן :
12	שֹׁכֵם מוֹסֵר יִרְחִיקָנָה מִמֶּנּוּ :	17 גַּם דִּרְעָהוּ יִשְׁנֵא רֶשׁ
13	אֶרֶץ־תַּעַן כְּסִיל בְּאֹקֶלָתוֹ	וְאִהְבִי עֲשִׂיר רַבִּים :
14	פֶן־תִּשְׁנֶה־לוֹ גַּם אֶתָּה :	18 גַּם אוֹיֵל מַחְרִישׁ חֶסֶם יִחָשֵׁב
15	אֵל תִּתְחַלֵּל בְּיוֹם מָחָר	אֲמָם שֹׁמְרוֹ נִבּוֹן :
16	כִּי לֹא־תִדַּע מַה־יִּלְד יוֹם :	19 דְּבִשׁ מָצְאָתָ אֲכָל דִּיךְ
17	בֶּן חֶסֶם יִשְׁמַח־אָב	פֶן־תִּשְׁפָּעֵנוּ וְהִקְאָתוֹ :
18	וּבֶן כְּסִיל תוֹנֵת אִמּוֹ :	20 הוּן עֲשִׂיר קָרִית עֲזוֹ
19	בָּרַב דְּבָרִים לֹא יִחַדֵּל־פִּשְׁעַ	מַחֲתַת דְּלִים רִישָׁם :
20	וְחוּשָׁף שֹׁמְרוֹ מִשְׁכִּיל :	21 הוּן מִהֶבֶל יִמְעַט
21	בְּבִרְכַּת יִשְׂרָאֵל תִּרּוֹם קֶרֶת	וּקִבֵּץ עַל־יַד יִרְבָּה :

ו היתה ק

- 22 הוֹן יִסִּיף רַעִים רַבִּים
וְדָר מִרְעָהוּ יִפְרֹד :
- 23 הוֹלֵךְ רַבִּיל מִגִּלְהָדִסוּד
וְנֶאֱמַן רוּחַ מִכֶּסֶּה דָּבָר :
- 24 הוֹלֵךְ אֶת־הַכְּמִים יִחָפֵם
וְרָעָה כְּסִילִים יִרְעֶה :
- 25 זָכָר צַדִּיק לְבִרְכָּה
וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקַב :
- 26 חוֹשֵׁךְ שְׁכֵמוֹ שׁוֹנֵא בְנוֹ
וְאֶהְבֵּה שְׁחִירוֹ מוֹסֵר :
- 27 חֲנֹךְ לַנֶּעַר עַל־פִּי דִרְפוֹ
גַּם לִי־זִקְנִין לֹא־יִסוּר מִמֶּנָּה :
- 28 מוֹב אֶרֶךְ אַפִּים מִגְבוֹר
וּמִשָּׁל בְּרוּחוֹ מַלְכֵּד עִיר :
- 29 מוֹב פֶּת חֲרֵבָה וּשְׁלוֹחַ־בֶּה
מִבֵּית מֶלֶא זְבַח־דִּיב :
- 30 יִרְאֵת יְהוָה תוֹסִיף יָמִים
וּשְׁנוֹת רָשָׁעִים תִּקְצְרֶנָּה :
- 31 יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאִין כָּל
מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רַב :
- 32 יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשָּׁר לִפְנֵי־אִישׁ
וְאַחֲרֵיתָהּ דִּרְכֵי־מָוֶת :
- 33 יְהַלֵּךְ זֶר וְלֹא־פִידָה
נִכְרִי וְאַל־שִׁפְחִידָה :
- 34 בְּעִבּוֹר סוּפָה וְאִין רָשָׁע
וְצַדִּיק יִסוּד עוֹלָם :
- 35 בַּחֲמֵץ לִשְׁנִים וּכְעָשָׁן לַעֲיִנִּים
בֵּן הַעֲצֵר לְשִׁלְחוֹ :
- 36 בְּכָלֵב יָשָׁב עַל־קֶאוֹ
כְּסִיל שׁוֹנֶה בְּאוֹלָתוֹ :
- 37 בָּרָה שְׁחַת בַּהּ יִפֹּל
וְגִלָּל אֶבֶן אֶקְוִי תִשׁוּב :
- 38 כְּמִים הַפָּנִים לִפְנֵים
בֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם :
- 39 לֹא־יִזְעִילוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע
וְצַדִּיקָה תִּצְלֵל מִמָּוֶת :
- 40 לֹא־יִזְעִיל הוֹן בְּיוֹם עֲבָרָה
וְצַדִּיקָה תִּצְלֵל מִמָּוֶת :
- 41 לִפְנֵי־שֹׁכֵר נֶאֱוֹן
וְלִפְנֵי כְּשָׁרוֹן גְּבוּה רוּחַ :
- 42 לַעֲגֹ קָרֵשׁ חֲרָף עֲשֵׂהוּ
שְׁמִיחַ לֹא־יֵדָּא לֹא יִנָּקָה :
- 43 לִפְנֵי־שֹׁכֵר יִגְבֶּה לִב־אִישׁ
וְלִפְנֵי כְּבוֹד עֲנוּה :
- 44 מֵאוֹנֵי מִרְמָה תוֹעֵבֶת יְהוָה
וְאֶבֶן שְׁלֵמָה רְצוֹנוֹ :
- 45 מִחֲשָׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט
תִּחְבָּלוֹת רָשָׁעִים מִרְמָה :
- 46 מַעֲנֶה־כֶּה יִשִּׁיב חֶמֶה
וְדִבְרֵ־עֶצֶב יַעֲרֶה־אָפָה :
- 47 מִצָּרָף לִכְסֵף וְכוֹר לְזָהָב
וּבְחֵן לִבּוֹת יְהוָה :
- 48 מִצַּדִּיק רָשָׁע וּמִרָשָׁע צַדִּיק
תוֹעֵבֶת יְהוָה גַּם־שֹׁנֵיהֶם :
- 49 מִגִּדְּל־עֵז שֵׁם יְהוָה
בוֹ־יִרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב :
- 50 מִשִּׁיב דָּבָר בְּמִרְמָם יִשְׁמַע
אֲוֶלֶת הִיא־לוֹ וּכְלָמָה :
- 51 מִכֶּסֶּה פִּשְׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ
וּמוֹדָה וְעוֹב יִרְחָם :
- 52 נָזֵם זָהָב בְּאֶף חֲזוֹר
אִשָּׁה יִפֶּה וְסִרְתַּ מַּעַם :
- 53 נְשִׂאִים וְרוּחַ וְנִשְׁם אִין
אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת־שֹׁכֵר :

וסוד אחר אלתנל
 68 ראת איש חכם בעיניו
 תקנה לכסיד ממונו :
 69 שחו רעים לפני טובים
 ורשעים על־שערי צדיק :
 70 שאור ואבדון נגד יהוה
 אף פילבות בני־אדם :
 71 שוט רסום מתג לתמור
 ושכט דגו פסילים :
 72 שכט ותוכחת יתן חכמה
 ונער משלח מביש אמו :
 73 שגאה תעורר מדנים
 ועל פר־פשעים תכסה אהבה :
 74 שמחה לאיש במענה־פיו
 ודבר בעתו מה־טוב :
 75 תועבת יהוה עקשי־לב
 ורצונו תמימי־דרך :
 76 תועבת יהוה שפתי־שקר
 ועשי אמונה רצונו :
 77 תוחלת ממשיכה מחלה לב
 ועץ חיים תאוה באה :
 78 תחת גערה במבין
 מהפות פסיד מאה :
 79 תתנגים ידבר־רש
 ועשיר יענה עזות :
 80 תאות עצל תמיתנו
 פרימאנו ידיו לעשות :

54 סוס מוכן ליום מלחמה
 וליהוה התשועה :
 55 עשק דל חרה עשיו
 ומכבדו חנן אביון :
 56 עטרת זקנים בני בנים
 ותפארת בנים אבותם :
 57 עקב ענה יראת יהוה־
 עשר וכבוד וחיים :
 58 עשיר ברשים ימשול
 ועבד לזה לאיש מלה :
 59 ענה כסיל פאולתו
 פן־יהיה חכם בעיניו :
 60 פי כסיד מתה־לו
 ושפתיו מוקש נפשו :
 61 צדיק לעולם בלי־מוט
 ורשעים לא־ישכנו־ארץ :
 62 צדקת תמים תישר דרכו
 וברשעתו יפל רשע :
 63 קנה־חכמה מה־טוב מתרוץ
 וקנות בינה נבחר מכסף :
 64 קצר־אפים יעשה אוֹת
 ואיש מזמות ישגא :
 65 רבות מחשבות בלב־איש
 ועצת יהוה היא תקום :
 66 רע רע יאמר תקונה
 ואול לו אז יתהלל :
 67 ריבה ריב את־רעה

II (משלי סימן א' מפסוק ח' עד סוף הסימן, סימן ו' מפסוק ו' עד פסוק י"ט,

וסימן ח')

שָׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיהָ וְאֶל-הַפֶּשַׁע תּוֹרַת אִמָּהּ : כִּי לִוְיָתָן הֵם
 לֹא-אִשָּׁה וְעֲנָקִים לְגִדְּוֹתֶיהָ : בְּנֵי אִם-יִפְתּוּהָ הַפְּאִים אֶל-הַבָּא : אִם-
 יֹאמְרוּ לָכֵה אֶתְנוּ נֶאֱרָבָה לָדָם נִצְפְּנָה לְנָקִי הַנֶּם : גְּבֻלָּעַם כְּשֹׂאוֹר
 חַיִּים וְתַמִּימִים פִּיזְרֵי בֹר : פָּרִדְהוּ יָקָר נִמְצָא נִמְלֵא בְּתִינוּ שָׂרָל :
 גִּדְּרָה תִפְסֵר פְּתוּכָנוּ כִּים אֶחָד יִהְיֶה לְכַלְנוּ : בְּנֵי אֶל-תִּלְךָ בְּהֵרָה אִתָּם
 מִנֶּע רִגְלָה מִנְּתִיבָתָם : כִּי רִגְלֵיהֶם לָרַע יִרְצוּ וְיִמְחְרוּ לְשִׁפְזֵיהֶם :
 כִּי-חֲנָם מְזוֹרָה הִרְשֵׁת פְּעִינִי פֶל-בַּעַל פָּנָם : וְהֵם לָדָם יִאָּרְבוּ יִצְפְּנוּ
 לְנִפְשָׁתָם : בֵּן אֲרֻחֹת פֶּרֶץ-בָּצַע בָּצַע אֶת-נִפְשׁ בָּעֲלֵיו יָקָח : חֲכָמוֹת
 בְּחוּץ תִּרְנָה בְּרַחֲבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ : בְּרֹאשׁ הַמַּיִם תִּקְרָא בְּפִתְחֵי
 שְׁעָרִים בְּעִיר אֶמְרֶיהָ תֹאמַר : עֲדִמְתִּי פִתִּים תֹּאמְרוּ בְּתִי וְלִצִּים
 לָצוֹן חִבְדּוּ לָהֶם וְכִסְלוֹם יִשְׁנְאוּ-דַּעַת : תִּשְׁבּוּ לְתוֹכְחָתִי הִנֵּה אֲבִיעָה
 לָכֵם רוּחִי אוֹדִיעָה דְּבָרִי אֶתְכֶם : יֵשֶׁן קָרָאתִי וְתִכְאֲנוּ נִמְיִתִי לִי וְיֹאנִן
 מִקְשִׁיב : וְתִפְרְעוּ כִּדְעָצְתִּי וְתוֹכְחָתִי לֹא אֲבִיתֶם : גִּם-אֲנִי בְּאִידְכֶם
 אֲשַׁחֵק אֶלְעָג בָּבֶא פְחָדְכֶם : בָּבֶא כְּשֹׂאוֹה וּ פְחָדְכֶם וְאִידְכֶם כְּסוּפָה
 יֵאֱתָה בָבֶא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה : אִזּוּ יִקְרָאֲנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יִשְׁחַרְגְּנִי וְלֹא
 יִמְצָאֲנִי : תַּחַת כִּי-שָׁנְאוּ דַּעַת וִירָאֵת יְהוָה לֹא בָחְרוּ : לֹא-אָבוּ לְעַצְתִּי
 נֶאֱצְוּ כִּדְתוֹכְחָתִי : וְיֹאכְרוּ מִפְּרִי דְהַרְכֶם וּמִמַּעַצְתֵיהֶם יִשְׁבְּעוּ : כִּי
 מִשׁוֹבֵת פִּתִּים תִּהְרָגֶם וְשִׁלּוֹת כְּסִימִים תִּאָּבְדֶם : וְשִׁמְעֵ לִי יִשְׁבֹּן-בְּטַח
 וְשָׁאֲנִן מִפְּחַד רָעָה :

לֵךְ אֶרֶנְמָדִי עֲצֵל רָאָה דְהִבִּיהָ וְחִכֶּם : אִשָּׁר אִין-רָה קָצִין שִׁמְרָ
 וּמִשָּׁר : תִּבִּין פְּקִיץ לַחֲמָה אֲנִיהָ בְּקָצִיר מֵאֲכָלָהּ : עֲדִמְתִּי עֲצֵר ו
 תִּשְׁכַּב מִתִּי תִקּוֹם מִשְׁנָתָהּ : מַעֲט שְׁנוֹת מַעֲט תְּנוּמוֹת מַעֲט חֶבֶק
 יָדִים לְשִׁכְבִּי : וּבֹא-מִמְחֶלֶת רֹאשָׁהּ וּמִמְחֶלֶת פְּאִישׁ מִגֵּן : אָדָם בְּרִיעַל
 אִישׁ אֵין חוֹלֶה עֲקָשׁוֹת פֶּה : קוֹרֵץ בְּעִינָיו מוֹלֵל בְּרִגְלוֹ מִרָה בְּאֶצְבָּעֵתָיו :
 תִּתְפַּכּוֹת וּ בְּלֹב חֹרֵשׁ רַע בְּכָל-עֵת מְדַנֵּים יִשְׁלַח : עֲרִיפֵן פִּתְאֵם יָבוֹא
 אִידּוֹ פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאִין מִרְפָּא : שִׁשְׁ-הֵנָּה שָׁנָא יְהוָה וְשִׁבַּע תוֹעֲבוֹת
 נִפְשׁוֹ : עֵינָיִם רַמוֹת לְשׁוֹן שֹׁקֵר וְיָדִים שְׁפָכוֹת דָּם-נָקִי : לֵב חֹרֵשׁ
 מִחֲשָׁבוֹת אֵין רִגְלִים מִמְחֶלֶת לְרוּץ לְרָעָה : יָפִיחַ בְּזָבִים עַד שֹׁקֵר
 וּמִשְׁלַח מְדַנֵּים בֵּין אֲחָיִם :

חֲלֵא-חֲכָמָה תִּקְרָא וְתִבְנוּהָ תִתֵּן קוֹלָהּ : בְּרֹאשׁ-מַרְמִים עֲלִידְדֶיהָ
 כְּשׁוֹאֶה ק' בְּעִינָיו ק' בְּרִגְלָיו ק' פְּרִינִים ק' תוֹעֲבֹת ק'
 (חֶלֶק שְׁנִי)
 15.

3: בֵּית נְתִיבוֹת נִצְבָה : לִיד־שְׁעֵרִים לַפִּי־קֶרֶת מְבֹא פִתְחִים תִּרְפָּה :
 4: אֲלֵיכֶם אִישִׁים אֶקְרָא וְקוֹלִי אֶל־בְּנֵי אָדָם : הִבֵּינוּ פִתְּאִים עֲרֻמָּה
 5: וְכַסְיִים הִבֵּינוּ לָב : שָׁמְעוּ כִּי־נְגִידִים אֲדַבֵּר וּמִפֶּתַח שְׁפָתַי מִישָׁרִים :
 6: כִּי־אָמַת יְהוָה חֲבִי וְתוֹעֵבַת שְׁפָתַי רָשָׁע : בְּצֶדֶק כָּל־אֲמִרָתִי אֵין בָּהֶם
 7: נִפְתָּר וְעָקֹשׁ : כָּלֶם גִּבְחִים לִמְבִּין וְיִשְׁרִים לְמִצְאֵי דָעַת : קְחוּ־מוֹסֵרִי
 8: וְאַל־כֶּסֶף וְדָעַת מִחֲרוּץ נִבְחָר : כִּי־טוֹבָה חֲכָמָה מִפְּנִינִים וְכָל־חֲפָצִים
 9: לֹא יִשְׁוֹרְבָה : אֲנִי חֲכָמָה שְׂכֻנָּתִי עֲרֻמָּה וְדָעַת מוֹמֹת אֲמַצָּא : יִרְאֵת
 10: יְהוָה שְׁנֵאת רַע גָּאָה וְגֵאוֹן וְדָרָךְ רַע וְפִי תַהֲפֹכֹת שְׁנֵאתִי : לִרְעָצָה
 11: וְתוֹשִׁיָה אֲנִי בִינָה לִי נְבוּסָה : בִּי מְלָכִים יִמְלְכוּ וְרוֹזְנִים יִחַקְקוּ צֶדֶק :
 12: בִּי שָׂרִים יִשְׁרוּ וְגִידִים כָּל־שְׁפָטִי אֶרְץ : אֲנִי אֶתְבִּיֶּה אֶהֱבֵי וּמִשְׁחִי
 13: יִמְצְאוּנִי : עֲשֹׂר־וּכְבוֹד אֲתִי הוֹן עֲתֵק וְצִדִּיקָה : טוֹב פְּרִי מִחֲרוּץ וּמִפֶּן
 14: וְתִבְוֹתִי מִכֶּסֶף נִבְחָר : בְּאֶרֶץ צִדִּיקָה אֶהֱלֶךְ בְּתוֹךְ נְתִיבוֹת מִשְׁפָּט :
 15: דִּהְנִחִיל אֶהֱבִי יֵשׁ וְאַצְרֵתֵיהֶם אֲמַלֵּא : יְהוָה קִנְיִי רֵאשִׁית דִּרְבּוֹ קָדָם
 16: מַפְעֲלֵי מַאֲו : מַעֲוֹלִם נִפְכְּתִי מִרֹאשׁ מִקְדַּמ־אֶרֶץ : בְּאֵין־תַּהֲמוֹת
 17: חוֹלְלָתִי בְּאֵין מַעֲנִוֹת נִכְבְּדִי־מִיָּם : בְּמֶרֶם הָרִים הִמְבִּעֻו לִפְנֵי גִבְעוֹת
 18: חוֹלְלָתִי : עַד־לֹא עָשָׂה אֶרֶץ וְחוֹצוֹת וְרֹאשׁ עֲפֹרוֹת תִּבְּל : בְּהִבֵּנו
 19: שָׁמַיִם שָׁם אֲנִי בָחֵן חוּג עַל־פְּנֵי תְהוֹם : בְּאֲמִצּוֹ שְׁחָקִים מַמְעַל בְּעוֹז
 20: עֲנִוֹת תְהוֹם : בְּשׁוֹמוֹ לִיִּם וְחֵן וּמִיָּם לֹא יַעֲבִר־פִּיו בְּחֹקוֹ מוֹסְרִי
 21: אֶרֶץ : וְאֶהֱיָה אֲצִלוֹ אֲמוֹן וְאֶהֱיָה שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם וַיּוֹם מִשְׁחָקָת לִפְנֵי
 22: בְּכִדְעַת : מִשְׁחָקָת בְּתִבְל אֶרְצוֹ וְשְׁעֵשְׂעִי אֶת־בְּנֵי אָדָם : וְעֵתָה בְּנִים
 23: שְׁמַעְרִלִי וְאֲשֵׁרִי דֶרֶךְ יִשְׁמְרוּ : שָׁמְעוּ מוֹסֵר וּחֲכָמוֹ וְאַל־תִּפְרְעוּ : אֲשֵׁרִי
 24: אָדָם שָׁמַע לִי לְשִׁקֹּד עַל־דִּלְתִּי יוֹם וַיּוֹם לְשִׁמֹּר מוֹנוֹת פִּתְחֵי : כִּי מִצְאֵי
 25: מִצְאֵי חַיִּים וַיִּפְקְדוּן מִיְהוָה : וְחֲטָאֵי חֹמֶם נִפְשׁוּ כָּל־מִשְׁנֵאֵי אֶתְבוֹ מוֹת :
 26:

III (תהלים, מזמור א', ט"ז, כ"ג, נ"א, נ"ב, ע"ח, צ"ד (עד פסוק י"ב) ק"ה, ק"ז

ק"ט, קכ"ד, קכ"ט, קל"ז.)

אֲשֵׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִכָּה בְּעֵצַת רָשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חֲטָאִים לֹא
 עָמָד וּבְמִשְׁכַּב לָצִים לֹא יָשָׁב : כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חָפְצוֹ וּבְחֹרָתוֹ
 יְהוָה יוֹמֵם וְלַיְלָה : וְהוּא כְּעֵץ שְׂתוֹל עַל־פְּרִי־יָמִים אֲשֶׁר פִּרְיוֹ וַיִּתֵּן בְּעֵתוֹ
 וְעֵלְהוֹ לֹא־יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ : לֹא־יָבֹן הָרָשָׁעִים כִּי אִם־כַּפְמִין
 אֲשֶׁר־תִּדְּבָנוּ רוּחַ : עֲרִיבֵן לֹא־יִקְמוּ רָשָׁעִים בְּמִשְׁפָּט וְחֲטָאִים בְּעֵדַת
 אֶהֱבִי ק' יתיר

6 צדיקים : כִּי יוֹדַע יְהוָה דְּרֹךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רָשָׁעִים תֵּאבֹךְ :
 2 יְהוָה מִיִּגְדֹּל בְּאַהֲלָהּ מִיִּשְׁכָּן בֵּית מִדְּשָׁה : הוֹלֵךְ תָּמִיד וּפֹעֵל
 3 צֶדֶק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבּוֹ : לֹא־דָגַל עַל־לְשׁוֹן לֹא־עָשָׂה לְרַעְיוֹת רָעָה
 4 וְחִרְפָּה לֹא־נִשְׂא עַד־קִרְבּוֹ : נְבוֹנָה וּבַעֲיָנוֹ נִמְאָם וְאֶת־יְרָאִי יְהוָה יִכְבֹּד
 5 גִּשְׁבָּע לְהִרְעֹ וְלֹא־יָמַר : כִּסְפוֹ | לֹא־נָתַן בְּנִשְׁךְ וְשֹׁחַד עַד־גִּמְלֵי לֹא־גָקַח
 עֲשֵׂה־אֱלֹהִים לֹא־יִמּוֹט לְעוֹלָם :

ט *יְהוָה רָעִי לֹא־אֲחֶסֶד : בְּנִאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצָנִי עַל־מִי מְנוּחַת
 2 וְנִחְלָנִי : נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי־צֶדֶק לְמַעַן שְׂמוֹ : גַּם כִּי־אֶלֶף
 3 בְּגִיט צִלְמוֹת לֹא־אֵירֹא רָע כִּי־אֶתָּה עֲמִידִי שְׂבִמָּה וְאִשְׁעִנְתָּה תִּמָּה
 4 וְנִחְמָנִי : תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי | שְׁלֹחַן נֶגֶד צִרְחִי דְשִׁנְתָּ בְּשִׁמְךָ רֹאשִׁי כּוֹסִי
 6 רִוְיָה : אֵדָה | טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כְּדִי־מִי חַיִּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה
 לֹאֶרֶךְ יָמִים :

ז *חַנּוּן אֱלֹהִים כְּחֶסֶדְךָ כָּרֵב רַחֲמֶיךָ מִחַה פִּשְׁעִי : הִרְבֵּה בְּכִסְמִי
 3 מְעוֹנִי וּמַחֲטָאִי מִהֲרֵנִי : כִּי־פִשְׁעִי אֲנִי אֲדַע וּמַחֲטָאִי נִגְדִי תָמִיד : קָה
 4 לְבָרְךָ | תִּמְאֲתִי וְהִרְעֵ בַּעֲיָנֶיךָ עֲשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדִרְבָּךְ תִּזְכֶּה
 6 בְּשִׁפְטָהּ : הֵן־בַּעֲוֹן חוֹלְלָתִי וּבְחַטָּא יִחְמַנִי אֲמִי : הֵן־אֱמֶת תַּפְצִיט
 7 בְּמִשְׁחוֹת וּבְכִסְתָּם חֲכִמָּה תוֹדִיעֵנִי : תַּחֲטָאִנִי בְּאוֹנוֹב וְאִמְחֵר תִּכְבֹּסֵנִי
 8 וּמִשְׁלַג אֲרַבִּין : תִּשְׁמָעֵנִי שִׁשְׁוֹן וְשִׁמְחָה תַּגְלִלְנָה עֲצֻמוֹת דְּכִיָּת : הִסְתֵּר
 10 פְּנֵיךָ מִחַטָּאִי וּכְרַעֲוֹנִתִי מִחָה : לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן
 11 חֲדַשׁ בְּקִרְבִּי : אֶרֶץ־שְׁלֹכִיכִי מוֹלַפְנֶיךָ וְרוּחַ קִדְשְׁךָ אֶל־תִּקַּח מִמֶּנִּי :
 12 הַשִּׁיבָה לִי שִׁשְׁוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי : אֶלְמִדָּה פִּשְׁעִים
 14 דִּרְבִּיךָ וּמַחֲטָאִים אֶלֶיךָ יִשׁוּבוּ : הַצִּילֵנִי מִדְּמִים | אֱלֹהִים אֲדֹתִי תִשְׁוַעֲתִי
 15 תִּרְבֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתְךָ : אֲדֹנִי שְׁפָתִי תִפְתַּח וְפִי יִגִּיד תִּחְלִילְתָּהּ : כִּי |
 17 לֹא־תִחַפֵּן וְנָתַ וְאֶתָּנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה : וּבְחֵן אֱלֹהִים רוּחַ גִּשְׁבָּרָה
 18 לְבִגְשָׁבֶר וְנִדְבָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה : הִימִיכָה בְּרִצּוֹנָה אֶת־צִיּוֹן תִּבְנֶה
 19 חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָּם : אֲנִי תַחֲפֵן וּבְחִי־צֶדֶק עוֹלָה וְכִלְיִי אֲנִי יַעֲדוּ עַל־
 21 מוֹכְלָה פָּרִים :

י *מֶה תִּתְהַדָּל בְּרַעַה הַגְּבוּר חֶסֶד אֵל בְּלִיָּהוּם : תְּהוֹת תַּחֲשֹׁב
 3 לְשׁוֹנָה כְּתַעַר מוֹלָשׁ עֲשֵׂה רַמְיָה : אֶתְבַּת רַע מִטּוֹב שְׁקָר | מִדְּבָר
 4 צֶדֶק סָדָה : אֶתְבַּת כְּלִידְכִי־בִלַע לְשׁוֹן מִרְמָה : גַּם־אֵל יִתְצֶה לְנִצּוֹת
 5 יִחְיֶה וְיִסְתַּחֵּה מֵאֲחֵל וְשִׁרְשָׁה מֵאֲרֵץ חַיִּים סָדָה : וְיִרְאוּ צַדִּיקִים וְיִירְאוּ
 6 וְעָלוּ יִשְׁחָקוּ : הִנֵּה הַגְּבֵר לֹא יֵשִׁים אֱלֹהִים מְעוֹז וּיִכְבַּח בְּרֵב עֲשָׂרוֹ
 7 דִּבְרָן

יָעוּ בְּחֻתּוֹ : וְאֵנִי ׀ בְּנֵית רַעְנָן בְּבֵית אֱלֹהִים בְּמִתְחִי בְּחֶסֶד אֱלֹהִים 10
עוֹלָם וָעֶד : אֲדֹדָה לְעוֹלָם כִּי עֲשִׂיתָ וְאֶקְנֶה שְׂמֶךָ כִּי־טוֹב נִגְדַּת חֲסִידֶיךָ : 11
הַאֲזִינָה עַמִּי הַתּוֹרָתִי חֲמוּ אֲזַנְכֶם לֹא־מִרְפִּי : אֶפְתָּחָה בְּמַשְׁלַח 12
פִּי אֲבִיעָה חִידוֹת מִבִּירְקָם : אֲשֶׁר שָׁמְעֵנוּ וְנִדְעָם וְאִבְתִּינוּ סִפְרוּ־לָנוּ : 3
לֹא נִבְחַד ׀ מִבְּנֵיהֶם לְדֹר אַחֲרֹן מִסִּפְרִים תִּהְלֹת יְהוָה וַעֲזֹזוּ וְנִפְלְאֵתִי 4
אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיִּקַּם יְעֻדוֹת ׀ בַּיַּעֲקֹב וְתוֹרָה שֵׁם בִּישְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה 5
אֶת־אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעָם לְבְנֵיהֶם : לְמַעַן יֵדְעוּ ׀ דֹּר אַחֲרֹן בָּנִים וְיִלְדוּ 6
יִקְמוּ וַיִּסְפְּרוּ לְבְנֵיהֶם : וַיִּשְׁמְעוּ בְּאֱלֹהִים כָּסֶלֶם וְלֹא יִשְׁכַּחוּ מַעֲלֵלִי 7
אֵל וּמִצּוֹתָיו יִנָּצְרוּ : וְלֹא יִהְיוּ ׀ בְּאֲבוֹתָם דֹּר סוֹרֵר וּמִרָה דֹּר לֹא־ 8
הַכִּין לָבוֹ וְלֹא־נִאֲמְנָה אֶת־אֵל רוּחוֹ : בְּנֵי־אֲפִרִּים נוֹשְׁקֵי רוֹמֵי־קֶשֶׁת 9
הִפְכוּ בָּנוֹם קָרֵב : לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים וּבִתְוֹרָתוֹ מֵאִנּוּ לִרְכֹּת : 10
וַיִּשְׁכַּחוּ עֲלִילוֹתָיו וְנִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָם : נִגְדַּת אֲבוֹתָם עָשָׂה פְּרָא 11
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׂדֵה־צֹעַן : בָּקַע יָם וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצֵּב־מַיִם כְּמוֹ־נֶגֶד ׀ וַיִּנָּתֶם 12
בְּעֵינֵי יוֹכָם וְכָל־חֲלִילָהּ בְּאוֹר אֵשׁ : יִבְקַע צָרִים בַּמִּדְבָּר וַיִּשָּׁק בְּתַהֲמוֹת 13
רֶבֶה : וַיִּוצֵא נוֹזָלִים מִסֵּלַע וַיִּוֹרֵד בְּנִהְרוֹת מַיִם : וַיִּוֹסְפוּ עוֹד לַחֲמֹא־ 14
לֹו לַמְּרוֹת עֲלוֹיו בְּצִיָּה : וַיִּנְסִיאוּ־אֵל בְּלִבָּבָם לִשְׂאֹל־אֶכֶד לְנַפְשָׁם : וַיִּדְּבֹרוּ 15
בְּאֱלֹהִים אָמְרוּ תִּיבֹל אֵל לַעֲרֹךְ־שִׁלְחָן בַּמִּדְבָּר : הֵן הִכֵּה־צוֹר ׀ וַיִּזְכּוּ 16
מַיִם וּנְחָלִים יִשְׁמְפוּ הֲגֵם־לֶחֶם וַיֹּבֵל תֵּת אִם־יִכִּין שְׂאֵר לַעֲמּוֹ : לָבוֹ ׀ 17
שָׁמַע יְהוָה וַיִּתְעַבֵּר וְאֵשׁ נִשְׁקָה בַּיַּעֲקֹב וְגַם־אַף עָלָה בִּישְׂרָאֵל : כִּי 18
לֹא הֶאֱמִינוּ בְּאֱלֹהִים וְלֹא כָּתְחוּ בִּישׁוּעָתוֹ : וַיִּצַּן שַׁחֲקִים מִמַּעַל וְדִלְתִי 19
שָׁמַיִם פָּתַח : וַיִּמְטֵר ׀ עֲלֵיהֶם מִן רֶאֱבֵל וּדְגַן־שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ : לֶחֶם 20
אֲבִירִים אֶכֶד אִישׁ צִידָה שָׂרַח לֶחֶם לְשֹׁבַע : יִסַּע קָדִים בְּשָׂמַיִם וַיִּנָּהֵג 21
בְּעֻזֹּ תִימֹן : וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם כַּעֲפָר שְׂאֵר וּכְחוֹל יָמִים עוֹף כְּנָף : וַיִּפֹּל 22
בְּקָרֵב מִחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּנּוֹתָיו : וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁבְּעוּ מְאֹד וְתִאֲוָתָם יָבֹא 23
לָהֶם : לֹא־זָרוּ מִתִּאֲוָתָם עוֹד אֶכְלָם בְּפִיהֶם : וְאֵף אֱלֹהִים ׀ עָלָה בָּהֶם 24
וַיִּתְּרֵם בְּמִשְׁמָנֵיהֶם וּבְחֹרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ : בְּכִרְזוֹת תִּמְאוּ־עוֹד וְלֹא 25
הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו : וַיִּכְלֵ־בִתְבֹּל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בִּבְהֵרָה : אִם־הָרִים 26
וּדְרָשׁוּהוּ וַשְּׁבוּ וַיִּתְּרוּ־אֵל : וַיּוֹכְרוּ כִּי־אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֲלוֹיו גֹּאֲלָם : 27
וַיִּפְתָּחוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִכְזְּבוּ : וּלְבָבָם לֹא־נִבְּחוּ עִמּוֹ וְלֹא נִאֲמְנוּ 28
בְּבִרְיָתוֹ : וְהוּא רַחוּם ׀ יִכַּפֵּר עֲוֹן וְלֹא־יִשְׁתִּית וְתִרְבָּה לְהַשְׁבִּיב אִפּוֹ 29
וְלֹא־יִעָרֵר כִּרְחֻמָּתוֹ : וַיִּזְכֹּר כִּי־בֶשֶׁר הֵמָּה רוּחַ חֲלֹלָה וְלֹא יָשׁוּב : בְּמָה 30
יִמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן : וַיִּשׁוּבוּ וַיִּנְסוּ אֵל וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל 31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

42 הָיוּ : לֹא-זָכְרוּ אֶת-יְדֹוֹם אֲשֶׁר-פָּדָם מִצִּיּוֹן : אֲשֶׁר-שָׂם בְּמִצְרַיִם
 43 אֶתֹתָיו וּמוֹפְתָיו בְּשֹׁדֶה-צָעֵן : וַיַּחֲפֹךְ רַגְלָם וַיֹּאדְוֵהֶם וַיְנַוְלֵהֶם בַּר-
 45 יִשְׁתִּיּוֹן : יִשְׁלַח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וַיַּצְרִדֵם וַתִּשְׁחִיתֵם : וַיִּתֵּן לַחֲסִיד
 46 יְבוֹקֶם וַיַּגִּיעַם לְאָרְבָּה : יִהְיֶה בְּבֶרֶךְ גִּפְנֵם וְשִׁקְמוֹתָם בְּחֶנְמַל : וַיִּסְגֹּר
 48 לְבֶרֶךְ בְּעֵרֶם וּמִקְנֵיהֶם לְרֹשָׁפִים : יִשְׁחַד-בָּם וַחֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְעַם
 50 וַצָּרָה מִשְׁלַחַת מִרְאֲבֵי רָעִים : יִפְלֹם גְּתִיב לֵאמֹו לֹא-חֲשֵׁה מִמּוֹת
 51 נַפְשָׁם וְחִיתָם לְדַבַּר הַסִּגִּיר : וַיִּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית אוֹתִים
 52 בְּאֶהֱלֵיהֶם : וַיִּסַּע בְּצֹאן עִמּוֹ וַיִּנְהֲגֵם כְּעֹדֶר בַּמִּדְבָּר : וַיִּנָּחֵם לְבָמֹת
 53 וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת-אוֹיְבֵיהֶם פָּסָה הַיָּם : וַיָּבִיֵּאם אֶל-נָבוֹל קִדְשׁוֹ הַר-עֹז
 55 קִנְיָתָהּ יִמִּינוּ : וַיַּגִּישׁ מִפְּנֵיהֶם וַיִּגֹּזֵם וַיִּפְּלוּם בְּחֶבֶל נִחְלָה וַיִּשְׁבֹּן
 56 בְּאֶהֱלֵיהֶם שִׁבְמֵי יִשְׂרָאֵל : וַיִּנָּסוּ וַיִּמְרוּ אֶת-אֱלֹהִים עֲלֵיוֹן יַעֲדוּתָיו לֹא
 57 שָׁכְרוּ : וַיִּסְגּוּ וַיִּבְגְּדוּ בְּאֲבוֹתָם נִהְפְּכוּ בְקִשְׁתִּי רַמְיָהּ : וַיִּכְעִסוּהוּ
 58 בְּבִמּוֹתָם וּבְפִסְלֵיהֶם יִקְנִיאוּהוּ : שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבֵּר וַיִּכְאֹם מְאֹד
 60 בְּיִשְׂרָאֵל : וַיִּשְׁלַח מִשְׁבֵּן שָׁרוֹ אֶחָל שִׁבֹן בְּאֶדָם : וַיִּתֵּן לְשִׁבִּי עֹז
 61 וַתִּפְאֲרֶהוּ בִיד-צָר : וַיִּסְגֹּר לַחֲרֹב עִמּוֹ וַיִּבְנִחֲלֹהוּ הַתַּעֲבָר : בַּחֲזָרָיו
 62 אֶבְרָהָ אֵל וּבְחֹלֹתָיו לֹא הוֹלִלּוּ : בַּחֲזָרָיו בְּחֹלֹתָיו לֹא
 64 תִבְכֶּינָה : וַיִּקֵּץ פִּישָׁן וַיִּדְּגֵן בְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּן : וַיִּךְ צָרָיו אַחֲרָיו
 66 חֲרַפְתָּ עוֹלָם נִתַּן קֶמוֹ : וַיִּכְאֹם בְּאֶחָל יוֹסֵף וּבְשִׁבְמָה אֶפְרַיִם לֹא בָחַר :
 68 וַיִּבְחַר אֶת-שִׁבְמָה יְהוּדָה אֶת-חֵר צִיּוֹן אֲשֶׁר אֶהָב : וַיִּבֶן בְּמִדְבָּרִים
 69 מִקְדָּשׁוֹ בְּאַרְצָה יִסְדָּה לְעוֹלָם : וַיִּבְחַר בְּדוֹד עֲבָדוֹ וַיִּקְחֵהוּ מִמִּבְלָלָת
 70 צֹאן : מֵאֲחֵר עֲלוֹת הַבֵּיאוֹ דְרָעוֹת בִּיעֲקֹב עִמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נִחְלָהוּ : וַיִּרְעַם
 72 בָּתָם לִבָּבָם וּבְחִבּוֹנוֹת בְּפִיו יִנָּחֵם :

1 אֶל-נִקְמוֹת יְהוָה אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ : הַגִּשָּׁא שִׁפְטֵי הָאָרֶץ הַיֵּשֶׁב
 2 גִּמּוֹל עַל-גֹּאֲמִים : עַד-מִתִּי רָשָׁעִים וַיְהוֶה עַד-מִתִּי רָשָׁעִים יַעֲדוּ :
 3 יִבְעִי וַיִּדְּבְרוּ עִתָק יִתְאַמְרוּ כָּל-פְּעֻלֵי אֵין : עִפְתָּ יְהוָה יִדְבְּאוּ וַיִּחַלְתֶּךָ
 4 יַעֲזוּ : אֶלְמִנָה וְגַר יִהְיֶה וַיִּתְּנוּ יִרְצָחוּ : וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה-יְהוָה וְלֹא
 5 יִבִּין אֶהְיֶה יַעֲקֹב : בִּינּוּ בְּעָרִים בָּעָם וּבְסִילִים מִתִּי תִשְׁכְּרוּ : הַנִּמְטַע
 6 אֵין הָלֹא יִשְׁמַע אִם-יִצָּר עֵין הָלֹא יִבִּיט : הַיִּסֵּר גֹּזִים הָלֹא יוֹכִיחַ הַמִּלְכָּד
 7 אֶדָם דָּעַת : יְהוָה יִדַּע מַחֲשָׁבוֹת אֶדָם כִּי-יִהְיֶה הָבֵל : אֲשֶׁר־יִהְיֶה
 8 אֲשֶׁר-תִּסְפְּרוּ יְהוָה וּמִתְחַתֶּךָ תִּלְמִדָּהּ :

9 הוֹדוּ לַיהוָה מִרְאֹו בְּשִׁמּוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו : שִׁירוּלוֹ וַיִּמְרוּ
 10 שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו : הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ יִשְׁבַח רַב וּמִבְקָשֵׁי

יהוה : דרשו יתוה ועו בקשו פניו תמיד : וזכו נפלאותיו אשר-עשה
 מפתיו ומשפטי-פיו : ורע אברהם עבדו בני יעקב בחייו : הוא יתוה
 אלהינו בכר-הארץ משפטי : וזכו לעולם בריתו דבר צוה לארץ דור :
 אשר ברת את-אברהם ושבעתו לישחק : ויעמידה ליעקב לחק
 לישראל ברית עולם : לאמר לה אמן את-ארץ כנען חבד נחלתכם :
 בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה : ויתחלכו מנוי ארצו ממלכה
 ארעם אחר : לא-הניח אדם לעשקם ויכח עליהם כלבים : אר-
 תגעו במשיחי ולגביאי אר-תהיו : ויקרא רעב על-הארץ פר-כטה-
 לחם שבר : שלח לפנייהם איש לעבד נכפר יוסף : עזו בכבל רגליו
 ברזל באה נפשו : עד-עת בא-דברו אכרת יהוה צרפתוהו : שלח
 מקד ויתירו משל עמים ויפתחוהו : שמו ארון לביתו ומשל בכר-
 קנינו : לאסר עזרו בנפשו וקניו יחכם : ויבא ישראל מצרים ויעקב
 גר בארץ-חם : ויפר את-עמו מאד ויעצמהו מצרו : הפך לבם
 לשנא עמו לתתנפל בעבדיו : שלח משה עבדו אהרן אשר-בחר
 בו : שכו-בם דברי אתותיו ומפתים בארץ חם : שלח חשה ויחשה
 ולא כרו את-דבריו : הפך את-מימיהם לדם ויכת את-דנתם :
 שרץ ארצם צפרדעים בחדרי מלכיהם : אמר ויבא ערב פנים בכל-
 גבולם : נתן גשמייהם ברד אש קהבות בארצם : ויה גפנם ותאנתם
 וישפר עץ גבולם : אמר ויבא ארבה וילק ואין מספר : ויאכל כל-
 עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם : ויה כל-בכור בארצם ראשית
 לכל-אונם : ויוציאם בכסה ויהב ואין בשבטיו פושע : שכיח מצרים
 בצאתם כי-נפל פחדם עליהם : פרש ענן למסה ואש דהאיר לילה
 שאר ויבא שרן ורחם שמים ישיבים : פתח צור ויזובו מים הלכו
 בציות נהר : כי זכר את-דבר קדשו את-אברהם עבדו : ויוצא עמו
 בששון ברנה את-בחייו : ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים
 יירשו : בעבור וישכרו חקיו ותורתיו יצרו תלדיה :
 תלדיה ו הודו ליהוה כייטוב כי לעולם חסדו : מי ימלא גבורות
 יהוה ישמע פר-תהלתו : אשרי שמרי משפט עשה צדקה בכל-עת :
 וברני יהוה ברצון עמה פקדני בישועתה : לראות במוכות בחייה
 רשבת בשמחת גויה לתהלל עס-נחתה : חטאנו עס-אבותינו
 העונו הרשענו : אבותינו במצרים : לא-השכירו נפלאותיה לא וזכו
 את-רכ חסדיה ויכרו עליהם בים-סוף : ויושיעם למען שמו להודיע

דברו ק' שליו ק'

9 אֶת־כְּבוֹדָתוֹ : וַיִּנְעַר בֵּים־סוֹף וַיַּחֲרֹב וַיּוֹלִיכֶם בְּתַהֲמוֹת בַּמִּדְבָּר :
 10 וַיִּשְׁעֶם מִיַּד שׁוֹנֵא וַיִּגְאֹלֶם מִיַּד אוֹיֵב : וַיְכַסּוּמִם צָרֵיהֶם אֶתֶּר מֶלֶם
 11 לֹא נוֹתַר : וַיֵּאֱמִינוּ בְּדִבְרָיו יִשְׁרׁוּ תַהֲלָתוֹ : מִהָרׁוּ שָׁכְחוּ מַעֲשָׂיו לֹא־
 12 חָבוּ לַעֲצָתוֹ וַיַּחֲאוּ תַאֲוָה בַּמִּדְבָּר וַיִּנְסוּ־אֶל בִּישׁוּמוֹ : וַיִּתֵּן לָהֶם
 13 שְׂאֵלָתָם וַיִּשְׁלַח רוּחַ בְּנִפְשָׁם : וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה בַּמַּחֲנֶה לְאַהֲרֹן קְדוֹשׁ
 14 יְהוָה : תַּפְתַּח־אֶרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וַחֲבִלֵם עַד־עֵדֶת אֲבִירָם : וַתַּבְעֵר־אֵשׁ
 15 בַּעֲדָתָם לְהַכָּה תְּלַחַט רָשָׁעִים : יַעֲשׂוּ־עֹגֵל בְּחֹרֵב וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַמִּסְכָּה :
 16 וַיִּמְדּוּ אֶת־כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר אֲכָל עֵשֶׂב : שָׁכְחוּ אֵל מוֹשִׁיעֵם עֲשֵׂה
 17 נִדְלוֹת בְּמִצְרַיִם : גַּפְלָאוֹת בְּאֶרֶץ חָם נוֹרָאוֹת עַל־יַם־סוֹף : וַיֹּאמֶר
 18 לְהַשְׁמִידֵם לֹדִי מִשָּׁה בְּחִירוֹ עֹמֵד בַּפָּרָץ לִפְנֵי הַשֵּׁיב חֲמָתוֹ מַה־שְּׁחִית :
 19 וַיִּמָּאֶסוּ בְּאֶרֶץ חֲמֹדָה לֹא הֵאֱמִינוּ לְדִבְרׁוֹ : וַיִּרְגְּזוּ בְּאַהֲלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ
 20 בְּקוֹל יְהוָה : וַיֵּשֶׁא יְדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר : וּלְהַפִּיל זֶרְעָם
 21 בְּגוֹיִם וּלְזוֹרוֹתָם בְּאֶרְצוֹת : וַיִּצְמְדוּ לִבְעַל פְּעוֹר וַיֵּאָכְלוּ זִבְחֵי מַתִּים :
 22 וַיִּכְעִסוּ בְּמַעֲלֵיהֶם וַתַּפְרִיץ־בָּם כִּנְפֶּה : וַיַּעֲמֵד פִּינָחָם וַיִּפְלֹל וַתַּעֲצֹר
 23 חֲמַנְפָּה : וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לַצִּדָּקָה לְדֹר וְדֹר עַד־עוֹלָם : וַיִּקְצִיפוּ עַל־מִי
 24 מִרִּיבָה וַיַּרְעוּ לַמֶּשֶׁה בַּעֲבוּרָם : פִּי־הִכְרוּ אֶת־רוּחוֹ וַיִּכְמָא בַּשְּׁפָתָיו :
 25 לֹא־הִשְׁמִידוּ אֶת־הַעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לָהֶם : וַיַּתְעֲרֹבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
 26 מַעֲשֵׂיהֶם : וַיַּעֲבְדוּ אֶת־עֲצָבֵיהֶם וַיְהִיו לָהֶם לְמוֹקֵשׁ : וַיִּזְכְּחוּ אֶת־
 27 בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לְשָׂדִים : וַיִּשְׁכְּחוּ דָם נָקִי דַם־בָּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם
 28 אֲשֶׁר זָכְחוּ לַעֲצָב בְּנֵעַן וַתַּחֲנַף הָאֶרֶץ בְּדָמִים : וַיִּמָּכְאוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ
 29 בְּמַעֲלֵיהֶם : וַיַּחֲרִיף יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיַּהֲרֹג אֶת־נִתְּלָתוֹ : וַיַּתֵּן בְּיַד־גּוֹיִם
 30 וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שְׂנְאֵיהֶם : וַיִּלְחָצוּם אוֹיְבֵיהֶם וַיִּבְנְעוּ תַחַת יָדָם פְּעָמִים
 31 רַבּוֹת יִצִּילֵם וַחֲמָה יִמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיִּכְּבוּ בַּעֲוֹנָם : וַיֵּרָא בְּצַר לָהֶם
 32 בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דִּבְתָּם : וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרַב חֶסֶד : וַיִּתֵּן אוֹתָם
 33 לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָל־שׁוֹבֵיהֶם : הוֹשִׁיעֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם
 34 לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתַהֲלָתְךָ : בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 35 מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמֵן כָּל־הַעַם אֲמֵן הַלְלוּ־הוּא :
 36 אֱלֹהֵי תַהֲלָתִי אֶל־תַּחֲרֹשׁ : כִּי פִי רָשָׁע וּפִי־מַרְמָה עֲדִי פִתְחוּ
 37 דִּבְרוּ אֵתִי לְשׁוֹן שֹׁקֵר : וְדִבְרֵי שִׁנְאָה סִבְבוּנִי וַיִּלְחַמְנִי חָנָם : תַּחַת־
 38 אֶהְבְּתִי יִשְׁמְנוּנִי וְאֵנִי תַפְלָה : וַיִּשְׁימוּ עָלַי רָעָה תַחַת טוֹבָה וְשִׁנְאָה
 39 תַחַת אֶהְבְּתִי : הִפְקֵד עָלַי רָשָׁע וְשֹׁמֵן יַעֲמֵד עַל־יְמִינִי : בְּהַשְׁפֵּטוֹ
 40 יֵצֵא רָשָׁע וַתִּפְלֹחַ תַּהֲרִיחַ לַחֲמָאָה : יִהְיוּ־יָמָיו מַעֲטִים פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר :

יְהוֹדֵי־בְנֵי יִתְּמוּם וְאִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה : וְגַע יָנוּעוּ בְנֵי וְשֹׂאֲלוּ וְרָשׁוּ⁹
מִתְּרֻבֹּתֵיהֶם : יִגְקֹשׁ נִשְׁתָּה לְכָל־אִשְׁרָלָו וַיָּבֹזוּ זָרִים יָגִיעוּ : אֶל־יְהוֹי־¹⁰
לֹו מִשְׁנֵה חֶסֶד וְאֶל־יְהוֹי חֹזֶן לִיתְמוּמֵי : יְהוֹי־אֲחֵרֵיתוֹ לַחֲבֵרִית בְּרוּר¹¹
אַחֵר יִפְחַ שְׂמֵם : יִזְכֹּר עֵן אֲבֹתָיו אֶל־יְהוֹי וְהַטָּמֵת אִמּוֹ אֶל־¹²
תַּמָּח : יְהוֹי נִגְד־יְהוֹי תַּמִּיר וַיִּכְרַת מֵאֶרֶץ וְכָרֶם : יַעַן אִשְׁרָו לֹא־¹³
זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד וַיִּדְרֹף אִישׁ־עֵנִי וְאֶבְיוֹן וַיִּכְאֹה לִבָּב לְמוֹתֵת : וַיֵּאָהֱב¹⁴
קָלְלָה וְתִבְוֹאָהּ וְלֹא־תִפֹּץ בְּבִרְכָּהּ וְתִרְחַק מִמֶּנּוּ : וַיִּלְבֹּשׁ קָלְלָה כְּמִדּוֹ¹⁵
וְתִכָּא כַּמִּים בְּקִרְבּוֹ וְכִשְׁמֹן בְּעֲצֻמוֹתָיו : תַּהֲיִירוּ בְּבִגְדֵי יַעֲטָה וְלִמּוֹחַ¹⁶
תַּמִּיר יִתְּנָה : זֹאת פַּעֲמַת שְׂמֵנִי מֵאֵת יְהוֹי וְהַדְּבָרִים רַע עַל־נַפְשִׁי¹⁷
וְאֵתָה יְהוֹי אֲדֹנִי עֲשֵׂה־אֵתִי לְמַעַן שְׂמֵךְ כִּי־טוֹב חֶסֶדְךָ הַצִּלָּנִי : כִּי־¹⁸
עֵנִי וְאֶבְיוֹן אֲנִי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי : בִּצְלַל בְּנִמּוֹתַי נִתְּלַבְּתִי נִנְעָרְתִּי¹⁹
בְּאִרְכָּה : בְּרִפִּי בָּשְׁלוּ מִצֹּם וּבִשְׂרִי כֹחַשׁ מִשְׁמֹן : וַאֲנִי הֵיטִי תִרְפָּה²⁰
לְהֵם יְרֹאוּנִי יִנְעֹון רֹאשָׁם : עֲזָרְנִי יְהוֹי אֱלֹהֵי הַחַיִּים עֲזָרְנִי : וַיַּעֲזֹר²¹
בִּירְיָה זֹאת אֵתָה יְהוֹי עֲשִׂיתָה : יִקְלְלוּ־הַכֹּהֵן וְאֵתָה תִּכְרֹךְ קִמּוֹ²²
וַיִּבְשׁוּ וַעֲבָדְךָ יִשְׁמָח : יִרְבִּישׁוּ שׁוֹמְנֵי בְּלִמָּה וַיַּעֲמֹו כְּמַעֲלֵל בְּשִׁתָּם :²³
אֲוִלָּה יְהוֹי מֵאֵד בְּפִי וּבִתְוֹךְ רַבִּים אֲחֵלְקֵנוּ : כִּי־יַעֲמֹד לִימִין אֶבְיוֹן²⁴
לְחַיִּים מִשְׁפָּטִי נִפְשׁוֹ :²⁵

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לֵאמֹר יְהוֹי יְהוֹי שְׁתִּיהִ רְנֹו יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל : הִנֵּה²⁶
דוֹבֵי יְהוֹי שְׁתִּיהִ לָנוּ בָּקוּם עֲרִינוּ אֶדָם : אֲזִי חַיִּים בָּלְעוּנוּ בַּחֲרוֹת²⁷
אֶפֶס בָּנוּ : אֲזִי הַמִּים שִׁמְפוּנוּ נִתְּלָה עֹכֶר עַל־נַפְשֵׁנוּ : אֲזִי עֹבֵר עַל־²⁸
נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַיְּדוּנִים : בְּרוּךְ יְהוֹי שְׁלֹא נִתְּנָנוּ מִרְפָּה לְשִׁנֵּיהֶם : נִפְשֵׁנוּ²⁹
בְּצַפּוֹר נִמְלִטָה מִפֶּחַ יוֹקְשִׁים הַפֶּחַ נִשְׁפָּר וַאֲנַחְנוּ נִמְלָמְנוּ : עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם³⁰
יְהוֹי עֲשֵׂה שְׂמִים וְאֶרֶץ :

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבֵּת צָרְרוּנִי מִנְעוּרִי יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל : רַבֵּת³¹
צָרְרוּנִי מִנְעוּרִי גַם לֹא־יָכֹלוּ לִי : עַל־גִּבִּי חֲרָשׁוּ חֲרָשִׁים הָאֵלִיכֹו³²
לְמַעַנְתָּם : יְהוֹי צִדִּיק קִצֹּץ עֲבוֹת רָשָׁעִים : יִבְשׁוּ וַיִּפְּנוּ אַחֲזֹר כָּל־³³
שִׁנְאֵי צִיּוֹן : יְהוֹי כַּחֲצִיר גִּנּוֹת שְׁקִדְמַת שֶׁלֶף יִבֹּשׁ : שְׁלֹא מִלֵּא כִפּוֹ³⁴
קוֹצֵר וַחֲצִנּוּ מַעֲמָר : וְלֹא אָמְרוּ הַעֲבָרִים בְּרַבֵּת־יְהוֹי אֲרִיכָם בְּרַכְנוּ³⁵
אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְהוֹי :

עַל־נִהְרֹות בְּבֹל שֵׁם יִשְׁכְּנוּ גַם־בְּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן : עַל־³⁶
עֲרֵבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ בְּנוֹרוֹתֵינוּ : כִּי שֵׁם יִשְׁאֲלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יִשְׁוֹר³⁷
וְתוֹלְדֵינוּ שְׁמָחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן : אִיךְ נִשְׁוֹר אֶת־שִׁיר־יְהוֹי עַל־³⁸
לְמַעַנְתָּם ק

5 אֲדַמְתָּ נֶכֶד : אִם־אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי : תִּדְבֹק לְשׁוֹנִי
 6 לִחְבִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרִי אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל־רֹאשׁ שְׂמִיחָתִי :
 7 זָכַר יְהוָה לִבִּי : אֲדֹם אֶת־יֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרֹו עָרֹו עַד הַסּוּד
 8 בָּהּ : בַּת־בְּבֻלָּה הַשְׁרֹוּתָה אֲשֶׁר־יְשׁוּשָׁלַם־לָהּ אֶת־גְּבוּלָהּ שְׂגִמְלָתָהּ לָנוּ :
 9 אֲשֶׁר־י וְשִׂיחָהּ וְנִפְץ אֶת־עוֹלָלֶיהָ אֶרְחָסָלָהּ :

IV (איוב סימן כ"ח מפסוק י"ב עד סוף הסימן)

כ

12 וְתַחֲכֶמָה מֵאֵין תִּמְצָא וְאִי זֶה מְקוֹם בִּינָה : לֹא־יִדַע אֲנֹשׁ עֲרֶכְהָ
 13 וְלֹא תִמְצָא בְּאֶרֶץ חַיִּים : תְּהוֹם אָמַר לֹא בִירֵחַא וְיָם אָמַר אֵין
 15 עֲמָדִי : לֹא־יִתֵּן סָגֹור תַּחֲתֶיהָ וְלֹא יִשְׁקַד כֶּסֶף מַחֲרֶיהָ : לֹא תִסְלָה
 16 בְּכֶתֶם. אוֹפִיר בְּשֶׁתֶם יָקָר וְסָפִיר : לֹא־יִעֲרַכְנָה זָהָב וְזָכוכִית וְתַמּוּרְתָהּ
 18 כְּלִי־זָז : רִאמוֹת וְגִבִּישׁ לֹא יִזְכַּר וְכִשֹּׁף תִּכְמָה מִפְּנִינִים : לֹא־יִעֲרַכְנָה
 19 פְּמִדַת כּוֹשׁ בְּכֶתֶם מְהֹור לֹא תִסְלָה :

20 וְתַחֲכֶמָה מֵאֵין תִּבּוֹא וְאִי זֶה מְקוֹם בִּינָה : וְגַעֲלָמָה מַעֲיִנִי כְלִי־חִי
 21 וְכַעֲזָהּ הַשְּׂמִים נִסְתָּרָה : אֲבִדוֹן וְמוֹת אָמְרוּ כְּאֹזְנִינוּ שְׁמַעְנוּ שְׁמַעְנָה :
 22 אֱלֹהִים הִבִּין דְּרָכָה וְהוּא יָדַע אֶת־מְקוֹמָהּ : כִּי־הוּא לְקַצּוֹת־הָאָרֶץ יָבִיט
 24 תַּחַת כְּלִי־הַשְּׂמִים יֵרָאֶה : לַעֲשׂוֹת לְרוּחַ מִשְׁקַל וּמִים תִּפֵּן בְּמִדָּה :
 25 בַּעֲשֻׁתּוֹ לִמְטָר חֶק וְדֶרֶךְ לַחֲיוֹ קוֹדוֹת : אִזּוּ רָאָה וְיִסְפָּרָה הַבִּינָה וְגַם־
 27 תִּקְרָה : וַיֹּאמֶר וְלֹאֲדָם הֵן יֵרָאֵת אֲדֹנִי הִיא תִכְמָה וְסוּר מֵרַע בִּינָה :
 28

V (ישעיה סימן א' מפסוק ב' עד סוף הסימן)

א

2 שְׁמַעוּ שְׂמִים וְהָאֹזְנִי אֶרֶץ כִּי־יְהוָה דִּבֶּר בְּנִים גְּדִלְתִּי וְרוֹמְמָתִי וְהֵם
 3 פִּשְׁעוּ כִּי : יָדַע שׁוֹר קִנְיָה וְתַמּוֹר אֲבוֹם בְּעֻלּוֹ יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עֲפִי
 4 לֹא הַתְּבוּנָה : הוּא וְגוֹי חֲמָא עִם כָּבֵד עוֹן זָרַע מִרְעִים בְּגִים מִשְׁחִיתִים
 5 עֲזָבוּ אֶת־יְהוָה נֶאֱצָו אֶת־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נִזְרוּ אַחֲזֹור : עֲרִמָה תִבּוֹ עוֹד
 6 תוֹסִיפוּ סֶרֶה כְּרִדָּאשׁ לִחְלִי וְכִלְכֵּב דְּיוֹ : מִכְּתָרֵךְ וְעִרְדָּאשׁ אֵין
 7 כּוֹ מִתָּם פָּצַע וְחִבּוּרָה וּמִכָּה מְרִיחַ לֹא־זָרוּ וְלֹא תִבְשׁוּ וְלֹא רִפְכָה
 8 בְּשִׁמֵּן : אֲרִצְכֶם וְשִׁמְכָה עֲרִיכֶם שְׂרָפוֹת אֵשׁ אֲדַמְתֶּם לְנִגְדְכֶם זָרִים
 9 אֲבָלִים אֲתָהּ וְשִׁמְכָה מִתַּחֲפַת זָרִים : וְנוֹתָרָה בַּת־צִיּוֹן כְּסִבָּה בְּכֶתֶם
 10 כְּמִלּוֹנָה בְּמִקְשָׁה כְּעִיר נְצוּרָה : לֹא־יְהוָה צְבָאוֹת הוֹתִיר לָנוּ שְׂרִיד
 10 כְּמַעַט כְּסֶדֶם הָיִינוּ לַעֲמִרָה דְּמִינוּ : שְׁמַעוּ דְּבַר־יְהוָה קִצִּינוּ כְּסֶדֶם הָאֹזְנִינוּ

תורת אלהינו עם עמך : רמה לי רב־ובחיכם יאמר יהוה שבעתי
 עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים ובכשים ועתודים לא חפצתי :
 כי תבאו לראות פני מי־בקש זאת מידכם רמס חצרי : לא תסיפו
 הבוא מנחת־שוא קמרת תועבה היא לי חרש ושבת קרא מקרא¹³
 לא־אוכל און ועצרה : חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי למרח¹⁴
 נראיתי נשא : ובפרשכם פניכם אעלים עיני מכם גם כי־תרבו תפלה¹⁵
 אינני שמע ידיכם דמים מלאו : רחצו הובו הסירו רע מעלליכם¹⁶
 כנגד עיני חדרו הרע : למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו¹⁷
 יתום ריבו אלמנה : לכו־נא ונבחה יאמר יהוה אם־יהיו חמאיכם¹⁸
 כשנים כשגל ילפינו אם־יאדימו כתולע בצמר יהיו : אם־תאבו¹⁹
 ושבעתם טוב הארץ תאכלו : ואם־תמאנו ומריתם חרב תאכלו כי²⁰
 פי יהוה דבר :

איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילון בה²¹
 ועתה מרצחים : כספה היה לסגים סבאך מחור בפנים : שריד סורים²²
 וחברי נגבים כלו אהב שחד ורדה שלמנים יתום לא ישפטו ורוב²³
 אלמנה לא־יבוא אליהם :

לכן נאם האדון יהוה צבאות אביר ישראל הוי אנתם מצרי ואנקמה²⁴
 מאויבי : ואשיבה ידי עליך ואצלה פבר סגיה ואסירה כל־בדיקה :²⁵
 ואשיבה שפטך פבראשנה ויעציד פבתחלה אחרי־כן יקרא לה עיר²⁶
 הצדק קריה נאמנה : ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה : ושבר²⁷
 פשעים והפאים יחדו ועובי יהוה יכלו : כי יבשו מאילים אשר²⁸
 חמדתם ותחפרו מהגנות אשר בחרתם : כי תהיו כאלה נבלת²⁹
 עלה וכננה אשר־מים אין לה : והיה החסן לנערת ופעלו כניצוץ³⁰
 ובערו שניהם יחדו ואין מכבה :

VI (ישעיה סימן י"ז , וסימן י"ד מסמך נ' עד פסוק כ"ו)

משא בכל אשר חזה ישעיהו בן־אמון : על־הר־נשפה שאור¹
 גם הרימו קול להם הניפו יד ויבאו פתחי נדיבים : אני צויתי²
 ומקדשי גם קראתי גבורי לאפי עליו גאותי : קול המון בחרים דמות³
 עם־רב קול שאון ממלכות גוים נאמפים יהוה צבאות מפקד צבא⁴
 מלחמה : באים מארץ מרחק מקצה השמים יהוה וכלי ועמו לחבל⁵

6 כִּלְיֵה־אֶרֶץ : הָלִילוּ כִּי קָרֹב יוֹם יְהוָה בָּשָׂר מִשְׁדֵּי יָבוֹא : עַל־כֵּן כָּל־
 7 יָדַיִם תִּרְפְּנֶנָּה וְכָל־לֵבב אָנוּשׁ יָמָם : וְנִבְהָלוּ צִדִּים וְחִבְלִים יִאֲחֹזוּ
 8 כִּי־לִדְהָ יִחַלְדוּ אִישׁ אֶל־עֵהוּ יִתְמָהוּ פָנָי לְהַבִּים פְּנִיָּהֶם : הִנֵּה יוֹם־
 9 יְהוָה בָּא אֲבוֹרִי וְעֹבְדָה וְחֵרוֹן אָף לְשׁוֹם הָאֶרֶץ לְשִׁמָּה וְחִטָּאוֹתֶיהֶם יִשְׂמֹד
 10 מִמֶּנָּה : כִּי־כֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכִסְלֵיהֶם לֹא יִהְיוּ אוֹרֵם הַשֶּׁשׁ הַשָּׁמַשׁ
 11 בְּצֵאתוֹ וַיִּרַח לֹא־יִגִּיֵּה אוֹרוֹ : וּפְקַדְתִּי עַרְיָתָבֵל רָעָה וְעַל־דָּשָׁעִים
 12 עֹנֵם וְהַשְׁבֵּתִי גִּזְאוֹן זֵדִים וְגִמְאוֹת עֲרִיצִים אֲשָׁפִיל : אוֹקִיר אָנוּשׁ מִפֶּן
 13 וְאֶדְם כִּפְתָּם אוֹפִיר : עַל־כֵּן שָׁמַיִם אֲרִגִּז וְתִרְעַשׁ הָאֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ
 14 בְּעֹכֶרֶת יְהוָה צְבָאוֹת וּבְיוֹם חֵרוֹן אָפִן : וְהָיָה כְּצִבִּי מִדָּח וּכְצֶאֱן וְאִין
 15 מִקֶּבֶץ אִישׁ אֲר־עֵמֹל וּפְנוּ וְאִישׁ אֲר־אֲרֵצוֹ יָנוֹס : כָּל־הַנִּמְצָא יִדְקָר
 16 וְכָל־הַנִּסְפָּה יִפּוֹל בַּחֲרָב : וְעַל־לֵיהֶם יִרְמָשׁוּ לְעִינֵיהֶם יִשְׁסוּ בְּתֵיהֶם
 17 וְנִשְׁיָהֶם תִּשְׁנֹנָה : הִנְנִי מַעִיר עֲלֵיהֶם אֶת־מִדִּי אֲשֶׁר־כָּסָה לֹא יִחְשְׁבוּ
 18 וְהָיָה לֹא יִחַפְּצוּ־בּוֹ : וּקְשָׁתוֹת נְעָרִים תִּרְפָּשְׁנָה וּפְרִי־בֶטֶן לֹא יִרְחֲמוּ
 19 עַל־בָּנִים לֹא־תִחוּם עֵינֵם : וְהִיתָה כָּבֵל צָבִי מִמַּלְכוֹת תִּפְאֶרֶת גִּזְאוֹן
 20 בְּשָׂדִים כְּמַהֲפַכַת אֱלֹהִים אֶת־סֶדֶם וְאֶת־עַמָּה : לֹא־תִשָּׁב לְנֶצַח וְלֹא
 21 תִשָּׁבֹן עַד־דֹּד וְדֹד וְלֹא־יִהְיֶה שֵׁם עַרְבִי וְרָעִים לֹא־יִרְבְּצוּ שָׁם : וְרִבְצוּ־
 שָׁם צִיִּים וּמִלְאוּ בְּתֵיהֶם אֲחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם בְּנוֹת יַעֲנָה וְשִׁעִירִים
 22 וְקִדְוֵי־שָׁם : וְעֵנָה אִיִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו וְתַנִּים בְּהִנְכְּלִי עֵנָה וְקָרֹב לְבֹא
 עֵתָה וַיִּמָּה לֹא יִמָּשְׁכוּ :

3 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יְהוָה לֵךְ מִעֶצְבָּה וּמִרְגֵּלָהּ וּמִן־הַעֲבֹדָה חֲמוּשָׁה
 4 אֲשֶׁר עָבַד־בָּהּ : וְנִשְׁאַתַּת הַמִּשְׁעָל הִנֵּה עַל־מִלְכָּהּ כָּבֵל וְאִמְרַת אֵיךְ שָׁבַת
 5 נִגְשׁ שְׁבֻתָּהּ מִדְּהֶבָה : שֶׁבֶר יְהוָה מִשָּׁה רָשָׁעִים שִׁבְט מִשְׁלִים : מִכָּה
 6 עַמִּים בְּעֹבְדָהּ מִכַּת בְּרַתִּי סָרָה רַדָּה בְּאֵף גּוֹיִם מִרְדָּף בְּקִיחֹשֶׁף :
 7 גִּתָּה שִׁקְמָה כִּלְיֵה־אֶרֶץ פָּצְחוּ רָגָה : גַּם־כְּרוּשִׁים שָׁמְחוּ לֵךְ אֲרִזִּי לְבָנוֹן
 8 מֵאִן שִׁבְכָת לֹא־יַעֲדָה הַכֶּרֶת עֲלֵינוּ : שְׂאוֹל מִתַּחַת הַגִּוִּה לֵךְ לִקְרֹאת
 9 בּוֹאֶה עוֹרֵר לֵךְ רַפְּאִים כִּלְעִתוּדֵי אֶרֶץ הַקִּים מִכְּסֻאוֹתָם כָּל מַלְכֵי גּוֹיִם :
 10 כָּל־עַם יַעֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אִלֵּיהּ גַּם־אַתָּה חֲלִיתָ כְּמוֹנוּ אֲרֵינוּ נִבְשָׁלַת : הוֹרֵר
 11 שְׂאוֹל גִּזְאוֹנָה הַיָּמִית נִבְלָהָ תַחֲמִיקָה יַצַּע רַפָּה וּמִכְסָּףָה תוֹלַעָה : אֵיךְ
 12 נִפְלַת מִשְׁמַיִם הִלַּל בֶּן־שֹׁחַד נִגְדַעַת לְאֶרֶץ חוֹלֶשׁ עַרְגוֹיִם : וְאַתָּה
 13 אִמְרַת בִּלְבָבָהּ הַשָּׁמַיִם אַעֲלֶה מִפְּעַל לְכֹכְבֵי־אֵל אֲרִים בְּסָאִי וְאֲשָׁב
 14 כְּתִיר־מוֹעֵד בִּירְכָתִי צָפוֹן : אַעֲרָה עַל־בְּמִתִּי עַב אֲדַמָּה לַעֲלִיּוֹן אֵךְ
 15 אֲר־שְׂאוֹל תוֹרֵר אֶל־יִרְכָתִי־כּוֹר : רֵאִיךְ אִרְכָּה יִשְׁגִּיחוּ אִרְכָּה יִתְבּוֹנְנוּ

תשכבנה ק'

17 הוה האיש מרגזי הארץ מרעיש ממלכות : שם תבך במדבר ועריו
 18 הרם אסיריו לא-פתח ביתה : כל-מלכי-גוים כלם שובו בכבוד איש
 19 בביתו : ואתה השלכת מקברך פנצך נתעב לבש הרגים מטעני חרב
 20 יורדי אל-אבני-בור בפנך מובם : לא-תחד אתם בקבורה כיראצח
 21 שחת עמך הרגת לא-יפרא לעולם ורע מרעים : הכינו דבני ממשח
 22 בעון אבתם בל-קמו וירשו ארץ ומלאו פני-תבך ערים : וקמתי
 עליהם נאם יהוה צבאות והכרתי לבכל שם ושאר וגין וגבר נאם
 יהוה : ושמתיה לכורש קפר ואנמי-מים ומאמאיתיה בממאטא השמר
 נאם יהוה צבאות :

VII (ישעיה סימן ניה)

קרא בגרון אל-תחשף בשופר הרם קולך ותגד לעמי פשעם
 ולבית-יעקב חטאתם : ואותי יום יום ידרשון ורעת דרכי יחפצון בגו
 אשר-צדקה עשה ומשפט אלהיו לא עזב ישאלוני משפטי-צדק קרבת
 אלהים יחפצון : כמה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע הן
 ביום צמכם תמצאו-חפץ וכל-עצביכם תנגשו : הן לריב ומצה תצומו
 ולהבות באגרוף רשע לא-תצומו ביום להשמיע במרום קולכם : תבזה
 יהיה צום אבתיהו יום ענות אדם נפשו תלכך באגמן ראשו ושק
 ואפר יציע תלזה תקרא-צום ויום רצון ליהוה : הלוא זה צום אבתיהו
 פתח תרצבות רשע תתך אנדות מוטה ושלח רצוצים חפשים וכל-
 מוטה תנתקו : הלוא פרס לרעב לחמה ועניים מרודים תביא בית
 כיתראה ערם וכסיתו ומבשרך לא תתעלם : או יבקע בשחר אורה
 וארכתה מהרה תצמח ותלה לפניה צדקה כבוד יהוה יאספה : או
 תקרא ויהיה יענה תשוע ויאמר הנני אם-תסיר מתוכך מוטה שלח
 אצבע ודבר-און : ותפך לרעב נפשה ונפש גענה תשובע ורחב בחשה
 אורה ואפלתה פצתרים : ונחה יהוה תמיד והשביע בצחצחות נפשה
 ועצמותיה יחליץ והיית פנו רוח וכמוצא מים אשר לא-יכוכו מימי
 ובנו מפה תרבות עולם מוסרי דור-ידור תקומם וקרא לה גדר פריץ
 משובב נתיבות לשבת : אם-תשיב משפת דגלה עשיות חפצה ביום
 קרשי וקראת לשבת ענג לקדוש יהוה מכבד וכבודתו מעשיות דרכיה
 ממצוא חפצה ודבר דבר : או תתענג עליהוה ותרכבתיה על-פמתי
 ארץ והאבדתיה נחלת יעקב אביה כי פי-יהוה דבר :

VIII (ישעיה סימן ס)

קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהוה עליך ורח : כִּי הִנֵּה חֹלֶשֶׁךְ
 יִכְסֶה אֶרֶץ וְעֶרְפֶּךָ לְאֻמִּים וְעַלְיָה יֵרֵחַ יְהוָה וּכְבוֹד עַלְיָה יִרְאֶה :
 וְהִלְכּוּ גוֹיִם לְאוֹרְךָ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ וְרָחֶךָ : שְׂאֵי סִבִּיב עֵינֶיךָ וְרֵאֵי כָל־
 נִקְבְּצוּ בְּאוֹרְךָ בְּנֵי מְדֻחָה וְבָנוּ עַל־צֶדֶק תִּאֲמָנָה : אֲזִי תֵרְאִי
 וְנִחַרְתְּ וּפְתַח וְרָחֵב לְבָבְךָ כִּי יִהְיֶה עַלְיָה חֵן וְחֵן גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ :
 שְׁפַעַת גְּמֻלִים תִּכְסֶּה בְּכֵנִי מִדִּין וְעִיפָה כָל־מַשְׁכָּא יָבֹאוּ וְהִבּוּ וּלְבֹנָה
 יִשְׁאוּ וְתִהְיֶה יְהוָה יִבְשְׁרוּ : כָּל־צֶאֱן מִדֶּר וְיִקְבְּצוּ לָךְ אֵילֵי נִבְיוֹת
 יִשְׁרָתוּנָה יַעֲזֹר עַל־רִצּוֹן מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאֳרָתִי אֶפְאֵר : מִי־אֵלֶּה כַּעֲב
 תַּעֲזֻפִּינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אֲרֻבִּיתֵיהֶם : כִּי־לִי אֵיִים יִקְוּ וְאֲנִיֹּת תִּרְשִׁישׁ
 כִּרְאִשָּׁנָה לְהִבִּיא בְנֵי מְדֻחָה כִּסְפָם וְהִכְסִּם אֶת־לֶשֶׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ : וּבְנוּ בְּגִינְכֶר חֹמְתֶיךָ וּמִלְכֵיהֶם יִשְׁרָתוּנָה
 כִּי בִקְצֵפִי הִבִּיתִיךָ וּבִרְצוֹנִי רַחֲמִיתִיךָ : וּפְתַחוּ שַׁעֲרֶיךָ תָמִיד וְיָמָם
 וְלַיְלָה לֹא יִסָּגְרוּ לְהִבִּיא אֵלֶיךָ חֵן גּוֹיִם וּמִלְכֵיהֶם נְחֻמִּים : כִּי־הִנֵּנִי
 וְהִמְלִכָה אֲשֶׁר לֹא־עָבְדוּךָ יֹאבְדוּ וְהַגּוֹיִם תִּרְבּוּ יִתְרַבּוּ : כְּבוֹד הַלְבֵנוּן
 אֵלֶיךָ יָבֹא בְרוֹשׁ תִּדְהַר וְתֹאשׁוּר יִחַדּוּ לְפָאֵר מְקוֹם מְקֻדָּשׁ וּמְקוֹם רִגְלִי
 אֲכַבֵּד : וְהִלְכּוּ אֵלֶיךָ שְׂחוֹת בְּנֵי מַעֲנִיָּה וְהִשְׁתַּחֲוּוּ עַל־כַּפּוֹת רִגְלֶיךָ
 כָּל־מְנַאֲצִיָּה וְקִרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל : תַּחַת הַיּוֹתֶךָ
 עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאִין עוֹבֵר וּשְׁמִיתִיךָ לְגֶאֱזֹן עוֹלָם מְשׁוּשׁ דּוֹר וָדוֹר :
 וְיִנְקֹת חֶלֶב גּוֹיִם וְשֹׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיִדְעַת כִּי־אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ
 וְנֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב : תַּחַת הַנְּחֻשֶׁת אֲבִיא וְהִבּוּ וְתַחַת הַבְּרָזֶל אֲבִיא
 כֶּסֶף וְתַחַת הָעֵצִים נְחֻשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרָזֶל וְשִׁמְתִי פְקֻדָּתִי שְׁלוֹם
 וְנִגְשִׁיךָ צִדְקָה : לֹא־יִשְׁמַע עוֹד חֶסֶם בְּאַרְצֶךָ שׁוֹד וְשֹׁבֵר בְּגִבּוֹתֶיךָ
 וְקִרְאֵת יִשׁוּעָה חֹמְתֶיךָ וּשְׁעֶרֶיךָ תִּהְיֶה : לֹא־יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשְׁמָשׁ
 לְאוֹר וְיָמָם וְלַנֹּגַהּ תִּהְיֶה לֹא־אֵיִר גֶּחַל וְהִתְהַלֵּךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וְאֶל־הֶיךָ
 לְתִפְאֳרָתֶךָ : לֹא־יָבֹא עוֹד שִׁמְשׁוֹ וְיִרְחֶךָ לֹא יֵאָסֶה כִּי יְהוָה יְהִי־ד
 לָךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשִׁלְמוּ יָמֵי אֲבָרְךָ : וְעַמְּךָ כָל־צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירָשׁוּ
 אֶרֶץ נָצֶד כִּשְׁעוֹ מַעֲשֵׂה יְדִי דֶהֱתַפְאֵר : תִּקְמֹן יְהוָה לְאֵלֶיךָ וְהִצְעִיר לְנוֹ
 עֲצוֹם אֲנִי יְהוָה בְּעֵתָה אֲחִישָׁנָה :

IX (ירמיה סימן ד', וסימן ח' עד פסוק י"ב)

הדבר אשר יהיה ארירמיהו באת יהוה לאמר : עמד בשער־
בית יהוה וקראת שם את־הדבר הזה ואמרת שמעו דבר יהוה כל־
יהודה הבאים בשערים האלה להשתחוות ליהוה : כה־אמר יהוה־
צבאות אלהי ישראל היטיבו דרכיכם ומעליכם ואשפנה אתכם
במקום הזה : אר־תבטחו לכם אל־דברי השקר לאמר היכל יהוה־
היכל יהוה היכל יהוה המה : כי אם־היטיב תיטיבו את־דרכיכם ואר־
מעליכם אם־עשו תעשו משפט בין איש ובין רעהו : גר יתום־
ואלמנה לא תעשקו ודם נקי אר־תשפכו במקום הזה ואחרי אלהים־
אחרים לא תלכו דרע דכם : ושכנתי אתכם במקום הזה בארץ אשר־
נתתי לאבותיכם למן־עולם ועד־עולם : הנה אתם בטחים לכם עד־
דברי השקר לכלתי הושיל : הגב ורצה ונאף והשבע לשקר וקטר
לבשר והלך אחרי אלהים אחרים אשר לא־ידעתם : ובאתם ועמדתם
לפני בבית הזה אשר נקרא שמי עליו ואמרתם נצלנו למען עשות
את פדחתועבות האלה : המערת פרצים היה הבית הזה אשר־נקרא
שמי־עליו בעיניכם גם אנכי הנה ראיתי נאם־יהוה : כי כו־נא אל־
מקומי אשר בשירו אשר שכנתי שמי שם בראשונה וראו את אשר־
עשיתי לו מפני רעת עמי ישראל : ועתה יען עשיתכם את־כל־
המעשים האלה נאם־יהוה ואדבר אליכם השכם ודבר ולא שמעתם
ואקרא אתכם ולא עניתם : ועשיתי לבית אשר נקרא שמי עליו
אשר אתם בטחים בו ולמקום אשר נתתי לכם ולאבותיכם כאשר־
עשיתי לשלז : והשכנתי אתכם מער פני כאשר השכנתי את־
כל־אחיכם את בל־זרע אפרים :
ואתה אל־תתפלל בעד־העם הזה ואר־תשוא בעדם רנה ותפלח
ואל־תפגעני כי־אינני שמע אתך : האינה ראה מה המה עשים
בערי יהודה ובחוצות ירושקם : הבנים מזקמים עצים והאבות
מבערים את־האש והנשים לשות בצק לעשות בוגים למלכת השמים
ותפד נסכים לאלהים אחרים למען הכעיסני : האתי הם מבעיסים
נאם־יהוה הלוא אתם למען בישת פניהם :
לכן כה־אמר ו אדני יהוה הנה אפי וחמתי נתבת אר־המקום הזה
על־האדם ועל־הבהמה ועל־עץ השדה ועל־פרי האדמה ובערה ולא

21 תִּכְבֶּה : כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲדוּתֵיכֶם סָפוּ עַל־
 22 וּבְחֵיכֶם וְאָכְלוּ בָשָׂר : כִּי לֹא־דִבַּרְתִּי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא צוִוִּיתִים בֵּינִים
 23 הוֹצִיָא אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־דִּבַּרְתִּי עִוְלָה וְנוֹכַח : כִּי אִם־אֶת־הַדִּבָּר
 הַזֶּה צִוִּיתִי אוֹתָם לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם
 תִּהְיוּ־לִי לְעָם וְהִלַכְתֶּם בְּכִלְיֵהֶנִּי אֲשֶׁר אֲצוּה אֶתְכֶם לִמְעַן יִיטֵב
 24 לָכֶם : וְלֹא שִׁמְעוּ וְלֹא־הָסוּ אֶת־אָזְנָם וַיִּלְכוּ בְּמַעֲצוֹת בְּשִׁרְרוֹת לָבָם
 25 הִרְעוּ וַיִּהְיוּ לְאֶחָד וְלֹא לִפְנֵים : לִמְן־הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֲשַׁלַּח אֲלֵיכֶם אֶת־פְּרֹעֲבֹדֵי הַנְּבִיאִים יוֹם הַשִּׁשָּׁם
 26 וְשָׁלַח : וְלֹא שִׁמְעוּ אֵלַי וְלֹא הָסוּ אֶת־אָזְנָם וַיִּקְשׁוּ אֶת־עֲרֹפְפָם הִרְעוּ
 27 מֵאֲבוֹתָם : וְדִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם אֶת־כִּלְיֵהֶנִּי הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֲלֵיהֶם
 28 וְקִרְאתִי אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּכָה : וְאִמַּרְתִּי אֲלֵיהֶם זֶה הָנֹי אֲשֶׁר לֹא־שִׁמְעוּ
 בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהָיו וְלֹא לָקְחוּ מוֹסֵר אֲבֹדָה הָאֲמוּנָה וְנִכְרַתָּה מִפִּיהֶם :
 29 וְזֶה נִזְכָּר וְהַשְׁלִיכִי וּשְׂאִי עַל־שָׁפִים קִינָה בִּי מֵאִם יְהוָה וַיִּשֹׁשׂ אֶת־
 30 דֹּדוֹ עֲבָרְתּוֹ : כִּי־עָשׂוּ בְּנֵי־יְהוּדָה הִרְעוּ בְּעֵינֵי נְאֻם־יְהוָה שְׂמוֹ שְׁקוּצִיָּהֶם
 31 בְּבֵית אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׂמִי־עֲרֹו לְמִמָּאוֹ : וּבָנוּ בָמוֹת הַתִּפְתָּ אֲשֶׁר בָּנִיא
 בְּיָהֶם לְשִׁרָף אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם בְּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא
 עֲדַתָּה עַד־לְבִי :

32 לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יָאֵמַר עוֹד תִּתְפַּל וְגִיָא בֵּן
 33 הַנֶּם בִּי אִם־גִּיָא תִּהְיֶה וְקִבְּרוּ כְּתֹפֶת מֵאֵין מָקוֹם : וְהִיְתָה נִבְלַת הָעָם
 34 הַזֶּה לְמֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבִהֲמֹת הָאָרֶץ וְאֵין מַחֲדִּיר : וְהַשְׁפַּתִּיו
 מִעֲרֵב יְהוּדָה וּמִחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שִׁמְחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל
 בְּלָה בִּי דַחֲרָה תִּהְיֶה הָאָרֶץ :

ח בָּעֵת הַהִיא נְאֻם יְהוָה וַיּוֹצִיאוּ אֶת־עַצְמוֹת מַלְכֵי־יְהוּדָה וְאֶת־עַצְמוֹת
 שָׂרָיו וְאֶת־עַצְמוֹת הַכֹּהֲנִים וְאֶת 1 עַצְמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֶת עַצְמוֹת יוֹשְׁבֵי־
 2 יְרוּשָׁלַם מִקְבְּרֵיהֶם : וְשִׁמְחוּם לְשִׁמֵּשׁ וְלִירֵחַ וְלִכְל 1 צְבָא הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
 אֶהְבּוּם וְאֲשֶׁר עֲבָדוּם וְאֲשֶׁר הִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וְאֲשֶׁר דָּרָשׁוּם וְאֲשֶׁר
 3 הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְדָמֵן עַד־פָּנֵי הָאֲדָמָה יִהְיוּ : וְנִכְחַר
 מוֹת מַחֲיִים לְכָל הַנְּשֹׂאֲרִית הַנְּשֹׂאֲרִים מִן־הַמִּשְׁפָּחָה הַרְעָה הַזֹּאת בְּכָל־
 4 הַמְּקוֹמֹת הַנְּשֹׂאֲרִים אֲשֶׁר תִּדְחָתִים שָׁם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת : וְאִמַּרְתִּי
 5 אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר יְהוָה הִיפְּלוּ וְלֹא יִקְוּ אִם־יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּב : מִדּוֹעַ
 שׁוֹבְבָה הָעָם הַזֶּה יְרוּשָׁלַם מִשְׁבָּה נִצַּחַת הַחִיּוֹקוּ בְּתִרְמִית מֵאֲנֹו לְשׁוֹב :
 6 תִּקְשַׁבְתִּי וְאֲשַׁמַּע לֹא־יָכוּ יִדְבְּרוּ אֵין אִישׁ נָחַם עַד־רַעְתּוֹ לֵאמֹר מָה

הוציא ק' יוציא ק'

עשיתי כלה שב במדצותם בסוס שומה במלחמה : גם חסידה בשמים 7
ידעה מעניה ותור וסוס ועגור שמרו את-עת באנה ועמי לא ידעו
את משפט יהוה : איכה תאמרו חכמים אנחנו ותורת יהוה אהנו 8
אכן הגה לשקר עשה עם שקר ספרים : הבישו חכמים חתו וילכו 9
הגה בדברי יהוה מאסו וחכמת-מה דהם : לכן אתן את-נשיהם לאחרים 10
שדותיהם לזורשים כי מקטן ועד-גדול כלה בצע בצע מגביא ועד-כחן 11
כלה עשה שקר : וירפו את-שכר בת-עמי על-נקלה לאמר שלום 1
שלום ואין שלום : הבשו כי תועבה עשו גם-כבש לא-יבושו והכלם 2
לא ידעו לכן יפלו בגמלים בעת פקדתם יבשלו אפר יהוה :

x (ירמיה סימן ט' מפסוק ט' עד פסוק כ"ג)

עלה-הרים אשא בכי וגה ועל-נאות מדבר קינה כי נצתו מבדי- 9
איש עובר ולא שמעו קול מקנה מעוף השמים ועד-פחמה נדדו
הלכו : ונתתי את-ירושלם לגלים מעון תגים ואת-ערי יהודה אתן 10
שממה מבלי יושב : מיד-איש החכם ויבן את-זאת ואשר דבר פי- 11
יהוה אליו ויגדה על-מה אברה הארץ נצתה כמדבר מבדי עבר :
ויאמר יהוה על-עונכם את-תורתני אשר נתתי לפניכם ולא-שמעו 12
בקולי ולא-תלכו בה : ויגבו אחרי שררות לבם ואחרי הפעלים 13
אשר למדום אבותם :

לכן כה-אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני מאבילים את-העם 14
הזה לענה והשקיתים מיד-אש : והפיצותים בגוים אשר לא ידעו המה 15
ואבותם ושלחתי אחריהם את-התורב עד פלותי אותם : כה אמר 16
יהוה צבאות התבוננו וקראו למקוננות ותבואינה ואר-החכמות שלחו
ותבואנה : ותמתנה ותשנה עלינו גהי ותדרנה עינינו דמעה ועפעפינו 17
יזרמים : כי קול גהי נשמע מציון איה שדדנו בשנו מאד כי-עובדנו 18
ארץ כי השליכו משבנותינו : כי-שמענה נשים דברי-יהוה ותקח 19
אונכם דבר-פיו ולמדנה בנתיכם גהי ואשה רעותה קינה : כי-עלה 20
מות בחלוננו בא בארמנותינו להכרית עולל מחוץ בחרים מרחבות :
דבר כה נאם-יהוה ונפלה נבכת האדם פרמן עד-פני השדה וכעמור 21
מאחרי הקוצר ואין מאסף : כה אמר יהוה אל-יתהלל חכם בחכמתו 22
ואל-יתהלל הגבור בגבורתו אל-יתהלל עשיר בעשרו : כי אם-בזאת 23

במדצותם ק' וס' ק' חסר א'

יִתְחַלֵּל הַמִּתְחַלֵּל הַשֹּׁפָר וְיִדַע אוֹתִי בִּי אֲנִי יְהוָה עֲשֵׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט
וַצַּדִּיקָה בְּאֶרֶץ כִּי-בָאֵלֶּה חֲפָצֵי נְאֻם-יְהוָה :

XI (יחזקאל סימן ל', ו'יא, ו'לב עד פסוק י"ח)

5

2 וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן-אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹה אָמַר
3 אֲדֹנָי יְהוָה הִילִידוּ הֵנָּה לַיּוֹם : כִּי-קָרֹב יוֹם וְקָרֹב יוֹם לַיהוָה יוֹם
4 עֲנָן עַת גּוֹיִם יִהְיֶה : וּבָאֵה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חֲתֻלָּה בְּבוֹשׁ בְּגָפֹל
5 חֶלֶל בְּמִצְרַיִם וְלָקְחוּ הַמִּזְבֵּחַ וְנִהְרְסוּ יְסֻדוֹתֶיהָ : בּוֹשׁ וּפֹט וְדוּד וְכֹרֶת
6 הָעֶרֶב וְכֹבֵב וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם בְּחֶרֶב יָפְלוּ : כֹּה אָמַר יְהוָה וְנִפְלוּ
7 סִמְכֵי מִצְרַיִם וְיָרֵד גֵּאוֹן עֲזָה מִמֶּגְדֹל סוּגָה בְּחֶרֶב יִפְלוּ-בָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
8 יְהוָה : וְנִשְׁמָו בְּחוּף אֲרָצוֹת נִשְׁמָו וְעָרֵיו בְּתוֹדָעִים נִחְרְבוֹת תִּהְיֶינָה :
9 וְיִדְעוּ כִּי-אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּיאֵשׁ בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁפְּרוּ כְּלִי-עֲזָרָהּ : בַּיּוֹם תְּהוּא
10 יֵצְאוּ מִלֵּאכִים מִלִּפְנֵי בָצִים לְהַחֲרִיד אֶת-כְּבוֹשׁ בְּטָח וְהָיְתָה חֲתֻלָּה
11 בָהֶם בַּיּוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָּאָה : כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת-
12 הַמֶּזֶן מִצְרַיִם בֵּיד גְּבוּכְדַרְאֶצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל : הוּא וְעַמּוֹ אֵתוּ עָרֵיצֵי גּוֹיִם
13 מִבָּאִים לְשֹׁת הָאֶרֶץ וְהָרִיקוּ חֲרֻבוֹתָם עַל-מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ
14 חֶלֶל : וְנָתַתִּי יָאִרִים חֲרָבָה וּכְבָדְתִּי אֶת-הָאָרֶץ בִּידָדָעִים וְהִשְׁמַתִּי
15 אֶרֶץ וּמָלְאָה בִידָדָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי : כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה וְהִאֲבֵרְתִּי
16 גְּלוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֶּפֶשׁ וְנִשְׂאֵי מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה עוֹד וְנָתַתִּי
17 יָרָאָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : וְהִשְׁמַתִּי אֶת-פִּתְרוֹם וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֶעַן וְעִשְׂתִּי
18 שְׁפָטִים בָּנָא : וְשִׁפְכְּתִי חֲמָתִי עַל-סִין מְעוֹ מִצְרַיִם וְהִכַּרְתִּי אֶת-הַמֶּזֶן
19 נָא : וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוּל תַּחֲלִיל סִין וְנָא תִהְיֶה לְהִבְקַע וְנָפַ צָרִי
17 יוֹמָם : בְּחֹרֵי אֵין וּפִי-בִסֵּת בְּחֶרֶב יָפְלוּ וְהָיְתָה בְּשֹׁבֵי תִלְכָּנָה : וּבְתַחֲפִנְתָם
18 חֲשֹׁךְ הַיּוֹם בְּשִׁבְרֵי-שֵׁשׁ אֶת-מִפְּנוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת-בָּהּ גֵּאוֹן עֲזָה הִיא עֲנָן
19 יִכְסֶּה וּבְנֹתֶיהָ בְּשֹׁבֵי תִלְכָּנָה : וְעִשְׂתִּי שְׁפָטִים בְּמִצְרַיִם וְיִדְעוּ כִּי-
אֲנִי יְהוָה :

20 וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר-יְהוָה
21 אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן-אָדָם אֶת-זִרְעוֹ פָּרַעַה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם שִׁבְרְתִי וְהִנֵּה לֹא-
חֲבֹשָׁה לְתֵת רִפְאוֹת לָשׁוֹם חֲתוּל לְחֲבֹשָׁה לְחֻזְקָה לְתַפֵּשׁ בְּחֶרֶב :

22 לָבֵן כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הִנְנִי אֶרְפָּעָה מֶלֶךְ-מִצְרַיִם וְשִׁבְרְתִי
אֶת-זִרְעוֹתָיו אֶת-הַחֻזְקָה וְאֶת-הַנְּשִׁבָרָה וְהִפְלֵתִי אֶת-הַחֶרֶב מִיָּדוֹ :

והפִּיצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בְּגוֹיִם וְזָרִיתִים בְּאַרְצוֹת : וְחֻקֹּתַי אֶת־זָרְעַת מִקֶּדֶךְ²³
בְּכָל וְנִתְּתִי אֶת־חֶרְפִּי בִּידוֹ וְשִׁבְרֹתַי אֶת־זָרְעוֹת פְּרָעָה וְנֶאֱקָו נֶאֱקוֹת חֶלֶד²⁴
לְפָנָיו : וְהִחֲזַקְתִּי אֶת־זָרְעוֹת מִקֶּדֶךְ בְּכָל וּזְרָעוֹת פְּרָעָה תִּפְלְנָה וְיִדְעוּ²⁵
כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִמְתִּי חֶרְפִּי בִּיד כִּלְד־בְּכָל וְנָמָה אוֹתָהּ אֶל־אֶרֶץ מִצְרַיִם :
וְהִפִּיצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בְּגוֹיִם וְזָרִיתִי אוֹתָם בְּאַרְצוֹת וְיִדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :¹⁶
וְהִי בִּאֲחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשָׁלִישִׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הִיָּה דְבַר־יְהוָה¹⁷
אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן־אָדָם אֲמַר אֶל־פְּרָעָה מִקֶּדֶךְ־מִצְרַיִם וְאֶל־הַמוֹנֵה אֶרְמִי²
דְּמִית בְּגִדְלָךְ : הִנֵּה אֲשׁוּר אֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִפֶּה עֲנָף וְחֹדֶשׁ מִצֵּל וּגְבֵה קוֹמָה³
וּבִן עֲבֹתִים הִיתָה צִמְחָתוֹ : מִיָּם גָּדְלוֹהוּ תְהוֹם לְמִמְתָּהוּ אֶת־נְהִרְתִּיהָ⁴
חֶלֶק סְבִיבָת מִמַּעַל וְאֶת־תַּעֲלִיתָהּ שִׁלְחָה אֶל פְּרִעְצֵי הַשָּׁדָה : עַל־רֹג⁵
גְּבֵהָ קָמְתוּ מִכָּל עַצֵּי הַשָּׁדָה וְתַרְבִּינָה סָרַעְפָתוֹ וְתִאֲרַכְנָה פִּאֲרָתוֹ
כַּמִּיָּם רַבִּים בְּשִׁלְחוֹ : בְּסַעֲפָתוֹ קָנְנוּ כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת פִּאֲרָתוֹ⁶
יָדְרוּ כָּל חַיַּת הַשָּׁדָה וּבָעֲלוּ יֵשְׁבוּ כָּל גּוֹיִם רַבִּים : וַיִּיָּה בְּגִדְלוֹ בְּאַרְבֶּ⁷
דְּלִיּוֹתָיו כִּי־הִיָּה שָׁרְשׁוֹ אֶרְמִיָּה רַבִּים : אֲרוֹמִים לֹא־עָמְמָהוּ בְּגוֹ־אֱלֹהִים⁸
בְּרוֹשִׁים לֹא דָמוּ אֶל־סַעֲפָתוֹ וְעַרְמָנִים לֹא־הָיוּ כְּפִאֲרָתוֹ כְּלַעֲץ בְּגוֹ־
אֱלֹהִים לֹא־דָמָה אֵלָיו בִּפְּנָיו : יִפֶּה עֲשִׂיתָיו בְּרֹב דְּלִיּוֹתָיו וַיִּקְנָאֻהוּ כָּל־⁹
עַצֵּי עֵדֶן אֲשֶׁר בְּגוֹ הָאֱלֹהִים : לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה יֵעַן אֲשֶׁר גְּבַהֲתָ¹⁰
בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צִמְחָתוֹ אֶרְבִּין עֲבֹתִים וְרֵם לִבְבוֹ בְּגִבְהוֹ : וְאֶתְּנֶנּוּ בִּיד־¹¹
אֵל גּוֹיִם עֲשׂוּ יַעֲשֶׂה לוֹ בְּרָשָׁעוֹ גְּרִשְׁתִּיהוּ : וּבִכְרָתוֹ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם¹²
וַיִּפְשְׁטוּהוּ אֱלֹהֵהֶרֶם וּבְכָל־גִּזְאוֹת נָפְלוּ דְלִיּוֹתָיו וְתִשְׁבְּרָנָה פִּרְאֵתוֹ בְּכָל־
אִפְסִיקֵי הָאָרֶץ וַיִּדְרוּ מִצֵּלוֹ כְּרִעְמֵי הָאָרֶץ וַיִּפְשְׁטוּ : עַל־מַפְלָתוֹ יִשְׁכְּנוּ¹³
כָּל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְאֶל־פִּרְאֵתוֹ הָיוּ כָּל חַיַּת הַשָּׁדָה : לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־¹⁴
יִגְבְּהוּ בְּקוֹמָתָם כְּרִעְצִימִים וְלֹא־יִתְּנֻהוּ אֶת־צִמְחָתָם אֶל־בִּין עֲבֹתִים וְלֹא־
יַעֲמְדוּ אֵלֵיהֶם בְּגִבְהָם כְּרִשְׁתִּי מִיָּם כִּי כָּלֵם נִתְּנָה לְמוֹת אֶל־אֶרֶץ
תַּחֲתִית בְּתוֹךְ בְּנֵי אָדָם אֶל־יֹדְדֵי בּוֹר : כֹּה־אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה בַּיּוֹם¹⁵
רִדְתִּי שְׂאֵלָה הָאֵבֶלֶתִי בִּסְתִי עָלָיו אֶת־תְּהוֹם וְאִמְנַע נְהִרְתִּיהָ וַיִּכְלֹא
מִיָּם רַבִּים וְאִקְדַּר עָלָיו לִבְנוֹן וּכְלַעֲצֵי הַשָּׁדָה עָלָיו עָרְפָה : מְקוֹר מִפְּרָתוֹ¹⁶
הִרְעִשְׁתִּי גּוֹיִם בְּהוֹרְדִי אֹתוֹ שְׂאֵלָה אֶת־יֹדְדֵי בּוֹר וַיִּנְחֲמוּ בְּאֶרֶץ תַּחֲתִית :
כְּרִעְצִי־עֵדֶן כִּבְחָר וְטוֹב־לִבְנוֹן כָּל־שְׁתֵּי מִיָּם : גִּם־הֵם אֹתוֹ יָרְדוּ שְׂאֵלָה¹⁷
אֶל־חִלְל־חֶרֶב וּזְרָעוֹ יֵשְׁבוּ בָּעֲלוֹ בְּתוֹךְ גּוֹיִם : אֶל־מִי דְמִית כְּבֵה כְּכָבוֹד¹⁸
וּבְגִדְל־בְּעִצִּי־עֵדֶן וְהוֹרִדְתָּ אֶת־עִצִּי־עֵדֶן אֶל־אֶרֶץ תַּחֲתִית בְּתוֹךְ עַרְכִּים
תִּשְׁכַּב אֶת־חִלְל־חֶרֶב הוּא פְּרָעָה וּכְלַחֲמוֹנָה נֶאֱם אֲדֹנִי יְהוָה :

סרעפותיו ק'

ויהי בשתי עשרה שנה בשני-עשר חדש בחדר לחדש היה דבר
 יהוה אלי לאמר : בן-אדם שא קנה ערפרעה מלך-מצרים ואמרת
 אליו בפיר גוים נדמית ואתה בתנים בימים ותנח בנהרתיה ותדלח
 מים ברגליה ותרפש נהרתם : כה אמר אדני יהוה ופרשתי עליה
 את-רשתי בקהל עמים רבים והעלוק בחרמי : וגמשתיה בארץ-על-
 פני השדה אטילה והשפנתי עליה פר-עוף השמים והשבעתני ממה
 חית פל-הארץ : ונתתי את-בשרה עליהדרים ומלאתי הנאות
 רמותיה : והשקיתי ארץ צפתה מדמה אליהדרים ואפקים ימלאון
 ממה : וכסיתי בכבותה שמים והקדרתי את-פכביהם שמש בענן
 אכסנו וירח לא-יאיר אורו : פרמאורי אור בשמים אקדירם עליה
 ונתתי חשך על-ארצה נאם אדני יהוה : והבעסתי לב עמים רבים
 בהביאי שברה בגוים על-ארצות אשר לא-ידעתם : והשמותי עליה
 עמים רבים ומלכיהם ישערו עליה שער בעופפי חרבי על-פניהם
 וחרדו לרגעים איש לנפשו ביום כפרתה : כי כה אמר אדני יהוה
 חרב מדה-בבל תבואה : בחרבות גבורים אפיל המונה עריצי גוים
 כלם ושרדו את-גאון מצרים ונשמד פל-המונה : והאבדתי את-פר-
 בהמתה בעל מים רבים ולא תדלחם הקר-אדם עוד ופרסות בהמה
 לא תדלחם : אז אשקע מימיהם ונהרותם בשמן אוליה נאם אדני
 יהוה : בתתי את-ארץ מצרים שמה ושמה ארץ ממלאה בהבותי
 את-פר-יושבי בה וידעו כי-אני יהוה : קנה היא וקוננה בנות הגוים
 תקוננה אותה על-מצרים ועל-פל-המונה תקוננה אותה נאם אדני יהוה :

XII (יואל סימן א' וסימן ב' עד סוף י"א)

א שמעו-ואת הזקנים והאזינו כל יושבי הארץ ההיתה זאת בימכם
 ואם בימי אבותיכם : עליה לבניכם ספרו ובניכם לבניהם ובניהם
 לדור אחר : יתר הגוים אבל הארצה ויתר הארצה אבל חלק ויתר
 חלק אבל החסיל : הקיצו שבורים וכוו ותילילו פל-שתי יין על-
 עסים כי נכרת מפיהם : ביה-גוי ענה על-ארצי עצום ואין מספר
 שגיו שני אריה ומתלעות לכיא לו : שם גפני לשמה ותאנתי לקצפה
 חשף חשפה והשליך הקנינו שריגיה : אלי כבתוכה חרת-שק על-
 בעל געויה : הכרת מנתה וגסה מבית יהוה אכלו תבנהים משרתי

יְהוָה : שָׁדַד שָׁלַח אֲבֵלָה אֲדָמָה בִּי שָׁדַד דָּלָן הוֹבִישׁ תִּירוּשׁ אֲמֵלֶךְ 9
 יִצְחָק : הִבִּישׁוּ אֲפָרִים הִלִּילוּ פְרָמִים עֲרִיחָטָה וְעַל־שְׁעוֹרָה בִּי אֲבָד קִצִּיר 10
 שָׂדֶה : הִנֵּפֶן הוֹבִישָׁה וְהִתְאַנָּה אֲמֵלֶלָה רַפּוֹן גַּם־תִּמְרֵי וְתַפּוּחַ פְּרִיעֵצִי 11
 הַשָּׂדֶה יִבְשׁוּ כִּי־הִבִּישׁ שִׁשׁוֹן כִּן־בְּנֵי אָדָם :
 תִּגְדּוּ וְסִפְדּוּ הַכּוֹהֲנִים הִלִּילוּ כִּשְׁתֵּרֵי מִזְבֵּחַ בָּאוּ לִינוּ בַשָּׁמַיִם 12
 מִשְׁתֵּרֵי אֲדָמָה בִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה וְנִסָּךְ : קִדְשׁ־צוּם קִרְאוּ 13
 עֲצָרָה אִסְפוּ זִמְנִים כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַעֲקוּ אֶל־יְהוָה :
 אֲדָמָה לְיוֹם בִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה וְכִשְׁדֵּי מִשְׁדֵּי יָבוֹא : הֲלֹא נִגְדַּר עֵינֵינוּ 14
 אֲכַל נִבְרַת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ שִׁכְחָה וְגִיד : עֲבִישׁוּ פְרוֹדוֹת תַּחַת מִגְרָפְתֵיהֶם 15
 נִשְׁמֹו אֲצִרוֹת נִהְרָסוּ מִמַּגְרוֹת בִּי הִבִּישׁ דָּלָן : מִה־נִּיאֲנָתָה בְהִמָּה נִבְכוּ 16
 עֲדֵרֵי בָקָר בִּי אֵין מִרְעָה לָהֶם גַּם־עֲדֵרֵי הַצֹּאן נִאֲשָׁמוּ : אֱלֹהֵי יְהוָה 17
 אִקְרָא כִּי־אֵשׁ אֲכָלָה נֹאוֹת מִדְבָּר וְהִמָּה לְהָטָה כֹּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה :
 גַּם־פְּתֻחוֹת שָׂדֶה תִּעְרוּגוּ אֵלֶיהָ בִּי יִבְשׁוּ אֲפִיקֵי מַיִם וְאֵשׁ אֲכָרָה נֹאוֹת 18
 הַמִּדְבָּר :

תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן וְהִרְעִיזוּ בְּהַר קִדְשִׁי יִרְגָּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בִּי 19
 בָּא יוֹם־יְהוָה בִּי קָרוֹב : יוֹם חֲשָׁה וְאִפְלָה יוֹם עֲנָן וְעֶרְפֶּל כְּשֶׁתֶּר פֶּרֶשׁ 20
 עַל־הַהָרִים עִם רֶב וְעֵצוֹם כְּמַדּוּ לֹא נִהְיָה מִן־הָעוֹלָם וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסֵף 21
 עֲדִישְׁנִי דוֹר־דוֹר : לִפְנֵי אֲכָלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו תִּלְהַט לְהַבָּה כִּנּוֹר־עֵדֶן 22
 הָאָרֶץ לִפְנֵי וְאַחֲרָיו כִּדְבַר שְׁמִכָּה וְגַם־פְּלִיטָה לֹא־תִיָּתֵת לֹא : כְּמִדָּאָה 23
 סוֹסִים כְּדָאָהּ וּכְפָרָשִׁים כִּן יְרוּצוֹן : כְּקוֹד מִרְכָּבוֹת עַל־דְּרָאשֵׁי הַהָרִים 24
 יִדְרֹקוּ כְּקוֹל לִחֵב אֵשׁ אֲכָלָה קֶשֶׁת בְּעַם עֵצוֹם עֵרוֹךְ מִלְחָמָה : מִפְּנֵי 25
 יִחִירוּ עַמִּים כְּדִפְנִים קִבְּצוּ פֶּאֶרֶד : כְּגִבּוֹרִים יְרוּצוֹן כְּאֲנָשֵׁי מִלְחָמָה 26
 יַעֲלוּ הוֹמָה וְאִישׁ בְּדִרְכּוֹ יִלְכוּ וְלֹא יַעֲבֹטוּן אֲרֻחוֹתָם : וְאִישׁ אֲחִיו 27
 לֹא יִדְחֲקוּן גִּבֹּר בְּמַסְלָתוֹ יִלְכוּ וּבְעֵד הַשָּׂדֶה יִפְלוּ לֹא יִבְצְעוּ : בְּעֵיר 28
 יִשְׁקוּ בַחֲוָמָה יְרוּצוֹן בַּבַּתִּים יַעֲלוּ בְּעֵד הַחֲלוֹנִים יָבֹאוּ כְּנֶגֶב : לִפְנֵי 29
 הַגֹּזֶה אֶרֶץ רַעִישׁוֹ שְׁמִים שֶׁמֶשׁ וַיִּרֶחַ קִדְרוּ וְכוֹכְבִּים אִסְפוּ נִגְהָם :
 וַיְהִי נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ בִּי רֶב מֵאֵד מִתְּהוֹ בִּי עֵצוֹם עִשָּׂה דִּבְרוּ בִּי 30
 גְּדוֹל יוֹם יְהוָה וְנֹרָא מֵאֵד וּמִי יִכִּילֵנוּ :

2 יִשְׂרָאֵל וְלֹא-וֹכֵךְ הָדוּם--דִּנְקוּ בְיוֹם אָפוֹ : בִּלְעַד אֲדָנִי, לֹא חָמַל
 3 אֶת כָּל-נְאוֹת יַעֲקֹב הָרֹם בְּעִבְרָתוֹ מִבְּצָרֵי בֵּת-יְהוּדָה הַנִּנֵּעַ לְאַרְצָן
 4 חָלַל מַמְלָכָה וְשִׁחָהּ : גִּבֵּר בַּחֲדֵי-אֵף כָּל-קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הַשֹּׁיֵב אַחֲוֹר
 5 בְּאוֹיֵב נֶעֱבַר יְמִינוֹ בְּצָר וַיִּהְיֶה כָּל כַּחֲמַד־עֵיִן בְּאַחֵל בֵּת-צִיּוֹן שִׁפְףָה
 6 בְּאֵשׁ חֲמָתוֹ : הִיָּה אֲדָנִי, בְּאוֹיֵב בִּלְעַד יִשְׂרָאֵל בִּלְעַד כְּדֹאֲרֻמֹּתֶיהָ שִׁחָת
 7 מִבְּצָרָיו וַיִּרְבַּ בְּבֵת-יְהוּדָה תִּמְאִינָה וַאֲנִיָּה : וַיַּחֲמֹס בֵּין שְׂכֹנֵי שִׁחָת
 8 מִעֲדוֹ שִׁבַּח יְהוָה, בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשִׁבַּת וַיִּנְאֹץ בְּזַעַם-אָפוֹ מִקֶּדֶר וּבְהֵן :
 9 וַנִּחַ אֲדָנִי מִזִּבְחֹו נֹאֵךְ מִקִּדְשׁוֹ הַסִּגִּיר בִּיד-אוֹיֵב חוֹמַת אֲרֻמֹּתֶיהָ קוֹל
 10 נִתְּנוֹ בְּבוֹת-יְהוָה בְּיוֹם מוֹעֵד : חָשַׁב יְהוָה, לְהַשְׁחִית חוֹמַת בֵּת צִיּוֹן
 11 נִטְּהָ קוֹ לֹא-יִשְׁיֹב יָדוֹ מִבִּלְעַד וַיִּאֲבֹל-חֵל וְחוֹמָה יַחֲדוֹ אֲמָלְדוּ : פָּבְעוּ
 12 בְּאֶרֶץ שְׁעָרֶיהָ אֶבֶד וְשִׁפָּר בְּרִיחֶיהָ מִקִּפָּה וְשִׁרְיָה בְּגוֹיִם אֵין תוֹרָה
 13 גַּם-נִבְיָאִיהָ לֹא-מִצָּאוּ חוּזֹן מִיְּהוָה : יִשְׁבּוּ לְאַרְצָן יָדְמוּ וְקִנְיַ בֵּת-צִיּוֹן
 14 הִעֲלֹו עֹפֶר עַל-רֹאשֵׁם חֲנָנוּ שָׁקִים הוֹרִידוּ לְאַרְצָן רֹאשׁוֹן בְּתוֹלֶת יְרוּשָׁלָּם :
 15 כָּלוּ בְדַמְעוֹת עֵינֵי חֲמֻדָּמוֹ מֵעֵי נִשְׁפָּף לְאַרְצָן בְּבִדִּי עַרְשֶׁבֶר בִּתְ-עַמִּי
 16 בְּעַטָּף עוֹלָל וַיִּזְקַ בְּרַחֲבוֹת קִרְיָה : לֹא-מָתָם יֹאכְרוּ אִיהָ דָּגָן וַיִּנּוּ
 17 בְּדִתְ-עַטְפָּם כָּחֵל בְּרַחֲבוֹת עִיר בְּהַשְׁתַּפֵּף נַפְשָׁם אֶל-חֵיק אֲבֹתָם :
 18 כִּהָ-אֲעוֹדֶהָ כִּהָ אֲדַמָּה-לָהּ תֵּבַת יְרוּשָׁלָּם כִּהָ אֲשׁוּהָ-לָהּ וַאֲנַחֲמָהּ
 19 בְּתוֹלֶת בֵּת-צִיּוֹן כִּי-גָדוֹל בָּיִם שִׁבְרָהּ מִי יִפְאֶלֶהָ : נִבְיָאִיהָ חָווּ לָהּ
 20 שְׂוֹא וְתַפֵּל וְלֹא-גָלוּ עַל-עֲוֹנָהּ לְהַשִּׁיב שְׁבִיתָהּ וַיַּחֲווּ לָהּ בִּשְׂאוֹת שְׂוֹא
 21 וּמִדּוּחִים : סָפְקוּ עָלֶיהָ כַּפִּים כָּל-עֹבְרֵי דֶרֶךְ שָׂרְקוּ וַיִּנֶּעֱוּ רֹאשֵׁם עַל-
 22 בֵּת יְרוּשָׁלָּם הַזֹּאת הָעִיר שִׁיאֲמָרוּ כְּלִיתָ יָפִי מִשְׁוֵשׁ לְכָל-הָאָרֶץ : פָּצוּ
 23 עֲלֶיהָ פִּיָּהֶם כָּל-אֵיבֶיהָ שָׂרְקוּ וַיַּחֲקוּ-שׁוֹן אֲמָרוּ בִּלְעֲנֵנוּ אֵף זֶה הַיּוֹם
 24 שִׁקְוִיגָהּ מִצָּאֵנוּ רֹאֵנוּ : עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָכַם בָּצַע אֲמָרָתוֹ אֲשֶׁר
 25 צִוָּה כִּי-מִי-קֹדֶם הָרֹם וְלֹא חָמַל וַיִּשְׁפֹּחַ עָלֶיהָ אוֹיֵב הָרִים קֶרֶן צִרְיָה : צָעַק
 26 לָבָם אֶל אֲדָנִי חוֹמַת בֵּת-צִיּוֹן הוֹרִידִי כִנְחָל דִּמְעָה וַיִּכֹּם וַלִּילָה אֶל-
 27 הַתֵּנִי פוֹגֵת לָהּ אֶל-תֵּדֹם בֵּת-עֵינָהּ : קוֹמִי, רִנִּי בְלִיל לְרֹאשׁ אֲשִׁמְרוֹת
 28 שִׁפְכִי כַּמִּים לִפְנֵי גִבֹּה פָּנֵי אֲדָנִי שְׂאִי אֵלָיו כַּפִּיָּה עַל-נֶפֶשׁ עוֹלָלָהּ
 29 הַעֲטוּפִים בְּרַעֲב בְּרֹאשׁ כְּלִיחוֹצוֹת : רֵאָה יְהוָה וְהִפְיֹטָה דָּמִי עוֹלָלָת
 30 כִּהָ אִסְהִיאֲכִנְנָה נְשִׁים פִּרְיָם עָלָי טַפְחִים אֲבִי-הֶרֶג בְּמִקְדָּשׁ אֲדָנִי
 31 בָּהֵן וְנִבְיָא : שִׁכְבוּ לְאַרְצָן חוֹצוֹת גֵּעַר וַיִּקֶּן בְּתוֹלֶתִי וּבְחֹרִי נִפְדּוּ בְּחֶרֶב
 32 הָרַגְתָּ בְּיוֹם אֶפְרָה טִבְחָתָהּ לֹא חָמַלָת : תִּקְרָא בְּיוֹם מוֹעֵד מְגוּרֵי מַסְכִּיב
 33 וְלֹא ק' אַעֲדִיף ק' שְׂבוּתָהּ ק' בְּלִילָה ק'

וְלֹא הָיָה בֵּינָם אֲחִיּוֹתָהּ פְּרִיט וְשִׁרְיָד אֲשֶׁר-מִפְּחָתִי וְרִבְיָתִי אִיבִי כָלָם :
 אִיכָה יוֹעַם וְהָב יִשְׁנָא הַכֶּתֶם הַטּוֹב תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אֲבִנֵי-קִדְשׁ
 בְּרֹאשׁ בֶּר-חוּצוֹת : בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְּסֻלָּאִים בָּפוּ אִיכָה נִחְשָׁבוּ
 לְנִבְרִיחַרְשׁ מִעֲשֵׂה יְדֵי יוֹצֵר : גַּם-תִּנָּץ חֲרָצוֹ שֶׁד הַנִּיקוּ גִּוְרִיתָן בַּת-
 עֲמִי לֵאמֹר כִּי עֲנִים בַּמִּדְבָּר : דָּבָק לִשׁוֹן יוֹנָק אֶל-חִפּוֹ בְּצִמָּא עוֹלָלִים
 שָׁאֲלוּ לָחֶם פֶּרֶשׁ אֵין לָהֶם : הָאֲבָלִים לְמַעַד נִשְׁמוּ בְּחוּצוֹת הָאֲכָנִים
 עָלֵי תוֹלַע חִפְקוֹ אֲשַׁפְּתוֹת : וַיִּגְדֵּל עֵינָן בַּת-עֲמִי מִחֲטָאת סֶדֶם הַחֲפוּכָה
 כְּמוֹ-הִנֵּה וְלֹא-חִלּוֹ בַּה יְהִים : וְכֹן גִּוְרִיָּה מִשְׁלָל צָחוּ כִּחְרָב אֲדָמִי עֵצִים
 מִפְּנִינִים סִפִּיר גִּוְרָתָם : חֲשֵׁד מִשְׁחֹר תֹּאדָרָם לֹא-נִבְּרוּ בְּחוּצוֹת צֶפֶד
 עוֹרָם עַד-עֲצָכֶם יָבֵשׁ הָיָה כְּעֵץ : טוֹבִים הָיוּ חֲלִיל־הָרֵב מִחֲלִי רַעֲב
 שֶׁהֶם יוֹבֵד מִדְּקָרִים כִּתְנוּבוֹת שְׂדֵי : יְדֵי נָשִׁים רַחֲמָנוּת בְּשָׁלוֹ יִלְדִּיהֶן
 הָיוּ לְבָרוֹת לָמוֹ בְּשִׁבְר בַּת-עֲמִי : פִּדְיָה יְהוָה אֶת-חַמְתּוֹ שֶׁפָּד הָרוֹן
 אָפוּ וַיִּצְתֵּאֲשׁ בְּצִיּוֹן וְתֹאכֵל יִסְדֶּתֶיהָ : לֹא הָאֲמִינוּ מִלְכֵי-אַרְצָן וְכָל
 יֹשְׁבֵי הַבֵּל כִּי יבֹא צָר וְאוֹיֵב בְּשִׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם : מִחֲטָאת נִבְיֵאֶיהָ
 עֲוֹנוֹת כֹּהֲנֶיהָ הַשֹּׁפְכִים בְּקִרְבָּה דָם צַדִּיקִים : גָּעוּ עוֹרִים בְּחוּצוֹת גִּנְאֵרוֹ
 בִּדְם בָּרָא וַיִּכְלוּ יָגְעוּ בְּדִבְשֵׁיהֶם : סוּרוּ טִיֵּא קָרְאוּ לָמוֹ סוּרוּ סוּרוּ
 אֶל-תִּנְעֹנוּ כִּי נָצוּ גַם-נָעוּ אָמְרוּ בְּגוֹיִם לֹא יוֹסִיפוּ לָנוֹר : פָּנֵי יְהוָה חֲלָקָם
 לֹא יוֹסִיף לְהַבִּישֵׁם פָּנֵי כֹהֲנִים לֹא נִשְׂאוּ זָקֻנִים לֹא תִנְנוּ : עוֹדִינָה
 תִּכְלִינָה עֵינֵינוּ אֶל-עוֹרֵתָנוּ הַבֵּל בְּצַפִּיתָנוּ צָפִינוּ אֶל-גּוֹי לֹא יוֹשִׁיעַ :
 צָרוּ צָעֲדֵינוּ מִלֵּכֶת בְּרַחֲבֵתָנוּ קָרֵב קָצְנוּ מִלָּאוּ יָמֵינוּ כִּי-בֹא קָצְנוּ
 מָלָם הָיוּ רִדְפֵינוּ מִנְּשָׁרֵי שָׁמַיִם עַל-הַהָרִים דָּלְקָנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ
 רוּחַ אֲפִינוּ מִשִּׁיחַ יְהוָה נִרְפָּד בְּשִׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמְרָנוּ בְּצִלּוֹ נִחִיָּה
 בְּגוֹיִם : שִׁישִׁי וְשִׁחִי בַת-אֲדָוָם יוֹשְׁבֵתִי בְּאַרְצָן עוֹיֵן גַּם-עַלֶּיהָ תַעֲבֹר-
 כּוֹס תִּשְׁכְּרִי וְתִתְעַרִי : תִּסְעוֹנָךְ בַּת-צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהִנְדוֹתָךְ פֶּקֶד
 עוֹנָךְ בַּת-אֲדָוָם גְּלָה עַל-חַמְאִתָּךְ :

זָכַר יְהוָה מִהִדְתָּה לָנוּ חֲכִיט וְרֹאה אֶת-חֲפָתָנוּ : נִחַרְתָּנוּ נִהַפְכָה
 לְוָרִים בְּתֵינוּ לְנִבְרִים : יְתוּמִים הָייְנוּ אֵין אָב אֲמִתֵּינוּ כְּאֲרָמְנוֹת :
 מִיָּמֵינוּ בְּכֶסֶף שְׁתֵּינוּ עֲצִינוּ בְּמַחִיר יָבֹאוּ : עַד צוֹאֲרָנוּ נִרְדְּפָנוּ יָגְעָנוּ
 רֹא-הִנֵּחַ-לָנוּ : מוֹצְרִים נָתַנוּ יָד אֲשׁוֹר לְשַׁבַּע לָחֶם : אֲבִתֵּינוּ חֲטָאוּ
 אֵינָם אֲנַחְנוּ עֲוֹנִתִיהֶם סָבְרוּ : עֲבָדִים מִשְׁלוּ בָנוּ פֶּרֶס אֵין מִידָם
 בְּנַפְשָׁנוּ נִבְיֵא רַחֲמָנוּ מִפְּנֵי חֶב הַמִּדְבָּר : עוֹרָנוּ כְּתוֹנֹר נִכְמְרוּ מִפְּנֵי
 זִלְעָפוֹת רַעֲב : נָשִׁים בְּצִיּוֹן עָנוּ בַּחֲלָת בַּעֲרֵי יְהוּדָה : שָׂרִים בִּידָם
 תַּנִּים בְּעֵינֵיהֶם בִּלָּק עוֹדִינוּ ק' יִתִּיר הַבִּישָׁה ק' וְאֵין ק' וְלֹא ק' וְאֵינָם ק' וְאֵנַחְנוּ ק'

13 נִתְּלוּ פָנֵי יְקֹנִים לֹא נִהְדְּרוּ : בְּחֹרִים טָחוּן נִשְׂאוּ וְנָעִרִים בְּעֵץ כְּשָׁלוּ :
 14 יְקֹנִים מִשְׁעָר שָׁבְתוּ בְּחֹרִים בְּנִינָתָם : שָׁבַת מִטּוֹשׁ לִבְנוֹ נִהְפָּה לְאַבֵּל
 15 מְחֹלָנוּ : נִפְלָה עֲמֻרַת רֹאשֵׁנוּ אוֹיֵנָא קִנּוּ כִּי חֲמָאנוּ : עֲרֻזָּה הִיָּה דְּנֹה
 16 לִבְנוֹ עַל-אֵלֶּה חֲשָׁבוּ עֵינֵינוּ : עַל הַר-צִיּוֹן שִׁשְׁמִים שְׁוֹעֵלִים הִלְכוּ-בּוֹ :
 17 49 אִתְּהּ יְהוָה לְעוֹקֵם תִּשָּׁב כְּסֵאָה לְדֹר וָדֹר : לִפְנֵי לְנֹצֶה תִשְׁכַּחַנוּ תַעֲזֹבְנוּ
 20 21 לְאַהֲדָה יָמִים : הִשִּׁיבְנוּ יְהוָה אֵלֵינוּ וְנִשְׁוֹב חֲדָשׁ יָמֵינוּ בְּקָדֶם : כִּי אִם-
 22 מָאֵם מְאֵסְתָנוּ קִצְפָּתָ עֲרִינוּ עַד-מָאֵד :

ד.

I (מספר , מליצת ישרון , לר' שלמה לעוויוואהן)

המליצה מדברת :

בצוות אר אל תהו הוא ארץ , ודברו אמר ויהי תבל , פקד עלי יפי המושחק מעולם לפני מכוון בסאו לתת את חמדת שעשועיו עלי אדמות . — אז בירמק עשב פסו גאות שדי , ועל רגבי כל אחו רפר יצוע דשא , כל ענפי כל עץ מפרח געים מלאו , ומעפר אדמה התילדו נצני חמד , בעטות ארנמן צותה השושנה , ועד תבצלת נפקדה להלבין כחלב שדים , כמראה להבת הכריק הענב עלי גפן אדמת , וננה פתם פסה את שדי תרומות . גם בבטן ארץ במאפל צלמות רגבי חור לזהב נחמד דבוק , ומצוררות העפר נוצק יקר הכסף ; שם מכילות רפש יצא אדם נחוש , ואר אבני אפר קרני אור נתנו , בזהר בכבי רקיע הוהיר ישפה ולשם , וכיפעת חכלילות השחר האדים השחם , פעצם שמים ביום צח נגדה הספיר , וכחמדת לבן השלג הלבין הבדלח . גם אל בעלי נפש מנת תפארה נתנה : בגאון קרנים צבאי תרים התפארו , ויקר צבעים עטו וזחלי ארץ חמדת תאר הנחלה לנשר , ואל זכובי מות פנפי זהב נחלקו , תפארת גאווה עלי סוס גבור הוצקה , ובחדר אברה ונוצה פנות היענה התעלסו , מעטה צחר עטפו מלאי שדי , ועד פני יונים המות רוח חן נשפכה , גם נמר האבירי לבש את יפי עורהו , ועד ארי מורח סרף הפיע חור נורא . —

וקד , בחיר שדי חותם כל חמד ומלא חן , לה האדם , נתן היתרון : יפיות מרבבות יצורי הארץ , ובמקד בחדר גאווה תתחלה בין הולכי אדמה . לה אדמת הקומה ואף צחות עור הגויה , נתנה התפארה במרומי מצודה , וחן ונעם בשפל פניה ישוב , מבין שושני שפתיה תפא חמדת הדבר , ורשפי האהבה גם ברק רוח חנינה משהר עיניה ונוצצו , גיל בלבבה כי ירו , עלי פתחי פיה חן צחוק ישלח , גם מהמנות שמחות כי תפענה בקרביה , נטפי פנינים מבין עפעפיה יזלו — ועד כל חור גויה

גִּדְלָה תַּפְאֶרֶת נִפְשָׁה , וְיִקְרַת הַדָּר רוֹחֶה עַל כָּל חֲמַדַּת הַבָּשָׂר גִּבְרָה .
וְאֵלֵי בֵּת יִפִּי (נִשְׁמְעוּ וְאִם־פָּרַחְתָּ אוֹ אֵלֹהִים מִמַּעַל קִרְא וּבִאֲזֵנִי אֱלֹהֵי
הַצְבָּאוֹת נָתַן אִמְרוּתֵיהוּ : "הֵן תַּפְאֶרֶת כָּל חֲמַדָּה בָּאָרֶץ נָתַתִּי וּבְמִלְאָהּ
יֵאל יִתְהַלֵּךְ אָדָם בֵּין פֶּאֶר אֲדָמוֹת , רְדִי גַם אֶת אֶרֶצָה כִּי תְהִי אֶל כֵּן
אֲנֹשׁ לְמַשְׁעֲשַׁעַת , וְאֵף שְׁלֵמַת אֲשִׁיתְךָ עַל מְנוּמֹת רוּחוֹ , מִשֵּׁל שְׁמִתִּיהוּ
עַל כָּל יְצוּרֵי אֶרֶץ , מוֹשְׁקֶת תְּהִי אֶת עֲלֵיהוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹתֵיהוּ ."

וּמֵאֵז וְעַד עַתָּה אֲנִי בְּמִתִּי חֲלָד שׁוֹרְרֶת וְאִין קֶץ לְעוֹ מְמִשְׁלָתִי תַּחַת
הַשָּׁמַשׁ . אֲנִי אֶעִיר הַמֶּזֶן תְּשׁוּקוֹת בְּרִבּוֹת בְּנֵי אֲנוּשׁ , וְאֵף רִגְשֵׁת שְׁאוֹן
רוּחָמוֹ אֲנִי אֲשַׁקִּימָה , אֲנִי אֲחִישׁ מִצְעָדֵי גִבְרָה לְפַעַל גְּדוּלוֹת , וְאֵף אֲנִי
אֲהַפֶּךְ וּמִמִּי אִישׁ מִהַפִּיק נִזְרָאוֹת ; כִּי מִי יַעֲמֹד נֶגֶד נַעַם אִמְרוּתִי ? וְנֶגֶד
צוּף דְּבָרוֹתֵי מִי זֶה יָקוּם כִּי אֲבִיעַ ? – כְּזֹרְמֵי מַיִם בְּכִירִים הַפְּרִצִים
מִבֵּין רֶחֶם הָרְרִי-יֵאל יִשְׁמְפוּ שְׁמָהּ וְעִבּוֹר בְּרַעַשׁ הַמֶּזֶן דְּכִייהֶם , וּמִי
יַעֲמֹד נֶגֶד גְּאוֹן עֵזֶם ? וּבֵין שְׁאוֹן הַמִּית גְּלִיהֶם מִי זֶה יִרְגִיעַ ?

אֲנִי אֲהַפֶּךְ לֵב אֲכֹרִי וְאֶעִיר רוּחַ חֲנִינָה בְּקִרְבּוֹ ; נִפְשׁ נְחוּשָׁה בַּל
תִּמַּם מִדְּמָעוֹת עֲשׂוּקִים מֵעוֹ לְהַבּוֹתִי תְּהִי לְמַיִם , וּבְכַפּוֹר בְּקָר כְּנֵי חֶם
צַח תִּזַּל מִלִּפְתֵּי אִמְרוּתִי ; לֵב יִצּוֹק כְּאֶבֶן לֹא יַעֲרֶה בּוֹ צֶמַח צִדְקָה , אֲנִי
אֲשַׁלַּח דְּבָרוֹתִי וְאִם־סִנֵּנוּ וְאִפְשַׁע נִמְעִי אֲהַבֶּה בְּקִרְבּוֹ – כְּשָׁמַשׁ הַמְשַׁלֵּת
נִצְוִיָּהּ בְּמַעֲמַת־קֶרֶחַ הַמְכַסֶּה פְּנֵי אֲדָמָה , תִּזַּל כְּדוֹנֵג אֲבָנֵי מַיִם הַמְדַּבְּקִים
בְּקֶרֶה , וּמִרְגְּבֵי עֵפֶר תּוֹצִיא מִגֶּד תְּנוּבוֹת יִשְׁמַחוּ בָּהֶן בְּנֵי תַבַּל וְאֵף
יִתְעַנּוּ .

אֲנִי אֱלֹהִיב וְיָקִי תַּנְבֶּרֶת בְּנִפְשׁ חֲלָשׁ , וְרִשְׁפִּי אֲשִׁי הַחוֹדְרִים בְּרַבִּי
לִבִּי כָּל מִדָּה וּפְחָד מִהֶמָּה יִצְמִיתוּ ; מִלְּחַבּוֹת דְּבָרוֹתִי לֵב אֲנוּשׁ כִּי יַחֵם
לְצִאת לְקִרְאֵת נִשְׁק , יִהְיֶה לְתֵבָן חֲצִים וְכֹלֵי מוֹת , וּבְעֵלָה נִדָּף יִהְיֶה לוֹ
מִפֶּץ וְכֹלֵי זַעַם ; מִמּוֹקְדֵי אִמְרוּתִי תְּשׁוּקַת הַקֶּרֶב כִּי תוֹקֵד בְּלִבִּב אִישׁ ,
חֲלָד וְאֵף גִּלְגֵּל יִתְהַלֵּךְ בֵּין שְׁדוֹת הַתְּהֵג , וּבֵין שְׁאוֹן הַמִּית הַנִּלְחָמִים
לְבֹו יִמְצֵא מְנוּחַ , קוֹל עֲנָב יִהְיֶה לוֹ רַעַשׁ כִּידוֹן , וּמִחֲמַת בְּנֵי אֲשִׁפָּה
מְעוּפָפִים עַל בְּנֵי מוֹת לֹא יִרְגֹּז לְבֹו , – בְּהֵר אֵיתָן הַמוֹצֵק בְּכַפֵּן אֶרֶץ
וְרֹאשׁוֹ עַד מִשְׁכָּנוֹת עֲנָנִים יִגִּיעַ יְבוּז לְקוֹל רַעַם הַהֶמָּה בְּעֵבֵי גִפְרִית ,
וְיִזְקִי בְּרֶק בְּנֵי עֲנָנֶיהָ חֲרַת אִשׁ בַּל יִרְצִיחוּהוּ , וּבְסֻלַּע בְּרֵב יָמִים נִטּוּעַ עַד
פְּנֵי תַּהֲכּוֹת לֹא יִירָא מִשְׁאוֹן . סוּפָה וְסַעַר כִּי יָבוּ בְּעֶבְרֶתָם הַמֶּזֶן גְּלִים ,
וּמִהֶמָּת מִשְׁבְּרֵי הַיָּם הַשְּׁטָפִים בְּחֲמַת אֶרֶץ עַל רֹאשׁוֹ לֹא יִשְׁיִיגוּהוּ פֶּחַד .

אֲנִי אֲכַחֵד שְׁנֵאת אִישׁ מִרַעְחוֹ וּמִדְּבָרוֹתֵי אוֹיֵב אֶל אוֹיֵב בְּתֹאמוֹי

בָּמֶן יִשְׁקוּ ; לָדָם כִּי תִצְמָא נֶפֶשׁ צִרְתָּ וַיִּדְּיָה לְכָל רִצָּח כִּי שְׁלַחָה אֲנִי
חֵץ נָקָם אֶפִּיר מִבֶּה זְרוּנָה , וּבְלִי זַעַם מִבֵּין אֲצַבְעוֹת עֵבְרָתָהּ אֲנִי אֶאֱבִיר ;
אֵיבֵת מְרָנִים כִּי תִהְיֶה בְּנֶפֶשׁ גִּעְפָּרֶת וּבִקְרֵב רוּחַ קְנוֹא כִּי תִצּוּ : הַשְׁמַד !
אֲנִי אֶגְרָשְׁנָה מִלֵּב מְשִׁלָּתָהּ וּמֵאֲמֻרֹתֶי רָעִיוֹן אֶל רָעִיוֹן יִבִּיעַ : אֶהְבֶּה -
כִּרְעָם מִחֲרִיד שְׂאוֹג כִּי יִשְׁאֹג עָלַי אֶרֶץ בְּרָגְזוֹ שָׁמַיִם , וְהִנֵּה נֹרָא כִּי יִשְׁלַח
מִבֵּין סִתְרֵי חֹשֶׁכוֹ עַל הַמֶּן לְאֻמִּים , רָנַע בְּשׁוֹם אֱלֹהֵי עֲלִיו . יֶאֱפֶס אֶת
עֲנָנֵי אֶפְלָתוֹ וְנֶעַם שִׁקְטוֹ צַח נִשְׁקָף מִבֵּין זֹהָר מְרוֹמִים אֶף הוֹד אֹדֵר מוֹפִיעַ
וְחֵן טוֹהֵר שֶׁחַק מִקְצֵה שָׁמַיִם וְעַד קְצִיהֶם יִשְׁקוּ .

אֲנִי אֶרְגִּין אֶת לֵב אֲנוֹשׁ מִחֲצֵי שָׂדֵי וּנְפֶשׁ שֹׁבְעָה מֵרֹדֹת מְבוֹס חֶבֶת
עֲלִיוֹן עַד נֶפֶת תַּנְחוּמוֹתַי תִּתְעַנֵּג ; נְחוּמֵי שִׁירֹתַי כִּי אֲשִׁיר עָלַי נֶפֶשׁ נִבְאָה
יַעֲצֵרוּ בְּעֵינֹת דְּמֻעוֹתֶיהָ וַיִּבְשׁוּ , וְאֶף הַמִּית אֶנְחוּתֶיהָ לְדַמְמָה יִקְיִמוּ ;
מִקּוֹל רִנָּת וּמְרוֹתַי כִּי תִעֲבֹרְנָה עַל לֵב אֲנוֹשׁ דָּבָא תַחֲתֶיהָ טוֹהֵר רוּחַ
וְעִשְׁתִּנְתִּיו מִחֵר תַּצְהִלְנָה וְתַחַת מְרִי עֶצֶב יִלְבֹּשׁ שְׂמֻחוֹת - בֵּין מְצוּרֵי
שְׁתָּקִים עַץ יִבֹּשׁ יִפְרִיחַ , וּמִמְמַר שָׁמַיִם יִשְׁנֹא הוֹדוֹ בִּימֵי שִׁיבָה , מִחֵר
תִּתְעַנֵּג כָּל עֵין עַל יְפֵי פְרִיָהּ , וְצֵל עֲנָפֶיהָ מִחֵר אֶת נֶפֶשׁ עֹיְפָה יִשְׁמַח .

וּבְכָל אֶפְסֵי תֵבֶר אֲנִי שׁוֹכֵנָת וּמוֹשְׁבֵי מִקְצֵה אֶרֶץ וְעַד קֶצֶה , עַל
הַרְבֵּי שָׂדֵה אֲשֶׁבוֹן בְּפִאֲתֵי צֶפֶן , וּבֵין הַמִּית יֵלֵל סִעְרוֹת שָׁם תִּהְיֶינָה
וּמְרוֹתֵי ; בְּתוֹךְ עֲפְרוֹת אֵשׁ אֶתְהַלֵּךְ בְּאַרְצוֹת תִּימֵן וְכִשְׁמֶשׁ תִּזְלַח לְהַבּוֹת
שָׁם אֲזִיל שִׁירֹתֵי ; בְּאַרְחָה עַל מוֹצָאֵי הַבֶּקֶר בִּקְצוֹת קָדִים , וּבִקּוֹל כְּנוֹר
שְׁמָה אֲעִיר שֹׁחַר ; אֲזִין בְּאַחֲרִית יָם עַד רֹאשׁ הָרִי גִשְׁף וּבִקּוֹל רִנָּתִי שָׁם
אֶקְרָא אִישׁוֹן לִילָה מִתּוֹךְ חֲדָרֵי אֶפֶל ; עַל פְּנֵי מְצוּלָה אֶתְנַגֵּד אֶת יוֹדֵי
אֲנִיוֹת הַנְּשָׂאִים עַל אֶבְרַת רוּחַ מִקְצֵה יָמִים וְעַד קְצִיהֶם , אֶף הוֹלֵכֵי צִוֹת
כָּל אֲעֻזָּב כִּי יֵאָרְכוּ יָמֵיהֶם בֵּין גְּבֻי אֶרֶץ נֹרָאָה ; בְּרֹאשׁ הַמִּית קֶרֶת אֶפִּיר
אֲמֻרֹתַי וּבֵין סֶלְעֵי שִׁקְטוֹ וְהָרִי מְנוּחוֹת אֲרוֹבֵב שְׂפָתַי אֲנוֹשׁ בּוֹדֵד ; בְּצֵל
עֲנָפֵי יַעַר וּסְתֵר חֲרֹשׁ מְצֵל מֵאֲהָבֵי אַחֲרֵי יִדְרָשׁוּ כִּי יִמְצְאוּנִי וּבֵין נְאוֹת
פֶּרֶח וּמִצְהָלוֹת שְׂדוֹת שׁוֹשְׁנִים אֲשַׁפֵּף אֶת רוּחִי עָלַי בְּחִירִי ; לִי יִמְחָקוּ
גְּדוֹת נַחַל שִׁטָּף וּמִקּוֹל הַמִּית מִים בְּבִירִים יַעֲוֹד קוֹל תִּפְאָרְתִּי , אֶף עַל
עֲנֹת מִי מְנוּחוֹת אֲשַׁמַּח וְעַד שְׂפַת נְהַר שְׁרוּם אֶטַע יָקָר אֶהְיֶה ; הֵן
אֲשַׁקֵּד עָלַי חֵצֵר קְבֻרוֹת וְעַל שְׂפָתַי אִם שְׂכוּלָה שָׁם אֲשָׂא נְהִי אֶף אֶרְבֵּץ
בֵּין מִשְׁפְּתֵי רָעִים כִּי אֲזַמֵּר שָׁם מְנַעֲמֵי אֶהְבֶּה ; אֲנִי אֵיצֵא אֶת מִשְׁךְ
הַזֶּרַע אֶל תַּלְמֵי שָׂדֵי , וְאֶף אֲבֹא אֶת אֲלֻמוֹת קְצִירָהּ הַבִּיתָה ; לְרִגְלִי נִטַּע
הַגֶּפֶן אֲעֲלֶה עַל מְרוֹמֵי כֶּהֱם וְלִפְנֵי בֵּצֵר שְׂמַח אֲשׁוּב אֶל מְרוֹן בְּפִרְיִם ; לִי

יִקְרָאוּ יִשְׁבִּי מִשְׁתֵּה הַשְּׂמֵחִים עָלַי יְיָ, וּבְרָאשׁ הַמּוֹן חֲגֵג אֲנִי אֶתְחַלֵּךְ ;
 גַּם שִׁכְנִי בְּתִיכְלָא הַמָּה יִשְׁחַרְוּנִי וְאֶת אֲסִירִי בְּרוּל חֲדָלִי אֲנָשִׁים אֲנִי
 אֶתְרוּעֶע . כִּי אֵין עֶצֶר לְחַלִּיכוֹת תַּפְאֲרָתִי וְעַל כָּל פְּנוֹת תֵּבֵל אֲנִי אֲשַׁפֵּךְ
 אֶת לְהַבּוֹתִי—בְּשִׁמְשׁ בְּהִדְרַת בִּקְרָ כִּי תִגְלֶה מִגְּבוּלוֹת קָדִים , בְּנִפּוֹת
 הָאָרֶץ תִּבְעֶרְנָה מִנִּגְהָ לְפִידֶיהָ וְאֶף לְהַבּוֹת אֵשׁ תַּפְרֹשׁ מִמָּקוֹם גְּתִיבָהּ
 עַל פְּנֵי רֹחַב יָמַי , יַפְעַת כְּתָם תִּכְסֶּה אֶת תּוֹעֲפוֹת הַהָרִים וְאֶל מִי כָר
 נִהַר תִּשְׁלַח זֶהָב חֲצִית , מִבֶּרֶק קִרְנֶיהָ תִּתְנוֹדֵד בְּלִחוֹת הַיַּעַר וְאֶף חֲגִי
 נִקִּי סִלַּע תִּדְרֹשׁ בְּזֹהַר צִדְקָתָהּ מִמַּעַל .

וּכְרַב מִמִּשְׁלַתִּי עָלַי אָרֶץ כֵּן רַבָּה תִּתַּפְאֲרֶת אֲשֶׁר יִקְרִי וּכְתִירוֹ ,
 כִּי אֲנִי מִשְׁחַרֵּי אֲחָב וּלְבַחֲרִי שֵׁם עוֹלָם אֶתְנֶה . — נִכְבְּדִי אָרֶץ כִּי יִכְלֶה
 זִכְרָם בְּכִלּוֹת שְׂאֲרָם , אֲמָרוֹת אֲחֻבֵּי אֵל דּוֹר אֶחָרוֹן יִקְרוּ וְכִי יָמִי מִתּוֹק
 אֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַמָּה יִמְתְּקוּ . אֲפִירִי תֵּבֵל כִּי יֹאבֵד שֵׁם מִפְּעֻלּוֹתֵיהֶם תַּחַת
 מִסִּבּוֹת עֲתוֹתֵי עוֹלָמִים , דְּבָרוֹת מִכְּבָדִי עַד אָפָם עַת יִקּוּמוּ וְעַד בְּלִתִּי
 יִסּוּדוֹת תִּתְּבֵל הַמָּה יַעֲמִדוּ , — כִּאֲנִי עוֹלָם נִמְעַ אֵל בְּלֵב נִהַרִי נִחְלִי נִזְלִים
 יַעֲמִדוּ לְעַד בֵּין זֶרְמִי מִים כְּפִירִים הַנִּרְשִׁים אֲנִיוֹת לְאֲמִים וּמְלוֹאֵן , וּמִשְׁשֶׁמֶף
 מִים עוֹיִם כִּי יִתְרַפּוּ בְּקֶשׁ נִדָּף צִי אֲדִיר בֵּל יַעֲתִקוּ . .

II תפארת ישראל

(שיר גבורים)

נִפְשִׁי תִדְרֹכִי עוֹ , עַל כְּנָף שׁוֹרֵר הַנְּשֹׂאִי ,
 בְּשִׁבְתָּ אֱלֹהִים יִשְׁבִּי , בְּסוֹד קְדָשִׁים סִלָּה .
 הַאֲזִינִי תְרוּעַת אֱלִים , רִנַּת בּוֹכְבִי בִקְרָ ,
 שִׁמְחָה קָחִי וּמְדָה , וְעַל כְּנָף רִנָּנִים שׁוֹבִי ,
 שְׁבִי לְאָרֶץ אֵין בִּסָּא וּמַעֲפָר יִהְיֶה כְּנוֹרָךְ
 עַל שֹׁבֵר בַּת־עַמִּי עַד מִשׁוֹאוֹת בֵּית אֱלֹהִים ,

איך גרע בַּחֲרֵי אֶה אוֹיֵב קָרֵן יִשְׂרָאֵל ,
 כִּי אֲדֹהִים הִסְתִּיר פָּנָיו וַיֵּשֶׂא אוֹיֵב בָּנוּ . —
 עוֹד תִּגִּיד לַפְּלִיטָה יִשְׁרוֹן וּמַעֲפָר יִהְיֶה כְּנוֹרָךְ :
 כִּי נֶאֱסַפוּ מִלֵּאכֵי עָרוֹם בְּיוֹם תְּרוֹן וְנֹעַם
 יוֹם יֵצֵא מֵאֵת ה' תִּמְחָה עַל יְרוּשָׁלַם ,
 וַיִּתְּנֻצְבוּ דַכְּאֵי רוּחַ לִפְנֵי כִסֵּא שְׁדֵי
 דְּהַפִּיל דָּפְנָיו תַּחֲנָה לְבַל יִכְלָה בְּתִנְרַת אִפּוֹ
 מִלֶּךְ וְעַם יַחַד , הָעִיר כְּלִילַת יָפִי
 אֲשֶׁר חִמַּד לְשִׁבְתָּהּ לְשִׁפְן שְׁמֹ שְׁמָה .

גַּם מַעֲלָלֵי אִישׁ חֲמֻדוֹת אִסְפָּרָה בְּאַזְנֵי עַמִּי
 כִּי קָם קְדוֹשׁ אֱלֹהִים צִיר נֶאֱמָן לְאֵל עֲלִיּוֹן ,
 יִרְמְיָה מְשֻׁדָּה עֲנִתוֹת , חוּזָה וּגְלוֹי עֵינָיִם ,
 וַיֵּט שִׁכְמוֹ לְסִבֵּל וַיִּשְׁבַּע חֲרָפָה וּמְדוּרִים ,
 בְּרוֹךְ בָּאָה נִפְשׁוֹ , בְּמִיט תִּינֶן בְּבוֹר שְׁאוֹן ,
 הִיָּה שְׁחוֹק לְדוֹכְרֵי אֹן . רָשָׁעִים הָבּוּ לְחֵייוֹ ,
 עַל כִּי אֲמַרְתָּ אֵל צְרוּפָה רוּחוֹ בּוֹ דְּבָרָה ,
 הוֹכַח תִּלְעִי לְבָב לָשׁוּב מִדְּרָכָם חֲרָעָה
 לְהַצִּיל פְּלִיטָה יִשְׁרוֹן כִּי עַמּוֹ אָהֵב סָלָה .
 אֵלֵי ! מְעֵזִי וּמְנוֹסִי ! שְׁלַח אֹזֶר וְאִימִיב צֶעֶד ,
 הוֹפֵעַ עָלַי מִמָּרוֹם וַתִּנֶּה לִּי לְשׁוֹן לַמּוֹדִים ,
 מִלֵּאָה מִמַּעַר יִנְהַלְנִי וַיִּתֵּן בִּפִּי שִׁיר חֲדָשׁ
 דְּמַעַן אֶתֵּן לְשִׁמְךָ כְּבוֹד , כִּי יִשְׁרִים מִשְׁפָּטֶיךָ
 וּמִפְּנֵי דִינְךָ צֶדֶק יַעֲמִדוּ בְּחִמְיָךְ מִנְּגִיד
 עַד כִּי יָבֹא הַיּוֹם וְרַחֲמֶיךָ שְׂאֵרִית עֲמָךְ .

גְּדֻלָּה חֲטֹאֵת יִשְׂרָאֵל בְּחוּצוֹת יְרוּשָׁלַם ,
 בְּרַחוּבוֹתֶיהָ צִוְּחָה וְנָהִי , הַמְּסֻלוֹת בְּדָם נִגְוָאָרוּ ,
 קוֹל דְּמֵי נִקְיִים עָלָה עַד הַשָּׁמַיִם ,
 צִעֲקַת דַּכְּאֵי רוּחַ בָּאָה לִפְנֵי אֱלֹהִים
 וַיִּנָּחֶם אֵל עֲלִיּוֹן כִּי הִשִּׁיב יָדוֹ מִבָּלַע
 לֵאמֹר אוֹלֵי לָשׁוּבוֹ , אוֹלֵי דְרָכָם יַעֲזוּבוּ ,

אז ירעם בשמים אל , וסער סואן ברעש ,
 תברק כדפיד לא יכבה בוער פאש אבדון ,
 כל מלא תבל לוטה בזעם וחשכה
 אור נורא על פניה ותהי לשאול תחתיה ,
 גם שאור פצתה פיה ויזחירו משברי מות
 ורפאים מתי עולם קמו חרדו ויתפלצו ,
 אמרו בלבם : בא יום הנורא , יום משפט לאלהים ,
 יום קומו לדין ישגי אדמת עפר ,
 ויהי יתן קולו וינגזו מוסדות תבל ,
 ים אמר בחפזו לנום : נלאה חלד לשאת אותי !
 אבדון אמר : בא יום קויתי , משטרי אשים בארץ !
 אבני בזהו בשחת התנזנזו לכפות פני אדמה ,
 גם הנפילים מימות עולם אסורים ביהום בוחים
 כי יהינו געלות אל אלהים , אך חוג שמים ,
 כערך אתו מלחמה ולמגר בם עולמים ,
 ויהם ברעש גדול ופיצם לארץ נשיה ,
 הם הרימו ראש השו און ויאמצו כח ,
 אמרו : נפלה תבד בלה , נפל בפא עריון ,
 כל שב לתהו , בזהו יבלע מעשי יה ,
 ויאכרו לנתק מסרותם לצאת חפשי משחת ,

ואלהים ישב למשפט , חסד ורחמים לפניו
 יראו לגשת אקיו ומנגד קדשו יעמדו ,
 קולו קול דממה : "בני בכורי ישראל !
 פשעיה עברו חק , לא אוכל שאות עונך ."
 אלה דברי קדשו עת חמה מאתו יצאה ,
 כי רא איש אל ויקצף , גם חרון אלהים חסד .

אז נגשו מלאכי שרום בחיורי אלהים חיים ,
 כמל חרבון דמעות יזילון , ויתחננו בשבר רוח :
 "חמור על עמך אלהים , הבט פני משיחה ,
 הרעשת ארץ פצמתה , צוה ותהי הרוחה ."

בן אמצות לך אל נא תפאשהו לנצח
הלא אתה מקדם אל נשא עון ופושע.
כאב בנה תיפסר אף בקצף אל תוכיחו !
ארני, רועה ישראל ! שֶׁה אוֹבֵד אֵל יְהי נִדָּח
לְפָנֶי יְיָ נִדּוּד בְּאַרְצֵי נָכָר, שׁוֹנְאֵיו יִאֲבְדוּהוּ
בְּזֶאֱב מִוְרֵף גְּדִי בְּאֵין מְצִיל וּמְרַפּוּהוּ ?
זְכוּר עֲבֹדָה אֲבֹרָהּ, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּחִירָה,
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם כִּי זֶרַעַם יְהי לְבִרְכָה,
בְּנֵיהֶם תִּיקָרִים כִּמוֹ לָךְ, שׁוֹמֵר לְרֹאשׁוֹ שְׁמוֹה,
כִּי שְׁמוֹ מִכְתָּמָם בְּלִכְתָּם אֵל אֶרֶץ חַיִּים ;
אל נא יפקד שֵׁם בְּבֵת עֵין יִקְרָה לְמוֹ !

רֵאשׁ עֲמָה יִשְׂרָאֵל עִם יִשְׁכֵּן לְבָרָד,
בְּנוֹיִם לֹא יִתְחַשֵּׁב, כְּתֻפּוֹת בְּעֵצֵי יָעַר,
לְמִי צָר בְּצָרוֹתָם ? מִי יוֹשִׁיעֵם בְּיוֹם זַעַם ?
מִי יַעֲמֹד לִימִין צִדְקָם לֵאמֹר : "רַחֲמֵתֵיכֶם."
תַּתֵּת אֲשֶׁר יְחַוְּשׁוּ לְעֹזְרֶם, תַּת מְנוּחָה לְמוֹ,
עוֹד תַּעֲמִים יִקְשְׁרוּ קֶשֶׁר, בְּכֹל פֶּה יִאֲבֹלוּהוּ,
כִּי יִדְעוּ תוֹלַעַת יַעֲקֹב, נִרְפָּה וְחִדַּל כֹּחַ,
עֲרִירֵי יְיָ בְּאַרְצֵי בְּאֵין מַחֲזִיק בְּיָד,
אֲתָה, בְּדַבּוּרִים יִסְבּוּהוּ וַיְהִי לְאֵין.
קוֹמָה אֱלֹהִים ! עֲזֹרָם וּמִגְנָם אֲתָה לְבִדְּךָ
יִחָסֵם בְּכִנְפֵי חֶסֶדְךָ, יֵשֵׁא לְמוֹ בְּרַחֲמֶיךָ ;
כִּי בֶן דִּרְכָךְ אֵל ! עַת דְּבָרֵי עֲזוֹנוֹת נִבְּרוּ,
עַת עַל מֵאוֹנֵי מִשְׁפָּט בְּגִטָּל חוֹל בְּבָרוּ
רַב חֶסֶדְךָ יְבֹאוּן – וַיַּעֲלוּ מֵהַכֵּל יָחִיד !
שֵׁא לְמוֹ אֱלֹהִים וְרִצָּה עֲמָךְ יִשְׂרָאֵל
מִחָה חַטָּאתָם מִסֶּפֶר וְתִדְרֹשׁ לְעוֹנָם וְאִיגָנוּ .

כֹּה הִתְחַנְּנוּ מִלְּאֲכֵי מָרוֹם, שֹׁפְכוּ לֵב בָּמִים
וַיִּחַלוּ בְּמִטָּר דו', פִּיהֶם כְּלִמְקוֹשׁ פִּעְרוּ
לְשׁוֹנָם אֲמָרֵי נֶעַם בְּצוּף מִפִּי אֶרֶץ יִזְרוּן :

יִסְרֵנוּ יְעֹזֵב יַעֲקֹב , חַטָּאתָם תִּכְפֹּר סֵלָה !
 אֲמַנְגָם תּוֹחֲלָתָם נִבְזָבָה תִּקְוָתָם כָּעֵר !
 אֱלֹהִים יִתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ וְסָבִיב כִּסְאוֹ דּוֹמִיָּה ;
 בֶּן דּוֹמִיָּה תִּבְלַעַת שׁוֹר יַעֲזוּף לַיֵּל .
 וּבָעֵת שֶׁקָּמַת חֲשֵׁכַת לַיְלָה קוֹר אֱלֹהִים בְּרוּחַ
 גִּתָּן עֲלִיּוֹן קוֹלוֹ וּמִלֵּאכָיו אַחֹר נִסּוּגוֹ
 אֵל מִקְבַּת בּוֹר חֶלֶד שֶׁם חוֹלְלוּ שְׁמִי שָׁמַיִם
 וַיֹּאמֶר : לֹא שְׁנִיתִי לְעוֹקֵם , אֲמַרְתִּי וַיְהִי !

* * *

חֹדֶשׁ הָאָבִיב בָּא עוֹמֶה בְּשִׁלְמָה אוֹרָה ,
 אֲזוֹר שִׁמְחָה עַל מִתְנָיו לְבוֹשׁוֹ גִּיל וְעֵדָנִים ,
 עַלִי תִּבְלַע אוֹר וְרוּע , הַפְּרָחִים יַעֲדָה עֵדִים
 אֵלָה בִּירְמֶכֶּךָ חֲרוּץ , אֵלָה בְּתַכְלִילוֹת שֶׁחַר ,
 אֵלָה בְּמִרְאָה תְּקִישָׁת , בְּנַעֲיֻמוֹת חֵן שִׁבְעָתִים .
 מַה־נֶּעֱמּוּ אִזּוֹ הַיָּמִים ! תִּתְבַּל צִהְרָה פָּנִים
 אָדָם וּבְהֵמָה יַחַד צִפּוֹר וְעוֹף בָּנָף
 יִתְעַנְּגוּ עַל הוֹד הַחַיִּים יִפְצְחוּ רִנָּה בְּלִמּוֹ ,
 בּוֹסֶה הַרְיָקָה הַשְׁמִתָּה וְעֵדָנִיהָ שְׁתּוֹ לְרוּיָה ,
 אִזּוֹ עָלוּ שִׁבְעִים שְׁבָטֵי יְהוָה גִּבְעַת יְרוּשָׁלַם
 שְׁאֵרִית פְּלִמַת יִשְׁרוֹן אֲשֶׁר לֹאֲדָנִי יִכְרְעוּ בָּרָךְ
 לְרֹאוֹת פָּנֵי אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה
 נוֹשָׁאִים מִזְמֶרֶת הָאָרֶץ מִנְחָה לְאַבִּיר יַעֲקֹב
 בְּמִנְיָא שְׁמוֹ כָּל חֲמֻדָּה פְּרִי תֵּאֵר וְתִנּוּבוֹת שְׂדֵי

נְעִימִי וּמִירוֹת יִשְׂרָאֵל עִם הַמֶּזֶן חוֹגֵג עֲדוֹ
 כְּנוֹרֶם יְהִמָּה נִפְלְאוֹת , בְּשִׁרְפִים יִרְנּוּ בְּרוּחַ ,
 רוּחַ אֲדָנִי דִבֶּר בָּם סוֹדוֹ גִּלְיָה לִירְאָיו
 רוּחָם חוּג שְׁמַיִם מְמֻרָּמִים יִבִּיעַ אִמֶּר :
 אֶסָּף הַיָּמֶן וַיְדוּתוֹן רוּחָם בְּנִחַל שׁוֹמֵף
 בְּגִי קֶרֶחַ הַיָּקָרִים לְשׁוֹן לְמוֹדִים לָמוֹ
 גִּפְתַּ צוּפִים בְּפִימּוֹ עֵרֶן דִּבֶּר שְׁפָתֵימוֹ
 יִרְאוּ לִלְבָב הָאָדָם וְסִתֵּר מִשְׁכִּיזֵי יִבִּירוּ

אור עולם יעמרינו וזהר בחשך קמו
המה רנו לאלהים עלי הציון בכבוד.

שבמי ישראל עזו נשאו לב אל שמים,
כי קרב לבכם הלכו אמרות המושלים למשרים
והנה הר בת ציון נשקפה באור יפעת השחר,
ראו עיניהם מרחוק גם מקדשי אל חזו
ותמרות ענן תקטרת יתאפכו תחת הרקע
כחשן אלוני בשן לאדני גריח גיחוח.
פתאם ראו כל העם בראש תרוה נשגבה
יונה חמדת עינים תהנה נהי ויללה
תה ראשה בכנפיה, חומה בדבריה האלה:
"אוי לי כי ארחיק נדוד אצדה עד קצו ארץ!"
נעו העם משמוע נבחרו גם נחפזו
ידעו כי עם אלהים ליונה עננה נמשלה
מפיקה חן ורצון באהבים ביה דבקה
עתה חרדו מאד מקול מתנבא נוראות
ומאד נפשם יודעת כי חרה אף אלהים
כי צרה קרובה לבוא וימיה לא ימשכו.

באשר פחדו היה! עוד בזאת השנה
בחורש העשירי חיל הפעלים ממרחק באו
בנחל שומם התנעשו סביב עיר אלהים חנו,
סוללה עליה שפכו והעיר במצור באה.
הה עיר אלהים! משפנות אביר יעקב!
איה יחללו זרים תפארתה להניף יד יעזו
ותאמר ציון: אוי לי אלהים הסתיר פנימו
מעון היה לי בחסדו עתה חלף חוג שמים
כי רבו עונותי מאד פשעי למאד גברו
עד בן יעז אנש, אויבי ידבר גבורה
ובאולתו יאמר בקבו: חילי ועצם ידי
יתנו המהללה בידי עיר תפארת הארץ.

או נאספו אנשי החיר הפארת גאון ירושלם
 בנמרים לא ידעו פחד בארי בסכו רובין ,
 ועמשה גבור החיר , תארו במלאך מפער
 הוא מבני המלאך אמן עלי עדנים
 ולקבו עז בקרבו כרב שכול ביער ,
 בא משער הסוסים שם נשא ראש אנשי החיר
 ויפקדם ויערכם לבערכות לצאת לקראת האויב
 ויפגע באשת חיקו נעמה אילת אהבים ,
 אחריה תלך אמתה , בין שדיה בן שעשועים
 בה ויחיר לנעמה משוב אביו גבור החיר
 יפיו בעפעפי שחר בננה במחר שמים ,
 אביו קרא לו חנניה ובני ציון בשם-עזיהו
 כי עמשה מעז ירושלם מגן לקראת האויב .
 בראותו ילד הנעים ויחזה בו ויעלו לבבו
 או יעלת החן ברמעות על לחיה דברת :
 "אוי לי , בעל נעורי ! עוד ימיתה אמן לכה .
 איך ביענים במרדר על בן זה לא חמדת
 אשר בין שדים ילין ועורנו עלג לשון ?
 חמול על אשת חיקה , בנפשה נפשה קשורה ,
 איכה תשפל כמה ובדר תשוב דומה
 ארכנה שבורה מאישה שוממה בירפתי בית ?
 כי לא תמלט מחרב פשדים , בן קור קורא בקרבי
 ודבר מה תלב ונבא יצא לאור עולם .
 ביום הרג רב , הנה , תפל לפני בני נכר .
 מה טוב לי רדת בור ראות שחת וגיא צלמות
 ואל ארצה במות דודי ואין מנחם לי !
 או כי ארצה שמים שחר עומה אורה
 שמש מאור החיים במלאך בשבת ממשה
 המה ירבו יגוני או בשכנה דומה
 כי אקנא יורדי בור רפאים יושבי חשך
 התולכים בגיא צלמות - כי אתה עמם .
 עת אחזה נאות אדמה לבשה גיל וחדר

לְיוֹשְׁבֵיהָ תִשָּׁק עֲדָנִים מִבּוֹם רוֹיָה סָלָה ,
 אִזְיָהּ לְבָבִי וְכֹאֲבִי גַעֲפֹר בְּקֶרְבִּי
 כִּי אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבָדִי עַל כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה
 רְחוֹק מִמַּשִּׁיב נִפְשִׁי וּמִכָּבֶד שְׂמִיחָה וְנִחַת ,
 כִּי אֲלֵלִי לִי ! גַּם אָבִי עִם רַפָּאִים יְנוּחַ
 וְאִמִּי הוֹרָתִי , הָהָ , לְשֹׂאוֹל בִּיגוּנָה יִרְדָּה ,
 אֶתָּה אָבִי וְאִמִּי , אֶתָּה עוֹד נִחְמָתִי !
 אֲנָא אֵל תּוֹסִיף לְכֶת לְקָרֵב סוֹאֵן בְּרַעַשׁ
 יְתוֹם אֵל יְהִי הַיָּדָר אֲשֶׁתֶּיךָ אֵל תְּהִי אֶלְמָנָה !

וַיַּעַן אִישׁ תַּחֲוִיל וּמִפְּנֵיהָ מָחָה דְּמָעָה ,
 וְאֵת גַּם לְבִי תִכְאִיב תִּפְתִּי חַיִּי רוּחִי ,
 אֹדֶם אֵיךְ אֲשֹׁא פְנֵי אֵל בְּנֵי צִיּוֹן הַיִּקְרִים
 אֲשֶׁר לָבָם לֵב אֲרִיָּה בְּשׂוֹר שׂוֹמֵם בְּמִלְחָמָה ,
 אֵיךְ אֲשֹׁא פְנֵי אֱלֹהֵי בְנוֹת יְרוּשָׁלַם
 אִם בְּאִישׁ עֶצֶל אֲשֻׁבָה בְּנֶרְפִים רַפִּי כֵחַ ?
 גַּם לְבִי יָבוֹז לִי אִם אֲמַמֵּן יָדִי בְּצִלְחַת
 עֵת בְּחִירֵי עַמִּי בְּנִמְדִים בָּאָה יִלְחֲמוּ
 לְהַצִּיר מִקְדָּשִׁי אֵל יַעֲקֹב חֲבֵל נִחְלָתוֹ
 מִיָּד בְּנֵי נֶכֶד לֹא יֵדְעוּ אֲרֻחִים חַיִּים ,
 אִם קוֹל פְּתָדִים בָּאֲזֵנֵי יִשְׂרָאֵל מְלֶה כָּל הַיּוֹם
 וְלִבִּי בְּקֶרְבִּי יִמָּס כָּל עֲצָמוֹתַי תִּתְרַדְּנָה :
 כִּי יָבֹא הַיּוֹם וְתִפֹּל צִיּוֹן כְּרִילַת יָפִי
 וְעַמִּי תִקֵּץ וּבִכָּה יַעֲזֹבוּ חֲבֵל נִחְלָתָם
 לְנֶדֶד אֶרֶץ נִבְרִיָּה לְגוֹר עַל אֲדָמַת נֶכֶד ;
 אִם תִּתְּאֵבֵל נִפְשִׁי מֵאֵד עַל עַמִּי וְעַל נִחְלָתִי
 כִּי יִסְגִּירוּם שׂוֹר מִשְׁדֵּי בִידֵי אוֹיְבֵי חֲנָם
 שָׁבַע יִבְכֶּה לְבִי עֲדִיךָ , תִּמְכֹּת לְבָבִי !
 בְּזִכְרִי כִּי יָבֹא אֲבוֹר יִנְהַגְךָ עַמּוֹ בְּשִׁבִּי
 וְיִדְדֶיךָ יִסְתַּחֲנוּ קִמַּח אוֹ יֶאֱרָגוּ בֵּית אֲדוֹנֶיךָ ;
 אוֹ עִם שׂוֹאֲבֵי מָיִם עַד גִּזְרֵי פֶתַח תִּרְדֵּי
 כִּי יִלְעוּדֶיךָ לִבִּי דָמָה , וְזוֹרַע אוֹיֵב קִשְׁתָּה !

עוד יאמרו בְּאוֹנֶנָּה אוֹ בְּחֹרֶיךָ בְּנַחַר דְּמָעָה :
 אִשֶּׁת עֲמֹשָׁא זֹאת גָּבוֹר הַחֵיל בְּמִלְחָמָה ,
 עַתָּה בְּשָׂדִים צָרוּ עַל צִיּוֹן לְהָרִם חֵיל וְחֹמָה .
 בְּדָבָרִים הָאֵלֶּה תִּשְׁמָעִי וְשָׁבַע יִגְדֹּל בְּאַבְרָם ,
 כִּי דוֹדְךָ הִקָּדַ וְאֵינָנו אֲשֶׁר עֲצֹר לְהַצִּיחָךָ כֹּחַ ,
 אֲךָ טוֹב לִי רִדְתָּ שְׁחַת וְחָטָאט עָלַי בְּאֵר פִּיהָ ,
 מִשְׁמוֹעַ יִלְלַת תַּמָּתִי עַתָּה צָרִים יוֹלִיכוֹתָ יָשָׁבִי .

הוא כֵּלָה לְדַבֵּר וַיִּשָּׁט יָדָיו כְּחִבּוּק הַיָּלָד ,
 וַיִּלֵּט הַיָּלָד פָּנָיו בֵּין שְׁדֵי מִינְקָתוֹ לְבוֹשָׁה עֲדָנִים ,
 וַיִּתֵּן בְּבִכְיָ קוֹלוֹ מֵאֲבִיו אֲחָבּוֹ חֶרֶד ,
 כּוֹבְעוֹ עַד רֹאשׁוֹ לוֹ גּוֹרָא , שְׁרִיּוֹן קִשְׁקָשִׁים הִפְחִידוּ .
 כַּחֲזוֹת בְּיָדָהּ שְׁעִשְׁוֹעִים עָלוּ גָבוֹר הַחֵיל ,
 וַיִּקַּח מִקְּנוֹצוֹת רֹאשׁוֹ הַכֶּבֶעַ מִצָּפָה זָהָב ,
 וַיְנַצֵּץ מֵאוֹר הַשֶּׁשֶׁשׁ וַיִּנְיַחְהוּ לְאַרְצָא ,
 וַיַּחֲזֵק עַד זְרוֹעוֹ לָקַח וַיִּשְׁקָתוּ מִמֶּשִׁיקוֹת פִּיהוּ ;
 וַיִּשָּׂא לֵב אֶל שָׁמַיִם וַיִּתְפַּלֵּל בְּדָבָרִים הָאֵלֶּה :
 "מִיֶּשֶׁר בְּגִבּוֹרְתוֹ עוֹלָם אֵל אֱלֹהִים חַיִּים :
 הָאֵר פָּנָיָהּ לְנַעַר אֲזַרְהוּ כֹחַ וְחֵיל ,
 בְּאַבְרָם אֲמִין לְכָבוֹ אֵל יִשְׁיַנְהוּ פֶּחֶד ,
 יִחַלְלוּ בְּשַׁעְרִים מְעֻשָׂיו מֵעַד אָבִיו יִגְדֹּל בְּבוֹדוֹ ,
 נָקָם וְיָשִׁיב לְצָרוֹ יִמְצָא שְׁלָל עֲמֻרַת תַּפְאֶרֶת ,
 תִּגְדֹּל יוֹלְדָתוֹ בְּגִבּוֹרְתוֹ בְּשַׁעַר בֵּת רַבִּים" .

בְּאֲשֶׁר כֵּלָה לְדַבֵּר וַיִּשָּׂם בֵּין זְרוֹעוֹתֶיהָ הַיָּלָד .
 שְׂחוֹק נָעוֹת שִׁפְתֶּיהָ וְדָמָעָה בֵּת עֵינֶיהָ נִמְלָאָה .
 אוֹ פָּחַח אֶת פִּיהוּ וּבִקְרָבּוֹ הוֹמָה עֲצָבָת ,
 יָדוֹ תַּחְלִיק אֶת לְחִיהָ , וַיִּדְבֵּר עַד לְפֶה וַיֹּאמֶר :
 "אֵל נָא תַעֲצִבִי יָקָרָה ! אֵל תִּשְׁתִּירִי בְּלִבָּךְ אֲךָ יְגוֹן ;
 אִם אֲדָנִי רֹא צָוָה אֲנֹשׁ לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת .
 אִם גָּזַר אֲמִר אֱלֹהִים , אֵין מִפְּלִט וּתְשׁוּעָה סָלָה .
 רֵשׁ וְעֵשִׂיר יַחַד נִקְרָה גַם שׁוֹעַ וּמִקָּדָה" .

יִפְתְּבוּ בַסֵּפֶר עוֹלָמִים , מִשְׁפָּטָם נִחְרָץ בַּמָּרוֹם ,
 לְכִי אֲחוֹתִי , בּוֹאִי בַחֲדָרְךָ וּמִצְאִי שָׁמָּה מְנוּחַ
 אֶל קָדֹה , תַּמְתִּי , אֶל לֹךְ דְּאֵנִת מִלְחָמָה ,
 דָּם לֵה' וְהוּא יַעֲשֶׂה בַמִּלְחָמָה בְּיוֹם זֶעַם
 אֲמִין יִדְּנוּ הַנְּמוּיָה אֱלֹהִים בְּחַפְצוֹ יִמְנוּ .
 רָגַע בְּבִלּוֹתוֹ לְדַבֵּר נָתַן הַכֹּבֵעַ עַד רֹאשׁוֹ
 וַתִּפֶּן לְלֶכֶת הִיבִלָּה וַתִּסָּב לְרִגְעִים פָּנִיהָ
 וַתִּבֹּט אַחֲרָיו לְרֹאוֹתוֹ וּדְמָעוֹת שָׁרִישׁ הוֹרִידָהּ .

לִשְׂוֹא תִבְכִּי עֲדִינָה ! דְּמָעוֹתֶיךָ לִשְׂוֹא תוֹרִידִי
 הוּא בְּסֻלַּע לֹא יָגוּר , בְּאֵלּוֹן נִמְעַ אֱלֹהִים ,
 לִשְׂוֹא יִרְעֵשׁ הַסֵּעֵר יִתְמַרְמַר עָרְיוֹ לְהַפִּילָהּ ,
 לִשְׂוֹא יִסְעֶרוּ סוּפּוֹת רוּחוֹת מִלְּאֲבִי אֱלֹהִים ,
 אֶךְ רֹאשׁוֹ יִפּוֹף מִפְּנֵי קֶצֶפֶם מָרוֹם יִשָּׂא יִדְּיָהּ
 אוֹקֶם חֹזֶק וְאַמִּיץ לֹא יִשָּׁח מִתְרוֹן סֶעֱרָה ,
 כִּי נְמִישׁוֹתָיו מָרוֹם יִגִּיעוּ עֲבִים לְרֹאשׁוֹ גִּזֹּר
 וְשִׁרְשָׁיו מִמָּה יִסָּבּוּ , שִׁעָרֵי צִדְמוֹת יִגִּיעוּ ,
 כֹּה עֹמֵד אִישׁ תְּחִיל עַת צָרָה תִשְׁעֶרְהוּ ,
 מָרַת נִפְשׁוֹ וַיִּלָּכֶת אִשְׁתּוֹ תִּקְאִיבוּ לָבוֹ יָחִיד .
 וּרְצוֹנוֹ לֹא נָע מִמְקוֹמוֹ , גִּזֹּר אָמַר וַיִּקֶּם .
 חֵישׁ הָרִים פָּעַמּוֹ לָבֹא בְּסוֹד אֲנָשֵׁי תְּחִיל
 לְלֶכֶת עִמָּם בֵּית אֱלֹהִים לְשִׁפְךָ לְבָבְכֶם בְּמִים
 כִּי יִתֵּן צוּרֵיהֶם בְּיָדָם וְלִשְׁמֹר תִּבְלֵן נִחְלָתוֹ
 לְמַעַן יִגְדֵּל שְׁמוֹ בָּאָרֶץ וְשׁוֹנְאָיו יִרְאוּ וַיִּבּוֹשׁוּ .

מאיר הלוי לעטעריס .

כָּל יוֹרֵשׁ צָבָא , כָּל אֲבִירִים
בְּסִבּוּתָיו גָּדְעוּ
אֵךְ עִם מִצְעָר הַנְּשֹׂאִים
בְּדָגֵל לֹא פָשְׁעוּ .

הַשְּׁלָכְנוּ בְּמִצּוֹת יָמִים
אֲמָנָם עוֹד לֹא נֹאשְׁנוּ
אֲזַנְנוּ עִז וְכִמּוֹ רְמִים
חֲנִם הָיָה נֹסְסֵנוּ .

רַבִּים רוּמִים בְּנֶם הָיָה
אֵךְ הַיּוֹד הָאֵשׁ הַשְּׁלָכְנוּ .
רַבִּים עָלְיוֹ דָּמָם יָיָה
עֵת בְּדוֹנָה נִתְּבוּ ,

מִיּוֹם הַסְּחָכְנוּ בַּשְּׂבִיחַ
מִכָּל טוֹבָה שְׁלָלְנוּ
כָּד הוֹן וּרְכוּשׁ לָבוֹ הָיָה
כִּק תוֹרֵת אֵל הַצִּלָּנוּ ,

עַל כֵּן בְּפֶאֶר אוֹתָהּ נָרִים
כִּי הָיָה מוֹרָשָׁה לָנוּ
רֵאוּת גְּבִישׁ לִפְּכָרִים
בְּתַמּוּרְתָּהּ יִקְמָנוּ .

עֲתָה צַר נַח , אֵךְ אִם מִשְׁתִּי
יָשׁוּב יִדְרֹךְ עָלֵינוּ ,
רֵאָה יִרְאָה עַל תְּרַפָּתוֹ
כִּי לֹא נָשׁוּשׁ דִּגְדָּנוּ .

יִשְׁמַח

III הגבהה.

זֹאת תַּתּוֹרָה , זֶה תִּדְבֵּר
אֵךְ חֵי מֵאֵז צִנּוֹנוּ ,
אוֹתָהּ נִשְׁמַר , בָּהּ נִתְּנָבֵר
כָּד עוֹד יֵשׁ רוּחַ בָּנוּ ,

הָרִם אוֹתוֹ , עִם יִשְׂרָאֵל ,
כִּי הוּא כָּל תַּפְאֲרָתָהּ .
כָּד הוֹן יִקָּר אֵךְ הַשּׁוֹאֵל
פְּזֻרָתָהּ עַל לִקְחָהּ ,

כָּד עֲנֵנִי , כָּל תַּמְדַּת אָדָם
לִנְצֹר אוֹתָהּ הַשְּׁפֵת ,
חֲפֵשׁ , כְּבוֹד , שְׁקוּה וְדָם
טוֹב לֵב בְּפִרְהָ נִתְּתִי —

זֶה לָנוּ נֶם , אוֹתוֹ נָרִים ,
עָלְיוֹ גִלְחָם גִּלְחָמָנוּ ,
כּוֹ נִשְׁחָמִים וּמִדְּקָרִים
כְּכַעֲט לִנְעֵ תַמְנוּ .

אוֹתוֹ מִלְכָּנוּ זֶה כְּפָה
נִתְּתִי לִיִּמְנֵנוּ ,
מִפְּלֶט אֲבֵר בְּמִלְחָמָה
אֵךְ פֹּה נִשְׁאָר דִּגְלָנוּ .

נִצְרָנוּ נֶם כְּמִמְמוֹנִים
עַתָּה רִגְלֵנוּ נִטְיוּ ,
אֲלֹיו פָּנוּ כָּל רַעֲיוֹנִים ,
כִּי כּוֹ מֵאֵז חֲסִיו .

17 נפר בסאך *

(העתקה משירי טהאמאס מאאד)

נפר בסאך, בתי ישראל,
נפלו כל מבצריך,
גם בית קדשך, משכן האל,
שלחו באש צריך;
היה, אין עוד בך נביא ומלך,
גלה כבוד ממך וילך.

אנשי חילך הגבורים
באשפות השרכו,
ומעט מהם הנשארים
לפני אויב הלכו;
אך במדבר כימי מצרים
אין עוד לחם מן השמים.

מנע מן אל חמלתו,
ציון וירושלם!
שגא מאס את נחלתו
על אהבתו בפלים;
וביום אפו השקה סף רעל
כי ביה מקמר הגש לבשל.

קרא מועד על עם קדשו
עליו זרים נברו;
נפתח גפשו, גם בא שמשו,
בוכבי אורו קדרו;
כי פי צורו מדה בית מרי,
עמו אף גם הוא הלך קרי.

(*) הסיר כוס כלו מכוון למעמד העברים צמון
חרצן ירושלים

"לכם, גוים, שבטתי ועמי!
עשיתי חג וזבח;
עם כי מאז נקרא בשמי
היום לכם לטבח;
אכלו יעקב, שכרו דמתו,
היום לא עוד עמי הנהו.

"מהרו ועלו עד שרותי
ונמישותי הסירו,
ערו, ערו פרחמותי
היום שחת מהרו;
ערו ערו עד היסוד כמו,
ערו, כי לאדני אינמו!"

אך אל תבכי עוד, בתי ציון
ידם קול ועקת שבר;
כי יש תקוה, גיא חיון,
לא אבד לך כל-שבר
עוד שמש חן תזרח עליך,
הקשיבי, זה בא קול צופך. —
אל קוא

7 הנביא.

(העתקה משירי לערמאנמאון)

מאז עליון נורא שפט הארץ
שפך עלי רוחו, נביא שבני;
לב למודים ולשון-אש הוא תנני
לבבות ביה וליסר כל פהץ פהץ;

מאז גם אצל כל פנה, פר עבר
עיני ראו אף שד זפה ואון,

"הַגְדִּיל לְשׁוֹן כִּי לוֹ אֵל מְשֻׁמִּים
 "נָלָה סוּדוֹ בְּאֶשֶׁר אִישׁ אֶל רַעְהוּ ;
 "שִׁמַּע אֶמְרֵי אֵל וּגְרוּ עֵינַיִם ,
 "חֹהֶה כְּרָאשׁ אַחֲרֵית יָמִים הָיוּ .

"לְמַדּוּ מוֹסֵר עָלָיו כִּי תִתְּבוּנָנוּ :
 "מָה דָל הוּא , מָה רְצוּה , מָכָה , נִגְנָעוּ ;
 "הוֹלֶךְ עָרוֹם , יָחַף , רָאשׁוֹ פָּרוּעַ !
 "יָמִי נִתְעַב , וְיָמִי נִמְאָס מִמֶּנּוּ ?"
 אֵל קוֹאוּ .

VI אֶל הַיֵּשֶׁן

(הערתה משיירי האמאקו)

הוֹכֵךְ חֲלִיל , לֹא רְחוֹק הַבֶּכֶר ,
 אֶךְ חֶשֶׁךְ עוֹד פָּרוּשׁ עַל הַשָּׁמַיִם ;
 גַּם עַל הָאָרֶץ פֹּה , גַּם עַל הַפִּימָה
 צִלְלֵי שְׂוֹא עוֹד הוֹלְכִים , וְתַמוֹנוֹת שֶׁקֶר .

קוֹם נָא אָחִי , קוֹם הַיֵּשֶׁן בְּאֶפֶל ,
 קוֹם , בְּתַפְלָה קִדְּשׁ עֲתוּתִי שָׁתֵר ,
 עֵת שִׁרְפֵי אֵל , עוֹמֵי אוֹרֶה וְזוֹהֵר ,
 צוֹפִים מֵעַד עַד כָּל-שׁוֹכְנֵי בְּשֶׁפֶר .

קוֹם נָא , אָחִי , קוֹם הַיֵּשֶׁן בְּאֶפֶל ,
 קוֹם נָא הַקִּיץ , הַפִּיץ חַיּוֹנוֹת לֵוִי ,
 וּפְנֵי הָאֵל חֲלָה ! הוּא נוֹתֵן חֵיל ,
 וְלִנְבָאֵי רֵב הוּא מַגְדֵּל עוֹז וְעֶפֶל .

קוֹם נָא , אָחִי , קוֹם תִּתְּפַלֵּל בְּעֶדֶה ,
 וּבְעֵד כָּל הַיּוֹדְעִים נִגְעֵי רִחְמוֹ ,
 וּבְעֵד כָּל-הַעֲבָדִים כִּי אֶהְיֶה לָמוֹ
 שֶׁעֲשׂוּעֵי שְׂוֹא , וּבְעֵד יְתוֹם , חֲלֹכָה .

חֹתֶם הַפֶּשַׁע עַד מִצַּחַת כָּל גֶּבֶר ,
 וּבִתְוֶה כָּר אִישׁ לֵב חֲלָמִישׁ וְאָבֵן .

לְקֹרֵא לָעַם דְּבָרֵי אֵל חֵי חֲשֻׁכְתִּי ,
 לְדָרֵשׁ אֶהְבָּה , לְדָרֵשׁ מִשְׁפָּט וְצֶדֶק ;
 וּבִשְׁנֵעוֹנֶם אֲנִישִׁי בֵּיתִי אֶהְבֹּתִי
 הַבּוֹנֵי בְּאֶבְנִים בְּשׂוֹמֵט וְחֶדֶק .

הֵה ! עַל רֹאשִׁי כִּי מָה אִזּוֹ אֶפֶר שְׁמִתִּי ,
 בְּרַחֲמֵי דֵל מִסָּבִין מִהֶמֶת קֶרֶת ,
 וּמִכּוֹן שִׁבְתִּי פֹה בַּמִּדְבָּר בּוֹנֵנָתִי ,
 פֹּה מִאֲכָלִי-מִתַּת אֵל בַּל נַעֲדָרֶת .

פֹּה גַם חֵית שׂוֹדָה אֶתִּי הַשְּׁלִימָה ,
 כָּל אוֹכְלֵי דָם אֵל מִשְׁמַעְתִּי יָסוּרוּ ;
 אֶף בְּלִילוֹת לֹאֵל שִׁיר כִּי אֶרְיִמָה
 הַכֹּכְבִּים עָלֵי נִגְהָם וַיִּבְּירוּ .

אֶךְ אִם בְּעִיר אֵלֶךְ , אֶעֱבֹר בְּשַׁעַר ,
 אִזּוֹ כָּל רוֹאֵי שָׁם מַעֲרִי יִרְחָקוּ ,
 יָנוֹס כָּל אִישׁ שִׁיבָה , בַּחֲזוֹר וְנָעַר ,
 אֶף בְּשַׁחֲזוֹק מֵרַע עָלֵי יַחֲדוֹ יִשְׁחָקוּ ;

אֲדִירֵיהֶם לְצַעֲרֵיהֶם יֹאמְרוּ :
 "בָּנִים ! זֶה הַמְּשֻׁנָּע , זֶה אִישׁ תְּרוֹחַת !
 "יְחִישׁ סוּדוֹ מִדְּרָכּוֹ אֶף הַשְּׁמֵרוֹ
 "פֶּן לְקִרְאָתְכֶם נִשְׁמַת אִפּוֹ תַפּוּחַ .

"כִּי נִשְׁמַתוֹ תָּמִית , הִיא נִשְׁמַת-מָוֶת .
 "הוּא-מָה גִבָּה לְבוֹ ! עֵינָיו מָה רָמוּ !
 "עֲמָנוּ רֹא יֵלֵךְ יַחֲדוֹ לְשִׁבְתִּי ,
 "כָּר יוֹם רַק רַע חֲרָשׁ , פָּנָיו נִזְעַמוּ ;

קום נא , אחי , הנה היום זורח ,
מתרדמת עצלות העיר רוחה ,
ובגר קדוש יורח יאיר לכה ,
ויהי כאש תבער עד המזבח .

אל קואז .

VII יום הדין .

יום דרון אימה וועם
יום ענן ואש ודעם ,
יום איום היום הבא ,
יום מסרי תבל ירעשו ,
יום יגעשו יתגעשו
סלעי-עד ותהום רבה .

ומתי חלד מה-ירעשו ,
מה-ירחו ומה-יפחדו !
חיל יאחו ישבי אים ,
עת ירד האר מפעל
אף ישפט פר-אנשי מער
המתים עם החיים .

אז שופר בי יתקע ,
אז הארץ תבקע ;
שוכני בור , מתי עולם
מקברם אז יגערו ,
אז יעורו וימהרו ,
אל גיא-בן-הנחם כלם .

שם עומד הדר וכח ,
אל ישוב על פס גבוה
וסביבו צבאות חילו ;
ספר דין אז יפתח ,
רב-יגון זה יאנח ,
זה-תרכבה שמחת גילו .

ולזרים ולרשעי ארץ ,
אין פדיון מלשד וקרץ ,
אין מפלט מחץ נקם ;
אין פר-ישע אין פר-יעור ,
סובל על גם נושא גזר
אז יחדו יקחו חלקם .

אויה לי , אלי , נדמיתי !
משערות ראשי הרביתי
פשע רשע ונבלה .
איך אעמד לפני זעמה ?
איך אביד יום עברתה ?
איך אגור אש אכלה ?

אך היום אליך שבת ,
פי נחמתי גם עובתי
את דרכי ובעללי ,
גם אתה חנון חנני ,
ובחמא אל תוכיחני ,
וביום דין רחם עלי .

אל קואז .

ערך: מלין

לחלק שני

4

ניסן. - בחאר :

אַבְרָהָם, אַבְרָהָה, שְׂמוּאֵל נִיגְ אַבְיִנְי
אֲנִלְוִיגְ אֲדִי .

אַבְיָוִן, שִׁטָּת, מִיסְכִּין, פֶּאקִיר.

אֲבִינָדָב, אֲבִינָדָב, יְשִׁי נִיגְ אֹגְלוֹנִיגְ אֲדִי .

אֲבִיר, קוֹתְלִי, גּוֹצְלִי.

אַבִּיר, שִׁת, קוֹהֲלִי, גּוֹצְלֵי עֲאֲדִיל.

אֲבִירָם, אֲבִירָם, אָדָם אֲדִי .

אָבִישִׁי, אָבִישִׁי, דוד נִיג קִיזְקֶרְשִׁינִיג
אונגלונִיג אדי .

אָבִיתֶר, אָבִיתֶר, אחימלך הכהן גיג
אונגלונג אדי.

אָבד, (קר פולונמייר) הָתָאָבֶד, בורוליס
 חוואיא ציקדי (טומין איצון).

אָבֶר, יאָבֶל, יאסלי אולדו, מֶחֶזֶן אולדו. —
הָאָבֶל, יאסלי אישרי. — הָאָבֶל, יאסלי
אולדי, יאס דושרי.

אֲבֵל, עֲשֵׂת, יֵאָסֵף.

אֶבֶל מְחֹלָה. אֶבֶל מְחֹלָה, יִיר אֲדִי.

אֲבֵל, פני אֲבֵלִי, ו', יאִם, מאִתָּם.

אַבְל, סחית, הלבטשא אנגא .

אָב, סמ' אָבי, כּנ' אָבִי, אָבִיהַ, אָבִיקֶם
ר' אָבוֹת, ס' אָבוֹת, אָבוֹתֵי; – צבא,
פּוֹד; בְּשׂוּעִי, וויר. – ווישימיני לָאָב
לְפָרְעָה, בני פּרעה גא וויר קורו, וויר
אושרי . (בראשית מ"ח ט')

אָבֶר, עת' יאָבֶר, יאָבֶר, גַּאִיב אולדו,
אזאשדי: שֶׁה אָבֶר, אזאשמיש קיי: -
אָבֶר, גַּאִיב אימדי, מאס אימדי, -
האכיר גַּאִיב אימדי.

אַבדון, ו', גאייבליק, גאייבליק יירי ,
גור. גיהנם .

אָבֶה, יאָבֶה, איסמדי, ראוי אולדו, קאיל אולדו.

אָבוי, פֿחטסיזליק, ואיי:

אָבוס, ו', בנ' אָבוסד, אביר, אראן,
אומלוק.

אָבִיחִים, סלֶט רבִי בולוֹנייר, יחיד
אָבִיחִים אולמאלי, ז' קאבון.

אָבִיאל, אָבִיאל, שׂאול נִיג קרמ בבאסיניג
אדרי

**אָבִיב, ז', באש קוסמיש בוגראיי ; חדש
האָבִיב באש קוסמיש בוגראיי עאיי, יעני**

אַד, וי, דומאן, בוכאר.

אדות, עין אודות.

אַדב, (קל רן בולונמיר) האַדיב, סיולאוי
יאכוד סיולאמדי, לאַדיב = להאדיב.

אַדון, אַדני, אַדנים, באַדני, לאַדני,
נאדני, וי, בַּב. - רב אַדנים (אפסרי,
יחיד מראמינדא קוללאניכיר) אַדנים קשה,
קאמי בַּב, זאליס בַּב. אַדני האַרץ,
ייריג בַּב, או ייריג סהאבי. אַדניק, סניג
בַּב. אַדני, אניג בַּב. אַדני האַדנים.
בגלר בַּב.

אַדני, רבבי, אללה.

אַדיר, שית, רַבְתְּלִי, קאדיר, קותלי,
בַּב, ביוב, אַסלי.

אַדס, אל אולרי, קירמיוי אולרו, קירמיו
רנבלי אולרי. - האַדים, קירמיוי אולרי.
קיאדרי, אַלְלָאנדי.

אַדס, וי, אַדס, אינסאן, איכר יראמילמיש
אינסאניג אדי. אַדס האַשון.

אַדס, אַדְמָה, אַדְמִים, שית, אל, קיוול,
קירמיוי.

אַדס, יצחק ניג אַוֵּלו עשו ניג אַפִּינאי
אדי; - עשו ניג זורעייתנידן ביר מיללתיג
וא או מיללתיג טופראַניג אדי.

*אַדס, וי, אלליק, אל רנב, קירמיויליק.

אַדְמָה, ס' אַדְמָת, ר' אַדְמֹת, ייר, טופראק,
אַדְמָה, אַדְמָה, סדום ועמורה גא קונשו
וא אנלר גיבי גונאחפר ביר שהדיג אדי.

אַדְמֹנִי, וא אַדְמִנִי, שית, קירמיוי, קירמיו
סאצלי, סארי סאצרי.

אַדְר, (קל קוללאנילמיר) - גאָדְר, תורמחלי
אולרו, קותלי אולרי. (גאָדְרי = גאָדְר).

אַדְרָת, אַדְרָת, כני אַדְרָתִי, נ' , אוסט
רובאסי, ליבאס, מאנמייא; - אַדְרָת,
שית לנקבה סילי, תורמחלי, משהוה

אַבֵּן, אַבֵּן, בני אַבֵּנו, רב אַבֵּנים, ס'
אַבֵּני, מאש, ראש; קיימחלי ראש. אַבֵּן
חן, קיימחלי ראש.

אַבֵּן עֵזֶר, ביר ייר אדי.

אַבֵּנים (סלט ר' ש' בולונייר, יחיד אַבֵּן
אולמאלי), קַסְטָבָה (טוויאח). אוסטא
טוויאחי. - אנאליקלר אולד דונרמטוקרא
קוללאנדיקלרי סַבְמָלָה, קוזאק. -

אַבְנֵר, אַבְנֵר, שאוג ניג עספר באשיניג
אדי.

אַבס, פִּסְלִדִי, בסלדי (חיוואני).

אַבְעָפְעוֹת, (סלט רב' בולונייר), נ'
שִׁישִׁיב, ציבאן, קבארציק.

אַבֵּק, ס' אַבֵּק, בני אַבֵּקס, וי, טוו;

אַבְרָה, נ', קנאד, קנאט.

אַבְרָהָם, אַבְרָהָם, ישראל מיללתיניג
בבאסיניג אדי, אַבְרָהָם אַבֵּנו.

אַבְרָהָ (= הַבְּרָה) דיו אזורינא צוֹפְמִלִי;
דיו אזורינא צוֹפְמִלִי (יוסף פֶּרַעַה גא
דושיני יוראדיגנאד מלאל אניג אַוֵּלִנְדָא
צוֹפ צאנידיניג טוו, סדראח).

אַבְשָׁלוֹם, אַבְשָׁלוֹם, קוד ניג אַוֵּלִנְדָא
אדי.

אַבְנֵי, אַבְנֵי, עמלק פארשאהלריניג אדי.
אַבְנֵה, ר' אַבְנֵה, נ'. באג; אַבְנֵה מוֹסָה,
צומאצא באַלְרִי.

אַבְנֵה, ס' אַבְנֵה, ביר ביציב גומיש
סיכָּה, מוֹנָטָה.

אַבֵּם, ר' אַבֵּם, אַבֵּם, מיינאק, (אקינדי
סוויג מַרְסִי).

אַבְמֹן, וי, קאמיש.

אַבְר, יאגרי, דושינדי. מוֹפְלָאדי.

אַבְרָהָ, וי, יוֹמְרוֹק.

אָן, יראמו אדם לר.
 אָן, זי, קוות, טקאט. ראשית און, קוותיג
 אילכי, טונגזי. ראשית אונים, טונגזעלר.
 אָן, און ווא אָן, מסרדא ביר משהור שחרג
 אדי, אורומגא גליאפוליס.
 אָמיר, אופר ווא אָפיר, אופיר, אלמיני מעמור
 ביר טופראנג אדי.
 אָפן, סי אָפן, ר' אופנים, זי, טפר,
 טגריצי.
 אָפּר, כי אופר, ר' אופרות, חונא
 אמבאר, בוגראיי אמבארי.
 אור, עאירין אולדי, עאירינליק וירדי. —
 האיר, עאירין אישרי, עאירינליק וירדי.
 אור, זי, עאירינליק, יאריק.
 אורח, גי, עאירינליק. — ר' אורות. —
 שיליפ, אוטלוק, סבוואת (ורוואת).
 אות, ר' אותות, נישאן, עלאמת, ענאייב,
 חיבמת.
 אָו, או וקת, או וקתדא. מאָו, אוקתרן
 ברי, צוק! וקתרן ברי, אולא אולאנלי. —
 מאָו בָּרָק, סולדינג וקתרן ברי,
 סולדינגרן ברי. — מאָו פֿאַתי, בן
 גדיפרן ברי.
 אָוּב, זי, אָוּב, דוואר אורנינדא ווא
 מאשלינג אורנינדא ביטן ביר פֿפּ אופאק
 אוטיג ארי.
 אָוּר, זי, פֿל באג, קושאק.
 אָזי = אז.
 אָל, יאָל, (תָּאָל = תאָל) גישרי, בישרי.
 אָן, (קל בולומייר). האָן, קולאק וירדי,
 קולאק אסדי, דיגלדי.
 אָן, כני אָני, רבי אָנים. אָני, אָניק,
 גי, קולאק.
 אָר, יאָר, באגלאנדי, קושאנדי. אָר
 תיל, קוויי באגלאנדי, קושאנדי, קוויי

גפן אָדקת, סילי, פחאלי בוטופ. —
 אָדקת, סיי, חורסת, עיוות.
 אָהב, ווא אָהב. עתי יאָהב ווא יאָהב, אָהב,
 (יאָהב = אָהב), סברי, סוודי, מאָהב,
 סביגי, דוקט.
 אָהבים, (סלט רבים בולונייר), סָכֵיש,
 סָכֵני, סָכֵמפליב, עָשֵק.
 אָהבה, גי, סָכֵמפ, סָכֵני, עָשֵק. ראָהבה
 אַת יָהוּה, אללחי סָכֵמפ איצון. מאָהבת
 יָהוּה אָתָכֶם. רבפי סיוי סברגינרן.
 (לאָהבה = לאָהב).
 אָהה! ואיי, אה!
 אָהל, יאָהל, צאדיר קורדי, צאדיר קורארק
 גוצא גישרי. — אָהל (פֿעל) יָהוּה = יאָהל
 צאדיר קורדי.
 אָהל, אָהלי, אָהלק, אָהלים, פֿאַהלים,
 אָהלי, אָהלי, אָהליק, אָהליקס, זי,
 צאדיר, אָהל סוּג, מונגור צאדירי,
 ישראל יבאנרא גוריפרא עיבאדת חאנא
 איצון יאפדיקלרי צאדיר.
 אָו, יא, יאָדור.
 אָוּרֹת ווא אָוּרֹת, (סלט רבי) סכב,
 אחוואל. על אָוּרֹת, בנים חקקיטדא,
 בנים איצון, בנים סבבימין.
 אָוּה, (קל קוללאנימיר) — אָוּה, ארוואדי,
 חאבס אישרי, זייראסילן אישרי,
 טסאנדי. — דִּתָּאָה, ארוואדי, טסאנדי,
 אָו: ואיי, אה! ואה!
 אָויל, זי, שאשקין, גלי, גיאדיל.
 אָויל, בָּדֵי, אולא ביליר בי.
 אָוּלס, לאבין, אנגיא.
 אָוּרֹת, בני אָוּרֹת גי, שאשקניליק, גליליב.
 גיאדיליליב.
 אָוּן, בני אָוּני. אָוּנס, ר' אָוּנים, חיצליב,
 בוש שיי. — אנדיליב, יראמזליק, אָנְשִי

אַחְלִי, אַחְלִי, הָיִי גִידִי! אֵלֶּלָה וִירְאִינִי;
אַחְלִי יִכְנֹנֶה דְרָכִי, אֵלֶּלָה וִירְאִינִי וְיִלְלִים
רוּחוֹן אֹלֵאִיִּדִילֵר. — אַחְלִי אָדְנִי לִפְנֵי
הַנְּבִיאַ אֲשֶׁר בְּשִׁמְרוֹן, הִיגִידִי בְּגִים שְׁמֶרֶן
רֹאכִי נְבִיא נִיגְ אֹנְטָנָא (וֹאֶרְסָא אִידִי)!

אַחֵר, עֵתִי וְאַחֵר, גְּצִיפְדִי, אַנְלֵנְדִי,
אַחֵר. (אַחֵר = אַחֵר) גְּצִיפְדִי, אַנְלֵנְדִי,
גְּצִיפְטִירִדִי, אַנְלֵנְדִירִדִי.

אַחֶר, אַחֶרֶת, אַחֶרִים, אַחֶרֶת, שֵׁת,
נִאִירִי סִאִיר.

אַחֶר, סִי אַחֶר וּא אַחֶרִי, כִּנִּי אַחֶרִי, אַחֶרֶק,
אַחֶרִי, אַרְט, סוֹג, סוֹגְרָא, אַרְטֵא, אַרִי
סִירָא. הֶלֶךְ אַחֶר פֿי, אַחֶרִי פֿי, בִּירֵנִיג
אַרִי סִירָא, אַרִינִגְן גִּיטִיר. נִישָׁא אַחֶרֶם
אֶת עֵינֵי וְנִירָא וְהִנֵּה אֵיל אַחֶר נֶאֱחָז בְּסִקֶּה
בְּקֶרְנֵי (גִּרְאָסִיס כ"ג י"ג), בּוֹרֵאֵר גִּיִּיר
נִסַּח לֵרֵא אֵיל אַחֶר יִירֵנָא אֵיל אַחֶר
בּוֹלֹנִיר. — אַחֶר אֲשֶׁר. אַחֶרִי אֲשֶׁר,
אֲנִן סוֹגְרָא פֿי. — אַחֶרִיכֵן, סוֹגְרָא, אֲנִן
סוֹגְרָא. מֵאֲחֶרִי. סִר מֵאֲחֶרִי יְהוָה, אֵלֶּלָה
אַרִינִגְן קִאִירִילִדִי, יַעֲנִי אֵלֶּלָה
סִירָא, אֵלֶּלָה יֹכִי אֵילֵן גִּיִּירִי
טֵרָאפֿא צוֹוִירִילִדִי. מֵאֲחֶר עֲלוֹת הַבָּיֹא,
סֵאב־מֵאֵלִי קוִיִּילִרִיגְ אַרִינִגְן אֲנִי גִיִּירִדִי
קוִיִּילִרִיגְ אַרִיִּסִירָא גּוֹמָאֵרֵן, צוֹבֵאֵנִלִּקֵן
אַלִּיפֿ גִּיִּירִדִי. —

אַחֶרֶן, אַחֶרֶן, שֵׁת, סוֹנֶפֿי, סוֹנֶנִי,
סוֹגְרָאפֿי; אַרְטֵאֶפֿי. הֵיִם דֵּאֶחֶרֶן, אֲרִן
יִשְׂרָאֵל נִיגְ גּוֹן בִּאֲמִי טֵרָאפֿינֵרָא בּוֹמוֹאֵן
דִּגִּיז, אִיךְ דִּגִּיז. (עֵיִן ים)

אַחֶרֶת, סוֹג, אַחֶר; אַחֶרֶת דְּבָר, בִּיר
שִׁיגְ סוֹג, אַחֶרֶת הַיָּמִים, גּוֹנֵלִיגְ
סוֹג, אַחֶרֶת.

אַחֶרֶתִּי, אַרִי גִיר, אַרְטֵאֶרִי.

אַמִּי, יִבֵּאֲשִׁי כִּפִּין, לֵאמֹר, יִבֵּאֲשִׁי יִבֵּאֲשִׁי כִּפִּין
כִּפִּין, אֵילֶךְ לֵאמֹר, יִבֵּאֲשִׁי יִבֵּאֲשִׁי גִיִּיר

אֵילֵן קוֹשֵׁאנְדִי, קוֹתֵלִי אֹלֵרִי. — אַזֵּר,
בֵּאֲלֵאֵרִי, קוֹשֵׁאנְדִי, קוֹשֵׁאנְדִירִדִי.

אַזְרָחִי, אֹזְרָחִי, יַעֲנִי אֹזְרָח נִאֲמֵלִי אֲדִמִּיגְ
זוֹרְעִיתִינִגְן אֹלֵאֵן בִּימֵסָא.

אַח, סִי אַחִי, כִּנִּי אַחִי, אַחִיקָה, אַחִיכֶם,
רִי אַחִים סִי אַחִי, אַחִי, אַחִיקָה, אַחִיו,
קִרְדֵּשׁ.

אַח, וְעֵשָׂה אַח מֵאַחֵר מֵאֵלָה. (יִמְקַחֵל יִימֵח
יִי"ד) עֵין מֵלֵת מֶן.

אַחִים (כֵּלֶט־רִבִּי בּוֹלֹנִיר), וִירָאנָא יִירֵלֵרֵדָא
מִיכָאֵן אִידֵן בִּיר גִּינִים פִּיכֵי.

אַחָאָב, אַחָאָב, בִּיר יִשְׂרָאֵל פֿאַרשֵׁאֵהִינִיגְ
אַרִי.

אַחֵד, סִי אַחֵד, רִבִּי אַחֶרִים, נִי אַחֵת,
אַחֵת, בִּיר.

אַחֵו, צִימְלִיב, אֹמְטֵר.

אַחֹר, וִיגִידִיגְ אַרְט טֵרָאפֿי, אַרְט, סִקֶּה,
גִּיר. מֵאֲחֹר, אַרְט טֵרָאפֿֿרֵן, אַרְטֵן. הֶלֶךְ
לֵאחֹר, גִּירִיא גִיטִיר, אַרְטֵא גִיטִיר. הֶכָה
צִקִּיו אַחֹר, דוֹשְׁמֵנִלִּרִינִי גִיר אֹרֵדֵו, יַעֲנִי
דוֹשְׁמֵנִלִּרִינִי אֹרֵדֵו גִירִיא דִּוְדֹרֵדֵו.

אַחֹת, סִי אַחֹת, כִּנִּי אַחֹתִי, רִי אַחֹתִי וּא
אַחֹתִי, כִּנִּי אַחֹתִי וּא אַחֹתִי, נִי קִיזְקֵרֵשׁ.

אַחֹו, יֵאֵחֹו וּא יֵאֵחֹו, דוֹמִדִי, אֵלֵרִי, נֶאֱחָז,
דוֹמִלִּדִי, אֵלֵנְדִי.

אַחֹזָה, נִי, מִלֶּכֶּה, מִלֶּכֶּה סֵרָאבִלִּי.

אַחֹזִיָּה וּא אַחֹזִיָּה, אַרָאב נִיגְ וּא אִיזָבֵל
נִיגְ אֵנְגֵלֵו יִשְׂרָאֵל פֿאַרשֵׁאֵהִינִיגְ אַרִי.

אַחִיכֵּלֶךְ, אַחִיכֵּלֶךְ, דוֹר נִיגְ דוֹסְטִי בִיר
כֶּהֵן נִיגְ אַרִי.

אַחִימַעֵץ, אַחִימַעֵץ, דוֹר נִיגְ גּוֹנֵנְדָא אֹלֵאֵן
צִדוֹק כֶּהֵן נִיגְ אֵנְגֵלֵו נִיגְ אַרִי.

אַחִיתָפֶל, אַחִיתָפֶל, דוֹר נִיגְ גּוֹנֵנְדָא בִיר
בִּנְאִית עֵקֶלִי אֲדִמִּיגְ אַרִי.

אֵיל, ר' אֵילִים, ו', קוּתְלֵי, נֹצְלִי, בָּג.
אֵיל, ר' אֵילִים וּאֵילִים, טִירְמֶנְתִּין אֲנָגִי.
 צֶאֱם אֲנָגִי.

אֵילִם, אֵילִם, יִשְׂרָאֵל זֶן וּבִאֲנָדָא בִיר
 יִירֵג אֲדִי; אֲנָדָא בִּוְלוֹנָאן טִירְמֶנְתִּין
 אֲנָגִלְרִי כִפְבִּינְדִן וִירִלְמִישׁ אֲדִי —.

אֵילֶת, נ', רִישִׁי סִנִּין, רִישִׁי בִיב אֲצִבִּי.
אֵימָה, וּאֵמָה, נ', קֹרְקוֹ. — אֵימַת מְלָךְ.
 פִּאֲדִשָּׁא קֹרְקוֹסוֹ.

אֵין, כִּי אֵין, יוֹק, יוֹק שִׁי, יוֹק דִּיר
 דְּגִיר דִּיר. — נְחִשְׁבְּתִי לְאֵין, יוֹק חֶסֶב
 אֲוִלֹנְדִים, יוֹק שִׁי חֶסֶב אֲוִלֹנְדִים. —
 צְדִיק בְּאֶרֶם אֵין, אֵינְסָאן אֲרִאֲסִינְדָא סִאֲדִיק
 יוֹק דִּיר. — אֵין לְחֶם, אֲכֻמֵּךְ יוֹק דִּיר. —
 אֲבֹתֵינוּ הָטָאוּ וְאֵין, בְּבִאֲלִימִזוֹ גִּנְאֲחֶכֶר
 אֲוִלְדֹר וּאֵין אֲנִלְר (שִׁמְדִי) יוֹק דִּיר. —
 אֵינְנִי עֲשִׂיר, בִּן זִנְגִין דְּגִיר אִים. — אֵין
 לְבֹא, גִּלְמֵם אֲוִלְמָא. — בְּאֵין תְּהִמּוֹת,
 דְּרִיִּיאֲלֵר אֲוִלְמָאֲדִיקָדָא דְּרִיִּיא לֵר אֲוִלְמָאֲדִין
 אֲוִל. בְּאֵין הִמָּה, קִלְעָה סִזוֹ, חִיסָאֲרִסִּזוֹ,
 מֵאֵין יוֹשֵׁב, אֲוִטוֹרוֹנִי אֲוִטוֹמָאֲרִיגִנְדִן,
 אֲוִטוֹרוֹנִי אֲוִלְמָאֲרִיגִי סִפְבִּלִי.

אֵיפָה, ז' אֵיפָה, בִּגְרָא אֲוִלְצוֹסוֹ, בִּסְסִרִּיוֹ
אֵיפָה? נִרְדָּא?

אֵישׁ, ר' אֵישִׁים וּאֵנְשִׁים, ס' אֲנָשִׁי.
 אֲנָשִׁי, בִּישִׁי, אֲרֶפֶ; קֹנִיא (קִרִּי
 חֲקִינְדָא) אֵישׁ אֲלֹהִים — נְבִיא, מְלָךְ,
 אֲלֹהֵא יִאֲקִין בִּימְסָא. — אֵישׁ דְּכָרִים, סִזוֹ
 אֲרִמִי, דִּילִי, דִּילְבָּא. — אֵישׁ תֹּאֲרָ, צִהֲרָא
 סִחָאֲבִי, אֵישׁ צִהֲרָאֲלִי, דִּילְבֵּר. — אֲנָשִׁי
 לְכָב, עֲקִלִּי בִימְסָאֲלֵר.

אֵישׁוֹן, ז', גִּזְדֹּרְפִי אֲרִמְצִיק, בְּבִב; אֵישׁוֹן
 עֵין. אֵישׁוֹן בֶּת עֵין, גִּזְדֹּרְפִי. — אֵישׁוֹן
 לִילָה, גִּנְאִי קִרְאֲנִילִיגִי.

אִים. — לֵאמֹר לִי לְנֶעֱר. בְּנִים. (חֲטָרִים) אֵיצוֹן
 אֲוִשָּׁאק אֵילִן יִבְאֵשׁ דְּפִרְנִיגִז, יִימִשֵּׁק
 גִּוְרוֹשְׁגִּזוֹ. (סְמוּחַל צ' יִיח ס')

אֵמֶם, אֲוִרְמִדִי, קִפְאֲדִי, אֵמֶם אֵין, קֹלָאק,
 אֲוִרְמִדִי. דִּיגְלִמְדִי, דִּיגְלִמְאִיא אֵיכְטִמְרִי.
אֵמֶר, יֵאֶמֶר, אֲוִרְמִדִי, קִפְאֲדִי.

אֵי, ס' אֵי, נִרְדָּא? אֵיכָה (— אֵיכָה) סֵן
 נִרְדָּא סֵין? אֵי, אֲוִ נִרְדָּא דִיר. — אֵי הֶבֶל
 אֵיכָה, הֶבֶל קִרְדִּישֵׁגִי נִרְדָּא דִיר. — אֵי זֶה
 הֶבֶל קִלְעָה? חֲנִנִי יוֹל אֵילִן גִּימְדִי. אֵי מְזָה
 בָּאָתָּ, נִרְדִּין גִּלְדִּיגִי? — אֵי מְזָה עֶס אֵתָה?
 סֵן חֲנִנִי מִילֶת דִּין סֵין?

אֵי, ר' אֵיִם ז', אֲוִטוֹרָאֲקִיר, מִכָּאן בִּוְלוֹנָאן
 יִיר, דְּגִזוֹ פִּנְרִי, דְּגִזוֹ יֵאֶלִים, אֲדָא.

אֵיִקְבֹּד (— אֵיןִקְבֹּד), אֲדָם אֲדִי.
אֵיִב, דִּרְשָׁמָן אֲוִלְרִי. — אֲוִיב, דִּרְשָׁמָן.
אֵיִבָּה, נ', דִּרְשָׁמָנִילִיק.

אֵיר, ז', בִּחְטָסִיזִיק, בִּירָא, אֲפָאָת,
 פִּלְאָפֶת.

אֵיָה, ר' אֵיִם, בִּיר יִבְאֲנָא יִירְלֹרְדָא מִכָּאן
 אֲיִדָא פִּנָא סִסְלִי קוֹשׁ.

אֵיָה? (— אֵי), נִרְדָּא?

אֵיִיב, בִּיר בְּנָאִית צִדִּיק אֲרִמִיגִי אֲדִי, בִּי
 אֲנָא אֲלֵלָה אֵימִתִּיחָאן אֲיִדְמֵם אֵיצוֹן דִּוְרִלוֹ
 צִזְאֲלֵר יוֹלְלָאֲדִי דָא אֵימָא אֲלֵלָהא חִיָּק
 קִרְשִׁי גִלְמִדִי, אֵיִיב סִפְרִינְדָא פִּסְלִי
 יֵאֲוִילְמִישׁ דִּיר.

אֵיִיבֵל, אֵיִיבֵל, יִשְׂרָאֵל פִּאֲר שִׁאֲחִי אֲחָאב
 נִיגִי קִרְסִינִיגִי אֲדִי.

אֵיִיזָה? חֲנִנִי? נִרְדָּא?

אֵיָה? נִאֲסִלִּי? נִיגִיא? נִיִּצִיב?

אֵיִיכָה? נִאֲסִלִּי? נִיגִיא? נָא חֲאֲלִי?

אֵיל, ר' אֵילִים, ז', סִינִין, בִּיב אֲצִבִּי.

אֵיל, ר' אֵילִים, אֵילִים, ז', קֹצְקָאֲר.

אַל, אללה. — אַרְוִי-אַל, אללה'ס סלולרי, יעני פב אָפּסכ סלולרי, תַּרְוִי-אַל, אללה'ס ראָלרי, יעני פב אָפּסכ ראָלרי, רבֿ אַלִים, אללה לר (גיידי מיללתלריג אונאנדריגנא גורא), ג'בבארלר; פֿלאַף לר. — אַל אַלִים, אללהרד אללהי, אָג ביוב אללה.
אַל — אַלֶה, בונלר.

אַל וואַ אַלִי, נא. — אַל אַבְרָהָם, אברהם גאָאָלִי. בָּנָא, אַלִיף סָנָא, אַלִיכֶם, סווא, אַלִיכֶם — אַלִימ, אנלרא וכו'. תוּנָה שָׁבָה אַל נָח אַל תַּבְּכָה, גִּצְרִינִי נח גא גמייא גרי דִּנְרִי. אַל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם, אברהם סגירא סגורטדי. — אַל, אורניא, קרשי; וַיָּקָם מִן אַל הַבֶּל אַחִיו, קין הבל קרשינא קרשי, הבל קרשיניג אורניא קלקדי. — אַל, אילן, בראבר; נָשָׂא לְבָנָו אַל פֶּפֶס אַל אַל בְּשָׁמִים, גִּבְרָכִי אֱלֹהָא קלבימיו אבוצלרימיו אילן קאלדיראייק, יעני קלבימיו ווא אבוצלרימיו קאלדיראייק. — אַל, איצון. אַל הַבַּעַר הַזֶּה תִּפְלָלְתִּי, בו צונזק איצון תפלה איסידים. — אַל, יאנינא, יאנינא. וַיִּבְרָךְ הַגְּמָלִים מִחוּץ לְעִיר אַל בָּאָר הַקִּים, דוואלרי שררדן דישרידא סווי קוויסניג יאנינא צוֹבִידִירִי. —

אַלֶה, אנט אישדי, יימין אישדי, קרנאדי סיניש אישדי, אגלאדי.

אַלֶה, כני אַלִי, ר' אַלִי, נ' אַנֶם, יימין קארניש.

אַלֶה (— אַלִי) נ', מירמנתינ אַנאני. עַמְקִי הָאֶלֶה, מירמנתינ דראסי, ביר ייריג אדי.

אַלֶה (רבֿ מן זֶה). בונלר, הַבָּרִים הָאֵלֶּה, בו גוואבלר, בו פֿסלר. (עין מלק ח' 20.)

אַלֶה וואַ אַלֶה, כני אַלֶה, אללה (זק תעלה), אללה (גיידי מיללתלריג אללה בילדיבלרי נסנאלר איצון), אבאק.

אַיִתֶּן וואַ אַתֶּן, ז', דאיימליק. — וַיֵּשֶׁב הִים לְאִיתֵנוּ, דג'ז דאיימליגנא דִּנְרִי. דאיימפי תאלינא, הר וקת אולאן תאלינא דִּנְרִי. — אִיתֶן, שִׁית, נוצלי, קווללי, קאווי.

אַיִתֶּן, אִיתֶן, אדם אדי. אִיתֶן הָאֶזְרָחִי, שלמה ניג דורידא משהור ביר חכם ניג אדי.

אַיִךְ, סלט; אנגיא; לאפין; אממא; סאחיה. אַיִךְ טָרַף טָרַף, סאחיה בוטארלנדי.

אַבְדָּר, ואלים, מרחמסיו, גראיילי, גיססארטלי.

אַבְדָּרִי, שִׁית, ואלים, מרחמסיו, יראמו. אַבְדָּרֶה, ייִיש, אשאיש.

אַבְר, יאַבֶל, יאַבֶל, יידי, אשאדי. — אֲוֶרְמָדִי, יאַקְרִי (אמש איצון סוולדיפרא). — גַּבְבֶל, יידי, אשאלי, אֲוֶרְמָדִי, יאַנְדִי (אמשא). — אַבֶל, אֲוֶרְמָדִי, יאַנְדִי. — הָאֶבֶל, יידידי.

אַבְר, כני אַבֶל, ייִגֶב, ייִמֶב, אַש, בונגאיי (אשליק).

אַבֶן, סאחיה, הלבטמא.

אַבֶר, ז', ר' אַבֶרִים, כני אַבֶרִים, ס באנגי, ייר אישלייגי.

אַל, (צונזסי עתיד אילן, תַּנְבָּה וואַ יסאק אירמכ טראמינדא קולאניליר). אַל תַּתְּב, יאומא, יאומאִיסִין. אַל תִּשְׁבַּח, אונזמא, אונזמאִיסִין. אַל יִכְבֹּר, סאמסאִיסִין. — אַל, בָּנָו! יוק, אונזללרים! (בוני אירמאִי סִיגִי).

אַל, קוול, קודרת; — יֵשׁ לֵאֵל יְדִי, אלימיג קודרתי וארדיר. יֵשׁ לֵאֵל יְדִי לַעֲשׂוֹת עִמָּךְ רָעָה, סייג אילן (סיוא) פֿנאליק אירמאִי אלימיג קודרתי ואר דיר (אלימין גליר).

אַמנעם, גרעכ, גרעכער, העלפטא, סאחח.
אַמין, יאמין, קוואלי, גוצלי אורדי,
 קוואלנדי-אַמין קאווינלירדי, קאווי איסדי.
אַמיר, יאמיר, ניאמיר, ניאמיר, אמור, אַמיר
 באַמיר, באַמיר לאמיר. (= לאַמיר). סוולדי,
 אייטדי, אַמיר איסדי, פֿיכר איסדי.
 הַלְהַרְגֵנִי אֶתְּהָ אֶמֶר? סן בני אולדורמאיה מי
 דושונייר סין? נאָמֶר, סוולנלדי, דיילדי,
 הַתֵּאמֶר, פֿיכרלנדי, פֿורוללאנדי.

אַמיר, בני אמר, ר' אַמִּירִים. אַמִּירִי אַמִּירִי
 ו', סוז, גוואב, אַמִּיר.

אַמֶּרָה } ר' אַמֶּרָה: נ/ סוז גוואב, אַמֶּרָה.

אַמֶּרִי, ארץ ישראל דא אולדא סאבין
 אולאן מיללת לרינז ביריניז אדי.

אַמֶּשׁ, דון גניא, נצמיש גניא.

אַמֶּת, בני אַמֶּתִי, אַמֶּתֶּךָ וכו', נ/ גרעכליכ.
 חקיקה, סידק, דוגנוליק, סדאקת,
 אייליכ, דורסליק. עֲשֵׂה חֶסֶד וְאֶמֶת עִם
 אָבִי. - בבאם אילן (בבאמא) אייניב ווא
 סדאקת איילדי. - אַנְשֵׁי אֶמֶת, דוגרו,
 סאדיק פֿיסמסאלר.

אַמֶּתְחַת, אַמֶּתְחַתִּי, רב' אַמֶּתְחַת. ס'
 אַמֶּתְחַת, צוואל, הַבְּנֵא.

אַן? נרדא. מָאן, נרדן? אָן? חצאן. עד
 אָן, חצאנא קרד? - אָנָּה, נראיא? עד
 אָנָּה? חצאנא קרד? - אָנָּה וְאָנָּה, או
 טראפא ווא פו טראפא.

אַנָּא, נוינא טראמינרא) יא! אָנָּא יְהוָה
 דושיעה, יארבפי! חלאם איילא.

אַנָּה, קל בולונמייר. הַתֵּאנָּה, פֿירסאט
 אראדי. מִתְּנָא אראדי, גוולדי. וָרָאוּ פִּי
 מִתְּנָהּ הוּא לִי, גוולגיו פֿי או בָּנָא (פֿנאליק)
 פֿדר אידימב איצון) מִתְּנָא אראייר.

אַנָּה = אָנָּא, עין שם.

מוטלאקא. - בִּלְתִּי אִם, אנגיא, סלט,
 לא נשאר לפני אָדְנִי בִּלְתִּי אִם גְּיִיתִנִּי
 וְאֶדְרִימֶנִּי אֶנְגִּידָא קלמאדי (גִּיְרִי
 ביר שיי), סלט ווינזדימין וואטופראגִּימִין.

אַמָּה, בני אַמָּתֶךָ. רב' אַמָּהוֹת, גרייה,
 חלאייק.

אַמָּה, ס' אַמֶּת, שני אַמֶּתִּים, רב' אַמֶּת.
 ארשין.

אַמָּה = אַימָה קורקו.

אַמֶּן, ו' אַמֶּת. וְאָדְנִי אַמֶּן אַמֶּן
 (מַעַל מִי ל'). בן (חֶמְקָה) אַנִּיגָּ (אללהיג)
 יאנינדא אַמֶּת אַרְדִּים, נעני אללה דונייאיי
 יראמדיקרא דר שיי חכמה אילן יראמדי.

אַמֶּנָּה, נ', דוגנוליק, אינאמליק סדאקתליק,
 סוֹדָא סאַנלאמליק.

אַמִּין, שית, קוואלי, גוצלי.

אַמֶּל, ווא אַמֶּל, זעפֿלנדי, זאפֿונלנדי.

אַמֶּלֶל, זעפֿלנדי, זאפֿונלנדי, מחוון אולדי,
 פֿפֿסזולנדי.

אַמֶּן, דאיאדי (אלי אילן), פֿסלאדי. -
 צוגיזק איצון, תרבייה איסדי. - אַמֶּן.
 צוגיזק לאלאסי. אַמֶּת, דאיא. - נאָמֶן.
 דאיאנילדי, פֿסלנילדי. פֿגוֹתִיךָ עַל צֶדֶק
 תֵּאמֶנָּה (= תֵּאמֶנָּה), קיולריג יאן אַזֶּרִינָא
 (קוצאק אַזֶּרִינָא) דאיאנילירלר, קאלדירירלר
 (יאש צוגיזקלר גיבוי). - נאָמֶן, אינאמלי
 אולדו, דוגרו, סאדיק אולדו. - דאיים
 אולדו, קאווי אולדו, גרעכ אולדו, סאחח
 אולדו. - הַאֶמֶן, אינאנדי. הַאֶמֶן בִּיהָ.
 רבבייא אינאנדי - אינאם איסדי. פֿתי
 יאָמִין לְכָל דָּבָר, אחמק דר סוֹדָא (דר
 שייא) אינאם אידר.

אַמֶּנָּה, אַמֶּנָּה, ו', דמשק שחריניג יאנינדא
 אקאן ביר און ניד אדי.

אַמֶּנָּה = אַמֶּנָּה, עין שם.

כְּמִצְוֶתָּהּ, פֹּה, נִי גִזְרָא מִלִּיגִינֹן (מִצְוֶרֶע לִיגִינֹן) אֹגְלֵא מִרְי. פֻּכְבִּים אֶסְפֹּן נִנְהָם, יִלְדִיוֹלֶר פֶּרְטָאוֹוֹלִינִי (בִּאֶלְקִימֶאקֶרִינִי) גִּיירִיוֹלֶר, יַעֲנִי בִּאֶלְקִימֶאֲרִיוֹלֶר. אָסֶף, גֵּאִיִּיב אִיטְרִי, פֶּן אֶסְפֶּה (== אָאָסְפֶּה) עֶפֶס (סֶמּוּחַל ח' ט"ו ו') אֹבִלְבֵאִיב פִּי סִנִּי דֵא אֲנִי אִילֵן גֵּאִיִּיב (הֶלֶב) אִירִדִים, — נֶאָסֶף, דּוּשִׁירִיוֹלֶר. נֶאָסֶף אֶל עֶפֶס, נֶאָסֶף אֶל אֲבֹתָיו, בִּבִּאֶרִינֵא גִיטְרִי, יַעֲנִי וְפֶאת אִיטְרִי, אִוֹלֶר. — אָסֶף, דּוּשִׁירִי, עֲכֶפְרִיט סֶוֹנְרֵא גִזְרִי. — מֶאָסֶף, עֲכֶפְרִיט סֶוֹנְרֵא גִזֹּן אֹוֹרֶר. עֲכֶפֶר סֹנֶר, דּוּנְרֵא.

אַסַּף, **אַסַּף**, **אַסַּף**, פיר כּשחור משואר ניג אדי.

**אַסְפֶּסֶף, ז', קארישיק, קארישיק חלק (ישראל)
גא גיירי מיללתלרדן קארישמיש פימכא (לר).**

אָסר, יאָסר, יאָסר, יאָסר, וואָסערן,
באגלאד, הָבֶס, אַסר, וואָסערן,
וואָסערן (ערבא יא). אָסר אַתּ הַפְּרוּחַ בַּעֲנָלָה,
אָנפֿאַר ערבא יאָסר. — נאָסר, באגלאד
הָבֶס אַוואָנאָ.

אָפֿן, דֶּם, דְּחִי, וּא. אָפֿ אַיִן אַנְשֵׁה זֹאת
לָכֶם, בֵּן דַּא סִיזא בּוּ נִי אִידִרִים. וְנָאָף גַּם
זֹאת, וּא דְחִי בּוּ דַא (נאַר). אָפֿ בִּי,
אִיללֶא בִּי, קאַיִרדא קאַלִרִי בִּי. — חאַנוּ. —
אָפֿ בִּי (== דֶּהָאָפֿ בִּי) אָמֵר אֱלֹדִים (בִּרְחֻשִׁית
ג' ו'), חאַנוּ שִׁמְרִי אֱלֹהֵא סוֹלִדִּי מִ?

אָפֿ, בֿנִי אָפֿי, אָפֿו, בֿורוֹן, גִּבֵּה אָפֿ, בֿורוֹן
אויסבלייג, פֿורוללוק, ביפֿרליק. אָפֿ
קדֿר, עֶצוּב. אִישׁ אָפֿ, בֶּעַל אָפֿ, דאָרילצאָן
פֿיכסא. – שׁנִי אָפֿים, בֿורוֹן, קדֿר; אָרָךְ
אָפֿים, אווון עֶצוּבֿלי, דאָ רילמאכֿניג אולאן
עֶצוּב דאָרילמאִיאן פֿיכסא. קֶצֶר אָפֿים,
קיסא עֶצוּבֿלי, קדֿרלנמסי צאלט פֿיכסא. –
אָפֿים, יוֹ. נֶפֶל אָפֿים אָרָצָה. יִירא יוֹ
אוזֿרינא רושֿרי. לאָפֿי דוד, דוד אָנְטֶנְדֿא.

(.2)

אַנְשׁ, ד, אַנְסאַן, אדם;

אַיִנח, קל פולונטייר, נאַנח, גוסטונדי .

את אימדי . את עפדי .

אֲנָחָה, אַנְחָת, אַנְחָתִי, ר' אַנְחוּת, אַנְחוּתִי,
אה, אח, גוסטונמפליב, גוסטונמכ.

שני, שני, יוני, בן.

יָאֵנִי, גַּמִּי, דּוֹנָא נְמָא (פֿלֹוט).

אֲנִיָּה, נִי, ר' אֲנִיָּה, נְמִי.

אַנְיָהּ, נ'. פֿרייאר, אַגלוֹב .

אֲנֹכִי, אֲנֹכִי, אֲנִי = אֲנִי, בֵּן.

אֲנִי, קד בולונמייר. הִתְאוּנָן, מַחֲזוֹן צֹדִי,
אֲנִלְאֲשֵׁרִי, שְׁפִאֲיָת אִיטְרִי.

אֶנֶךְ, יֵאָנֶפֶ, קְהִלְנִי . הִתְאַנֶּפֶ, קְהִלְנִי .

הַתְּאֵנָה בִּי, בָּנָא קהרלנדי, דארילדי.

אָנזש, קלדן סלט בינוני פעול. אָנזש,
פפסידנמיש, אגרימיש, אגרידי, סידוללי.

אָסוּךְ, ו' סוראחי, יאג סאג'יטי .

אֶסְרֹן, וְיָ, קִיּוּא, אֶפֶאָת .

אָסור, ר' אַסורִים, ז', באג, זינג'יר. —

נִפְסוּ אֶסְדְּרוֹ מֵעַל יָדָיו, וְאִירִידִלֵר
(יַעֲנִי אוֹזֹלִדִּלֵר) בְּאַגְלֵי (אִיפֶלֶר) אֶלֶלְרִינֵג
אוֹרִינֵג (סַפֵּטִיס טִיֵּן יִיד).

אָסיר, ר' אַסירִים, בוטקין, חָבֵם (האָפּוס)
אולגטיש, ייסיר.

אָסיר = אַסיר .

אַסְמִים, סלט רב' בולונייר, ו', אנבאר
לר, פוגראי אנבארלרי.

אַסְנֶת, אסנת, פּוּטִיפֶרֶע נִיג קיזי יוסף נִיג קריסניג אדי.

אָספּ, יאַספּ, יאַספּו, יאַספּני, דװשירי,
טופלאדי. לך וַאֲסַפְתָּ אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָר
וּא יִשְׂרָאֵל אַחֲתֵי־יִיאֹרְדֵינוּ דװשיר. —
וַיֵּאָסֶף אֲתָם אֶל מִשְׁמֶר, אַנְלֵרִי חֲמוּסֵא
דװשירי, אַנְלֵרִי חֲבֵס אִישְׁרִי. — אָספּ פֿלֵ

אָפּרִים, אפרים, יוסף נגד אוגלוניג אדי.
אפרים שפטי.

אָפּרתי, אפרת שהרינדן אולאן פיסמא,
אפרתלי. — אפרים שבמינדן אולאן
פיסמא, אפרתי.

אָפּע, פנ' אָפּעני, ר' אָפּעעות, נ',
פרמאק. אָפּעע אָלחים הוא, או אללהיג
פרמאני דיר, יעני אללהיג קודרתי דיר,
אללהיג אישי דיר.

אָצל, (ביר טראפא) איירדי, אייריפ אלדי,
סאקלאדי, קאלירירי. הלא אָצל'ת לי ברכה?
בגא אלגיש קאלירימאדיג מי ? (ברכשת
כ"ז ליו)

אָצל, פנ' אָצלי, טראפ, יאן. — מאַצל
הננב גינב טראפנידן. — אָצל תפוח,
אינבלריג יאנינדא. אָצלי, בנים יאנימא,
בנים יאנימרא.

אָרַב, יאָרַב, אנרידי, פוסי דורדי, פוסי
קורדי, טוזאק קורדי.

אָרַבה, ז', צנירמבא.

אָרַבה ר' אָרבות, נ' באגא. פננירא.

אָרַבעה ז'. ארבע, נ', דורט.

אָרַבעים, קירק.

אָרַבעתים, דורט קאט.

אָרַג, יאָרַג, תאָרג, אָרדי, טוקורי.

אָרַג ז', טוקוב.

אָרַה = אורה, עין שם.

אָרַה, ר'ס' אָרַה, נ', אט בסלנילן ייר,
אכיר, אראן. — אטלריג בללי ביר סאייט,
יעני, מאבון, יאכוד גיפמט, יאכוד ביר
יינים. —

אָרַכה ווא אָרַכה, נ', אוון בנד, אוון
סאר יי כי יארא אוורינא באגלאניר.

אפס, אבי יוז, אבי אדם. מנה ארת אפס,
ביר פאיי כי אבי אדמליק, אבי אדמיג
פאיי, אבי קאט פאיי (שמואל ח' ס')

אָפּד = אפוד-בדן גדול נגד ביר סויי רובאסי,

אָפּה, יאָפּה, אָפּו = אָפּו, פישירדי,
אָפּה, אָשצי, אפמבג'י. שר האפים,
אפמבג'ילריג באשי.

אָפּה = אִיפּה, עין שם.

אָפּוא, יאָפּו, אימרי, שימרי, סוג. הלא.
לך אפוא מך אָפּעשה בני ? אימרי סגא
אוגלום נא יפאיים ? — מי אָפּוא הוא הער
ציד ? הלא או אב אַדראיאן פים דיר ?

אָפּוד = אָפּר, עין שם.

אָפּיל, שית, גץ אָפּן (אשריק, מייבא),
אָסומי גץ אולאן.

אָפּיק, ס' אָפּיק, ר' אָפּיקים, ז' אולוק, סוי
יולו, אריק, ביציב אָוון, גול.

אָפּיר = אופיר, עין שם.

אָפּל, ז' קראנליק. — בחבסיוזליק.

אָפּלַה, ר' אָפּלות, נ', קראנליק.

אָפּס, טופנדי, ביטדי, * נאָפּס, טופנדי.

אָפּס, ז', סוג, פנאר, סינור. אָפּסי אָרץ,
ייריג פנארלרי.

אָפּס (= אין עור), דחי יוק דיר, זיארדא
יוק דיר. — סלט, אנניאק; יוק שיי; —
באָפּס, יוק אולמאסילן, באָפּס עצים תבכה
אש, אורון אולמאסילן אש סנר. —

אָפּס נמיס, ייר אדי.

אָפּק, קל בולונמיר. התאפק, גיראדי,
גנדי גנדיני דומדי, דא יאנדי.

אָפּק, ייר אדי.

אָפּר, ז', פול.

ייר, טופראק, ממלכת, -

אַרְדֵּר, יאַר, אַרד, קאַרְדֵּאדי, לענת וירדי
ביר דועא וירדי. אַרדֵּר, קאַרְדֵּישלי.

אַרְרֵט, אררט, ארמניא ממלכתינאדא משהור
דאנִיג אדי.

אַרְשֵׁל, קל בולונמייר. אַרש, אַרש, ניפאח
איטדי. אַרש לו אַשה, גנדינא קריניפאח
איטדי, קרי אלדי, נישאן וירדי.

אַש, פנִי אַשו, אַשכס, אַש יחזה,
אללהג אטשי, יענִי, יילדירויס.

אַשֶׁה, ס' אַשה, ר' ס' אַשי, קרבן, אטשא
יאנאן קרבן, אוטלי קרבן.

אַשֶׁה, ס' אַשת. אַשתי, אַשתִּי, נשים
נשי, נשי - קרי, כאטון.

אַשור, אַשור, מיסופוטאמיא דא הרקל
אוזני אוזנינא ביזב ממלכתיג אדי.
(אססיריא).

אַשְׁבֵּל, ר' אַשְׁבֵּלוֹת, סאלקים. אַשְׁבֵּלוֹת
עַנְבִּים, אווזס סאלקימלרי.

אַשֶׁם וּא אַשֶׁם, יאַשֶׁם, גונאחפר אולדו,
קבחתלי אולדו. נאַשֶׁם, גונאח איצין צוא
צפדי, גאייב אולדו, ויראן אולדו.

אַשֶׁם, שית, גונאחפר, קבחתלי, צואיא
מוסתחק.

אַשְׁמֹרֶת וּא אַשְׁמֶרֶת, ס' אַשְׁמֶרֶת, ר'
אַשְׁמֶרֶת, קראול, גנִיא קראולי, גנִיאייג
ביר בילוני. - גנִיא אויז בילוני גא בולונייר,
וא בו בולופלדוֹא קראוללר דגישילמסי
סבפרן אנלרא אַשְׁמֶרֶת יעני קראולליק
דייליר. - ראש אַשְׁמֶרֶת, גנִיא באשי.
אַשְׁמֶרֶת תִּכְנֶנָה, אורטא קראולליק, יארי
גנִיא וקתי, אַשְׁמֶרֶת הַבֶּקֶר, סבאח
קראוללוגי, סבאחא יאקין וקת. -

עֲלֵתָה אֲרוּכָה לְמִפְתֵּי, יאראמא בנר ציקרי,
יאראמא דרטאן, אילאגִי בולונדי. -
אַרְכָה, מלחם, אילאגִי.

אַרְוֵן, אַרן, ז' ונִי, סאנדוק.

אַרְדֵּר, קארנִישלי, לענתלי. (עין פעל ארד).

אַרְוֵן, ר' אַרְוִים, אַרְוִי, סלוי.

אַרְחָה, ר' אַרְחָה, ס' אַרְחָה, אַרְחָה, יול, איז.

אַרְחָה, נִי, פרוואן.

אַרְיָה { אַרְיִים וּא אַרְיִית, ז' ארסלאן.

אַרְבֵּךְ, יאַרְבֵּךְ, יאַרְבֵּךְ, אוזון אולדו, אוזאק
אולדי. הַאַרְיָה, אוזון איטדי. הַאַרְיָה יָמִים,
גונלרי אוזארמדי, צוק ישאדי; - הַאַרְיָה,
אוזון אולדו. הַאַרְיָה יָמִיו, אַנִּיג גונלרי
אוזאק אולדו, צוק ישאדי.

אַרְבֵּךְ (הפֿ' סמוך, נפרד בולונמייר), אוזון;
אַרְבֵּךְ אַפִּים, עין סלִי אַפִּים.

אַרְבֵּךְ, פנִי אַרְבֵּךְ, אוזונליק. אַרְבֵּךְ יָמִים,
עזמר אוזונליגִי. אַרְבֵּךְ אַפִּים, קהר, עזוב
אוזונליגִי, צביב דארילמסק, ספֿרִי.

אַרְכָה = אַרְכָה, עין שם.

אַרְכִי, אַרְכֵךְ שחרינרן אולאן ביססא. אַרְכִי,

אַרְם, ס' אַרְם. אַרְם, ארץ ישראל אילן
סינורדאש ביר ממלכתיג אדי; אַרְם נִהְרִים,
אפי אוזניגִי פיינינאדא אולאן ארם, אורומגִיא
מיסופוטאמיא, פרת אילן הרקל נוג
אראסינדא בולונאן ביר משהור ממלכתיג
אדי. -

אַרְמֹן, ז' רבִי ס' אַרְמֹנֶת, סראיי.

אַרְמִי וּא אַרְמִי, נִי אַרְמִית, ארסלי, ארם
ממלכתינרן אולאן ביססא. - ארם גִיא.

אַרְצִי, אַרְצָה, הַאַרְצִי ר' אַרְצֹת, נִי,

אַשְׁרֵי וכו', סאן בגא! סאן סגא! סאן
אגא! נא מוטלו וכו'.

אַשְׁת, עין אַשָּׁה.

אַשְׁתָּאל, ישראל טופראגֵינדא ביר שודיג
אדי.

אַתּ וּא אַתּ — ני, בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם
וְאֶת הָאָרֶץ, אללה נופלדני וא יירני נופלדני
וא יירני יראטדי. אָתִי, בני. אָתָּה, סני.
אָתָּה סני (נק). אָתְּכֶם, אָתְּכֶם וכו', סיוי.
אנלרי וכו'.

אַתּ, יאנינדא, בראפרינדא, אֵילֵן. — אָתִי.
בנים אילן, בנים יאנימדא. אָתָּה, סניג
אילן, סניג יאנינדא. אָתּוּ. אַנִּיג אילן
אַנִּיג יאנינדא וכו'. — מֵאֵת, טראפֵינדן,
יאנינדן. מֵאֵת יְהוָה, אללהיג טראפֵינדן,
מֵאֵתִי, בנים טראפֵימדן בנים יאנימדן וכו'.
אַתּ, עין אָתָּה.

אַתָּה, יאָתָּה, גלדי ראסט גלדי, אוינדא

אַתָּה, אָתָּה, ז', אָתּ, אָתּ נק', סן.

אַתּוֹן, ר' אָתְנוֹת, דישי אַשָּׁב.

אַתִּי, אָתִי, דודיג טרעספלדיניג ביריניג אדי.

אַתֶּם ז', אָתֶן, נק'. — סיו.

אַתֶּם, מסר סינורי אילן ערב יפאניניג
אראסינדא ביר ייריג אדי.

אַתְּמֹלּ וּא אַתְּמוֹל, דון, דונבי גון.

אַשְׁפָּה, פנ' אַשְׁפָּהוּ, סאנדראקי, אוקרד
קיוולאן סאגים. יבני אַשְׁפָּה, סאנדראק
אווילדרי, יעני אוכלר.

אַשְׁפֹּת, ר' אַשְׁפֹּתוֹת, צופליכ.

אַשְׁקָלוֹן, פלשתים ממלכתינדא דגיו
יאנאסינדא ביר שודיג אדי.

אַשֶׁר, דוגרו אוילדו, דוגרו גזרי. — אַשֶׁר,
דוגרו יולא קודו, דוגרו יולדא גזירידי,
דוגרו אימדי. — אַשֶׁר חֲמוֹץ, זאלימי
דוגרו יולא גמיריגיו. (יא), זולמלנמישי
דוגרו איריגיו, דוגרוי א ציקאריגיו,
זולמלנמישיג חקקני חק איריגיו, יאכוד,
זולמלנמישי בחמלי איריגיו.

אַשֶׁר, (עין חלק ח' \$ 11.25.37) חגני בי
חגנים פיאו בי, נא פ. בי. — פֶּאֶשֶׁר, נאסלי
פ. בי, נוג'א פ. בי. פֶּאֶשֶׁר, נרדא פ. בי, הר נרדא
פ. בי, מֶאֶשֶׁר, או סבבדן פ. בי.

אַשְׁרָה, פנען טופראגֵינדא סאפין אולאן
ופזאליכ אטראפֵדא אולאן מיללדלריג ביר
דישי אַילֵאהלרי גיג אדי. — ר' אַשְׁרוֹת,
אשרה לר, (עונפיאו אַילֵאהיג סורתלרי
צוק דיר).

אַשְׁרֵי וסמ' הרב' מן אַשֶׁר, בחמליליג),
נא מוטלו ואַשְׁרֵי האיש, סאן אול פישניג;
נא מוטלו אול פישניג; אַשְׁרֵי, אַשְׁרֵי,

ב.

אנדא, וכו'. — אראסינדא, ביינינדא,
אחיתפל פקששים, אחיתפל אַלפִּי
אולאנלריג הסאפֵינדא דיר. — גא: פֶּאֶתִי
פֶּאֶתִי אָתִי, קרדישימיג צאדירינא גלדים.
גירדים. אָבִי נָתַן אֶת הַסֵּפֶר בְּיָדִי, בבאכ

ב" (סוויג פאשינדא גלייר, נקוריניג תבדיל
אלמאסי וא פנוי גא קשולמאסי חקקינדא
(עין חלק ח' \$ 9.12.13.14.18.23).
רא. — פֶּבֶית אָבִי, בבאמיג אבינדא.
פִּי, בנדא; פֶּה, פֶּה, סנדא; פִּי, פֶּה

אניית לרינזו דן מעדרא, אניית לרינזו דן
גיירי. אין ער מלכדו, אנדן גיירי רחי
יוק דיר. —

בְּדֵר, ר' פֿדִים, ז', איפ, איפֿפֿין, בּוּ.
בְּדֵר, קל דן סלט בינוני בולונייר, יאלינגֿז
אומטורי. — בּוֹרְד, יאלינגֿז אומטוריג'.

בְּדֵר, לְבָדֵר, יאלינגֿז. אוֹז אוֹזנא.
בְּדִיל, ז' קאלאיי.

בְּדִיל, קל בולונמייר. הֶבְדִיל, איירי, פֶֿרֶק
איטרי. — נְבִדֵל, איירילדי.

בְּדִיל, ס' בְּדִיל, ז', פֶֿסֶס, פֿרעא. בְּדִיל און,
קולאק פֿרעאסי.

בְּדִיל, אינג' (3).

בְּדִיל, פארשאה יהוא נִיג עספר אדמלרינז
פֿירינגֿז אדי.

בְּדִיל, ז', בושלוק, בוש:

בְּדִיל, קל בולונמייר. נְבִדֵל, דיטרי.
קאלטיראדי. זייראסילן קורקו
אבדיראדי, אשקדי, אישיגֿישיק לן איטרי.

בְּדִיל, נ', קורקו, אורפונמא, אפאנסז
זוואר.

בְּדִיל, ס' בְּדִיל, בנ' בְּדִיל, רב' בְּדִיל,
ס' בְּדִיל, חיוואן, טוואר.

בְּדִיל, ווא בְּדִיל, בורד, ז', צוקור, קיו
סיסטרגא, זינדאן, גֹּד, מואר.

בְּדִיל, ווא בְּדִיל, בְּדִיל, עת' גֹּד, (משרש
בוש), אומאנדי, עאיפֿלי אולדו, — בְּדִיל
גֹּד. — הֶבֶש, אומאנדירדי
אומאנאג' איש איטרי. בְּדִיל מְבִיש,
פֶֿרֶסז אולאד.

בְּדִיל, בנ' בְּדִיל, ז', טאלאקא, אולגא.

בְּדִיל, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד,
בינוני גֹּד, גֹּד.

בתאבי אלימא וירדי. בְּדִיל פֶֿסֶס קניתי
את הבית, ביג גומישא אבי סאמון
אלדים. — אילן. בְּדִיל, בְּדִיל, צאגיר
בונדראק אילן. נְבִדֵל בְּדִיל, קיליג' אילן
(קיליג' דן, קיליג' סבֿינדן) היטרי. —
בראבר: גֹּד, צוק חלק אילן, צוק
חלק בראברנדא. — איצון: עין גֹּד, גֹּד
איצון גֹּד יירינא) גֹּד; נְבִדֵל בְּדִיל,
גֹּד איצון, (גֹּד יירינא) גֹּד!

בְּדִיל, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד,
גֹּד באטרי. בְּדִיל אָל אָבֿותיו = נְבִדֵל
אָל אָבֿותיו, ופאת איטרי אולדו. הֶבֶש.
גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד, גֹּד.

בְּדִיל, ר' בְּדִיל, ס' בְּדִיל, נ', קיו.
גֹּד. — טוואק, צוקור, גֹּד.

בְּדִיל, ר' גֹּד, ייר אדי.

בְּדִיל, שבע, ארץ ישראל דא ביר שוהריג אדי.
בְּדִיל, בְּדִיל, יעקן, ישראל יפאנדא גֹּד, יפאנדא
ביר קונאס איטריג ייריג אדי.

בְּדִיל, גֹּד, סאסירי, קוקודי, — הֶבֶש,
סאסירי, סאסירי, סאסירי, קוקודי,
פֶֿסֶס איטרי, פֶֿסֶס איש איטרי.

בְּדִיל, בְּדִיל, מיסופוטאמייא דא פרת אוזני
בויו משהור ממלכתיג ווא שוהריג אדי, אורר
מניא באבילוניא (ממלכת), באבילון (שחר).

בְּדִיל, בְּדִיל, ר' בְּדִיל, בְּדִיל, רובא.
בְּדִיל, אנדן אומטרי, סבֿינדן, בְּדִיל,
בְּדִיל סבֿינדן. בְּדִיל סבֿינדן סבֿינדן דן.

בְּדִיל, פֶֿסֶס, בְּדִיל, בְּדִיל, פֶֿסֶס פֶֿסֶס.
בְּדִיל, בְּדִיל, יאלינגֿז (גֹּד פֶֿסֶס).
בְּדִיל, — אָל לְבִדֵל בְּדִיל, בְּדִיל אבֿרא

יאלינגֿז אים (אזו אָל). אָל לְבִדֵל
הֶבֶש, סלט סֶס גֹּד, אולדו. —
לְבִדֵל מְבִיש. בְּדִיל, מְבִיש, גֹּד, גֹּד,

אֲדוּנֵי יִבְרָנָא עֲבָדָה, רִיגָא אִירִים,
(נ'אנים) בְּגִים קוֹלָג סוּלֶאסִין. —

בֵּין (סלט סמיכות דא בולונייר, מופרד בֵּין
(1). בֵּין, בֵּינִינְדָא, אראסי, אראסינְדָא,
אראסינְא. — בֵּינִי, בֵּינִינְדָא, בֵּינִינְדָא,
בֵּינִינְדָא וכו'. מְשַׁלֵּחַ מְנִים בֵּין אֲחִים,
קִרְדְּשֵׁל אראסינְא קאוונָא פִּירָאקִינִי. —
וּבְכֵד אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֶשֶׁךְ, אֱלֹהִים
עֵידִינְלִיגִי קִרְאנְלִיק דִּן אִירִירִי. וּבְכֵד אֶת
בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינִיכֶם, בְּנִים אֵילֵן סוּיִג
אראסינְדָא אולֶאן שְׂרִיטִים סאנְגִירִי אִים. —
וְיֵהִי מִכְדִּיל בֵּין מִסֵּל לְמִסֵּל, סוּי אֵילֵן סוּיִג
אראסינְדָא (שְׂבָאקֶא) אִירִיגִי אולֶאן, סוּיִאֵילֵן
סוּיִג אראסינְי אִירִיסִין (נְרִשִׁים 6/1). —
כִּבִּין, בֵּינִינְדָא, אראסינְדָא, כִּבִּין הַעֲצִים,
דִּירְכִלִּיגִי אראסינְדָא.
בֵּינָה, נ', עקל, פֶּהֶם.

בֵּית, ס' בֵּית, בֵּיתִי, ר' בֵּיתִים, בֵּיתִים,
אֶב. בֵּית יְהוָה, אֱלֹהֵיגִי אֶבִי, עֲבֹדָת
האנאסי; בֵּית הַמִּלָּךְ, פִּירָשָׁא סראי. —
בֵּית נְתִיבֹת, אִזְלֵר אֶבִי. יוללֵר אֶבִי. —
בֵּית פֶּרֶעָה, פֶּרֶעָהִיגִי אֶב חֶלְקִי;
פִּאמִילִיאסי. בֵּית דָּוִד, דוּרִיגִי זורעִיתִי. —
מִבֵּית, אִיצִירִידִן. מִבֵּית ל' — מִבֵּית ל' —
בֵּית שֵׁי אִיצִירִיסִנְדָא. אֶל מִבֵּית ל' —
בֵּית שֵׁיגִי אִיצִירִיסִנְדָא.

בֵּית אֶל, ארץ ישראל דא בֵּית שְׁהִירִגִי אֶדִי.
בֵּית הַנֶּן, פִּחְצֵאלִי אֶב, דִּאצֵּא, יאולֶק
סֶפֶא יִירִי. (יאכֹד, בֵּית יִירִיגִי אֶדִי).
בֵּית יַעֲרִי הַלְבָּנוֹן, שְׁלֵמָה ירושלים דא
יאפֶּרֶדִי מִרְסַחֲאנָא, ג' פִּחְצֵאלִי, יעֵנִי
אִירִיסִנְדָא, סִלַּח דוּרֶאן יִיר. (אֶנָּה בּו אֶד
פִּלְבִי אֶנִּיגִי אִיצִירִי וּרִילִמִּישׁ, בֵּי אולֶבֶנוֹן
דִּן גִּסְלֵן סִלִּי יאכֹד יִירִי אֶנְאֶצֶלֶר דִּן
יאפִּולִּמִּישׁ).

בֹּז, יָבוּ, (שְׂרֵשׁ בּוּ), כּוֹר אִיטִירִי, בּוּ לְדָכֶר
בֵּית שֵׁי כּוֹר אִיטִירִי, בֵּית שֵׁי כּוֹר בִּאקִירִי.
בֹּז, בֹּזוּ, בֹּזוֹנוּ וּבֹזוֹנוּ, עֵת יָבוּ, יָבוּ,
טלאֶרִי, טלאֶקֶא אִיטִירִי.

בֹּזֶק, פִּנְעֵן מוֹפִרָאנְדָא בֵּית שְׁהִירִגִי אֶדִי.
בְּחֹר, ר' פִּחְוִירִים, יאֶשׁ אֶרֶם, יִיצִיט, כִּפֶּאֶר.
בְּחֹרִים, ארץ ישראל דא בֵּית שְׁהִירִגִי אֶדִי.
בְּחִיר, שֵׁיט, סאִילֶאנְמִישׁ, מוֹחֶתֶאֶר. בְּחִיר
יהוה, אֱלֹהֵיגִי סאִילֶאנְמִישׁ, אֱלֹהֵי בֵּית
פִּינְס, מִנְסוֹב אִיצִירִי סאִילֶאדִינִי פִּיסֶסֶא.
בְּחִן, יִבְחֵן, סִינֶאדִי, בְּחֶאֶדִי, תִּנְדִּירִבֶּא
אִיטִירִי, אִמְתִּיחֶאן אִיטִירִי. נְבִתֵן, סִינֶאדִי,
בְּחֶלֶלִי, תִּנְדִּירִבֶּא אולֶאן אִמְתִּיחֶאן אולֶאנְדִי.
בְּחֶר, יִבְחֶר, בְּנִגְדִי, סאִילֶאדִי. בְּחֶר בְּחֶר
יְהוָה, רִבְבִי סִינִי בְּנִגְדִי, סִינִי סאִילֶאדִי.
בְּחֶר בְּחֶר, דוּרִיגִי בְּנִגְדִי, דוּרִיגִי
סאִילֶאדִי.

בְּחֶרִים = פִּחְוִירִים, עֵין שֶׁס.
בְּמֶא, קֶל בולונִמִיר. — בְּמֶא, כוולֶאדִי,
סוּלֶרִינָא פִּירָר קוֹסֶמֶנִי סוּלֶאדִי. — בְּמֶא
בְּשִׁפְטִים, אִרִינְלֵר אֵילֵן סוּלֶאדִי, יעֵנִי
דוּשונֶמֶנִי סוּלֶאדִי סלט אִרִינְלֵר אֵילֵן
פִּירָר קוֹסֶמֶנִי סוּלֶרִי.
בְּמֶה, סלט בִּינוֹנִי, בּוֹמֶה, סוּלֶיגִי,
פִּירִיסִיז סוּלֶיגִי, גִּוֶּאזֶה.

בְּמֶח, יִבְמֶח, אִישֶׁאנְדִי. — בֵּיתִיגִי בְּמֶחֱתִי,
אֱלֹהֵי אִישֶׁאנְדִים, בְּמֶח בְּוֶנוֹ, מֶאֱלִינָא
אִישֶׁאנְדִי.

בְּמֶח, אִמִּינִלִיכ, יִשְׁבֵּל לְבֶמֶח, אִמִּינִלִיכ אֵילֵן,
אִמִּין, קוֹרְקוֹסוֹ, אומורִדִי.

בְּמֶן, בְּמֶנִי, נ', קורסֶאק, קֶרֶן, רֶחֶם.
פֶּרִי בְּמֶן, אולֶאדִי.

בְּמֶנִים סלט רֶב' בולונייר, פִּיסֶמִיק.
בֵּי (רִיגָא וּבִיגָא) דא קולֶלִיגִירִי. בֵּי

אִישׁ בְּלִיעַל. בֶּן בְּלִיעַל, יִרְאֵמו אִדָּם,
בֶּת בְּלִיעַל, יִרְאֵמו קָרִי. בְּנֵי בְּלִיעַל,
יִרְאֵמו אִדְמֹלֶר.

בְּלָע, יִבְלַע. יִבְטֵרִי, — בְּלַע. צִאיִפֹּאֲרִי,
זוּוֹאֵל וִירְדִי. חֶרָאֵב אִיטְרִי, וִירָאֵן
בֶּרֶבְאֵר אִיטְרִי. — בְּלַע, צִאיִפֹּאֲרִי, פֶּן
יִבְלַע לְמִלָּה, אִולִּמֵּאִיא כִּי פֶאֶרְשָׁאֵהָ בִּיר
זוּוֹאֵל גִּלְמִסִּין.

בְּלָע. ז'. חֶרָאֵבִלִיק, זוּוֹאֵל. דְּכִבִּי בְּלָע,
זוּוֹאֵל גִּזְוֹאֲבִלְרִי, יִרְאֵמוֹלִיק גִּזְוֹאֲבִלְרִי.

בְּלָעֲרִי, (ס' בְּלָעֲרִי), בְּנֶדֶן דִּישִׁירִי. בְּנֶדֶן
בִּשְׂקָא. בְּנִסְיוֹ, בֶּן דְּצִיר, בְּלָעֲדִיק, סִנְדֶּן
גִּירִי, סִנְסִיו.

בְּלָתִי, — לֹא. בְּלָתִי מְהִיר, פֶּאֶר דְּצִיל,
פֶּאֶר אִולִּמֵּאִיאֵן. — סִלֵּם, אֲנִיָּאֵק, לֹא
שְׂמַעְתִּי בְּלָתִי הַיּוֹם, בֶּן אִשִּׁיטְמֵאֲרִים,
אֲנִיָּא בּוֹנוֹן, בֶּן סִלֵּם בּוֹנוֹן אִשִּׁיטְמֵאֲרִים. —
בְּלָתִי, בְּנֶדֶן גִּירִי. בְּלָתִי, כִּנְדֶּן גִּירִי. —
לֹא תִרְאוּ פִּנִּי בְּלָתִי אֲחִיכֶם אֲתֶכֶם. יוֹזְמוֹ
גִּרְמֹז סִנְיוֹ, סִלֵּם אֲנִי כִרְשִׁיגִיז
בֶּרֶבְרִיגִיזוֹדֵא אִיכָא (כִּרְשִׁיגִיזוֹ
בֶּרֶבְרִיגִיזוֹדֵא אִולִּמֵּינִיָּא יוֹזְמוֹ גִּרְמֹז
סִנְיוֹ). לְבָלָתִי כּוֹר. קִאיִירִלְמֶסֶק אִיצוֹן.
לְבָלָתִי שְׁתוֹת יֵין. שֶׁרָאֵב אִיצְמֶסֶק אִיצוֹן.
לְבָלָתִי תַחֲמָאָה אֲנִיָּא אִיצוֹן כִּי סִיו נּוֹנֵאחֶפֶר
אִולִּמֵּאִיטִילוֹ, סִיו נּוֹנֵאחֶפֶר אִולִּמֶסֶק
אִיצוֹן.

בְּמָה. ר'. בְּמֹת. ס'. בְּמִתִּי וְאִ בְּמִתִּי.
כִּנְ בְּמֹתִי, נ' אִוְכְסֵב יִיר, דְּפֶא (מִפֶּא). —
אִוְכְסֵב יִירָא גִרֵּב אִלְלֵהִיז אִרִּינָא גִרֵּב
אִבֶּאֱקִלִּיז אִרִּינָא יִאפּוֹלָאֵן עֶבֶרֶדֶת חֶאנָא,
בְּמָה.

בְּמוֹ = בֶּ. — בְּמוֹ פִי = בְּפִי.

בֶּן (שֶׁרֶשׁ בֵּין) בְּנָתָה (בְּנָתָה), בְּנִתִּי

בֵּית לָתֶם, שֶׁהָרִי אִרִי, יְהוּדָה שְׁבִטִינִיָּז
טוֹפֶרֶאֲנִירָא בּוֹלונְדִיזִי אִיצוֹן אֲנָא. בֵּית
לָתֶם יְהוּדָה דִּיִּלִּיר וְאִ פּוֹאֲלִיפ. בֵּית לָתֶם
אֲפֶרְתָה דִּיִּלִּיר, זִירָא אֲנִיָּא בִּיר אִרִי
רְחִי אֲפֶרְתָה אִידִי.

בֵּית הַלְחֵמִי, בֵּית לָחֶם לִי. בֵּית לָחֶם
שְׁהִירִנֶן אִולָאֵן כִּימֶסֶא.

בֵּית הַמֶּרְחֶק, בִּיר יִירִיזִי אִרִי.

בֶּךְ, שֶׁרֶשׁ בּוֹךְ, קֵל בּוֹלונְמִיר. נְבֹוֶךְ
(נְפֶעֶר סִלֵּם בִּינּוֹנִי) רִבִּי נְבֹוֶכִים אִו
נְבֹוֶכִים. אִוֶּאשִׁירִי שֶׁאִשִּׁירִי.

בְּכָה, יִבְכָּה, נִיבְכָךְ, אֲנִלֶּאֲרִי. יִלֶּאֲרִי.
בְּכָה אֶת פִּי, פִּי נִי אֲנִלֶּאֲרִי, פִּי נִיָּז
אִולִּסִּינִי אֲנִלֶּאֲרִי. בְּכָה עַל —. בִּיר
שִׁי אִיצוֹן אֲנִלֶּאֲרִי.

בְּכָה, עֵין כַּה.

בְּכוֹר ז'. בְּכוֹרָה, נִי, מוֹנְנִיק, אִילֵּפ
דוֹנְמִישִׁי. אֲנִי בִיבֵב, בִּיבֵב.

בְּכוֹרָה וְאִ בְּכָרָה נִי, טוֹנְנִצִּלִיק.

בְּכוֹרִים, סִלֵּם רִבִּי בּוֹלונְיִיר, אִילֵּפ
מִיכָא.

בְּכוֹרֶת, בִּיר אִדָּם אִרִי.

בְּכִי, בְּכִי, כִּנְ בְּכִי, נִי, אֲנִלֶּאֲרִישִׁי.

בְּכִר, סִמִּי הָרִי בְּכִרִי. יִאשֶׁ דוּוֹא.

בֶּל = לֹא. אֵל.

בְּלָה, יִבְלָה, אִשִּׁרֶאֲלִי (רִוֶּבֶא אִיצוֹן).
בְּלָהָה, רְחֵל נִיָּז חֶלֶאֲיִיגִי וְאִ יַעֲקֹב נִיָּז
קִרִּיסִינִיָּז אִרִי.

בְּלִי, — לֹא. בְּלִי תֶשֶׁק. אֲנִיִּמֶאֲרִי,
אִיאִמֶאֲרִי. — בְּלִי מִסִּם, סִוִּי סִיו. —
בְּבִלִי דַעַת. בִּילִמִּינִיָּא. — מְבִלִי יִכְתָּה
יְהוָה, רִבְבִיגִי קוֹדֶרֶתִי אִולִּמֶאֲרִינִדֶּן.

בְּלִיעַל, ז' פֶּאִירֶאסִיוִלִיק, יִרְאֵמוֹלִיק. —

באשאג'צב איריג'י בימסא (רואלליסט, רוס'נא).

בְּנִימָן וא **בְּנִימָן**, יעקב נִיג אַז בִּיצֵב אַהֲלוֹנִיג אַרִי, בֶּן - יִמִּי, בְּנִימָן שְׁבַמִּינָן אולאן בימסא, אִישׁ יִמִּי — אִישׁ בֶּן - יִמִּי. — הִיא הִירִיעָה אֵילָן, בֶּן - הִימִי, בָּס, (שֶׁרֶשׁ בּוֹס) יָבוֹס, אִיאַקְלֶר אֵילָן באסדי, מַפְטֶמֶר אִימֶרִי אֲדִיר. דֹּבֶס, באסלירי, אֲזוּלֶרִי.

בְּסָר, ז', קורוק, אג'י אווס.

בְּעֵד, אִיצוֹן. בְּיָדִי, בְּעֵדִי, בְּנִים אִיצוֹן, בְּעֵדָה, סִנִּיג אִיצוֹן, בְּעֵדָס, בְּעֵדָנוּ וכו' — בְּעֵדֵי הַשָּׁעַר, קאפּוּיִג פִּנאַרִינִיג יאַנִינאַ — סֶנֶר הַדָּלֶת בְּעֵד פִּלֹּי בִיר בִּימסאַיִג אַוּרִינאַ קאפּוּי באסמירי. — בָּא בְּעֵד הַחֲלוֹן, פִּנִּינאַ דֵּן גִּירִדִי. — הַתְּפִלָּל בְּעֵד פִּי, פִּלֹּי אִיצוֹן רִיגִי אִימֶרִי, הַפֶּדָה אִימֶרִי.

בְּעוֹד, עֵין מֶלֶת עוֹד.

בְּעֵט, יָבֵעַט, אִיאַק אֵילָן באסדי, הָפִיר. כּוֹר אִימֶרִי. בָּס נֹזָר אִימֶרִי. לְמַה תִּבְעֵטוּ בְּזִכְתִּי זֶנֶא אִיצוֹן קֶרְבַּנִימִי בְּפֶר סִיגִיו, כּוֹר אִידֶר סִיגִיו. —

בְּעִיר, ז', טוואר.

בְּעֵל, בְּעֵלִי, בְּעֵלָה, רֶב־בְּעֵלִים, בְּעֵלִי בְּעֵלִיו, בְּעֵלִיָּה וכו'. סאַהב, קוֹנֵא, בֶּנ־בְּעֵל נְעוּרִים, יאַשׁ קוֹנֵא, — בְּעֵל בְּנָפִים קנאַר סאַהבֹ, יַעֲנִי קוֹשׁ; בְּעֵל הַתְּלֹמֹת; דוּשְׁלֵרִיג סאַהבֹ, דוּשׁ גְּזוֹרֵן. — צוֹק פֶּרֶת בְּעֵר, סאַהב עֵנִינִינאַ יִהוּד גֶּרֶב יִירֵדָא רֶבִים קוּלֵלִינִייר, לֹא יִמְלֵט רֶשַׁע אֶת בְּעֵלִיו, יִרְאֵמוֹלִיק גִּנְדִי סאַהבִינִי קוֹרְמֶאֶרְטֹ, הַחֲבִיָּה הַתִּיָּה בְּעֵלִיָּה, עֵלֶם גִּנְדִי סאַהבִינִי סאַג אִידֶר, בְּסֵלֶר, גִּצִּינִדִירִיר.

בְּעֵל, בְּעֵל (בִּיר אַבַּק אַרִי). אַבַּק;

עֵת, יָבִין יָבִין, וּבִבֵּן, צוּוֹי בִּינֹ. אַנְלֶאֶרִי. פֶּהֶם אִימֶרִי, בִּילֶרִי. -- נָבֹן. עֵקְלִי אולֶּרֹ. בִּינֹנִי נָבֹן. עֵקְלִי. — הָבִין, אַנְלֶאֶרִי, אַנְלֶרִי, אַנְלֶרִי, הַתְּבֹבֹן. אַנְלֶרִי, דוּשֹׁנִדִי, דִּיקֶת אֵילָן נֹזָר אִימֶרִי.

בֶּן ס' בֶּן, בֶּן, בְּנִי, בְּנִי, בְּנִי, ר' בְּנִים, ס' בְּנִי, בְּנִי, בְּנִי. בְּנִיָּה וכו', אַר אולֶּאֶר. אַנְלֶר. — טוֹרֹן. בְּנִים, אַנְלֶר. טוֹרֹנֶלֶר. בְּנִי יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵלִיג אַנְלֶרִי. טוֹרֹנֶלֶר, זוֹרֵעִיתִי, יִשְׂרָאֵל מִלֶּלֶתִי. בְּנִי יְהוּדָה, יְהוּדָה שְׁבַמִּינָן אֹרֶאן בִּימסאַר: בְּנִי לֵוִי, לֵוִי שְׁבַמִּינָן אולֶּאן בִּימסאַר. — בְּנִי הַנְּבִיאִים, נְבִיאִלֶרִיג תִּלְמִידֶרִי. — בְּנִי צִיּוֹן, צִיּוֹן דֹּא סאַבִּין אולֶּאן בִּימסאַר, צִיּוֹן לִירֶד. — בְּנִי קָדֶם, גּוֹן דֹּרֶגִישִׁי טַרְפִּינֶא (מִשְׁרֵק דֹּא, שְׁרֵק דֹּא, מוֹרְחֶא) סאַבִּין בִּימסאַר, שְׁרֵקִילֶר, מִשְׁרֵקִילֶר, מוֹרְחִילֶר. — בְּנִי אַשְׁפָּה, סאַנְדֶּאק אולֶּלֶרִי, יַעֲנִי אוקֶלֶר. — בֶּן - מֵת, אֲזוּלֶמֶא מוֹסַתַחַק בִּימסאַ, אֲזוּלֶב, סאַהבִי, — בֶּן שָׁנָה, בִּיר יאַשִׁינֶא. בֶּן - אַרְבָּעִים שָׁנָה קִירֵק יאַשִׁינֶא. — בֶּן - חֵל, קוֹחַ יֶ-אַרְטִי, קוֹחֵלִי. יַיִצִּט, גִּבְבֶּאֶר. בְּנִי בְּלֵעֵל, יִרְאֵמו בִּימסאַר. — בְּנִי צֶאן, קוּיֹן בְּלֶאֶלֶרִי, יאַבִּירִירִי.

בְּנָה, יְבֵנָה, וּבִבֵּן, יאַפֶּרִי (אַב יאַכֹּד סַרַּאִי). קוֹנֶדֶרֶרִי, בִּינֵא אִימֶרִי. שְׁלֹכָה בְּנָה בֵּית לִיְהוָה בִּירוּשָׁלַם. שְׁלֵמֶה רַב־בִּיַּא יוּשֶׁלֶם דֹּא בִיר אַב יאַפֶּרִי.

בְּנוֹת, רֶב־מִמֶּלֶת בַּת, עֵין שֶׁם.

בְּנִים (רֶב־שְׁנַיִם מִמֶּלֶת בִּין) אַבִּי אַרִא, אַבִּי עַסְכֶּר אַרִאסִינֶא בולוֹנֶאן בוש מִיִּירֶאן. יאַכֹּד אַבִּי אַרִם אַרִאסִינֶא אולֶּאן גִּנְבֶּ. אַבִּי אַרִם דֹּונוּשִׁי, אִישׁ הַבְּנִים, אַבִּי אַרִאֶרֶא גּוֹן אַרִם. מִיַּאנִגִּי, יאַכֹּד בַּאשׁ

בְּעָלִים, בעל לר, אבאקלר. נביאי הבעל, בעל ניג נביאורי.
בְּעַל צפונים, סוף גא יאקין ביר שחרג אדי.
בְּעַל שְׁלֶשָׁה, שחר אדי.
בְּעִלָּה, ג' ממ' בעל; סאחב; בעלת הבית, אביג סאחבו אולאן קרי (כוזאייבא).
בְּעַר, יבְּעַר, יאקרי, יאנרי. בער, אוטלאטרי, יאקרי, יאנרירי, גאייב איטרי, דפע איטרי, קירדי. ובְּעִרְתָּ הָרֶעַ מִקִּרְבָּה. אורמאגן פנאי גאייב איילא.
יבְּעִרְתִּי אֶחְרִיקָה, בן סניג ארדיג סירא קיראר אים, בן סניג ארדיגן גלנצלי קיראר אים, סניג זורעייתני גאייב אידר אים. – **הַבְּעִיר**, יאקרי, יאנרירי.
בְּעַר, ר' בערים, שאשקין, אחמק.
בְּעִשָּׂא, ביר ישראל פארשאהיניג אדי.
בְּעֵת, קל בולונמיר. בעת, יבעת, קורקוטרי, דיטרטרי, קאלטראטרי. בעתמו רוח רעה מאת יהוה, אני אללהיג טראפניגן ביר פנא רוח דיטרטרי, אורניא אללהיג טראפניגן ביר פנא רוח הושרי.
בְּצִיר, ז', באג בוזומי, באג בוזום וקתי, **בְּצִלִּים**, סלט רב' בולונייר, יחיד בלבי **בְּצֵל** דיר, סוגאן.
בְּצַע, יבְּצַע. פאראלאדי. קירדי; יאראלאדי, בער השלח יפלז לא יבצעו. קיליג, סילאח אראסינא דושרלד יאראלנמולר. – **בְּצַע**, קאפופ אלרי, זורונא אלדי דראמיליק איטרי, דראט מאלא גזו איטרי. – **בְּצַע** בְּצַע, חראם מאלא גזו אידויג. – **בְּצַע**, תפמיל איטרי, יארא איטרי, בצע אקרתו, סוזוני יארא איטרי.
בְּצַע, בנ' בְּצַע, ז', חראמיליק, חראם מאל, פאיריא, מחר בְּצַע? נא פאיריא? – **בְּצַק**, שישרי, רנגל לא בְּצַק. איאניג שישרי.
בְּצַק, כנ' בְּצַק. חאמור.
בְּצַר, יבְּצַר. – באג בוזרי. – **בְּרִבְיָטְרִי**, חחסין איטרי, עיר בצורה, תחסין אולונמיש (דוואר, חסאר צבילמיש) שחר, ברב שחר. **בְּרַקַּע**, יבְּרַקַּע, יארדי, בקע ים, גיוזי יארדי. בקע עיר, שחרי יארדי, יעני תחסין אולונמיש שחרג חסאריני קיריפ איצריסינא גירדי. – **גְּבַקַּע**, יארילדי, פאטראדי, – פאראלאדי. אז יבְּרַקַּע בְּשִׁטְרֵי אוֹרָה, או וקת עאיירדיגליג צולפאן גיפי פאראלאר, פארלק אולור. – **בְּרַקַּע**, יארדי. **בְּרַקַּע**, ביר אופאק צבי אדי, שקל ניג (יעני מיסקאליג) יאריסי. יאריס מיסקאל. **בְּרַקְעָה**, ר' בקעות, ג', דרא, (יילגא). **בְּרַקַּר**, ז' ונ', סגיר, טוואר, (אוגוז). **בְּרַקַּר**, ר' בקרים, ז', סבאח, סבאחוקתי. **בְּרַקֶּשׁ**, קל בולונמיר, – **בְּרַקֶּשׁ**, יאראדי, איטרי, צאלישרי. **בְּרַקֶּשׁ** פני יהוה, אללהא עבאדת איטרי.
בְּרַ, וא בר, ז' בוגראיי, אשליק.
בְּרַ, בְּרַה, שית, פאפ, טמיו.
בְּרַ, ז', פאפליק, בריריס, אללריג פאפליג. דוגרוליק, סאדקליק.
בְּרַ, ז', פוטא. קיוסגי אוגאג.
בְּרַא, יבְּרַא, יראטרי (יוקרן ואר איטרי) – **גְּבַרְא**, יראטילרי. – **הַבְּרִיא**, סמיו איטרי, סמירטרי.
בְּרַבְרִים, סלט רב' בולונייר, ביר גינס

בְּרָכָה, ס' בְּרַכַּת, מיינאק סווי, האווי, סווי חזינהס, סיסמנא.

בְּרַק, יילדירים אמדי, יילדירים יוללאדי, * הַבְּרִיק, יארקירי (יילדירים גיבוי, באלקירי.

בְּרַק, ר' בְּרַקִּים, ז', יילדירים.

בְּשׁוּרָה וא **בְּשָׂרָה**, נ', חבר, איי חבר, מונ'דא, מוז'דא.

בְּשָׂם, ר' בְּשָׂמִים, בהאר, אוסיאם, איי ריחאנלי נסנא.

בְּשָׂר, קל בוקונמיר. **בְּשָׂר**, חבר וירדי, איי חבר גמירדי, אַרְוֶה־נָּא וַאֲבִשְׁרָה אֶת הַמֶּלֶךְ, כגירדאיים וא פאדשאהא מוז'דא סולאיים. — **מְבִשָּׂר**, איי חבר ויריני, מוז'דאני, הַתְּבַשָּׂר, איי חבר אלדי, איי חברלי אולדי, כְּרִדְלִי חברלי אולדי.

בְּשָׂר, ס' בְּשָׂר, ר' בְּשָׂרִים, ז', אַם, מן, ויניד ברן. — **כָּל בְּשָׂר**, דר מן, דר אינסאן וא חייוואנאט.

בֶּש, עין בוש.

בְּשָׂל, או בְּשָׂל, פישדי (אמש אוורידא), פישדי (גונשיג קוותי אילן מייבא כמאלינא גלדי). -- **בְּשָׂל**, פישירדי, — **הַבְּשָׂל**, פישירי, כמאלינא גלדי.

בְּשָׂן, ירדן ניג אוטפי טראפֿינדא אולן בור מיבבאט מופראניג אדי.

בְּשָׂת, כנ' בְּשָׂתִי, נ', עאייבליק, אוטאניקליק, ח'ג'אב.

בְּת, כנ' בְּתִי, בְּתָה, ר' בְּנוֹת, ס' בְּנוֹת, קיז אוולד, קיז, — **בְּתִיאַל נֶכֶד**, יאט אלאהיג קיז, יאט אילאהא עברת אירן קיז. — **גִּמְעַת**, בְּתִירוּשָׁלַיִם, ירושלם קיז, ירושלם גִּמְעַתִּי, בְּת אָדָם, אדום קיז, אדום גִּמְעַתִּי, בְּת עָמִי, מיללתימיג

קוש, קאולר (ז): (י"א פאפילר).

בְּרָד, ז' בורצאק, אַכְנִי בְּרָד, בורצאק טאשלי. יעני בורצאק.

בְּרָה, יְבָרָה, (= אַבְל) יידי, אשאדי. — סאיילאדי. בְּרוּ קָכֶם אִישׁ, סאיילאניג גנדיגיאז ביר אדס. בְּרָה (ז) יידי, אשאדי. היו לְבָרוֹת לְמוֹ, אולדור אנלרא יימייא. — (בלבי לְבָרוֹת, ברה דן, רבי' דיר עין ברה) **בְּרָה** (ז) רב' בְּרוֹת, אש. יימפ. היו לְבָרוֹת לְמוֹ, אנלרא יימפלד אולדור.

בְּרוּף, בְּרוּכָה, שית, אלגישרי, מובברכ, **בְּרוּשׁ**, ר' בְּרוּשִׁים, ביר גינס אגאן, שימשר (ז).

בְּרוּל, ז', דמיר.

בְּרוּלִי, דוד ניג איאמינדא ביר עאדיל ארמיג אדי, כי דוד אַבְשָׁלוֹם אוגלונג אוגונדן קאצדיני וקת אני מוסאפֿיר קבול אירופ אגא צוק אייליב אחסאן איילדי, **בְּרַח**, יְבָרַח, קאצדי (צילגיא).

בְּרִיא, בְּרִיאָה, סמיו, סאגלאס.

בְּרִית, ר' בְּרִיתִים, ז', באסטמיריק, קאפו באסטמיריג.

בְּרִית, נ', שרפ.

בְּרִיךְ, יְבָרַךְ, צופדי. נְבָרַךְ, אלגישלנדי, אלגיש אלדי. — בְּרַךְ, אלגישלאדי. כְּיָךְ דועא וירדי, מְרַךְ אישרי, שופך אישרי, סלאס וירדי — כּוֹפֵר אישרי. בְּרַךְ נְבוֹת אֱלֹהִים, נְבוֹת אללחי כּוֹפֵר אישרי. — **הַבְּרִיךְ**, צופירדי. — **הַתְּבַרַךְ**, אלגישלנדי, כְּיָךְ דועא קבול אישרי. — **כִּיבְרִלאנדי**.

בְּרִיךְ, ר' שני בְּרַכִּים, נ', דיו (מיו).

בְּרִכָּה (ביר ברת בְּרִכָּה בולונייר) ס' בְּרַכַּת, ר' בְּרַכּוֹת, ס' בְּרַכּוֹת וכו', נ', אלגיש, כְּיָךְ דועא. בְּרַכַּת, בחשיש, פשפש.

קיוי, מיללתיים. — בתולת בת ציון, ציון
 ניג בווי קיוי, ג'מעת, — בת תשעים
 שנה, דוקסאן יאשינדאבי קרי. — בת
 עין, ג'ו ג'בג'י. — בת יענה, דוא קישו.
 בתולה, נ', בווי קיו, קיו אולאן קיו.
 נשעה בתולה, בווי קיו, — בתולת ישראל
 ישראל מיללתי. עין בת.
 בתים, עין בת.

ג.

ג'אה, יג'אה, יוג'אלנדי, עאלא אולדו,
 עיוזחלי, רפעתלי אולדו, ג'ליל אולדו,
 פודור אולדו, אופטמליב איטדי.
 ג'אה, ש'ת, פודול, אופטמס.
 ג'אה, נ', פודולליק, ביפרליק, אופטמליב.
 ג'אה, נ', אולוליק, ביפולליב, עוימת,
 ג'לאתה, אופטמליב, פודולליק, ביפרליק,
 ג'און, ס' ג'און, ו', ביפולליב, אולוליק, עוימת,
 ג'לאת. פוד, חוסן, אופטמליב, כפרליק
 ג'אל, יג'אל, חפרר סאטון אלדי (ייסירי)
 יאכור סאטילמיש ביר שיי, פידא איטדי,
 קורטאדי, חלאס איטדי (יולדי).
 ג'אל, קל פולונמיר. ג'נאל וא ג'נאל,
 פולאשרי, מורדאר אולדו, תדנ'ס אורדו.
 ג'ב, פני ג'בי, ר' ג'בים. ג'בות. סירק,
 ארקא.
 ג'בה, יג'בה, אופטס אולדו, יוג'אלנדי.
 ג'בה לבו, קלבי אופטס אולדי. פודוללנדי.
 הג'ביה, אופטס איטדי. הג'ביה לשבת,
 אופטס אומורדו. הג'ביה יעוף, אופטס
 אוצדי.
 ג'בה, (== ג'בוה) ש'ת, אופטס, ג'בהרלב,
 אופטס קלבל, פודול.
 ג'בה וא ג'בוה, אופטס. — אופטס נסנא,
 יעני אופטסליב. אל תבט אל מראהו ואל
 ג'בוה קומטו (שמואל ח' יו' יו') קייאפתינא
 וא בויניג אופטסליגינא באקמא.
 ג'בה, פני ג'בה, ו', אופטסליב, ג'בהרדח,
 פודולליק.
 ג'בול, פני ג'בולי, ר' ג'בולים, ו', סינור.
 ג'בור, ש'ת, ג'בבאר, ג'נאטיר, קותלי, —
 ג'בור חיל, קותלי ג'בבאר, ייג'יש ג'בג'י.
 ג'בורה, נ', קוות, ג'בבארליק, ייג'יש
 אישי, ג'בורות ידה, רבביג ייג'יש אישורי,
 יעני בייב אישורי. — ג'בורה, ייג'מכליב
 (שמות ל"ז י"ח).
 ג'ביע, ס' ג'ביע, ר' ג'ביעים, ו', קאדח,
 פילג'אן.
 ג'ביר, ו', ג'ג.
 ג'בירה, נ', חאנים.
 ג'ביש, ו', ביר קיימתלי מאש ג'ינסי
 (ז' דוקסמאל).
 ג'בל, יג'בל, סינור איטדי, סינור קודו. —
 הג'ביר, סינור איטדי. סינור צפדי. —
 הג'ביל את הקר, דאנא סינור קודי. הג'ביל
 את הקס, חלקא סינור קודו, ג'וסטורדי,
 ג'בעה, ר' ג'בעות, נ', קאיא.
 ג'בעת שאול, — שחר אדי.
 ג'בעת האלדים, שחר אדי.

גבעון, שחר אדי.

גבעל, ז', ציצב קאדחי, השעוה אביב והפשתה גבעל (סמות ט' ל"ח). ארפא באש קוסמיש אירי, אוספולי ציצב קדחי אירי, יעני ציצב אצמיש אדי. (— ויא גבעל, קאמוש, ודפשתה גבעל, אוספול קאמוש אירי —).

גבר, גבר, גוצלי אולדי, קווחלי אולע, קווחלנדי, זיירא ארמתי (סויי איצון). — התגבר, ג'באר אולדו, קווחלי אולדו, קווחלי גדרוני, גנדיני קווחלי גוסטורדי. גבר, ר' גברים, ז', ארפב, פיש, גבר — איש. גבר בקסלתו ילבון, הר גז גנדי יולונדא גידרדר.

גברת, פנ' גברתי, נ', חאנים, ביפא. גג, ס' גג, פנ' גגי, ר' גגות, ז', ראם, אב גפאסי.

גד, ז', בשניש (בשמיש), בשניש מוחומי. גד, יעקב ניג אולאנרניג בירניג אדי, גדי, גה שביניגן אולאן בימסא. גדגד, יבאנדא ביר ייריג אדי.

גדר, גיין אולופ חוגים אימדי. — התגדר, יורקונדי, גנדי גנדיני גסרי.

גדה, יאכוד גדה, ר' ס' גדות, נ', יאגא. אוזן יאגאסי.

גדוד, ר' גדודים, — איין ביר בולופ עספר טאבור, גלבאליק. — גדוד אפסרי אולגא טלאמק איצון ציקאן טאבור עספרא דייליר. גדול, גדולה, שית, ביופ, עאדים, יאשרא ביופ, בנז הגדול, ביופ אולגו (מונגיז אולגו).

גדי, ר' גדים, ס' גדי, ז', אולאג (אולאק) גדי עזים, אצפי אולאג.

גדיש, ז', צהו.

גדל, יגל, ביודי, ביופ אולדו, אוסרי. — גדל, ביופ אימדי, ביוטרי, אוסטורדי, תרבייה אימדי. — הגדיל, ביופ אימדי, הגדיל לעשות, ביופ איש אימדי. גדל, פנ' גדלו, ביופליב, עוימת.

גדע, יגדע, גסדי, יורקרי קורדי, סינירירי, — נגדע, גסילדי, קירילדי. — גבע, קירדי, גסדי. — גבע, גסילדי, קירילדי.

גדר, דוואר דומרי, דוואר צפדי, גדר בעדי, אוזרימא דוואר צפדי.

גדר, גדר, דוואר.

גדה, נ', אילאג.

גדר, יגדר, יוז אוזרינא יוז קיון) יאמדי.

גו, פנ' גוי, גוק, ז', סירט, ארקא.

גוי, ר' גוים, ז', מיללת, אוממת.

גוייה, נ', ויגוד, מן. — לש, אולו גוברא.

גוע, יגוע, ופאת אימדי, אולדו.

גור, ר' גורים, ז', יאש ארסלאן, ארסלאן יאבריס, גור אריה, ארסלאן יאבריס. — גור בעזי גיירי פארלאייגי חיבאנלדיג יאברילרי איצון רא קוללאניליר. גס תנים חלצו שד העיקר גנריהן (חוס ד' נ'). גז (שרש גוז) יגוז, זיגז, אושבורטרי.

גזז, יגז, גסדי, קירקדי, יורקרי, גזז צאן, קיי קירקדי (פאק חטרי איצון).

גזל, יגזל, קאפיש אלדי, צפיש אלדי זורונא אלדי, זולומלאדי. גזל עני, פאקירי זולומלאדי, פאקיריג חקקיני יירי.

גזלה, ס' גזלת, נ', זולוס אילן אלינאן שיי

— גִּלְגָּל, ייסיר אולדו, ויסירליב גַּא גִּטְרִי . —
גִּלְגָּל, אשכרא אולדו, אשכרילדי . —
גִּלְגָּל, אשכרמדי, אצדי .

גִּלְגָּל, גִּלְגָּל, שרד אדי, גִּלְגָּל, גִּלְגָּל
שרדינדן אולאן בימסא, גִּלְגָּל לי .
גִּלְגָּלִים, סלט רבי' בולונייר, איכרהן
שיילר, אירנציליכר, אבאקלר .

גִּלְגָּל, קל בולונמיר, גִּלְגָּל, טראש איטרי .
טראש אולדי . גִּלְגָּל, טראש אולונידי .
גִּלְגָּלִית, דוד אילן באשא באש דונושן
אירשטיג אדי .

גִּלְגָּל, גִּלְגָּלִית, גִּלְגָּל, גִּלְגָּל, יובארלאמדי .
קאמלאמדי, מליגילאמדי . התגליל,
יובארלנדי . התגליל עלי, בניס אורימא
יובארלנדי, יעני אורימא דושרי, אורימא
אמילדי, הונים איטרי .

גִּלְגָּל, יגלם, בופלדי, קאמלאמדי .

גִּלְגָּל, ארם אדי וא טופראק אדי, גִּלְגָּל
גלעד טראפנינדן אולאן (גלעדלי) בימסא,
יאכוד גלעד משפחה סינדן אולאן בימסא .

גִּלְגָּל, הם, דא, דחי, וא . — תועבת יהוה
גם שנייהם, אביס דא רבביג איכרה
איטריגי שיי דיר . גם את הכל יקח .
נזמלאסיני דא אלסין . — והכל הביא גם
הוא . וא הכל — אורחי גטירידי . — ישמח
לבי גם אני, בניס דא קלבים סבינסין . —
גם לי גם לך לא יהיה . בנא דא סנא דא
אולמאסין, נא בנא אולסון נא סנא . —
הגם שאול בנביאים שאול דא נביאלר
אראסינדא מירי ?

גִּלְגָּל, קל בולונמיר, התגמא, איצמיא
וירדי, איצירדי .

גִּלְגָּל, ו' קונאליק אוטי, קאמוש, פאפירוס,

גִּלְגָּל, ו' , ביר גינס צבירטבא .

גִּלְגָּל, יגור, גסדי, יארדי, יארי יארייא
גסדי .

גִּלְגָּל, בנ' גורתי, נ', פסים, קייאפֿת ,

גִּלְגָּל (שרש גיח) יגית, ויגית, שידדת אילן
ציקדי, סיצראדי .

גִּלְגָּל, ס' גחון, ו' , קורסאק (סלט קאריין
אוזרינא סורטוניפ גון חייוואנלדיג
קורסאני .

גִּלְגָּל ו' גחוי, אלישע גיג חיומתכריניג
אדי .

גִּלְגָּל, גִּלְגָּל, ר' גאית, בנ' גיאיתק, ו' גי'
רכא, אגיש, ילגא .

גִּלְגָּל בן-הנחם, ביר ייר אדי .

גִּלְגָּל, גן ערן רן אקאן דודט אונג גיריניג
אדי .

גִּלְגָּל, עין גחוי .

גִּלְגָּל, ו' , סווינג, סורור .

גִּלְגָּל (שרש גיל) יגיל, סבינדי, גִּלְגָּל
וידאסילן מסורר אולר .

גִּלְגָּל, ר' גלים, אובא, גל אקנים, מאש
אובאסי . גלי תים, דגיו טולגנלדי ,
דאלגאלדי .

גִּלְגָּל, (שרש גלל) יובארלאמדי . —
התגליל, יובארלאנדי, קאמלאמדי .

גִּלְגָּל, שגור אדי .

גִּלְגָּל, ו' , קאפא, באש . עמר לגלגלית,
הר קאפא (הר ארם באשינא) ביר עמר
(עמר צפי אדי) .

גִּלְגָּל, יגלה, אשכרא איטרי, אצדי, גִּלְגָּל
את אונג, קולאגמי אשכרמדי, אצדי,
יעני קולאגמא סולדי, בנא חבר וירדי . —
גִּלְגָּל סוד . סירי אשכרמדי, מיראנא וירדי .

— תבת נח, קנאליק אומנון אורלמיש
סאנדוק, קנא סאנדוק.

גמול, ז', איש (אוי יאכוד פנא), אייליכ,
מוקאבלה, גיזא. — גמול ידים, אללדיג
מוקאבלהסי, אללר איסדיני אישיג
מוקאבלהסי. שלם גמול, השיב גמול לפי,
על פי. — ביר כימסאיא מוקאבלה וירדי,
אניג איסדיני גיבי איסדי יעני גיזאסיני
וירדי יאכוד אייליכ איסדי.

גמל, יגמל (על פל, את פל, לפי), אייליכ
איסדי, מוקאבלה וירדי, גמל טובה, אייליכ
איסדי. גמל רעה, פנאליק איסדי. אשרי
ששלים לך את גמולך שגמולך לנו; נא
מוטלי אול כימסאיא כי סגא סן ביזא
איסדיניג מוקאבלהסי וירדי!

גמל, יגמל, ממאדן גסדי (צוגזיג).
כמאלינא גסירדי, פישירדי (מייבא איצון)
יגמל שגדים, וא באדמלר כמאלינא
גסירדי, וא כמאלינא גלמיש באדמלרי
אולרי (צומדנר "ז"כ 3) — גמל, ממאדן
גסילרי (צוגזק).

גמל, ר' גמלים, ז' תקי, הוא.
גן, בני גני, ר' גנים, בחצא.

גנב, יגנב, כירסיולאדי, צאלדי, — גנב
את לב פל, ביריניג קרביני צאלרי,
אלדאמדי. — גנב, צאלרי, גנב את לב
פי' — גנב את לב פל. — גנב, צאלינדי,
כירסיולנדי. — התגנב, כירסיו גיבי
אולרו, כירסיוליק אילן גיזליגא איסדי, —
ויתגנב העם לבא העיר. חלק שדרא
כירסיו גיבי, גיזליגא גירדי.
(אומאנדינידן).

גנה, ג', גן. בחצא.
געה, מוגירי.

גער, יגעל. איברה אימרי.

גער, יגער, אוארלאדי. תאזיר (תעזיר)
איסדי, ראדילרי. ויגער בו אביו, בבאסי
אני אוארלאדי. בבאסי אנא תאזיר איסדי.

געהרה, ג' תאזיר (תעזיר).

געש, דיטרמדי, דיטרדי, — התנעש,
דיטרדי, דלגאלנדי (סויי איצון).

גפן, בני גפני, רב' גפנים, ג', פאג
כוסוני. אווזם דירני. (בורלאליק).

גפר, ביר גינס אנאן. צאם.

גפריה, ג', פיבריש, פוכורד.

גר, (שרש גור) יגור, גריב אולד, גורבת
ליכרא גורי. סאפין אולדו, ידוה מי יגור
באחלק, רבבי; פים סניג צאדיריגא
סאפין אולדו (דירילרי) ? — הגר הגר
בתוככם, אראגירא סאפין אולאן גריב.
התגורר, סאפין אולרי.

גר, יגור, מן, — מפני, קורקרי.

גר, ז', גריב, יבאנגי ממלכתן יאכוד
שחרדן גלן.

גרא, אדם ארי.

גרב, ז', ביר סויי קוטור.

גרירות, סלש ר' בולונייר יחיד עניגירא
ג', בוגאז, בוגורטלק (בוגורדאק), גיראני.

גרנשי, ארץ ישראל דא אוואלרן סאפין
אולאן ביר מיללתיג אדי.

גרן, סי גרן, ז', בוגאז, בוגורטלק,
(בוגורדאק).

גרם, ז', סוייפ, במיפ. — גנדי; אוו,
אל גרם הפעלות, דרגאלריג אוזיניג
אוזרינא. — יעני יאג אופכס דרגא אוזרינא.

גרן, בני גרני, ר' גרנות, ז', אינדיר.

גִּרְשָׁן, מסר דא יעקב גא וא אוולדלרינא
אוטורמאק איצון וירילן טופראג' אדי .

גִּת, ר' גתות, נ' , טראפון , - דָּכָה גִת .
טראפון באסדי .

גִּת, ביר פלשתיים שהריניג אדי .

גִּתִּי, גִּת לי, גת שהרינדן אולאן בימסא .

גִּרְע, יָרַע, אַבסילמדי, אכסיב איטרי .
גִּרְשָׁן, סורדו, סורגון איטרי, גִּרְשָׁן, סורגון
איטרי, דָּפַע איטרי, - גִּרְשָׁן, סורגון
אולונדו . סורולדי .

גִּרְשָׁם, משה רבנו ניג אוגלונג אדי .

גִּלְשׁוֹר, ארם ממלכתינדא ביר שהר אדי .

גִּשָּׁם, ר' גִּשָּׁמים, גִּשָּׁמי, ז' , יאגמור .

ד

דירושדי . - דָּבַק, קושולדי . ביריכדי ,
ביטישדי . - דָּבָק, יאפושטירדי ,
דירושטירדי , דָּבַק יִהְיֶה בָּךְ אֶת הַדָּבָר ,
רבבי אולאמי סגא (סניג ארדיגן)
יירישטירא .

דָּבַק, ז' , לְהִים , לְהֶם . - ר' דָּבָקִים
אומויג אוינאק יירי . (י"א קולטוק) .

דָּבָר, סוולדי . - דָּבָר , סוולדי . דָּבָר
ב' — קרשי סוולטפ, דָּבָרְנוּ בִּיהֶזָה וְכָה ,
רבביא קרשי וא סגא קרשי סוולדיב . -
וְאֲנִי אֶדְבָר בָּךְ אֶל אָבִי . בן בבאמא סניג
חקקיגרא, סניג איצון סוולר אים . - דָּבָר
על לב פֿלוי דאטלי גזואב אילן ביריניג
גזגליני אלדי . - דָּבָר אֶל לָבוּ , על לָבוּ .
גנדי גנדינא סוולאדי , גנדי קלבינדן
סוולדי , וְחָנָה מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ , חנה
קלבינדן סוולר אידי .

דָּבָר, דָּבָר, ר' דָּבָרִים, דָּבָרִי, ז' , סוֹז ,
גזואב, איש, פֿסָל , - סָבַב , על דָּבָר
אָשֶׁר , או סבבן כי .

דָּבָר, ז' , סוֹז , גזואב, סוילייש, סוילמב
קוּוּתִי . קוּוּתִי נאטיקה .

דָּאָבֹן, ס' דָּאָבֹן, ז' , סוֹז , סוֹלֹב .

דָּאָג, יָדָג . קסוות איטרי, קאייגורדי .

דָּאָגָה, נ' , קסוות, קאייג, קורקו .

דָּאָה, יָדָה , אוצרי (קוש) .

דָּב (דוב) קל בולונמייר . - הָרִיב , שלט
בינוני בולונייר, סוילטרי . מְדִיבוֹת נֶפֶשׁ
(ויקרא כ"ו י"ו) גִּיאִנִי סוילאטיגי
(פפסזיליב) לר .

דָּב וּא דוב . רב' דָּבִים, ז' ונ' , אִיו , אִיו .

דָּבָה, נ' , עאייב איש, אִיפֶטְרָא , - וְיָבֹא
יוסף אֶת דָּבָתָם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם . וא יוסף
אנלריג ביר פֿנא עאייב אישלריני
בבאלרינא גטירדי, נקל איטרי . - הוֹצִיא
דָּבָה , אִיפֶטְרָא אטרי . פֿנא אד ציקארדי .

דְּבֹרָה, ר' דְּבֹרִים, נ' , באל קורדי .

דָּבַק וּא דָּבַק, יָדַבַּק, לָדָבָקָה . יאפושדי ,
דָּבַק לְשׁוֹן וְזָנָק אֶל חֲבֹ . ממא אַמֶּן צוּגזג'ג
דירי טאגלאיינא יאפושדי . - דָּבַק בִּיהֶזָה ,
רבביא יאפושדי , אללהי ואר גִּיאִנִי אילן
סוודי . אללהיג ארדי סירא, אַניג יולי
אילן גיטרי . - דָּבַק אַחֲרֵי , ב' —
ביריניג ארדי סירא גיטרי , ארדינד

דחק, סיקרי, קיסרי.

די, ס' די כני די, וכו' ישר, בפאית
אידר, אידרא אידר. יאג' קר, בפאית
אידג' קר. — אכל דיק, סגא בפאית
אידג' קר יאסין. מדי בא המלך. הרנא
קר כי פארשאה גלירסא אירי, — מדי
עקר, הר נא זמן כי גצרסא אירי, הר
נצינגא. — מדי חדש בחדשו ומדי שבת
בשבתו, עאי באשינדן עאי באשינא וא
שבת דן שבתא. הר עאי באשינדא וא
הר שבת דא.

דין, ז' שריעת. דעווא.

דיש, ז' אינדיר וקתי.

דיך (שרש דוך), דרצרי (טוירדי), אורי.

דכא, קל בולונמיר, דכא, דרצרי, אורי,
יאנצרי (קיינאדי, זולומלדרי).

דכא, שית, יאנצילמיש, דרצילמיש, קין
צפמיש, מולום.

דכה, בופולדי. דכה = דכא. נדכה,
יאנצילדי, לב גשבר ונדכה, קירילמיש וא
דרצילמיש גוגול.

דכי, בנ' דכים, דלגא.

דך, דלה, שית, אריק, זעיק, טקאחסי,
פאקיר. מיסבין.

דלה, ידלה, (קיוודן, צשמאדן סווי) צפרי,
דלח, ידלח, בולאנדירדי (סווי).

דלילה, עמשון ציג קריסי.

דקיות (סלט רבים, יחיד בלכי דליו
אולמאלי), בוטאקלר.

דלל וא דל, דלזתי, זאבון, זעיק אולח
פאקיר אולרו, דוולת דן דושדי.

דלק, ידק, יאקרי. — קוברי, דלק אקרי

דבר, ז', אולט, יומורניק.

דברה, יאכוד דברה, נ', סוז, בלאם.

דברה, נ', = דבר, סוז, פראם, סבב.
דבש, דבש, בנ' דבשי, ז', באל.

דג, דגים, ז', באליק.

דגה, ס' דגת, נ', באליק. ג'מעי באליק
ג'ינסי.

דגון, פלשתים לריג אילאהינג ארי.

דגל, בנ' דגלור' דגלים, דגל, ז', סאנגאק
(ג'נפדא עספר אונדרא גומורילן גישאן).

דגן, ס' דגן, ז', בוגדאיי, אשליק.

דדה, קל בולונמיר, דדה (דדה) יבאש
גורי, אגירליק אילן גורי.

דוב, עין דב.

דוד, ז', דוסק, — אגא (פבא קרדשי) : —
טאקא).

דוד, ז', קואן.

דוד, משהור ישראל פארשאהי וא משורר.
דוה, דוה, שית, סוילי, סולובלי, פכסיו,
מחזון.

דוי, = דוה.

דומה, נ', סוסמאק, סופוט, סוסמאק
יירי סופוט יירי יעני גור, אומכי דונייא.

דומיה, שית לנ', סופוט איריג', סוס
דורוג', סאפיט. — דומיה. ש' נ',
סוסמאק, סופוט.

דונג, ז', באלאוז. באל מומי.

דור, וא דר, ר' דורים וא דורות, דור, זמן,
אייאם. גליב ומאנדר. — לדור דור, לדור
דור, אפרן. — נח תמים דוה ברוזותיו,
נח דורלדינדא יעני אקרגלרי אראסינדא,
סוגל, סאדיק אירי.

בנים ארדימרן קֹבְדִי .

דְּלָקֶת , נ' , חוממא (טרלשמא כפסיוזיג)

דְּלָת , שניי־דְּלָתִים , ר' דְּלָתוֹת , ס' דְּלָתוֹת , נ' , קאפו קנארי , קאפו .

דָם , ס' דָם , דְמו . דְמָם , ר' דְמִים , ז' ,

קאן , - דָם זָקִי , נִחַק קאן , סוצסיו קאן ,

בוהטן דֹבֹלֶן קאן . - אִישׁ דְמִים . קאנלי

אדם . צוק קאן דופמיש בימסא . - דְמוֹ

בו , קאני גנדי נִיגְ בִּאשִׁנֵּא אולסון , יעני

אולסן גא מוסתחק דיר .

דְמָה , יְדָמָה , גְזוּרִי , - . גְדָמָה , בְּזוּרִי .

בְּזוּטילדי , - דְמָה , בְּזוּטירי . תשביה

איטרי . - פִּיבֵר איטרי , דושונדי - הִתְדָמָה

(אִתְדָמָה = אִתְדָמָה) , בְּזוּרִי , גנדי

גנדי בְּזוּטירי .

דְמוֹת , נ' , גְזוּש , סוּרֶת .

דְמָם , יָדָם , ר' יְדָמו , דָם , סוסרי , -

דְמָם לִהְיוֹת , רבביא מוטיע אולדי , רבביא

גנדיני אמאנת איטרי . - אַל תָּדַם פֶּת

עֵינֶךָ , גְזוּזִיגְ בְּבִי סוסמאסין , אַנְלֵאמֵא

דן דורמאסין .

דְמָמָה , נ' , סוסמקליק , סופוט , מינצליק ,

לֹחֲזֵר מינמאסי , - קוֹל דְמָמָה , פֶּפּ יבֵּאשׁ

סָם .

דְמָן , ז' , צוֹפֵלִיב .

דְמָעָה , ר' דְמָעוֹת , נ' , גֹּז יאשי .

דְמָשֶׁק , ארם (סורייא) טופראגִינֵדֵא משהור

שֶׁהֶר .

דָן (שרש דין) יָדִין , שריעת איטוי . דְנָנִי

(= דְנָנִי) אֶלְהִים , אללה בְּנֵא שריעת

איטרי , אללה בנים דעוואמי באקדי . -

גָדוֹן , דעווא איטרי , דעוואלשדי .

דָן , יעקב נִיגְ בִּיר אַנְלֵאנִיגְ ארי .

דְנִי , דָן שבטיגדן אולאן בימסא .

דְעָה , יְדָעָה , סֹנְדִי .

דְעָת , בילמב , ביליש , עֵלָם , עקל .

דְפִי , דְפִי ז' , קוסורליק , מֵזֵא (מֵזֵב)

מיסקיל , - נָתַן דְפִי , מֵזֵא אולדי .

מיסקילדרי . (יֵיא דְפִי , סורונמפליב

סורונולג' שיט) .

דָק , דָקָה , אינג'א אופֵאק , נאזיפ , אריק .

דָק (שרש דקק) , יְדָק , דֹזְדִי , אינג'א

איטרי , אופֵאק איטרי , - אינג'א אודו ,

אופֵאק אולדי .

דָקָר , סאנצדי , - גְדָקָר , סאנצילדי , -

דָקָר סאנצילדי .

דְרָדַע , שלמה נִיגְ אייאמיגדא אולאן בִּיר

משתור תאביטיג ארי .

דְרָדָר , ז' , ריבן , מֵזֵנֵב .

דְרָדָה , יְרָדָה , באסדי (איאק אילן) . קורדי

גַּת דְרָדָה , טראפון באסדי , דְרָדָה קִשְׁתוֹ

יאיני קורדי .

דְרָדָה , דְרָדִי , ר' דְרָדִים , שני דְרָדִים . ס'

דְרָדִי , יול , - עאדת , קיליק . יְהוָה קִנְנִי

ראשית דְרָדוֹ . רבבי קיליגִינִיגְ , אישיניגְ

אילבי (הר אישיגדן אוול) בני יראמדי .

דְרָשׁ , יְדָרֵשׁ , אראדי , תַּמְשִׁישׁ איטרי ,

סואל איטרי . - דְרָשׁ אַת יְהוָה . אללה

אראדי , אללהא תפלה וא ריג'א איטרי . -

דְרָשׁ סָן , מַעֲס , דילי . איסמדי . דילנדי .

יְדָרְשׁוּ מִתְרַבּוּתִיחֵם , חראבת לדיגדן (איראק

יירא) דילאנאלר .

דְרָשׁ (שרש דוש) יְדוּשׁ אינדיר באסדי .

דְרָשׁ , יִשְׁרָדִי , יישילליב לן אודטולרי

הִרְשִׁיא , יִישְׁרָטִי , יישילליב ציקארדי ,

יישילליב פיראח איטרי .

ד'טא, ז', ייטשליכ. יאש אוט (יאשומ).
 ד'שן, סמירי. ד'שן, סמירטני, יאגלאדי,
 ד'שנת בששן ראשי. באישי יאג אילן
 יאגלאדי.

ד'תין } שחר אדי, ד'תניה, ד'תן גא.
 ד'תן }
 ד'תן, קרח נוג ארקרדשליניג בורניג
 ט'י

ה.

קסירה (ביר סויי שיר). ט'רה (מאכטוב).
 פ'כר, תפכבור.

ה'רם, ז', איסמלאניפ, באסינגאק.
 ה'רם רגלים. איאק איסמלאניגי, איאק
 באסינגאני (יעני איאק אלטינא קוילאן
 פ'ציפ איסמלא). השמים פסאי והארץ
 ה'רם רגלי - גופלר תחתים, ייר איאק
 באסינגאנים דיר.

ה'רה, י'רה, טורטרי, אמי וירד, דפע.
 איטרי.

ה'רר, י'רר, קיירארי, רגבתלדי, - נ'רה,
 סילאנדי, רגבתלנדי - פני זקנים לא
 נ'הרר, אחתיארלדיג יוור רגבתלנמדי,
 אחתיארלרא רגבת וירלמדי.

ה'רר, ס'הרר, ז', סיי, רגבת, פורפ,
 זינת.

ה'ררה, נ', ס'הררה, סיי, פורפ, זינת,
 עזאמת. הורמת.

ה'ה = א'ה! אח!

הוא ז', היאנ', או. - האיש ההוא, או
 פ'שי, האשה ההיא, או קרי.

עין חלק ראשון. § 10

ה'וד, ז', פורפ, עזאמת, שאן, הורמת.
 ה'ודה, פנ' ה'ודי, נ', זוואל, בחטסכוליק, -
 יראמוליק.

ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה',
 הידיעה, עין חלק ראשון, §§ 2.3.4.5.6.7.8.

ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה', ה',
 (רגשלי סירפ) עין חלק ראשון, §§16.17.21.
 ה'אם, אושטא - האם תמנו לגוע
 (נמדנר יין כ"ח) ? אושטא ביז אולופ
 ביטריפ, אושטא ביז הפמיל אולרופ.

ה'בה } צווי משרש ירב.

ה'בו } עין שם.

ה'בל, ר'הבלים, ז', נפם, בוש שיי, חין
 שיי, חיצרופ. - ה'בל ימי, בנים גונלרים
 ביר נפם דיר; - הון מה'בל ימעט, מאד
 בוש שידן (בוש שילרדיג, איקמיואסיו
 מסרופלדיג סבבנרד) אז אולור, אפסיליר,
 מופנר.

ה'בל, אדם דראשוןניג אפינקי אונלונג אדי.

ה'נה, י'נה, מוגרדי, סוולדי, נקל איטרי,
 דושונדי, פ'כר איטרי, י'הניא קודו. -
 אמת י'נה ח'פי. טאגלאיים (יעני דילים)
 גרצפי סוולר. - ד'נה פ'תורת י'נה. רבפיג
 תורה סיני פ'כר איטרי, דושונדי, פ'יפריני
 רבפיג תורה סינא קודו.

ה'נה, ז', שמאטא, סדראח, נפם,
 גוסטוניש.

ה'ניון, ס'הניון, ז', מוזיקא סדראחי,

חֲלִיטָה, = חֲדָטָה, אֶחָד, אֶחָדָה, חֲלִיטִי.

הָיָה, יִדְּוָה, יְדֵי, יְחַי . אולדו , אידי , —

נְהִיָּה. אולדו, ראספ גלדי, זוהר אימדי.

הַיָּבֵל, בְּיוֹם, דִּילְבַּר יֵאָפוּ, כְּרֵאֵי; הַיָּבֵל

יְהוָה, אֱלֹהֵיגְּמָרְאִי, אֱלֹהֵיגְּמָרְאִי, אֲבִי,

אלהינו עיבארת תנאסי . - היכל , בית

המקור ש נגד יאבד משכן נגד איצריפי
פנאמי

ה'לל, זאירן, פאררעכט זיין, זיין.

הַיָּל בּוֹרֵשֶׁהָרָה, בְּחֵר (מִצָּח) אֲנִילוֹ צוֹלֵמָנוּ.

מאז אילן דונאן סבאח יילדיו .

הַיָּמִין, שְׁלֵמָה בִּנְיָמִין דּוֹרִינְדָא אֱוֵלָאן בִּיר

משהור האפים (תקום) ניג אדי .

תָּבִי , עֵין פִּי .

הַפָּרָה, ס' הַפָּרָה, נ', עארמיזליק,

אַדבסזולִיב. פֿרוואַזסזולִיק, דִּקְרַת פֿניָהט

עֲנֵתָהּ בָּם . יוֹזְרִינִי עֲאֲרִסְיוֹלִיגִי ,

פרוואסמיליג'י אנלרא קרשי שהדליק

אִישׁוֹ, (יֵדָא, הַפְּרִת פְּגָנִים, וְזוּ פִּתְיָאֵק, יִזְנוּ מִזְנוּיָדָא בִּיר מִבְּאֵלִי בִּיר מִבְּאֵלִי

פֿרעגט דוּסמאס, 'שרייעט דאָ חסר אַידמפּ.

הַכֶּכֶת פְּנִיָּהֶם, אַנְלִרִיגְ שְׂרִיעַת דָּא פִּיר

טראפֿי ביר טראפֿן פֿרקלי דוטמאלרי,

חֲמֵר אִידֵּמָאֲלָרִי .

הֵלֵא, עֵין לֹא.

הִלָּאָה , אֲטִיבֵאִיא , אֲטִיבֵאֲדֵא , מִמֶּךָ וְהִלָּאָה ,

סגן אומאיא, סגן אומאדא . מִהֶלֶאָה

לְדַמְשֵׁק, דַּמְשֵׁקוֹן אֶפְיֵאֵיָא, דַּמְשֵׁקוֹן

אֶלֶּיָּהוּ . מֵהַיּוֹם הַזֶּה וְהַלָּא , אֵל בִּינָה

הנה

דריט דרייט — באלישטן באלן. ווילאשטן

או פלשתי - השוננים הלז, או שונמלי

קרי. חאלג'י שונמלי קרי.

אָפּרִים ג'בֿ צוּנינדא צוּויריליר, יעני
אָסא צוּויריליר, קאדילר. — נָהָפֿ,
אֵילֶנְדִי. דֹנְדִי. נָהָפֿוּ עֲלֵיהֶּ צִיָּה,
אווירנא אַזֶרילרי דֹנְדִילר (גלדילר). —
מֶשֶׁה מֶשֶׁה נָהָפֿ לְנָחֶשׁ, מֶשֶׁה נִגְטֵאִינִי
יֵילֵאנא דֹנְדִי. — הִתְהַפֶּה, אֵילֶנְדִי.
הָרֵב מְהַרְפֶּכֶת, (ראיים) אֵילֶנְ קוֹלִיג'.
הַצִּפִּינוּ, — הַצִּפִּינוּ, עֵין שֶׁרֶשׁ צָפֵן.

הָר, הָרֵר, הָרִים, הָרִי, הָרִי ז', דאָ, הָר
סִינִי, סִינִי דאָנִי.

הָרֵר, הָרֵר, אהרן אוּוירנא ופֿאַת איטריני
דאָגֶר ארי.

הָרֵג, יֶהֱג, אֹלדורדי, קירדי.

הָרֵג, אֹלום, קָרִים, קָרֵאן.

הָרֵגָה, נ', קָרִים, סוֹגֹם, קָרֵאן.

הָרֵה, נֶפֶר, חבילה אולרו, גבא אורדי.

הָרֵה, שִׁית לֵנֶק'. חמילה, גבא, יופלי,
הָרֵה לָלֶת (ו לָלֶדֶת), דוגרמאא חמילה
יעני חמילה אוולא בי דוגרניקוקתי יאקין.
הָרֵן, ז', חמילה ליפ.

הָרֵם, יֶהֱם וּא יֶהֱם. בוזרי, תראב
איטרי, בוזקליק איטרי. הָרֵם אַל יֶהֱה
לֶהָאוֹת, גורמפ איצון רבביא בוזקליק
איטרי, סיגורי בוזופ, סיראיי בוזופ רבביא
וארמאא איסטרי. — נָהָרֵם, בוזולדי.

הָרֵר או הָרֵר, רביִ הָרֵרִים, ס' הָרֵרִי, ו'
דאָ.

הָתֵל, קל בולונמייר. — הָתֵל (פֿעל),
אבסרי דגשמוז) אלדארי, אלדאטרי,
מופלדי. הָתֵל בִּי, בני אלדאטרי. וְהָתֵל
בָּהֶם אֵלִיָּהוּ, אליהו אנלרי מופלדי.

הָתֵה, יֶהֱה, מוגרדי, שמאטא איטרי,
צוּוירילרי, צוכטינדי.

הָמוֹן, ס' הָמוֹן, ז', שמאטא, — אֵין,
צוקליק. כֹּלֵאבֶּאליק.

הָמִיָּה, ס' הָמִיָּה, נ', שמאטא, סדראח.
הָמִיָּה, נ', שמאטאלי ייר, בוזר, ביזפ
סוקאק.

הָמֵם, יֶהֱם, בולגארי, שאשירטרי, בוזדו
(ג'גרא עספרי), קאצירדי. נָהֵם (נפעל)
יֶהֱם.

הָן, (שרש הון) קל בולונמייר, הָהֵן,
ג'הילליפ איטרי, דושונמניא איטרי.
וְהָהֵנוּ לַעֲלוֹת הָהָר, ג'הילגא, פֿיזרסיו,
דאָנא ציקדיגיו.

הָן, הָנָה, נק', אנלר, עין חלק ראשון
S. 11.

הָן = הָנָה, עין שם.

הָנָה, אושטא, הָנָנִי, הָנָנִי דֶגְגִי. הָנָה
הָנָנִי, הָנָנִי, וכו', אושטא בן, אושטא סן,
הָנָה בִּפְתֵחַ בְּהוֹנָה, אושטא סן מאליגא
אישאנייר סין, הָנָנִי מביא אַתְּ בִּפְתֵחַ,
אושטא בן טופאני גטירייר אים (גטירג'פ
אים).

הָנָה = הָן. אנלר.

הָנָה, בוראא, פֿרייא, פֿירידא, הָנָה
וְהָנָה, או טראפֿא בן טראפֿא. או יאנא בן
יאנא. מָהָה וְהָנָה (מָהָה וְהָלָאָה נִגְט עכסי)
סנדן פֿירידא.

הָפֶה, יֶהֱפֶה, אָהָפֶה, אָהָטארי, צוּוירדי
קאירדי, דוגרירדי. -- צוּוירילדי,
קאירירילדי, דֹנְדִי. הָפֶה עָרָה לָפְנֵי אוֹיֵב.
דושמאן אָוֹנֵדא אָסא צוּוירדי, יעני
קאצדי. ג'גִי אָפֶרִים הָפֶהוּ בִּזֹּם קָרֵב, בִּנִי

זיף, שחר ארי.
זיפי, זיף לי, זיף שהרינדן אולאן בימסא.
זיק, עין זק.
זית, ס' זית, ר' זיתים ז', זיתון דירגני, זיתנליב, זיתון (ומיבא).
זך (שרש זכך), פאכ אולרו.
זך, זכה, ש"ת, פאכ, תמיו.
זכה, זָכָה, פאכ אולרי, זכה, פאכ איטרי.
הזקה (הַזְקָה) גנדי גנדיני, פאכ איטרי, פאכ אולרי.
זכוכית, נ', ג'אם, בילור.
זכר, זִכָּר, סאגנידי, חטרא גמירדי אגרי.
זכר, סאגנילדי, חטרא גמירלדי, גלדי, הקייר, סאגנינדי, חטרא גמירדי אגרידי.
זכר, ז', ר' זכרים, ארפב, יאר.
זכר וא זכר, ז', סאגנינ, חטרא גמיריש.
יאר - איסס, אר, זך זכרי לדור דר, אגדן סאגנינצם, איססים, פו דיר.
זכרון, ס' זכרון, ר' זכרונים וא זכרנות, ז', סאגנינ, סאגנינדינגק, אגריאנגק שיי, יארבאר.
זלעפה וא זלעפה, נ', שידרתלי סיגאק רונר (לונר), זלעפות רעב, קחטליגני סיגאק לונרלדי, קחטליק יאניגי.
זלפה, יעקב ניג קריס לאה ניג חלאייגי ניג ארי.
זמה, נ', פִּיכָר (אכסרי) פנא פִּיכָר מראמינדא) איפראהן איש, איגניציליב.
זמיר, ר' זמירות, איר, מורבי, אגני, שער.
זמם, זָמַם, זָמַמְתִּי וא זָמַמְתִּי, יום (יזמן) = יזמן, פִּיכָר איטרי, דושונדי.
זמם, פנ' זָמַם, ז', פִּיכָר, דושונמא.
מראם.
זמר, קל בולונמיר, - זמר, (קומזו פמנגיא) צאלרי, איראדרי, תזמיר איטרי זמר סולרי.
זמרה, ס' זמרת, נ', איר, מורבי, אונ, זמרת האקן, ייריג (ממלכתיג) מורביס, יעני ייריג מרת אולאן שיי, מראחי, ייריג נעמתי.
זמרי, ישראל פארשאהריניג ביריניג ארי.
זנב, ר' זנבות, ס' זנבות, ז', קיירוק, קיז.
זנה, זונה, זינן, אזרי.
זנונים, סלט רבים קולדניליר, זכר אומאקליק, יולסיוליק.
זנח, זנח, איפראה איטרי, דע איטרי, אונטרי.
זעה, ס' זעת, נ', מר.
זענה (זֶעֱנָה), נ', דיטרכב, קורק, זעם, יזעם וא יזעם, קהרלנדי, ספרי, - נפעל דן סלט בינוני, פנים גזעמים, דארגני יוז, מתוזן יוז.
זעם, פנ' זָעַם, ז', קהר, עזאב, כישים.
זעף, יזעף, קהרלנדי, דארילדי, זעף על יזעה, רבבייא דארילדי, פנים זעפים, דארגני יוז, מתוזן יוז.
זעף, שית, דארגני, קהרלי.
זעק, יזעק, באגירדי, פרייאר איטרי.
זק או זק, ר' זקים, ז', אוק, אוצקן.
זק או זק, ר' זקים, ז', בונאב, זינגיר.

סאצילדי, ראג'טילדי. מְזוּרָה הַרְשֵׁת, מוּזָאק דאג'טילמיש, יעני קורולמיש דיר. זָרַע, ר' זָרָעִים וּזְרָעוֹת, נ' בִּילֵב, אַל. זָרַע נְטוּיָה. טיב בִּילֵב, קאלדירילמיש אַל. נִצְפָא חֲדִיר אַל. – אִישׁ זָרַע, קוּתֵלִי אַרֶם, זֹרֵבָא.

זָרַח, יִזְרַח, פארלאדי, באלקירי. זָרַח הַשָּׁמֶשׁ, צִנּוּשׁ דִּוְגִדִּי.

זָרַח, זָרְחִי, פארלאייש, זינא, צוּנְשִׁיג יאבֹר עאייג דוֹגִדִּי וקתי.

זָרֶם, ז', שידרתלי יאגמור, סיל.

זָרַע, יָרַע. סאצדי, (אורלוק), אָפִין אָפִי אפדי. יָרַע שָׁרָה, בירטארלאיי אָפִדי. – הָזִינֵע, אורלוק פיראח איסדי. עֶשֶׂב מְזִרֵע זָרַע. אורלוק פיראח אידיג' יאשט.

זָרַע, כְּנִי זָרַעִי. ז', אורלוק, אורלוק סאצמי. סאצים וקתי. – זֹרְעִית, סוּי, טוקוס.

זָרַק, סאצדי, סאבֹרדי. סָרְפִי (סוּי איצון).

זָרַר, קל בולונמיר, זֹרֶר (פֶּעַל) אָקסירדי, טושפֹרדי.

זָרַת, נ', קאריש.

זָקֵן, יָקֵן, קארטאירי, אחתיארלנדי. אספירדי. – הָקֵן, קארטאירי, אספירדי.

זָקֵן, יָהֵן, שֵׁת, קארט, אחתיאר.

זָקֵנָה, נ', קארטליק, אחתיארליק.

זָקֵנִים, סלט ר' קוללניליר, ז', קארטליק, אחתיארליק. בֶּן־זָקֵנִים, אחתיארליק. אורלדי, אחתיארליקרא דונמיש אונלאן.

זָר (זֹר), סיקדי, באסדי, – עומד, סיקולדי, באסילדי, לֹא זָר וְלֹא חָפְזוּ. סיקולמאדילר (יאראלר, פי קאן אירין, קאלמאסין) וּא באגלאנמדילר. (זֹר, עַל מִשְׁקַל בָּשָׁו). יסעים ח' ו'.

זָר, (שרש זֹר = סור). קאירילדי, איראק אורלו. לֹא זָר כִּתְּאֻתָּם, מוראדלינדן איראק ציטמדילר, יעני דחי מוראדרי אללינדרא אירי. – נָזֹר, קאירילדי, צוויילדי, נָזֹר אָחֹר, צרי ציטדילר.

זָר, זָרָה שֵׁת, יבאנגי, יאט, זיט, דושמאן.

זָרָא (= זָרָה), נ', אוסאנטק, איג'ניש (איג'ניש) איסטיפראה.

זָרָה, יָזָרָה, וַיִּזָּר, סאצדי, סאבֹרדי. – יָזָרָה, סאצדי, ראג'טירי. – זָרָה (פֶּעַל)

ח

צילדי. – הַחֲתָמָא = נְחָבָא.

חֲבֹרָה, נ', יארא, קארא יארא, יארא נישאני, נאסיר.

חֲבֵל, יִחְבֵּל, רֶהֱן אלדי. – חֲבֵל, איזיית וירדי, גִּפָּא וירדי, צאייפאדי, ויראן

חֲבָא, קל בולונמיר, – נְחָבָא, ציולנדי, צנדי צנדיני ציולדי. נְחָבָא אַל חֲבֵלִים, סאג'טלריג אראסינדא יאבֹר ארדינדא ציולנדי. – רֶמָּה נְחָבָאָתָּ (= נְחָבָאָתָּ) לְבֹרָה? נא איצון ציולי קאצדיג? – חֲחָבָא,

איטדי.

תָּבֵל, ר' תְּבֵלִים, ס' תְּבֵלִי, ז', אָבְרִי, טוֹלָאָק.

תָּבֵל, ס' תְּבֵלִי, ר' תְּבֵלִים, ס' תְּבֵלִי, אִיפּ, - פֶּאִי. - אֵיין, אֵלֵאִי, תְּבֵל נְבִיאִים. נְבִיאֵהר אֵינִי, בִּיר אֵלֵאִי נבִיא.

תָּבֵל, ז', רֶהֶן, - תְּבֹלְתוֹ חוֹב יָשִׁיב. }
= תְּבֹלֶת חוֹבוֹ יָשִׁיב.

תְּבֹלָה, נ', (יִתְקַלל י"ם ז') בּוֹרֵג' רֶהֶנִּינִי יַעֲנִי אֲנִי בּוֹרֵג' אֵיצוֹן וִירִלֵן רֶהֶנִּי גְרִי וִירִיר אִיסֵא, יֵאֲבֹד רֶהֶנִּי בּוֹרֵג' לֵיִיא גְרִי וִירִיר אִיסֵא (בִּלְפִי בּוֹרֵאדֵא תְּבֹלְתוֹ חוֹב יִירֵנֵא תְּבֹלֶת יְהוֹם אוֹלֵמֵאִלִּי דִיר). רֶהֶן הַקְקִיגְרֵא עֵין שְׁמוֹם כ"ז פ' כ"ם וכו'.

תְּבִצְלָת, נ', לֵאֲלִי (צִיצַב).

תְּבֵק, קל דן סֵלֵט מְקוֹר וֵא בִינּוֹנִי בּוֹלוֹנִייר. קֻצְצִי. אֶת תְּבֵקָתָן, סן אוֹנֵל קֻצְצֵאִירִסִין, קֻצְצֵאָנֵק סִין. יַעֲנִי סן אֵר אוֹולד דִּגְוֹדוֹר סִין, תְּבֵק, קֻצְצִי, קֻצְצֵאָקְדִי.

תְּבֵק, ז', קֻצְמֵא. קֻצְצוֹם, תְּבֵק יְדִים, אֵלֵלֵרִי קֻצְמֵאק, יַעֲנִי בִיר אִישׁ אִישְׁמֵמֵב.

תְּבֵר, ר' תְּבֵרִים, אֶרְקֵרֵשׁ, רוֹסֵט, יֵאֲרִין. **תְּבֵרֹן**, שֶׁהר אִרִי.

תְּבֵשׁ, יְהֵבֵשׁ וֵא יְהֵבֵשׁ, בֵּאָנֵלֵאדִי. יֵאֲרֵאִי בֵּאָנֵלֵדִי. - אֵאָנֵלֵרִי. תְּבֵשׁ אֶת הַחֲסוֹד. אֲשַׁנִּי אֵאָנֵלֵדִי. תְּבֵשׁ, בֵּאָנֵלֵאנֵדִי (יֵאֲרֵא אֵיצוֹן).

תְּג וֵא תְּג, כְּנִי תְּגִי, תְּגִי, בֵּאִירֵאָם.

תְּגֵג, יְהֵג, יְהֵגוֹ, תְּגֵא גִישְׁדִי (חֲגִילִיב גֵּא גִישְׁדִי), בֵּאִירֵאָם אִישְׁדִי, תְּג אִישְׁדִי.

תְּגִינִים (סֵלֵט רֵב) בּוֹלוֹנִייר, יַחִיד בִּלְפִי תְּגִין (דִיר) צֵאטֵאָלֵקֵר, יֵאֲרִיקֵלֵר, קֻבֹּשְׁלֵר,

תְּגִי תְּסַכֵּעַ, קֵאִיאַנִיגֵל קֻבֹּשׁ יִירֵלִי, סִינִינִילֵאָנֵק יִירֵלֵד.

תְּגוֹר, ז', בֵּל בֵּאָנִי, קֻשְׁאָק.

תְּגוֹרָה, נ', בֵּל בֵּאָנִי, קֻשְׁאָק, פֶּשְׁמִיטֵאָל, (פֶּאֲרֵטוֹן).

תְּגֵר, יְהֵר, בֵּאָנֵלֵאדִי, בֵּאָנֵלֵאנֵדִי,

קֻשְׁאָנֵדִי. תְּגֵר אֶת תְּהֵבֵב, קִילִינִי

קֻשְׁאָנֵדִי. - תְּגוֹר אֵאָפּוֹד, אֵאָפּוֹד

קֻשְׁאָנֵמִישׁ. - בְּתוֹרָה תְּגוֹרֶת שֶׁק. צוֹל

קֻשְׁאָנֵמִישׁ קִיז. יַעֲנִי יֵאֲסֵלִי קִיז.

תְּהַר (ש' חוֹר) ע' יְהוֹד. בֵּילֵמֵצֵא סוֹולֵרִי,

טֵאָפֵמֵצֵא סוֹולֵרִי.

תְּהַרְל, תְּהַרְל, יְהֵרְל. פֶּרֵאָנֶת אִישְׁדִי, פֶּאֲרֵגֵ

אוֹלֵדִי, דוֹרְדִי (טוֹכְטֵאדִי), וֵאוֹ נְצֵרִי.

נְצִילֵרִי. תְּהַרְל לְתֵבֵב, יֵאֲזֵמֵאָרֵן דוֹרְדִי.

יֵאֲזֵמֵאָנִי וֵאוֹ נְצִטִי. - תְּהַרְל תְּהַע, פֶּנֵאָלֵק

אִידֵמֵאָרֵן וֵאוֹ נְצִיגִיז.

תְּהַרְל, שִׁת, דוֹרִיגִי, טוֹכְטֵאִיגִי, - וֵאוֹ

נְצִילֵמִישׁ. תְּהַרְל אִישִׁים. אִינֵסֵאָנֵלֵדֵן וֵאוֹ

נְצִילֵמִישׁ, אִינֵסֵאָנֵלֵרֵדֵן בּוֹרֵאקִילֵמִישׁ.

תְּהַרְק, ז', דִּיבֵן, רֶהֶנֵב.

תְּהַרְקֵל, נֵן עֵרֵן דֵן אָקֵאן דִּרְטֵא אוֹנִיגֵל

בִּירִינִיגֵל אִדִי.

תְּהַרְר, גִּירֵדִי, אֵאָמֵרִי, אֵיצִינֵא גִירֵדִי,

אֵיצִינֵא נְצֵרִי.

תְּהַרְר, תְּהַרְר, ס' תְּהַרְר, תְּהַרְר, ר' תְּהַרְרִים,

אוֹדֵא, תֵּגִירֵא.

תְּהַרְשׁ, קל בּוֹלוֹנִייר, - תְּהַרְשׁ, יִיגִירֵשְׁדִי.

תְּהַרְשׁ, תְּהַרְשֵׁה, שִׁת, יִיגִי.

תְּהַרְשׁ, תְּהַרְשִׁי, תְּהַרְשִׁים, עֵאִי, עֵאִי

בֵּאִשִׁי.

תְּהַרְשׁ, ז', בּוֹרֵגֵ.

חֶזֶק, שִׁית, קוֹתְלִי, נֹצֵלִי, קִאוּי, — חֶזֶק
לֵב, קִאֲמִי יוֹרְפִלִי, — חֶזֶק מִצַּח, קִאֲמִי
מֵאֲנִלְאִיִּלִי, אֲדַבְסִיז, אוֹטֵאנְמֵאז, — יָד
חֶזֶקָה, נֹצֵלִי אֵל, (אִפְסְרִי אֱלֹהִינִי קוֹדְרִתִּי
חֶקְקִינְדֵּא).

חֶזֶקָה, נִי, זֹר, קוֹת, בְּחֶזֶקָה, יוֹר אֵילֵן.
חַח, בְּנִי חַחִי, ר' חַחִים, קִרְמֵאק, בִּאֲלִיקִנִי
קִרְמֵאנִי.

חֶמְאָ, יֶחְמֵא, גִּנְאֵחְפֵּאֵר אוֹלְדִי, קִבְתָּ
אִיטְרִי, — חֶמְאָ, גִּנְאֵחְדֵּן פֵּאכ אִיטְרִי,
עוּזִי סוּי אֵילֵן סִרְפְּרִי, סֵאצְדִי, —
חֶמְטֵאנִי בִּאֲזוּב, בְּנִי אוֹזֹב אֵילֵן סִרְפְּרִין
אוֹזֹב אֵילֵן אוֹלִינֵאן עֵדְתִי קֶדֶם אוֹזֵרֵא
גִּנְאֵחְדֵּן פֵּאכ אִידֵרְסִין, — חֶמְטֵא,
גִּנְאֵחְפֵּאֵר אִיטְרִי.

חֶמְאָ, בְּנִי חֶמְאִי, ר' חֶמְאִים, ז' גִּנְאֵחַ,
חֵמְאָ, קִבְתָּ.

חֶמְאָ, ז' חֶמְאָה, נִי, גִּנְאֵחְפֵּאֵר, קִבְתָּלִי,
סוֹצִלִי.

חֶמְאָה, נִי, גִּנְאֵחַ, קִבְתָּ. חֵמְאָ.

חֶמְאָת, ס' חֶמְאָת, ר' חֶמְאָת וּא חֶמְאָת,
ס' חֶמְאָת, חֶמְאָתִי, נִי, גִּנְאֵחַ. קִבְתָּ; —
קִרְבֵּן, גִּנְאֵחְדֵּן פֵּאכ אוֹלְמֵאק אִיצוֹן גִּלֵּן
קִרְבֵּן, (חֶמְאָת).

חֶמְב, יֵאֲרֵדִי (אוֹדֵק), חֶמְב עֵצִים, אוֹרֵן
יֵאֲרִיגִי (בִּאֲלֵמֵאנִי).

חֶמְה, ר' חֶמֶם, נִי אִשְׁלִיק, בּוֹגֵדֵאִי.

חֶמְפֵּ, יֶחְמֵפֵּ, קִאֲפֵרִי, קִאֲפִיפֵּ אֲלֵרִי, סִרְמֵפֵּ
אֲלֵרִי.

חִי (שֵׁרֶשׁ חַיִּי) = חַיָּה. דִּירִי אוֹלְדִי,
יֵשֵׁאִרִי.

חִי, חַיָּה, שִׁית, סֵאגֵּ, דִּירִי, סֵאגֵּלֵאס.
קִיָּם. — חִי יֵהֵא ! רִבְבִי קִיָּם דִּיר (עֵמֶן,
אֱלֹהֵא בִיר דִּיר דִּמְכ גִּיבִי). — בָּעֵת חַיָּה,

חֶזֶק, ז', מִזְנֵרֵב, דֵּאִיִּרֵא.

חֶהָ, אֵילֵב יֵרֵאֲמִילְמִישׁ קִרְיִנִיג אֲרִי. אֲדֵם
חֵרֵאשׁוֹן נִיג קִרְיִסִי.

חֶוֹט, אִיפ, אִינְנֵא, דִּיכִישׁ אִיפִי.

חֶוִּילָה, טוֹפֵרֵאק אֲרִי.

חֶוֹל, ז', קוֹם.

חֶוֹמָה, ר' חֶוֹמֹת, דּוּוֹרֵא, חֶסֶאֲר, קִלְעָה.

חֶוִּין, ר' חֶוֹצוֹת, דִּישֵׁאֲרִי, סוֹקֵאק. —

מִבִּית וּמְחֹזֵן, אִיצִרִידֵן וּא דִישֵׁאֲרִידֵן. —

מְחֹזֵן לְעִיר, שֶׁהֵר דֵּן דִישֵׁאֲרִי דֵּא. — אֵל

מְחֹזֵן לְעִיר, שֶׁהֵר דֵּן דִישֵׁאֲרִיִּיא.

חֶוֹר, מִשֶּׁה נִיגֵּ קוֹקֶרְדֵּשִׁי מִרִים נִיגֵּ
קוֹנֵאֲסִינִיג אֲרִי.

חֶוֹשִׁי, דּוֹד נִיגֵּ בִיר דּוֹסְמִינִיג אֲרִי.

חֶוֹתֶם, ז', מִזְחֹרֵר, מִזְחֹרֵר יוּוֹכ.

חֶוֹאֵל וּא חֶוֹהֵאֵל, אֲרֵם פֵּאֲרֵשֵׁאֲהִינִיג אֲרִי.

חֶוָה, יֵהֵא, גִּוֵּרִי, בִּאֲקֵרִי, נִבֵּאֲלִיב
אִיטְרִי.

חֶוֹן, ס' חֶוֹן, ז', גִּוֵּרֵם, רוּיֵא,
נִבֵּאֲלִיב.

חֶוִּין, ס' חֶוִּין, ר' חֶוִּינֹת, ז', גִּוֵּרֵם,
רוּיֵא, דּוֹש.

חֶוִּין, ס' חֶוִּין, יֵלְדִירִים.

חֶוִּיר, ז', חֶינִיִּיר, דּוֹגֹז.

חֶזֶק, יֶחְזֵק, קוֹתְלִי אוֹלְדִי, קִאוּי אוֹלְדִי,
גִּסֵּאֲרֵתִי אוֹלְדִי. חֶזֶק לֵב־פֶּרְעָה, פֶּרְעָה

נִיגֵּ קִלְבִּי קִאֲמִרִי. — חֶזֶק, קוֹתְלִי אִיטְרִי,

קִאוּי, קִאֲמִי אִיטְרִי. חֶזֶק אֵת לֵב פֶּרְעָה,

פֶּרְעָה נִיגֵּ קִלְבִּינִי קִאֲמִירִידִי. — חֶחֶזֶק,

קוֹתְלִנְדִּירִי, חֶחֶזֶק בִּי, — חֶחֶזֶק לֵב, —

דּוּטְרִי, קִאֲפֵרִי. חֶחֶזֶק בִּיר פִּי, בִּירִינִיג

אֱלִינֵדֵן דּוּטְרִי, יַעֲנִי יֵאֲרֵדִים אִיטְרִי. —

חֶחֶזֶק, קוֹתְלִנְדִּי, גִּסֵּאֲרֵתִי אוֹלְדִי.

יאשיאן ביר צור פארשאהניג אדי.

חך, בנ' חכי, מאגלאי, אמת יהנה חכי, מאגלאיים (יעני אגונים) דוגרוי סוולר.

חכה, סכר אימדי, אישאנדי, חכה, סכר אימדי, סכרדי, אגלנדי, אישאנדי, חכה ליהנה, רבבייא אישאנדי.

חכילה, ביר קאיא אדי.

חכלילות, נ', באלקמאק, יולטראמק. (י"א, קיזילליק).

חכס, חכס, עקללי אולרי, עאלים אולרי, אוסלו אולרי, חכס, עקללי אימדי.

חחכס, גנדיני עקללי צוסטורדי, חחכס לפלוני, בירסי חקקינדא עקללי אולרי, עקללי פגש דושינדי. חכה נתחכמה לו, נל אגא ביר פן קוללאנאלים (שמות ח"י).

חכס, חכמה, ש"ת, עקללי, אוסלו, עאלים; חכס-לב. עקללי קלבלי.

חכמה, נ', עקל, אוס, עלם.

חל, (שרש חול וא חיל) חול וא חיל, איילנדי, דונדי, צוויירלדי. לא חלו פה (פסדום) ידים, אנדא אלר דונמדי, אוזרינא אללר איילנמדי, סונולמאדי, אגא אללר דוקאנמאדי. (י"א קונמאדי). חל, קאטראדי, דיטראדי. — ספניו יחילו עפים, אניג אוגונדן (אניג סבבינדן) מילכתלר דיטרלר. — חל, סכר אימדי. ויחל (נח) עוד שבעת ימים אחרים (צרחשט ח' י"י, נח) — גיירי יירי צון דחי סכר אימדי. — חולל (פעל) דונורדי, יראמדי. — חולל, דונדי, יראמדי. חן בעון חוללתי, אושטא גונאח אילן (גונאח דן) דוגדים.

חל, עין חיל.

חלב, ס' חלב, חלקי, ו', סוש.

אונמוזרדי סנה בוקרא יאקין, — בשר חי, ציי (פישטמיש) אט.

חי, סאגליק, דירליכ; לחי (לחך) ! סאגליק גא ! (יעני סאג אולאסין, שלום וירמאניג ביר סווי). — חי פרעה ! פרעה ניג סאגליג ! יעני פרעה ניג סאגליג איצון, פרעה ניג באשי איצון (יימין). חי יהנה וחי נפשקה. רבביג קנס ליגי וא גאניגליג סאגליג איצון ! (יימין).

חיה, נ', בילמגיא, טאפמגא.

חיה, יחיה, יחי נחיס, נחיה, מק' חיה, ס' חיות, דירי אולרי, ישארי, סאג אולרי, דירינדי. סאג קלדי. בק רחב תחיה, סלמ רחב (קרי אדי) סאג קאלסין (יוסע ו' י"י). — חיה, דירילמדי, סאג אימדי, סאג בוראקדי. — חיה, סאג בוראקדי, דירילמדי.

חיה, ש"ת (חיות, שמוס ח' י"ט). סאגלאב.

חיה, ס' חית (חירו = חיה), גאנוואר, חיוואן, פייב, חיה רעה, פנא (פאראלאייניג) קייב, גאנוואר.

חיה, נ', גיאן.

חיים, סלמ רביס קוללאנילייר, ו', דירליכ, עומר, סאגליק. חיים גענימים, ראטלי דירליכ.

חיר, ס' חיל, בנ' חירי, ר' חילים, ו', קוות, גוק, גיסארת. איש חיל, ייגיש אדם, אשט חיל, ייגיש קרי. פן-חיל, ייגיש אדם. —

חיר, ו', צרי, עסכר, מאל.

חיר, וא חל, ו', הנדב.

חיק, סירוב חק, גענץ, קיוון, קוצאק, גביא ידו בחיקו, אליגי קויינינא סוקדי, חיק חקב, מרפכגי (ערבאייג) איצי.

חירם, דודיג וא שלמה ניג דורינדא

דושן. לשלד, תללי רעב, קחטליק לשלד,
יעני קחטליק (קיסריק) דן דושן לשלד.

חלם, יחלם, דוש גורדי,

חלמיש, ז', צאקמק ראש, צאקמק ראש
קאיאסי.

חלק, יחלק, גצדי, אשרי, גיטרי, —
חלק, דנישמירדי (רובא),

חליץ, יחליץ, סובירדי, צודי — צביב אולרי
(ג'ג'ג'ג'). קותלי אולרי, קושנדי. עין
חליץ. — החליץ, קותלי איטרי (יא
סמירטרי).

חלק, יחלק, בולרי, פאיי איטרי, פאיי
אלרי, — נחלק, בולונרי, פאיי וירילרי.
פאיי אולונרי — חלק, פאיי איטרי, פאיי
וירי, בולרי, דאניטרי, פרבנרא
איטרי. — החלק, אימשאק איטרי,
יילמא איטרי. החלק לשון, דילי אימשאק
איטרי, דאמלי סולרי, יאלמאקלנרי.

חלק, שית, יילמא, טוייסין, סאצין.

חלק, חלקי, חלקים ז', בולוב, פאיי,

חלק, שית, יילמא. — חמשה חלקי אבנים.
בש יילמא טאשלר.

חלקה, ג' יילמאליק, טוייסזליב. על חלקת
צוארי, בווינימיג טוייסין יירי אורניא.
— שפת חלקות, יאלמאק ארין, יאלמאק
דיל.

חלקה, ג' פאיי, בולוב, חלקת שדה, טאררא
בולונרי.

חלקש, יחלקש, קיררי (געברא). חלקש
על צוים, מיללתלריג אורניא קירריגי
מיללתלרי קירריגי. — חלקש, טקאחסין-
לנרי, קווחסין אולרי, חאלסיולנרי.

חם, כנ' חם, ז', קאיין אמא (קרי ניג).

חם, נח' ניג אונגלנלריניג ביריניג ארי.

חלב, וא חלב, ב' חלב, ר' חלבים,
חלבי, יאג, סמיוליב, חלב הארץ,
ייריג יאג, יעני אג' איי טחסולי, נעמתי.

חלד, ז', עומר, דונייא.

חלה, יחלה, פפסיולנרי, חאלסיולנרי,
חסמא אולרי. — חלה, יאלווארדי, ריגיא
איטרי, חלה את פני יחלה, רבפייא ריגיא
איטרי, תפלה אילן יאלווארדי. — חלה,
חסמאלנרירדי. — חלה, חאלסיולנרי,
טקאחסיולנרי. — החלה, חסמא איטרי.
החלה, פפסיולנרי, טקאחסיולנרי.

חלום, וא חלם, ר' חלומות, ז' דוש,
חלון, ר' חלונים וא חלונות ז' וי, פננרא,
חלוצין, ז', עספרדא אדנרא גון בולוב,
עספר אדנ, אגלנאר.

חלושה, ג' קיריליש,

חלחלה, ז', דיטרמב, גלילא,

חלי, חלי, כו' חליו, ר' חללים, חסמאליק,
פפסיוליב.

חליליה, האשא, עין חלק 41. 6

חליפה, ג', תבריל אירמב, דנישמא,
עשר חליפות בגדים, און דנישמא רובא,
און קאט רובא.

חליצה, ג', סוינקמא, רובא (פי געברא
דושנלריג אורניגן סווינדורופ אליניר).

חלל, לש אולרי, לפי חלל פקרי, יורנים
איציטרא לש אולרי, אולרי. — חלל,
ייגיל איטרי, עוזי שיי ייגיל דוטרי, יעני
חדסתלמרי, עוזי שיי אלצאקלרי, תננים
איטרי. — חלל פקס, חלל בית, באג
קוטלרי, אג קוטלרי. — חלל,
באשלארי.

חלל, חלל, ר' חללים, ס' חללי, לש,
חללי חרב, קליג' לשלרי, יעני קיליגין.

תָּמַם נֶפֶשׁוֹ, גִּיאֲנִינָא וּלְלוֹם אִידִיגִי, גְּנִדִי
גִּנְרִינָא וּלְלוֹם אִידִיגִי. — חָקֶם, בּוֹדִי,
יִיקְדִי. וַיְחַמֵּם בֶּנֶן שְׁבוֹ, גְּנִדִי דִיוּוּאֲרִינִי
בַּחֲצֵאֵי גִבִּי, בַּחֲצֵאֵי גִבִּי צֵאלִי דִיוּוּאֲרִי. גִּבִּי
בּוֹדִי.

תָּמָם, ר' תַּמָּסִים, וּזְלוּם, יִרְאָמוּלִיק; אִישׁ
תָּמָם, אִישׁ תַּמָּסִים, יִרְאָמוּ אָדָם, זְאֵלִים
אָדָם.

חֲמִיץ, יִתְמָן, אָצִי (אָגִי) אולרי, אבשי
אולרי; (תמור איצון). - זולום אימדי,
זולומלאדי, עין חמוץ.

חֲמִין, ו' , סִירָא .

חֲמַר, קיודי, קאיינאדי. — סילאדי.

תַּחֲמֵר, יֵיר סַאקִיז, אַספּאַלְט, קִיר.

חֵמֶר, צֶאֱמֹר; אֹפֶא, אוֹיֹם. -

חֲמֵרֵי מֶרֶס, קִיּוּדֵי, קִיּוּדֵי, קִיּוּדֵי.

חֲמִישׁ, סֵלֶם בִּינוּנִי פֶעוֹל בּוֹלֵתִיר, וְאִי
דֵּא סֵלֶם רַבִּים. חֲמִשִּׁים, סִילֵאחִלִּילֶךְ.

חֲמִישׁ, חֲמִישׁ, ג', { בֵּשׁ, עֵין חֶלֶק ח'
חֲמִישָׁתָּה, חֲמִישָׁתָּה, ו' § 33.

תַּמְשִׁים, אֱלֹהִים,

חֲמִישׁ, בְּשִׁלְמָא אִיטְרִי, בְּשִׁלְמָא וִירמִיא
בּוֹרְגִילִי אִיטְרִי. יַעֲנִי גִלְן אִירֹאד הָן בִּשׁ
דָּא בִיר וִירמִיא פֶּרוּ אִיטְרִי.

תַּמְיָזִים, עֵין חֲמִשׁ.

חן, פנ' רפי, ז', שירינאליב, לומפ',
המאיי, עינאיי. נח מצא חן בעיני
יהוה, נח רפביג' עינאיינראד לומפ'
חמאיי בולרי, יעני אללה נח גי ספרי -
אבן חן, דילבר דאש, קיימאלי דאש.

חֲנֻכָּה, יַחְנֶה, וַיִּסֶּן, קִנְדִּי, אִבּוֹל קוֹרְדִּי.
יַחְנֶה, שְׂמוּאֵל נִיגְ' אַנְאָסִי נִיגְ' אֲדִי.

הַנִּינָה, נ', מִרְחֶמֶת, לִשְׁפִי עִנְיָיִת .

חם, ו', סינאקליק, סינאק, הרארת .
חֲמֹד, יתִמֹד, סוקלאנדי, פפ סִבְרִי, פפ
 איסטרי - נפעל דן בינוני, נִחְכֵד,
 סוקלאנצלי, פפ חוש - קיטתלי, פתאני,
חֲמֹד, ו', סוקלאנצילויק, דילברליב,
 חושליק .

הַמִּדָּה, נ' סוקלאנצולויק, - ארוז, מוראד, זווק, - ארוזאנילאן; שיי, - וְלִמִּי בַל הַמִּדָּה יִשְׂרָאֵל - ? ישראלי' בומון מוראדי בימא דיר, בימא דיר - ? ישראלי' ארוז-לאדיני' בים דיר - ?

תְּמִדוֹת, וּאֵת תְּמִדוֹת, קִימְתִּי שִׁילָד ,
אֶרְוֹלָאנְג'ק שִׁי, - אִישׁ תְּמִדוֹת, מִקְלָאנֶצ'
לִי אֶדֶס, פִּתְאֵלִי ; רִגְבְּתִּלִּי, מִוִּגְלִי אֶרֶב.

חממה, ר' חמת; בנ' חמתי, קהר, עציב.

תָּמוּזַן, = חֲמִישֵׁי זֶלְמַלְאִיגִי, ירֵאמֶה, (י"א),
תָּמוּזַן = תָּמוּזַן, זֶלְמַלְנִישׁ, זֶרֶם
צִפְמִישׁ). -

חמור, ז', אשכנז.

חֲמֹר, וְ, אִנָּה, חֲמֹר חֲמֹרִים, בִּיר
אִנָּה אִנָּה אִנָּה =

תְּמִינָה, נ', גִּבְעָה.

חֲמִישִׁי וַאֲחֵמִישִׁי , שִׁת , בְּשִׁנְגִי .
חֲמִישִׁית , בְּשִׁנְגִי פֶאִי .

חָמֵל, יִחְמַל, אָנִידִי, מִרְחַמַּת אִישׁוּדִי,
אִסְרִינִדִי. חָמֵל עָלַי, בְּנֵי אָנִידִי. בְּנָא
כִּרְחַמַּת אִישׁוּדִי.

חמלה, נ', מרחמה.

חַמִּים, יָחַם, וַיָּחַם, פּוֹאֵלִיכ יָחַם, יִחְמוּ .
סיגאק אולדי, איסינדי .

חָמֶן, סֵלֶט רַבִּי בּוֹלוֹנִייר. חֲמָנִים, ז', סוּרֶת, גּוֹנֵשִׁיג' סוּרֶתִי כִּי אֶגָּא צוֹק מִלֵּלֶתֶלֶר עֵיבֶאדֶת אִידֶר אִידִילֶר (מֶל' רַמָּה).

חֲמִים, יְחִמֶּם, וּלְיִמְלָאדִי, וּלְלִוּם אִימְדִי,

אבמכנא מוחטאג; הסרלב, עקלי קיש, עקלסיו.

חסר, נוקסאנליק, יוקסיוליק.

תפה, ארטרי, - תפו, ארטולו, ארטופ.

תפו, יתפו. אבדיראדי, קורקדי. תפו, אבדיראדי, קורקון קאצדי.

תפני, עלי גיג אונלו.

תפנים, יחיד בולונמיר, ס' תפני, תפניו, ז' קיש אבוץ, קישאל אבוץ. מלא תפניכם, קיש אבוצלריגיו דולוסי. (יא אטפליריגיו דולוסי).

תפץ, יתפץ, יתפץ, איסטרי, מקבול איטרי. תפץ בי, בני מקבול איטרי, בני כוודי, בנא לוספי עינאית איטרי.

תפץ, בנ' תפצי, ר' תפצים, מוראד, ארו, איסטמפ, דיגל. ברורת יתזה תפצי, ארום (כוראדים) אללהג תורחסינא דיר. אללהג תורחסיני ארוולאיר אים. תתפץ לתזה בעולות ז' עולה (קרפן) לרדא אללהא ביר ארוולאנג' שיי וארמי - קרפן לר אללהא נא לאזים? - אבני תפץ, פחאלי טאש'לר. - תפצים, קימתלי אשיאלר.

תפר, יתפר, קאזרי (צוקור, קיוו). - אראדי, תפטיש איטרי.

תפש, יתפש. אראדי, טינטדי, תפטיש איטרי. - תפש, טינטדי, תפטיש איטרי אראדי. - תתתפש, תבדיל אולדי (עני קיאפתני תבדיל איטרי, טאנלממק איצון).

תפש, ז' בגליב, סרפכטליב, אוארליק. - תפשי, שית, אואט, אואר, שלח תפשי, שלח לתפשי, אואר יוללאדי, אואר איטרי. יצא לתפשי, אואר צימרי,

תנית, סונגי.

תנה, אישטיירי, תרבייה איטרי, תרבייה וירי. תנה לצער, צוגיג' הרבייה איטרי.

תנם, בידעווא, נפילא. בוש בושא.

תנמל, סלט ביר כררת בולונייר, גורוניש ביר גינס בורצאק יאכוד ביר גינס צפירטקא.

תנן, יחן, (יתנה = יתנה) זרשית מ"ג כ"ט). יארילקאדי, מרחמת איטרי, אנדי. - תתתנן, יאלווארדי, ריגא איטרי.

תנגניה, אדם אדי.

תנה, יתנה, מערדאר אולרו, גונאחפאר אולרי.

תנק, קל בולונמיר, תנק, בולודי, גנדי גנדיני בולודי.

תם (זרש חום) יחם, אחום, אנדי. - תם על כל, פאקירי אנדי. עיני תסה על יתום, אופסוני אנדי.

תסר, תסרי, תסרים, ז', אייליב, חמאית, עשה עפי (או אתי) תסר, בנא אייליב איטרי.

תסיד, שית, סאדיק, עבאדהפאר, דינדאר, מרחמתלי.

תסידה, ג', ביר גינס קוש, (ז' קארטאל).

תסיר, ז' ביר גינס צפירטקא.

תסל, אשאר, יירי, (צפירטכאייג יומאסי איצון).

תסר, יתסר, יתסרו, אבסיב אולרו, נוקסאן אולרו, אפסילדי, נוקסאנליק צברי. לא תסרתי דבר. ביר שידא נוקסאנליק צבמרים. - תסר, אבסיב איטרי, - תסיר, אבסיב איטרי.

תסר, שית, אבסיב, נוקסאן, תסר לתם.

אואר אולדו.

חץ, פנ' חצי, ר' חצים, אוק.

חצב, גכרי (שאש, אנאן).

חצה, יחצה, בולדו, יארי אולדי, - נחצה, בולונדי.

חצות, כלט סנוך בולונייר חצות, יארים, חצות הלילה, גנא נג' יאריסי.

חצי, חצי, חציו, יארי, יארים.

חצי, = חץ, ז', אוק. (שמואל ח' כ' פסוק ל"ו ול"ז).

בלפי בוראדא החצי יאגלישליק דיר וא בלפי דונרוכו החצים דיר, נמלי ביוקירידא פ' כאזכב דן גורונייר וא נמלי כי מסרה ביר פרת פס' ל"ח דא דוזמשיש).

חציר, ז', יאשוט, פראכא.

חצן וא חצן, ז', קוצאקי קוין.

חצר, ס' חצר, חצרי, חצרים וא חצרות, ס' חצרי וא חצרות, ז' ז', אזבאר.

חצרות, יבאנדא בני ישראל דורדוג' ביר ייריג' ארי.

חק, פנ' חקי, חקקם (= חקקם) חקק (= חקק), חסם, פרוץ, עאדת. - סינור. יחזה שם חק לים, רבפי, דניוא סינור קורו. - לבל' חק, קרסיו. -

חקה, ז', חסם, פרוץ.

חקק, יאורי, ציווי (סיווי). יחזה חק חוג על פני ההוכ, רבפי דרייא נג' יוזו אוזרינא מונרפ (דאירא) ציווי. יעני אללה פרגל אילן ציומיש ציפי דרייאייג' סינורלריני קורו. - חוקק (פעל), יאורי, פרו איטדי. מחוקק, פרוזר יאוריג', דין יוריג'. קאנון יאפאן.

חר, סלט רבים חרים בולונייר. סויי וארי.

חר, ז' דליב.

חרב, וא חרב, עת' יחרב, קורודי. - ויראן אולדו, חראב אולדו. נאייב אולדו.

נחרב, ויראן אולדו, חראב אולדו. - חרב (פעל) קורודי. קורוילדי. - החרב, ויראן איטדי, חראב איטדי.

חרב, חרבה, שית, קורו, ויראן.

חרב, חרבי, קיליג'. הפה לפי חרב. קיליג' איין קירדי, קיליג' דן גצירדי.

חרב, וא חרב, סיני דאנינא יאקן ביר דאניג' ארי.

חרבה, ר' חרבות, ס' חרבות, ויראנליק, חראבא. ונתתי את עיניכם חרבה, וא שחררניזיו ויראנליק וירורים, שחררניזיו ויראנלינא, חראבאטא דונדורוד אים, ויראן אירר אים.

חרבה, נ', קורו, קרא, קורו ייר דניזיג' פרוסיו.

חרד, וא חדר, עת' יחרד, קאלטירארי, דיטרידי. חדר אלי חרדה גרוזה, בנים איצון ביוב קאלטיראייש קאלטירארי, בנים איצון ויידאסי אילן קסאות צפרי. - חדר לבקראתי, אשיג'שליק אילן פנא קרשי ציקרי. - החרדי, קאלטיראטרי, קירקוטרי, דיטרידי.

חרדה, ס' חרדת, ר' חרדות, דיטרכב, דיטרייש. - קסוות, - חדר אלי חרדה גרוזה, בנים אוצון ביוב קסוות צפרי.

חרה, יחרה, יחר, ויחר, יאנדי, קרה אפי, קהרים יאנדי. קהרלגדים. חנה לי, גוצימא גלדי, קהרלגדים.

חרון, ס' חרון, ז', יאניש, קהר, חרון אף, קהריג' יאנישי, קהרי עצוב.

חרוץ, ז', אלטין.

— * נָתַרְן, גִּסְלִירִי, נָתַרְן מִשְׁשָׁמַט, שְׂרִיעַת גִּסְיִירִי.

חֲרָצְבוֹת, סַלַּט רַבִּי בּוֹלוֹנִיִּיר, יְחִיד בִּלְכִי חֲרָצְכָּה דִּיר, בֶּאֱז, זִנְגִיר.

חֲרָק, יִתְרָק, קִיצִירִדְמִיר. חֲרָק עֵין, רִישׁ קִיצִירִדְמִיר.

חֲרֶשׁ, ו', צֹרֶפ, דִּסְמֶא. בְּכִי חֲרֶשׁ, צֹרֶפ סֶאֱנִי.

חֲרֶשׁ, יִתְרֶשׁ, סִבָּאן סוֹרִיר. — פִּיכָר אִיטְרִי, דוֹשׁוֹנִיר, חֲרֶשׁ רַע עֲרִי, בָּנִים אִיצוֹן פִּנְאֵלִיק דוֹשׁוֹנִיר. בָּנִים כִּמְלִיגִמָא צֶאֱלִישִׁיר.

חֲרֶשׁ, יִתְרֶשׁ, סֶאֱנִיר אולֶּרֶו. סוֹסְרִי, סוֹס דוֹרִיר. — הֲחֶרִישׁ, סוֹס דוֹרִיר, סִבָּר אִיטְרִי, בֶּאֱקֶא דוֹרִיר. — הֲתִתְרֶשׁ, סוֹס גִּזִּיר, סוֹס דוֹלֶאשִׁיר.

חֲרֶשׁ, ר' חֲרָשִׁים, שִׁת, סֶאֱנִיר. חֲרֶשׁ, גִּזִּלִּיגִיא (יוֹסֶט ז' h').

חֲרֶשׁ, ו', סִיק אורמֶאן, סִיק דֶאֱלִירֶב. חֲרֶת, קֶאודִי, אִוִּירִי. יֶאודִי.

חֲשֶׁשׁ, יִתְשֶׁשׁ, אִלִּי קֶדו, מְנַע אִיטְרִי, דוֹשִׁיר, אִגִּירִי.

חֲשֶׁשׁ, יִתְשֶׁשׁ, אִצִּיר, צִיפֶלֶאק אִיטְרִי (דִּירֶב אִיצוֹן) חֲשֶׁשׁ אֶת הָעֵץ, דִּירֶגִי צִיפֶלֶאק אִיטְרִי, יַעֲנִי קֶאבּוֹגִינִי סִידִירִיר.

חֲשֵׁ (שֶׁרֶשׁ חוֹשׁ) יָחוּשׁ, אִשְׁקִיר, צִבִּיב אולֶּרִי, מְזֶלִיר. — יִתְחִישׁ, אִשְׁקִמִירִיר צִבִּיב אִיטְרִי.

חֲשֵׁב, יִתְחֵשֵׁב, דוֹשׁוֹנִיר, פִּיכָר אִיטְרִי חֶסֶב אִיטְרִי, זֶן אִיטְרִי. חֲשֵׁב עָלֵי קָעָה בָּנִים אִיצוֹן פִּנְאֵלִיק דוֹשׁוֹנִיר. — חֲשֶׁבְתִּיחַ לְשֹׁכֶר, סִנִּי סֶרְתוֹשׁ זֶן אִיטְרִים. חֲשֵׁב לִי עֵין, בְּנֶא קֶבַחַת חֶסֶב אִיטְרִי, בָּנִי קֶבַחַתִּי חֶסֶב אִיטְרִי, קֶבַחַתִּי דוֹשִׁיר. —

חֲרוֹן, שִׁת, זִירֶב.

חֲרָחֵר, בִּיר סוֹי בֶּכְסוֹזִלִּיב. אִיטְמֶמָא יֶאכּוֹד מְרָלְטֶמָא בֶּכְסוֹזִלִּינִי (q).

חֲרָט, ו' דִּמִּיר קֶלֶם, אִוִּיגִין.

חֲרָטִם, ר' תְּרָטְמִים, ו', מוֹנֶאגִים, סֶאחִיר, סֶחֶרֶבֶאז.

חֲרִי, ו' יֶאנִישׁ, קֶהר; חֲרִי אָף, קֶהרִיג יֶאנִישִׁי, קֶהרִי אִצוֹב.

חֲרִי, ו', בִּיאִז אֶכֶמֶב, שְׁלֶשָׁה סְלִי חֲרִי, אוֹן סִפֶּר בִּיאִז אֶכֶמֶב. — (p מֶלֶ חוֹר, דִּלִּיב, שְׁלֶשָׁה סְלִי חֲרִי, אוֹן דִּלִּיבִי סִפֶּר, אוֹן צִיטֶר סִפֶּר).

חֲרִיט, ר' תְּרִיטִים, ו', אֶבְנֶא, צוֹוֶאל. חֲרִיץ, ר' תְּרִיזִים, ו' כֶּסֶב. עֲשֶׂרֶת תְּרִיזִי תִּתְלָב. אוֹן כּוֹט כֶּכֶלֶרִי, יַעֲנִי אוֹן בֶּאֱשׁ פִּנִּיר.

חֲרִישׁ, ו', אֶדוֹשׁ, אורֶאק, אורֶאק וקִתִּי. חֲרִם, קֶל בּוֹלוֹנִסִּיר; — הֲחֶרִים, חֲרָב אִיטְרִי, אֶהֱלֶאכ אִיטְרִי, וִירֶאן אִיטְרִי.

חֲרִם, חֲרָמִי, ר' תְּרָמִים, אֶנֶּ (אֶבֶּ), — חֲרִם, חֶרֶם.

חֲרִמֶן, ארֶץ יִשְׂרָאֵל דֶּא בִּיר דֶּאֱגִיגִי אִרִּי. חֲרִן, ארֶם נֶהרִים דֶּא בִּיר שֶׁרִיגִי אִרִּי.

חֲרָם, ו', אִוִּיו, קִיצִינֶמָא.

חֲרָם, ו', } נִגְשׁ.

חֲרָסָה, ו', } חֲרָף, יִתְרָף, קִישְׁלֶאדִיר, — חֲרָף, כֹּרֶלֶאדִיר. יִרְסִי אִיטְרִי, סֹכֶרִי.

חֲרָפָה, ר' תְּרָפּוֹת, נִי, כֹּרֶלִיק, רִיטְוִילִיק.

חֲרָץ, יִתְרָץ, דֶּפֶרְטִיר, לֶכֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְרָץ בְּכָב לְשׁוֹנוֹ, גִּזְמֶלֶא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֹא כּוֹפֶכ (בִּילֶא) דִּילִינִי דֶּפֶרְטֶמֶן, יַעֲנִי הֶאבֶּלֶאמֶא. חֲרָץ מְשָׁשׁ, שְׂרִיעַת גִּסְרִי,

חֲתָה, יַחְתָּה, אֲלִי, קִאפִּירי.
חֲתוּל, ז', יֵאֵרֵאיי בִּלְגֵלֶמֶס אֵינֶן
קוּלֵלֵאנִילֵן סֶאֶרְנִי, סֶאֶרְנִי.
חֲתִי, חֲתִלִּי, חֵת זֹרְעִיתִינֵן אֵוֵלֵאן
בִּימֶסֶא.
חֲתֵם, יַחְתֵם, מוֹחֲדֵלִדי.
חֲתֵם = חוֹתֵם, ז', מוֹחֲדֵל.
חֲתֵן, קֵל דֵן סֶלֶט בִּינֹנִי תֵאֵר: חֲתֵן,
חֲתֵנִת, קֵאִיִן אֵמֵא, קֵאִיִן אֵנֵא. —
חֲתֵחֵתֵן, קוּדֵאֵלִיק אֵיטֵדי. חֲתֵחֵתֵן בִּפְלֶף.
פֵאֶרְשֵאֵה אֵילֵן קוּדֵאֵלִיק אֵיטֵדי.
חֲתֵן, ז' בּוּיב, בּוּיב, גֻּבֵיִי.
חֲתֵן, ז', קֵאִיִן אֵמֵא, (אֶרֶכֶב נִיֵּל).
חֲתֵת, יַחֲת, סִינֵדי, סִינֵקִירי, קוּרְקִירי.
אַל חֲתֵת מִפְּנֵיָהֶם, אֵנֵלֵדֵן קוּרְקֵמֵא.

חֲשֵב, חֶסֶב אֵוֵלֹנִדי, סֵאִיִלִּדי, זֵן
אֵוֵלֹנִדי. בִּזְדִירי, — חֲתֵחֵשֵב, חֶסֶב
אֵוֵלֹנִדי. סֵאִיִלִּדי.
חֲשֵה, יַחֲשֵה, סוּסֵדי, סוּס דוּרִדי. —
חֲשֵה, סוּסֵדי.
חֲשֵף, יַחֲשֵף, קֵרֵאנֵלִיק אֵוֵלֵדו, קֵרֵאֵרִדי,
סִיֵאֵת אֵוֵלֵדו. חֲשֵף תֵאֵרִי, צֵהֵרֵם קֵרֵאֵרִדי.
— חֲחֵשֵף, קֵרֵאנֵלִיק אֵיטֵדי.
חֲשֵף, ז', קֵרֵאנֵלִיק.
חֲשֵכֵה, נ', קֵרֵאנֵלִיק.
חֲשֵק, סוּרֵא אֵוֵלֵדו, עֵשִיק אֵוֵרֵדו,
זִיֵאֵרֵסִילֵן סוּרִדי. חֲשֵק בִי, בִּנִי זִיֵאֵרֵסִילֵן
סוּרִדי, בִּזְאֵ עֵשִיק אֵוֵלֵדו.
חֲת, בִּנֵן נִיֵּל אֵוֵלֵדו. בִּנִי חֵת, חֵת נִיֵּל
זֹרְעִיתִי (מִלֵּלֶת אֵרִי).

ט

קֵאֵרֵאֵלֵמֵאֵדֵן, יֵעֵנִי מִסֵּלֵלֵנִמֵאֵדֵן אֵוֵל.
טֵבֵעֵת, ר' טֵבֵעוֹת, ס' טֵבֵעוֹת, נ',
מוֹחֲדֵר יוּוּב.
טֵהוֹר, שִׁית, פֵאֶב, תִּמִּז.
טֵהֵר, יַטֵּהֵר, פֵאֶב אֵוֵלֵדו. — טֵהֵר, יַטֵּהֵר,
פֵאֶב אֵיטֵדי.
טֵהֵר, ז' פֵאֶבֵלִיק, רוֹשֵנֵלִיק, זִיֵא.
טוֹב, טֵבֵה עֵתִיד יֵטֵב שֵרְשִׁינֵן קוּלֵלִילִיֵה.
(עֵין שֵם). אֵיִי אֵוֵלֵדו. טוֹב בִּעֵינִי,
גֻּלֵרִימֵרֵא אֵיִי אֵוֵלֵדו. יֵעֵנִי בִּנְגֵדִים,
מִקְבֹּל אֵיטֵרִים. — הֵטִיב, אֵיִי אֵיטֵדי,
אֵיִילִיב אֵיטֵדי.
טוֹב, טוֹבֵה, שִׁית, אֵיִי, חוֹש, — טוֹב
עֵין, אֵיִי גֻּלֵל, פֵרִים גֻּלֵל, בֵרֵם אֵיִרִיגִי,

טֵאֵמֵא, עֵתִיד יַטֵּאֵמֵא (9). סִיפִירִדי:
טֵבֵח, בּוֹגֵאזֵלֵאֵרִי, סוּיִרִדי. אֵוֵלֵדוּרִדי.
טֵבֵח, ז', בּוֹגֵאזֵלֵאֵיִיגִי. קֶסֶסֶב: אֵשִעִי.
— גֵלֵלֵאֵד. שֵר הַטֵבֵחִים. קֶסֶסֶב
בֵאשִי. — גֵלֵלֵאֵד בֵאשִי.
טֵבֵח, ז', סוּגוֹם.
טֵבֵל, יַטֵבֵל, מֵאֵנִדִירִדי. — טֵבֵל בֵרֵם,
קֵאֵנֵא מֵאֵנִדִירִדי. — טֵבֵל, (עוּמֵד) דֵאֵלִרִי.
טֵבֵל בֵמִים, סוּיֵא דֵאֵלִרִי.
טֵבֵע, בֵאטֵדי. הַשֵעֵרִים טֵבֵעוּ בֵאֵרֵץ:
קֵאפּוֹלֵר יִירֵא בֵאטֵדי. הֵאָכֵן טֵבֵעֵה
בִּמְצֵחו. טֵאש אֵנִיג מֵאֵגֵלֵאֵיִנֵא בֵאטֵדי. —
טֵבֵע, בֵאטֵדי, קֵאָרֵק אֵוֵלֵדו. — הַטֵבֵע,
קֵאֵרֵאֵלִרִי, בִּטֵרֵם הֵרִים הַטֵבֵעו, דֵאֵנֵלֵר

טַעַם, יָמַעַם, נאות אלדי, טעם אלדי, ראטרי, נאותלי אולדי, דאמלי אולדי,

טַעַם, כַּנִּי טַעַמו, ז', דאד, נאות; - עקל אַשָּׁה סַרַח טַעַם, עקלי גידמיש קרי, עקרי נאָקס אולאן קרי.

טַעַן, קל בולונמייר, - טַעַן, סאנצדי טַעַן סאנצילדי, סלט בינוני פעול, קטןעניס, סאנצילמישער, קטןעני חרב, קליג'דן סאנצילמישער,

טַעַן, יופלדי, טַעַנע אַתּ בַּעֲרֵקֶם, טוואריגיוי יופלגיו.

טַפֵּה, טפי, סלט יחיד קולנלייד, מראם רבים דא איסא. - יאש צוג'קלר.

טַפֵּה, קל בולונמייר, טפח קוצאנ'נרא גוזירדי, (צוג'וק איצון).

טַפֵּה'ס, סלט רב', ז', קוצאקרא גוזירמפ, עוללי טפחים, דחי קוצאקרא גוזירולן צוג'קלר.

טַרַח, טרחי, ז', אג'רליק, יופ, וחמת.

טַרִי, (ט) טריה שית, טאוי, יאש. - אירינלי. לחי חמוד טריה, ביר טאוי אשכ צנגאסי. - מפה טריה, אירינלי יארא.

טַרִים, בַּטָּרֶם, טין חלק ח' 39 §

טַרֶף, יטרף, בוטארלאדי, פאראלאדי, - טרף, בוטארלנדי, פאראלאנדי,

טַרֶף, שית ייג' קופארילמיש. - עלה זית טרף, ביר ייג' קופארילמיש זייתין יאפראני.

טַרֶף, טרפו, ז', בוטאר, שפאר, אש, לא נתננו טרף לשניקם, ביזי אנלריג דישלרינא שפאר וירמרי.

ג'ומארד. - טוב לב, שן קלכלי.

טוב (האר ישם יירינא), איי שיי, אייליכ. **טוב**, ז', אייליכ, איי שיי, קיימתלי שיי, טוב האַרץ, ייריג' איי מחסולי, ייריג' נעמתי. - קל טוב אַדְנִי בְּדִי, אפנדימיג ג'ומלא קיימתלי אשייאסי. ג'ומלא מאלי, אלימדא דיר.

טובָה, (שית נקבה, ישם יירינא). אייליכ, **טומפות**, סלט רב', נ', מאגלאיי בנדי, מאגלאיי באני.

טוחות, סלט רבים, נ' בִּתְרַב.

טוחון, ז', דגירמן, אל דגירמני.

טוחורים, סלט רבי', ז', מאיאסיל שיש'פלדי.

טוחן, יטחן, (דגירמנרא יאכוד הוואנרא) דוגדי, אונגטרי. - דגירמן הוורירי.

טיט, ז', צאמור, באלציק.

טל, (שרש טול), קל בולונמייר. - הטיל, אטדי, בוראקרי.

טל, כנ' טלי, ז', ציה (ציק)

טלאים, ביר ייריג' אדי.

טלה, כ' טלה, ר' טלאים, ז', קווא.

טמא, יטמא מורדאר אולדי, טמיזסיו אולרו. - טמא, מורדאר איטדי, טמיזסיו איטדי.

טמאָה, נ', מורדארליק, טמיזסיוליכ, - מורדאר שיי. - אל תאכלי כַּל־טמאָה, היץ ביר מורדאר שיי יימאנאסין,

טמן, יטמן, גומרי, גוזלדי, סאקלאדי. - טמן עצל ידו בצלחת, מנבל אריני טפסי דא גומבי, טפסייא סוקרי. (ייא) מנבל אליני קיינינרא גוזלדי, קיינינא סיקרי.

טנא, ז', ספר,

יוד.

(= נוגה) נפעל ניג בינוני סי, קסותלי, מחזון, יגון, יגון, זי, קסות, מחזוניק, קאייגו. יגיע, בני יגיע, זי, אמב, זחמת, מאל, מחסול (זירא מאל וא מחסול, זחמת אילא קואניליר).

יגע, יגע, זחמת צפדי, צאלישרי.

יגע, שית, יורגון.

יגר, גרפת, קורקרי.

יד, סי יד, ירי, ירקם, שני; ידים, סי ירי, ר' ידות, נ' איל, קוד. - ירגו אל תהי-בו, אנרא אלימיו אורמאסין, אגא אלימיו דוקאנמאסין, אגא זרימיו דוקאנמאסין. - יד יהיה היתה בי, אורימא אללהיג קודרתי (כישמי) אולור. - פני תפלה שלמה (מלכס ח' י' יג) פארשאה שלמה ניג קודרתניא גורא, נא קר קודרתי ואר אידי איסא. - יד, פנאר, יאגא, יאן. על יד היאור, ניליג פנארינרא, ניליג יאגאסינרא. - יד קר, יול פנארי, יול יאגאסי. ליד שערם, קאפור פנארינרא, קאפולר יאנינרא. בעד יד השער, קאפוניג יאנינרא. על יד קר השער, קאפו יורוניג פנארינרא. - ר' ידות יאגלר, איסבמלא דא (פורסי דא) טאיאנמק איצון אפי טראפן יאפולאן טאיאקלר. - ידות פאיי, - ונתתם חמישית לפרעה וארבע סיווג אולור (יר) ויריסיו וא דורטפאיי סיווג אולור. - יד, אל אילן גוסמורינג, זכר איצון יאפולאן בינא, אסר, מונמנקס, דבה בעיב לו יד, אולשטא גנדינא אסר (מונמנט) דיפיר. - יד, ושמ, סאניגין וא אר, - אסר וא אר.

יאל, קל בולונמייר. - האיל, איסמדי, קאיל אולרי, ראזי אולרי, מקבול איטרי, ויאל ללכת בי לא נסה (שמואל ח' י' ל'ט), [בוראדא ויאל, וא איסמדי, יאקישמיר, בלבי ויאל יירינא ויאל, לאזים, ויאל, וא יארדרי, ויאל ללכת, גוא בילמד עין לאה].

יאר, י' יארים, ז' ניל, מסריג אונני. - אונ, - יארי מצרים, מסריג נילרי, יעני גיריג קוללרי וא ניל דן הר טראפא קאזילאן אריקלר.

יארש, קל בולונמייר, נואש, ואז נצדי, אומדוני גסרי.

יבול, ז' איראד, - מחסול.

יבום, ירושלים ניג אולופי אדי.

יבוס, יבוסלי, יבוס יורעייתנדן אולאן, פנען לי ביר מיללתיג אדי.

יבקעם, שחר אדי.

יבש, יבש, מק נסמך יבשת, - קורודי. דוביש, קורודרי, - קורודי. - דוביש ששון סן גני אדם, בני אדם דן סורור (סוויג) קורודי, יעני גאייב אולור. -

יבש, (ז) קל בולונמייר. - דוביש, אוטאנדירדי, ארלאנדירדי, עומד, אוטאנדי, עיפלי אולרי, (אניג איצון פי אומדו איגרא אולמדי).

יבש, יבשה, שית, קורו.

יבש, יבש גרעד, שחר אדי.

יבשה, = קרבה, נ' קורו ייר, קורו קרא, (רגיוג טרסי).

יגה, קל בולונמייר, - דוגה, מחזון איטרי, קסותלנדירדי, קאייגורמדי. - נגינה.

יֹאֵל, (1) או נביא נִגְאֵי דִיד בִּי תַנְיָה דִּא
בו איסמרא ספרי בולוניד. - (2) שמיאל
נִגְזַר בִּיבֹב אוֹלֹנוֹיֵג אִדִּי .

יֹאֵשׁ, (יְהוֹאֵשׁ) פֶּאֶרשֶׁאֲהִיגְלֵג אִדִּי .

יֹבֵל, ר' יֹבֵלִים ו', בִּוּיִנִיז בִּוּי , שׁוֹפֵר .
בְּמִשְׁחָה הִיבֵל , בִּוּי (אֹוּזֹן אֹוּאִדִּיִּא)
צֶאֱלִינִדִּיקְדָּא .

יֹסֵם, ר' יֹסֵם , ס' יֹסִי , ז' גֹּן . - הַיֹּסֵם ,
בִּוּיִן . בִּיֹּסֵם , שִׁמְרִי . בִּיֹּסֵם , גִּוּרֹוֹ . -
יֹסֵם , סֵנָה , יֹל . - מְיֹסֵם יֹסִמָּה , סֵנָה
דִּן סֵנָהִיא .

יֹסֵם, גִּוּרֹוֹ , גִּוּוּוּוּן .

יֹנֵן, ס' יֹנֵן , ו' צֶאֱמֹר : מִיֹּם הַיֹּנֵן , בֶּאֱמָאק
צֶאֱמֹר .

יֹנָה, ר' יֹנָם , ג' גִּוּוּרִינִין .

יֹנֵק, ו' אֲמִינִי , מִמָּא צִוּגִיגִי .

יֹסֵת, יַעֲקֹב נִגְזַר אֲזִי סוּוּגִילִי אוֹלֹנוֹיֵג אִדִּי .

יֹעִיץ, שֵׁת , בְּנֵשׁ וִירִיגִי , בְּנֵשׁגִי , מִשְׁוֹרֶא
אִירִיגִי , מִוִּשִׁיר . (עֵין שֶׁרֶשׁ יַעֲקֹב) .

יֹצֵר, שֵׁת , צֶמֶל־בְּצִי .

יֹרֶה, ו' אוֹל בֶּהֶאֱרִי אֲמִמֹּרִי .

יֹרֶם = יְהוֹרֶם , עֵין יְהוֹרֶם .

יֹרְעָאֵל, בִּיר שְׁהִיגְלֵג אִדִּי בִּי אֲנִדָּא
פֶּאֶרשֶׁאֲהִיא אֲחֶאב נִגְזַר סִרְאִי וֹאֲרִי אִדִּי .

יֹרְעָאֵלִי, יֹרְעָאֵלִי , יֹרְעָאֵלִי , שְׁהִיגְלֵג
אוֹלֶאן בִּימֶסֶא .

יֹרֵד, עֵת־יֹרֵד , בִּיר אוֹלֶרֹו , בִּירִיבִיר
קִוְשׁוֹלִי .

יֹרֵד { בֶּרֶאֱבֶר (בִּיר יִידֶרֶא ,
יֹרֵדִי וֹא יֹרֵדִי } בִּיר וְקֶתֶרֶא . גִּלְחָמָה
יֹרֵד , בֶּרֶאֱבֶר (בִּירִי בִּירִימִיז אִילֹן) גִּלְחָמָה
אִירֶאֱלִים .

יֹחֲזָקָאֵל, בו איסמרא תַנְיָה דִּא ספרי בולוניד
נִבִּיא נִגְזַר אִדִּי .

יֹדָה , אֲמִי , הֹדָה , יֹדָה , אִיקְרֶאֱרִי אִימְרִי
(גִּוּוּאֲחִינִי) , - שׁוֹפֵר אִימְרִי , מְדָח אִימְרִי
- הִתְנַחֵה , אִיקְרֶאֱרִי וִירִי .

יֹדֹתָן , וֹא יֹדֹתָן , הֹדֵר נִגְזַר מִוִּסְיָקֶאֱר
בֶּאֱשִׁינִגְלֵג אִדִּי . -

יֹדַע , יֹדַע , (יֹדַעַה = לִדְעַה) , בִּילִדִי ,
פֶּהֶם אִימְרִי , מִאֲנִירִי , - נֹדַע . בִּילִינִדִּי ,
בִּילִי אוֹלִדִי , מִאֲנִילִדִי , הִוִּוִּלִדִי . - הֹדַעַה :
בִּילִדִירִי , בִּילִי אִימְרִי , חֶבֶרֶדֶרֶאֱרִי אִימְרִי ,
אֲנִירִי - הֹדַעַה אֶת מִשְׁפָּטִיגִי , בְּנָא
שְׁרִיעֶת־לִרִיגִי בִּילִדִירִי , בְּנָא שְׁרִיעֶת־לִרִיגִי
אֲנִירִי . - הֹדַעַה , גִּוּרִיגִי בִּיאֵן אִימְרִי ,
גִּוּרִיגִי מִאֲנִירִי . -

יֹהֵ , רֶבֶב אֱלֵלֶה .

יֹהֵב , סֶלֶם צִוּוִי בִּוִּלֹוֹנִירִי , הֵב (הֵבֶה) . הֵבֹו ,
הֵבִי , וִיר , הֵבֶה לִנְגִי לֶחֶם , בִּיזֹא אֶכְמֶב
וִיר . הֵבֹו לִיֹּהֶה בְּבֹוֹר , אֱלֵלֶהֶא רֶבֶבֶת
וִירִיגִי . - הֵבֶה , גִּל ! חִידֶרֶא ! הֵבֶה
גִּלְחָמָה לֹו ! גִּל אֲנִא בִּיר פֶּן (בִּיר
צֶוּסְמִלִּיק) קֹוֹלֶא גִּלִּים !

יֹהֵא , יִשְׂרָאֵל פֶּאֶרשֶׁאֲהִירִיגִי בִּירִיבִי אֲחֶאב
נִגְזַר אֲבִיזֵאִיב אוֹלֶדֶקֶרן סִגְרֶא פֶּאֶרשֶׁאֲהִילִיק
אִימְרִי .

יֹהֹדָה , יַעֲקֹב נִגְזַר אוֹלֶוֹ . - אִיִּשׁ יֹהֹדָה ,
יֹהֹדָה שְׁבִטִיגְרִן אוֹלֶאן בִּימֶסֶא .

יֹהֹדִי , יֹהֹדָה שְׁבִטִיגְרִן אוֹלֶן בִּימֶסֶא ,
יֹהֹדִי , יִשְׂרָאֵל .

יֹהֹה (= אֲדִינִי) . רֶבֶבִי , אֱלֵלֶה , יֹהֹה
צֶבֶאֱוֹת , (= יֹהֹה אֲלֵהִי צֶבֶאֱוֹת) עֶסְבֶּרֶלֶר
אֱלֵלֶה רֶבֶבִי , יַעֲנִי גִּוּרִיגִי אֶסְבֶּרֶלֶרִיגִי
(וִילִדִירִיגִיגִי אֱלֵלֶה רֶבֶבִי) .

יֹהֹה (= אֲלֵלִים) , עֵין אֲלֵלִים .

יֹהֹרֶם , מִלְכִי יֹהֹדָה נִגְזַר בִּירִיגִיגִי אִדִּי .

יֹהֹשֶׁפֶט , מִלְכִי יֹהֹדָה נִגְזַר בִּירִיגִיגִי אִדִּי .

יֹאֲב , הֹוֹדִיגִי מִרְעֶסְכִּיגִיגִי אִדִּי .

— יכל ל', ביר פיטסאיי ייגרי, ביר
פיטסא אילן באשא ציקרי. לא יכלולי,
בני ייגאטרילר בניס אילן באשא
ציקאטאדילר. — גבה עינים ורתב ל'ב
אחו לא אוכל. אופסכ גולויי וא פג
קבלוי (קבארמיש קלבלוי) בן קאלדירא
בילאמס, בוולא אדמא בן ראיואנאמס,
גיראיאמס. — לא אוכל און נעצרה,
יראמולגי וא באיראמי צפאמס הם
יראמולגי הם באיראמי ביר יירא
קאלדיראמס. (יסעיס ח' י"ג).

יכלת, ג', קודרת.

ילד, עתי ילד, מקור נס' לדת נהדה ללת,
סמואל ח' ד' יט, סחיה בורארא
יאגלישזיק ואר, סחיה ללת יירינא
דוגרוסי ללת אולמאלי) פיגוני נק'
ילדת = ילדת, דוגררי. — לא תדע
בה ילד (= ילד) יום, גון נא דוגרור
פילמסין, גון אולמארן נא לר אולור
בילמסין. — נולד, דוגרו. — ילד,
אפאליב איטרי; בילדכן את העבריות,
יהודי קירלירינא אפאליב איטריגינורא.
(מילדת, אפא). — ילד, דוגרו,
הוליד, דוגרורי, דוגררי. העלון
סלט מקור בולונייר הלדת. יום הלדת
את פרעה, פרעה דוגרורי גון. —
* התילד, פיראח אולדו.

ילד, רב' ילדים, ילדי, צוגזק, אוולאר,
אוגלאן,

ילוד, ז', צוגזק.

ילוד, תאר, דוגמיש, דוגאן. כל כפן
הילוד, הר דוגאן אוגלאן.

יליד, שית, דוגמיש, דוגאן. — יליד
בית, אברא דוגמיש קול.

ילד, עין הקף.

יחיד, יחידה, שית, ביריניב; בן יחיד,
ביריניב אוגול, ביר דן ביר אוגול.

יחל, קל בולונמיר, יחל, אומור איטרי,
אישאנדי, ספר איטרי, פבלוי. —
החיל, ספר איטרי; — נחל, עתיר
יחל, ספר איטרי, פבלוי.

יחס, קל דן עבר בולונמיר, עת' יחס או
יחס (= יחס) סינאק אולדו,
איסינדי. — יחס (יחסתני = יחסתני)
קיווד. — פחשא יחסתני אפי, אנאס
גונאח אילן בנרן גפא אולדו.

יחמור, ביר סויי פיי, (פייב אצבי).

יחנה = יחנה או יחנה. עין שרש תנן.
יחף, שית, יאליג' איאק (יאלין איאק).

יטב, קל דן עבר בולונמיר, עבר דא טוב
שרשי קוללניליר, (עין טוב). עתיר
יטב, איי אולרי, למען יטב לך, אנני
איצין פי סנא איי אולא. ויטב בשני,
בן בנדים. — היטיב, איי איטרי,
איליב איטרי. היטיב לנגן, איי
צאלדי. היטיב דרקיין, יוללריני איי
איטרי, יעני איי יול אילן גורי. —
רבקה היטיבה את ראשה, רבקה
באשיני דומדי.

יטבתה, יבאנרא ישראל'ג ביר דורדוגי
ייריניג' אדי.

יין, ס' יין, פנ' ייני, ז', שראב.

יכח, קל בולונמיר. הזכיה, איספאר
איטרי, ביאן איטרי, אוגוט וירדי,
תעויר איטרי. העוירארי. — גסיב
איטרי. יחנה הזכיה את רבקה ליצחק.
רבבי רבקהיי יצחק גא נסיב איילדי. —
נובח, דעוואלאשדי, דעווא איטרי.

יכל, עת' יוכל, תוכל, מק' נס' יכלת,
קארד אולרי, יכל לקתב, יאזא בילדי.

לִי, בְּנִימָן שֶׁבִטְיָנָא מִטְעֵלִיק, בְּנִימָן
שֶׁבִטְיָנָדָן אֹרְאָן פִּימָסָא. בְּאֶרְץ - יְמִינִי,
בְּנִימָן לִי נִיגָה (בְּנִימָן שֶׁבִטְיָנִיגָה) מִפְּרָא -
גִּינָדָא.

יְמָלָא וְאִימָלָה, מִיכָה הַנְּבִיא נִיגָה
בְּבִאסְיָנִיגָה אֲדִי.

יְנָח, קַל בּוֹלֹנְמִיר, הַפְעִיל הַנִּחָה (נֹחַ)
דְּגָשִׁל, בְּרִפִּי בּוֹנָדָא שְׂרָשׁ יְנָח דְּנִיל,
נֹחַ דִּיר וְאִי בְּרִפִּי הַפְעִיל סוֹת שְׂרָשִׁינָדָן
הַסִּית צִיבִי, לִין שְׂרָשִׁינָדָן לִין צִיבִי
דְּגָשִׁל - גִּלְדִּי נֹחַ שְׂרָשִׁינִיגָה גִּינִי עֵנִינְלִרִינָדָן
פֶּרֶק אִימְדִירְכֵּפִי אִיצוֹן קוֹדוֹ, בּוֹרָאקְרִי,
- הַנִּיחָה אֹהֵי, הַנִּיחָה לִי, קוֹדוֹ בְּנִי,
בּוֹרָאק בְּנִי.

יְנָק, יִנְק, אֶמְדִּי. יִנְק, סוֹד אֶמְן, כִּמָּא
צִינְגִי. - הַנִּינֵק, אֶמְדִּי. - מִנְקָת,
רֵאִי.

יְסָר, מְסָר קוֹדוֹ, מְסָלִלְדִי, - נֹסֵר,
מְסָר אֹלֹנְדִי, מְסָלִלְדִי. - יְסָר, מְסָל
אִימְדִי, מְסָלִלְדִי.

יְסוֹד, ר' יְסוֹדוֹת, ז', מְסָל.

יְסָה, קַל דֵּן עֵתִיר בּוֹדֹנְמִיר, עֵתִיר
הַפְעִיל דֵּן קוֹלֵנְלִייר, אֶרְמִטִירִי,
וִיִּיאָדָא אִימְדִי, - יְסָה לְשִׁמְעַ, בִּיר דְּחִי
אִימְדִי. יְסָה לְיִסָר דְּחִי וְאִי דְּחִי אֹנְזִלְדִי,
תַּעֲזִיר אִימְדִי. - הוֹסִיף, אֶרְמִטִירִי,
וִיִּיאָדָא אִימְדִי. - הוֹסִיפָה לְלָקֵת, בִּיר
דְּחִי דוֹנְדִירִי. הוֹסִיפוּ עוֹד שְׁנָא אֲתוֹ. אֲנִי
דְּחִי וִיִּיאָדָא כּוֹר אִימְדִילָאָר, אֲנָא דְּחִי
וִיִּיאָדָא דוֹשְׁבָאן אֹלְדוֹלֵר. - נֹסֵף,
אֶרְמִטִי, קוֹשׁוֹלְדוֹ. נֹסֵף עַל שְׁאִינֵה דוֹשֵׁר
מֵאֲנִלְרִימִיזִין אֲחֻרִּינָא אֶרְמִטִי, דוֹשֵׁר
מֵאֲנִלְרִימִיזִין קוֹשׁוֹלְדוֹ.

יְסָר, אֹנְזִט וִירְדִי, תֹּאדִיב אִימְדִי, צוֹא
סִינִי וִירְדִי. - יְסָר, (יְסָרָה = לְיִסָר).

יְלָר, קַל בּוֹלֹנְמִיר, - הִילָל, אִינְלָדִי,
סִינִיט אִימְדִי, פֶּרִיִּיאָד אִימְדִי, תַּעֲזִיל
אִימְדִי.

יְלָל, ז', אֹבֹלְדִיאִישׁ. יְלָל קַעֲרוֹת,
שִׁירְדִתְלִי לֹזְנֵרְלֵר אֹבֹלְדִיכִי.

יְלָלָה, ס' יְלָלָה, נ', פֶּרִיִּיאָד, פִּיגָאן
אִינְלִישׁ.

יְלָק, ז' בִּיר גִּינֵס צִיבִירְמָפָא.

יְלָקִט, ז', יֶאֱנְגִיק, יֶאֱנְאִסִי, יֶאֱנָדָא
מֵאֲשִׁילָאן צִנְמָא, סֶאָפִי.

יָם, ס' יָם וָיָם, ר' יָמִים. דְּגִיז. - יָם
סוֹף, קוֹלוֹס דְּגִיזִי. הָיָם הַגָּדוֹל, בִּיזֵב
דְּגִיז, אִיץ דְּגִיז טוֹרְקִלְרִיגָה קֶרָא דְּגִיז דֵּן
פֶּרֶק אִימְדִירְכֵּפִי אִיצוֹן אֶק דְּגִיז דִּיפְלִיר
דְּגִיז. - הָיָם הַקָּטָן, סוֹגְרִי אֶרְמִטִאכִי
דְּגִיז, דְּגִיז (אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל) גּוֹן בֹּאמִי
טֶרָאפִּינָדָא אֹלְדִיגִי אִיצוֹן, אִיץ דְּגִיז. -
יָם, דְּגִיז טֶרָאפִּי, גּוֹן בֹּאמִי טֶרָאפִּי (וִירָא
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דֹּא דְּגִיז גּוֹן בֹּאמִי טֶרָאפִּינָדָא
דִּיר). רוֹחַ יָם, גּוֹן בֹּאמִי לֹזְנִירִי. יָמָה,
גּוֹן בֹּאמִי טֶרָאפִּינָא.

יָמִים (רַבִּי מַמְלֵת יוֹם), כִּנָּה, יִיל. מִיָּמִים
יָמִיקָה, יִילְדֵן יִילָא, סִנְהֵדֵן סִנְהִיא
(עֵין יוֹם).

יָמִין, ס' יָמִין, ז' וָיָם, סֶאָבֵי אֵל, סֶאָבֵי
טֶרָאפִּי, (אֹנְזִי קוֹל, אֹנְזִי יֶאֱנִי). - עֶמֶד לְיָמִין
אֶקִּיזֵן, מִסְכִּינִיגָה סֶאָבִינָדָא (סֶאָבֵי טֶרָאפִּינָדָא)
דוֹרִירִי, יַעֲנִי מִסְכִּינָא יֶאֱרִידִים אִימְדִי,
אִימְדִירִי וִירְדִי. נִטָּה יָמִין אֹו שְׁמָאֵל,
סֶאָבֵי טֶרָאפִּי יֶאֱכֹוֹר סוֹל בֶּרָאפִּי מִייל
וִירְדִי. - עֵין יָמִין, סֶאָבֵי גִזֵּה, אֹנְזִי גִזֵּה.
עֵין יָמִינִי, סֶאָבֵי גִזֵּה, יֶד יָמִינִי, סֶאָבֵי
אֵלִים, אֹנְזִי קוֹלִים.

יָמִינִי, ת', אִישׁ יָמִינִי, בֶּן - יָמִינִי, בְּנִימָן

(בו אר בלפי אניג איצון וירולמיש דיר
פי או טרסחאנא לבנון דן גסילאן אנאנל
דן יאפולמיש דיר).

יפּה, עת יפּה, ניון, — דילבר אולדו.

יפּה, יפּה, שית, דילבר.

יפּה } שית, אפּורוג, כוולייני, יפּה
יפּה } פּזבים ילאן כוולייני. —

יפּי, יפּי } פּני, פּני, ז', דילברליב,
* יפּי } גולליב, חוסן, גיימאל.

יפּיפּה, (יפּיפּה), דילבר אולדו, גול
אולדו.

יפּע, קל בולונמיר, דופיע, באלקירי,
זיין וירדי, חגללה אימדי (אשכרא
אולדו).

יפּעה, דירברליב, שוהרת, זיין, באלקו,
גלאלת.

יפּת, נח ניג ביציב אונלונג אדי.

יפּא, עת יפּא, יפּא, מקור נס צאת.
ציקרי, (הם יפּאן את העיר, (שמוט ט'
כ"ט). אנלר שחרי ציקפּתכמיל איטירלר.
שחרון ציקדילר) — הוציא, ציגארדי,
פידאח אימדי.

יפּב, קל בולונמיר, (הפעיל העיב, הפעל
העב ונפעל נפּב, עין שרש נפּב). —
התפּב, דורדו, בולונג. התפּב לפּני
פרעה, פרעה ניג אונגרא דורדו. ותפּב
(= ותתפּב) אחרתו מרחוק, וא אניג
קוקרדשי איראקדן דורדו אירי.

יפּג, קל בולונמיר, הפעיל העיג,
דורגוזדי, בולונדורדי, אחזאר איילדי,
העג, דורגוזולדי, בוראקילדי. רק צאנקם
ובקרקם יפּג, סלט קוויניגזי ווא סיניגזי
דורגוזולסין, יעני בוראדא קאלסין.

יפּהר, ז', זייתן יאני.

אונטלדי, תעורלדאי, הארדיב אימדי,
צואסיני וירדי, תרבייה אימדי,
אונטלדי. — נוסר, אונטלנדי, אונטלנדי.

יעד, יעד, ועד אימדי, ועדא גוסטורדי,
ייר גוסטורדי. נועד, גוסטורולאן יירא
מונגזר אולדו, — גורושמאיא גלדי. —
נועד על ירה, רבבייג אונגרא אל ביר
אולדולר. גמע אולופ, אל ביר אולופ
אלהא קרשי דורדולר.

יעל, קל בולונמיר, העיל, פאייידאלי
אולדו, פאייידא אימדי.

יעל, ר' העלים, ס יעלי, ז', דאג
בציס.

יעלה, נ', דישי דאג בציס. יעלת חן,
דילבר דאג בציס (דילבר קריי דילבר דאג
בציסנא בוזטירלר).

יען, גען אפּר, גען פי, צונבי, אניג
איצון פי. — גען ופּען, צונפוא צונבי,
אניג איצון פי (זיידאדא קוולנדירמפּ איצון
גען אפי דפּעא קולאנילמיש).

יענה, ר' יענים, נ', דא קושי, פת
היענה, דא קושי, פנות יענה, דא
קושלדי.

יען, שית, יורגון, טאלמיש.

יען, עת יען, פנש וירדי, פנש אימדי.
יען, פנשני, מושייר. — ניון,
מישוורא אימדי.

יעקב, ישראל מיללתיניג בבאסיניג אדי.
יעקב ניג אונלו. יעקב אבינו. — בית
יעקב, יעקבג אפי, יעני ישראל
סיללתי.

יער, ז', אורמאן. — בית יער הלכנון,
שלמה ירושלים דא יאפדיג טרסחאנא,
גבחהנא יעני ארסנאל, סילאח דוראן ייר

יָקִין, כלט עתיד בולונייד . **יִקְץ**, **יִקְץ**, **יִקְץ** .
אויאנדי .

יָקָר, **יָקָר**, אָנִיד צפולוי אולדו, סיילי אולדו,
קייסתלי, פחאלי אולדו . סיירב אולדו . —
הָקִיר, סיירב איטדי, קייסתלי איטדי .
הָקִיר בְּנֵי־לֶךְ מְבִית רַעַף, איאניג דוסמוניג
אָנִידן סיירב איילא, יעני דוסמוניג אָנִידא
סיק סיק ווארמא .

יָקָר, **יָקָר**, שִׁית אָנִיד צפילי, סיילי,
פחאלי, קייסתלי, סיירב .

יָקָרָה, ס' יָקָרָה, רִגְבַת, סיליליק, הוֹרְמַת,
יָקִשׁ, **יָקִשׁ**, טוואק קורדי . — נָקֵשׁ,
טוואק דא דוטולרו, אילינדי, טוואק גא
דושרי .

יָרָא, **יָרָא**, (יָרָאָה), יָרָא, מָקוֹר יָרָא, לִיָּרָא
וא לָרָא (= לִירָא) . קוֹרְקִי, חאף איטדי,
יָרָא אֶת יְהוָה רַב־בֵּי־דֵן קוֹרְקִי . — נָרָא,
(פינוני מנפעל) קורקונצלי, הייפחלי . —
נָרָאָה, קורקונצלי שילר, ענייפלר .

יָרָא, יָרָאָה, שִׁית קורקוני, יָרָא אָלֶיהֶם
אללהדן קורקאן (פינסא) .

יָרָאָה, נ' , קורקו . יָרָאָה יְהוָה, רַב־בֵּי־
קורקוסו, רַב־בֵּי־דֵן קורקמאק .

יָרְבֵּעַם, ישוראק פארשאהניג אדי .

יָרֵד, עת' יָרֵד, וָרֵד, מָק' נִס' הָרַת, צווי
רֵד, אָנִיד, אופסכ יירדן אלצאקרק יירא
גִּישְׁדִי, יָרֵד מַצְרַיִם, מסרא אנדי, כסרא
גִּישְׁדִי . — הוֹרֵד, אַנְדִּירֵד, גוֹשְׁוֹרֵד . —
הוֹרֵד, אַנְדִּירֵדִילֵד, גוֹשְׁוֹרֵדִילֵד .

יָרֵדִין, ארץ ישראל דא אקאן ביר אירמאניג
אדי .

יָרֵה, עת' יָרֵה, מָק' יָרֵה, יָרֵה, אַטְרִי,
יָרֵה חֵץ, אוק אַטְרִי, יָרֵה בָּיִם, דִּנְיֵא
אַטְרִי, — נָרֵה עת' יָרֵה, אַטְרִי, אוק

יָצֵהר, קרח ניג בבאסיניג אדי .

יָצַע, ז' , דושפ, יאטאק .

יָצַחַק, ישראל מיללתיניג בבאסיניג אדי,
יָצַחַק אַבְנֵי . אַבְרָהָם נִיג אַתָּלָה יַעֲקֹב נִיג
בבאסי .

יָצַע, קל בולונמיר, הָצִיעַ (הפעיל) דוֹשְׁרִי,
דוֹשֵׁב סרדי . — יָצַע, דוֹשְׁלֵדִי, דוֹשֵׁב
סרילדי .

יָצַק, עת' יָצַק וָצַק . (וָצַק) . צווי צק, —
דוֹפֵר, קודו . שְׁמוּאֵל יָצַק שֶׁמֶן עַל רֹאשׁ
שְׁאוּל . שְׁמוּאֵל שְׁאוּלֵת באשינא יאג
דוֹפֵר . — יָצַק (עומד) דאמלאדי, דוֹפֵלֵדִי,
וָצַק בָּם בְּמִפָּה אֶל חֵיק הָרֶקֶב, וא
יארניג קאני מְרַבֵּי־נִיג (עֲרַב־אֵיִיג) איצינא
דוֹפֵלֵדִי . — נָצַק, דוֹפֵלֵדִי . — הָצִיק,
קודו . — הוֹצַק, קוויולדי, דוֹפֵלֵדִי .

יָצַר, וָיָצַר, וא יָצַר (דגשלי) . סוֹרַת
איטדי, יאטדי, חסור איילדי, יוֹצֵר,
יארדאן . — יוֹצֵר, צוֹמֶלֶפֶנִי .

יָצַר, בנ' יָצַר, ז' , פִּיכֶר, חסויר, פל
יָצַר מִחֻשְׁבֹּת לְבֹ, קלביניג פִּיבִלִיניג
גוֹמֶלֶא חסוירי . יָצַר לֵב הָאָדָם רַע,
אינסאניג קלביניג חסוירי (פִּיכֶר) פֶּנָא
דיר .

יָצַת, עת' יָצַת, יאנדי . נָצַת (נפעל) .
יאנדי, טוטאשרי . — הָצִית, יאקדי .
הָצִית אֶשׁ בְּצִיּוֹן, צִיּוֹן דא אַטְש יאקדי .
צִיּוֹנִי אַטְשֵׁא וירדי .

יָקָר, **יָקָר**, יאנדי, הוֹקֵר, יאקילדי,
יאנדי .

יָקוֹם, ז' , יָרֵחַ (הר) גא פי ג'אני ואר
איסא, גאנלי . וְשָׁחֲתִי אֶת כָּל הַיָּקוֹם,
גוֹמֶלֶא וירוחי (הר ג'אנליני) סילר אים
(ג'אייב אירג'א אים) .

פוקראלנדי, - ירש (פעל), מירסלדי,
זאבט איטרי, - הוריש, סורדי, סורגן
איטדי, איטראד איטדי.

ישראל, יעקב אבינו גא סגרא וירילן אר,
ישראל, ישראל מיללתי, מלכי ישראל
(מלכי יהודה גא קרשי) ירבעם פן נבט
ניג' זונגראד בית דוד דן איירילאן שבטלדיג
פאדישהלרי, - בני ישראל, בוטון ישראל
מיללתי.

ישראל, ישראלית, ישראל מותעליק,
ישראל בישר, ישראל קרי, -

יש, ואר, ישלי ספר, בנים פתאביםואר, -
אם יעקב מושיע, אגר חלאס אידג' אסג',
אם ישקם עשים חסד, אגר אייליב אידג'
אסג'ז.

ישב, עת' ישב, מק' שבתי, לשבת,
אטורדרי, מכאן איטדי, - נושב,
אטורולרו, ארץ נושבת, אטורולאן
(אטוראק אולאן) ייר, -הושיב, אטורנידרי.
ישועה, ג', אימראד, חלאס, ישנעת
יהודה, אללהג' אימראדרי, אללה דן גלן
אימראד, יאדרים.

ישט, קל בולונמייר, דושיט סגדי
אוזאטרי.

ישעי, דוד המלך ניג' בבאסיניג' אדי.

ישימון, ז', יפאן, ברייה.

ישמעאל, אברהם ניג' הקר דן דוגדוגי
אוגלו.

ישמעאלי, ישמעאל זורעייתונדן אולאן
בימסא.

ישן, וא ישן, עת' ישן, - אויזרי
יכלאדי, - נושן, אספירדי, - ישן,
אויזמדי, יוכלאטרי.

ישן, ישנה, שית, אסבי, גאכלתם ישן

אילן אורולרי, - הורה, אוק אטרי, מורה,
אוק 'אטיג', אוקג'.

ירה, קל בולונמייר, הורה, גוסמורדי,
אגרטרי, יול גוסמורדי, הורה באצבע,
פרמאק אילן גוסמורדי, מורה, אגרטריג',
מועללים = סלפד.

ירושלם, וא ירושלים, נ' ארץ ישראל
פאייתחת שחרניג' אדי.

ירח, ז' עאיי (גופרא גורונ).

ירח, ר', ירחים, ז' עאיי (אוסוז גין).

ירחו, ירח גא יאקין ביר מיבאה יירדא
אולאן שחרניג' אדי.

ירחם, שמיאלג' ג'דניג' (קרטבבאסיניג')
אדי.

יריחו, = ירחו.

ירק, ס' ירק, פנ' ירבי, ר' שני ירכים,
ג', בור (בוט).

ירכה, ר' ירכמים, ס' ירכתי, ג', פנאר,
ירכתי ארץ, ייריג' פנארלרי; ירכתי צפון,
צפון טראפניג' אוראק טופראקלרי, -
ירכתי-בור, גורוג' פנארלרי, גורוג' דיבי.

ירמיה, ירכיה, תניף דא בו איסמרא
בולונאן ספרי יאון נביא ניג' אדי.

ירק, שית, יישיל, - ישיליב, גן הירק,
סג'זואת (זוואאז) בוסמאני.

ירק, ז', יישיליב, יאשוט, כל ירק עשב,
הר יישיל יאשוט.

ירקון, ז' סאריליק (פפסיליג' אדי).

ירקב, ז', יישיל, ישיליב, סאריליק,
ירקב קרוץ, אלטין סאריליג', סארי
אלטין.

ירש, ירש' מק' נבי קשת, לקשת,
מירסלדי, מירס אלדי, זאבטן איטרי, -
מילבינדן סורגין איטרי, - נורש,

נושן, וישן כפני חדש תוציא (ויקרא כ"ו י)
 וא אסבירמיש אספני (אסבי וחיראיי,
 בונדראיי) יירסיגיו וא ייגניג אונגנדן (ייגני
 קומאק איצון) אספני (אסבי וחיראיי)
 ציקאריר סיגיו.
 ישן, ישנה, שית, אוימיש. יוכלאיינ.
 ישע, קל בולונמיר. – הושיע, קורטארדי,
 חלאס איילדי, אימראד וירדי, יארדים
 אימדי.
 ישע, וא ישע. ישעי, חלאס, מורטלוש,
 אימראד. אלת ישעי, אימראדלי אללהים,
 בנא אימראד וירן אללה.
 ישעיה, וא ישעיהו, תנף דא בו איסמא
 אולאן ספרי יאון משהור נביא נג ארי.
 ישפה, ביר סויי קימתלי דאש.
 ישר, עת ישר, – דוגרו אולדו, דוגרו
 גורונדי, מקבול אולדו, ישר בעיני, בנים
 גורלירמא מקבול אולדו, בגנרים.
 ישר, ישרה, שית, דוגרו, בגנילגפ
 מקבול, אבי עשה הישר בעיני יהוה.
 בבאם אללהיג עינאיתירמא מקבול אישי
 איר אירי. – איש הישר בעיני עשה,
 הר גז בגנדיני (בילדיני) איר (אירי). –
 ישרי לב, דורוס קלכלי לר. ישדירדק.

דוגרו יוללור.
 ישר, ז', דוגרולוק, דורוסליק. – ישר לב,
 קלב דורוסליגי.
 ישרה, ס', ישרת, דוגרולוק, דורוסליק.
 ישרון, ישראל, ישראל מיללתי (ישראל
 מיללתיניג מליצה דא קוללאנילן ארי).
 יתר, ס' יתר, ר' יתדות ס' יתדות, קאזיק,
 יתר דארג, רסטפאליג (שוויאליג) ציווי.
 יתום, ז', אפסיו.
 יתר, ארמדי, ארטיפ קאלדי, – הותר,
 ויארדא אימדי, ארטיקסי אימדי, מאשקין
 אימדי, ארמטירדי בוראקדי. – נותר,
 קאלדי, אגני נותרתי נביא ליהוה לבדי,
 רבביא נביא יאלינגיו בן קאלדים.
 יתר, ז', ביריש. – ארטיקסיליק, קוסור.
 יתר דבריו שלמה, שלמה נג קוסור פסלורי,
 – יתר הארבה, צפירטפאייג ארטיקססי,
 יעני צפירטפאייג יימיפ בוראקדיגי.
 יתרון, ז', ארטיקסיליק, זיארדאליפ, פרק,
 יתרון החקקה מן הספלות ביתרון האור מן
 החשך. עלמג גהילליפון אעלאליגי
 עאירינליניג קראנליק דן אעלאליגי קרד
 ואר דיר.

כ.

בגל פאזיב היו צדיקים, נסלי כי נחאורא
 דא איזב צדיק אידילר. – יהוה ישיב
 לאדם בפעול, רבבי אינסאנא אנג אישינא
 גורא גרי וירר, – יהוה נתן קאיש
 בדרקיו, רבבי הר גזא אנג יוללרינא
 גורא ויריגי דיר. – בשמע את קול אבי
 רצתי לפתח לו את הדלת, בבאמיג ססיני

ק–סוויג באשינדא גלייר, נקוריג תבריל
 אולמאסי וא פנוי גא קעזלמאסי חקקינדא
 עין חלק ראסון. 9. 12. 13. 14. 18. 23.
 גיבי, קר. – אבי צדיק פאזיב, בבאם
 איזב גיבי, איזב קר, צדיק דיר. – ק–...
 ק–, קמוע קפרעה, סן פרעה גיבי סין,
 פרעה נאסלי איסא סן דא אולא סין. –

צוק עספר, — פֿכּר פֿה וּכְבֵּר לְשׁוֹן, אַנְיֹר
אַנְיֹזִי ווא אַנְיֹר דיללי, סְוִי נֶרֶן אולאן,
בלטב ארם. —

פֿכּר, פֿנ' פֿכּרִי, ז', ג'גֶר, קרא ג'יגֶר
(פֿאנֶגֶר).

פֿכּרֹות, נ', אַנְרֵלִיק, נוצליב.

פֿכּה, יכּה, סֹנְרִי. — פֿכּה, סֹנְדֹרִירי,

פֿכּוֹד, ס' פֿכּוֹד, ז', רֶגֶבֶת, סִי, חֹרֶמֶת,
עיוות, גלאלת, עוזאמת, ביופליב. —
פֿכּוֹד, ג'אן. עוֹרֶה פֿכּוֹדִי, אויאן חֹרֶמֶתִים
יעני ג'אנים. —

פֿכּוֹר, שֵׁת, ביוב, צוק; סִים פֿכּוֹרִים,
ביוב סוילר, צוק סוילר.

פֿכּוֹר, ז', פולאה; פֿכּוֹר עִיִּים, פֿצִי (אַפֿצִי)
פולאה, פֿצִי קילינדן דוקולמיש פוכאה.
(יִיא ג'יִיו).

פֿכּל, ז', פוקאגֹו (פֿוגאגֹו). ענו פֿכּל
רֶגֶל, איאניני פוקאגֹו אילן אינגיטירלר.
פֿכּם, קל דן בולונייר סלפֿ בינוני פֿכּם,
צמאשיר יאייקאייגִי — פֿכּם, יאייקאדי
פאכ איטירי.

פֿכּרֶה, נ', מיל (יזל אֹלֶצוֹסִי). פֿכּרֶת אָרֶן,
ביר מיל ייר.

פֿכּשֵׁ, ר' פֿכּשֵׁים, ז', קוֹזו.

פֿכּשֵׁ, יכּשֵׁ, דוטירי, זאפֿט איטירי.
פֿכּשֵׁן, ז', פֿוֹרוֹן.

פֿד, ר' פֿדִים, ז', צֹמֶלֶכ, דֶסֶטֶא.

פֿה, בוולא, פֿה אָמֶר יִהְיֶה, רבפי בוולא
דרי. — עֶד, פֿה, אוראיא דב,
שוראיא דב, שוראיא; גִלְכֶה עֶד פֿה,
שוראיא ווא ראיין. — עֶד פֿה, שימדייא
קדר. לֹא שִׁמְעֶתָ עֶד פֿה, שימדייא קדר
דִּילְמִדִּיג. — עֶד פֿה יַעֲרֶה פֿה, עֶד פֿה נֶכֶה.
שׁוּ בֹו דִּינִגֶּא, שׁוּ אראנליק. — פֿכּה...

אשיטיריגים גיפי (אשיטיריגים דיקוקהסי)
אנא קאפוי אצמק איצון סנירטרים.

פֿאַב, יכּאב, אַגֶרִי, סיולאדי, אינגינדי.
— הֶכּאִיב, אַגֶרִיטִירי, סיולאטירי, אינגיטירי.
פֿאַב, ז', אַגֶרִי, אַגֶי, סיולוֹב.

פֿאַה, קל בולונמיר, — נֶכּאָה, סינדי,
סיניקדי, נֶכּאָה לֶכּב, סיניק קלפלי.

פֿאַשֶׁר, נאסלי פי, נִיגֶא פי, נֶח עֶשֶׂה
אַתּ הֶתֵּכֶה פֿאַשֶׁר צָהָה אַתּוּ אֶלֶהִים, נֶח
גִמִּי יאפרי נאסלי פי אנא אללה אמר
איטירי איסא. אללהיגֶאמר איטירי גיפי.

פֿאַשֶׁר פֿתר בן הִיָּה, נִיגֶא פי יוראדי איסא
אוולא אוולד, אנגֶי יוראדיני גיפי אוולד. —
פֿאַשֶׁר יַעֲנֵנו אַתּוּ בֶן יִרְכֶּה וְבֶן יִפְרֵץ. נאסלי
פי אַנִי קינאר. אירילר אוולא צוק אוולד
וא אוולא יאיליר אירי, דר נקדר ארטיק
אנא גֶפֶא ויריר אירילר או אוקדר צוק
אוולד ווא נומאיי אוולד אירי. — פֿאַשֶׁר,
נא וקת פי, פֿאַשֶׁר זָקֶן שְׂמוּאֵל, נא וקת
פי שְׂמוּאֵל אַתּוּיארלנדי, שְׂכוּאֵל
אַתּוּיארלנדיקרא.

פֿכּר, ווא פֿכּר, עֶת יכּכּר, אַנְרֹו אוֹלְדו. —
פֿכּר, רֶגֶבֶת איטירי, רֶגֶבֶתִּלְדִי, איפראם
איטירי. — אַנְרֹו איטירי. — הֶכּכּיד, אַנְרֹו
איטירי. הֶכּכּיד אַתּ לֶבֹו, קלפיני אַנְרֹו
איטירי, קלפיני פֿכּ איטירי, אינאד איטירי. —
נֶכּכּר, רֶגֶבֶתִּלְדִי אוֹלְדו, חֹרֶמֶתִלְדִי אוֹלְדִי
אַכּכּרֶה פֿכּרֶעֶה וְכֶכּל חִילו, פֿרעֶה דא ווא
גִזְמֶרֶא עספֿרינדא מועזו אוֹלֵאִים, יעני
פֿרעֶה אוֹרִינדא ווא אַנְרֹו עספֿרי אוֹרִינדא
חֹרֶמֶתִימִי גֹזְמֶטֹורֵאִים, בִּיאַן אִידֵאִים. —
נֶכּכּר, (ר' נֶכּכּדִים) אַנְרֹוֹלְנִמיש, מַעֲנֶנֶת
נֶכּכּדִי מִים, סוִי דן אַנְרֹוֹלְנִמיש צשמאלר,
סוִיִּלְדִי מעמור צשמאלר.

פֿכּר, ס' פֿכּר (פֿכּר עֶן = פֿכּר עֶן).
שֵׁת, אַנְרֹו, — חֵל פֿכּר, אַנְרֹו עכּכּר, פֿכּ

איטרי, גיולדי. - הקחיד, קירדי, גאיב
איטרי. - נקחד, גיולי אולדי, - קדילדי,
גאיב אולדי.

כחש, אכסילדי, כחש בשרי משמן.
ויגזדים יאגדן דושדי, אריקלדי. -
כחש, אינכאר איטרי, ילאן סולדי.

כי, זירא; כי; צונכי; אנר; סחית; אנגיא -
האלהים ככה את יום השביעי ונקדש
אתו כי בו שבת מכל מלאכתו. - אלה
ידינגי גוני ברכתלדי ואני עוין איטרי
זירא אנרא גיזמלא אישנרן מינגן אולדי, -
מי הגיד לך כי עינים אתה? סנא כים
אגלאטרי כי סן ציפלאק סין? - ויאמר
יהוה אללים אל הכחש כי עשית זאת,
ארוור אתה מכל הבהמה, וארבבי אלה
אול יילאנא דדי: צונכי בוני איטריגן סן
גיזמלא חיוואנרן מלעון (קרנישלי) סין. -
כי תעבד את האדמה, אנר יירי אישולר
איסן. - לולי התמקמקנו כי עתה שכנו
זה פעמים, אגלממיש אולסא איריפ
שימדי סחית אפי. - ברת הנר איריפ.
לא אתם שלחתם אתי כי האללים. בני
סיו יוללאמדיגן אנגיא אלה (יוללאדי), -
הכי, גרצפ דגיל מי כי? - חקיקת דן
- הכי קרא שמו יעקב? חק אילן דגילמי
דיר כי אנג' איריני יעקב קודולר. -

כי אם, אנגיא, אממא אנר. איללא כי,
צונכי. -

כידון, זי, מוראק, סונגי (ייא בנגאל).
כיוור, ר' פיורים וא פיורות, זי, מוסליק.
כים, זי, גפ, פסא.

כפר, זי, מיידאנליק, מורפ. כפר תיררן,
ירדן נג' מיידאנליגי, תכמיל או אטראפ
כי אנרא יררן אקיר. - קץ הקף הקפר.
מיידאנליק יולו אילן סנרטרדי. - כפר,

כבה, בוולא... שוולא, - זה אמר כבה
זה אמר כבה, כימי בוולא דדי כימי
שוולא דדי.

כקה, יקה, סונציפרי, סוניפ אולדי, גוז
איצון. וכתבין, (= וכתבין) עיניו
מראות, גוזלרי גורמארן סונציפרי; גוזלרי
אוולא סונציפרי כי גורא בילמדי. - כקה,
תעזיר איטרי, תעזירלדי. לא כקה כם,
אנלרי תעזירלמדי.

כהן, קל בולונמיר, - כהן, כהן (אימאם)
אולדי, כהן ליב איטרי.

כהן, זי, כהן, אימאם.

כהנה, ני, כהן ליב, אימאמיק, אימאמת.
כוב, כסר טראפנדא ביר ייריג' אדי.

כובע, רי, כובעים, מולגא, באשליק
(גינדרא באשא גיילן סערנדן יאפולמיש
קלפאק).

כוכב, זי, יילדיו -

כון, סלט רבים כונים בולונייר, אש,
פירא.

כוס, ר' כסות, נ', קאדח.

כור, זי, פורון, אונאק, פומא, כור ברזל,
דמיר פומא.

כוש, חאכס ממלכתי (איפאופיאי).

כוש, חאכס, סייאח ערב,

כזב, קל דן סלט פינגוני כזב, ילאנגי. -
כזב, ילאן סולאדי. אלדאטרי. אל
תכזב בשפחתך, חלאייגא ילאן סולמא.
חלאייג' אלדאטמא. - כזב, יאלנגי
אולדי.

כזב, ר' כזבים, זי, ילאן, ילאן סו, -
ער כזבים, ילאנגי שהר.

כח, כנ' כחי, זי, קוות, טקאת.

כחד, קל בולונמיר, כחד, אינכאר

בורארן מיטלאקא בוטון בוכונא סורגון אירר.

פֿלֶח, נ', גלין.

פֿלִי, פֿלִי. ר' פֿלִים, ס' פֿלִי. ז', קאפ, סאניט. פֿלִי כֶסֶף וּכְלִי זָהָב, גומוש אשייאלר וא אלמין אשייאלר. - פֿלִי, סילאח. פּוסאט. שא גא בליק, קאלדיר (אל) אימרי סילאחלריגי. (צרחשים כ' ג). פֿלִי מֶלֶחָמָה, גנב אַלאַחלרי, סילאחלר. - פֿלִי זַעם, כִּישָׁם אלאחלרי. יְהוָה וּכְלִי זַעֲמוֹ, רב וא אנגי כִּישָׁם אלאחלרי יעני או אלאחלר כי אנגר איין כישמיני אידא אירר.

פֿלִיָה, קוללניליר סלם רבי פֿלִיות, ס' פֿלִיות, נ'. פֿוֹגֶרֶב.

פֿלִיֶן, ס' פֿלִיֶן. ז', טופניש. יקים. הלב. פֿלִיֶן יַעֲנִים, גוֹלֶר טופנקמי, גוֹלֶר זעפֿלגי.

פֿרִיל, ז', הפמיל יאקילאן קרבן.

פֿלִיר, שית, טוגל, טמאם, טפמיל, קוסורסיו. פֿלִיל יִפִּי, פֿלִילת יִפִּי. גוֹלֶל־פֿירא קוסורסיו, קוסורסיו גוֹל.

פֿלֶפֿל, יִפֿלֶל. - סיגירדי, פֿסלֶרי.

פֿלֶפֿל, שלמה ניג דוריןדן אוול אולאן ביר משהור חכם אדמיג אדי.

פֿלֶם, קל בולונמיר, - נָכֶלֶם, אוטאנדי, עארלאנדי, עייפלי אולדו.

פֿלֶמָה, נ', עייב, עאר (נאר). עארליק.

פֿמָהם, ז', אדם אדי.

פֿמֶז, גיבי, פֿמֶז אָבן, טאש גיבי. (עין)

חלק ראשון § 18)

פֿמעט, עין מעט.

פֿמֶר, קל דן בולונמיר. נָכֶמֶר. קיורי, יאנדי, - נָכֶמֶר רֶחֱמִיו אַל אָחִיו.

ר' פֿפרות. פֿללא, באש. פֿפר לָחֶם, ביר פֿללא אכמב (ביר בוטון אכמב). שְׁלֵשֶׁת פֿפרות לָחֶם, אוין פֿללא, אוין באש אכמב יעני אוין בוטון אכמב (אין אכמב סומונלר).

פֿפֶר, קנטר, (צפי אדי). פֿפר זָהָב, ביר קנטר אלמין. פֿפֶרים כֶּסֶף, אפי קנטר גומיש. -

פֿל (שרש פול). אולצדי. - הָכִיל סיגירדי. - גוֹדֶל יום יְהוָה וְנוֹרָא קִאָד וּמִי יִכְלֶנּוּ. רבבִיג גוני פּיוֹב דיר ואפּ הייפּתרי דיר, אני פים סיגירדי? יעני אני פים קאלדירא ביליר, אָנָא פים דאיאנא ביליר? -

פֿל, פֿל - , גומלא, הר, וכו'. עין חלק ח' 17. 27.

פֿלָא, יִכְלָא, האבם (הפוס) איטדי. אלי קודו. - גִּכְלָא. אלי קיולרי, מנע אולונדי, טוכמאשדי.

פֿלָא, כנ' פֿלאו, ז', זינדאן.

פֿלָב, ר' פֿלבים, ס' פֿלבי, ז', איט, פּוֹפֶב, פֿלֶב.

פֿלָה, יִכְלָה, הפמיל אולדו. טופנדי, ביטדי. - פֿלֶז פֿדֶמְעוֹת יַעֲנִי. גוֹלֶרים גוֹזִיאשֶׁלר אילן טופנדי. יעני זעפֿלגדי. פֿלָה נִפְשִׁי, גיאנים טופנדי, יעני באיילדי. זייראסילן סוודי, חסרת צפדי. - פֿלָה, הפמיל איטדי. ביטטירדי, טופמדי. - פֿלָה הָרָעֵב אֶת הָאָרֶץ. קֶחְסִילִיק (קישליק) יירי טופמדי, יעני ייריג חלקיני הלב איטדי. - פֿלָה, הפמיל אולונדי, ביטדי.

פֿלָה, תאר הפעל, בוטון בוטונא, חכמיל. - פֿשֶׁלְחוּ פֿלָה גֶרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה, סיוי (פרעה) קו וירדיגידא או סיוי

סיניקדירי , מוטיע אימדי . - נָכְנַע ,
סינדי , סיניקדי , מוטיע אולדי . נָכְנַע
מפני , אדנומרא מוטיע אולדי .

נָכְנַע , נח ניז מורוני . - אָרְץ נָכְנַע ,
נָכְנַע טופראני , ארץ ישראל' אדי (צונפי
אנדא ישראל דן אוול נָכְנַע ניז זורעייתי
אוטורור אירי) .

נָכְנַעְנָה , ארם אדי .

נָכְנַעְנִי , נָכְנַעְנִיה , נָכְנַע לִי , נָכְנַע זורעייתינרן
יאכוד ארץ נָכְנַע דן אולאן פיססא .

נָכְנָה , רבי שני' נָכְנָסִים , ס' נָכְנָפִי , נִי ,
קנאר . - כָּל צָפֹר כָּל נָכְנָה . הר קוש
הר קנאר , הר קוש הר קנארלי , הר
קנארלי קוש . - נָכְנָה , אַטפ . נָכְנָה
הפּעִיל . גיובאייז אַטפִי .

נָכְס , = כָּסא .

נָכְסא , בני כָּסאי , ר' כָּסאות . ז' , תרת ,
פורסי , איסכמלא .

נָכְסָה , (קל דן סלט בינוני כָּסָה וא כָּסָה) .
אָרְטרי , גיולדי . - כָּסָה , אָרְטרי ,
וּתְכַס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ . ייר אנלרי אָרְטרי .
- כָּסָה , אָרְטולדי . - הַתְּכַסָּה , גנדי
גנדיני אָרְטרי , אָרְטונדי .

נָכְסוּת , נִי , אָרְטו , רובא .

נָכְסִיל , ז' , אחמאק , גיחיל , שאשקין .
נָכְסִיל , ר' בָּסִילִים . ז' (יידיו ארי) , אירי
יידיו , גיבבאר יידיו .

נָכְסֵל , כָּסלו , ז' . אישאנֶן , אישאניש
אומוד .

נָכְסֶמֶת , נִי , ביר סויי זורא . (ז קוש
אשליק) .

נָכְסָה , כָּספי , ז' , גומיש , אקצא
(אחצא) .

נָכְסֵם , יָכֵס , נָם איטרי , דארנין אולדי .

קרדשינא מוחבבתי טומאשדי . - עוֹרְנֵנִי
קִתְנֹר נָכְסֵרִי . הירלוימיו פֿורן גיבי
יאקילדי (קרארדי) .

נָכְן (שרש כון) . קל בולונמיר . נָכְן , עת'
יָכֹן , דוולדי , קאוויגנדי , פֿפֿיידִי . קאיים
אולדי . (ממללי אולדי) . לָכֵם לא נָכֹן
עמו , אנלריג קלפי אניג אילן קאווי ,
קאיים דגיל אירי , יעני אנלריג קלפי
אניג יאנינדא דורוס , סאדיק דגיל אירי .
- נָכֹן (בינוני) . קאווי , קאיים . האדיר ,
צביב . - רוּחַ נָכֹן הָדָשׁ בְּקִרְבִּי , בנים
איצימרא קאווי (יעני דורוס , סאדיק)
רוּחַ יִתְיַדֵּךְ (יִתְיֵי דן יראט) . - נָכֹן הַדָּבָר
מֵעַם הָאֱלֹהִים , בו שיי אללהיג טראפֿינדן
סחיאלנמיש דיר . - הָיוּ נְכוֹנִים , חדיר
אולוגיו . - אֶל־נָכֹן , סחית , נִיבֵעַ בִּי כָּא
שָׁאוֹל אֶל־נָכֹן , (סמואל ח' כיו ד') וא
בילדי בִּי שָׁאוֹל תַּחֲקִיק גִּלְדִי . - כֹּנֵן
(פֿעל) , דוולדי , קאווי איטרי , קאיים
איטרי , ממללי איטרי , - הָיִן . דוולדי ,
קאווי . קאיים איטרי . האדיר איטרי ,
האדירלאדי .

נָכְן , ר' בָּנִים , שִׁית , דוגרו , דורוס , סאדיק .
נָכְן , (תאר הפעל) , דוגרו , אוולא , -
אָהֲרִי־נָכְן , אנדן סוגרא . סוגרא . לָכֵן ,
ער-נָכְן , אניג איצון .

נָכְן , בני כָּפִי , ייר , מנסוב . אותי השיב
על כָּפִי , בני יירימא , מנסובימא גרי
דוגדירדי .

נָכְן , ר' בָּנִים , ז' , ביט .

נָכְנֹר , ר' בָּנֹרִים וא בָּנֹרֹת . ז' ,
כמאניא .

נָכְנִים , (רב' ממלת נָכְן) , ביט .

נָכְנִים , נִי , ביט .

נָכְנֵעַ , קל בולונמיר . הָכְנֵיעַ , קירדי ,

רתתליק וא קאן וידריג. יעני תורה איצון סן גנדי סרפסמליניג, גנדי תורמתיג גנדי רתתליניג קרבן אידום גנדי קאניג ד׳דריג. —

כר, ר' פרים, ו' סמיו, בסלנמיש קוי, **כר**, ו' (זחורא צפסי) גססרי.

כרה, יכרה, קאודי, צוקוד קאודי. — כרה שחת כה יפל, צוקוד קאזאן גנדי אניג איצינא דושר. — נכרה, קאזילדי.

כרוב, ו' פרוב. ארון הברית ניג קאפאניג. אורינדא ייכפארא דובולמיש אבי אלטין סוכת — כרוב דריג, מלאך גיבי קנארלי גזא גורומיין אינסאן דן גיזלי ביר נסנא דיר. ירה צבאות ישב הכרובים, פרובלר אראסינדא אטוראן עסברלר אללעי רבבי.

כרית, ביר ביציפ אירמאניג (אויניג) אדי, **כרפר**, (בינוני כרפר) ספירי, סיצארי. **כרם**, פרמי, פרמים. ו' באג, (בורלא) ליק. יחוס באגי. — פרם נית, זייתן באגי, זייתן בחצאסי.

כרם, ו' באגני. **כרמר**, ו' (פ) פורפא.

כרמל, ארץ ישראל דא איץ דזיניא ציקינטי ביר בגאייט מחסולו בול באג בחצאסי צוק דאג פורוניג אדי, הר הכרמל, פרמל דאגי. —

כרע, יכרע, צוכדי, דיז אורינדא דושרי. — הכרע, צוכדירדי. בחורי ישראל הקרע, ישראלניג ייטלדיני צוכדירדי, יעני, ייקדי, הלכ איטרי.

כרת, (כרת—כרתת), יכרת. גסרי. — כרת כרת אתי, בנים אילן שרט גסרי. — נכרת, גסילדי, גאייב אולדו, הלכ אולדו

— געס. אינגיטרי, דארילטרי. — הכעים, דארילטרי, אצולאנדירדי, קתרלנדירדי, אינגיטרי.

כעס, בני פעים, ו' גס, מחזונליק, קדר, דארגינליק.

כף, בני כפי, רבי שני, בפים, ני, אבוץ, אל. — כף קל, איאק אבוצי, יעני טבאן, איאניג טבאני. — כף, ר' כפות, קשיק. —

כפור, ו' קידאנו.

כפיר, ו' יאש ארסלאן, ייגיש ארסלאן. — כפיר גוים מיללתריג ייגיש ארסלאני, מיללתריג אראסינדא גנבצי.

כפל, כפרים, אבי קאט.

כפף, אגרי, (אגריטרי), — נכף (נפעל) עת' אכף, אגילדי.

כפר, אורטרי סילאדי. — כפר, עפו איטרי באחישלאדי (קבחתי). כפר עון, גונאהי עפו איטרי, באחישלאדי, כפר, כפרה איטרי, גונאהי באחישלמק איצון לאייק אולאן ערתי איטרי. — אולי אכפרה בעד חטאתכם, בלכי גונאחיניג באחיש לאטא בילירים. — הקכפר, כפרה אולונדי, באחישלנדי, עפו אולונדי. — נשבעתי אם יחכפר עון בית עדי עד עולם (שמואל ג' ייד), יימין איטרים פי עלי ניג אביניג גונאהי אגרון עפו אולונמאז.

כפר, ר' פרים, ו' פוי, **כפר**, ו' ויפט.

כפר, ו' ייסיר פחאסי (ייסירי ייסירליפרן אזאר איטמכ איצון וירילן פרא). יולד, פיריניא, פידא. — חפש, קבוד, שלח ודם טוב לב כפרה (= כפר התורה) נתת (שיר על ההגבהה) אניג (תורה ניג) פידאסי איצון, יעני תורה ני קורטארמק איצון, סן חוש קלכלי (סורג) אואדליק, הדרמת,

איטרי, סחרבאוליק איטרי. - מְכַשֵּׁף,
ז', מְכַשֶּׁפָה, נ', ג'אדו, סחרבאז.

כְּשֶׁשׁ, ר', כְּשָׁפִים, ז', ג'אדוליק, סחר,
סחרבאוליק.

כְּתָב, יכתב, יאודי.

כְּתָם, ז', (מליצה דא קוללאנילייר),
אליטין.

כְּתָנֶת, ר' כְּתָנוֹת, ס' כְּתָנוֹת, ג'מלכ,
קפמאן. - כְּתָנֶת פָּסִים, עין פס.

כְּתָף, ס' כְּתָף, נ', אומז.

כְּתִיר, קל בולונמיר. - הִכְתִּיר, טאג'
גידי, טאגלאנדי, הִכְתִּיר דַּעַת, עקל
אילן טאגלאנדי, עקלי טאג' גידי גידי.

כְּתִית, עתי יפת, אָפֶת. ד'גדי (טווידי).
יאנצדי, אופאטדי.

הִכְרִית, גסרי, הלכ איטרי, תלפ איטרי.
כְּרִיתִי, כְּרִיתִי, דוד חלק נג' עספרינג

ביר בולונינג (פולפנינג) אדי, (טווארייא).

כְּשָׁדִים, בבד ממלפתינדא אומטראן
מיללתיג אדי.

כְּשָׁל, יכשל, סורונדי, מקאחדן רושדי,
זאבונלנדי. כְּרָבִי קְשָׁלוּ מְצוֹם. דיולרים

אורוצדן. טקאטסילנדי. - נְעָרִים קְעִין
קְשָׁלוּ. אונלאנלר אודון אילן (אודון יופונינג

אלטינדא) סורונדילר, זאבונלנדילר. -

אין כְּשָׁבְמִיו כּוּשָׁל, שְׂבַמְלִינִיג אראסינדא
זאבון יוק אדי. - נְכָשָׁל, סורונדי, זאבונלנדי.

- הִכְשִׁיר, סורונדירדי, זאבון איטרי.
הִכְשִׁיל כְּחִי, קוויטי זאבון איטרי.

כְּשִׁלֹן, סורונכב, סורוניש, ייקלמק.

כְּשֶׁשׁ, קל בולונמיר. - כְּשֶׁשׁ, ג'אדוליק

ל

איצון כים גירד. - לולי יהודה שְׁתִּיהָ לָנוּ
וכו' אולמאייאירי רבבי כי ביזים איצון
אירי, ביזים איצון אולאן (ביזא יאדרים
אירן) רבבי אולמאייאירי וכו', יעני
אללה ביזא יאדרים אידמאייאירי וכו'
(חסלים קכ"ד ח'). - גֹּרָא; תְּרִשָּׁא
הָאָרֶץ... עץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוֹ. ייר
גנדי גינסניא גֹּרָא מייבא יפאן מייבא
אגאניני יִישְׁרָאֵלִים (אוסטורסין). הָאָלֶהִים
כָּרָא אֶת הַמַּגִּנִּים הַגְּדֹלִים לְמִינֵיהֶם וְאֶת
כָּל עוֹף הַבָּיִת לְמִינֵיהֶם. אלהה ביופ אג'דרד-
לוי גינסלדינא גֹּרָא (גינסלדינא) יעני
גינס גינס, הד גינס) וא גינסלא קנאדלי
קושי גינסניא גֹּרָא (גינסניגא, גינס
גינס, הד גינס) יראטרי. - (וקת איצון).

ל- (סווינג באשינדא גלייר, נקודיג תבדיל
אולמאסי וא כנוי גא קושולמאסי חקקינדא
עין מלך ח' 9. 12. 13. 14. 18. 23.)
- גא, לי, בנא, לך, סנא. - אָבִי נָתַן
לְאָחִי סֶפֶר טוֹב, בבאם קרדשימא ביר
איי פתאב וירדי. - מְלַכְנִי שְׁלַח מְלָאכִים
לְמַלְכֵּי מִצְרַיִם, פארשאהימיו מסר
פארשאהינא אלצילר יוללאדי. - ניג;
הִשָּׁה לְאָבִיהָ בֵּיתָ ? בבאניג אבִי וארמי?
לְדֹדִי מְזֻמֹּר, מְזֻמֹּר לְדֹדִי, דוד ניג'מטורי.
בְּשֶׁנֶת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי נֹחַ, נח ניג'
עמכרונג אלטי יווינגי סנהסי. - אִיצוֹן.
קָשָׁם יְהוָה, רבבי ניג' אדי איצון; - אָפְרִי
לִי אָחִי הוּא, בנים איצון או קרדשים
דיר הא (כוולא), מי ילך לָנוּ ? ביזים

הלא = הנה. אושטא. הלא החצי
מסך וְהָלָאָה. אוק סנרן אַוּטאַרא דגיל
מי דיר ? — אושטא אוק סנרן אַוּטאַרא
דיר. —

לָאָה, ילָאָה, יאדאדי, עניז אולור. וְלָאָה
לָלָכָת (וְלָאָה חקקנרא עין שרש יאל),
גומאייא עניז אולור, גוא בילמרי. —
גְלָאָה, יאדאדי, עניז אוקדו. יורלור.
וְנָלָאוּ מַצְדִּים לְשִׁתּוֹת מִים מִן הַיָּאָר. וא
מסר (מסרילור) על דן סויי איצמא
עניז אולורלר (איצא בילמורל). —
גְלָאִיתִי נָשָׂא. קאלדירמארן יורלורל, —
קאדירא בילמס.

רָאָט, אַוּטַרִי.

רָאָט, עין אַט.

רָאָם, ר' לָאָמִים, ז', אוממט, מיללת.

לָב, לָבִי, ר' קבֹּת, ז', יורב,
לָבִב, ס' לָבִב, לָבִבִי לָקְבֹת } גִּזְלוֹל קֶלֶב.
יוֹאָב לָקַח שְׁלִשָּׁה שָׁבָטִים וַיִּתְּקֵם בָּלָב
אבשלום. יואב אויף צובוק אלדי וא
אגלרי אבשלום גיז יורגינא קאדאדי. —
אָהֲבָתִי אֶת יִרְמְיָהוּ בְּכָל־לָבִי. רבבני ואר
קבבים אילן סודים. — הָשִׁיב אֶר לָבו,
קלבינא קאייטאדדי. קלבינא, חטרינא
גטירדי, פֶּהֶם אִיטְרִי, אגלדאדי. — לָב,
לָבִב עֵקֶל. אָנָּשִׁי לָבִב, עקללי כימסאלר.
חֶסֶר לָב, עקלי נאקיס, עקלי קיט,
עקלסיו.

לָב, ז', אורטא ייד (צונפי יורב ויגזריג
אורטאסינרא דיר). עד לָב הַשָּׁמַיִם.
גִּזְמוֹת אורטאסינא קדר. בָּלָב יָמִים.
דְּגִיזְרִיג אורטאסינרא. בָּלָב הָאֵלֶּה.
טרמנטין אגאגייג אורטאסינרא.

לָבֵד, עין בֵּד.

לָבֵה, נ', יאלין. לָבֵת אֵשׁ, אש

לֵעֵת עָרִב, אחשם וקטינרא. לָמִים עוֹד
שָׁבָעָה, דחי יירי גונרן, וְיִהְיֶה לְשָׁבָעַת
הַיָּמִים יִירִי גונרן אילורו בי - וְיִשְׁמַע
מִשָּׁה אֶת הָעָם בְּכָה לְמִשְׁפּוֹתֵיהֶם אִישׁ
לְפִתַּח אָהָלוֹ. מִשָּׁה חֲלָקִי אִשְׁמִירִי בִּי או
(חלק) דר גז משפתחלדינגא צאדיריג
קאפוסונרא אגלר אירי. — כִּמָּה מִשָּׁה
נִהְפָּךְ לְנֶחֱשׁ לְעֵינֵי פֶרַעַה וְקִעֲנִי עֲבָדָיו,
מִשָּׁה נִגַּז מֵאִימֵי פֶרַעַה נִגַּז גִּזְיִנָא קרשי
וא קוללדיג גִּזְיִנָא קרשי יילאנא דגנדי.
- וְיִהְיֶה הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, אדם דירי
גאנא דגנדי, אדם דירי גאן אולרי. וְהָיָה
יְהוָה לְמִלְכָּה עַל כָּל־הָאָרֶץ. רבבי גימלא
ייר אורגינא פאדשאה אולור.

לָא, יוק, דגיל. לָא אָבֵל. יִמְרִי. לָא
יָמֹת, אולמז. — לָא = אָל. לָא
תִּנָּבֵא, אגורלאמאייא סין. לָא תִרְצַח, אדם
אולדורמאייא סין. — לָא = בָּלָא. אָרֶץ
רָא אִישׁ, ייר בי אנרא אינסאן יוק דיר.
אינסאנסיו ייר. — עֵם רָא חֲסִיד, מיללת
בי חסיד דגיל דיר, חסיד אולמאין מיללת.
- עֵם לָא עֵז, מיללת בי קוולתי דגיל
דיר. קוולתי אולמאין מיללת. — חֲרִב
לֹא־אִישׁ, קיליג, בי אינסאן קיליג דגיל
דיר. — אָחִי כָת בָּלָא יִזְמו. קרדאשים
אולור (אוולא בי) גונורא דגיל, קרדשים
גונז אולמייגינא (גונסוז, ארבן, וקתגנרן
אוול) אולור. בָּלָא חֲמָה, גונססיו. —
גִּנְאָלוּ בָדָם בָּלָא יִבְלֹוּ יִגְעוּ בְּלָבוּשֵׁיהֶם.
קאנא בולאגנליר שוילא בי רובאלרינא
דגבאייא מומבון דגיל אירי, — לָלָא =
לֹא־שָׂר לָא. עֲזָרָת לָלָא כָת. קוולסיוא
יארדים איטריג. יַעֲצָת לָלָא חֲכָמָה.
עקלסיוא בָּנָשׁ ויירדיג (נסחת איטריג).
- הָלָא; דגילמי? הָלָא יִדְעָתָּ בִּי מִשְׁלִים
בְּנו פִּלְשְׁתִּים? בילמדיג מי בילמז מי
סין) בי פלשתילר ביזא חוֹכֵם אידר לר?

יאלני.

לְבָה, ר' לְבֹת (= לֵב) יוֹרֵב, קֶלֶב.

לְבֹנָה, עֵין לְבָנָה.

לְבוּשׁ, לְבוּשׁ, ז', גִּישׁ, רֹבֵא.

לְבַט, קל בולונמייר, גֶּלְבַט, סורונדי, ייקלרי.

לְבַטַח, עֵין בְּטַח.

לְבִיא, ז', (אפסרי מליצה דא) ארסלאן.

לְבִין, קל בולונמייר, הֶלְבִין, בִּיאָז אולדו.

לְבִין, לְבָנָה, שִׁית, בִּיאָז.

לְבִין, רֶבְקָה נִיגְ קרדשיניגְ וא רחל נִיגְ בפאסיניגְ אדי.

*לְבִין, ז', בִּיאָזליק.

לְבָנָה, ר' לְבָנִים, ג', בִּירפִין.

לְבָנָה, ג', פוגלוב (שוטסי איצון קולאנילאן אָזא).

לְבָנון, ארץ ישראלִיגְ שִׁימאל (קישליק) טראפִינדא בולונאן דאגֶלריגְ אדי. דְּרִי לְבָנון, לְבָנון דאגֶלרי.

לְבָשׁ, יֶלְבָשׁ. גִּירי. אַחוּתִי לְבָשָׁה בְּגָדִים יֶקָרִים, קיזרדשים פחאלי רובא דר גִּירי. יֶלְבָשׁוּ שְׂמֹנִי פֶלְמָה. דושמאגלרים עארליק גִּיאָלֶר. דושמאגלרים עארליגְ רובא גִּיבִי גִּיאָלֶר. דושמאגלריסִיגְ יוולרי קרא אולא, עייבלי אולאדר. — לְבָשׁ הָרָגִים, אולדורולמיש לר דן גִּינמיש, יעני קֶמֶל אולונאגלריגְ (אולדורולמישלריגְ) אראסינדא יאטן, אולא בי או אֶלּוּלֶרִיגְ לשלרי אני רובא גִּיבִי אֶרְמִיוּר. — וְאַתָּה הַשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרָה בְּנֶצֶר נִתְעַב לְבוּשׁ הָרוּגִים מְשׁוּעָנִי חָרָב (יסעיס יִיד וִיט), סן איסא מואריגְן דִּישְׁרִי מִקְרָה (איפראהן) פִּילִים גִּיבִי, קיליגְ דן סאנצילמיש קמל

אולונאגלרדן גִּינמיש (איפן) בוראקילריגְ. — הֶלְבִישׁ, גִּיירירי: — פֶּרַעַה הֶלְבִישׁ אֶת יוֹסֵף בְּגָדֵי שֵׁשׁ. פֶּרַעַה יוֹסֵף גֵּא דולפֶּנְךְ רובאלר גִּיירירי.

לְהַב, קל בולונמייר, *הֶלְהִיב, עֶלְבֶּלְגִי יאלינלאגלרידרי, יאקרי.

לְהַב, ר' לְהָבִים, ז', עֶלְבֶּ, יאלין, פֶּנִי לְהָבִים פֶּנִיָהם, צהראלרי עֶלְבֶּ צהראלרי דיר, צהראלרי עֶלְבֶּ גִּיבִי (אמֶשׁ גִּיבִי) יאגִיר.

לְהַבָּה, ס' לְהַבַּת, ר' לְהַבֹּת, ג', יאלין; עֶלְבֶּ. אָשׁ לְהַבֹּת, יאלינלי אמֶשׁ.

לְהַבַּת, ג', קיליגֶיגְ יאכֹר סונגִיגְ, דמירי. דְּהַבַּת חֲנִיתוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁקָלִים בְּרָזָל, אִנִּיגְ מִיזראַיִיגְ (סונגִיסיגְ) דמירי אלטי יוז מיסקאל דמיר (אירי).

לְהַט, יאגִירי, — לְהַט, יאקרי.

לְהַט, ז' יאלין, עֶלְבֶּ.

לְהַטִּים, יחיד בולונמייר, גִּזוּ באגֶלרי גִּזוּ באגֶלֶק. סחרבאוליקלר. (יִיא שִׁפִּירדאמק). עֵין לְהַטִּים.

לְהַקָּה, ג', גִּמְעַת. — לְהַקָּת בְּגָבִיאִים נביאלריגְ גִּמְעַת, נביאלריגְ גִּינִי.

לֹא או לוא. (עין חלק ח' § 42) — לוֹ חֶפֶץ יְהוָה לְחִמְיָנוּ לֹא לָקַח מִיָּדֵינוּ עֲלָה וּמִנְחָה, אגֶר אללה ביזי אולדירמיא איסמֶרסא אידי ביזים אלימיוזן עֲלָה וּמִנְחָה (קרבן) אלמאודי.

לֹחֶה, ילוח, אֶדּוֹנִי. אלדי. — הֶלֶה, אֶדּוֹנִי, וירי: — וְהִלֵּיתָ גִּזִּים רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלָּח, צוק אוממֶתלרא אֶדּוֹנִי, וירי סין אממא סן אֶדּוֹנִי, אלמאז סין. — הוּא יִלָּח וְאַתָּה לֹא תִלָּח. או סֵנָה אֶדּוֹנִי, וירי, סן אגֶה אֶדּוֹנִי, וירמז סין.

לחץ, ז', סיקלת. — ראייתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אותם, מסר (מסרלי-לר) אנלרא וירדני סיקלתי גדרוס. — לחם לחץ וימים לחץ, (מלכס ח' כ"ז כ"י). סיקלת אכמצי וא סיקלת סויי, יעני פפ אז אירארא אידמייג'פ, דוירמאייג'ק אכמב וא סויי ניגא פי זינדאנרא יאכור סיקלת וקתינרא, מסלא שחר חיסאראיא אלינדיי וקתרא יורלר,

לח, (שרש רוט), גיזלרי, אורטרי, סארידי. — הלחט, גיזלרי, אורטרי. וילט פניו באפדתו, וא מאנטיאסי אילן יוחני אורטרי.

למים, (לחמים). יחיד בולונמיר, כני לטיהם, גוזבאנילארי, גוז באנלאמארי; סחרבאזליקלר.

לח, וא לחט, אברהמיג קרשניג אגלונג ארי.

למש, ולמש, בילרי, יילטראמדי, למש עיניו לי, גוזלריני אורומא יילטראמדי, אורומא פנא באנישולן באקרי. — למש, בילנרי, יילטראמדי.

ליל, סי גיל, ז', גנא, הלילה, לילה, ר' לילות } בו גנא.

לכד, ולכד, דומדי, זבט אימדי, — אבי לכד אריה בפח, בפאם טוזאק אילן ביר ארסלאן דומדי, אבלאדי. — הנבזרים לכדו את העיר, ג'בבארלר שררי זבט איטדילר, שררי אלדילר. — נלכד, דוטולרי, זבט אולונדי, נלכדה העיר, שחר אלינדי. — ונלכד שבט בנימן, (שמואל ח' י"ד, כ' וכו'), וא בנימן שבטי דוטולרי, גורלרא בנימן שבטי ציקרי.

לכה, (לף) צווי משרש ילף, עין שם. **לכה**, (לף), סנא.

לזו, בית אר נאמלי שדריג אכבי ארי. **לוח**, ר' לוחות, ז', טקמא; לוחות אבנים, מאש טכמאלר, מאש לוחלר. **לוי**, יעקב ניג איצונגי אגלונג ארי. לוי, לוי ניג זורעייתי. לוי זורעייתנדן אולאן, הלויים, לויילר.

לויה, ס' לוית, נ', טאג, לוית-חן, דילבר יאכור קיימחלי טאג.

לולא או לולי, עין חלק ח' § 42.

לח, ר' לחים, שית, איסלאק, סילאק (קורו ניג עכסי).

לח, לחי. ז', סילאקליק, טאניליב, לא נם לחו. טאניליגי (ועני קוות) קאצממיש אידי (צ'טממיש אידו).

לחי, לחי, לחי, ר' לחים, ס' לחי. לחייה, נ', ינאק (ינאק), צננא. הקה את מביהו על הלחי, מיכיהו ני ינאנינא אורדי.

לחי, לחי, ייר ארי (ספטיוס טיוט).

לחף, ולחף, יאלאדי. — לחף, יאלאדי, האש לחכה את המים אשר בתעלה, אמש חנרפרא אולאן סויירי יאלאדי, יעני קורטרי. —

לחם, ולחם, גנב איטרי. — נלחם גנב איטרי, גנבלשרי. נלחמה יחר, בראבר גנבלשלים. נלחם עפנו, נלחם בנו. נלחם עלינו, ביזים אילן גנב איטרי, גנבלשרי. — ידזה ולחם לכם, רבפי סיוז איצון גנב אירר. וילחמוני חנם (סהלס קט ג'), וא בנים אילן בוחמן (סבבסיוז) גנב איטדילר.

לחם, לחמי, ז', אכמב, יימב.

לחץ, ולחץ, קסדי, סיקרי, סיקלת וירדי. לחץ את בני ישראל, בני ישראל ני קיסטאדי, בני ישראל גא סיקלת וירדי.

יאבדו סוֹלֵרִים ויִשְׁלַח, יעני סולדברא
יוטקונים דוֹטוֹלֵד, סולמאיא קודתים
יוק דיר. - תפארת ישראל דא
איסא: עוד דְּבָרָיו לְעו. דחי ג'ואפכרי
בלמכ אירי, (צוגזק איצון), דחי דילי
באגלי אירי.

לְעַמָּת, (סי' ממלת עִמָּה), קארשיסינא,
מוקאפלאסינא. - לְעַמָּתִי, בנים
כארשימא, בנא קארשי, דְּעַמָּתוֹ, אגא
קארשי אנג' מוקאפלאסינא.

לְעִנָּה, ג', פלין (אגא אוטלוק).
לְפִיד, ר' לפידים, ז', אָכְסוּ (פֶּסֶס); -
יילדירים.

לְפָנֵי, (סי' ממלת פָּנִים), אגֶּנוֹנָא.
אגֶּנוֹנָא, - לְפָנֵי, בנים אוטוֹמֶדָא, בנים
אגֶּנוֹנָא (לְפָנֵיךָ לְפָנֵיכֶם וכו'). עין פָּנִים.
לְפָנִים, עין פָּנִים.

לְפֶת, יִפְתָּ, אגילמדי. אגֶּנוֹנָא.
לֵץ, (שרש לוצ) מִנְאֵנִי (מִנְאֵנִי) אולדו,
ווקלאנגי אולדו. - הֵלִיץ, ווקלאנגי;
- מיאנגי אולדו, - מִלִּיץ, תרגימאן,
טולמאץ, מיאנגי.

לֵץ, ר' כֵּצִים, שֵׁת, מִנְאֵנִי (מִנְאֵנִי)
ווקלאנגי. ווקגי, הר שיי בוש חסאב
אידן, הר שיי ווקלאנגן וא חוץ ביר שיי
עויו דוטמאין יראמו כימסא.

לְצוֹן, ז', מִנְאֵנִי ווק. - אגֶּנִּי לְצוֹן =
לְצִים.

לְקַח, יָקַח, יָקַח, מִן נִס' קַחַת. -
אִלְדִּי. - נָלְקַח, אִלְדִּי. - לְקַח,
אִלְדִּי, הִתְלַקַּח, יאלינגאנגי, עלבֶּלְדִּי.
וְאֵשׁ מִתְלַקַּח בְּתוֹךְ הַבֶּרֶךְ (שמוט ט' כיד):
בוגצאג' אראסינא (בוגצאק אילן
קארישק) יאלינגאנגן אשש (וואר אירי).

לְקַח, לְקַח, ז', עֵלְס, עֵלְס, עֵלְס.

לָלַת, עין ילד.

לָמַד, אגֶּנֶדִּי. - לָמַד, אגֶּנֶדִּי, לְמַדְתִּי
אֵת הַנְּעָרִים תְּכַמֶּה ויִסְמַר, צוגזקמֶדָא
עֵלְס ווא תְּכַמֶּה אַרְבִּי אגֶּנֶדִּים.

לָמָּה, או לָמָּה, או לָמָּה, עין מָה.
לָמוֹ, = ל'.

לָמוֹ, = לָהֶם, אנלרא.

לָמוֹד, שֵׁת אגֶּנֶדִּים, אוקומיש, תעלים
אולמיש, אלישמיש. לָשׁוֹן לְמוֹדִים,
אוקושולד' דילי.

לָמַעַן, איצון, אנג' איצון בי. - לָמַעַן
שָׁמַךְ, אדִיג' איצון, אדִיג' חמרי איצון,
לָמַעַנִי, בנים איצון לָמַעַנָה, סגִיג' איצון.
- לָמַעַן תִּלְמַד, אנג' איצון. בי אגֶּנֶדִּים.
- לָמַעַן יִבְרִיכוּ יָמֶיךָ, אנג' איצון בי
גונלד' אוואק אוראכר. - לָמַעַן סָפֵר, -
נקל אירמכ איצון.

לָן, (שרש לון ווא לין), עת' ילון, מִן לָלֹן
ווא לָלֹן, קונדי, גִּנְיָלְדִי, גִּנְיָלִיב קאלדי
- הָיָה בֵּית אָבִיךָ מְקוֹם לָנוּ לָלֹן ? בבאג'ג'
אגֶּנֶדָא ביזא גִּנְיָלְמָנִי (גִּנְיָא יאטמאנא)
ייר וואר בי דיר ? - לָן, סאכין אולדו;
צוק וקת אגֶּנֶדִּי. - צָדֵק יִלֵּן בָּהּ, אנדא
דוגרולוק (דורסלוב) סאכין אולדו אירי.

לָן, (לון), קל בולונמיר, נפעל דן סלט
עתיד, ילון, מירילדאדי, שפאניא אימדי,
גילונג העם על מִשָּׁה, חלק מִשָּׁה אורניא
מירילדאדילד, - הֵלִיץ (תִּלְמִינוּ, ילִינוּ,
תִּלְמִינִים, תִּלְמִינִים), מירילדאדי, שפאניא
אימדי.

לָעַג, ילְעג, ווקלאנגי, מִנְאֵנִי (מִנְאֵנִי)
לָעַג לָרֶשׁ, פאקירי ווקלאנגי.

לָעָה, יאבדו, לָע (לוע), בו שרש דן סלט
ביר פרת אויב דא בולונמיר, דְּבָרָיו לָעו,
סוֹדֵרִים פִּיכְרִסוֹ אולדו, סיראסי אולדו.

לִקְטָה, יִלְקֹט. דוושירדי, מופלאדי.

לִקְק, יִלְק יאלאדי.

לִקְרֵאת, קארשיסינא, לִקְרֵאת דְּנֵד, דודיג.

קארשיסינא, לִקְרֵאתי, קארשימא.

לִקְרֵאתָה, קארשינא וכו'. יצאתי קִקְרֵאת

אָבִי, בבאמיג קארשיסינא ציקדים.

בבאמא קארשי ציקדים, בבאמי קבל

איטמב איצון קארשיכאייפ ציקדים. —

מִי הָאִישׁ הַזֶּה הַחֶלֶק בְּשָׁרָה לִקְרֵאתָנוּ?

צולדא בו קארשימיזא (פיזא קארשי), גלן

כִּישִׁי כִּים דִּיר.

לִשׁ, (לוש), חמור באסדי.

לִשְׁד, ז', — סילאקליק, מאזילוב, יעני

קוות. — לִשְׁד, פִּידא. לִשְׁד דִּשְׁמֵן, אול

יאגלי פִּידא.

לִשְׁזֵן, ר', לִשְׁזֵנֵת, נ' ליסאן, דיל.

לִשְׁכָּה, ר' לִשְׁכֹּת, נ', אורא; (חונדא).

לִשְׁם, ז', ביר סויי קיימתלי מאש.

(פירווא)

מ.

מֵאוּמָה, אלימרא חין ביר שיי יוק דיר.

מֵאוּר, ר' מארות. ז', נור, עאיירינליק

ויריגי נִסְנָא (גוש וא עאיי גיב). —

עאיירינליק.

מֵאוּז, עין אזי.

מֵאוּזִים, ס' מאזי (יחיד קוללנימיר).

מראזי.

מֵאוּן? גרדן? מאזן בָּאת. סן גרדן

גלדיג?

מֵאָבֶל, ב' מאבלי, ז', יימב, אש.

ייגיב.

מֵאָבֶלֶת, נ' פיצאק, ביצאק; —

מֵאָן, קל דן סלט בינוני תאר בולוניר

מֵאָן, איסטמדי. אם מֵאָן אָתָה לִשְׁלַח.

אנר סן בוראקמאיא איסטמז איסג. —

מֵאָן, איסטמדי, קאייל אולמאדי. ראוי

אולמאדי.

מֵאָם, ימאס. — בִּגְנֵמְדִי, איפראה איטדי.

כור איטדי, תחקיר איטדי. אָת מֵשְׁפֵטִי

מֵאָסוּ, בִּמְשַׁפִּי מֵאָסוּ. שריעתלימי

מ — (סחונג) באשינרא וא ארדי סירא
דנש. עין מן.

מֵאָד, בנ' מאדי, מֵאָדָה. ז', קוות,

תקאת. — וְאֶהְבֶּתְ אֶת יְדֶהָ אֶלְהִיָּהּ בְּכָל

לִבָּהּ וּבְכָל-נַפְשָׁהּ וּבְכָל-מֵאָדָה. וא

רבבי אללהיג ואר גוגליג אילן ואר

גיאניג אילן ואר תקאתיג אילן

סוואסין.

מֵאָד, בנאית, וויאדסילן, טוב מֵאָד,

בנאית איי, פכ איי, מֵאָד מֵאָד, בִּמְאָד

מֵאָד, עד מֵאָד, עד לִמְאָד, בנאית,

וויאדסילן.

מֵאָה, ס' מאת, ר' שני מאתים, ר'

מאת, יוז, עין 34 \$ — מֵאָה, יוז

כררת. תחת גֶּעֶה בִּמְכִין מַחְכֹּת כְּסִיל

מֵאָה. אגלאישלייא (עקללייא) תעזיר דליי

יוז כררת דונמבדן זיידא תאסיר אידר.

מֵאוּמָה, ביר שיי. חין ביר שיי, חין.

אָקח מִידוּ מֵאוּמָה. אנג אלינדן בן ביר

שיי אליר אים. — בִּגְדִי אֵין מֵאוּמָה,

אלימרא ביר שיי יוק דיר, בִּגְדִי אֵין כֹּר

קורכו .
מְנוּרִים, יחיד קוללנימיר , גורפתליב .
 ארץ מגורי , גורפתלינימג יירי , או ייר
 פי בן אנדא גריב (יבאנני) אידים .
מִנֵּן , ב' מְנִי , ז' ונ' , קלקאן . — איש
 מִנֵּן , קלקאנלי בימסא , סילאחלי בימסא ,
 יעני הראמי .
מִנְפָּה , ר' מִנְפּוֹת , נ' , קיריליש , קיראן .
 כִּישִׁים , בָּלָא .
מְנַרְעַת , נ' , קוסורליק , נוקסאנריק .
מְנַרְפָּה , נ' , טומאר , בסכ טופראק .
מֶר , בנ' מֶרֶד , ז' , רופא .
מְדָבֵר , ז' , יבאן , בְּרוּנָה , — אוטלאק .
 אש אכלה נאות מְדָבֵר , (יחל ח' ייט) .
 אוטלאק מפאנלריני אטש יאקרי .
מֶדֶד , מְדָד , מְדוּזִי , יֶמֶד , אולצדי . —
 הַמְדָד , אולצנדי , גנדיני אולצדי ,
 גנדיני אוואטרי . וְהַמְדָד עַל הַיָּד שֶׁלֹּשׁ
 פְּעָמִים , צונזק אוורנא אוץ פֶּרֶת .
 גנדיני אוואטרי , גנדיני אוואטיפ יאטרי
 אוווננא יאטרי .
מְדָה , נ' , אולצו , אווונליק .
מְדַהֲבָה , נ' , (סלט ביר פֶּרֶת בול ונייר)
 אלמין . איך שבת נֶשֶׁשׁ שְׁבֻתָּה מְדַהֲבָה
 נאסלי סיקלת ויריני מינדי , (נאסלי)
 אלמין (יעני חראנ') באטיל אולדו ? —
 (בוראדא , יעני יסעיס ייז ד' . ספרי
 הקדש ני יון (רום) . ליסאנינא תרגינים
 אידמיש שבעים זקנים ניג אלנידפי
 נסחרא גורוניש מְדַהֲבָה יירנא מְדַהֲבָה
 (וורבאליק) אירי , אוולא אולדוקצא .
 שְׁבֻתָּה מְדַהֲבָה = סיקנימי , זורבאליק .
 באטיל אולדי , דמכ אולדו . וא גורוניש
 דונרוסי דא או , זיירא נֶשֶׁשׁ ניג יאנינרא
 מְדַהֲבָה זייראדא יאקישירי) .

איפראה אוטדילר : — נְמָאס . איפראה
 אולדו . בינוני . נְמָאס , איפראה , איפראה
 אולונמיש , איפראה אולונאניק . — נְכֻזָּה
 בְּעֵינֵינוּ נְמָאס . אניג נוולרינרא איפראהן
 בימסא כֹּזֶר דיר . —
מֵאסָה , ז' , עספריג סונגרא גון אורדו ,
 עספר סונג , דונדאר .
מֵאפֵל , ז' , קראנליק .
מֵאָרָה , ס' מֵאָרֶת , נ' , לענת , קארניש .
מֵאָת , יאנינדן , טראפֶּינדן . מֵאָת יִהְיֶה
 הִיָּתָה זאת , בו אללהיג טראפֶּינדן אולדו ;
 בנ' מֵאָתִי , מֵאָתָה וכו' בנים יאנימדן ,
 בנים טראפֶּימדן , סניג יאניגֶדן , סניג
 טראפֶּיגֶדן . וכו' .
מְבֹא , ז' , צירר ייר , ציריש , — מְבֹא
 הָעִיר , שהריג צירר יירי , יעני שהריג
 קאפּוּסִי . — מְבֹא הַשָּׁמֶשׁ , גונשיג באטרי
 יירי , גון באטי טראפֶּי .
מְבוֹר , ז' , טופאן , נח ניג נוולרינרא אולאן
 סויי באסימי .
מְבֻטָּח , ז' , אישאנץ , אישאנליגאן שיי ,
 אעתימאר .
מְבַצֵּר , ז' , בֶּרֶךְ , קלעה ; עיר מְבַצֵּר ,
 קלעהלי שחר ; חסארלי , ברפילטמיש
 שחר . —
מִנְּ (שרש מִנְּ) אירידי , איריפ אקרי . —
 נמוג (נפעל) . אירידי . איריפ אקרי .
מְנַד , ז' , קיימתלי שיי , מְנַד תְּבוּאוֹת ,
 כחסוללריג אֶנְד קיימתליסי , בגאייט
 קיימתלי , ברפתלי מחסוללר .
מְנַדֹּל , ים סוף גא יאקין ביר ייריג אדי .
מְנַדֵּר , ר' מְנַדְּלִים , ז' , בורג' , קולֶלָא .
מְנַדְּנוֹת , נ' , יחיד בורונמייר , קיימתלי
 שיייר , (יֵא פֶשֶׁשְׁשֶׁר) .
מְנוֹר , ר' מְנוּרִים (חוכס ז' כ"צ) . ז' ,

בְּמָה פרו גדול ובמה נוכל לו? נא אילן,
נא דן אנכי קוותי ביוכ דיר וא נא אילן,
נאסרי, נא יוזן אני יינא בילדיו? -
בְּמָה? נגיא? קץ? - **בְּמָה** ימי שני חיק? -
עומרוניג סנהלריניג זונלרי נגיא דיר,
נגיא יאשיגרא סין? - עד **בְּמָה** פֿעמים?
קץ כררתא קדר, נגיא כררת לר! -
לְמָה, לְמָה, נא איצון? -

מְדוּמָה, נ', שאשיריש, ביוכ קוקרי.
גלאפליק, עין קם.

מְדוּלָה, (סלט בינוני פעול, מהול), קאטרי,
קארישטירי, סבאך מהול פמים, שראביג
סויי אילן קארישמיש, יעני שראביג
סויי קאטילמיש.

מְדוּלָה, עין קלף.

מְדוּמָה, - בולונמיר, - דחממא,
נציפרי, אגלנדי.

מְדוּפְכָה, ס' מהפכת, נ', אכטאריש,
אכטאריליש, במהפכת סדום ועמורה,
סדום ניג וא עמורה ניג אכטאריליש ציבי.
אכטארילמאסי גיבי תראבתי ציבי.

מְדוּרָה, קל דן בולונמיר, מדר, מדר,
צביב אולרו, מז אולרו, מוזרי, מהינח
מהרף למצא? בו נא מז בולונח? -
נימיר דוד וירץ, וא דוד מז אולרו וא
סנירטרי. וא דוד צביגב סנירטרי.

מְדוּרָה, { צביב, מז, צביגב, מזליין.
מְדוּרָה, }

מְדוּבָה, מיללת ארי.

מְדוּמָה, ר' מוטות, נ', צומאצ, מוטות
על, בויונסא (בויונדרוק) צומאצאלי.

מְדוּלָה, קארישיניא, אוגנרא. מול האלחוי,
אללהיג קרישיניא, אללהיג אוגנרא,
אל מול, קרישיניא. - נוסב אל מול

מְדוּמָה, ו', אגרי, בפסוליס.

מְדוּמָה, סלט רבי בולונייר, ו', אזאש
מירישלר, אזגירישלר, אלדאמאלר.

מְדוּן, ר' מדינים או מדינים (קרי מדינים).
ו' קאוונא. דעווא. איש מדינים,
קאוונאני בימסא.

מְדוּעָה? נא איצון? נא סבב?

מְדוּ, ממלכת ארי, מדיניא.

מְדוּן, ר' מדינים = מדין. ו', קאוונא,
דעווא.

מְדוּן, ביר ערבי אוממתיג ארי. אברהם
אבינו ניג זורעיתניגן.

מְדוּנִי, ר' מדינים, מדינלי, מדין
מיללתיגן אולאן.

מְדוּנָה, נ', וילאית.

מְדוּכָה, נ', הוואן. (הכאן)

מְדוּן (?) ר' מדינים, ו' = מדין, קאוונא,
דעווא.

מְדוּן, אברהם אבינו ניג קטורה דן אולאן
אוגלאנלריניג ביריניג ארי.

מְדוּנִי = מדיני, עין לעיל.

מְדָה, מה? נא? מה זה? בו נא
דיר? מה עשית, נא יאפדיג. מהפצע?
נא פאירא? נאסלי פאירא? - מהלך
פה? סניג בוראדא נא אישיג ואר? -
מהלי ולכס? סיוג בנרן נא אליפ וירגניג
ואר? בנרן נא אימטרסיג? - מהלך
וגשלוס? סלאמן סגא נא? סלאם אילן
סניג נא אישיג ואר? - מה, נא איצון?
מה תצעק אלי? בגא נא איצון פריייד
איר סין? - מה! נאסלי! מהצורא
הקסם הזה? בו ייר נסלי הייבתיג דיר? - מה,
נא פי איסא. ויהי מה, נא אולורסא אולסין
- במה? נא אילן, נא סבבן, נאסלי?

מוֹקֵשׁ, ז', מוֹזַק • - עַד כְּתִי יְהִיָּה זֶה
לָנוּ לְמוֹקֵשׁ ? חֲצֵאנָא קִרְדָּא (נִיגָא בִיר) בּו
בִּיזָא מוֹזַק אֹלֹר, בִּלְאָ יֵא סִבָּב אֹלֹר ?
מוֹרָא, מוֹרָא, מוֹרָאָם, ר' מוֹרָאִים, ז' •
קוֹרְקוֹ • הִיבָת, עֲנִיב •

מוֹרָה, ז', אוֹסְמוֹרָא •

מוֹרָשׁ, ז', מִירָאם, מִירָאסְלִי מִלְכָּ •

מוֹרָשָׁה, נ', מִירָאם, מִירָאסְלִי מִלְכָּ •

מוֹשֵׁב, ר' מוֹשְׁבִים וּמוֹשְׁבוֹת, ס' מוֹשְׁבִי
וּא מוֹשְׁבוֹת, ז' • אוֹשְׁוֹרָאק יִיר, מְגִלִים,
אוֹשְׁוֹרֹשׁ • בְּמוֹשֵׁב לְצִים לֹא יִשָּׁב, זוֹקְנִיִיר
לְרִיג מְגִלִים וְנִדָּא אוֹשְׁוֹרְמָאדִי • ו מוֹשֵׁב
הָעִיר טוֹב, שְׁתִּירִיג אוֹשְׁוֹרֹשִׁי (מִכָּאנִי) אִי
דִיר •

מוֹרָת, ס' מוֹת, מוֹתִי, ז', אֹלֹם • - אִישׁ
קוֹת, בְּנִימָת, אֹלֹם סְחָאבּוּ, אֹלֹמָא
מִסְתַּחֵק •

מוֹבָח, ס' מוֹבַח, ב' מוֹבָחִי, ר' מוֹבָחוֹת,
אוֹגֵאק יֵאכֹד טִרָאפִּיזָא בִי אוֹזִירִנָא קִרְבָּן
גְּמִירִילִיר • מוֹבָח, מוֹבָח, קִרְבִּנָא •

מוֹזוּזָה, נ', קָאפּוּ יֵאנִי (יֵאשְׁמָאק) •

מוֹזוֹן, ז', אוֹזִיק, יִמֵּב, מוֹזוֹן לְדָרְקָה, יוֹלְלִיק
אוֹזִיק, יוֹלְלִיק יִמֵּב •

מוֹזָה, ז' בִּלְבָאנִי, קוֹשָׁאק •

מוֹזֶלֶג, ז', צִמָּאֵל, יֵאחֲנִיקָן •

מוֹזָה, ר' מוֹזָה, נ' פִּיכָר, דוֹשׁוֹנָמָא,
פִּנָא פִּיכָר, אִישׁ מוֹזָה, בְּעֵל מוֹזָה,
פִּנָא פִּיכְרִי בִיסָא • - אִישׁ פִּיכָר, זֶרֶן,
דַּעַת וּמוֹזָה, עֵקֶל וּא פִּיכָר, זֶרֶן • דַּעַת
מוֹזָה אֶקְצָא, אִישׁ פִּיכְרִיגֵי עֲלִמְנִי,
בִּילְמָאסִנִי בּוֹלוֹרוֹם •

מוֹזְמוֹר, ז', מוֹזְמוֹר, דוֹד הַמֶּלֶךְ נִיגָא וּא גִיִּירִי
מִשׁוֹרְרִיגֵי תַהֲלִים נֵאסְלִי סְפִירָא בּוֹלוֹנָאן
שִׁיר לְרִינָא בּוּ אִדּוּרִילִישׁ דִּיר •

אַחֵר, וּא גִיִּירִי (בִּישִׁי) נִיגָא קִארְשִׁינָא
צוֹוִירִילִדִי • גִיִּירִי בִיסְכָאִיא צוֹוִירִילִדִי •

מוֹלְדָת, בְּנִי מוֹלְדָתִי, נ', דוֹגֵשׁ, מוֹלְדָת,
אַרְץ מוֹלְדָת, וּמָאן, דוֹגֵשׁ יִירִי, בִּיר
אִדְמִיגֵי דוֹגֵהֲנִי יִירִי •

מוֹסָר, ס' דֵר' מוֹסָרִי, ז', מִמָּל •

מוֹסָר, ס' מוֹסָר, מוֹסָרִי, ז' • אוֹנוֹשׁ,
נְסִיחָת, תְּרַבִּייה, תַעֲזִיר, צִזָּא •

מוֹסָרוֹת, יִשְׂרָאֵל יִבְאֵנָדָא קִנְדוֹנֵי בִיר יִיר •

מוֹעֵד, ר' מוֹעֵדִים, ז', וְעָדָא, בִּיאִירָאם,

גִּמְעָת, גִּיִּין • - דֵר מוֹעֵד (יִסְטוֹס יִיד יִיג),

גִּיִּין דֵאנִי, דֵאנֵי בִי אִנִּיגֵי אוֹזִירָנָא, בְּכָל

לִי לְרִיגֵי אִינֵאנְדִיגֵנָא גִזָּא, אִלְלֵהֵר

דוֹשִׁירִילִיפ מוֹשׁוֹרָא אִירִירִילֵר • - אֶהֱל

מוֹעֵד, גִּיִּין צִאֲדִירִי, יַעֲנִי מִשְׁכָּן (נֵאנִיגֵי

אִיצוֹן בִּי אִלְלָה אֵנָדָא מִשָּׁה אֵילן מוֹוִיגִד

אֹלֹר אִירִי וּא חֵלֶק בּוּ צִאֲדִירִיגֵי אֹזְנָנָא

גִּרֵב עֲבָאֲרָת אִיצוֹן וּא גִרֵב דַעֲוֹאֲלִירִי אִיצוֹן

דוֹשִׁירִילִיר אִירִי • - מוֹעֵד, גִּמְעָת יִירִי,

גִּמְעָת דוֹשִׁירִילִין יִיר, בִּית הַמִּקְדָּשׁ • -

שְׁחַת מוֹעֵדוֹ, גִּנְדִיגֵי מִקְדָּשִׁנִי בּוֹדֵד •

מוֹעֲצָה, ר' מוֹעֲצוֹת, ס' מוֹעֲצוֹת, נ',

גִּנְשׁ, מוֹשׁוֹרָא •

מוֹפֶת, ר' מוֹפְתִים, ז', אִיסְפָּאֵד (בִּלְגִין),

מַעֲנִיזָה • אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים, גִּישָׁאנֵלֵר וּא

אִיסְפָּאֲרֵלֵר, אִיאַת וּמוֹעֲנִיזוֹהֵלֵר • דוֹרְלוֹ

עֲנִיבִלֵר •

מוֹץ, וּא מִץ, ז', פּוֹלֹב, סְמָאן אוֹפֵאנֵי,

מוֹצָא, ז', צִיקִישׁ, צִיקָאֵר יִיר • מוֹצָא

מִים, סוֹיִיגֵי צִיקָאֵר יִירִי, יַעֲנִי צִשְׁמָא,

מוֹצָא כֶּסֶף, גּוֹמִישׁ צִיקָאֵר יִיר • - מוֹצָא

שְׁפָתִים אִירִינֵלֵרִיגֵי צִיגִישִׁי, נֵא בִי אִירִינֵלֵרִדֵן

צִיקָרִי, אִיסָא, יַעֲנִי סוֹז, אִינִיית • -

מוֹצָא הַפּוֹסִיס אִמְלֵרִיגֵי סוֹיִי, אֶסְלִי •

מוֹקֵד, ר' מוֹקְדִים, ז', סִיגֵאקִילִיק, אוֹגֵאק •

מָחָר, יארין, סבאח, יום מָחָר, יארניכי גון. — לְמָחָר, יארניא, יארין. — אַל תַּחֲלֵל בְּיוֹם מָחָר, יארניכי גון. אילן מכמנמא.

מִחְרָת, ס' מִחְרָת, יארניכי גון, אַרְמָאסי גון. יום הַמִּחְרָת, אַרְמָאסי גון, וְהָיוּ מִמְּחָרָת, סבאחינא, אַרְמָאסי גוני אולדו. פי, — מִמְּחָרָת הַפֶּסַח, פסחניג סבאחינא.

מִחְשָׁבָה, וא מִחְשָׁבָה, ר' מִחְשָׁבוֹת, ס' מִחְשָׁבוֹת נ', פִּיפֶר, דושנמא, מראם.

מִחְשָׁד, ר' מִחְשָׁדִים, ס' מִחְשָׁדִי, ו' קראנליק ייר. קראנליק.

מִחְתָּה, ר' מִחְתָּה, נ', בוחורדאן (סאניט) כי טוטסי טוטטמב איצון קוללאנילירי מִחְתָּה.

מִחְתָּה, נ', סיניקליק, זוואל, ייקים, חראבליק. —

מָחַט, (שרש מוט) יָמוּט. מאיירי, קאיירי, מָחַט רָגְלִי, איאגים מאיירי. — נָמוּט (נפעל) עת' יָמוּט, מאיירי דפרנדי. צִדִּיק לְעוֹלָם בֶּל יָמוּט. סאדיק אַבְרָהָם מאימא, יירינדן דפרנמו, יעני יירינדא קאוויר דיר.

מִמְאָמָא, ו' סיפירטכי, מִמְאָמָא הַשְּׁמַד, חֶלֶב סיפירטכיס.

מִמְבָּח, ו' סוגם. חֲבִינוּ לְבָנֵינוּ מִמְבָּח בָּעוֹן אֲבֹתֵם. אניג אוגלאנלרינא בבאליירי ניג גונאחי איצון סוגם חאדירלאניז, אניג אוגלאלייני סוגמא חדיר איריניז.

מִמְשָׁה, ס' מִמְשָׁה, ר' מִמְשָׁה, ו' צופוק, מאיאק, דנגב: שְׂבַר יְהוָה מִמְשָׁה לָחֶם, רבבי אכמניג מאיאניזי קירדי, יעני רבבי יירא קִחְמָקִים (קיטליס) גמירדי.

מִמְשָׁה, אשנא. הִגֵּד אֲשֶׁר בִּקְרַבְךָ יַעֲלֶה מֵעֵלָה מֵעֵלָה וְתָתָה תִּכְרַד מִמְשָׁה מִמְשָׁה: אראגרא אולאן גריב וארינגא יוקארי

מִחָה, יִמְחָה, סילדי, סורמדי, — מִחָה פִּשְׁעִי, גונאהלרימי סיל, יעני עֵפֹ אֵיילֵא. — מִחָה, גֵּאֵיִיב איטדי, חֶלֶב איטדי, — אֲמַחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ, יראטדיגים ארמי (אינסאנלרי) ייר יוונדן סילג'ב אים, גֵּאֵיִיב אירג'ב אים. — נִמְחָה, סילינדי, גֵּאֵיִיב אולדי, חֶלֶב אולדי.

מִחּוּל, ר' מִחּוּלוֹת. **מִחּוּלָה**, חדון, חורא מִמְּחֻלָּיִב, דנגס זיל. **מִחּוּל**, אדם ארי.

מִחְיָה, נ', דירליגי סאקלאמק. דירליגיג חִיפּוֹ: לְמִחְיָה שְׁלַחְנֵי אֱלֹהִים, אללה בני דירליב איצון (יעני סיוג) דירליגיגיו דִּיפֶן אידמב איצון) יוללאדי.

מִחְיָר, ו' קיימת פחא. **מִחְלָה**, נ', כִּפְסִיזליב, חסמאליק.

מִחְלָפוֹת, סלט רבי' פולונייר, נ', ס' מִחְלָפוֹת, זולפלר, מִחְלָפוֹת ראשי, באשימיג זולפלרי. שְׂבַע מִחְלָפוֹת ראשי, באשימיג יירי צילא סאצי.

מִחְלָת, ישמעאל ניג קיזי, עשו ניג קריסניג ארי.

מִחְמָד, ר' מִחְמָדִים, ס' מִחְמָדִי, ו' סוקלאנילאג' שיי, סבילג'ב שיי, קיימתלי שיי. מִחְמָד עֵינִיק, גוזליגיג סוודיג שיי, מִחְמָדִי עֵין, גוזיג סוודיפלרי, גוזא קיימתלי אולאן שילר.

מִחְמָדִים, יחיד בולונסמיר, ו' קיימתלי, פחאלי שילר.

מִחְנָה, ס' מִחְנָה, ו' גנ", אַבּוֹל, אורדוג. **מִחְנָים**, ייר ארי.

מִחְסוֹד, ו' יוקסחליק, גוסקאנליק.

מִחְסָפִס, ש"ת, (ו) טוגרפ, דגירמי (יובארלאק).

שָׁמְרוּ מִשְׁלַח יָד בַּעֲשֶׂר בָּאֲבָשָׁלוֹם אוֹלְמָאִי.
בוֹלָא אוֹלְדֵינָא יוֹקָרִי דָא בּו פְּסוֹק נִינְ
גְדִינְדָא לֹא אֶשְׁלַח יְדֵי אֶל בְּנֵי-הַמֶּלֶךְ
דְּרִיגִינְדָן דָא אִיסְפָּאד אִלְמַק מוֹמְכוֹן .
בוֹרָאדָא שְׁמָרוּ (קָר דָן) אוֹלוֹפּ הַשְׁמָרוּ
אוֹלְמָאִיגֵי זִיט גּוֹרֻנְמָסָא גְרַפּ , אַגְר בּו
זִיט אִיסָא אוֹלוֹפִי פְרוּשׁ דָא דָא זִיטְלוֹק
יִירִינְדָא דּוֹרוּיִר , לְבִין בִּיר דַּפְעָא דְחִי
שְׁמַר שְׁרִישִׁי קַל דֵּן נִפְעַל עֵנִינְדָא בּוֹלוֹנִיָּה ,
דִּימ וְרַק אֶתֶם שְׁמָרוּ מִן הַתֶּרֶם (יִסּוּעוּ
יִיט) , הַשְׁמָרוּ מִן הַתֶּרֶם מִיִּאמִּינָא . —
מִיִּטְב , סִי מִיטְב , וְ , אִיִּי יִיר , אִיִּי טְרַאפִּי ,
בְּמִיטְב הַאָרֶץ , טוֹפְרָאגִיגִי אִיִּי יִירִינְדָא :
מִיטְב הַצֵּאן , קִיּוֹגִי אִיִּיסָא אִיִּי בּוֹלוֹגּוֹ אִיִּילְרִי .
מִיכִיָּהוּ , אַהָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשֻׁפֹּט מֶלֶךְ
יְהוּדָה נִינְדָא גּוֹנְלִרִינְדָא אוֹלָאן בִּיר נְבִיא נִינְדָא
אֲדִי .

מִיכָל , סִי מִיכָל , וְ , מִיכָל הַמִּים , סוּי
קִיּוּסִי , סַאֲרִינִי , יַאכּוֹד אִז סוּיִלִי בִּיצִיב
אֲוֹן .

מִיכָל , שְׁאוּל נִינְדָא קִיּוּ דוֹד נִינְדָא קִרִּיסִינְדָא
אֲדִי .

מִיִּלְדָּת , רִי מִיִּלְדָּת , אַבָּא , אַבְנָאִי , עֵין
יִלְד .

מִים , (יְהוּד בּוֹלוֹנְמִיִּיר) , סִי מִי וַא מִימִי ,
כְּנִי מִימִי , מִימִיָּה , מִימִיָּהס וכו' , סוּי ;
מִים רַבִּים , צוֹק סוּי . מִים חֲתִים , דִּירִי
סוּי , אֲנָא סוּי (יִיא דַאמְלִי סוּי) , מְקוֹר מִים
חֲתִים , דִּירִי סוּי צִשְׁמָאסִי , דִּירִילִיב וִירִיגִי
סוּי צִשְׁמָאסִי , אַבּוֹלְחִיאַת (אֲב אֵל חִיאַת)
צִשְׁמָאסִי .

מִין , וְ , גִינִסְ ; הָאֲלֵהִים בְּרָא אֶת הַתַּנִּינִים
הַגְּדוֹלִים לְמִינֵיהֶם וְאֶת פֶּלֶאֶרְעוֹף בֶּנֶף
לְמִינָהּ . אֱלֹהֵי בִיּוֹב אֲנִידְהִלְרִי אֲנִלְרִיגִי
גִינְסִלְרִינָא צוֹרָא וַעֲנִי גִינְס גִינְס , הַר

צִיקָאָר סָן אִיסָא וַאֲרִינְגָא אֲשָׁנָא אַגְר סִין ,
— לְמִטָּה , אֲשָׁנָאִי . וְהָיִיתָ רַק לְמַעַלְהָ
וְלֹא תִהְיֶה לְמִטָּה וַאסָן סִלְט יוֹקָאֲרִיאוֹלוֹרְסִין ,
אֲשָׁנָא אוֹלְמָאִז סִין . — מִלְמִטָּה , אֲשָׁנָאֲדָן ,
אֲשָׁנָא טְרַאפֶּרֶן .

מִטָּה , עֵין מִטָּה .

מִמְבּוֹן , רִי מִמְבְּנִים , וְ , גִיזִלִי חוּינָא .
חוּינָא (חוּנָא) .

מִמְעָ , וְ , דִּירִיב דִּירִיבִי , דִּירִיבִישׁ , פִּירָאן ,
נֶצֶר מִמְעָ , בְּנִים פִּירָאנְלִרִימִיגִי פִירִיסִי .
מִמְעָמִים , יְחִיד בּוֹלוֹנְמִיִּיר , וְ , נֶאֱזַחֲלִי
יִימְפֶלֶר , דַאמְלִי טַעֲבֶלֶר .

מִמְרָ , קַל בּוֹלוֹנְמִיִּיר , הַמְסִיד , יַאגְמֹר
יַאגְדִירִי . יַאגְדִירִי .

מִמְרָ , סִי מִמְרָ , וְ , יַאגְמֹר .

מִמְרִי , אֲדָם אֲדִי .

מִי , ? בִּים ? בֵּית מִי אֶת ? סָן בִּימִיגִי קִיּוּ
סִין ? לְמִי זָהָב ? בִּימִיגִי אֲלִמִּינִי וַא ? —
מִי יִשְׁמִנִי שְׁלֹמֶה ? בִּים בְּנִי שְׁרִיעִתְגִּי קִיּוֹאֲר ,
שְׁרִיעִתְגִּי אִירִדָּה הִי גִירִי ! בֵּן שְׁרִיעִתְגִּי
אוֹלְמָא אִידִים ! — מִי , בִּים כִּי אִיסָא .
שְׁמָרוּ מִי בַּעֲשֶׂר בָּאֲבָשָׁלוֹם . בִּים כִּי אִיסָא
אוֹנְלָאן אַבְשָׁלוֹם חֲקִינְדָא סַאקֶט אוֹלְגּוֹז ;
הַר חֲנִיגִיזִי דָא אִיסָא אוֹנְלָאן אַבְשָׁלוֹם
אִילֵן סַאקֶט דִּפְרִינִפּ אֲנָא בִּיר בְּרִד אִידִמְגִיזִי .
(שְׁמוּחַל צ')
אוֹלָא בִּילִיר כִּי בּוֹרָאדָא , יַעֲנִי (שְׁמוּחַל צ')

יִימִי (צ') מִי רַאשִׁי תִיבּוֹת דִּיר וַא מִשְׁלַח
יְד יִירִינָא דִיר ; נִינְגָא כִי בּוֹלָא רַאשִׁי
תִיבּוֹת תִּנְגָּה דָא בִּיז בִּיר דַּפְעָא דְחִי
בּוֹלוּרִיזִי , דִּימ אֵל יוֹשִׁיעָה יְהוָה (מִלְכִּים צ'
וכו') מִרַאמִיגִי גִלְשִׁינָא גְזָרָא , נַאסִלִי כִי
אֲמוֹרָא בִּי רִשָׁה פְרוּשׁ אִירִיר ,
פַּחֲחִי . אִם לֹא יוֹשִׁיעָה יְהוָה אוֹלְמָאִי
דִיר , אוֹלָא דָא בְּנִים אֲנִלְאֲדִינִימָא
גְזָרָא , שְׁמָרוּ מִי בַּעֲשֶׂר בָּאֲבָשָׁלוֹם יִירִינָא

לפני עור. סוקרונג אונטא סורונלג' שיי קורו.

מכשף, מכשפה. שית, נאדו. עין קשף.

מכתב, ז', יאויש, יאוי. מכתוב.

מכתש, ז', קובוש ייר. אויונטי. ויבאע אלחים את המכתש אשר בלתי (ספטיס טיו ייט). אללה לתי דא אולאן אויונטי יארדי. לתי נאמלי יירא בולונאן בללי קאיא קובושיני. אויונטי יארדי. — (יש מכתש, אואב דיש. יאכור דישיג קובושו. בוגא גורא ניקקע אלחים את המכתש אשר בלתי. אולור: אללה צנא דפי יעני שמשון בוראקדיג אשצ צנאסנרפי אזאב דישי יארדי).

מל (שרש מול) ימול. וימל, גסרי, סונת איטדי. ופלתם את ערלת לבבכם. קלביגיוג אורטוסיני גסריגיו. קלביגיו אורטן פנאליגיו בוראקניגיו.

מלא, ימלא, ימלאו. דולורדו: דולדי, תמאם אולדי, תמיל אולדי. מלאו את המים בימים, דגילרדאפי סוילדי דולורדו: — מלאה הארץ המס. ייר יראמוליק דולדו, יראמוליק דן דולדו. — מלאו ימינו. גונדרימיז תמאם אולדו, ועראמיז תמיל אולדו, וועראמיז גלדי. — גמלא, ימלא, דולו אולדו, דולדי ותמלא הארץ המס. ייר יראמוליק (יראמוליק דן) דולדו. — מלא, ימלאו, תמלאו (רגש סיו). דולורדי, תמאם איטדי, תמיל איטדי.

מלא, מלאה, שית, דולו. תפית מלא אנשים ונשים, אב ארפבלר וא קרילר דולו דיר, ארפבלרן וא קרילרן דולו דיר. מלאתי משפט = מלאת משפט = מלאה משפט.

גינסי) וא גימלא קנאדלי קושי גינסינא גורא (יעני גינסי גינסו הר גינסי) יראטדי.

מינקת, בני מינקתו, ג', דאיא, עין ינק. מינשרים, יחיד בולונמייר, ז', דגורולוק יורונ דגורוניג, — ספפת שפתי מישרים. איירינלרימיג אצימי דגורוליק דיר. ארינר לרימי דגורוליק אילן אצאר אים, דגורו גצואבלר סולר אים.

מך, (שרש מוך) ימוך, דושבון אולדו, פוקראליפנא דושרו, פקיר אולדו.

מקאב, ז', סיוי (סיוולוב), אנרי.

מכה, ג', אורוש, אורמאק, יארא, קרילמק (גינב דא). מכת בלתי סרה (ישעיס ייר ז') עין מכה.

מכון, ס' מכון, ז', ייר, אומוראק ייר, מכאן.

מכה, עת' ימכו, צורודי.

מכלא, וא מכלה ר' מכלאות, ס' מכלאות, אכלי, מכלאות צאן, קווי אכלילרי.

מקמרת, בני מקמרתו, ג', אב, באליק אבי.

ממכה, ס' ממכה, ז', אורטן.

מכסה, (בינוני פעל מש' כסה), אורטוניג, אורטו — ומכסה תולעה, סניג אורטונג (אורטולריג) קורד דיר.

מכר, ימכר, סאטדי, — נמכר, סאטילדי, — התמכר, סאטילדי, גנדי גנדיני סאטדי, יען התמכרה לעשות תרע בעיני יתה, רבביג גולרינדא פנא אולאני אירמייא גנדיג, סאטדיג, איצון (פנאיי אירמאייא, גנדיג פנאליק גא סאטמיש גיבי, זייר דאסילן האבס אולדונג איצון).

מכשול, ז', אילישיב, שיי פו אנא אסורנירלר, סורונלג' שיי. נתן מכשול

איצין, הנניסנא אוולכי מיללתלר
עיבארת אירד אירלר).

מלל, (כל דן בולוניר סלט בינוני מלל),
אישארת איטרי. — מלל, סולארי.

מלקוש, ו', גן יאגמור, פוז יאגמורי.

ממלרה, נ', אמפאר, בוגדאיי אמפארי.
אורו.

ממלכה, ס' ממלכת, פ' ממלכתי, ר'
ממלכות, ס' ממלכות. נ', ממלכת.
פארשאהליק.

ממלכות, ס' ממלכות. נ' פארשאהליק
ממלכת.

ממשלה, ס' ממשלת. פ' ממשלתי.
נ', חוקם, חוקמארליק. — האלחים
עשה את המאור הגדול לממשלת היום
ואת המאור הקטן לממשלת הלילה.
אללה ביום נורי (נושני) גונדו חוקם
איצון (חוקם אידמפ איצון) וא פיציו
נורי (נאי) גנא חוקם איצון (חוקם אידמפ
איצון) יראטרי.

מן, פ' מנה = מנה. מנא. ישראל
יבאנדא קירק סנה יידיני גופרן יאגאן
אכמב.

מן, וא מ — (סוזג פאשינדא וא צוגוס
ארדי סירא דגש, נקודיג וא דגשיג
וא פנוי גא קושולמא ניג חקקנרא (עין
חלק ח 15. 16. 20). הן. — אפי יצא
מן רבית, בבאס אברן ציקדי. דורי
שב סמארים. אנאם מסרן גרי דונרי.
אחד כמנו, אחד כמנו, ביורן ביר,
ביוס אראמיו דן ביר, ביוס ביריטיו.
אחד מאס, קרדשליכנדן ביר, קרדשלימיג
בירי. — ארור אמה מבל הבהמה, סן הר
חיוונאנאתיג אראסינדא קארנישלי סין.
— יתה: הושיעני כבף כל אויבי, יא

מלא, מלוא: דולוליק, דולו. מלא כף,
אבון דולוסי. מלא חפניכם, קוש
אבוצלריגיו דולוסי.

מלאך, ר' מלאכים, ו' אלצי. מלאך.
כלב ר' מלאכי.

מלאכה, ס' מלאכת, פ' מלאכתי, ר'
מלאכות. נ', איש, סנעת.

מלכד, עין פד, ומלח ח' 41.

מלוכה, וא מלכה נ', פארשאהליק.

מלון, ו', קונאר ייר, קונאק.

מלוזה, נ', גנאליפ צאדיר, גנא
קונמאק איצון יאפולאן צדיר.

מלח, ו' טוז. ים המלח, ארץ ישראל
דא ביר פיציו דגיו פי אנא גיירי
ליסאנלרדא אלו דגיו דרלר או סבברן
פי בו דגיו דא חין ביר בליק וא חין
ביר דירי גאן יוק דיר.

מלחמה, ס' מלחמת, פ' מלחמתי, ר'
מלחמת, נ', גנב דגוש.

מלט, קל בולונמיר, מלט. חלאם
איטרי, קורטארדי, קוטארדי. —
מלט, חלאם אולונדי, קורטולדו,
קוטולדי.

מליץ, תרגימאן, מולמאן, עין לץ.

* מליצה, נ', דילבאזליק. — סוזא
אוסטאליק, שער (שיר).

מלך, ומלך פארשאה אולדו פארשאהליק
איטרי.

מלך, פ' מלכי, ר' מלכים, מלכי, ד'
פארשאה.

מלכה, קרי אדי.

ממכות, נ', פארשאהליק.

מלכת, נ' מליכה. מלכת השמים =
מלכת השמים, גופרן מליכרסי (עאי

הַקֶּסֶדָה, אַי טמל אולדנע גונדן ברי.
לִמְאִישׁ עַד בְּהֶמָּה = מְאִישׁ עַד בְּהֶמָּה.
מִנָּה, ימנה, סאיירי, (הסאב איטרי) -
מנה, סאיירי, תעיין איטרי, - נמנה.
סאיילרי.

מִנָּה, זי, מִנָּה (צבי). שְׁלֹשֶׁת מְנִים
זֶהב, אויף מִנָּה אלטין.

מִנָּה, ס' מִנָּה, פאיי. - מנה אחת צפונה
(סמול ח' ח' די). עין אף.

מִנְהֶג, זי, גודריש, סאייראיש (מרבב).
וּמִנְהֶג בְּמִנְהֶג יִהְיֶה (מלכס ז' ט' כ').
סאייראיש ידוא נג' סאייראישנא בְּיִיד
(ביז מִנְהֶג ני אנט' איצון סאייראיש
תרגום אידיד איז, בי זוקארידא פסוק
יז דא נִיכְבֵּשׁ יִהְיֶה דריגנדן גורנייר בי
יִהְיֶה מִרְבֵּב אילן גייר אידס).

מִנּוּחַ, זי, רחתיק, רחתליק יירי, ייר
פי אנדא רחתלמק מימבון, קנאר ייר,
מִנּוּחַ, שמשון נג' בבאסינג' אדי.

מִנּוּחָה, ני, רחתליק, מי מנוחות,
רחתליק סוילרי, רחת סוילר.

מִנּוּס, בי מנוסי, זי, קאצאר ייר (ייר בי
אנדא קאציפ קורטולמאק מיכטין).

מִנּוּסָה, ני, קאציש, וָנָסוּ מִנּוּסָה דֶּבֶר,
וא קיליג' קאציש קאצערל, יעני קיליג'
אונדן קאציש גיפי קאצערל.

מִנּוּר, זי, מינגיל, מנור אורנים, סוקייני
לרי' מינגילי. (מינגיל דייליר או אגאנא
תניסינא סוקיינילר סוקולאנק איפרי
יאכוד סוקולאן קומאשי סאריירלר).

מִנּוּרָה, ני, קנריל, שמעידאן.

מִנּוּחָה, ני, פשפש, באחשיש, מִנּוּחָה
(קרבן).

מִנִּי = מן, יעניס מליצה דא

רבבי! בני נמלא דושטאנלריסיג
אברענדן (אלנדן). הלאס איילא. - איש
קצעה, קצעה דן ביר פיש, צערעלי
ביר פיש. - צעקתי קצאב רוקי,
רוהימיג (גאנימיג) אג'סינדן (אג'סי
סבבינדן) פרייאר איטריס. - אָרור אַתָּה
מִן הַקֶּסֶדָה, יידן מן קרנשלי סין, ייר
הקקנדא ייר חוססינדא מן קארנשלי
סין. - מִנְעוּרִי אַתָּה מִי חֶקְמָה,
יאשליגמין (יאשליגמין ברי) מן עלמי
סוור אידים. - מִהֲדַמְתוּךְ מִכְשֵׁשׁ וּמָה
עוּ מִכְשֵׁרִי? באל דן (זיידא) ראטלי נא
דיר וא ארסלאנדן (זיידא) גוצלי נא
דיר? גִּדּוּל עֲוֹנִי מִנְשָׂא. גונאחים
קאדירטאקן (פחישלאמקד) ביזב דיר.
גונאחים אוולא ביזב דיר בי באחישלנטיאס
מימבון דגיל דיר. - מִמְלָאָה מִכְשֵׁשׁ
מִכְשֵׁרִי. בו איש בנדן אגיר דיר, בנים
איצון אגיר דיר, גויך דיר. - מִי עֲוֹנִי
מִרְאֹת, גוֹלָרִים גִּרְמָאן סונציפרי,
גוֹלָרִים, שוילא סונציפרי בי גוֹרָא
בילמולר. - יִהְיֶה מִכְשֵׁשׁ מִכְשֵׁרִי, רבבי
סני פארשאה (אולמא) דן איפראה איטרי.
סני רבבי שוילא איפראה איטרי בי
ארטיק פארשאה אולמאזי מוסהדק דגיל
סין. - עֲשֵׂה מִאֲחֶר מִאֲלֵה, בוגלריג
ביריני איטרי. וְעֲשֵׂה אֶת מִאֲחֶר מִאֲלֵה,
יחקל ייח' י. אַח בוראדא בוטון
בוטונא איקמיאסזי: גורוניש סופר
מראמא גוֹרָא יואג' אירי וְעֲשֵׂה אֶת
מִאֲלֵה, וא אחר נג' א' וא ח' ני יאזרי,
סוֹרָא גוֹרָדִי בי או נסחרא חנסינדן או
גוצוריר. מִצִּדָּה, דיר, יאזרי מאכד,
אסמא יאווילן א' וא ח' ני בוטמא יא
אונטרי, וא בוולאליב אילן בוראדא
חיץ איקמיאסזי אַח בולונייר. -
לִמֵּן, לִמֵּן ביוש הקסדה, = מיום

מְסֻלָּה, נִי, דוולנמיש וא אוֹפֶסֶל־נִימִיש
יול, יול.

מֶסֶס, אירירי. — נָמֶס (נפֶעל) יָמֶס,
אירירי. נִימֶסוּ אָסוֹקִיו מֶסֶס יָדִיו (שפֶטִיס
טִיו י"ד). אללרניג אוורנדן 'באגלדי
איריריר, יעני אוולדירר. — דָּמֶס
יָמֶס (שמואל ז' י"ז י'). מוטלאקא איריר
(קורקודן). נָמֶס (פינוני) אירימיש, יעני
חסמא, מקאסיו.

מֶסֶע, כִּי דר' מֶסֶע, כִּי מֶסֶעֶס. גִּיץ,
גִּיזוֹב, גִּיזוֹס. גִּיזוֹב. —

מֶסֶעֶד, ו', (= מֶסֶעֶר, זירא אכסרי צ'
כִּי יירינא גלירי). אָשְלֵאמֶא. פֶּאָנֶל (יעני
אָפֶסֶרפֶּר ד'שלימיש דאר יול), ד'שְמֶא,
פֶּאָרפֶּט. (בו סוֹ ביר פֶּררת בולונייר.
מלכיס ח' י"ג דא: נִיעֶשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת עֲצֵי
הָאֲלָנִים מִסֶּעֶד דְּבֵית יְהוָה, וְלָבִית
הַמֶּלֶךְ, אִמְמֶא דְּזִרֵי סִימִס ז' ט' י"א דא
בו כזפור פֶסוק גֵּא אויגין גֵּלן פֶסוק דא
בולונייריז מֶסֶעֶד יירינא מֶסֶלֶת, וא בו
מֶסֶלֶת ביזא מֶסֶעֶד נא אוולדוגני פֶרוש
אירירי).

מֶסֶפֶא, ו', יים (חייוואנלרא יימפ).

מֶסֶפֶר, ו', סאיי. חסאב. מֶסֶפֶר
נֶפֶשׁוֹתֵיכֶם (שמוס י"ז י"ו). גִּיאנלרניג
סאייסניגא, גִּיאנלרניגזיג סאייסניג
גִּיֶרא. — אָנְגִיז מֶסֶפֶר, סאילי פֶישליר
יעני פֶב אז ארם. — מֶתִי מֶסֶפֶר, עין
מֶתִים.

מֶסֶפֶר, ו', { גִּעִיט,
מֶעֶבְרָה, ר' מֶעֶבְרֹת, נִי

מֶעֶזֶל, ו', { יול, איו, ספֶיל, —

מֶעֶזֶלָה, נִי { טוֹרפֶ ייר, (אורדו דא
עראבאלרדן וא אגֶרטליקדן, יאפולאן
דגֶרמי, טוֹרפֶ ייר). דאייזא. —

קוללנילירי).

מֶנֶסָה, עין מֶנֶסָה.

מֶנֶע, יָנֶנֶע. אָלי קורו. מֶנֶע בָּנֶלֶךְ מֶנֶתִּיב
רֶשָׁעִים, אִיאָגִי יראמזלריג אוינדן אָלי
קו, אִיאָגִי יראמזלריג יולנדן דוט,
יראמזלריג יולנא בוראקמא. אָל מֶנֶע
מֶנֶעֶר מוֹסֶר, אוֹלֶאנֶדן אוגושי אָלי קומא,
אוגושי אָגִיבֶא. — נָמֶע, אָלי קוילדי,
גסילדי.

מֶנֶעִימִים = מֶנֶעִימִים. עין שֶם.

מֶנֶעִיטָה, יעקב נֶגֶל אוֹלֶאנלרניג בירניג
אדי.

מֶסֶ, ר' מֶסִיס, דראג', שְׁרִי מֶסִיס, דראג'
בגלרי דראג' דוושירמאיי תעיין אולמיש
בגלר, זאבטיר.

מֶסֶבֹּת, יחיר בולונמייר, נִי דֶנֶס, פֶּלֶב.
אטרפֶליין, פֶּלֶב גִיבִי (ז).

* **מֶסָה**, אירירי, — דָּמֶסָה, אירירי.

מֶסָה, ר' מֶסֹת, נִי, סינזב, אימתיחאן.

מֶסָה, ישראל גון יבאנרא ביר ויריג אדי.

מֶסֹה, ו', אֶרֶטו, פֶּרֶדא.

מֶסֹרֶד, ו', באוֹקֶגֶאנליק, אָליש ויריש.

מֶסֹד, ס' מֶסֹד, ו', אֶרֶטו, פֶּרֶדא.

מֶסֶבָּה, נִי, דֶרֶמֶא סוֹרֶת. עֶגֶל מֶסֶבָּה
דֶרֶמֶא בוזאב: אָלֶהִי מֶסֶבָּה, דֶרֶמֶא
אילאהלר.

מֶסֶבֶן, ו', מיכבין, פֶּאָקיר.

מֶסֶבֹּת, יחיר בולונמייר, נִי מֶהוֹן,
חונא, בוגראיי מחונלר. (אמברלר).
ערי מֶרֶבֹת, מֶהוֹן שְׁהֶרֶלִי יעני שְׁהֶרֶל
בי אנלרדא זחירא סאקלאנילגֶק דיר.

מֶסֶבֶת, נִי, ארייט, אָרֶשֶׁ, טאר (טוקומאק
אוצין). דֶּסֶמֶקֶאחֶא (מוזיאחֶא) צִבִילִימִיש
אֶפֶר. (שפֶטִיס י"ז י"ג י"ד).

אָפּטִילִי. — **הַמַּעֲשֵׂה**, או **אִיטְרִי**; —
הַמַּמְעֵשׂ אָסֶף עֲשָׂרָה הַמָּרִים. או **אִירָן**,
יַעֲנִי או **דּוּשִׁירָן**, או **חֶמֶר** (אֲוִלְעִי אִירָן)
דּוּשִׁירָדִי. — **קָבִי שְׂאֵלִי לָךְ בָּלִים בָּקִים**
אֵל תַּמְעִיטִי (= אֵל תַּמְעִיטִי לְשֹׁאֵל).
וּאֵר גְּנִידָה בּוֹשׁ קַאפֶּר אִיכְטָא (אֲוִרֶנֶץ
אֵל) או **אִידֶמָא**, או **אִיכְטָמָא**.

מַעֲטָא, **ר' מַעֲטָא** או: **מַעֲטָא מִים**, או
סוּי, **בִּירָאָו סוּי**, — **מַעֲטָא מַעֲטָא**, או **אֲוֶר**
או **אֲוֶר**. — **הַמַּעֲטָא מִקָּם**? **סִיזָן** או **מִי**?
סִיזָא או **מִי דִיר**? — **מַעֲטָא**, **אֲוִיצִיק**. —
עֲרִיד מַעֲטָא. **אֲוִיצִיק בִּקְנִיא**. **אֲוִיצִיק**
אֲרִיפִי קֵלָאן, **קִרְטוּלוֹפִי קֵלָאן**,
אֲרִיפִי.

מַעֲטָה, **ז' רובא**, **קֶפְטָאן**.

מַעֲיִר, **ז' אוקט רובאסי**, **גִּבְרָא**.
(שִׁישְׁמָאן).

מַעֲסִים, **יֵאבֹד מַעֲסִים** (יחיד בולונמיר). **ס'**
מַעֲי, **כִּי מַעֲי**, **מַעֲיָה**, **מַעֲיָה** וכו', **גִּבְרָא**
לֵר. **רַחֵם**, **מַעֲי** **הַמַּקְרִיב** **גִּבְרָאִים**
קִיזִירֵל, **אֲיִצִים יֵאבֹד**, **גִּבְרָאִים יֵאבֹד**.

מַעֲנִין, **ר' מַעֲנִינִים** ו**א מַעֲנִינִים**, **ז' צִשְׁמָא**.
(**מַעֲנִינִים מִים** = **מַעֲנִינִים מִים**).

מַעֲנָה, (**סִט**) **בִּינוּנִי פִּעוּל** **בולונמיר**,
סִפִּלֶאדִי, **קִאדֶאדִי**.

מַעֲלָל, **יַמְעֵל** ו**יַמְעֵל**, **עֵאסִי אִילֶרֶד**, **מַעֲלָל**
בִּירֶדָה, **רַבִּבִּיא עֵאסִי אִילֶרֶד**.
מַעֲלָל, **ז' עֵאסִילִיק**.

מַעֲרָא, **יִקֶאדִי טֶרֶפֶה** — **מַפְעֵל**, **יִקֶאדִירֶד**,
מַפְעֵל לַעֲצִים, **אֲוִרֶנֶץ יִקֶאדִירֶד**,
אֲוִרֶנֶץ יִקֶאדִירֶד. **אֲוִרֶנֶץ אֲוִרֶנֶץ**.

מַעֲלָה, **יִקֶאדִירֶד**, — **הַנֶּר** **אֲשֶׁר בְּקֶרֶבָה**
יַעֲלָה מַעֲלָה מַעֲלָה. **אֲרֶאדָא אֲוִלָאן גִּרִיב**
וֵאֲרִינֶגָא יִקֶאדִירֶד צִקֶאדִיר. — **מַשְׁבֵּט וְמַעֲלָה**
גְּבִיבָה בְּמִלְחָמָה. **אֲוִרֶנֶץ יִקֶאדִירֶד גִּבְרָא**.

מַעֲרָבִים, **יחיד בולונמיר**, **ז' סֶפֶא לֵר**.
דֶאמֶלִי יִיכְפֶר, **נֶפֶאִיִים לֵר**.

מַעֲרָבוֹת, (**הֶאֱר** **הַפִּעֵל יִירֶנֶא**) **נֶאזִלֶנֶא**,
נֶאזִלֶנֶא נֶאזִלֶנֶא. **נֶאזִלֶנֶא אִילֶן**. (**סִמּוּחַל ח'**)
טִיץ לִיץ.

מַעֲוָה, **ז' פִּידָא**, **פִּימִין**.

מַעֲוָה ו**א מַעֲוָה**, **בִּנִי מַעֲוָה**, **ז' קִיזִירֶלִי**
יִיר, **יַעֲנִי בְּרִיבִלִימִשׁ**, **מַחֲסִינָא אֲוִלִימִשׁ**
יִיר, **קֶלֶה**. — **פִּינִינֶץ**, **קִוּוֹת**.

מַעֲוָה, **ז' יִיר**, **מַכָּאן**, **אָב**. — **לֶמָה**
הַבְּעִטּוּ בְּבִחִי וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר צִנִּיתִי מַעֲוָה?
(**סִמּוּחַל ח' ז' כִּיט**), **נֶא אֲיִצִון דֶּפֶרֶסִינִי**
קֶרֶבֶנִימִי ו**א מִנְחָתִי כִּי כֶפֶאנֶדָא** (יַעֲנִי
כֶפֶאנֶדָא, **אֲבִימֶדָא מִשְׁפִּנִּיכָא גִמִּירֶכֶפ**
אֲיִצִון **אֲמֶר אֲיִלֶרֶדִים**? — **נֶא אֲיִצִון**
כֶפֶאנֶדָא **גִמִּירֶכֶפ** **אֲיִצִון** **אֲמֶר אֲיִלֶרֶדִים**
קֶרֶבֶנִימִי ו**א מִנְחָתִי דֶּפֶר סִינִי**, **אֲיִק**
אֲלִימֶנֶא אֲלִימֶנֶץ, **כִּוֹר אֲיִרֶסִינִי**? —
וֵאֲלָא בִּילִיר כִּי בִוֶרֶדָא מַעֲוָה בּוֹטוֹן
בּוֹטוֹנָא אֲרִיפִי וֵא בִוֶרֶדָא יֵאבֹדִישְׁלִיק
אִילֶן אֲשֶׁנֶאדֶאכִי 32 גִי פֶסוֹק דִּן
צִירִשְׁמִיט).

מַעֲוָה, **ז' שֶׁרֶשׁ עוֹן** = **עִין**. **גִּבְרָא**,
בִּאקִישׁ, **נֶאזֶר**, **נֶוֹ**. — **צֶר מַעֲוָה** (= **רַע**
עִין) **דֶאדֶר נֶאזֶרִלִי**, **סִיקֶלֶת אִילֶן בִּאקֶנִי**,
כֶּם נֶאזֶרִלִי — **וְהַבְּטָה צֶר מַעֲוָה בְּכָל אֲשֶׁר**
יִיטִיב אֶת יִשְׂרָאֵל (**סִמּוּחַל ח' ז' לִיץ**). ו**א**
(**אֲלֵלָה**) **יִשְׂרָאֵל הֶר אֲיִרֶנֶץ אֲיִלִּיב**
גֶּא, **סֶן דֶאדֶר נֶאזֶרִלִי אֲוִלֶרֶק**, **יַעֲנִי סִיקֶלֶת**
נֶאזֶרִי אִילֶן בִּקֶּאֶרֶסִין. **אֲלֵלָה יִשְׂרָאֵל**
אֲיִלִּיב אֲיִרֶנֶץ גִּינֶדָא סֶן סִיקֶלֶת דֶא ו**א**
דֶאֲרִיקֶרָא בולונמיר **בִּוֹ אֲיִלִּיב לֶרָא כֶּם**
נֶאזֶר אִילֶן בִּקֶּאֶרֶסִין.

מַעֲוָה, **עִין מַעֲוָה**.

מַעֲטָא, **מַעֲטָא**, או **אֲוֶרֶד**, או **אֲוֶרֶדִי**.

חלק דן אופסב , אוולא אופסב בי גזמלא

חלק אנג סלט אוטוויגדן גלייר . — משהים

ההוא ומעלה , או גונדן וא יוקארי , יעני

או גונדן ברי . — מלמעה , יוקאריין ,

יוקארי טראפֿרן .

מעלה , ו' , אופסב ייר , ציקאר ייר .

מעלה העיר , שהריג ציקאר יירי , יעני או

יור בי אנג אילן אופסב ייר דא אולאן

שהרא ציקארלר , גידרלר .

מעלה , ר' מעלות , נ' , בסאמק , דרגא .

מעללים , ס' מעללי , (יחיד בולונמיר) ,

אישלר , לא ישכרו מעללי אל , אללהיג

אישלריני אונטמאסינלר . — דומים

מעללי , אישלריני איי אישדי , אייקיליקרא

גורי .

מעם , עין עם .

מעמד , ו' , האל , אהוואל . (דורוש

דוראק) .

מענה , ו' , גוואב קרשיליק .

מענה , נ' , איוולפ (יירא סבאן דמירי

מענית , נ' , יאפריג יולאק , פאראנא

האריכו למעניתם , אוילפֿריני אווארטדיר

לר , אוון יולאקלר , פאראנאלר יאפדילר .

מעצה , עין מעצה .

מעה , ס' מערת , ר' מערות , נ' , מנארא .

מערכה , ר' מערכות , סירא , דיוים ,

גיואם , גנב איצון סירא סירא דיוילמיש

עסבר , גנב . ואני סן המערכה נסתי ,

בן איסא גיגברן קאצדים .

מעשה , ר' מעשים , ו' , איש , סנעת ,

מפיבשת , ו' , מפבשת , שאור ניג אוגלר

ניג ארי .

מפרט , ו' , קורטוליש , קורטוליש יירי ייר

בי אנרא קורטולמאק מוכבון .

מפלת , נ' , ייקים , ייקליש , וואל . —

מפעל , ו' , איש .

מפעקה , נ' ,

מפין , ו' , צפון ,

מפרקת , ב' מפרקתו , נ' , אָנסא טויגני ,

אָנסא .

מפתח , ו' , אצים , מפתח שפתי מיישרים .

ארינלרימיג אצימי דגדרליק דיר .

ארינלרימי (אצימי) דגדרליק אילן אצאר

אים , דוגר גוואבלר סוולר אים .

מץא , ימצא , בולדו . — וְלֵךְ אֵין בְּשׁוּרָה

מצאת (== מצאת) , סגא (סנדא) ביר

בולוגי חבר יוק דיר , ביר שיי בולוגי

חבר , ביר שיי , ביר מוגדא קואנאנג חבר

יוק דיר (סמואל צ' י"ח כ"ג) . יעני בו חבר

ביר איי חבר דגיליר . — **מצאקה** , ידי ,

אליס בודקי , יעני גוצים יירישי , קודרתים

יירישי . אלימון גלדי . עשה לה אשר

תמצא ירה , סן גנדיג איצון אליגדן

גלדיגיני איר . — **מצא** , בולדו , ראסט

גטירירי , מצאונר רעות רבות , בני צוק

פנאליקלר (בחטסיווליקלר) ראסט גטירדילר ,

בנא צוק בחטסיווליקלר) ראסט גלדי ,

אוגרארי . — **מצא** , יירישי , אידארא

אישדי . העצא ובקר ישפט להם ומצא

להם ? (צמדנר י"ח כ"ג) , אנלרא קיי וא

סינר בגאולאגיר דא יירישי מי , אידארא

איר מי ? — **נמצא** , בולגדי .

מצבה , ס' מצבת , נ' , סוטון , מצבה ,

מצבת , נ' , ראש דן יאפולאן

אסר (יעני מונגמנט) .

מצה , מצות , נ' , טווסין וא אצי חמורסין

יאפולאן פירא , מצה .

מצה , נ' , קאוונא .

מצהלה , נ' , בישנייש , אט בישנייש , בישנמא ,

מְצוּה, נ' , סימאר , אָמֶךְ .
מְצוּלָה, נ' , דרן ייר (ערב דג'ורא גרפ
 אונדרא) רבן סיי .
מְצוֹק, ו' , סיקלת , סיקלתלי האל .
מְצוֹר, בנ' , מְצוֹרָה , - ו' , דאר ייר ,
 דארליק , סיקלת . - מְצוֹרָה (דוּשטאן
 שדרי אמראפליין צווראקלאס) . עֶרְנֵנוּ
 בָּהָהּ בְּמִצּוֹר , שדרימיו מחאסרא אולונדו .
מִצֵּחַ, בנ' , מִצְחֵי ו' , מאגלאיי .
מִצְחָה, נ' ,
מִצְחָה, נ' , מאגלאייצא , ציוקא .
 מִצְחַת נְחֹשֶׁת עַל רִגְלָיו , אַזאַקלרי איזינדא
 באקור ציומא ואר אידי .
מִצֵּר, (בינוני הפעיל מִשֵּׁ צִלָּל) גולצא
 וירגי , גולצאלי .
מִצְעֵד, ו' , ארים .
מִצְעֵר, ו' , אוליק , אז שיי , ביציפ שיי .
 לִמְצֵעַר , אז וקת , אז וקתליק .
מִצְפָּה, ו' , בְּכָצִי קִלְלָאִסִי : אֹכֶסֶב בורג
 יאבדו ייר אנדא בְּכָצִי (קראוול) דורור .
מִצְפָּה, שדרי ארי .
מִצְרִים, מֶסֶר (ממלכת ארץ) .
מִצְרִי, מסרלי .
מִצְרַע, עֵין שרש צרע ,
מִצְרָה, ו' , פּוֹסָה .
מִסְכָּת, נ' , צִפּוֹץ . - מעדן , הרב פי אנדן
 דאש גסרלר .
מִקְדָּשׁ, ו' , עוּזוּ יִיר . עוּזוּ שיי , מִקְדָּשׁ ,
 בֵּית אֵל קֹדֶשׁ .
מִקְנָה, ו' , גֵּיין , גֵּיין יירי גיינטי , - מִקְנָה
 הַמִּם , סוּילרִיגֶה דוּשירילדיגֶה יירי . סוּילרִיגֶה
 גיינטיסי , - מִקְנָה , גִּישִׁיעַת (אדסלר איצון)
 סורִיבֶה (אמלר איצון) , וּמוֹצֵא הַסּוּסִים אֲשֶׁר
 לְשִׁלְמָה הַמִּצְעָדִים וּמִקְנָה סִחְרֵי הַמָּלָה יִקְחוּ

מִקְנָה בְּמִחְרָה . (מלכיס ח' ו'יד כ"ח) , שלמה
 נִיגֶה אַמְרִינִיגֶה צִקָּאד יירי גִּישִׁירִלֶה יירי ,
 אסליס מכרדן אירי , פּרִישִׁאָהִיגֶה האגיר
 (תוגנרד) דריניגֶה גִּישִׁיעַת , גִּישִׁיעַת , מסרדן
 סורִיבֶה (יעני אַמֶּ טאבונני) פּחֵא אילן
 (פרא וירופ) אליר איזילר . (בוראדא , תנך
 גי וין לישאנינא תרגים אירמיש שבעים
 זקנים נִיגֶה וא ארם לישאנינא תרגים אידן
 יונתן נִיגֶה פּרִישִׁלִּירִי פּיוֹא זִיאָרֵא אִויִנֶה וּא
 יאַקִישִׁקִּלִי גִּזְרִינִיר סאחיה אנלריגֶה אלינדא
 פי נסה דא מִקְנָה יירינא מִקְנָה (קוף דגשו)
 אירי , וּא אנלרא גִּזְרֵא קָהָה שֶׁם מִקְסִיר .
 בו גיל אורזינדא בללי ביר אדא נִיגֶה ארי
 דיר . בלכִי שלמה נִיגֶה וקתינדא בו אדא
 דא ביופ אַמֶּ בוזארי אולור אירי . - בּוֹגֶה
 גורא מוזבור פּאָבֶה נִיגֶה פּרוּשִׁי בּוּלֵא אולור :
 שלמה נִיגֶה אמלריניגֶה אסלי מסר דן וּא
 קָהָה דן (מסר דן וּא מסרִיגֶה קוה דייין
 יירינדן) אירי , פּאַדִּישִׁאָהִיגֶה באזירגֶה־לִּיר קָהָה
 דן (אמלרי) פּחֵא אילן (פרא וירופ) אליר
 איזילר) .
מִקְוֶה, ו' , מִקְוִימֶה , ו' , יִיר , - יִקְוֶה הַמִּם
 אֵל מִקְוֶה אֶחָד . סוּילרִיגֶה ביר יירא דוּשירילִי-
 סִילֶר . - אִיזֶה מִקְוֶה פִּינֶה ? עֵקֶל יִירִי-נֶרֶדֶה
 דיר ? עֵקֶל מִבָּאן אידן יִיר נֶרֶדֶה דיר ? -
מִקְוֶה, ו' , צִשְׁמֵא , מִקְוֶה הַמִּם , דירלופ
 צִשְׁמֵאִי .
מִקְטָר, ו' , טוּשִׁקִי .
מִקְל, ס' , מִקְלֵה וּא מִקְלֵה , ר' , מִקְלֵה , צוּפֶה
 מאיאק .
מִקְנָה, בנ' , מִקְנֵה , ו' , סורִיבֶה , טאד (טוואר
 חקקינדא) . אַנְשִׁי מִקְנָה , סורִיבֶה בִּישִׁילִירִי ,
 קוּיִיגֶה , מאגלי בִּימסאָהֶה .
מִקְצָה, עין קָצָה .
מִקְק, קל בולונמייר , - נִמְקֶה (נפעל)
 נִמְקֶה צוּרִירִי .

מְרִיבָה, נ', קאוונא.

מְרִיבָה, מְרִיבַת קָדֶשׁ, צשטא אדי.
(שין סמות י"ו ח' — ז', צמדצר כ').

מְרִיָה וא מְרִיָה, או דאָנִיג אדי דיר פי
אניג אורינא שלמה בית המקדש נ'
יאפדי.

מְרִים, משה ניג וא אהרן ניג קיזקרשי
אולאן נביאָה ניג אדי.

מְרִיָּה, ז', אימשאקליק, קורקו.

מְרַבְּכָה, ס' מְרַבְּכַת, פנ' מְרַבְּכַתוּ, ר'
מְרַבְּכַת, ס' מְרַבְּכַת; נ', מרַב, קוג',
(ערבא).

מְרַמָּח, נ', חילא, דופארא, אלדאייש,
אינאגיליב.

מְרַמָּס, ז', איאק אלמינרא באסילאן
שיי, איאק אלמי. מְרַמְרִילִב, מאפמאקיי.
מְרַמֵּר, (פולונמיר). — יתְמַמֵּר, אני
אולדו. אנילאנדי (קהרלנדי).

מְרַעַע (= רַע). פנ' מְרַעַעו, ר' מְרַעַעִים,
ז', דוסט, יארן.

מְרַעָה, ז', אומלאק, אוטאר, חיוואו
אומלאדיגי ייד.

מְרַר, מר, אני אולדו, אגו אולדו, —
מר לי, פנא אני אולדו, אניליב צפייך
אים, פן אניליקו א אים. מחזון אים.
— מְרַר, אנימדי.

מְרַרָה, נ', אגיליק, גֵּהר.

מְרַרִים, (יחיד פולונמיר) אגו אומלוקלד.
אני אומלר. מְרַרלר.

מְשָׂא, ז' יוב; הָיָה עָלַי לְמִשָּׂא, אורימא
יוב אולדו, אורימא אגֵּירמליק אולדו,

מְשָׂא, ס' הר' מְשָׂאוֹת, ז' נביאליב, —
מְשָׂא פֶּבֶל, בכל איצון, בכל חקקינדא
אולאן נבואה. — מְשָׂאוֹת שְׂאָ (מיכס ז')

עמים בְּעֵבְרָה כַּפַּת בְּלָתִי סָרָה רָדָה בָּאָף
גוים מְרַבַּת בְּלִי חֶשֶׁף, יעני, רבבי מילל
לרי זישים אילן דורמאיי דונמפ אורא
(מַבַּת בְּלָתִי סָרָה) דֹּגֵן וא אומטלרא
אצוב אילן אנימינגא חופס אידמפ אורא
(מְרַבַּת בְּלִי חֶשֶׁף) חֹפֶס אידן יראמולריג
מאיאניג וא מוסללתיולריג דנגניג קירדי.
יאבדו רָדָה יירינא רָרָף לאוים, וא או
וקת: רָרָף בָּאָף גוים מְרַרָף בְּלִי חֶשֶׁף =
אומטלרי אצוב אילן אניממנא קוממק
אורא קוגי דמפ אולור. (חֶשֶׁף = שם תאר).

מְרָה, ימְרָה, עאסי אולדו. מְרָה אַת פִּי
יְהוָה, אללהיג אמרינא עאסי אולדו. —
המְרָה, (לְמָרוֹת = לְחֻמָּרוֹת) עאסי
אולדו.

מְרָה, ייד אדי. בוראדא משה אני
סוילארא אללהיג אמרי אורא ביר אנאן
בוראקיס אנלרי דאמלי איילרי.

מְרוֹד, (פינוגי פעול מְרַשֵּׁשׁ מְרַד).
בוראקילמיש, קובלמיש, סורזון אולמיש.
ענינים מְרוֹדִים, בוראקילמיש, הר גז דן
סורזון אולמיש פֶּאקיר לר, יירסיו
יורְסיו פֶּאקראלר.

מְרוֹד, ר' מְרוֹדִים. ז', סורזונליב,
זוגורטליב, מיכפינדיב.

מְרוֹם, ר' מְרוֹמִים, ז', אֶפְסֶפֶלִיב אֶפְסֶפֶס,
ייד.

מְרוֹץ, ז' } מְפִירדיש, יוב־דיש.
מְרוֹצָה, נ' }

מְרִי, מְרִי, פנ' מְרִיָּה, מְרִים. ז',
עאסיליק. אינאדציליק. פנ' מְרִי, אנשי
מְרִי, אסי בימסאלר, אינאדצי בימסאלר.
מְרִי, ז', אָגִיריק.

מְרִיא, ז' פסלנמיש חיוואן, פסלנמיש
אֶנְזו. סו סיגֵר (ז').

מִשָּׁה, צִבְרִי, צָבִיב צִיקָאָרִי. מִן הַפִּיִּם
מְשִׁיחָהוּ, בֵּן אֲנִי סוּיִרֵּן צָבִיב צִיקָאָרִים.
מִשָּׁה, נְבִיאֵלֶר אֶרֶאסִינְדָא אֲנִי בִיּוֹב,
יִשְׂרָאֵלִי מִסְרֵרֵן צִיקָאָרֵן וְאֵהֵר סִינִי דָא
תּוֹרָה וִירֵן נְבִיא גִינֵז אִרִי. (מִשָּׁה רַבִּנּוּ).
מִשְׁוֹאוֹת, יַחִיד בּוֹלוֹנְמִיד, נִי, וִירָאנְלִיק,
יִיקִים, זּוּאֵל.

מְשׁוֹבָה, נִי, רַחֲתִלִּיק, אֲמִינְלִיב, —
עֵאסִלִּיק.

מִשָּׁח, יִמְיָח, סִילִרִי, יֶאֱגֵ אִילֵן סִילִרִי.
סוֹרְמִדִי. מִשָּׁח אֶת הַיָּד לְמֶלֶךְ, דּוּרִי
פֶּאֶרשָׁאָה אֹלמָאק אִיצוֹן סִילִרִי, דּוּרִי
פֶּאֶרשָׁאָה אִיסְרִי. אֲבָשָׁלוֹם אֲשֶׁר מִשְׁחָנוּ
עֲלֵינוּ מֵת בְּמִלְחָמָה, אֲבָשָׁלוֹם כִּי
אִוּרִימִיזָא (פֶּאֶרשָׁאָה אֹלמָאק אִיצוֹן)
סִילְמִישׁ אִירִיב גִּנְפֶּרָא אֹלְרִי.

מִשְׁמָר, זִי, הֶזְכֵּם.

מִשְׁיָח, זִי, סוֹרְמִימִישׁ, סִילִנְמִישׁ, יֶאֱגֵ
אִילֵן סִילִנְמִישׁ (יַעֲנִי פֶּאֶרשָׁאָה). —
מִשְׁיָח, מִשְׁיָח יִתָּה, רַבִּבִּינֵז סִילִנְמִישׁ,
רַבִּבִּי פֶּאֶרשָׁאָה אֹלמָאק אִיצוֹן סִילִרִינִי
בִּימְסָא, רַבִּבִּינֵז אִיסְרִי אִילֵן סִילִנְמִישׁ
פֶּאֶרשָׁאָה.

מִשָּׁה, יִמְשָׁה צִבְרִי, טֶאֶרמִדִי. — מִשָּׁה
הַזֶּרַע, אֹרְלוֹנִי צִבְרִי, יַעֲנִי אֹרְלוֹנִי
סֶאצְדִי. — מִשָּׁה הַיּוֹבֵל, בּוּיִנִיז (בּוּרִי)
אֹוּזוֹן אֹוּאֶרִיִּיא. — מִשָּׁה, אֹוּזוֹן אֹוּאֶרִיִּיא
אִיִּירִדִי, אֹוּאָק וְקַת סוֹרִדִירִדִי, מִשָּׁה
חֶסֶדֶה לִיזְדִיעִי, סִנִּי בִילְנֶלְרָא אִיִּילִינִי
אֹוּאָק וְקַתִּלִּיק אִיִּילָא, דֶּאִיִּים אִיִּילָא. —
גִּמְשָׁה, צוֹק וְקַת סוֹרִדִי, אֹוּאָק וְקַתִּלִּיק
אֹוּלֶדֶן. — מִשָּׁה, (סֶלֶם בִּינְנִי בּוֹלוֹנִיִּיר),
צוֹק וְקַת סוֹרִדִי. תּוֹחֶלֶת מִשָּׁה, צוֹק
וְקַת וָאֶרֶן אֹוּמִיר, צוֹק וְקַת דֵּן בְּרִי חֶאסִיל
אֹלמָאִיאָן אֹוּמִיד.

מִשָּׁה, זִי צָבִיב, מִשָּׁה הַזֶּרַע, אֹוּלֶדֶן

יִיִּד), בּוּשִׁי, יֶלָאן נְבִיאֵלֶפֶלֶר, יֶלָאן נְבִיאֵלֶהֶר.
מִשְׁאָת, סִי מִשְׁאָת, רִי מִשְׁאָת, נִי,
פֶּשֶׁבֶשׁ. פֶּאִי (זִיִּיאֶפֶת דָּא חֶאנָא סַחֲאִבּוֹנִינֵז
כִּרְאֶפִּינֵדֵן רִנְבֶת יוֹלָלוֹ סוֹנּוֹלָאן יִימְכֶפֶאִיִּי).
נִישָׁא מִשְׁאָת מֶאֶת פִּנּוֹ אֶלִיָּהֶם, (צִרְחָסִים
מִיִּנֵּג לִיד). וְאֵ אֶנְלָרָא יוּזוֹ מֶרֶאֶפִּינֵדֵן.
גִּנְדִי אֶלְגִּנֵדֵן, פֶּאִיִּילֶר צִמְרִדִי (גִּנְדִּירִדִי).

מְשׁוֹכָה, מְשָׁכָה, נִי, צִיט (בֶּאֱגֵ יֶאֱבֹד
בַּחֲצָא אֶמְרָאֶפִּינָא צוּרִי דּוֹמּוֹלָאן אֶלְצָאק
דּוּוֹאֶר), צֶאֱלִי צִיטִי. — מְשָׁכַת חֶדֶק,
דִּנְגֵב צִיטִי.

מְשׁוּשׁ, זִי, סוּיִנֵּץ, סוּיִנְצָא סַבֵּב אֹוּלָאן
שִׁי.

מְשִׁמָּה, נִי, טוּוֹאָק, — יִיקִים —
דּוּשְׁמָנְלִיק.

מְשִׁכִּית, נִי, הַסּוּוִיר, גִּיּוֹלִי פִּיכֶר.

מִשׁ (מוֹשׁ), גִּיטְרִי, הַפֶּקֶ אֹוּלֶדֶן, — הַמִּישׁ
גִּיטְרִי, הַפֶּקֶ אֹוּלֶדֶן. — לֹא תִמּוֹשׁ (תִּמְשִׁי)
הָעָה מִכִּיתוֹ, אֲנִינֵז אֶבִּינֵדֵן בַּחֲטָסִיּוֹלִיק
הַפֶּקֶ אֹוּלְמָאז, אֶבְסִיב אֹוּלְמָאז, אֶבִּינְדָא
בַּחֲטָסִיּוֹלִיק דֶּאִימָא אֹוּלֶדֶן.

מִשׁ (מוֹשׁ), קֶאֶרמָאֶלֶאֶרִי, קֶרָאנְלִיקָדָא
אֵל אִילֵן יוֹקֶלֶאֶרִי, מֶם אִיִּילִדִי. — הַמִּישׁ
קֶאֶרמָאֶלֶאֶרִי, קֶאֶרמָאֶלֶאֶמָאִיא וִירִדִי,
יוֹקֶלֶאֶרִי. — הַמִּישׁ אֶת הַעֲמִידִים,
בְּנָא דִירְבֶּרִי קֶאֶרמָאֶלֶאֶט, יַעֲנִי אֹוּלָא
אִיִּילָא כִּי בֵּן דִירְבֶּלִרִי קֶאֶרמָאֶלֶאִיִּים,
דּוּשְׁאִיִּים.

מִשְׁאוֹת, עֵין מִשְׁאוֹת.

מִשְׁאָרֶת, בְּנִי מִשְׁאָרֶתִי, רִי מִשְׁאָרֶת,
סִי מִשְׁאָרֶת, נִי חֶאמּוֹר מִכְּנָסִי.

מִשְׁפֶּר, זִי, דֶּאֶלְמָא, טוֹלֵגֵן, מִשְׁפֶּרִי־יָב,
רִגִּיז דֶּאֶלְמָאֶרִי.

מִשְׁנָה, זִי, יֶאֱלִישׁ, יֶאֱלִישִׁלִּיק.

מִשְׁנָע, עֵין שְׁנָע.

אַל מְשַׁמְעֵתִי, אַמְרִימָנָא גִזְרִי, אַמְרִימָא מוֹטִיעַ אוֹלְדוּ.

מְשַׁמְרַת, ז', סַקְלָאָר יִיד, יִיד כִּי אַנְדָּא סַקְלִידָא בּוֹלוֹנוֹרְלָר. חֶבֶס (חַאפּוֹס). זִינְדָאן - סַקְלֵאִישׁ.

מְשַׁמְרַת, בְּנִי מְשַׁמְרַתִּי נ', סַקְלֵאִמָּאָק. לְמְשַׁמְרַת לְדוֹרֹתֵיכֶם, דּוֹרְלֵיגִיאָו (סִיזֶן) סוֹגְרָא גִלְגִּי דּוֹרְלָרָא סַקְלֵאִמָּאָק אִיצֶן. —

מְשֻׁנָּה, ז', אַפִּינְגִי, בִּיבּוֹלִיפֿרָא יֶאֱבֹר מֵרֵטְבֵּאָרָא אַפִּינְגִי; — מֵרֵפֶכֶת מְשֻׁנָּה. אַפִּינְגִי מֵרֵכֶב, פֿאַרשֵׁאָה גִנְדִי בִינְדִינִי מֵרֵכֶבְדֵּן אַפִּינְגִי מֵרֵטְבֵּאָרָא אוֹלָאן מֵרֵכֶב. — מְשֻׁנָּה הַמֶּלֶךְ, פֿאַרשֵׁאָהִינִי אַפִּינְגִיסִי מֵרֵטְבֵּאָרָא פֿאַרשֵׁאָה דֵּן אַפִּינְגִי, יַעֲנִי, פֿשָׂא, וּזִיז. — נִיְהִי שְׂסִיפֶנּוּ הַכּוֹר יוֹאֵל וְשֵׁם כְּשֶׁנָּה אָבִיָּה. וָא אַנִּיגְ מוֹנֶנֶן אוֹגֶלונִיגְ אָדִי יוֹאֵל, וָא אַפִּינְגִיסִינִיגְ (אַנֶּנֶן אַפִּינְגִיסִינִיגְ) אָדִי אַבִּיָּה אִידִי. — מְשֻׁנָּה, אַבִּי כִנְהִלִּיפֿ, אַפִּי יֶאֱשִׁינְדָּא קוּי שִׁישֶׁפֿ. (שְׂמוֹחַל ט"ו ט'). — מְשֻׁנָּה אַבִּי קֶאָט. קֶפֶף מְשֻׁנָּה, אַבִּי קֶאָט אַקְצָא, אַבִּי קֶאָטִינָא זִיאָרָא אַקְצָא. לְחָס מְשֻׁנָּה, אַבִּי קֶאָט אַכֶּמֶפֿ, אַבִּי קֶאָטִינָא זִיאָרָא אַכֶּמֶפֿ.

מְשַׁעֲנֶנֶת, בִּי מְשַׁעֲנֶנֶתִּי נ', מַאִיאָק, (מַאִיאַנְצִיק), דִּיגֶנֶב.

מְשַׁפֶּחָה, ס' מְשַׁפֶּחַת, ר' מְשַׁפֶּחֹת, ס' מְשַׁפֶּחֹת, נ', סוּי, אָהֶל, מְשַׁפֶּחָה, מוֹקוֹם.

מְשַׁפֵּט, ז', שְׂרִיעַת, דַּעוּוֹא, — קֶאָנֶן, פֿרֹז. מְשַׁפֵּטִי יְהוָה, רֵבֶבֶז וּרְדִינִי פֿרֹזִלִי. — מְשַׁפֵּט, דּוֹגֶר שְׂרִיעַת, שְׂרִיעַת מוֹגִזְבִּי אוֹלָאן אִישׁ, דּוֹגֶרֹלִיק. עֲשֵׂה מְשַׁפֵּט וְצִדְקָה, דּוֹגֶרֹלִיק וָא סַדָּאָקָה

צִבִּימִי, אוֹרְלוֹק סַאצִּילֵאָגֶק (יַעֲנִי סַאצִּילֵאָגֶק אוֹרְלוֹק). נֶשֶׂא מְשַׁקֵּה הַזֶּבֶע, אוֹרְלוֹק צִבִּימִי נִי גִזְמֶרֶן, יַעֲנִי סַאצִּילֵאָגֶק אוֹרְלוֹגִי גִזְמֶרֶן.

מְשַׁקֵּב, ז', יֶאֱמָאָק.

מְשַׁקֵּן, ר' מְשַׁקֵּנֹת, ס' מְשַׁקֵּנֹת, ז', מִבָּאָן, עִיבֹאֶרֶת חֶאָנָא (אַלֶּלְחִיגְ מִבָּאָנִי). יִשְׂרָאֵל יֶבֶאֱנְדָּא גִזְדִּיגִינְדָּא עִיבֹאֶרֶת חֶאָנָא אִיצֶן יֶאֱפִרְגִי צֶאדִיר (מְשַׁקֵּן).

מְשֻׁלֵּר, יֶמְשֵׁל, חוֹפֶס אִימֵדִי, מְשֻׁלֵּר בִּי, בְּנָא חוֹפֶס אִימֵדִי, בְּנִים אוֹרִימָא חוֹפֶמְדָּרֵר אוֹלְדוּ. — הַמְשֻׁלֵּר, חוֹפֶס אִימֵדִירְדִי. חוֹפֶמְדָּרֵר אִיילִדִי.

מְשֻׁלֵּר, יֶמְשֵׁל, בְּזוֹמֵרִי, תַּמְסִיל סוּיילִדִי. מְשֻׁלֵּר, תַּמְסִיל סוּיילִיגִי, תַּמְסִילִיגִי. — גִּמְשֻׁלֵּר, בְּגִיזִי, אַקֶּרֶן אוֹלְדוּ.

מְשֻׁלֵּר, ס' מְשֻׁלֵּר, ר' מְשֻׁלִּים, מְשֻׁלִּי, מְשֻׁלִּי, ז', תַּמְסִילִי מֶסֶל, — הִיָּה לְמְשֻׁלֵּר. דִּילֶרָא דֶאֱסֶמָאן אוֹלְדוּ.

מְשֻׁלָּח, ז', יוֹלֶאִיאִישׁ, סוּיִישׁ. מְשֻׁלָּח יִיד, מְשֻׁלָּח יִידִים, שְׂיִי בִי אַנָּא אַל סוֹנוֹלוֹר, יַעֲנִי אִישׁ, חִיזְמַת. יְהוָה נָחֵן אֶת בְּרַכְתּוֹ בְּכָל מְשֻׁלָּח יִידִי. רֵבֶבֶז הַר אַל סוֹנוֹדוֹגִים שְׂוִירָא, הַר אִישִׁימֵדָא, בְּרַכְתִּינִי וּרְדִי.

מְשֻׁלָּחַת, נ' אַלְצִילֹב. — אֶלְאִיִּי (יַעֲנִי) בִּיר יִירָא דּוּוֹשִׁירִילָאן צוֹק אַדָּם. מְשֻׁלָּחַת מְלֶאכֶי רָעִים, בִּיר אַלְאִיִּי זּוּוֹאֵל מֶלֶאִיִּיבֵלֵרִי. **מְשֻׁמֶן**, ז', סִמּוֹן יִיד, ר' מְשֻׁמֶּנִּים, סִמּוֹן יִידֵלֵר, סִמּוֹן צוֹלֶלֵר. מְשֻׁמֶּנִּי הָאָרֶץ, יִירִיגְ סִמּוֹן סִמְטֵלִי, מַחְסוֹלִי סִמְטֵלִי. — מְשֻׁמֶּנִּים, סִמּוֹן, וּיְהִיגְ בְּמְשֻׁמֶּנִּיהֶם, (מַסִּילֵס ט"ס ל"ח) וָא אַנְלֵרִיגְ סִמּוֹלֵרִינִי, יַעֲנִי קוּוֹתִי גִנְבִּילֵרִינִי, קִירְדִי.

מְשַׁמְעֵת, נ', דִּיגֶלְנִילֵן שְׂיִי, אָמֶר, כֶּר

מֵת (וּשְׁשׁ מוֹת). מָתָּה (== מִתָּה), מָתוּ, מָתָם עֵת יָמוּת וכו' אֹדְלִי, ופֹּאֵת אֵילְדִי. — מָת, (בִּינֻנִּי), אֹדְלִישׁ, אֹלֹו. — מוֹתָה, (פֻּעַל), אֹדְלֹרְדִי. — הַמֵּת, אֹדְלֹרְדִי. — הוֹמָת, אֹדְלֹרְדִי.

מֵתָהּ, ר' מְהִימָה. (בינוני מקל), אֱלֹמִישׁ, אֱלֹל.

מִתָּג, ו', יוֹנָן, נֹקֶמָה .

מִתּוֹק, נ' מְתוֹקָה, ר' מְתוֹקִים, שִׁטָּה, דאטלי.

מָתִי : חֲצֹאן . — לְמָתִי , חֲצֹאנָא : נָא
וּקְתָא ? — עַד מָתִי , חֲצֹאנָא קִדְרָא ?

מְתִים, יחיד בולונמיר, ז', אינסאנלר, אדם לר. - מְתִי אָוֶן, יראמו בימסאר. מְתִי מִקְפֶּר, סאיילי אדמלר, אז אדם (אוולא בי סאימאק ייגיל דיר).

מִתְלַעֲזוֹת, (יחיד בולונמייר, בלפי מִתְלַעֲזָה
דיר) נ', אואבֿ דישלר ;

מֵתָם, ז', סַאֵי יִיר, סַאֵלָאֵם יִיר.

מִתְנִים, סלע רבים ; יחיד קוללנילמייר,
ו', בל.

מִתֵּק, יִמָּק, דאטלי אולדי. — הַמִּתֵּק,
דאטלי איטדי. — הַמִּתֵּקוֹן סוד. דאטרי
מִתְּבַת איטדילד.

מפתת, נ', וירג'י, בחשיש, פשפש : מפתת
שקד, ולאנג' וירג'י, וירלמייג' פשפש .

אימרי . — מ'שפּט, שוּרֶט, מ'שפּט הַמֶּלֶךְ,
פּאדשאַה'ס שוּרֶט (פּאדשאַה נא אולדזי).
מ'ה יִהְיֶה מ'שפּט הַבַּעַר וּמַעֲשֵׂהוּ ? (ספּטס
י"ג י"ד), אַטלאַנ'ס שוּרֶט וּא איזי נא
אילור ? יעני בּו אַטלאַן נאסלי אולור וּא
אַנָא נא אידמלי דיר ? — מ'שפּט, עֶאדֶת .
פּמ'שפּט דראַש'ון (צראַש'ט מ' י"ג), אַוּלֶבִי
עֶאדֶת גִּיבִי, אַוּלֶבִי עֶאדֶת אַוּרֶא .

מִשְׁפָּטִים, יחיד בולונמיר, ב' מִשְׁפָּטִי.
ו', אֲבָלִי. קוּי אֲבָלִים, קוּי יאמֵן ייר,
מִשְׁקָה, (עין שְׁקָה) ז', כאקו, קאדחבאר
(פאדשאהא יימברא שראב' סוויני). עִיר
הַמִּשְׁקִים, סאקילר, קאדחבארלר אַנאסי.

מִשְׁקָה, ז', איינציג. — סאקיליק, קארדפארליק. וַיִּשָּׁב אֶת עוֹר דְּפִשְׁקִים עַל מִשְׁקָהוּ. (צדאסעס מ' כ"א) ווא קארדפארלר אַנאַמיני קארדפארלינג אורינאנקארדפאר-לינגאז צרי: דונגירדי .

מִשְׁקָל, ו', צִבִּי, אֱלֹצו (מֵרֵאזִי צִבִּימִי) .
מִסְקָל .

מִשְׁרֵת, עֵין שֶׁרֶת, חִיזְמֵת־כָּאֵר :

מְשִׁישׁ, (קל דן עבר בולונמייר), = מָשׁ.
- קארמאלאדי, קראנליקרא אל אילן
יוקלאדי, מֶם אַיילדי. - מְשִׁישׁ,
קארמאלאדי, מֶם אַיילדי

מִשְׁתָּה, ו', אֵיִצְכִּי, זִיֵּאֶפֶת.

3.

נוסמורמב איצון קורלנלייר). אנדי ,
שימדי , גאנים ! ריגא אידים ! גל !
האיירי ! וכו' . - קת נא את בנך את
היחיד , אל אנדי אונלוגי בירויג'יגי . -

נָא (שרש נוא) , קל בולונמייר , — הָיָא ,
אלי קודו .

גַּא, (אפסרי, אַמְרִי קאוילנדרמפ איצון,
ריגא איצון וא פיר אישא גִּיִּית וא תסמימת

נָאָק, איגלדי.

נָאָקָה, ר' נָאָקוֹת, ס' נָאָקוֹת, נ' איגליש, וְנָאָק נָאָקוֹת חָלָל, לְשׁוֹנֵי (אויגליש) איגלישערדיג איגלר, אולג'יג איגליש-לדי אילן איגלר, אולג'יגלר גיבי איגלר. **נָאָר**, קל בולונמיר, — נָאָר, איפראה אישרי.

נָבֵא, קל בולונמיר. — נָבֵא (נפעל), נביא ליב אישרי. פיגמברליב אישרי, נביא אולרו. נבואה סוודרי (אולאנע) אולמארן אוול (סוולרי). — דִּתְנָבֵא, נביא ליב אישרי, פיגמברליב אישרי. — צילדירדי.

נָבֵא, מואב טופראגניגל פנארינדא ביר דאג'יג ווא בור דאג'יג יאקין ביר שוהריג'אדי.

נָבֵאן, נבונה, שית, עקללי, עין קן (כין).

נָבֵאָת, פארשאה אחאב'יג סראיינא קונשו באני אולאן ווא בור באג'יג ספבינרן נחק קטל אולונאן ביר פיש גיג אדי.

נָבֵאָת, קל בולונמיר. — הָבֵישׁ, באקדי, נזאר איילרי, גוירי.

נָבֵאָת, ו' פיגמבר, נביא. — דִּתְנָבֵאָת, אֱלֹהִים לְפָרַעַה וְאַהֲרֹן אֲחִיהָ יְהוָה נְבִיאָהָ (שמוס' ח' ג' בן סני פרעה גא אללה וירדים (אללה אישרים) ווא אהרן קרדשיג סניג' פיגמבר'יג אולור, יעני סן (משח) פרעה גא אללה יירינא אולופ אהרן סנא נביא יירינא אולור, אללה אילן מיללתיג אראסינדא אללה'יג טראמיני אגלאטן ווא אללה איצון סויליין טולמאק, תרגימאן, פיגמבר גיבי אהרן סניג' אילן פרעה גיג אראסינדא טולמאק אולופ פרעה גא סניג' טראמיני אגלאטיר, סניג' איצון סוילר. **נָבֵאָת**, ערביסטאנדא ישמעאל זורעייתנרן.

האירי! וואר, אגל'יג ביריג'יג אל — יִדְּהָ! הִקְרָה נָא לִפְנֵי הַיּוֹם, יא רבבי! גל, בוגון אולומא. ראסט גמיר. — הָטִי נָא בְּרָךְ וְאַשְׁתָּה, גאנים, ריגיא אידרים, צומל'יג אפ'יגט ווא איצאיים. — אַסוּרָה-נָא וְאַרְאָה, האירי, דנאיים ווא גוראיים. — אָדוּנִי! יִדְּבָר-נָא עִבְדְּךָ דְּבָר, אֵי אֶפְנֵדִים, איזון ויר, קול'יג ביר סוויילסין. — אֲלֵנָא תַעֲשֶׂה אֶת הָרָעָה הַזֹּאת לְעַבְדְּךָ, גאנים! ריגיא אידרים! קול'יג בור פנאליג אידמאויאסין. — אָדוּנִי! אַם נָא מְצֵאתִי הֵן בְּעֵינַי אֲלֵנָא תַקְרָשְׁנִי מֵאַרְצִי, אֵי אֶפְנֵדִים! אגראימרי בן סניג' גוילריגדא שיריגליב בולרום איסא ריגיא אידרים בני ייריטן סורגון איילמא.

נָא, מסרדא ביר משחור שוהריג'אדי.

נָאָר, ר' נארות, טולום, נאד יין, ביר טולום שראב.

נָאָה, ר' נאזות, ס' נאזות (יחיד בולונמיר), ג', מבאן, סק'ן יעני סאפין אולונאן (ייר) נאזות יעקב, יעקב גיג מבאנלרי, מסבנלרי, נאזות דשא, אומט מבאנלרי, אוללאקלר.

נָאָה, ג' נאזות, שית, דילבר, יאקישקלי, יאקישאגק, יאקישיר, לא נאזות ל'קסיל פ'כור, גלייא עיזות (רג'בת) יאקישמאז.

נָאָם, (פינוני פעול מש' נאם, סוילדרי): סח, גוואב. — נָאָם יְהוָה, רבביג' סווי. רבבי בוולא סוילמיש דיר. —

נָאָמֵן, (פינוני נפעל מש' אמן) סאדיק, אינאמלי (פיש) בי אגא אינאנמק כומפון דיר).

נָאָף, ינאף, זינא אישרי, גואפליב אישרי.

נָאָץ, ינאץ, כור איילדי, תחקיר איילדי, — גאין, כור איילדי, תחקיר איילדי.

אָװענרא . — נָגַד הָדָר , דאָג' אָװענרא ,
דאָס קארש' טראַפּרא . — כָּנָד , קארש' ,
מָג , גלג' גיב' . — אָעש-לו עזר
כָּנָד , (ברשית' 3' י"ח) . אָגא (אדס' גא) .
ביר אָגא קארש' , מָג גלג' , אָגא ביר
מינאסיב יאָרדיס (יאָרדימ') יאָפאיים . —
לָנָד עיני , גאָלרימ' קארשיסניא ,
גאָלרימ' אָװענרא , גאָלרימא קרשי ,
גאָלרימ' אָװענרא . — לָנָד , אָװענרא ,
אָװענרא : — כָּנָד קארשירן , אָתָה
תִּתְּצֵב כָּנָד . (שמואל' 3' י"ג) סן
קארשירן דורורסין , באקיס דורורסין , בָּנא
סנרן ביר יאָרדיס גלמ' ; יאָד , בָּנא קרשי
טראַפּרא אולורסין , בָּנא סן דא דרשמאן
אולורסין . — כָּנָד עיני , גאָלרימ'
אָװענרן , גאָלרימ' קארשיסניא .

נָגַהּ, יָגַהּ, בַּאֲלֻקִּי, פַּאֲרֻלֵּאדִי, זִיּא וִירִי. — הַיָּיִס, בַּאֲלֻקִּימִדִי, פַּאֲרֻלֵּאמִדִי, זִיּא וִירִירִדִי.

נִגְהָה, כִּנֵּי, נִגְהִי, ו', פֶּאֶרְלֵאִישׁ, בֶּאֱלֵקִישׁ,
וַיֵּא. פּוֹכְבִּים אֶסְפּוּ נִגְהִים, עֵין אֶסְפּוּ.

נָגַח, יָנַח, בּוּיַנִיז אֵילָן אֹרְדוֹ, סוּזְדִי. —
נָגַח סוּזְדִי,

נָגִיד , ו' , פֶּנֶּה , אֲמִיר , פֶּאֶרְשָׁאָה .

נָגִיד - שֶׁת, עֲדִיל, פֶּאָזִיל, סִילִי; -
שָׁמְעוּ כִּי נָגִידִים אָרְבֵּר, דִּיגֶלְגֵּי, וִירָא
בֶּן סִילִי (סוֹלֵר) סוֹיִלֵר אִים.

גְּנִינָה, נ', צאלני (מודקא). אורלאייש.
 פֿוֹרִים שָׁכְחוּ מִגְּנִינָתָם, ייִצְחָק
 אורלינדן (אירלאמקדן) בִּטְטֵאל אולדילד,
 גֶּנֶן, צאלדי (צאלני. מוזיקא איצון). —
 גֶּנֶן, צאלרי (צאלני, מוזיקא), גֶּנֶן בִּפְּנֵי,
 כִּמְנָא (בִּמְנָא) צאלדי.

הַגֵּזֶע, יִצֵע, מִקּוֹר הַגֵּזֶע, בָּעֵת, צוּרֵי גֵע, הָדָרִי, דּוֹקוּנָדוּ, הַגֵּזֶע בְּעֵין, אֲנָאִיא דּוֹקוּנָדִי, הָדָרִי. — הַגֵּזֶע אֱלֹהִים בְּלִפְי,

אולאן פיר סורױבי צוק וא זנגין קבילהייג
(פיציפ מיללתיג) אדי .

נִבְּךְ: (?) ר' נִבְּכִים (?) (סלם כמי בולגוניר
נִבְּכִי, נִבְּכִיָּים, דְּגִיזוֹנִי צִשְׁמֶאֱלֵרִי,
דְּגִיזוֹ אַלְטִינְדֶא אוראן צִשְׁמֶאֱלֶר פֿי אַנְלֶרְדֶן
דְּגִיזוֹ פֿירֶאח אולמיש) – מליצת ישורון דיילן
ספרדא (עין הַקִּלְצָה מְדַבֶּרֶת) בּוֹ סוֹ
אזשמשק, יול שאשרמק עניינדא
קוללֶאנילמיש: פֿין נִבְּכִי אָרְץ נורָה,
קורקונצלי ייריז (יפאניז) אזשמאקלרי
אראסינדא, יעני קורקונצלי ייריז
שאשירילג'ק, יול אורמאיאן ממטלרינדא.

נָבֵל, עֵתִי יָבֵל, אֹפֶרֶאֲלָדִי, — סוֹלָדִי,
דִּפְּלֹדִי (דִּירָב יִאֲפֶרֶאֲנִי אֵינְקוֹן). עֲלֶהָ לֹא
יָבֵל, אֲנִיָּה יִאֲפֶרֶאֲנִי סוֹלֶמָאז. — כְּאֶלֶה
נִלְתָּ עֲלֶהָ. יִאֲפֶרֶאֲנִי סוֹלֶמִישׁ (יֵאֲכֹד
יִאֲפֶרֶאֲנִי דִּפְּלֹל) טֶרְמֶנְטִין אֲמָאנִי גִיבִי.

יָבֵד, וּאֵבֵד, ר' גְּבִלִים, גְּבִלִי, ו' -
 מְזִלִים, גְּבִל יוֹן, שְׂרָאב מְזִלִי. -
 צִמְלֵב. - גְּבִל חֶרֶשׁ, צִמְרֵב צִמְלֵבֵל,
 צִמְרֵב קִפְלֵר.

נָבֵל, ר' נָבֵלִים, ז', ביר מוזיקא אלאתי,
במאנג'א (?) סאנטור (?) (לאומי).

נִבְלָה, ס' נִבְלָת, נ' יֵשׁ, מִיִּית .
 נִבֵּעַ, אֶקְרִי . - הַבֵּיעַ, אֶגְזִירִי . - נִקְלֵ
 אֵילָרִי, רַב־אֵיִתִּים אֶעֱשֶׂה, מִיִּלָּלִי .

גִּבּוֹר, ו', גִּבּוֹר, גִּבּוֹר טְרַאפִּי, קִיבֵּל אֶ.
גִּבְרָה, גִּבּוֹר טְרַאפִּינָא. — אֶרֶץ הַגִּבְרָה,
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִיגְ' גִּבּוֹרִינֵד אֶבֶר טוּפְרַאק.
גִּנְדָּר, קַל בּוֹלוֹנְמִיר, — הַגִּנְדָּר, אֲנֵלֵאטְרִי,
 סוֹיִלְרִי, נֶקֶל אִיטְרִי, חֶבֶר וִירְדִי. —
 הַגִּנְדָּר, אֲנֵלֵאטְרִי, נֶקֶל אִיטְרִי, חֶבֶר
 וִירְדִי.

נָגֵד, נָגְדִי, נָגְדָה, אֲנִי, קִאֲרִשִּׁי. — נָגְדָה
יְהוָה וְנָגְדָה מְשִׁיחוֹ, רַבְפִּינְךָ אֲנִי
סִילִנְמִשִּׁינְךָ (סִילִרְיִי פִאֲדִשִּׁאֲהִינְךָ)

גזיג, ביר יירדא דורמאיי גזיג, סרסרי, - הניד דפרטרי, אווארא איטרי, הניד בראש, באש סאללאדי (ביר בחססיר ליגי גורדופרא טחון אולופ טמאשא אירמב טראמינאד), - הנהגד, אטמאא ברייא גזרי, גזיגרי, דאגילרי.

גד, זי, אובא, ייגין.

גדר, גדרו, עת' ידד, ידד, מק' גדר, דפרטרי, דפרנדי, אזאשרי, קאצרי, אווארא אולרו, - גדרה שגתי, אויקס קאצרי.

גדרח, טורטרי, איטארי, איטא ויררי, - גדרח, איטא וירלרי, קבולרו, סורלרי, סורגון אולרו, אזאשרי, גדרח (בינוני נפ) אזאשמיש, סורלמיש. אם יהיה נהקה בקצה השמים משם יקבעה יהיה, אנר סניג אזאשמישג (סנרן גינפ ספנינרן סורגון אולופ גירנלר) גופול פנארינדא אולורסא בילא רבבי סני אורארן רוושירגפ דיר: - הדיח, איטא ויררי, קוי ויררי, בוראקרי, יוללאדי, הדיח עלינו הרעה, אוורימיזא פנאלגי קוי ויררי יוללרי, - הדיח, קובולרי, אזאשרי.

גדריב, גריבה, שית, גזמארד, עאריל, עראלתלי, שריף, סויזאדא, בג.

גדרף, עת' גדרף וא ידף, איטא ויררי, קודרי, סאבוררי, מן אשר ידפנו רוח, סלאם פי אני לוזנאר סאבוררו, יול סאבוררוגי סמאן. - גדרף, איטא וירידו, קובולרו, דפרנדי, עלה גדרף, דפרנן יאפראק, יילרן דפרנן יאפראק.

גדר, ידד וא ידד, איניית איטרי.

גדר, וא גדר, פנ' גדררי, ר' גדרריס, זי' איניית.

גדג, עת' יגה, גזירירי, גזמוררי.

אללה קלימא חוקנרי, יעני אוורמרא אללה קורקוסי אולרי, - הגיע, יירישירירי, דוקנורירי, - הגיע, לארץ (חיס 3' 3') יירא, יירא קדר יירישירירי, יירא אוררו: - הגיע יירישירי, - ראשו סגנע השמימה, אניג באשי גופא יירישיר, יירישיר אירי.

גנע, פנ' גנע, רי גנעס, גנעי, זי חסמאליק, פלא.

גנף, יגף, קיררי, אוררו. - גנף, קירילרי, (עסבר).

גנף, זי, קראן, אולת.

גנש, גש וא יגנש, סיקלת ויררי, סיקאר לארי, קיסמארי, - הן פיוס צמכם תמצאו תפין וכל עצביכם תגשו (ישעיה 41) אושטא אורין דוטריגזיו גונדא מוראד בולורסיגזיו וא גזמלא אמקלריגזיו סיקאר-דרסיגזיו (גזמלא אישליגזיו סיקלת סיקלת אידרסיגזיו), יעני אורין גונ תפלה תחנה אילן תשובה אידמפ יירינא סוז דר גז אישינדא גוצינדא, דר מוראדיגזיו איגדא אידרסיגזיו וא חיומתלריגזיו אישיגזיו, - גנש (בינוני), סיקלת ויריג, חראג' דוושירקאא יאכוד אננארייא אוורינא גאזיר אולמק איצון תעיין אולונמיש זאביט.

גנש, קל דן עבר קוללנילמיר, עתיד יגש, צווי גש, מק' גשת, לגשת, יאקלאשרי, יאנאשרי, יאקן גלרי, - גנש, יאקלאשרי יאנאשרי, יאקן גלרי, - הניש יאקלאשרירי, יאנאשרירי, גמיררי, - גנש, יאנשטירילרי, גמירילרי.

גד, (שרש גוד) עת' יגוד, דפרנדי, אטמאא ברייא גזרי, אווארא אולרו, כוואראדא אולרו, סרסרי אולרו, - גדר (בינוני), אווארא גזיג, אטמאא ברייא

נִזְעָה, נִי, טוֹי קנאר .

נִזְרָא, עֵין ירא .

נִזְה, זִה, נִזְו וא נִזְו, - סיצראדי (קאן)
סרפילדי . - הִזָּה, סרפֿרי .

נִזִּיר, ס' נִזִּיר, ז', אָש, יימב, קואן
אשי .

נִזִּיר, ז', נזיר (אוולא פֿימסא, פֿי איניית
אחורא גנדיני ביר קץ שיידן, יעני שראב
איצמארן וא בוגא כזאליכ ספאלרדן פֿארי
אידר), נִזִּיר אֱלֹהִים, אללה'נִזִּיר,
אללהא בחישלנמיש נזיר . - (נזיר
איצון עין ספטים יי' ס' ו', וס' י' ו' י') -
נִזִּיר, פֿג, טאגלי, זפו נזיר'ה מַשְׁלָג,
אניג פֿגלרי (סויי וזאדלרי) קארדן זייאדא
פאכ אידיולר .

נִזְל, זל, אָקרי, - נזלים, אקיגילר,
אקאן סויילר, סיללר,

*נִזְל, ז', סיר, אקאר סויי .

נִזְלִים, עין נזל .

נִזְם, פֿני נִזְם, ר' נִזְם, ס' נִזְם, ז',
פופא, סירנא .

נִזְר, ז', טאג ; - סאץ נזרא סאץ
פאשא טאג' גיבי דילברליכ דיר). נִזְר
נִזְרָה וְהַשְׁלִיכִי (ירמיה ז' כ"ט), סאציג
קֶקָק (נורק) וא בוראק .

נִזְח, (שרש נוח) עת' יָנוּחַ, רחתלנדי,
מינדי, קונדי . - הַתְּכָה נִתָּה עַל דְּבִי
אָרְכָּט, גִּמִּי אָרְכָּט דאגלרי אוזינגא
רחתלנדי, קונדי, קראר איילדי . - נִת
לִי, פֿגא רחתליק, אולדו, רחתלנדי, -
הַנִּית, רחת איטרי, רחתליק וירדי .
יָהֳהָ הַנִּית לִי מִכָּל אוֹיְבִי, רבפי פֿגא
גזמלא דושמאננרימן רחתליק וירדי,
אללה פֿני גזמלא דושמנלרימן רחת
איילדי, אוולא איילדי פֿי פֿני דושמאנלדי

האייראדי (קיווי, ערבאיי), פֿשֿנָעון
יָהֳהָ (עין מִנְהָג) . - נִתָּה, איגלרי
גוסמונדי . - גזירדי, גזמורדי, גזנדורדי,
נִדִּי, נִהִי, ז' סיגים,

נִהַל, קל בולונמייר, - נִהַל, יָהֳהָ,
גזירדי, גזמורדי, גזנדורדי,

נִתָּם, יָהֳהָ, מונגרי (ארסלאן איצון) .

נִתָּם, ז', מונגרייש (יאש ארכלאן ססי) .
נִתָּם פֿקפֿיר, יאש ארכלאן גיבי מונגרייש,
יאש ארכלאן מונגרייש גיבי .

נִתֵּר, עאיירין אולדו . שֵׁן, רושאו, שֵׁאו
אולדו . - אָז תִּרְאִי וְנִהְרָתָּ וּפְתַח וְרָחֵב לְכַבֵּה,
(ישעיה ס' ס'). או וקת קורקאר סין וא
רושאן אולוסין, קלביג האפלאניר וא
פֿגֿריר . יעני או וקת פֿי אוגלנלריג וא
קאלריג אוואק יירדן (ישראל גלותדן) גרי
דזנלר סן חם קורקארסין חם רושאן
אולוסין קלביג חם קורקאר חם פֿגֿריר .
אציליר, סווייר . -

נִתֵּר, ס' נִתֵּר, ר' נִתֵּר, ס' נִתֵּר, וא
גִּהְרֹת ס' גִּהְרֹת, ז', אָזֶן, גִּל, אירמאק .
- גִּהְרִים, אפי אָזֶן . אָרָם גִּהְרִים, אפי
אונגל ארמי, ארם (ולאייט) פֿי אפי אָזֶן
אראסינא בולונזיר, מיסופוטאמייא, פֿי
פרת וא הִדְקֵל נִתֵּר אראסינא דיר. עין אָרָם .
נִתָּה, ס' נִתָּה, פֿני נִתָּה, מִכָּאן, ייר,
נִתָּה יָהֳהָ, אללה'ג מִכָּאני, אללה'ג אָבִי,
מקדש, - נִתָּה צאן, קויי מִכָּאני, קוייג
אוטלאק יירי .

נִתָּה, נִי נִתָּה, שִׁית סאפין, מִכָּאן קוראן,
נִתָּה פֿתָּה, אברא סאפין אולאן, קרי,
יולדאש), אָב סחאבז אולאן קארין,
קארין, סאחיבת אל פֿתָּה .

נִתָּה, נִתָּה, שִׁית, דיכבר, יאקישקלי .

נִזֵּן, 'הושע נִזֵּן פֿריניג ארי .

רחמיז אירמיירלר . - הַנִּיחַ , עֵין יָנַח .
נָחָה , גִּזְדִירִדִי , גִּזְמִירִדִי . - הַנָּחָה ,
גִּזְדִירִדִי , גִּזְמִירִדִי .
נָחֻכִים , ז' (סלמ רביס) , תַּסְלִי ,
תַּסְלִילִר ,
נָחֹר , אברהם אבינו ניג קרדשיניג אדי .
נָחוּשָה , נ' , באקיר .
נָחַל , יָנַחַל , - אולוש אלדי , מאלוב
אולדי , כבוד חכמים יָנַחַל , עקלילר
רנבתא מאלוב אולורלר . - הַנְּחִיל , אולוש
וירדי , פאיי וירדי , מאלוב איילדי , - לְהַנְחִיל
אַחֲבֵי יֵשׁ , בני סַנְגֵרֵא אולוש וירמאיא
וארדיר , בני סַנְגֵרֵא וירמכ איצון בנרא
נא פי איקטיזא איסא בולוניר . - הַנְּחַל ,
מאלוב אולונדי (מאלוב אולמאיא מנ'בור
אולדי) . הַנְּחַלְתִּי לִי עָמַל וְיָנוֹן , בניס
פאיימא אַמֶּכּ זא קסות דושרי .
נָחַל , ר' נְחָלִים , ס' נְחָלִי , אֶזְנוֹן , גֹּל , -
דָּבָא (פי אנדא אֶזְנוֹן יאָבֹד כיציב אירמאק
אקאר) .
נָחֻלָה , (= נַחַל) , ז' , אֶזְנוֹן , גֹּל .
נָחֻלָה , נ' , אולוש , פאיי , מילֶכּ , וארייט ,
נַחֲלַת אַבֹּת , בבאלר וארייט , בבאלרדן
קאלמיש וארייט , מיכ , יעני בבאלרדן
קאלמיש מיכ .
נָחַם , קל בולונמיר , - נָחַם (נפעל)
פשימאן אולור , נַחֲמֵתִי כִי עָשִׂיתִים ,
פשימאן אולדום פי אלרי יראמדיס .
אנלרי יראמדינימא פשימאן אים . - נָחַם
על הַרְעָה , פֵּנְאליק איצון פשימאן אולור ,
אידאנ'ני פֵּנְאליקרן ואז גצדי . - נָחַם
תסלילנדי , תסללי אלדי , מוּתַסְלִילִי אולור .
- נָחַם אַחֲבֵי אִמִּי , אנאסיניג ארדינדן ,
אנאסיניג אולומנדן סונגרא תסללי בולור ,
מוּתַסְלִילִי אולור . - נָחַם , אֵין אלדי אינתיקאם
אלדי . הוּי אָנַחַם מַצְרֵי וְאֶנְקָמָה מֵאוֹיְבֵינוּשְׁעִיה

נָחֻמָה , ז' , תַּסְלִי ,
נָחֻנו , (= אָנַחְנוּ) , ביו .
נָחַשׁ , קל בולונמיר , נָחַשׁ (פֵּעַל) , פֵּאל
באקיר . תַּפְּאוּל איילדי .
נָחַשׁ , ז' , יילאן ,
נָחַשׁ , ביר עמון פארשאהיניג אדי , נָחַשׁ
הַעֲמוּנִי .

נָחוּשָה , עֵין נָחוּשָה ,
נָחוּשֶׁת , נ' , באקיר ,
נָחוּשֶׁתִים , (סל רבוי שניים) , נ' , זינגיר ,
באקיר זינגירלר ,

נָחַת , יָנַחַת וא' יַחַת , אָנַדִי ; תַּתַּת גִּעָקָה
בְּמִבְּיָן , אַנְלֵאיאנא (אנְלֵאיישלייא . עקללייא)
תעזיר אינר , סינר , תאסיר אידר .

נָמָה , יָמָה , וַיֵּט , טיכרי , קורדו , סונדו .
נָמָה אַחֵל , צאדיר קורדו , נָמָה יָד , אַל
סונדו , אַל אוואמדי , וְדָע נְמוּיָה , סונדמיש

נִיצוּץ, ז', אוצקון .

נִכָּא , נְכָאָה , שִׁית , סִינִיק , קִירִיק , רוּחַ
נְכָאָה , סִינִיק גִּיאַן , קִירִיק גִּיאַן , מַחוּן
רוּחַ .

נִכְאָת , נִי , בְּהֶאֱרֵלֶר , קֻקֻּלִי , רִיחָאִי
טוּז , דִּזְנוּלֹפ טוּז אולמיש ברארלר .

נִכְבֵּד , בִּינוּנִי מַנְפֵּעַל , חוּדְמַתְלִי , רֶבֶתְלִי ,
סִיּוּלִי .

נִכְדֵּר , בִּי נִכְדֵּי , מִזְרוֹן , מִזְרוֹנִית מִזְרוֹנִי .

נִכְהָ , קֵל בּוֹלוֹנְמִידֵר . - הֶכָה , עַת' יִכָּה ,
יִכָּה , אִוְרוֹר , דִּזְנוֹר , קִירִדִי , אִוְלוֹדִירִי . -

הֶכָה נִכְשֵׁ . גִ'אנא אורדו . אורופ אולדורדו .

בִּזְנוֹ הֶכָה אֶת הֶכָל נִכְשֵׁ , קִין הֶבֶל נִי אורופ
אולדורדו . - הֶכָה שְׂאוּל בְּאֶלְפִיו וְדוּד

בְּרִבּוֹתָיו (סמואל ח' י"ח ז'), שְׂאוּל אִנִּית
(דושמאניג) בִּיגֶרֶדִי דוּד אִנִּית מוֹמְנֶרֶדִי

(און בִּיגֶרֶדִי) קִירִדִי . - שְׂאוּל

דושמאנן בִּיגֶרֶדִי דוּד מוֹמְנֶרֶדִי קִירִדִי .

הֶכָה , אורולדו , דִּזְנוּלִי . - נִכָּה (פֵּעַל) ,
אורולדו .

נִכְוֵן , עֵין כֵּן (שִׁרְשֵׁ כוּן) .

נִכְחָ , נִכְחָה , שִׁית . דִּזְנוֹ , סִיראַלִי , -

נִכְחָ , דִּזְנוֹ אִישׁ , סִיראַלִי אִישׁ .

נִכְחָ , קִרְשִׁי , אֹזֵב . נִכְחַ יְהוָה (— לִפְנֵי

יְהוָה) רֶבֶבִיגֵּל אֹזֵבֵנָא , רֶבֶבִיגֵּל אֹזֵבֵנָא .

- נִכְחַ פִּנִּי יְהוָה , רֶבֶבִיגֵּל חוּזוּרִי אֹזֵבֵנָא .

נִכְחַ (ז'), אֹזֵב , קִרְשִׁי . נִכְחוֹ , אִנִּית

קִרְשִׁינָדָא , אֲנָא קִרְשִׁי .

נִכְלֵ , קֵל דֵּן סֵלֵט בִּינוּנִי בּוֹלוֹנִיר . נִכְלֵ ,

חִילאַבּאז , אִלְדֵּאִיגִי , דּוּבאַראַגִי . -

הֶתְנַפֵּל , דּוּבאַראַ דוּשְׁנוֹר , דּוּבאַראַ

קוּרְדוֹ , חִילאַ קוּרְדוֹ . - אֲחִי יוֹסֵף הֶתְנַפֵּל

אֶתוֹ לְהִמָּיתוֹ , יוֹסֵף נִיגֵּ קִרְדְּשִׁלִי אִנִּי

אולדורמב אִיצוֹן אֲנָא קִרְשִׁי דּוּבאַראַ

דוּשְׁנוֹדִילֶר , חִילאַ קוּרְדוּלֶר .

בִּילֵכ , טִיפ בִּילֵכ , טִיפ באז , גִּנֵּב אִיצוֹן
קאדירילמיש אַל . - נָטָה , דִּזְנוֹ , מִייל

אולדו , - קאדירילי . - נָטָה אַחֲרֵי הִבָּעַע ,

חראם מאל ארדינגן (תמאע ארדינגן)

דִּזְנוֹ , תמאעִל ארדיסירא גִּימִדִי , תמאעא

מִייל אולדו , הֶעָל נָטָה , פֹּלֵנָא מִייל

אולדו , יעני גוֹן גִּץ אולדו , אכשם

יאקלאשדי : קָצֵל בְּמִטּוֹתַי נְהַלְקָתִי , פֹּלֵנָא

מִייל אולדוֹנָדָא (יעני אכשאמא יאקון)

נאסלי איסא אולא (שקאטסיו) גוֹדִים . -

הֶפָה , קאדירי , אינפִּימִדִי , מִייל אימִדִי ,

- הֶפִּירֵנָא כֶּדֶף וְאֶשְׁתָּה . רִיגִיא אִירִים

צוֹמֵלִיגִי אִינִפִּיטִי וּאִינִפִּיטִי , - הֶפָה

אָזֵן , קולאק קאדירי , דִּיגֶלִי . - הֶפָה

מִשְׁשֵׁט , שְׁרִיעַתִי קאדירי , שְׁרִיעַתִי

אגרי אימִדִי , אגרי גִּסְדִי .

נְטִישׁוֹת , גִ' , (סֵלֵט רֶב' בּוֹלוֹנִיר)

בוֹטאַקֶלֶר , דאלר .

נְטֵעַ , יִטֵּעַ , מִכְּ נְטֵעַ , מַעַת , רִיבִדִי

(רִיבֵב , באַז) , יְהוָה נְטֵעַ לִי אָזֵן , רֶבֶבִי

בִּנָא קולאק רִיבִדִי , קולאק קוּדוֹ , קולאק

יראַמִדִי . - נְטֵעַ , רִיבִילִמיש ,

קאווילנמיש , קאדאלמיש .

נְטֵעַ , ס' נְטֵעַ , בִּנִי נְטֵעַ . ר' נְטֵעַ ,

נְטֵעַ , ז' , רִיבִישׁ , פִּירֵאן .

נְטֵפֶה , יִטֵּפֶה , אקרי , דאמלאדי .

נְטֵפֶה , (ז') סִמִּי הֶרֶ , נְטֵפִי , ז' , דאמלא .

נְטִישׁ , יִטֵּשׁ , בּוּרַאקִדִי , וּאז גִּצְדִי . -

דאנִימִדִי . יאִידִי . - נְטִישׁ , (נִפְעַל)

דאנִילִדִי , יאִילִדִי .

נִזְוֹת , יִיד אדי .

נִיחָח , ז' , חוּשְׁלוֹק , - רִיחַ נִיחָח , חוּשְׁלוֹק

קוּקוּסוֹ , חוּשׁ קוּקוֹ , חוּשׁ רִיחָא , חוּשׁ

רִיחָאן . רֵא אֶרֶיחַ בְּרִיחַ נִיחָחֶכֶם , סִיזִיג

חוּשׁ רִיחָאִיזִי קוּקלאמוֹ אִים .

נִיֵּן , ז' , אוולאר , מִזְרוֹן .

יאג אילן, נאסלי כי פארשאה סיליניר.
מעזלם נסכתתי (משלי ח' כ"ג), בן אולן
דוניא אולמא דן אוול סילינדים,
(פארשאהאליגא נסכ אולנדים). - הסוף,
דופרי. הסוף נסכים, דופושלר דופרי,
עיפארדרא קרבן יוללי שראב. נסכ,
צמירדי.

נסכ, ר' נסכים, ו', דופוש, נסכ,
עיפארדרא קרבן יוללי גלן וא יידא
יאכוד מזבח אוזרינא דופולמב עאדת
אולאן שראב.

נסם, קל בולונמיר, - * נוסם, באיראק
קאלדירדי, - נוסם נס, באיראק
קאלדירדי.

נסע, יסע, גוצדי (ביר יירדן ביר יידא).
גוצירדי קופארדי. נוסעם עם הקריח.
(סופטים י"ו, ג') וא אנלרי (קאפויג)
קנארלריני וא יאנלריני באסמיריק אילן
בראבר גוצורדי, קופארדי. - הסוף,
גוצורדי (ביר יירדן ביר יידא).

נע (שרש נוע) ננע, דפרנדי, סאללאנדי,
סילפנינדי, חרבת איילדי. - אווארא
אולרו, אומאויא ברייא גוזי, - נע
(פינוני), אווארא גוזי, אומאויא ברייא
גוזי, סרסרי. נע ונר תהיה בארץ,
יירדא אווארא וא סרסרי אולרסין. -
הניע, דפרמדי, סאללאנדי, סילפנינדי.
ראש, באש סאללאנדי (ביר בחטסיליג)
גורדופרא מחונוליק וא ממאשא נישאני.
- הניע, אווארא איילדי, סרסרי איטרי.
דפרמדי.

נעורים, יחיד קוללאנילמיר, ו', יאשליק,
צונזקליק. אהבתי חכמה מענוי, בן
יאשליג'ומדן ברי עלמי סכמיש אים.

נעים, נעיקה, שית. דאמלי, הוש
לאותלי (גאזתלי).

נבר, קל בולונמיר. - הקיר, טאנידי
בילדי. - נבר (נפעל), טאנילדי,
בילינידי. - הקנבר, גנדיני יבאנני
גוסמורדי. יבאנני גורנדי.

נבר, ס' נבר, יאטליק, יבאנניליק. -
גנרנבר, יבאנני פיסמא, גריב. גני
נבר, יבאנני פיסמאלר, - אלהי נבר,
יבאנני אילאהלר, גיירי מיללתלרדן
גורנמיש אילאהלר, - אללהא זיט,
אללהדן גיירי אילאהלר.

נבר, נ' נבריה, ר' נבריה, שית, יבאנני,
גריב. - ארץ נבריה, יבאנני מופראק,
גורבת אלי.

נמבזה, נמבזה, שית, כור, (== גבזה)
נמרה, ר' נמלים, נ', קארינא,
קימירסקא.

נמס, עין מסס.
נמר, ו', פארס.

נס (שרש נוס) ננס, קאצדי. - הננס,
קאצירדי.

נס, בנ' נפי. ו' באיראק, סאנגאק,
עלם.

נסג, יסג, (== סג, שרש סוג) קאירילדי,
גרי צבילדי, איראק אולרו. - הסוף,
איראק איילדי, גרי איילדי, הסוף גבול.
סיגורי בוזדי.

נסה, קל בולונמיר. - נסה (פעל),
סינאדי, אימתיחאן איטרי, גנאדי.
תגדיבה איטרי. - נסה את יהוה,
רבביי סינאדי, רבביג קודרתינא שובהא-
סי אולרו.

נסח, יסח, ייקרי, אטארדי, בוזדי.
קופארדי. - נסח, ייקלדי, בוזלוד,
קופאירילדי.

נסך, דופרי סילדי. - נסך (נפעל) סילינדי

קררשים צוקורא דושרי, צוקורא אוצרי, ייקילדי. — נפל בחרב, קילוג, אילן דושרי, קילוגין דושרי, אילדו. — נפל פני, יוזום דושרי, ציראיים קאצדי, צהרם סולדו. בנזים סולדו. — הפיל, דושוורי, ייקרי. — התנפל, דושרי, ייקילדי, — התנפל עליו. אוורמיזא דושרי, אוורמיזא הוגים איטרי.

נפלא, נפלאה, עין פלא.

נפץ, קירדי, דאגילדי. — נפץ, קירדי, אופאטרי צארפרי. —

נפש, קל בולונמיר, נפש (נפעל) רחתלנדי, טינג אולדו.

נפש, בני נפשי, ר' נפשות, ס' נפשות, נ', נפם, גאן. — בקש נפשי, גאנימי ארארי, בני אילדורמארא איסטרי. — הפה נפש, עין שרש נכה, — השתפכה נפש פל, פל ניג גאני דוולדו, פל גאן וירדי, אילדו. — בנפשו נביא לחבנו, (אכס ס' טי), גאנימו אילן (גאנימיונג קאזאמי אילן, גאנימיו אלמיזא אלפ) אבמנימיו גטירידי איז — אס יש נפשכם (מלכס ז' ט' טי) אנר מוראדיגיו ואר איסא. — נפש, נפר, אדם, שבעים נפש, ייטמיש גאן, ייטמיש נפר, ייטמיש אדם.

נפת, נ', דאטליליק, באל, באל בומאצי (סולאק).

נפתלי, יעקב אבינו ניג אונלאנלריניג ביריניג ארי. — שבט נפתלי, נפתרי שבטי.

נץ (שרש נוצ), באלקירי, פארלארי, זיזא וירדי, * נוצץ (פעל), יילטרארי, פארלארי, זיזא וירדי.

נץ, בני נצי, ז' ציצפ. — עלתה נצה, (צרחסות מ' י'), בורארא גורנוש נצה

נער, ר' שני נעלים, ר' נעלים, בני נעליה, ז' איאק קאבו, ציומא, פאפון. נעם, נעם, דאטלי אולדו. חוש אולדו. נעם, ז' דאטליליק, חושליק, דילברליב. נעמה, קרי ארי.

נעמן, ארם פארשאהיניג סרעסבריניג ארי. נער, סילפרי. — נער (נפעל), סילפרי. — נער (פעל), סילפרי, אבמארי.

נער, בני נערו, ר' נערים, ס' נערי, בני נערו, ז' אונלאן, צוגזק, אושאק. יאש צוגזק חיומתבאר. — הנער נער, (סומול ח' כ"ד). אושאק יאש צוגזק דיר, אושאק דחי יאש צוגזק אירי.

נערה, קיזאונלאן, קיז. — חלאייק. גרייה.

נערת, נ', אוסטובי (אוסטובי). אוסכולי, פתיל נערת, אוסבורי איפי.

נה (שרש נוה). סרפרי. — הניף, סונרי. הניף יד, אל סונרי. אל אוואטרי. אל סאללארי (ביר אישארט, ביר נישאן וירמב איצון).

נה, מסרדא ביר משהור שהריג ארי (ממפס).

נפח, נפח, אופורדו, אופלארי. — נפח באפיו נשמת היום (צרחסות ז' י'), וא (אללה) אניג (ארם ניג) יוונא דירליב נפסי אופורדי. — נפכה נפשו, אניג גיאני אופלארי. אניג גיאני באיילדי. ותיא, אניג גיאני סילארי.

נפילים (סלט רב' בולונייר, יחיד אולמאלי נפיל יאבוד נפיל). — ז' אירפילר. נפל, נפל, מק' נפל וא נפל, — דושרי, אנדי ייקילדי. רבקה נפלה מעל הנמל, רבקה דוואייג אוורנינג דושרי, אנדי (ננדי ראדתי איין). — אחי נפל בבור,

יעני חיסארייא אליניפ דושמאן טראפֿינדן
אורטומליש שדר. (ניירי פרוש חקקינדא
עין לעיל נְצוּרָה).

נְצָר, ז'. פֿיכים, פֿיראן. קאלם. בוטאק.
נְצַת, עין יצת.

נָק, (שרש נוק) = נָק. - קל בולונמיר,
הִנֵּק, אָקיוודי. (בו שרשדן סלט ביר
פררת בולונייר: וְתִנְקָהּ, (שמות ז' ט'),
אממא בלכי בו סוודא דא שרש נק דיר,
וא בלכי וְתִנְקָהּ יירינא וְתִנְקָהּ, תיז
צרי אילן לאזים אירי).

נְקָבָה, נ', רישי.

נָקָה, פאב אולדו. - נָקָה (נפעל) פאב
אולדו, קבתסיו אולדו, סוצסיו אולדו,
קבת דן מעף אולדו. - נָקָהּ מְפִלְשָׁתִים
(סופטים ט"ו ג'). פלשתים דן בן מעף
אודום, בן מעף אים. פלשתים
חקקינדא בן קבתתלי דגיל אים. אנר בן
פלשתים גא פנאליק אידר איםס קבת
בנדא דגיל דיר, גנדיולנדא דיר. -
נָקָה, (פֿעל) פאב איטרי, קברטסיו,
איטרי, מעף איילדי, צא סיו בוראקדי
בוש בוראקדי. - לא יִנְקָה יְהוָה אֶת אִשְׁתִּי,
יֵשׂא אֶת שְׂמִי לְשׂוֹא (שמות כ' ז'). רבבי,
או בימסאיי פי אניג אדיני אולד אולמאז
ירא אנזינא אליר מעף אידמו, בוש,
בוראקמו, צואסיו בוראקמו. -

נָקִי, נָקִיָּה, ש"ת, פאב, קבת סיו,
סוצסיו, מעף, קבת דן מעף, - נָקִי בְּפִימִי,
פאב אבוצלי, גונאח סיו. דָּם נָקִי, סוצסיו
קאן, ניוחק קאן, בודטן דפולן קאן.
נָקִיק או נָקִיק, ז', דָּלִיב, קבֿוש ייר. -
נָקִיק בְּפִלֵּעַ, קאיאינֿ דליגי, קאיאינֿ
קבֿוּשִׁי, קבֿוש יירי.

נָקֵל, נָקֵלָה, ש"ת, (בינוני מנפעל), ייגיל
קולאיי כור, - על נָקֵלָה. ייגיל ייגיל,

= נְצַתָּה יירינא. נְצַח דן דיר, אניג
איצון עֲלֵתָה בלש' נקבה. עין נְצַח.

נְצַב, קל בולונמיר. נְצַב (נפעל) דורדו,
טיפ דורדי, טיפלנדי. - דורגוזולדו,
דיפילדי. תעיין אולדו. - הָצִיב,
דורגוזדי, טיפלדי, טיפדי, קודו, תעיין
איטרי. - הָצַב, דורגוזלדי, קויזולדו,
תעיין אולונדו.

נְצָה, אוצדי (קוש), - נְצַח (נפעל) קאוונא
איטרי. קאוונאלשרי.

נְצָה, נ', צִיצַב, (נְצָה = נְצַתָּה) (צרחש' ח' י').
נְצוּרָה, נ', בְּבַצִּילִיב, בְּרִאזִלִּיק; - עיר
נְצוּרָה, בְּבַצִּילִיב שְׁהָרִי, בְּבַצִּי שְׁהָרִי,
בְּבַצִּי מְכַנִּי, בְּבַצִּי בורג'י (יבאנדא גנדי
באשינא דוראן בְּבַצִּי בורג'י, בְּבַצִּי
קוללאסי). (שעיש ח' ח').

נְצַח, קל בולונמיר, - נְצַח, (נפעל) דן,
סלט בינוני בולוניירי, קווחלי אולדו,
גוצלי אולדו, שידרתלי אולדו. - מְשׁוּבָּה
נְצַחַת, שידרתלי עאסיליק.

נְצַח, וא נְצַח, בְּנִי נְצַחִי, ז', קווח,
קודרת, נְצַח יִשְׂרָאֵל לא יִשְׁקֶר (שמואל ח'
ט"ו, כ"ט). יִשְׂרָאֵלִיב קווחי (ישראל'ג
קווחי אולאן אללה) ילאן סוולמו. - נְצַח,
לְנְצַח, עוטרדא קרד, דוניאיא קרד,
אָבְרָן, דאיימא. -

נְצִיב, ז', טוראק, עסכר דוראן ייר, פוסק,
פֿיגֶט.

נְצַל, קל בולונמיר, נְצַל (פֿעל), טלאדי,
סיוינדורדי, בושאטרי. - הָצִיל,
קורטארדי, חלאס איילדי, - נְצַל (נפעל)
קורטולדו, חלאס אולונדו.

נְצֵן, ר', נְצָנִים, ז', צִיצַב.

נְצַר, נְצַר וא יְנַצֵּר, סאקלאדי. בְּפִלְדִּי
(בְּבַצִּי אוידו), חָפֵץ איילדי, קאווי דוטרי.
- עיר נְצוּרָה, סאקלאנמיש, בבלנמיש,

נָשָׂה לְכָל אִשָּׁר לוֹ, (מַהֲלֵס קִיט י"ח),
אֲנִי־דָר וְאִרְ נִנְאִסִינָא (אֲנִי־חַפְמִיל
וְאִרְיִיתִינָא) וִירָאִסִיָּא וִירָן טוּוּאָק קוֹרְסִין,
יַעֲנִי אֲנִי וִירָאִסִיָּא וִירָן אֲנִי־דָר וְאִרְיִיתִינָא
וְאִבְּסִי לִנְסִין.

יָר, ר' גִּרְוֹת. ז', קִנְדִּיל, מוֹס, צִירָאָק.
יָרְבֵּן, ז', אִיפְתִּירָאֲנִי, קָאנְבָאָו (קָאֶסְבָאָו).
יָשָׂא, יִשָּׂא, מִקְּ נָשָׂא, שָׂאָת וָא שָׂאָת,
קָאֶלְדִּירִי, אֶפְסֶס קָאֶלְדִּירִי, גִּטְרִירִי.
נָשָׂא נָם, בְּאִירָאָק, סִנְגִּיאָק קָאֶלְדִּירִי. —
נָשָׂא יָדוּ, אֶלִּינִי קָאֶלְדִּירִי, יַעֲנִי יִמִּין
אִימְרִי, אֲנִי־אִימְרִי (וִירָא יִמִּין אִימְרִיבְרָא
אֶל קָאֶלְדִּירִמְסָק עֲדָת דִּיר). יִשָּׂא פְרַעָה
אֶת רֹאשָׁהָ (נִרְחִשִׁיט מ' י"ג) פְרַעָה סִנִּי־
בִּאֲשִׁנִּי קָאֶלְדִּירִי, סִנִּי וִיגְרָאנְרִן צִיקָאֶרִיר
נָשָׂא אֶת רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מִבֵּית בְּלָא (מַלְכִּיס
ז' כ"ט כ"ו). — יִשָּׂא פְרַעָה אֶת רֹאשָׁהָ
מִעֲלִיָּה (נִרְחִשִׁיט מ' י"ט) פְרַעָה סִנִּי־בִּאֲשִׁנִּי
אֲוִירִינְרִן קָאֶלְדִּירִי, פְרַעָה בִּאֲשִׁנִּי אֶלִּיר,
סִנִּי מִקְּלִי אִירִד. — נָשָׂא פְנִיָם, — יוֹ
קָאֶלְדִּירִי, בִּאֶקְרִי. נָשָׂא עֵינִיָם, גִּוָּ
קָאֶלְדִּירִי (בִּאֶקְסֶס אִיצוֹן, גִּוֶּרֶמֶס אִיצוֹן).
נָשָׂא קוֹל, אֲוֹאָו, סֶס קָאֶלְדִּירִי,
בִּאֲגִירִי, — נָשָׂא עוֹן, קִבְחִתִּי, גִּוִּנְאִחִי
בִּאֲחִישִׁלְרִי, עֶפּוֹ אִי־לִירִי. — נָשָׂא בְּעוֹן
פִּלִּי, פִּלִּי נִי־גִוִּנְאִחִינִי צִפְרִי, פִּלִּי נִי־גִוִּנְאִחִי
אִיצוֹן צוּא קִבּוֹל אִימְרִי. — נָשָׂא,
אֶלִּירִי, נָשָׂא אִשָּׁה, קִרִי אֶלִּירִי. אֲוִירִינְרִי.
נָשָׂא פְנִי פִּלִּי, פִּלִּי חֲטִירִינִי סִאִירִי, פִּלִּי
גִּאֲחִירִי אִירִינְרִי. — נָשָׂא פְנִיָם, חֲטִירִי
סִאִירִינְרִי כִימְסָא, רִנְבְּתִלִּי, סִיִּילִי כִימְסָא.
— נָשָׂא מִשְׁאֲוֹת, עֵין מִשְׁאֲוֹת. — נָשָׂא
(פְּעֵל) פִּשְׁכֵּשׁ וִירִדִי, הָאֶכְלִ אֶכְלֵנּוּ מִן הַמֶּלֶךְ
אִם נָשָׂאָת נָשָׂא לָנוּ ? (שְׁמוּחֶלֶל ז' י"ט מ"ג)
פִּאֲרִשָׁאָה דִּן מִי יִירִיב (פִּאֲרִשָׁאָה־ז'
חֲסִאֲבִינָא מִי יִירִיב) וִיוֹקְסָא בִּיזָא פִּישְׁכֵּשׁ
מִי וִירִדִי ? — (נָשָׂאָת חֲקִסִּינָא אֲשָׁאָנָא דָא

קוֹלֵאִי קוֹלֵאִי, עֵין קִלִּל.

יָקָלָה, יָקָלָה, שִׁית (בִּינְוִי מִנְפַּעֵל), כֹּר.
עֵין קָלָה.

יָקָם, יָקָם, אִינְתִּיקָאָם אֶלִּירִי, אֲוִיָּק אֶלִּירִי.
יָקָם, (נִפְעֵל), אִינְתִּיקָאָם אֶלִּירִי, אֲוִיָּק
אֶלִּירִי. — יִתְּהָ יָקָם יָקָמְתִּי מִאֲוִיָּבִי.
רִבְבִי דוֹשְׁמָאנְלִירִימִדִּן אִינְתִּיקָאָמִימִי אֶלִּירִי,
רִבְבִי בְנִים אִיצוֹן דוֹשְׁמָאנְלִירִימִדִּן אֲוִיָּק
אֶלִּירִי. — יָקָמְתִּי דְמִי עֲבָרִי הַבְּיָאִים...
מִיד אֲוִיָּבֵל (מַלְכִּיס ז' ט' ז') וָא קוֹלִלִּים
פִּיגְמִבְרִלִירִי קָאנִי אִיצוֹן אֲוִיָּבֵל נִי־גִוִּנְרִן
(אֲוִיָּבֵל דִּן) אִינְתִּיקָאָם אֶלִּירִים. — הַתְּנַקְסָם
אִינְתִּיקָאָם אֶלִּירִי, גִּנְרִי אִיצוֹן אֲוִיָּק אֶלִּירִי,
גִּנְרִי גִנְרִי אִיצוֹן אִינְתִּיקָאָם אִיִּלְרִי.

יָקָם, ס' יָקָם, ז' אִינְתִּיקָאָם,
יָקָמְתִּי, ס' יָקָמְתִּי, ר' יָקָמְתִּי נ' אֲוִיָּק.

יָקָף, יָקָף, דְּוִר אֲוִלְדוֹ, צוּרָא דִּוְנִדוֹ. —
יָקָף, דְּוִר אֲוִלְדוֹ, צוּרָא דִּוְנִדוֹ,
קוּשָׁאֲלִאֲדִי, צוּרָאֲלִירִי. — וְסִבְתָּם אֶת
הָעִיר בְּלִ אֲנִישִׁי הַמִּלְחָמָה הָקוֹף אֶת הָעִיר
פַּעַם אֶחָת. וָא גִזְמִלָא גִינְבִי אֶלְרִי שְׁדִירִי
דוֹלָאֲשָׁאִסִיזִי שְׁדִירִי בִיר בִּרְתִּי הָקָר אִירִדִּב
(יִסוּסֵס ו' ג').

יָקָר, יָקָר, אֲוִירִי, צִיקָאֶרִירִי (גִּוִּרִי אִיצוֹן).
כֹּרִי אִיִּלְרִי. — גִּוִּזָּאָת אֶקְרִית לָכֶם בְּרִית
בְּנִקְרִי לָכֶם בְּלִ עֵין יָמִין (שְׁמוּחֶלֶל י"ח ז')
בִּוִּנְיָ אִילִן (בִּוִּקִּל אֲוִירָא) סִוִּי־גִוִּנְרִי אִילִן
שְׁרִיט גִּסִּר אִים סִוִּי־גִוִּנְרִי אִים סִוִּי־גִוִּנְרִי
צִיקָאֶרִמְסִק אִילִן, אֲוִיָּקִל אֲוִירָא סִוִּי־גִוִּנְרִי אִילִן
עֲדִיר גִּסִּר אִים בִּי סִוִּי־גִוִּנְרִי גִוִּמְלִיזִי־גִוִּנְרִי סִוִּי־גִוִּנְרִי
גִוִּוִּנְרִי צִיקָאֶרִאִים. — יָקָר (פְּעֵל) אֲוִירִי,
צִיקָאֶרִירִי (גִּוִּרִי אִיצוֹן). סוֹקוֹר אִיִּלְרִי, כֹּרִי
אִיִּלְרִי.

יָקָשׁ, (= יָקָשׁ), קִל דִּן סִלִּט בִּינְוִי,
אִילִינְרִי, טוּוּאָק גִּאֲדוֹשְׁרִי. — יָקָשׁ,
טוּוּאָק קִרְרִי, אִילִינְרִי־צִבִּי קוֹר. — יָקָשׁ

נִשְׁקָה, ז', פני' נִשְׁפּוּ, אֶכְשָׁם, גִּי'א .
נִשְׁקָה, (ואי) יִשְׁק, (נָתַת פֶּלֶי, לָפִי), אֶפְרוּ,
 פּוּם אִיטְרִי . - עַל פִּיָּה יִשְׁק פֶּלֶי-עֲמִי
 (נִרְחַשִּׁית מִי"ח מ') נִזְמֵלָא מִלְלָתִים סְנִיג'
 אֲנִיגִי אֶפְר, פּוּם אִיטְר, יַעֲנִי סְנִיג' אִמְרִינָא
 מוֹטִיעַ אֹלֹר (בּו פֶסוּק אֲוִירִינָא גִי'רִי
 פֶרֶזֶשׁ אִשְׁנָא דָא נִשְׁק ב' שְׁרִישִׁינָא
 גִּי'רִינָא) : - נִשְׁק, (נָתַת פֶּלֶי וָא לָפִי)
 אֶפְרוּ, פּוּם אִיטְרִי .

נִשְׁק, (ב') יִשְׁק, סִילָאח קוּשָׁנְדִי,
 קוּשָׁנְדִי . נִשְׁקִי רֹמִי קָשֶׁת, קוּשָׁנְגִי
 וָא אֲמִיגִי לָר, יֵאִי קוּשָׁנִיפּ אֹק אֲמִיגִי-
 לָר . - עַל פִּיָּה יִשְׁק פֶּלֶי-עֲמִי, (נִרְחַשִּׁית
 מִי"ח מ') סְנִיג' אִמְרִינָא אֲוִירָא נִזְמֵלָא
 מִלְלָתִי סִיכָאח דֶּאקִינִר, מִלְלָתִימִי נִזְב'
 גֵּא סָן גִּי'רִינָא (עֵין לֵעִיל נִשְׁק א').

נִשְׁק, וָא נִשְׁק, ז', סִילָאח .
נִשְׁקִר, ר' נִשְׁרִים, ס' נִשְׁרִי, ז', קֶרָאנֶשׁ .
נִתַּח, קל בולונמיר, נִתַּח, פּוֹבּוּמֵלָרִי,
 בּוֹבּוּם בּוֹבּוּם נִסְרִי, פֶרֶזֶא, פֶרֶזֶא נִסְרִי .
נִתִּיב, ז' יֹל, אִיז .
נִתִּיבָה, ז' יֹל, אִיז .

נִתְּךָ, יִתְּךָ, דֶּאמֶלָרִי, אִירִירִי, דֶּפּוֹלֶדוּ .
נִתְּךָ (נִפְעַל) דֶּפּוֹלֶדוּ, - חֲמַת יִתְּךָ
 נִתְּךָ, רֶבֶבֶיג' קֶרֶהי (נִתְּךָ) דֶּפּוֹלֶדוּ .
נִתְּן, יִתְּן, צוּי תֵּן, מִקְּנִי, נִתְּן, תֵּת,
 וִירִירִי . יִתְּךָ נִתְּנִי פִידִי אִוִּיבִי, רֶבֶבִי
 בְּנִי דֶּשְׁמֶלָרִימִיג' אִלִּינָא וִירִירִי . - נִתְּן
 בְּמִשְׁמֶר, תִּפְסָא קוֹדוּ, וִינֶרנָא קוֹדוּ,
 תִּפְסָא אִיטְרִי . - נִתְּן, קוֹ וִירִירִי, בּוֹרָאקִרִי:
 לֹא יִתְּן אֶתְכֶם מִקְּדָה מִצְּרִים לְהִלָּךְ, סִיזִי
 מִסֶּר פֶּאדְשָׁאחִי גִידְמָאִי בּוֹרָאקֶמָאז,
 גִידְמָאִי סִיזִי אִיזִין וִירִימֶז . - לֹא נִתְּנָה
 לְשׁוֹב בֵּית אָבִיו, אִנִּי בִבְאִסִּינִיג' אִבְיָנָא
 גִירִינָאמֶאִי בּוֹרָאקֶמֶרִי : - נִתְּן, וִירִירִי,

בּוֹ נִזְמֵלָא תֶּעִרִיפִינִי בּוֹלֶרֶסִין . - אֹלָא
 בִּילִיר כִּי בּוֹרָאדָא נִשְׁאָת, מִקּוֹר, קל גִּיבִי
 סְנִיגֶנָא תִיזִי אֶרְטִמִּישׁ דִּיר, נִשְׁאָ יִירִינָא .
 - הִשְׁאָ, קֶאֶלֶרִירִי, קֶאֶלֶרִירִיפּ, גִּי'רִיפּ
 גִּי'רִירִי . - וְהִשְׁאָו כָּל יִשְׁרָאֵל אֶל הָעִיר
 הַהִיא חֲבָלִים (שְׁמֹחֵל ז' יִיז יִיג), וָא
 נִזְמֵלָא יִשְׂרָאֵל אֹד שְׁדָא אִיפֶר גִּי'רִיסִין .
 - הִתְנִשְׁאָ, קֶאֶלֶרִירִילִי, וִיגִ'לֶנְדִי,
 כִּיבֶרֶלָאנְדִי . אֶאֱלִיק אִיטְרִי, אֶאֱלִיק
 סִאטְרִי .

נִשְׁאָת, נ', (בִּינִינִי לִנִּי מִנְפַּעֵל,
 קֶאֶלֶרִירִילִימִישׁ), פֶּשֶׁבֶשׁ, בַּחשִׁישׁ, עֵין
 נִשְׁאָ .

נִשְׁבֵּי, קל בולונמיר, - הִשְׁבִּי, וִיטְרִי,
 יִירִישִׁירִי, הִשְׁבִּי אֶתִּי, הִשְׁבִּינִי, בְּנָא וִיטְרִי,
 יִירִישִׁירִי, אֶרִימֶרִי יִירִישִׁירִי .

נִשְׁיָא, ר' נִשְׁיָאִים, ז', אֶאֱבֶאשׁ (יַעֲנִי
 מִלְלָתִי בִּאשׁ), נִשְׁיָאִים (סֶלֶם רַבִּי) בּוֹלֶדֶלֶר
 (בּוֹלֶדֶלֶר) .

נִשְׁק, קל בולונמיר, נִשְׁק, יֶאנְדִי,
 יֶאקִילִי, מוֹטֶאשִׁירִי . - הִשְׁקִי, יֶאקִירִי,
 מוֹטֶאשִׁירִירִי .

נִשְׁאָ, קל בולונמיר, - הִשְׁיָא, אֶלֶדֶרִי,
 אֶזֶרִירִי .

נִשְׁשָׁה, אֲוִנוּטְרִי, - נִשְׁשָׁה (נִשְׁשָׁה) (=

אֲוִנוּטְרִירִי .
נִשְׁשָׁל, יִשְׁל, צוּי שָׁל, סוֹבֶרֶדוּ, צוֹרִי,
 סוֹרֶגֶן אִיטְרִי . - שָׁל נִשְׁשָׁלִיךְ מִשְׁרִי לְהִלָּךְ,
 צִימֶמֶלֶרִיגִי אִיאקֶלֶרִיגִיג' אֲוִירִינָן סוֹבֶרֶדוּ,
 צִימֶמֶלֶרִיגִיג' אִיאקֶלֶרִיגִיג' צוּ . - נִשְׁשָׁל
 גִי'ם, מִלְלָתִירִי סוֹרֶגֶן אִילִירִי . - נִשְׁשָׁל
 דֶּפּוֹלֶרִי, (מִיבֶא אִיצוֹן), יִשְׁל יִתְּךָ,
 וִיתוּנִיג' דֶּפּוֹלֶרֶדוּ .

נִשְׁמֶה, ס' נִשְׁמֶת, נ' גִּפֶּם, גִּאָן .
נִשְׁשָׁה, אֶסֶרִי (לִזְוֶר אִיצוֹן) .

בְּזוֹמְמִיאָסִין , יִרְאֵמוּ קְרִי חֲסָאב
אִידִמְמִיאָסִין , – נְתָן (נִפְעַל) , וִירִילְדִי ,
נְתָן בְּיִרְאָוִיב , חוֹשְׁמָאנִיגְ אֵלִינָא וִירִילְדִי ,
חֲסָלִים אֹולְדוּ .

נְתָן , חוֹד הַמֶּלֶךְ נִיגְ אִיאִמִּינָדָא בִּלְלִי בִיר
פִּיגְמִבֵּר נִיגְ אִדִי .

נְתָן , יִתֵּן , בּוֹדִי , יִיקְדִי , אֲכַטְאֲרִדִי , –
נְתָן , בּוֹדִי , יִיקְדִי , אֲכַטְאֲרִדִי . נְתָן וְאִ
נְתָן , בּוֹוֹלְדִי , יִיקִילְדִי , אֲכַטְאֲרִילְדִי .

נְתָן , קוֹפֶאֲרִדִי . – נְתָן , קוֹפֶאֲרִדִי ,
אֹוֹדִי . נְתָן , קוֹפֶאֲרִילְדִי , אֹוֹוֹלְדִי ,
קוֹפֶרִי .

נְתָר , סְכִירְדִי , קוֹפֶרִי , דִּיטְרִדִי . – חֲתִיר ,
סְכִירְדִי , דִּיטְרִדִי , צִוְרִי , אֹוֹדִי אִילְדִי .
חֲתִיר אֲסוֹרִים חֲפֶס אֹוֹלֹנָאנְלִרִי , יִיסִירְלִרִי ,
צוֹדִי , אֹוֹדִי אִילְדִי .

נְתָשׁ , יִתֵּשׁ , בּוֹדִי , יִיקְדִי , אֲכַטְאֲרִדִי ;
קוֹפֶאֲרִדִי . יִתֵּשׁ נְתָשׁ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל
אֲרָמָתָם ; אֵלֵלָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִלְדִיגְ
טוֹפֶרֶאגְי אֹוֹרִינְדִן קוֹפֶאֲרִדִי , יַעֲנִי סוֹרְגִן
אִילְדִי .

קוֹדוּ , וַיִּתֵּן אוֹתָם (וְאֶת הַכּוֹכָבִים) אֱלֹהִים
בְּרָמִיעַ הַשָּׁמַיִם . אֵלֵלָה אֲנִלְרִי (וִילְדִיֹוֹלְרִי) .
גִּוְפֹגְטְ טַבְאָקְאִסִינָדָא וִירְדִי , גִּוְפֹגְטְ טַבְאָקְאֲדִי
סִינָדָא קוֹדוּ . – פִּרְעָה נְתָן אֶת טַבְעָתוֹ
עַל יַד יוֹסֵף , פִּרְעָה סוֹחֶר וַיּוֹצִינִי יוֹסֵף
נִיגְ אֵלִי אֹוֹרִינָא וִירְדִי , יוֹסֵף נִיגְ אִדִי
אֹוֹרִינָא קוֹדוּ , יוֹסֵף נִיגְ אֵלִינָא בְּצִירְדִי . –
פִּרְעָה נְתָן אֶת יוֹסֵף עַל פְּלֶאֶרְקֵן מְצָרִים ,
פִּרְעָה יוֹסֵף נִי גִזְמֵלָא מִסֵּר דִּיִּיאֲרִי אֹוֹרִינָא
וִירְדִי , גִּזְמֵלָא מִסֵּר דִּיִּיאֲרִי אֹוֹרִינָא
חֲפֶמְדָּרִי אִילְדִי . – נְתָן , וִירְדִי ,
אִיטְרִי , אִילְדִי , חֲסָאב אִיטְרִי , רָאָה
נְתַתִּיקָה אֱלֹהִים לְפִרְעָה , (שְׁמוֹ : ח' , גִּוְרִי
בֶּן סִנִּי פִרְעָה גָא אֵלֵלָה וִירְדִים , אֵלֵלָה
אִיטְרִים , אֵלֵלָה יִירִינָא קוֹדוּם , וְעֵין מֵלֵת
נִבְיָא) . – וַיִּתֵּן אֶתְּנוּ בְּמִכְרָלִים , וְאִ אוֹ
בִּיזִי גִסְסוֹלֵר גִּיבִי וִירְדִי , בִּיזִי גִסְסוֹלֵר
גִּיבִי חֲסָאב אִיטְרִי , בִּיזִי גִסְסוֹלֵר חֲסָאב
אִיטְרִי בִּיזִים אֵילֵן גִּסְסוֹלֵר גִּיבִי גִוְרוֹשְׁרִי . –
אֵל חֲתָן אֶת אֲמָתָהּ לִפְנֵי בֶּתְרִילְעֵל
(שְׁמוֹחַל ח' , ח' , יוֹ) , חֲלִיאִינִיגְי יִרְאֵמוּ קְרִי
נִיגְ אֹוֹנָא וִירְמִיִּיאָסִין , חֲלִיאִינִיגְי יִרְאֵמוּ
קְרִינָא קְרִשִׁי קוֹמָא יִאָסִין . יִרְאֵמוּ קְרִי גָא

ס.

אֵילֵן שְׁמָטָא אִידִן (יִאכּוֹר : שְׁמָטָא אֵילֵן
גִּזֵּן , גִּנְבְּצִי צִיזְמָאֲלִרִי אֵילֵן שְׁמָטָא
אִידִן) כִּימֶסָא .

סְכָא , כְּנִי סְכָאָה , ו' , שְׂרָאב .

סְכָב , סְבּוֹת , סְבּוּ וְאִ סְכָבּוּ , עֵתִי יִסָּב
וְאִ יִסָּב , – צוֹוֹרְאֲלִרִי , צוֹוִירִילְדִי , אִילְגִנִּירִי ,
בִּיר שִׁיבִי צוֹוִירָאִסִינָדָא דִּוְנֵרוּ . – סוֹפֶרֶאִי
אֹוֹטוֹרְדִי , לֹא נָסָב עַד בֹּאָו פֶּה (שְׁמוֹחַל ח)

סָאָה , ר' שְׁנִי סָאָתִים , נ' , זְחִירָא אֹוֹלְצוֹס ,
בְּסִסְרִי .

סָאָן , ז' , סִילָאָח . (יִיא צִיזְמָא , גִּנְבְּצִי
צִיזְמָאִסִי , גִּנְבְּרָא גִּילָאָן צִיזְמָא) .

סָאָן , סִילָאָח קוֹשָׁאנְרִי , סִילָאָחֲלִנְרִי , סִילָאָח
רֶאשִׁירִי , (יִיא , גִּנְבְּצִי צִיזְמָאִסִי גִּיבִי ,
גִּנְבְּצִי צִיזְמָאִסִי אֵילֵן גִּוְרִי) . סוֹאָן בְּרַעֲשִׁי ,
שְׁמָטָא אֵילֵן סִילָאָח רֶאשִׁיִּיאָן , סִילָאָח

סָגַר, יָסַגְר, קפאדי, אורטרי, באסטירדי, סָגַר אֶת הַדֶּלֶת בְּעֵדִי, בנים אורטריא קאפווי אורטרי, — סָגַר יְהוָה בְּעַד רָחֵם תָּנָה, רבבי חנה נִיגְ רחמיני אורטרי, רבבי חנה גַּא אוולאך וירמדי. — סָגַר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר (שמוס י"ד ג'), יבאן אנלוי קפאדי, יעני יבאנדא יול בולמאולר. — יְרִיחוֹ סִנְרַת וּמִסְנָרַת (יסוסע ו' ח') יְרִיחוֹ קפאמיש (ננדי ננדיני קפאמיש, קאפולריני קפאמיש) וא קפאמיש אירי. יעני: ננדי דא דושמאניג סבבינרן קאפולריני אורטריש וא דושמאנדא אני הסאראייא אלופ קפאמיש אירי. — זָהָב סָגוֹר, סוס אלטין, טמיו אלטין. — סָגַר, תכלים איטרי, ציגארא וירדי. יְהוָה סָגַר אֶת אוֹזְבֵי בְּיָדִי, רבבי דושמאנלרימי אליכא תכלים איטרי. — סָגַר, קפאלרי, קפאנדי. — הַסָּגִיר (סָגַר) תכלים איטרי, ציגארא וירדי.

סָרִין, ר' סָרִינִים, ז' גֹמֶלֶב, אָקוואב. **סָרוֹם**, או אפי שחרִיג בירי, פי אנלוי אללה ארמלריניג ביוב גונאחלרי כבבינדן אורלרינא אטש וא פופורִך. יאגדיריפ הראב איילרי.

סָחָר, ז' זינדאן. בֵּית הַסָּחָר, זינדאן אָבִי זינדאן. **סוֹד**, ז' סיר, גיולי שיי, — סוֹחֶבֶת, מישנורא, בָּגֶשׁ.

סוֹחֶר, שֵׁת, תאגיר, תוגער, באורגן. **סוֹלֶלֶה**, עין סֶלֶלֶה.

סוֹנֶה, משריג גִּעְבִּי סינורלרינדא ביר שחרִיג אירי.

סוֹם, ז' אָט.

סוֹם, ז' קארילגאין (קוש).

סוֹרֵא (יו"ח) או בוראייא גלינגא קדר (או בוראייא גלמינגא) ביז סוֹפֵרֵאייא אומורמאז איז. (יאכוד: או גלינגא קדר ביז צוורילמוז איז, ביז גיטמוז איז). — הַסָּב, עת' יָסַב וא יָסַב, צוורירי, דונדורדו, הַסָּב אֶת פָּנָיו, יוזוני צוורירי.

סָבִיב, ר' סָבִיבִים וא סָבִיבֹת, ז' צוורא, דולאיי, אטראף. — סָבִיב, אמראפליין, סָבִיב לַבֵּית, אבִיג צווראסינדא, אָבִיג אטראפִינדא, כַּסָּבִיב לַבֵּית, אָבִיג אמראפִינדא; — בַּסָּבִיבִי יְרוּשָׁלַם, ירושלם נִיג אטראפִלרינדא, אטראפִליין ירושלם גַּא יאקן יירלרדא. — סָבִיבֹת הָאֵהָל, צאדיריג צווראסינא, אטראפִינא, צאדיריג אטראפִינדא.

סָבֵךְ, ז' בוטאק, דירב בוטאנִי, צאלי בוטאנִי.

סָבֵל, יָסַבֵל, יוב קאלירירי, יוב גופִירי, יובלנדי. — סָבֵלֵנוּ עֲזוֹת אָבוֹתֵינוּ, בבאלרמיזיג גונאחלריני יובלנדי, בבאלרמיזיג גונאחלרי איצון צוא צפִיריפ.

סָבֵלָה, יאכוד סָבֵלָה, נ', יוב, אָרִי חוזמת.

סָג, (סוג) צוורילירי. קאירילירי, — נָסוּג (נפעל) צוורילירי, קאירילירי, גרי גיטרי.

סָגוֹר, ז' אלטין, סוס אלטין.

סָגֵלָה, נ', חאססת, אנציליכ, (אונגא). — וְהָיָה לִי סָגֵלָה מִכָּל־הָעֲשִׂים (שמוס י"ט ס'). וא בגא גיטמא מיללתלרדן חאססת אולורסיניז, גיטמא מיללתלרִיג אראסינדן האם מיללת, אנצי מיללת אולורסיניז, עס סָגֵלָה, האם מיללת, אנצי מיללת, אללהִיג אנצי, סונוני מיללתי, (ישראל איצון).

סוף, ז', קאמוש, קאמושליק'. ניליג' קאמושליק'. ניליג' קאמושליק'.

יאגאלדינדא אָפֿן קאמוש. — ים סוף, קולום דזיז.

סיפה, נ', פֿורטונא, שידרתלי ייל, קאסירגא.

סחב, יסחב, סורפדי, — * הסחב, סורפלדי, סורפלגדי.

סחר, דולאשרי באזירנגליכ אימדי, אליש ויריש אימדי, סחר אַת האָרץ, טופראני, מעלפתי דולאשרי, ממלכת אילן באזירנגליכ אימדי, ממלכת אילן אלישי וירישי אולדו.

סיג, ר' סיגים וא סגים, מעדן בוקי. — דמיר בוקי. — טובאל (גומישא יאכוד אלטינא קאטילן אשאנא מעדן). פֿסח סיגים, טובאלוי גומיש, קאלפ גומיש, קאלפ פרא.

סידון, אָמורי מיללתיניג חשבון דא פאדרא שאהליק אירן ביר פארשאהניג אדי.

סין, מסר טופראנינדא ביר שהריג אדי.

סין, סיני דאנינא יאקין ביר יבאניג אדי. מִדְבַּר סִין, סין יבאני.

סיני, ז', או עזיו דאניג אדי פו אורינדא אללה ישראל נא און פלאם (עשרת הדברים) סוולאדי וא פֿינמברי משה ניג ידילן עזיו תורה סיני וירדי.

סים, ז', קאירילגאץ (קוש).

סיר, ר' סירים, ז' טיפן, דיפן.

סיר, ר' סירות, נ', קואן.

סך (סוף), סילדי, סיליגדי, גנדי גנדיני סילדי. — ייתים יהיו לָהּ וְשָׁמָּה לֹא תִסָּף, (דנכים כ"ח מ') סניג זייתון דירפלדיג אילור אממא יאג סילמו סין, יאג אילן סיליגמו סין.

סָבָה, נ', צאדיר, שאלאש, סָבָה. סבבות, שחר אדי.

סבל, קל בולונמיר, סבל, גיהול אימדי, דלי אימדי, בוש, נפילא אימדי. סבל-נא יצת אחותפל יחזה (שמואל צטו ל"ח) יא רבבי, אחותפל ניג פֿגשיני גיהול איילא, אולא איילא פו אחותפל ניג פֿגשיני גיהולגא אולסון, בוש, נפילא אולסון. — הספיל, גיהולליכ אימדי, גיהולגא איש אישלדי.

סבן, יסבן, פֿאידא אימדי. — הסבן, אלישרי, עאדת אימדי.

סבר, (== סגר), קל בולונמיר, — נסבר, אורטולדו.

סל, ר' סלים, ספד.

סלא, קל בולונמיר. סלא, טראזי דא צפילדי, קיימתרא בראבר אודו. — פֿני ציון הַיְקָרִים הַמְּסֻקָּאִים בְּפֶן. (ליכס ד' צ"ז) ציון ניג האלים אלמין אילן בראבר אולמיש קיימתלי אונגללדי.

סלה, באסדי, איאק אלטינא אלדי, ייקדי, סלה, באסדי, איאק אלטינא אלדי, ייקדי.

סלה (== סלא), קל בולונמיר, סלה, טראזי אילן צפילדי, קיימתרא בראבר אולדו, לא תִסָּלָה (תחכמה) בִּקְחָם אֹפִיר (ליוז כ"ח י"ז) אופיר אלטיני אילן (עלם) בראבר אולמאז, אופיר אלטיני אילן אניג קיימדי ביצילמו.

סלה, בו סוז, הפמיל תרגים איטמז מומבון דגיל; או סלט מזמורלדרא וא חבקוק הנביא ניג תפלהסינדא פסקלריג סתונדרא בולונפ קאידאדא ביראז קפס אולמאני יאכיד מקאטרא אולאגק

סְעִיף, כ' סְעִיף, ו', צאטלאק, קובוש, סְעִיף הסלע, קאיא קובושי.

סְעֵפָה, ר' סְעֵפּוֹת, נ', דאל, בוטאק.

סְעֵפָה, ר' סְעֵפִים, נ' פִּיכָר, דושונמא. עד מְתֵי אַתָּם פְּסָחִים עַל שְׁתֵּי הַסְּעֵפִים (מלכים ה' י"ח כ"ח) סיו חצאנא קדר אפי פִּיכָר אזורינא אקסאייגיק סיגיו, יעני חצאנא קדר סיו גסן גסן יא רבפיג מראפֿינא יא בַּעַל גִּיג מראפֿינא גצמו סיגיו.

סְעָר, יסער, פֿורטנאלנדי, דאלגאלנדי, קבארדי (רִגִּיו איצון). — גָּסֶר, דאלגאלנדי, גָּסֶר לָבִי, קרבים דאלגאלנדי, יעני קלבים דפרני, ראחתסיו אולרום.

סְעָרָה, נ', פֿורטנא.

סָף, פנ' סָפִי, ו', טאם.

סָפֵד, יספֿד, גופסיני אורדי. גופסינא אורוגופ אנלאדי, סיגִיט איילדי. אָלִוּי אנלאדי. אברהם ספֿד לְשָׁרָה, אברהם שרהי סיגִיט אירופ אנלאדי, שרה איצון נוחת איילדי.

סָפָה, דוּשִׁירִי, אורטאדן דוּשִׁירִי, גֵּאִיב איטרי, הֵלֵב איטרי. — סָפָה, אָרְטִיטִירִי, — גָּסֶפָה, גֵּאִיב אולרו. הֵלֵב אולרו.

סָפָח, קוּשֶׁדוּ, — הַסְּפָח, קושולרו.

סָפִיר, ו', ביר קיימתלי טאשיג אדי, יאקוט.

סָפֵק, יספֿק, אורדי, צארפֿרי, ספֿק בפֿים על פ'. ביריסי איצון (אניג בחטסיוליגִינא סבינרפ) אבוצלריני קאקרי, צפצין צאלדי.

סָפֵר, יספֿר, סאירי בינוני: פֿר, יאויגִי

הבדילציני גוסמורויר.

סָלַח, יסלח, באחישלדי (קבחת, גונאחי), עפֿו איילדי.

סָלָל, (עתי יסל) אָפֶסכ איטרי, יולו אָפֶסכ איטרי. קאלדירים יאפֿרי. — הַסְתָּלָל, אָפֶסכ־לנדי, יוגִיאלנדי, מִתְרִים (מל' סוללה) מרוזי קרשי דוררי. עוֹדָה מִסְתָּלָל בָּעֵמִי, סן דחי בנים מיללתימיג אזורינא אָפֶסכ־לנדי סין, חוֹכֶם אידרסין, יאכוֹד; סן דחי בנים מיללתימא מִתְרִים מרוזי (גסמגא מרוזי) קרשי דורורסין, אנלרי גיטמארן אלי קרסון.

סָלָלָה, נ', מִתְרִים, (גסמגא). שפֿך סָלָלָה, מִתְרִים דֹּבֵרִי, יעני מִתְרִים קאודרי.

סָלֶם, ו', גִּרְדּוּבָאן (מִרְדִּינִין).

סָלֶסל, אָפֶסכ איילדי, יוקארייא קאלדירדי.

סָלַע, ו' קאיא,

סָלַף, קל בולונמיר. סלֶף, אָגִרִי איטרי, בוודו.

סָלַת, נ'. המיו און, אָלגמיש און. סמיד און. (אָפֶס), סָלַת הַפִּים, בוגראייג סמיד אוני.

סָמָךְ, יסמך, טאיאדי; יאדרים איטרי. — גיומארדגא וירדי. — גִּיגִן וְתִירִזֶשׁ סָמָכְתִּיו (צראסית כיו ליו). בן אני זחירא (אילן) וא שירא (אילן) טאיאדים, בן אגא גיומארדגא זחירא וא שירא וירדים. — רוֹחַ נְדִיבָה הַסְּמָכְנִי, בני עאדיל רוֹחַ (אילן) טאיאיאסין, בגא גיומארדגא עאדיל רוֹחַ ויר. — גָּסֶמָךְ, טאיאנדי.

סָמָר וא סָמֵר, ו', סוּחַת.

סָנָה, ו', צאלי, בונדֿטֿגֿלִיב, בונדֿטֿגֿלִין אגאגִי.

קאלדירי, אלרי, - הסיר את ראש פל, בירינג באשיני בירדרי, אלרי. - הסיר מאחרי יתה, רבבינג ארדינג גרי איטדי, רבבינג ארדיסירא גיטמאדן גרי איטדי, רבבינג עיבאדתינגן דפע איילדי.

סר, סרה, שית, מחון, דארגן. סרה, נ', אויש, אוניליק, גרי דנוש, יולדן דישרי ציקאן שיי, ילאן, חילאף. - סרים, ס' סרים, ר' סרים, ס' סרים, וא סרים, ז', חאדים, אנא, חויר.

סרן, ר' סרנים ס' סרני, ז', בג, סרעפה, נ', דאל, בושאק.

סרר, בינוני סרר, אזרי, מועאניד אולדרי, עינאדצי אולדרי. - מחון אולדרי. עין סר. סת, (סות). קל בולונמיר, הסית וא הסית, (עה) יסית וא יפית, אונידרי, יססא וירדי.

סתר, ארטדי, קפאדי, גיולדי. - סתום, ארטוב, גיולי, וקסתום חקמה תודיעני (סהלס י"ח מ') וא ארטוב יירא ניעני קלב דא)בנא עלמי ביאן אידר סין.

סתר, קל בולונמיר, נסתר. גיולי אולדרי, גיולגרי. - הסקיר, גיולדי, - הסקיר פניק, סתקאי. בנים חטאלריסדן (גונאחלריסדן) חזרתני גיולא, יעני בנים גונאחלריסא נזאר אירמא, גונאחלריסמי עפו איילא.

סתר, סתרי, ר' סתרים, גיוליליב, גיולי ייר, - דבר סתר, גיולי סוז, גיולי איש. - בסתר, גיולי ליב אילן, גיוליגיא.

- נספר, סאיילדי. - ספר, נקל איטדי, חיבאיית איטדי, כדח אירב חיבאיית איטדי.

ספר, ר' ספרים, ז', כתאב.

ספר, עין ספר.

סקל, מאשלאדי, יעני מאש אילן אורדו, מאשלאר אילן אורופ אולדורדו, מאש אילן טופאלדי. - נקקל, מאש אילן טופאלדרי, מאש אילן קמל אולגרי. - סקל, מאש אמדי. סקל את דוד פאבניס, דוד גא מאשלאר אמדי. - סקל, מאשלאר דן פאפלדי, סקל את הדקה מאבן. יולד מאשדן פאב איילדי. יולד מאשלאריני איימלאדי שויילא כי יול אורניא איקמיוא סוז סורונולגיב ביר מאש קאלמאדי. - סקל, מאש אילן קמל אולגרי.

סר (סור) יסור, קאיירילדי, גיטדי, גרי גיטדי, סר מן הדקה, יולדן קאיירילדי, יולדן ציקרי; סר אחרי אלחים אחרים, גיירי אילאהלרינג ארדי סירא גיטדי, גיירי אילאהלרא עיבאדא איטדי. סר מאחרי יתה, רבבינג ארדינגן גרי דנגדו, רבבינג ארדיסירא גיטמאדן גרי דוגרי, רבבינג ארדיסירא גיטמאדי, בינוני סר, סרה, (ס' סרת), אשה סרת טעם, עקל גיטמיש קרי, אוולא גרי כי אנדן עקל גיטמיש, עקסוז קרי. - כפת בלתי סרה, גיטמיין, קאיירילמייאן אורוש, יעני דורממניא, ארדי גסילממניא אורמאק, עין מרקה. - הסיר (נסר), קאיירדי, גרי איטדי, דפע איילדי, בירדרי, נח הסיר את מקסה חתקה, נח גמיינג אורטוסיני בירדרי.

ע.

בַּעֲבוּרָה, סניג איצון, סניג סבבירן ייר
מלען (קארנישלי) דיר, מלען אילסון.
בַּעֲבוּרָה, קארנישלי, אַת פֿאַי (סמוס ט יין)
סנא קוטימי גוסטורכס איצון. - לַבַּעֲבוּרָה
נפֿות אַתְּכֶם בַּא הַאֱלֹהִים. (סמוס ט כ'),
אללה סיוי אימתיחאן אירמפ איצון גלדי.
- בַּעֲבוּרָה פֿרע, אניג איצון פי בילאסין.
- בַּעֲבוּרָה אַשֶׁר יִבְרָכָה, אניג איצון פי
סנא כִּייר דועא איילסין.

עֶבֶט, יעבט, רהן אילן אודונן אריי.
עבט, אגרי איטרי, לא יעבטון (= יעבטון)
אַרְחֻזָּתָם (יולל צי ז'), איולריני יוללריני
אגרי אידסולר, יוללרינדן ציקסמולר.

עֶבֶר, יעבר, גצרי נציע גיטרי, עבר אַת
הַקֶּדֶר אֲוֵינִי גצרי, אֲוֵינִיג אֲוֵינִי פי
טראפֿינא גצרי. - עבר לפֿני הָעָם,
חלקיג אֲוֵינִיג גצרי, חלקיג אֲוֵינִיג גצרי.
- עבר פֿרית יְהוָה, רבפֿייג שרטיני
גצרי, אללהיג שרטיני בוזר. - עבר אַת
פִּי יְהוָה, רבפֿייג אמריני גצרי, רבפֿייג
אמרינא עאסי אולר. - עבר על פֿשע,
קבחתיג אורניג גצרי, קבחתי גציע
גיטרי, קבחתי עפֿו איילדי. - נחלה
עבר על נפֿשנו, (מסליס קס"ד ד), גיאניטיו
אורניג אֲוֵינִי גצרי, סוילר אֲוֵינִי גצרי, אורניג
אז קאלמיש אידיו. אורניג גלן
בחססיוליקלרן גאייב אולטאיו אז
קאלדיק. - גצ עלִיג תַּעֲבֹר פֿוס (לויס)
ד' כ"א, קאדח סניג אורניג דא גצרי,
סנא דא אללהיג זתר קאדחנין איצמאיו
נובת גלדי. - הַעֲבִיר, גצירי, גצירי,
משה הַעֲבִיר אַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַת נסִיחָה
משה בני ישראל קירוז דליוני גצירי.

עֵב, (עוב), קל בולונטייר. - הַעֵב,
קרא בולוד אילן אֲרֻטִּי, קראגליק אילן
אֲרֻטִּי, קראקטי.

עֵב, ר' עָבִים ואַעֲבֹת, ז' ונ', - בולוד,
בולוט, קרא בולוד, קבא בולוד, - עב
הַעֵב, קבא בולוד, קרא בולוד.

עֶבֶד, יעבר, אישילדי, חיומת איטרי,
קוללוק איטרי. - עבר אַת הַקֶּדֶר, יירי
אישילדי, סבאגניליק איירדי. - שֵׁשֶׁת
יָמִים פֿעֲבַד, אלמי גון אישילדי, חיומת
אידרסין, - עבר אַת יְהוָה, רבפֿייג
חיומת איטרי, רבפֿייג עיבארת איטרי,
רבפֿייג אללה בילדי. - עבר פִּי, פֿני
קוללאנדי, פֿנא קוללוק איטירדי,
הַמַּצְרִים עָבְדוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּפֶּקֶד,
סטריליר בני ישראל גא זור אילן קוללוק
איטירדילר, בני ישראל זורא פי
קוללאנדי, - עבר, קוללאנדי, עבר
פֶּה, סניג אורניג גון חיומת קוילר.
- הַעֲבִיר, קוללוק איטירדי, חיומת
איטירדי, הַמַּצְרִים הַעֲבִירוּ אַת יִשְׂרָאֵל
מסריליר ישראל קוללוק איטירדילר.

עֶבֶד, עבדי, ר' עֲבָדִים, עבדי, ז', קול,
פולא. - עבר יְהוָה, רבפֿייג קולר,
רבפֿייג עיבארת אידן פֿימסא.

עֶבְדָּה, נ', איש, חיומת, קוללוק.
עֶבְדִּיהוּ, פרשאה אחאב ניג קוללריניג
פֿיריניג אריי (מלכיס ח י"מ).

עֲבוּר, בולוד גנדי באשינא בילונטייר,
בולונטייר בַּעֲבוּר, איצון, בַּעֲבוּרִי, בנים
איצון, בנים חסרים איצון, בַּעֲבוּרָה,
סניג איצון, וכו' - אַרְרֻחַ הַקֶּדֶר

עגור, ביר ג'נים קוש, (ו פיפוק)

עגל, עגלי, ר' עגלים, עגלי, ז', בוזאב.
עגל מסכה, דבמא בוזאב.

עגלה, ג', רישי בוזאב.

עגלה, ר' עגלות, ג', ערבא.

עד, (קל בולונמיר), העיר, שאהר

איטרי, שאהר דוטרי, העירי בקס היום

את השמים ואת הארץ. ביגון סיוא (סיוא

קרשי) גופלרי וא יירי שאהר איטרים,

שאהר אידירים, יעני סיוא ג'וב וא ייר

שאהר אולסון. — העיר את פ', ביר

פימסאיא קרשי שאהר אולרו, שאהרליפ

איטרי, שהאדת וירדי, וחדשיבו שנים

אנשים בני בלנעל נגדו ויערהו (מלכיס ח')

כיל וי"ד) וא אנ"ג (נבות ני"ג) קרשיסינא

אפי יראמו אדם אושרנזוא סיו וא אנלר

אנ"א קרשי שאהר אולסונלר, שאהרליפ

אידסנלר, שהאדת וירסנלר. — העיר,

בייאן איילרי, איזהאר איילרי. העיר העיר

בנו האיש, (נרלשית מי"ג ג'), או אדם

ביוא בנאית איזהאר איילרי, ביוא ביואן

איטרי, פסן פס סולרי, — אקה הערתה

(— העירית) בנו (סמוח י"ט כ"ג). סן ביוא

איזהאר איילרי, ביואן איילרי, איזהאר

איילייפ אטק איטרי, — קה אעירקה

קה אבמלהלך (מכס ז' י"ג) סנא נא

שהאדת ויראיים (סנא נא סולאיים) נא

נאיי סנא בלומאיים (כני פימא בלומאיים).

יעני סניג בחטסילולג' גיבי ביר בחטסילולק

דחי יוק דיר בי אני עיברת גמירופ סנא

הסללי ויראיים.

עד וא עדי, דב, קר, עד בקר, אוזנא

דב, אוזנא קר, אוזנא וארינגא. עד

היום בו גוגא קר, בוגנא גלינגא. —

עדי בלנא קר : עדי, סנא קר : עדי,

עדיכם (עדיכם) — עדיכם, מלכיס ז' ט

(י"ח) — עד קתי : הצאנא קר : — עד

— והוא ירה החצי (או החצים) להעביר

(סמוח ח' כ"ו) וא או וינתן) אוקלרי אטרי

אני (אושאקני) בצירכפ איצון. אוקלרי

אולא אטרי כי אושאק רן אושאק גנא.

— העביר שמועה, חבר נציררי, חברי

הר יירדא סולארי. לא טובה השמועה

אשר אנכי שמע מעברים עם ירדה (סמוח ח'

כ"ז כ"ח), איטרינים חבר כי רבביג

בומי (הלך סוללתי) נצירייר (הר יירדא

כולייר) איי דיל דיר. — ההעבר,

קחלנרי, דארילרי, גאנפבאר אולרו. —

עבר, עברו, ר' עברים, ס' עברי, ז',

גצים. עבר תרבן, ירדן ניג ציטי. ירדן

ניג אושא טראפי, בעבר הים, דגיוג

אושאסינא, מעבר לים, דגיוג

אושאסינא, דגיוג אושאסינא. — עבר,

פנאר, יאן, טראף, אטראף. — כלדות

היו בתבקים קשני עבדיהם קזה ומה הם

בתבקים, לוחלר אפי. טראפלינדן

יאולקש אירי או טראפן וא בו טראפן

אנלר יאולקש איריר.

עברה, ג' גציש,

עברה, ג', קר, ג'וב, עצוב.

עברי, עברה. עברים או עבריים, יהודי,

ישראל, עבראני, עברי.

עברים, הר העברים, משה ופאיתנרן

אקדם אוזירנדן ארץ ישראלי סיר איטריני

דאניג אדי.

עבש, צורורי.

עבת, ר' עבותים וא עבותות, — ג',

קאלין אפי, זינגיר. — קאלין בושאק.

— בולוד, בולוט, (ימוחל ל"ח ג').

עגב, עין עוגב.

ענה, וא ענה ג', פירא, בומין, — ענה

רצפים, ג'ו אומ (קר) אוזירנא פישמיש

פירא.

שהאדתיג אױגנא, שהאדתי סאנדוױניג
אױגנא, תורה אולאן סאנדוױניג אױגנא
קורו.

עדין, עדינה, שית, נאויב, נאולי, קוין.
עדין, זי, אוייראד ביר מיבפאח וא
ברפתלי מופראניג אדי, פי אנרא אללה
נענתי דיכמיש אידי. פון עדין, עדין
באחצאסי, גננת.

עדין, ארמדי, ארטיפ קאלדי, ארטיקסי
אולדו. העדיף, ארטימירי, ארטיפ
קאלדירי, איקטיואסירן זיירא אישוי
(איקטיואסירן זיירא דושיירי,
שמות י"ז י"ח).

עדר, קל בולונמיר, - געדר, אנסילדי,
נוקסאן אולדו. נוקסאן גלדי, קאלדי,
עדר, אפסילטרי, נוקסאן אישוי.

עדר, בני, עדרו, עדרים, עדר, זי,
סורוב.

עוג, בשן פארשאהיניג ארי.

עוגב, וא עגב, זי, ביר סויי מויקא
אלאתי, דורוב, קואל, (קובו),
(פליימא).

עוד, דחי, ביר דחי, דחי זיירא, -

עודי, עודני, עודה, עודם וכו'. עין
חלק ח' 26. - געוד, געוד הילד חי,
דחי צוגזק דירי אולדוקא, דירי איפן
געוד שלשת ימים, אויז גון ספבייניגא,
אויז גון גצמארן אוול. - געודי, געודני,
געודה וכו' (עין חלק ח' 26.)

עודה, אגרי אולדו, אגריליב אישוי, -
נעה קינאריאידים, בופולדום, געניתי
משמע, אשטמכרן בופולדום, אשטיניגא
בופולדום, - העעה, אגרי אישוי,
אגריליב אישטירי, אגריליב אוימאאי

עדה, שימדייא קדר. - ער פה ועד
פה, שוראסי בוראסי דייניגא, שו
אראליק. - לא נשאר ער אחר, בירא
קדר קאלמארי, ביר דנא, ביר גיאן
בילא קלמארי, - עד אשור, עד פי, עד
אשור אס, עד אס, או וקתא קדר פי,
שוילא פי מוטלאקא, גם לגמליה אשור
עד אס פלו לשנות (גראשית כ"ד י"ט),
דואלריגא דא סויי צפאיים או וקתא קדר
פי איציפ חכמיל אידרלר, מאפי חכמיר
איצלה, גזמלאסי חכמיל איציניגא קדר. -
לא אכל עד אס דברתי דברי, ימס או
וקתא קדר פי סולרמי סולר אים,
סולרמי סולמיניגא ימס. - לא אעזבה
עד אשר אס עשיתי את אשר דברתי לך
(גראשית כ"ח ט"ו) סני בוראקמס מאפי
סנא סולרמימי אידר אים, שוילא פי
סנא סולרמימי מוטלאקא אידר אים. -
עד שבו הדדפים, (= עד אשר שבו
הדדפים) או וקתא קדר פי קוויגילר גרי
דוידילר. - ותנה לא עלתה, פי אמרה
לאישה עד ימל דגער והביאותיו...
= ותנה לא עלתה פי אמרה לאישה לא
אעלה עד ימל דגער וכו' (שמואל ח' ח'
כ"ג).

עד, ר' ערים, זי, שאהד, עד שקר,
יאלאן שאהד. - לא תענה ברעך עד
שקר (שמות כ' י"ז) דוסטונא קרשי
(דוסטוניג, קנשוניג אוחרינא) יאלאן שאהד
(אולופ) שאהדליב אידמיאסין, עין ענה,
עדה, ס' עדת, ני, גמאעת. עדת
דבורים, ארו (פאל קורד) גמאעתי, פאל
קורד סורבי.

עדות, ר' עדות, ני, איזהאר, פרו,
שהאדתי: שהאדתי פתאפי, יעני תורה.
הנית קפני העדות (שמות י"ז ל"ד).

עז, כפי עז, ז', קוּת, גלגלת.

עזב, יָעֹב, בוראקרי, ואז נצדי, עֹב

חֲקֹדוּ מַעֲמִי, בנרן אייליניני נסדי. —

נעֹב, בוראקילדי, יארדימסיו בוראקילדי.

עֶזָה, פלשתינדיג שחרלדינג בירינג ארי.

עֶזֶז, ז', קוּת, גלגלת.

עֶזֶז, יָעֹז כִּי עֶזֶז, קוּתלי אולדו,

קוּתלנדי, קאווי אולדו, יָעֹז בְּחֶתָּו,

(מסלס י"ב ט') נגדי ייקימי אילן קוּתלנדי.

יעני מאלי אילן פי אנא ייקים איצון דיר,

פֿורוללנדי. — בָּעֶזֶז עֲנֹתָ תְּהוֹם (מסלי

ח' כ"ט) דרייא ניג צשמאלרי (פוגלאלרי)

קאווי אולדוקרא, יאָדוּר: דרייאניג

צשמאלרי קוּתלנדיפרא, יעני שירדחלי

וא צוק סייילי אולדוקרא.

עֶזְיָה, וא עֶזְיָה, יהודה פרשאהלרינג

בירינג ארי, (דבריו הימים דא עזריה).

עֶזְקָה, ארץ ישראל דא ביר שחרייג ארי.

עֶזֶר, יָעֶזֶר, וא יָעֶזֶר, יארדים איסרי.

אימראד וירדי, יָעֶזֶר עֶזְרִי, רבפי בָּנָא

אימראד וירדי, בָּנָא יארדים איסרי. —

(עֶזֶר אֶת פִּי וְאֶת לִפְּי).

עֶזֶר, יָעֶזֶר, ז', יארדים, אימראד.

עֶט, (עוּט יאָדוּר עֶט), יאָדוּר הָעֶט,

אשיקדי, צפינג ניסרי. (נָעַט (= נָעַט)

הָעֶט אֶל הַשֶּׁלֶל (סמולל ח' י"ד ל"ג), וא חלק

יאָמֵמֵא (אולגיא) אשיגפ ניסרי,

עֶט, ז', קלם, יאזי קלמי.

עֶטָה, יָעֶטָה וּא יָעֶטָה, אורטדי, אורטנדי.

עֶטָף, יָעֶטָף, באילידי, בינוני פעול:

עֶטָף, באיללאן, באילמיש. — יָעֶטָף,

באילדי. — יָעֶטָף, באילידי.

עֶיטָם, ארץ ישראל דא ביר שחרייג ארי.

עֶזֶן, סלם בינוני בולונייד עֶזֶן, עֶזֶן איסרי.

(13.)

סבב אולדו. — הָעֶזָה דָּרְפּוּ, יולונג אנרי
איסרי, אַגְרִי יולדא גודי, יעני גונארפאר
אולדו.

עֶזֶל, עֶזֶל כִּי עֶזֶל, ז', אַגְרִיליב. עֶשָּׂה
עֶזֶל, אַגְרִיליב איסרי.

עֶזְלִי, וא עֶזְלִי. ר' עֶזְלִי וּא עֶזְלִי,
עֶזְלִי עֶזְלִי, וכו', צונק, יאש אונלאן.

עֶזְלִים, ז', עֶזְלִי, דאיימליק, אַבְרִיב.

עֶזְלִי, אַבְרִיב, (נרפ גֶּזֶן וּקַת איצון וּא נרפ

גֶּלֶגֶץ וּקַת איצון), — גֶּזֶן וּקַת איצון:

מַעֲלָם נִסְכָּתִי, (מסלי ח כ"ג), אולדו ברי

(יעני דוניא אולמאדון אולדו) בן סילינמיש

אים. (בן פארשאחליק נא נסכ אולונדיס).

חֲרָבֹת עֶזְלִים, דוניא דן חראב יירלר,

בִּנְאִיַּת אַסְפִּי דן חראב יירלר. — גֶּלֶגֶץ

וּקַת איצון: עֶזְלִי עֶזְלִים, עֶזְלִי קול,

אַבְרִי קול, בִּרְיַת עֶזְלִים, אַבְרִי שָׁרָם,

דוניא דרונגיא דוראנק שרם, — עֶזְלִי

עֶזְלִים, לְעֶזְלִים, אַבְרִי, עֶזְלִי קר,

דוניא יא קר. — לָמֵן עֶזְלִים וְעֶזְלִים,

דוניא דן דוניא קר, טא אַבְרִי אַל

אַבְרִי דָּב.

עֶזֶן, ס' עֶזֶן, ר' עֶזֶן, ס' עֶזֶן וּא

עֶזֶן, וכו', גונאח.

עֶזֶף, ז', קִיש.

עֶזֶן, ביר טופראניג ארי.

עֶזֶר, ר' עֶזֶר, שִׁית, סוקר, פֿור,

עֶזֶר, ר' עֶזֶר, ז', דרי, פֿרי.

עֶזֶר, ז', פֿורליק, סוקורליק.

עֶזֶן, (עֶזֶן) קאצדי. — הָעֶזֶן, קאצדי,

דווישירי.

עֶזֶן, עֶזֶן, ר' עֶזֶן, שִׁית, נוצלי, קוּתלי,

קאמי.

עֶזֶן, ר' עֶזֶן, נ' בָּצִי, אַצְבִּי.

עליון, עליונה, שית, אוֹפֶסב. — (ואללה איצון) מותענאל, אוֹפֶסב אללה.

עליו, שית ו', שן, מסרור. — עליו גאָה, פֿודוליק שגלרי, פֿודוליקן שן אולאנדר, פֿודולגא, פֿודול אולק שן בימסאלר. עליו גאָתי — גבורי עליו גאָה, העליון (גנאָה) (יסעס ייג ו') פנים פֿודול אולק שגלרים, פֿודול אולק שן אולאן ג'בבארלרים, פֿודולגא מסרור ג'בבארלרים.

עלילה, נ', איש, (אכברי פֿנא איש מראמינדרא).

עלל, קל בולונמיר. — עולל, אישרי, פֿנא אישרי, פֿנא איש איילדי. — עולל למו פאָשר עוללֶת ל' (חוס ח' כ"ז) בנא (פנא) אישריג' גיבי אנלרא דא (פנא) איילא. — עולל (פֿעל) איילדי, אישגלרי, פֿנא איילדי. — התעלל, וא התעולל, אישרי, איילדי, פֿנא איילדי. —

עלם, גזלרי. — נעלם, גיזלנדי, אֶרְשׁוֹב אולדו. — העלם, גיזלדי, אֶרְשׁוֹב יאָבִיד קולאק איצון, גזו אֶרְשׁוֹב. — התעלם, גיזלנדי, גזו אֶרְשׁוֹב.

ערם, ו', יאש, אושאק, יאש אוגלאן, ייג'ט.

ערמה, נ', יאש קיו, בויי קיו, גנץ קרי.

ערם, געלם, שן אורדו. מסרור אולדו. — התעלם. שן אולדו, מסרור אולדו.

ערך, קל בולונמיר. — ערך, טקאחסיו אולדו, באיידיו. וכל עצי השדה עליו עֶלְפָּה (עֶלְפּוֹ) (יחזקאל ל"ח ט"ו). וא צולג גזמלא אגאצלרי אנג' איצון באיילדי, יעני קורודו. (סחית בורארא עֶלְפָּה יירינא עֶלְפָּה אידי הא אילן, ויו יירינא גינא פי ביז אכברי ויו יירינא

טבאקארן יוקארירא, טבאקאניג אורנינא. **עלג**, ר' עלגים, שית, פֿלֶפֶס, פֿלֶפֶס.

עלה, געלה, ציקרי (אֶפֶסב יורא). עלה על ראש הָר, דאג'ג באשינא ציקרי. — עלה כמֶצְרִים, מסר דן ציקרי נֶרד כמֶצְרִימָה, גיג עפסי, צונפי ארץ ישראל דן מסרא וארמק מראמינדרא יָרד קוללאניליר, אוולא דא מסרדן גיטמפ מראמינדרא עלה קוללאניליר. — עלה על עיר להלחם, עלה על עיר לפלחמה, פיר שדר אורנינא גיג אידימאי ציקרי, פיר שדרא גיג אילן גלרי, וארדי. — עֶלְתָּה כְּפֶלְחָמָה (חלס ח כ"ז ל"ס), גיג ציקרי, אֶפֶסב אולדו, יעני שידרתלי אולדו. — עֶלְתָּה עַל אוֹיְבָיו, דושמאנלריניג אורנינא ציקרי, יעני דושמאנלריני אלקט איילדי, ייג'די. — עֶלְתָּה עַל לְבִי, חטרימא, פֿיפרימא גלדי. — נעלה, קאלדירילדי, אֶפֶסב אולדו, אֶפֶסבגלנדי, — התעלו מעל משפן קח, קרח גיג מפאניניג יאנינדן קאלדירילג'י, יעני איראק אולג'ו, צפילג'ו, קרח גיג מפאניניג יאנינדרא דורמאג'ו. — העלה, ציקארי, אֶפֶסב אישרי. — יָהֹוָה הֶעֱלָה אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמֶצְרִים, רבבי ישראלי מסרדן ציקארי. — העלה עלות, עולה נאמלי קרבנלר גיטירי.

עלה, ס' עלה, פ' עלהו, ו', יאפרק. **עלה** וא עולה, נ', מוזב אורנינא חבמילי אילן יאקילן קרבן: עולה.

עלו, געלו, שן אולדו, מסרור אולדו, גנאית סבינדי.

עלי, שמואל דן אוול אולאן כהן גדול גיג אדי.

עלי, עין על.

עליה, נ', פֿוֹשֶׁפ, אֶפֶסב אודא.

ה'עם המזבח, מזבחניג יאנינדן. משה יצא
מעם פריעה, משה פרעה ניג יאנינדן ציקדי
פרעה ניג אונזנדן יאכוד אבינדן גיסדי. -
עזרי מעם יהוה, אימראדים אללהניג יאנינדן
(אללהניג טראפנינדן) דיר, בנא אימראד
אללהניג טראפנינדן גליר. מעם = מאת.

עבד, יעמר, דורדו, אנגלדי, מוכמאדי,
דאיאנדי, קאיים (קנס) אולדו. - אשך
עבדיך אלה העבדים לפניה! נא מוטלו
בו אונזנדא דוראן (חיזמת אידן) קולירינא!
השמים יאברו ואתה יהוה תעמד, גולד
גאיב אולדור, סן איסא יא רבבי דורדו
סין, בים קאליר סין. - דרה אלי אל
תעמד (נרשאים מ"ט) אן בנא (בנא גל)
דורמא, אנגלממנא בנא גל. - יהוה!
מי יעמר קפני אפה? יא רבבי! סניג
קריניג אונזנדא בים דורדו, בים דורא
ביליר? סניג גוביגא בים דאיאנא ביליר?
- אבי עמד מכתב ספרים, בבאם
בתאבר יאזמארן דורדו, יעני מוכמאדי,
כיהאב יאזמאני ואז נצרי. - העמיד,
דורנידי, קאווי איטרי. - העמד,
דורנולדו, דורדו. והפלה היה מעמד
בפרכה נכתב ארם, (מלכס ח' כ"ז ל"ה),
וא פארשאה מרפא דא (ערבא דא) ארם
גא קרשי דורנולדמיש אירי, דורדו אירי. -

עמד, סלט עמדי בולונייר. עין. עם.

עמה, עין לעפת.

עמוד, ז', דיכ (שאש דיכ), סומון,
עמוד אש, אשש דיכ, עמוד ענן, בולד
דירגי.

עמל, סי עמל, ז', זמט, אכב,
בחסיוזליק.

עמלק, ארץ ישראל גא גינב טראפנינדן
קונשו ביר מילחניג אירי. - עמלקי,
עמלקי, עמלק מילחנינדן אולאן.

היא בולוניירי, עין דגרים כ"ח ז': יחזקאל
ל"ב י"ז, אולא דא עלפה דא יאגלישדיק
סלט נקורלדרא, אותיות דא דגל).

עם וא עם, ר' עמים, ז', קנס,
חלק, מיללת. עם נהלה, מיראסלי
מין, אנצי מיללת (= עם סגלר)
אללהניג סאילנמיש אנצי מיללתי. -
נאכפ אל עמיו, מיללתלרינא דוושירילדי,
מיללתלרינא גיסדי, ביססים אקרבאלרינא,
בבאלרינא גיסדי, יעני ופאת איטרי,
אולדו.

עם, אילן, בראבר, עם אבי, בבאם
אילן, בבאמיג בראברינדא, בבאם אילן
בראבר. עמי (יאכוד עמדי), בנים אילן,
בנים אילן בראבר, בנים יאנימרא, בנים
בראברימא; עמק, עמק, סניג אילן,
עמו, עמה וכו'; אבי ירד מצרימה וגם
אחי ירד עמו, בבאם מסרא אנדי (גיסדי)
וא קרדשים דא אניג אילן, אניג
בראברינדא, גיסדי. - יהוה היה עם
יוסף, רבבי יוסף ניג בראברינדא אירי,
יעני אללה יוסף גא יארדימני אולדו,
יארדים איטרי. - יהוה כרת ברית עם
אברהם, רבבי אברהם אילן שרש גסדי. -
המלך עשה הסד עם אבי, פארשאה
בבאם אילן אייליב איטרי, פארשאה
בבאמא אייליב איילדי. - לפי גבון עם
יהוה, קלבים רבבי אילן קאווי דיר,
קלבים רבביג יאנינדא קאווי דיר, קלבים
רבבייא דורוס דיר. - הפער שמואל גל
עם יהוה, צונזק שמואל אללהניג יאנינדא,
יעני אללהניג אבינדא) ביודי (אוסדי). -
וידעת עם לבבך (דגרים ח' ס'), וא קלביג
אילן ביל, קלבינדא ביל. - היה עם
לבבי, קלבים אילן אולדו. אירי; קלבימרא
אולדו. אירי; חטרימא גלדי, עקלימא
גלדי. - מעם, יאנינדן, בראברינדן,

קרשיליק וירמאסין. — ענה, אירלארי,
ביופ סדרח אילן סוולדי, חבר וירדי. —
אלדים יענה את שלום פרעה (נחשית מ"ח
ו"ו), אליה פרעה ניג, אסנלניני חבר
וירא, אללה פרעה ניג אוטרונא חבר
וירא, יעני אללה פרעה ניג דושוני אוטר
איליא. — ענה בף, ביר פיסמאאי קרשי
שאהד אולדו, ביר פיסמאאי קרשי
שהארת וירדי, לא תענה פרעה עד שער,
דוכטוא קרשי (דוסטוניג, קנשונג)
אוורניא יאלאן שאהד (אולופ) שאהדליכ
אידמאסין. — ענה אירלארי, קל עצות
אנכי שמע, (סמוס ל"ז ו"ח) בן אירלאיש
ססי אשימיר אים.

ענה, סינקרי, זאבון אולדו. — נענה,
קיינאלי, סינקרי, זאבונלנדי, — עד
מתי מאנת לענות (= להענות) מפני ?
(סמוס ו"ד ג') נא וקתא קדר אוטרונ
סינקמאאי איסטמדיג (איסטמדיג) ? נא
וקתא קדר בנא מוטיע אולמאז סין, בנא
ביוון אצמו סין ? — ענה, קיינאדי, קיין
וירדי, ג'פא, וירדי, המצרים ענו את
ישראל, מסרילר ישראל קיינאדילר.
מסרילר ישראל ג'פא וירדי.

ענו, ר' עננים, שית מולום, אלצק ג'ולילי.
סאליח.

ענוה, ג', מולמליכ, אלצק ג'וליליכ.
עני, עניה, שית, פאקר, סיספין,
מולום.

עני, (עני) בני עני, פוקראליכ, קיין ג'פא.
ענו, קל בולונמיר, — ענו, בולוד
נמירדי, בולוד דושיירדי. (פענני
= פענני, נחשית ו"ד).

ענו, ס' ענו, ר' עננים, ז', בולוד.
ענת, בני, ענקים, ז', בוטאק.
ענק, ר' ענקים, ז', טוק, גרדאנליכ.

עמם, אורטי, ארנים לא עממהו בנן
אלדים, (יחזקאל ל"ח ח') אללהיג
בחצאסידא (אולאן) סלולר אני אורטמדי-
לר, יעני אנדן אפספ דניל אדילר. —
העם, קרארדי.

עמם, יעמם, יופלדי, יופ קודו, קאלדירדי,
עמק, דריג (ירבן) אולדו. — העמיק,
דריג (ירבן) אישדי, העמיק לשבת,
אוטרמאאי דריג אישדי, יעני
דריג יירא אוטרודו. — העמיק לסתד
(לחסיק) עצה, בלשי (תדבירי) דריג
גולודי, בנאית גילי דוטרי.

עמק, בני, עמקי, ר' עמקים, ז', גרא
אניש.

עמר, קל בולונמיר. — עמר, בולטא
באלארי, מעמר, בוטא באגלאייגי.

עמר, ר' עמרים, ז', זחירא צפסי, איפה
ניג אוונגני פאיי, עמר.

עמרה, או אבי שהריג בירי כי אנלרי
אללה ארמלריניג ביופ גונאהלרי סבפינדן
אוורלינא אשז וא כופורך יאגדיריפ
חראב איילרי.

עמקשא, אדם ארי, (סמולל ג' י"ז ט"ו).

ענב, ס' ענבים, ס' ענבי, אוזום (יוזום).

ענג, קל בולונמיר. — דתענג, נאויב
אודו, נאזלי אולדו, ספאאי אלישדי, —
ספאנדי, חולאנדי, דתענג על ידנה,
רבבי אילן חולאנדי, רבבי אילן בנאית
מסרור אולדו.

ענג, עננה, שית, נאויב, נאזלי,
ספאאי אלישמיש.

ענג, ז', ספא, זווק.

ענה, יענה, ווען, גוואב וירדי, קרשיליק
וירדי, סוולארי. — אל תען בסיל פאדיתו,
שאשקינא אניג שאשקינלנינא גרא

(בויונא דאקילאן קייטתלי נכנא) .

עַנְק, ר' עַנְקִים, ז', אַחזן בוויילי ביטסא ,
אירפֿיש, ענק .

עַנְתוֹת, ארץ ישראל דא בנימן שבטניג
טופראנינדא ביר שהריג אדי . עַנְתוֹתִי ,
ענתותלי .

עַסִּים, ז', מיבא כווי, שירא .

עָה (עוף) יָעוּף, אוצדי . (קושנא אוצמאסי
וא בואליכ בנאית צביכ גומב מראמינדא) .
— עופא, אוצדי .

עָפֵל, ז' אָפֵסכ ייר, אובא, קלעה . עָפֵל ,
ר' עָפֵסִים יאבֿוד עפֿולִים, ז', שישִׁיב .

עַפְעָה, ר' עַפְעָפִים, עַפְעָפִים, יחוד
קוללנימיר, בירפֿיבֿל . — עַפְעָפִי שחר ,
צולפֿאניג בירפֿיבֿלִי, סחרִיג (ספאחיג)
אילכ פֿרמֿולִרי, אילכ שפֿאפֿלִרי .

עַפֿר, קל בילונמיר, — עַפֿר, טופראק
כאני אמרי, טומאר אמרי, עַפֿר בַּעַפֿר ,
טופראק אילן אמרי, יעני טומאר אילן
טופֿאלִרי .

עַפֿר, ס' עַפֿר, ר' עַפֿרות, ס' עַפֿרות ,
ז', טופראק, טוז . — ראש עַפֿרות
תַּבֿל (משל ח' כיו), דוניאייג טופראק
לריניג באשי, יעני דוניאייג אילכ
טופראקִלִרי .

עַץ, ר' עַצִּים, ס' עַצִּי, ז', אַנאץ, דירב .
— דאר אַנאץ .

עַצֵב, אינגיטרי, — גַּעַצב, קסוות איטרי,
אינגיטרי, קהרלנדי, דארילדי, — הַעַצֵב,
אינגיטרי, אַצובלנדידרי, קהרלנדידרי,
דארילטרי, — הַעַצֵב, אינגיטרי,
דארילדי, קסוות איטרי, אַלֵם צפדי .
הַעַצֵב אַל לבו, קלבינדא אלם צפדי .

עַצֵב, סלס ר' בולונייר: עַצֵבִים, ס'
עַצֵבִי, ז' סורִת, בוט (פוט), אַבאק .

עַצֵב וּא עַצֵב, ר' עַצֵבִים, ז', אַנִד
איש, זחמִת . אַכֵב, — וְכָל עַצֵבִים
(עַצֵבִים) תִּנְגְּשׁוּ, (יסטוס ל"ח ג'), עין
גִּשׁ . — עַצֵב, קדר, גִּב, אָפֵא . דְּבִר
עַצֵב, קדר סוֹזי, יעני קדר אילן, אָפֵא
אילן כוולנילן סוז, אַנִי סוז .

עַצֵב, פ' עַצֵבִי, ז', זחמִת, קסוות,
אַכֵב .

עַצְבֵן, ס' עַצְבוֹנִי, ז', אַכֵב, זחמִת .
עַצְבֵת, נ', אַנִד, קסוות, אינגיטרי .

עַצָה, ס' עַצָת, ר' עַצוֹת, נ', בִּנְשׁ,
נסחת, תרביד, מושנורא, טראס . —
רבות מחשבות בלב איש נַעֲצָת יְהוָה הִיא
תָקוּם, אינסאניג קלבינדא פֿיבֿרלה צוק
דיר אממא רבניג תרבידי דורור, דפ
אללהיג נַסֵב איטריני אולור .

עַצוֹם, שית, גוצלו, קוותלי, — בִּנְאִית
צוק, סאיידא צוק, חסאבסיו .

עַצְלָה, נ' { טנבלליכ .
עַצְלוֹת, נ' }

עַצֵם, גוצלו אולדו, קוותלי אולדו . —
בִּנְאִית צוק אולדו, חסאבסיו צוק אולדו .
— הַעַצִים, קוותלי איילדי, צוק איילדי .
עַצֵם, ר' עַצֵמִים וּא עַצְמוֹת, ס' עַצְמִי וּא
עַצְמוֹת, פֿנ' עַצְמִי . — נ', כִּמִּיב,
כוויפ . — ויגִיד . בַּעַצֵם הַיּוֹם הַזֶּה, בו
גוניג ויגִידנא, בו גוניג גנדיסנא . —
אַקִמו עַצֵם מַפְנִינִים (חיוכ ד' ז') עין
אַדֵם .

עַצֵם, ז', קוֹת, גוץ .

עַצְמוֹת, עין עַצֵם .

עַצֵר, יַעֲזֵר וּא יַעֲזֵר, קפאדי, אורטרי,
הַכֵם איילדי, אַלי קודי, דוטרי, — עַצֵר
אַת הַשָּׁמַיִם, גופלרי קפאדי (פי יאגטור
אולמאסין) . — גַּעֲזֵרָהּ אֶהְיֶה, (ספטיס

ניזואב .

עָר יאֵדֹר עַר (עור), קלֹדן סלֹט צוֹי
בולֹונִיר, אוֹיאנְדִי. – נַעֲדֹר (נפעל) עַר
נַעֲדֹר, אוֹיאנְדִי, עָרֹר (פעל), אוֹיאמְדִי,
קוֹנְאִדִי, – הַעִיר, אוֹיאמְדִי, קוֹנְאִדִי.
עָרֵב, יַעֲרֵב, פָּעִיל אוֹלְדוּ. – עָרֵב אֶת
פִּי, בִּיר כִּימְכָא אִיצוֹן פָּעִיל אוֹלְדוּ. –
הַתְּעָרֵב, קִארִישְדִי, קוֹשׁוֹלְדוּ. וְהִתְעָרְבוּ
בְּנוֹסִים וְלִמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם (תסלים ק"ו ל"א)
וּא מִלְלַתְלָרָא (יבאנְגִי מִלְלַתְלָרָא)
קִארִישְדִילֹר וּא אַנְלֹרִיֹז אִישְלֹרִינִי
אַנְגְרִילֹר.

עָרֵב, בִּאמְדִי (גִין), אֶכְשֵׁם אוֹלְדוּ,
קִארִדִי. – הַתְּעָרֵב, אֶכְשֵׁם אִילֵן אִישְלֹרִי,
מִן הַתְּעָרֵב, תֹּאֲר הַפֵּעַל, אֶכְשֵׁם לִינִי. –
הַתְּעָרֵב וְהַתְּעָרֵב סַבֵּאֲחִילִין וּא אֶכְשֵׁם לִינִי,
הֵר סַבֵּאֲח וּא הֵר אֶכְשֵׁם.

עָרֵב, בִּיר גִּינִס פֹּנָא דִישְלִינִי סִינֵפ. –
אִיט סִינֵפִי, פֹּתֵפֵס צִיפִּינִי. (י"א) קִארִישְק
פִּיפִי, דוֹרְלו דוֹרְלו גִאנְוֹאֲרֹלֹר.

עָרֵב, גִי מַמְלַכַת אֲדִי עֲרִיבִסְמֵן, (עָרִיבִיא),
עָרִיבִי, עָרֵב, עֲרִיבִסְמֵנִי. – בְּרִיִּיאֲרָא
גִזְרֵפ קוֹנֵאֲרֵק גִּין.

עָרֵב, ז', אֶכְשֵׁם, אִיגִיר. – עָרִיבִים,
אֶכְשֵׁם אֶכְשֵׁם, אֶכְשֵׁם אִיגִיר. גִּין הַתְּעָרִיבִים,
אֶכְשֵׁם אִיגִיר אֲרֵאסִי, יַעֲנִי גִין בִּאמְדִינִי
דִקִיקָה דִן תַּכְמִיל קִרְאָלִיק אוֹלוֹנְגֵא קִרֹר
אוֹרֵמֵאֲרָא בולֹונֵאן וְקֵת.

עָרֵב, (= עָרֵב), עֲרִיבִסְמֵן.

עָרֵב, סלֹט רִי עָרִיבִים, סִי עָרִיבִי, ז'
סוֹכֵט אֲנֵאגִי, סוֹגוֹר אֲנֵאגִי, (טֵאל
דִירִי).

עָרֵב, רִי עָרִיבִים, ז', קוֹנֵנִן (קוֹש
גִינִס).

עָרִיבָה, רִי עָרִיבִים, סִי עָרִיבִים, יֵבֵאן

יֵבֵא רִיגִיא אִידֵר אִיז כִי בִיר אוֹ אֲנֵלֵאסִין.
– עָצֵר פֶּת, קִאֲדִיר אוֹלְדוּ, גִיסְסֵאֲרֵתִלִי
אוֹלְדוּ. – נַעֲצֵר, קִפֵּאלִי, אוֹרְטוֹלְדוּ,
אִלִי קוֹיולְדוּ, טִיגִיר, נַעֲצֵרָה הַפֵּעַל, אוֹלֵת
(קִירָאן) אִלִי קוֹיולְדוּ, טִיגִיר, טוֹכְמֵאֲדִי.
עָצֵר, יַעֲצֵר, בִּג אוֹלְדוּ, סלֹמֵנַת אִיילִדִי.
זֶה יַעֲצֵר בְּעָפִי (סוֹמֵל ח טי י"ז) בּוֹ בְּנִים
מִילֵתִימֵדָא בִּג אוֹלְדוּ, בְּנִים מִילֵתִימֵא
הַתְּסֵם (פִּאֲרֵשֵׁאֲהִלִיק) אִידֵרֵב בּוֹ דִיר.

עָצֵרָה, גִי { יוֹרְטוּ, בִּאִידֵרָאם.
עָצֵרָה, גִי

עָקֵב, יַעֲקֵב, עָקֵב אִיילֵאֲדִי, אֲלֵאֲמִדִי,
דוֹבֵאֲרָא אִימְדִי. עָקֵב אֶת פִּי, בִיר
פִיסְסֵאִי אֲלֵאֲמִדִי, בִיר פִיסְסֵאִי עָקֵב
(דוֹבֵאֲרָא) אִימְדִי.

עָקֵב, סִי עָקֵב, סִי הֵרִי עָקֵבִי וּא עָקֵבֹת,
אוֹפֵצֵא, טוֹבֹק. – אִיאֵק אִיזִי.

עָקֵב, ז', סוֹלֵ, אַחֵר, – אִיגִיר, מוֹקֵאֲפֵלֵת,
עָקֵב עָנְוָה יִרְאֵת יְהוָה עֲשֵׂר וְכֹבֹד וְתִימִם,
(מַסֵּל כ"ז ד'), מוֹרְטוֹלִיגִי (וּא) אִלֵּלָה
קוֹרְקוֹסוֹנִיגִי סוֹלֵ (מוֹקֵאֲפֵלֵאסִי) וְנִגְלִיפִי וּא
רִגְבַת וּא דִירִלִיפִי דִיר. – עָקֵב, עָקֵב
אִיגִיר, עָקֵב פִי, אִיגִיר, אִיגִיר אִיצוֹן פִי.
אִיגִיר אִיגִירִינֵא פִי, צוֹנֵפִי. – וְהִיָּה עָקֵב
תִּשְׁקָעוֹן... (דִצְרִים ז' י"ז) וּא אוֹלֵא כִי
אִיגִיר דִיגִיר אִיסְלִיז...

עָקֵר, עָקֵרָה, שִׁית, עֵאקִיר, צוֹנִיק
דוֹרְטוֹמִיִאן, קוֹסִיר, אוֹולְדִסִיז.

עָקֵרֵב, רִי עָקֵרִיבִים, ז', עָקֵרֵב.

עָקֵרֵן, פִּלְשְׁתִּילִרִיגִי שְׁהִרְרִינִיגִי בִירִינִיגִי
אִדִי.

עָקֵשׁ, שִׁית, אִיגִיר, קִינְגִיר, בּוֹוֹק.

עָקֵשׁוֹת, גִי, אִיגִירִיבִים: עָקֵשׁוֹת פֶּה,
אִיגִירִיבִים, יֵאֲלֵאנְגִילִיק, יֵאֲלֵאן

בַּעַם עֲצוֹם, עָרוֹךְ (— עָרוֹךְ) מְלַחֶמָה, (יואל 3' ט'). גִּנֵּב אֵיצוֹן דִּינִימִישׁ חֶסֶד־בִּסּוּ חֶקֶךְ (עֶסְכֶּר) זִיבִי. — עָרֶךְ, בְּרֹאבֵר אֹלֶרֶ, לֹא יַעֲרֹכֶנָּה זָרֵב וְזִכּוּכִית (אִיזֵב כִּימ יִיז), אֲנֵא (חֶכְמֵהִיא) אֶרְטִין וּא אֶרְמֵאס בְּרֹאבֵר אֹלֶאמוּ, אֶלְטִין וּא אֶלְמֵאס אֲנִיז דְּרֵגִיאַסִינֵא גִלְאמוּ, יַעֲנִי אֹר אֶלְטִינֶרֶן וּא אֶלְמֵאסֶדֶן קִימְתְּלִי דִיר.

עָרֶךְ, עָרְפִי, ז', קִימֵת.

עָרֶל, כִּי עָרֶל, שֵׁת אֹרְטוֹב, סוֹנְנֶת־סִיו, עָרֶל שְׁפִטִּים, אֹרְטוֹב אֶרִינִלִי, אֹרְטוֹב דִּילֵלִי, פֶּקֶמֶב (פֶּלְמֶב). — לֵב עָרֶל, סוֹנְנֶת־סִיו קֶרֶב, אֹרְטוֹב קֶלֶב (כִּי אֲנֵא אֵלֶּה קוֹרְקוֹסוּ גִצְמוֹ).

עָרְקָה, גִּי, אֹרְטוֹ, גִּלְפֵּא. — וּמִלְתֵּם אֶת עָרְלֵת לִבְבָּכֶם (דְּנֵרִיס יוֹ"ד י"ו), קֶלְבִּיזִיזֵב אֹרְטוֹסִינִי סוֹנְנֵת אִיִּלִּיִּאֶסִיו, קֶלְבִּיזִיזֵב גִּלְפֵּאֶסִינִי גִסֵּאסִיו, יַעֲנִי קֶלְבִּיזִיזֵב פֶּאב אֹלְסִין, קֶלְבִּיזֵבִי אֵלֶּה קוֹרְקוֹסִינֵא אֹרְטוֹב אֹלְמֵאסִין.

עָרֶם, עֵין עָרוֹם.

עָרְמָה, גִּי, צוֹמְטִלִיק, עָקֶל.

עָרְמוֹן, ז', צִינֵאר אֲנֵאגִי (יֵא כֶסֶמֶנֶא דִירִנִי).

עָרְף, עָרְפִי, ז', אֲנֵא, הֶקְשָׁה עָרְף, אֲנֵאסֵא קֵאטְטִירִדִי, עִינֵאדְנִי אֹלֶרֶ, עֵאסִי אֹלֶרֶ, קֶשָׁה עָרְף, קֵאטְטִי אֲנֵאסִלִי, עִינֵאדְנִי, עֵאסִי.

עָרְפֶר, ז', קֶאנְלִיק.

עָרִץ, יַעֲרִץ, קוֹרְקִי, אֵל פֶּעֲרִץ בְּפִנְיֵה־בֵּי אֲנֶרְזִיג אֲוֶנְדֶרֶן קוֹרְקֵא, אֲנֶלְדֶרֶן קוֹרְקֵא.

עָשֵׁב, ז' יֵאשׁ אֹט, אֹט, אֹטְלוֹק.

עָשָׂה, יַעֲשֶׂה, וַיַּעַשׂ, אִיטְרִי, קִילְדִי, יֵאפְדִי, יֵאסֵאדִי, יֵאטְרִי. — גִּי עָשָׂה לֹא תִבֶּה, נֵחַ גִּנְדִינֵא בִיר גִּמִּי יֵאפְדִי, הָאֶלֶּהִים עָשָׂה אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

צֵל, בְּרִיִּיא, נִסּוּי וּא יֵאכֹד אֲנֵאן אֹלְמִיִּיאן וּא אִינֶסֶאן סֵאכִין אִיֶּרְמִיִן יִיר.

עָרְבָה, גִּי, כְּפִילִיכ, רֶהֶן, פִּי (פֶּת). — וְאֶת אֶהָיָה תִפְקֹד לְשֹׁלֹם וְאֶת עָרְבָתֶם תִּפְקֹד (סְמוּחֵל 6 יִיז יִיח), וּא קֶרֶשְׁרִיזִי סֵלֵא־מֶהֱלִיכ גֵּא אֲנֵאסִין (וּא קֶרֶשְׁלִרִיזִיג סֵלֵאמֶהֱלִיגִינִי גִוֶּרֵאסִין) וּא אֲנֶרְזִיג רֶהֱנִינִי, פֶּהֱיִנִי אֶלֵאסִין, אֲנֶלְדֶרֶן בִּיר פֶּח גִּמִּירֵאסִין, אֲנֶלְדֶרֶן סֵאגֶּ אֹלְדוֹקֶלִרִינֵא בִיר נִישֵׁאן יַעֲנִי בִיר כֶּפֶתוֹב גִּמִּירֵאסִין, (יֵא : פִּקְלִי צֵמֵאשִׁיר).

עָרְבִי, עֵין עָרֵב.

עָרֵב, יַעֲרֵב, מוֹנְדִי, צֵאנְדִירִי.

עָרָה, קֶל בּוֹלוֹנְמִיר, — עָרָה, צִיפֵּלֵאק אִיִּלְדִי. — דֶּרְכִי, בּוּשֵׁאטְרִי, אֶכְטֵאֶרְדִי, יִיקְדִי. — הֶתְעָרָה, עוֹרִיאן אֹלֶרֶ, צִיפֵּלֵאק אֹלֶרֶ, אֶצִּילְדִי (וַיַּעֲנִי עֵיבִי אֶצִּיק אֹלֶרֶ).

עָרוֹה, גִּי, צִפֵּלֵאקִיכ, עוֹרִיִּית, עוֹרֶת, עֵיבִי יִיר. — עָרוֹת הָאָרֶץ, יִירִיזֵב צִיפֵּלֵאקֶד לִינִי, יִירִיזֵב קוֹסוֹרִלִינִי, מִמֶּלְכֶתִיזֵב זַעִיף יִירִי, מִמֶּלְכֶתִיזֵב זַעִיף, אִי בְּרֶפֶלְנֶמִּישׁ טֶרֶאפִּי (גִּרְשִׁמִּית ח"3 ט').

עָרוֹם, וּא עָרֹם, עָרְמָה, ר' עָרְמִים, שֵׁת צִיפֵּלֵאק, עוֹרִיאָן.

עָרוֹם, עָרוּמָה, ר' עָרוּמִים, שֵׁת, צוֹמְטִי, פֶּתְחָתָן, — עָקֶלִי.

עָרוֹם, עֵין עָרוֹם.

עָרִיץ, ר' עָרִיצִים, שֵׁת, זוֹרְבֵאז,

עָרִירִי, ר' עָרִירִים, שֵׁת, יֵאֶרִינִיזִי, אֹוֶלְרִסִיו.

עָרֶךְ, יַעֲרֶךְ, קוֹרְדוּ, יֵאטְטִירִדִי. — עָרֶךְ שְׁלֶחֶן, סוֹפֵרֵא (טֶרֶאפִּיזֵא) קוֹרְדִי, — עָרֶךְ מְלַחֶמָה, גִּנֵּב קוֹרְדִי, גִּנֵּב אִיטְרִי, מִזֹּאֲלִיכ כֹּלֵט : עָרֶךְ, גִּנֵּב אֵיצוֹן עֶסְכֶּר דִּיזִירִי, עֶסְכֶּר קוֹרְדוּ, גִּנֵּב אִיטְרִי, —

עֵשֶׁר, יָעֵשֶׁר, זַנְנִין אוֹלְרוֹ. - הַיָּעֵשֶׁר, זַנְנִין אִימְרִי. - זַנְנִין אוֹלְרוֹ, הַיָּעֵשֶׁר, גַּנְדִּינִי זַנְנִין גִּזְסִמֹּרִדִי.

עֵשֶׁת־נָּזוֹת, סֵלַט רַבִּים. - נִי, פִּיכָלֶר, דִּשְׁוֹנִמָּאֶלֶר.

עֵשֶׁת־רֹזוֹת, סִי עֵשֶׁת־רֹזוֹת, סֵלַט רַבִּים נִי, אֶרְמִישׁ. מַחְסוֹל, עֵשֶׁת־רֹזוֹת צֶאֱנָה, קִיּוֹנִיגִיז מַחְסוֹלִי, קִיּוֹנִיגִיז סוֹרֹבֶלֶרִי. (יִיא קִיּוֹנִיגִיז דִּישְׁלִירוֹ).

עֵת, כְּנִי עֵתִי, רַי עֵתִים וְאֵתֹת, נִי, וְקֵת. יָזֶן, זִמָּן, - כְּעֵת, שִׁימְרִי. - כְּעֵת חֶדֶר, סַבָּחַ (יֶאֱרִין) בּוֹ וְקֵת דָּא. - כְּעֵת תִּיָּה, עֵין חִי.

עֵתָה, יָעָתָה, שִׁימְרִי, - כְּעֵתָה, שִׁימְרִידִין, עַד עֵתָה, שִׁימְדִי קֶדֶר.

עֵתוֹד, דִּי. אֶרְנִין, מִכָּא. - בִּנְנִי צוֹנֵפִי נִאֲסִלִּי כִי מַכָּאֶר קִיּוֹנִיגִיז אוֹגְוֹנָדָא אוֹלָא דָא בִּנְלֶר מִילָלְתִּיגֹ אוֹגְוֹנָדָא גִזְרֶלֶר.

עֵתָק, יָעָתָק. - גִּזְצִי (בִּיר יִירֶדֶן בִּיר יִירָא), דִּפְרַנִּי. - הָעֵתָק, גִּזְצוֹרֶה (בִּיר יִירֶדֶן בִּיר יִירָא, בִּיר כְּתָאבֶרן בִּיר כְּתָאבָא, בִּיר דִּילֶרן בִּיר דִּילָא).

עֵתָק, שִׁית, אוֹכְמָס, סָרְט, - דְּבֶר עֵתָק, אוֹכְמָס סוּלְדִי, סָרְט סוּלְדִי, בִּיּוֹב סוּלְדִי.

עֵתָק, שִׁית, אֶסְכִי, צוֹק וְקֵתָא סוֹרֶן, - דוֹן עֵתָק. צוֹק וְקֵתָא סוֹרֶנֶץ מָאֶל, בָּאָקִי אוֹלָאנִיק מָאֶל. דָּאִים אוֹלָאנִיק מָאֶל.

עֵתָר, יָעָתָר, רִיגָא אִימְרִי, תַּפְלָה אִימְרִי, - הָעֵתָר, רִיגָא אִימְרִי, תַּפְלָה אִימְרִי, אֶעָתָר לָהּ וְלַעֲבָדֶיהָ (סָטוֹת ח' ס') סִנִּיגִיז אִיצוֹן וְאִיצוֹן קוֹלֶרִיגִיז אִיצוֹן (אֶלֶהָא) תַּפְלָה אִידֶר אִים. הָעָתָרִיגִיז בְּעָדִי, בְּנִים אִיצוֹן תַּפְלָה אִידֶרֶסוֹ.

אֶלֶהָ גִּזְכָּלֶרִי וְאִיִּרִי יִרְאִמְרִי. עֵשָׂה גִּזְכָּלֶרֶת, עֵנִיִּיב אִישְׁלֶר אִימְרִי, - לֹא עֵשָׂה כְּנֶלְיוֹ וְלֹא עֵשָׂה שְׁפָמוֹ (סָמוֹחַל צ' יִיט כִּיִּס), אִיאַקֶלֶרִינִי יֶאֱפִמְאֶרִי, דוֹזְמֶרִי, וְאִיאַקֶלֶרִינִי יֶאֱיִיקֶאֱמְרִי וְאִיאַקֶלֶרִינִי גִזְסִמֹּרִדִי. - נָעֵשָׂה, יֶאֱפּוֹלְרוֹ, קִילִיגִדִי, אִידִילִדִי, אוֹלְרוֹ, מַה יָּעֵשָׂה לוֹ? אֵלָּא נָא יֶאֱפּוֹלְרוֹ? אֵלָּא נָא אוֹלְרוֹ? -

עֵשׂוֹ, יֵצַחַק גִּיגִיז אוֹגְוֹנִיגִיז יֵעֶקֶב גִּיגִיז קֶרְדִּישִׁיגִיז אִדִּי.

עֵשׂוֹר, אוֹן, אוֹן גִּזֶן, אוֹן עָאִי, - תַּשְׁבִּיב הַבְּעָרָה אֶתְנִי יָמִים אוֹ עֵשׂוֹר (גִּזְחָסִי) כִּיִּד (יִיט). קִיז בִּרְאֶבְרִימִיזֶדָא גִּזְנֶרֶד גִּיעֵנִי בִּיר קֶז גִּזֶן יֶאֱכֹד (דוֹיץ אוֹלְמָאזֶס) אוֹן גִּזֶן אוֹמֶרֶסִין. (יִיא, יָמִים אוֹ עֵשׂוֹר, בִּיר סִנָּה יֶאֱכֹד אוֹן עָאִי).

עֵשֶׂר, עֵשֶׂרָה, עֵשֶׂרָה, עֵשֶׂר, אוֹן, עֵשֶׂרִים, יִיבִירִמִי, וְכו' (עֵין חֶלֶק רַחֲשׁוֹן 33. 34).

עֵשֶׂר, יָעֵשֶׂר, אוֹנֶלֶמָא אֶלְדִי, אוֹנֶדָא - בִּיר אֶלְדִי. עוֹשֶׁךְ אֶלְדִי, אוֹנֶלֶמָאִיא בֶּאֱלֶלְדִי, זֶרְעִיכֶם וְכֶרְמִיכֶם יָעֵשֶׁר (סָמוֹחַל ח' ח' טִי), אֶבִּינֶלֶרִיגִיזִיגִיז וְאִיאַגְלֶרִיגִיזִיגִיז עוֹשְׁרִינִי אֶלִיר, - עֵשֶׁךְ, עוֹשֶׁךְ וִירְדִי, - עֵשֶׁךְ אֶת פֶּרְמֹ, בֶּאֱגִיגִיז עוֹשְׁרִינִי וִירְדִי, - הָעֵשֶׁר = עֵשֶׁר.

עֵשֶׂרִי, רַי עֵשֶׂרִים, שִׁית, זַנְנִין.

עֵשֶׂן, יָעֵשֶׂן, מוֹמְדִי, מוֹטוֹנֶלְדִי.

עֵשֶׂן, סִי עֵשֶׂן, כְּנִי עֵשֶׂנוֹ, דִּי, מוֹטוֹן.

עֵשֶׂק, יָעֵשֶׂק, זוֹלֶמָלֶאֲרִי, זוֹלֶם אִיִּלְדִי,

זוֹרְבֶאזֶלִיק אִיִּלְדִי. - עֵשֶׂק דֶּל, פִּקִּירִי

זוֹלֶמָלֶאֲרִי, פִּקִּירָא זוֹלֶם אִיִּלְדִי.

עֵשֶׂק, דִּי, זוֹלֶם זוֹרְבֶאזֶלִיק.

פ.

נשירירי, אונרארי. ויסנע בפקום (נרשית כ"ח י"ח) ביר יירא אונרארי, ראסט גלירי. — ופנעת קבל גביאים (שמואל ח' ס') וא נביאלריג ג' מיעתינא ראסט גלירסין. —

פֿגֿר, ר' פֿגֿרים, ס' פֿגֿרי, ו', ל'ש.

פֿדֿה, ופֿדֿה, פֿידא איילירי, ייסירי אואר אירמב איצון סאמון איילירי, ייסירי ייסיריכרן קוטאררי, אואר איילירי. — נפֿדֿה, פֿידא אולונדו, חלאס אולונדו, אואר אולונדו, אואר אולדו.

פֿדֿות, וא פֿדֿת, ג', פֿדֿק, ושמתי פֿדֿת בין עמי ובין עמקה (שמות ח' י"ט), מיללתיים אילן סניג מיללתיג' אראסינרא ביר פֿדֿק קויאר אים, מיללתימי סניג מיללתיג'ן פֿדֿקלי אידר אים, מיללתיג' אולאן בנים מיללתימא אולמאז.

פֿדֿן אַרם מסופוטאמייא סמטינרא טופראק ארי. — פֿדֿנה אַרם, פֿדֿן אַרם גא.

פֿדֿה, ס' פֿי, כנוי פֿי, פֿדֿה, פֿיו, וכו'. אַגֿיו, — סדו, ג'וואב, אַמֿר, — עברתי את פי ידֿה, רבפיג אמריני גצדים, רבפיג אמרינא עאסי אולדום. — על פי ידֿה, רבפיג אמרי אורא, רבפיג אמרינא גורא. — פי קרת (משלי ח' ג') שחר אנזי, יעני שחר קאפוס, שחרא נירר ייר. — פי, פאיי, פי שנים, אפי פאיי, אפי קאט. — פי חרב, קיליג' אנזי, קיליג' קלאג'סי. הקה עיר לפי חרב. ביר שחרי קיליג' דן נצירירי.

פֿדֿה, בורארא, בורארא, — כפה, בוראדן.

פֿאֿה, ס' פֿאֿת, ס' ר' פֿאֿתי, ג', כנאר, טראף, — פֿאֿתי צפון, שימאל כנארדרי.

פֿאֿר, קל בולונטייר, פֿאֿר, דילבר איטרי, כורבייטרי, רונאטרי, תעזיז איילירי — דֿהֿפֿאֿר, כורביירי, תעזיז אולדו, פֿעֿשה ידֿי דֿהֿפֿאֿר, (ישעיה ס' כ"ח), אללדימיג' אישי אישי תעזיז אולמק איצון, אללדימיג' אישי כי אניג' אילן תעזיז אולדו אים.

פֿאֿר, (== באר) קל בולונטייר, דֿהֿפֿאֿר ביאן איטרי, תקריר איילירי — דֿהֿפֿאֿר עלי לִמְתִּי אֶתְמִיר לָהּ (שמות ח' ס') בגא ביאן איילא חצאן סניג איצון הפלה אידאיים.

פֿאֿר, ו' דילברליב, חוסן, נחלליב, כורב. פֿאֿרֿה, ג', בוטאק, יאפרקלי פֿידֿה.

פֿאֿרדֿר, ו', רֿנֿב, יוויג' (צחדאייג') אל רֿנֿגי. — קל פֿנים קבצו פֿארדֿר, (יואל ג' ו') דר יוז רנני דושיירי, יעני דר יוויג' רנני קאצדי, דר יוויג' אלי סולדו, דר גויג' פֿנזי סולדו.

פֿגֿ, (פוג) יפוג, ויפג, בולוארי, ויפג לבו (נרשית מ"ס כ"ו) וא אניג' יורגי בולוארי, יעני יורגי באיילירי, יורגי נצדי.

פֿגֿע, יפגע, דנרי, דוקונרי, אולדורדי. פֿגֿע, קפ', ביר כימסאיא דנרי, דֿהֿשֿבֿעו לי פֿן תִּפְגַּעוּן בִּי אַתֶּם (ספטים ט"ו י"ג) בגא יימין אידניז כי סיו בגא דנמוסיג'יו, בגא דוקונמאוסניג' (יעני בני אולדורמו סיג'יו). — פֿגֿע, ריגא איטרי, תפלה איטרי, אל תִּפְגַּע בִּי, בגא ריגא אירמא, בגא תפלה אירמא. — ראסט גלירי, ראסט

וּפְטָר מִפְּנֵי שְׁאוֹל (שְׁמוֹחַל ח' י"ט י"י) וְאֵל
(דוד) שְׁאוֹלֵי אֲדֹנָיו צִבְיָדִי, יֵאֵן וִירְדִי.

פִּי-בִּבְסָה, מִסְרָא בִיר שְׁהִיגְ אֲדִי.

פִּי-הַחִירוֹת, קִלּוּם רְגִיזִינָא יֵאֵקֵן בִּיר
שְׁהִיגְ אֲדִי.

פִּיחַ, ו', קִרוּם, פֶּרוֹן קִרוּמִי, יֵאֲבֹר
פֶּרוֹן כּוּלִי.

פִּינְחָם, אֲהֵרֵן נִיגְ אֲוִלּוֹ אֲלֶעֱזֵרִיגְ וְאֵ
כּוֹאֲרִיב. עֲלִי נִיגְ אֲוִלּוֹנִיגְ אֲדִי.

פִּישׁוֹן, גִּן עֵדֵן דֵּן צִיקָאן דֹּחַם אֲוִזִיגְ
בִירִיגְ אֲדִי.

פִּי, ו', כּוֹרֲחִי. פֶּה הַשֶּׁמֶן. יֵאֵן
כּוֹרֲחִיסִי.

פִּלָּא, קֵל בּוֹלֹנְמִיר, - נִפְלָא. עֲנִיאִיב
אֲוִדֹו, - גִּזֵּן אֲוִלּוֹ. הַפִּלָּא מִדְּרָה

דְּבָר ? רִבְבִינָא בִיר שִׁי גִזֵּן אֲוִלּוֹר מִי ?
אֲלֵלָה גִזֵּן שִׁי וְאֵר מִי דִיר ? - נִפְלָא.

נִפְלָאָה (בִּינּוּנִי), עֲנִיאִיב, - נִפְלָאוֹת,
עֲנִיאִיב שִׁינֵל, נִפְלָאוֹת גְּדוּלוֹת, בִּיזֵב

עֲנִיאִיבֵלֵר. הַפִּלָּא, עֲנִיאִיב אִישְׁדִי,
תְּעִנִיב לִי אִישְׁדִי, וְהַפִּלָּא יִהְיֶה אֶת מִכּוֹתֶךָ

וְאֶת מִכּוֹת יִרְעָה (דְּכִרִים כ"ח י"ט) וְאֵ
אֲלֵלָה סִנִּיגְ יֵאֲרֵאֲלִינִי (בִּלְאֲלִיגְ) וְאֵ

זֹרְעִיתִיגְ יֵאֲרֵאֲלִינִי (בִּלְאֲלִינִי) עֲנִיאִיב
אִידֵר, רִבְבִי סִנִּי וְאֵ סִנִּיגְ זֹרְעִיתִינִי

עֲנִיאִיב בִּלְאֵלֵר אִילֵן אֲוִרָאֵר.

פִּלָּא, פִּלָּא, ר' פִּלָּאִים וְאֵ פִּלָּאוֹת, ו'
עֲנִיאִיב.

פִּלָּאִי (קִרִי פִלִּי), שִׁיחַ, עֲנִיאִיב, עֵקֵל
יִירִישְׁמִיגְ שִׁי.

פִּלָּג, ר' פִּלָּגִים, ס' פִּלָּגִי, ו', אֲוִזֵּן, סֵל,
גֹל.

פִּלְדָּה (ו') ר' פִּלְדוֹת, נ', דְּמִיר, צִלִּיב.

פִּלְדָּה, קֵל בּוֹלֹנְמִיר, הַפִּלָּה, אִידֵרִי,
פֶּרֶק אִידֵרִי, פֶּרֶקִלִי אִישְׁדִי.

פִּנְיָה, נ', מִינִיש. - אֵל הַתִּנִּי פִנְיָה
(סִנְיָה) לָהּ, (לִיכָה צ' י"ט) גִּנְדִּיגְ
מִינִיש וִירְמָא דִּרְמִיין אֲנֵלָא.

פִּטָּמ, אֲפִיקָא סִמְטִינָא בִיר מִילְלִתִּיגְ
אֲדִי.

פִּטְיָפֵר, פֶּרְעָה נִיגְ קִסְמָב בִּאֲשִׁינִיגְ
אֲדִי.

פִּטְיָפֵר, יוֹסֵף נִיגְ קִאִיין אֲמִאֲסִינִיגְ.
אֲוֵן גִּאֲמִלִי שְׁהִיגְ אִימִאֲמִינִיגְ אֲדִי.

פִּיךָ, ו', רִסְמִיק, סוֹרְמָא. אֲוִזְבֵּל שְׁמָה
בִּפְּוֶה עֵינִיקָה אִיזְבֵּל גְּזוֹלִרִינִי רִאֲסִינָא

קִדִּי, יַעֲנִי גְזוֹלִרִינָא רִאֲסִינִי סוֹרְדִי,
גְזוֹלִרִינָא סוֹרְמָא צִפְרִי.

פִּוּעָה, בִיר יִשְׂרָאֵל אֲבִאֲסִינִיגְ אֲדִי.

פִּזֵּן, ו', תִּמְזֵן אֲלִמִּין, פִּאֵב אֲלִמִּין.

פִּזֵּן, (ו'), קֵל בּוֹלֹנְמִיר, הוֹפֵן פִּאֲבִלְנִי (ו')
וְהֵב מוֹפֵן (מוֹפֵן) פִּאֲבִלְנִי מִשְׁ אֲלִמִּין,

מִסִּין אֲלִמִּין.

פִּזֵּן, פִּזֵּן, יִפְזֵן, יִיגֵל אֲוִלּוֹ. - פִּזֵּן,
כִּפְרִי, סִיצְרָאֲדִי.

פִּזֵּר, דִּאֲגִיטִרִי, - פִּזֵּר, דִּאֲגִיטִרִי. -
דִּרְגִּאֲדִי, מִסְרוֹף אִיילִרִי.

פִּחַ (פּוֹחַ), יִפּוֹחַ, אֲוִפּוֹרֵדוֹ, אֲסִרִי (לֹחֶגֶר
אִיצוֹן). - הַפִּיחַ, אֲוִפּוֹרֵדוֹ, גִּפְסֵם אֲלִרִי.

הַפִּיחַ גִּזְכִּים, יֵאֲלֵאֲנִלִרִי אֲוִפּוֹרֵדוֹ, יֵאֲלֵאֲנִלֵר
אִילֵן גִּפְסֵם אֲלִרִי, יַעֲנִי יֵאֲלֵאֵן סוֹלֵרִי.

פִּחַ, ר' פִּחִים, ו', מוֹזָאק.

פִּחֵד, יִפְחֵד, קוֹרְקֵדוֹ.

פִּחֵד, ר' פִּחֵדִים, קוֹרְקֵן.

פִּחָה, ר' פִּחּוֹת, ו', פִּשָּׂא.

פִּחַת, ר' פִּחֲתִים, ו' וְנ'. צוֹקֵר, הַנֶּבֶךְ.

פִּמְדָּה, נ', בִיר סוֹי קִימְתִּלִי מֵאֲשֵׁ.
זוֹמְרֵד (ו').

פִּמְדֵר, צִבְיָדִי, יֵאֵן וִירְדִי. -

דן מאעדא גיירי קריסינג אדי .

פס , סלט רבים בולונייר : פסים , ז' , אוג' , ויג'ודיג אוג' , יעני אל יאכוד איאק . (נסלי כי רשון ארמית דא , פס ידא , אל אוג' , יעני אליג אוג' מראפ' , פרמאקלר) כתנת פסים , אוולא קפטאן , ויג'ודיג אוגינא קדר , יעני איאק גא יאכוד מופוק גא קדר יירישייר בוייקאפטאן , (נסלי כי סויוואראלר דאשירלר) . — (כתנת פסים , כפי החרגום המקבל , נקשלי גמלב , נקשלי קאפטן , עלאגא קפטאן) .

פסקנה , נ' , ביר קאיאניג אדי , קאיא .

פסח , אמלאיפ גצרי , גציפ גיטרי , פסח על בתי בני ישראל (שמות י"ג כ"ז) בני ישראל אכלרני אמלאיפ גצרי , גציפ גיטרי , יעני אנלרי אג'רי , אנלרא דוקינמאדי .

פסח , אקסאדי . — עד מתי אתם פסחים על שתי דסעפים (מלכס ח' י"ח כ"ח) , עין סעפה , — פסח , סבירדי , סיצראדי . **פסח** , ז' , פסח קרבני , פסח באיראמי .

פסח , ז' , ר' פסחים (== פסחים) , אקסאק , טופאל .

פסיל , ר' פסילים , (סלט רב' בולונייר) , אויימא בוש , גסמא סורת , פסל .

פסל , יפסל , גסרי (טאש) , פסל-לך שתי לוחות אבנים , גנדיגא אבי טאש לוחלר גס .

פסל , פני פסלי , ז' , אויימא בוש , גסמא סורת , פסל .

פעזר , מאב טופראניגרא ביר קאיאיג אדי .

פעל , יפעל , אישדרי , יאפרי , קילדרי , אישדרי .

פעס , קאקדי , תדריב איילדי , יעני

גציפסירמז אניג יוזנא קרשי אגא אדור , יעני אניג גזוניג אונגרא אניג צואסיני ויריר , אוולא כי אניג דושמאני גנדי צואסיני גנדי גזור , אניג צואסי גלג' דורלרא קאלמאז . — נתן פניו בפ' , ביר כימסאיא קרשי יוזני ויריר , ביר כימסאיג אוזרינא קהריני , כישמיני דופרו (ויקרא כ"ו י"ז) , — פנים , חזרת , ופניה הלכים בקרב (שמואל ב' י"ז י"ח) , וא חזרתג גנפרא גזר , וא גנדיג (גנדיג באל ואת) גנפרא גזר סין . — פנים , אונג , אונג טראף , לפנים , אונגא אקס , אוול וקת דא . — מלפנים , אוולרן , ויהיו לאחור ולא לפנים (ירמיוס' כ"ד) אקר אוולר דגיל אונג , יעני וארינגא אריינא (ברי) גיטדילר . אונגא גיטמדילר . — לפנים בישראל (שמואל ח' ט' ט"ו) ישראל דא אוולפי וקתלדרא (אוולא עיגרת אירי כי ...) , — אל פני פ' , ביר כימסאיג אונגא , אונגרא . — את פני פ' , ביר כימסאיג אונגא , ביר כימסאיג אונגרא , מאת פני פ' , ביר כימסאיג טראפניגן . — לפני , אונגא , אונגרא ; לפני , בנים אונגמא . בנים אונגמרא . — מלפני , אונגניגן . מלפני יהוה , רבביג אונגניגן . מלפני , בנים אונגמניגן . — ספני , אונגניגן , סבניגן , מלאה הארץ חסם מפניהם (גנלסית ו' י"ג) אנלריג סבניגן ייר יראמוליק דולרו (יראמוליקן דולרו) . — על פני , יוזו אוזרינא , אוזרינא , אוזרינא , על פני הפים , סויג יוזו אוזרינא , סויג אוזרינא . — מעל פני האדמה , יריג יוזו אוזרינא , יריג יוזניגן , ייריג אוזרינא , — הפיר פנים , נשא פנים , עין הפיר , נשא .

פנינים , ז' , סלט רבים בולונייר , ביר סויי קיימטלי טאש , גצאדור .

פננה , שמואל ניג בבאסי אלגנה ניג חנה

פָּקַד (פוק), קל בולונמייר, הפיק, ציקארדי, הפיק לרעב נפשו (יפטים יח יו"ד), אין אולאנא ג'אניני ציקארדי, יעני ג'אניניג צינימאסני, אבמניני. - הפיק רצון כחלה. רבבי דן מוראד ציקארדי, מוראד אינרא איטרי, אללה דן מוראדיני קבול איטרי.

פָּקֵד, נפקד, סאניני, אנדי, חטרינא גשירדי. יהזה פקד את בני ישראל, רבבי בני ישראלי חטרינא גשירדי, יעני בני ישראל גא אימראד וירמאא דושנוד. - פקד את אחיו לשלום (שמואל ח' יז י"ח) קרדשיריני סלאסחא סאניני, קרדשיריניג סלאסחניני סואל איילדי, קרדשיריניג סאנ אודוהניני אראייס בילדי. - פקד, סאירי. שר הצבא פקד את אנשי החיל, סרעספר צריביג ארמליריני סאירי. - פקד, נכיל איטרי, תעיון איטרי, שר המצותים פקד את יוסף אתם (בראשית מ' ד') קססאב באשי יוסף גי אנליריג יאנינא ופיל איטרי, תעיון איטרי. - פקד על פ'. ביר בימסאייג אודרינא פרו איילדי, ביר בימסאייג סמארלאדי. - פקד עון, גונאחי סאניני, גונאח איצון צוא וירדי. פקד עון אבות על בנים, בבאליריג גונאחי איצון אוולאדלרא צוא וירדי, אוולאדליריג חקקנודן גלדי. - נפקד, סאנינילדי. - נפקד על פ', ביר בימסאייג אודרינא פרו אולונדו, ביר בימסאייג אמר אולונדו. - נפקד על פ' ביר בימסא צוא יא אונראדי, ביר בימסא צוא צבדי. - אם קמות קל-האדם ימתון אלה ופקדת קלהאדם נפקד עליהם לא יהזה שלהני: (נחמדני י"ז כ"ט), אנר בוגלר הר ארמיג אולדוני גיבי אולורלר איסא ויעני הר נס אולדוני

קונאדי, אויאמדי. - נפצע, קאנילדי, תהריב אולונדו, נפצעם רוחו, (בראשית מ"ח מ') יא אניג (פרעה ניג) רוחי תהריב אולונדו, יעני יורני קאלימיראדי, רחתסו אולדו.

פָּעַם, ר' פעמים, וא פעמות, ר' שני פעמים, נ', אדים, איאק ארימי, - פירר, פעם אחת, ביר פירר, פעמים, אפי פירר, שלש פעמים, אוץ פירר, - הפעם, בו פירר, שימדי. - קפעם קפעם, נאסלי בי הר וקת אוולאדא שימדי; - אוולופי גיבי.

פָּעַר, אצרי, פער פיו, אנוני אצרי. פערעו עלי בפיחם, אוורמא אנוליריני אצירלר, בני ייקאא איסטדילר.

פָּפֵן (פופן) פופן, ראנילדי. - הפין, ראנימדי.

פָּפָה, אצרי, פפה פיו, אנוני אצרי.

פָּפָח, אואו איטרי, סווינג אואוי אילן קיצקירדי איבתראני איילדי, פפח קפה, סווינג סראסי אילן קיצקירדי.

פָּפָצִם, יארדי, צאטלאמדי.

פָּפָצֵע, יארלאדי.

פָּפָצֵע, פפעי, ר' פפעים, ז', יארא.

פָּפָצֵר, נפצר, וור איילדי, וור איטרי. -

הַפְצִיר, (מקור הפצר = הפצר) עינאד איטרי, עינאדני אולדו. פי הטאת קסם קרי ואון ותרפים הפצר (שמואל ח' ט"ו כ"ג) זירא עאסיליק פאלגיליק גונאחי דיר, וא עינאד אידמב יאלאנגיליקוא בוטלר דיר, יעני אללהא עאסי אולמאק פאלגיליק אידמב קרד גונאח דיר וא עינאד אידמב יעני גנדי פנא וולונדן גרי דונכמב יאלאנגיליק אילן וא בוטלרא עיבארת אידמב אילן ביר דיר.

יִנְיָמָן אִירִילִי, בְּנֵן אִירִילִי, -
הַפְּקִיד, אִירִיד.

פְּקִיד, בְּנֵי פְקִיד, ז', קִאמִיר.

פְּקִידָה, נ', דִּאנָא, זִיכְרָא (בִּנְדִּיאִי
דִּאנֶּאֱלִיר).

פְּקִידָה, יִפְקֶה, - מִיבֵּא וִירִיד, מִיבֵּא
גְּמִירִיד, שְׁקֵשׁ פְּקִידָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה, אֲנֹ וְא
זֶהר גְּמִירִין דְּמֶאֱר. מִיבֵּאִי אֲנֹ וְא זֶהר
אוֹלָאן דְּמֶאֱר. - פְּקִידָה, יִאִירִילִי, נִומֵּאִי
אוֹלִדוּ. פְּרוּ וְרֶבֶן, יִאִירִילִיזוּ (נִומֵּאִי
אוֹלִדוּזוּ) וְא צֹק אוֹלִדוּזוּ. - הַפְּקִידָה עִיפֶרָה,
יִאִירִילִמִּיר, נִומֵּאִי אִימִיר.

פְּקִידָה, בְּנֵי פְקִידָה, נ', אִינְבָּ.

פְּקִידָה, ז', קִואן.

פְּקִידָה, אֶרֶץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דֵּן אֲנֹל
סִאפִּין בִּיר מִילְדִּתִּיג אִיר.

פְּקִידָה, יִפְקֶה, צִיפְכִּלִּיר, פִּלִּים וִירִיד.
פְּקִידָה מְשִׁיחַ אֶרֶץ, אֶרֶץ נִיגִל צִוְּבִי
פִּלִּיסְלִיר, פִּלִּים וִירִיד. - פְּקִידָה הַשְׁחִין,
צִיבָאן פִּלִּיסְלִיר, יַעֲנִי צִיבָאן צִיפְכִּיר, -
הַפְּקִידָה, צִיפְכִּלִּיר, פִּלִּים וִירִידִירִיד. -
(עֹמֵר) פִּלִּים וִירִיד, צִיפְכִּלִּיר.

פְּקִידָה, פְּקִידָה, ר' פְּקִידָה, ז', פִּלִּים.
צִיפְכִּיר.

פְּקִידָה, פְּקִידָה, בְּנֵי פְקִידָה, פְּקִידָה, פְּקִידָה,
פְּקִידָה וכו', ז', מִיבֵּא, פְּקִידָה, אֲנֹאן
מִיבֵּאִי. - פְּקִידָה, רְחֵם מִיבֵּאִי,
יַעֲנִי אוֹלִדָה.

פְּקִידָה, ר' פְּקִידָה, פְּקִידָה, ז', יִרֵּאִי
מִירִיד, יִל נִסִּיגִי. מְשִׁיחַ פְּקִידָה, מִירִיד
יִטֵּאִי.

פְּקִידָה, ז', יִירִיד, זֶהר, זֶהרִבִּאֻלִּיק.

פְּקִידָה, פְּקִידָה, פְּקִידָה, פְּקִידָה, אֶרֶץ
אוֹלִאנָא אֶכְמִנִּי, פְּקִידָה, אֶכְמִנִּי
פִּאִי וִירִיד.

עֶאֱרֵת אֲוִירָה, מִינוּוֹאֵל אֲוִירָה
אִיסָה) וְא (אֲוִירָה) אֲנֹל דֵּר אֶרֶם צִבְּמִינִי
צִוִּיאִי צִבְּרִל אִיסָה דְּגִיל רֶבֶבִי בְּנִי
יִולִּלֶאֱדִיר, יַעֲנִי בְּנִי יִולִּלֶאֱיָאן רֶבֶבִי דְּגִיל
דִּיר, בֵּן אֲלֶהֱיָהּ אֲלֶצִּיסי דְּגִיל אִיס), יַעֲנִי
אֲנֹר בִּנְדִּירִי אֲוִירָה וְא צִוִּאִי בִּיר עֶאֱרֵת
דֵּן דִּישֶׁאֱרִי עֲנִיאִיב אֲוִירָה וְא עֲנִיאִיב
צִוִּא אֲוִירָה אִיסָה אִיסָה דִּיר בִּי בֵּן
אֲלֶהֱיָהּ אֲלֶצִּיסי דְּגִיל אִיס. - פְּקִידָה,
סִאִירִיד. - הַפְּקִידָה, וְכִיל אִימִיר, תַּעֲיִין
אִימִיר.

פְּקִידָה, נ', תַּעֲיִינִילִב. מְסֻבִּי. פְּקִידָה
יִפְקֶה אֶחָד (מְסֻבִּי קִיט ח') אֲנִיגִי מְסֻבִּינִי
גִּיירִיס אֲלִסִּין. - פְּקִידָה, זִאבְּמִלִּיב,
זִאבְּמִי, - וְשִׁמְשִׁי פְּקִידָה שְׁלֹם וְנִגְשִׁי
צִדְקָה (יִסְעִיס ס' יִי) וְא סִנִּיגִי זִאבְּמִלִּיגִי
(זִאבְּמִלִּיגִי) סִלִּאמְתִּילִב וְא סִקִּלִּת
וִירִיגִילִיגִי (תִּרְאִיגִילִיגִי) עֶדֶאֱלֵת קִוִּיִּר
אִיס, יַעֲנִי סִנִּיגִי אֲוִירָה מִסְלִילִט אוֹלָאן
זִאבְּמִלִּיגִי יִירִינָא סִלִּאמְתִּירִב וְא
דִּרְאִיגִילִיגִי יִירִינָא עֶדֶאֱלֵת וִירִיר אִיס.
- פְּקִידָה, צִוִּא. וְשִׁמְשִׁי כָּל הָאֶרֶץ וְשִׁמְשִׁי
עֲלֵיהֶם (צִמְצִיר יִי כִיט) עֵין לַעֲיִל פְּקִידָה
פְּקִידָה, ז', אֲמִאֲנֵת.

פְּקִידָה, אֲצִירִי (גִּזִּי אִיצִין). גְּפִקָה, אֲצִירִי
(גִּזִּי) גְּפִקָה עֵינִי, גִּזִּירִיס אֲצִירִי, פְּקִידָה,
אִימִירִיס.

פְּקִידָה, ר' פְּקִידָה (== פְּקִידָה), ז' אֲצִירִי
גִּזִּירִי, גִּזִּירִי (עֵינִי נִיג עֵינִי). - עֲקִלִּי,
אֲנִלִּאִיגִי.

פְּקִידָה, ז', וְכִיל.

פְּקִידָה וְא פְּקִידָה, ר' פְּקִידָה, ז', בִּנְדִּיאִי.

פְּקִידָה, ר' פְּקִידָה, ז', יִבָּאן אֲשִׁנִּי, בִּיבִי
אֲשִׁנִּי.

פְּקִידָה, וְכִיל דֵּן סִלִּי בִּינוּנִי פִּעוּל בִּוְלִוִּיגִי,
אִירִיד. - גְּפִקָה, אִירִידִירִי. גְּפִקָה מְעִלִּי.

פֶּרֶץ, ר' פֶּרְצִים, ז', בזזק, עַמֵּד בַּפֶּרֶץ, (מסליס ק"ו כיג) בזזקרא דורדו בחמסיוליק וקתינדא קלקאן, מייאנג'י אולדו. נסלי פי דושמאן קלעהדא ביר בזזק יאפרינדא אַנְג' איי ג'בבארלר בזזונג' אורינדא דורופ קלעהוי קורורלר אוולאדא משה אצ' ישראל'ג' בחמסיוליק וקתינדא אללה'ג' אונג'נדא מייאנג'י אולמאיאירי, אללה ישראל'י גאיב אידרדי).

פֶּרֶק, יפֶּרֶק, קירדי, קופארדי. - קורטארדי, אזאר איילדי. - פֶּרֶק, קופארדי, אופאטדי, קירדי. - הֶפֶרֶק, גנדי גנדינדן קופארדי.

פֶּרֶר, קל בולוטמיר, הֶפֶר (הפעיל), הֶפֶרֶת, יֶפֶר, (לֶהֶפֶרְכֶם = לֶהֶפֶרְכֶם), בזזו, במטאל איילדי, הֶפֶר בֶּרִית, שרמי בזזו, במטאל איילדי.

פֶּרֶש, יֶפֶרֶש, יאיירי, פֶּרֶש פֶּפּוּ, אבוצלריני יאיירי (תפלה איטרינדא אבוצלריני אצדי). פֶּרֶש יֶדוּ, (ח'כס ח') יו"ד) אַליני יאיירי, אַליני אוואטדי. - פֶּרֶש לֶחֶם = פֶּרֶש לֶחֶם, עין פֶּרֶש. - פֶּרֶש (פֶּעַל), יאיירי, פֶּרֶשָּׁה צִיּוֹן בִּגְדִיהָ, (== פֶּרֶשָּׁה צִיּוֹן יִדִּיהָ) (ח'כס ח' יו"ד), צִיּוֹן אללריני יאיירי (אֶלְיִיאָרְק, רִיגִיא אידרפ). **פֶּרֶש**, ר' פֶּרֶשִׁים, פֶּרֶשִׁיו, ז', אַמְלִי, אַמְלִי עֶסְבֶּר. - אַמְ.

פֶּרֶת, גן ערן דן ציקאן דורט אונג'ג' בירינג' אדי, פי סיריארדא אקיר.

פֶּשֶׁע, אדים אלדי, אטלאנדי, - פֶּשֶׁע ב', ביר בימסאייג' אורינא אטלאנדי, ביר בימסאייג' אורינא וארדי.

פֶּשֶׁט, יֶפֶשֶׁט, צוּדִי (רובא איצון), סוונדו, - הֶפֶשֶׁט, צוּדִירדי, סוונדורדו, - סידירדי (פֶּרִי איצון) - הֶפֶשֶׁט, סוונדו, גנדי גנדינג' אורינדן צוּדִי (רובא איצון)

פֶּרֶס, פֶּרֶס, אזיאי דא ביר בזז מלכתיג' אדי, פֶּרֶס, (פֶּרֶסִיָא).

פֶּרֶסָה, ג', מירנאק, מוויאק. - לא **הֶשָּׂאָר פֶּרֶסָה**, (שמוס יו"ד כ"ו) מירנאק קאלמאז, ביר מירנאק, יעני ביר באש קויון יאכוד מוואר קאלמאז.

פֶּרַע, יֶפֶרַע, צוּדִי, זַבְמָסִיו איטרי. פֶּרַע זַבְמָסִיו, צוּלְמִיש. - יֶזְרָא מִשָּׁה אֶת הָעָם כִּי פֶרַע הָיָה כִּי פֶרַע (פֶּרַע) אֶהְיֶה (שמוס ל"ב כ"ה) משה חלקי גורדו פי או צוּלְמִיש (גנדי יולונא, גנדי באשינא פוראקילמיש, זבמסיו אולמיש) דיר, זירא אהרן אני צוּדִי (גנדי באשינא קו וירדי, זבמסיו איטרי), - פֶּרַע, גרי איטרי, פֶּרַע מוֹסֵר, נסיתתי גרי איטרי, נסיתתי קבול איטמדי.

פֶּרַעָה, מסר פארשאהלריניג' אדי, לֶקְבִי. **פֶּרַעִשׁ**, ז', פורצא.

פֶּרֶפֶר, ארס (סיריאי) - מופראג'נדא ביר ביציב אונג'ג' אדי.

פֶּרֶץ, יֶפֶרֶץ, בזזדי, ייקרי. פֶּרֶץ אֶת הַחֹמֶה, קלעהוי בזזדי, ייקרי. - צוק אולדו, נומאי אולדו, יאיילדי, אַרְמָדִי. כְּאֲשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ (שמוס ח' י"ג) הר נאקדר. אני קינאר (אנא גֶפֶא וירי) אידילר איסא או אוקדר צוק אולדו אירי וא אוקדר ארטאר אירי. - פֶּרֶץ בֶּפֶ', ביר בימסאייג' אורינא הוג'זם איטרי, ביר בימסאייג' הוג'זם איטרי, - פֶּן יִפְרֹץ בָּם יְהוָה, (שמוס י"ט כ"ג) אולמיא כ' רבפי אנלרא הוג'זם אידמיא, יעני אנלרא נֶזֶב אידמיא, אנלרי קירמיא. - גֶפֶרֶץ, יאיילדי, סיק אולדו. אֵין חֲזוֹן גֶפֶרֶץ, (שמוס ח' ג' ח') סיק רוויא (נביאל'ס) יוק אירי, יעני רוויא סיק דביל אירי, סידר, נאדיר אירי.

שְׁעָרֵי הַתְּמִיד , (יִשְׁעֵי ס' י"ח) וּא סְנִיגָה
קִפּוּלֵינִי דְרֵאִימָא אֲצִיק אֹלֹד . - פְּתִיחַ ,
צִוִּי , אִזְדָּר אִילֵרִי .

פְּתִיחַ , פְּתִיחַ , ר' פְּתִיחַ , ז' , קִפּוּ .

פְּתִי , וּא פְּתִי , ר' פְּתִי וּא פְּתִי , ז' .
אֲחִמְקִיק : - אֲחִמְק , מוֹנֵ , בּוֹרֵאֵל .

פְּתִיל , ס' פְּתִיל , ז' אִפֵּ , (אִינְגָא אִיפֵ) .

פְּתִיל , קל בּוֹלֹנְמִיד , - נִפְתֵל , אֲגִירִי
אֹלֹד , בִּינוּנִי , נִפְתֵל . אֲגִירִי .

פְּתִיחַ , מִסְרָדָא בִיר שְׁהִינֵג אִרִי .

פְּתַע , בְּפַתַע , אֲפִאנְסִי , פְּתַע פְּתִיחַ ,
אֲפִאנְסִי .

פְּתִיר , יִפְתִּיר . יוֹרֵאִירִי (רוֹשׁ אִיצוֹן) , תַּעֲבִיר
אִילֵרִי .

פְּתִירֵן , ר' פְּתִירֵנִים , ז' , יוֹרֵב , תַּעֲבִיר -

נִתְלָמֵד תְּלֹם שְׁנִיחָם ... בְּלִלְהָ אֲתָד אִישׁ

פְּתִירֵן תְּלֹמֵד (נִתְלָמֵד מ' ס') . וּא אִפִּסִי

בִיר גִּימָרָא דוֹשׁ נִרְדִּילֵר , הֵר בִּירִי

דוֹשׁוֹנִיג יוֹרֵבִינָא נִרְדִּילֵר (דוֹשׁוֹנִיג תַּעֲבִירִינָא

נִרְדִּילֵר , תַּעֲבִירִינָא מִינְסִיב) , יַעֲנִי אֹוֹלָא

דוֹשׁ כִּי סוֹנְרָא אֲנָא וִירִילֵן יוֹרֵבִינָא

(תַּעֲבִירִינָא) אֹוִינְגֵן אִירִי , אֹוֹלָא דוֹשׁ כִּי

סוֹנְרָא וִירִילֵן תַּעֲבִירִינָא אֹוֹרָא דוֹשׁוֹנִיג צִיקְרִי .

פְּתִירֵס , נִיל בּוֹי מִסְרֵן יוֹקְרִי בִיר מִמְלַכַּת

אִירִי . - פְּתִירֵס .

הַתְּפִשְׁט אֶת הַמַּעִיל , גִּנְדִּי אֹוֹרִינֵדֵן גִּזְבִּיאִי
צוֹרִי .

פְּשִׁע , יִפְשִׁע , גּוֹנֵאחְבֵּאֵר אֹוֹלֵד , עֵאסִי

אֹוֹלֵד , פְּשִׁע בִּיהוּה , רַבִּבִּיא עֵאסִי
אֹוֹלֵד .

פְּשִׁע , כִּי פְּשִׁעִי , ז' , גּוֹנֵאחַ , חֲמָא ,
קִבְחַת , עֵאסִילִיק .

פְּשִׁיחָה , ז' { ר' פְּשִׁיחִים , אֹוִסְבּוֹל , -

פְּשִׁיחָה , נִי { פְּשִׁיחֵי הָעֵץ , אֲנָא' אֹוִסְבּוֹל -

סו , אֲנָאִילִי אֹוִסְבּוֹל , צוֹפִילִי אֹוִסְבּוֹל ,

צוֹפֵרֵן אִירִילִמְשִׁשׁ אֹוִסְבּוֹל .

פֶּת , כִּי פֶּתִי , ר' פֶּתִים , נִי , מִילִים , כֶּסֶב ,

אֲכַמֵּב מִילִים , - פֶּת לָחֵם , בִּיר מִילִים

אֲכַמֵּב , בִּיר כֶּסֶב אֲכַמֵּב .

פְּתִיחִים , עֵין פְּתִי .

פְּתִיחָה , יִפְתִּיחָה , אֲלֵרֵאנְדִּי , - פְּתִיחָה , אֲלֵרֵאנְדִּי ,

אֲלֵרֵאטְרִי , אֹוִרִדִּירִי , אֹוִרִדִּירִי - דֵּאמְלִי

דִּיל אִילֵן בִּיר כִּימְסֵאִי , אֲלֵרֵאנְדִּי , בִּיר

כִּימְסֵאִינִי גִנְלֹנִי צֵאֲלִירִי .

פְּתִיחַ , יִפְתִּיחַ , אֲצִירִי , פְּתִיחַ בְּמִשְׁלֵ פִּי ,

אֲצִירִי תִמְסִיל אִילֵן אֲצִירִי , תִמְסִיל סוֹלֵרִי ,

- (עוֹמֵד) פְּתִיחַ , אֲצִירִי , פִּירְדִּשְׁע וּפִיר

מִרְקָה עָלִי פְּתִיחַ (חֶסֶלִים קִיט ז') יִרְמִיָּה

אֲגִירִי וּא אֲגִירֵאנִי לִינִיג (אֲגִירֵאנִי כִימְסֵאִינִי)

אֲגִירִי אֹוֹרִימָא אֲצִירִילֵר . - נִפְתִּיחַ ,

אֲצִירִילֵר . - פְּתִיחַ , אֲצִיק אֹוֹלֵד , וּפְתִיחַ

צ.

עֵאִי , יִילִדִּילֵר . - יוֹדָה אֱלֹהֵי צִבְּאוֹת ,

עֵסְפִרֵלֵר אֱלֹהֵי רַבִּבִּי , יַעֲנִי נִפְּוֹג

עֵסְפִרֵלִינִיג אֱלֹהֵי , (== אֱלֹהֵי הַשְּׁמַיִם) .

אֲכַסְרִי קִיסָא דִּן : אֱלֹהִים צִבְּאוֹת , יוֹדָה

צִבְּאוֹת == אֱלֹהִים אֱלֹהֵי צִבְּאוֹת , יוֹדָה

צֵאן , כִּנְ צֵאנֵי , נִי , קִיין , קִיִּי , (קִיין
גִּינְסִי) .

צֵבָא , ס' צֵבָא , ר' צֵבָאוֹת , ז' עֵסְפִר ,

צִירִי , (צִירִי) , יִצָּא לִצָּבָא , גִּינְבָא צִיקְרִי :

- צֵבָא הַשְּׁמַיִם , נִפְּוֹג עֵסְפִרִי , יַעֲנִי גּוֹנֵשׁ ,

צִדְקָהוּ, וא **צִדְקָהּ**, ביר יאלאן נביא
נִיגְ אַרִי (מלכס ח' כ"ז י"ח וכ"ד).

צִדְקָל, איבתיזאנ' איילדי, סווינץ סראסי
אילן קיצקירדי.

צִדְרָה, ו' עאידינליק; פנגירא. —

צִדְהָרִים, סלט רב' שני' דא קולליניליר
אוילא, אוילא וקתי.

צִדְאָר, ס' צואר, בנ' צוארי, ר' צוארים.

ס' צוארי, ו' נאכסרי יחיד יירינא רבים
קוללניליר). ביוון. — נפל על צוארי
פל, ביר בימסאיג' בויינונא דושוו,
סאריילדי, ביר בימסאיי קוצדו.

צִדְהָ, קל בולונמיר, צִדְהָ, אמר איטרי,
וסיית איטרי. — צִדְהָ אַת פֿל, ביר
בימסאיי אמר איטרי. — יצו יִדְהָ אַתְּ
אַת הַבְּרָכָה (דברים כ"ח ח') רבבי ברבנא
אמר איילייא בי סניג' אילן אולא, יִדְהָ
צִדְהָ אַת מִשָּׁה וְאַת אֶהְרֹן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
רבבי משה גא וא אהרן גא בני ישראל
איצון, בני ישראל חקקינדא אמר איילדי,
סימאריש וירדי. צִדְהָ אֶל בֵּיתוֹ, אַבִּינָא
(פאמיליאסינא) וסייחיני סוולאדי. — צִדְהָ
אגא אַמר אולונדי, צִדְהָ, סגא
אמר אולונדו, בִּאֲשֶׁר צִדְהָתִי, נאסלי בי
בגא אמר אולונדו.

צִדְהָה, נ' סרא (סדראת). סס, קיצקיריק.

צוֹם, ר' צומות, ו' אורוץ.

צוֹף, סולאק, בִּימֵץ (פאל בִּימֵץ).

צוֹף, אדם אדי (סמואל ח' ח' ח').

צוֹף, ו' דארליק, סיקלת.

צוֹקָה, נ'.

צוֹר, ו' קאוי, טאש (ראש). — אללה
וירא אללה אינסאנלרא קאוי גיבי סיגניץ
(דיר).

צִחָ, שִׁית, פאב, יום צח, פאב גון.

אַלְעֵי צִבְאֹת. —

צִבְאִים, עין צִבִי (ב').

צִבְאִים, סרום עטורה גא קונשו אנלר אילן
בראבר חרב אולאן ביר שהריג' אדי.

צִבִי, צִבִי, ו' דילברליב, בִּדְרֵךְ, שוֹחֶרֶת
צִבִי מַמְלָכוֹת, מַמְלַחְתֵּי בִּדְרֵךְ, שוֹחֶרֶת.

צִבִי, ר' צִבִיִּים וא צִבְאִים, סִנֵּינ, פִּיב
אַצִּבִי.

צִבְאִים, עין צִבְאִים.

צִבְעָה, ר' צִבְעִים, ו' רִנָּה.

צִבְרָה, יִצְבֵּר, דושוירדי.

צִדְ, (צוד) יִצְוֹר, אַבְלָאדי. — צִדְהָ
(= צִדְהָ) צִדְהָנוּ מַלְכָּה בְּרַחוּבֵינֵינוּ
(חיסד ד' י"ח), אדימלרימיו אַבְלָאדילר
(דושמאנלרימיו אדימיו סירא אדים
אדימא קוֹבֵדֵלֵה) שוילא בי סוקאק
לרימיוזא גומפ מומבון אולמאדי, סוקאק
לרימיוזא גוא בילמדיס).

צִדְ, בנ' צִדְהָ, ר' צִדְהָ, ו' יאן.

צִדְוֹק, אדם אדי, (סמואל ט"ו כ"ד).

צִדְדִיק, שִׁית, סאדיק, דוֹגֵרו, חק.

צִדְדִיק, יִצְדֵק, דוֹגֵרו אולדו, חק אולדו. —
הַצִּדִּיק, דוֹגֵרו איטרי. — דוֹגֵרו צִיקאדרי,
חקלי צִיקאדרי (דעוא דא, שריעת דא),
— הַצִּדִּיק, גנדיני דוֹגֵרו צִיקאדרי; גנדיני
קבתדן קורטאדרי. פאב איילדי.

צִדְדִיק, בנ' צִדְדִיק, ו' דוֹגֵרוֹלִיק, סאדיקליק,
פֿעַל צִדְדִיק, דוֹגֵרוֹלִיק אידן, דוֹגֵרו איש
אידן. — וְהַצִּדִּיק, דוֹגֵרוֹלִיק קרבנלדי,
דוֹגֵרו קרבנלה פֿרו אולאן קרבנלד (יאָדוֹר
דוֹגֵרו קלב אילן גשירילן קרבנלד) —
צִדְדִיק, חלאס, יוז אקליג'.

צִדְדִיקָה, ס' צִדְדִיק, ר' צִדְדִיקוֹת, נ' דוֹגֵרוֹר
לוק, סאדיקליק סבאב עדאלה, — חלאס,
בחט, יוז אקליג'.

כְּלִי אֲשֶׁר לֹא יִצְלַח לְקַאֲמָה, בִּיר שׁוּיָא
יִרְאִמִּינֶק קֶאפּ. – הַצֵּלִית, אוֹגֹרְלִי
אִישְׁרִי, אוֹגֹרְרִי, בַּחטְלִי אִישְׁרִי,
בִּרְכֹדָר אוֹלְדוֹ. הַצֵּלִית אֶת הַרְקִיו.
יולֶרִינְדָא (אִישִׁינְדָא גֻצִינְדָא) בִּרְכֹדָר
אוֹלְדוֹ.

צֶלְחִית, נִי, טַפְסִי, צֶנָאק.

צֶלְחֶת, נִי, טַפְסִי, צֶנָאק. – טָמֶן עֶצֶל
יָדוֹ בַּצֵּלְחֶת גַּם אֵל פִּיהוֹ לֹא יִשְׁכָּנָה. –
טָמֶן עֶצֶל יָדוֹ בַּצֵּלְחֶת גִּלְאָה לְחִשְׁבָּה אֵל
פִּיו. (מַסְלִי וִיט, כִּיד, וְכִי טִי) טַנְבֵל
אִלִּינִי טַפְסִידָא גֻמְדוֹ וִיעֵנִי טַפְסִיָא אִלִּינִי
אוֹמְטִי וְאֵ אֲזִינָא אֲנִי גִרִי גֻמְטִרָא בִּלְמִט.
– יִיא צֵלְחֶת – קוּיִן, טָמֶן עֶצֶל יָדוֹ
בַּצֵּלְחֶת, טַנְבֵל אִלִּינִי קוּיִנְדָא גִיזְלִי,
סַאקְלָרִי, צוֹנְפוֹ אִישִׁי אוֹלְמִיָא נִיגֵ
עֶאדְתִּי דִיר פִי אִלִּינִי קוּיִנְדָא דוֹמְאִר).

צֶלִי, ז', כַּבֶּאב, צֶלִי אֶשׁ, אִמֶשׁ כַּבֶּאבִי
צֶלֶל, צִיגֶלָרִי (קוֹלָאק).

צֶלֶר, בַּאטְרִי (סוּיָא). צֶלְלוֹ בַּעֲפֶרֶת,
קוֹרְשׁוֹן גִּיבִי בַּאטְרִילִר.

צֶלֶל, גֻלְגָּא אִילֵן אוֹרְטוֹלְדוֹ, יֶאכֹר,
גֻלְגָּא וִירִיר. – הַצֵּל (הַפְעִיל), סֶלֶט בִּינִי
בּוֹלוֹנִיר, גֻלְגָּא וִירִיר. מֶצֶל (= מֶצֶל),
גֻלְגָּא וִירִיגִי, גֻלְגָּאִילִי.

צֶלֶל, ר' צֶלְלִים, צֶלְלִי (= צֶל), גֻלְגָּא.

צֶלֶם, צֶלְמוֹ, ר' צֶלְמִים, ז', סוֹרֶת.

צֶקְמוֹת, נִי, קֶאגֶלִיק, דִרֵן קֶאגֶלִיק.
(אוֹלֹם גֻלְגָּאסִי).

צֶקֶע, ס' צֶעֶ, וְא צֶעֶ, כֶּנִי צֶלְעִי, ר'
צֶלְעִים, וְא צֶלְעוֹת, נִי, קַבּוֹרְגָא,
קַבּוֹרְגָא כַּמִּיגִי. – יֶאן.

צֶלְצַח, שְׁהַר אִדִּי.

צֶרְצֶר, צֶרְצֶלִים, צֶרְצֶלִי, ז', וִיל. צֶרְצֶלִי
שְׁמַע. סְדָאִילִי וִילֶר. –

עֶאִירִין גֻן.

*צֶחֻת, נִי, פֶאכְרִיק, בִּיאוֹלִיק אַקְלִיק.

צֶחַח, צַחוֹ, פֶאכּ אוֹלְדוֹ, אַק אוֹלְדוֹ.

צֶחֻצֻת, נִי, סֶלֶט ר' בּוֹלוֹנִיר, קוֹרוֹ,
סוּיִסִי יִיר, קוֹרָאק.

צֶחֶק, יֶצֶחֶק, גֻלְדִי. – צֶחֶק, אוּיִינְאִרִי.

צַחֹר, בִּיאוֹלִיק; בִּיאִז יֶפֶאק.

צִי, ז', גִמִי.

צִיבָא, שְׁאוֹלִיג קוֹלוֹנִיג אִדִּי.

צִיד, ס' צִיד, ז', אָב, אֶבְרָא דוֹמְלוֹן
כִּיכ. –

צִיד, ז', אֶבְגִי.

צִידָה, נִי, אוֹזִק, יִיגֶב.

צִידוֹן, פִּינִיקִיָא מַמְלַכְתִּינְדָא בִיר מַשְׁהוֹר
שְׁהִירִג אִדִּי.

צִידָה, נִי, קוֹרוֹ יִיר. קוֹרָאק, סוּיִסִי
טוֹפֶרֶק, יֶבֶאן.

צִיִּים, סֶלֶט רַב' בּוֹלוֹנִיר, קוֹרָאקָא,
יֶבֶאנְדָא סַאפִין אוֹלָגֶלֶר. – יֶבֶאן
כִּיכֶלִרִי.

צִיץ, ז' צִיצֶב.

צִיר, ר' צִירִים, ז', אַגֶרֶה. אִיץ בּוֹרְמַאסִי.
דוֹגֹרָאגֶק קִרִיגֵג אַגֶרֶלִירִי. סֶגֶגִי. –
צִיר. רִזָא, קַאפּוֹ רִזָאסִי (קוֹאנְגִיק).
הַדְלֶת תַּסֶּב עַל צִירָה. קַאפּוֹ קֶנָאִרִי
רִזָאסִי אוֹוִירִנָא דֹנֶר.

צִיר, ז', אֶלְצִי, מֶלָאף.

צִל, כֶּנִי צֶלִי, ז' וִנִי, גֻלְגָּא.

צֶלָה, יֶצֶלָה, כַּבֶּאב אִישְׁרִי.

צֶלְחָה, יֶצֶלְחָה, אַטְלָאִרִי, גֻצִדי. צֶלְחָה הִירְבֵן,

(סַמְוֵאל צִיט וִיט) יִרְדֵנִי גֻצִדי. – קוֹנְדִי,

צֶלְחָה עֶלְיוֹ רוֹחַ יְהוָה – רַבְבִיגֵג רוֹחִי אֲנִיגֵג

אוֹוִרִינָא קוֹנְדוֹ. – צֶלְחָה, אוֹגֹרְדִי,

בִּרְכֹדָר אוֹלְדוֹ. בַּחטְלִי אוֹלְדוֹ. – יִרָאִרִי.

צָקָל, ז', מירטיר . -

צָם (צום) יצום, אורוץ דוטרי .

צָמא, יצמא, סוסארי, בינוני צמא, סוסאייני, סוסאמיש, למען ספזת הרנה את הצמאה, (דברים כ"ט י"ח), טוקסוויא קאנמיש) סוסאמישי גאייב אידמב איצון, אוולא פי סוויא קאנמיש סוסאמישי גאייב אידא, יעני קותלי טקאסיוא זולום אידא .

צָמא, ז', סוסילוק .

צָמאון, ז', סוסיו טופראק, יבאן, - סוסילוק .

צָמדי, קל בולונמיר, - גצמד, קושודו, גצמד לבצל, בעל גא קושודו, בעל גא עיבארת אידנרא קושודו .

צָמדי, ז', גיפֿט, צמד בקר, ביר גיפֿט סיגיר, רכבים צמדים, גיפֿטלרא בינמיש ביסמאלר, עראבאיא גיפֿט גיפֿט (ביראר גיפֿט) אט ייבמישער .

צָמוק, ז', קורו אוזום (קורו יוזום, יוזום קורום) .

צָמח, יצמח, אוסדי, ביטרי, צמח, אוסרו (סאן וא סקאל איצון) . - הצמית, אוסמורו .

צָמח, בני צמחי, ז', אוסום, בימים, גבאח, גא פי אוסרו איסא, צמח האדמה, יירא אוסן . - צמח צדקה, עראלת פיליס .

צָמיר, ר' צמידים, ז', בילאויב .

צָמיר, בני צמרי, ז', יפאק, יון .

צָמרת, בני צמרתו, נ', דירניג רפאסי, טאני . (י"א יאפרק, דירניג יאפאני) .

צָמח, הלכ איטרי, גאייב איטרי, - הצמית, הלכ איטרי, גאייב איטרי .

צָן, ארץ ישראל דן ג'נוב טראפֿרא ביר

ברייאייג ארי .

צָנָה, (= צאן) . קיון .

צָנָה, נ', קלקאן .

צָנָם, סלט בינוני פעול בורונייר, קאמדי, קורדו, צנום, קורומיש, קאטמיש .

צָנָנָת, נ', קאפ פי איצינדא ביר שיי סאקלנייר; בופ .

צָעַד, ר' צעדים, ז', אדים, (איאק אדיס) .

צָעִיף, ס' צעיף, ז', יישמאק, מחרמא, בורונגיב .

צָעִיר, שית, ביציפ . אז, - אוולארליג ביציני, קירניץ . (יוסעו כ"ו) .

צָעִירָה, נ', ביציפליב (יאשרא) .

צָעֵן, מסר דייארינדא ביר שרדיג ארי .

צָעק, יצעק, פרייאר איטרי, קיצקירי .

- צעק (פעל) פרייאר איטרי, זיארסילן קיצקירי . - הצעיק, דושיירי דלאל

צאָיטסיפ דושיירי, (חלקי) .

צָעָקָה, ס' צעקת, בנ' צעקתי, נ', פרייאר .

צָעַר, שדר ארי .

צָף (צוף), טאשרי, - הצף, מאשטירי .

צָפֿד, יאפושרי, צפד ענרם על עץמס, טרילרי במיפֿלרינא יאפושרי .

צָפָה, באקרי, בינוני צפֿה, באניני, בקצי, קראבול . - צפֿה, באקרי .

בִּפְלִיר, יד דָּרָה מִצָּפָה (סמול ח ד י"ג)

יול בנארנינדא בבלדרי . - בצפֿיתנו

צפינו אל נוי לא יושיע, (לוכס ד י"ו)

בבצי קוללאמידרא קורטארמייאנג

(קורטארמאא קאדיר אולמייאן) מיללחא

באקריק, ביזא יאדים וירמאא קאדיר

צָק, (צוק) קל בולונטייר. - הָצִיק, סיקרי,
סיקלת וירדי, סיקארלאדי, קיסמאדי. -
צָר, (צור) יצור, וְצָר (= וַיָּצַר). סורת
איטדי, תַּסְיִר אילדי.

צָר, עין צָר.

צָר, צָרָה, צָרִים, שִׁית, דָּאר. -
דארליק; בָּצַר לִי אָקָרָא יְהָה, דארדא
בָּנָא, (בָּנָא דארליק דא, בנים דאר
וקטימרא. סיקלת וקטימרא) רבבי
צאָזיר אים.

צָר, ר' צָרִים, צָרִי, ז', דושמאן, (סיקלת
ויריג'י).

צָר, ז', (= צור), קאיא.

צָרָה, ס' צָרָה, בְּנֵי צָרָה, נ', סיקלת
דארליק, בחטסזליק.

צָרָה, נ', בּוֹגֶרֶשׁ, גּוֹגֶרֶשׁ, (שמואל ח'
ח' ו').

צָרִיָּה, דוד ניִּי קיזקורדשי יואב ניִּי
אנאסי.

צָרוֹר, עין צָר.

צָרִי, צָרִי, וְצָרִי, - ז', באלסאן, באלסאם.
צָרַע, קל דן סלט בינוני פעול בולונייר;
צָרַע, ג'ודאם בפסזיליגנדן אורולמיש.
ג'ודאמלי. - צָרַע, סלט בינוני; מְצָרַע,
(= צרוע). ג'ודאמלי.

צָרָעָה, נ', יבאן ארוסי יבאן באלקורדי,
כייב באלקורֶךְ.

צָרָעָה, שחר אדי.

צָרַעְתָּ, בְּנֵי צָרַעְתָּ, נ', ג'ודאם.
ג'ודאמליק.

צָרָה, יָצָרָה. איריטדי, תל איטדי, סאפִי
איטדי ויעני אלמיני יאכוד גומישי אנלרא
קאטילאן אשנא מערנדן, טובאלרן, אמש
אילן, (פאבלאדי). בינוני: צוֹרָה, יאכוד
צרה. קיומני.

אולטייאג'ק מיללת דן אימדאד בפלאדיב.
צָפָה, אורטדי. - צָפָה, קאפלאדי,
אורטדי, צָפָה אֶת הָאָרֶז וְהָב, סאנדוגי
אלטין אילן קאפלאדי, סאנדוגא אלטין
קאפלאדי.

צָפָה, נ', יאלדאייש, יווש. אָרֶץ צָפָה;
(יחזקאל ל"ד) יאלדאיישיניִי יירי, סניִי
יאלדאייניִי (יוודניִי) ייר. וְהִשְׁקִיתִי אֶרֶץ
צָפָה בְּדָמָה אֶל הַדָּרִים, וא יוודונִי יירי
סניִי קאניגנדן דאנלרא דפ סוואריר אים.

צָפוּי, ז'. אורטו (מערנדן). קאפלוב.

צָפוֹן, שימאל, קישליק טראפִי. - צָפוֹנָה
שימאל טראפִינא.

צָפוֹר, ר' צָפִיר, ז' ונ', קוש.

צָפִית, נ', סוראחי.

צָפִיָּה, נ', בכצי קוללאסי.

צָפִיחִית, נ', פִּידָא, - וְנָעַמְנוּ בְּצָפִיחִית
בְּרָבֶשׁ, (שמוס י"ו ל"ח), וא אניִי (מן ניִי
דאדי באלדא (פישמיש) פִּידָא גיבי אירי,
אניִי דאדי באללי פִּידָאניִי דאדי גיבי
אירי.

צָפִית, נ', אורטו, טראפיוז אורטוסו.
סטול אורטוסו (סכאמירֶט).

צָפִן, יָצָפִן, סאקלאדי, גיזלדי. - גיזלי
טוזאק קורדו. צָפִן לִנְקִי (חשלי ח' י"ח)
גונאחסיוא, סוצסיוא גיזלי טוזאק קורדו.
הָצָפִן (הָצָפִינוּ = הָצָפִינוּ) סאקלאדי,
גיזלדי.

צָפִנָת, פִּעֲנָת, פרעה יוסף גא וירדיני
איסס. (סכר לישאנינדא עֲלִמִי חלאם
איריג'י רמב אמיש).

צָפִצָה, (צפפ) צינירדי, (קוש איצון).

צָפִרְדֶּע, ר' צָפִרְדֶּעִים, ז', באקא, בָּנָא.

צָפִרָה, משה ניִי קריסיניִי אדי.

צָץ, (ציץ) יָצָץ, צִיצְכֶּלְדִי, צִיצְכֶּלְדִי.

בָּנָא סיקלת גלדי, בן סיקלתרא אים, -
הָצֵר, יאכוד הָצֵר (הפעיל) עת' יָצֵר, מן
הָצֵר, סיקלת וירדי, סיקארלאדי, מוחאסרא
איטדי (שרר איצון).

צָרָר, וא צָרור, ר' צָרוּת, ז', באַנְ
דמֶר, טווימציב. - צָרוּר פֶּסֶף, אחצא
פֶּסֶסאי. - צָרוּר, טומאר, ער אָשֶׁר
לא נמצא שם גַּם צָרוּר (שמואל ז' י"ז י"ג).
טאבי אורארא ביד טומאר (ביר טאש -
ציק) בילא בולומאוי.

צָרְפֶּת, פֿיניקיא טופראַנידא ביר שדר
ארי.

צָרָר, וא צָר, עת' יָצֵר, מן צָרָר, לָצֵרָה
- באַנלאדי, סארידי, דְּמֶר איילדי, -
צָרָר, סיקלת וירדי, סיקארלאדי, צָרָר
את פ', ביר פֿימסאיי סיקלת וירדי.
פינוני צָרָר יאכוד צָרָר (= צָר) סיקלת
וירדיי, דושמאן. - צָר, דאר אולרו.
סיקלת אולרו. צָר לִי, בָּנָא דאר אולרו.

ק.

קָדְדַת, נ', איסיטמא (סיטמא) יאכוד
חוטמא (חטמאליק).

קָדִים, ז', אוֹנְ טראַפּ, - גון דוגוש
טראַפּי, מֶשֶׁרֶק, שָׂרָק, - קָדִים, שָׂרָק
יילי, גון דוגו טראַפּינדן אָסן ייל.

קָדֶם, אוֹנְ, אוֹנְ טראַפּי, גון דוגוש טראַפּי,
מֶשֶׁרֶק, שָׂרָק, מֶקָדֶם, גון דוגוש טראַפּינדן,
מֶשֶׁרֶקֶדן. - קָדֶמָה, גון דוגוש טראַפּינא,
- אָרָץ קָדֶם, שָׂרָק טופראַנִי.

קָדֶם, ז', אוולכי וקת, אספי זמן, - יָמִי
קָדֶם, אוולכי גונלר, אספי וקתלר.
מֶלְכִי קָדֶם, אוולכי פארשאהלר, אספי
וקתלרינְ פארשאהלרי, - הָדֶשׁ יָמִינו
פֶּקָדֶם, אוולכי גיבי גונלרימיזי תנידיר
איילא (יִינִי איילא), ביזלרי אוולכי
וקתלרדאבי גיבי בחמלי איילא. - קָדֶם
אֵילָב, קָדֶם מֶפֶעֱלִיו, אישלרינינְ אילכי.
- אישלרינדן מוקדרם, - סמ' הר'
מֶקָדֶמִי אָרָץ (משלי ח' כ"ג) יירדן מוקדרם.

קָא, (קוא יאכוד קיא), קוסרו. - הָקִיא
קוסרו.

קָא, ז', קוסאק (קוסאקא).

קָבוּרָה, נ', גוֹמֶמֶס, דֶּפֶן אידמב; - מואר,
קָבֵר.

קָבֵץ, יָקֵבֶץ, דוושירדי, טופלאדי. -
נָקֵבֶץ, דוושירלדי, טופלאנדי. - מֶבֶץ,
דוושירדי. פֶּלֶפֶנִים קָבֵצוּ פֶּאָרוּר (יואל
ז' ו') עין פֶּאָרוּר. - הֶתֶקֶבֶץ, דוושירילדי.

קָבֵר, יָקֵבֵר, גוֹמֶרִי, דֶּפֶן איילדי.

קָבֵר, מֶקֶבִי, ר' קָבֵרִים וא קָבֵרוֹת, ס'
קָבֵרוֹת, ז', מואר, קָבֵר.

קָבֵרוֹת הֶתֶאָוָה, יבאנאדא ישראלינְ דוראק
יירלדינינְ בידינינְ אדי.

קָבֵד, עת' יָקֵד, יָקָדוּ, באשיני, טֶפֶאסיני
אַגילמדי, אגילדי, דָּפֶעֱת איילדי, רופוע
איילדי.

קָדוֹשׁ, וא קָדֶשׁ, שִׁית, עזוי, טאהיר
טובאריב, שריף. -

קָדֵשׁ, עֲזוּז־מִפְרָאק, מובארכ, ייר, רוֹחַ קָדֵשׁ, סְנִיגַ' עֲזוּז־רוּחִיג, סְנִיגַ' רוּחִי שְׂרִיפִיג. - קָדֵשׁ, הר נא פי אללהא תְּקִדִים אולונמיש איסא, קִדְם, קָדֵשׁ.

קִדְהָ, יִקְדָּה, קמאשרי (דיש איצון).

קִדְהָ, קל בולונמייר, הקהיל, גִּמְעַ

איטרי, דוושירדי (חלקי, קְמִי), - גִּמְעַל,

דוושירלדי. גִּמְעַ אולדו, גִּמְעַ אולונדי.

קִדְהָ, ס' קִדְהָ, גִּמְעַת, גִּמְעַת, קִדְהָ,

וְהִיטָה לְקִדְהָ עֲפִים (צִדְהָסִים כִּיח ג').

מִלְלַת־לִרְיִג גִּמְעַת־נא דִּנְאָסִין, מִלְלַת־לִרְיִג

גִּמְעַת־אולאסִין, יעני סנֶדן צוק מִלְלַת־לִרְיִג

אולא; - צוק מִלְלַת סחאבו אולאסִין.

קִדְהָ, אדם אדי.

קָדוּ וּא קו, כ' קָדֵם, צִרְפִי, (יאפו יאפדיקרא

יאכוד בוזדוקרא אולצו איצון קוללאנילן

אפ, סִיגִים, גִּמְעַת־נא וּא בִּזְאִילִב).

קִבְעֵ, ו', = פִּזְבֵּעַ, עֵין שֵׁם.

קִנְהָ, קל דן סלֵט בִּינֻני בולונמייר, אומיד

איטרי, אישאנדי. - קָנִי יִהְיֶה לֹא יִבְשֶׁה.

רִבְבִּינֵי אומיד אידנֵלר (אִישְׁאֵנֵלר)

אומאנמאזֵלר, (אומיד־לִרְיִג בִּזְשֵׁה צִדְמֵס).

- קִנְהָ, אומיד איטרי, אישאנדי. קִנְהָ

אֶת יִהְיֶה, אֶל יִהְיֶה, לִיְהִי, רִבְבִּינֵי

אִישְׁאֵנֵלר. - גִּמְעַת, גִּמְעַת אולדו.

דוושירלדי, גִּמְעַת.

קִוֵּל, ר' קולזת יאכֹד קלֹזת, ו', סֵם,

אָנוּזֵה, סָדָה, - בָּבָה קול גִּדְלֵה, בִּזְשֵׁה

אָנוּזֵה (אִילֵן) אָגֵלֵלֵל. - קול, חֶבֶר,

הַקִּדְהָ גִּמְעַת בֵּית פֶּרְעָה לֵאמֹר בָּאוּ אֲחָי

יִסְכָּה (צִדְהָסִים מִיֵּס ויין) פֶּרְעָה נִיגַ' אָבִינֵה

חֶבֶר אִישְׁדִּילִדִי אָנוּזֵה דִּי בִי יוֹסֵף נִיגַ'

קִדְשֵׁלִי גִלְמִישׁ. - נִתֵּן קולו, נִתֵּן

בִּקְלוּ, אָנוּזֵה וִירְדִי, קִצְקִירְדִי,

בִּאֲגִירְדִי; נִתֵּן אֶת קולו בִּבְכִי (צִדְהָסִים

מִיֵּס 3), אָנוּזֵה אִילֵן אָגֵלֵלֵל. - קול

קִדְהָ, נ', אִילֵב; - אִילֵב, אולדו.

קִדְהָ שֵׁלֵף (= קִדְהָ אֶשֶׁר שֵׁלֵף) יִבְשֶׁה

(סִלֵּסִים קִיִּטוֹ) קופארמאזֵן אולדו קורודו,

קִדְהָ, ס' קִדְהָ, (= קִדְהָ) גִּמְעַת דִּנְוֵשׁ

מִרְאֵפִי, קִדְהָ אֶשֶׁר, אֶשֶׁר־נִתֵּן דִּנְוֵשׁ

מִרְאֵפִי, אֶשֶׁר־נִתֵּן שְׂרָקִי מִרְאֵפִינֵה, שְׂרָקִי

מִרְאֵפִינֵה.

קִדְקִדְ, בִּנְיָן קִדְקִדְ, ו' דָּבָה, מִרְאֵפִי,

מִרְאֵפִי, בִּאֵשׁ דָּבָהסִי (מִרְאֵפִיסִי).

קִדְרֵ, קארארדי, מִחֻזֵן אולדו. - קִדְרֵ,

קארארמדי, קִדְרֵ אֶת הַפִּזְבֵּעַסִי,

יִלְדִּי־לִרְיִג קארארמדי, יִלְדִּי־לִרְיִג וִיִּיאִסִינֵה

נִסְדִי, - מִחֻזֵן איטרי. - קִדְקִדְ,

קארארדי קִדְהָ אולדו.

קִדְרֵ, יִשְׁמַעֲלִיג זורעִיִתִּינֵדן בִּיר ערב

קִבִּילֵהסִינֵה אדי.

קִדְרֵן, ירושלים גֵּא יאקֵן בִּיר פִּזְבֵּעַ

אָנוּזֵה אדי.

קִדְשֵׁ, וּא קִדְשֵׁ, יִקְדֵשׁ, עֲזוּז אולדו,

מִאֵהֵר אולדו, מובארכ אולדו. - קִדְשֵׁ

עֲזוּז איטרי, מובארכ איטרי, פִּאכ איטרי,

- עֲזוּז דוּמְדִי, קִדְשֵׁ אֶת הַשִּׁבְתֵּה, שְׁבִתִי

עֲזוּז דוּמְדִי; קִדְשֵׁ צוֹם, אורוֹן תְּקִדִים

אִילִדִי, אורוֹן גִּמְעַת פֶּרֶז איטרי, בִּיר גִּמְעַת

אורוֹן איצון מִחֻסֵם אִילִדִי. - קִדְשֵׁ,

עֲזוּז אולונדו, מוקִדִים אולדו, אָנִי

צִנְיִתִי לִמְקִדְשִׁי (יִשְׁעִים יִיג ג') בִּן מוקִדִים

לִרְיִמֵה (עֲזוּז אולונמיש־לִרְיִמֵה, גִּמְעַת איצון

תְּקִדִים איטִדִים גִּבְבִּארֵלֵה) אִמֵר איטִדִים

- הַתְּקִדְשֵׁ, פִּאכ אולדו, גִּמְעַת־נִתֵּן פִּאכ

איטרי.

קִדְשֵׁ בִּרְנֵעַ, אִרְצֵה יִשְׂרָאֵלִיג גִּמְעַת־נִתֵּן

בִּרְנֵה אדי.

קִדְשֵׁ, בִּנְיָן קִדְשֵׁ, ר' קִדְשֵׁ, הַתְּקִדִים,

ס' קִדְשֵׁ, קִדְשֵׁ, וְכוּ' ו', עֲזוּלִיב,

מובארכ־לִיב, שְׂרָאֶת־נִתֵּן, קִדְסֵ; - אִדְמֵה

קישון, ביר ביציפ אונזיג ארי.

קל (קלל). עתי גל, יקל, ייגיל אולדו.

הקלד הפים מעל הארץ? (נחשט ח י"ח)

ייר אורניגן סוילר ייגיל אולדו מי, יעני

אז קאלדימי? - קל, כור אולדו, קל

בעיני, גווימא כור אולדו, גווימא כור

גורנדו. - גקל וא גקל (נפעל) ייגיל

אולדו. כור אולדו, כור גורנדו. על

נקלה, ייגיל ייגיל, קולאיי קולאיי, -

קלל, קארנאדי, לענת וירדי. סוכרי. -

קלל לו, נגדיני קארנאדי, נגדינא

קארניש אלדי, - פקללים להם פניו,

(סמואל ח ג' י"ג) אנני אולדלרי נגדיני

קארנירלר, נגדינינא חקדן קארניש

אליירלר. - הקל (הפעיל) ייגיל אימדי,

כור אימדי, רזיל אימדי.

קל, קלה, קלים, קלות, שית, ייגיל, -

קל פרגליו, איאקלרינא ייגיל, איאנא

ציפ, ייגיל איאקלי.

קלה, קל בולונמיר, - נקלה, כור אולדו.

בינוני: נקלה, כור, פקיר, ארנא.

קלחת, ג', קואן.

קלי וא קליא, קאורילמיש בוגדאיי.

קללה, ס' קללת, פנ' קללה, ג',

קארניש, לענת, - עלי קללה פני

(נחשט ח כ"ז י"ג) סניג קארנישיג פנים

אורימא, יעני סגא ורילג' פ לענת פנים

אורימא, פנים באשימא אולסון.

קלע, סלט בינוני, קלע, - אמדי (מאשי

ספאן יעני ספאן יאכור שאפקאן אילן).

- קלע, אמדי (מאשי ספאן אילן).

קלע, ו', פנ' קלע, ספאן, ספאן,

שאפקאן.

קלקל, סילכרי, קלקל פחצים, אוקלרי

סילכרי, (פאל באקמאק איצון). - קלקל,

סו, גיוואב, אמר: שמע לקול יהוה.

בקול יהוה, רבבייג סוויני דיגלדי, רבבייג

אמריני דיגלדי, אמריני דוסדי.

קוקה, ג', בווי, אוכסבליב.

קוממיות, ג', דיפליב, - ואלה אתכם

קוממיות (ויקרא כ"ז י"ג), וא בן סיוי

דיפליב (אילן) גורירדים, בן סיוי דיפ

גורירדים.

קוף, ו', מימן, מיימן.

קוץ, ו', דיבן, קוראיי.

קוצה, ג', אורולמיש יאכור בורולמיש

סאן, סאן טורקאסי, טורא, זולף

(זילף).

קורא, עין קרא.

קטן, קטנה, קטנים, קטנות, ס' קטני,

שית, ביציפ, יאשרא ביציפ.

קמן, = קמן, עין שם.

קמיר, קל בולונמיר, - קמיר, מוטמיר,

מוטמי יאקרי, בוחור יאקרי, - הקמיר,

מוטמיר, מוטמי יאקרי, בוחור יאקרי.

- הקמיר, מוטמיר. מוטמי, בוחור

יאקילרי.

קמרת, פנ' קמירי, ג', מוטמי, בוחור.

קיא, (= קיא), ו', קוסאק, קוסקאק.

קין, אדם גיב ביוב אונזיג ארי.

קינה, ר' קינים וא קינות, ו', איר, פרייאר

אירי, סיגים, קינה, נוחת, נשא קינה,

פרייאר קאלירירי, ביוב אוואז אילן

פרייאר אימדי סיגים אימדי.

קיני וא קני, ביר ביציפ מיללת, - וא בו

מסרברן אוראן בימסא.

קיץ, ו', יאז. - יאז יימישי, (אינגיר).

קיר, ר' קירות, ו', דוואר.

קיש, שאול גיג פרייניג ארי.

קָמַח, ו', און .

קָמִין, בּני קָמְצוּ, ר' קָמְצִים, ו', אָבוּן, קוּשׁ אָבוּן, - לְקָמְצִים, אָבוּן אָבוּן, יִיזֵין יִיזֵין, בּוֹד בּוֹל, יַעֲנִי בְנֵי אִיילֵרִי, נּוּסֵאִי (צִרְחָסִית מ"ח מ"ו) .

קָן (קין יאכוד קון) קל בולונמיר, קוֹנֵן (פֻּעַל) סִיגִיט אִיטְרִי, קוֹנֵן אֶל פִּי, עַל פִּי בִיר בִּימְסֵא אִיצוֹן סִיגִיט אִיילֵרִי, בִּיר בִּימְסֵאִי אַלְלֵאֲרִי .

קָן, ס' קוֹן, בּני קָנִי, יוֹבֵא (אוייא), קִישׁ (אוייאסי) . - אורא, קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתְּבָה (צִרְחָסִית ו"ד) גָּמִי אודאלר יאפ, נְמִי אודא אודא יאפ, נְמִידא אודאלר יאפ .

קָנָא, קל בולונמיר, - קָנָא נִיִּקְנָאוּ = וִיִּקְנָאוּ בּוֹנֵלִרִי, פּאכִילֵלֵאֲרִי, - תְּסַד צַפְרִי, חֶסְרֵלִרִי, - קָנָא בִי, קָנָא לִי, בְּנָא חֶסֶד צַפְרִי, בּני חֶסְרֵלִרִי, בּני פּאכִילֵלֵאֲרִי ארִי, - קָנָא, גִּירַת צַפְרִי, קָנָתִי לַיהוָה, אֵלֵלָה אִיצוֹן גִּירַת צַפְרִים, אֵלֵלָה אִיצוֹן סאַדִיקאַנאַ צאַלישִׁידִים, - תְּקַנִּיא, פּוֹנְדֵמֵאִי מַנְיָד אִיטְרִי, פּוֹנְגִי אִיטְרִי .

קָנָא, ו', פּוֹנְגִי, גִּירַתִּלִי, גִּיאִיר .

קָנָאָה, נ', פּוֹנְגִילִיב, חֶסְרֵלִיב, פּאכִילֵלֵאֲרִי, גִּירַת, גִּב, אָף יְהוָה וְקָנָתוֹ (דְּצִרִים כ"ט י"ט) רֶבֶבִיז קַרְרִי וּא גִבִּי .

קָנָה, יִקְנֶה, וִיגֵן, יִרְאִטְרִי; - קוֹאנְרִי, קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה (צִרְחָסִית ד') רֶבֶבִיז יאַנִינְדאַ, רֶבֶבִיז יאַרְדִּימִי אֵילֵן פִּישִׁי קוֹאנְרִים, פִּישִׁי סחאַבּוּ אולחֶם, - קָנָה, סאַטוֹן אֲלֵרִי .

קָנָה, ו', קאַמוּשׁ, סאַק, פּוֹנְדֵאִי סאַקִי, קָנִין, ו', מַל, ואַרִיית .

קָנֵן, קל בולונמיר, קָנֵן, יוֹבֵאֲלֵאֲרִי (אִיילֵאֲרִי) יוֹבֵא (אוייא) יאַפְרִי, - קָנֵן,

יִלְטְרֵאֲטְרִי, פּסכִין אִיילֵרִי . -

קָם (קום) יָקוּם, וִיָּקָם, קאַלְקִרִי, דוּרְדוּ, קָם עַל רִגְלָיו, אִיאַקִלְרִי אַוּרִינאַ קאַלְקִרִי, - קָם עַל פִּי, בִּיר בִּימְסֵאִינֵן אַוּרִינאַ קאַלְקִרִי, בִּיר בִּימְסֵאִי דוּשְׁמַן אולופּ קרשִׁי דוּרְדִי, בִּיר בִּימְסֵאִינֵן אַוּרִינאַ דוּגִיז אִיטְרִי, - וִיָּקָם קוֹן אֶל הָבֵל אֲחִיו נַהֲרָגוֹ (צִרְחָסִית ד') קין הבל קרדשִׁי אַוּרִינאַ קאַלְקִרִי, וּא אֲנִי אִילְדוּרְדִי, - וִיָּקָם מֶלֶךְ הָדָשׁ עַל מְצִרִים, מֶכֶר אַוּרִינאַ בִּיר יִיגִי פּאַרשָׁאָה קאַלְקִרִי, מֶסְרַד בִּיר יִיגִי פּאַרשָׁאָה אולדו, - לֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמִשָּׁה (דְּצִרִים ל"ד) יִשְׂרָאֵל דַּא (יִשְׂרָאֵל אַראַסִינְדַּא) בִּיר דְּחִי מִשָּׁה גִיבִי פִינְמֶכֶר קאַלְקֵמֵאֲרִי, מִשָּׁה גִיבִי פִינְמֶכֶר אולמְדִי, גִלְמְדִי, וְקָמוּ שְׁבַע שָׁנִי רַעֲב (צִרְחָסִית מ"ח ל) - יִירִי קַחְטִילִק יִילְלֵרִי קאַלְקִרִל, יִירִי קַחְטִילִק סִנְדֵּסִי גִלִּיר; - קָם, דוּרְדוּ, קֵאִיִּים אולדו, יִירִינְדַא קֵאוּוֹ דוּרְדוּ, מַלְכָּתָהּ לֹא תָקוּם, סִנִּיז פּאַרשָׁאָה־לִיגִיז דוּרְמֵו, קֵאִיִּים אולמַאז, - דְּבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם, אֵלֵלְדִימִיזִיז סִוּוֹ אֶבְרֵן דוּרְדוּ, אֶבְרֵן קֵאִיִּים אולדו, - קָם, דוּרְדוּ, קַלְדִּירִי, לֹא קָמָה עוֹד רַחַב בְּאִישׁ מַפְנִיכֶם (יִסּוּשׁ צ"ח) סִוּוִיז סַבְבִּיגִידוֹן אַרְטִיכ בִּיר פִּישִׁי דַא גִיאַן דוּרְמֵאֲרִי, גִיאַן קאַלְמֵאֲרִי, - קָם, (פֻּעַל), קַלְדִּירִי, דוּרְנִוּוִי; - תְּקִים, קַלְדִּירִי, אִיאַק אַוּרִינאַ קַלְדִּירִי, - דוּרְנִוּוִי, קֵאִיִּים אִיילֵרִי, - תְּקִים בְּרִית, שְׁרִטִי קֵאִיִּים אִיטְרִי; - תְּקִים מֶלֶךְ, פּאַרשָׁאָה דוּרְנִוּוִי, פּאַרשָׁאָה דִּיבִירִי, - תְּקִים סַעְרָה לְדָמְקָה, פּוֹרְטוֹנֵאִי רַאחְטִילִק גַּא, מִינִישִׁילִק גַּא דוּנְדוּרְדוּ .

קָמָה, ס' קָמַת, ר' קָמִית, נ', אִיפִין, צוֹל כִּי אַוּרִינְדַא אולאַן אִיפִינְלֵר דְּחִי אורולמֵאִמִּישׁ .

דערנער, אינגיר, דירנמיג קאפונע
סירירי.

קצץ, נסרי, צאברי. — קצץ, נסרי,
צאברי, קירדי.

קצץ, יקצץ, אורדי, ביצדי.

קצץ, יקצץ, קיסא אולדו, — קצצה ידי,
אלים קיסא אולדו, יעני נוצים יירישמרי,
— קצצה רוהי, קצצה נפשי, גיאנים
סיקילדי, גיאנים עאניז אולדו, — ויקצץ
נפשו למות (סופטים י"ו), אנג גיאני
שוילא סיקילדי פי אולום סיראסינא גלדי.

קצץ, קצצה, שית, קיסא; קצדרוה,
קצדראפס, קיסא גובלי, יעני טז אפאלי,
דארילמאסי צביב אולאן כימסא.

קרא, יקרא, באקירדי, צאנרדי,
קיצקירדי, קרא בקול גדול, ביופ אוואז
אילן צאנרדי, קיצקירדי, — קרא אל
יהוה, רבביא צאנרדי, רבביא ריגא,
תפלה איטרי; קרא, צאנרדי, דעוה
איטרי, קרא לי לאכל לחם, בני אפמ
ייבאיא צאנרדי, דעוה איטרי. —
קרא עצה, יורטו צאנרדי, חבר וירדי
פי יורטו דיר, יורטו דוטי. — קרא
בשם יהוה, רבביג ארי אילן צאנרדי,
רבביג ארי אינן גען וירדי, אללהיג אריני
מדה איילדי. קרא, אדאדי, אד קודי,
אד קישדי, ויקרא אלהים לאור וס
(נחשית ח' ט'), אללה איירינלינגא נון
אדאדי, אללה איירינלינגא אריני נון,
קודי, — נקרא, צאנרלדי אראלדי.

קרא, (= קרה), ראסט גלדי, אוראדי,
פן יקראנו אסון, (נחשית מ"ב ד'), פי
אנא ביר קוא, ביר בלא ראסט גלמאסין,
— פי או ביר בלאיא אוראמאסין, —
נקרא, ראסט גלדי, אוראדי. — ויקרא
אבשלום לפני עבדי דוד, (שמואל ב' י"ט)

ננדינא יובא יאפדי, יובאלנדי.

קסם, ר' קסמים. ז', פאל, טילסים.
סחרבאזליק.

קף, ר' קפים, עין קוף.

קפוד, ז', פירפי.

קץ, (קוף), יקוף, בודי, ביזאר אולדו,
— עאניז אולדו. קצתי בחני, דירלינמון
ביזאר אולדום, גיאנימון ביזאר אולדום.

קץ, (קוף) קל בולונמיר. — הקין
אוייאנדי, אויוקורן קלקדי.

קץ, בני קצי, ז', סוג, אוג, אחר, קץ
כל בשר בא לפני (נחשית ו' י"ג) הר
מגיד סוגי (אולומ) אנטומא גלדי. — מקץ
ארבעים יום, קירק גוניג אחרונן, קירק
גונדן סוג, קירק נון נצירפון סוג.

קצה, סמ' הר', קצות, נ', אוג, פנאר,
— קצות הארץ, ייריג פנארלד.

קצה, ס' קצה, בני קצהו, קציקם, ז',
אוג, סוג, פנאר, — בקצה הסנה,
אודווייג (אבולוג) פנארינדא. — מקצה
(= מקצה) שלשת ימים, אוץ גוניג
אחרונן, אוץ גונדן סוג. —

קצו, סלט סמ' הר' קצו בולוניר, ז',
אוג, פנאר. קצו ארץ, ייריג פנארלדי. —

קצין, ז', פג.

קציר, ז', ביצין, אוראק; — ביצין וקתי
אוראק וקתי.

קצף, יקצף, אציבלנדי, קהרלנדי,
דארילדי, פרעה קצף על עבדיו, פרעה
קוללרנא דארילדו. — הקצף, דארילטרי,
קהרלנרדי.

קצף, בני קצפי, ז', קהר, גוב.

קצפה, נ', קאפוני סירירילמיש אגאק,
שם פאנתי לקצפה (יוחל ח' ז') אינגיר
דירימי קאפוני סירירילמיש אגאנא

בנא עאסי אולדו . - וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחַסְתִּי
קְרִי (וְיִקְרָא כִּי כִּיח) בֶּן סִיּוֹנָה בְּרַאבְרִינִיזֵא
קְרִישִׁי גְלִישׁ גְּזֹבִי אֵילָן גִּזֹּר אִים , יַעֲנִי בֶן
גְּזֹב אֵילָן סִיּוֹנָה זִמְטִיזֵא גִידֵר אִים .

קְרִיא , ז' , דְּעוּתִּילִי , דְּעוּתִּי אולונאן . -
קְרִיאִי כְּעֵד , גִּמְעַת כְּנִלִּיסִינֵא דְּעוּתִּי
אולונור פִּיכְסֵאלֵר .

קְרִיָּה , ג' , שְׁהַר , - קְרִית עֹז , קוּחִילִי
שְׁהַר , חֲסִין שְׁהַר , בְּרִפְלִמִישׁ שְׁהַר , קְלֵעָה ,
- הוֹן עֲשִׂיר קְרִית עֹז , זַנְגִּינִיזֵא מֵאִלִּי
אנִיזֵא קֵאוּוֹי שְׁהַרִּירִד , זַנְגִּינִיזֵא מֵאִלִּי אֵנֵא
בִּיר קֵאוּוֹי חֲסִין קְלֵעָה גִיבִי דִיר .

קְרִין , קְרִנִּי , ר' , קְרִנִּים ס' , קְרִנִּי , יֵאכֹד
קְרִנֹּת , ס' , קְרִנֹּת , ג' , בּוּיִנִּיזֵא , קְרִנִּי
שׁוֹר , אֲנֹנוּ בּוּיִנִּיזִלְרִי . - קְרִין , בּוּרִי ,
זִרְנֵא , טְרַאמְפֵּמֵא , קְרִין הִיבֵל , קִין
בּוּיִנִּיזֵא , קִין בּוּיִנִּיזִנְרִין יֵאפּוּלֵאן וּרְנֵא ,
שׁוֹפֵר . - גִּדֵּעַ כָּל קְרִין יִשְׂרָאֵל (אִיכָס ז' ג')
יִשְׂרָאֵלִיזֵא בּוּטוֹן בּוּיִנִּיזִנִּי גִסְרִי , קִירִדִּי .
יַעֲנִי יִשְׂרָאֵלִיזֵא גִזְמֵלֵא קוּתִּינִי קִירִדִּי . -
הֲרִים קְרִין צִקְרָה (אִיכָס ז' ג') דּוּשְׁמֵנִלְרִינִיזֵא
בּוּיִנִּיזִנִּי וּנְאֵלְנִדִּירִדִּי , אֲפֹסֶפּ קֵאלִירִדִּי ;
יַעֲנִי דּוּשְׁמֵאנִלְרִינִיזֵא קוּתִּינִי עוּם אִילִדִּי .

קְרִין , פֵּארֵלֵאדִּי , בֵּאלִקִירִי .

קְרַע , יִקְרַע , יִירְטִדִּי . - קְרַע אֶת בְּגָדִיו ,
רֹבֵאֵלִרִינִי יִירְטִדִּי . - קְרַע יִהְיֶה אֶת מַמְלָכוֹת
יִשְׂרָאֵל מִעֵקֶבָה (שְׁמוּחֵל ח ט"ו כ"ח) רַבְבִּי סִנִּיזֵא
אוזִרִינִיזֵאן יִשְׂרָאֵל פֵּארֵשְׁאֵהִלִּינִי יִירְטִדִּי ,
יַעֲנִי רַבְבִּי סִנְרִין יִשְׂרָאֵל דֵּא פֵּארֵשְׁאֵהִלִּיק
אִירְמֵאנִי צִפִּיפֵּא אִלִּדִּי , גִּרִי אִלִּדִּי . - נְקַרַּע ,
יִירְטִלִדִּי .

קְרִין , קִיסִידִי , קִיפִידִי (גוֹז אִיצוֹן) , קְרִין עֵין ,
קְרִין עֵין , גִּזֹּז קִיפִידִי .

קְרִין , ז' , קִירִים , יִיקִים , בְּחַטְסִילִיק .

קְרִית , (= קְרִיָּה) , ג' , שְׁהַר .

קְשִׁקְשִׁת , ר' , קְשִׁקְשִׁוֹת (נִי) , וֵא קְשִׁקְשִׁים .

ט') , וֵא אֲבִשְׁלוּם רוּדִיגֵן קוּלִלְרִינִיזֵא אֲוֵנֵא
רֵאכְט גִלְרִי .

קְרֵא , ז' , בְּפִלֵּפּ (בִּיר גִּינִם קוּש) , צִיל .

קְרֵב , וֵא קְרֵב , יִקְרֵב . יֵאקְלֵאשְׁדִּי , יֵאקִין
גִלְרִי , יֵאקִין אִולְדוֹ . - הִקְרִיב , יֵאקְלֵאשְׁדִּי -
רִדִּי , - הִקְרִיב קְרָפֶן . קְרֵבן גִּמִירִדִּי ; -
הִקְרִיב (עוּמֵד) יֵאקְלֵאשְׁדִּי , יֵאקִין גִלְרִי ,
וּפִרְעָה הִקְרִיב (שְׁמוּחֵל י"ד יו"ד) , וֵא פִרְעָה
יֵאקְלֵאשְׁדִּי , יֵאקִין גִלְרִי .

קְרֵב , ז' , גִּנֵּב .

קְרֵב , בְּנִי קְרֵבִי , ר' , קְרֵבִים , ז' , אִיץ ,
קֵארִן , גִּלְיֵלֵר , - בְּקְרֵב הָאָרֶץ = בְּתוֹף
הָאָרֶץ) . יִירִיזֵא אִיצִרִיסִינֵדֵא מִמְלַתִּיזֵא
אִיצִרִיסִינֵדֵא , אִרֵאסִינֵדֵא , יִירִיזֵא אִורְטֵאסִינֵדֵא -
דֵּא יִירִיזֵא אִוזִרִינֵדֵא , נְהִפֵּה לְבִי בְּקְרֵבִי
(אִיכָס ח' כ') קְלָבִים אִיצִימֵדֵא דּוּוִירִילִדִּי . -
בְּקְרֵב הָעַמִּים , מִילַלְתִּילִיזֵא אִרֵאסִינֵדֵא .
מְקְרֵב גּוֹי , מִילַלְתִּי אִרֵאסִינֵדֵא , וּבְעֵרְתָּ
הֲרַע מְקְרֵפָה , פִּנֵאִי אִורְטֵאנֵדֵאן (גִּנְרִי
אִרֵאנֵדֵאן) גִּאִיבֵא אִיִּילֵא .

קְרֵבָה , ס' , קְרֵבַת , ג' , יֵאקִינִלִיק ,

קְרֵפֶן , ז' , קְרֵפֶן .

קְרֵה , ג' , בְּנִי קְרֵחו , סוֹבּוֹק .

קְרֵה , יִקְרֵה , רֵאכְט גִלְרִי , אֲוֵנֵאִרִי . -
הִקְרֵה , רֵאכְט גִמִירִדִּי , אֲוֵנֵאִרֵאִדִּי ,
הִקְרֵה לְפָנֵי , אֲוֵנֵאִרֵאִדִּי רֵאכְט גִמִירִדִּי , אִישִׁימִי
אֲוֵנֵאִרֵאִדִּי אִישִׁמִי .

קְרֹב , קְרוֹבָה , שִׁית , יֵאקִין .

קְרַח , בְּנִי קְרַחו , ז' , בּוּז , סוֹבּוֹק .

קְרַח , מִשֶּׁה , וֵא אִורֵן אִוזִרִינֵא אֵל בִּיר
אולֵאן אִורְמִיזֵא אִרִי .

קְרִי , קְרִי . רֵאכְט גְּלִישׁ , קְרִישִׁי גְּלִישׁ . - הִלֵּךְ
עִמִּי , קְרִי , הִלֵּךְ עִמִּי בְּקִרִי (וְיִקְרִי כִּי פִסּוּ)
כִּי וְכִי) בְּנִים בְּרַאבְרִימֵדֵא קְרִישִׁי גְּלִישׁ
אֵילָן גִּזֹּרִי , יַעֲנִי בְּנִים זִמְטֵא גִמִירִדִּי

אָנִיר אַיילִדי . הַקְשִׁית לְשָׂאֵל . גּוֹץ שׁוֹי .
אִיסטֵרִיג .

קָשָׁה , קָשָׁה , שִׁית . קאַטי , אָנִיר , גּוֹץ .
עֵבֹדָה קָשָׁה . קאַטי קוללוק , אָנִיר
קוללוק . - קָשָׁה עֵקֶף , קאַטי אַגסאַלי ,
עֵינאַדפאַר . - קָשָׁה פִּנִּים , קאַטי יוֹלֹ ,
יעני אַרבעט , אוטאַנמאַז , קָשָׁה רוּחַ ,
קאַטי גאַנלי , דרדלי גאַנלי , יעני
בַּחטִּסִּו .

קָשִׁי , ז' , קאַטיליק , עֵינאַדפאַרליק .

קָשֶׁר , יָקָשֶׁר , באַגלֵאדִי , - נָפֶשׁוּ קָשֶׁרָה
בִּנְפֶּשׁוּ , גִּאֲנִי גִאֲנִינאַ באַגלֵנמִיש דִיר .
- קָשֶׁר , אַל בִּיר אִיסְדִי , אַל בִּיר אולדו
קָשֶׁר עַל הַפֶּלֶךְ , פאַרשאַה אַוזרינאַ אַל
בִּיר אולדו , יעני גנדינאַ אַמראַף דוּוּשִׁירִיפּ
פאַרשאַהאַ קרשי דוּרדו . - נָקָשֶׁר ,
באַגלֵנדי . - הַתְּקָשֶׁר , אַל בִּיר אולדו .
הַתְּקָשֶׁר אַל יוֹרֶם (מלכִּס 3 ט י"ד) יוֹרֶם
אַוזרינאַ אַל בִּיר אולדו .

קָשֶׁר , כִּנִּי קָשֶׁר . ז' , אַל בִּידִלִיפּ ,
עאַסיליק .

קָשִׁשׁ , דוּוּשִׁירִי , - קוּשֶׁשׁ (פֶּעִי)
דוּוּשִׁירִי .

קָשֶׁת , קָשֶׁתִי , ר' קָשֶׁת , ס' קָשֶׁת ,
נ' , יאַי , - קָשֶׁת , יאַגמֹד וקֵתִינאַ
גֹּבֶרַא גֹרֹנִן כַּמָּן , אִילָגִים סאַגמאַ .
קָסִי קוּזאַח .

(ו') פּוֹל , באַליק פּוֹלו . שְׁרִיֹן קָשֶׁקְשִׁים ,
פּוֹלֹ גִבָּא , גִּנְבֶּרַא גִימֶכ אִיצוֹן סַעֲדֵנִן
באַליק פּוֹלו תַקלִירִינַדאַ יאַפּוֹלמִיש
גֹּבֶלֶכ .

קָשׁ , ז' סַמָּן .

קָשָׂא , סלֵט רב' קָשָׂאִים בולונייר , ז' .
כִּיַּיַר , אַנְזוּרִיַא .

קָשֶׁב , יָקָשֶׁב , דיגלדי , קולאַק אַסְדִי .
הַקָּשֶׁב , דיגלדי , קולאַק אַסְדִי .

קָשֶׁב , קָשֶׁבֶת , שִׁית , דיגלִינִי , מוֹקִיד ,
דיקֶקְתִּלי .

קָשֶׁב , ז' , דיגלִיִּיש . אֵין עֵנָה וְאֵין קָשֶׁב
(מלכִּס ח י"ח כ"ט) גִּזוּאַב וִיראַן יוֹק ואַ
דיגלִיִּיש יוֹק (דיגלִיִּין יוֹק) : - אֵין קוֹל
וְאֵין קָשֶׁב (מלכִּס 3 ד ל"ח) , נאַ כַּס ואַר
נאַ דיגלִיִּיש . סַס סַס יוֹק .

קָשָׁה , יָקָשָׁה , קאַטי אולדו , קאַטִדי , גּוֹץ
אולדו . וַיִּקָּשׁ דָּבָר אִישׁ יְהוָה מִדָּבָר אִישׁ
יִשְׂרָאֵל (שמואל 3 י"ט מ"ד) יְהוָה אַדמֵד
לִרְיִיגֵי סוֹזִי יִשְׂרָאֵל אַרמֶלְרִינִיג סוֹזִינִן
קאַטי אִירִי , סֶרְטֶגֶא אִירִי , יעני אֹסֶפּ
גִּדִּי . - הַקָּשָׁה , קאַטי אִיסְדִי ,
קאַטִסִּירִדי . יְהוָה הַקָּשָׁה אֶת לֵב פֶּרַעַה ,
רַבְּבִי פֶרַעַה נִיגֵי גֹבֶלֶנִי קאַטִסִּירִדי
פֶּרַעַה נִי עֵינאַדפאַר אַיילִדי . - הַקָּשָׁה
אֶת עֶרְפּוֹ , גִּנְדִי אַגסאַסינִי קאַטִסִּירִדי ,
עֵינאַדפאַר אולדו . - הַקָּשָׁה , גּוֹץ אַיילִדי ,

ר

בְּסִבְלוֹתֶם (שמואל 3 י"ח) ואַ אַנלִרִיג
יוֹבֶלְרִינִי , אָנִיר כִּזְמֶתֶלְרִינִי , גִּדִּרִי . -
נֶרְאָה , גִּדֹּרֶנֶד , אַשְׁכֶּרִי אולדו : לֹא נֶרְאָה
אַלִּיף יְהוָה , סַגֵּר רַבְּבִי אַשְׁכֶּרִי אַזמאַרִי .
- וַיִּנְרָא אֲבִרְהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יְהוָה
יֶרְאָה אֲשֶׁר יַאֲכֹר הַיּוֹם בֵּיתֵךְ יְהוָה יֶרְאָה

יֶרְאָה , יֶרְאָה , יֶרְאָה , וַיִּנְרָא , וַיִּנְרָא , גִּדִּרִי ,
באַקִּרִי , נזֹר אַיילִדי . - וַיִּנְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בִּי טוֹב (גֵּנְרַסִּים ח ד) אַלֵּלָה
אַיִירִינִלִּינִי גִדֹּרִי כִי אִו אִי דִיר . - רָאָה
בְּטוֹבָה , אַיִילִיב גִּדֹּרִי , רָאָה בְּרַעַה ,
פֶּנאַמִּליק , בַּחטִּסִּוִּלִּיק גִּדֹּרִי . - וַיִּנְרָא

פִּינְמֶכֶר .

רְאִיבֵן , יַעֲקֹב בֵּן בִּיזָה אוֹלֹנִיָּה אֲדִי .

רְאִי רְאִי , (מִרְאָה) , ז' , גִּדּוּם , צִהָא , מִזָּב רְאִי , אִי גִדּוּמִלו , דִּילְכֶר צִהָאִי .

רְאִמֹת , בִּיר קִימֶהֲרִי מֵאֵשׁ , (ו' מִנְאֵן) .

רְאִשׁ (רִישׁ) , ז' , פֹּקֶרְאִלִּיב , וּזְוֹרְדִּלִּיב .

רְאִשׁ , רִבִּי רְאִשִּׁים , ס' רְאִשִּׁי , ז' , בִּאֵשׁ .

— רִאֵשׁ הַתְּלִמִּידִים , תְּלִמִּידֵי רִבִּי בִּאֵשִׁי ,

יַעֲנִי אֲנִי בִּיזָה אֲנִי תְלִמִּיד : — רִאֵשׁ

הָהָר , דִּמְנֵי בִּאֵשִׁי , דִּמְנֵי אֲנִי אֶפְסֶכ

יִידִי . — רִאֵשׁ שְׁמִחָה , סוּינִצִּיבֵי בִּאֵשִׁי ,

אֲנִי בִּיזָה סוּינִץ . תְּדַבֵּק לִשְׁוִנִי לְחִבִּי ...

אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רִאֵשׁ

שְׁמִחָתִי (סֶהֱלִים קִלִּי) דִּילִים מֵאֲנִלְאִימֵא

יִאפֹשֶׁסִין אֲגֵר בֶּן יְרוּשָׁלַם נִי אֲנִי בִּאֵשׁ ,

אֲנִי בִּיזָה סוּינִצִּימֵי אֲוִירֵא צִקֶּאֲרִמִז

אִיסֵם , אֲנִי בִּיזָה סוּינִצִּימֵן אֶפְסֶכ אִידִמִז

אִיסֵם , אֲנִי יְרוּשָׁלַם אִיצִן אֲוִלֶאֲנֶק

סוּינִצִּים הֵר דֹּרְלו סוּינִצִּימֵן וּיִאֲרֵא

אֲוִלֶמֶאז אִיסֵם . — רִאֵשׁ , סֵאִי , חֶסֶב ,

גִּמְעִי . יִשָּׂא אֶת רִאֵשׁ אֲנִשִּׁי דְחִיל .

עֶסְכֶר אֲרִמֶלְרִאֲרִינֵי סֵאִיִּסִי אֲלִדִי , עֶסְכֶר

אֲרִמֶלְרִי סֵאִיִּדִי . — רִאֵשׁ , בֹּלֹכֶב .

וּיִשָּׁם שָׂאֹל אֶת הָעָם שְׁלֹשָׁה רְאִשִּׁים

(שְׁמוֹנֶה חַיִּים יִיחַ) שָׂאֹל בְּקוֹי אוֹיֵב בִּאֵשׁ .

אוֹיֵב בֹּלֹכֶב קֹדֶר , אוֹיֵב אֲוִרְדִּיבֵי בֹלְדֹר .

— וְנִדֶּר יִצְא מִעֵדֶן לְהִשְׁקֹת . אֶת הַגֶּן

וּמִשָּׁשׁ יִפְרֹר וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאִשִּׁים

(נִרְחִישׁ 3 יוֹד) עֵדֶן דֶּן בְּחֶצְאֵי סוּאֲרִמֶאק

אִיצִן בִּיר אֲוִן צִקֶּאֲרִי אִידִי וֵא אֲוִרֶאֲרֶן

אִירִילִיר אִידִי וֵא דֹרֶם בִּאֵשׁ יַעֲנִי דֹרֶם

בֹּלֹכֶב , דֹרֶם בּוֹמֶאק דֹרֶם צִמֶל אֲוִלֹר

אִידִי , — רִאֵשׁ , אֵילֶכ , רִאֵשׁ אֲשִׁמּוֹרֶח ,

בְּצִי נִבְמִינֵי אֵילֶכ , רִאֵשׁ עֶפְרוֹת תְּבֵל

(מִסְלִי ח כִּי) דֹנִיִּא מִפֶּרֶאקֶלִינֵי אֵילֶכ ,

דֹנִיִּא דֵא אֵילֶכ מִפֶּרֶאק . אֲנִי אֲוִל

(נִרְחִישׁ כִּי 3 יוֹד) וֵא אֲבֶרְחֵם או יִירֵג

אֲדִינִי וְהָיָה יִרְאָה אֲדִאֲדִי וֵא בֹ או דִיר

פִי בּוֹגֶן (דִּחִי) : רִבְבִּיבֵי דִמְנֵיִדֵא גִדּוּרִי

(רִי) סוּלִנִּילִיר . — צִוְנֶכּוּ יִקֶּאֲרִידֵא

אֲבֶרְחֵם יִצְחָק בֵּן קֶרְבִּנְלִיק קוּי נִרְדֵּא דִיר

דִּי אִימֶדִי סוּאִלִּינֵא יִרְדָּה יִרְאָה לוֹ

הָשָׂה , אֵלֶלֶה גִנְרִינֵא קוּי גִדּוּר , אֵלֶלֶה

גִנְרִינֵא קוּי צִאֲרִסִינִי בּוֹלֶדֶר דִּי קֶרְשִׁילִיק

וִירְמִישׁ אִידִי , שִׁמְדִי יִירֵג אֲדִינִי יִרְדָּה

יִרְאָה , רִבְבִי גִדּוּר , דִּי אֲדִאֲדִי , וֵא צִוְנֶכּוּ

בֹ מוֹרִיה דִּמְנֵינִי אֲוִרִינֵא בַעֲדֵהוּ בֵית

הַמִּקְדָּשׁ יִאפּוֹלְדֹר , בֹ כִכְבְּלִי בֹ גִוְנֵא קֶדֶר

(תִּקְנֵן כְּפָרִים) חֶלְקִיבֵי אֲנִינֵא בֹ אֲבֶרְחֵם

נִיבֵי קֶשֶׁדֶנֶן אִיסְמִיבֵי סִבְבִּינֶן תִּסְנִף

אֲוִלֶנְמִישׁ וֵא אֲנֵא אֲוִינֵן בִּיר קוֹלֶאֲנִילֵן

טֶסֶל וֵאֵר דִּיר פִי אֶפְסֶכִי יִירִי גִלְרִיפֶדֵא

צִהָר יִרְדָּה יִרְאָה , רִבְבִּיבֵי דִמְנֵיִדֵא גִדּוּרִי

דִּלְר , וֵא בֹ מִסְלִיבֵי מִרֶאֱמִי בֹ דִיר

אֵלֶלֶהִיבֵי דִמְנֵינֵא , בֵית הַמִּקְדָּשׁ דֵּא

גִדּוּרִי יַעֲנִי צִאֲרֵא בּוֹדֶנֶן , יִאֲרִדִים

בּוֹלֶנִיר , יַעֲנִי פִים פִי אֵלֶלֶהִיבֵי דִמְנֵי

אֲוִרִינֵא אֵלֶלֶהִיבֵי עִזִּי אֲבִינֵא אֵלֶלֶהִיבֵי

תִּפְלֵה אִידֶרֶסֶא אֲנֵא דֵא אֵלֶלֶה מִרֶאֱפִינֶן

אֲבֶרְחֵם גֵּא וֵא יִצְחָק גֵּא וִירִילֵן אִימֶדֵא

צִיבִי אִימֶדֵאד וִירִילֵר דִּמְכֵי דִיר) . —

הָרָאָה , גִּדּוּמֶרְדֹר . גִּדּוּרִירִי , גִּדּוּמֵאִי

מִנְבּוֹר אִילִירִי . — הָרָאָה , גִּדּוּמֵאִי

מִנְבּוֹר אֲוִלֹר , אֲנֵא גִדּוּמֶרְדֹרִי . אֶתֶּה

הָרָאִיתִי לְבַעַת , (דִּנְרִים דִּלִּי) , סִנֵּא

גִּדּוּמֶרְדֹרִי פִי בִילֶאֲסִין . — הָרָאָה ,

בִּאֲנִישִׁירִי , בִּירִי בִירִינֵא בִּאֲקִירִי . — לִמְהָ

תְּתֶרֶאֲו (נִרְחִישׁ מִ"3 ח) גֵּא אִיצִן

בִּאֲנִישִׁירִינֵי ? בִּירִי בִירִינֵא בִּאֲנִישִׁירִי-

סִנֵּינֵי ? בִּירִי בִירִינֵא גִוְנִינֵא בִּאֲקִיפ

דִּוֶרְסִינֵי (גֵּא) יִפֶּאֲקֶלִירִי בִּילֶמִיין

בִּימֶסֶלֶר גִּבִּי) .

רְאִה , בִּאֲקִינִי , בִּאֲנִינִי , פֶּאֲלִנִי .

יראמדין טופראק.

ראש (רוש), ז', זר, אנד.

ראשון, ראשונה, אוואלפ, בורונגני.

ראשונה, אונאלא, איפטמירא, באשרא,

אונגנא, פֿהרו לָכֶם הָפֵךְ הָאָחֵר וַעֲשׂוּ

ראשונה (מלכיס ח' י"ח כ"ס) גנדיגיא פיר

בונגאיי סאילאליז ווא אונאלא יעני באשרא

אונגנא) סוז איריגיו יעני סוז קרבן

צאליגיו). — פֿראשונה, אונאלא, אַג

באשרא, אוואלרא. — פֿראשונה, אוואלפ

גיבי. — פֿפֿראשונה, אוואלראפֿי גיבי,

אוואלפֿי וקתראפֿי גיבי. — לֶאֱשׂוּנָה,

אונגנא, אוואלא, אוואלרא, וואלס לוז

שם הָעִיר לֶאֱשׂוּנָה (צרחס' כ"ח ט"ט).

אמכא שהריג אדי אוואלא לוז אירי.

ראשית, ג', אילפ, פֿראשית אילפרא,

איפטמירא, אַג באשרא, יעני הר שידן

אוול, — ראשית השנה, ייליג אילפ,

ייליג באשי. — ראשית הקנן. בונדראיג

אילפ, אילפ בונדראיי מחסולי, — ראשית

און, קוהניג אילפ, נוציג אילפ,

טונגניג אוולד; — ראשית אונים,

טונגנצולד. — יהוה קנני ראשית הָרְפו

(משל ח' כ"צ), רבפי בני יולניג אילפ

ואישיניג אילפ, יראמטיני שילדיניג

אילפ, יעני הר שידן אוול יראמדי. —

עין דֶּקֶה.

רָב, (ריב) רבָּה ווא ריבות, יריב, קאוונא

אימדי, רב עם פֿל, אָת פֿל, אָל פֿל,

פיר בימסא אילן קאוונא אימדי. יהוה

רָב אָת ריבי, רבפי בנים קאוונאמי

קאוונא אימדי, בנים קאוונאמי אימדי,

בנים איצון קאוונא אימדי.

רָב, רָבָה, רָבִים, רָבֹת, שִׁית, צוק,

פֿופ, יָמִים רָבִים, צוק גונלד. — רָב,

פֿיפ, תָּהוּם רָבָה, פֿיפ דרייא, — מָבָה

רָבָה, פֿיפ זָרָב. — רָב, (תאר הפעל)

צוק, — רָב ! יִיטֵר ! יִיטִישִׁיר ! יִיטֵר

איטיק ! אַל ויירי ; רָב לָכֶם בְּנֵי לִוִּי !

(צמדנר י"ז ז') יִיטֵר סיוא, אַי לוי

אונלאנלרי ! — רָב מְהִיז קולות אַלְקִים

וּבָרָךְ (שמוט ט' כ"ח) אַלְלֵהוּ אוואלרי ווא

בורצאק אולדונג יִיטֵר ! יעני אַל ויירי,

זיירא אולמאסין. — רָבָה (תאר הפעל)

צוק צוק, פֿפ צוק, צוק דן צוק, וַיִּשָּׁק

פֿתְּהֻמֹּת רָבָה (חסלס ט"ח ט") ווא דרייא

לר גיבי צוק צוק כווארדי, סוי ויירי.

— רָבַת (= רבּה), צוק צוק, פֿפ צוק,

צוק דן צוק, (חסלס קכ"ג ד').

רָב, (מקור משרש רבב) בְּנֵי רָבִים, רָבִים,

ז', צוקליק, רָב הָגֵן וְתִירוֹשׁ וְחֵרָא ווא

שירא צוקלוגי יעני צוק וְחֵרָא ווא שירא,

פֿטח פֿרָב עֲשֹׂרוֹ, זַנְגִילִיגִיג צוקליגניג

אישאנדי.

רָבָב, ווא רָב, רָבו, צוק אולדו, זיירא

אולדו, — לֹא מִרְבָּכֶם כָּכָל הָעָמִים הָשָׁק

יְהוָה בָּכֶם (דברים ז' ז') דציל גימלא

מיללללרדן זיירא אולדונגניג רבפי סיוא

עשיק אולדו, — אַלְלָה סיוי סווריג סיו

גימלא מיללללרדן זיירא אולדונגניג

סבפינדן דציל דיר.

רָבָבָה, ר' רָבֹבֹת, ס' רָבֹבֹת, פֿני

רָבֹבֹתיו, ג', מוּמֵן, (און ביט).

רָבָה, יָרָבָה, יָרָב, יָרָב, צוק אולדו,

נומאיי אולדו. — רָבָה, פֿיפ אימדי,

אִכְסְמוּרִי, תרבייה אימדי, — הָרָבָה,

יָרָבָה, יָרָב, וַיָּרָב, צוק אימדי, זיירא

אימדי, נומאיי אימדי, — הָרָבָה (תנח)

לְהַחֲפֹלֵל (שמואל ח' ח' ז') תפלה אידמאיי

צוק אימדי, צוק תפלה אימדי. — הָרָבָה

לְהָשִׁיב אָפוֹ (חסלס ט"ח ל"ח) גִּבְעֵי

דִּנְדוּרמאיי צוק אימדי, צוק פֿרִתְלֵר

גִּבְעֵי דִנְדוּרדו, גרי איילדי, יעני גִּבְעֵי

אידא אידמדי, — הָרָבָה (תאר הפעל),

אִיאקלרִינְדָא בִּי חֶלֶק , סְנִיגִי אִיאקלרִינְדָא
אִיוִי אֵילֵן גִּזֹּן , סְנִיגִי חֹפְמוֹנִי אִלְטִינְדָא
אִולָאן , סְנָא תֹאבֶע אִולָאן חֶלֶק . - לְרִנְדִי
פֶּל' , בִּיר פִּימֶסֶאייגִ אַרְדִי סִירָא . - לְרִנְדִי
הִילְדִים , צִוגֶזְקֶלֶרִיגִ אִיאַגִינְנָא , צִוגֶזְקֶלֶרִיגִ
אַרִימִינָא גִזֹּרָא , צִוגֶזְקֶלֶרִיגִ גִזִיגִינָא גִזֹּרָא
הֶשְקָה בְרִנְלִ , אִיאַק אֵילֵן סִווארִדִי (דְזִינִס
יִיחַ יוֹד) לֹא כְּאָרֶץ מִצְרַיִם הָיָה ... אֲשֶׁר
תִּתְּנֶה אֶת יָרֵשָׁה וְהַשְׁקִיתָ בְּרִנְדִיָּה בְּנֵי הַרְקָה
אוֹ (סְנִיגִי גִלְגִינְדִי טוּפֶראַק) מִסֵּר טוּפֶראַקִי
גִיבִי דִגִּיל דִּיר בִּי אִורְלִוגִיגִ סֶאצֶאסִין וְאִ
(אִנִּי) יִישְׁלִילִיב פֶאחֶצֶאסִין גִיבִי אִיאַגִינְדִי
אֵילֵן סִווארִאסִין . יַעֲנִי מִסֵּרָא יִאֲמֹר
אִולְמֶאדִינִי סִבְבֶרֶן אִורְלִוגִיגִ אִיאַק אֵילֵן
סִווארִדִינִי גִיבִי סְנָא שִׁימְדִי גִלְגִינְדִי
יִירָא דָא אִוּלָא סִווארְמָאק אִיקְטִיזָא
אִידְמו זִירָא אוֹ יִאֲמֹרוּ צֹק טוּפֶראַק דִּיר .
אִיאַק אֵילֵן סִווארְמָאק דִּיגִי אוֹ דִיר בִּי
מִסֵּר דָא בִּלְאִיִּת אִסְבִי וְקִתְלֶרֶן בִּיר
בֶאֱלִירִי בְּחֶצֶאֲלִירִי סִווארְמָק אִיצֹן מִחֶסֶס
חִיגִינִת אִוּלֹנְמִיש אִלֶאחֶלֶר (מֶאשִׁינֶאֲלֶר)
וְאִר בִּי אֲנֶלְרִי אִיאַק אֵילֵן בֶאֱסִינְגֶא סִוִי
קֶאֱלִירִיפִי אִיקְטִיזָא יִירִי סִווארִדִיֶלֶר .
רִנְדִי , ז' , יִיאַן , פִּיאַרָא (אֶפְלִי גִיגִ
עֶפְסִי) .
רִנְדִי , שְׁהַר אִרִי .
רִנְדִי , טֶאשְׁלֶאדִי , טֶאש אֵילֵן אִורֶדִי ,
אִילֶדֶרֶדִי , טֶאש אֵילֵן טוּפֶארֶדִי , טֶאש
בֶאֱסִימֶרֶדִי . רִנְדִי , פֶאֶבְכֶנִיס , טֶאשְׁלֶר אֵילֵן
אִורֶדִי , אִילֶדֶרֶדִי .
רִנְדִי , קֶל דֵן סֶלֶט בִּינְוִי , מִירִלֶדֶאנְדִי . -
רִנְדִי , מִירִלֶדֶאנְדִי (חֹשְׁנוֹטִיסִילִיק
נִישֶׁאנִי) .
רִנְדִי , קֶאֱלֶטֶרֶאטֶרֶדִי , יִארֶדִי . - רִנְדִי ,
רֶאחַת אִילֶדֶי , מִנֶרֶדֶדִי , (עוֹמֶד) רֶאחַת
אִילֶדֶי , מִנֶרֶדִי .

צֹק , צֹקֶלִיין , נִיפְכֶר יוֹסֶפֶר בֶּרֶךְ חֶזֶל הִים
בְּרִנְדִיָּה מֶאֲדִי (נֶחֱלָשִׁית מִיחַ מִיט) וְאִ יוֹסֶפֶר
בִּוְגֶרֶאדִי דִגִיזִיגִ קוֹמִי קֶרֶר בִּלְאִיִּת צֹק
דִוּוֹשִׁירִדִי .
רִנְדִי , ס' רִנְדִי , ז' , מֶזֶק , גִרֶדֶאנֶלִיק ,
רִנְדִי , זֶהָב , אֶלְטִין מֶזֶק , אֶלְטִין גִרֶדֶאנֶלִיק ,
אֶלְטִין זִינְגִיר .
רִנְדִי , רִנְדִי , דִּוּרֶדֶנְגִי . (עֵין חֶלֶק ח'
§ 35) .
רִנְדִי , ז' , צֶרֶב (בִּיר שִׁיגִי דִוּרֶדֶנְגִי פֶאִיִּי) .
רִנְדִי , סֶלֶט רִנְדִי , בִּוּוֹנוֹיֶר , ז' , דִּוּרֶדֶנְגִי
עֶסֶר , מִוּוֹנִיגִ מִוּוֹנֶלֶרִי .
רִנְדִי , יִרְבֶּץ , יִאֲטֶרֶדִי (הִיוּוֹנֶאנֶתִיגִ יִאֲטֶמֶדֶר
ס') . - רִנְדִי , יִאֲטֶרֶדִי (הִיוּוֹנֶאנֶתִי ,
קִינִינִי) .
רִנְדִי , יִצַחֵק גִיגִ קִרִיסִינִיגִ וְאִ יַעֲקֹב גִיגִ
וְאִ עֶשֶׂן גִיגִ אִנֶאסִינִיגִ אִרִי .
רִנְדִי , עֵין רִב .
רִנְדִי , רִי רִנְדִי , רִנְדִי , ז' , טוּמֶאֲדִי ,
טוּפֶראַק .
רִנְדִי , יִרְנִי , דִיטֶרֶדִי , קֶאֱלֶטֶרֶאטֶרֶדִי , אִבֶרֶדִיֶרֶדִי ,
קוֹרִקִינִי : - מִחֹזֶן אִוּלֶרֶדִי , רִנְדִי ,
דִיטֶרֶדִי קֶאֱלֶטֶרֶאטֶרֶדִי .
רִנְדִי , שִׁית , דִיטֶרֶדִיֶיגִי .
רִנְדִי , ז' בִּנִי רִנְדִי , - דִיטֶרֶדִיֶיגִי , מִחֹזֶנֶלִיק .
רִנְדִי , קֶאֱמֶבֶאזִילִיק אִיטֶרֶדִי , קֶאֱמֶבֶאזִילִיק
סִוִילֶרֶדִי . אִיפֶטֶרֶא סוּלֶרֶדִי , לֹא רִנְדִי עַל
קֶשֶׁנוֹ (מֶהֶלֶס מִיז' ג') דִילִי אֵילֵן קֶאֱמֶבֶאזִילִיק
סוּלֶמֶאדִי , דִילִינָא קֶאֱמֶבֶאזִילִיק אִוּלֶמֶאדִי ,
קֶאֱמֶבֶאזִילִיק דִילִלִי אִוּלֶמֶאדִי . רִנְדִי קֶאֱמֶבֶאזִילִיק
אִיטֶרֶדִי , אִיפֶטֶרֶא סוּלֶרֶדִי , רִנְדִי בֶּפ' , בִּיר
פִימֶסֶא אִיצֹן , בִּיר פִימֶסֶאייגִ חֶקֶקִינָא
אִיפֶטֶרֶא סוּלֶרֶדִי . - מֶרְנֶל , גִיסִיס .
רִנְדִי , בִּנִי רִנְדִי , רִי רִנְדִי , רִנְדִי , נ' , אִיאַק .
רִנְדִי , הֶעֶסֶ אֲשֶׁר בְּרִנְדִיָּה (שִׁיחַ יִיחַ מ')

רְנָנָה, נ' . טוקליק , טאשקינליק . פּוסי
רְנָנָה (סלויס כ"ג ה) בנים קאדחים
(פאסאם) טאשקינליק דיר , בנים קאדחים
טאשקין דיר .

רֹזֶשׁ, (= ראש) ז' , אָנֹ , זָהר .

רְזָה, שית . אריק . (אדם איצון יאכֹר
טופראק איצון) .

רְזוֹן, ז' . אריקליק .

רִזֵּן, רִזְנִים , ז' , בָּג .

רִחַ (רוח), קל בולונמיר . - רִחִית ,
קוקאדי . לא אָרִית בָּרִית גִּיּוּחִתְכֶּם (ווקח
כ"ו ל"ה) סיווג חיש קוקוזי קוקלאמינג
אים .

רִחַב, יִרְחַב , פֶּגֶז אולדו , פֶּגֶז אולדו ,
פֶּגֶרִי .

רִחַב, רִחְבָּה , שית , פֶּגֶז , פֶּגֶז .

רִחַב, קרי ארי (יוסע ז ח) .

רִחַב, פֶּגֶז רִחְבּוֹ , ז' , פֶּגֶזשליפ , אָז . -
רִחַב לֵב , קלפ פֶּגֶזשליפ , פֶּגֶזש עקל .
רִחַב וא רִחְבּוֹ , רִי רִחְבּוֹת , ז' ונֹ , צאריש
(שדר איצריסינרא סיידאנליק) .

רִחְוִים, ז' , מרחמתלי (אללה איצון) .

רִחְוִק, רִחְוָקָה , שית , איראק . ייראק ; -
מִרְחֻק , איראקן .

רִחְוִים, (סלמ ר' שנים דא קוללגליז) .
דגירמן .

רִחְם, סודי . - רִחְם , מרחמת אימדי
אגִידִי . רִחְם אֵת פֶּלִי , רִחְם עַל פִּי , ביר
בימסאיא מרחמת אימדי , ביר בימסאי
אגִידִי . - רִחְם , מרחמת בולדו ,
אגִידִי .

רִחְם } קורסאק , רִחְם . אנא רִחְמִי . -
רִחְם } יִתְּה , פֶּגֶז רִחְם רִבְקָה ,
רִבְבִי רִבְקָה רִחְמִי אורמרו , יעני

רִנָּע , ר' רִנָּעִים , ז' , גֹּז יומוש , ביר
דקיקא . (תאר הפעל) ביר גֹּז יומונגיא ,
יעני ביר דקיקאדא . רִנָּע , ביר גֹּז
יומונגיא . - לִרְנָעִים , תר דקיקא .

רִד (רוד יאכֹר ריד) , מִרְבָּקט אולדו . -
תִּדִּיר , מִרְבָּקט אולדו (גראסס כ"ז מ) .

רִדָּה, יִרְדָּה , יִרְדָּה , הֹרְכֶם אימדי , תִּסְלָלוּט
איילדי . רִדָּה פֶּגֶז , ביר בימסאיא הֹרְכֶם
אימדי , ביר בימסאיגִי אזורינא תֹּפֶמראר
אולדו , מִסְלָלוּט אולדו . - רִדָּה אֵת פִּי ,
ביר בימסאיא הֹרְכֶם אימדי , מִסְלָלוּט
אולדו . רִדָּה פֶּגֶז גֹּזִים (יסעיס י"ד ו)
עין קִרְדָּה . - קִרְדָּה שֶׁלֹא אֵשׁ בִּעֲצָמֹתַי
וְיִרְדָּנָה (איכס ח י"ג) . יוקאדירן פֶּסֶט-
לִרְימא אטש יולאדי וא אנלרא הֹרְכֶם
אימדי , יעני אנלרי יאקרי . - רִדָּה , -
אגִידִי , יאכֹר אלדי (ספטיס י"ד ט) .

רִדָּם, קל בולונמיר . גִּרְדָּם , אויודי ,
יוכלאדי , דרן אויוקויא דאלדי .

רִדָּה, יִרְדָּה , קֹודִי . רִבָּה אֲחֵי הָאוֹיֵב ,
דושמאניגִי ארדינן קֹודִי . - רִדָּה צֶרֶק ,
דוגרוליגִי קֹודִי , יעני דוגרוליגִי ארדי
סירא גִּסְרִי , דוגרוליק , יולי אילן גִּזְרִי .
- גִּרְבָּה , קובלדו .

רִדָּה, ר' רִדָּהִים , ז' , אולוק . סִיִּי
אולוקרי .

רִדָּה, רִדָּה , שית , טוק , סִיִּי קאנמיש .
(צָמָא נִיגִי עפסי) . לִמְעַן סְפוֹת רִדָּה אֵת
הַצָּמָאָה (דנרים כ"ט כ"ח) עין צָמָא .

רִדָּח, יִרְדָּח , פֶּגֶזשליפ אולדו , רִפֵּאחִית
אולדו . רִדָּח לִי , בָּגָא פֶּגֶזשליפ אולדו ,
בנא רִפֵּאחִית אולדו (צֶר לִי נִיגִי עפסי) .

רִדָּח, ר' רודות , נ' , יִיל , לוזער . -
גֶּפֶס . רִדָּח חִים , דירליב גֶּפֶסִי , - רִדָּה
נִאן , רִדָּח , פֶּגֶז .

רִדָּחָה, נ' , פֶּגֶזשליפ , רִפֵּאחִית .

קורקדי. - נֶרֶךְ (נפעל), יֶרֶךְ; אימשארי, אימשאק אולדו. - רֶכֶף, אימשאמילדי, אימשאנדי.

רֶכֶךְ, רֶכָה, רֶכִים, שִׁית, אימשאק. נאזיב, - רֶכֶר רֶכֶות, אימשאק סֹזֶר סוולדי, דאטלי סֹזֶר סוולדי. - רֶכְ לֶכְב, אימשאק קלכלי, יעני קורקאק.

רֶכְ, ז', אימשאקליק, נאזיכליב.

רֶכְב, יֶרֶכְב, אַטלאנדי, בינדי (אט אזורינא, ערבאז). - רֶכְרֶכְב, אַטלאנדי דירדי, בינדירדי.

רֶכְב, ז', בִּינְב, מֶרְכְב, ערבא. נֶכְבֶדא קוללאנילן ערבא.

רֶכְב, ז', ערבאני.

רֶכְוֶש, ז', מאל.

רֶכִיל, ז', קמבאזליק, קמבאז - הֶלֶךְ רֶכִיל, קמבאזליק אילן גודי, קמבאז אולדו; איש רֶכִיל, קמבאזליק אדמי, קמבאז פיש.

רֶכֶל, ז' רֶכֶלֶת, באזירגן.

רֶכֶש, דוושירדי, קזאנדי.

רֶכֶש, ז', אַט, פֶכְ צִפִּיב גֶזֶן, יוֹבֹרִיב אַט. (י"א ייל דווא, דרומאדיר).

רֶם (רום) ירום, יֶרֶם, אֹפֶסב אולדו, יוֹגִיאלנדי, קאלדירידי. וְהָרָם (הַתִּבְּהָ) מַעַל הָאֶרֶץ (צֶרֶשִׁית ז' י"ז) וא (נמ"י) ייר אזורינדן קאלדירידי, קאלקדי. - לא רֶם קֶבִי; לא רֶמו עֵינִי, גֹּזֶלֶם אֹפֶסב אולמאדי; גֹּזֶלֶרִים אֹפֶסב אולמאדי, יעני פיברלנמדים, פֹּדוּלֶלֶאנמדים. - רֶם, רֶמָה, רֶמִים, רֶמֶות (פִּינוּנִי תאר) אֹפֶסב, יוֹגִיא. יֶד רֶמָה, אֹפֶסב אל, רֶסְטִי אָעֶלֶא, גִּסְאֶרֶת; וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְצִאִים בְּיָד רֶמָה (שְׁמוֹת י"ד ח) וא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹפֶסב אל אילן, (גִּסְאֶרֶת אילן, קורקמגא, סרפסמ) צִיקאר אידילר. - רֶמִים,

רבקהיא אוולאר וירכדי.

רֶחֶמִים, סלט רבים קוללנילייר, ז', מרחמת. רחמלר, מוחבבת. - וְיִתֵּן אֶתֶם לְרֶחֶמִים לִפְנֵי כָל שׁוֹבֵי־הָעָם (מסלס ק"ו מ"ו) אנלרי גִּזְמֶלֶא ייסיר אידיגילדיניג אוֹגֶזֶנדא מרחמתא וירדי, יעני אוולא איילדי פי גִּזְמֶלֶא ייסיר אידנלר אנלרא מרחמת איטרי.

רֶחֶמֶנִי, שִׁית, מרחמטלי.

רֶחֶף, דיטרי, סילפינדי. - רֶחֶף, דפרנדי, סילפינדי, אַסְדִי (ייל איצון).

רֶחֶץ, יֶרֶחֶץ, יאייקאדי. - (עומד) יאייקנדי.

רֶחֶק, יֶרֶחֶק, איראק אולדו, - הֶרֶחֶק, איראק איטדי. הֶרֶחֶק לֶלֶכֶת, איראק גיטדי. - הֶרֶחֶק (עומד) איראק אולדו, איראק גיטדי (צֶרֶשִׁית מ"ד ד'). - הֶרֶחֶק (תאר הפעל) איראק.

רֶמֶב, איסלאנדי, סילאנדי. צילאנדי.

רֶמֶשׁ, קל בולונמייר, - רֶמֶשׁ, צארפֿדי. רֶמֶשׁ, צארפולדו.

רִיב, ר' רִיבִים וא רִיבֹות, ז', קאוונא.

רִיח, ז', קוקי, ריחאן.

רִיע, עין רע.

רִיפֹות, סלט רב' בולונייר, ג', בולגור.

רִיק, בוש שיי; לֶרִיק, בושא, נפילא.

רִיק וא רֶק, ג' רֶקָה, שִׁית, בוש.

רִיקָם, תאר הפ', בושליין, בוש בושניא. שֶׁלֶח רִיקָם, בוש יוללאדי, ביר שיי וירמיינגא בוראקדי.

רִישׁ { ז', פֹּקראליב, וזגורטליב. רִישׁ

רֶךְ (רֶכֶף), רֶכְ, אימשאק אולדו, נאזיב אולדו. - רֶךְ לֶכְבְּ, יורגני אימשאק אולדו, אימשאדי, יעני קורקאק אולדו,

רָמֶם, (— רום), אָפֶסב אולדו. — נָרָם
(נפעל) ירפו, אָפֶסב אולדו, קאלדירילדי,
הָרָמוּ מַתּוֹף הַעֲדָה הַזֹּאת (צמדנר י"ז י"ד)
בו ג'מעת'ג אורמאס'נרן (אראס'נרן)
קאלדירילג'ו, יעני צבילג'ו, איירילג'ו,
ציקוג'ו.

רָמֶם, יָרָם, וָרָם, קורטלאדי. וָרָם
הַתּוֹלָעִים (שמוע י"ז כ') וא קורטלר (אילן)
קורטלאדי, פֿב קורטלאדי.

רָמֶם, וָרָם, באסרי, איאק אלטינא
אלדי. מַפְסֵר איטרי.

רָמֶשׁ, יָרָם, סורטונדי, קארין אורוינא
סורטונדי, קארין אורוינא יודודי. —
רָפֶרנדי, קימילדאדי.

רָמֶשׁ, סורטונן היזיוואן, חֲשֵׁרֶת.

רָמֶת—**לָחִי**, ייר אדי.

רָמֶתִּים צָפִים, שחר אדי.

רָן, (רון) יאכוד רין. בו שרש לשון קדש
דא סלט ביר פֿררת בולונייר. אממא
ערב לישאנינדא צוק קוללאנילן שרש דיר,
וא ייגדי, אלט איטרי דמפ דיר, קל
בולונמייר. — הָרָוֶנָן, ייגלדי, אלט
אולונדי. גָּבֹר מְרֻנָּן מִיָּן (חסלס ע"מ
ס"ס). שראפֿרן אלט אולונמיש (יעני
סרחוש) ג'בבאר.

רָנָה, נ', איבתיהאנ', סווינץ ססי, סווינץ
סראסי (סדדאחי). — פֿרייאד ססי,
פֿרייאד ריג'א, תפלה.

רָנָן, יָרָן, קיצקירדי, איבתיהאנ' איילדי,
ביינדי, פֿרייאד איטרי, ריג'א איטרי. —
רָנָן, איבתיהאנ' איילדי, איבתיהאנ'
איקן קיצקירדי, ביינדי, — הָרָוֶנָן,
עין רָן (רין).

רָנָה, ר' רָנָה, נ', איבתיהאנ'.

רָנָים, סלט רב' בולונייר, טאווס קוש.

אָפֶסבֿלר, יעני גָּבֹלר. וָרָן מָמוּ רָמִים
מָקְדָשׁוּ (חסלס ע"מ ס"ט) וא גנדי מקדסיני
אָפֶסבֿ גָּבֹלר גִּיבִי בִּינָא איילדי (יאפרי).
— רומם (פֿעל) אָסֶטורדי, ביוטרי, תרבייה
איילדי. — אָפֶסבֿ איילדי. — הָרִים,
אָפֶסבֿ איילדי, יוג'אלטדי, קאלדירדי.

הָרִים אָת הַפֶּטָה, הָרִים בַּפֶּטָה, מאיאג'י
קאלדירדי.

רָם, רָמָה, ש'ת, אָפֶסבֿ, עין רעיל רם.

רָמָה, אָמְרִי. יְהוָה רָמָה בִּים אָת פֿרעה
וְאֵת חֵירוֹ, רבבי פֿרעה נ' וא אניג'
עכפריני דג'זא אטרי. — נושקי רומיר
קָשֶׁת (חסלס ע"מ ט) — נושקי קָשֶׁת
וְרומִי קָשֶׁת, — יאיי קושאנאלר וא יאיי
(יעני אוק) אטאנלר. — רָמָה, דובארא
איטרי. אלדאדי, אלדאטרי.

רָמָה, שחר אדי.

רָמָה, נ', קירָט, סגולג'אן.

רָמוֹן, ז', נאר.

רָמוֹן, ארמילריג' ביר אילאהיניג' אדי
(מלסס ז' ס' י"ח).

רָמוֹת גִּלְעָד, שחר אדי.

רָמוֹת, נ', אובא, אויים, לִשְׁיָג אויימי.
וְנִתְּתִי אֶת בְּשָׂרְךָ עַל הָהָרִים וּמִלֵּאתִי
הַמְּאֻזּוֹת רָמוֹתָהּ (יחזקאל ל"ז ס') סניג'אטיג'
דאגלר אורוינא וירידיבנקויארים וא דאאלרי
סניג' אובאג'רן ולשיג'ג אובאסינרן, לִשְׁיָג
אויסינרן) דולדורורים. — (אולא ביליר
פֿי בורארא רָמוֹתֶיהָ יירינא רָמוֹתֶיהָ
אוקומאק לאזים מ' רָמָה, קָרָם, קָרָד.
רָמָה, ר' רָמִים, ז', סוג'י.

רָמִיָה, נ', חילא, איינאגיליב, דובארא,
יאלאן. — קָשֶׁת רָמִיָה, (חסלס ע"מ כ"ז)
חילא לי יאיי, איינאג'י יאיי, מָרָם אט'ין
יאיי, גרי אוראן יאיי.

גִּיירי בימסא . וְאִתְּבֵת לְרַעָה בְּמִוָּה . וְאִישׁ
סָן דּוּסְמִיגִי , קוֹנְשׁוֹנִי , יַעֲנִי סָנְדִן גִּיירי
בימסאיי גִּנְדִיגִי גִּיבִי סוואסין . — אִישׁ
אֶל רַעָה , אִישׁ אֶת רַעָה , עֵין חֶלֶק ח' § 39 .

רַעָה , ז' , פִּנְאָלִיק , יִרְאָמולִיק , — צִירְפִּנְלִיב .
רַעָב , יִרְעָב , אִין אולדו . — הֶרְעִיב , אִין
איטרי .

רַעָב , ז' , אַצִּלִּיק , קַחְטִילִיק (קִמְטִילִיק) .

רַעָב , רַעָבָה , רַעָבִים , שִׁית , אִין .

רַעָבִין , ס' , רַעָבִין , ז' , אַצִּלִּיק . קַחְטִילִיק .
— קַחְטִילִיגָא לֵאזִים אולאן שִׁי , לְכוּ הֶבִיא
שְׂבָר רַעָבִין בְּתִיכֶם (צִרְאָשִׁית מִיֵּצ י"ט)
וּאִרְיִין וְאֶבְלִרְיִין קַחְטִילִיגָא אִימְסִיין
אולאן בּוֹדֵרִיגִי גִּיירִיגִי . — אֶת רַעָבִין
בְּתִיכֶם קַחְדוּ וְלָכוּ (צִרְאָשִׁית מִיֵּצ ל"ג)
אֶבְלִרְיִין קַחְטִילִיגִי , יַעֲנִי אֶבְלִרְיִין
קַחְטִילִיגָא לֵאזִים בּוֹדֵרִיגִי אִלְיִין וְאִין
גִּיירִיגִי .

רַעָה , יִרְעָה , גּוּטְרִי , בּוּטְרִי . רַעָה צֶאן
קִינִי גּוּטְרִי . רַעָה , בּוּטְרִי , צוּבָאן . הֶהָ
רַעָה בְּצֶאן , קִיידָא (סוּרֹבֵרָא) בּוּטְרִי ,
צוּבָאן אִירִי . — רַעָה רוּחַ , יִלִּי גּוּטְרִי ,
יַעֲנִי בּוּשׁ שִׁינֵּי אִרְדִּיסִירָא גִּיטְרִי . רַעָה
אֶנְלֵת , שִׁאשְׁקִינִלִּיגִי גּוּטְרִי , שִׁאשְׁקִינִלִּיגִי
פִּשְׁינִדִן גּוּרִי . — רַעָה (פִּעֵל) דּוּקְטִי אִיטְרִי .
רַעָה , ז' , פִּנְאָלִיק , יִרְאָמולִיק , —
בַּחְטִיסִילִיק .

רַעָה , (רַעָה) , ז' , ר' , רַעָה . רַעָה ,
דּוּקְטִי .

רַעָאָל , מִשָּׁה נִיגִי קִיין אִמְאָסִי יִתְרֹו נִיגִי
בַּבְּאָסִינִיגִי אִירִי (י"א יִתְרֹו נִיגִי בִּיר גִּיירִי
אִירִי) .

רַעָוִת , נ' , דּוּקְטִי , אִשָּׁה אֶת רַעָוִתָּהּ ,
אִשָּׁה מֵאֶת רַעָוִתָּהּ . עֵין חֶלֶק ח' § 39 .

רַעָה , (רַעָה) = בְּרַעָה = בְּרַעָה ,
קִיצְקִירִי , סִרְדָּאָה אִיטְרִי , נִרְעָה , (סִלְט
עֵת יִרְעָה) , פִּנְאָ אולדו , פִּנְאָלִנִי , —
הֶרַעָה , קִיצְקִירִי , בַּקִּירִי , סִרָא (סִרְדָּאָה)
אִיטְרִי , — הֶרַעָה , אִיבְתִּיהֶאנִי אִילִירִי ,
סוּוִינִי סִסִי אִילִין קִיצְקִירִי .

רַעָה , (רַעָה) גִּרַעָה , — פִּנְאָ אולדו , יִמְאָן
אולדו , רַעָה בְּעִינִי , גּוֹלְרִימָדָא פִּנְאָ אולדו ,
בְּפִנְמִים , מַחֲוֹן אולדוֹם , אֶל יִרַעָה בְּעִינִי ,
גּוֹלְרִימָדָא פִּנְאָ אולמָאסִין , מַחֲוֹן אולמָא-
יִאסִין , — רַעָה גִּינִי , גִּזִּים פִּנְאָ אולדו ,
פִּנְאָ גִּזִּי אִילִין בַּאֲקִידִים , פִּנְאָ נִזָּר
אִיטְרִים . — הֶרַעָה אוֹ הֶרַעָה , פִּנְאָ אִיטְרִי .
פִּנְאָ אִישׁ אִישְׁלִירִי . — הֶרַעָה אִישְׁרִי
עִשְׁיִתֶּם (צִרְאָשִׁית מִיֵּד ס') נָא כִי
אִיטְרִיגִי אִיכָא פִּנְאָ אִיטְרִיגִי , אִיטְרִיגִי-
גִּזִּי פִּנְאָ דִיר . מִרַעָה אוֹ מִרַעָה , ר' , מִרַעָה
פִּנְאָ אִירִיגִי , פִּנְאָ אִישׁ אִירִיגִי , יִרְאָמוֹ .

רַעָה , רַעָה , רַעָה , רַעָה , שִׁית , פִּנְאָ ,
יִמְאָן . הֶרַעָה בְּעִינִי יִתְרָה , רַבְּבִיגִי גּוֹלְרִימָדָא
פִּנְאָ אולאן שִׁי , רַבְּבִיגִי מַקְבּוֹל אולמָא-
יִאן , זִיט שִׁי . — חִיָּה רַעָה , פִּנְאָ
נִאנוּוָר , זִרְרִי , בְּרִלִי , פִּרְרִי , פִּרְרִי אִירִיגִי
נִאנוּוָר . — רַעָה עֵין , פִּנְאָ גִּזִּי , פִּנְאָ
נִזָּרִי , יַעֲנִי : קִיִּיגִי , פִּאכִיל , —
רַעָה מִרַעָה , פִּנְאָ גּוֹרִמִיל , צִירְפִּין ; —
מִרַעָה מִרַעָה רַעָה הִיִּים ? (צִרְאָשִׁית מ' ז')
בּוּגוֹן יוּוֹגִין נָא אִיצוֹן פִּנְאָ דִיר ? יַעֲנִי
סִיז בּוּגוֹן נָא אִיצוֹן מַחֲוֹן סִיגִין ? — רַעָה ,
פִּנְאָלִיק , יִרְאָמולִיק , כָּל יִצֵּר מַחְשָׁבוֹת
לְכוּ רַק רַעָה כָּל הִיִּים (צִרְאָשִׁית ז' ס') אִנִּיגִי
קִלְבִּינִיגִי פִּיבְרִלִינִיגִי גִּימְלָא תְּסוּרִי הִרִי
גּוֹן סִלְט פִּנְאָלִיק דִיר , יִרְאָמולִיק דִיר . —
לְרַעָה לְכֶם (— לְהִיָּוִת רַעָה לְכֶם) (יִרְמִיָּה ז'
ו') סִיז פִּנְאָלִיק אִיצוֹן , סִיז פִּנְאָ
אולמָאק אִיצוֹן .

רַעָה , רַעָה , ר' , רַעָה , ז' , דּוּקְטִי . — בּוּדִין

יעני באשרן יאפרי, דאטדי, תעמיר
איילדי.

רפא, יאכוד רופא, מאביב, גדראח,
חבים.

רפאים, סרט רבים, זי, ופאת אידנליג
גיאנלרי. - ופאת אידנלר.

רפד, ירפד, דזשדי, מושידי, - רפד,
דזשדי, מושידי, - *רפד, דזשלידי,
מושלידי.

רפפה, ירפפה, ירפה, מקאחסיו אולרו,
קוואחסיו אולרו, בושאם אולרי, גוושב
אולרו. גוושדי. כל ידים תרפניה (יטעס
י"ב ז) הר אללר גוושלר, גוושב אולור-
לר, יעני גלניב בחמסיווליק דן ביר
בימסאדא טקאח וא גיסארט קאלמאז. -
גרפפה, גוושב אולרו, טקאחסיו אולרו,
גוושב דפרנדי, מנבל אולרו. - הרפפה,
ירפפה, ירפה, ואז גצדי, בוראקדי,
קוייירדי. הרפה (== הרפפה) מנני (דזניס ט
י"ד) בנרן ואז גץ, בני קויייר. כי אל
רחם יהוה אלתיקה לא ירפפה (דזניס ז ל"ח)
אללהיג רבבי מרחמלי אללה דיר או
סנרן ואז גצמו, סני בוראקמאז. סנרן
נזאריני גסמו.

רפפה, רפה, שית, גוושב, טקאחסיו. -
רפה ידים, גוושב אללי, טקאחסיו,
קוואחסיו.

רפפות, עין ריפות.

רפידים, יבאנרא ישראליו דורדוני ביר
ייריג אדי.

רפס } ירפס וא ירפש, בולאנדידי
רפש } בולאניק איטרי (סויי איצון).
רפשי, זי, צאמור, סאם, באלציק,
בולאניקליק.

רין (רוין) ירוץ, יובורדי, סגירטירי, צביס
גודי. - ריץ, יובור מדי, סגירטירי

רעי, זי, אומלאמק, אומראייש. -
עשרים בקר רעי (מלכס ח ה' ג') ייגירמי
אומלאייש סיגירי, ייגירמי אומלאמניש
סיגיר, ייגירמי אומלאקרא בסלנמיש
סיגיר.

רעיון, זי, פויבר.

רעל, זי, אגו, זיגר.

רעם, ירעם, גורלדי, גורולטי אולרי.
גורולדי (גורל גורולטיס איצון). -
הרעם, גורולטירי, - דארילטירי,
אינגיטירי. בעבור הרעיקה (== הרעיקה),
(סמולא ח' ו') אני (חנה נ') דארילטמק,
אינגיטמק איצון.

רעם, זי, גורולטי, גורולטיס.

רעמקס, וא בעמקס, סכרדא ביר שורדיג
אדי.

רענן, ר' בעננים, שית, יישיל, טאני.
רעץ, קירדי, סיגירדי.

רעש, ירעש, דיטירי, - הרעיש,
דיטירי.

רעש, זי, גורולטי, שמאטא, זוליא.

רפא, ירפא, אונאלטירי, עילאני (אילאני)
איטירי. יהוה רפא את חללי, רבבי
חסמאלינימי אונאלטירי, חסמאלינימא
עילאני איטירי. - מי ירפא לך? (איכס ז
י"ג), סנא פים עילאני אידר? - גרפא,
אונאלטירי. יירפא (== יורפא) חמים
(מלכס ז ז כ"ז) וא סוילר אונאלטירי,
יעני פדרסיו אולרו, שיפאלי אולרו. -
רפא, אונאלטירי, אונאלטמאי דיקקת
איטירי, אונאלטמאי צאלישדי. - רפאתי
לפים האלה (מלכס ז ז כ"ח) בו סוילרי
אונאלטירי, יעני בו סוילרי פדרסיו
איטירי, שיפאלי איטירי. - יורפא את
מנבת יהוה הקרום (מלכס ח י"ח ל) וא
רבביג ייקלמיש מוזחני אונאלטירי,

בימי סינדרים ? יעני בימי קינאדים ,
 בימא גיפא ויורדים , בימא זולם איילדים ?
 רַק (רוק) , קל פולונמיר , - וַרְק ,
 בושאמדי (סאניס יאכוד צוואלי) . -
 הַרְק הַרְב , קיליגי בושאלמדי , קיליגי
 סוֹבֹרִי , קינינדן ציקאדרי .
 רַק , קַה , רָקִים , שִׁת , אַרִיק , אינגא .
 רַק , סֶלֶם , אממא .

רַק (= ריק) , שִׁת , בוש .

רַקֵּב , יַרְקֵב , צורורי . זכר צדיק לְבָרְכָה
 וְשֵׁם רְשָׁעִים יַרְקֵב (משלי יו) , צדיק נִיג
 זכרי אלגישאדיר (יעני צדיק נִי הר
 אַיִנגא אַנא בִּיך דועא אירלר) וא
 יראמזלירג אדי צורור . (אד איצון צורומב
 לישאני ביראז יאקישק סיו גִּוֹוִּינִיר ,
 כּמִפ צורור , אַט צורור , אממא אַד
 חקקינדא צורור רמב ביר דילדא קוללאנילן
 מליצה דגיל . בו סבבלי חיץ שובחא יוק
 פי בוראדא , אמור אבין רשיף נִיג
 סוולרוגי גיבי . יַרְקֵב יירינא , יַרְקֵב
 אולמאלי . יַרְקֵב , אולור , הפעל דן עתיד .
 נַקֵּב שְׂרִישִׁינֵדן , פי לענת איסדי , סֹפְדי
 קרָגאדי רמב דיר : אמור אבין רשיף נִיג
 הַשְׂעֵרֶה־סִינא קוות או דיר פי אניג אלינדא
 בולונאן חסאבסיו אל יאזי ספר תורה
 לריג וא תנִיף לריג צוֹנֹסִינֶדא ויז לריג
 צורהסי ריִיש נִיג צורהסינדן צוק פֶּרְקִלי
 דגיל גורוניש סופר ויז נִי ריִיש זון
 אידמיש . - בּוֹגָא גִּוֹרָא פסוק נִיג תרגומי
 אולור : צדיק נִיג זכרי אלגישא דיר , וא
 יראמזלירג אדי קארָגאליד . אלגישא קרשי
 קרָגִיש בוראדא זייראדא יאקישיר) .

רַקֵּב , ז' , צורופליב .

רַקֵּד , סִפִּירִי , - רַקֵּד , סִפִּירִי ,
 אוינאדי .

אשיקטירדי , אשיגִישליק אילן גִּוֹשֹׁרִדו .
 רַצָּח , יַרְצָח , איסמדי , מקבול איילדי , -
 אוֹרָאדי , אוֹטָאדי . רַצָּח גִּוֹנו , גונאחיני
 אוֹטָאדי , גונאחיניגִיזאסיני צפרי . וְהָרָקֵן
 תַּעֲזֹב מִהֶם וְהָרָקֵן אֶת שַׁבְּתוֹתֶיהָ , (ויקרא
 כ"ו מ"ג) , וא אנלרדן ייר בוראקיליר
 (יעני אנלר יירי אישלמגיא בוראקילר)
 וא שבתלריני , (תורה אמרי מונזבי יירא
 הר יידינגי שנה פֶּרו אולאן מינישליגי ,
 שממטה לרִיט אוֹרֵד . - הַרְצָח , אוֹטָאדי ,
 אוֹרָאדי . וְהָרָצָח (= וְהָרָצָח) הָרָקֵן אֶת
 שַׁבְּתוֹתֶיהָ , (ויקרא כ"ו ל"ד) וא ייר
 שבתלריני אוֹרֵד .

רַצֹּן , רַצֹּנִי , ז' , ריזא , חושנוטליק ,
 גִּוֹנוֹל חושליגי , מקבולליק , מקבול
 אולונגִק שִׁי , - הִיָּה קֶרְצֹן , מקבולא
 גצדי . יַעֲלוּ עַל רַצֹּן מִזְבְּחִי ,
 (ישעיה סו) מובחימא ריזא איצון , יעני
 מקבולא גצרב , ציקארלר . - מִאֲזִנִּי
 מִמָּה תִנְעַבֶּת יְהוָה וְאֶבֶן שִׁמְמָה רַצֹּנוֹ
 (משלי י"ח ה) , חילא לי טראזי רבפיג
 מפרוהי דיר וא תמאס מאש (נציפי מאשי)
 אניג מקבולי , מוראדי , אניג חושלאנדיני
 שיי דיר .

רַצָּח , אוֹלדורדי , אדם אוֹלדורדי , - רַצָּח ,
 אדם אוֹלדורֵן , קאנלי . - נַרְצָח ,
 אוֹלדורלדי . - רַצָּח , אדם אוֹלדורדי ,
 קאנלי אולור . כַּרְצָח , אדם אוֹלדורוגי ,
 הראמי , קאנלי .

רַצָּח , ז' , אולוס .

רַצָּח , אדם אולדורֵן , קאנלי . עין רצח .
 רַצָּח , ר' רַצָּפִים , ז' , גִּוֹ אַט . קור .
 עֵנֶת רַצָּפִים , גִּוֹ אוטלר בּוֹגָאצאסי , קור
 פּיראסי , קור אוזרינא פּישמיש פּירא .

רַצִּץ , יַרִּץ , קורדי , סינדרדי , - אֶת מִי
 רַצִּצִי ? (שמואל ח י"ג) בימי קירדים ?

איטרי, קבחתלי אולרו, הרשע, קבחול
איטרי, קבחתלי ציקארדי, — (עומר)
יראמו אולרו, אנריליב איטרי.
רשע, רשעה, ר' רשעים, שית יראמו,
אנרי, קבחתלי.
רשע, ז', בנ' רשעי, יראמזליק, אנריליב,
אוצרות רשע, יראמזליק חזינאלרי,
יראמזליק אילן דוושירילן חזינא לר,
יראמזליק אילן קזאנילן מאל.
רשעה, ז', יראמזליק, אנריליב;
רשע, רשפים, רשפי, ז', אנצקון,
יילדירים, אולת.
רשת, בנ' רשתי, ז', אב, טוואק
פרש רשת לרגלי, איאקלרימא אב (אב)
יאירי, בגא (אב) קורדי.
רתם, ר' רתמים, ז', ארדיג' אגאני.

רקח, ז', רקחה, נ', בוחורגי, מנונגי.
רקיע, ס' רקיע, ז', רקיע, טבאקא.
רקיע השמים, גופי' טבאקאסי.
רקע, יאירי, יאסדי, — רקע, יאירי,
סוזרי, צפון אילן טאפטייפ יאירי,
יאיינטי יאירי.
רקעים, סלט רבי', ז' יאיינטי, יכסי,
טאפטייש, יאלפאנמיש. — רקעי פחים
(צמדנר י"ז ג) יאיינטי טנפאלר, יאלפאק
טכמאלר.
רש, פאקיר אולרו, זוגרמ' אולרו,
פוקראלנדי, החרושש, גנדיני זוגרמ
גוסמוררו, זוגרמ' גורנדי.
רש, רשים, שית, פאקיר, זוגרמ',
יארלי, מיסבין.
רשע, רשע, יראמו אולרו, אנריליב

ש

אולרו, אפסב יירדא בולוניפ דושמאנדן
אמין אולרו. — מנדל עז שם יהיה ב
ירוצ צדיק ונשגב (משלי י"ח י"ד) רבפי
איסמי ביר קותלי (סרג) בורג' (קוללא)
דיר, צדיק אגא סכירדיר וא אפסב
אולרו, אפסבדא אולרו, הר קזארן אמין
אורור.
שדה, ס' שדה, ר' שדות, ס' שרי וא
שרות, בנ' שדותם, שדותיהם וכו', ז'
צול, מרלא, — טופראק, שדה צען
(חסלים ט"ח י"ז ומ"ג) צען צולו, צען
טופראגי.
שה, בנ' שה, בנ' שיו, שיהו, קיי,
קיון, קוזו.
שוקב, ז', צירמאשיק, בירי בירינא

שוכה, נ', צילטר, פרמאקליק.
שבע, וא שבע, דוירי, שבע לחם,
אכמנא דוירי, שבע ימים, גונלרא
דוירי, יעני דווינגא ישאדי, פיר
אולרו. — השבע, דוירורדי, דוירורי.
שבע, ז', טוקליק, בולליק, מעמורליב,
(קחטליג' עכסי).
שבע, ז', טוקליק. — לשבע, דווינגא.
שבר, בנ' שברי, ז', אומיר, אישאניש,
אישאני.
שגא, לקר שגה שרשינדן קוללאנילירי,
ביוב אולרו, אוסרו. — אפסב אולרו. —
השגיא, ביוב איטרי, אוסדוררו, אפסב
אילירי.
שגב, אפסב אולרו. — נשגב, אפסב

צוקליגנין.

שׁוּחַ, ז', צאלי, צירפי.

שׁוּך, בנ' שבו, ז', ציט, צאלי דווארי, באגלריג בחצאלריג אטראפניא צפילן צאלי דווארי, צאלי ציטי, (י"א : סלאש, צלאש, באגרא סאקצי סלאש).

שׁוּכו, ייר ארי.

שׁוּכַל, עקללי אולרו, עקל אילן, חראפת איסדי, — השפיל, אגלארי, פהם איסדי: עקללי אולרו. — נואר איסדי, דיקקתלי נואר איסדי, באקדי, נחמר העץ להשפיל (נחשום ג' ו') או אגאני נואר איסמייא סוקלאנצלי דיר, באקמאיא סוקלאנצלי דיר. יעני: אגאניא באקדיקרא סוקלאנצלי, דילבר גורונייר, (גיירי פחיש: נחמר העץ להשפיל, או אגאני פהם אידמב איצון, עקללי אולמק איצון סוקלאנצלי דיר, יעני או אגאני עקל ויריגי, פהמי זייראא איריגי ביר אגאני דיר). — השפיל, עקל איין חראפת איסדי, עאקלאנא איסדי, בשפר אולרו, בחטלי אולרי, אגרי, ניצא דוד בקל אשר ישלחנו שאול ישפיל, (שמואל ח') י"ח ס') וא דוד הר נראיא בי שאול אני יולרכא אידי ציקאר אידי (וא) בשריר אידי, (ציקפ בשריר אידי). — משפיל, (בינוני) עקללי, בשפר, בחטלי. — משפיל תהלים דא ביר קץ מומור גא וירילן אר.

שׁוּכר, ס' שבר, שוכרי, חק, חיומת חקקי, אייך.

שׁוּלו, ר' שונים, בולדורנין, יאבד שולין, בורנא.

שׁוּלמה, ג', רובא, ליבאם.

שׁוּם, (שוםא שים) ישום, וישום, קורו, — וישע יהיה אלהים בן בערן... וישום שם

צירמאשמיש דאללר.

שׁוּכָה, שחר ארי.

שׁוּח, (שוח), גויגרי.

שׁוּח, (שיח) ישוח, סוולרי, נקל איסרי, חיבאייט איסרי. — שיחו בכל נפלאותיו (מסלים ק"פ ז') אנג גיזמלא עגאייפ-לריני חיבאייט איריגיו, מרת איריגיו.

שׁוּחט, ישחט, אגרי, סיקרי, סיטרי.

שׁוּחק, ישחק, (== צחק), גולרי, מואלרי, מופלרי, איסתיהוא איסרי. — שחק, אוינארי.

שׁוּחק, וא שחק, ז', גולוש, גולמא, פולמפי. — וווק, מוא מוז, איסתיהוא, — אויון.

שׁוּשם, יששם. בין דוטרי, דושמאן אולרו. ויששם עשו את יעקב (נחשום כי"ח מ"ח) עשו יעקב גא בין דוטרי, דושמאן אולרו.

שׁוּטן, בין דוטרי, דושמאן אולרו, תחת אהבתי ישטנוגי (מסלים ק"ט ד') מוחבבתי-מיג (בן סברינימיג) יירנא בגא בין דוטרי, בגא דושמאן אולדולר. — שטן, (בינוני) בין דוטנוגי, דושמאן. ילשו שוטני בלמה (מסלים ק"ט כ"ט), בגא בין דוטנוגילר (דושמאנלרים ארליגי גייסינלר).

שׁוּטן, ז', דושמאן, שייטאן, הנה לי לשטן, (שמואל ז' י"ט כ"ג), בגא זוט אולרו, שייטאן אולרו, בני איי יולדן ציקארמאיא דיקקת איסרי.

שׁוּיבָה, ג', אק סאק, פירליב, איש שובה, אק סאצלי ביש, פיר.

שׁוּיח, ז' סו, פיר, אפכאר, דושונמא, קסות. מרב שיתי (שמואל ח' ח' י"י) אפכארימיג צוקליגנין, קסותימיג

שְׁמֵלָה, (== שְׁלֵמָה) ר' שְׁמֵלֹזֶה, נ' רובא, **שְׁנָא**, יִשְׁנָא, איבראה איטרי, בִּנְנֵן איטרי, גִּרְזו איטרי, כֹּדו איטרי (אָהב נִיג עכסי), דושמאן אולדו, — **שְׁנָא**, דושמאן, — **נְשָׁנָא**, איבראה אולדו, כֹּדו אולדו. —

שְׁנָאָה, נ', גִּבּוֹ, בּוֹנֵן, כֹּדְלִיק, בִּינְלִיב, דושמאנליק.

שְׁעִיר, ס' שְׁעִיר, ר' שְׁעִירִים, ז', אולאַנ. שְׁעִיר עֲזִים, אצבי אולאַני. — שְׁעִיר, שייטאן, גִּין (ישעיס י"ג כ"ו).

שְׁעִיר, שית, מוילי, מוכלי, סאצלי, קיללי.

שְׁעֵר, קורקרו. — שְׁעֵר, פֹּרְטוּנאַנְדִּירִי, פֹּרְטוּנאַ אילן קאלדירדי.

שְׁעֵר, ז', קורקו.

שְׁעֵר, ס' שְׁעֵר, בנ' שְׁעֵרו, ז', סאן, מווי.

שְׁעֵרָה (== סְעֵרָה), נ', פֹּרְטוּנאַ, שידרתלי ייל.

שְׁעֵרָה, נ' (== שְׁעֵר), סאן.

שְׁעֵרָה, ר' שְׁעֵרִים, נ', אָרְפֵּא.

שְׁפָה, סמ' שְׁפַת, ר' שְׁנֵי שְׁפָתִים שְׁפָתִי, וא שְׁפָתוֹת, שְׁפָתִי וא שְׁפָתוֹתִי, נ' אָרִין, דודאק, דיל. — שְׁפַת שְׁקָר שְׁפָתִי שְׁקָר, ילאן דילי, ילאנני דיל. — שְׁפָה, יאנאַ, כנאר. שְׁפַת הַיָּם, דִּנְיֹוֹיִג יאנאַסי.

שְׁפָם, ס' שְׁפָם, בנ' שְׁפָמו, ז', בִּינְק; לא עֲשֵׂה שְׁפָמו (שמואל ז י"ט כ"ט) עין עֲשֵׂה.

שְׁק, שְׁקִי, ז' קאפ, צול, צוואל. — יאסלילינג דאקינדיני צולי.

שְׁקָד, קל בולונמייר. נְשָׁקָד באגלאנדי. נְשָׁקָד על פִּשְׁעֵי בִּירֹו (איכס ח י"ד) גונאהלרימיג ביוונסאסי אנִיג אלי אילו

אַת הָאָדָם (נרחסיס ז' ח') וא רבבי אללה, ערן דא בתצא דיכדי וא אדמי אורדא קודו, יעני ארמא אורדא מיפאן וירדי. — שְׁם מְלָךְ, שְׁם לְמָלְךְ, פארשאה קודו, פארשאה דיכדי, פארשאה איטרי, שְׁמוּאֵל שְׁם אֶת בְּנָיו שְׁמָיִם עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁמוּאֵל אוגלאנליריני ישראל אווריא שרעתגילר קודו, שרעתגילר איטרי. — שְׁם אֵל לְבוֹ, קלבינא קודו. חטרינא דוטרי. וְאֵל תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה עִבְדְּךָ בַּיּוֹם אֲשֶׁר יֵצֵא אֶרְצִי הַמִּלְכָּה מִירוּשָׁלַם לְשׁוֹם דְּמָרְךָ אֶל לְבוֹ, (שמואל ח' י"ט כ') וא אפֿנדים פארשאה ירושלם דן ציקדינגי בוני קולונגִיג חטא איטריניני פארשאה חטרינא קיוופ אגמאיי סין, יעני: אי אפֿנדים, סו ירושלם דן ציקדינגִי גונדא בן קולונגִיג קברתלי אולדונומי, סנא חייאנת איטריניני מי חטריגרא דוטופ אגמאייסין. — שְׁם עֵין עַל פִּלִּי (נרחסיס ז"ד כ"ח) ביר בימסאד יא נִזְר איטרי. — שְׁם לְבוֹ לְפִי ביר בימסאיי, יאכֹד ביר שייא קלביני קודו, ביר ביכא איצון יאכֹד ביר שייא איצון קכוות איטרי. (שמואל ח ט כ). — שְׁם אֵלִים (שמות ד י"ח) דילסיני איטרי. — הוֹשֵׁם, וְהַפֶּעַל, קוילדו.

שְׁמַאֵל, נ', סול אַל, — סול טראפ, מְשַׁמַּל סול טראפֿן, — מימינו ומְשַׁמַּלֵּי, אנִיג סאג טראפֿניגן וא סול טראפֿניגן. — על שְׁמַאֵל, סול טראפֿאַ.

שְׁמַח, יְשַׁמַּח, סְבִינְדִיר, מסרור אולדו. — גַּם בְּרוּשִׁים שְׁמַחוּ לָךְ (ישעיס י"ד ח) שיימשר אגלאנלירי סנא (סניג איצון, סניגִי ווואליג איצון) סבִינדילר. — שְׁמַח וא שְׁמַח, סבִינדירי, מסרור איירדי.

שְׁמַח, שְׁמַחָה, שית, שֵׁן, מסרור, סבִינמיש.

שְׁמַחָה, נ', סְבִינִיש, סְבִינִין.

באגלאנדי.

שָׁר, ר' שָׁרִים, שָׁרִי, ו', בנ. - שָׁר
צָבָא, פֿרשֿסכּער. - שָׁרִי כָסִים, תראג'
בגלרי, אנגרייא בגלרי, תראג' דוושירמאיי
וא אנגרייא אזורנא נזר אירכאייא תעיין
אולונמיש זאבֿיטלר.

עֲרָגָה, קל בולונמייר. הַשְׁתָּרָג, צירמאשדי.
סארמאשדי.

שָׁרָה, (נ' ממלת שור), האנים, קאדין ,
 בִּפְא . שָׁרְתִי (= שָׁרָה) בְּפָרִינֹת,
 (אוכס ח ט) וְלֵאיוּתִלְרָא , וְלֵאיוּתִלְרָא
 אראסִנְדֵּא האנים, קאדין , יעני אַגְ
 מִשְׁחֹר וְלֵאיוּת .

שָׁרָה, אברהם נִיָּג קריסיניג אדי .

שָׁרִיג, ר' שָׁרִיגִים, ו', בּוּטאַק.

עָרִיד, ר' שְׂרִידים, ו', קאלמיש,
קורטולמיש, קורטולופ קאלמיש, באקייא
קאלמיש.

עֲרֵעִים, סֵלֵט רַבִּי בּוֹלוֹנִייר . ז' ,
הוֹשׁוֹנְמַאָלֶר , פֵּיכְלֶר , אֶפְכָּאֶר .

שָׁרָה, וְיִשְׂרָאֵל, יִאֲמְרוּ. שָׁרָה בָּאָשׁ, אֲמִישָׁא
יִאֲמְרוּ.

שָׁרָף, ר' שָׂרְפִים, ו', יאקִיגִי, וְהִרְלִי
(זִירָה וְהִרָה אִמְשֵׁי גִיבִי יאקִייר). - נָחֵשׁ
שָׂרָף, יאקִיגִי יִילָאן, וְהִרְלִי יִילָאן. -
שָׂרְפִים. אִמְשֵׁלִי מִלֵּאדָּה לֵר, אִמְשֵׁי גִיבִי
גִרְוֹנֵן מִלֵּאדָּה לֵר, שָׂרְפִים מִלֵּאדָּה לֵר.

שְׁרָפָה, נִי, יַאֲנִיק, יַאֲנִיָּן.

שִׁירָק, יֵיד אָדִי , (שפּטִים יִיז ד , פּעזִי
נִסְחֶלֶרדֶא שִׁירָק) .

יֵשׁוּעַ, יֵשׁוּעַ, יֵשׁוּעַ, בְּגֵן אוֹלֶהוּ, בְּגֵלִים
אִיטְרִי, הַשְׁתָּרֵר, בְּגֵלִים אִידֵמִיָּא מְלֹאֵב
אִיטְרִי, בְּגֵלִים סֵאטְרִי.

שָׁשׁ (שׁוּשׁ וּא שׁוּשׁ) יָשׁוּשׁ, אִיבַתִּיהָאג' אִשְׁרִי, סְבִינְדִי. שָׁאן אֹלֹרֹ, כְּסִרֹר אֹדֹרֹ, בִּינְדִי. שָׁשׁ יְהֹדָה עֲלִיפִם (דְּצִרִים כִּיחַ סִינ) רַבְבִּי סִינֹד אֹוֹרִיגִלֹא, סִינֹד אִילֵן שָׁאן אֹלֹרֹ, סְבִינְדִי.

שִׁשּׁוֹן, שִׁשּׁוֹן, ו', סְבִינָן, אִיבְתִּיהֶאג',
שִׁשּׁוֹן.

v

ג'חים . - אספי וקתלרדא אינאנריקלרינא
נורא . שאול יידיג אלמינא ביר בגנאית
קראנליק ייר דיר פי אנדא ופאת אידנלריג
גאנלרי חבס אולונמיש דיר .

שָׁאוֹן, ו', שְׂמַמָּא. גִּירוּלְטִי, — יִיקִים,
זוּוּאַל. — בּוּר שָׁאוֹן, גִּירוּלְטִי קוּיִים,
יַעֲנִי בּוּב יִיקִים, בּוּב זוּוּאַל.

יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשֶׁב אֶת פְּלִי, סוּרְרִי, סוּאֵל
אִימֹרִי. וַיִּשְׁאַלֵנִי מִשְׁפָּטִי צֶדֶק (יִשְׁעִי) מִת'
(3) בְּנֵן דְּרוּס שְׂרִיעֵתֵּר סוּאֵל אִירֵרֵל.
שֹׂאֵר לְשֹׁלֵם פ', בִּיר מִימִסֵּאִיִּת חֲמִירִי

$\text{שְׁ-שָׁ-, שִׁ-, שֵׁ-} = \text{אֲשֶׁר}$, עַן חֶלֶק ה' . § 38.

ישׂאב , ישׂאב , צפדי , סוי צפדי .

ישאג, ישאג, מוֹרְדֵי (ארסלאן איצון),
נהם אימדי.

שָׁאָה, קל בלונמייר, - הַשְׁתָּאָה, טמאשא אימדי, תיראן אילרו. סיר אימדי.

שואה, עין שואה.

יְשָׁאוּל, וְהָיָה יִשְׂרָאֵל, וְיָנִי, גִּיד, מִזֶּמֶר,

קאלמיש נכנא, קאלאן, קאלמיש, קוסור,
(קאלדיק). שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵלִיג
קוסור קלאני, יִשְׂרָאֵל דן קאלמיש,
יִשְׂרָאֵלִיג באקיהסי.

שָׁב, (שוב) יָשׁוּב, וְיָשָׁב, גְּרִי דֹנְדִי,
דֹנְדִי, קאייטרי. — שָׁב אֶל בֵּיתוֹ,
אָבִינא גְּרִי דֹנְדִי. — גְּרִי דֹנְדִי בֵּית דֹנְדִי
אייטרי, יעני תבראר בֵּית אישי איטרי,
וְיָשָׁב וְיִשְׁלַח, וא דֹנְדִי וא יוללאדי,
יעני בֵּית דֹנְדִי יוללאדי, תבראר בֵּית דֹנְדִי
יוללאדי. — שָׁב אֶל יְהוָה, שָׁב עַד יְהוָה,
רבבייא גְּרִי דֹנְדִי, יעני גִּנְנַת יולנרן
רבבייג יולנא גְּרִי דֹנְדִי. — צִיּוֹן בְּמִשְׁפַּט
תִּפְדֶּה וּשְׁבִיָּה בְּצִדְקָה (ישעיה ח' כ"ו) צִיּוֹן
שריעת אילן פִּירא אולונור וא אָנִיג
דֹנְמִישְׁלִי, יעני יולא גִלְגִּלִי, אללה יולנא
גִלְגִּלִי, תשובה אירן בימסאלרי, סראקת
אילן (פִּירא אולונור). — שָׁב בְּאֶבְרֵי יְהוָה,
אללהיג ארדינרן גְּרִי דֹנְדִי, אללהיג
ארדיכירא גִּירמאדן וא גִלְגִּלִי אללהיג יולנרן
צִיּוֹן. — שָׁבָה תִּתֵּנִי מִקֶּמֶךָ, סנרן אָפֶאס
דֹנְדִי, יעני סִנָּא אולאן אָפֶאס איטרי.
— שָׁב (פִּעֵל) גְּרִי דֹנְדִי. וְשָׁב יְהוָה
אֶלְדִּיקָה אֶת שְׁבוּחָהּ (דנריס ל' ג') וא
אללהיג רבבי סניג ייסרליציג גְּרִי דֹנְדִי
רור, יעני סניג ייסרליציג גְּרִי דֹנְדִי,
— שָׁבָב, גְּרִי דֹנְדִי. דֹנְדִי, דֹנְדִי.
נִפְשִׁי יָשׁוּבָב (סלסיס כ"ג ג') גִּנְנִי
דֹנְדִי, יעני טקאטרן דושן גִּנְנִי
קוּתִינִי גְּרִי דֹנְדִי. — מְשׁוּבָב תִּתִּיבֹת
(ישעיה כ"ח צ"ג) אילרי דֹנְדִי. — שָׁבָב
(פִּעֵל) גְּרִי דֹנְדִי, גְּרִי גִיטרי, יעני עאסי
אולרו. מִדּוּעַ שְׁבוּבָהּ הָעַם הַזֶּה יִרְשָׁלַם
מְשׁוּבָה נִצְחָה (ירמיה ח' ס') נא אִיצוֹן בו
קִימָה יִרְשָׁלַם (בו יִרְשָׁלַם קִימָה, בו יִרְשָׁלַם
הִלְקוּ) שִׁירְדִּתִּי עֲסִילִיק (אילן) עאסי
אולרו, שִׁירְדִּתִּי עֲסִילִיק איטרי -

סורדו, בֵּית בִּימסאייג סלאמטליגי
תִּקְנִינָא סואל איילדי. — שָׁאֵל לְפָנֶי
לְיָדוֹם, בֵּית בִּימסאיי סלאם וירדי. —
שָׁאֵל, איסטרי, דִּילְדִי, — שָׁאֵל מִיְהוָה
מִסָּר. — אללה דן יגִּמְרֵם איסטאני. —
זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל שָׁאֵל מִמֶּנּוּ שְׁמוּאֵל מֶלֶךְ,
יִשְׂרָאֵלִיג אחתיארלרי שְׁמוּאֵלִיג יאנינרן
(שְׁמוּאֵל דן) פארשאה איסטדילר. — שָׁם
שָׁאֵלנוּ (= שָׁאֵלנוּ) עֲבוּבֵנוּ דְּבָרֵי שִׁיר
(סלסיס קל"ג) אורדא בִּיזו ייסר אינדלר
בִּיזוֹן אירכאייש סוֹלְרִי איסטדילר. —
שָׁאֵל, אִדְוֹנִי אלרי. וְשָׁאֵלָה אֵשָׁה
מִשְׁכָּנָהּ (שמוח ג כ"ג) וא (תר) קְרִי גְּנִדִי
קִימָסִינרן אִדְוֹנִי אלסיס. — שָׁאֵל,
אִדְוֹנִי וירדי, גִּבְא וירדי. שָׁאֵל לְיְהוָה,
אללה גִּבְא וירדי. תַּחַת הַשָּׁאֵה אֲשֶׁר
שָׁאֵל לְיְהוָה (שמוח ח ז כ) אללהא (גִּבְא)
וירדי גִּבְא יירינא. — הוּא שָׁאֵל לְיְהוָה
(שמוח ח ח כ"ח) או רבבייא גִּבְא
וירלימיש דיר. — שָׁאֵל (פִּעֵל) דִּילְדִי
(סלסיס קט"ו). — הַשָּׁאֵל, אִדְוֹנִי וירדי,
גִּבְא וירדי. וְגַם אֲנִי הַשָּׁאֵלִיתִיו
(= הַשָּׁאֵלִיתִיו) לְיְהוָה (שמוח ח ח כ"ח)
בן דא אני רבבייא גִּבְא וירדיס.

שָׁאֵלָה, שָׁאֵלִיתִי, וְשָׁאֵלִיתִם = שָׁאֵלִיתִם,
סלסיס ק"ו ט"ו — שָׁלַחְךָ = שָׁאֵלִיתִךָ,
שמוח ח ח י"ו, ג' — סואל, סורד. —
דִּילְכָּ, רִינָא. — אִדְוֹנִי, גִּבְא.

שָׁאֵנִי, ר' שָׁאֵנִים, שִׁית, מִינִי, רחאת,
אִמִּין.

שָׁאֵר, קאלרי. — נִשְׁאָר, קאלרי, ארטיפ
קאלרי. — הַשָּׁאֵר, קאלרידירי, בוראקרי.
שָׁאֵר, קוסור קלאן, קוסור, ארטיפ
קאלמיש.

שָׁאֵר, ז' אט ייכב.

שָׁאֵרִית, ג', באקית, באקיה ארטיפ

שָׁבַט, וא שְׁבַט, שְׁבַט, שְׁבַט, ר' שְׁבַטִּים.
שְׁבַטִּי, ז', צוּבֹק, טַאִיאַק, - קְבִילָה.
שְׁבַט, שְׁבַטִּי וְשָׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵלִי שְׁבַטִּי
(יִשְׂרָאֵל מִלֵּלָתִי אֵין אִבִּי שְׁבַט אִידִי).

שָׁבִי, שְׁבִי, פְּנִי שְׁבִי, שְׁבִיָּה, שְׁבִיָּכָם,
יִיסִירִלִיב, - יִיסִיר. הֶלֶךְ שְׁבִי. הֶלֶךְ
בְּשָׁבִי, יִיסִיר צִמְרִי.

שְׁבִיעִי, שְׁבִיעִית, יִידִינְגִי. עֵין חֶלֶק ח'
§. 35.

שְׁבִית, (= שְׁבֹת) נ', יִיסִירִלִיב.
שְׁבִילָת, ר' שְׁבִילִים, נ'. אִשְׁלִיק בַּאֲשׁ,
בַּאֲשַׁאק.

שְׁבַע, קַל דֵּן סַלֵּט בִּינֹנִי פִּעוּל בּוֹלוֹנִיר.
- נִשְׁבַּע, אֲנֶךְ (אֲנֶכְךָ) אִיסְרִי, יִימִין אִיסְרִי.
נִשְׁבַּע לְשָׁקֶר; יִלְאֵנָא אַנְד אִיסְרִי, יִלְאֵן
יִימִין אִיסְרִי, נִשְׁבַּע בִּיהֶזֶה, אֱלֹהֵי אִילֵן.
אֱלֹהֵהֶן, אֱלֹהֵיגְד אִרִי אִילֵן אַנְד אִיסְרִי.
- הִשְׁבַּע, אַנְד אִיסְטִירִדִי, יִימִין
אִיסְטִירִדִי, יִימִין, אַנְד וִירְדִי. אֲבָרְהָם
הִשְׁבַּע אֶת עֶבְדוֹ בִּיהֶזֶה, אַבְרָהָם גְּדִי
קוֹלוֹנָא אֱלֹהֵי אִילֵן, אֱלֹהֵיגְד אִרִי אִילֵן,
אֱלֹהֵיגְד אִדִּינְדֵן אַנְט וִירְדִי.

שְׁבַע, שְׁבַעָה, יִידִי, עֵין חֶלֶק ח' §. 33 34.
שְׁבַעִים, יִיטְמִישׁ.

שְׁבַעֲתִים, יִידִי קַאט, יִידִי פִרְת וִיִּאֲרָא.
שְׁבַר, וְשִׁבַר, קִירְדִי, סִינִירִדִי. - שְׁבַר
צָמָא, סוֹסִיִּלִּיגִינִי קִירְדִי, סוֹסִיִּלִּיגִינִי
קַאנְדִירִדִי. - נִשְׁבַר, קִירִלִדִי, סִינִירִדִי
לִדִי, לֵב נִשְׁבַר, קִירִלִמִּישׁ קֶלֶב, סִינִיק
קֶלֶב. - שְׁבַר, שְׁבַר, קִירְדִי,
סִינִירִדִי.

שְׁבַר, אִשְׁלִיק סַאמֹן אֱלִדִי, זְחִירָא סַאמֹן
אֱלִדִי, שְׁבַר שְׁבַר, שְׁבַר פֶּר, זְחִירָא סַאמֹן
אֱלִדִי. - שְׁבַר אֶזֶל, יִיגִיב סַאמֹן אֱלִדִי,
אִשְׁלִיק סַאמֹן אֱלִדִי. - שְׁבַר, אִשְׁלִיק,

הַשִּׁיב, דִּנְדֹרְדֹר, גִּרִי דִנְדֹרְדֹר. -
הַשִּׁיב נָפֶשׁ, גִּיאֲנִי גִרִי דִנְדֹרְדֹר,
טַקָּהסִיִּלִּנְמִישׁ גִּיאֲנָא קוּוֹת וִירְדִי - הַשִּׁיב
אָף, הַשִּׁיב הֶמָּה, גִּזַּאבִי, אֹפֶאִי
יִאֲטִירִדִי. - הַשִּׁיב דְּכֶר, כֹּזִי גִרִי וִירְדִי,
יַעֲנִי גִזַּוָּאב, קִרְשִׁלִּיק וִירְדִי. - וְאִשְׁבִּיָּה
שְׁפִטָּה קְבָרָאשׁוּנָה (יַעֲשֶׂה ח' כ"ו) סִנִּיג
הַאֲפִיטִירִגִי (שְׁרִיעַת־לִדִיגִי) אֹוּלִפִּירָאבִי
גִּיבִי דִנְדֹרָאִים, אֹוּלִפִּי גִיבִי אִירָאִים,
יַעֲנִי אֹוּלִפִּי גִיבִי דִנְדֹרָא וַא אַסְדִּיק אִירָאִים,
- הוֹשִׁיב (הַפְּעֵל) גִּרִי דִנְדֹרְדֹר, גִּרִי
קִאִיטִאֲרִילִדִי.

שָׁב, (שׁוּב) יִשׁוּב, רִאחַת אֹוּלֹר, טִינֵן
אֹוּלֹר, אִמֵּין אֹוּלֹר. - וְשָׁבְתִי בְּבֵית
יְהוָה לְאֶרְכָּה יָמִים (מַסְלֵם כִּיג ו') וַא
רַבְבִּיגְד אִבְרִינָדָא גִנְדִּלֶר אֹוּוֹנִלִיגִינָא וַיַּעֲנִי
צוּק גִנְדִּלָּרָא, צוּק גִנְדִּלֶר, טוֹלִי אִיִּיאֲמָרָא,
עִמְרוֹמִיגְד וַאֲרִינָדָא טִינֵן אֹוּלֹרֹם, רִאחַת
בּוֹלוֹרוֹם. - שׁוּבָה (פִּעֵל), טִינֵן אִיסְרִי, רִאחַת
אִיסְרִי, אִמֵּין אִיסְרִי. נִפְשִׁי יִשׁוּבָה, (מַסְלֵם
כִּיג ג') גִּיאֲנִימִי טִינֵן אִירֶר, אִמֵּין אִירֶר.
(בּו פִּסּוּק נִיגְד גִּיִּירִי תַעֲבִירִינִי וַיִּקְאִירִדִּאבִי
שָׁב דָּא בּוֹלוֹרִסִין).

שָׁבָא, עֲרִיבִסְטִנְדָא בִּיר מַמְלַכַת אִרִי.
שְׁבָבִים, כֶּלֶט רַבִּי בּוֹלוֹנִיר. פִּאֲרָא,
קִירִיק, פִּסְלָא, הִנְבִּיעַ הִיָּה שְׁבָבִים. הִיָּה
לְשָׁבָבִים, קִאֲרַח פִּסְלָא פִּסְלָא אֹוּרְדֹו.

שְׁבָה, יִיסִיר אִיסְרִי, יִיסִירִלִיגָא גִנְטֹורְדֹו,
יִיסִיר אִידוּפ גִנְטֹורְדֹו.

שְׁבֹעָה, וַא שְׁבַעָה, נ', יִימִין, אֲנֶךְ
(אֲנֶכְךָ).

שְׁבֹת, נ' יִיסִירִלִיב; - יִיסִיר גִּינְדִּלֶר,
שָׁב שְׁבֹת, הַשִּׁיב שְׁבֹת, יִיסִירִלִיגִי גִרִי
דִנְדֹרְדֹו, יִיסִיר גִּינְדִּלִּרִי גִרִי גִטִּירִדִי.
שְׁבָח, קַל בּוֹלוֹנְמִיר, - הַשְׁתַּבַּח, מְדַח
אֹוּלֹנְדֹו פִּכְרָלִאנְדִי. -

מאדן, סאצימון וא אוראקן בטטאל
אולמאלי דיר.

שַׁבָּתוֹן, ד', באיראם, יורטו.

שָׁנָה, יאָילדי, חטא איילדי, גונאפא, אולדו.

שָׁנָח, קל בולונמיר, - השָׁנָח, באקרי, נזאר איילדי.

שָׁנָל, יִשְׁנָר, נפאח איילדי (קרי אלדי).

שָׁנַע, קל בולונמיר. - שָׁנַע (סלט בינוני בולוניי) דלי אולדו, דיואנא אולדו, צילדירדי. מִשְׁנָע, דלי, דיואנא, צילדירמיש.

שָׁנַעוֹן, ד', הליליב, דיואנאליב, נייגליליב, גיונון.

שָׁנָר, ס' שָׁנָר, מיבא, מחסול, דוגמא; שָׁנָר אַלְפִּיָּה (דברים ז י"ג) טווארליג' מחסולי, טווארליג' דוגמאסי.

שָׁד, ר' שָׁד, שָׁדִים, ס' שָׁדִי, מָגָד, גִּכְרָפ, אִכְרָפ.

שָׁד, שָׁדִים, ד', שייטאן, גין.

שָׁד, (== שד), מָמָא.

שָׁד, זורבאליק, איזיית, ייקים, זוואל, חראבליק.

שָׁדָד, שָׁדָדוּ ווא שָׁדוּ, עת' יָשָׁד, יָשָׁדוּ,

צאבדי, באסדי, באסיפ נָבֵט איסדי,

טלאדי, חראב איסדי. - שָׁדָד, (בינו')

צאבוגי, באסיגי, חראב איריגי, -

צאבקין, חראמי. - פת פָּבֵל הַשְּׁדוּדָה

(סהלס קליז ח) אִי פָּבֵל גִּיָּה חראב

אולמיש, חראב אולאג' קיזי, (אוא)

ביליר פי בוראדא הַשְּׁדוּדָה יאָילשליק

אילן הַשְּׁדוּדָה יירינא יאָילמיש (דיר) -

שָׁדָד, באסילדי, צאבולדי, חראב

אולונדו.

שָׁדִי, שדיד, קאריר, הר שיי קאריר.

זחירא סאטרי, נִיפְתָּה יוסף אֶת כָּל

אֲשֶׁר בָּהֶם נִישְׁבֵּר לְמַצְרַיִם (בראשית מ"א

נ"ו) וא יוסף גיומלאי פי אנלרדא ואר

דיר ווא יוסף גיומלא אמבארלרי פי

אנלרדא זחירא ואר אירי) אצדי ווא מסרא

זחירא סאטרי. - הַשְּׁבִיר, זחירא סאטרי.

אשליק סאטרי.

שָׁבֵר, ווא שָׁבֵר, ד', קירקליק, סינקליק,

ייקים, זוואל, בחטסיוזליק. - זחירא.

אשליק, בוגראיי.

שָׁבַת, יִשְׁבַּת ווא יִשְׁבַּת, טינג אולדו,

טינדי, ראחתלנדי, איסתיראחת איילדי.

שָׁבַת כָּפֵל מִלְאָתוֹ, הר אישיגן

איסתיראחת איילדי, ראחתלנדי, -

שָׁבַת, בטטאל אולדו; שָׁבַת נָגַשׁ

שָׁבַתָה מִדְּהָבָה (סעטס י"ד ד') עין מִדְּהָבָה.

זָקֵקִים מִשְׁעָר שָׁבַתוֹ (לויס ס' י"ד) אחתיאר

לר קאפון בטטאל אולדולר, יעני

אחתיארלר קאפודא, (שריעת יירינדא)

אוסורמאדן בטטאל אולדולר, קאפודא

אוסורופ שריעת גסמאדן ואו גצדילר. -

שָׁבַת מִשׁוֹשׁ לָבָנוֹ (לויס ס' ט"ו) קלבימיוג

סורורי (סבינצי) בטטאל אולדו, טופנדי,

- הַשְּׁבִית, בטטאל איילדי. בידרדי,

דָּפַע אִילְדִי, וְהַשְּׁבִיתִי חֵיהָ רָעָה מִן הָאָרֶץ,

(ויקרא כ"ו) ווא יירדן פֿנא פֿיניג (זורלי

חיוואנלרי ביריר אים, דָּפַע איר אים.

שָׁבַת, (שם משרש יִשְׁבַּו, איטורוש,

אוסוראק. - מָקוֹם הַשְּׁבַת (מלכים ח')

י"ד י"ט) אוטוראק יירי, פורסיג,

(איספמלאייג, תחתג) אוטוראק יירי.

שָׁבַת, ס' שַׁבַּת, בנ' שַׁבַּת, ר"י שַׁבַּתוֹת,

ס' שַׁבַּתוֹת, בנ' שַׁבַּתוֹתוֹכוֹ. חַפְטָאייג

ייריניג גוני, שַׁבַּת. - באיראם,

יורטו. שַׁבַּת הָאָרֶץ, ייריג שַׁבַּת, ייריג

יורטוסי, יירא ראחתליק איצון פֿרו אוראן

ייריניג סנה פי או סנה דא ייר אישילנ

בומדן אשאנאפי טראפי, באלדיר
(באלטיר). וְנָךְ אַתָּם שׁוֹק עַל יָרֵךְ (ספטים
ט"ו ח) וא אנלרי בנאני בום אורניא
אורדי, יעני אנלרי אולא אורדו פי
אנלרינ' הר בובומלרי בירי בירינרן
איירילופ בנאקלרי בודלרינ' אורניא
גדי, בודלרינ' אורניא בולונדו; יעני
אנלרי כסב כסב דגראדי (אושבורטמא
יוללי סולנלין ביר מליצה).

שור, ר' שוריס, ז'. אונז.

שור, מסר אילן ארץ ישראל אראסינרא
בולונאן ביר יירינ' ארי, וצולופ או
טראפלרדא ביר יבאנינ' ארי. מןבר שור,
(סמות ט"ו כ"ג).

שושן, ז' ר' שושנים, גול. (י"א)
שושנה, נ' } מנושא, לאלי.

שחר, ז', פשכש, רישות, המין,

שחה, אגילרי, אנפירי. — השפתות;
(התפעל), ישפתות, וישפתו, (מק)
השפתותיה — השפתות: השפתותי —
השפתותי, מלכס צו י"ח) אגילרי,
באש וורדו, בוין אגרי.

שחרר, וא שחר, שית. סייאח, קרא.

שחת, שחותי, שחרו וא שחו, לשח.
מק שחת, שחת, אגילרי, אנפירי,
בובולדו. וְהָלַכְוּ אֵלֶיךָ שְׁחוֹת בְּנֵי מִעֲנֵךְ
(ישעיה ס"ד) וא סנא גפא וירנלרינ'
אנוללרי (סנינ' גפאבארלרינ') סנא אגילופ
וארירלד (גלירלד). — נשח (נפעל) עת'
ישח, אגילרי, אנפירי, בובולדו.

שחט, ישחט, בנאזלרי, סוידו. —
זקב שחוט, קארישיק אלטין, אולא
אלטין פי אנא אישא גמירמב איצון גיירי
מערן קארישמיש ריר. (י"א) צפונלנמיש,
יאיילמיש אלטין, סנבי שחוט, שטוח

הר שייא קאדיר אללה; אל שדי, קאדיר
אללה, הר שיי קאדיר אללה.

שרף, יאקדי. שפלים שדופות קדים
(בראשית מ"ח ו) שרק יילינרן יאנמיש
באשאקלר.

שרפון, ז', הומטא גיפי ביר יאניג'
שירדתי בפסיוליפ, (י"א) יאניק, זחיר א
יאניג', קוראקליק).

שהם, ז', ביר קיימתלי טאש. עקיק (ז).

שווא, ז', ילאן; בוש שיי, נפילא שיי,
לשוא, ילאנא, בוש שייא, נפילא.

שוואה, נ', פורטונא, ייקים, חראבלוק,

שוה, ישוה, בגזדי. — בראבר אולדו.

כָּל הַפְּצִים לֹא יִשּׁוּ בָּהּ (משלי ח"א)
גזמלא קיימתלי שוילר אנינ' אילן (חכמה
אילן) בראבר אולמאזלר, יעני חכמה
גזמלא קיימתלי שוילר דן פתאלי דיר. —
השוה, בגזמרי. בראבר איטדי, בראבר
קדו.

שומ, ז', קאמצי, קאמצי.

שום, ז', סארימסאק.

שונם, שרד אדי. שונמי, שונמית,
שונמלי.

שווע, קל בולונמיר, שווע, פרייאר
איטדי, ריגא איטדי, אימראת איסטייפ
פרייאר איטדי.

שווע, שוועי, ז', ריגא, פרייאר.

שווע, ז', זונגין; עאדיל, גזמארד.

שוועל, ז', טילפי.

שויער, ז', קאפוגי.

שופט, שריעתני, האכיס, עין שפט.

שופר, ר' שופרות, ז', בורו, בוקי,
טראמפטא שופר.

שוך, ר' שני שוקם. — באנאק, יאיאנינ'

יירינא אולמיש גיבט .

שְׁחִין, ז', ציפאן .

שְׁחִית, ר' שְׁחִיתוֹת, נ', צוקור, טוואק .

שְׁחָפֶת, נ', ביר חסמאליק פי אַנא ערבי
כהאף דרלר, גרם .

שְׁחָק, ר' שְׁחָקִים, ז', בולוד (בולוט) .
שְׁחָקִים, גרם .

שְׁחָר, ארארי ; - שְׁחָר, ארארי . הושף
שָׂבטו שוֹנא בָנוּ וְאָהָבוּ שְׁחָרוּ מוֹשֶׁר
(משלי י"ג כ"ד) דגנגיני אגִּזִּין אוֹגְלוֹנו
סכֶמוּ ווא אגִּי סָבָן אַנא אוגִיש אראר ,
יעני אַנא דיקקתלי אוגִיש ויריר , אגִּי
דיקקתלי האדיב אידר .

שְׁחָר, - טאג קראגליני, טאג, צולפאן,
כפאח יליריזי . - פֿון־שְׁחָר, טאג
קראגליניג אוֹגְלוֹ, טאגרא דגמיש . -
הילל פֿון־שְׁחָר, עין הילל .

שְׁחָר, ווא שְׁחָר, שְׁחָר, סייאח, קרא .
שְׁחָת, קל בולונמיר . - שְׁחָת, בוזדו ,
צאייפאדי, הלפ אימדי . - ה' הָבִיא אֶת
הַמַּבּוּל לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר . רבפי הר
ויגזרי (הר ג'אני) הלפ אידכפ איצון
טופאני גמירדי . - שְׁחָת, (= שְׁחָת
דְּרָכִיו), בוזדו , בוזקליק אימדי , בוזק
גזרי , יולוני בוזדו . שְׁחָת עֲמָה (סמוס
ליצו) סניג מיללתיג גנדי יולוני בוזדו .
מיללתיג בוזק יולא . פֿנא יולא סאפרי ,
- הַשְׁחִית , בוזדו , צאייפאדי , הלפ
אימדי . הַשְׁחִית דְּרָכֹו, יולוני בוזדו . -
גְּשַׁחַת, בוזדו, הלפ אולדו , צאייפאלי .

שְׁחָת, נ', צוקור ; גור, מואר .

שְׁחָ, גירי, גזירי, דולאשרי .

שְׁטָה, ר' שְׁטִים, נ', סָמָט (אגאני) , עצי
שְׁטִים, סנט אגאגלירי . - שְׁטִים, ייר
אדי (הושט ז' חי) .

שְׁטַח, יִשְׁטַח , יאיירי , סרדי .

שְׁטָף, יִשְׁטָף, מאשרי . - באשרי (סויי) ,
המים שְׁטָפוֹנוּ, ביולרי סויי באשרי, ביולרי
סוילר גִּמָר אילירי . - שְׁטָף, יאייקאדי
(מלכיס ח כ"ז ל"ח)

שְׁטָף, ווא שְׁטָף, מאשקינליק, סויי
כאשמאסי, סויי באשקינליגי .

שְׁטָר, ר' שְׁטָרִים, יאויגי, זאביס .

שְׁיָבָה, (משרש ישב) , נ', אושוורוש ,
והוא כָּלְכָל אֶת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְתּוֹ בְּשָׂעֵים
(שמואל ז' י"ט ל"ג) , ווא או (פרולי)
פארשאדי מַזְנִים דא אושוורושנאדא (יעני
מחנים דא סאפין אולדוגִנאדא) פֿסָלֶר אירי .
(בלפי בורארא בֶּשֶׁת בָּתּוּ יירינא בֶּשֶׁתּוּ
אולמאלי דיר) .

שְׁיָלָה, ווא שְׁיָלוּ , אפרים שבמיניג
טופראגִנאדא ביר שְׁהִיגֶר אדי פי ביר קץ
וקתליק מִשְׁכָּן ווא ארון הברית גִּיגֶר כפאני
אולדו .

שְׁיָר, ז', איר, טורפו, שְׁעָר, שיר .

שְׁכָב, יִשְׁכָּב , יאמדי . - שְׁכָב עִם
אָבוֹתָיו, בבאלרי אילן, בבאלריניג יאנינא
יאמדי, ייעני ופֿאַת אימדי, אולדו , -
שְׁכָב, כַּפְסוֹלִיפֿון יאמדי (מלכיס ז' ט'
י"ז) . - הַשְׁכִּיב , יאמירדי . - הַשְׁכֵּב ,
יאמירלירי (גִּיירִיסִינִיג אלי אילן יאמדי) ;
מִשְׁכָּב, יאמירלמיש, קיולמיש .

שְׁכָבָה, יאכֹור שְׁכָבָה , יאמיש, דִּוְשְׁנמא
דִּוְכּוּם, שְׁכָבֶת הַפֶּל, ציהיג יאמישי ,
ציהיג דִּוְשְׁנמאסי, ציהיג דִּוְכּוּמי .

שְׁכּוֹל, שְׁכּוֹלָה , שְׁחָת, טוב, אוולאדלי
אֹלְמִיש, אוולאדלירינן מדרוס קאלמיש ,
אוולאדליריני גִּאייב אידמיש אדם יאכֹור
קרי, דב שְׁכּוֹל , יאברילירי אלינמיש אָיו ,
יאבריליריני גִּאייב אידמיש אָיו .

המקדש . - הַשְּׁכִין , סאבין איילדי קודו .

שֶׁכֶן , ס' שְׁכָן , - נ' , שְׁכָנָה , בנ' שְׁכָנָתָה , סאבין אולאן . קנָשׁוּ .

שֶׁכֶר , יִשְׁכַּר , סרחוש אולדו . - הַשְּׁתַּכַּר , סרחוש גודי ; סרחושליק אימדי .

שֶׁכֶר , ז' , ביר סויי סרחוש אידיגי איצפי , (? בוא : ? ארפא סויי)

שֶׁלֶג , ז' , קאר .

שֶׁלָּה , יאָלִילִי . - הַשְּׁלָה , יאָלִילִי , אלדאדי .

שֶׁלָּה , (= שְׁאָלָה) , בנ' שְׁלָתִי , נ' , דילב , ריגא .

שֶׁלָּה , וא שְׁלֹ , עין שילה .

שֶׁלָּה , נ' . אמינליב ; - גַּמְסִיזִילִיק , גַּמְלָה , איהתימאמסיוזליק .

שֶׁלֹם , ס' שְׁלֹם , ז' , סאגליק , אסנליב .

סלאמת , סלאמתליב ; - באריש ,

בארישיק , בארישיקליק . - הַשְּׁלֹם לָהּ ? -

סנא סלאמתליב מי דיר ? סלאמתרא מי

סין ? סאג אָפֶן מי סין ? - שְׁאָל לָפִי

לְשֹלֹם , ביר פימסאייג סלאמתליזוני ,

אסנליזוני סואל אימדי , יעני ביר פימסאאי

סלאם וירדי , פֶּקֶד אֶת פִּי לְשֹלֹם , ביר

פימסאייג סלאמתליזוני סואל אימדי , ביר

פימסאייג חריני סורדו . - לָהּ לְשֹלֹם ,

לָהּ בְּשֹלֹם , סלאמת אילן ואר , סאנליק

אילן ואר . -

שֶׁלֹם , שִׁת , סאג , אסן ; הַשְּׁלֹם אֲבִיבָם ?

בבאגיו סאג מי דיר ?

שֶׁלָּח , יִשְׁלַח , מק' שְׁלַח , שְׁלַח וא שְׁלַח

(ישעיה נ"ח ט') . - יוללדאדי . - וַיִּשְׁלַח

אֶבְשָׁלוֹם אֶת אֶחֱתָפֶל הַגִּילְגִי יִזְעֵץ הָרֹד

מִעִירָה מְגִילָה (סמואל ז' ט"ו י"ג) =

וַיִּשְׁלַח אֶבְשָׁלוֹם וַיִּקְרָא אֶת אֶחֱתָפֶל

וכו' . . . - שְׁלַח יָד , אַל סוגדי , אל

שֶׁשֹּׁר , שְׁפֹרָה , סרחוש .

שֶׁשֶׁח , וא שְׁשַׁח , אונוטרי ; - נִשְׁשַׁח , אונוטילדי . - שֶׁשֶׁח , אונוטטירדי .

שֶׁשֶׁךְ , ספילנדי , יאמישדי , מוכמאשדי , - הַשְּׁשַׁךְ ספינמדי , יאמישטירדי .

שֶׁשֶׁל , יִשְׁשַׁר , טוב אולדו , אוולאדלרינדן

מחרום קאדי . - לָמָּה אֶשְׁפָּל גַּם שְׁנֵיכֶם

יוֹם אֶדָּד (נחשית כ"ז מ"ה) נא איצון

אביגיון ביר גונדא מחרום קאלאיים ? -

שֶׁשֶׁר , טוב איילדי , ביר פימסאיי אוולאד

דינדן מחרום איילדי . - אָרְץ מְשֻׁפָּלָה ,

חאסילסיו מופראק , חאסמאליגי צוק

מופראק . - מְשֻׁפָּלָה , שֶׁנִּי , חאסילסיוזליק .

לֹא יִהְיֶה מִשָּׁע עוֹד מוֹת וּמְשֻׁפָּלָה (מלכים

ז' ז' כ"ה) אנדן (סוילרדן) ביר דחי אולום

וא חאסילסיוזליק אולמאז .

שֶׁשֶׁם , קל בולונמיר , הַשְּׁשִׁים , סבאחדן

קאלקרי , סבאחליין קאלקרי , הַשְּׁשִׁים

בפֶּקֶר , סבאחליין קאלקרי .

שֶׁשֶׁם , שְׁשָׁם , בנ' שְׁשָׁמוּ , ז' אומז .

שֶׁשֶׁם , אפרים שבטיניג מופראגנינדא

בולונאן ביר שחר אדי .

שֶׁשֶׁן , וא שְׁשָׁן , יִשְׁשָׁן , מוכמאדי , דורדו ;

סאבין אולדו , מכאן קורדו . - שְׁשָׁן אָרְץ

יירדא סאבין אולדו , יירדא אמין , קאיים

אולדו , אֲנִי תִּקְבְּהָ שְׁשָׁנָתִי עֲרֻקָה (משלי ח'

י"ג) , בן תִּקְבְּהָ צוּסמליקרא . גִּזּוּ אַצִּיקִיר

גִּנְדָא סאבין אים . בן חכמה בוטון

בוטונא עקל וא גִּזּוּ אַצִּיקִירִי אים . -

שְׁשָׁן , סאבין איילדי , וְהָיָה שְׁשָׁן שְׁמוֹ

בִּירוּשָׁלַם . רבבי אריני ירושלם דא סאבין

איילדי , אריני ירושלם דא קודו . יעני

כפאניני ירושלם דא קורדו , - אֶהֱלֵ שְׁשָׁן

(= אֶהֱלֵ אֲשֶׁר שְׁשָׁן) בָּאָדָם (מסלים ט"ח כ')

אדם דא , (אינסאנלרדי אראסינדא) סאבין

אימדיני צאדיר , יעני משפן , בית

שְׁלִישִׁי, נ', שְׁלִישִׁיָּה, שְׁלִישִׁית, ארצונג'י, עין חלק ח' 35 §, שְׁלִישִׁית, ארצונג'י פאיי. פתחים שְׁנִים וְשְׁלִישִׁים (נרחסות ו' יין) עין תחת.

שְׁלֶךְ, קר בולונמיר. — השלך, בוראקרי, אמרי, ייקרי. — השלך וא השלך, בוראקילדי, אטילדי.

שְׁלָל, וא של, שלות, עת' ישל, מק' שְׁלָל, שְׁלָל, — אולגאלארי, געברא אולגא קאפרי, שפאר קאפרי, סווידי (רושמאני סווידי, יעני רושמאני אווירנדא נא בי ואר איסא אלדי). — * שְׁלָל, אולגאלנדי, יאגמאלנדי, סוויילדי. מכל מוכה שְׁלָלנו (שיר על ההגבהה, לישיר), הר אייליפון סווייל דוק, יעני רושמאנלר'מיו אווירמיון הר איי שיימיז סווינדרופ אלדי.

שְׁקֵל, ס' שְׁלָל, ז', אולגא, יאגמא, שפאר.

שְׁלָם, יְשָׁלָם, סאג אולדו. — תפמיל אולדו, תמאס אולדו. וְשָׁלָמוּ ימי אֲבֶלְךָ (ישעיה ס כ) וא סניג יאס גונלריג תמאס אולורלר. — שְׁלָם וא שְׁלָם, תפמיל איטרי, אוראדי, תסלים איילדי (בורגני), אדא איטרי; מוקאבלא איטרי (יעני ביר כימסאיא איטריגוי אישינא גורא איטרי). — השְׁלָם, בארישדי; בארישטירדי.

שְׁלָם, שְׁלָמָה, שית, סאגלאס, תמאס, דורוס. אָבָן שְׁלָמָה, דורוס מאש וטראוי צפיסנא קולאגילן טאש איצון.

שְׁלָם, ר' שְׁלָמִים, ז' אויג'יש. — אלהא ביזא אידן אייליגוי איצון מוקאבלא גטירילן קרבן. — שלמים קרבני.

שְׁלָמָה, עקלי, וא עלמי, זנגיליגוי וא סלמנאטי אילן מ'שחור פארשאהיג' אדי. **שְׁלָמָנִים**, יחיד בולונמיר, ז' פשכשער,

אוזאמדי. שְׁלַח יד בְּמִלָּךְ, פארשאהא אר אוזאמדי, פארשאהא אל קאלירירדי, פארשאהי אולדורמאיא איסטרי. — שְׁלַח, קו וירדי. בוראקרי; יוללאדי. שְׁלַח לְחַפְשִׁי, שְׁלַח הַפְּשִׁי, אזאר יוללאדי. — שְׁלַח (= שְׁלַח בְּאֵשׁ מִקֶּדְשֶׁךָ. סניג מקרשיג'י אטשא קו וירדילר, אטשא יאקירלר. — שְׁלַח, רל'פלדי, סאנציק' לאדי (נרחסות לין ל"צ). — שְׁלַח, קו וירדילר, יוללאגילדי, בוראקילדי. — השְׁלַח, יוללאדי. השְׁלַח בִּי, בנים אווירמא יוללאדי; (ויקרא כ"ו כ"ז). **שְׁלַח**, בנ' שְׁלַח, ז'; כונגו. (ויאקילג'); סיראה. בְּעַד הַשְׁלַח יָפְלוּ, (יואל ז' ח') עין בָּצַע.

שְׁלַחן, ר' שְׁלַחנות, ז', טראפיוזא, סופרא. עֶרְבֵי שְׁלַחן, סופרא קוררו, סופרא יארשטירדי. אוכלי שְׁלַחני, סופראמי יוגר, סופראמרן יין בימסאלה יעני בנים אכמגמי יוגר.

שְׁלִיט, שְׁלִטָה, שית, גוצלן; ח'פמדאר, ח'ובס איריג'י, זאביט, בג.

שְׁלִישׁ, ז', ביר אולצו אדי (ו איפה גיג אוצונג'י פאיי). השְׁקִי בְּרַמְקֻעַת שְׁלִישׁ, בְּגָא דולו אולצו אילן, ביופ אולצו אילן ג'וז יאשער איצירדי, בְּגָא צוק ג'וז יאשער אוצירדי, בני צוק אגלאמדי. —

שְׁלִישִׁי, ר' שְׁלִישִׁים, ז', און פֿושאלי ביר סויי מוויקא אלאתי.

שְׁלִישִׁי, ר' שְׁלִישִׁים, ז', מִרְבֵּיג' יעני גיג ערבאסיניג' אווירנדן גיג אידן סול-דאט (ו ספאדי). (הר גיג ערבאסיניג' אווירנדא און אדם בולונרדי, בירי אטלרי גזירמב איצון, קיסור אביסי גיג אימב איצון; בו ספבלי הר גיג ערבאסינדן גיג אידן שְׁלִישׁ אראמ'יש).

שְׂמוּאֵל, אלקנה נִיגַ אֹהֶל, משהור שָׁפַט
נִיגַ וא פִּינְכְּבִירָה אִדִּי.

שְׂמֻעָה וא שְׁמָעָה, נ', חבר.

שְׂמֻטָּה, בוראקִי, אטרי, אשנא אימא
וירדי.

שְׂמֻיָּם, סר' רב' שנים בולונייר, ס' שְׂמִי,
בני שְׂמִיָּה, ז', גֹּפֶ, גֹּפֶל.

שְׂמֻיָּנִי, שְׂמֻיָּנִית, סביזינני. עין חלק ח'
§ 35.

שְׂמֻם, יֶשֶׁם, יֶשְׁמוּ, שאשירי, שאשירדי,
חיראן אולרו, מִנְמוֹן אולרו; תראב
אולרו, ויראן אולרו, ברבאד אולרו.
ייקלדי; — נָשָׁם (נפעל), שאשירדי;
תראב אולרו, ויראן אולרו, ברבאד
אולרו. — הָשָׁם (הפעיל), יֶשֶׁם, תראב
איטרי, ויראן איטרי, ברבאד איטרי. —
הָשָׁם (הפעל) ויראן אולרו. תראב אולרו,
ברבאד אולרו. (הָשָׁמָה = הָשָׁמָה;
בְּהָשָׁמָה = בְּהָשָׁמָה, ויקרא כ"ו ססוק
ל"ד, ל"ס, מ"ג).

שְׂמֻמָּה, נ', תראבליק, ויראנליק,
ברבאדליק; מִרְבֵּר שְׂמֻמָּה, ויראנליק
ברייחסי, ויראן ברייה, ויראן יבאן,
חיץ ביר גאן וא ביר אגא' אולמייאן
יבאן.

שְׂמֻנִי, בני שְׂמֻנִי, ר' שְׂמֻנִים. ז',
סמיוליב; יאג. שְׂקֵן צִית, וייתון יאגִי.

שְׂמֻנָּה, שְׂמֻנָּה, שְׂמֻנָּה, שְׂמֻנָּה,
עין חלק ח' § 33.34.35.

שְׂמֻעָה וא שְׁמָעָה, יֶשְׁמָעָה, איטרי,
רִנְלָדִי; — אטאעת איטרי, מוטיע
אורדו, סוֹ דוטדי. — שְׁמָעָה קָקוֹל פ',
אָל קוֹל פ', לָקוֹל פ', ביר בימסאייא
אטאעת איטרי. ביר בימסאייא אטרינא
מוטיע אולרו, ביר בימסאייא סוֹזִינִי

עיוואזלר. המין יולי וירילן פִּשְׁשֶׁשֶׁלֶר.
שְׂלָף, יֶשְׁלָף, סובורדו, שְׂלָף תִּרְבּוֹ,
קיליניני סובורדו. קיליניני קינינרן
ציקארדי. שְׂלָף, סובורדו. קופארדי
(יאשוט איצון).

שְׂלֵשׁ, שְׂלֵשָׁה, שְׂלֵשֶׁת וכו' { עין חלק ח'
§ 33,34,35,36.

שְׂלֵשִׁים, —

שְׂלֵשׁ, עין שְׂלֵשׁ.

שְׂלֵשׁ, קל בולונמיר, — שְׂלֵשׁ, און
פאיא בולרו. און פאיי איילדי. —
אוצונגילדי. יעני ביר שיי אוצונג' ברת
תברלאדי. (מלכס ח' י"ח ל"ד).

שְׂלֵשָׁה, אפרים דאגִינא יאקין ביר ייריג
אדי.

שְׂלֵשֻׁם וא שְׂלֵשֻׁם, אובירס' גון (און
גון אקרמי). —

שְׂלֵשִׁים, סלט רבים. אוצונג' עסך,
מורוניג אונלאגלרי. —

שָׁם וא שְׁמָה, אוראדא, אוראייא. —
מָשָׁם, אוראדן; —

שָׁם, שָׁבֵ, בני שְׁמִי, שְׁמָה, שְׁמָה, ר'
שְׁמוֹת, ס' שְׁמוֹת, ז', אד, אָסָם; שאן,
אָנְשֵׁי-שָׁם, אדלי בישילר; שאנלי,
נאמלי, משהור בימסאלר. — שְׁשָׁן שְׁמוֹ,
עין שְׁשָׁן.

שָׁם, נח ניג אונלאגלריניג ביריניג אדי.

שְׂמֵד, קל בולונמיר. הָשְׁמֵד, גִּאִיב
איטרי, הלפ איטרי. — נָשְׁמֵד, גִּאִיב
אולרו, הלפ אולרו, הלפ אולונדי,
ייקלדי.

שְׁמָה, עין שָׁם.

שְׁמָה, נ', ייקים, תראבליק, — שאשיר-
דיש, שאשמק. —

שְׁמָה, דוד המלך ניג קרדשלריניג ביריניג
אדי.

שְׁמֵשׁ, כִּנִּי שְׁמֵשׁ, ז' ונ', גִּנְשׁ.

שְׁמֵשׁוֹן, גְּנִירִיג בְּיוֹב קוֹרֵי וּא ג' בְּבִאֵר לִיגִי אֵילֵן מִשְׁהוֹר שׁוֹפֵט גִּיג אִרִי.

שְׁנִין, שְׁנִי, ר' שְׁנִים; ז' ונ', בִּישׁ. – פִּיל דִּישִׁי, כְּפֶא שֶׁן, פִּיל דִּישְׁנֵדֵן יִאפּוֹלִמֶשׁ בּוֹרִסִי. – מִזְלֵג שְׁלֵשׁ שְׁנִים, אִוִּץ דִּישְׁלִי צִמְאֵל, אִוִּץ דִּישְׁלִי יִחְנִיפֵךְ.

שְׁנָא, יִשְׁנָא

שְׁנָה, יִשְׁנָה { תְּבִדִּיל אֹלְדוֹ, דְּצִישִׁילִדִי; אִבִּינִגִּילִדִי, אִבִּינִגִּי בִּרְחַת תְּבִדִּילִדִי (שְׁמוֹחַל ח' כִּיו ח' ; מִלְכִּס ח' י"ח ל"ד). כְּסִיל שְׁנָה בְּאֶלְהוֹ. דְּלִילִיצִיגִי תְּבִדִּר אִידִיצִיגִי לִילִי. – נְשָׁנָה, תְּבִדִּרִלִדִי, אִבִּי בִּרְחַת אֹלְדוֹ. – שְׁנָה, דְּצִישְׁמִירִדִי, תְּבִדִּיל אִימִרִדִי.

שְׁנָה, ס' שְׁנַת, ר' שְׁנִים וּא שְׁנֹת, סמ' שְׁנִי וּא שְׁנֹת, כִּנִּי שְׁנִי וּא שְׁנֹתִי וְכו' סִנָּה, יִיל, (אִון אִבִּי עֵאִי). שְׁנַתִּים, אִבִּי סִנָּה. –

שְׁנָה, ס' שְׁנַת, ר' שְׁנֹת, ג' אִוִּזְקוֹ, (יִזְכֹּר).

שְׁנֵהֲבִים, סִלֵּט רִבִּים בּוֹלֹנִיר, ז' פִּיל דִּישִׁי, (ז' פִּיל).

שְׁנִי, ז', קִרְמִיז (בִּיר גִּינִים קוֹרֵד דֵּן פִּידִיחַ אֹלֵאן בּוֹיֵא), אֶסְפֶּרֶלֶט, – שְׁנִים ר', קִרְמִיז אֵילֵאן בּוֹיֵאִלִּישׁ רּוֹבֵאֵלֵר, אֶסְפֶּרֶלֶט רּוֹבֵאֵלֵר.

שְׁנִי, שְׁנִית, אִבִּינִגִּי

שְׁנִים, שְׁתִּים אִבִּי { עֵין חֶלֶק ח' § 33. 34. 35. 36. **שְׁנִינָה**, ג', מִזְבֵּ, מִיִּסְקִיל, אֶסְתַּהוּא, אֶפְסֵאנָא. – הִיָּה לְמִשְׁלֵל וְלְשִׁנִּינָה, סִסֵּל וּא אֶפְסֵאנָא אֹלְדוֹ. –

שְׁנִין, בִּילִדִי, בִּסְפִין אֵיילִרִי, – שְׁנִין תְּבִדִּר בְּתִבְרִד אֶנְרִמִדִי, (דְּצִיס ו' ז'). **שְׁנִים**, קֵל בּוֹלֹנִמִיר. – שְׁנִים, בְּאֶלִּילִרִי,

דִּיגִלִרִי, סִוִּינִי דּוֹטִרִי. – שְׁמַע, אֶלִּילִרִי, פֶּרֶם אִימִרִי (צִרְחִסִּית מ"ז כ"ב, דְּצִיס כ"ח מ"ט). – נְשָׁמַע, אִשִּׁימִילִרִי, דִּיגִלִּילִדִי. – שְׁמַע, אִשִּׁימִיגִרִי, צִאֲנִירִי, דּוֹוִשִׁירִי. דְּלָלֵל אֵילֵאן צִאֲנִירִיפ דּוֹוִשִׁירִי. (שְׁמוֹחַל ט"ו ד). – הִשְׁמִיעַ, אִשִּׁימִירִי, דִּיגִלִּילִרִי.

שְׁמַע, כִּנִּי שְׁמַעִי, ז', הִבֵּר, שֶׁאן, נָאם.

שְׁמַעֲהָ, עֵין שְׁמַעֲהָ.

שְׁמַעֲוִן, יַעֲקֹב אִבִּינוֹ גִּיג אֹוֶלֶאנִלִּרִינִיגִי בִּירִינִיגִי אִרִי.

שְׁמַעִי, בְּן־גֵּרָא, אִרִם אִרִי, (שְׁמוֹחַל ז י"ו ס).

שְׁמַצָּה, ג', כֹּרִלִיק, עֵיבֵב. עֵיבִילִיק. לְשִׁמַּצָּה בְּקִמְהֶם (שְׁמוֹחַל ל"ז כ"ס). דּוֹשְׁמַנִּלִּרִינָא כֹּר אֹוֶלֶמַק, עֵיבִילִי אֹוֶלֶמַק אִיצוֹן.

שְׁמֵר, יִשְׁמֵר, סֶאקֶלֶאֲרִי, סֶאקֶצִי אֹוֶלְדוֹ, חֶפֶן אֵיילִרִי, קוֹרֵדוֹ; – עֶקֶלִינִרֵא סֶאקֶלֶאֲרִי, חֶמֶרִינִרֵא סֶאקֶלֶאֲרִי (צִרְחִסִּית ג' י"ח). שְׁמֵר אֶת מִצֹּת יִהְיֶה, רִבְבִּיגִי אֶמֶרִלִּרִינִי סֶאקֶלֶאֲרִי, יַעֲנִי. רִבְבִּיגִי אֶמֶרִלִּרִינִי דּוֹטִרִי, אֶרֶא אִימִרִי. – גִּזּוֹ אִימִרִי גִדִּרִי, שְׁמֵר אֶת פִּי, אֶנְזִימִי סֶאקֶלֶאֲרִי, אֶנְזִימִי גִזּוֹ אִימִרִי, יַעֲנִי אֶנְזִימֵדֵן נָא סִזּוֹ צִיִּקֶאֲר דִּי דִּיקֶקַת אֵילֵן דִּיגִלִּילִרִי, – שְׁמֵר נִפְשׁוֹ, גִּיאֲנִינִי סֶאקֶלֶאֲרִי; גְּנִדִי גְּנִדִּינִי דּוֹטִרִי, סֶאקֶם אֹוֶלְדוֹ, – גְּשְׁמֵר, סֶאקֶלֶאֲנִילִרִי; סֶאקֶם אֹוֶלְדוֹ; גְּשְׁמֵר לִי, גְּשְׁמֵר בְּנִפְשׁוֹ, גְּשְׁמֵר לְנִפְשׁוֹ, סֶאקֶם אֹוֶלְדוֹ, גְּנִדִי גְּנִדִּינִי בִּיר שִׁידִין יֶאֱכֹוֹר אִישְׁדֵּן צִפֵּא דּוֹטִרִי.

שְׁמֵרֵדֵן, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אִבִּי פֶאֶדֶשְׁאֶהֲלִיק גֵּא בּוֹלֹנִדִּיפֵדֵן סוֹנֶרֶא מִלְכִי יִשְׂרָאֵלִיגִי פֶאִיִּתְתִּחִלִּרִי אֹוֶלֵאן שְׁהִרִיגִי אִרִי.

— שַׁעֲשַׁע, סַפְּאֵלְנִי, חוֹלָאנְדִי, זֶקֶק
סוֹרְדִי — הַשְׁתַּעֲשַׁע, חוֹלָאנְדִי, סַפְּאֵלְנִי,
דוֹשְׁלִנְדִי, לִיזוֹת בּוֹלְדִי.

שַׁעֲשַׁעִים, סַלֵּט רַב' בּוֹלוֹנִיר, ז', סַפָּא,
זֶקֶק, לִיזוֹת, אַנְלֵנְיָא, אוֹיוֹנְנִיאָק.

שַׁקָּה, (שׁוֹף) שְׁשׁוֹף, גּוֹז אוֹמְדִי בִיר שִׁיא
גּוֹזֵלְדִי, הוּא יְשׁוֹפָה רֹאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוֹפֵנּוּ
עֶקֶב, (בְּרֵאשִׁית ג' ט"ו), או סְנִי בֹאשָׁא
גּוֹזֵלְדִי, סֵן אֲנִי אֹפְצָא יֹא (טִיבּוֹק גֹּא)
גּוֹזֵלְדִי סִין יַעֲנִי או סְנִי בֹאשִׁי אֲזִמָּא יֹא
צֵאלִישִׁיר סֵן אֲנִי אֹפְצָאִינִי (טִיבּוֹנִי)
דִּיבְמָאִי צֵאלִישִׁירִין.

שַׁפָּה, קַל בּוֹלוֹנְמִיר. נְשָׁפָה, צִיפֵּלָק
אוֹלְדִי, טוֹיִסִּז אוֹלְדִי, דּוּז אוֹלְדִי, — דֵּר
נְשָׁפָה, צִיפֵּלָק דֹּאגֶּ, דּוּז דֹּאגֶּ (דֹּאגֶּ פִי
אוֹרִינְדֹא אַנְגֵּלֵר יוֹק דִּיר). — יֹא אֹפְסָב
דֹּאגֶּ.

שַׁפָּחָה, סִי שַׁפָּחָה, רִי שַׁפָּחוֹת, נִי,
חֵלִיאִיק, חֵיזְמֵכֵר קִרִי.

שַׁפְּטִי, יִשְׁפֹּט, שְׁרִיעַת אִימְדִי; שְׁרִיעַת
גְּסְרִי. תַּפֵּן אִילְדִי, חֵלָאס אִימְדִי. —
שַׁפְּט צָרֶק. דּוֹגְרוֹ שְׁרִיעַת גְּסְרִי. — שַׁפְּט
יָתוּס, אֹפְסוֹא שְׁרִיעַת אִימְדִי, אֹפְסוֹזִיג
שְׁרִיעַתִּי אִימְדִי, אֹפְסוֹזִיג חֶקְקִינִי חֶק
אִימְדִי, אֹפְסוֹזִי וְאִלְמֵרן תַּפֵּן אִילְדִי. —
שַׁפְּטֵנִי יְהוָה מִיָּד אוֹיְבִי. רַבְבִּי בְּנִי
דּוֹשְׁמָאנְדִימִיגֵל אִלְיָנִין תַּפֵּן אִילְדִי, אֵלֵּלָה
דּוֹשְׁמָאנְדִימֵרן בְּנִים אִינְתִיקָמִימִי אֵלְדִי.
— שַׁפְּט, שְׁרִיעַתִּי לִיק אִימְדִי, שׁוֹפְטֵר
לִיב (פֹּאדְשָׁהֲלִיק) אִימְדִי, שׁוֹפְטֵר אוֹלְדִי.
וְהוּא שַׁפְּט אֶת יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה,
וְאֵל אוֹ יִשְׂרָאֵל גֹּא קִירֶק שְׁנָה שׁוֹפְטֵר לִיב
אִימְדִי; יִשְׂרָאֵל אוֹרִינָא קִירֶק שְׁנָה שׁוֹפְטֵר
אוֹלְדִי, מִילֵּלֵת בֹּאשִׁי אוֹלְדִי. — שׁוֹפְטֵר,
שְׁרִיעַתִּי, שׁוֹפְטֵר. — נְשָׁפְטֵר, שְׁרִיעַתִּי
לְשׁוֹרִי, דְּשׁוֹאֲלֵשִׁי, דְּשׁוֹאֲלֵשִׁי, דְּשׁוֹאֲלֵשִׁי.

(בֵּל קֶשֶׁאק אֵילֵן בְּאֵלְמֶק חֶקְקִינְדֹא).
שַׁנְעֵר, בְּבֵל מַמְלַכְתִּינְדֹא בִיר סַמְטִיג
אֵרִי.

שַׁסָּה, יֹאמְמָלְאֵרִי, מֵאֵלְאֵרִי.

שַׁסֵּס, יִשָּׁס, יִשְׁסוּ. יֹאמְמָלְאֵרִי,
מֵאֵלְאֵרִי. — נְשָׁס (נַפְעֵל), יֹאמְמָלְאֵרִי,
מֵאֵלְאֵרִי.

שַׁסֵּעַ, יֹאֲרֵדִי, יִירְדִי, — שַׁסֵּעַ, יִירְדִי,
יִירְדִי.

שַׁסָּה, קַל בּוֹלוֹנְמִיר, שַׁסָּה, פֹּאֲרֵאֲלֵרִי,
פֹּאֲרֵא פֹּאֲרֵא אִימְדִי, כַּסֵּב כַּסֵּב גְּסְרִי.

שַׁעָּה, בֹּאקְרִי, נֹאֲרֵר אִימְדִי, אִי נֹאֲרֵר
אִימְדִי, אִי גּוֹז אֵילֵן בֹּאקְרִי (מַקְבּוֹל
אִימְדִי).

שַׁעֵן, קַל בּוֹלוֹנְמִיר, — נְשָׁעֵן, מֵאִיאֵרִי,
נְשָׁעֵן עַד יָרִי, אֵלִימָא מֵאִיאֵרִי. —
נְשָׁעֵנִי בִּירְהָה, רַבְבִּיא מֵאִיאֵרִים,
רַבְבִּיא אִישָׁאנְדִים.

שַׁעֵר, רִי שַׁעֵרִים, סִי שַׁעֵרִי, זְכוֹ' ו' (נִי)
סִיירֵב. קֹאפּו (שׁוֹרֵר קֹאפּוֹסִי) שׁוֹרֵר. — בְּכָל
שַׁעֵרִיקָה, (דְּזֵרִיס כִּי"ח נ"ג), גִּזְמֵלָא
קֹאפּוֹלִרִינְדֹא, יַעֲנִי גִזְמֵלָא שְׁהִרְלִינְדֹא.
— שַׁעֵר, שְׁרִיעַת יִירִי, גִּמְיעַת דּוֹשִׁירִילֵן
יִירִי (אִסְכִּי שְׁהִרְלִרֵדֹא בּוֹלָא שְׁרִיעַת
יִירְלִי יֹאכּוֹד גִּמְיעַת מַגְלִיסִי שׁוֹרֵר
קֹאפּוֹסִינִיגֵל יֹאנִינְדֹא אוֹלָאן מִיִּדְאִנְלִיקֵדֹא
אוֹלְדִירוֹ), זְקָנִים מְשַׁעֵר שַׁבְּתוֹ (אִיכֶס ס')
י"ד), עֵין שַׁבְּת. — שַׁעֵר הַסּוֹסִים,
אִמְלֵר קֹאפּוֹסִי, אִמְלֵר קֹאפּוֹסִי, יִרוּשָׁלַם דֹּא
בִּיר בְּלִלִי יִירְדִי אֵרִי.

שַׁעֵר, קֹאפּוֹנִי.

שַׁעֵרִים, יְהוּדָה שְׁבִטִינְדֹא בִיר שְׁהִינְג
אֵרִי.

שַׁעֲשַׁע, (שְׁרֵשׁ שַׁעֲשַׁע), סַפְּאֵלְנִירִי, סַפָּא
אִימְסִירִי, חוֹלָאנְדִירִי, סַבִּינְדִירִי.

שָׁפֶט, אדם אדי .

שָׁפֶט, ר' שָׁפֶטִים, ז', (סלם רבי' בולונייר),
צוריעת, צוא, גִּזְבֵּ, אינתיקאם .

שָׁפִי, ר' שָׁפִים, דוּז ייר, ציפלאק ייר
(דירב אולמייאן ייר) . יא אָפֶסכ ייר .

שָׁפֶף, שָׁפֶף, דֹּפְרִי. שָׁפֶף, דָּם, קאן
דֹּפְרִי, יעני אדם אָדֹדֹרֶרִי . - נִשְׁפֶּף,
דֹּפֹדֹדו . - הִשְׁפֶּפֶף, דֹּפֹלֹדו .

שָׁפֵל, יִשְׁפֵּל, אלצאק אולדו, אלצאקלנדי.
הִשְׁפֵּל, אלצאק איטרי .

שָׁפֵל, שָׁפֵלָה, שית אלצאק .

שָׁפֵל, וא } אלצאקליק . - אלצאק טראף,
שָׁפֵל, } אלצאק ייר, בִּשְׁפֶּף פִּנִיָה,
יווֹגִיָה אלט טראפֿינרא,
אשאנאסינרא .

שָׁפֵלָה, ג', אלצאק ייר, אלצאק זמין,
צוקור ייר, סיג ייר, סינאט ייר .

שָׁפֶעָה, ג', צוקליק . נומאיליק . -
עסכר, פרוואן . שָׁפֶעַת יִהוּא, יהוא ניג
עסכרי, - שָׁפֶעַת גְּמֵלִים, דוואלר צוקליגִי,
הוּא פרוואנאלדי .

שָׁפֶר, עין שופר .

שָׁפֶרָה, מסרדא משהור אבי אנאליגִיג
בִּירִיגִיג אדי (שמוח ח' טיין)

שָׁפֶת, יִשְׁפֹּת, קדו, יאראשטירדי, שָׁפֶת
הפיר, קואני אסרי .

שָׁקֵד, יִשְׁקֵד, אויאניק דורדי, אויאניק
אולדו, גִּזְ אִיטרי, גִּזְטִי, מוקיד אולדו,
שָׁקֵד עַל פִּלְתוֹתַי יוֹם יוֹם, הר גון בנים
קאפולרימא גִּזְטִי, קאפולרימי בכלדי,
קאפולרימא בִּבְלָדִי . -

שָׁקֵד, ר' שָׁקֵדִים, ז', באדם אָנאני;
באדם (מייבא) .

שָׁקָה, קל בולונמיר, - הִשְׁקָה, איצירדי,
סווארדי . -

שָׁקוּץ, ז', איפראה אולונגִיג שיי, מברוה
איש, פריהאט, - אירנציליב .

שָׁקֵט, יִשְׁקֵט, מינדי, מינץ אולדו,
רחתלנדי, - הִשְׁקֵט, מינדירדי, מינץ
איילדי, רחתלנדירדי . -

שָׁקֵט, ז', מינישליק, מינצליק, רחתליק;
לימאנאליק (דִּזְדֹּרֶדֶא) .

שָׁקֵל, יִשְׁקֵל, צכדי (טראזי אילן), שָׁקֵל
כָּסֶף, גומוש צכדי, יעני אחצא סאידי
(אאולכי וקתלרדא מונימא אולממסי
סבבדן גומוש יאכוד אלטין אליש וירישדא
צכי אילן גזרדי) . -

שָׁקֵל, ר' שָׁקֵלִים, ז', סָקָל, סָקֵל,
שָׁקֵל (צכי אדי) .

שָׁקֵמָה, ר' שָׁקֵמִים וא שָׁקֵמֹת, יבאן
אינגירי, יבאן אינגיר אָנאני .

שָׁקַע, יִשְׁקַע, באטדי, יאמישדי, שָׁקַעָה
הָאֵשׁ, אמש יאמישדי, סֹדֶר, - הִשְׁקַע,
מינדירדי (סווי אִיצוֹן) מיניק איילדי .

שָׁקָה, קל בולונמיר, נִשְׁקָה, באקרי,
נִשְׁקָה בְּעֵד הַחֵלֶן, פִּנְגִּיראדן באקרי, -
הִשְׁקָה, באקרי .

שָׁקֵן, קל בולונמיר, שָׁקֵן, איפראה
איטרי, מברוה דוטרי, איפראהן פאיירי .

שָׁקֵץ, עין שָׁקֵץ .

שָׁקֵק, יִשְׁקֵק, יִשְׁקוּ, סִכִּירדי, סכירד
גזדי .

שָׁקֵר, יִשְׁקֵר, ילאן סוולדי, ילאנגי
אולדו, - שָׁקֵר, ילאן סוולאדי, ילאנגי
אולדו .

שָׁקֵר, שָׁקֵרִי, ר' שָׁקֵרִים, ז', ילאן;
חלאף, בִּזְבֵּ, דְּבַר שָׁקֵר, ילאן סווי,
ילאן סווי, לִשְׁקֵר, בוּשָׁא, נִפְילָא, נִפְילָא
יירדן . - שָׁקֵר, פִּאִיראסוי שיי, שָׁקֵר
הֵחָן, דילברליב בוּשָׁא שיי, פִּאִיראסוי

שָׁשׁ, שֶׁשָׁה, שֶׁשֶׁת, וכו' אלטי, עין חלק ח' § 33. 34. 35. 36.

שָׁשׁ, ו', דולבנד, בְּנֵי שֶׁשׁ, דולבנד רובאלר, דולבנד ליבאלר.

שָׁשׁ, שֶׁשֶׁת, אלטינגי, עין חלק ח' §. 35. 36.

שָׁשׁ, (שית) שֶׁשׁ, - שֶׁשֶׁת, שֶׁשֶׁת, וישת קודו, יהיה שֶׁשֶׁת אחותיו בְּמִצְרַיִם. רבפי מסרדא עגאייבלרני קודו, עגאייבלרני איטרי. - לא שֶׁשֶׁת לבו גם לזאת, בוגא דא קלביני קומאדי, בוני דחי קרבינא קומאדי, דושונמדי, קסות איטמדי.

שָׁשׁ, יֶשֶׁת, יֶשֶׁת, וישת, איצרי.

שָׁשׁ, עין שָׁשׁ.

שָׁשׁ, יֶשֶׁת, דיפדי (אָנא' איצון).

שָׁשׁ, קל בולונמייר : הֶשֶׁת, והפעילון סלט בינוני בולונמייר : מֶשֶׁת, סידי. והקרחי לֶאחָאָב מֶשֶׁתִּין בְּקִיר (מלכס ז' ט' ח') וא אחאב נא דווארא סייני גסר אים, גאייב אידר אים. מֶשֶׁתִּין בְּקִיר, יענא דווארא סִינִין דייני יאש צוגזק דמב דיר, זירא אַסְלִי בימסאוי דווארא סיימב צניעות דן דישארי עאייב סאיליר. פרוש בו [בן אחאבִיגִי אַבְיני אוולא הלכ אידר אים בי אנדא ביר יאש צוגזק בילא קאלמאז. - אוולא ביליר כי מֶשֶׁתִּין בְּקִיר ארפכ דמב דיר, (דישי ניג עכסי) אוולא אולדוקצא פרוש אולור, בן אחאבִיגִי אַבְיני אוולא הלכ אידרים כי אנדא ביר ארפכ קאלמאז.

שָׁשׁ, יֶשֶׁת, סוסרי, סבינלנדי, יאטישורי, טינדי.

שני דיר.

שָׁשׁ, סמ' הר' שֶׁשֶׁת, נ', אולוק, סויי, אולוגו, (סויי אולוגי כי אנדן טוואר סוואריליר).

שָׁשׁ, (שיר) שֶׁשֶׁר, וישר אירלאדי. - טורפי צאנרדי.

שָׁשׁ, שֶׁשָׁה, שֶׁשֶׁת, אירגי. שאעיר.

שָׁשׁ, ר' שֶׁשֶׁת, בנ' שֶׁשֶׁתִּין, נ', דוואר, חסאר, קלעה.

שָׁשׁ, ו' { גִּבָּא, (ג'נב רובאסי).
שָׁשׁ, ו'.

שָׁשׁ, נ', שֶׁשֶׁת : יראמזליק.

שָׁשׁ, יֶשֶׁת, ואפיר בנאית צוק פירדאח איטרי, (קוולאדי). - נומאי אולדו, פִּקִּירדאדי (קורד קוגו איצון) : קארינגא גיבי קאיינאדי. -

שָׁשׁ, ו', סורטונג חיוואן. קארני אווריא סורטונפ גון חיוואן, חֶשֶׁת, (קורד קוגו איצון).

שָׁשׁ, יֶשֶׁת, סיוגירדי, סיקליק צאלדי, (ביר בימסאייג בחטסילוגינא תעגיב אידמב יאכוד סבינמב נישאני).

שָׁשׁ, עין שֶׁשֶׁת.

שָׁשׁ, בנ' שֶׁשֶׁשׁ, ר' שֶׁשֶׁשׁ, בנ' שֶׁשֶׁשׁ, וכו', דמאר, כּוֹפ (דירכ דמארי, דירכ כּוֹפִי).

שָׁשׁ, קל בולונמייר, שֶׁשֶׁשׁ, כּוֹפִינרן קופארדי.

שָׁשׁ, קל בולונמייר, שֶׁשֶׁת, חיומת איטרי, חיומתברליק איטרי, שֶׁשֶׁת אַתְּ הַמֶּלֶךְ, פאדשאהא חיומת איטרי. - מֶשֶׁת, חיומת פאר.

ת

תַּבְּנִית, נ', קייאפֿת, פֿסים, אָרנפּ ; סורת .

תַּבְּעֶרָה, נ', בני ישראל יבאנדא קונדוק דרי ביר ייריג ארי .

* תַּגְּבֵרֶת, נ', גיבפארליק, פֿנאַטירליק ' גיטארת .

תַּגְּרָה, ס' תַּגְּרֶת, נ', קוונאַ - נָרָפּ .

תַּדְּדֶר, ז', ביר גינס אַנאַ ארי . צאם יאכוד צמשיר (ז) .

תִּהְיוּ, ויראנליק, בושלוק, חיצילפּ . הארץ הַיְּתֵדֶתְהוּ וְבָהוּ (צרחסות ח) ייר חיצילפּ וא בושליק אידי , יעני ייר דחי שְׂפָלְסוּ ווא בוש אידי .

תִּתְּנוּם, ר' תַּתְּנוּת, ז' וג', דרייא, דגו ; תַּתְּנוּם רַבָּה, ביוב דרייא, אוקיאנוס .

תִּתְּלָה, נ', תַּתְּלָה, מֶדֶחַ, שָׁאן, נאם - הוא תַּתְּלָה, סניג מדחג או דיר . יעני סן אניג אילן מרח אולונורסין . אַלְהִי תַתְּלִי, מדחמיג אללהי, יעני אללה פי בן אניג אילן מרח אולונור אים .

תַּתְּפֻּכּוֹת, ס' ר' בולונייר, נ', פֿסאַד, מרסליפּ, אנדיליפּ; איינגיליפּ, דובארא .

תַּתְּנָה, נ', קאיינֶה, קסוות .

תַּתְּנָה, קל בולונייר . הַתְּנָה, נישאן איטדי . - איינטידי, (ססליס ע"מ מ"ח) .

תַּתְּנָה, ס' תַּתְּנָה, פֿני תוכי, ז', אורטא ; עמודי תַּתְּנָה, אורטא דירפֿלרי, אורטאדא בולונאן דירפֿלר, אורטא דירפֿלר ; תַּתְּנָה תַּתְּנָה, אבִּיג אורטאסינדא, אבִּיג איצינדא . - תַּתְּנָה, סיויג אורטאגִידרא, סיויג אראגִידרא . - תַּתְּנָה, האַהֶל, צאדו-

תַּתְּנָה, נ', מוראד, ארזולאייש, מוסאניש, מוסאניש ; - סַפָּא . - תַּתְּנָה קַעֲיִנִּים, גִּזְלָרָא סַפָּא, גִּזְלָרָא סַפָּאלי . - עֵץ חַיִּים תַּתְּנָה בָּהָה, גלן מוראד, יעני אִידֵא אולאן, חאסיל אולאן מוראד דירליפּ אַנאַני דיר .

תַּתְּנָה, יחיד בולונייר, ז', אַגִּילֶר . - תַּתְּנָה, רַחֵם אַגִּילֶר, ביר רחמון דוֹמִישׁ אַגִּילֶר .

תַּתְּנָה, ר' תַּתְּנָה, נ', איינזיר אַנאַני ' איינזיר (מינבא) .

תַּתְּנָה, נ', בראנא (סַתְּנָה) .

תַּתְּנָה, נ', פֿרייאד, אַנְלֵאמֶק, יאם . תַּתְּנָה וַאֲנִיָּה, אַנְלֵאמֶק ווא סיולאמֶק, פֿרייאד ווא פֿינאַן, יאם ווא מאתֶם .

תַּתְּנָה, פֿני תַּתְּנָה, תַּתְּנָה, ז', צהרא . יַתְּנָה תַּתְּנָה, יַתְּנָה תַּתְּנָה, דילבר צהראלי . אִישׁ תַּתְּנָה, צהראלי אדם, דילבר אדם .

תַּתְּנָה, ז', ביר גינס אֹכֶסֶפּ אַנאַני . צינאר (ז) .

תַּתְּנָה, נ', סנדוק, תאבות (ראבוב) ; גִּמִּי .

תַּתְּנָה, נ', איראד, מחסול .

תַּתְּנָה, נ', עקל, פֿהֶם .

תַּתְּנָה, נ', דוניא, מסבון אולאן דוניא ; אינסאן סאבין אולאן ייר (מֶדֶר נִיג עכסי) . תַּתְּנָה אַרְצוֹ (מסלי ח ל"ח) אַנִּיג ייריניג מסבון דוניאסי, ייר אולאן מסבון דוניאסי, יעני מסבון דוניא פי או ייר דיר .

תַּתְּנָה, ז', סמאן .

כנש. - יאִרְדִּים, קוֹת.

תַּחְבּוּלָה וּא תַּחְבּוּלָה, סֵלֶט רַבִּי, תַּחְבּוּלָה
בּוֹלוֹנִיִּיר. מוֹשָׁאוֹנָה, כְּנֵשׁ; צוֹסְמֵלִיק.

תַּחְו, אִדֶּם אִדִּי.

תַּחְלָה, נִי, אִילֶכ, אִיבְתִּירָא. בְּתַחְלָה,
אִיבְתִּירָאדָא, אִוּלָדָא, אִילֶכְרָא. כְּבַתְחָלָה,
אִילֶכְרָבִי נִיבִי, אִוּלָדָאבִי נִיבִי, אִוּלָדָא
אִוּלָדָוִי נִיבִי.

תַּחְלָוָא, סֵלֶט רַבִּי, תַּחְלָוָאִים בּוֹלוֹנִיִּיר,
וִי, חֶסְטָאִלִיק, כְּפֶסְזִילִיכ, מֵרָאז.

תַּחְנָה, נִי, רִיגָא, נִיִּיאז.

תַּחְנָנוֹן, סֵלֶט רַבִּים תַּחְנָנוֹנִים וּא תַּחְנָנוֹת
בּוֹלוֹנִיִּיר. רִיגָא, נִיִּיאז.

תַּחְפָּנְחָם, מֶסְרָא בִיר מִשְׁהוֹר שְׁרִיגָה
אִדִּי.

תַּחַת, בְּנוֹי תַּחַתִּי וְכו' (עֵין חֶלֶק ח' § 26)
טִיפ, אִלֶּט; תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, נִוְנִישֵׁי
אִלֶּטִינָא, תַּחַת הָהָר, דִּאֲנִיגֵי אִלֶּטִינָא
דִּאֲנִיגֵי אִשְׁמָא מֵרָאפִּינָא. תַּחַתִּי, בְּנִים
אִלֶּטִימָא. - כְּתַחַת, אִלֶּטִינָא. כְּתַחַת
הַשָּׁמֶשׁ, גִּוְכִיגֵי אִלֶּטִינָא. - כְּתַחַת
לְרִקִיעַ, טַבָּאקָאנָא אִלֶּטִינָא, טַבָּאקָאִיגֵי
אִלֶּטִינָא. - תַּחַת, יִיר. שְׁבִי אִישׁ
תַּחַתִּי, הֵר גִּו יִירִיגִידָא אִוּטוֹרִגִו. -
תַּחַת אֲבוֹתֵיהּ יְהוֹי כְּנִיגָה, אִוּלָאנִלְרִיגֵי
בְּבִאִלְרִיגִיגֵי יִירִינָא אִוּלָסִין, בְּבִאִלְרִיגִיגֵי
יִירִינִי דוּסִין. עֵין תַּחַת עֵין, גִּו גִּו
יִירִינָא; גִּו יִירִינָא גִּו. - תַּחַת אֲשֶׁר...
אִנִּיגֵי יִירִינָא כִּי... תַּחַת אֲשֶׁר הָיִיתָם
כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, גִּוְכִיגֵי יִירִיגִידָוִיגִיבִי
אִוּלָדָוִיגִיגֵי יִירִינָא. - תַּחַת כִּי... אִנִּיגֵי
אִיצוֹן כִּי... צוֹנִי... תַּחַת כִּי אֶהֱבֶה
אֶת אֲבוֹתֵיהּ וְיִבְחָר בְּנָרְעוֹ אֲחֵרִי (דְּנִיגִים
ד' ל"ז) וּא צוֹנִי בְּבִאִלְרִיגֵי סְכָדִי.
בְּבִאִלְרִיגֵי סְכָדִי אִיצוֹן. אִרְדִּינָן (אִנִּלְרִי-)

רִיגֵי אִרְטָאסִינָן, צִאדִירִיגֵי אִיצִינָן. -
אֶל הוּךְ תַּחְקֵל, גִּמִּיעִתִּיגֵי אִרְטָאסִינָא,
גִּמִּיעִתִּיגֵי אִרְטָאסִינָא.

תַּחְכָּת, כְּנִי תַּחְכָּתִי, ר' תַּחְכָּת, ס'
תַּחְכָּת, נִי, אִסְפָּאד. - אִוּט,
תִּאזִיר.

תַּחְלָדוֹת (ו), ס' תַּחְלָדוֹת, סֵלֶט רַבִּים
בּוֹלוֹנִיִּיר, נִסְלָר, תַּנָּסוֹל; פֶּסְלָר,
אִלָה תַּחְלָדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, גִּוְכִיגֵי וּא
יִירִיגֵי פֶסְלָרִי בּוֹנִלִר דִּיר.

תַּחְלָל, ר' תַּחְלָלִים, כְּנִי, תַּחְלָלִינוֹ, תַּרָאב
אִירִיגִי. צוֹא וִירִיגִי, בִּינִי אִנְלָאמִיגִי
(מִשְׁרֵשׁ יִלֶּל). - יִיא, מֵאִלָאִיגִי, אִוּלָגִי
אִלִּיגִי (תַּחְלָל = שוֹלָל).

תַּחְלָע, ו' קוֹדֵר (קוֹדֵר). - קִיר-
תַּחְלָעָה, נִי מִיז, אִיסְכְּרָלֶט, -
תַּחְלָעָת, נִי אִיסְכְּרָלֶט רִוּבָא. -

תַּחְעָבָה, ס' תַּחְעָבָת, ר' תַּחְעָבָת, ס'
תַּחְעָבָת נִי, אִפְרִיהָא, אִיכְרֵהֵן שִׁי,
מִכְרוּה שִׁי, תַּחְעָבָת יְהוָה, רַבִּיגֵי
אִיכְרִיהָא, רַבִּיגִי מִכְרוּה אִוּלָן שִׁי.
* תַּחְעָלָת, כְּנִי תַּחְעָלָתִי, נִי, פֶּאִיִּידָא.

תַּחְעָפּוֹת, ס' תַּחְעָפּוֹת, סֵלֶט רַבִּים בּוֹלִיר
נִייר, נִי, אִוּכְסְכְּלִיכ, אִוּכְסְכְּ יִירִלִר,
תַּחְעָפּוֹת הָרִים, דִּאֲנִלְרִיגֵי אִוּכְסְכְּלִיכִי,
דִּאֲנִלְרִיגֵי אִוּכְסְכְּ יִירִלִרִי, דִּאֲנִלְרִיגֵי כְּפֶאֱלִרִי
(מִזְפֶּאֱלִרִי).

תַּחֲר, ו', קוֹמִרִי (כְּמִרִי).

תַּחֲרָה, נִי, תַּחֲרָה, אִוּכְרִישׁ, תַּחֲרִיבָה,
- קָאנִן, זִאבִן, תַּחֲרָה, סְפֵר תַּחֲרָה,
קָאנִן כְּתָאבִי.

תַּחֲשָׁב, ר' תַּחֲשָׁבִים, ס' תַּחֲשָׁבִי, ו',
מוֹסָפִיר, גִּיירִי טוֹפֶאקֶרן גִּלְכִּיא כִּימֶסָא.
גִּר תַּחֲשָׁב, נִי, וּא מוֹסָפִיר.

תַּחֲשִׁיחָה, נִי, עֶקֶל, תַּחֲשִׁיחָה, עֶקֶלִי

תב, פני תמי, טוגלליב, תמאמליק.
דוגרלוק, דורוסליב. תסללכב, קלב
טוגלליגי, קלב דורוסליגי. תלך לךמו,
טוגלליגי אילן, סאף קלב אילן, פאב
קלב אילן, ביר פנא שיי דושונמגא
גיטרי.

תממה, תממה, שאשדי, חיראן קאלדי,
טמאשא איטרי, תעגזב איטרי. איש
אל רעהו תממה, בירי בירינא טמאשא,
אידרלר, שאשרלר, בירי בירינא טמאשא
אילן באקרלר.

תמהון, ז', שאשיריש, שאשמא. תמון
לב, קב, שאשמאסי, עקל שאשמאסי.

תמול, (= אַתמול) דון.

תמונה, ג', סויה.

תמורה, ג', גגיש. קיימת.

תמיד, ראיים, דאיימא.

תמים, תמימה, שית, תמאם, טוגל,
תפמיל, דורוס, דוגרו, קיסורסיו.

תמים, וא תם, תמו, יתם (תמו, דגוס
ל"ד ח), תמאם אולרו, תפמיל אולרו,
טופגרי, ביטרי.

תמנה, שהר ארי. תמנתה, תמנהיא.

תמני, הימן דן אולאן פיםמא, גנובלי.

תמני, המנהדן אולאן פיםמא, תמנהלי.

תמנתה, עין המנה.

תמר, ר' תמרים, חורמא אגאני. עיר

תמרים, חורמאלר שוהרי, יריחו ניג
ביר גיירי ארי.

תמרה, עין תמרה.

תן, סלט רבים תמים בולונייר, ז' יבאנדא
וא חראבאת יירלרדא אוטוראן וא פנא,
אגלאייש ססלי ביר גינים חיווונאניג ארי.
צקאל (3).

דן סוגרא) זורעייתני (זורעייתלריני)
סאטלרי.

תתתי, תתתיהוא תתתית, שית, אלמדאפי,
טיפראפי, אשאגאדאפי. - תתתים שנים
ושלשים תעשה (נרשית ו' י"ו), אני
(נמי) אשאגאפילר וא אפינגילר וא
אוצונגילר יאפאר סין, אני אשאגאדאפי
אוראלר אפינגי אוראלר וא אוצונג
אוראלר יאפאר סין יעני אני אשאגאדאפי
טבאקא אפינגי טבאקא וא אוצונג
טבאקא יאפאר סין, אני אוץ טבאקא
יאפאר סין אולא כי בירי אג אשאגאדא
אולר קוסורו אפינגי וא אוצונג טבאקא
אולר.

תמן, ז', גנוב טראפ, קיבלא טראפ;
- גנוב יילי (תסלס ט"ח כ"ו),

תמרה, (ח), סלט סי הר' תמרות
בולונייר, דירב, תמרות עשן, דושון
דירבלרי,

תירוש, וא פירש, ז', שירא.

תקי, סלט ר' תקים בולונייר, טאוווס קושי.

תקלת, ג', לאגיוורדי רנב, לאגיוורדי.

תכן, דוז איטרי, טוגי איטרי; נתכן,
דוז אולרו, דוגרו אולרו.

תלה, תלה, אסרי. - נתלה, אסילרי.

תלונה, ג', מירילדי, שיפאית.

תלי, פני תליה, ז' מירפס (אוקלר קוילאן
סאגניט); סאגדאק.

תלים, ר' תלים, ס' תלמי, ז', אולב,
טאררא יאריגי, (פאראזנא).

תם, עין תמים;

תם, תמח, שית, תמאם, טוגל, דוגרו,
דורוס. באמיל, קיסורסיו. תמרי, בגים
קיסורסיוים, בגים קיסורסיו דילבאר
יאים.

פֶּלֶ, בִּיר בִּימְסָאֵי דוּטְרִי, קֶאפְרִי. —
הַפֶּשֶׁל בְּבִגְדֵי, רובאמי קֶאפְרִי, רובאמְדֵן
קֶאפְרִי.

תַּקְתָּ, יְרוּשָׁלַם גֵּא יֶאקִין בִּן־הַנֶּם דְּרֶאסִינְדָא
בִּיר יִירֵיג אֲדִי.

תַּקְוָה, נִי, אִינְגֵא אִיפְלָרְדֵן אֲדוּלְמִישׁ
קֶאלין אִיפ, סִיגִים, גִּיטָאן. — הַקֶּת
חֹט הַשְּׁנִי, קִירְמִיזִי אִיפְלָרְדֵן אֲדוּלְמִישׁ
קֶאלין אִיפ, גִּיטָאן.

תַּקְוָה, נִי, אומיד.

תַּקְוָה, נִי, דֶאִיאֲנִיקְלִיק, קֶארְשׁו
דוּרמָא, מוֹקֶאומַת. — לֹא תִהְיֶה לָכֶם
תַּקְוָה לִפְנֵי אוֹיְבֵיכֶם (וִיקְרַח כִּי לֹא) סִיזָא
דוּשְׁמֶאלְרִינִיזִיג אֲוֹנֶנְדָא דֶאִיאֲנִיקְלִיק,
מוֹקֶאומַת אולמָאז, דוּשְׁמֶאנְדְרִיגִיזִיג
אֲוֹנֶנְדָא קֶארְשׁו דוּרמָאִיא קֶאדִיר אולמָאז
סִיזִיז.

תַּקּוּפָה, נִי, דִּוְנוֹם; — לְתַקּוּפַת הַיָּמִים,
גּוּנְלִרִיג דִּוְנוּמִינָא, יִירֵיג דִּוְנוּמִינָא. יַעֲנִי
אֶרְאֵסִי בִיר יִיל נְצַדִּיבְדֵן סוֹנְרָא, אִפִּינְגִי
יִילִי.

תַּקַּע, יַתְקַע, קֶאקְרִי, קֶאדֶאדִי. —
צֶאלְדִי. הַקַּע שׁוֹפֵר, הַקַּע בְּשׁוֹפֵר, בּוּרִי
צֶאלְדִי, שׁוֹפֵר צֶאלְדִי. — נְתַקַּע,
צֶאלִינְדִי.

תֵּר, יַתּוּר, אֲטֶרְפְּלִיין גּוּדִי, דוּלֶאנְדִי. —
תַּנְסִסוּס אִישְׁדִי, יוֹקְלֶאדִי, גּוֹלְדִי.

תַּרְבִּית, נִי, פֶאִיִּיז, זִיִּיאֶרָא בִיז פֶאִיִּיז.

תַּרְדֵּמָה, נִי, אִוִּיזְקו, אֲגִיר אִוִּיזְקו.

תַּרְוָעָה, נִי, יֶסְרָא (סֶרְדָא), סְכִינְג
סֶרְאִסִי, קִיצְקִירִישׁ צֶאגִירִישׁ.

תַּרְזָה, נִי, בִּיר גִּינֶם אֲגֶאנִי. פֶּרְנֶאר
אֲגֶאנִי (פ), סִינְדִינְיָאן אֲגֶאנִי (פ).

תַּרְמִית, נִי, הִירָא, אִינְגִילִיב,

תַּנְבֻּכָה, נִי, מַחְסוֹל, אִירָאד.

תַּנְבֻּמָה, נִי, אִוִּיזְקו, צִירִים.

תַּנּוּר, וִי, פֶּדוּרֵן.

תַּנְחוּמִים, וִי, סֶלַט רַבִּים בּוּלוּנִייר,
תַּנְחוּמֹת, נִי, תַּסְלִי.

תַּנִּים (יִמְחַל כִּט ג) = תַּנִּין.

תַּנִּין, ר' בְּנִינִים, פֶּכ בִּיזָב בֶּאֱלִיק, אֶרָא
בֶּאֱלִיגִי. — אֲנִידֶר (אֲנִידֶר); יִילָאן. —
תַּקְסָאח בֶּאֱלִיגִי, פֶּרְבּוּדִיל (יִמְחַל כִּט
ג, תַּנִּים = תַּנִּין).

תַּעֲב, קֶל בּוּלוּנִימִיר, — תַּעֲב, אִיפְרָאח
אִישְׁדִי. — הַתַּעֲב, כֶּכְרֹה אִישְׁלֶר
אִישְׁדִי, אִיכְרִיהָאֵת אִישְׁלֶר. — נְתַעֲב,
אִיפְרָאח אולנֶר, מֶכְרֹה אולדו.

תַּעָה, יַתְעָה, יַתְעָה, וְיַתְעָה. אֲזֶאשְׁדִי, יוֹל
שֶׁאִישְׁדִי.

תַּעֲלָה, ס' תַּעֲלָת, נִי, חֶנְדֶּק (תַּנְדֶּק),
פֶאנָל.

תַּעֲר, כֶּנִי פַעֲרִי, קִין (קִילִיגִיג קִינִי).

תַּעֲתַע, סֶלַט בִּינִינִי תַּתְעֲתַע בּוּלוּנִייר.
שֶׁאִישְׁרֶטְדִי, אֶלְדֶאדִי.

תַּת, ר' תַּתִּים, וִי, דֶאִיירָה (מֶסִיקָא
אֶלֶאֲתִי).

תַּתְּאָרָה וָא

תַּתְּאָרָת, כֶּנִי תַּתְּאָרָתִי, נִי, עִיזוֹת, פֶּדוּרָב
דִּילְבֶּרְלִיב, שֶׁאֵן, שׁוֹהֶרֶת.

תַּתּוּחַ, וִי, אֶלְמָא; אֶלְמָא אֲגֶאנִי.

תַּתְּפֶל, דֶאֲטִסִיז, בּוּשׁ, בִּיהוּדָא; — יֶלָאן.

תַּתְּפֶלָה, נִי, רִיגָא, נִיִּיאז, תַּפְלָה.

תַּתְּסַח, פֶּרֶת אֲוִנִיגִיג בֶאֲמִי יֶאגֶאסִינְדָא
בִּיר בִּיזָב שְׁחִרִיג אֲדִי.

תַּתְּפֶר, יַתְפֶּר, דִּיכְדִי (רובא אִיזְוֵן).

תַּתְּפֶשׁ, יַתְפֶּשׁ, דוּטְרִי, קֶאפְרִי. הַפֶּשֶׁל אֶת

דובארא .

לקאבי .

הַתְּרָפִים, סלֵט ר' קוללאניליר . פוטלר ,
 אילאהלרינֵס סורתלרי . סורתלרי בי אנלר
 אילן פֿאל אצאר אידילר . - וָאָנן וְתִרְפִּים
 הַפֶּצֶר (שמואל ט"ו כ"ג) עין פֿצֶר .

הַתְּרָשִׁישׁ, תִּרְחֶסְסָא , איספאנייא דא,
 פֿיניקויא ניגֵס קולונייאסי אולאן ביר
 משהור שחר .

הַתְּשֵׁב, עין הוֹשֵׁב .

הַתְּשֻׁבִי, תְּשֻׁבָה נאמלי שהרדן אולאן
 פֿימסא . תְּשֻׁבָה־לי , אליהו הנביא ניגֵס

הַתְּשׁוּעָה, נ' , חלאס . קורטוליש ,
 קורטולמא , - יוז אקליגֵי .

הַתְּשׁוּקָה, נ' , סִבֵּרא .

הַתְּשׁוּרָה, נ' , בחשיש , פשפש .
 הַתְּשִׁיעִי, תְּשִׁיעִית , דוקוזנגי , עין חלק ח'
 . § 35 .

הַתְּשַׁע , תְּשַׁע , תְּשַׁעָה , תְּשַׁעַת , דוקו .
 עין חלק ח' . § 33 . § 34 .

הַתְּשַׁעִים , דוקסאן , עין חלק ח' § 34 .

לוח

מקצת המשקלים הזרים או הקשים
הנמצאים בחלק שני, ר"ל בחלק הילקוט.

ביאור ראשי התיבות:

בי' = בינוני. — במ' = במקום. — ו' = זכר, זכרים. — יח' =
יחיד, יחידה. — כני' = כנוי. — לג' = לגוף. — לו' = לזכר, לזכרים.
— לנ' = לנקבה, לנקבות. — מ' = מלח. — מ"ב = מדבר בעדו,
מדברת בעדה, מדברים בערם, מדברות בעדן. — מבנ' = מבנין. — מפ'
= מפעל. — מק' = מקור. — מש' = משרש. — נמ' = נמצא,
נמצאת, נמצאים, נמצאות. — נס' = נסתר, נסתרת, נסתרים, נסתרות.
ע' = עין. — עב' = עבר. — ער"מ = ערך מלין. — עת' = עתיד.
פ' = פעל. — צ' = צווי.

א

אבוש, עת' מבני קל, מפ' בוש.
אדמה, (ישעיה י"ד י"ד) במ' אדמה.
אהב, אהב (משלי ח' י"ז), עת' מבני קל
לג' יח' מ"ב, מפ' אהב.
אהבו, (נחשית י"ד כ'), עב' מבני קל לו'
יח' נס' (אהב או אהב) עם בני' ז' יח' נס'.
אהבה, ואהבה (דברים ז' י"ג) עב' מבני'
קל (אהב) עם בני' ז' יח' נמ'.
אחי, אחי = אחיה.
אהרנה, ואהרנה (נחשית כ"ז מ"א) =
אהרן, ואהרן עם תוספת ה"א.
אמ, ואמ, = אמה ואמה, עת' מבני'
הפעיל, מפ' נסה.

איכה, ע' ער"מ מ' אי.

אף, ואף, = אפה, ואפה, עת' מבני'
הפעיל מפ' נסה.
אבת, ואבת, עת' מבני' קל מפ' פתח.
אמהות, ר' ממלת אמה.
אספה, (שמואל ח' ט"ו ו') = אאספה,
עת' מבני' קל לג' מ"ב מפעל אסף עם בני'
ז' יח' נמ'.
אפו, (שמות י"ו י"ג) = אפו, צ' מבני'
קל מפ' אפה.
אפן, ואפן = אפנה, ואפנה.
אצק, עת' מבני' קל, מפ' יצק.
אצר, עת' מבני' קל, מפ' יצר.
ארא, וארא, = אראה, ואראה.
ארע, עת' מבני' הפעיל לג' מ"ב מפ' רעע

הִקְלִיטָה (נחלשית מ' כ') מק' מבני הפעיל
מפ' ילד, עם תוספת תי"ו, והדגש
לתפארת הקריאה.

הִכְסֵם, (שמואל ז' י"ו וי"ד), מק' נפרד מבני
נפעל מפעל כסם.

הִמְיָתוֹ, וְהִמְיָתוֹ (שמואל ח' י"ו ל"ט) במ'
וְהִמְיָתוֹ, עב' מבני הפעיל לג' מיב משרש
מות (הִבְיָתוֹ) עם בנ' ו' יח' נס'. ע' ער"ם
פ' מת וחלק ח' § 38.

הִנַּח, צ' מבני הפעיל מפ' ינח.

הִנִּיחַ, עב' מבני הפעיל מפ' ינח.

הִעֲלִיחַ (שמואל ח' ט' כ"ד), במ' אָשַׁר
עָלָה.

הִעֲלִיתָהּ (שמואל ח' ז' י"ט) == הִעֲלִיתָהּ,
עב' מבני הפעיל לג' נ' יח' נס' מפעל
עָלָה.

הִפְרִיכֵם, לְהִפְרִיכֵם (ויקרא כ"ו ט"ו) מק'
מבני הפעיל מפ' פָּרַר, עם בנ' ו' ר' נס'.
הִפְרִיכָהּ (שמואל ז' ט"ו ל"ד) == הִפְרִיכָהּ,
עב' מבני הפעיל מפ' פָּרַר.

הִצְפִּינוּ (שמואל ז' ג') במ' הִצְפִּינוּ, מק'
מבני הפעיל מפ' צָפַן, עם בנ' ו' יח'
נס' והדגש לתפארת הקריאה.

הִרְאִיתֶם (שמואל ח' י"ד כ"ד) במ' הִרְאִיתֶם
הִרְאִיתָהּ היא השאלה.

הִרְבֵּה == הִרְבֵּה.

הִרְבֵּה (נחלשית ג' י"ו) במ' הִרְבֵּה, מק'
נפרד מבני הפעיל מפ' רָבָה.

הִרְעִימָהּ (שמואל ח' ח' ו'), במ' הִרְעִימָהּ,
מק' מבני הפעיל מפ' רָעַם, עם בנ' נ'
יח' נס'.

הִרְפָּה == הִרְפָּה, מק' מבני הפעיל מפ'
רָפָה.

הִרְצִיתָהּ (ויקרא כ"ו ל"ד), במ' הִרְצִיתָהּ, עב'
מבני הפעיל לג' יח' נס' מפ' רָצָה.

ע' ער"ם פ' רע.

אֲשָׁקָה, (מלכיס ח' י"ט כ') == אֲשָׁקָה,
עב' מבני קל מפ' נָשַׁק, עם תוספת ה"א.

אֲשָׁתָּה, וְאֲשָׁתָּה == אֲשָׁתָּה וְאֲשָׁתָּה.
אֲתָמוּל, מֵאֲתָמוּל (שמואל ח' י' י"ח) ==
אֲתָמוּל, מֵאֲתָמוּל.

ב

בִּאֲנָה, (ירמיה ח' ז') == בִּאֲנָה; מק' מבני
קל מפ' בא עם בנ' נ' ר' נס' ותוספת ה"א.

בְּהִשְׁמָהּ, (ויקרא כ"ו מ"ג) במ' בְּהִשְׁמָהּ
או בְּהוֹשְׁמָהּ, מק' כבנ' הפעיל מפ' שָׁמַם
עם בנ' נ' יח' נס'.

בּוֹכִיָּה (חייס ח' י"ו) == בּוֹכִיָּה, בינ' מבני
קל לג' יח' מפ' בָּכָה.

בָּכָה, וּבָכָה, (שמואל ז' כ"ט) == בָּכָה, וּבָכָה.

בָּרַעַה (שמואל ז' י"ו) == בָּרַעַה, == בָּרַעַה
או בָּרַעַה, מק' כבנ' קל מש' רוע עם
בנ' - ו' יח' נס'. ע' ער"ם פ' רע.

ה

הָאֵסַף (שמואל ז' י"ו י"ח) == הָאֵסַף
הָאֵסַף.

הָהָה, == הָהָה, צ' מבני קל מפ' הָהָה,
עם תוספת ה"א.

הָהָה, (יִסְעִיס ח' י"ו), במ' הָהָה, צ'
מבני התפעל מפעל נָהָה.

הִחְבִּיתָהּ, (יִסְעִיס ח' י"ו) במ' הִחְבִּיתָהּ.

הִחְשֵׁוּ, (מלכיס ז' ג' ג') במ' הִחְשֵׁוּ, צ'
מבני הפעיל מפ' חָשָׂה.

הִמָּה, == הִמָּה, צ' מבני הפעיל מפ' נָמָה.

הִנָּה, == הִנָּה, צ' מבני הפעיל מפ' נָהָה.

מסבת ההפסק, וכן מצאנו בהפסק בלי
דגש : יִתְקוּ (ליוצ י"ט כ"ג) בִּמְ יִתְקוּ ;
תַּעֲנֶנָּה (רות ח י"ג), בִּמְ תַּעֲנֶנָּה וְהַשָּׂאָר .
חִיתָו (נרדאסית ח כ"ד) = חִית , בִּמְו :
בְּנוּ דָעוּר = בְּנוּ דָעוּר ; מַעֲנֵנוּ מִים =
מַעֲנֵנוּ מִים, ע' חלק ח' § 44 .

יוד

יְבוּשׁ , יְבוּשׁוּ , עת' מבני' קל מפעל בוש .
יִבְךָ , יִבְכֶּה , = יִבְכֶּה , יִבְכֶּה .
יִבְשֶׁת (נרדאסית ח ז) מִק' נסמך מבני' קל
מִפ' יִבֵּשׁ , עם תוספת תיו .
יִדְם , } עת' מבני' קל מִפ' דָּמָם
יִדְמוּ , }

יְהוֹשִׁיעַ = יוֹשִׁיעַ ; ע' חלק ח' § 44 .

יְהִי , יִהְיֶה , } = יִהְיֶה , יִהְיֶה .
יְהִי , יִהְיֶה , }

יִהְיֶה (ישעיה י"ג כ) בִּמְ יִהְיֶה , ע' ער"ם
פ' אָהֵל .

יִוְלָד (ספטים י"ג ח) = יִלְד , בִּינ' תאר
מבני' פִּעַל .

יִוְלָדָת (ספטים יג ט) . בִּמְ יִוְלָדָת .

יִז , יִזוּ = יִזָּה , יִזָּה . עת' מבני' קל
מִפ' יִזָּה .

יְהִי , יִהְיֶה , } = יִהְיֶה , יִהְיֶה .
יְהִי , יִהְיֶה , }

יִחַמְתָּנִי (ספטים כ"א ז) , בִּמְ יִחַמְתָּנִי ,
עב' מבני' פִּעַל לנ' יח' נס' עם בִּנְיָ מִיב .

ע' ער"ם פ' יָחַם .

יִחַן , יִחַן , = יִחַן , יִחַן . עת' מבני'
קל מִפ' יָחַן .

יִחַן (נרדאסית מ"ג כ"ט) , בִּמְ יִחַן ,
יִחַן . עת' מבני' קל לז' יח' נס' עם בִּנְיָ ז'
יח' נס' . ע' ער"ם פ' יָחַן .

יִשְׁאֲלֶהֱתִירוּ (שמואל ח' ח' כ"ח) בִּמְ
יִשְׁאֲלֶהֱתִירוּ .

יִשְׁיבָה , יִשְׁיבָה (נרדאסית מ י"ג) בִּמְ
יִשְׁיבָה , יִשְׁיבָה עבר מִב' הפעיל עם בִּנְיָ
ז' יח' נס' .

יִשְׁמָה (ויקרא כ"ו ו"ד ו"ה) , בִּמְ יִשְׁמָה ,
מִק' מבני' הפעל מִפ' שָׁמַם עם בִּנְיָ נק'
יח' נס' .

יִשְׁמִידָה , ער' הַשְׁמִידָה (דברים : כ"ד)
= הַשְׁמִידָה .

יִשְׁתַּחֲוֶה , עבר מִב' התפעל , מִפ' שָׁחָה .
יִתַּל , בִּמְ יִתַּל .

יִתַּל , בִּמְ יִתַּל . } מבני' פִּעַל .
יִתַּלָּת , בִּמְ יִתַּלָּת . }

יִתְנַבִּית , יִתְנַבִּית (שמואל ח' י"ד ז) בִּמְ
יִתְנַבִּית , יִתְנַבִּית , עב' מבני' התפעל
מִפ' נָבָא , כדרך נחי למ"ד היא .

ו

את הזרים ממִשְׁקְלֵי הפעלים או השמות
והשאר עם וי"ו ההפוך או וי"ו החבור
סדרתי כפי האות הבא אחרי הו"ו , ועינם
במקומם .

ז

זָרוּ (ישעיה ח ז) . עב' מבני' קל מִשְׁרַשׁ זור .
על משקל בוש . ע' ער"ם פ' זר .

ח

חִקוּן , בְּחֻקוּן (מסלי ח כ"ט) = חִקוּן .
בְּחֻקוּן , מִק' מבני' קל מִפ' חָקַק , עם בִּנְיָ
ז' יח' נס' .

חִתָּה , וְחִתָּה (שמואל ח' י"ז) = חִתָּה , וְחִתָּה
עב' מבני' קל לנ' יח' נס' עם וי"ו החבור .
ע' ער"ם פ' חָתַן (רבים) , חסרון הרגש אולי

מש' צור , ע' ער"ם פ' צר .

יָצַר, וַיַּצֵּר (מלכים ז' ה' כ"ג) עת' מבנ' קל
מפ' צַרר .

מפ' צַרְר .

יָקָד, וַיִּקְדוּ, } עַתָּה מִבְּנֵי קַל מִפִּי קָדָד .
יָקָדוּ, וַיִּקְדוּ,

יִקְרוּ, יִקְרוּ (סמול ח' ז' ל') עת' מבנ' קל
מפ' קלל,

יִקְצֵן, וַיִּקְצֵן (מלכים ח' ג' ט"ו) בַּמִּי יִקְצֵן, וַיִּקְצֵן, עַתָּה מִבְּנֵי קֵל מִפִּי יִקְצֵן.

יֵרָא = יֵרָאָה ,

יָרָא , וַיֵּרָא , = יִרְאָה . יִרְאָה .

יִרְבֵּין, (דזריס 'ח' י"ג) = יִרְבֹּן = יִרְבֵּן
 עת' מבנ' קל מפ' רבה עם תוספת נז' .

והיורד תחת זה"א השרש בלמ"ד הפעל .

יָרַח , וַיָּרַח , עת' מבג' הפעיל מש' רוח ,
ע' ער"ם פ' רח .

וְיָרֵם, וְיָרֵם (שמות י"ז כ'), עת' מבנ' קל
מפ' רמס.

וַיֵּרֶע, וַיֵּרֶע (יִסּוּסֵעַ ו' כ) עֵת מִבְּנֵי הַפְּעִיל
מִשׁ רוּע, ע' עִרְמָה פ' רַע.

וַיִּרְאוּ, וַיִּרְפוּ (מלכים ז' כ"ג) בַּמ' יִרְפָּאוּ
וַיִּרְפָּאוּ, עֵת מִבְּנֵי נִפְעַל מִפ' רָפָא, בְּדֶרֶךְ
נָחִי לַמֶּלֶךְ הָיָא .

וַיִּרְאוּ , , וַיִּרְאוּ (יִרְאוּ מ' י"ח) בְּמִי יִרְאוּ ,
וַיִּרְאוּ , עֵת מִבְּפֶעַל , מִפ' רָפָא ; כְּדוּד
נָחִי לְמַד הִיא .

יְשִׁיב יִשְׁבְּנִי (סמואל ב' ט"ו ח') בַּמָּוֶל הָיָה
יִשְׁבְּנִי .

יִשְׂרָאֵל, (דברים כ"ח ח') עת' מבני' קל' מפ' נִשְׁלָה.

יְשׁוּעָה, עֵת מִבְּנֵי קַל מִפִּי שִׁמְשׁ.

יִשְׁנֹן , (דברים כ"ט י"ד) , מלת יֵשׁ עם פנ' ו' יח' נם' .

יֵשַׁע, יֵשַׁע (בראשית ד' ד') = יֵשַׁעַה ,

יָתֵר, יֵתֵר = יֵתֵרָה, וַיֵּתֵרָה.

יִיחַת, עֵת, מִבֵּן, קֵל מִפּוֹ חֲתָת .

יֵשׁ, וַיֵּשׁ, = יָצָה, וַיֵּצֵא, עַתָּה מִבֵּן קֵל
מִן הַיָּמָה.

י"ף , וי"ף , עת' מבנ' קל , מפ' יפ"ה .

יִצְרָה , וַיִּצְרָה , עַתָּה מִבְּנֵי קַל מִפִּי יִצְרָה .

יָדָהּ, וְיָדָהּ = יָדָהּ, וְיָדָהּ, עַתָּה מִבְּנֵי הַפְּעִיל
מִפְּנֵי נִכְהָ.

ע' ערשט פ' לן .

וַיָּנַח . וַיָּנַח , עַתָּה מִבְּנֵי קָל אוֹ מִבְּנֵי הַפַּעֲלִיל
(בְּפִי הָעֵינִין) מִשְׁ נוּחַ , עַיִן עֵרֶם פִּי נָח .
וַיָּנַח וַיָּנַח , עַתָּה מִבְּנֵי הַפַּעֲלִיל מִפִּי יָנַח .

נָסַע , וַיָּסַע , עַתָּה מִבְּנֵי הַפְּעִיל מִפִּי נָסַע .
וַיָּסַר , וַיִּסַּר , עַתָּה הַפְּעִיל , מִשֵּׁי כוֹר , עַתָּה
עֲרִים פִּי כוֹר .

סֶרַח, וַיִּסְרַח (שפטים י"ד ח'; שפטים י"ו כ"ו); מלכים ב' ד' י"ח), בַּמִּי וַיִּסְרַח, עַתָּה מִבְּנֵי קַל מִשֵּׁי סוֹר, עַל עֲרֵמַת פִּי סֶרַח.

לִּיפְרָה : לִּיפְרָה (ויקרא כ"ו י"ח) = יִפְר ,
לִּיפְר , מק' מבנ' פִּעַל עם תוספת ה"א .

עֲלֵם (דברים כ"ח ס"ח) = יַעֲלֵם, עת.
מבני הפעיל מפ' עלה, עם בני ז' ר' נס'.

עֲשֶׂה לָנוּ (סְמוּחַל ח' י"ז כ"ה) בְּמִי יַעֲשֶׂה לָנוּ ,
עַתָּה מִבְּנֵי הַפְּעִיל עִם כֹּנֵן ז' יח' נִסְּ .

צֵג , יֶצֶג , עֵת' מִבְּנֵי הַפֶּעַל , מִפ' יֶצֶג .
 יֶצֶק , וְיֶצֶק (מַלְכִּים ח' כ"ג ל"ד) , וְיֶצֶק' מִבְּנֵי

קל מפ' יצק (על משקל וי'צק) .

צָר, וַיֵּצֵר (= יֵצֵר. וַיֵּצֵר) עֵת מִבְּנֵי קַל
מִפֵּי יֵצֵר.

צִדְרָה, עֵתָּה מִבְּנֵי קֵל מִיָּפֶה יִצְדָּר.

צַדִּיק, וַיִּצְדַּק (שמות ל"ב ד') עֵת מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

וישעה.

לפנות = להכות, מק' מבני' הפעיל כפ' נכה.

ללת (שמואל ח' ט"ו) , במ' ללדת, מק' מבני' קל מפ' ילד.

למשחה (שמואל ח' ט"ו ח') מק' מבני' קל מפ' משח (למשח) עם כנ' ו' יח' נמ'.

לעביר, = להעביר.

לענות (שמות י"ד ג') = להענות, מק' מבני' נפעל מפ' ענה.

לקחה (זרחשים ז' כ"ג) במ' לקחה.

לראות (ישעיה ח' י"ג) = להראות, מק' מבני' נפעל מפ' ראה.

מ.

מבעתה, מבעתה: (שמואל ח' י"ו ט"ו)

= מבעתה, מבעתה. בינוני מבני' פעל לנ' יח' (מבעתה) עם כנ' ו' יח' נמ'.

התיז לסימן נק'. והדגש בתיז לחסרון תיז' השרש בעת.

מהתנבות (שמואל ח' י"ד י"ג). במ' מהתנבא, מק' מבני' התפעל מפ' נבא.

כדרך נחי למיד היא.

מלינים, בינ' מבני' הפעיל משר' לון. ע' ערים פ' לן.

מדרה (זרחשים מ"ז ג') = מדרה, מק' מבני' קל מפ' ירד עם מים בכלים ותוספת היא.

מדרה (שמואל ז' י"ח י"ו) = מדרה, מק' מבני' קל מפ' ירד עם מים בכלים.

נ.

נבאים = נבאים, בינוני מבני' נפעל מפ' נבא.

נגאלו (איכה ד' י"ד) = נגאלו, עבר

ישק, נישק, = ישקה, נישקה.

ישת, נישת = ישתה, נישתה.

ישתחו, נישתחו = ישתחוה, נישתחוה, עת' מבני' התפעל מפ' שתה.

ישתיון (סכלים ע"ח מ"ד) = ישתיון (ישתיון מפני ההפסק) = ישתין = ישתה.

עת' הקל מפ' שתה עם תוספת נו"ן.

והויד תחת היא השרש בלמד הפעל.

ישרתונך (ישעיה ס' ז') עת' מבני' פעל

(ישרתון = ישרתו) עם תוספת נו"ן וכנ'

נ' יח' נמ'.

יתמו (דברים ל"ד ח) עת' מבני' קל לז' ר'.

נס' מפ' תמס.

כ.

כחות (שמואל ח' ג' ז') במק' כחות, מק' נס' מבני' קל, או כחות, מק' מבני' פעל מפ' כחה.

כלנה (זרחשים מ"ז ל"ו) = כלן, מ' כל עם כנ' ג' ר' נס' ותוספת היא.

ל.

לאדיב (שמואל ח' ז' ל"ג) = להאדיב, מק' מבני' הפעיל עם ל' בכלים וחסרון היא

הבנין, ע' חלק ח' § 44.

לאהבה, מקור מבני' קל עם למיד בכלים

לאכלה, ותוספת היא בסוף.

לדבקה, } להפרכם, עין לעיל הפרכם.

להפרכם, עין לעיל הפרכם.

להראה (שפטים י"ב כ"ח; שמואל ח' ג' כ"ח)

במ' להראות, מק' מבני' נפעל מפ' ראה.

ליסרה, עין לעיל יסרה.

ליראה (דברים ו' כ"ד) מק' מבני' קל מפ'

ירא עם למיד בכלים ותוספת היא בסוף.

מבני נפעל מפ' נאל .

נוגות (חכס ח' ד') במ' נוגות ; בינ' מבני
נפעל לנק' רבי מפ' ינה .

נחבתם , ונחבתם (יוסע צ' ייו) במ'
נחבתם , ונחבתם , עב' מבני נפעל
מפ' תבא .

נקיו' במ' נטו , עב' מבני קל מפ' נטה ,
היוד תחת היא השרש בלמיד הפעל .

נפצת (שמואל צ' י"ח ח') , בינוני מב'
נפעל לנ' יח' . משרש פוצ , ע' ערים
פ' פץ .

נשני (זרעו' מ"ח כ"ח) , צב' נשני , עב'
מבני נפעל מפ' נשה (נשה) עם בני יח' מ"ב .

צ.

צק (מלכס צ' די מ"ח) צ' מבני קל , מפ'
צק .

ק.

קחו , = קחו וקחו מפני ההפסק , צ'
מבני קל מפ' לקח .

ר.

רבתי עם = רבת עם , (חכס ח' ח')
רבתי בנוים = רבה בנוים , ט' חלק ח' § 44

ש. ש.

שאלונו (מלכס קליו' ג') = שאלונו עב'
מבני קל מפ' שאל (שאלו) עם בני ר' מ"ב .
שאלתיהו (שפטיס י"ג ו) = שאלתיהו .
שאלתי (שמואל ח' ח' כ') = שאלתי .
שבלים , ר' ממלת שבלת .
של , (שמואל ח' ח') צ' מבני קל מפ' נשל .

שלה (שעיה י"ח ט') במ' שלה או שלה
מק' מבני קל מפ' שלה .

שנאת (משלי ח' י"ג) , מק' מבני קל מפ'
שנא , בדרך נחי למד היא .

שרתי בקרינות . (חכס ח' ח') = שרה
בקרינות . ט' חלק ח' § 44

ת.

תאבבו (משלי ח' כ"ז) עת' מבני קל מפ'
תאב , לו' ר' נמ' .

תבא (משלי ח' י"ד) , במ' תאבא , עת' מבני
קל מפ' תבא .

תבך , ותבך = תבכה , ותבכה .

תדם , עת' מבני קל מפ' דם .

תחם (זרעו' מ"ח כ') במ' תחם , עב'
מבני קל משרש חוס , ע' ערימ' פ' חס ;

תחת (משלי י"ז י"ד) , עת' מבני קל מפ'
נחת לנ' יח' נס' .

תחנתה (זרעו' מ"ח כ"ח) , מלת תחת עם
כנ' נ' יח' נס' , ט' חלק ח' § 26

תמרו (שמואל צ' י"ט י"ד) במ' תמרו , עת'
מבני קל מפ' תמר .

תנח , ותנח (זרעו' מ"ח ד') , עת' מבני
קל משרש נוח , ע' ערימ' פ' נח .

תפן = תפנה , עת' מבני קל מפ' פנה ;
תרא , ותרא = תראה , ותראה .

תרב , ותרב = תרבה , ותרבה .

תרב , ותרב = תרבה , ותרבה .

תרוץ , עת' מבני נפעל , מפ' רצץ .

תשת , ותשת , = תשתה ותשתה .

תתצב , ותתצב (שמואל ד' ד') במ' תתצב
ותתצב , עת' מבני נפעל מפ' יצב .

לוח הטעיות לערך פלין.

צד	עמוד	שורה	טעות	תקון
1.	ב	ז	נוצלי עאדיל .	נוצלי . עאדיל .
3.	ב	יו	שילליב .	ישילליב .
4.	ב	לא	אחר ;	אחר ;
7.	ב	כט	(אללהינ ג'וואבי	(אללהינ ג'וואבי)
12.	ב	כא	סרעספלרינ	סרעספלרינ
15.	א	ב	אנא . בית	אנא . בית
"	"	ג	כזאליב . בית	כזאליב . בית
16.	א	כ	אולוס , סחאבי ,	אולוס , סחאבי ,
17.	א	כט	אלדי חראמיליק	אלדי , חראמיליק
18.	ב	יח	ויגזר פֿרֿן .	ויגזר . פֿרֿן .
20.	א	כו	איין ביר בולוב עספר	איין , ביר בולוב עספר ,
"	"	כט	עאדים	עאזים
24.	א	כג	יירי סופוט יירי יעני	יירי , סופוט יירי , יעני
25.	א	יב	תשבייה	תשבייה
26.	ב	יד טו	דפֿע . אימרי	דפֿע . אימרי .
27.	ב	כב	(רפֿיח)	(רפֿה)
28.	ב	טז	סיגוס .	סונגוס ,
"	"	כד כה	רבבייא וארמייא	רבביי גורמאיא
29.	ב	כו	זידון , שית	זידון , שית . פֿורדול סרפֿש , יראמו .
41.	ב	ו	סאנצרי טען	סאנצרי , טען ,
42.	א	ו	נזא בילמר	נזא בילמרדי ,
43.	א	לא	(ויילדיולריניג אללהי רבבי .	(ויילדיולריניג) אללהי רבבי
44.	ב	ט	צכאמס הם	צכאמס , הם
45.	א	יג	איץ דגיו טורפֿלרינ	איץ דגיו , טורפֿלרינ
50.	א	ז	נקאה לֿבב	נקאה לֿבב
53.	ב	כו	איר	אירי
55.	א	ח	אורוצרן . טקאטסיזלנדי ,	אורוצרן טקאטסיזלנדי ,
56.	ב	יוד	על דן סויי	זיל דן סויי
61.	ב	כח	(רום) . ליסאנינא	(רום) ליסאנינא
64.	א	יוד	רקס זיל .	רקס , זיל .
65.	א	א	אגֿר	אגֿר
70.	ב	ח	מַעֿטֿים אַז ;	מַעֿטֿים . אַז ;
72.	א	כ	ייר אנדא	ייר פי אנדא
73.	א	יג	אגֿי ,	אגֿי ,

רוח המעיות לערך מדין.

צד	עמוד	שורה	מעות	תקון
"	ב	ל	בורארא	בורארא
75.	ב	כו	אוזון אוזאדייא .	אוזון אוזאדייא צאלרי .
77.	א	ל	גית וא חסמיט	גית וא חסמיט
81.	א	כג	אזניג ארמי	אזניג אראמי
87.	א	כב	דולאשאסיו שדרי . ביר	דולאשאסיו, שדרי ביר
"	"	ל	עיר	עיר
88.	א	יו	אגא באש	אגא, באש
"	"	כ	נשק, - נשק,	נשק, - נשק.
"	"	כא	השיק,	השיק
91.	ה	ל	בו סוז,	בו סוז,
92.	ה	לד	בינוני פֶר .	בינוני ספר,
93.	א	טו	גרי	קרי
"	ה	יז	אולרו,	אולרו,
96.	ה	לא	קינזראיידים, ביפולדוס,	קינזראיידר, בופולדי
108	ה	יו	פאסלאדי	פאכלאדי
"	"	יח	חארילדי,	חאדירלדי,
109	א	יב	אזגונא אקרם,	אזגונא, אקרם,
"	ה	ח	יירי שיר	יירי שיר
114	א	לד	סאדיקליק סבאב עדאלת.	סאדיקליק, סבאב, עדאלת,
115	א	יוד	אברא	אברא
126	ה	כב	סוריצו	סוריצו
130	א	כו	וירידים (קויארים) וא	וירידים (קויארים) וא
135	א	יג	מזא מזב,	מזא, מזב .
"	ה	כה	דושמאנלרים ארליני	דושמאנלרים (ארליני)
136	א	כב	שייא	שיי
138	א	כח	ג'פא	ג'פא
"	"	לה	אמ יימב	אמ, יימב .
139	א	לו	אולונדו פכרלנדי,	אולונדו, פכרלנדי,
143	ה	יד	נאמסיוליק,	נאמסיוליק,
147	א	א	נבל	(נבל)
"	ה	ג	דושלנדי	חושלנדי,

УЧЕБНИКЪ
ЕВНЕ-ЕВРЕЙСКАГО ЯЗЫКА

ДЛЯ КАРАИМСКИХЪ ШКОЛЪ.

СОСТАВИЛЪ
И. КАЗАЗЪ.

ЧАСТЬ ВТОРАЯ

Христоматія и словарь.

(ЦѢНА 75 КОП.)

ОДЕССА

Въ типографіи М. Бейленсона.

1869.

